SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr, na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšatki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 229 | Budyšin — Wutoru 1. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jednanja mjez Jendźelskej a Francowskej

Genfski zastupjeŕ jendźelskich nowin „Manchester Guardian" pische wo ważnych jednanjach mjez franzowskim a jendźelskim knježerstwom. Jendźelske knježerstwo je so zaměrnu wutoru z napraschenjom na franzowske knježerstwo wobroćiło. Je-li so Franzowska jendźelskemu stejišću přichłožuje, chce jendźelske knježerstwo Franzowsku pjecza hischcze bóle podpjeraś, hač je wono to w jendźelskej wotmołwje na franzowske zakroczenje wot dnja 10. septembra zdźěło.

Jendźelska so pjecza Franzowsku prascha, kak so wona „přichi wěstych wobstejnosćach" w Sćredźozemskim morju zadźerži. Wotmołwa franzowskeho knježerstwa so najskerje wutoru w poředženju ministerskeje rady wobsamknuje a so znadź hižo frjedu jendźelskemu knježerstwu přechodpokoji. Laval wichaŕ so z wopŕedka njeje chcył z přichilbenjom na Jendźelsku wjasaś, tola wjetšina w franzowskim knježerstwje pjecza nocnje składnosć skombdźiś, přichi kotrejž Franzowska wusće a wjasaze dorozumjenje z Jendźelskej dozpěje. Znamjenity Franzowza je dopisowarjej prajił, jo by zamonordarstwo Franzowskeje było, jeli wona dorěčenje z Jendźelskej by wotpokazała. **Tu so pjecza wo najwažnischi podawk w poćzahach mjez Jendźelskej a Franzowskej po wójnje jedna. Wschitkon přichinduh tutych pózahow pjecza na hraćźach stej.**

Dopisowaŕ hischcze přichipomnja, so je se spuschćomneje strony shonił, **so je Laval hischcze raz wo wobsebite rukowanja za Awstriju a Memellu prosył.** Nimo teho bychu franzowski generalny stab dorěčenje z jendźelskim generalnym stabom přeheje město dorěčenja z italskim generalnym stabom wo franzowsko-italskich mjezach, dokelž pjecza njeje dwěła, so ma so franzowsko-italske dorěčenje přechenicz. Franzowskoho bychu pjecza rad witali, gdyž budźichu so dojednanja do diplomatiskeho spisa sćitajale.

Francowske nowiny z Jendźelskej wotmołwu njespokojom

W pónđelnich Pariźskich nowinach je wésta njespokojnosć z jendźelskej wotmołwu spóznacz. Popołdnische nowiny so storo wschitke přechecziwo naspomnjenju w jendźelskim listcze wobroczeja, so móże Jendźelska jenoz přichi njewuznadanym nadpadze so swojeje zwěry k Swjatej ludowi dźerżeć. Nowiny „Intransigeant" pišaju, so tuto liejischcjo jendźelskeho swonkownoho ministra Franzowskej wobmyślenja naczinja. Njech so směrom rjekuje, so by była hinajscha wotmołwa trěbna, gdyž ma so Franzowskej zjesćiwacy zawěsćiecz. Prawizarske nowiny „Liberté" pišaju, so je Londonska wotmołwa hórke wostróšenjenje a Němcam swobodnu ruku přechewostaja. „Journal des Debats" pak přichipomnieja, so jendźelska wotmołwa wjele wucźi. Jendźelska chze so pjecza přichi tózdym padze wobźebje rozsudźiś.

Abesynski kěžor je mobilisaciju wotstorčił

S Adisa Abeby so powě, so plakaty z powschitkownym namołwjenjom k mobilisaziji hižo tydźeń cźischczane leża w abeźynskej statnej cźischczerni. Wospjetnje powschitkowneje mobilisazije so na nowy tydźeń wocźakuje. Mobilisazija budźe so přichi wulkich wobrjadach přichipowědaca. Po zdyrn kraju budźa z wójnskim bubnom bubnowaca.

Kěžorowi radžerjo běchu žebi přichi położenju w Genfe hižo w sandźenym tydźenju přeheli, so by so mobilisazija přichipowědźiła. Po kěžorowym přecźiu je pak so wona wotstorčiła, z cźimž so wschelake powěsće porjedźeja, kiž běchu so w pozdźenich dnjach rozsćerkle.

Se spuschćomneho abeźynskeho žórła so shoni, so Swjatk ludow přeheciwo powschitkownej mobilisaziji niczo nima, kaž je to kěžorej zdźěło, jako běsche jemu tutón abeźynske wobstejnosće rozesłajał.

W běhu přichidobneho tydźenja so někotre brónjowe pozbyli sa Abeźynsku wozkakuja. Tak ma wjetscha pozbyka brónjow z Japanskeje a tódy z wójnskej potrjebu z Belgiskeje do franzowskeho přichistawa Dźibutija přichiecź. Italski konsul w Harraru w dołhorańskej Abeźynskej je swoju dźeławosć zastajił a město wopuschcźił.

Italska Abesynsku winuje

Italske nowiny su w abeźynskich přichihotach hižo wutołamu powschitkownu mobilisaziju spóznale. Romskich politikarjow pak to njeje přichekhwapiło, dokelž woni abeźynskemu kěžorej ženje njejsu jeho złowa wo mérje měrili. W Romje so abeźynska mobilisazija powschitkownje jako prěnja praktiska krocźel k wójnje wobhladuje.

Hischcze njeje wěste, k czemu so Italska po abeźynskej mobilisaziji najprjedy rozsudźi. W Romje pak so njestaja, so su wěste Abeźynskej přecźelne krocźele je zwojim zadźerżenom w Addisu Abebje kěžora k wójnskej krocźeli pohnuke. Hdyž so w Abeźynskej mobilisuje, w Romje jenoz hischcze jenczki wupuść se zaschmjatanehe pokazenja w tym widźa, so so je smužitosću a rozsudnosću zapschimnje. Schtoż zapoczatk wójny nastupa, maju w Romje za to, so Italska nima žaneje přichcziny přechedołho czakacź.

Tež nowiny w połnocnej Italskej Abeźynsku wótrje nadpaduja a jeje zadźerżenje ludarstwo a wuzadanje mjenuja.

Postupowanje italskich wojakow?

Londonske nowiny „Evennig Standart" rosprawjeja, so su italscy wojacy abeźynsku mjesu blisko franzowskeje Somalskej wo 32 kilometrow přechekročili a so su tłojorózk mjes horami a franzowskej Somalskej wobkadźili. Hdyž je franzowski roskazowaŕ w Dźibutiju wo postupowanju italskich wojakow słyšał, je wězywuslojnych wupołkał, so bychu mjezy w dołhosći 40 kilometrow z kolikami wosnamjenili. Wotdźelenje senegalskich wojakow wězywuslojnych přechewodźa. 50 franzowskich létadow je so na 24 hodźin trajace wobhonjeńske létanje podało. Italscy wojacy so podacźu na abeźynske město Dranle mérja, kiž je nehdźe 16 kilometrow wot mjesow franzowskeje Somalskeje zdalene. W rosprawje so přichipomnja, so na městnje italskeho postupa mjesa njeje knuęe postajena.

Italska kupy před Grichiskej wobtwjerdźa

Italcźenjo bjes přechestacja kupy Dodekanes přched Grichiskej wobtwjerdźeja. Na kupu Astropalos je so 1500 wojakow wuzkadźiło. Tuczi hnydom sapoczachu, wobtwjerdźenja twaricź. Přichi kupje Karpathos je so 25 mórskich létadow přechistajilo. Sdobom je so na tutu kupu 500 wojakow wuzkadźiło. Tež dwě wójnskej łódźi přched tutej kupu leżitej. Na kupu Rhodos so porjadnje wojerske wotdźelenja přchiwożuja. Tu je so wjele grichiskich wobydlerjow sajało. Jim so pjecze porokuje, so su Jendźelskej přechecźelnje smužkleni. Přichi kupje Kalymonos je so wjele torpedowich cźołnow, podmórskich cźołnow a mórskich létadow zhromadźiło.

Wo wupósłanju neutralnych wobkedźowarjow

Wěsczi wězywuslojni rady Swjatka ludow su pónđelu prašcheńe wupósłanja neutralnych wobkedźowarjow do italsko-abeźynskeho namjesneho kraja pruhowali. Kaž so z Genfa powě, su so přichi pruhowanju wulke wězowne wobcźežnosće pokasale. Wocźakuje so, so so hakle schtwórk, hdyž so wubjerk tsinaczich sałso sejdźe, wo tutym prašcheńu wuspěschnischo porěcź.

Wjednik w Rańšej Pruskej

Sobotu 2. oktobra, na Hindenburgowych narodninach, so cźeło zemrětcho generalneho półneho marschalka a němskeho presidenta do rowniscźa w Tannenbergskim pomniku pschenjeseze. Wjednik a němski kanzler je so hižo do Rańšeje Pruskeje podał, so by so na tutej zwjatocznosći wobdźělił. Wón je pónđelu rańšoprusku wojerku mózu a jeje přchiprawjenja wopytał. Wjednika přchewodźataj němski wójnski minister generalny wyschi z Blomberg a wyschschi roskazowaŕ wójska general artillerije zwobodny knjes z Fritsch.

Přchi wjednikowym přchijeźdźe do Landsberga w Rańšej Pruskej komandowny general I. armejskeho korpsa a roskazowaŕ we wojerskim wokrjesu I. generalny leutnant z Brauchitsch a wyschschi president a zuny wjednik Koch jeho witaschtaj. Wjednik běsche najprjedy přchi połnym zwuczowanju Königsbergskeho pěscheho regimenta z połodnja Landsberga přchitommy. Po skónczenju zwuczowanja so wjednik na Stadtackte wojerske zwuczowanischcźo poda, hdyž běsche přchi bataillonskim přchezwitu z wótrej munizju přchitommy.

Wjeczor so wjednik do Königsberga poda. Tammische wobydlerstwo jeho je saharitym wukjanom witasche. Wjednik běsche hósći kommandowazeho generala w I. armejskim wokrjesu, generalneho leutnanta z Brauchitscha.

Marxistiske zbratřenje dźěłaćerskich zwjazkow w Francowskej

Sozialistiski a kommunistiski zwjazk dźěłaćerskich zwjazkow staj so w Franzowskej praktiznje zjednoczyłoj. Prawne zjednoczenje so za někotre njedźele stanje, hdyž směje zhromadny wubjerk trěbne organisatoriske dźěła łotowe. Tak budźe w Franzowskej přchichodnje jenoz hischcze jedyn zwjazk dźěłaćerskich zwjazkow. Kotra strona budźe w tutym zwjazku knjezicź, ma so wocźakacź.

Tež w Jendźelskej so wo jenotnu frontu prócuja

Sswowjetska hamtska powěsćernja „Taß" je powěsćź swojeho Londonskeho dopisowarja wojsewika, kotraž dopokasuje, so zwjetske wyschnosće kaž dotal sa wukrajnu propagandu kommunistiskeje internazionale dźěłaju. Jendźelska kommunistiska strona je pjecza wukonjeriki wubjerk jendźelskeje dźěłaćerskeje strony namołwika, so by internazionalnu konferenzu wschitkich sekzijow 2. internazionale, kommunistiskeje 3. internazionale a organisaziju cźerwjenych dźěłaćerskich zwjazkow wschitkich krajow zwołał. Na tutej konferenzy ma so „jenajkrótša postupowanja" jako hłowne praschenje rospominacź. To pak je heško, kiž je zhebi niedawno 7. zwětkowy kongreś kommunistiskeje internazionale we Moskwje za přchihotowanje zwětkoweje revolusije postajił.

Jendźelska porażka w Indiskej

Jendźelska khłostaŕska wuprawa přcheciwo sćežkaŕskim zwjazkam w dołhowjeczornej Indiskej nětko hižo dwě njedźeli traje. Pónđelu rano su jendźelscy wojacy prěnju khutnu porażku poczerpili. Nahakkaskim hórskim přchekhodźe w Mohamandźe so jendźelske wotdźelenje z njepschecźelskeho złowa wabjadże. Jendźelczenjo 130 mórtwych a

Wobcźežne wólby w Memelskej

Pónđelu wot ranja we 8 hodźinach so w Memelskej druhi dźeń wolesche. Jenoz w zyle małych podkrejšach běchu też pozdźeni wolerjo hižo nědźelu zwoj hłós wudetali. W jenej schuli w Schmelzu nehdźe 300 ludźi přched zapoczenjom wólbow přched durjemi cźakasche. Nadobo so žydom litewskich sćelzow z naiwknjenym bajonettom, kiž běchu cźežko wobrótnjeni k schkitanju litewskich stron w pinzy zamješcźeni, přches lud tłóczachu, hacź runjeż bychu mohli derje z pozdźerju wunicź. Woni z sćelbownymi torpami do cźakazych wolerjow bijachu. Dwě žonje so pod dyrjenjom bjes wědomja swjesesćiwej, a jimaj je hodźiny posdźišcho wědomje hischcze njeběsche wrócźiło.

W měsecze Memelu so też pónđelu wulke zhłuy wolerjow k wólbam cźischczachu. To so wobźebje w dźěłaćerskich dźělach města wobkedźowasche. W Zugnatenach běchu kurza wólbny kaschczik rosbili a wólbne papjerki rozmjetali. Kommišija wólbneho wokrjesa je wobjamkła, so maju so tam wólby jako njeplaczibne wospomjenicź a so nowowólby na njedźelu 6. oktobra postajicź.

Memelskim nowinam su litewiske wyschnosće zakasale, wo wólbach niz ani jeneje rjadki piśacź, kiž rosprawy litewskeje telegrafoarnje přcheczahuje. Tehodla so memelske nowiny njemóża wo wólbach wuprajicź.

Pónđelu wjeczor w 6 hodź. su so wólby w najwjazy podkrejšach skónczile. Tola w přchedměstnosćach wólbnych lokalow a přched lokalami hischcze wiske ludźi cźakasche. Přchedbyła kommišije wólbnych wokrjesow přchikasa, so nětcźaku so přchedměstnosće a dwory jako k wólbnym lokalam přchiskluschcze wobkedźowacz a so wschitkim cźakazym wozobam smóžnicź, swoje wólbne prawo wukonjecź. Wólbne wobdźělenje je było po zyłej Memelskej jara zyłne. Wono w jenotliwych wólbnych podkrejšach 96 hacź 100 procentow wucźinja.

franjenych śhubichu. Mjes nimi śtaj dwaj morjenaj a dwaj franjenaj offiżeraj. Szyka żo 15 000 jendżelskich wośjakow na wuprawje wobdżela. Woni ſ lekodami, jěchanymi tankami, pěśchkami a artillerju pśicheźiwo śtrźelkarskim śplahami wojuja.

Mordarstwo na juhosłowjanskim kralu pśinźe pśed sud

Prozeź pśicheźiwo żydom Khorwatam, kotrychźi wobdźelenje pśichi mordarskim nadpadźe na juhośłowjanskeho krala Alexandra w franzowskim měśce Marśeillu winuja, żo w bliźichim cźasu w Aizu w Franzowskej śapoczenje. Mjes żydom wobdźelenymi je pśeni mordar Beliczto, ketrehoż policija nekotre śekundy po nadpadźe potśeli; tśo druhi żu Khorwatoju, kotrźi żu w Marśeillu jeźi, mjenujcy śchofer Pospichil, birraj Rajec a Kralj; tśo winowani ſ wonku Franzowskeje pśichebywaju, śtudent Kwaternik a dr. Ante Pawelicz, kiž w Turinje w Italiji w jaśtwje pśichebywataj, a Ivan Percevicz we Winje. Pśichi prozeźu budźe żo 160 śwědkow śtyśchecź a budźe żo tolmacź żylnje trjebacź. Sa śudniśke jednanje śtaj żo dwaj dnjej postajikoj.

Politiske zraźenja w Grichiskej

W Śśolunje (Saloniki) dóńdźe njedźeźu ke krwawnym śrażenjam mjeś grichiśkimi republikanami a monarchiśtami. Tej kommunistoju żo do śwady měśchachu. Pśichi wojowanjach żo jedyn demonśtrant mori a 25 wobdźelnikow żo śrani. Pśichicźina śrażenjow běśche śhromadźizna republikanow, w ketrejż wjednik strony Venicelistow Śafoulis śpyta wótrje pśicheźiwo wobnowjenju monarchije w Grichiskej rěczecź. Śaboulis běśche lědma śapoczak rěczecź, jako jeho monarchiśtojo a kommuniśtojo w jeho rěczi nyłachu. Potom żo wophtowarjo śhromadźizny do pukow dachu. S pukow żo woprawdźita bitwa wumi. Policija běśche bjes mozy. Jako żo poczа śtrělecź, policija wojeśkich jěśdnych na pomoz śawoła. Tuczi żo na wadźazych ſ nadběhom na konjach wulichu a cźrjódu rośehnachu.

Amerika dźerži so zrěčenjow wo wójnskich łódźach

Se żelezniśkeho cźoha, w ketrymż president Roośevelt k brjohej Cźicheho morja jědźeśche, je żo wośjewiło, śo żo president każ dotal śrěcźenjow wo wobmjeśowanju wójnśkich łódźiwow dźerži. Amerikaniki twarśki programm je dźeńa pjecza tón ſamny każ pśched 2½ létom, mjenujcy wutwarjenje wójnśkeho łódźiwa hacź na hyłnoścź, kotraż je ſ Waśhingtonśkim a Londonśkim śrěcźenjom pośtajika. Po tutym twarśkim programmje budźe amerikaniśke wójnśke łódźiwo w lěcźe 1942 tak hyłne, każ śrěcźenje pśchedpiśuje. Śjednoczene śtaty chcźeja żo teź w pśichihodże Waśhingtonśkeho a Londonśkeho śrěcźenja wo wójnśkim łódźiwje dźerzecź. Jenoż, hdyż żo śrěcźeni njewobnowitej abo hdyż żo śpuścźitej, móże żo amerikaniśka politika pścheměnicź, a to teź pjecza jenoż tehdy, hdyż druhe ludy mjeśy pśchekrocza, kiž żu żo że śrěcźenjomaj ścźahnyle.

Krótke politiske powěśće

Direktoraj żo wotźadźiłoj.

Němśki a pruśki minister ſa jeźiwonje a natarśtwo je póndźelu wobeju direktorow Holzmanna a Haśśelbacha pola němśkokśiatneje měśtnośće ſa śkocźata a wudźělk ſe itocźatow (śaśtaranje ſ mjaśom) wotźadźił.

Jendźelśki ministerśti pśchedhyda pola krala.

Jendźelśki kral, kiž běśche żo żobotu ſ Balmoralа do Londona wrócźił, je póndźelu wjecźor ministerśkeho pśchedhyda Baldwina w audienźy pśchijał.

Ze Serbow

W Budyśchinje, 1. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyż widźiš, bratśe, kak lud w dźśle stoji
Naš, w lěće w zymje zapśehnjony kruće,
A tobje dowjedł Bóh na lóśśe puće,
O njezapomni, zo smy po krwi swoji!

Cźiśinski.

— **Wo wjedrje.** Wjećera wjećor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 7 a thermometer wodnjo 22 ſtopnjow cźopłoty. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer plus 7 a thermometer 14 ſtopnjow cźopłoty. Nyźina wot Jendźelśkeje je żo ruće hacź do naśchich ſtron wośchěrila a je nam deśchcźowanje pśchinjeśła. Wyśchina je żo ſ Balkana do połodnijścheje Ruśkeje a nad Cźornje morjo wotźalila. Dokelź je nyźina khětro wobśchěrna, śmějemy teź hiśchcźe jutśje trochu njewobśtajne wjedro.

— **Jutśje ſtrjedu ſtónczko w 6 hodź. ſthadża a żo 5,38 hodź. ſkowa. Mjeśacź ſkhadża jutśje dopołdnja 11,24 hodź. a ſkowa żo wjecźor 7,09 hodź.**

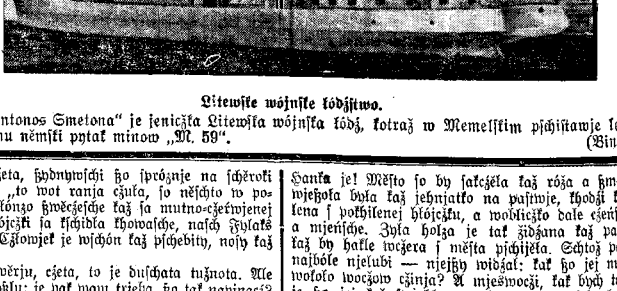
— **Wuhlady na wjedro ſa jutśjeho ſtrjedu: Njewobśtajne, k deśchcźowanju pokhilene, tola mite wjedro.**

*

— **Śakśka krajna lotterija.** Pśichi póndźelnichim cźehnjenju 5. rjadownje 207. śakśkeje krajneje lotterije (25. a pośledni dźeń) padźe premija wo 200 000 hr. a dobycźe wo 30 000 hr. na łóś cźiśło 1632; ſtónczaje premije wo 2000 hr. na cźiśła 15 768, 22 510, 24 884, 31 037, 33 778, 54 378, 59 285, 60 725, 61 369, 63 785, 68 581, 75 237, 86 685, 88 028, 104 836, 106 967, 110 064, 115 672, 140 820, 147 735,, premije wo 1000 hr. na cźiśła 1243, 1758, 1908, 4858, 7120, 7947, 8348, 8696, 8758, 12 420, 13 039, 13 573, 13 916, 16 413, 17 387, 21 822, 25 550, 26 228, 27 678, 28 124, 30 293, 32 153, 33 464, 35 491, 35 755, 38 301, 46 856, 48 180, 50 197, 52 581, 53 979, 54 120, 57 442, 61 314, 62 468, 86 369, 70 228, 72 027, 73 710, 74 788, 77 326, 79 244, 80 906, 81 483, 82 507, 83 042, 83 601, 85 330, 92 637, 97 457, 98 046, 98 604, 99 811, 102 615, 104 462, 106 349, 110 352, 111 230, 112 138, 112 794, 114 348, 118 135, 119 431, 121 774, 122 613, 124 236, 127 228, 128 210, 130 053, 131 595, 132 856, 134 985, 135 302, 137 189, 142 497, 148 442, 155 923, 158 099, 158 664; dobycze wo 5000 hr. na cźiśła 29 604, 54 520, 96 761; dobycze wo 3000 hr. na cźiśła 16 430, 29 120, 114 521, 115 077, 118 378, 124 121, 144 496, 146 084; dobycze wo 2000 hr. na cźiśła 22 546, 26 477, 27 808, 34 109, 43 402, 62 595, 64 707, 67 891, 74 379, 75 982, 87 851, 120 779, 128 108, 129 990, 137 764, 144 444, 149 004; dobycze wo 1000 hr. na cźiśła 1421, 3705, 4665, 5052, 10 610, 13 373, 18 767, 28 173, 28 533, 29 842, 37 614, 38 621, 40 895, 53 096, 54 813, 58 020, 61 423, 65 808, 67 430, 76 144, 76 441, 80 978, 92 026, 92 827, 104 293, 110 067, 110 224, 115 151, 120 871, 129 333, 130 110.

— **Woheń.** Dźeńa dopołdnja 10 minutow po 10 hodźin żo wohnjowa wobora ſ „Němkeje khěże“ w Ścźijcach alarmowaśche. Na Immelmannkej dróży (w ſydlišcźu pśichi Knježinim hacźe) běśche na żynowej łubi pśichwatka jenoże żydkerśteje khěże woheń wudyril. Hač motorśkej żykawje pśichkhwataśchtej, běchu wobydlerjo woheń hižo ſ dźela ſ haśchelu, jo wohnjowa wobora trjebaśche jenoż dohaśchecź. Wokoło 11 hodźin żo motorśkej żykawje śaśo wróćśichtej. Woheń żu po śdaczu dźeśći ſamiśchtikle, kiž běchu ſame doma.

S **Dźeśnikez.** Śaśdżeny śchtwórtk pśchijědźechu 16 omnibuśow ſtatneho wobkhadneho towarśtwa, ſtatneje pośty a pśivatnych firmow, ſo bychu dźěłacźeśtwo firmy Hermanna Rauźendorfa do móbreho wotwjeśe. Dźěłacźerjo běchu ſebi mśchelake hubźone kapaźy śeśtajeli, tak ſo bórśy wjeźele źiwjenje knježeśche. Najprjedy wśchak běśche wulke hódanje, do kotreho tónza jěśda pónźe, wobźebje żo błójcźi ſamplichu, dokelź auta najprjedy do Budyśchina jědźechu a tu po měśće wokoło jěźdu, pśchewjedźechu, tak ſo nichtó prawje njewědźeśche, do kotreho tónza żo ſtóncźnje mobrocza. Stóncźnje jědźechu po Nowośalźkej dróży k Budeśtezam, Hołbinej do Sebnitza, hdjeż źnědachmy. Wokoło 12 hodźin dojěchu śchmy do Schandawśkich kupjel. Tu powobjedowachmy. Dalśchi pucź ſmědźeśche ſebi kóżdy ſam wolicź. Najwjaźy wobdźelnikow pak chźuśche ſebi Lichtenśteinke wodopady a Kuhśtall wobhladacź. Wot tam jědźechmy ſhromadnje dale k Baśtaji, hdjeż běśche wurjadny roshlad. Kapaźy ſtarachu żo ja ſabawu a teź k reśi żo pśtaśche. Pśichi tutej ſkładnoścźi podźakowa żo knjes Schmeiż wjednik pśchedewśacźa Rauźendorfej w mjenje zyłeho dźěłacźeśtwa ſa rjany jim pśichihotowany dźeń. Wjednik pśchedewśacź pak żo ſa to ſ rjanymi ſłowami wótrje dźakowa.

Litewśke wójnśke łódźiśtwo.

Tuta łódź „Antonos Smetona“ je jeniczta Litewśka wójnśka łódź, kotraż w Memelśkim pśchiśtawje leźi. Tuta łódź běśche jónu němśki pytak minow „M. 59“.

(Binder, M.)

Hanka

Powěśćej ſe Śerbow
wot Mikł. Andrizkeho.

19] (Pokracźowanje.)

XII.

„Dźeńa budźe hrimanje. Bóh naš śchkodźe wukhowaj!“ Tak praji ſtara cźeta, ſtaroślikuje ſ mudrymaj wocźomaj k njebju ſhladnywśchi. „Budźeśch ſkoro hotowy, Rochо?“

„Hnydom budu, cźeta.“

Cźeta bě mjeś tym pśches dwór pśchidrypotała, runje k Rochej, kotrejż ſłamane wojo porjedźeśche.

„Rochо, na wjśho że ty tola wumłotśiśch. A kak rjenje cźi wśho wot rukow dźe, każ by na to wuczeny był!“

„To teź tym wukmi, cźeta. A nicźo wośebne wśchak to njeje. To by śchpatny rólnik był, kiž njerośumi śe ſekerśom a ſ kapakom rubacź a biecź, a hdyż je nuśa, cźěśłu a teź kowarja njeźnaje w domje ſaśtacź.“

„Wěrno wśchak je“, ſtaruśchka kiwaśche, „ale k tomu dcźe tola wumjedena ruka byecź, a to, kaž tebi“, bona ſ maceźeśkej pychu, „kóżdemu date njeje.“

„Jej, jej, cźeta — njeśapleńcźeśe ſebi mje tola!“ ſmějeśche że Rochо, ſaśtajiwśchi drjewjany klin, a ſ mózným wukom jón ſaraſowśchi.

„Tebje śapleńcźiecź? Hdy by że to dźivł dacź, to by dawno był. Ja pak widźu, a wśchitcźy ludźo powědaju, ſo mam wśchěm ſwoje, cźehoż by ſo dótknył. A k tomu ſi ma tej dobra khowa a wułtojnej ruzy.“

Rochо njerośumjeśche, ſchto ma taśke khwalenje ſnamjenjecź, a ſabórcźaśchi něśchto, womjelknu.

Hiśchcźe ſtara cźeta khwilu ſe ſpodobanjom na mjśchtra hladaśche. Tola naraś ſběhny że wichor, halośy ſaśtnykochu, wot ſahrody pśchinźe ſchumjenje, na dworje wjercźeśche że proch. S najdala pak że ſ błukim ſmukom ſabrima.

„Nó, hiśo cźehnje. Nětko je najdléje trako, a njewjedro budźe horje. Wětr je ſ namozu cźeri. Wśchak ſym teź“, pokracźowaśche cźeta, ſydnywśchi że ſprózńje na ſcźeroki pjenk drjewa — „to wot ranja cźuła, ſo něśchto w powětśje wiśa. Stónżo ſwědcźeśche każ ſa mutno-cźerwjenej paru, pjerina hłójcźki ſa kśidła khowaśche, naśch Fylaks travu kuśaśche. Cźłowjek je wśchón każ pśchebity, noſy każ ſ wołoja.“

„Nad wam wěrju, cźeta, to je duśchata tuźnota. Ale cźaśto ſebi teź myślu: je pak wam trjeba, że tak napinacź? Wy śeśe dźełała doſcź a móżecźe derje wotpocźowacź. Nimamy dźowki?“

„Rěcźiśch każ roſumiśch, mój hólcźo“, a ſtara macź ſebi źiwiścźo ſwědcźeśche. — „S Khrystu drje że cźini — ale hdyż ju do wścheho honiśch. Pśchecźo mohła pśedku a ſady byecź. Njech jenoż hdy dźeń ſama była — to by ſa dźeń wścho na hłowje ſtaiwało. Haj, hdy by cźłowjek mohł, każ by chcźył! Ale lěta ſu tu, a dźeń wote dnja ſtawy ſtarnu a mozy ſłabnu. Ach, ſo by ſo cźłowjek tak mohł wrócźicź a hiśhcźe jónu młody poh'ecź! Ně, najdléje je tralo — a je-li ty ſo bórśy njewożeniśch — njewěm, njewěm, kajke to potom budźe na Riśchoju dworje. A tola bych tak rada widźała, kak budźe ſo młoda hoſpoſa wośtejkow jimacź — ach, ſchtó by to docźakał, Rochо?“

„Wśchak dźe tu huśchcźe ſaśo ſe ſwojej ſtarej pěſniczku“, ſmějeśche ſo Rochо, ale wot wutroby ſměch njebě.

„Tebi drje ſo ſměje. A wěſch, naśtajnje bych tu pěſniczku hudźiła — jenoż ſo by ty trochu poſłuchał a ſtóncźnje tola do ſo ſchoł. Ach, wy młody njeźdźakny ludo! Hódni toho njeśeśe, ſo ſo wo waż ſtaramy a rěcźimy. Ale ſchto moje powědanje pomha? Ty ſo mi wułmněśech druhi krócź ſaſo a dale . — A hdy by jenoż wo tebje było, ale tu hiśhcźe druha ſtaroścź pśchitkhadza“ — a ſtara cźeta nimo wole, hłóś ſnižiwśchi, ſchepny — „wo tu wbohu Hanku.“

„Wo Hanku? . . . cźeta“ Rochо pśchekhwapjeny wuraśy, „ſchto pak ſ Hanku chcźeśe?“

„Ssam drje ſy ſlepy, ſo njewidźiśch? Wśchědnje ſ njej rěcźiśch a ju widźiśch. Njejśy jej to ſenje hiśhcźe do wocźow pohladał? Śmilny Bože, kak że na to ſtworjeńcźo hłada! Wot ranja hacź do nozy běha a łéta a hraba, a wócźko że wjeźeli, tak ji dźěło dźe. A kajka ta wboha Hanka je! Měśto ſo by ſakcźéła każ róża a ſmahnyła a wjeſoła była każ jehnjatko na paſtwje, thodźi każ ſamcźena ſ pokhilenej hłójcźku, a wobliczko dale cźeńcźe bywa a mjeńcźe. Zyła hołza je tak źidźana każ pawuczinka, każ by hakle wcźera ſ měśta pśchijěła. Schtoż pak ſo mi najbóle njelubi — njejśy widźał: kak ſo jej módre łoka wokoło wocźow cźinja? A mjeśwocźi, kak bych to praśiła, je ſo jej każ ſtruchtota a ſproźnoſcź ſalehnyła, każ by jej na mcźinu njeſałeźało a nicźo jej wjeſela njedawało. Kak to“, ſtaruśchka horliwje pokracźujcy, ſ powyśchenym hłoſom dźeśche, „kak to ſkóncźi? Sawěrno, to je cźeńcźe ſo do rózcźi ſałuźnył, a tajka rózcźka wjadnje a mrěje. To je moje ſłowo a ja ſym kuź ſwóta naſhonił. Wbohi nano Lubośchojc — hacź teź wśěch, kak twoje pośledne dźěcźo ſtruchle hinje . . .?“

Stara cźeta wuſtawśchi pścheſta, wutrě ſebi ſ rózkoſale pót ſ cźoła, a potom ſpodźiwana na Rochа hladaśche, kotrejż ſ kapakom dale bijeśche, njepytnywśchi, ſo ſ wjeſelcźa nimo bije . . . Po khótkej khwili wona ſ nowa — trochu hněwnje rjekny: „Ty dźeń niczo njepraji śch. To ſebi njeſłyſ tym myślika, ſo by tajki drjewjany!“

Rischa ani nětko wocźow njepośdźehny, hdyż ſ duśchnym hłoſom, każ by jemu w kru něśchto wjaſnyło, rjekny: „Ja, cźeta, drjewjany? To ſo mylicźe. Mi ſo ſyła łśa, ſo ſcźe ſo pśchejara dała naſchericź, a ſo to njeje tak łśe. Schtó wé, ſchto je, źnadź jej hiśhcźe Nowka w mysłach khodźi . . .“

„Nowka, měnišch ty? Tón je dawno ſabyty, każ je mi ſam ſtary Luboſch wobtrucźał. Stary Luboſch je ji ſam dopowědował, a wona je ſo jemu rocźiła, ſo je kónc ſ tym Nowku. Pśche nicźo na ſźwécźe ſebi jeho pjerja mjeńcźa braka, a to ji ja teź wěrju, ale, ale“ — wona potajnje pokracźowaśche, „hacź teź njeje Nowkowe měśto druhi ſo ſydnyło? Dobraj ſebi ſtaj, to je wěſte, a to je tón cźeśny, kotrejż to njej tocźi! K tomu ma hołza jaſnej, wotewrjenej wocźi, a teź derje widźitej, ſo wóś ſ hórki běži a ſo je najdléje trako. A to ju wbohu tyſchi a boli.“

(Pokracźowanje ſeźkuje.)

wlacza wobkruczesche, so je pschezo wschón swój nedawk wbdżał, so by łk. madnosći we zwolnim p'chedewiacu pstowat a hajik. Inżeńer Itza pschinjeße postrowy wot wotnoßi w Dsetinje. Bohużel so hdyżkuli swónjnje mi-nuchu a pschi bliskim wjeckoru pschestchowy so i naschimi autami domoj. Wutrobny dżak kluchca wiedniskich pschedewiacha Hermannej Rauszendorfej, kotrejż je i tu-tym wulkim wschim wulku radosć wchibowoał a jim samo hischcze mały rschawoł pozlężił.

S **Budeßez.** (Stawnische powschcze.) Narodzinoj staj so: 19. 9. Maksej Albertej Hauschkowej, samkarjej w Budeßezach, dynk. 20. 9. Njemandżelika Dżowczijzka w Budeßezach-Hajnizach. — Mandżelstwo pschipowjedźichtaj: 24. 9. Kurt Albert Herold, blidaŕ w Hornjej Hórzy a Frieda Johanna Nowakez, fabrikika dżela'ecka w Hornjej Hórzy.

Se **Sekoneje Borscheze.** Pjatk so tu konje wuschoho-wachu. Wschu hromadże pschedewdże so 28 koni. S nich so 8 najlepschej riadowni pschipisa.

S **Bolborz.** Sandżenu piatk wotmé so w gmejnach Bolborzach, Debrikezach, Wokajschezach, Zamezach wuschowanje koni. K wuschowanju pschedwojedże so 32 koni, i nich so 17 wuschohny.

S **Bolborz.** W poßlednim czasu w naschej wokolinje lischka thórro mjes pjerilmi fathadża. Hijo nekotrych ratajow je i wulpschom wozpytala. Gdyż tej njeje lokko lischku sfelicz, je so tola tudomnemu inspektorej naschcho rycze-tuska poradziło wot nasymy 1933 22 lischkow sefatselecz.

S **Delnicje Hórki.** Spodżiwny wulkt do naschcje wsy czinjesche pondżelu rano w 7 hodź. mloda lischka. Najz-kerje je ju nechto na polu sescherik a tohodla pschindże thwatajcy do wsy, hdżez najprjedy w Gotschej hoscenzu rejwanisku lubju wonata, wot tam czerzesche po sthodże dele do hoscenskeje jstwy a psches nju do rezniskich klamow a wot tam skónczanje do rzwotkeho bydlenja. Tu ju podadnychu a sa rieczas pschiwjasachu.

S **Bukez.** **(Czejke wobkhadne njesboje.) Wczera wieczor wokolo 7 hodżin sta so runje psched korczmu Gerichtskretscham czejke wokkhadne njesbożo, pschi kotrymż podwyschł Leiser z narunanskeho batallkona w Lubiju ze swojim motoreskim kokom a bur Kliemt z Bukez so czejko kranischtaj. Motorski kolesaŕ Leiser jebjesche na swojim motoreskim kole z Lubija do Budyschina a Kliemt dżesche w zamjnym zmeru do zwojeho statoka. Njenadżijn Kliemt zwój pucz na lewo pschemeni, pschi czimż motorski kolesaŕ do njeho sajebje. Podwyschł Leiser a tež Kliem so wobaj bjes wedomja z czejkimi ranami z pomozu sanitetneho auta do Budyskeje khorownje pschewjesechtaj. Strazmischtr, kotryż hnydom na mestno njeboja dóndże, je trebne zhladzenja sa winikom pschewjedł.**

S **Bukez.** Hijo wojsewischmy, so zu so njedawno we Nowych Koporzach a Bukezach huschischo paduschstwa wuwjedle. Skóstnik je zo nekto swécził. Jedna so wo wokolopuczowazeho murjerja K. z Krottoschina.

Se **Subornicji.** Ssobotu popoldnju je so shromadne zydlischczo spomozeiskeho wojeiskeho zydlerstwa sesbeh-ało. Dżejacz zydleiskich twarjenjow, kij so hischcze smutska wutwarjuja, bechu so za zwjedzenjski dżeń z girlandami wupyschike. Pschi jatkodże do zydlischcza je so na tafsu napißako: Bechmy wojazy we wójnje, nekto zmy pioneiros mera. Na zwjedzenju so wjesne towarstwa a organisatje wobdżelichu. Budyski hamtski heitman a wichelazy politisay nawjedowarjo bechu pschitom-ni. Mandżelske zyklerjow bechu zwjedzenski stan pschi Werflowej hoscenzu rjenje wuppschike. Dokhe kryte bitda pozlischczu mestna sa hoscži, twarskich rjemjeslnikow, towarstwa a zydleiske zwójby. Pschi thromadnym wobsedże zaj tej kdeju a tykanju so na wazne zydleiske dżelo spominasche. Esydleiske zwójby pokalowachu wulku radosć nad natwarjenjom noweho zydlischcza. Nadżelu popoldnju so dżeći zydlerjow, kij bechu tez po zwojich mozach wschelake male sluzby wukonjake, z kdeju a tykanjom pohoscżichu.

S **Nakez.** Sandżenu njedżelu a wczera pondżelu wotmé so pschi najrjeschim nasymskim wjedrje wucżeny hermank. S zykeje wokoliny bé so wjele sajimcow sescho. Bjes dwela su pschi tym tez wobkhodnizy na zwoje pschischli.

S **Lubija.** W poslednim poßedżenju mescheczanskich zapósłanzow sdżeli prjeni mescheczanosta dr. Ungethüm, so hospodarski plan za 1934/35 po dotalnych wobliczenjach z pschebytkom 585 hriwnow wubeži, kotryż pak moje so ewtl. hacj na 10 000 hriwnow powyschicz. Nowa wusstawa mesta Lubija je so pschihwolita. Prjeni mescheczanosta je po njej z hlowneho powokanja pschistajeny, jemu k stronje stej druhi mescheczanosta a 4 radnych. Liczba mescheczanskich sapósłanzow wobsteji z 15 wosobow.

Z **Bacońa.** Na samsnym dnju, hdyż k. farar Delan swój jubilej swjeceše, mózeše tez jeho hospoza, Marta Opicee, na 25letnu służbu a dżelawosć pola njeho zhladować. Tak je tutón dołhi cas wse starosce a radosce swojeho knjeza sobu njesła a tuż je hódnje na to spomnić. Jubilarka pokhadża hewak z Kamjenca, hdżez bé jeje nan ze zastojnikom na żeleznicy. Tola jeje wjesna domizna bechu Delany (Sunow a Ralbicy), zwotkel starsej pokhadżatej. We swojich młódsich lótach służeše pola hrabje Stollberka w Brunjowje a pozdżiso w jenej Smjeckacanskej kupjeli. Z wuznamnej swéru a pilnosću wothlada tutón dołhi cas cyły farski dom a pódla toho ma so wo wupyseje cyrkwje starać. Pschikadnu wutrajnosć čescuje tez wyšnosć a tohodla dosta na swojim jubilejnym dnju jara pocescowace pripóznace Budyskeho hamtskeho hejtmana ze samoruenym podpismom. Tak beštej nadobo dwaj jubiliraj w Bacońskim farskim domje. Njech poniżnej a pschecelnej jubilarcy hisce mnoho lecza zakcéja w swérnym zastaranju fary a cyrkwje.

Nemske burstwo je zórko zywjenja nemskeho ludu. To je hordosć, kotruż wón na znjowym dżakanym dnju 1935 pokasa.

Z **Khrósćic.** Zandżeny piatk skónči so posledne hlowne pruhowanje za hromadżekładżenje wjesnych honow. Tuto pruhowanje, kotreż jedyn knjez z Drjeżdżan nawjedowase, so dokładnje predwjedże. To bé tez wezo jara nuzne, zo móża so potom skónčnje dospolnje kharty w Khrósćicach zhotowić.

S **Khrójćiż.** Tudyscha skupina NSDAP wotmé sandżenu zobotu w hoscżenzu we Wudworju derje wopyta-

Hospodarski rozhlad

Wutoru 1. oktobra 1935.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 polsk. złotych	46,82
1 jendżelski punt	12,205	100 ceskosł. krónow	10,275
100 swajc. frankow	80 81	100 franc. frankow	16,375

Barlinska burza z dnja 30. septembra. Burza wotewri zo wczera khetro zlaba, dokelż ani je strony publika ani je strony kuliby wobsetke pschikasu njepschedżachu. Powczynjachu jenk dnjuch augagadalu afjaza wu od zajtwomolwj w Memelu, kotryż tez w dalschim behu burzy pschedmjet k wschelakim rosmolwam posticzeiske. Na akzijowych wikach dóndże k postajenju kursow wo nimo méry zlabych wobrotach, pschi czimż zyle pschipadnje pschikaz zo na wumvicze kursow wuskutkowachu. Mozlabjenja pak swietscha 1 proz. njepschekrocżichu. Pornjo akzijowym kursam mózachu zo renty derje dżerżeć, a mejachu jdżeła pschecżelne wiki, schtoż bjes dwela z oktobrowej termiju, pschi kotrejż so wjele kuponow réża, swisnje.

Barlinske zitne wulkowiki. Tez na spoczatku noweho tydżenja posticżachu Barlinske wulkowiki mérny wobras. Mschtwós se strony ratarstwa bé dla bernyłdżenja jenoż zlaby a tez druha ruka pomérnje mało posticżesche. Tola tez możnosće samekżenja niebechu pschewulke. Barlinske zitne wulkowiki khlébowe zita jenoż pomalu nakuwuja, pschi czimż każ dawał wurjadne drużiny pschenzu bóle zadachu. W provinzu bo rozka w młynach béżnje wotbywa. Pizowanske wowsży a jeczmjenje so jenoż malo posticżeja.

Wczera wlaczeske w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożki R 8: 7,70 hr., R 11: 7,85 hr., — jeczmjenza G 7: 7,95 hr., G 9: 8,20 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,80 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 9.	27. 9.		30. 9.	27. 9.
Pschenica	200,0	200,0	buny	—	—
rożka	163,0	163,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
jeczmjeń now.	205-211	205-211	módre lupiny	7,75-8,25	7,50-8,00
jeczmjeń, nal.	—	—	żołte lupiny	—	—
wowsa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pschenż. muka	26,65	26,65	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanć.	4,83	4,83
pš. wotruby	11,73	11,73	bérnj. krukci	8,20	8,25
rżane	17,50	17,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pschenż.	"	
lane symjo	—	—	wowsna	"	
pjeluski	—	—	jecna	"	

Płaćizna za pschenu za wupłodżerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rożku za wupłodżerja 8: 154.0 11: 157.0
Płaćizna za jeczmjeń za wupłodżerja 7: 159.0 9: 164.0
Płaćizna za wowsu za wupłodżerja 9: — 13: 156.0

Płaćizny rézneho skotu na Drjeżdżanskich skótnych wikach.

30. septembra 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

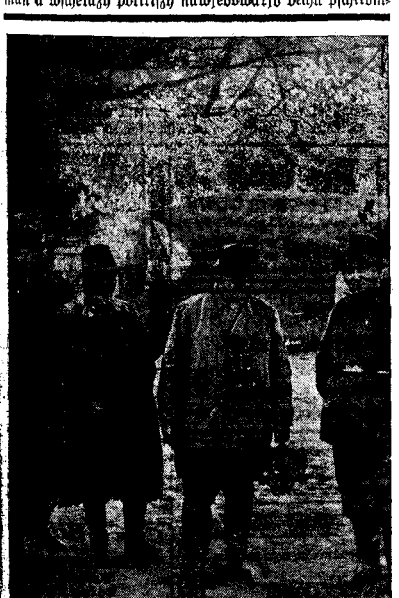
Woły: 186	
Pomjasne, wukormjene, najl. rézneje hódnosće młode	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	36—40
Starše	—
Mjasne	—
Byki 136	
Młódše mjasne, najwjetšeje rézneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	38—42
Snadnje wuwite	—
Jałojcy a kruwy: 735	
Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rézneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	40—42
Mjasne kruwy	32—40
Snadnje wuwite kruwy	24—31
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rézn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	40—42
Wowcy: 902	
Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	56—58
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	54—56
Mjasne wowcy	46 - 50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	36—45
Celata: 643	
Najlepše kormjene čelata wot cyca	68—70
Srénje kormjene čelata wot cyca	57—67
Snadnje wuwite	50—56
Najšpatnišе	45 - 48
Swinje: 767	
Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	53
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	53
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	53
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	53
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	53
Rancy	53

Budyske stawniske powésće

Narodżiło je so: 25. 9. Korli Williej Muhauptej, artistej, dżowka. — 26. 9. Njemandżelski syn. — 29. 9. Njemandżelska dżowka.

Do mandżelstwa stupischtaj: 30. 9. Max Richard Apelt, pschisłuschajeny, z Lidiju Hildegartu Herrlichej, pschisłuschajenej, wobaj w Budyschinje.

Wumrěli: 28. 9. Hana Berta Wildowa rodż. Heidżij, mandżelska invalidneho rentnarja, 68 lét. — Korla Arnoscht Hellner, dohladowaŕ drohi na wotp. 81 lét. — Berta Hańża Mütez, rentudostajiwarka, 70 lét. — 29. 9. Arnoscht Julius Schäfer, invalidny rentnar, 74 lét. — 30. 9. Augusta Grosowa rodż. Henczej, mandżelska cżékże, 52 lét.

Gömbös jako honćwinski hósćz w Romintenach. Prjeni originalny wobras z honćwinskeho wopyta wuheiskeho ministerskeho pschedsydy w Romintenskich lésach w Ranschej Pruskej. Wot prawa: ministerski president Gömbös, ministerski president Göring, statny sekretar Körner a wyschkowny leutnant Bodenschatz.
(Heinrich Hoffmann, M.)

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dżel a přilopk Marko Smoleŕ a za nawéstki dr. J. Cyż. **Wótzy w Budyšinje. Wudawa a dźiśi dr. J. Cyż w Budyšinje. D. A. VIII. 1935 2165.** - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

nu šhromadźišnu. Stronjan Kutšhera ſ Drježdżan wošebity dobry šnajeŕ židowſkeho praſchenja, rosprawješhe wo tutej naležnoſći a pšhepokaſa pšhipoškucharjow, ſo žu pucże, kotreż je knjeżeſtwo w tutej naležnoſći nastupiło, prawe. Bohaty pšhikleſk dopokaſa, ſo žu pšhitomni ſe ſajtmom rěčnika ſćěhowali. Wječny ſkupin. wjednik ſtronjan Porak ſ Budworja ſtónczi poděkowanje, hdyż bě nekotre pokiwy ſa ſymiku pomoz podaŕ, ſ móznej ſtarnoſću na wjednika a wótczinu.

S **Kamjenza.** W Njeżwaczidle běſchtaj ſo mużej pšheſłyſchowałoj dla wſchelakich paduſchſtwow, kotreż ſo jimaj porofowachu. Někto ſtaj ſo wuſnałoj, ſo ſtaj w Kamjenzu na Borſchczi elektrikſku ſwězu ſ koleża, kotreż ſa jenej hraježiſkej budże ſtejeſche, kradnyłoj. Lampa je na Kamjenzſkej poliżii a wobkradneny móże ſebi tam po nju dóńcz.

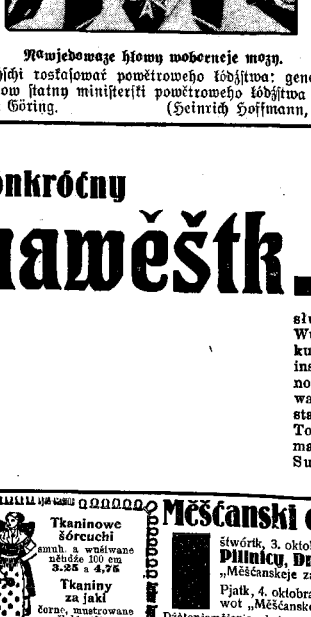
S **Wojerez.** (Woheń.) Njedżelu rano ¼4 hodż. ſo tudyſcha motorſka ſtykawa do Wulkeho Ježiſła ſawoła. Tam paleſche ſo pola dżélaczerja Jana Bramborga je ſnjemi napſelnjena bróżeń a też kólnja. Domſke poradźi ſo wulkowacz. Też ſtykawa ſe Spal ſo pilnje pšhi haſchenju woddżéli. Po jenohodżinſkim dżéle bě hłowny ſtrach wotwobroczeny. Kak je woheń naſtał, ſo dotal njeje ſwěſczilo.

S **Wojerez.** Na ſwinjaze wiki pšhichńa ſo 254 proſatow. Mlaczſiny pobibowachu ſo njes 14 hacz 20 hr. S pšhibhnatych proſatow wosta mały pšheſłyhk.

S **Mikowa.** Mandżelſtwo ſtaj pšhipowědźiłoj: Helmut Wilhelm Haſſe, blidaŕ a Hilża Marta Riſtawiz, wobaj ſ Mikowa.

S **Khrjebje.** Ludowi towaŕſchojo, kotreż chodża podpjeru ſe ſkutka ſymikeje pomozy 1935/36 bracz, dyrbja ſchtwórtk 3. oktobra dopołdnja wot 9 do 12 hodźin we ſchuli namjet na podpjeru podacz. Njeſaſtužerjo maju kolkowańſku chartu (Stempelkarte) žobu pšhinjeſcz. Dóſtawarjo rentow njech njeſchu pšhſchedpołoża, kelko renty dóſtawaja.

S **Hóſnizy.** Pšheni kermuſchny dżeń ſandżenu njedżelu běſche rjane wjedro wjele kermuſchnych hoſczi do naſcheje wſy pšhiwabłko. Też wjele budow, karuſelow atd. běſche žo tu ſawjeſelenju wobydleŕſtwa poſtajiło. Wobſhedżerjo tutych pšhedewſacżow žu byli ſ pšhenim kermuſchnym dnjom wěſcze ſpokojom.

Nawjedowaze hłowy woboreneje mozy.
Wyſchſchi roskaſowaŕ powětrowcho łódżſtwa: general lětarjow ſtatny miniſterſki powětrowcho łódżſtwa Hermann Göring. (Heinrich Hoffmann, M.)

S **Drježdżan.** Njedżelu wjeczor wokoło 8 hodż. pšheſpalichu ſo pšhi cżeżitym awcże ſpinadła, tak ſo ſ 300 zentnarjeni pokładżeny cżeżity awto ſ wulkim wotmachom pſ ſpadowazej Fitſchhaus drośły dele jědżeſche. Cżeżity awto běſche ſ Traanzena w Soldinſkim wokrjeżu a jědżeſche pšches Drježdżany do Pirny. S wulkim wotmachom jědżeſche cżah po Budyſkej drośły, potorhny někotre ſchtomy, ſtama ſchcżeżor milionoweho powoda, potorhny murju ſchrodły a woſta potom dospołnje roſbity na leżowonoſći leżo. Wjednik je žo każ ſ dżiwom jenoż lohko ſranił. Schkoda je jara wulka, ale je je ſawěſczenjom kryta. Jako ſłoże dyrbi žo też wobkładowacz, ſo we wokomiku njeſłoża na jara żiwej Budyſkej drośły njebě żaneho druheho wołudła w błiſkoſći, hewak by mohło njeſłoże njepſchewidne ſćěhowki měcz.

Jěž ničeŕ zmijicow

W jenej Waldenburgſkej nowinje žo piſche, kak mudrje ſej jěž jawjeſcz we pšhi łóżenju ſmijizow, bješ teho ſo by ſam ſchkodował. Jedyn ſ tamnjſchich hajnikow bě to wobkědźował, hdyż rano ſahe na kakaiży jědżeſche. Hajnik bě runje lěſneho kokota ſtrělił a chyſche jej po ſwój nadobyk hicź. Nadobo nješchto pódła njeho knyſkotaſche. Woſta ſměrom ſtejo a wuhlada jěża, kiż ſ hromadu kamjenjow wuleże a do pola žo waczeſche a w bróżdże jědżo woſta. Tam wuhlada hajnik hromadże ſwitu ſmijizu. Stónczało ſkhadżeſche a wobrěwaſche bróżdy. Njejapży žo ſmijiża pomału roſwi, ſo by žo ſtónczała. Tola žo na ſwojeho njepſchecżela njedohlada. Na tutón wokomik bě jěž cżakaŕ. Każ błyſk ſtrěli na ſmijizu a ſakuſny žo do wopuſche ſmijizy a ſam žo hromadże ſwi. Smijiża žo wokoło wjerhaſche, tak ſo žo kałacże błukoło do jeje cżěła ſarychu. Spytaſche žo ſe ſubow jěża wutorhnyć. Pſches to pak žo pšhecżo bóle ſrani. Po jecżich mjeńſchinach bě dowojowała a kježeſche każ morwa. Někto ju jěž puſchcżi, ſkoczi někotre kroczele wokoło a wobkědźowaſche ſwój wopor. Potom běżeſche ſi ſam ſchtyri raſy wokoło njeje, ſtupi žo na kronu bróżdy a cżakaſche ſaſo krótki cżaſ. Hdyż bě žo pšhepokaſał, ſo w hadże żaneho żiwjenja wjaſy njeje, ſkoczi na nju a wotkuſny ji hłowu. S tamnym dżélom ſmijizy cżampaſche k hromadże kamjenjow, ſo by žej ſwoju pjecżeń ſłodźicź dał. Hajnik wobſtrucżił, ſo je tuta bitwa mjes jěżom a ſmijizu była najſajimawſche poděrdżenje w jeho żiwjenju.

Twjerda hłowa . . .

So mějeſche ſtary bur Homola tběrdu twjerdu hłowu, naſhonichu na łódżej burſkej ſhromadźiſnje. Na tutej twjerdej hłowje roſraſchu žo najlěpſche wobſamknjenja. A ſpodźiwnje! Homola mějeſche tohodła wulku cżiſło pſhecżelow, kiż jemu pomhaſche ſwoje nahłady pſhecżiſchcżeć. Hdyż potajkim pſchi debacże po tajſej ſhromadźiſnje žo mjenowaſche „twjerda hłowa“ bě to bur Homola měnjeny. Tutón wuraz ſnamjowaſche jeho duchownu ſwojoraſnoſć, abo lěpje prajene, njeduſchnoſć ſtareho Homole. So pak mějeſche wón woprawdże tež twjerdu hłowu, dopokaſuje ſcżěhowaza podawiſna, kiż wokoło Homole žo pleczeſche.

Wón mějeſche mjenujzy konja, do kotrehoż wjele dżerżeſche, każ by jeho łubuſchk był. Někto pak żebi kóń jeneho dnja ſwaži, jako chyſche Homola jemu hoſdźiť ſ pódkowje wuczahnyć, ſwojeho knjeża kopnyć. Pſchi tym dyrbi noha tak mócnje wo burowu hłojcżku, ſo naſta hłuboka rana. Hdyż běchu jemu ranu ſwobalili, jemu radźichu, ſo by ſ lěkarjej ſchoł.

Stary Homola žo potajkim naſtaji do bliſkeho měſta ſe ſwojim haplom, ſo by žo tam lěkowacz dał. Do měſta pšhijěwſchi, wopraſcha žo dobreho pſhecżeſela ſa wobydlenjom ſłótneho lěkarja. Tón pak wo njeſłożu wědżeſche a rjekny tohodła tběrho ſadźiwany:

„Ja myſłu, jo chżeſch ſ lěkarjej, ſłótny lěkaŕ tola njebudże twoju ranu ſahojicź!“

„Ach“, měnjeſche bur, „moja hłowa wſchak njech bu cżaka, po cżaſu wſchitko ſajże, tola mój ſóń, wot tu dnja, ſo mje dyri, thromi. A tehodła by ſpramniſcho tu hdy bych hnydom ſ ſłótnemu lěkarjej dojeť.“

Wot teho dnja ma Homola hiſchcże wjaſy pſhecżelow Bj. W.

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. Maćica Serbſka zeńdże ſo ſrjedu wječor 2. oktobra we 2 hodż. zaſo k bjeſadże w Serbſkej kofejowni. Hoſćo a pšhecżelo ſu witani.

Bukecy. Spěwny wotrjad „Radoſcź“. Spěwanje brjeſ njedżelu 6. winowza wuſtupimy, wjeczor w 7 hodź na ſarje ſpěwamy. Też narodne reje ſo pšhepruhuje.

Drježdżany. „Hromadnik“ změje ſwoje pšhichodne měſaneje poſedżenje ſtwórtk, 3. oktobra a to we „Johanneshof“ na Janſkej dróży w 1. poſchodże. Farař Handrik nam přednoſk poſkići. Zapoczatk we 8 hodź. wjeczor. Proſu wo hohaty wopor.

Dr. Wjacſławk, předſyda.

Domowina. Do wšěch ſpěwanſkich towaŕſtwow: Zanazymſki koncert wukúmy jako zhromadnaj kěſkraj: 1. Khwalena budź rjana kwětka (Dobry wječor str. 78), 2. Ha jěł je hólčik z role dom (Wulka lubość str. 4). 3. a 4. ſpěw hiſće ſo wozjewi.

Wutrobny poſtrow M. N.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ ma dla žnjoweho dźakneho ſwjedżenja jara ważnu pruhu ſtwórtk 3. 10. poła Natnšec. Wšitcy ſpěwarjo ſo wočakuja.

Wšém dowěrnikam Domowiny! Wšém dowěrnikam ſu ſobuſtawſke khartki našich ſobuſtawow pšipóſlane z próſtwu wo rozdźělenje a zdobom wo pšiſranje pšinoškow na lěto 1935. Jneoż mjeńſa liſta dowěrnikow je to hač dotal činiła. Prošu tohodła znowa wšěch dowěrnikow a pokładnikow ſerbſkich towaŕſtwow, kotřiž hiſće njejſu z Domowinu dla pšinoškow wotlićili, zo by ſo to hač do 15. oktobra 1935 ſtało. Narodne dźěło Domowiny ſo hewak na tajke waſnje njetrjebawſi haći, ſtož tola po wſi ſprawneho Serba njeje. Pjenjezy njech ſo wotedża na pokładnika Domowiny A. Simona, zigarrowy wobkhod w Serbſkim Domje.

Předſydſtwo Domowiny.

Wjedniſke hłowy krajneje wobory.
Wyſchſchi roſkaſowaŕ wójſka, general artillerije ſwobodnjes ſ Fritſch. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Jónkróčny

nawěſtk

ſłuži k poručenju firmy kupcam. Wužši zwiſk mjez wobkhodnikom a kupcom doepijeće pak z wospjetnej inſerciju. Wona wobſtara wam nowych pšecżelow a powjetši kruh waſich kupcow a waš wobrót. W ſtajnej inſerciji leži połny wuſpěch. Tohodła podajće běžnje wulke a małe nawěſtki do „Serb. Nowin“ Su doſć tunje,

Bydlenje, lěhanje,
kuchinje, pólſtrow. twory atd. jenotliwe meble kupujeće tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4 Ręči ſerbſcy!
Mam ſwoju pólſtrowarſku Mandżeloſka poſłonki pšijimam

Tak tunjo . . .
Emailowane bowy
10 litrske, šěre 75 pj., běłe 90 pj.
Siegel w Budyšinje na Zadn. Bohatej hasy 15, blizko Butrow. wikow

So wróćił
Dr. Fischer, wotrjadny lěkaŕ za khorosće kože
w Budyšinje na Moltkowej dróży 8
Rěčne hodźiny: ½9—11, 1—2, 5—½7, ſrjedu a ſobotu 9—12

Šołćic kaščowy ſkład w Budyšinje na Garbaſchej hasy čo. 8. Telefon 3382

Skazanske liſtki
za dostaće potrjebnych łukow (margarinej proſa zapodaſće bórzy pola ſwé. Podawam dypkownje.
Otto Sachse

Kruwa,
blizko k 3. čelecu, na pſ
w Brěmjenju čo. 13

Tkaninowe šórcuchi
emuh. a wnjewane nětuže 100 cm 3.25 a 4,75
Tkaniny za jaki
čorne, muſtrowane nětuže 130 cm 2,90 a 8,50
Schaaf

Měšćanski omnibus pojědże
ſtwórtk, 3. oktobra, do **Šandawy, Königsteina, Pirnicy, Drježdżan.** Wotjědże we 8 hodź. wot „Měšćanskeje zahrody“. Jězba płaći 4,— hr.
Pjatk, 4. oktobra, do **Mužakowa.** Wotjědże w 2 hodź. wot „Měšćanskeje zahrody“. Jězba płaći 2,50 hr.
Dźěłonjemjerjo płaća połojcu.
Zamołwjenja na jězdny personal, telefoniſcy pod čo. 2138 abo na wudawarńju „Serbſkich Nowin“.

Pokhwal
tych, kotřiž z nawěſtkom pokazaja, zo maja nas zaće!

Dźensa bu nam moja luba mandżelſka, naju ſwěrna maćef
Frieda Wićežkowa
rodź. Severinec
z njezbožom nahle wzata.
2. Kor. 4, 8.
We hłubokej zrudobje
We Wóſlinku, dźeń 29. ſeptembra 1935.
Pawoł Wićežk, farař.
Marja Wićežkec.
Khriſta Wićežkec.
Khowanje budże ſrjedu, 2. X., pop. ½3 h. we Wóſlinku.

Kekwaſa
Kwaſne přednoſ
Wubjerna knihi, ko
kóždy kwaſ poſ
Kwaſne dary
Wšě družiny ſerbſke a němſke wafſke, bilije at
Kwaſne plakaty
z rjanymi hrónčkami, wěncow a na ſ
dóſtanjeće
w Serbſkej knihar
w Serbſkim Domje w Bu

Přiloha k čisl. 229 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 1. oktobra 1935

25lětny naměstny jubilej knjeza fararja Jurja Delana

W Baćonju, 30. póznjeńca 1935.

W času, kotryž je za naše nabožne, duchowne, narodne a kulturne žiwjenje tola ważny, woswjeći Baćońska wosada 25lětny jubilej, zo wobsedźi swojeho dušowpastyrja, knjeza fararja Jurja Delana. Powšitkowny podźěl wšitkich wosadnych swědči wo lubości, dowěrje a připóznaću, kotrež je sej česćeny jubilar za tutón dołhi čas swojeho na wšěch duchownych polach płódneho skutkowanja nadobył. My jeho rowjenkojo, kiž smy swědokojo jeho póćowanja, dźěla a starosćow, kotřiž smy z nim ból a bědu, ale tež radość nad wuspěchami začuwali, wěmy, što mamy w tutym horliwcu za Božu česć a Serbow spomoženje, wo karakternym narodowcu, kiž ani wokomika spušćił njeje serbske zmyslenje.

Na swjateho Michała bě runje 25 lět, zo je do swojeje wosady začahnył jako administrator a je po dokónčnych statnych preliminarijach 18. haprileje 1911 jako woprawdźity farař so zapokazał. Tak budźe k létu 50 lět, zo so Baćońska fara założi. Jeho předchadnik, sławny serbski filolog Jurij Libš, bě jenož expositus, dokelž bě tehdom Baćoń hišće Khrósćańska expositura. Rjana gotiska cyrkej, z wyšiny zhladowaca do łužiskeho kraja, w kotrejž jubilar skutkuje, je ze swědkom darniwosće a woporniwosće mateje serbskeje wosady. K jeje twarej je znaty konsistorialny prezes a prelat Buk w Drježdźanach nastork dał a ju z 150 000 hriwnami za fararjowu a organistowu mzdu założił. Tutón kapital je wězo z inflaciju so zeškrěł. Byrnjež mało póćahow k Baćonjej měl- cheyše sej tola w Božim domje k česći Najswjećišeje Wutroby Jězusowej pomnik stajić we wutrobje serbskeho kraja.

W jeho duchu a po mysli swojeho předchadnika skutkuje nětko naš jubilar hižo přez 33 lět we winicy Knjeza. Jeho kolebka steješe w Čornecach, hdźež měješe nan kubło, kiž pak so pozdźišo do Wětenicy přesydli. Khodźeše do Kukowskeje wjesneje šule, hdźež buštaj wučeř a duchowny na jeho wuznamne dary kedźbnaj. Tohodla přiwobroći so duchownemu powołanju. Po swojich studijach w Budyšinje, Prazy, Mohuču a Wrótsławju dosta 23. smažnika 1902 tam měšnisku swjaćiznu přez kardinala Koppa a swjećeše nazajtra swoju primicu w klóšterskej cyrkwi, hdźež bě w prěnich létach swojeho žiwjenja tak husto do Božich służbow khodźił.

Skutkowanje młodeho duchowneho je zwjetša jara wotměnjace. Tak widźimy knjeza jubilara najprjódy jako kapłana w Sěrachowje, 1903/04 w Khróšćicach, 1904'06 jako katecheta w Budyšinje, potom dwě léće jako serbsk. kapłana při cyrkwi Našeje lubeje knjenje, 1908 wróći so do Khróšćicy k podpjerje knjeza fararja Wornarja, doniž jeho duchowna wyšnosć 1910 do Baćonja njepowoła, z kotrymž wosadnym žiwjenjom je nětko najnutrniško zjednoćeny. Tak dyrbi to też być, jeli ma nabožne, duchowne, narodne haj samo hosno[illegible]je we wosadze wuspěšnje kčěć. Hžež farař a wosadni, cyrkej a šula wšitcy we přezjednosći, lubości a dowěrje hromadźe dźěłaja, tam je też Bože žohnowanje doma. A Baćońska wosada móže zbožowna być, zo ma tajkeho duchowneho wjednika, kiž z kóždym jenotliwym wosadnym čuje, z nim čeře a radosće dźeli.

Štóž lubość syje, lubość žnje. Tuto słowo wuskutkowaše so w zašłych dujach wurjadneho swjedźenja. Hižo pjatk wječor zhormadźi so wjesna młodźina we domje swojeho duchowneho wjednika a zwjeseli jeho z rjanym darom a Vickee Marta z Haslowa wosławi jubilira z rjanej basnju, kiž bě zp jera naše pěsnjetki zwud. Wrobloweje w Boranecach wušła. Po dopołdnišej Božej mši wužichu khěbtarjo a zastupjerjo wosady přiležnosć, zo bychu swojemu dušepastyrjej dźak wuprajili za dołhołětne skutkowanje a zbožo přeli k dalšemu wuspěšnemu dźěłu. A njedźelske popołdnjo widźi jubilara zjednoćeneho ze šulu, ze staršimi a dźěćimi w młodowni, z kotrymiž stawami je nanajwužšo zjednoćeny w šuli a towarstwach. Knjez wučeř Cyž pohódnosći w dlšej rěči wuznamne dźěło jubilara na wšěch polach, za čož so lubje podźakowa, zdobom přehlad poda wo dźěłach, kotrež su so za čas jeho přebywanja w Baćonju w běhu lět stałe. Hišće dalše naréče sćěhowachu a mali horliwcy zwjeselichu jeho z deklamacijemi, spěwami a hrami w serbskej a němskej rěči, kiž bě šulski wjednik jich tak rjenje nawučił. Wječor přesłapi znowa wotućene spěwne towarstwo jubilara w swojim tuskulu z někotrymi štyrihłósnymi spěwami pod nawjedowanjom k. wyšš. wučerja Słołdeńka. Nětčiši předsyda, k. měšćanosta Měrćink z Haslowa, tołmačeše w mjenje spěwneho wotrjada, kaž wobnowjeny cyłk mjenowaše, dźakne słowa za wšě dźěło we wosadźe a za přikhilenosć, kiž ma jubilar k wšemu serbskemu postupej, wosebje też k spěwej. Knjez jubilar dótkny so tuteje myslički a pokaza na wjele přikładach na ważnosć spěwa powšitkownje a wosebiće na serbski. Tohodla wukhwalowaše nowu dźěławosć towarstwa a

Oktober abo winowc

S dešćowatym dnjom žo měšaz winowy lětża sapocina. Tajte dny w naš tak prawje našymšte sacźucże šudźuja. Krażnosćj lěća a podnaćymny je sašdka. Rjanych, słónčnych a cźopłych dnjow bywa pšeco mjenje a pokhmurjenych našymšich dnjow wjacy a wjacy. Liśeco žo hižo žołcźi a ptacźina, kiž naš w lěćnim cźaśu je šwoj jim śpěwom swješeleśeše, je wonemita. Natarjej pak hišćeše wjele dźěła do rukow hłada. Nětle śteji wožrjebj cźaśa śbéranja běrnow. Našymšte žywy dyrbja do semje. To žebi hišćeše wjele pilnosće žada. Na lukach žo krowy paša a po polach hólzy šmije puśćeśeja. W tutym měšacu wino bošawi, wot teho je měšaz też šwoje mjeno dóstał. Lětża je žo wino pśchi słónćnym lěću derje radźiło. Cźaś termuśchowanja je žo teborunja šapocźał. Tak nam našymšti cźaś je šwojim miłym podnjebjom wjele rjaneho podawa, šćitoj dyzenty f dźaśom wužiwacź. Měśće nam też měšaz oktober zyły rjad rjanych našymšich dnjow pśchinješe, pśedy hacź žo nam našymšte kurjawy nawala.

Farař August Sykora a Malešecy w létach 1835—47

Wozjewił O. W.

(16. pokračowanje.)

Korčma. W korčmje sedźachu burja a „dwajpřežni" za swojim blidom, tehorunja zahrodnicy, a khěžkarjo abo podružnicy za swojim. Stawy běchu w korčmje dźělene. To njeběše nikomu z pohórškom a so tehdy samo wot so rozumješe. Štóž sebi karanč piwa skaza, ženje prěni z njeho njepiješe, ale jón přeco swojemu susodej přisuny z namołwjenjom, zo by wotpił. Tón z karanča trochu wopta a jón z dźakom zasy prěnjemu přisuny. Přistojnosć sebi też žadaše, zo při hoscinje susod daričelej wotpi.

Reje běchu w Malešecach na druhich swjatych dnjach wulkich cyrkwinych swjedźenjow, też na žnjowym swjedźenju a na kermuši, potajkim za lěto pjeć króć, a to tři króć w jednej a dwójcy w druhej korčmje. Hdyž běše nječtó z korčmarjowych přiwuznych wumrěł, njeběše w jeho korčmje za cyłe lěto žanych rejow. Žurle našeju korčmow běštej jara jednorej. Wosrjedźa žurle stołp, małe wokna, hubjene špundowanje. W „starej korčmje" běše žurla při zemi. Špundowanje běše zdźěla zhnile. Tohodla tam někotre dny do rejow dźěry we špundowanju přeco z hlinu wumazowachu. W tutej korčmje steješe při sćěnje čežny kuluch, na kotrymž šulske dźěći sedźachu a rejam přihladowachu. W najzadnišim kuće běše městno za hercow. Na hornjej descy sedźeštaj husler a tarakawak, na delnjej descy dundrak. Tući tři piskachu a dóstachu za kóždu reju wot prěnjeho rejwarja, kiž sebi reju pola nich skaza, šěść pjenježkow. Wšitcy druzy rejwachu darmo, ale reja dołho njetraješe. — Nětdy kulachu před korčmu kehele. Handrij, nětdże 16 lět stary, bě so z kehelowym kralom stał. Wołachu: „Handrij je z kralom a je židźane rubiško dobył." Hnydom běše sebi jeho sylny wotročk na swojej ramjeni zběhnył a njeseše „kehelowho krala" do žurle. Cyła hudźba piskaše. Nětko dyrbješe wězo za dostatu dostojnosć něšto k lěpšemu dać. Ja běch Handrijowemu powyšenju na kralowski stoł přihladował a wězo hnydom domoj běžał, zo bych wjesołu powěsć maćeri přinjesł. Bórzy Handrij za mnu dóńdże z dobytym pisanoźidźanym rubiškom a prošeše maćer wo pjenjez. Dobra mać da jemu toleŕ, zo by so też jako kral hódny wopokazał. To też z tolerjom dosć derje je, skazaj sebi wjede rejow, doniž běše toleŕ přerejwany. — Žurla měješe wosebite wobswětlenje. Nad třomi lacami swěćeše so wsěca za sowu (šěść pjenježkow), wosrjedźa žórle, na woběmaj bokomaj stołpa wisaštej dwě blachowej zasłanjatcy. W kóždej běše dźeržak z tajkej swěcu. My šulscy hóley pak přihladowachmy na kuluchu sedźo, pak stejachmy koło wokoło stołpa z brillantnym wobswětlenjom. Nětko stej drje w Malešecach jara rjanej žurli a hudźbu drje zwjetša wobstaraja hercy z Budyšina.

Tepjenje a warjenje. Z tepjenjom a warjenjom njeběše lěpje hač ze swětlenom. W kuchini na poley steješe drjewjany kaščik z płatowymi lapkami, kotrež běchu na wuhlo spalene. Pódła leže třesatko a khětro wocepany worcel. Hdyž běše maćer stanyła a rano do kuchinje přišła, běše z jejnym prěnim dźělom, zo worcel a třesadło do rukow wza a woheń křesaše, hač škrě do kaščika ze zwuhlenym płatom — do žahi — lećachu a so žahowa přimachu. Do njeho mać z mocu duješe a dźerżeše do škričkow syričk, kiž so zapali. Z nim potom mać swěcu abo lampičku zaswěći. Pozdźišo hakle mějachu ludźo zapałki k tunkanju, a hišće pozdźišo k šmóranju. — Hdyž woheń raz nocheyše prawje palić, wzachu „duchawu", kotraž přeco při khachlach steješe. To běše nětdże meter dołha rola z drjewa, z kotrejž woheń hódnje naduwachu. Ale duwanje běše khětro wobuzna wěc. Duwarcy so husto ćežko dychaše. Tohodla wobstarachu město „duchawy" měchawu abo naduwak. — Tajki naduwak běše nimo toho jara droha wěc. Raz dostachmy ze Barlina wulku křinju, kotraž běše za nana wotpósłana z póstskim doběrkom nětdże dweju tolerjow. Nan sebi wěc njeběše skazał, ale tola doběrk zapłaći bjez komdźenja, dokelž běše wćipny, što je w křinje, nimo toho pak też trochu zwjeselenу, zo jeho mjeno w samym Barlinje znajachu. Křinju wotćinichu. We njej běše stroj k zničenju półnych myšow. W křini leżeše naduwak abo měchawa, dwě blachowej košincy, kiž měješetej so z lapami natykać, a hišće něšto druhe. Křincy so hnydom natykaštej. Nan a ja, tehdy dźesaćlětny, dźěchmoj na polo, hdźež běše tehdy wjele myšow. Nan lapy w křincy zapali a do myšaceje dźěry tykny. A nětko wón z měchawu do dźěry nutř duješe, zo bychu so myše z morjacym kurom zničile. Smój tam nětdże hodźinu dołho z tutym strojom dźěłałoj, doniž so njeběchmoj nadźěłałoj a so njewróćichmoj domoj z našim nócnym strojom — a njejsmy so ženje wjacy z nim zaběrałoj. — Drohi naduwak wza sebi mać a trjebaše jón wot nětka přeco při zatepjenju, k tomu běše dobry, praktiski a přihódny — ale — dźiwajo na zaplaćenej dwaj tolerjej — khětro drohi. — Naše khachle běchu tak mjenowane burske khachle, wulke a wobšerne. Do tutych tykachu najprjedy walćinu, kotraž z ľućwom zapalichu. Tu potom z dołhim hrjeblom do zady storčichu, zo móhli na žiwy woheń mócne drjewowe šćěpy klasć. Hdyž so drjewo paleše, suwachu do khachlow z widlicami wulke koprowe horncy, tehorunja buchu horncy z widlicami wućehnjene. K tomu słušeše wěsta wušikność, horncy prawje do wóhnja zasuwać. Nětdże w lěće 1845 da naš nan nowe khachle z wulkej warjeńcu (khachle na warjenje) stajić. Tute khachle sebi wšitcy naši susodźa wobhladowachu. Měnjachu, zo njej móžno, nješto zwarić, štož při wóhnju njesteji. Nětko widźachu, zo je to tola móžno, a dachu sebi pozdźišo też tajke khachle stajeć.

(Pokračowanje.)

přeješe sej z cyłej wutrobu, zo by dale trałoł a sylnje podpjery we wosadnych namakała. Pónđželu popołdnju zeńđe so serbska duchowna konferenca k swjeđeńskemu posedźenju na Baćońskej farje.

Widźomne wuspěchi jubilara we wosadźe pokazuja so hišće w poslednich dnjach a tydźenjach, hdyž bu wosadne rowniščo a cyrkwine tepjenje připrawjene a dotwarjene. Njewotpowěduje cyrkwinskemu wumělstwu, hdyž njeposrědnje so wokoło Božeho domu rowy čahnu a kříže steja. Temu je so nětko wotpomhało, zo wosadni duchowni nětko swój poslednj wotpočink w rumnym rownišču namakaja. W času jeho skutkowanja we wosadźe so zwony a psićele wobnowichu, přetož dobry material dyrbješe so za wójnske potřeby woprować, też rjana młodownja nasta, kiž je nětko ze srjedźišćom za wosadne žiwjenje, kotrež namaka w prěnim serbskim misijonje 1922 ważny pohon. Też tehdom, hdyž móžeše wosada bamžowskeho zastupjerja němskeho nuncija Pacellija w Baćonju powitać. W jubilejnym lěće 1925 bě też w Romje pobył a požohnowanje swjateho wótca za serbski lud posrědkował.

A hdyž nětko skrótka na literarnu dźěławosć jubilara pokažu-, dyrbju nimale wšitke serbske nowiny a časopisy mjenować, hdyž je pilnje přinošował, tak Krajan, Katolski Posoł, Serbske Nowiny, Łužicu a dr., hdyž ze strowym humorom a jěrym sarkasmom swojim krajanam wšědne wěrnosće poskićeše, ale też wědomostne wěcy wobdźěłaše. Što mohł tak wobšěrne dźěło nadrobnje posudźeć! Tu khwilu zaběra so z wosadnej króniku, kiž je w swojich prěnich wotdźělenjach hižo hotowa. Přizamknjemy so mnohim přećam, kotrež su so w tutych dnjach jubilarej ertuje a pisomnje wuprajile.

Dixi.

Bitwa mjez baćonami a pčołami

W jenej galizijskej wjsy k sajimawemu wojowanju mjez baćonami a pčołami dóńdže, kotrež so ſ wuprajenej poranju baćonow słónčnji. Rój pčołow, kotryž dyrješe na ſukodne rěpikownišćo, dyrbješe pšcki tym bróžeń pčelećejcej. Na tšešće bróžnje běše baćonjaze hnězdo ſ tšiomi młodymi baćonami. Starymaj baćonomaj běchu pčoły po ſdaću njewitane, pščełoż wonaj ſpytaschtaj je pšcki lećenju ſadźerżeć a ſtojiće. To běše ſnamjo ſ bitwje. Pčoły so do baćonow dawschi jeju ſakostnje ſkakachu. S kóždej mjeńšinu bój mjez baćonomaj a pčołami, kotrychž ličba ſtajnje pšchiběrasche, na wótrosći pšchibywasche. Sćwoje ſtrašne połoženje pščećiwo ſylnischemu njepšchećejelej ſpóznawschi, baćonaj wótro klepotajo wo pomoz wokaschtaj. Po něčim běše ſtinacze baćonow na tšešće, kotrež na to ſjednoćene pščećiwo ſylnemu njepšchećejelej dale wojowachu, ale podarmo. Pčoły połe wobkněžejo bróžeń pščeleećachu, mjez tym so na bitwišću pjecź morwych baćonow ſawoſta.

j.

Sport

Němſkošatne a kołojšdne ſportſke ſtamjeſchko.

K pońdźelnim pruhowanjam njedźelu 29. ſeptembra rano w 7 hodź. w Karolinej ſahrodźe pola Budyſchina běſche 40 woddźělnikow pšchiſchło. Wjedro njedźěſche runje pšchodne, dokelž mějachu ſo koleſarjo pšchi ſylnym południšćim wětſje cźežko bědźeć. Tohodla běſche kommišija 5 minutow pšchiſmolita. Woddźělnišy mějachu prěni kóćej ſtartowe cźišła po pšchedpiſmje. Wone běchu trěbne, ſo by ſo kontrolěram dźěło wołožiło. Wjetſchina woddźělnikow njeje pšchedpiſany cźaſ dopjelniła.

Radio

Sſrjedu 2. oktobra ſo ſłyſchi.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſeły rańſchi konzert. 9.45 pobožnjeczenje rownišćcza generalneho pólneho marſchalla ſ Hindenburga w Tannenbergſkim pomniku. 10.45 wojeſki konzert. 11.30 ſa wjeſne žony. 11.40 ſa burow. 12 pšchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſcze. 15.15 komorna hudźba. 16 popołdnišchi konzert. 21 pokhody.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.50 ſa burow. 6.30 rańſchi konzert. 9 ſa žony. 11.45 ſa burow. 12 pšchipołdnišcha hudźba. 17 popołdnišchi konzert. 18.20 ludowa hudźba. 20.45 orcheſtrowy konzert.

Hišcźe ważne ſ dnjeſneho programma. Königsberg 20.45 komorny konzert. Wrótſław: 21 nowa hudźba ſ Awſtrifkeje. Frankfurt: 20.45 operowy konzert. Münchow: 20.45 wjeczorny konzert. Wín: 20.05 Erna Sack ſpěwa. Marſchawa: 20 ſabawny konzert. Praha: 19.35 ſ operettow.

Fiched ſwjatoczńoſcźeni na Bückebergu.
Hobriſke ſhromadźenišćcźo němſkeho burſtwa ſo dotwarjuje. S pólnej żeleſnizu ſo hobriſke hromady ſemje, kotrež maja ſo pšchi wurunanju měſtna wotſtronicź, wotwožuja. (Weltbild, M.)

Budyske stawniske powěſće

pońdźelu 30. ſeptembra 1935.

Narodźił je ſo: 25. 9. Erichej Hugej Albrechtej Jakobijej, pšchekupſkemu pšchiſtajenzej, ſyn. — **Wumrěſchtaj:** 27. 9. Khrysta Hanža ſwud. Klauſzowa rodź. Ringeleź, wudowa ſudnišćeho ſajtowarja, 88 lět. — Wilhelm Bohaboj Hauffa, juſtizny hamtman, 42 lět.

Domandźelſtwa ſtupichu: 28. 9. Alwin Rudolf Burthardt, ſamkař, ſ Johannu Bertu Bieleź, rentudoſtawarku, wobaj w Budyſchinje. — Arnoſcht Pawoł Cańžik, twarſki ſamkař w Budyſchinje, ſ Elſu Ruthu Schörz, točeř, ſ Gertrudu Hildegardu Wocźiz, ſchmalcu, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Jurij Traugott Hoffmannez, ratař we Wjaſońzy pola Kamjenza ſ Fridu Martu Hoffmannez, hoſpoſu w Budyſchinje. — Otto Richard Meißner, blidař w Drježdźanach ſ Marhatu Martu Fahnauerez, pomoznizu w Budyſchinje. — Korla Erich Golda, dźěłarſki wrótnik ſ Fridu Charlottu Ackermannez, ſchwalcźu, wobaj w Budyſchinje. — Jurij Kurt Lahoda, pšchekupſki pšchiſtajeńz ſ Mariju Helenu Njeſwačźej, pomoznizu, wobaj w Budyſchinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sitzung des Bezirksausſchuſſes

Montag, den 7. Oktober 1935, vorm. 10 Uhr im Sitzungsſaale der Amtshauptmannſchaft Bautzen, Bismarckſtraße 21.

Bautzen, am 28. September 1935.

Der Amtshauptmann.

Auflöſung der Landſtelle Dresden.

Die zur Durchführung der Oſthilfeentſchuldung im Lande Sachſen errichtete Landſtelle Dresden mit nachdem ihre Aufgabe in der Hauptſache erfüllt iſt, mit Ablauf des 30. September 1935 aufgelöſt.

Die Erledigung der noch reſtlichen Geſchäfte iſt dem Herrn Kommiſſar für die Oſthilfe (Landſtelle Berlin) Berlin W. 8, Behrenſtraße 51/52, übertragen worden.

Der Kommiſſar für die Oſthilfe
(Landſtelle Dresden)
Reuſch.

Auf Antrag des Landwirts Paul Johann Winkler in **Königswartha** wird über ſeinen Betrieb in Königswartha heute vormittags 11 Uhr das **Entſchuldungsverfahren** nach § 4 des Geſetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet.

Die Aufgaben der Entſchuldungsſtelle nimmt das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen ſelbſt wahr.

Alle Gläubiger des Betriebsinhabers, die am 24. September 1935 gegen ihn perſönlich oder an ſeinen Grundſtücken ſichergeſtellte Anſprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Anſprüche bei der Geſchäftsſtelle des Entſchuldungsamtes beim Amtsgericht Bautzen, Zimmer 331, bis zum 30. Oktober 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlaſſung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinſichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge.

Bautzen, den 24. September 1935.

Das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Bajki z dalekeho juha

Přełožuje J. Š.

19. **Knjez a krušwina.**

Bě horco. Knjez wobjedowaše a prócowaše so we poće swojeho wobłića z nožom a widličkami. Jako wjacy njemóžeše, zdychny hłuboko, zlehny so do zady a poča čas přasć. Stóž njewě, kak so čas předźe, tomu budź powědane, zo so čas takle předźe: pokazowaŕ jeneje ruki zepře so do palca druheje, pokazowaŕ druheje pak do palca prěnjeje, potom so jedyn palc a pokazowaŕ dźělitaj, zo byštaj so w połkole zaso pytałoj, na čož druhi palc a pokazowaŕ jenaki puć nastupitaj, a tak pěknje dale.

Tak dźěławy knjez pilnje předźeše a hladaše před so, a jako měješe hižo tójšto łohćow časa napředźeneho, zahlada so do rjanych žołtych krušwow, kiž wonka na zahrodze runje před woknom wisachu a wabjachu. „Hłódny njejsym", rjekny knjez, „ale znaju tuše družinu krušwow, njejsu ani přeslódke, ani překisałe, a su jara juškate, dobre pře piće bychu byłe!"

A knjez zawoła mjedwjedźa, zo by krušwow ze štom natřasł a je jemu přinjeſł. Měješe mjedwjedźa w słužbje, zo by za pčołami hladał. Mjedwjedź so poninžnje pokłoni a čampaše na zahrodu won. Jako pak ke krušwinje dóńdže, poča přemysłować, hač ma krušwy třasć abo nic, dokelž je jenož za pčoły přistajeny. Sydny so do khłóńka a překładowaše to prašenje.

Knjez sedźeše za blidom, duješe dych přez tołstej hubje a hladaše a čakaše, zo so štom zatřase a zo krušwy dele padaja. A dokelž bě tajki, zo njemóžeše ani wokomika hjez dźěła być, předźeše čas. Napředźe jeho wospjet jedyn łohć, dwaj łohćaj, napředźe tři łohće, krušwy pak hišće změrom na štomje wisachu a wabjawje so přez wokno na njeho smějachu.

„Ale budźe što abo njebudźe ničo?" rjekny knjez a zawoła hajnika. „Hajniko, stupaj, stupaj z pušku za mjedwjedźom, tebje so boji — zo mi hižo skoro krušwinu potřase, zo krušwički dele padaja!"

Hajnik so zruna, postrowi po wojeńsku a kročeše ze žurle: raz dwaj, raz dwaj. Wonka pak zamórči, sydny so na próh, wućahny trubku z kapsy, hdyž bě ju khětře skhował, zapali sej ju a potom rjekny: „Nětkole je připołdniši měr a wotpočink, a njeje prawa, kiž by mje k dźěłu nucźiło." Tak mórčeše na prozy sedźo a comaše swoju trubku. Knjez pak za blidom sedźo čakaše, hladaše na krušwinu a cydźiše słiny. Čakaše a čakaše, tola krušwički změrom před woknom wisachu, mjedwjedź njetřaseše štom, hajnik njetřěleše mjedwjedźa.

Knjeza zrudoba zaja. „Tak so stawa na swěće", rjekny, „dobrota je woprawdźo syrota! Kak rjenje wobkhadźam ze swojej čeledźu, kak křesćanscy, a tajki mam dźak, zo na swój přikaz ani krušwikow njedostanu. Přećiwo mojej woli mje ke krutości nuća." Zawoła kij. „Kijo", přikaza jemu, „wutroba mi krwawi, ale ja njemóžu hinak! Dźi a dyť hajnika, zo hajnik do mjedwjedźa třěla, zo mjedwjedź krušwinu třase, zo krušwički dele padaja!"

Kij pokłoni so hač na podłohu a rejwaše z durjemi won. Wonka pak so před sedźacym hajnikom potkny a padny na wšě štyri. Hajnik jón zbožnny, wukłepa jemu proch, a potom so jeho praseše, hdyž tak khwata. „Ej", rjekny kij, a bě jeho kus hańba, „tebje mam bić, dokelž njetřěleš mjedwjedźa, zo by mjedwjedź štom potřasł, zo bychu krušwički dele padałe."

„Tola hłupi njejsmy", zasmja so hajnik, „zo bychmy so mjez sobu bili, dźensa ty mje, jutře ja tebje, kaž so knjezej wudźije. Wšitcy smy jenajcy wbozy njewólniccy, a za nas je najlěpje, zo swěru hromadźe stejimy, jedyn za wšěch, wšitcy za jeneho!"

Kij wotmołwi: „Ja sym hłupy pachoł, njerozumju postajenjam, ale zda so mi, zo prawje rěčiš! Wyše toho maš ty khětro rjeńšu brodu hač naš knjez!"

Kuješ pak čakaše a čakaše, předźeše čas, cydźeše sliny, tola krušwički změrom před woknom wisachu. Mjedwjedź njetřasešе štom, hajnik njetřěleše mjedwjedźa, kij njebiješe hajnika. Tuž so knjez rozhněwa. „Hlej, hlej", rjekny „čeledź so mi potajkim z nje spjećuje! — Njeje žaneho česćowanja wjacy swěće, nic swěry! čakaj jenož, bobrija, ja ći pokaž — Wohnjo!" zawoła, „wohnjo, kazam ći, dźi a pal mi bjez smilnosće kij, zo kij hajnika bije, zo nik do mjedwjedźa třěla, zo mjedwjedź krušwinu se, zo krušwički dele padaja!"

Woheń so tak hłuboko pokłoni, zo podłohu lizny, a šwihny won. Wonka pak ležachu a wo wachu rjenje wokoło durjow štom, mjedwjenik a kij a přisahaheu sej wěčne bratrowstwo. napohlad też woheń tak zahori, zo na ławku sk z płomjenatymi słowami wutrobnje strowješe bratrowstwo, kiž so wšěm pali w horjacych bach.

Knjez čakaše, čakaše a čakaše, a naposledk zalowa. Postany, dźěše přez jstwu, wotewri durje pi na proh. Stupi na proh a chcyše prajić — ale jemu trjeba njebě: woheń jeho wuhlada, skoči ki, čěkajo šwikaše tam a sem a zapali kij, wustny pjerješe kij na prawo a na lěwo, dyrі też ha a woheń a mjedwjedźa, hajnik trěleše, hdyž n třěli mjedwjedźa do pacy, knjeza pak do uhi. wjedź zawu a zaleći do krušwiny, krušwički pa dele. Wokoło štoma pak so honjachu mjedwjedź nik, kij, woheń a knjez. Honjachu so a potej wšě rjano krušwički, woheń zawaždi do třěch pali ju, wša čeledź rozčeka a wostaštaj samaj s a knjez.

Knjez sydny so do trawy, trěješe sej ranu a hł dače zrudnje na palacy dom. Štomej pak njeda m dyrbješe swoju mudrosć wotkryć, a wón rěčeše: ći praju, knježe, hdy by sam po krušwički so tcho wšeho njebyło!"

To je wěrno! Tola pomyślce, hdźe by potom t stawizna była! —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 230 | Budyšin — Srjedu 2. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Programm žnjowcho dźaknecho dnja 1935

Sobotu 5. oktobra popołdnju w 4 hodźinach němski minister dr. Goebbels w pśichtomnosći němskeho burskeho wjednika wotpósłanzow němskeho burskeho sejźiwjazeho stawa w „Jurjowej jahrodze" w Hannobru powita. Wječor we 8 hodźinach wotpósłanzy sejźiwjazeho stawa dźiwadłowu hru „Semja" wot Rudolfa Ahlerga w Hannobru wopytaju. Wječor wot 10 hodźin pśichkhadźeja wobsebite cłahi na dwórnischcza wokoło Bückeberga. Wobdźělnizy wobsebitych cłahow, kotśiž hač do žoboty ranja w 6 hodźinach dojdu, žo w pribatnych a śhromadnych pśebybnkach jamješcza, kiž žu hnydom pśichi dwórnischczach.

Njedźelu 6. oktobra wobdźělnizy rano wot 7 hodźin se swojich pśebybywanischczow na Bückeberg poczahnu. Wot 8 hodźin na Bückebergu ludowe skupiny reje pśedwobjedu, śpěwaju, hraja a hudźa. 3000 wožobow w drastach žo do rjadow sejmuja pśichi pucu, po kotrymž wjednik pśichiźe. Pólne znamjenja a khorhoje žo na tribunje sa rěcnikow sestaja, cźestne formazje a politizy nawjedowarjo, SA a SS žo pśched hornjej tribunu sejmuja.

Wokoło 12 hodźin wjednik pśichiźe. Jena batterija k jeho powitanju wutśeli. Wjednik kroći nimo cźestneje kompanije Braunschweigskeho pěšcheho regimenta a nimo cźestneho wotdźělenja Bückebergskeho kommanda dźěloweje słužby a poda žo na to na hornju tribunu. S kśiomi wrjesćowymi bombami žo wosnamjeni, so žo manifestazija sapoczina. Mjes tym so Hamelnjski śpěwarski wokrjeg chór „Zohnowanje" śpěwa, žo wjednikej žnjowa króna a němskemu burskemu wjednikej žnjowy wěnz pśichpoda.

Potom smjeje němski minister dr. Goebbels wotewrjeńsku rěc. Sćipdom stafetow wojeńskich lětadłow k postrowej nad Bückebergom poleći. Mjes tym hubjone kopły lětarske pśeshpołu hudźa, doniž wojeńska bomba spocznje wulkeho wojowańskeho śwjeczowanja wojeńskeje mozy njepśichpowědźi. Skónczenje wojowańskeho śwjeczowanja žo tehorunja ś wrjesćowej bombu wošnamjeni.

Wokoło 13 hodźin žo wjednik na delnju tribunu poda. Po rěcźi němskeho burskeho wjednika Darréja poreći wjednik. Potom žo němskej narodnej hymnje wuspěwatej. Na to žo 300 padakowych bombow wottśeli. Wobdźělnizy žo na dwórnischczo wrócza. Wječor wot 7 hodźin wobsebite cłahi wotjedu.

Wječor we 8 hodźinach je witanje burskich delegazijow w Goslaru. Wjednik kroći nimo cźestneje kompanije Göttingenskeho honjerskeho regimenta a žo do kśorkeho hroda poda. Tam Goslarśki wyschchi měšćanjosća wjednikej lisćinu cźestneho měšćanjostwa města Goslara pśechpoda. Wjednik burske delegazije pśichijima. Wječor w 9 hodźinach budźe wjednik na balkonje kśorskeho hroda pśichi wulkim wječornym pikanju pśichitomny. Potom žo wulki wohnjostroj wotpali.

Jeniczka możnosć, abeźynske praschenje na trajne rosćahowanje, leži pjecza w tym, so žo wono na schérsche kraj nałoži. Jendźelski śwonkowny minister Hoare je drje durch trochu powoźiński, jako namjetowasche, so by žo praschenje žurnowiśnow pśechpytało. Wón pak je pjecza pśichmakało daloko schol. S Italskej a Němskej budźe žo pjecza dyrbjeć wjele dale hicź, je-li so dyrbi žo trajny měr wuttworiś. Tehodła je nusne, so žo zła sniža, so žo praschenje wupuczowanja śhromadnje pruheje, so žo mandaty porjedża a žo praschenje wotewrjenych durjow we wšěch kolonialnych krajach pruhuje.

Jendźelska žada zhromadne postupowanje jendźelskeho a francowskeho wójnskeho łódźstwa

Powěsć, so je žo jendźelske knježeństwo sa franzowskim sadźerjenju pśichi wěstych wobstejnosćach w Sśrjedźoseńskim morju wobhoniło, je w jendźelskich nowinach wulke wobwdźěwanje sfudźiło. Pariźski dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" je słyšał, so Jendźelska pśichhódnu wotmołwu wot franzowskeho knježeństwa dostanje. Franzowske knježeństwo budźe wěsće spytaś śwěsćiś, hač žo dowójnski system jendźelsko-franzowskeho śhromadneho dźěła we wobłuku Swjatka ludow hodźi wobnowiś.

Politiski rozprawjeŕ Londonskich nowin „Morning Post" pišče, **so je w Londonje sa krótki cźas pśichlubjene franzowskeho knježeństwa wočakuje.** Tuto pśichlubjenje nastupa **franzowske podpěranje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Sśrjedźoseńskim morju w pśichpadźe, so pospitanje sankzijow pśicheźiwo Italskej k wójnje dowjedźe.** Nowiny „News Chronicle" žo nadźijeja, so hospodarske sankzije pśicheźiwo Italskej dožahaju, tola to njeje wěste. Też njeje znate, k cźemu by žo Mussolini je sadwělowanjom rozsudźił, hdyž hospodarśki cźišcź jeho plany wohrožy.

Reuterej telegrafowarnja je wutoru wobkrućiła, **so je žo jendźelske knježeństwo Franzowsku wopraschało, kak žo wona jadźerji, hdyž italske wójnske łódźe njejapyž jendźelske wójnske łódźe nadpadnu.** Pśichiźna tuteho praschenja pjecza je, so žu w 16. stawje wustawy Swjatka ludow próžne město nadešli. W 3. podstawku žu je wschitke žobustawy śwjatale, so pśichi wobsamknjenym (isolert) nadpadźe śhromadnje postupuja, je-li Swjatk ludow tak wobsamknje. Tola njeje tu žanych sažadow, schto ma žo w cźasu stacź, pśedy hač Swjatk ludow rozsudźi. W Londonje wočakuja, so je franzowske knježeństwo ś jendźelskim knježeństwom jeneje mnjenje, so maju žobustawy Swjatka ludow pśichi taśkim nadpadźe žebi mjes žobu pomhaś.

W Jendźelskej žo położenje ześ dotal jako jara strašcźne wobhladuje. Reuterej rozprawjeŕ piša, so je położenje w Genfje taśke, so wot njeho njemóže žanych dźiwow wočakowaś. **Njemóža žo nadźijeś, so žo twudnjenju wójny hišće hodźi sadźerwaś. Jendźelske knježeństwo pak chce wschitko cźiniś, schtož w jeho mozy stejі, so žo wójna ś pomocu Swjatka ludow tak rucze kaž možno stón ži.** Jendźelska pak nochze śwonka Swjatka ludow postupowaś. Wona je žebi teho wědoma, so je to žwoje cźinjenja k wutśehowanju Swjatka ludow w jeho nětcźišchej kśiwy. Nětko wot druhich knježeństwow wotwitowaje, hač k spěšnemu rozsuźanju dóńdźe.

Hdyž Swjatk ludow sankzije wobsamknje, śmjeje k temu pjecza žwoju sažadu: 1. Kóždy wjetšy kraj dyrbi žo wobdźělić. 2. Sankzije njeśmjeće žo je sadźerjenjom statow, kiž njejźu žobustawy, kaž na pśikład Sjednoźene staty a Němska, njemóžnicź. Tuto by było wožebje wažne, tak rucze hač žo hospodarske sakrocźenje wobsamknje. Wěste pjecza je, so žo Sjednoźene staty pśicheźiwo akziji Swjatka ludow njewobrocźa. Schtož Němsku nastupa, pjecza njeje wěrje podobne, so žo da do swady sesćahmjatacź.

Hišće žaneho rozsudźenja wo francowskej wotmołwje

Franzowska wotmołwa na napraschenje jendźelskeho knježeństwa žo hišće njeje wobsamkła. Kaž žo ś Parisa powě, budźe ministerska rada hakle pjatk wo njej wuradźowacź. Ministerski pśedsyda a śwonkowny minister Laval ministerskej radźe w tutym pożeźenju też rosprawu wo Genfskich jednanjach dla italsko-abeźynskeje swady poda. Laval a franzowske śwonkowne ministerstwo jendźelske napraschenje hišće jara ledźbliwe pruhowanje žada, dokelž móže ś njeho w pśichodźe a pśichi druhich możnosćach wjele nowych a sasćahmjatanych praschenjow nastacź.

Rozhorjenje w Italskej

Napraschenje jendźelskeho knježeństwa, kak by žo franzowske wójnske łódźstwo pśichi sankzijowej wójnje sadźerjało, je w Romje wěso žylne roshorjenje słudźiło. Kśerco pomérnje pišaju nowiny „Giornale d' Italia", **so žo jendźelske wójnske łódźstwo w Sśrjedźnym morju potajkim tola blokady dla śhromadnje.** Ważnosć a sćehnosć tuteje blokady pak žo njemóža w žanym dźělu świeta pśechpośnacź. Wjele wótrischo pišaju pak nowiny „Tribuna". Wone praja, so žo ś wojeńskej blokadu Sśrjedźoseńskeho morja italske hospodarske žiwjenje podwjasuje a žo njeśłyšany nadpad na Italiku cźini.

Lord Lothian wo pśicinach abesynskeje zwady

W jenej śhromadźišnje w Manchestru je lord Lothian prajił, so je dóšło Swjatka ludow wěsty, je-li so wón njemóže niczeho druheho cźiniś, hač městnu wójnu do powschitkowneje wójny pśechwobroćiś. Sankzije budźichu dyrbjale tajke być, jaku by polizija sakrocźiła.

Woprawdźita pśicina nětcźišcheje swady njeleži pak pjecza w Abeźynskej, ale w tym, so žu ludy po wójnje mjeśy žwojich krajow samknyte. Do wójny je łóźde lěto 300 000 Italcźanow do Sjednoźenych statow wupuczowało. Nětkole pak žu ludy se spěšnje pśichěrazym wobdźělerstwom na žwoje krajow obunjesowane. Pola Italskeje žnadź tole najbóle do wočow pada. Japanska też do tutych ludow žłuscha, Němska žo jim jutśe pśichdruzi a sa nju hišće druhe ludy.

Abesynjenjo italski nadběh mjez 5. a 10 oktobrom wočakuja

Wojeńske worschty Abeźynskeje njewočakuja, so žo ś podlěšenjom deschcźoweho cźasa we tydźeń wojeńske wobsamknjenja Italskeje wažnje pśemenja. W provinzach Ogadenje, Danakilu a Wjecźornym Tigru žo jenoj hišće žnadnje deschcźuje. Semja deschcźowu wodu hnydom sejźeba. W abeźynskej hórskej krajinje pak žo pśecej hišće deschcźuje. Tehodła je tam hišće malo wojeńskich hibanjow.

Abeźynjenjo wočakuja, so žo postupowanje italskeho wójska w cźasu mjes 5. a 10. oktobrom sapocźnje. Najprjedy žo na nadpad na żeleznju a na radiowu stanciju w Harraru a Addisu Abebje pśichitowaju. Amerikanšeju žurnalistojo nětko śwonka Addisa Abeby blišo pósłanskich twarjenjow bydla. Dźeśacź amerikanskich žurnalistow karawany pśihotowaju, so bychu frontu wopytali. Abeźynske knježeństwo pak jim tuto pśichedewjasće wěsće njedowoli. S jeneje strony žo powě, so abeźynski kśejor wo swjatku ś Yemenskej (kraj w Arabskej) jedna.

Italske wójsko w rańschej Afriki je žo nětko tak pśichitowało, so je jenoj hišće Mussolinijowemu słowu trjeba k postupowanju 300 000 muži. Kaž žo ś Roma powě, je funkzionaŕ śwonkowneho ministerstwa prajił, **so je wulki dźeń italskeho luda zyle blišo.**

Popuščenje napjatosće na tukowych wikach so wočakuje

Nakupjenje trěbnych žurnowiśnow ta dožahaje sajtanje wobydlerstwa ś margarinu je žo někotre ś desiśani sawěsćiło. To praktikaŕ wosnamjenja, so margarinowa industrija w běžnym sćitowórcźe khětro wjetsche dźěłby margarinu nadźěła a na pśichodań poda hač w minjenym sćitowórcźe.

Nimo teho je wcźera statna městnosć za mlokowe wudźěłki, je žwojich wobstatkow butru a śhmalz w khětro wulkim wobžahu rozdźěliła.

Kaž žo ś Barlina powě, žo po doreczenju se wschelakimi krajemi wot śpocźatka **oktobra łońskeho tydźenja nětkle 5000 žwini do Němskeje pśichiwjeze.** Wo powjetśchenju dowoza žwini žo hišće njeje jedna. Nimo teho budźe žo je wschelakich krajow we wěstym wobžahu žwinjazy **polěj** dowožowacź, najprjedy ś Hollandskeje.

Ze Serbow

W Budyšchinje 2. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Na nas z hnadu pohladaj,
Zwarnuj, žohnuj swoje herbstwo.
Knježe, wodź nas lud a kraj,
Zdźerž a škituj naše Serbstwo!
Nam přez wěru, pokutu
Pomhaj k wěčnom' žiwjenju. Kórluš.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 740 hygrometer 0 a thermometer wodnjo 16 stopnjow cjopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer minus 8 a thermometer w nozy 11 stopnjow cjopłoty. Sswlna nižina je swojim jadrom nad ponóžnej Europu je hluboko do źrjedźneje Europy wubrěł półtaka. Pod jeho wliwom je žo w naschich stronach do rjanecha dešcha dako. Nižina po poměrnje pomalu k ranju hiba. Tehodla mamy wocžakacź, so šmějemy tež jutnje hischcze njewobstajne wjedro. — Jutnje schtwórtk žłónicžo 6,02 hodź. schadža a fo 5,36 hodź. chowa. Mježacźk schadža jutnje pschipołdnju 12,29 hodź. a žo wjeczor 7,56 hodź. chowa.

— **Wuhladny na wjedro sa jutnischi schtwórtk: Hischcze njewobstajne wjedro.**

*

— **Najtupa žnjowy dźakny dźeń 1935.** Bückebergske organisazijske wjednistwo wojsewja: Napschecžo druhim powěsčam žo pschipowědźenja wobdźělnikow na wobeschich cžahach na Bückeberg hischcze pschijimaju. Ludowi towarschojo, kotřiž chcedźa žo 6. oktobra na statnej žwjatocžnosczi na Bückeberg wobdźělicź, njech žo hnydom na blischu strontinu žłužbnu městnosć wobrocža, kotraž jim na to hnydom liscžiki fa wobeběty cžah wostara.

— **Samešcženje wuchowanych wojakow a dźěłowych muzow.** W tutych dnjach j wojerskeje mozy a j němskeje dźěłoweje žłužby wojazy a dźěłowi muzojo woteidu. Tu ma žo wo to prózowacź, so wotkhadźaju wojazy a dźěłowi muzojo tak rucže kaž móžno dźěłowe městno dostanu. Po dorečzenju mjes knjesom němskim wójnstim ministrom, knjesom němskim dźěłowym wjednikom a knjesom presidentom němskostatneho wustawa sa wobstaranje dźěła a sawěsčenje pschi bjesdźěłosczi maja wuzazy a dźěłowi muzojo dźěłowe městna dostacź, kotž žo je wotendźenjom tuch wuprósdnja, kotřiž žo do wojerskeje abo dźěłoweje žłužby swolaju. Samešcženje wuchowanych wojakow a dźěłowych muzow je žo jenitčzy dźěłowym hamtam pschepodało, kotž žu sa to samotwite, so wuchowanej wojazy a dźěłowi muzojo bórzy sazo dźěłowe městno namakaju. Sakschi krajny dźěłowy hamt należnje prošy, so bychu žo dźěłowe městna do žłužby swolanych w pschesjenosczi j dźěłowymi hamtami jenoj j tajkimi ludowymi towarschami wobžadźiłe, kotž žo j wojerskeje a němskeje dźěłoweje žłužby puschcza.

— **Porjedźenka:** We wčerawšej rozprawje wo Baćońskim jubileju ma rěkacź: Tak budże k lětu 25 lět (nic 50 lět), zo so Baćońska kara založi. Dale ma rěkacź: Jeho kolebka steješe w Casecach (nic Cornecach), hdźež měješe nan kubło atd.

Burske dźěło je žłužba na ludze.

Wot 99 procent wólbneho wobdźělenja w Memelskej

Hatkow utoru rano wokoło 2 hodź. wuješe so liczba wolebnych hłosow w měsče Memelu swješčicej. Wona wuczinja nětkle 22 457. Hdyž liczba wólbothmanych 24 273 wuczinja, so wólbne wobdźělenje na nětkle 92 procent wobliczja. Podobnje je tež na Memelskich wjach. Tam je pschi 13 273 wólbothmanych 12 160 wožobow wolisko, so wobdźělenja 91,7 procent wuczinja. W Heidekrugskim wokrjesu je pschi 14 722 wólbothmanych 13 578 to je nimale 93 procent swój hłós wotedało. **Sसमे so wuczakowacź, so wólbne wobdźělenje po zyłej Memelskej nětkle 92 hacž 93 procent wuczinja,** hacžrunjež wunoschchi schtwórteho wokrjesa (Pogegenskeho) nimale sznła njeješu snate.

Devizowe hospodarstwo w Litwje

Hospodarske wobcežnosczje Litwy žu žo w pohledninm cžasu chětro powjetschile. Jich dla je žow obstark slota a devisow w minjenych měsazach chětro seślabił. Na to je litewske knjezerstwo wobschérne devisowe hospodarstwo zawjedło. W knjezerstwowych nowinach je žo wutoru sakoń wosjewił, kiž hnydom do mozy stupi a j kotrymž žo zyke devisowe hospodarstwo litewskej notowej banzy pschepodawa.

Prašenja ratafskich dźěłaćerjow w Sakskej

W sanženych lětdźesatkach w Sakskej, runje kaž w druhich němskich industrijowych krajinach ratafzy dźěłaćerjo do městow cžahachu. Stónczinje k temu dóndže, so na wšach cžuczišwje na dźěłowych mozach pobrachowasche, mjes tym jo žyły njesahłuzerjow we wulkoměstach na nastróżaze waschnje pschiběrachu.

Też tu je nasionalsozialistiske knjezerstwo rasnje sapschimło. Postajenje wo rozdźělenju dźěławych mozow j 28. 8. 34 je na pschikład wožebita naprawa, j kotrejž žo też wožebje sle njedostatki wotstronichu. Njedźiwazy tola budże tuto postajenje dyrbjecz jenoj nětchto tuklwilne wostacź, dokelž wono jenoj pschećiwo cžakanju ratafskich dźěłaćerjow do městow wojuje, tola pak pschicžiny tuteho cžakanja njewotstronja. Tehodla nimo teho druhe prózowanja wobsteja, kiž žo hakle w pschichodnym cžasu wusłutkuja, ale pak potom dospołnu pomoz pschinjesu.

Najprjedy dyrbi žo sajo sabydlenj sdonk ratafskeho dźěłaćerstwa wutworicź, kiž pak jenoj potom nastanje, hdyž žo woženjenym ratafskim dźěłaćerjam za dźělo a wobydlenje na wšach rukuje. Wschitke dźěłaćerske bydlenja, kiž tu žu, žo tehodla po możnosczi j ratafskimi dźěłaćerjemi wobdźěla. Pódla teho sakske hospodarske ministerstwo sjromadnje j němskostatnym wustawom sa wobstaranje dźěła a sawěsčenje psche bjesdźěłosczi twarjenje wjele nowych wobydlenjow sa ratafskich dźěłaćerjow j tym finanzuje, so pschipowoży a tuntej pożczonki dawa. Wot kónza lěta 1934 je sakske krajne burstwo hižo 143 wobydlenjow k finanzowanju pschipowědźito, połoja tutych wobydlenjow je žo natwarita abo žo hischcze twari. Też twarjenje žwójstwowych domow za ratafskich dźěłaćerjow **žo skutkownje podpjerne,** dokelž wobžedženstwo ratafskeho dźěłaćerja wožebje kreucze na pódu wjasa.

Na druhej stronje ma žo zyły powolaúski stav ratafskich dźěłaćerjow po žiwotnim wožebitym wusnamje žyłnje spěchowacź. Jenoż měschcjan, kiž žaneho sedźaca nima, žebi myślił, so ratafski dźěłaćerj žaneho wožebiteho wuznaczenja njetrjeba, dokelž wón wjelestronske a husto też rjemjeźlnizy wobežene dźěła njesnaje. My pak dyrbimy wutwuczeneho ratafskeho dźěłaćerja jako taikeho pschipóznacź, a horost ratafskich dźěłaćerjow dyrbi žebi tuto pschipóznacze nadźěłacź, runje kaž jeho towarschojo w industrii. Tehodla budże žo też mjedowe praschenje w ratafstwje dyrbjecz zjadowacź.

So pak je njedźiwajcy wschcho w Sakskej hischcze wjele dźěłaćerjow w ratafstwje, kotřiž žwojemu městnu lětdźesatki dołho žwěru dźerža, dopokasuje sapiš, kiž je krajne burstwo njedawno sestajało. Nětkle 3000 žobustawowe ratafskeho dźěłaćerstwa je snajmjenscha 5 lět na žwojim dworje, wjele pak je tež dleje hacž 40 a 50 lět. Tuczi žo na žnjowym dźaknym žwjedženju wožebje počescza.

Zurkowanje je njesocialne

Kaž žo nam wosjewja, sajo wěste kruhi pschekhodne njedostatki na tukach wuźija, so bychu we pschehnatej měrje butru nakupowali. S tutym njerozsumnym sadźerženjom nastawa strach, so bu dalsche nakupowanja j hrožu stawaju, kotraž je zyle njewoprawnjena, kotraž pak może k powschitkownemu samuczenju na tutym polu dowjesc. Tajke počzinanje je w najwjetschej měrje njesocialne a njemože žo samołwicź. Prožnym tohodla wobydlerstwo, so njeby žo na tutym počzinanju wobdźělito a napominamy pschisłuschne hospodarske kruhi, so bychu nam hnydom pschikłady wosjewiłe, we kotrychž może žo na žurkowanje žudźicź. Nimo toho prožymy wsche pschisłuschne hospodarske kruhi, so bychu smětowanju na kupowazy publikum skutkowali a twory powschitkownje jenoż w tajkej měrje wotedawali, kotrež może žo jako normalne wobhladowacź a kotrež žo hewak wot kupza potrjebachu. Też Budyske wobydlerstwo žo prožy, so by napadne žurkowanje nakupowanje wosjewiło, so by žo tutomu počzinanju se wschej krutosczu napschecžiwo stupało. Hischcze jónu wobtrucžamy, so njeje pschicžiny žo do njeměra dacź.

Też je kóždy ludowy towarschi winowaty, nětčzischi njedostatk na žwinjazym mjasu j tym wotpomhacź, so kóżda žwójba w tydźenju niż jenoż jedyn, ale dwaj tydźasej dnjej sajwjedże. Kóżdy njech wobmyśli, so też na nim saleži a kóżdy njech j rozumnym a samołwjenjapołnym jednanjom dopokasa, so žu jemu žłowa „Shromadne lěpsche nad lěpschim jednotliwza" do treje pschescheze.

W Budyschinje, 2. oktobra 1935.

Wyschschi měschcjanoska dr. Opitz.
Wotrjadny wjednik Martin.

Rosenmeyerowe prěnje dobrycze.

Wuspěch lubjazy jězdźer Rosenmeyer na Auto-Union wosach, kotrež wósesche pschi Maźarskim rokowym kolowym wubědźowanju w Brnje pschi poslednim wubědźowanju w tutym lěcze prěnje dobrycze w žwojim prózowanju wotnjesc. (Graphische Werkstätten, M.)

Hanka

Powěsć se Serbow
wot **Mikł. Andrijźkeho.**

20] (Pokračowanje.)

Rischowa posběhnjena ruka žo j bobom j klapakom jako bjes mozy žwjeze; kaž nimo wole žo wón na wojo žydny, a wucžahnywschi rubischko a trěžo žebi cžoło, nětchto wo njesnjezlivej tužnosce powědasche a potom nětkaž spróżnje doda: „Kohо pak... budźeze proschena, macži, to na myślach macze . . ."

„Rischa . . ., ty njewěschi?" — žo staruschka dźiwasche, „wschak žu tola hewak tak mudry, a tu njewidźischi? Koho tež bych měnitła, hacž tam toho pysches pucž prěki?"

Rochej žo hischcze wěricej nochzyschze, a dwělnjo wjesche j hłowu: „Schto, toho drobneho hórcheho wucženja? — To mózno njeje, cžeta!"

„A tola tak je, na to žo spuschcej! Njeje wón dźeń wot dnja pola Luboschojz, njesłupa ji runjewon na pjaty, hdźežkuli móże žo j njej setkacź? Njepowěda jej rjane rěcze, njeczita jej wschelake nowiše basni a bažnicžki? Wschitzy slepi widźa, so je ji dobry, a wona . . . Pryeby by žo gmjała, hdyž žym ji wo wucženju spomnika; nedawno wschak žo sacžerjewši kaž Jansta róża a proschesche, so tola njebych j tajkimi wězami žoriowała. A wčera wjeczor . . . Hižo bě posdże, ale hischcze mějach k žuschol dostacźcź . . . Tu Hanka pod woknami pschi płocze steješe, he a w łyschach žo kupasche . . . a pyche cžo? Dokelž knjes wucžer na prěki tak jimawje, nežnje a krašnje na hišlach hódźesche. Wěso, wuhladawschi mje, skoku twojny, ale ja nětko wěm, na cžim žmy. Niż, Rochо? Nětko drje tola žam widźischi, so žym prawje widźała a ja, ja žo prascham, žmě tak wostacź, schto j toho budże? Sbože to Hanzu žane njebudże. Toho drobneho cžłowjeka, kotrejž wjadnje kaž malenjena kwětka na žłónzu, taikeho cžłowjeka žebi bracź njemože. Na nana a macź budże j cžeka dźiwacź, wona ma hłójczku. Hdy by pak žo nětchto, kohož ma sańcź, do toho położił, kak by to było? Nó . . . a tu žym pomyślita . . . Hdy by takle ty . . . haj Rochо, to je twoja kchescžanska pschijźłuchnosczj. A ty žy Luboschowy muž! Hdy by ty takle ras j Hanku porčzał a ji dorčzał . . ."

„Ja?" Rischa poskoczi, „ja cžeta? Mi to nihdy njeskuscha, ja bych wjesce schto wot njeje shonił?"

Stara cžeta hudźiwana na młodeho muža pohlada. Tajkeho jeho hischcze widźała njebě. Wón wschak bě tola hewak tajki měrny, a nicžo žo jeho pschimało njeby. „Tak, tak", dźesche stara cžeta, „praj dźeń mi, Rochо, schto žo mjes wamaj podawa?"

„Mjes namaj?" praschany cžežy wodychnjo murafy, „schto pak powědacze. Mój žo njesnajemoj; jenoż wém, so žym jej pschecžiwny, hdźežkuli jej pschekrocžuju pucž."

„Ale, Rochо, wěschi to też wěsce? Njemyliśch žo gnadź?" cžeta dale spodźiwnischa . . .

„Wschak so wschdenże pschežwědcžuju, wschudżom žym jej na pucžu. Sastupich-li k nim do jstwy, Hanka žo sawěsce bórzy minu je jstwy. Podawam-li jej ruku, wona cžini, kaž by njewědźała. A jenże mi žłowcžka poslednje njedźele njepopscha. Hdyž runjewon žo wopraschach, mjesach žłowa kupowacź. Wschudżom žo mje hlada, so mi njeby psches pucž pschescheła. Chan-li jej schto k woli cžinicź, wona njerodźi. Njedawno", a ntodenz j hłuboka wodychnywschi, žebi cžoło trěsesche: „ach, tajka tužnota, so žo wscho dušy — njedawno pjakł to běsche, a wonż wjaschosche. So nasdale holkasche njerozdero, jenoż wětšit trjebał žo slehnycź, a deschcz tu budże. Dokelž mějesche hischcze dwaj rjadaj, dżych jej pomhacź, ale wona mje wotstorcži: „Daj žej bycź, žama dokunjam" . . . Tuž žo smužich, a pschistupiwschi k njej, rjeknych pschecželiwje: „Hanka, budź proschena, praj mi j prawdu, schto žym tebi cžinił, so žo tuhłowolnika" — a Rochej sabyrkny hłóż a wocži žo muczeschtej — „mcžo, ani jwuka! Ale wobliczo žo jej jsbli kaž jeze rubischko — a skoku na mnje pohladnywschi, a sajo žo wotwobroczíwschi — sabęża žo na druhi kónz a ichu žnopy wjasasche, kaž by mje tam njebyło . . . Wróczich žo a pózlach ji Kita, a hlej, tón ji žmężdżesche pomhacź, haj pschecželnje j nim powědasche — žym to žłyschał, kak pschecželnje, kajkaž je napschecžiwo wschém ludżom, jenoż napschecžiwo mi niż . . ."

A hrahnywschi sajo hamor, j wulkim wuskom pohledni hłódź do noża sadyri, so do wžy sarza.

Cžeta žo samyślí. Se žpocžatka žo pohněwa na holu, kotraž bě tak twjerda a horda, a Rochо bě jenoż dowmy cžinił jeje domej. Wona bě pschezo wjele do Hanki bjerzała, ale nětko, hdyž bě Rischu tak trudźiła a ranika, bě po wschém. Wón bě jeje najlubschi Rochо. A j tym dobrym pacholom žebi hołza žwěri hrožnje jednacz, kaž by žłupe bólcziško był. Kak žrudny je. Tak frajeneho a w žłyšu stara cžeta sawěrno Rochа hischcze widźała njeběsche, thda hdyž je pschi Marzinym žmjertnym kožu ščał . . .

W tym wokomiku žo sabłyšchny a nimowólnje staruschka wocži sańdżeli, kaž žlepjena j nahłym płonjenjom. Ale hnydom sajo wocži wotewri a žłoji jej na Rochа, j wótrym pohladom sčěhuiży kóżde jeho pohibnjenje. Nětko žo hraba, nowu myślicžku bě sapschijała, a pomněwknywschi žo trochu schibale, djesche, kaž by hnydom była: „To žu krajne historije! A ja pschezo měnjach, so je Hanka schtó wě kajke žwjeżo! Nihdy na žwěcže žo toho njebych domyślita, cžakaj, cžakaj — rjenje žy mje jebała, njedźakowne stworjenje ty!"

„Cžeta, dajcže žej bycź, to žu próżdne wězy, njepowědajmoj dale wo tym", rjeknu Rochо, machajo j ruku, kaž by wotsudźu muchu honił.

„Nè, nè", wotmołwi wschak rasnje cžeta, „tak bórzy to njeslaubu. Hanzynna worakawosć mi j myślow njedźe. A skónczinje, schtó może wědźecz — hacž też žo ja tym nětchto druhe njetajł? Sšiwět je dźiwny a dźiwnje žo wjerzeji. Zyle dźiwne myśle žu mje takle wopytałe. Hdej jenoż — ale njebudź njeschcerkny, so cži nětchto j bludnych nikdy ch powědam — pschetoż dołho tomu je, so mějach też ja žwój cžaj, hdźež žo pyschna pozcinjach a hordźach — a kak ja žwojeho lubeho — žurowje lubowach!"

„Cžeta?!" Rischa žo zapyri a wobkhadny.

(Pokračowanje sczehuje.)

Z hemšich wozeł jenow n...cion...isocia...i ti keje stony

Hierdurch wird bekanntgegeben, daß die NSV. Ortsgruppe Kamenz ab Oktober für die Arbeiten des WHW. und der NSV. neue Blockwalter und Zellenleiter werden dann das Kassieren und Sammeln innerhalb ihres Blocks durchführen.

Amt für Volkswohlfahrt.
Ortsgruppe Kamenz.

— **Swój 40letny jubilej statneje službny** wobzwjeci dźensa wyšichi kriminalny komisar Max Häußer pola kriminalneho wotdźelenja w Budyšinje. 3. oktobra 1895 je wón do cełkowneho dragonarskeho regimenta „Kralа" w Stuttgarcu swola, do kotrehoż běše jo dobrowólnje samolwił. Po 13lětnej wojeskej službje je knjes Häußer 1908 jako podstrjašnišćer a nošeć standarty kajserja a je pola sakskeho krajneho žandarmstwa pyšitajo. Wón jako nakazany žandarm z dźela na konju a we wšelakich podkrejach dźełaše. W lěce 1922 pyšestupi wón do kriminalneje policije. Hdyž běše hacź do haprleje 1934 jako kriminalny komisar pola kriminalneho hamta w Drježdźanach swoju službu sastawał, je wón na wysokoscheho kommissara powyšchi a je ke kriminalnemu wotdźelenju w Budyšinje pyšeładźił. W žwětowej wójnje je je knjes Häußer jako połny žandarm wobdźelił a je jo je jelesnym šichižom II. rjadownje a žlebornej Wjedrichaugustowej medaillu wusnamjenił. Knjes Häußer je pola swojich towarschow wulcy woblubjeny. Wón je swoju službu kóždy cźas swědomicze, zwernje a ſ wuspěchom sostawał, jeho towarschojo žebi jeho dla jeho sprawneho a pomognjweho charaktra jara waža. Na jeho cjestnym dnju pyschedstajeni a towarschojo jeho službneje městnosce, kaž tej swjednik Budyšeje městneje skupiny kameradstwowoho jwjaska němskich policajskich sastojnikow, policajski hłowny strajmischtr Korb, jemu pyschi jeho dźełowym městnistje, kiž běsche jo rjenje wupyschiło, šoło pyschejachu a jeho ſ darami pocześcichu.

— **Na wotpoczink schoł.** Na kónzu měsacznych rosponianjow strajmischtrow wcżera wutoru roszohnowa je hamtſti hejtman dr. Sievert je strajmischtrskim inspektorom Bräuerom, kotryż na wotpoczink stupi. S wutrobnymi słowami djaka a pschipójnacja spomni na jeho wupiešchnu dźeławosć a jemu ſ wutroby dobri a zohnowany wotpoczink pschi cźelnej a duschnej cźerstwoscźi pschejesche. Na to powita Bräuerowehо nasledźnika strajmischtrskeho inspektora Hohlefleischa ze Zitawy. Wemjenje wotrjesneho hejtmanstwa a měschczanskeje policije podzatkowaschcźaj je wotkhadźajzemu strajmischtrji wyschchi inspektor Schmidt a policajski wyschchi inspektor Prasch ſa wudatnu podpjeru a pschijomne shromadne prózowanje, każ też šoložopschecza wuprajischtaj. Bräuer saſtupowasche w Budyšim hamtskim hejtmanstwje hamt strajmischtrskeho inspektora wot 16. januara 1930. Běsche dla swojeho wěsteho ale pschezo pschecźelneho wustupowanja mjes wobydlerstwom powschitkownje woblubowany a pola podstajenych strajmischtrskich sastojnikow swojeho sprawneho a pschijomneho waschnja dla jara ważeny.

— **Wjazy wobkhadneje dizjiplíny!** Wutoru popołdnju 40 minutow po 2 hodźinomaj je na Lawskich hrjebjach motorowy koleſaſ do kołojesdneho sajeł. Kołojesdny běsche pscheczitwo wobkhadnemu postajenju (Lawske hrjebje su dróha prénjeje rjadownje) ſo dźiwli sawróczicź. Nimo teho wón pjecza też hischcze njeje snamjo dał. Se srażenjom je jo jedne kolo rosmjatło. Kołojesdny, w Budyšinje bydlazy schuler, je žebi prawu ruku niże łokcza makamał a je jo też thětro wobodrěł. Lěkarska pomoz jo jemu na městnje dosta.

— **Wo wohnju na Jmmelmannskej dróze,** wo kotrymž bižo wcżera pišachmy, nam policija zdźeli, so žu pomognjwi žuſodźa woheń zhascheli. Sawołana wohnjowa wobora njeje trjebała zaſchimnycź. Każ je jo posdźischo zwěsźiło, je 76tne dźěco, kiž běsche doma wostało (starschej běschtaj na běrnyšberanju), na łubi dźiwło tomaty pytacź. Pschi tym je žebi je zapałku zaſwěcźiło a ſ tym je jo žyno zapaliło. Schkoda je žnadna, tšěsche hrjady ſ jene durje žu jo wopalile.

Se **Smochczicź.** Pschi šeńdźenju hamtarjow a wjesnych burſtich wjednikow je wšow Hornjeho a Delnjeho Wunjowa, Cźemjerz, Mitkez, Pschedrěnja a Skoneje Borschcze jo tucźi dojednachu, ſo ma jo žnjowski dźeń popołnju wobešita žwjatocznoscź w zahrodze Měteż hocźenza w Smochczicźach wotměrcź. Sa dźěcźi posłicza jo wschelake zawjeſelenja. Wjeſna kapała zahraje a stronj. Wanga je Skoneje Borschcze pokaſa pschi tym na wožnoscź dnja. Wjeſna młodzina wschech naſpomnjenych wjow postaji na pschedwjeſcźoru žwjedźenja žnjenſi schkom. Nadźijomnje jo k tutej žwjatocznoscźi też prawje wjele měschczanow seršdze.

S **Hodźija.** Tu w sańdźenych dnjach wustupowaſy maty zirkus je thětre njelbožo potrjechiło. Hdyž chžychze ławdjenu žobotu dale cźahnuncź, kopny zirkuſowny kóń wjelbłudej do hwisdźele. Najrjedy chžychu skocźo saſteſcź, někto pak na radu łśotneho lekarja pytaja nohu saſpjeć. Tomu samérej dowjedźechu wjelbłuda do jeneho konjenza w naſchej wěſy. Dalſcha schkoda naſta zirkuſej, hdyž law jeneho wjelka sežra. A ſo by njelbožo dospołne było, je bullbogga, kotryż zirkuſ po žwěcze cźahaſche, žo ſtonzowała, tak ſo dyrbi do poriedjenja wo wěſy wostacź.

S **Warnoćcźij** su Wjeleczina. Njanu žabawu žu žebi tu dźěłacjerzy wupytali, hdyž žebi tyczerkubleršti hat wotnajachu. Natwarichu žebi dwaj cźołmikaj, ſo bychu ſo mohli na nimaj po dokoncźenym dźěle po wodźe wožyc. Nimo teho płahowachu rybły w hacźe. Sańdźenu žobotu tute rybły łojachu. Wjele zajimzow bě ſo pschi tym jeſchło. Wunoschł rybow je zyle ſpokojazy.

S **Wětseje Hory.** Dla wulkeje łuchoty w poſlednich dnjach ſo njedoſtatk na pitnej wodźe pschezo bóle ſacźuwa. Samo letdźeſatki ſtare ſtudnje njemóža wschelakim hospodarſtwam wjazy dožahajeje wody dawacź, tak ſo dyrbja tucźi hospodarzo ſa nowymi ſtudnami pytacź. Tak je ſo pola ratarja Bobota pódla ſtareje ſtudnje nowa ſtudnja ſady hrožnje pschi małym hrodźischczu wurtła. Tola we hłubokoſcźi 15 metrow njeběchu ſtudnjetwarzy hischcze na kapku wody pschischli. Tehodła ſo hischcze dale do ſemje tocźachu a we hłubokoſcźi 18 metrow je tehorunja hischcze wudatnoſcź jórka jara mało ſpokojaza.

S **Wujesda pola Lubija.** (Paduschtwo.) Ssobotu popołdnju ſta ſo pola tudyſcheho wumjenkarja paduschtwo, pschi kotrymž ſo jemu wſchě nalutowanki pokradnychu. Wokoło 5 hodź. popołdnju widźachu wokoło ſtatoka wožobu ſ kokom, kotraž ſo takle wopiſuje: nęhdże 40 lět ſtary, nęhdże 165 zm. wulka, ſtrowe kulojte wobliczo, dołpołne ſuby, bjes brody; drasta: bruny kłobuk, bruny woblek ſ dołhimi kholowami, ſtare kolejo. Mózeli nęchtó nęschto blížſche wo wožobje dźělicź, njech to cźini pola najblížſcheho ſtrażmischtra. Po pschecźu ſo mjeno njewotjewi.

S **Njeżwacźidła.** Hornjo-Wujesdźanſki lěkar dr. med. Vogel, kotryż dże ſo po dołholětnym ſtutkowanju we Hornim Wujesdźe a wokolinje nęhto na wumjenk podacź, je leżownoſcź rentnarja Manna, kotraž pschi dwórnischczu leži, kupił. Cźaſnikar Reinhold Kokich, kotryż w tutej leżownoſcźi bydli, dyrbi ſ kjeże wucźahnuncź, dokelż dże nowy wobsedźeć wobkhodne měſtnoſcże ſchewſkemu mischtrej Kroſchkej, kotryż nęhto na wikach bydli, pschenajecź.

S **Delan.** Hižo nękotre dny dołho ſo w zyłych Delanach a też w holi běrny pilnje ſběraja. Schulſke dźěcźi, kotrejż maja nęhto próſdniny, pschi tym rady pomhaja. Bohużeł wulki dźeł naſchich ratarjow ſ wunoſchkom běrnow njeje ſpokojom. Wěſte druzíny dreje ſu ſo njedźiwajo wulkeje žuchoty zyle derje poradźiłe. Tola ſwjetſcha je wunoſchk hischcze hubjeńſchi hacź w loiſchim lěcże. Kak maja ratarjo pschi tajkim běrnjazym wunoſchku žwoje wobſtatki žwini psches dołhu ſymu pschežymicź, wo tym žebi wſchitzy ſtaroſcże cźinimy. Sežiwjeńſke knježeńſtwo budże dyrbjeć tu pomoz poſlicźejo ſakrocźiś, ſo njebychu ſo trjebałe žwinje njeſtrałe roſpschedacź.

Z **Ralbic.** Dźensa 2. oktobra dóſpě naš wjesnjan Michał Narćik ſtarobu 70 lět. Wjele jich mjez katolſkimi Serbami njebudże, kotříž Michała Narćika njeznaja. Wón dźěn běše wot nęšto lět do wójny ſem z wjednikom ſerbſkich procesijonow do Krupki a Fi-

Burſki wožud je ludowy wožud.

likowa, potajkim ſkoro 25 lět, hdyž wójnſke lěta a lěta 1933 ſobu njeliczíš. Tehdom mjenujcy procesijony njekodźachu. Najebać swojeje ſtaroby je hacź do poſledneho časa w procesijonje sobu khołdźił każ młody. Lětſa pak je swoje wjedniſtwo wotedał. Ma najebać toho hiſće doſć dźěła. Ze swojej mandźelſkej wobdźěła žiwnoſć na dwě kruwje a porjedźa kolesa. Hdyž snadź ze swojim kolom nęhdże w Delanach znjezbožiš, potom knjemu dojedź, wón ći wěſće wſo zaſo do praweho porjadka ſtaji, zo budźeš ſpokojm. Wſě trěbne dźěle ma na ſkładźe, to ſo njetrjebaš bojeć. Přejemy Michałej Narćikej wjele zboża k narodninam. Njech jemu Bóh hiſće mnohe ſtrowe lěta ſpożći!

Z Pančic. Byrnjež nazyma hižo dawno do kraja zaćahnyła, chce tola hiſće dźěłaćeŕ Jurij Jakubaš, dotal w Kukowje, we wobłuku tudomneho ſydliſća swój ſtatok natwarić. Pilne rucy su wjacy wječorow zhormadnje, kaž dobri towaršojo a rjemjeſlnicy to činja, pomhail zaklad a pincu wuryć a twarſki material přiwozyć, kotrehoż je ſej twarjeŕ z wulkeho dźěła ſam připrawił. Twar budże za jenu ſwójbu a ſteji pod dohladom twarſkeho miſtra Rochi ze Sernjan. Budźe-li wjedro tak dale hojić, kaž smy hač dotal zwučeni, budźe ſwójba hižo kóne nazymnika zaćahnyć móc. W tutym lěće ſtaj k wobemaj ſtronomaj noweho twara dwaj druhaj naſtałoj a před tydźenjeſu ſwójby zaćahnyłe. Tak je dołhi rjad nowych ſydliſćow nimale zawrjeny a ćehnje ſo hač k młodźinowni, dźiwaju na před lětami natwarjene khěže. Tola při wšěm pobrachuje wěſta jednotnoſć w liniji a ſtilu, każ to hewak při tajkich ſydliſćach w městach a na wſach nadeńdźeš. Tuta njejednotnoſć kazy trochu wobraz, wosebje dokelž wſitke twary blizko při wobkhodnej dróży ſteja.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Někotři hribarjo pytnychu njedźelu popołdnja, ſo by hoła pali, dokelž ſami jón hajschcź njemóžachu, ſawołachu wjeſnju wohnjowu woboru. Tuta móješe tu přeni raz praktiſch ſapſchimnycź a jej ſo poradźi, ſa krótki cźaſ wſchón ſtrach wotſtronicź. Woheń je najſkerje ſ njekedźbliwoſcźu naſtał.

Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleć a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VIII. 1935 2165. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Ssrjedu 2. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,82
1 jendźelski punt	12,20	100 českosł. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	80,86	100 franc. frankow	16,375

Barlinſka burſa ſ dnja 1. oktobra. W poſlednich dnjach jara wobmjeſowany burſowy wobthod je ſo wcże, ra dale pomjeńſchił, ſchtož ma ſo wošebje k tomu pschipiſacź, ſo je na ſpoczatku mějaza trěbne wobnowenja limitow hischcze njepschedwidźechu. Nimo toho ſda ſo wěſte być, ſo k tialſto-abeżnjmſkemu konflikttej bóiłoże, schtož ſo w ſynlniſchej ſdźerżliwoſći jewi, dokelż ſmieje to ſzżěwki na zyłe europſke hospodarſtwo. Rospominanja, ſo němſke hospodarſtwo žnadź najmjenje wo konflikcze ſacźuje, wostachu bjes wuſpěcha. Też dobre powěſcże ſ hospodarſtwa, każ powyſchenje wobrota pola firmy Hentſchel & Co. A. G., wupokolany wjetſchi wobrot ſa august w drobnym wobkhodźe a ſwjetſchenje nalutowankow w nalutowarńach njemějachu wliwa na wobkhod. Na rentowych wikach ſamochu ſo kurſy dźerżeć.

Barlinſke žitne wulkowoki. Na zyłkowym położenju njeje ſo je ſpoczatkom noweho měſaza, na kotrymž žu no we krute płacźiny bo mozy ſtupiłe, nicźo pschemeniło. Poſticzenja ſ prénjeje ruki běchu dale žłabe, mjes tym ſo druha ruka thłóſtchowych žitow w dołhaſnjej měrje poſticzża. Tola możnoſcże ſwužitkowanja bo njeſchu połépſchiłe. Wowſ a jeczmjeń ſ pjowanſkim ſameŕam ſo dale žadatej, njeſtej pak dołtacź. Też jeczmjenje khude na běliku, ſo dale wobkedźbuja. Tohorunja jeczmjenje ſa industriju namakaju kupzow, tola žadane a poſticzene płacźiny žu thětro roſdźělne. Na mukowych wikach je wobkhod měrny.

Wcżera płacźiſche w Barlinje zeutnaŕ

pschenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožeń R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jecźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tunſ abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płacźiny po złotej hriwnje.

	1. 10.	30. 9.		1. 10.	30. 9.
Pšeńca	202,0	200,0	buny	13,2-13,7	13,2-13,7
rožka	165,0	169,0	wokа		
jecźmjeń now.	205-211	205-211	módre lupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jecźmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	—	—
wowſ	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,65	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	23,00	ſuch. truhanč.	—	4,83
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,20	8,25
rżane	11,50	11,50	ſyno, 50 kg	4,30-4,80	
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana ſłoma	2 50-2,70	
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „	2,40-2,60	
lane ſymjo	—	—	wowſna „	2 50-2,70	
pjeluški	—	—	jeczna „	2,50-2,70	

Płacźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płacźizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płacźizna za wowſu za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płacźiny rěznego skotu na Barlinſkich skótnych wikach.

1. oktobra 1935 Płacźiny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenjaŕ:

Woły: 711.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěžneje hódnoſce hač do 6 lět	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	42
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	37-41

Byki: 244.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rěžneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	42
Špatne	37-40

Jałojcy a kruwy: 1151.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěžneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěžneje hódnoſce hač do 7 lět	38-42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30-37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22-28
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1989.

Najlépše wukormjene (1. družiny)	70-75
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62-68
Špatne (3.)	52-60

Wowcy: 4838.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	44-45
Starše wukormjene (6.)	42-43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	28-40

Swinje: 3096.

Połnomjaſne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět ſtare	51,50
Wukormjene	51,50
Mjaſne	51,50
Špatne	51,50
Rancy a kundrosy	51,50

Skotaćſtwo w oktobrje.

Pschi wulkim njedoſtatku na piaz może ſo lětſa też běrnjaze felisłchczo k pjowanju wužiźć. Wošebje ſo radźi, běrnjaze ſelo w ſtach thowacź. Też tołcźeny wowſ ſo jako dobra piza ſa dójny ſkót namjetuje. Pschidźělenja ſa konje dyrbjałe lětſa k lépſchemu dójneho ſkotu mjenſche być. Też ma ſo młody ſkót, tak dołho hacź je to móżno, na paſtwje wothaćiś.

Rozwučowace drobnoſće

Kule, kiž su z zmjerznjenjom ſtawow nastałe, zańdu, hdyž zelerijowy zwariš a wew odźe (tak ćopłu, hač znjeſeš) khory ſtaw kupaš.

Kohož druhdy **žaha** w žołtku pali, njech dwě ſyrej žołdźi zjé; ſušena žołdź njech ſo do muki tołče. Kohož po kóždej jédźi pali, ma khětro ſłaby žołdk a budźe tu ſelterowa woda, z čiſtym winom měšana, najſpomožniši ſrédk. Dobre je też arnikowy paleńc nać wutrobu.

Chceš-li, zo ći **mloko njewokiſnje,** wotwaŕ ſebi nęšto khřena a liń na poł litra łžicu khřenoweje wody. Tuto mloko ſmě, też na njewjedro, wo jſtwje ſtejeć, **ani zo je wodźewaſ — wone wostanje dołho ſłódke.**

S **Wukraneźiz.** W statoku wjeśnego bura Augusta Wjenki woheń njenadźizy wudyri, kotryź so hóry teź na brózeri, kólniu a hródźe roščeri. Teź domske běšche w strašche a dyrbješe so wuprózdnieć. Prózowanjam wosory ſ Wukraneźiz, Dubohu, Borschcze, Mikowa a Wołeschnizy so poradźi, domše wuthewacź. Teź dźełowa ſtuźba ſ Radschowa bě na pomoz pschikhwatała. Ssobuſpalite běchu so zyke žně a zyła pira, kaž teź zyły ratařski grat. Ma so ta to, ſo je woheń ſe ſamoſapalenjom ſłanja nastał. Sſuźobźa hižo pschipokonju cźujachu, ſo so nehdźe něſchto ſmudźi. Njemóžachu pak niczo podhladneho ſwěźicź. Dokelź wětr derje ſtejeſche, njeběchu ſuźobne twarjenja tak jara wohrożene.

Se **Sleho Komorowa.** Póndźelu dopoldnja ſta so w jamje Marja III. Anhaltſkich wuhlowych jamow njeſboże, pschi kotrymž wuhibowar Atlas ſe Sſowjeho ſmjertnje ſmjeſbożi. Atlas mějeſche dźeła pschi wuhibowadłach wukonjecź. Jako so wuhlowy cźah pschiblizi, ſtupi na ſuźobne kolije. W ſamźnym wokomiki pak pschijědźe na tutych kolijach ſ druheho boka druhi wuhlowy cźah. Tutón jeho hrabny a pschejědźe. Wón bě na měſtnje morowy.

*

S **Pirny.** (Wjewjerczta jako ſapaleńka.) Se ſpodźiwneje pschicźiny naſta łężny woheń w blišſokcźi ſtótnych paſtwiſchczow. Wjewjerczta běſche na ſcźežor miliny ſaléła a tam wuſapnjenje miliny ſawinowała. Milinowy powod ſo roſcźeri a padny do łěža, kotryž ſapali. Pirnjanſka wohnjowa wobora a teź wobory fabrikow a techniſka nuſowa pomoz ſapschimnychu, ſo bychu woheń ſhaſchale. Sa krótti cźaſ ſo to poradźi. Wjewjerczta, kotraž bě ſo na tuto waſchnje ſe ſapaleńku ſtała, bě pschi tym ſwoje žiwjenje ſhubiła.

Pučowanja za bjezdźěłnych do hribow

Po dorosumjenju ſ pschiſłuſchnymi hamtſkimi měſtnami maja ſo w tutej naſymje w nětkotrych wokrjeſach wězywuitojne pučowanja do hribow na bliſkich łężnych krajinach pod wuſłojnym wjednišćiwom pschewjeſeć. Wone ſu wośebje ſa bjezdźěłnych ludowych towarſchow poſtajene. S tutymi pučowanjemi dyrbi ſo ſnajomſtwo hribow w ſajmje ludoweho ſeźiwjenja ſpěchowacź a ſo ſajědojcźenju ſ hribami wobaracź. Po możnoſći maja ſo takſe łěży wopytacź, pschi kotrychž wośebitych wudawkow njenaſtanje a to pak pěſchi, pak ſ koleźom. Dalokož ſu takſe jěſby ſ cźahom abo ſ autobuźom trěbne, móże ſo ſ dalokoſahażnym ſniženjom jěſdneje płacźiny liczicź. Pschi tutych pučowanjach ſmědźa ſo hižby muźſti a hóźda žónſka, kiž ſu bjes dźěła, po pschipadźe teź jich pschiwuſini bjes wośebiteho pschinoſchka wobdźělcź. Pučowanja maja ſo pokom pschewjeſcź, hdyž je hribowy cźaſ pschichoł, a ſ nimi w ſwiſku maja ſo pschednoſchći abo teź małe hribowe wuſtajenjow ſarjadowacź. Wośebje maja nimo wſchěch jědnych hribow, kaž prawakow, kośakow, kurjatkow, kotreż ſu hóźdemu hribarjej ſnate, teź hiſchcze druhe mjenje ſnate družiny jědnych hribow, kotreż ſu tohorunja hižobne a łožy ſo ſpóſnaja, ſběracź a poručecź.

Nimo toho maja wobdźělenizy najmaźniſche jědoſte družiny a takſe, kotreż ſo njedadźa wužicź a kotreż ſo huſto ſ jědźnymi pschepóſnaju, ſpóſnacź. Jenoż tón, tiž hriby derje ſnaje, ſchkita ſkebje a ſwojich pſched pschepóſnaćom a jeho ſcźěhwkami. Sa wobdźělenje na tutych wukubłańſkich pučowanjach w ſtatnych łěſach njeje hribowych khartow trjeba. Tute pučowanja ſo najprjedy w Drježdźanſtim, Miſchanjanſtim, aKmjeniſkim, Stollberſkim, Plawenſkim a Ołsnitzſkim wokrjeſu wuwjedu. Schtóž na ſajim na tutych pučowanjach, dyrbi ſo do liſcźiny, kotraž je na dźełowym hamcźe abo na ſpomožeſkim hamcźe wupcołożena, ſapiſacź, dokelź je jenoż wobmeſowana liczba ſa kóžde pučowanje poſtajena.

Cert w cyrkwi . . .

Je to bajka ſ luda, kaž ju hiſchcze w hollandſkich wobydlerjach žiwu namakamy. Pschebywach jónu pola nich a ju tam ſłyſchach. So by teź dale žiwa woſtała, ju ſ tutym podam.

Swónk makeje wjeſmeje zyrkwiczki dźeſche jónu rano do zyrkwje, ſo by dźeń woſwonił. To běſche w symje, wonka pschikrywaſche ſemju hłuboki ſnjeh. Cźma teź hiſchcze běſche, hdyž ſwónk dźeſche, tuž njeſeſche žebi mału wolijowu łatarničku ſobu. Hdyž tatle ſa woltarjom ſa powjas cźahaſche a ſwónczk tam horjeła na wěži wjeſeł dźeń woſjewjeſche, měſeſche ſwónk łatarničku njedaloko žebje ſtejo. W ſamym cźaſu błudźeſchtaj wonka pſched zyrkwju dwaj korcźałaj, kajtež maja ludźo we ſwojich khěwach. Běſchtaj ſo w nozy wudobyłoj ſ khlěwa wjeſneho burika. Swónkowa łatarničźka mjetaſche błabe ſwětło pſches wokna, tuž mysleſchtaj ſkocźatizn, ſo je ſnadź dźowka ſ pizu blisko. Nastajischtaj ſo tohodła na pucź a namakaſchtaj, niż dźowku, ale powocźinjene zyrkwine durje. Wjes dlicźa tam ſaſtupiſchtaj. Do tam ſtejazej łatarniczki ſe ſwojim nosom ſawadźiwſchi ju powaliſchtaj, ſo na wjele kruchow ſo rosbi a cźrjopy po twjerdej dłóžbje ſchcźertkotachu. To ſo wonaj jara nabojeſchtaj a kwikajo bědźeſchtaj wotgał.

Stary ſwónk ſady woktarja wſchak ſo hiſchcze bóle naſtróża, puſchcźi powjas, kukaſche ſ wulkimaj wocźomaj do zyrkwinje cźmy, njewidźo niczo druheho hač dwě cźmowej poſtawje, kiž ſo po khóbbje hibaſchtej. Měſnjeſche tohodła, ſo ducha widźi. Hnydom ſo jebra a běſeſche, ſchtož jeho wuſtróżane ſtawy mózachu běžecź, ſ zyrkwje do wšy. W bliſkej ſchuli kłapa ſ zykej mozu do wokna: „Knjes wucźerjo, proſchu, ſkoku ſtaničźe," woła ſe ſtrachom tſchepotajo ſwónk," w zyrkwi je cźert. Se ſchedźiwſnu pokryte woknowe ſchkleńzy ſchcźercźachu, tak ſwónk klepaſche. Wucźeŕ ſjědże ſpěſchnje ſ koża, cźišnu zwój cźapiſy łožuch na ſo, ſebrawſchi ſwoje kluczе thwaſa je ſwónkom do zyrkwje. Cźim bliže pak ke zyrkwi pſchiiddeſchtaj, cźim pomaſchi bu jeju ſtup. Wucźeŕ ſtupi ſo do powocźinjenych zyrkwinych duri, hladajo do njeje, njewidźi pak tam na prěni wokomik niczo pobhladneho. Nadoba pak ſo ſběhny we zyrkwi tajka hara, jako by wſchitko do hromady padało. Stólzy a ławti woprawdźe teź padachu. Zyrkej tſeſche.

Woběmaj mužomaj wložu na hłowje ſtawachu ſe ſtrachom. Běſchtaj runje na tym, ſ tuteho ſtraſcźneho měſtna tłóchnyeź, wujeđje poldaczny cźert ſ zyrkwje. Prjedy hač ſo mały wucźeŕ dohłada, ſjedźeſche naſad hładajo na thribjecźe jeneho ſ tutych njetraſnikow, kiž ſ nim po hałzy do wšy wjedźazeje cźěrjeſche, mjes tym ſo druhi njetraſnik wjeſele korcźo ſa nimaj ſpěchaſche.

„Bóh cźe ſwarnuj, ſwónko!" woła we najwjetſchim ſtraſche wucźeŕ, „mje hižo ma!" Wón ſjebi woprawdźe myſlejeſche, ſo dże ſ nim do hele, njetrajeſche pak dołho a cźwělowanu leżeſche, niż w heli, ale w mjehkim ſněhu wožrjedź wšy.

Zyła wjeſ bě ſo ſ haru a na pomoz wokanje ſběžała. Mjes tym ſo teź ſchcźerjeſche, ſo móſeſchtaj ſpóſnacź, kajkej to „cźertaj" běſchtaj a jeju ſaky do jeju khlěwcźka ſahnacź. Kaž ſo to druhdy zoſa!

Bj. W.

Přilopk

Cźežke autowe njeſbožo pola Grumbacha. — Jedyn morwy a dwaj cźežkokranjenaj.

Wutoru dopoldnja ſawoła ſo Drježdźanſka kriminalna policija do Grumbacha, hdjež běſche na dróży pschi wotbocźenju do Helbigsdorfa Kamjeniczaniki auto po puczu do Drježdźan na motrej dróży do wjerhanja p[illegible] ſchoł a pſcheczіwo ſchtomej ſajeł. Wós ſo dopołnje ſnicźi. Mosowy wjednik, 32lětny muż ſ Kamjenizy, bě na měſtnje morwy. Dwaj ſobujědźazaj ſo ſ cźežkimi ranami do Friedrichſtädtſkeje khorownje dowjeſchu.

W naſchim burje ſtrowinu naſch lud.

Radio

Schiwórk 3. oktobra ſtyſchimy:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſeły ranſchi konzert, 11.05 ſa burow, 11.30 ſa burow, 12 pſchipołdnjiſchi konzert, 14 [illegible] koſcźe, 15.15 ſa žony, 16 popołdnjiſchi konzert, 20.[illegible] harmoniſki konzert.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.50 burow, 6.30 wjeſeły ranſchi konzert, 11.45 ſa burow, [illegible] pſchipołdnjiſcha hudźba, 17 popołdnjiſchi konzert, 19 [illegible] ſka hudźba, 21.10 rejwańſka hudźba.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20 rejwańſka hudźba. Hamburg: 20.10 rejwańſka hudź Wróćſław: 20.10 konzert. Win: 19.30 wjeczorny kon Warſchawa: 20 łobka hudźba. Praha: 20 promenad konzert.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Maćica Serbska zeńdźe so ſrjedu w 2. oktobra we 8 hodź. zaſo k b j e ſ a d ź e w S ſkej kofejowni. Hoſćo a přećeľo ſu witani.

Bukecy. „Radoſć" ſpěwa dźenſa, 2. 10., wjećor hodź. po zwnčenym waſnju na łańſkej žurli. P to wšem druhim ſpěwarjam a přińdźće wšitcy!

Waš dirigent.

Domowina. Wšěm ſpěwarjam! Nimo chórow „Khw lena budź" a „Ha jěł je hólčik" wnkńmy jako t é ó i: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda" (čo. 23 W u ł k e j l u b o ſ ć i na ſtr. 49).

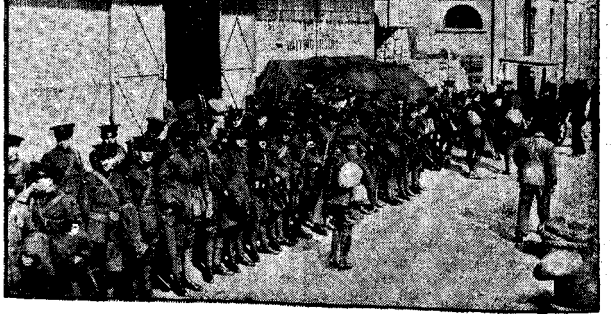
Drježdźany. „Jednota". Na wulět na Bjedrich-Ha tynowu wěžu w Gönnsdorfje njedźelu 13. oktobra wšitcy wutrobnje přeproſuja. Trjechimy ſo 1/4 dźin na końcu elektriſkeje čary čo. 11 w Bühlau.

Drježdźany. „Hromadnik" změje ſwoje přich měſačne poſedźenje ſ t w ó r t k, 3. oktobra a t „J o h a n n e ſ h o f" na Janſkej dróży w 1. pos dźe. Faraŕ Handrik nam přednoſk poſkći. Z čatk we 8 hodź. wjećor. Proſu wo bohaty wop Dr. Wjaczſlawk, předſyd

Pančicy „Lipa Serbſka" njeſpěwa ſtwórtk, we pjatk 5. oktobra pola Natušec, ſtož chcyli ſpěwa na wědomje wzać.

Wšěm dowěrnikam Domowiny! Wšěm dowěrni ſu ſobuſtawſke khartki naſich ſobuſtawow ſ poſlane z próſtwu wo rozdźělenje a zdobom wo ranje přinoſkow na lěto 1935. Jneož mjeńſa li dowěrnikow je to hač dotal činila. Proſu toh znowa wšěch dowěrnikow a pokładnikow ſer towaſtwow, kotříž hišće njejſu z Domowiny přinoſkow wotbliči, zo by ſo to hač do 15. okt 1935 ſtało. Narodne dźełło Domowiny ſo hewa takſe waſnje njetrjebawſši hači, ſtož tola po sprawneho Serba njeje. Pjenjezy njech ſo wotc dźa na pokładnika Domowiny A. Simona, wy wobkhod w Serbſkim Domje.

Předſydſtwo Domowiny.

Jendźelſky létarjo ſa Gibraltar.

W jendźelſkim pschiſtawje Gibraltaru běſche w ſaſtdźenych dnjach jara žiwo, dokelź ſo wſchě możne pſch pschećiwo nadběhami ſ powětra pſchewjedowachu. Wjele létarſkich formazijow je ſo tam pschiwjeſło a 5 wych batterijow pſchećiwo létadłam ſo poſtajiło. Na wobraſu widźimy pschikład jendźelſkich létarjow. (Newyork Times, M.)

Při wosebitej składnosći je so mi poradźiło, wjele serbskich knihow w času wot 1848—1880 wudatych, nakupić, mjez nimi

Časopis Maćicy Serbskeje, nimale kompletny à 2,— hr.

Jahrbücher für slawische Literatur, Kunst und Wissenschaft
lětnik 1852/53, 5 zešiwkow; lětnik 1854 II 1, 6, 7, 8; lětnik 1855/56 III 4 à 1,— hr.

Serbska Jutrnička wot J. P Jordana, lětnik 1842, 1. a 2. zešiwk à 0,50 hr

J. E. Smolerja a J. A. Wałko: Fr Ludw. Čelakowskeho wothłós pěsni ruskich (1846) 1,— hr.

Tute knihi dostanjeće w Serbskej knihařni w Budyšinje

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM
Richarda Hutha
měſićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej haſy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž teź wotćahi wěcywustojnje a najpěšniſo

Paul Brosske tyšeſki měſtc. na Newowſelskej dr. 7 poſkića swój ſklad Garag.dwór Brückner **hotowych kaščow**

Wjacy a strowiš. ſudu změjeće, hdyž swoje štomy z lěpjacymi **wobručkami** přećiwo bu- ſanſcami ſkitaće. Dostanjeće pola

Erich Winter
drogownja w Budyšinje na Kamjentnej haſy 14 :: Tel. 2015

Wróćenje česće!

Na cyrkwinſkim puću přećiwo ſkalarjej a ratarjej **ſak. Krawcej w Hórkach čo. 7** wupraſene ra- njenja wozmu z tutym wróco a warnuju kóždeho, je dale powdać.

Jurij Šeeda w Hórkach

Jězdne plany „Blitz" z přidawkom za zymske wa 1935/36 za 1.— hriw dostanjeće **we wudawarni Serbſk**

Přiłoha k čisłu 230 **SERBSKE NOWINY** Srjedu 2. oktobra 1935

Serbski spěw w Beethovenowej žurli w Barlinje

wječor 24. póžnjeńca 1935.

Pola knjeza Simona w Serbskim Domje w Budyšinje kupich sebi trubki. Trjechich tam też knjeza Sajbu a tak nasta krótka rozmołwa.

„Haj, sym tu z mojim Barlinskim wobkhodnym towaršom dla jednanjow z banku na khwilu pozastał a předołho sym so tu zadźeržał. Hižo je 1/6 hodźin a wječor we 8 hodźin dyrbju hižo w Barlinju być. Moja dźowka je mje na swój prěni wustup na šěršu zjawnosć jako spěwarka přeprosyła a budźe też serbske spěwy přednošować. A to dyrbju sebi tam tola dojěć, hdyž mam dźensa też tajku dobru přileżnosć, tam z autom sobu jěć.

Auto na drózy hižo zaščowkowaše. Nětk pak je čas. Zapłaću, praju w Božemje a skoču do čakaceho anta. A hižo jědźemy. Šwarny to wósomcylindar, wubjernje pjerjowany, to dawa pućowanje lóšt a njezmučni člowjeka. Ale dwě sćo kilometrow hač do Barlina a k tomu jenož połtřeća hodźiny časa! Hač tam w prawym času budźemy? — „Na poł dźewjeć hodźin budźemy na Potsdamskim naměsće srjedź Barlina — a Beethovenowa žurla na Krethenskej drózy wot tam daloko njeje. A z dypkom tam też njezapočnu", tak zymnokrejnje wotmołwi wjednik anta, při čimž so wodźidło zawjertowaše do noweho zawinjenja na dróhu k Wojereeam wjedźacu. Jeho hłowa a hłowa jeho při nim předku sedźaceje mandźelskeje běše na khwilku do kura zawalena, kotryž běše ze swojeje šwarneje trubki wudunył.

Ja pohladach k prawicy. Hrodźišku, struchłe a nahe, nětdyše sydło Milšanskich kralow, ležoše tam kaž podłoha k noham hordeho hrodu Ortenburgskeho. Ani Sprewineho doa tam mjez nimaj njeje widźeć.

„Kak je so Wam Budyšin lubił," woprašam so knjenje cyle zaunjerjenu do napohlada, kotryž stary Budyšin wot tuteho městna wyše Židowa poskićuje.

Budyšin je zajimawe město. Rjeńšeho njejsym dawno widźała. Skoda, zo je nam Barlinskim Budyšin tak mało znaty, je woprawdźe swojorazny a wobdźiwanja hódny.

„Što je so mi najrjeńšo lubiło?" wona dale rěči. „Wšitko je tak jara zajimawe a połne kuzła... Tele stare pomniki a wumětniske twary. Zady wulkeje cyrkwje wuhladach bajkojte wrota a natwary do wulkeho dwora...."

To běše tachantstwo, zjědźech jej do rěče a běšće też na Miklawšku? Napohlad a wobraz to bjez runjeća.

„Ně, njeběch, ale sym khodźiła po starym měsće a hrodźe, hdyž mějach wulkotne wuhlady na město a běch we wulkej cyrkwi, nutřkach z lěsycu dźělenej do dweju dźělow, hdyž słyšach hraće piščelow, kaž je hišće nihdy njejsym rjeńšo słyšała."

„Haj, te su swětasławne, — tu ja přidach a pokračowach: škoda, zo njejsće sebi stawizny Budyšina najprjedy přiswojiła, to bychu pomniki žiwišo k Wam rěčałe a wšitko by so Wam hišće bóle romantiske a kuzłatajne jewiło. A w tutym měsće bydli šwarny lud, Němcy a Serbja bydla tu pokojnje poruno sebi a kóžda ludnosć waži sebi swoje a druheho kulturne kubła a wosebitosće nanajwyše. —

Hižo je so Wjelkow nimo miknył, pola Khelnja strowju wěžu domjacneje Radwořskeje cyrkwje ke prawicy a k lěwicy z daloka šwižnu Baćońsku.

Wujěli smy z Rakec a hižo krajina khutnišeho razu nabywa. Bjezkónčne nasypy sěreje zemje a běłeho pěska, kur briketownjow a tam we hłubinje čorne jamy. Zady Wojerec wabi nas hola. Tu zapalich sebi jenu ze Simonowych trubkow. Dokelž tu dale ničo wjacy widźeć njeběše, hač po ćmje same khójny, chcych so sam do kura zawalić a wšitko wokoło sebje zabyć a sonić.

W Hródku swěćachu so hižo swěcy. Dachimy so našemu samojězdźakej noweho bencina napić a nětk šwikachmy přez Kalawu a Luknjow k Barlinej dele. Wostajichmy mnohe awta daloko za nami a z dypkom 1/9 hodź. zastachmy na Potsdamskim naměsće srjedź wulkoměsta Barlina.

Město płuwaše w morju swětła. Tu drje je wutroba města a tu drje wobkhad a žiwjenje najrychliše zabiwa. Jenož pomałku móžeš sebi tu, njezwučeny wulkoměsta, puć do předka wurubać. Skónčnje stejach před Beethovenowej žurlu. Najprěnišo, štož zwěsćich, běše, zo drje bě so spěwny wječor z dypkom započał, ale zo budźa so serbske spěwy hakle po přestawcy spěwać. To mje spokoji a wujedna.

Přińdźe přestawka a ludu so wumjerwi do khódbow a njechaše to žaneho kónca dobrać. Běch hišće wuklinčenje spěwa zasłyšał a howrjacy přiklesk. Běch widźał łónčka rózow w rukomaj swětleje postawy na jewišću. Nětk ja wědźach, zo je wona hižo poł dobyła, zo je kontakt z připosłuchařstwom namakany.

Moji Barlinscy znaći mje wutrobnje witaja. Wšitcy su wjeseleje mysle a wěšća spěwarcy najlěpši wuspěch, kotraž je při swojim prěnim wustupje do šěrše zjawnosće dźakowne připosłuchařstwo namakała. Barlinska presa a kritika, kotraž je tu derje zastupjena, njebudźe hinak móc hač nowej spěwarcy najlěpše wuswědčenje za jeje wustup a spěw wustajić. Potom budźe jeje dobyće dospołne.

Žurla je so po přestawcy znowa napjelniła. Mjez připosłucharjemi widźu też Delnjołužičanku w jeje maćerinej drasće, druhe serbske wobliča pok pytam tu podarmo. Liču tu hač do štwórteho sta wopytowarjow. Tajku ličbu njedosahnu často slawne spěwarki z wulkim mjenom. Tak so mi tu praješe.

Druhi dźěl wječora započinaše so ze serbskimi spěwami našeho slawneho Bjarnata Krawca, po tym, zo běše prěni dźěl wopřijał spěwy Beethovena, Schumanna a Waltera. Zaklinčachu spěwy: Za Kamjencom, Dyrbimy z kijom z karu, Što sy jenož činiła, a Hanka, ty brune, brune wóčko. Štož ja wo spěwje

Wopyt wuheršteho ministerskeho pschedsydy.

Po hońtwinskim wopyće w Rominskich lěsach je so wuheršći ministerski pschedsyda Gömbös do hłowneho města podał. Na wobraźu widźimy nimotkhód cjeśnje kompanije psched wuheršim hościom po położenju wěnza na cjeśny pomnik Pod lipami. (Scherls Bilderdienst, M.)

Farař August Sykora a Malešecy w létach 1835—47

Wozjewił O. W.

(17. pokračowanje.)

Na němsku šulu. Po jutrach léta 1847 přińdźech do Budyšina na měšćansku šulu, zo bych tu lěto wostał a němsku rěč nawuknył. Mějach tam wubjernych wučerjow. W mojej rjadowni běštaj hišće dwaj druhaj serbskaj hólcaj. Naš wučeŕ cand. theol. Leuner, pozdźiši farař w Kamjenicy pola Bjanadźic měješe z nami wjele scérpliwosće. My tŕo Serbja zjemóžachmy tak spěšnje wotmołwić kaž němscy hólcy, dokelž dyrbjachmy najprjedy prašenja našeho wučerja sebi do serbskeje rěče přełožić, potom wotmołwu sebi serbscy tworić a potom našu wotmołwu do němskeje rěče přełožić. To wšitko wěstu khwilu traješe; ale po štwórć léće mózachmy při prašenjach našeho wučerja naš porsćik runje tak spěšnje zběhnyć, kaž naši němscy towaršojo. Wězo běše naša němčina trochu po serbskej rěči złożena; nałožowachmy wopačny artikl (ródnik): das Tisch, die Weib, der Pferd atd.; też z konjugaciju mějachmy swoju stajnu nuzu, ale po času nawuknychmy so prawje wuprajić. Zo mnu běštej dwaj Serbaj: Somer z Malešec, mój stary přećel, pozdźiši farař w Hućinje a Hausmann z Łomska, pozdźiši wučeŕ w Biskopicach. Bydlach na serbskich hrjebjach, runje napřećiwo tehdomnej měšćanskej šuli pola kružnikarja (Zirkelschmied) Jakuba. Zo mnu měješe tam hišće druhi serbski hóle bydło a jědź — Michał Wolza ze Sunowa pola Ralbic. Wězo mój mjez sobu jenož serbscy rěčachmoj. Dokelž běše Wolza katolski, mějach tón wužitk, zo wot njeho trochu hinajšu katolsku narěč a katolski prawopis zeznach, w kotrymž běchu jeho serbske knihe čišćane. Wón khodźeše do katolskeje šule. Wšitke katolske dźěći khodźachu wšědnje wot 9—1/10 hodź. ke mši. Dokelž mějach jenož wot 7—9 hodźiny wučbu, sym z nim husto sobu šoł. — Jědź pola Jakubec běše jara dobra. Jenož něšto mi njeslodźeše. Kóždy štwórtk mějachmy k wobjedej soki, kotrež mi mi njeslodźachu, dokelž běchu khětro nakisałe, a dokelž w nich wjele cyble płuwaše, kotruž njemózach wutrać. Położich cyblu přeco na talerjowu kromu. Tohodla dyrbjach přeco zasy krute swary słyšeć. Tutych zasakłych sokow dla sym też pozdźišo wućahnył. — Stary Jakub běše wšědnje dopołdnja w swojim wobkhodźe na bohatej hasy, hdyž wšelaku železnu předawaše, popołdnju běše tam jeho wotmjenjujo jeho žona. Jakub běše z najwjetšim šćipkowarjom, z kotrymž sym so hdy zeznał. Trjebaše wšědnje dwaj łutaj šćipaka, po kotryž trójcy za dźeń k překupcej Libuši na Bohatej hasy póslachu, kóždy króć za 7 pj. Sobotu pak trjebaše někotre luty wjacy, dokelž swojim kupcam šćipak poskićeše. Hdyž chcyše sebi šćipku wzać, klepny z porstom na swoju wulku tobakowu tyzku, prjedy hač ju wočini, potom zběhny jejne wěko a wza sebi z palcom a dwěmaj porstomaj hódnu prizu, połoži prizu na zwonkowny bok swojeje lěweje ruki, tutu nětko k swojemu nosej pozběhny, a nós ju z hódnym ropotom zasrěbny. — Znajmjeńša połojca tobaka padaše při tym na špudnowanje. — Druhdy přińdźe też do našeje jstwički, kotraž do zady k dworej leža a docyla žaneho wuhlada njeměješe. Wobhladaše sebi našu drastu, hač je čista a zrjadna. Zwjetša čehnješe nam naš kornaŕ tak jara do wysoka, hač běše to jemu možno. To měješe za něšto jara wosobne. Też na to dźiwaše, kajke běštej škórni. Hdyž njeběštej dosć swětłej, dyrbjachmoj so je hnydom wuzuć. Potom je stary Jakub sam z woknom dele na dwór čisny, je stary Jakub sam z woknom dele na dwór čisny, je hnydom po skhodźe dele na dwór, zo bychmoj sebi je česałoj. — To wšak běše cyle derje, zo wón tak na porjad dźeržeše. Sym jemu za to pozdźišo přeco dźakowny był. Na dworje měješe swoju dźěłarnju, w kotrejž syn, kiž běše hižo z mištrom, hrołarnju, w kotrejž syn, kiž běše hižo z mištrom, hrołaf

rozumju, dyrbju prajić, zo běše wuprajenje a wuklinčenje słowow jasne, zrozumliwe, přednošk polny wohniwosće a hłós čoply a přijomny.

Po přiklesku su so serbske spěwy připosłuchařstwu nimo měry derje spodobałe. Zdobom su wone rozšěriłe znajomstwo mjez powołanymi hudźbnikami wo nas Serbach samych, wo našich krasnych spěwach a wo našim wulkim komponiście Bjarnatu Krawcu. Wón je tola tutym serbskim ludowym spěwam hakle tón kabaćik darił, zo móža so wone na wulkim jewišću pokazać.

Luiza Brandtowa je prěni raz tute spěwy w Barlinje přednošowała z wulkim wuspěchom a z khwalbu znatych němskich hudźbnych wumělcow. Profesor Ed. Behm, wučome wulkeho Brahmsa, pohódnoséeše naše serbske składby jara wysoko, najlěpje zalubił běše so jemu druhi serbski spěw: „Z kijom z karu.“ Jedyn z najróle znatych němskich komponistow a wuznamny hudźbny wumělc a kritik dr. Friedrich Welter séćhowaše z wulkim zajimom spěwny wječor a njedźerżeše ze swojej khwalbu serbskeho spěwa a jeho dźensnišim přednoškom wróćo.

Po spěwnym wječoru nawědźich hišće we městnosćach wulkohosćenca „Rheingold“ zabawnu a wokřewnu nóc mjez wjesołymi a přećelnymi hudźbnikami a lubowarjemi spěwa wulkoměsta Barlina. Za.

Wólbna propaganda w Memelu za němsku jednotu tisćinu. (Newyork Times, M.)

Ludowi towaršojo, zapłaćće swojim rjemjeslnikam .

Podał namětny president wikowarskeje komory Daum w Drježdźanach.

Hospodarske wuwicže je so w Němskej wot nastupenja mocy žylnje posłabnyło. Dźiwajwaja teho pak so sćěhowši 15lětneho hospodarskeho spada hišće njejsu dospołnje pschewinyłe. Kreditowa nusa a njedostatk placženja žu wulkulkowanja, pod kotrymiž němscki rjemjeślnik tež dźensa hišće sćežko cžerpi. Rjemjeślnik może swojim wotběrarjam połnje sćowmicž, hdyž jim pschi dostaću dźěła pschezo njeje móžno sličžowanje saplaćicž. Tehodła może so zole derje rozumicž, so je rjemjeślnik, hižo so by žebi swojich wotběrarjow zdźerżał, pod kahodnym cžasnčasom swólniwy kredit pschiwołicž, dokelž je wotběrar žylnischi hač rjemjeślnik, hdyž so na poměr mjes nimaj z wićznese politiki shladuje. Tu pak so tež njejsmě satajicž, so so wot rjemjeślnika wotběrarski kredit husto dosć žada, hdyž njeje woprawdźiteje nuzy k temu. Wotběrar by mohł płacžicž, ale pschi wobzobinstej pschijomnosći so saplaćenje woitorkuje. Husto nadeidźe so tež smyślenje, so je rjemjeślnik jako wobkhodnik k temu, so by krkeditu dawał. Tuto mjenjenje, kiž je f powschitkownje myślenskeje lěnjosće wuschło, ma so cžim bóle saſudźowacž, hdyž žebi wotběrar hospodarjzy wjele lěpje žeji hač rjemjeślnik, kaž to husto temu tak je. Rjemjeślnik njeje žadyn bankownik. Jeho pjenjesy, kiž je žebi swjetscha w dołhim dźěłapołnym žiwjenju nalutował, stej jemu inflazija a hospodarska krisa zebrałej. Němski rjemjeślnik dźenża swoje pjenjesy trjeba, so by mohł swoje nakupje saplaćicž, swojim pomocznikam mjdu wuplaćicž a swoje druhe winowatosće dopjelnicž. S njepocžinkom pożcžowanja so rjemjeślowy dźěłaúski kapital, kiž by dyrbjało po prawom wutworjenju wjeom kluzicž, wopacžnje wodźi sa pschetrjebańskí saměr wotběrarja.

Hdyž f zyłym němskim rjemjeślnikom w tutych dnjach tež sakski rjemjeślnikski staw swoje wotběrarstwo naležnje prošy, so by rjemjeślowe žadanja w hotowych pjenjesach saplaćicžko a pschedołko njecžakało, so njech tu njesapomni, so žu so rjemjeślnikste płacžicžy powschitkownje na kalkulazijskim podkožku saplaćenja f hotowymi pjenjesami wobliczike a so tójde dijenje se saplaćenjom rjemjeślowych sličžowanjow saklad eksistenzy němskeho rjemjeśka pomjenjscha.

Němizy ludowi towaršchoju, wobmyślcje to a saplaćcje swojim rjemjeślnikam hnydom! Němske rjemjeśko budże so Wam sa to džakowacž!

Napominanje za kolesarjow

Statny minister snutkownych naležnosćow sćěhowaze wojjewja: Dotalne prózowanja hamtow, so by pschi stajnym pschiběranju wožobowych a cžežitych autow so pschezo numinske praschenje wobkhadneje dijizipliny na dróhach rosrisało, njejsu bohužel dla njerozumneho sadźerżenja khětro wjele wuzjiwarjow dróhow wozcžakowany wuspěch mčle. Wožebje tu so kolesarjo, kotříž njewobkedžbuju postajenja statneho dróhoweho porjada a kotříž njebjeru kedźbu na spěschnische wojdyka, žu je stajnym strachom a we wjele pschipadach f pschicžinu wjetschich njebožow. Wožebje pornjo žebi jězdźenje njeda so njebźiwajo wosjpjetownych policajskich kontrolow wukorjenicž.

Tehodła so hischcže ras wurasnje na postajenja statneho dróhoweho porjada pokazuje, so maja kolesarjo jedyn sa druhim jězdźicž, hdy by so wobkhad f tym hacžił. S teho wuthadża, so je sasadnje sakasane, we wschěch městach a na hkownych dróhach na wózach f bohatym wobkhadom pornjo žebi jězdźicž, dokelž to powschitkownje wobkhad poczeża a so jemu sadźewa. Policija je tehodła pschikas dostała, so by pschi pschestupenjach f najkruczischimi žrědkami postupowała a niz jenož pjenjesnje, ale tež jastwowe khłostanje napołożała, koleśa tež cjasała a jenož potom sažo wudała, hdyž koleśowy wobzjedžer nowy statny dróhowy porjad dokładnje znaje. Dźiwajo na namołwjenje, kotrež je statny wobkhadny minister psched nětkotrym cžasom sa kolesarjow wudał so žada, so bychu so nusnosćam moderneho wobkhada podrjadowali a so bychu postajenja statneho wobkhadneho porjada wobkedźbujo we wulkich městach a na ważnych dróhach bjes wuwiazża jenož sa sobu na prawym boku dróhi jězdźili a so bychu we wschěch pschipadach na spěschnische wojdyka trěbnu kedźbnosć brali.

Wočzakuje so, so bychu wschě wuzjiwarjo pucza se pschikładnej wobkhadnej dijzipliny wobkhad sami wołožili a tak njebožam, kotrež na hróbne waschnje pschiběraju, sadźewacž pomhali.

Přilopk

Tiger so je swojej klětki wudobył.

Pschi njedźelskim pschedstajenju jeneho w Mergentheimskich kupjelach wustupowazeho zirkuša wuskoczi tiger njejadźizy na želesny plót a roskama jeho tyki. S jenym skokom pschestoczi psches dźěru, cžerjesche pisches arenu k hlownemu wukhodej. Psched zirkušom stejazeho 30 lět stareho muža hrabny tiger f palioru sa tykom a cžišnu jeho k płotej. Pschi tym so muž tak cžežko srani, so dyrbjesche so hnydom do khorownje dowjesć. Tiger cžekaše dale, tola jeho sa nětkdže ¾ hodźiny w blischoscži

rěkł Taubery skludžeł dźiwich swěrjatow sažo popadny. S tigrowym cžekrnjenjom so pschithladowarjo do wulkeje hrozy dachu, tola pschedstajenje mózesche so, hdyž bě so publikum troschku smérował, dale wjesć.

Se žmjercžu napschemo. Lětaŕ dźesću žiwjenje wuthowa.

W městce Belfortu bě dźěcžo khudeju starscheju cžežko khoriło. Lětaŕ pschebywasche hodźiny dołho pschi lutkeho pazienta. Njebě dwěla, hižo pokasowachu so prěnje znamjenja sproskunjenja. Wěsche jenož hischcže jedyn žrědk, kotryž możeše dźěcžo žmjercži wutorhnyć. Dyrbjesche so se serumom schcžěpicž, kotrež pak bě f wěstoscu jenož w jenym laboratoriju w Straßburgu dostacž. Dokelž dyrbjesche so operazija najpozdźischo hacž do 6 hodźin wjecžor wuwjesć. To běsche lětaŕ 3 hodźiny pschetutym cžasom spóznał. Najwjetscheho spěcha bě trjeba. W najwjetschej nuzy so młody lětaŕ f Belforta, Robert Rhen rěkazy, pola sadwělowaneju starscheju samotnej a praji, so je jwólniwy, hdydom do Straßburga doleczeju so b ytam serum, f kotrymž dyrbjesche so dźěcžu žiwjenje satkowacž. wobitarał. Wěsche to woprawdźe napschemoleczenje se žmjercžu. Tola lětaŕ dobry. Wěsche so prawy cžas se Straßburga do Belforta wrócžił. Schcžěpjenje mějesche wuspěch. Dźěcžu so tak f lětarjowej wulkej woporniwosću žiwjenje wuthowa.

Sapalerjo sawinuje žmjercž 5 wožobow.

Njesnaty sapaleŕ je w Chikagu tśi posthodaty dom sapalił, pschi kotrymž pjeć wožobow, dwě žonje, dwě dźěcži a jedyn muž w ptomjenjach sahinychu. 11 wožobow so pak cžežko wopali abo so f kurom sajedźeli. Njesnate je, kak so wopalenym wjedże. Na swěcženjach wohnjoweje wohory je sapaleŕ nastokował f benzinom polal a sapalił. Wohenj je so f njewschědnej spěchnosću rozscherił a wobydlerjam wuczekanjenje inje možnił. Wukhowańke dźěła wohnjoweje wohory běchu tehorunja f tym jara poczežene. Policija zledźi stópkam, wo kotrejž wožobje a wo pschicžinach njeskutka so dotal njeje nicžo swěcžicž mohło.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Burg—Guttauer Halbchaussee wird wegen Strassenbauarbeiten zwischen dem nördlichen Dorfausgang von Malschwitz und dem Bahnhof Guttau vom 3. ds. Mts. ab während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Niedergurig—Klix geleitet.

Bautzen, am 1. 10. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Der Reichsstatthalter in Sachsen
Dem Oberheizer
Kurt Michalk in Bautzen

spreche ich dafür, daß er am 29. Mai 1935 mutig und entschlossen ein Kind aus der Spree gerettet hat, eine

Belobigung

aus. Gleichzeitig bewillige ich ihm eine Geldbelohnung von fünfundzwanzig Reichsmark.

Dresden, am 12. September 1935.

gez. Martin Mutschmann.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Auf Blatt 47 des hiesigen Vereinsregisters ist heute der Rabattsparverein Panschwitz in Panschwitz eingetrag enworden.

Kamenz, am 27. September 1935.

Das Amtsgericht.

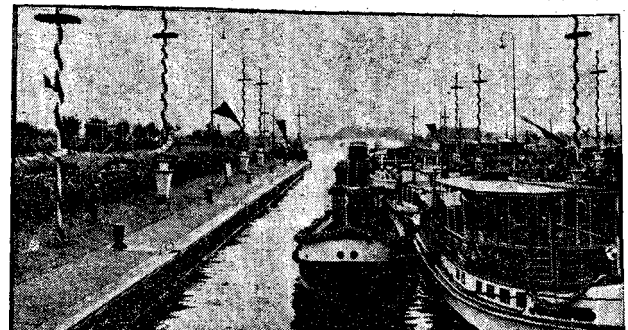
Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Betrifft: Wandergewerbeschein für 1935.

Die Inhaber von Wandergewerbescheinen, welche den Gewerbebetrieb im nächsten Jahre fortzusetzen beabsichtigen, sowie Personen die im nächsten Jahre einen Gewerbebetrieb im Umherziehen beginnen wollen, werden hiermit aufgefordert, den Wandergewerbeschein mündlich bei der Ortspolizeibehörde ihres Wohn- oder Aufenthaltsortes zu beantragen.

Der Wandergewerbeschein für das abgelaufene Kalenderjahr ist bei Stellung des Antrags vorzulegen.

Der Regierungspräsident.

Kanal mjes rěkomaj Ems a Weseru so wotewrił.

W pschitomnosći statneho wobkhadneho ministra a župneho wjednika Roedera wotewri so pschi žwjedźenju wupyschenym spuschczadte pola Oldenburga kanal, kotryž rězy Weseru a Ems wjasa. Kanal njewojnamjenjenoż witany pucž sa łódje, ale ma tež możnosć sa wotwodźenje tamnischich rosischerjenych tonidłow politiskich.

(Eberth. M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 231 | Budyšin — Štwórtk 3. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Tannenberg, swjatnica němskeho ludu

Wjednik a němski kanzler je sćěhowazu manifestaciju wudał: Ssmjertne cźělo toni ssměrtetho generalneho pólneho marschalla ſ Hindenburga je ho dźenja na dnju, na kotrymž je ho pśched 88 lětami narodźił, do rowniścźa pśchenjeśko, kiž je ho sa njeho w Tannenbergskim pomniku pśchiprawiło. Tu, na městnje dobycźa pola Tannenberga, wobdaty je ſwojimi w bitwje padnjenymi wojakami, je pólny wjednik nětko ſwój pośledni wotpoczink namakał. So je ho tutón wulki Němc do murjow mózneho bitwiśtheho pomnika połožił, jón wobźebje pośwjerca a pośběhuje jón k ſwiatnizy naroda.

So by ho tutomu wusnamej Tannenbergskeho pomnika widomny wuras ſpośćěł, wośjewjanm jón jako „němski cźesny pomnik" a dawam jemu mjeno „němski cźesny pomnik Tannenberg". Jako rowniścźo generalneho pólneho marschalla a pśchi nim wotpoczowazych 20 njeznatych wojakow, dyrbi wón ſa wjchón cźaſ dźakowanemu wopominanju ſławnych dołonjenjow a rjeſtowſkich woporow němskeho ludu w ſwětowej wójnje być pośwjećeny. Němſki ſtat wośmje „němski cźesny pomnik Tannenberg" ſ dźeńſnjſchim dnjom do ſwojeho ſchkitanja, a budźe wěrjeć, jón jako ſnamjo němskeje ſwéty, kameradſtwa a wopornjwoścźe ſa wjchón pśchi-ſched ſakhowaćj a ſchkitaćj.

Němſky mužoſo ſu w cźeſkim cźaſu tutón pomnik ſtworili, ſchćeroke kruhi němskeho wobydlerſtwa ſu ſ dobrowólnymi darami k jeho wutwarjenju pśchinośhowali. Jim wſchitkim ho ſa to ſprawnje dźakowaćj, je mi winowatoſćj a wutrołne żadanje ſdobom.

Wjednik a němſki kanzler
Adolf Hitler.

Swjatočnosć w Tannenbergskim pomniku

Měſtaczko Hohenſtein w Rańſchej Pruſſej ſtejeſche hižo nětkore dny w ſnamjenju tuteje ſwjatocznoſcźe. W Tannenbergſkim pomniku je ho ſrjedźa wulki row ſ 20 njeſnamymi wojakami ſhubił. S kóždeje ſtrony generalneho pólneho marſchalla budźe dźeſaćaj morwych towarſchow wotpoczowaćj. Wulki kſchiž, kiž dotal nad rowom njeſnatych wojakow ſtejeſche, nětko pśchi muri Hindenburgoweje wéże mózneje k wyſchinje ſahaſ. Też tamne wéże ſu ho nětko dotwarile, ſo pomnik połny ſyłk twori.

Wot wupyſcheneho měſta Hohenſteina hač k pomnikej ſtejeſche dołgi ſpalěr SS-muži. Pśchi pomniku ho jim wojazy pśchiſtamknychu. Wot ſaźneho ranja formazije pśchihadźachu. W dołhich wobźebitych cźahach a w kolonach cźeſćitych autow běchu ho pśchinyſele. Pśchi rowniſchćejowej wéži běchu ho cźeſtni hoſćo ſeſtupali. S khorjenji ho thutnu wobraz wójniwſcźe. Na murjowych wobornych khodach wojazy ſ natyknjenym bajonettom ſtražowachu. Pśched pomnikom ſo żarowanſka němſka wójnſka khorhoj a khorhoj němſkeho ſtata, kiž je khorhoj hakateho kſchiža, ſmahowaſchtej. Mjeſ tym ſo ſo formazije ſe ſwojimi khorhojemi na ſkhodach ſeſtupachu, ho na dworje cźeſtne wobdźělenja ſeſtupachu. Mjeſ nimi běſche też 30dka tatarſkich dźěłacźerjow ſ Neudeckſkeho kubła.

Krótko do 10 hodź. generalny major ſ Hindenburg ſ pśchiwinutnymi pólneho marſchalla do cźeſtneho dwora ſaſtupi. Wjele wěnzow ho pśchinjeſe. Cźeſtni hoſćo, ſaſtupjerjo wojeńſtwa, wyſchnoſćowe a wojeńſkich ſwjaſkow běchu ſ wulkej ſyłu pśchitomni. **S dypkom w 10 hodź. ſaſtupi wjednik ſ wyſchſchim roskaſowarjom wojeńſkeje mozy a němſkim miniſtrom Heſſom.** Dyłgazy rukow ho k pozitrowej pośběhnychu, jako wjednik nimo cźeſtnych kompanijow krocźo k rowniſchcźu pśchiſtupi. Sa nim pśchi-cźahny cźeſtna kompanija a nawjedowaſche wotbźělenje ho Hindenburgowy kaſchcź ſ wéże wunjeſe. Offiſěrojo wójſka, lětarſtwa a namórniſtwa jón njeſeachu. Generalaj wſcheſtejo mozy, general lětarjow a admiral ſ wucźehnjenym teźakom pśchi kaſchcźu jako cźeſtna ſtraża krocźachu. Pśched hłownym ſakhodom ſtajichu kaſchcź na mary, kiž běchu ho ſ jědłowymi halozkami wudebile. Kaſchcź běſche ſ wulkej němſkej wójnſkej khorhoju pśchikryty a na njej leżeſchtej nahłownik a teźak pólneho marſchalla. Pśched rowniſchćejom ho kaſchcź na kwětkowy podłožt ſtaji.

Pśchi pólnej Bożej ſłužbje rěcźeſche pólny biſkop dr. Dohrmann. Wón rjekny, ſo je bjes kóždeho dwěła, ſo běſche wěra do žiweho Boha najhłowniſche w žiwjenju ſemrětheho pólneho marſchalla. S tuteje wéry dóſtawaſche wón ſwoju ſćerpliwoſć ſ cźłowjekami, ſwoje ſtejiſćeho k najcźeſćiſchim wězam, k najbórcźiſchim roſſudźenjam a k wěſtemu wodźenju wójſka a ludu. Jena jeho pośłednich najwjetſchich ſtaroſcźow je była, ſo ho němſki lud njeby wot Boha wotwobroćił.

Po ſłowach pólneho biſkopa ho khorhoje tſjoch Hindenburgowych regimentow do parady ſeſtajichu, němſkej hymnje wuklinceſchtej a pod ſwukami paradneho pścheſpela a blukim rźenjom kanonſkich wutśełow offiſěrojo kaſchcź pomału do rowniſchcźa donieſechu.

Po ſpěwje wo dobrym towarſchu wjednik do rowniſchcźa ſaſtupi. Wyſchſchi roskaſowarjo wojeńſkeje mozy a pśchiwuſni pólneho marſchalla dźěchu ſa nim. Wěnzy ho do rowniſchcźa donieſechu. Sa nětkore minuty ho pśchiwuſni wrócźichu. Wjednik hiſchcźe ſam khwilku pśchi kaſchcźu ſeſwoſta. Potom ho wón ſ nahej hłowu wrócźi a ſe ſwojimi pśchewodnikami pomnik wopuſchcźi.

Jenož hišće jena khorhoj

Hamtſiy ho wośjewja: Se ſtatnym khorhojotwym ſakonjom ſ 15. ſeptembra 1935 je ho khorhoj hakateho kſchiža jako **jenicźka němſka a narodna khorhoj** poſtajiła.

Na ſakońcu 4. ſtaiwa tuteho ſakonja je němſki miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow ſ wukaſom ſe 16. ſeptembra 1935 porucził, ſo ho na wſchitkich ſjawnych dwarjenjach němſkeho ſtata, krajow a ſjednoczenſtwow (Körperſchaften) ſjawneho prawa pśchichodnje jenicźky khorhoj hakateho kſchiža wupowěſcha a ſo ho na nich cźorno-bźło-cźerwjena khorhoj a krajne khorhoje njeſmědźa wjazy pokaſowaćj.

Wocźakuje ho, ſo ho wobydlerſtwo tutemu poſtupowanju pśchiſamknje a jenož hišćeze khorhoj hakateho kſchiža pokaſuje. Cźorno-bźło-cźerwjenu khorhoj pokaſowaćj je jenož żidam ſakaſane.

Darré k žnjowemu dźaknemu swjedźenjej

Němſki burſki wjednik Darré pśiche w Nazionalſozialiſtiſkej korreſpondenzy k žnjowemu dźaknemu dnjej:

Na žnjowym dźaknym dnju ho wocźi Němſkeje ſaźo na němſkeho bura ſtoſnja, a ſ hordoſcźu może won na tutym dnju pśchede wſchěm ſwětom wuſnaćj, ſo je wulki nadawk, kiž je jemu pśeni wotrěſł wupłodźerſkeje bitwy ſtajił, ſaſtaranje Němſkeje ſ nuſnej žiwnoſcźu ſe ſwojeje pódy ſwěźicź, dopjelnił. Žyły lud, kiž je ſpóſnał, kak ważny je bur ſa jeho žiwjenje, ho na tuttym dnju naſchemu wjednikej dźakuje, kiž je němſkeho bura pśched ſahubu ſakhował a je jemu dał dopóſnaćj, kak wulke ma winowatoſcźe k wótſnemu krajej.

Wo židowskich měšanych mandželstwach

W ſwiſku ſe ſakonjom k ſchkitanju němſkeje krwe a němſkeje cźeſcźe, kiž je němſki ſejm w Nürnbergu wobſamknył a kiž měſchane mandźelſtwa mjeſ židami a Němcami ſakaſuje, je ho hušto ménjenje wuprajiło, ſo ho ſakoń też na měſchane mandźelſtwa poczahuje, kiž hižo wobſteja. Tuta mynł njeje prawa. Wobſtacze taſkich měſchanych mandźelſtwow, kiž ſu ho do 17. ſeptembra ſwjaſake, hdyž je ſakoń do mozy ſtupił, ho ſe ſakonjom nje potrjechi.

Bože služby w Bückebergu

Sakſka krajna měſtnoſcź němſkeho miniſterſtwa ſa ludowe powuczenje a propagandu wośjewja: **Sobotu 5. oktobra ho w münſteru a w torhoſchcźowej zyrkwi w Hamelnje wjeczor w 6 hodź. evangeliſke wjeczorne kemſchenje wotměje. We woběmaj zyrkwjomaj budźe njedźelu 6. oktobra popołdnju w 5 hodź. wjeczorne kemſchenje. Na tutych ſwjatocznoſcźach ho wośebje žnjowe dźakne kěrluſche ſpěwaja, ho ſpěw zyrkwinkich khórow pśchednjeſe a ſměje ho krótka rěcź. Pólne Bože ſłužby wotměja ho njedźelu 6. oktobra w Tünderne, Kirchohſenje a Großberkelu rano w 7 hodź. a w Kleinberkelu a Afferde rano ½7 hodźin.**

Francowzaj za dorozumjenje z Němskej

Caillaux, pśchedſydła ſenatowego finanzneho wuběrka, w dołhim naſtawku nowin „Dépêche de Toulouſe" na praſchenje wo wužitnoſći a możnoſć dorozumjenja ſ nowej Němſkej wotmołwja. Wón wołoži franzowſkej **młodźiźu** namołwja, ſo by wulku ziwiliſaziju ſ tym wuchowała, ſo jednotu pśchichotuje w Europje, kotraž ho pjeca ſ njewědomoſcźu a hidu kataſtrofje bliži.

Sozialiſtiſko-narodne nowiny „Victoire", kiž Herwé **wot 1.** oktobra po lěcźnich próſdninach ſaſo wudawa, ho ſ nětcźiſchimi poměrami w Europje ſaběraju a je ſahubjaze mjenuja. Swjaſk ludow praktiſuje ſpyła wjazy njewobtſeji. Herwé na końcu ſwojeho naſtawka piſche, ſo by ho Europa ſ chaoſa wucźahnyła, hdy by Franzowſka nowej Němſkej ruku podkcźiła a je ſprawnym wujednanjom wěcznym wjeczerſkim wójnam kónc ſcźinił. Taſke němſko-franzowſke dorozumjenje je pjeca jenicźki ſrědk k ſměrowanju Europy a k wobnowjenju hoſpodarſtwa.

Generalny appel fašistiskeje strony

Wulki appell italſkeje faſchiſtiſkeje ſtrony, kiž je ho hižo nětkore dny ſ wulkej napjatoſcźu wocźakował, je ho ſrjedu popołdnju wotměł. ½4 **hodźin wſchudże ſtreny wujachu a ſwony ſwonjachu a cźornokhſchłakow na hromadźiſchcźa wołachu. Nětkore minuty pśedy běſche ho pśchikas k appellej w italſkim radiu wośjewił.**

W měſtach ho klamy ſacźinjachu, dokeľž dyrbjachu ho mějićeljo a pśchedawarjo hnyhom na generalny appell pśchihotowaćej. Na twarjenjach ho khorhoje wupowěſchachu. Wſchudże khwatau cźornokhſchłakojo na poſtajene měſtna. 15 milijonow Italcźanow běſche dźeło wopuſchcźiło, ſo by ſwětej pokaſało, kak lud w cźeſkim ſwonkownopolitiſkim bźěhenju k Muſſolinijej ſteji.

Hiſchcźe njeběſche ſtyła hodźiny trjeła, a napohlad dróhow w Romje a druhich italſkich měſtach běſche ho dopołnje pſcheměnił. Wojazy ſ połnym wójnſkim wuhotowanjom po dróhach cźahachu. Lětadła nad hłownym měſtom Lětachu. Radio, kiž hač do ſkónczenja manifeſtazije jenoż ſa appell dźěłaſche, ſcźeſelſche ſpěwy faſchiſtiſkeje revolucije do domow a na dróhi. Dróhowe żeleźniży a druhe woſydła běchu pſchepjelnjene. Wobźebje młodźina ho ſ wulkej radoſcźu na appellu wobdźěli. Wſchudźe běchu Muſſolinijowy wobraz wuſtajili. Plakaty ſ Muſſolinijowymi ſłowami běchu ho wupowěſće.

Generalny appell je ho po cźyłej Italſkej porjadnje pſchewjedł. Prěni dźeł appella, hromadźenje, ho ½6 hodźin ſkónczi. Nětkole ho ſhromadne ſeſtupanje formazijow ſapocźa. Statny ſekretar Staraze pśches radio poruczi, ſo měſtne tuto ſeſtupanje hač do najmjeńſcheje wyſy ¼7 hodźin być hotowe. Nětcźiſk w radiu rjekny, ſo dyrbi generalny appell wſchitkim wocźi wotewrjeć, kiž żebi myſła, ſo mója Italſkej pucź ſaſtupeć. Italſki lud je pſchewulki ſa ſwój mały kraj a to je jeho jeniczke bohaſtwo.

Mussolini nochce europskeje wójny

Na wobźwěſtelnym měſcźe Piazza Venezia Muſſolini k italſkemu ludej rěcźeſche. S jeho rěcźe ſcźěhowaze měſtna wuſběhujemy: Manifeſtazija cźoze dopołkaćaſ, ſo ſtej Italſka a ſaſchiſmus jene a to ſtame a to też woſtanjetaj. **Njeje jenož wójſko, kiž ja ſaméry Italſkeje wuſtupuje, ale je 44 miljonow Italcźanow, kotrejž ſhromadnje ſ wójſkom poſtupuja. mjeſ tym ſo ho ſpyta, pśchecźiwo nim najcźornjſchu njeprawdu ſkuſcźiś a nam měſtno na ſłónčku wſacź.** W ſwětowej wójnje je Italſka 670 000 morwych, milijon ſranjenych a 400 000 wójniſkich braſchnych wopruwaka a pśchi měrowych jednanjach ſu ja nju jenoż ſrědki wotpadle wot kolonialneho dobytka druhich ſtatow. S Abeſynſkej ſmy 40 lět cźakali, nětko pak je doſć. Měſto, ſo by ho Italſkej jeje prawo pśchipóſnało, ſważa ſebi w Swjaſku ludow wo ſankcijach wěcźeć. **Prjedy hač nimam dopokaſa, njewěrju, ſo mohł ho franzowſki lud ſankcijam pśchecźiwo Italſkej pśchiſamknyć,** prjedy też njewěrju, ſo cźoze jendźeſći lud ſwoju krej pśchelecź a Europu do kata-

strosy pschinjesć dla sakitanja jeneho afrikanskeho kraja. Na hospodarske sankcije ſ dissiplinu, mernje a ſ wojennej myslu wotmolwiny. Na wojerske sankcije wotmolwiny ſ wojerskimi naprawami.

Budjemy pak wschо mozne cginicj k sadżewanju, so by ſ kolonialneje swady europska swada nastała. Pschecziwo tuttemu ludej, kotremuż ma żo cłowjeschwo ſa najwjetsche dokonjenja dżakowacz, swérja żebi wo sankcijach rečecz. Tehodla dżisce, so by wascha rosdunosć k njebju stupała a naschich wojakow w ranschej Afriky doscżehnyła, kotrež żu na tym, do wojowanja hicz.

Lud Mussolinijej ſ mocznym sahorjenjom pschiwyskasche. Porjadnje a pomalku żo wobdżelnicy rosendżechu. Sa cżaſ generalneho appella béchu wojazy dróhi blisko jendżelskeho pósżanstwa ſa wschón wobkhad ſatworeli. Tež blisko abeżynskeho wupósżanstwa wojazy ſtrażowachu.

16 italskich podmórskich čołmow w Čerwjenym morju

Reuterez telegrafowarnja w Londonje ſ Addija Abeby ſhoni, so 16 italskich podmórskich czołmow w Czerwjenym morju pschebywa. Wone maju pjecza munizijju a druhu wójnsku potrjebu sadżerżowacz, kotraż żo do Abeżynskeje woży. Reuterez telegrafowarnja wobkrucża, so Abeżynska wójnsku potrjebu wocżakuje. Tuta pjecza ſ Japanskeje abo ſ Ameriki pokhadża a ma żo pisches jendżelsku Somalisku do Abeżynskeje dowjesć. Italske wyschnosże żu pjecza somalskim ſlahaym pourczże, so bychu tute bronje tym wotewsate, kiż je ſpytaju ſ jendżelskeje kolonije do Abeżynskeje pschenjesć.

Italscy wojacy abesynske mjezy překročili?

Abeżynski kżor je generalnemu sekretarej Swjasta ludow telegramm pósłał a jemu ſdżelił, so żu italſay wojazy w prowinzy Ausfy abeżynske mjezy franili, a żo na abeżynskej semi sażydlili, hdżež wulki nadżeh pschihotuja. Kżor dompomina na wupósłanje neutralnych wobhdżbowarjow, kiż bychu tuto franjenje mjesow wobkrucżili.

W telegrammje abeżynskeho konsula w Djibutiju żo potwjerdża, so żu italſay wojazy abeżynske mjezy pschekrocżili. Wojazy żu Askarojo pod wjednistwom běłych offizérow. Woni maju pjecza transportske kolonny a létadła. Abeżynski kżor je w létadle wobhonjerjow do wokolinty Aduy pósłał, so by wéste powésce dostał.

Telegramm abeżynskeho kżora wo postupowanju italskich wojakow w Genfie njeje wożebje pschekhwapił. Mužjerk tſinaczoch żo schtwórtk popołdnju 1/25 hodżin ſendże. Jendżelski minister Eden żo pjatk dopołdnja w Genfie wocżakuje. Najskerje żo rada a ſhromadżizna Swjasta ludow hižo pjatk ſenhdżetej, je-li so żo powésć wo italskim nadpadże na Abeżynsku jako wérna wupokaże.

Italske knjeżerstwo je ſrjedu wjecżor rasnje wotpokasało, so żu żo wojowanja mjes Italskej a Abeżynskej hižo sapocżałe. S italskeho ſwonkowneho ministerstwa żo ſhoni, so żu żo jenoż hibanja italskich wojerskich wotdżelenjow wotmětle, so bychu żo „k sakitanju“ lépje sestajale. Tute pschemenjenja wojerskich stejiſchczow żu żo pjecza tehodla ſtałe, dokelż Abeżynjenjo Italczanow wużudaju. Italczenjo żo też na to powołaju, so żo abeżynſay wojazy njeżu 30 kilometrow wot mjesow wróżo wsali, każ je Abeżynska w Genfie wudawała, italſay wojazy ſ żyke blisko abeżynskich wojakow wobkeżbuja. W italskim ſwonkownym ministerstwie żo rasnje wotpokasuje, so żu italſay wojazy ſ abeżynskimi wojakami ſrażyli.

Štwórtk w 11 hodźinach mobilisacija w Abesynskej

Każ Reuterez telegrafowarnja ſ Addisa Abeby powé, so powschitkowna mobilisazija abeżynskeho wójska schtwórtk dopołdnja w 11 hodżinach porucżi.

Abeżynſti krónprynz żo pschihotuje, so by italskim wojakam napschecżo ſtupił, kiż żu abeżynske mjezy pschekrocżili. Krónprynz je wyschſchi roskasowar abeżynskich wojakow pola Desiye. Reuterez telegrafowarnja też rosprawja, so italske wupósłanſtwo w Addisu Abebje ſwoje archiwy na dwórnischczo ſcżele. Wschelake ſwoje ſpiży a papiery je wono we wupósłanſtwowej ſahrodże ſpalito. Abeżynska kżorka je żo do Desiye podała.

Jendźelske knježefstwo na straži steji

Jendżelske knjeżerstwo je w ſwojim pożedżenju ſrjedu ſtejischczo rospominało, kiż dyrbi jendżelſki ſaſtupjeć we wubjerku ſtinaczoch w Genfje ſaſtupowacz. Do pożedżenja je jendżelſki kral najprjedy ſwonkowneho ministra ſira Samuela Hoara a potom wójnſkeho ministra lorda Hailſaza w audienzy pschijał.

Minister Eden, kiż bésche k tenu wożebje ſ Genfa pschischoł, wo najnowischich jednanjach mjes żobuſtawarjemi Swjaſka ludow rosprawjesche. Runjeż wunoschć knjeżerſtwoweho wuradżowanja dotal njeje ſnaty, pak wobkenjeni ludżo njedyrbjeli, so Jendżelſka ſ druhimi żobuſtawami Swjaſka ludow wuſtawki Swjaſka ludow wójnu nałoji, so by ſwadu na jenu abo na druhu ſtronu roſtrižała.

Po ſkónczenju dopołdnischeho pożedżenja, kiż bésche njehdże dwé hodżinje traſo, je ministerſki pschedsydа na popołdnje nowe pożedżenje ſwojich blischich kollegowu a knjeżerſtwoje ſwołał. Na tuttym pożedżenju żo nimo ſinanceho ministra, ſwonkowneho ministra, wikowarſkeho ministra a kolonialneho ministra też schefsoje tſoch wojerſkich ministerſtwow wobdżelichu. S tych, kotrež njeżu żobuſtawy knjeżerſtwa, béschtaj pschitomnaj préni nótſi lord ſir Ernle Chatfield a ſtajny ſtatny ſekretar w ſwonkownym ministerſtwje ſir Robert Vanſittart pschitomnaj.

Wo wunoschku pożedżenja bu ſnate, so chże knjeżerſtwo wocżakowacz, kak żo wézy w Genfje w blischich dnjach wuwija. Knjeżerſtwowym żobuſtawam pak je żo prajiło, so bychu żo na to pschihotowale, so ſnadź żo na wożebite pożedżenje ſwołaju.

Jendżelski krónprync w Parizu

Walesſi prynz je wutoru ſ franzowſkim ministerſkim pschedsydu Lavalom, namórniſtwowym ministrom Platriom a ſe schefom franzowskeho generalneho ſtaba w jendżelſkim pósłanſtwje ſnědał. Do ſnědanja bésche je Laval ſ jendżelſkim pósłanzom rosrěčował.

Powróćeſki pospyt w Bołhafskej so njeporadźił

Bołhaſke knjeżerſtwo je na zylu Bołhaſtu wuwjesene ſtaw potożiło. Parada a ſwjatoczność, kiż żu ſo na cżetwy dżeń trónskeho nastupjenja a wojſewjenja bołhaſkeje njewotwitżnoſce 3. oktobra poſtajile, dyrbjachu ſo woſtrocżicz.

Wuwjaczny ſtaw je żo pschikasał, dokelż je ſo bere pschihotowany ſrażchny powróćeſki pospyt wotkaz. Powróćeſki pospyt béchu woſebje Swenowi ludżo pschihotowali. Tucżi żu żo też na ſtatnym puczu 19. meje 1934 wobdżelili. Organiſator tuteho ſtatneho puca, referenty wyschk Damijan Welczew, kiż bésche do wukaza wuhnaty, ſrjedu rano njenadżizu w automobilu do Sofije pschijédże. Jeho ſajachu. Sſrjedu dopołdnja żu hischcze wjele druhich woſobow ſajeli, mjes nimi je też prjedawschi finanzny minister Pětr Todorow.

Rosharjenje rosnjeże żo ſ powésću, so je że też ſnaty ratarſko-kommunistiſki emigrant a bandit Dorżo Ulumow ſ wulkej cżrjódu emigrantow do Bołhaſkeje walił, so by wobydlerſtwo, woſebje w namjetnych krajinach k pschewrotej naschczjumał. Polizajiſke wotdżelenja Ulumowowu zwólbu dotal hischcze njeżu nadeschli. Każ żo je Sofije powé, mésesche żo ſ pschijahanſtwom knjeżerſtwa powalicz a żo ſamo kral wotſadżicz.

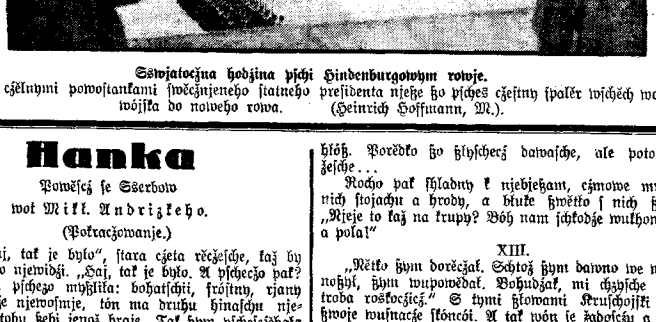
Krótke politiske powésće

Knjeni Goebbelſowa ſnna porodżila.

Knjeni Goebbelſowa, mandżelſka némſkeho ministra dra. Goebbelſa, je ſrjedu ſnnka porodżila.

Danſki ſejm żo rospuſchczi.

S kralowſtwim wukasomje żo wutoru danſki ſejm rospuſchczi. Nowowólby budża 22. oktobra.

Swjatoczna hodżina pschi Hindenburgowym rowje.
Kaſchcej ſ cżelnymi powoſtankami ſwécżnjeneho ſtatneho wójſka do noweho rowa.

Hitler a Hindenburgowa ſynowa.
preſidenta njeże żo pisches cżetny ſpaléř wschéch wotdżelow (Heinrich Hoffmann, M.).

Hanka

Powésć ſe Sserbow

wot Mikł. Andriżkeho.

21

(Pokracżowanje.)

„Haj, haj, tak je było“, ſtara cżeta rečeſche, każ by rjek, ſo nicżo njewidżi. „Haj, tak je było. A pschecżo pak? Dokelż żym pschecżo myſlika: bohatſchii, ſrótſny, rjany Juro żej cże njewosmje, tón ma druhu hinaſchu njewjeſtu, a ſ tobu żebi jenoż hraje. Tak żym pschecżehała jeho a żebje, a na wótſu bu moje ſwoże rosteptane a jeho! Ale Bohu budż dżakowano — mój Juro bé rosumny . . . moje cżinki jeho njeſmylichu — a tak, hdżež jeho ſprawnu mysl hakle dopóznach, żo wschitko poda, a wjeſoły kważ bu ſwérneho lubowanja króna. Rischko luby“, dobra ſtara macż ſ pohnuczom ſaplakny, „hdy by pak njes wamaj . . .“

„Scże wy khora, cżeta?“ Rischa ſ wulkej prózu wuprajі, ſo ſchiji żo jemu ſłowa hacżachu. „Hanka ma dawno druheho; njewésce pak niczo, hdże pschecżo khodżi?“ Dale njemóżesche.

„Ach, ja nětko derje wém, ſchto żo njeczini. Stara cżeta je żo rjenje krażnje data nabłahnicz. Nětko wém, pschecżo Hanka wupłakana khodżi. A do ſchule njema Hanka nihdy njepocżehnje, to mi wéż, to nětko wém . . . Nó — ale ſo by wſchcże wézy żo wéſtoſcj dobyła — kak by było: njebych żo ſmėła ras wopraſchecz, tak wot nasdala? . . .“

„To żo, cżeta, njeſtarajcże, a to ſa wschón pschichod placzi. S żyta ſcże na wopaczнej cżéri — a tuż żebi daicże hojemje byez. Ja pak nochzu ſłowa wjazy wo tej należnoſci wédżecz.“

Stara cżeta wédżeſche, ſo je ſa dżeużnische a ſnadź ſa żyły tydżeń a dléje dopowédane. Snajeſche jeho knjeżiki hłóß. Porédko żo błyſcherz dawaſche, ale potom ważeſche . . .

Rocho pak ſhladny k njebjeżam, cżmowe murje na nich ſtojachu a hrody, a błuke ſwétko ſ nich ſapaſche. „Njeje to każ na krupy? Bóh nam ſchkodże wulkowaj dom a pola!“

XIII.

„Nětko żym doréczak. Schtoż żym dawno we wutrobje nożył, żym wupowédał. Bohudżak, mi dżyſche żo wutroba roſtocżicz.“ S tymi ſłowami Kruſchojſki ſchulaŕ ſwoje wuſnacże ſkóncół. A tak wón ſe żadoſczu a hłuboży wodyhujo na nju pohladny, Hanka pak żo ſapyri hacż pod ſkónje, a żo hischcze niże nad ſwoje ſchicże ſchyli. —

Wona wſchak dawno wucżerjowu wutrobu ſnajeſche a jeho horże cżuczа. Doſcż jej to łahodżeſche, pschetož tóżdenj żónſkej wutrobje łahodży a lubi żo, je-li lubowana — ale ſ dobom ju cżakajneſche a jara bolesche wédomje, so żo to — nihdy njeſtanje. Tohodła bé żo jeho ſdalowała a tóżdenj pschiležnoſczi ſ pucża khodżiła, hdżež by ſ nim ſama była. A dżenża bé wokomik nadeſchoł.

To bé pożłednju njedżelu augusta. Někotſi burża a ſtari pschecżeljo njedżeliſe popołdnjo wujżichu, pryedyſcheho wjeſneho ſchołtu wopytacz, wjazy Kruſchojſkich hoſpoſow a pschidża a Luboſchowa warjeſche kofej. Mutołkachu żo do kute, a bunczeſche ſ nich, każ w pżołlinjy. Hanka wéżo do nich nicżo prajicz njerwédżeſche, a wſawſchi żebi ſ kſchinje ſchicża żobu, żo ſkradżu ſe jſtwy wużuny. Deleńża dżé żo też wſchcże kurjeſche ſ kofeja a hischcze bóle ſ łobakowého ſmjerdżateho kadu. Ach, ſchto cżi mużoja cżinja! Ach, w ſahrodże bé rjenſcho! Do ſahrody żo Hanka żydny pod ſtaru, roſuchatu jabłoń.

Ach, kak rjenje tu je! Stote błonje ſ hałuſami hlada, pitżane, błyſchczaże mjetele żo k njej ſłétnja, każ je kralowej. Płacżata ju wobliſtuja, pżeżły bunc'a, ſchwjerecże żyrcża, w jaſnych pruhach ſybolate próſchki hrcża.

Tele khwilki Hanży bywachu najkraſnischa, ſchtož hodżina. Do ludżi njekhodżeſche, ani towarſchki po wſy njemėſeſche — runjeż bé młodżina wéſcże pschecżelna a dobra k njej, wożebje, hdyż żo po żerbſku draſcżeſche. Hanka njebé ſ tych, kotrež rychle — ſapominaju. Stara Rischoj cżeeze by jenoż ſłupje wotmolwjała, a dyrbjeſche rjenſcho pscheproſchowana bywała, k ſużedżiżom pschi rédżcho khodżeſche, dyżli hdy. Najrjenſcho bé ſi kalle, a mjes dżenża, hdyż pilne, njeſprózniwe, wuwjedne porſty wſchicżkom żo mikachu, bé ji tak lubosno, pschitulno, a ſo żo ji, każ cżaſto, też ruszy do klina ſwojeſchatej, woczi ſchladaſchtej do njeſnajoma, dóniż żo njeſaczinjeſchej hižo pſche błyſły njewidżeſchtej do njebjeſkich módrinow.

Tola nadobo dżenża ſ hałuſami ſapiny, nékhdy ſi ſakſchlowa a bojaſliwje poſtrowi. To wożebje ſchulaŕ wjeſche, a Hanka żo hižo wuwinyczі njemóżeſche. Ale nadżity wopyt bésche ji njeluby, ale tola żo pschecżehnowaſche a dżakowaſche.

Bieżeſada żo mjes tymaj młodymaj cżłowjetkomaj ſi rosmi każ hewak. Někak ſwjatoczżnje khutny je tónkle młody wucżeſ pschichoł, a każ by jemu w ſchiji wiſał najważniſche ſłowo, tak żo jeho wotmolkwam a pra njam pożłucha. Też njeje żaneje knihi żobu pschi ſ njeje cżitarz, ale żam je żebje rečzi. A ſ rasom, każ żo nicż ſadżernyka, pośastawſchi nahle, njeſapżu mnohe wuraży ſłowo: luboſcż. Schto ma jemu wotmolwicz? horjeſche. Wona nicżo njerécżi, ale tak ſ rychla ſi dycha, hacż njewudychnje żadaneho: haj? Stoteż ſ pschiwakom rosbudżeneje krwje, ju wokoſchi. Rudy bé żo jej ſ cżola ſwjeſto, a ſłote żo jej wlókſi błyſchcz a tute jej wokoſchi.

Wona pak żo ſatorhny, każ by hadżiża ju kuſła „Knjes wucżeſeł!“ A rjenſcha bu jeju młodneju ſi rjanoſcż, luboſniſcho żo jej ſaczerwjenſchej hubje ſawrjenej.

(Pokracżowanje ſcżehuje)

Schpanišći schćetwać ho sajak.

Němšći Kanzlar Adolf Hitler we Bilbo běšche žo na schpanišćeho spitzaka Francisca Antonia Espinu poka wyschnoscje hórschći. Espinu běšche w nětkotrych schpanišćich nowinach nastawk wosseiwił, kotrymž běšche žo wjednik a němšći kanzler schćitowdżił. Espinu žu na to pónđelu sajeli a do jastwa wotwjedli.

Ze Serbow

W Budyschinje, 3. oktober 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Cim wjetša naša khudoba,
Cim wjetša Jeho dobrota. Kérluš.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer 0 a thermometer wodnjo 11 stopnjow cżoplow. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer minus4 a thermometer w nozy 12 stopnjow cżoplow. Dotal njewobsitajne wjedro je žo dżenża na khwilu z rjanym wjedrom pschetorhło. Wjedrawusitojni pak psched dospołnżnym sněrowanjom wjedra hischcze krótschi njewobstajny cżas wocżakuja. Mjenscha nižina pola Jendżelscheje nam k ranju cżehnjo wětrowje a deschcżojte wjedro pschinjese. Potom pak žmémy žo nadsijecź, jo sajo wobstajnische wjedro sajstupi. — Futsje pjatk klóncżo 6,04 hodź. khadża a žo 5,34 hodź. khowa. Mżacżk khadża jutsje popołdnju 1,23 hodź. a khowa žo wjeczor 8,56 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischi pjatk: Po njewobstajnym wjedrje žo wucżahuje.**

— **Dostawarjo woejerske renty.** Sakładne wotrěšći statnych potnuschenkow sa jěžiny tuk na měżazy oktober, november a dezember 1935 wudawaju žo wójnskim cżeskostanjenym a wojerskim sawostajenym žobotu 5. oktobra 1935 jenoż w cżasu wot 10 do 12 hodźin w žejmowni beleka. Wupokazy maju žo žobupschinjowcźi.

— **Na tukownych wikach žo polepschenje wocżakuje.** Sastaranje margarinowych fabrikow se žurowisnami, so bychu w dožahajej měrje margarinu schotowicz móhle, je žo něsto z dewisoweje strony swěscżiło. To wosnamjenja, so w běžnym schtwórcżerce margarinowa industrija wjele wjetscheje mnohosci margarinoweho schotowi a do wobhoła pschinješe, hacź w Jarjeńskim schtwórcżerce. Też je statny hamt za mlokowe wudźelki, wolije a tuki na pschikas sežiwjeteho ministra se žwojich wobstatkow butru a schmalz w khětro wulkim rozměru rozdźelił.

— Dżenża pschipołožimy cżischcżerske łopjeno firmy Conrad Tack & Cie., tow. z wob. ruk. w Budyschinje, na Bohatej haży 14, kotrež naschim cżitarjam porucżamy, so bychu jsebi je kedżbliwje pscherczitali.

— **Budyske žerbske evangelske towarstwo** bě žo sańdżenu njedźelu z puchatym żelesnizym konikom do Zicżenja dowjezło. Powěsćź wo jeho wotmuhlenym wulcżenju do Hodźijskich stron bě žo hižo prjedy tam rosnjesła. Zicżenšći pósłki pschedźiwdża na wotpocżinku, knjes Micź, bě žo tohodla na dwórnischcżo nastajił, so by Budyscheho kóscżi powitał. S jeho nawjedźenym wjednistwom cżehnjeschmo najprjódy do Zicżenka. Cżahychmy jsebi tamnische hrodźischcżo wobhladacź. Běchmy khyscheli, so je wono jene z najwjetscheich w Budyskej wokolinje. Njemało žo dźiwachmy, khdyž jo wohladachmy a na njo z wulkej prózu sale ehmy. Nébduschi wobydlerjo žu jo na wyschej stale natwarili, so bychu na nim pschi njepschecżelskich nawalach wucżek namakali a so pschecżiwo njepschecżelam sakitali. Pohlad z hrodźischcża je wulkotny. K ranju žo wono wyschoko z ruminy sběha a k wjeczoru pod nim žo hluboki dół z wyschokimi starymi schtomami wupschescżera. Towarschtwowy pschedsydża, knjes wyschi inspektor Kubjenz, nam rozkładaje, na kaže waschnje žu nébduschi wobydlerjo na nim pschecżiwo njepschecżelam wojowali. Hrodźischcżo žo też w swětowych stawiznach mjenuje. Na nim je pósłki kral Bolesław, Lužyzu Němcam wotdobywschi, zwój kwaš z dźowku Mischnjenskeho markhrabje wosżiwjerźił. Bolesław tehdy na Orthenburgskim hrodźe w Budyschinje bydlesche. S hrodźischcża naš pucź do Hodźija dowjedże. Tam najprjódy rowy naschich žerbskich wótcżinjow, žerbskeho ludoweho pěsnjerja Pětra Mjynka, farara Jmischa, jeho manželskeje Mile Jmischoweje a wjeleletneho spitzowarja „Mišijonskeho póstka“ a „Pschódženka“, farara Jana Kschižana, wopytachmy. Hluboko hnucži schowa na Jmischowym pomniku cżitachmy. S nimi žo snowa na słutki tutoho jeneho z najwjetschich zynow žerbskeho luda, žwojeho throbleho sakitarja a wojowarja dopominaju. Njech žu Serbja jemu dźakowni a žwoju rěcź a prawa po jeho pschikładzie žebi haja. — Mjachmy składnosći žebi też Hodźijsku krajnu zyrkej prězniu w Serbach, wobhladacź. Jeje wumělźay twarjeny wjelš śmeje lédma žwojeho runjeca we kujischich zyrkwjach. Też wokolny wobras je wuzjadnje rjany. Spominajo na cżaju, hdyž je nasch Jmisch z jejnje tlétti Boże słowo žwojim Serbam pschipowědał. Bóži dom wopschcżischmy. — Na puczu do Hodźija bě naš cżopke Boże błónczko pschewadżało, a połodn. zuni wětšik bě nasche korczele pospěschił. Bjes dźiwa tohodla, so běchmy wschitcy khětro łaczni. Tohodla nam dobry kofej cżim lépje sthodżesche, kotryž běchu nam w Mrózej korczmje nawarili. Pschi spěwach. kotrež nasch žerbšći hudźbnik knjes Womczer, žobustaw nascheho towarstwa na klawérje pschewodźeše a pschi pusornych žortach žo nam ruczże cżaš minu. Też žwoju rjanu wjesnišku wědomosć žmy tam wobohaćili. Knjes Micź, kotryž na wotpocżinku stawiny Hodźijskeje wosady po žórłach starych liścżinow, kotrež žo w Drježdżanach khowaju, studuje, nam wo nich z najstarschich cżasow pschednoschowasche. Tehdy njedź rjenje na žwécże. Natarišći ud bu potkoczeny a dyrbjesche cżeżko sa ryczerjow robocżiċ. Ryczerjo běchu hruy wopity lub. Srédka mózesche jedyn pišacź a cżitacź. Tutoho ryczerja sa duchowneho postajichu. Zyrkwinske knihi žo tehdy njewjedżechu. Hatle psched 300 létami žu žo prénje sapocżate pišacź. Knjesej Micżej žo sa jeho pschednosći podjakowawschi žo na domotpucź nastajichmy. Mulét do Hodźijskeje wožady nam w najlépschim wopomnjeczu wostanje.

— **Njesboże na dróhy.** Sčrjedu 2. oktobra popołdnju wokoło 3/4 6 hodźin je na Mużakowskej dróhy wožobowy automobil zobujeńdżerja cżežiteho auta zhrabnył a jeho kruch po dróhy zobuwlekł. Wobzarrujomny je žo na wobliczu franił, jemu žu žo tež mosny schkapže. Jeho hnydom do blischeje khorownje dowjesechu, hdyž žo jemu lékarska pomoz dosta. Ssobujeńdżerjo běsche je žiwojeho wosa wuléł a hdyž je dróhu pschekrocżił, je wožobowy auto nimopschijéwschi jeho zhrabnył. Schtó je na njesbožu winu, hischcże njeje znate.

Burści staw wulkhowacź, réka němšći narod wulkhowacź.
Adolf Hitler.

S **Nataržej.** Njedźelu wokoło 10 hodźin wjeczor snjeschoži w blischosći nascheje wsy na rycżerkuble w Barcże pschistajeny Konża. Tutón je žiwojim motorstim kolom z Drježdżan domoj jědżesche a pschi tym, dokelž napschecżo jědżażu awto žołtko njepožładi, do hrjebje sajědże a padny. Pschi tym žebi dwójcy nohu stama, na hłowje žo frani a hewak kožu wobodrě. Sranjeneho do Budyskeje khorownje dowjesechu. Też motorske kolo je žo cżežko wobschkodżiło.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Najstarschi wobydlež nascheje wsy, wumjeńkaŕ Arnošćt Jordan, wožiwjeći dżenżnischi schtwórtk žwoje 89. narodniny. 3. oktobra 1846 žo we Wulkim Wjelkowje narodźiwschi cżehnjesche wón jako 24-létny žobu do wójny pschecżiwo Francouzskej, hdyž žo na ramjenju lohzy frani. Sšo domoj wrócżiwschi pschewza w posdźischich létach starschiſku žiwnosć a žo tu woženi. Psched 22 létami jemu manželska wumrě, tak je wot teho cżasa we wyšokej starobje sam na žwojej khěžy žiwy. Cżita stajnje žwój „Pomhaj Bóh“, w pjedawschich létach też „Sserbske Nowiny“, wschitko bjes nawocżow. Dominjace bźéła wobstara žebi zyle sam. Pschejemy jemu też na tutym mésmje wjele žboża.

Z **Ralbic.** Najstarši wobydleř našeje wsy, wumjeńkaŕ Mikławš Zarjeńk, woswjeći dżensa žiły a stróny swoje 90. narodniny. Jako kruty cżłowjek cżas žiwjenja mało khorosće znaješe a hdyž nasi młodźi hóley za nohajcami pytachu, dha bě nas stary nawożenja přez cyły dżeń při swojim dźéle hišće bosy. Jako dobry kżesćan wopytuje też hišće kóždy dżeń Boże służby. Swoje kubło přewostaji swojemu bratrowcej Jurjej Zarjeńkej, kotryž je hórzy po tym zaso předa a sebi tudomniše Manjokee kubło kupi, na kotrež so też wón sobu přesydli. Při trubey dobreho tobaka zajimuje so za wšě nowosće a čita też wšědnje bjez kóždych nawoči swoje „Serbske Nowiny“. Njech je jemu hišće wjele strowych lét žiwjenja spožčene.

Z **Ralbic.** Tu je sebi knjez Michał Šołta ze Šunowa swój nowy domčk natwarił a zańdżenu sobotu do njeho začahnył. Dokelž su tu hišće tři dalše twarske městna wotrykane, so naša hewak měrna wjeska bórzy wo nješto powjetši.

S **Pančicy.** Macżerjam podawa žo rada pjatk 11. oktobra 1935 popołdnju we 2 hodźinomaj w mšodźinowni w Pančicach.

Z **Wotrowa.** W běhu létušeho léta njeje so w našoj wsy nicżo noweho twarilo. Tola je so kubleř Pawoł Cyž hišće spočatk pózńejeńca zmużił, swoje stare domske zwotorhać a na napřeċiwnej stronje dwora wobšérne nowe natwarić, kotreż wot někotrych dnjow sem zeleny wjeršk debi jako dopokaz, zo je twar hižo zběhnjeny. Potajkim za krótke štyri njedźele su pilni dźěłaćerjo zmóžnili, tajku wulku a rumnu khěžu natwarić, kiž budźe deba za nawjes. Stare domske bě cyle dožeržane, wot kotrehož jenož namjezna murja znapřeća korčmy stejo wostanje. Twar nawjeduje a dohladuje twarski mištr Měrš z Halštrowa. Budże w zarjadowanju městnosćow a we swojim wuměru jara praktiski. Hač dotal je so dźěło derje radźiło.

S **Hodźija.** Pónđelu wjeczor w cżasu wot 9 do 1/2 11 hodźin pokrabny žo ſ tšeje Magerez kórczmy w Hodźiju mużaze koło. Koło je znamki „Phänomen“, ma cżorne kroźno, prědku cżerwjene a zady cżorne wobrucże, gummijowe pedale, wubědżowanske wodźiło ſ cżerwjenymaj pschimadkomaj, elektriku z wužu znamki Ilber, swónczk ſ hokatym tschišom debjeny, a cżornaj błotoschkitkaj. Ruczneho spinadka nima. Schtóž něschto blize wo kolesu wě, njech to wošemi straźnikstwej we Hodźiju abo najblišemu policajskemu hamtej.

S **Lipicy.** Njedźelu popołdnju mjes 3. a 4. hodźinu pytnychu wobydlerjo w lésku ſ kanju wšy kur. Hdyž dale sa tym sledźachu, widźachu, so žo hola pali a woheň bě žo hižo khětro rosschirił. Hnydom podachu žo wjeżnjenjo ſ kopaċjemi ſ wjednistwom wjesnjanosty a ryczerkubleċišeho inspektora k wohnjej, so bychu dalschemu rosschérjenju wohnja sadżéwali. Sa krótki cżaš žo jim poradźi, woheń zyle sgasċecź. Mjcho hromadże žu nédźe 4 kórzy léża ſ wohnjom schkodowake. Mjetschi dźeł ſ toho žlusicha ryczerkubku, mjeńschi dźeł dwěmaj kuromaj. Kak je woheń nastał, njeje žo dotal swěscżiċ dało.

S **Mikowa.** Wustawki wo hospodarskim rosliczenju Mikowskeje gmejny žu žo hacź do oktobra sgawnje wupołożite. — Mandżelstwo staj pschipowědźiłoj: Maks Richard Jeńka, dźěłaċerjej w Cżernšći a Charlotta Gertruda Ruthprechtec, ratarska pomocnica w Königshajnje.

S **Nowoje Wsy pola Mikowa.** **Młodeju pschikow,** kiž staj pjecża na sasskej hornjowinskej krajinje žornu satsellilo, mójachu tu pónđelu rano sajeċ.

S **Wojerez.** Pschichodny rěcżny dżeń krajneho hamta we Wrótschławju (Landesstelle Breslau) wo wudołženju a rańschej pomozy wotmě̌je žo sa Rósborski a Wojerowski wokrjeż žobotu 5. oktobra w 9 hodź. dopołdnja na hamcże krajneho rady w Shorjelzu.

S **Klétneho.** Klétnjańska ewangelska žónska pomoz je njedźelu popołdnju pschi wobdźelenju 87 žobustawow žiwéj létnuj žwjedżeń wošiwjecżiła. Nimo teho žo 25 starych žonow psches 70 lét po wošebitym pscheproschenju wobdźeli. Duchowny Nay žwjedżeń ſ narěcżu wotewri. Sapitžowarka knjeni Njelina poda létnu rosprawu. Pschitomni žo potom ſ kofejom a tykanzom pohošcżichu, wosebje pschepschoschene staruschki. Potom poskiči žo pschednoschk ſ žmětkowymi wobrazami „Njedźela“. Duchowny

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 3. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,82
1 jendżelski punt	12,185	100 českosł. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	80,96	100 franc. frankow	16,375

Barlinske bursa 2. oktobra 1935. Posčiċenja na akcijowych wikach wječera dale trajachu. Na wyšších polach dóńdże k wotdrjebjenjam, kotreż w pschečeŕku 1,5% wucżinjachu, a w dalschim běhu žo hischcże powjetschichu. Někotre dobre powěsće ſ hospodarstwa a też žwischene wobhodny dawkow w cżasu wot hapriele do augusta nascha bjes kóždeho wuliwa. Wuprajenja jendżelskeho finanzneho ministra na mjesynarodnej parlamentariskej wobhodnej konferezy nadźiże na bórsomnu stabilisaciju měnow khětro wobkładi. Rentowe wiki mějachu stabilne kursy.

Barlinske žitne wulkowiki 2. oktobra 1935. Posčiċenske pomery na žitnych wikach běchu dale rosdźelene. Sa pschenicu a rožki maja młyny mjeńschi zajim, dokelž žu hischcże derje sastarane a najtorki ſ mukowego wobkhoda njepschedźeja. Njekontigentowe twory sa pžowanske samery žo ſ dźela žadaja, tola žu poskiċene a žadane płaċżiny jara rosdźelene. Posčiċenjowy ſ ratarstwa je malo, tola potrjeba móże žo łohzy ſ druheje ruki kryċ. Owoh a jeczmjeń staj sa pžowanske samery na wikach. Sa drużiny sa industriju je tehorunja wulki zajim. Tej jeczmjenja sa piwarnje, khudе na běliku, žo žadachu, tola běchu lédy na wikach. Pschihódne drużiny žo sa dobre płaċżiny wotbychu.

Někotre płaċżiny ſ Drježdżanskich wikow.

Libjata 5,50—8 hr., łaczjata 2,50—3,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 2—4 hr., hołbje 1—3 hr., huży, sarěsane 1,20—1,30 hr., łaczki, sarěsane 1—1,20 hr., kury, stare sarěsane 90—1 hr., młode sarěsane 1 hacź 1,20 hr., karpy 1 hr., schcżuki 90—1 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 20—40 pj., kruschwy 8—15 pj., běrny, zentnaŕ 3,50—3,70 hr., po punċach 5 pj., jeđżna łobođa 1—12 pj., zybła 8—10 pj., krěn 70—80 pj., žołotej 5—10 pj., běły kał 8 pj., cżerwjeny kał 8 pj., žydrojty kał 10—50 pj., łórki 12—30 pj., pětrschilka 3—4 pj., tomaty 10—12 pj., selerij 10—25 pj., buny 15—30 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Dżenżnische žótne wiki w Drježdżanach.

Na žótne wiki pschihnachu žo dżenża 1 byk, 6 krulowow, 507 cżelatow, 80 wowzow a 26 žwini. Ninio teho pschihnachu žo direktnje na sarežowarnju 400 wołow, 16 bykow, 3 krowy a 104 žwini. Pola howjasego žotu a wowzow bě wobkhod bjes wuznama. Pola cżelatow wuwije žo bobry wobkhod a płaċżiny žu nécżto wyschsche hacź sańdżenu pónđelu. Sstwinje žo sa najwyschsche płaċżiny pschedawaja.

Wječera płaċżesche w Barlinje zentnaŕ

pschenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeċżmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaċżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaċżiny po złotej hriwnje.

	2. 10.	1. 10.		2. 10.	1. 10.
Pšenica	202,0	203,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	13,2-13,7
jeċżmjeń now.	206-212	205-211	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jeċżmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,15	8,20
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		4,30-4,80
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana słoma		2,50-2,70
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „		2,40-2,60
lane symjo	—	—	wowsna „		2,50-2,70
pjeluški	—	—	jeċżna „		2,50-2,70

Płaċżina za pšenicu za wupłodżerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaċżina za rožku za wupłodżerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaċżina za jeċżmjeń za wupłodżerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaċżina za wows za wupłodżerja 9: — 13: 158.0

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smołoć a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.)
D. A. VIII. 1935 2165. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 2 płaći.

Malink, zakoječ žónskeje pomozy, a kantor Glowna k wobstarnym hościom wutrobne głowa poręczeschtaj. Zyrkwinski dujerski chór z ludowymi spěwami a druhej hudźbu porjenschesche. Na konzu pscheproschene staruschki žerbski kerluschi spěwachu.

Se **Zyłowa.** (Wulki woheń.) Póndźelu w nozy wotpalichu žo tu bróžu a hródź bura Kschešćijana Zernika. Zyłe žně žo spalichu, dale nowy wós a wjele druheho ratařskeho gratu. Dwarjenja běchu jenoj nisko sawěsćene a mobilar z zyła niz. Wobnjowe woboty njemóžachu temu sadźewacz, so žo je zkomu kryta brózeń, najwjetscha w zykej wohy, dospotnje spali. Też hródźe, kotrež žo bróżni pschisamknychu, stachu žo z woporom wohnja. Kak je woheń nastał, njeje žo dotal mohło swěsćicz.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měschczanske dźiwadło w Budyschinje

sapocza swój hrajny czaż sandźenu wutoru wjeczor. Wopyt bě dobry. Knjes wych. měschczanosta dr. Opitz kaž też wokrjesny politiski wjednik strony Martin napominaschtaj wschech, so by žo Budyschinej měschczanske dźiwadło, tuta ważna kulturna městnosć zachowała. Khutne a nusne to napominanje sa zyke wobydlerstwo města, jeno bliżschcze a dalschcze wokolny. Wumělstwo zastužy sebi prenje městno zobu w ludowym žiwjenju, kiž ma a dyrbi na duchownej wyschinje stacz. Hdyž je wjednik němskeho stata swoju staroscz też wobzepje na wumělstwo složik, tak je to za naš pschikas, też tu z wjednikom stacz a jeho scźehowacz z pschikładomnej zwěru a woporniwosczu. Wumělstwo njeje jenoj za tych, kiž dospołnje jo rosumja, ale za kóždeho cżisty kuzoł wědy a wokschewjenja. Wumělzy, basniny, spisowarcželio, synkotworzy a hudźbnizy zastaja swoju zyłu móz za swój wyschi ideal a to czasto pod najczeżschimi woporami.

Hdyž žo jako prenje hry hrajneho porjada postajichu dźela němskeho basnika Heinricha Kleista, tak žo hižo w tym wernosć woporniwosče wobtrucźi. Też tuton basnik dyrbjesche wojowacz wo sdźerżenje a pschijeczje swojich duchownych kublow a hakle dźensnischi czaż we sebi jeho wusnamne kubła ważicz a cześcicz. Prenja hra bě fragment „Roberi Guiscard“, wurěsć se stawisnow Italskeje, kiž słonczi se srudnej smjerczu rjeka Guiscarda. Je to njehotowa hra basnika a tola je z wurasom wulkeje samóžnosče jeje tworza.

Pschedwjedźenju hrě bě žo wulka luboscź wenowała a putasche kóždeho hacź do pożlednijeho wutlinczejeho žowa. Wschitzy wobdźeleni hrajerjo dopokasachu, so běchu bluboki smykt hry prawje sapschimnyli, njech běsche to Hans Verder jako sastupjer titulneje róle, Hans Volk jako prynz Abälard, Wolf Martini jako prynz Robert, Jurij Steinmetz jako ludowy rěczanik, Mano Holtei jako normanski bojownik; sastupjerki žónskich rólow Franzizka Hellmut-Brăm jako wójwodka Cecelija a Tilli Breitenbach jako jeju dźowka abo sastupjerjo mjeńschich rólow. Zyłkowny wobras hry bě z dopokasom, so je wólba wumělzow sa tutu hrajnu dobu jara spokojaza była. Knjes intendant Kämpff bě hru zsenižu wutłonje załožił a też jewischczowy wobras Waltarja Ulbricha žo derje czinej pschiłěhowasche.

Druha hra, kiž žo poschkit z pjera žamžneho basnika bě zort „Rosbitz karan“. Też my Sserbja wobhledźimy tutu zobu najlepschu němsku wjeselohru w pschełožku, kiž je žo czasto w naschich towarstwach z wulkim wuspěchom pschedwjedła. To je hra strowego jadra, czistyu wjesnu wobras. Na wuschikne waschnje swobrazowachu wumělzy a wumělki wschě typiske postawy. Pschełepaneho žudnika Adama, kłěpza prenjeho zjadu wuwi Arthur Giese, cześcełakomneho pisarja Heinz Süssenguth, twjerdohejateho wjesneho pachoła Hans Ludwig Volk, duschu luda rosumjazeho, tódu pschełepanosć wjeseneho žudnika spóznajazeho a dostojnosć wyschnosče sakitazeho žudnistkeho radu Waltarja Hans Verder. Typiske postawy wjesneho žiwjenja běchu Franziska Hellmut-Brăm jako Maria Nullowa, Ada Wazizka Hellmut-Brăm jako Maria Nullowa, Ada Wazizka Hellmut-Brăm jako Maria Nullowa, Ada Wazizka

Přiloha k čisłu 231

SERBSKE NOWINY

Štwórk 3. oktobra 1935

25lětny naměstny jubilej knjeza kantora a cyrkwineho wučerja Pawoła Krawca w Hornim Wujezdże

1. oktobra móžeše daloko a šěroko znaty a jara wobluběny knjes kantor Krawz w Hornim Wujezdże swój 25lětny naměstny jubilej woswjećić. Pšeded 25 létami w lěcze 1910 dóńdźechu tehdy zyrkwinske a šulske pšehladnyšćerstwo po hišćeze njezenjeneho wučerja Krawza do Wulkeho Wošyka, so bychu jeho wot tam zwjatočnje do wšy domjedli. Wěšche na pozdźedk w Čzerwjenych Nošlijach a pšeded tym we Worzynje z wučerjom byk. 3 częstne wrota běchu so natwarike a to we Wulkim Wošyku, w Hornim Wujezdże pšehede wšu a na šulskim dworje. Tu jeho šulske a zyrkwinske pšehladnyšćerstwo z narěčzemi powita a do jeho noweho sastojnstwa sapokasa. — Knjes kantor Krawz běšche jenoletny dobrowólnik a steješe wot 1914 hač 1918 jako wyšoki w swětowej wójnje, w kotrejž bu trójzy sranjeny. We nalěcu 1911 běšche nětcźišći měšchany thór wutworił, kotryž je wjele krótcź z wulkotnymi wuskupami wobadu sawjeseli. Wobjebje dyrbi so tež wusdźěhnyć, so je so thór pšecźo rad do słužby zyrkwje stajił. W lěcze 1911 woženi so jubilar. Jeho mandźelska, kotraž z Janez pokhada, je tohorunja wšchudże jara wobluběna a cźesćena. Po zmjerćzi k. kantora Hančźi bu kantor Krawz sa šerbske wobadu jako šobustaw do krajneje synody sa Budyško-Kamjenski wokrjeź wuswoleny. Knjes Krawz je so pšecźo k zwojemu šerbskemu ludej wusnawak a jón po zwojich mozach skutkownje podpjerak.

Na jubilejnym dnju wupraji so jubilarej wjele šobojopšecźow a rjane dary so jemu pšipodachu. Rano pšed spočzatkom schulskeje wučby wupraji wučerstwo zwojemu kollegi najwutrobnische šobojopšecźa a wjeczor pšehpoda jemu schulske pšehladnyšćerstwo pod nawjednišćwom knjeza wjeśnjanoshy Erwina Kmocha rjany dar z wutrobnymi pšecźemi. Też kšesćańska žónska słužba wupraji zwojemu kuratorej najwutrobnische pšecźa a też posaunowy chór sapiska zwojemu wobluběnemu wjednikej sastaničzko. Też w spěwnej hodźinje, kotraž so podźe wjeczor sawoła, měšchany thór zwojemu dirigentej wjele počzesćowanjow wopokaza. Zyrkwinske pšehadźeńćerstwo, do kotrehož k. kantor Krawz tohorunja słuscha, chze pšichodnu njedźelu pšchi Božej słužbje knjeza jubilara na pšichódne waschnje počzesćićz. Wo tym hišćeze rosprawimy. Pšcheješmy knjejej kantorej Krawzej z połneje wutroby, so by so mohł hišćeze prawje dołhe léta z połnej cźerstwošću a strowošću zwojemu powołanju wěnowaćz sa lépsche zyrkwje, schule a luda.

Potajny hołb

„Ma so jenoź wotedaćz!“ muzyki rjekny, kotryž paket na masane naliwańke blido staji, a so potom hnydom sašo wobroći a woteńdźe, pšedy hač tolsty korćzmar O'Grady dozyła khwilu namaka, so jeho sa nětcźim wopraschećz.

O 'Grady žebi z porstom pšches zwoje tolste wuzy pšcheńdźe, na kotrymž kaž stajnje šbytki pimoweho jeschcźa stejachu, a pšchemyślujo na paket hladaśche, kotryž bě zusy na tak potajne waschnje na blido stajił. Tu na Liberty Street dyrbjachu stajnje kedźbowaćz. Hižo pola tak nětkotreho cźeśćeńdóndheo měšchćana w Chikagu běchu njeznaćzi daricźelju kaschćzik zigarow abo paleńza wotedali, kotryž so potom pšchi bližšchim wobhladanju jako helśta maschina wukopa.

A tak so korćzmaŕ O 'Grady wobhladniwje w połkole nimo naliwańkeho blida hradnješche, štupi do duri a sawoła pólzaja, kotryž měješe nětkotre thęże dale zwoje stajne měśno.

Nó, pólzaj Jak běšche njehojasny muž a bě hižo tak nětkotru helśtu maschinu wubrał, njech běšche wona tež lépje do wottrušćkow a twjerdeje papjery sawalena była. Wón najpryedy schkleńćzku paleńza wupi, kotruž bě jemu O 'Grady porjedźił, a da so potom do dźěła.

Dozyła njeměješche wjele wuwalećz. Hdyž běšche pšchedźěrkowanu twjerdu papjeru wotštronił, so jeho zadźiwanymaj wočzomaj klétka pokasa, w kotrejž hołb žedźeše. Pólzaj so wótšje sašmja. Nětko tež O'Grady bliže štupi, kotryž bě hačz dotal khětro w stronu stał. Chwyśe dźěku pólzaja tola radšcho wot najdala pšchihladowaćz.

Pólzaj jemu z ruku wobarasche: „Niz pšchebliko, knjeze. Hołbik znadź je z dynamitom pjelnjeny!“ Dyrbješche so z wutroby šmjećz.

Tuta wjeźelosćz so mjes tym thętśe pominy, jako jemu O'Grady z nastrójanym mjeswoczom papjertu pokasa, na kotrejž z cźerwjenym pišmom tele žłowa stejachu: „Jeli Wam žiwjenje lube, potom tutnoze hnydom 5000 dollarśu bankowku do aluminijoweje dutki, kotraž je k listowemu hołbiej pšchicźinjena a puschze hołbja hnydom sajo do powětra. Palenzowy Billie, pšchichodny statny njepšchecźel cźo. 1.“

Nětko wěło pólzaj thutne mjeswoczo cźinjesche, pšchetož bjes dwěla běšche tu pšched słužbny nadawk nje-

Pšeni retrucja dźěkoweje słužby.

W tutych dnjach so pšeni lětnik dźěkoweje słužby k dźěku sawoła. We hłownym měješe be jich 10 000 dźěkowej słužbje winowatych, kiž wšchitzy zwoju winowatosćz do pjelnichu. Po wuwołanju mjenow wubźěli so pšeni wobjeb, žoczti z kołbažu.

(Scherls Bilderdienst, M.)

wšchědneho rasu stajeny. Wón potajkim na městnje rosprawu napiša, pichi cźimź jemu woprawdźite łapy potu po lizomaj bježachu. Hdyž běšche tuto pišmo štónczik, je stróżelemi zyle blědeho korćzmarja namotwi, z tutym pišmom hbydom na policajsku stajiju dojeć a tam potajny pšchipad wojsewićz.

Pok hodźiny posdźišcho O'Grady w pšchijjewjenskim běrowje kriminalneje policije steješe. Sastojnik, khětro wobuźny cźłowjek, na klétku z listowym hołbjom pohlada.

„Wy drje sće so w adrešy mylik, mužo!“ wón samórca, „tu je direktzija policije a niz nětkajka świerinańca.“

Hdyž pak potom šhoni, kak so zyła wěz ma, wón žadyn wokomik wjazy dleje njeczakasche a štozi k telefonej.

„Halo, halo! . . . Tam létaŕika stajija policije? . . . Pšchedstejicźeŕ Carter? Haj, štejicźe, nowy pad wudrěwaćstwa z listowym hołbjom! . . . Tónkrócz pola naš w Chikagu . . . Pšchindu hnydom jónu k Wam horje! Wěso, hołbja mam tu! . . .“

A na sajtróženeho O'Grady ani njedźiwajo, pólzaj klétku z listowym hołbjom hrabny a se jimi běžesche.

*

Schtwórcź hodźiny posdźišcho pšchedstejicźeŕ Cartel hołbjazu klétku na hobrźkej rjesche pólzajsteje stajije wocźini a hołb wulecza. Dwě mjeńschinje posdźišcho propeler dźeźacź krocźel sdaleneho létadła sarza a létadłowy wjednik Jon Robber so je swojim hontwinym létadłom sa hołbjom puschći.

Wěsche cźejki nadawk, kotryž dyrbjesche tu wuwjesćz. Dyrbjesche helśzy wocźi wocźinjeć, so by běkemu hołbiej, kotryž z wulkej pšchichnoćzu leczesche, na pjatach abo lépje na wopuschi wostał. Na žoše běsche hižo na łonzu města, hdyž měješe lépschi pšchehlad, a hdyž njeběsche strach, so žo hołb sa někajkej wězu abo sa mróźeleschkrabkom słubi.

Johna Robberowe cźuwy běchu najbóle napinane. Snadź by lépje było, gdyž pschewodźerja žobu wjacź. Ale to dźe bě wuzokomuźinje wotpokasał. Nětko dyrbješche wěz zam wukupaćz.

Robber nětkole zwěscźi, so hołb nadobo dale a nije lecześche. Dźeń léża pšcheleczo móześche nětdźe dwaj kilometraj sdalenu formu spóznaćz, kotrejež hłowne twarjenje so zaźnje w płonzu zwěcźeśche.

Létaŕ pyny, kaŕ so listowy hołb na tutu farmu měrjesche. Nětkole běšche jenoź hišćeze sto metrow nad jemju. Muhlada na dworje muża stejo, kotryž z rukomaj w saku na létadło wudźerasche.

To dyrbjeśche wudrěwaŕ bycź!

Létaŕ žwoju maschinsku pištoliju pšchiprawi, so mohł so w trěbnym padźe wobaraćz.

Robber wobkedźbowasche, kaŕ so hołb nětko na hołbjenz měrjeśche, a so w bližšchim wokomiku w njej žhubi. Nětko njebě žaneje mjeńschiny wjazy žhubicź. Létaŕ hnydom na łuzy blisko farmy k semi pšchistaji. Wěśche pšche wschu měru rosbudźeny.

Swoju pištoliju hrabnywschi do dwora běžesche. Tam muź tež hižo stejeśche, pšchezo hišćeze ruzy w sakomaj, cźapku kschiwje na hłowje. Sacźišćkcź jdźekaneho cźłowjeka wschak runje njeczinjeśche, dyrbjeśche Robber swěcźićz. To tola na žadyn pad „Paleńzowy Billic“ bycź njemóžeśche!

Farař August Sykora a Malešecy w létach 1835—47

Wozjewił O. W.

(18. pokračowanje.)

Revolucija w Budyšinje a w Malešecach. Jako we šestej gymnazijalnej rjadowni sedźach, započa so wulki njeměr wonkach w politiskim žiwjenju. Wo tym pytachmy tež my hólcy tam a sem něšto. Na wsach założichu so towarstwa, we kotrychž měšćanscy rěčnicy wustupichu. W serbskich konservativnych towarstwach rěčeštaj wosebje kandidata Hendrich Imiš a redaktor Jan Arnošt Smoler, w němskich doprědkarskich revolucionarnych towarstwach wosebje advokat Tschirner, kandidat Tohle a druzy. Naš nan přijeźe druhdy, něhdźe za dwě njedźeli z někotrymi burami z Malešec do Budyšina pod wječorom a wopytowaše serbska towarstwo, kiž měješe „na winicy“ p. kopornika swoje zhromadźizny. Sym tam z nim tež raz był a připosłuchał. Rěčeše so serbscy. Wosebje so Imiš wuznamjenjowaše. — Gymnazijasći běchu we létomaj 1848 a 49 rozšěrjenej do dweju stronow, do konservativneje a revolucionarneje. Kóždy mužski nošeše čorno-čerwjenu-złotu kokardu. Kóždy měšćan, zastojnik, tež najwyšši dyrbješe ju nosyć, je-li zo nechcył so zwěrić, zo jemu kłobuk z hłowy bija. Njeběch sebi hišće žaneje prityknył. Tuž dźeše ke mni jedyn wučomc z kwinty, tehdy za mnje předstajeny: „Wša ty žaneje kokardy nimaš! Dźij a kup sebi hnydom jednoje!“ Tu sebi hnydom jednu z papjerca za 5 pj. kupich a ju sebi z hejkotjej jehłu na čapcy prityknych. Hačrunjež njeběch za republiku, dyrbjach tola tak činić, hewak bychu mje wot swobodnje zmyslenych zatamali. —

Wšitcy, kiž mózachu brónje njesć, buchu wuwučowani, primanarjo a secundanarjo, kiž běchu sebi něhdźe aźnu třělbu wobstarali, zestupachu so do kompagnije wučomcow. Naši wučerjo dyrbjachu so zestupać a wuknyć eksercěrować. To běše nam z našim najwjetšim wjeselom přihladować, kak naši wučerjo: tolsty subrektor Jaehna, połhłuchi Leopold a Schaarschmidt jako komunalni gardiśa so zwučowachu. To so stawaše horjekach na sukelnicy. Połhłuchi Leopold komando njerozumješe. Wón přeco na swojeho susoda hladaše, kak so tón wobroća, po tym so wón złožowaše, wězo přeco wo wokomik pozdźiše. W času po jutrach přiňdźechu přeco někotři wučerjo jako komunalni gardiśa — w čornych kholowach z čerwjenej wobkromu do šule. We meji, hdyž w Drježdźanach zběžk wudyri, běchmy přeco rozbudźeni, jako bychmy so ze zymu třasli. Lědma běše so wučba započała, zaslyšachmy něhdźe nazdala bubnowanje. Wołachu: „To je generalmarš (powšitkowny postup). Wučeŕ hnydom stany, běžeše z khwatkom domoj, zo by so swoju uniformu woblekł a so potom na hłownym torhošću sobu zestupał. My pak wyskajo čehnjechmy domoj, dokelž tež njemějachmy žaneje wučby. Bórzy běchmy na hłownym torhošću a přihladowachmy komunalnym gardistam, kiž njeběchu w tajkim rózojtym położeniu kaž my, dokelž njemějachmy žaneje šule. Budyšinska komunalna garda steješe pod komandom měšćanskeho pisarja Seemanna (Rodźeny Serb Jan Siman, justicny rada wumrě 28. 6. l. 1859) brjuchateho knjeza. W lěce 1848 běch jeho přeni króć w jeho najwjetšej dostojnosći widźał. To běše při tym wulkim swjedźenju zbratrjenja, na kotrymž so komunalnym swjedźenju zbratrjenja, na kotrymž so komunalnym gardy ze wšitkich susodnych městow a wsow, nic ne gardy ze Łužicy, ale tež z Českeje w Budyšinje zeńdźechu a na Žitnym torhošću zestupachu, tysacy wobrónjenych, a druhe tysacy přihladowarjow.

Hdyž běchu tam wšitcy spěwali: „Sto je tych Němcow wóteny kraj?“ měješe Seemann, kiž jako komandant a na běłym konju sedźeše, z hobrskim hłosom před zhromadźenym ludom płomjenitu rěč. — Měšćanscy komunalni gardiśa běchu zadrasćeni, mějachu: Čako, wojeńsku suknju, třělbu, tesak. Wjesni gardiśa na přikład z Wjazońcy, Kumwałda (jich komandanta běše primanaŕ z Polenc) a z druhich wsow, mějachu čapki ze šěreho płatu, teź khołowy a kabaty ze šěreho płatu, a nošachu město třělbow — kosy! — Na tutym dnju běchu so wšitcy najnutrnišo zbrańili, a wšitcy běchu zjednoćeni k zhromadnemu dźěłu.

Na woprawdźitu revoluciju drje tehdy najmjenje ludźi myśleše. — Ale revolucija wudyri. — W meji léta 1849 wudyri w Drježdźanach. Kral čekny na Königstein. Wutwori so naměstne knjeźerstwo, wobstejace z muzow: Tschirnera, Heubnera, Todta. Tući wudawachu wukazy. — Naš nan, cyle konservativnje myslacy Serb, přijéźe kóždy dźeń do Budyšina, zo by zhonił, kak ze zběžkom w Drježdźanach steji. Kantor Pjech w Malešecach, sobustaw revolucionarneje strony, ławš tehdy jara wjele wučerjow, běše ke mojemu nanej prajił: „Sykora, dajće hnydom khlěb pjec! Zběžk w Drježdźanach je wudyrił! Zběžkarjo trjebaja khlěba. Dyrbimy jim khlěb pósłać. Je-li zo to nječinimy, změjemy so z provizoriskim knježerstwom zlé.“ Tuž běše nan k maćeri prajił: „Maći, načińće čěsto do dźěže a pječće khlěb! Ja pak pojědu hnydom do města, zo bych widźał, kak tam steji.“ Mać potajkim z dźowkami pječeše, Naš nan dźěše na Budyske dwórnišćo. Runje wustupi sejmski zapósłanc z ćaha. Tysacy stejachu na dwórnišću, zo bychu zhonili, kajke powěsće z Drježdźan přinjese. Zapósłanc pak praješe skrótka: „Dźěći, z našej wěcu steji jara zlě. Zapósłancy su před kralom so poklaknyli. Tón pak je rjekł: „Trjebam jenoź listno papjery, a dźesać tysac pruskich wojakow steja mi k słužbje.“ Nětko tam třěleja! — Tuž jědźeše mój nan hnydom domoj a praješe k maćeri: „To je derje, zo sće khlěb napjekli. Ale preč žaneho khlěba njepósćelemy. Přetrjebamy jón sami.“

(Pokračowanje sćěhuje.)

Robber mužitemu swoju pistoliju pšed nóš dźerže.

„Hdże je Paleńzowy Billic?“ wón na njeho sareji.

Mužiti wošćežerjejo žo na durje w twarjenju pokasa. W bližšim wokomiku Robber durje wotworhnywšchi, je swojej pistoliju w ruzu. do jitwy sastupi.

Jeho woczomaj žo napohlad policiji, kotrejž njebě ženje wocžakowak. Sa blidom sady tśjo mužojo we pólzajšej uniformje hedźo šchkot plazachu.

Jako Robberowe pšechkehwapjene mjeswocžo a pistoliju w jeho rukomaj wuhladachu, dyrbjachu žo ſ zyzkej shiju zmjeć.

„Schto dha Wy tudy činiśe?“ Robber sa thwilu swoju rěcź sažo namaka.

„My?“ najdźeschi ſ tśjoch schkotarjow Robberej ſ ruku na ramjo plazajo rjekny, „my smy straż pólzajšeje powěźeńnje! ... A nětko ſkónčnje Twoju kanonu sažo do saka tyźli!“

„A listowy hołb ſ wudrěwaśtim listom?“ Robbre dale śledźeše. Wón běše pšecžo hišcźe dospolnje samuczeny.

Tu bothi hižo sažo wotmołwi:

„Žo běše šwuczowanje na pruhu, kotrejž je žebi roskazowar pólzajšeje létaśkeje stazije wumyślik, so by widźak, kak to činiśe, dostanjeze-li alarm ... Korczmarjej žo sa wušiate strożeńe sto dollarow sarunanja wupłacźi ...!

Robberowe mjeswocžo žo rosišni.

„Wy seze mi rjani bratśa!“ wón rjeknywšchi žebi sažkuženu zigaretu sažeźli. jn.

Wo wuběhowanju hus a kur

Jendźelśki kral Jurij IV. běšche wulki pšecźel žadźeńkow. Měješche ſ tym wjele šwoja. Jómu pak tola lešeźi jedneho semjana podleža.

Tutón semjan, bohaty jendźelśki pan, bě hižo husto ſ kralom na něčjo žadźał a wjele pjenješ pšchi tym šhubił. Jómu ſ kralom žo rosmołwjeju powědaśe, so je nje-dawno śtadło kur wobkedźbował, kotrejž po drózy cźerjachu, a wón wěri, so tadło huš wjele špěchnišcho ſ jenoho měśtna k drugemu pšchinźe dyźli kury

„Tajka hłupoſcź!“ so kral sažmja, „kóžde dźeczo wě, so huš wjele pomalšcho běhaju dyźli kury!“

„Majeſtoſcź, ja kóžu žadźeńku dźerżu, so śtadło huš milu dołhi puć ſpěchnišcho dopředka doceźeju dyźli śtadło kur.“

„Sšym šwołniwy, do žadźeńki (wjetŕ) šwolicź!“ kral šawoła, „dże wo 100 puntow.“

Hižo nasajtra žo ſpodźiwne wuběhowanje wotnjé. Śtadło huš a śtadło kur žo po puczu, kotrejž běšche k woběmaj stronomaj ſ kecźkami wobrosjeneju, do předka cźerjeſchtej. Kral a semjan sa honjerjemi krocźeſchtaj a ſ napiatoſcźu pšchihladowaſchtaj.

Hižo sa něktore mjeńšchiny běchu žo kury wo wjele do předka dobyte. Huhły žo pomału walbowachu a wotstawachu wrócźo. Hižo žo kral nad ſwojimi bobyczom radowaſche. Ale mješ tym bě wjeczor pšchijchoł a ſtómcźo žo ſhowało. Tu kury do kecźkow k woběmaj stronomaj dróhi roscźekachu a žo po ſnuczenym waſchnju k měrej ſeźydachu.

Semjan žo ſpokojeny poźmějwaſche. Wě žebi ſ dobreje pšchicźiny hodźinu wuběhowanja wumělił ...

Podarmo honjerjo ſprózne kury saso ſ kecźkow honjachu. Pšchecžo saso ko tam wone ſkhowachu, a žana jenicźka žebi na to njemyślesche, so by dale běžała. Huhły rak so njemylene ſwojemu wotthynjenemu samérej bliźachu a dozpěchu jón wešo pšched ſpjazymi kuzami.

„Nó, majeſtoſcź?“ žo lešmy semjan wopraſcha, „kak ſ naśchej žadźeńku śteji?“

Kral žo šmějeſche. „Wy seze mudry cźłowjek!“ wón rjeknywšchi ſwoju mošćeń wucźeje. „Tu macze 1000 puntow, kotrejž žym na Waſ ſhubił. a dalśche tyźaj sa Waſchu mudroſcź. Ale w pichichodźe chzu žo hladaś, hišcźe jónu ſ Wami žadźeź!“ j.

Smjerći wuċeknył

Dopomnjeńka ſ dźeczažych dnjow.

So hólzy w ſchuli pšchezo na ſpodźiwne myśle pšchińdu, to drje wšchitzy derje wěmy. Schtož žo tak w ſchuli, to rěka w pšchestawkach, wumyźli a wumjedźe, to starſchi-śi donj ležy ſhoni. Haj, hólzy maju pšchezo ſwoje śtarośeze, jo bychu dopokasali, so ſtuścheja do ſmuśitého muzśleho ſpłaha. Pak žebi khribjet naměrja, hdyž chzedźa ſylnoſcź pokasaś abo pak chzedźa bykź rjekojo kunſtchtarſtwa. Poſlednjše wſchak njeje tak śe, tola móże k ſłym ześehwkam dowjeść. A tajšich, kiž žo hordźa ſe ſwojej dokonjanoſcźu w tym abo tamnym, tych je pšchezo wjele. Běda pak temu, kiž njecha ſobu cźiniś. Bórzy maju jeho wšchitzy ſobuſchulerjo ſa kunttku a to wośnamjenja njeſkónčne pšchejeſcźenje pšchese wſchelke ſchulke letnišk, to je ſnate. Tohodła njecha nichtó podležeź a bynjeź jenož tśiwarožkowšku wulkoſcź dośpeł.

Nas žo w mojej rjadowni ſobuſchulerjo hordźachu, kak derje móza pluwaś, kak derje ſkakaju na pšchemo w pluwarni do wody, kaike wumělśe ſkoki wuwjedu. To tola njemóžeſch nalad ſiaś, žebi myślach, hewak žy ſhubjeny. Měješch tak hižo cźeśe ſtojniſchcźo ſwojeje tśitwarožkowśeje wulkoſcźe dla. „Schtož druhy móza, teź ja ſamóžu!“ rjeknych ſ wulkej hubu, so njebych podležał. Wjachu mje ſa ſłowo. Sšadźachmy žo wo połśta pjenjezkow. Mój božicźko, kak wjele pjenjes, hdyž mějach tola jenož 5nowak, a tón, kotrejž žo jo mnu žadźeśe, bjerjeſche pšchezo ſ połnoho ſaka, haczrunjeź měješeze hewak we ſłowje wjazy ſtykanja hacź hejduſchki. Poſtajichu žo tśjo ſwódkojo a wuſud bě hotowy.

Synna mje woběhowaſche, hdyž myślach na blizšichu pluwarńu hodźinu. Běch tola ležma we wiśadle nawukuył pravuje we wodźe žo žadźeźeź, tola do hłubokeho hišcźeze njeſmědźach, dokeľ njeběch hišcźeze wěśty pluwać. Mjeśeco žym nękotre dny do wošudneho dnja do pluwarnje „pluwaeź“ thodźit a w hatku ſa dźeczi ſpytach žo ſam dale wudošpolnicź. To wſchak tak rueze njeńdźeſche, kaž žebi to pšchedstajach.

A wošudny dźeń tu bě. Stojachmy pšched pluwarńu zyła rjadownja, wocźakujo knjeſa wucźerja. Stawy mi hrajachu w myśli na žo bliźaze wokomiki. Ale hłaboſcź njebach pytniźź. Krnceže žo ſkowa dźerżach, běch dźeń muzśkeho ſpłaha. W pluwarni žo wušłekach a mjeśeco wocźaach žo do předka, so knješ wucźeź mje njeby mylił pšchi nozjint rjekowńim pšchedewſaczu. Swědkojo hižo ſtojachu pšchi ſtakańśej deźzy a ſadźeź teź. Kaž dorosjeni mužojo dachmy žebi ruzy na płaczíwoſcź wucźinjenja. Prěni dyrbjach ſkoczíź, kak ſkoczu, runje abo pšches hkowu, to njebě wucźinjene. A ſtupich na ſkakańśku deśku, krótke pšchemuślenje a runje kaj wojak ſkoczích dele do hłubokoſcźe wody — a nětko žo mój ſrudny drama ſapocźa. Njeźmérnje dołha bě mi thwila pod wodu. Nadobo pytnych, so běch na ſwjerch wody ſpłunył, tola mój žadźeź to wuhladawſchi, ſkoczi runu měru ſa mnu do wody a pšchitom žo mje dótknu. Sšubich duchapſchitomnoſcź, pózjerch ſóimu wody a žo ſažo do hłubiny ſhubich. Jenicźka myśl mje wobknjeźeſche: dyrbiſch ſažo horźe. Stawy buchu cźeźke kaž żeleſo — do ruzkow a nohow žo lehny njemóz. Hdyž ſoſo na ſwjerch ſchińdźech, ſabych pluwańśe pohibu činiś a — žo ſažo ſhubich pod hładźimi wody. To běchu druhy widźeli a ſa mnu ſkoczichu a mje wucźahnychu. Wucźeź pšchikhwata, cźinješche wocźt kaž by žo hrimanje bliźiło, a tola, ſchto bě to pornjo wuſtatemu ſtrachej žmjerźe ſatepjenja. Hrimaśe žo jara. Dyrbjach pohibu ležo cźiniś, ſ rukomaj a nohomaj wotmučnjo, ſo bych ſažo k mozu pšchiſchoł. Bórzy na to žo wſchitzy ſwobłekachmy. Wošudna pluwańśa hodźina bě žo minyła.

Sšadźenje běch dobył, mužnje běch dobył. Rjany pjenjes žo ſhubi w mojej lutowańśej tyźaj. Towaršch bě pšcheſhrał, ja pak pšchi tom ſkoro žiwjenje pšchišadźił. -ć.

Marcyna putka

Jejka, jejka, wſchitzy wešeſe,
trjeba kóžda hoſpoſa,
ſo by pjatki a teź w poſcze
muzśkej je ſwarila.

Na to moja luba ſotra
dawno je žej myślika,
a tuž wot bura žej rjanu
běku putku pšchinješła.

Do kurjenża naſchoh' žadźi
wona ſwojoh' lubuſchka,
ſo by ſ nanowymi wſchěmi
kokoſchka ſo nažraka.

Bórzy po hodźach pak putka
pśenje jejko mješe ji,
kaž to naſcha luba Maćka
pšchiżahaſche ſawěſcze.

Njeješche tak ſchtyri njedźele
wulke jejka poſpochi.
Potom pak, — o wulke wjcź'le —
ſaſpěwa žej: kikri-kiiii — —

J. K. R.

Nawjedne hłowy ſtatneje wobory.

Schef woboroweho hamta w ſtatnym wójnſtim miniſterſtwſe, generalny major Keitel.

(Graph. Werkſtätten, M.)

Hdźež na zubnych lěkarjach pobrachuje

W ſamórišich krajach žo powſchitkowna hoſpodarſka kriſa wošeźije w powolanjach ſtudowanych hižo léta dołho cźuśiwje pokaſuje, a je lědy hišcźeze ſtat, kotrejž njeby žo pšcheſcźivo pšchicźahowanju wukrajnych duchownych dźekacźerjow ſe ſakonjemi ſchkitak. Cźim naſpomnjenja hódniſche je, ſo w Britiſko-Indiſkej pšchezo hišcźeze wurjadna nuſa na ſubnych lěkarjach wobſteji. Bowiem na pšchikład ma pšchi wobydlerſtwje 5000 Europjanow, 100 000 Parſow a nětdże 1½ miliona Indow jenož 25 ſubnych lěkarjow. Pódla nich hišcźeze nětdże 300 ſubnych techniſarjow, ſchtož pak tehórunja hišcźeze nedoſtaha, tak ſo žo wurjadnje wyſoka liczba laſkow i dohladowanjom ſubow ſadźera. Tośanje wo druhich wulkich měſtach, kaž Kalkucze, Madrazu, Delhim a Rangoonje placźi. Europjenjo, kotśi chzedźa w Britiſko-Indiſkej ſubnolékarſku praksiſ wukonjeź, dyrbja ninu trěbnych nowocźaſnych powolańſkich aparatow hišcźeze ſnajmjeńſcha 1000 hacź 1200 puntow wobžedźeź, ſo bychu jene léto hješ ſtarośow byli, měſtnoſtne poměry ſtudowali a žebi ſwoju praksiſ wutwarjeź mohli. Na kóždy pad budże jich Indiſka i wotewrjenymaj rukomaj witacź. j.

Přilopk

Mordarſtwo w Bukarešću—Parijſkim ſpěchniku.

Mjes ſaſtanišcźomaj Admondom a Frauenbergom w dolinje rěki Ems namakachu njedźelu dopołdnja žónſke cźeło. Policija zyku cźaru pšchehlada a namaka 6 km wot cźela ſdalene cźrije morweje. Ma žo ſa to, ſo je žo žona ſ woporom rubježneho mordarſtwa w Bukareſću—Parijſkim ſpěchniku ſtała, kotrejž wokoło ½1 hodźiny w nocy Admonſke ſaſtanišcźo pšchejedże. Na ſakładze pola njeje namakaneho paża ſwješcźichu w morwaj 50 lět ſtaru M. Farcaſanu, kotraž bě ſ wjednizu wumělśeje rjemjeſlnišſkeje ſchule w Bukareſću. Jěchu khartku a hotowy pjenjes pšchi žebi njemějeſche. Po dalšich ſwješcźenjach je žo wukopało, ſo žo tu wo rubježne mordarſtwo jedna, a to je ſ mordarjom rumunſki ſtudent. Puczowaſche ſe ſtudentſkim wupokaſom, jenož cźiško je žo pšchi pšchekrocźenju mjeſow w Awſtriſkej ſapiſało. Studoważy pak je ha ſhubił. Ma žo ſa to, ſo je hižo w Innsbrucku cźaſ wopuſchcźił.

Sport

Kołojeźdny klub „1899“ w Budyšinje.

Kaž kóždy měźaj tak je klub teź ſaſdźenu wutoru ſwojim měźacźnu ſhromadźiſnu w ſwojim lokalu „Tſjoch ſpach“ wotmeł. Sšobuſtawy běchu žo w nahladnej liczbje ſejšle. Towaršwowy wjednik pšchi rospominanju jenoliwych nakeźnoſcźow wožebje na porjadne płacźenje pšchiſpšikowanja dowominaſche, hewak ſawěſcźenje ſ mozu ſtupi. Pšchichodny klubowy wujeźd je žo na njedźelu 20. oktobra poſtatik. Wot ſnateho ſhromadźiſchcźa žo popołdnju ½2 hodź. do Huſki wotjedźe. Djenża ſchtwórtk wjecźor we 8 hodźinach ſmeje. Je měſto ſchtwórtkownych ſwučźowańſkich wjecźorow w turnowarni wyſchcźeje realki klubowe miſchanſtwo w hracźu koleſarſkeho bóla. Hoſcźo ſu na wſche ſawjedźenja wutrobnje witani. Sa kóždeho kołojeźdneho a ſa kóždu kołojeźdnu je winowatoſcź a nětkole najlepſchi ſkładnoſcź, ſo žo w němſkim kołojeźdnym ſwjatku ſowješcź, dokeľ je žo 1. oktobra nowe wobkhodne lěto ſapoczało.

Radio

Pjatk 4. oktobra žo ſtyſchi.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſela rańſcha hudźba. 11.30 ſa hoſpoſy. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 15.15 ſa dźeći. 16 popołdnišchi konzert. 18 pišana hudźba. 19 a nětko je ſwjatok. 20.15 hodźina naroda.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.50 ſa burow. 6.30 rańſchi konzert. 11.45 ſa burow. 12 pſchipołdnišcha hudźba. 17 popołdnišchi konzert. 20.15 hodźina naroda.

Hišcźe ważne ſ dnjeſweho programma. Barlin: 19 woſerſki konzert. Köln: 21.15 ſabawny konzert. Win: 19.25 opera „La Giaconda“. Warſchawa: 21.05 ſymfoniſki konzert. Praha: 19.30 opera „Othello“.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

Städt. Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 5. Oktober 1935, 8—10 Uhr, für die Nrn. 5001—5200. Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg, rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Die Ausgabe der Reichsverbilligungsſcheine für Speiſefette für die Monate Oktober, November, Dezember 1935 findet im Landhaus, Schloßſtr. 10, Erdgeſch., ſtatt.

I. Für Invalidenrentner und Invalidenwitwenrentner: Buchſtaben A—L Montag, den 7. 10. 1935, 8—12 Uhr. Buchſtaben M—Z Dienstag, den 8. 10. 1935, 8—12 Uhr.

II. Für Invalidenwaiſenrentner, Unfallrentner u. Empfänger von Renten der Angeſtellten- u. der Knappſchaftlichen Penſionsverſicherung und

III. a) **für Empfänger von Vorzugsrente nach dem Anleiheablöſungsgeſetz;**

b) **für Perſonen, deren Lohn- und ſonſtige Einkommen den Richtſatz der öffentlichen Fürſorge nicht weſentlich überſteigt;**

c) **für kinderreiche Familien mit drei (bei Witwen mit zwei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern;**

d) **für Anſtalten oder öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen in geſchloſſener Fürſorge untergebrachten Perſonen;**

e) **für Anſtalten und Einrichtungen der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürſorge Minderbemittelte beköſtigen:**

Mittwoch, den 9. 10. 1935, 8—12 Uhr.

Vorausſetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsſcheins iſt, daß die beſtehenden Beſtimmungen erfüllt ſind, insbeſondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Vorausſetzungen für die Gruppeneinteilung nach I, II und III gegeben iſt, erhalten den Reichsverbilligungsſchein nur einmal.

Die Abgabe der Fettkarten erfolgt:

Zu I und II nur gegen Vorzeigen der Poſtausweiskarte und des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes.

Zu III nur gegen Vorzeigen des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes, Einkommensnachweiſes, Familienbuches und Belegungsſtärkenachweiſes.

Vor mißbräuchlicher Verwendung des Bezugsſcheins insbeſondere auch vor Weitergabe deſſelben an Nichtbezugsberechtigte wird dringend gewarnt.

Der Oberbürgermeiſter — Fürſorgeamt.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 232 | Budyšin — Pjatk 4. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wójna w Abesynskej so započała

Italske lětadła mjetaju bomby na abesynskej měsće

Wobšěrny rozprawjeŕ jendźelskeje powěsćernje „United Preß", kiž pola italskeho wójska w Eritrejskej pśebywa, je schtwórtk dopołdnja rozprawjał, so žu to italjanjo wójazy schtwórtk rano do abeźynskeho kraja nastajili. Woni žu na wschelakich městnach, kiž žu jene wot druheho jara zdalene, abeźynske mjezy pschekrocźili a žo ſ nječotrych stron na město Adua měrja. Rano ½7 hodź. žu nječotre eskadry bombowych lětadłow, wojerske lětadła a wobhonjerske lětadła mjezy pschelećeli, so bychu do Aduy, Adigrata a druhich městow leźale. Wulke wotdźelenja italskeho wójska pśes mjezy do Abeźynskeje cźahnu.

Mjes Kladkowymi wjednikami, kiž mjezy pschekrocźachu, běschtaj teź Mussolinijowaj žynaj, kaž rozprawjeŕ powě. Eskadru „Desperate" Mussolinijowy pschichodny žeńc hrabja Ciano nawjeduje. Na leźenju žo teź 15 wulkich Capronskich bombowych lětadłow wobdźěli. Prěni italjan wojazy bórzy po sajtwitanju rěku Mareb pschekrocźachu. Pśeco nimi wobhonjerske wotdźelenja ſ maschinskimi stźelbami postupowachu. Italski wyschschi roskasowaŕ general de Bono, je ſwój hłowny kwartěr blisko k mjesam pschepołożił.

Abesynska w Genfje protestuje

Abeźynski ſwonkowny minister je generalnemu sekretarej Swjazka ludow w Genfje telegramm pósłał a jemu ſ nim wosjewił, so žu italjanjo wójeŕźy lětarjo schtwórtk dopołdnja na Adua a Adigrat bomby mjetale. **Mjes zwilnym wobhoźeŕstwom běsche wjele wóporow wobjarowaćej, dźěći a žony so potrjechichu. Wjele twarjenjow je so sapalichu.** W gamejnskej provinzy so bitwa bije. Tutón italski nadběh na abeźynski kraj je w telegrammje jako ſranjenje mjerow abeźynskeho kśorstwa a jako słamanje śrěźenja wojnamjenja.

78 bombow na Adua

Abeźynski ſwonkowny minister je generalnemu sekretarej Swjazka ludow schtwórtk nowy telegramm pósłał: **„Schtyri italske wójerske lětadła dźenja rano na njewobtwjerdźene město Adua bomby mjetachu. Prěnje bomby so na chorownju cźiśnychu, kotraj je ſ Cźerwjenym kśiżom wojnamjenjena. W 10 hodźinach žu snowa tśi lětadła bomby mjetale. Dotal je so 78 cźiśnjenych bombow naliczyło."**

1700 morwych a zranjenych?

Powěsćerńja „Central News" ſ Addisa Abeby powě, so je so po hamtiskim wosjewjenju w měsće Adua 1700 ludźi morilo a ſranilo.

Ssobustaw italskeho pósłanstwa je schtwórtk popołdnju w nastupanju rozprawow wo mjetanju bombow na Adua jendźelskemu nowinarjej prajił, so je Mussolini italskim wójakam wobzeźe porucźił, so na žadyn pad njebychu bomby na měsćna ſ ziwilnymi wobydlerstwom mjetali.

Zarakle wojowanje z połnocy rěki Tigre

Reuterez telegrafowańja w Londonje ſ Addisa Abeby powě, so je schtwórtk popołdnju ſ połnocy rěki Tigre k cźežkim wojowanjam dóschło. Abeźynjenjo wudawaju, so žu Italcźenjo dyrbjeli zosaćź. Pschi tym žu so pjecźa ſ lětadłami schkitali.

Też w Ogadenje so wojuje

Kaž Paryźska radiowa agentura ſ Addisa Abeby jhoni, je so w abeźynskim wójnskim ministerstwje wosjewiło, so žu italscy wójazy teź do Ogadenskeje w ranšchej Abeźynskej zaćžahnyli. 800 muži žydlne wotdźelenje Abeźynjanow je so jim ſ połnocy Ual-Uala napschećžo stajiło a je wjele ludźi słubiło.

Wobšěrny rozprawjeŕ Paryźskich nowin „Journal" je swojim nowinam ſ Asmary w Eritrejskej telegrafowaŕ, so 14. a 15. eskadra bombowych lětadłow, kiž stej schtwórtk rano do Aduy leźałej, njejstej śmělej bomby mjetaćź, cźe jenož namołwjenja na ziwilne wobydlerstwo.

Italscy wojacy też na żeleznicu z Addisa Abeby do Dźibutija postupuja

Do Addisa Abeby žu powěsće dóschle, so Italcźenjo ſ rózła mjes Eritrejskej, Abeźynskej a Franzowskej a Somalskej w nětkotrych kolonnach po hižo hotowych dróhach cźahnu. Woni žo najprjedy na Magdalu a Diredawu měrja. Pola Diredawy dźeja Italcźenjo jenicźku abeźynsku żeleźnizu do franzowskeho pschistawneho města Dźibutija sajtajuc a snutskownu Abeźynsku dospołnje wot swonkowneho świeta wotrěźnjeć.

Prěnju powěsć wo postupowanju Italcźanow do abeźynskeho kraja žu franzowscy wójeŕźy lětarjo do Dźibutija pschinjesli. Woni tamnischi kraj pschelećachu a postupowanje swěźcźichu.

W Addisu Abebje žo wočakuje, so Italcźenjo pjatk na wschěch frontach sapoćnu wojowaćź a so ſ lětadłami hłowne město nadpadnu. Roshorjenje abeźynskeho wobydlerstwa pschećžiwo Italcźanam je w Addisu Abebje swój najwyschschi skedźerk dozpěło.

Italski wupósłanc Addis Abebu wopušći

Abeźynske knjeźerstwo je schtwórtk popołdnju w 3 hodźinomaj italskemu wupósłanjej hrabi Vinzi paźy pósłało. Wupósłanc a wupósłanzowy personal pjatk rano ſ wosebitym cźahom ſ Addisa Abeby wotjědže.

Ras Seyoum, gouverneur abeźynskeje provinzy Tigre, je kśorej wosjewił, so žu italske lětadła na Adua a Adigrat bomby mjetale a **„wjele mužow, žonow a dźěći morichu".** Italscy pěschcy, kotśiž pschećžiwo krajinje Agarne postupowachu, žu so wotrasyli.

Reuterez telegrafowańja powě, so žu italskeho konsula w Adua po pschikazu gouverneura rasa Seyouma sajeli.

Wjacy hač milijon abesynskich wojakow

S powschitkownej mobilisaziju je so w Abeźynskej nječtyri 1 100 000 wojakow swjedźo. Sa wjednika połnóżneho wójska ſ hłownym kwartěrom w Gondaru je so ras Kassja pomjenował. Jemu žo 250 000 muži podstaji. Mumizija a sastaranje stej so pjecźa na dwě leźe sćejcźej. K ranju wot rěki Takase je ras Seyoum roskas nad 200 000 mužemi pschewjak. We wotrěźku, kiž so pschisamknje, Makaleźi gouverneur Dedźas Haile Sellassjie Gugsa 150 000 muži nawjeduje. Ras Seyoum je wyschschi roskasowaŕ we wotrěźku Adua-Makale.

Wójnski minister ras Moulougeta je so krónprynjej, kiž je gouverneur provinzy Wallo, pschidał. Tuta provinza je ſ wosjewjenym italskim postupowanjom wobzeźe wohrožena. 100 000 muži stej pod roskasom prynzowskeho gouverneura rasa Kebbede Mengescha, kiž je so tehorunja k podpjeranju krónprynja pschidźělił.

Krónprynjej a wójnskemu ministrej je so poruczyło, so bychu sakitanišku cźarnu pola Auišy a w Danakilskej provinzy sawěsćiłoj. Kśižor po wschěm sdaću swój hłowny kwartěr do wokolimy Harrara położi.

Jendźelske posylnjenja za Egiptowsku

Jendźelska žwaje wojećźe wotdźelenja a pschiprawy w Egiptowskej bjes pschestajća pośylnja. Do Matrutscha žu so nowi jendźelscy wójazy pschewjesli. Na kónzu żeleźnizy, kotraž wot Alexandrije 200 kilometrow daloko k wjećoru wjedźe, je so wójnska potrjeba nakopiła.

W Alexandriskim pschistawje je 45 wschelakich jendźelskich wójnskich łódźow shromadźenych. Tute wschędnje na morjo wujedu, so bychu so swjećowale. Ssrjedu je so 11 000 Italcźanow pśes Suezski kanal pschiwjesło. Woni so do raušcheje Afriki wjesechu.

Indiscy wojacy za rańšu Afriku pśihotowani

Sa pschipad, so wójna mjes Italskej a Abeźynskej wuduri, žu so jendźelscy wójazy w Indiskej pschihotowali, so bychu so jako polizajiscy wójazy w jendźelskich kolonijach rańšcheje Afriki wužili. W Bombayskim pschistawje je so wschitko pschiprawiło, so bychu so wójazy pschi potrjebje móhli spěšnje wotwjesćź.

Jendźelska dźěłaćerska strona za sankcije

Lětna konferenza jendźelskeje dźěłaćerskeje strony w Brikhtonje je so krjedu ſ 2 168 000 hłosami pschećiwo 102 000 hłosam sa to wuprajiła, so by Swjazk ludow w italsko-abeźynskej swadźe sankzije wobsamknył. Pschipowědanje wothłosowańskeho wunoschka shromadźizna se pschikleskom witasche.

Italski pósłanc pola jendźelskeho ſwonkowneho ministra.

Schtwórtk dopołdnja je italski pósłanc w Londonje Grandi jendźelskeho ſwonkowneho ministra sira Samuela Hoara wopytał a jemu wosjewił, so na shromadźenje italskich wojakow blisko hory Moussali (pschi franzowskej Somalskej) swoju pschiczinu w sadźerjenju Abeźynskeje.

Italska so w Srjedźozemskim morju na šikanje wobmjezuje

Wo rozrěźowanju franzowskeho ministerskeho pschedsydy Lavala krjedu popołdnju ſ italskim pósłanzom Zerrutiom žo nadrobnosće njejsu wosjewile. W rozrěźowanju, kiž je Zerruti wutoru ſ franzowskim ministerskim pschedsydu Lavalom měł, je wón pjecźa potwjerdźił, so Italska nochce k žanej offensiwje w Europje pschećź. W Ssrjedźozemskim morju chce so wona krucze na šikanje wobmjezowaćź. Wona pjecźa nochce pschećžiwo žanemu europiskemu statej postupowaćź, je-li so to šankzije na hospodarstwo a finanzy wobmjesuja.

S Parisa žo powě, so stej jendźelska a franzowska delegazija w Genfje hižo wo šankzijach a jich nadrobnosćach jednałej. **Najprjedy ma so Italskej kredit zapowědźiś, potom pak so njebudźa kurowiny podawaćź.** Kaž so sda, je so Mussolinijej powěło, kak so šankzije pschestajeju. Jendźelske knjeźerstwo je pjecźa dóšło, so wone jenož šankzijam pschihłosuje, na kotrychž so Swjazk ludow shromaduje wobdźěli.

Rada Zwjazka ludow so zwołała

Sekretariat Swjazka ludow je schtwórtk popołdnju krótko po 1 hodźinje wosjewił, so je so rada Swjazka ludow na žobotu dopołdnja ½11 hodźin swołała.

Wuzke zhromadne dźěło mjez Jendźelskej a Francowskej

Jendźelski minister Eden je so schtwórtk wjecźor nimale połdra hodźiny dołho ſ franzowskim ministerskim pschedsydu Lavalom w Parisu rozrěźował. Jeho jendźelski pósłanc je so na rozrěźowanju wobdźělił. Wo rozrěźowanju je so hamtiscy wosjewiło: „Sśmój so w dnjownym porjadźe sa blike pośpjedźenje Swjazka ludow rozrěźowałoj a wschelake możnosće wopomnilo, kiž bychu so mohłe wobsedźowaćź. **S naschim shromadnym dźěłom w Genfje pokrački jemy."**

W Parisu maju powschitkownje sprajschichcź, so je italske postupowanje pschećžiwo Abeźynskej Jendźelsku a Franzowsku sbliżiło. Eden je schtwórtk wjecźor ſ Parisa do Genfa wotjěł. Laval žo pjatk wjecźor po skónczenju ministerskeje rady do Genfa poda.

Waleski prync pola francowskeho statneho presidenta

Prezident franzowskeje republiki Lebrun je krjedu na hrodźe Rambouillet k cźešći jendźelskeho krónprynza, kiž w Parisu pschebywa, hnedanje wuhotował. Pschi hnedanju je so teź franzowski ministerski pschedsyda a ſwonkowny minister Laval wobdźělił.

Wjednik w Elbingu

Prěnjej dujej wjednikoweho wopyta w Rańschej Pruskej wojeńskej mozy placeschtej. Schtwórtk a pjatk pak staj stronje a jeje organisatjam w Rańschej Pruskej wěnowanej. To žo po zyłej Rańschej Pruskej hižo schtwórtk rano sahe pokasa. W Elbingu žo hižo rano w 5 hodźinach ſ SA, SS a politiskimi wjednikami na dróhach mjerjewjesche. Wschudże žo transporty na cjeżkich autach, khorhoje a pletwy wobkeżbowachu. Krótko po 10 hodźinach žo kolonna wosow ſ wjednikom se Struhnskeho wokrjesa bliżesche. W kóždej wjeży wjednik posasta, rosrěčowasche žo ſ tatarskimi dźećacerjemi a stóčži jim ruku.

Němska autowa dróha z Darmstadta do Heidelberga so wotewrita

Po postajenje generalneho inspektora za němske dróhi dra. inżenira Todta je žo schtwórtk dopołdnja po runje dwěłetnym twarskim cżasu zhotowjena němska autowa dróha ſ Frankfurta do Darmstadta, Mannheima a Heidelberga zjawnemu wobkhadej pschepodała. S njej jee žo w twarskim programmje za němske autowe dróhi 85 kilometrow dołhi zwisk mjes namjesnymaj městomaj Frankfurtom a Mannheimom wutworił.

Spaniscy kommunistojo hroża

Jako běchu w Sevilli w Schpanskej jeneho kommunista wotprawili, kommunistojo mjes wobydlerstwo lětaki rozdźełachu a ſ nimi lud k zběżej schczuwachu. Woni hrożachu, zo „pjeć ſudnikow, kiž ſud tworjachu, pod żelesom a wołojom kommunistowom padnu.“ Polizija je dweju kommunistow sajała.

Njewuspěch předawanja zyrobnych khartkow w Sowjetskej Ruskej

Prěni dźeń pschedawanja zyrobnych žes khartkow we Ssowjetskej Ruskej je žo ſ njewuspěchom skóncził. Ssowjetska hamtska powěczerńa, kotraž je wo tutym dnju pschehlad ſ zyłeje žowjetskeje republiki wosjewiła, dyrbjesche pschisnacź, so žu žo pschi pschedawanju zyrobu wulke njedostatki pokasałe. Tak w Mosskwje, Charkowje a Kijewje w zyrobowych klamach njeběsche swjetscha žaneje zyroby na pschedań. S pschiczinow, kiž žebi wyschnosće njemóża wujasnicź, bu wocżakowana zyroba njeje na wiki pschinjeschła. W druhich městach, kaž w Ssmolensku, Woroneschu a Taschkencże w ruskej Turkestanskej je było pjeża hischcże hórje. Wobydlerstwo je žo tam na jara njedožahaze waschnje mohło ſ zyrobu jastaracź.

Wo přičinach zběžka w Bołharskej

Kaž je žo hamtsjy sdźěliło, je tutón nowy powročerski plan tehorunja wot pschiwisnikow zwenoschkich ludźi wuschoł, kotříž žu hižo w meji 1934 pucź pschewjedli. Tehdy žo pschecżiwo kralowej wolі knježerstwo powali a žo autoritarne knježerstwo pod ministerskim pschedsydu Georgiewom postaji. Georgiew mózesche pak žo jenoż hacź do januara 1935 w knježerstwje pósejeź. Sa nim pschińdże Slatewowe knježerstwo. Sa nim pak bórsy dźensniske Toschewowe knježerstwo hlědowasche. Pożlednjej knježerstwje žo prózowaschtej, so by žo kralowy wliw pożbylі a so by žo woliw wojeńskich sjednoczenstwow sesłabił, wosebje wliw Swenoschkich ludźi. Nětcżiscі powročerscі plan běsche potajkim posnyt tutych ludźi, krala wotstronicź a diktaturu nad Bołharskej postajicź.

W Bołharskej 27 aktivnych officěrow zajeli

Bołharska ministerska rada je žo brjedu wot 3 hodźin popołdnju hacź do póldnjeho wjeczora sthadźowała. Kaž nu dotal znate, zu žebi spiknjahanzy nadpadnyli na bołharskeho krala pschi wulkej paradże wotmyslili. Pschi powschitkownej mučenży chżychu woni wschitkich ministerstwa a wažne zjawne twarjenja wobsadźicź. Spiknjahanzy zu žo na wěste dźele garnisony w Solinizy pola Sofije spuschczeli. Tam zu też nawjedowarja spiknjahanstwa resewneho wojska Welczewa sajeli.

Dotal zu pjeża wjazy hacź 50 ſnaczińskich wožobow sajeli. Mokoło wjeczora zu też vrjedawscheho ministerskeho pschedsydu Georgiewa w Burgaźu nad Czornym morjom sajeli. Aktivni offiźerjo běchu žo tehorunja do spiknjahanstwa zapleli. Hamtsjy žo pschisnama, so je žo 27 offiźerow sajało, mjes nimi jedyn wyschi a njekotři wyschkowi leutnantojo.

Rooseveltowe wozjewjenje wo zwonkownej politicy

Prezident Sjednoczenych statow połnocneje Ameriki je w San Diegu w Kalifornisku, prjedy hacź žo na swoju zesbu na Czichi ozean poda, w stadionje tamnescheje wyschoke schule psched 60 000 pschipołuchacerjemi wo ſnuitskownej a ſwonkownej politizy rěcżał. Won rjekny, so žu Sjednoczene staty krucze rosdźělene, wschitke strachi woheńcź, kiž mohłe měr Ameriki wohrožicź. Sdobom won nadźiju wuprajі, so bychu druhe narody amerikansku politiku „dobreho ſusoda“ scżěhowali. Won nima ſa pschekhwapjaze, so žo wjele Amerikanow hoji, so budźa někotre narody hěuposcź, kotraž je žo psched dwanaccimi lětami ſtaka, wospjetowacź a zbrojenju na ſhodnoscź ſnića, so budźe kóžde jeje wobnowjenje nimale njemóżne.

Pschi tajkim połoženju móże žo amerikanski lud jenoż ſa jene ſajimowacź, so maju Sjednoczene staty njedźiwaju wschehu, schtoż žo ſa morjom stawa, so kóždeje ſchmjatanjow hladacź. **Wone njeježdża ſa zanym dobywanjom a nimaju žanych dobyczerskich wotpohladow.**

Krótke politiske powěsće

Němski lětaſtwowy atašej w Londonje.

Sa prěnjeho němskeho lětaſtwoweho atašeja we Londonje je žo wyschi Ralf Wenniger pomjenował. Wyschi Wenniger běsche do wójny mórſki offizěr a we wójnje jedyn najwuspěschniſchich kommandantow podmórſkich czołkow. Won je mějiczel rjada Pour le mérite.

S Abeßynskeho bitwiſchcja.

Prěni italski postup dźěsche ſ Assab na horu Mussa Ali. Po najnowschich powěſćach žu Italczenjo na postupu do Adua, na kotruž žu italſzy lětarjo bomby mjetali. Abeßynſki krónprynz ſwoje wójſko pola Dessie hromadźi (Graphische Werkstätten, M.)

Hanka

Powěſć ſe Serbow

wot **Mikl. Andrizkeho.**

22] (Pokračowanje.)

„A to je wschco, moja Hanka? Wiazy prajicź njewěſch? Wjazy njewotmołwjesch wutrobje, hdyż žeńtwje prožny? A pschecżo na mnje ani njehladasch, Hanka?“ A wopschimrwschi jeje prawizu, kotraž chżyschе ho wuprosćicź a tak dźěłasche, pschecżo horżschcho a ſtyſknischo žadasche: „Mój Bożo, ty mi dobra njejsy? Woprawdże, prózdne žu moje nadźije a njetwuſkychcżane moje žadosće? Ale ně, Hanka, to by pschećiwne było, to njeje możno... Pschetwapił cje žym, njewěrno?... — Ach, wschak dóſt njeżadam, so by mi wotmołwiła hnydom, rosmyſł bez, pschetwapich, wustróżich cje, wołdaj... Hischcże jónu pak žo dopomń žwěrnje na kóżde ſłowo, kotrež cżi ſdychnych — a potom hižo budźeſch moja jenicżka Hanka a rjekniesch mi błożne ſłowcżko: haj. A budźeſch moja njewjesta, moja knjeni budźeſch a rosćudźiſch, wostanjemoj-li w Krutschojzach abo porjeżhnjemoj ſ kraja, do města... Tam budźeſch žo hotowacź ſměcź, kaž budże twoja wola, a nichtó hižo wot boka na tebje njeſhladnje... Mało mam — schtoż pak mam, wschitko cżi dam...“

Schulař bě druhi cżłowjek. S młodźenczka bě narosti nuł, je ſpłoſchiwoho němuſchka wohnivoy rěcżnik. S błeſkeho wobliczа w tej chwili ſapaſche cżerwjeń a krej, wocżi žo błyſchcżeſchtej ſpodźiwnje, a je ſchkrěnym ſtotom žo ſ tła lijacżu ptomjenite wusnacża.

Tajkeho něcżeho Hanka hischcże saſkyſchała njebě. To běchu hrona ſ nadżeńſkich honow, hdyż njeſnaja ſbóżnu a jandźelſo ſtaroſcżow, bole — ale lubosć, jenoż lubosć a njeſkóncżite ſboże. Bjes dźiwa, to tajke hrona holczo ſe wožy pohłuſchichu. S dobom bě w tych ſłowach ſpomnjenje wo jeje braſcżenju a wo ſtym ludu, kotryż bě ju ſa to wohanił...

Hižo chżyschе Hanka ſarěczeć, ale nowy wobras jeje duchowne wócżko ſaja ſ cżemnym a ſ wyſkazym błyſchcżenjom. Tu: pſched njej ſtojesche jeje ſtary, ſlepy, khory nan — a ſe ſtrony: ſ njeſkażenej mužnej mózu kipjaza postawa — Rocha Riſchoj. A wón — wón bě tak khuduſchkeju ramjenjow a kipry...

Hańbowasche žo Hanka, so je hama pschedstawa: budu knjeni wucżerjowa — ju mohła wuwabicź ſ raja — njeposnateho (ale wědżeſche, so cżłuka na nju) — a hnydom chżyschе ſtyk roswjaſacź, so njeby wokomika dwělowanja wostało — ale ſaſo žo ji rěcź ſahacźi, hdyż widżeſche wobliczo, w ſkóżnej nadźiji žo błyſchcżaze.

„Knjes wucżerjo“, ſwaha ſatoži, „Wy...“

„Niż tak, niż tak, Hanka: Wy“ — rjekny ſpěſchnje, „ale rěkaj mi: Fryzo, a: ty!“

„Knjes wucżerjo, to njemóżu“, wona ſ waha doda... „Wy wſchak njemějeſche, ſchto mam Wam rjec: jara żel mi je, ale Waſcha mandżelſka tola być njemóżu.“

„Schto rěcżiſch, Hanka?“ — a jeho liży wobłědnyſchtej, kaž ſeſěna běła je, a kaž ſ widliſchcżemi ſajatej jeho ruzy Hanżyne porſty wobjeſchtej... „tola ně, ja žo prawje dopoſłuchał njejſym... ty mje lubujeſch, Hanka, njewěrno, dobra mi ſy — moja wutroba, wona tak ſkchcżi a wona mje njemyli, njewěrno, Hanka; tola trochu dobra mi ſy?“

To pak bě tak żeżiwe, tak jara ſtruchle a proſchaze paładnjenje, so ſo młoda duſchka kupaſche w żelniwoſcżi a w palazuch ſyſlaſch. A wocżi ſo jej mutnjeſchtej, hłóż jej tſchepotałsche, hdyż wotmołwi: „Ach, ja dźe niczo na Waż nimam, knjes wucżerjo, ja ſym wam dobra, tle...“

„Niż tak, Hanka: ale!“ wucżerſpěſchnje ſnapſchecżiwi. Ja wſchak ſym ſpokojom, hdyż ho jenoż na mnje njehněwasch. Po cżaſu ho też wſchitko da. Póſnajemoj ſo a budźemoj žebi dale łěſpiceż. Njebudu wjazy do tebje rěcżeć, ale Bohu wſcho porucżu. Wſchetkoż wějo — widżu, kak ſym cże wuſtróził. Ale njeboj ho, žanych ſlubjenjow wot tebje njeżadam. Sczerpnje, zyłe ſczerpnje budu cżakacź a trjebaj wo tebje — kaž Jakub wo Rahelu — ſłužyć ſydom łět. Jenoż“ — a na jeho wobliczu ſjewidu ſe nadpadnje cżerwjene (ludźo je njemuja: kerchowne) wo — „jenoż nadźej mi wotſtaj, moja Hanka! Haj, rosmyſl žebi to, chżeſch-li, łětko a dźeń! To pak ženje njeſpomnje ſe maſch ty w rukomaj mój pſchichod, moje žiwjenje!“

Dawno běſche njeczakany hóſcź žo ſe rokotom, płotom ſe ſahrody a do polow a do wěy minył, ale Hanka hiſchcże ſ němej bołoſczu płakasche. Tu bo młodźenz a jeho horze wuſnacża a bjeſnadjejna lubosć, kotraž hužbe bórſy w rowje ponurjena — a tamle: mě dy muž kaž jědża a pschezo bóle wón a jeho wobras je na myſle khodźi. Ach, wón je tak dobry! „Hanka, pra mi, schto ſym ſkucził, ſo ſym cżi tak pschecżiwny?“ Ta je ho Riſcha tehdy prajschał, a pschezo ſaſo Hanka na dobrotu ſpomina... Snadno ho cżitał domyſlі, ſo tużno njewěſcże, a wěſcże jej wſchitku pschejeczo ro ne łyſły, pschetwój w ſyłſach tepi ſo bół, kaž woheń ſ dami. — Jedna żadoſcź pak bě w Hanzy zyle wu njepěkne żadanje: Bożo, wumrěcź mi daj!

To dźe bě njepschedłożene ſpychowanje młodź hko, a kaž wy wěſcże, jara druhdy młodźenz, młodź hkoriaj, wołzeże je-li we wutrobje rana. Hanżyna je ſche. —

XIV.

Naſyma, cżaſ hinoty a wuměranja, je najſtruſ ſcha doba łěta. Njech też w naležu wichor drět a t hał a w łěcżu hrimot ſałkadżał a ſ wſowjernow hał pschirodu: najſmne wětry ſemi njeżu ſmjerc Pschetwój pschecżiwo njewjedram je wobory, a dub a laſchć, njech też łtej roſzochanej, ſo namazy ſajał ſmjerczi wſchak nihdy. Na cżaſ najmjeńſcha te najſtłoſtaj, kaj byſchtaj żiwjenja poſbłoj. A to je najſtruchliſche w naſymje, ſo bjerje żiwjenje.

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšcinje 4. oktobra 1935.**

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Dźerž so k Bohu we wšěch skutkach,
Jemu poruč próc'wanje.
Přeciwnosće na wšěch pućach
Jeho pomoc přewinje.
Jakub Skala.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer plus 3 a thermometer wodnjo 17 stopnjow cjoploty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer plus 5 a thermometer w nozy 9 stopnjow cjoploty. Rjana, kotraž wčera pola Jendźelskeje ležeše, je so jara sesłabiła. Zhodła je naschim stronam jenoź z dźiwjemi pomróčenje pschinjeßła. Mózno wschak je, so so nam njebjo hischcze hdyž a hdyž pomróči. Tola na dešcz w tu chwilu njeje zanych wjetschich wuhladow. Powschitkownje smějemy spodobne, tola pak trochu njestajne wjedro. — Jutsje zobotu hłónčko 6,05 hodź. schadźa a so 5,32 hodź. khowa. Mjeńacź schadźa jutsje poldnju 2,06 hodź. a khowa so wječor 10,08 hodź. Jutsse steji mjeńacź w prěnim bertiku.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischu zobotu: Spodobne, tola trochu njestajne wjedro.**

Nazyma

Dešcz macja nasche po włóžnosći lacyne hona. Ratař dopomnje: Bohu dźak, hdyž schladuje na wuzyw abo woddźěla rolu. Na polach sberaju zamo w dešczu plni wjeßnjenjo běrny a schladuja schadźenje na kóždu malu běrnu, so njeby so schubika, hdyž su žně tak žadne, z polow so wuprózdnuja seńske płody, tiž maju nam z sežiwjenju słužić a na schczerniščach paszy so słot.

Wětr hraje je schtomow kopjeschko po kopjeschku do pschěrowa abo na z dešczom namacžane pucze a drohi. W zmjertnym stychcze czepota pycha naschich lisczowych schtomow do schadownosće. Nasyma je zwoje knjeßstwo wschudże nastupika, w ležu a hajku, w hatnischczach knježi měr a piaczina je womjelkła a naš wopuschczika.

W schrodzy psched domczkom ktu poßledne kwětki a chileja spróżnje zwoje błójczki. Symska afterka jako poßlednja podawa poßlednju pyschnotcź, so by nasche za zjanosć pschirodny lacyne wóczko troschku spokojika a tež bohate winowe žně so khowaja do žudobjow k wokschewnej mokschinje, k shrěczu młodych a starych wutrobiczkow.

Haj lěto so nakhila a Handrija Sejlerja najrjeńscha pěseń „Ach spadke, ach spadke ßu je schtoma lisczicźk. a rózow kózda je swjadnyła, klinczi nutrnje w naschich wutrobach a ynta pokojazy wusynk w naschich duschach. Nasche wóczko shladuje k mróczelow poknym njebjeßam a schuhujemy:

„Hdże myßliczka statok zwój stajisch, ty njemérna podróżnjza? Tam horka, tam z radosću prajisch, nětk — nětk zym ja spokojena." -ć.

— **Palz rosmjatk.** W jenym Budyßkim pschedewsaczu dyri towarsch dźěłacerjej Hermannej Wagnerej tak njeßožownje z hamorom na ruku, so jemu lěwy palz dosponje rosmjecze. Wagner bě hakle po dołhim czażu bjeßdźěłosće saso prěni tydźeń w dźěle.

— **Pschemjenjenja we wobkhadze póstiskich autobußow.** Njedźelu 6. oktobra (na němskim žnjownym dźaknym dnju) na czarach póstiskich autobußow z Budyschina do Korschynja a Salomja, z Budyschina do Wopakeje a Nowosalza-Spremberga a z Budyschina do Kunmwalda njedźelske połsnje jěßdy wupadnu. Nadrobnische je z wupowěßnjenych jěsdnych planow dowidźeć.

S **Jenkez.** Sstrjedu popoldnju pschindźe z Lubija pschithadźaju auto na mokrej drohi do wjerchanja a cżißny so pschecżiwo dróhowemu wobkoženju. Njeby-li tuto bykło, by wóß po nahłym nadróßnym brjohu padnył a njeßoże by bjes dwěla wjetsche rosměry nabyło. Tak pak so jenoź wóß troschku wobschkodźi.

Nazionalsozialismus wucżesche naß spósnacź, so je lud bjes stronoho burskeho stawa mrěżazy lud. Znjowy dźaknu dźeń 1935 budże wusnacje swěrcy mešćanzow k wjeßnjanam.

S **Budestez.** (Stawniske powěsće.) Narodźikoj staj so: 26. 9. Gerhardej Kurtej Czarntzy, samkarjej w Budestezach, zynk. — 1. 10. Arnoschtej Sliwanskemu, wjednikej motorskeho wosa w Budestezach-Raschowje, bjowoczicżka. — Wojenikoj staj so: 28. 9. Pawoł Kurt Sanner, samkar w Korschynju a Helena Marja Haschiz, fabrikska dźěłacżerka w Hornjej Hórzy. — Wumrěł je: 2. 10. Korla Arnoscht Peschel, invalidny rentnar w Budestezach-Hajnjach.

S **Hussti.** Sstrjedu so tudyschi wobydleŕ Richard H. na kolize psched Drježdźanskim pschipoldnischim czahom cżißny, kotryż jeho na mjesze mori. Wot pondźele bludźesche so H. wokolo. Najskerje jue czežke myßle jeho k tutej wobcżeli pohnuże.

S **Khrósczin.** Dźensa wosswjeczi rěsniski mischtr a bur Pawoł Grofa z Khrósczina se swojej mandźelskej Rosaliju rodź. Jurkez swój sylbórny kwaß. Nimo žyna a pjeczoch dźowkow jemu dźensa wjele pschiwusnych a znatych najwutrobnischе sdožopschecża wupraji.

S **Bělejce Hory.** Sjednoczenstwo bratrowskeje gmejny małesche sandźenu njedźelu we villi Eben-Ezer swój 1etuschi zwjedżenj. Rjane předowanja podachu zwjatočnoscźi-

Přecy so palace kachle
abo **centralne tepjenje?**

Wobě móżeśaj so dotal dopjelnić! W prěnych zymnych dnjach, hdyž so zatepjenje centralneho tepjenja hišće njewupłaći, poskićeja wam tunjo přijomnu čoplotu

„Baldur"-wšo palace
a přecy so palace kachle
Joh. MIESSNER
żelezowy dwór

S **Lutow.** Sstrjedu popoldnju sta žo tu zmjerine njeßožo. Duzy domoj z dźěła cżißne murjerski polěr Neumann, kotryż pola twarskeje firmy Kletta se Sleho Komorowa dźěła, ze swojim motorstim kołom pschez pschejdy pschikhadom cżaha pisches kolije fabrikskeje żelesnizy pschejeżcź. Tola pschi tym jeho lokomotiwa hrabny a pschejeßdże, tak so bě na mjesze morwy. Też motorske koło je žo dospołnje sniczżiko.

S **Klětneho.** Dopołdnja w 9 hodź. zwjedżeńska Boża służba a na to dźěcżikentschenje.

Z Łužicy

Se **Zitawy.** Hamtsky žo wojewja, so město Zitawa w pschichodże žo z płunom z dalokosće sastara. W Hirschfeldze žo brunizowa płunarnja natwari, kotraž z podjeńskimi rołami Zitawu z płunom sastara. Trěbne srěczenja z pschiwżiwschimi mětnami žu žo hižo wotjamkłe. Mětschczanske płunarnja w Zitawje budże pozsinajo z 1. hapreju 1936, na kotrymž dnju ma žo sastaranje města z płunom z Hirschfeldy stacź, jenoź hischcze jako rozsdźelenja dźěłacz a sa tutón samér też galsomeiry wobkhowa. Dźěłaczerjo žo pschi tym puschczicź nimaja. Brunizowy płun je kwalitatiwnje runje tak dobry, kaž tón z kamjeńtneho wuhla. Nimo toho płaczi daloki transport k pschiwożowanju kamjeńtneho wuhla wjele pjenjes a nimale sestarjena płunarnja by žo dyrbjała we běhu czaża tola khětro wobnowicź. Zdły rjad wżow wokoło Zitawy ma žo pschi tym tohorunja z tutym płunom zaßaracź.

Se **Zitawy.** W tudyschim słótnikarßtim wobkhodże he debjeńki a pschedmjety pokrałe. Wschipadnje je nětko debjeńki pschedmjety pokradłe. Pschipadnje je nětko wobkradnjeny pschi wulcze ko Zitawskich hór paduschnizu wuhleßdźił. Swěrcźi w Dybinje pincżnizu se Shorjelza, kotraž pokradnjenu narucżnizu noschesche. Policija je paduschnizu sajała. Je łóhzy mózno, so pschi tutej pschiležnosći też druhe paduschstwa a jebarßtwa, kotrež žo w Zitawskich wobkhodach wumjeżechu, wukopaja.

Přilopk

Pschikubjena pomoz sa ratarjow w Lěhnistim wokrjeżu

Lěhniczanski knjeżeństwowny president je ratarsku nusu we zwojim wokrjeżu statnemu ješiwiśkemu ministerstwu, statnemu finanznemu ministerstwu, pruskemu finanznemu ministerstwu a statnemu a pruskemu ministerstwu za snutskowne naležnosće ertnje pschednjeßł a na to pokasał, so je borsomna pomoz se strony stata za tutón wokrjeż nimo měry trěbna.

Do schkitanßeje jatby.

Statna policija w Kólnje dowjedże rěsniskeho mischtra z Kólna-Müngersdorfa do schkitanßeje jatby, dokelż běsche w nětkrotych pschipadach wot swojatka, kotryż rěsny kót swużiwaje, postajene najwotstche płaczinny za swinje pschekrocżił a z tym prózowanju knjeżeństwa sescheńdźił, so bychu žo pschedawarßke płaczinny njepowjetschike. Pschecżiwo rěsniskemu mischtrej žo khłostanski namjet sapoda. Też w Karlsruhe žo dwaj rěsnikaj, kotrajž wjetsche płaczinny hacj je dowolene, za swinje płaczeschtaj, do schkitanßeje jatby wsaschtaj.

3 wopory pschi seażenju dweju motorskeju kołow.

Pola Lambacha w Hornjej Awstriskej w nozy dwě njewobsmětlenej motorskej kole pschi poknej jěsdże hromadźe sraseschtej. Wobě jěsdźadle žo spalischtej. Wjednik jeneho koleża žebi nop pukny a bě na mjesze morwy. Druhi žo z płomjenjemi spali. Ssobujedźejacy jeneho koleża je cżeżko sranjeny a ležma žebi żiwjenje wutkowa.

Želesniste njeßožo na póstо-rumunskej mjeży.

Wutoru wječzor sta žo na póstо-rumunskich mjesach pschi stażiżt Grigore—Ghica—Oda njeßožo. Do połskeho cżaha, kotryż na sastanischczu stejeshe, sajeżdże niedaßiz rumunßti cżah. Njeßožo je lokomotiwnik rumunßkeho cżaha sawinował, kotryż, kaž žo pschi pschepytowaniu swěcźi, bě pjany. S pómótschi puczowaznych bo 60 wożobow srani, z nich 8 cżeżko a dwaj žmjertnje.

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smolež a za nawołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a ćišć a za nawołk dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VIII. 1935 2165. - W tu chwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 4. oktobra 1934.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,488	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,185	100 čěskosl. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	60,96	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burša z 3. oktobra Na wčerawschej burzy dóńdże skoro pola wschěch hódnotow k strucżenju, dokelż skoro zanych pschedawanstich pschikłakow njepschichodżeschże. Strucżenja wucżinjachu hacj do 1 proz. Też změtowe politiske położenje z mjetschej dowěru wobhladuja, dokelż wobsteji měnjenje, so konflikt na Abeßynsku wobmjelowany wostanje. Też na rentowych wikach mózachu žo kursy dźerżeć.

Barlinske żitne wulkowiki. Na Barlinskich żitnych wulkowikach běsche wobrot khětro złabny a wobmjelowansche žo jenoź na krycże běżneje potrjeby. Pschiwiós se strony ratarstwa je dla nuinych běrnjanzych znjow jara złabny a też druha ruka jenoź we wobmjelowanym wosmeru żita połsticża. W thlěkowych żitach połsticżenja dosahaja, so bychu potrjebu spokojiłe. W Barlinskich mlynach žo jenoź pschenczne drużiny, bohate na łepiku, nakupowachu. Rożka hodźesche so ležma wotbycź. Pizowanschi wowß a jeczmjeń žo dale pytałe. Njesłej pak na wikach. Jeczmjenje za piwarnje, wobežbe khube na bélisku, žo lohko wotbudu.

Wežera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożi R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 9,45 hr., rożka 7,80 hr., jeczmjeń, nal. 8,05 hr., wowß 7,50 hr., běrny 2,90—3,40 hr., žyno 3,50—4 hr., žłoma 2,—2,35 hr., pschenczna muka 16,70 hr., rżana muka 12,32½—13,07½ hr., pschenczne wotruby 6,60 hacj 6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra 75 pj., jeża 10—11 pj., běrny 4 pj., běły kał 8 pj., cżerwjeny kał 10—15 pj., karoty 10—12 pj., jeżdna łoboda 1—20 pj., žyndrojty kał 5—30 pj., kólrabi 10 pj., porej 10 pj., tórki 15 pj., kitajty kał 14 pj., žyßła 9—10 pj., buny 15 hacj 25 pj., tomaty 10—15 pj., žołatej 5—10 pj., radißki 5—6 pj., jabłuka 10—25 pj., měrnik 15—40 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 9,55 hr., rożka 8 hr., jeczmjeń, nal. 8,05 hr., wowß 7,50 hr., pschenczna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenczne wotruby 6,75—7 hr., rżane wotruby 5,35—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žłoma, słótna 2,40—2,50 hr., k sajkanju 2,20—2,30 hr., butra 76 pj., prožata 14—22 hr., běhaki 35—80 hr., huśy, młode punt 85—90 pj., běły kał 8 pj., cżerwjeny kał 12—15 pj., žyndrojty kał 10—50 pj., jeżdna łoboda 20 pj., žyßła trěn 50—70 pj., tórki 7—15 pj., morchej 8 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaßo, howjaze 70—90 pj., cżelaze 65—90 pj., skopjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., jeża 10—12 pj., butra 1,35 hr., twaroh 25 pj., lany wolij 1,40 hr., linu 1,40 hr., karpy 85 pj., khobje młode punt 40—60 pj., kury, žiwe pt. 40—60 pj., thavony, žiwe pt. 40—50 pj., tórki 10 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 8—10 pj., jeżdna łoboda 20—25 pj., žyndrojty kał 40—60 pj., cżerwjeny kał 15 pj., běły kał 10 pj., wirßinowy kał 15 pj., ßotołej 7—10 pj., měrnik 20 pj., trěn 50 pj., radißki 5—10 pj., žyßła 10 pj., běuny zentnar 2,75—3,10 hr., po puncże 3½—4 pj., jabłuka 10—35 pj., worjechi 60 pj., łěsne worjechi 40—50 pj., žmorże 50 pj.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	3. 10.	2. 10.		3. 10.	2. 10.
Pšeńca	202,0	202,0	buny	—	—
rożka	165,0	165,0	woka	—	—
jeczmień now.	206-212	206-212	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jeczmień, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšeń. muka	26,75	26,75	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruski	8,15	8,15
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana słoma		
troch. Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	ječna „		

Płaczizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaczizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płaczizny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

3. oktobra 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 507

Najlěpše korminje celata wot cyca	68—72
Srěnje korminje celata wot cyca	59—67
Snadnje wuwite	52—58
Najšpatniše	—

Swinje: 26

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	—
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	—
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	—
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Indianska trubka so z Prajskeje wustajeńcy pokradła.

Čežiši general Klecanda, kotryž běše w Kolumbiskej dźesći cząs jako wójskowy instruktor pschebywał, je so njedawno do swojeje wótcźiny wrócźił. Běše jako zahorjeny zběrar zebi někotre drohotne indianske pschedmjety z južnjeje Ameriki zobu pschinjeśł, kotrejž zwedźa wo kulturje někotrych indianskich ludow. W Prahy běchu tute pschedmjety, kotrejž běchu so z wulkej luboscźu nasbérałe, wustajiłe. Wustajeńca běše pschedo jara derje wopytana. Jedyn se strajowarjow někto zwěsći, so je najbohdnostnischi pschedmjet wustajeńcy dwojorolata z kołcźow zhotowjena indianska trubka, kotraž je někdźe 100 000 krónow hódna, so zhubiła. Sćěhowanje za paducham je dotal podarmo było.

Stawniske powěsće.

Schwörk 3. oktobra 1935.

Narodźił je so: 30. 9. Magej Janej Schmidtej, pschekupcej, zynk.

Wumrěli: 1. 10. Max Willi Würsig, pschekupc, 57 lět. — 2. 10. Hana Elsa Lorenzowa rodź. Kernez, mandźelska telegrafowego inspektora, 40 lět. — Khrystia Josefa swud. Rollowa rodź. Dubawez, wobydlerka domu za bednych, 80 lět stara.

Do mandźelskeho stupichu: 3. 10. Gerhard Ranft, zudnitki asfessor w Drjezdźanach z Charlottu Hertu Keilingez, techniskej wucźerku w Budyschinje. — Bjedrich Helmut Gelhaar, hudźnik z Hertu Hilźu Wolfez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Wótčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje zmeje pózdźiu 7. oktobra popołdnju w 5 hodźinach w kofejowni Serbskeho Doma posedźenje. Jeho sobustawy a njeho wutrobnje přeprošuja.

Drjezdźany. Serbske towarstwo „Čornoboh“ zmeje sobotu 5. oktobra ważnu zhromadźiznu dla wobdźenja při cahu njedźelu 6. oktobra. Předstajenje serbsku přazu na wupyšenym wozu, žnějerjo přeni. — Sobotu 19. oktobra serbski kulturny wječor a nowy swjedźeń w Elisenhofje.

Drjezdźany. Zhromadźizny towarstwa „Čornoboha“ wotměwaju so porjadnje kóždu 1. a 3. sobotu měsaca w „Elisenhof“, Elisen- rózk Hammerstraße.

Kožuchi jen. wot kožucharja

Wobhladajće sebi bjez nuzenja najnowišše modelle a rad wam poradźimy

Arthur Flegel nasl.

Pawoł Zimmer

na Kěžorskej dr. 6

Parle, zjednoćene k rjećazam, pokazuje nam Hebold we wulkim wubjerku.

HEROLD, časnikař

w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Arbeits-Schuhwerk

Drjewjancy

dostanjeće pola firmy

Sommer

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Wupjerki a łožowe šaty

dobre a płaćizny hódne kupnjeće pola

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Dźěćace štrykowe drasty

wot firmy

Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Su-li Waše črije roztorhane

přińdźće spěšnje do **wulkoławeowanje na Žitnych wikach čo. 11** znajeńca „Zloteje hwězdy“ a „Mlokowego dwora“.

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje posłužowanje. Na nódužowanje móže so dočakać!

Dynamo

za jězdne koła

kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyle lěto . **4,—** hr.

Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.

Karbidowe lampy wot 2,75 hr.

J. Schieback

w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Emaljowe

twory: šěre, brune, běłe, marmorowe, pisane, wšěch druzin. Nowa železo-emalja so njewotbije. — Karany, pónoje atd. tunjo

Hausbedarf M. Pfuhl

Znutř. Lawskach.

Sofowe a blidowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonc. Lawskej h. 10

Jězdne koła

kaž „Adler“ jězdne koła z trójnym běłonom a łopatinskej poiwalcu tunjo w kolesowe. dowje

Führmann w Budyšinje n. Hornčerśk. hasy 10

Porjadny pohonč

so pyta na Židowje čo. 142

Mužace a žonjace koło

mało trjebanej na předań pola

Rich. Kieschnick

w Budyšinje na Hošic hasy 17

Tak tunjo . . .

Emailowane bowy

10 litrske, šěre 75 pj., běłe 90 pj.

Siegel w Budyšinje na Zadn. Bohatej hasy 15, blizko Butrow. wikow

Jězdne plany

„Blitz“

z přidawkom za awta

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće

we wudawarni Serbskich Nowin

Dokelž rozpušćimy Mučowske kubłowe zarjadnistwo přenajamy na **Mučowskich a Wulko-Zdźarowskich honach** nětkóždy

200 jutrow role

hnydom w kóždej požadanej wulkosći.

Kubłowe zarjadnistwo w Mučowje

Kupujće pola našich inserentow!

Za zymu

mužace

štrykowane jaki, pulovry, barchentowe drasty, bluzy, spódnje suknje, šlypry

žonjace

štrykowane jaki, pulovry, normalne spódnje drasty, barchentowe košle, soki

dźěćace

štrykowane jaki, nahajcy, šawle, drasty, štrykowobleki, spódnje drasty, čapki

Płóčliwy somot, drastowy a košlacy barchent

we wulkim wubjerku, po tunich płaćiznach

A. Bokelmann nasl.

mjeńcel: Kurt Müller **w Budyšinje**

Telefon 2176 Załoženе 1892

na Serbskich hrjebjach 2

Totalne wupředawanje

dla wotedaća wobkhoda. Jara přihódna tunja składnosć k nakupjenju pola firmy

Willy Heinke na Zadnej Bohatej hasy 22

Mantle a drasty

přeco to najnowše

Otto **Hartmann**

prjedy W. Häcker

w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Woprawdźe dobre piečwo..

a k tomu **tak tunjo!**

Wuběrne **krymscaki** (Knusperchen) **1/2 pta. 34 ₰**

Jara dobre **mjelnčki** (Mürbchen) **1/2 pta. 36 ₰**

Cenke **winske piečwo** ze šokoładu **1/2 pta. 50 ₰**

Woseb. dobre **čajowe pječwo** 1/2 pt. tyza 48 pj. punt. tyza 90 pj.

Pjatk a sobotu: pruhowańske pospyty

Předawarnja šokoladowoje fabriki

Dr. Sperber G.m.b.H.

w Budyšinje na Bohatej hasy 3

a w Kamjencu při Torhošću čo. 4

Mantle a drastu za zymu

we wšěch tkaninach, jara tunjo

Paul Otte

w Budyšinje - Rózk Hłownego torhošća

Kachle a kuchińske kachle

kachlowe roły — kolena

wot

Schneider & Schulze

w Budyšinje telefon 3672 na Kamjentnej hasy 13

Zymske mantle

za žony a mužow holcy a hólcow

Najwjetši wubjerk - najnižše płaćizny

Konfekcijowy dom

Hellwig & Schönbohm

w Budyšinje na Bohatej hasy

Na dobru škleńčku wina

dobru pojědź a rjany přebytk přeprošuje Was

Küttnerec winarnja

w Budyšinje, na Hauensteinskej hasy

Towarstwo katolskich rjemjeslnikow w Marinej Hwězdźe

hraje pjatk, 4. oktobra, wječor w 8 hodź. dźiwadłowu hru

„Wichor“

na kotruž so starši a jich dźěći wutrobnje přeprošuja.

Zastup jara nizki. Swjedźeński wubjerk.

Spanske jstwy z prawego drjewa ako barbjene

Kuchinje w słoninowej barbje a lasurowane

Jědźernje we wšěch wuwjedźenjach

Jenotliwe meble, polstrowane twory

Fritz Schulze, Před šulerskimi wrotami w Lehmannec młynje

Mandź. poščonki.

Awtopark Willy Pätschke

w Budyšinje jědźe **njedźelu,** 6. oktobra 1935, dop. w 9 hodź. w „Čerwjenym błysku“ k winowym žnjam do **Mišnja** přez Kamjenc-Moritzburg - hr. 3.25

Wjednistwo ma H. Henkner. Zamołwjenja podajće na Bismarckowu dr. 12, telefon 3900 abo na MER-Büro, na Žitnych wikach 6, telefon č. 2140.

PŘEDŹENAK

hotuje so do Serbow. Wše najnowše powěsće a najrjeńše powědančka je nahromadźił, zo by prawje rjany był a so kóždemu zalubił. Njekupće sebi tohodla žane druhe protyki, ale wostańće swěrni swojemu staremu přećelej.

Waša lěpšina! Tyšeński mištr poradźi Wam kupjenja

lěharnje kuchinje bydlenje polstrowych mjebłow

K. Hänchen tyšeński mištr mjeblowa wikowarnja na Lubjańskej dom w dworje

Za dźiwadło!

Rjane wječorne toški

pola firmy

T. Albert w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 10

Přiloha k čisłu 232

SERBSKE NOWINY

Pjatk 4. oktobra 1935

Z Budyskeho měšćanskeho zarjadnistwa

Prěnje pohjedźenje nowych radnych knježi. — Jich zwjatočne sapschižahanje a sapokasanje. — Potuńschenje elektriskeho pruda.

Rosprawa ſ 2. oktobra 1935.

Pschedwczerawschim popołdnju běsche ſ pschedsydnistwom wyschscheho měschčanoſty dr. Opitza prěnje jawne zwjatočne sapschižahanje. senſi jich zwjatočne sapschižahanje. Prjedy hač k dnjowemu porjadej ſo pschendže, porěča wokrjesny wjednik stronar Martin k nowym radnym knjeſam, kotříž běchu ſo po dorosłumjenju wyschscheho měschčanoſty ſ wokrjesnym hamtiſtim hejtmanſtwom do tutoho ſamokwjenja połneho hamta powołali. Kóždy dyrbjał ſo tutoho powołanja hódny wopokazać. Dźeło ſ wyschschim měschčanoſtu dyrbi ſo na njekhablazu dowěru twaricz a też dyrbi kóždy radny knjes ſpytacz, zhi dowěru wobydlerſtwa dobyć. Radni knježa dyrbja ſ pośrědnikami mjes wobydlerſtwom a wyschschim měschčanoſtu być. Wobzamknjenje je měnjenje, hdyž ſo prají, ſo radny knjes nima wóliwa na rozſudki wyschscheho měschčanoſty. Wěſo pohłbnje rozſudźenje je w rukomaj wyschscheho měschčanoſty, kotryž ma też pokus ſamokwitoſcz ſa nje. Tola radni knježa dyrbja jemu ſ radu a ſe ſkutkom po boku ſtejecz. Jako radni knježa ſu ſo na 6 lět wuſwolili, ſo bychu ſo mohli derje do maczišny kommunalneje politiki sadźełacz. Jim wuda ſo też pschitajerſka liſčina, ſ kotrejež wukhadźa, ſo kóždy jenotliwy radny knjes we ſoſtojniſkim poměru k měſtu ſteji. Niech kóždy ſwojeho muża ſtaji a njech po ſwojich mozach wyschscheho měschčanoſtu w jeho cżeżkim dźele podpieruje. Wyschschi měschčanoſta dr. Opitz ſo wokrjesnemu wjednikej ſa to podjakowa. Na nim ma ſależeczeć, ſo je dźěło mjes radnymi knjeżemi najſpomoźniſche ſa naſche měſto. Na to ſcżěhowaſche ſapschižahanje. Nowi radni knježa ſu:

1. Beer, Kurt, wokrjesny rjemjeſlniſki mischtr, Marczin Mutschmannowa dróha 11.
2. Brehm, Oswald, ſarjadniſki wjednik, Pſched Schuleſſkimi wrotami 1a.
3. Bruschka, Oswald, wokrjesny ſarjadnik NSV, Heydemann droha 3.
4. Buzmann, Wakłař, friſerſki mischtr, Beethovenſka droha 24.
5. Hauſa, Gerhard, referendar, na Tśelniku 2.
6. Hegewald, Korla, wucżeř, Wyſchſchi pucz 85b.
7. Leuner, Jan, fabrikſki wobſtejeř, Hórſka droha 6.
8. Kuczka, jun., Gerhard, tſchikrynjeſſki mischtr, Swonkowna ławſka haża 41.
9. Maczij, Kurt, warſki mischtr, Nowoſalſka dr. 41.
10. Peſchel, Alfred, wokrjesny wobkhodny wjednik, Snutkowna ławſka haża 3.
11. Rafelt, Marx, klampnař, Wulka Bratr. haża 24.
12. Riemer, Alfred, wudnyrowy wjednik, Pſched Schuleſſkimi wrotami 6.
13. Säuberlich, jun., Helmut, wjednik ſozialneho hamta, Wilhelmowa droha 24.
14. Schönfelder, Wilhelm, wuhibowař, Fabrikſka droha 6.
15. Schuſter, jun., Jurij, ſedłarſki a tapezěrarſki mischtr, Drjewowe wiki 1.

Jako druhi dypk dnjoweho porjada pschedcżita wyſch. měschčanoſta hiſchcże ras **nowe hłowne wuſtawki měſta Budyſchina**, kotreż běchu dotalni radni knježa ſeſtajeli a wudali. Też nowi radni knježa njeměſachu nowych namjetow abo pscheměnjenjow ſa tute wuſtawki, tak ſo we woſjewjenej formje płacżiwoſcz wobthowaju.

Na to rosprawjeſche wyſchschi měschčanoſta wo naprawach, kotreż je rada w naſtupanju **potuńſchenja elektriſkeho pruda** pschedewſaka. Po dołhich roswažowanjach może rada ſamołwicź, ſo ſo płacżiſna ſa miliſnowy prud potuńſchi: Počżinajo ſe ſeptemberſkim ſlicżowanjom **wotpadnje 3 proz. ſezjalny pſchirażk** (dotal 5 proz.). **Tohorunja wotpadnu dotal ſbérane pjenjezy pſchi wotewſaczju a pruhowanju inſtallazije. Nimo toho ſnidi ſo płacżiſna ſakładneho tariſa wot 1. januara 1936 ſ 13 na 11 proz. dotalneje płacżiſny.**

Wočakuje ſo, ſo po tutych naprawach k wožimjenju inſtallazijow dóńdże a wjele domjaznoſczow, kotreż dotal njeběchu ſ elektriſkim prudom ſaſtarane, k jeho wužiwanju pscheńdu. Też ſo wočakuje, ſo budźa ſ potuńſchenej płacżiſnu miliny mali rjemjeſlnizy a ratarſtwo hiſchcże bóle hač dotal elektriſki prud wužiwacz. Wokrjesny rjemjeſlniſki mischtr ſtronjan Beer wuprajt ſwoju radoſcz na tym, ſo je ſo město Budyſchin roſſudźiło, płacżiſnu miliny potuńſchicz a wupraji nadźiju, ſo wupadni, kotreż městu ſ tym naſtanu, ſo ſ wyſchschim pschetrjebanjom miliny wurunaja.

Po hłownych wuſtawkach města Budyſchina ma žebi wyſchschi měschčanoſta pschi ſwojim ſkuttowanju ſa wěſte ſarjadniſke dźeła pſchiradnikow poſtajicz. Prjedy bě njehdže 45 wubjerkow trěbnych, ſo by ſo dźěło mohło pschewjeſcz. Dźenſa je jenoż hiſchcże 10 pſchiradnikow trěbnych. W tutych pſchiradniſkich pośrědźenjach ſo wo jenotliwych naležnoſczach jedna a ſo hnydom trěbne roſſudki wukonjeja. Wažne naležnoſcże ſo też zyłeſ ſhromadźiſnje radnych knježi pschepołoża. Wyſchschi měschčanoſta proſcheſche, ſo bychu ſo roſſudźili, ke kotremu wubjerkej chzył jedyn abo druhi pſchiſłuſchecź. Tute wubjerki ſo potom ſ Budyſchich měschčanow dopjelnja. S tym ſo ſjawne pohjedźenje ſkónczi, po kotrymž po krótkej pschestawzy njeſjawne ſtedowaſche.

S domiſny a pſchirody.

Je tebi ſnate, ſo winizowy ſchlink bě w ſtjedźnym měſu wubrana khłóſchczenka? A hiſchcże dźenſa ſu khłóſchczerjo, kotříž ſebi tute ſchlinki ſa drohe pjenjezy popſchawaju! W Němſkej drje rědſcho, ſa to pak w Franzowſkej a Italſkej mjenje też w Jendźelſkej. W Němſkej ſu tak mjenowane ſchlinčze pěſtowarnje, hdźež ſo winizowe ſchlinki ſa wuwos płahuja. Wulki woteběrař tutych ſchlinkow běſche na pſchikład Paris. Swěrjatka ſo žiwe wotpósćelu a pſchidźu tak cżerſtwe na městno, hdźež ſo ſmuſitkuja. Schlinki ſu dwojorodne a ſo na wſajem wopkódnja. W Němſkej drje winizowy ſchlink łědy hdy ſaſo wiki dobudźe, dokelž je ſo ſtóh pſcheměnik.

(Brand, M.)

„Hrózbny" wuj

Njedaloko Londona je mjes tyſacami holegami lěkař ſ mjenom dr. T. žiwy. T. běſche ſchwarny lěkař, kotremuž drje wědomoſtna cżeſcżelakomnoſcż njepobrachowaſche, kotremuž pak wožuh hač dotal wulki wuſpěch njebě wobradźił. Wón mějeſche dźimajo na to jenoż ſtromne bydlenje w jenej ſ tamnych cżmowych podružnych khěžow Londonſkeho pſchedměſta. Wożenił ſo lěkař T. hač dotal njeje, hačſrunjeż ſo po prawom hižo khětro tamnej ſtarobje bliži, kotraž ženitwu powſchitkownje wjazu njedowoła. T. je ſe ſwojim powołanjom zule a doſpołnje ſapschehnjeny. Domjaze dźěła, kotreż dyrbi w kóždym padże ſónſka ruta wukonjecz, jeho młoda a rjana cżeſka cżinjeſche. Jeju ſtarſchej ſtej dawno na prawdże Božej, a wona je ſo ſwojemu wujej doſpołnje pſchiſamknyła.

Kaž widźimy, njebychmy ſo ſ lěkarjom T. trjebali ſaběracz, njeby-li ſo wón pośledńje měſazy ſe ſwětaſławnej wožbou ſtał. Wobſtejnoſcże tuteje ſławy ſu jara ſpodźiwne. Niž — kaž mózemy ſ khwilemi cżitacz — ſo je ſo bjeſmjeritemu pſchedměſtſkemu lěkarjej T. wunamakanje abo wuſlědźenje hač dotal njeſnateje pſchicżiny někajkeje khorośce poradźiło. Ně. Wón bě k tomu wuſwolany, ſo bjes ſamžneje pschipomnoży ſ ſławje dóńdże. Tola wſchak njeſmějmy wěricz, ſo ſnadź je tuta jeho ſławnoſcż zyle bjeſtraſchna wěc. Njeſtraſchna wona njeje, nawopak, pſchetož jeje noſchez njeje žebi wěſty, hač ſo jónu ſ woporom tuteje ſławnoſcże njeſtanje a pſchi tym ſnadź ſwoje žiwjenje njepſchiſahadźi. Nó haj, ſławnoſcż lěkarja T. ſe ſmjerczu wuſko ſwiſnje.

Pſched nějhdže létom ſo k prěnjemu raſej ſcżěhowaſche ſta: T. bě ſe ſwojim wſchědnym dźěłom hotowy, ſedźeſche popołdnju doma, da dźěſi ſtrózcź a rozpominaſche runje, hač njeby wjeczor ſe ſwojej cżetku do dźiwadła ſchoł, jako telefon ſaſwoni a pagatna naležnje wo jeho wopyt proſcheſche. T. potajkim — kaž hižo huſto — ſwoje wotpohłady ſa wjeczor puſchcżi, wſa ſwoju toſchu a poda ſo na pucz. Cżujeſche ſo, kaž poſdźiſcho ſam rjetny, cżełnje a duſchownje doſpołnje ſtrowy. Też po puczu do bydlenja khoreho wón na ſebi niczo njewſchědneho njepytny, — doniž njenadźiwy na ſthodźenkach domu, w kotrymž pazienta bydleſche, do womoty njepadny. Ludźo, kotříž nimo pſchiſłuchu, jeho ſběhnychu, a donjeſechu bjeſwědomeho na bliſku połzajiſku ſtrahu, kotrejž jeho hnydom ſawołany lěkař pscheprašowſchi ſwěſcżi, ſo je T. runje wudychał. Cżěſo po ſwucżenym waſchniu do cżełownje dowjeſechu a dachu lěkarjowej cżetzu wo ſrudnym podawku powěſcź. Tuta hnydom pſchikhwata, ſo by ſo pſchešwědcżiła, hač je morwy wopraſdźe jeje wuj. Tónle wopyt jeje poſledńju nadźiju ſniczi.

Mjes tym ſo ſe ſaſtojnikami hiſchcże wſchitko roſpowědaſche, ſo na mary ſtajene cżeło nadobo pohibny, ſo by hnydom na to doſpołnje ſtanyło; T. běſche ſaſo žiwy. Wón drje trochu ſamyleny ſaržiſchcż cżinjeſche, praſcheſche ſo, hdźe je, ſhraba pak ſo hladajcy a ſależe bjes kóždeje pomocy ſ marow. Saſtojnik pak wěrjeſche, ſo runje hiſchcże ſa morwehu wupraſenehu bjeſe wſcheho njeſmě puſchczicz a pſchikaſa, ſo by ſo do ſanatorija pſchewjedł. Cżekła, kotruž bě pſchipad najbóle roſbudźił, běſche ſ tutej krocżelu pſchesżena, pſchetož ſaczuwaſche pſched ſwojim wujom tola městu hroſu.

Do ſanatorija doježdżi bě ſo T. hižo tak daloko ſhrabał, ſo mózeſche doſhładowazemu łokeju wo ſwojich ſamžnych naſhonjenjach roſprawjecz. Lěkař jeho najdokładniſcho pſchepyta a dyrbjeſche ſwěſcżicz, ſo je T. ſa-

Farař August Sykora a Malešecy w lětach 1835—47

Wozjewił O. W.

(19. pokračowanje.)

Budyšin běše bjez wojakow, ale njetraješe dołho, wo přez Budyšin wołachu: „Prusakojo přińdu!" — Wšitko běše w stróželach. Na Hłownym torhošću zestupa so měšćanska komunalna garda — wobrónjena. Kommandant so swojich gardistow woprašа: „Chcemy Prusakam z brónjemi napřećiwo stupić?" Wšitcy wotmołwichu: „Nět!" Na to jich wšitkich puški, a wróćichu so domoj. My hóley pak běžachmy z wonkownymi Bohatymi wrotami do Nadžanec. Tam běchu so Prusakojo rozlehnyli, zwjetša běchu z Poznanja, a so nas prašachu, hač su w Budyšinje raćiny (barikady) natwarili. „Nět" jim wotmołwichmy, „ani jedneje." To jich změrowaše, a to powědachu dale. Bórzy Prusakojo z cyłej hudźbu do Budyšina začałnychu, pyšni, změrni, přećelniwi mužscy, kotrychž měšćenjo, pola kotrychž běchu wobydlenje dostali, přećelniwje hospodowachu. — Ale započatk z raćinu běchu pola Zwonkownych Bohatych wrotow tola činili. Dwaj mócnaj kolikaj leżeštaj na křiž nad nizkimaj khěžkomaj při Zwonkownych Bohatych wrotach. Chcychu wrota z wozami zarać. Ale přijedy hač Prusojo do města začałnychu, běchu wšitko preč wzali, a zastup do města njeběše zadźěwany, štož na Prusakow dobry začiš činješe. Z Budyšina čehnjechu Prusacy do Drježdźan a tam zbožk porazychu. — W nocy pak do dnja, na kotrymž Prusacy přićahnychu, ležach ze mojim towaršom w swojej komorcy a spach. Wokoło dwanaćich pak naš starši towaš, jedyn sekundan do komory zastupi wołajcy: „Wój liščy, won z ložow! Woblečtaj so hnydom! Pójće sobu na dwórniščo. Tam je khort sam!" Hnydom běchmoj so wobleklo a běžachmoj najspěšnišo na dwórniščo, hdźež tysacy ludźi cychnowachu, wosebje telegrafy potornowachu, železne kolije zwutorhachu, zo bychu Prusow zadźěwali, do Sakskeje so nawalić. Khwilu wrótnemu cychnowanju powróćerjow přihladowach, potom so domoj wróćich. Mój towaš wza sebi k wopomnjeću kruch koproweho dalokopisneho grotu k wopomnjeću sobu a je mi jón pozdźišo skradzu pokazał.

Smjerć maćerje. Nan a mać chcyštaj so na wuměnk podać a zarjadowaštaj sebi wuměnk na dworje: pisanu jstwu z rjanej kuchinju, najstwu jako lěharńju. To běše w lěće 1846. Mój bratr Jan běše so woženił z Haužu, rodźenej Wićazec z Delnjeje Hórki. Wón bydleše ze swojej žonu na tutym wuměnku, hospodarješe z nanom a móješe pozdźišo měnku, hospodarješe z nanom a móješe pozdźišo měnku kubło přewzać. Sotra Hana běše po slubje z kublerjom Handrijom Zobu, Handrij běše so slubił z Madlenu Wićazec, ćetku Janoweje žony. Ja běch w Budyšinje na šuli. Tu skhori w lěće 1848 naša dobra mać wumrě 21. wulk. rózka 1849.

Druha nanowa žeńtwa. Nadobo so wšitko přeměni. Naš nan, tehdy 54 lět stary, woženi so kónc tuteho lěta z Hanu, rodźenej Nowakec, zwudowjenej Gruhlowej z Křiweje Boršće, kotraž jemu dźowku Marju, pozdźišo wudatu Bajerowu, a syna Augusta sobu do noweho mandźelstwa přiwjedźe. Janej so nětko na našim kuble wjacy njespodobaše, wón přesydli so ze swojej žonu na swoje hospodarstwo we Małych Malešecach, Hana wuda so na Zobu, Handrij dźěše do měry a dyrbješe do wojakow hić. Naš nan by jeho wot wojerskeje służby rady wukupił kaž někdy Jana za 200 tolerow, ale wot lěta 1849 sem njeběše wukupjenje wjacy dowolene, a tuž je Handrij dyrbjał tři lěta służić, a to w Roßweinje pola lohkich jězdnych. Prjedy pak, hač běchu te tři lěta zašle, wuda so nowy zakoń, zo smědźa so wubrańcy wukupić, a tuž naš nan Handrij wot hišće zbytneho wojerskeho časa (wón traješe tehdy za jězdnych šěsć lět!) za 150 tolerow wukupi. — Hnydom po tym woženi so Handrij po jutrach lěta 1853. — Handrij běše z pyšnym wojakom. Běše sebi wosebnu wojerſku drastu z najlěpšeho wyškowsk. sukna zešić dał, kotraž jemu jara derje přisteješe. Wyšk, kotremuž běše so dyrbjał předstajeć, běše drje prajił: „Nic po předpisu!" ale běše tola jemu nošenje drasty dowolił. —

(Skónčenje sćěhuje.)

žo dospolnje strowy, na cžož jeho puschczi. Hodžinu poldžišcho T. hižo w žiwojim kožu leżeše, so by žo po napinanjach „žmjercje“ i dołhim a krutym sparjom wocžerstwił.

Mjenowanje, kak so to stawa, so wjele wjacy hač jara mało. Tuchwilu so wjacy njeje, hač so wjele mjenje. Tuchwilu so wjacy njeje, hač so wjele mjenje. Tuchwilu so wjacy njeje, hač so wjele mjenje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 233 | Budyšin — Sobotu 5. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Italčenjo při ćežkich wojowanjach postupuja

Do Roma je powěsć dóšła, so su italscy wojacy abeźynske město Adigrat w provinzy Tigre wobsadźili. Pola města Adua so abeźynscy wojacy italskemu postupowanju sasahle pscheciwjachu. Wokolina města Adua ma so wjeršy jako dospołnje organisowane žrjedźiskego pschec wjenja wobhladowacź. Hamtske liczby wo morwych a ranjenych w Romje wczera hischcze njeběchu znate.

Italska wschitkim powěsćam njepschichłońuje, kotrež so wo wójnje w Abeźynskej po žrjedźe rozschěrjeja. Skepsowosć a myšl italskich wojakow stej po powěsći z Romiera dobrej. So je italske wójsko teš se Somalskeje na Abeźynsku wucźahnyło, so pjatk wječor w Romje hischcze hamtsky njepotwjerdźesche. Knježeństwo pak teš powěsće njeje wotpokasało.

Schtwórtk rano su italscy wojacy rěku Mareb pschekročili. Tuta rěka je so psched 40 létami jako mjeza mjez italskej kolonizu Eritrejskej a Abeźynskej postajiła. Domorodni jězdni jako prěni do Abeźynskeje jěchachu, jim pěchowachu pěschcy z tankami a artillerija. Mjez tym so wojacy postupowachu, wjele létadłow kraj wobhonjesche. Italscy wojacy su schtwórtk njehdże 20 kilometrow postupili, so běchu hischcze njehdże 20 kilometrow wot města Adua zdaleni.

Ćežke škodowanja na woběmaj stronomaj

W rozprawach, kiž su do Londona dóschle, so wojjewja, so je pjatk dopołdnja k ćejšemu wojowanju mjez italskimi a abeźynskimi wojakami wo město Adua dóschło. Najsahalischo je so w krajinje Adame wojowało. Reuterez telegrafowarnja je z Addisa Abeby zhonila, so su abeźynscy wojacy pod wjednistwom wjerscha Seyouma pola Adame porazku pocjerpili. Prjedy pak běsche abeźynske knježerstwo wojjewilo, so su so jeho wojacy wulkotnje sakitali a so tej wobě stronje ćejšle schkodowanja pocjerpilej.

Něsto je też njedaloko hory Mussali (blisko franzowskeje Somalskeje) k bitwje dóschło. 50 000 **Abeźynjow dyrbi postupowanju Italczanow na jelesnizu sadźewacź.** Italczenjo na tutym městnje 96 tankow zbudźeju a maju wjele létadłow k ruzy. Kaž Reuterez telegrafowarnjna powě, je z Harrara do Addisa Abeby telegramm dóschoł, **so je so na połodnischej fronce Ogadenskeje provinzy pjatk rano ćejšla bitwa bita.** Abeźynjenjo su pjeća 2000 morwych a wjele sranjenych měli. S wokolinu hory Mussali su so italske létadła k połodnja do Dessije nastajile, hdźež ma abeźynski krónprynz swój hłowny kwartěr. Wone po nuzy bomby mjetaju. Ludźo Danakilskeho ljudu, kiž w tutej krajinje bydla, su so ze stróželemi wobjeli, dokelž prěni króć w zwojim žiwjenju létadła wobladachu. S Addisa Abeby so powě, so italske létadła nad Tigrejej provinzy létaki dele mjetaju, na kotrychž steji: „Pschijimajcze italske pschecjelstwo abo wumrěcze". Wobhladerstwo so namotwja, so by so wot Abeźynskeje wotdźělilo a zebi nowehu fralu wusmoliło.

Tři italske fron'y

S Abeźynskeje so powě, so su italske létadła na město Adua pjatk wospjet bombu mjetałe. Abeźynjenjo su pjeća jene létadło potřelili. S wječora Adua je so 12 000 muži abeźynskeho wójska do Eritrejskeje malko a někotre italske patrouille sniczito. Reuterez telegrafowarnja zhoni, so su Somalojo a italscy domorodni wojacy k abeźynskemu wójsku pschešli.

Jendźelske nowiny pišaju, so Italczenjo na tšoch městnach nadobo je zhromadnym wójskom pschecźiwo Abeźynskej postupuja. S najsahlnischej mozu wonì pjeća wot połnoty Eritrejskeje na město Adua cjahnu. Druhe wojowanje je so z połodnja Eritrejskeje pschi horje Mussali sapoczało. Třeća fronta je so w Ogadenskej njedaloko Ual-Uala wutworiła. S Addisa Abeby je so pjatk pjeć abeźynskich létadłow na frontu wupołčało. Wone brónje a pschikazy abeźynskim wójskowym wjednikam njesu.

Leczenje do Addisa Abeby so njeporadźiło

Pjatk běchu italske létadła spytali do Addisa Abeby leczeć. Wjedro pak běsche tak njepschichodne, so dyrbjachu so sazo wrócić. Abeźynske knježerstwo je pschi radiowych rozmołwach a na strategiskich wažnych městnach w Addisu Abeby dało maschinske třelby pschecźiwo létadłam postajić. Domy italskich stejcanow so z wojakami schkitaju. Sostupjerjej němske powěsćerje je so hamtsky wobkrucziło, so su letarjo město Walkait nadpadnyli. Druhaj letarjej stej na Jamadio bliško rěki Jedjo bomby mjetałoj. Tři wozoby so morichu, schešći wozowom so zranichu. Letarjo so jenoż do wojakow a wobeju do telegrafowarnjow měrschu. Też na froncje w Ogadenskej su italscy letarjo bomby mjetali. W Korabi a Gerlogibi liczba woporow njeje znata. Italscy letarjo też letaki w amharskej rěcźi wotmjetachu.

Prěni wulki swjedźeń dobyća w Italskej

Wczera je so w Romje prěnja powěsć wo dobyću italskeho wójskowjedźiwa. Na pjatk wječor běsche so prěni žrjedźeń dobyća postajił.

W rozprawje so powě, so su italscy wojacy mjeju mjez Barrachitom a Megheom pschekročili a su 20 kilometrow postupili. Pschecźivjenje abeźynskich wojakow pjeća njeje było pschejšyne. Wobydlerstwo je z běłymi khorjojemi smahowało, jako su so italscy wojacy pschiblížili. Italscy wojacy su knyhom wobydlerstwu jědź dali, dokelž běchu we wulkim hubjeństwje.

Italczenjo nad tutym dobyćom wupkaja. Jich wjesele nad poradźenym postupowanjom so z khutnym politiskim położenjom njeponjeńscha.

Italski swonkowny hamt je pjatk wojjewił, so su italscy wojacy pjatk popołdnju mjez 3 a 4 hodźin abeźynske město Adigrat wobsadźili.

Abesynski wójnski pokład

Po abeźynskich zakonjach so pjenjezy z abeźynskeho wójnskeho pokłada njesmědźa bracź, doniž wójna njeje wudyrila. Schtwórtk je so wójnski pokład wotewrił. Sakład tuteho pokłada je wójnski dobytk, kiž su Abeźynjenjo Italczanam po bitwje pola města Adua psched 40 létami wotewzali. K temu pschiliczi so hischcze zawostajene zamóženje prjedawšcheho abeźynskeho kězora Menelika a dźěle zamóženja kězorki Saudity a nětčišcheho kězora Haile Selassie. Hódnosć wójnskeho pokłada so dožyła na 20 hač 25 miljonow Marije-Theresiskich tolerow woblicza.

Drohota w Italskej

W Italskej su w poslednim czasu drohoty khětro žylnje sacźuwali. We wulkowikowanju su płaczińny hižo w auguscze postupowale. Nětko so wone pocźinaju na płaczińny w drobnowikowanju wusfutkowacź. Płaczińny we wulkowikowarstwje su wot januara hacź do augusta wo 16 prozent w pscherěsu postupile. Zyroda je so wo 13 prozent podróžiła. Płaczińny tekstilowych tworow su so wo 21 prozent powyschiłe. Metallowe twory pak su samo wo 30 prozent dróžsche.

Zastaranje z cyrobu na kóždy pad zwěsćene

Po pohnuce němskeho propagandowego ministra dr. Goebbelsa su so schtwórtk w němskim ministerstwje za ludowe powuczenje a propagandu a w němskim ješerowjerskim ministerstwje pod wjednistwom němskeju ministerwa dra. Goebbelsa a R. Wattarja Darreja rozrěčowanja wotmětke wo zhromadnym sastaranju wobydlerstwa z zyrobu, wobježe wo sastaranju Barlina. Pschi rozrěčowanju so zwěsći, **so je sastaranje wobydlerstwa z chlěbom, bernami, howjazym, cjelazym a skopjazym mjasom, rybami, mlokom, jejemi, zokrom a wjele druhej zyrobu zawěsćene.** Wěsty njedostatk pokasuje so jenoż w sastaranju z butrami a mjenje se zwinjazym mjasom.

Zběrki jenoż za zymsku pomoc

Němskostatny poručeńz za sfutk symskeje pomocy Hilgenfeldt je zdźělił, so su so Snutskowne mižijonstwo, Němski charitatiwny swjazk a Němski cjerwjeny křiž swojich naspomnskich sběrkow wzdale. To jee so na zakładze dorěcźenja stako, kiž je so z tutymi swjazkami wujednało. Lětša jenoż sfutk symskeje pomocy zyrobowe sběrki pschewjedźe.

Wótra jendźelska rěć přeciwo Italskej

Skoro wschitke politiscy wažne jendelske nowiny su so pjatk w dležich nastawkach z wudyrjenjom wójny w Abeźynskej a z jeje možnymi jeźěwkami kaž też z wobrónjenjom Jendźelskeje saběrase, kaž je zebi nětčišchi kongreß konserwatiwneje strony žadał.

Jendźelski lud sacźuwa, so smeja sankzije jenoż žnadny wliw na Mussolinijowe wójnske pschehewdowacze. Wón pak też wojerśku złakosć Jendźelskeje pschi nětčišchich wuwiczach zwětowe politiki sacźuwa. Tak je też zrozumicz, so je zebi kongreß konserwatiwneje strony žadał, **so by so prjedawischa móz Jendźelskeje w zwěcze sazo wobnowiła.** Wschitke rěcze a wschitke nastawki w jendźelskich nowinach stejachu wczera pod sacźischcźom praschenja Sdrzedźoseńskeho morja.

Najwótrischo su wczera Londonske nowiny „Times" pschecźivo Italskej pisałe. Wone Mussolinija nadpaduja, so jako pschicźinu wójny interesy Italskeje mjenuje, kiž pjeća po měnjenju najsćipschich kritikarjow zyle wopaki pohudźuje. „Times" pišaju, hdyž chcedźa zobudźiwy Swjazk Ludow italskemu nadpadej směrom pschihladowacź, **potom stej wustawa Swjazka ludow a Parižske sćerjenje mortwej.** Hdy pak stej wonej mortwej, potom so žwět wjazy njeprózuje, so by wójnam sadźewak.

Tehodła je też winowatosć Jendźelskeje pjeća zyle sacźuna. Dołhoż wusłuchi Swjazk Ludow wobsteja, so **jendźelske** knježerstwo jich dźerži. Też nowiny „Daily Telegraph" italske postupowanje sacźuwaju jako něschto, schtož w stawiznach dotal njeběsche znate.

Londonski pschekupiki žwět so wuzbeje žylnje za wustutkowanja hospodarskich sankzijow sajimuje. Italska je sajanje wjele metallow a wuhla w Jendźelskej kupowała. Wobkhodniży so boja, so Italska bórzy w drubich krajach žwoju potrjebu kupuje. Hdyž by Italska pschestała tutu žwoju potrjebu w Jendźelskej kupowacź, bychu tam tyšacy ludźi dźěło zhubili. To tej jendźelske knježerstwo derje rospomina a tehodła je Jendźelska w tutym nastupanju trochu wuwjasana, so njemóže se wschej rasnosći pschecźivo Italskej postupowacź. Hacź runjež je žwoje wójnske łódze do Sdrzedźoseńskeho morja pósłała, so najsterje nima wocźakacź, so wona někak pschecźivo Italskej sakrocźi. Móžno też je, so k tomu dóńdże, so budże Abeźynska žwój kraj a žwoje wobstacze dyrbjecź słónczinje zanna sakitacź.

Suvichowy telegramm na Zwjazk ludow

Do sekretariata Swjazka ludow je telegramm z Roma dóschoł, w kotrymž so italski statny podsekretar Suvich na telegramm pocźahuje, kiž je abeźynske knježerstwo 2. oktobra Swjazkej ludow pósłało. Suvich pschecźivo abeźynskemu wojjewjenju saprěwa, so je so na tutym dnju njeźju žane hibanja italskich wojakow i połodnja hory Moussa w Aoufsiskim sultanaće wotmětke. Nimo teho wón na to dopomina, so je w tutej zronje njesa mjez Eritrejskej a Abeźynskej hischcze zgyła njeje postajiła.

Abesynska Zwjazkej ludow swěrna wostanje

Abeźynski swonkowny minister je nowy telegramm Swjazkej ludow pósłał. W nim so wón na italski telegramm pocźahuje, w kotrymž Italska žwoju samolwitosć za nadpad do Abeźynskeje saprěwa. Abeźynske knježerstwo:

Francowska wojerske sankcije wotpokazuje

Francowska ministerska rada je žo pjatk popołdnju ½4 hodź. pod pschedsydstwom presidenta republiki Lebruna seschła. Jeje wurahowanja trajachu hacź krótko po 6 hodźinach. Po poźedenju je žo rosprawa wojjewiła.

S njej žo sdźeli, so je ministerski pschedsyda a swonkowny minister Laval wobschérnje wo mjesynarodnym pokoženju rosprajał, wobźeuje wo nětkrjschich jednanjach Swjaźka ludow. Ministerska rada je kefitej franzowskeje wotmołwy na jendźelsku notu pschihłosowała.

Ministerska rada a Laval běschtaj pschesjene wo dotalnym sadźerjenju Francowskeje a wo jeje pschichodnym sadźerjenju w Genfje, schtož italsko-abesynske praschenje najstupa. Wona je Lavalej žiwoje polne dowerjenje sa nawjedowanje jednanjow w radźe Swjasta ludow wuprajiła.

Wschitzy ministrojo běchu pschitomni, teź statny minister Flandin ſ hischeje sawobalenej ruku. S teho běsche spóznacź, kak wažne běsche tuto poźedźenje. **Ministerska rada a Laval staj tuhoj pschesjene, so žo kóžda myśl wojerskich sankcijow pschecziwo nadpadnikej wotpokazuje.** W Parizu źebi myślła, so wschitke kraje, kiž su w Genfje sastupjene, runje tak myślia, wobźeuje pak Jendźelska.

Ministerſti pschedsyda Laval je teź rospominał, kajke „hospodarske ſankzije“ budźa, kiž chże wón podpiſacź. **Hospodarske ſankzije wupschestrěja žo wot sapowědźenja trediła hacź k ſakaſej wuwoźiwu bronjow a taſtich žurowiſnow, kiž žo ſa wójſku induſtriju trjebaju.** Haj, wone mója kónčnje kupowanje tworow wobmjesowacź abo sakaſacź w kraju, kiž žo ſa ſwadu ſamokwitý ſčini. Sankzije pak njemóža blokadu wopschijeć, dokelž žo tuta jako wojerſka naprawa wobhładuje.

Laval francowski lud k přezjednosći namołwja

Laval je pjatk wječor namołwjenje franzowskemu ludej wudał. Psched ſwojim wotjězdom do Genfa je wón dowěrjenje pohonja, kiž žu jeho kollogojo jemu wuprajili. Wón ſamokwitoſcź na žo bjerje, a wě, kak cźežka tuta je. Tola wón wot ſwojeho franzowskeho luda źada, so by žo wſcheje ſnutskowneje ſwady wostajił a žo na ſhromadnu wulku wěc ſwonkowneje politiki dopomnił a w tutym nastupanju ſwoju jednotu psched ſwětom pokasał.

Ze Serbow

W **Budyschinje** 5. oktobro 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

W modlitwach za narod prošu
W horju, we radosći;
Kóždu ranu jemu košu
Swěrny we luboſći. **Ja sym Serb Jak Šewčik**

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer plus 3 a thermometer wodnjo 22 ſtopnjow cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer plus 5 a thermometer w nozy 11 ſtopnjow cźopłoty. Rospołożenje wjedra nad ſrjedźnjej Europu je jara njeſtajne. **Powiſokrócjene** njebjo žo ſ jaſnym njebjom **wotměnja.** Powſchikowne pak je wjedro měrne. S měſtnami žo teź ſlabje podeſchcźuje. Nižina, kotraž ſ Jendźelſkeje do naſchich ſtron cźehnje, **rozpaduje.** Tak njerzebamy njepſchihódneho wjedra wocźakacź. Nad Sźrjedźoſemſkim morjom je drje žo nižina wutworiła. Je pak malo wuhladow, so ſměje tuta nětkajši wětr na wjedro w ſrjedźnjej Němſkej. — Jutſje njedźelu ſtónczko 6,07 hodź. ſkhadźa a žo 5,29 hodź. khowa. Měźacźt ſkhadźa jutſje popołdnju 2,42 hodź. a khowa žo wjeczor 11,27 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Malo pſcheměnjenja nětkajſchcźeho wjedra.**

*

— **Tuni ſarjadniſki wožebity cźah na ſwjatoku tydźenja do Barlina.** 12./13. oktobra pojědźe tuni ſarjadniſki wožebity cźah ſ Shorjelza do Barlina. Jěda je žo wo 60 prozentow potaniſchila. Cźah w Shorjelzu 7.50 hodź. wotjědźe a 11.39 hodź. do Barlina na Shorjelſke dworniſchcźo pſchijědźe. W Barlinje cźah 13. oktobra 20.25 hodź. wotjědźe a 0.12 hodź. do Shorjelza pſchijědźe. Jěda płacźi wot Lubija 3. rjadownje tam a ſem 7,60 hr. Jeſenſka teź płacźiny hódne pſchenoſowanja wobſtara. Dokelž móže žo jenož wobmjesowana licźba ſedźnych liſcźkow wudacź, njech žebi kóždy ſ cźaſom liſcźik wobſtara. Nadrobniſche je ſhoniecź we wudawarniach jězdnych liſcźkow a puczowanſkich běrowach.

— **Jutſje ſa tydźeń wobkhodna njedźela w Budyſchinje.** Kaž wjſchichi měſchcźanoſta woſſewja, budźe njedźela 13. oktobra ſa Budyſchin wobkhodna njedela. Tehdy budźa klamy wot dopołdnja 11 hodźin hacź do wjecźora 6 hodźin wotewrjene.

— **Schtó je podhladnu wožobu widźał?** Pjatk pſchi-połdnju w cźaſu wot ½1 hacź do něhdźe ½2 hodź. je dotal **njeſenaty** paduch **žebi ſ pakliczom** durje pitarnje ſarjadowniſtwa **Tuchoriſteho pohrjebniſchcźa** wotewrił a žo do pitarnje **dobył.** Wón je brunu pjenjeznu kaſetu kradnył, **w kotrejž** běſche tójſchto pjenjes. Schtóž **móže** wo tutym paduchſtwje **něſchto** ſdźelicź, žo proſny, so by žo pola kriminalneho wodźělenja ſamokwił. Sdźelenje žo jako dowěrliwe wobhładuje. Teź žo wo powěſcźe proſny, hdyž žo kaſeta něhdźe namaka.

*

Khorhoje na zyrkwinſtich twarjenjach.

Statny minister ſnutſkownych naležnoſcźow je po dorozumjenju ſe ſtatnym miniſtrom ſa zyrkwinſte naležnoſcźe na ſakładze ſtawa 4. ſakonja wo ſtatnych khorhojach 15. ſpet. 1935 ſcźehoważe postajił: „Hdyž maja žo po mojim wukaſu wo wupowěſnjenju khorhojow na ſtatnych twarjenjach ſ 8. junija 1935 ſjawne twarjenja powſchikownje ſ khorhojemi debicź, maja žo twarjenja zyrkwinſte twarjenja jenož je ſtatnej khorhoju wupyſchicź, chzeda-li pak zyrkwje pſchi druhich pſchileżnoſcźach khorhoj wupowěſnyć, móża teź zyrkwinſte khorhoje k tomu wužicź.“

*

S **Delneje Kiny.** W naſchim hoſcźenzu ſapſchihłowachu žo ſrjedu popołdnju nowi gmejnſzy radni **Wowniowſkeje** wjeſneje ſkupiny. Strona a jeje wothlěże běchu derje ſastupjene. Po napominajuzych ſłowach wokrjeſneho wjednika Martina žo jenotlíwe ſobuſtawy ſapſchiſahachu. Kimo toho teź ſtronjan wokrjeſnuy hamtſki wjednik Smarsły porěcza. **Nowi gmejnſzy radni žu ſe Wſchankezy:** Jurij Domſchka, Jakoff; ſa **Wrěsynku:** Rich. Mjeltka, Hanź Pětſchka, Hermann Pětſchka, Helmut Kern; ſa **Bork:** Max Rjelka, Helmut Schuſter, Erift Koll, Arnoſcht Schneider; ſa **Maſkezy:** Guſtav Nowak, Guſtav Keſk, Hermann Sſpkora, Max Bartko; ſa **Nadjaezy:** Rudolf Kaiſer, Max Redewald, Pawoł Gar-bar, Arnoſcht Wicźas; ſa **Delnju Hórku:** Alfred Rychtař, Erich Köring, Arnoſcht Kaſpar, Kreńź; ſa **Hnéwezy:** Heinrich Pětſchmann, Adolf Kroſcha, Měrcźin Hanuſch, Jan Błažij; ſa **Cźichońzy:** Max Dejka, Korla Hennig, Jan Schołta, Arthur Mauſch; ſa **Wownjow:** Pawoł Kruža, Auguſt Kozor.

S **Debjerkez.** Jako běchu pjatk popołdnju tudomny kuježi ſtót ſ pajtu domoj pſchihnali, ſo w hródźach bohladachu, ſo běſche ſo jena krowa ſhubiła. Krowu wſchudże pytachu, tola najprjedy ju njemóžachu nihdźe namakacź. Stónczinje pak pytnychu, ſo běſche žebi krowa po wobſkorim ſkhodźe na žynowu kubje ſaléſła. Tam žebi wona měrnje da žyno žłožacź. Pſchi wſchém pak měſeſche ſo hiſchcze njeſłoże. Deški pod njej ſo ſlamachu a krowa ſo pſchepadowaſche. Dokelž ludźo domach njeběchu, dyrbjeſche krowa hacź do wjecźora na žynowej łubi wutracź. Potom pak na ſkhód deſki a ſlomu nakładźechu a krowu ſpytachu ſ wopjecźizu dele puſchcźicź. Tola to ſo ruczíſcho praji hacź cźini. Krowa ſo tajkemu pſchedewſaczu ſpjecźowaſche. Tak dyrbjeſche dźeſacź muži horjeka ſtejo krowu ſa pažy dźerjecź a pomału po ſkhodźe dele puſchcźicź. Njewſchédna jeſba pak bu ſa krowu ſpěſchniſcha a ſpěſchniſca a ſtónczinje ſo ſtócźo do ſtomy ſuny a njeſło padże. Wſchitzy běchu wjeſeli, ſo běſche ſo wukhowańſki ſkutk tak derje poradźił.

S **Hodźija.** S Budyſchina pſchikhadźazy wožobowy auto ſ ſchiwčhakom ſo krótko pched Hodźijom wjerhacź pocza, pſchi cźimž pſchiwěſchał ſo pſchecźiſkny a ſo ſ pra-wego boka dróhi na lěwy bok wjeceſeſche. Pſchiwěſchatej ſo pſchi tym tſcha pſcheraſy. Dalſcheje ſchkody njenaſta.

Z Radworja. Wčera pjatk ſwjećeſtaj tu na tak mjenowanym wětrniku Jurij Domaška a jeho man-ſka Hana rodź. Libšec ſwój słóborny kwas. Jurij Domaška je jako wokoloſnošer ſ mydłom a tkaninami po ſerbſkej Łužicy daloko a šeroko znaty. Na-rodźił je ſo w Milłkecach, ſusodnej wſy Radworja, jeho mandźelſka pak pokhadźa z Cźeſkec. Pred nékotrymi njedźelemi je ſo teź 25 lět minyło, zo ſebi Domaška khěžu na wětrniku kupi, kiž dźenſa hiſće wobſedźi. Tehdom bě khěža tak rozpadana a njenſahladna, zo ſebi nimale nichtóń njezwěri, ja kupić. Dźenſa pak je tak ponowjena, pyšna a čiſta, ſo ſo kóždemu lubi. Někotryžkuli ſnadź ſebi mysli, zo je hakle pred krótkimi lětami natwarjena. Hačrunjeł Domaſcy tehdom jara wotradźachu, ſtaru khěžu ku-pić, ſebi ju tola kupi. Wón ſpuſcźeſe ſo na móc a wutrajnoſć ſwojeju rukow a wědźeſe, zo ſo z krutej pilnoſcźu a dowěru na Božu pomoc wjele dokonjeć hodźi. A tuta dowěra jeho njeje zźehała. Mohła-nan a mać ſtaj teź ſwěrnaj čitarjoj „Serbskich Nowin.“

S **Klukicha.** Nad pomérnje bohatym běrjazym wu-noſchkom ſmě žo tudyſchi kuježi dwór wjeſeliċź, když powſchikowanje jenož pokožu wunoſchka ſ normalnych lět ſdźěramy. S bohatym wunoſchkom žohnowane pola wokoło Sachkowa ſe ſwojej dobrej hlinojtej pódu, kotrejž létuſchu ſtrašchnu žuchotu wubjerzachu, ſwješcza teź we

Dołhoj móże žo lud na žiwe burſtwo ſepjerać, budźe pſchezo a pſchezo ſažo ſ tutoho nowu mózˇ cźerpacź.
Adolf Hitler.

Hanka

Powěſcź ſe Sserbow
wot **Mikl. Andrizkeho.**

23] (Pokracźowanje.)

Tónkrócź žo ſtruchła doba njewſchédnje ſahe pſchijetwi. Sažo dużli hewak mokre wětry pſchileżachu a pjerzechu ſ lodowymi kapkami. Naſch rataréſki lud wjazy na žo podobny njeběſche. Dźeń wote dnja žo to brodźeſche w mokrej pjerſchczi a w deſchczach. Strowa barba wuſmahnjeneju rukow a wobliczkow cźékaſche a žo ſchérjeſche, kaž wołojane mróźna, kotrejž žo wjerſchkowo dótkachu. W auguſtiſkich horzych ſtimkach běchu žo nam bérny ſapadłe a ſaparite, a rjana naſyma bě naſcha na-dźeja.

Nětko dyrbjachmy drobne, trupatwe, nahnite, rédke bérny ſ błóta wurywacź, a pod kóždym pjenkom nimale ſ porſtami do ſhniliny ſakopźichmy. Pſchichodne Boże žně pak žo ſkoro ſawłóczicź njehodźachu. Konjom a howjadam ſhrubichu ſwěrcźate pleza a khribjety, a do poſlednjeje nitki ſmokwinowſchi hoſpodař ſe ſwojim ludom domoj khodźeſche, dyrkotajzy žo doma k wohnišchcźu cźiſchcźachu — a pſchemjerznjenym ſtawam, ach kak jim mila cźopłota kahodźeſche. Jenož kwěkanzy na bolazych porſtach tak pa-lachu. A kak potom polſtoka ſeſkodźi. S wulkeje ſchkle žo ſ mróźelu kur wurwali, a po zyłym cźéle žo cźopłota ros-promjeni. Podobne ſacźuca měſejeſche po hródźach ſtót, hdyž poleze ſawonja a nohi naſtupichu na ſuchu běłoſtnu ſłomu.

Tola jenož žyłne a mózne poſtawy w tajſich njehodach bjes ſchkody wutrachu. Wjele ludźi khorjeſche, a „ſtara cźeta“ w Kruſchojzach njemóžeſche krédkow nawukaſowacź, žalobow dowaricź a kapkow dodawacź ſa ſtót a ludźi. A jeje lékarjenje pomhaſche, wſcha wokolnoſcź je jeje khwwalby polna.. Jenož ſ knjeſom wucźerjom žo njeczinjeſche a nje-cźinjeſche.

Tón dale bóle běbnjeſche. Mokra a ſymna naſyma bě jeho boraſyła. Žałoſtna ſymiza jeho wotſchaże, a hdyž bě po njej a po ſdaczu łépje — bołoſcź ſ wutrobje poſtupi, a ſuchi kaſchel wobeheſo cźłowjeka nadpadowaſche, ſo je ſtyſkno bywało poſłuchacź. Njedźiwajzy teho chyzyſche Fryzo ſtrowy rěkacź. Se wſchěmi mozami duſche a cźéła ſo ſmjerzći ſtajeſche, kotraž ſo pſchibližowaſche a jeho dyr-bjeſche morieć. Ale po něcźim ſo żelesnemu ſakonjej po-kloni a ſo podda. Pſchi prédku někotre hodźinki ſpuſcźeſi, bórſy pak wſchitko. Młody „ſchulař“ bě bjes ſchule, a wucźomz ſ Wětſchowa ſo njeho wuwucźowaſche.

Struchle pſchedjeſche ſo ſchularjowe poſłednje pod-leczo. K poldnju by ſtawał a na ſmérkach ſo hižo ſažo léhał, ſo by wažił a licźił njeſkónczne hodźiny dołhich bjesſparnych nozow. Ale runje tak ſe běchu dny, kotrejž w dźědowym ſtole pſchebywaſche, wot ſtareho knjeza farara jemu pożcźenym. Bołoſcźow njemějeſche, njepſchcźeſcź ka-ſchel jeho mjenje krjudowaſche a tak ſo młodźenz w ſłódkej nadźiji kolebaſche, ſo budźe bórſy zyłe łépje.

K tomu jeho cźaſto ſtara cźeta wopytowaſche, kotraž běſche wubjerna pěſtowicźa khorych. Ssam wobwodny knjes ſyſił ſ Khocźebuża by žebi ju ſkwalił, ſ njej ſažorto-wał a jej dre teź ſe ſortom: knjeni kollesyna rěkał. Wón njeběſe naſdaty, ale rad wužitkowcź jeje proſtych ſrédkow pſchipóſnawaſche a jeje rosumne rady. Teź wědźeſche, ſo „knjeni kollesyna,, hnydom pſcheſtajnje lékarcź, hdyžkuli ju pożada. Tak žo wobaj jara wobrjeſeſchtaj, a wołebje pola wobeheſo wopuſchczeneho wucźerja ju knjes ſyſił rad widźeſche. Knjes wucźeř bě ſam, nikoho njeměžo, młody bě wožyrocźił, bratſja a ſotry, je-li ſanych měł, ſo k njemu njeſnajachu. A dobrej ſonje bě jeho zel.

A Rjiſcha jej njewobaraſche, dokelž teź w nim bydleſche ſobuzelniwa duſcha. Nawopak: teź ſam by wob dźeń druhdy k ſužodnej ſakocźił, a wjeczor tam pſchecźo pſche-bywaſche. Potom by žo ſ nim rosmołwjał, jemu nowiny cźitał abo, měſeſche-li khory mozow doſcź k tomu, jeho huſłowanju pſchipoſłuchał. Tak luboſnje nichtó hudźicź njeſnajeſche, kaž knjes wucźeř.

*

„Witajcze, cźeta! To žu k nam žadni hoſcźo. Wy drje ſcźe ſo zyłe na naſ roſsněwała, ſo ſo naſ tak ſdalujecze!“

„Ó, nè wſchak, nano!“ ſuzodźina Lubuſchoz nanej khwatnje wotmołwi. „Kaž dźe to pola burow bywa: byrnjeſ ſtare kóſcze ſobu njechaſe. A nětko hiſcheze mamy toho młodeho knjeſa teź! Wón je, khudźina, tak ſam, — a wěſcze. wot njeho žym wſchak teź k Wam pózłana — ale jenož na wokomik. Wjele dobreho Wam wot njeho njeſu, a wołebje Hanzy. A wón waž nutrnje proſyci dawa, ſo bychcźe tola dowolił, ſo by Hanka na khwiſtu ſo mohła žmět k njemu ſańcź. Wón ma jara wulku ja-doſcź ſa njej!“

„Tak?“ Haj mojedla, dhze-li Hanka, cźekodła niż?“ ſlěvy nan ſpodźiwany wotmołwi. „A kak ſo Waſchemu khorenu wjedźe?“

„Luby Božo, hórje hacź žam myſłi. Kak rad by ſažo njeſ nkódy, ſtrowy lud ſo wrócźił a kak ſo ſ doworu, kaž dźěcźo, po zyłych hodźinach wo ſtrowotu modli. A khdyž poſłednje liſcźe ſwotpada, drje jeho žwěcźka haſnje.“

„Ja žym hotowa, cźeta“, rjekny Hanka, kotraž bě, rosmołwu khyſchawſchi, žebi jenož rubiſchko na hłowu cźiſtła. Wonka ſo liješche.

„Hanka, to žu pékna. Młody knjes dawno njeſcźěmje hlada.“

Mjelcźizy ſchéroku dróhu pſcheběhnyſchtej. Hižo cźeta durje wocźinjeſche, khdyž ju Hanka ſa rukaw ſhrabny: „Hiſchcze niż, cźeta. Wokomik wocźakańce“. Wjeczorne žmérkanje dowoloſwaſche, jej do wobliczа ſhladnyeż. Błéda běſche kaž ſcźéna. „Cźeta, mi je tak tužno — khiba ſo hóch ſo wrócźiła?“

„Schto to? Schto je tebi ſwadźiło? — Ale pſchecźo pói! Wohledaj ſo do ludźi. Derje wėm, ſchto cźe trachi. Drje-wa deje ju na tebi rubali hižo doſcź — ale njeſtaraj ſo! Nětko, khdyž ma žmjerczi poł na jaſpku — a wołebje žym-li ſama pſchi wamaj — ſo nicźeji majany jaſyſ wo tebje njewótrěje. Kſchešcźanſki ſkutk je, khorych wopyta-wacź. A tuj dże pói, dźeje cźakacź njeżmé. Pſchedy pak žebi ſyłny wótrej, a teź pſchi nim nutſka ſo kruta cźiń. Buď pſcherzelna, pſchewin ſo, cźeź ſ nim wjeſele, ſo ſo ſam ſažo roſwjeſeli.“

Tak běhneho žebi Hanka njebě wucźerja myſłiła. Ho-towe hubjenſtwo. Kaž cźéło, tak wbohuſchcź we łožu poł ſebjeſche, leżeſche. Tajkehole jeho do kaſcheja pokójcź a ſ rubom ſawodźeſcź . . . Jenož wocźi ſo hluboko ſ dołcźkow ſwěcźeſchtej kaž někoho, ſchtóž hižo nadſeńſke kraſiny widźi. Mótſje dyżyſche ſo Hanzy ſpłakntcź. Ale cźeta ſtow-lumliwje ſakaſchlowa, a Hanka krucźe porzty do dłónje ſtłóczi.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

šich lětach spokojazy wunoschk běrnow a też druich płodow. Na kóždy pad je tajki dobry wunoschk zwjeazy, hdyž je to tola powschitkownoscźi k lěpschemu

S **Njeswaczidła.** Na oktoberske štótne witi běchu žo wara dobre kruwy pschiwjeśe, schtož je ſ dopokasom, so w Ranšchej Pruśej, ſ wotkel štót pschikhadza, lépsche spjozowanje pomérny, hacź pola nas po dołhej léčnej zwjacje. Pschi deschczu, kotryž hermanske tanje padaschе, je drje wopyt cźerpił, tola w běhu dnja bě zyły rjad turnow dóschoł, tak so pschewulki pschebytk njewosta. Dowěz je žo štót ſ paštwow wrócźił, bě žo też wjele rjanych tracźkow pschihnało. Běhałow bě pornjo prjedawschim wikam pomérnje malo, sa to pak prožatow w dožahanej mérje. Płacźiny běchu sa howjasy štót 260—600 hr., sa běhaki 30—60 hr., sa prožata 14—20 hr. Wobkhod je pomérnje pomały. Też réčzny dźeń sa burow bě husčicho wopytany.

S **Stróże** pola Wulkich Sdzarow. Pschi žrjedźin schej hoitwje žebi hajnizy pomérnje žłaby wunoschk zoschpinješechu. Potśelichu jenoż 9 sajazow, 6 karnikow, 9 bažantow a 6 kurwotow.

S **Wulkich Sdzarow.** Njesbožo ſ motorskim kołom mějeśe ludomny motorski koleśaŕ St. Pěskojte mětno dwóch bě ſ pschiczinu njesbóża; koło pschiźidże do wjerhanja a padny. Snjesbóženeho hakle sa někotre hodźiny dojes wědomja pschi jeho kole leżo namakachu. Donjeżechu jeho do starschiskeho domu.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. spowědź, we 8 hodź. němska Boża słužba, dop. ½10 hodź. žerbska hłowna Boża słužba, ½10 hodź. dźěcźikemschenje w Kschižowej cyrkwi, w 11 hodź. žerbśe kschcźenja, w 2 hodź. němske kschcźenja. Pop . w 5 hodź. pobožnosć we wokrjejnej schorowni, ½6 hodź. pobožnosć w Bethesdu.

S **Klitmeho.** Schtwórtk je žo tu pschi bohatym pschewobjenju Hana Marja Schusterowa rodź. Mikischez ſe Kolejschnizy k póslednjemu wotpocźinkej potkowała. Wona bě schče žo w Běłej Wodźe narodźiła a je žiwoju starobu na 76 lět pschinjeła.

S **Klitmeho.** Psched někotrymi dnjemi je žo w Klitmjanskej schuli schromadźizna dla skutka symskeje pomozy wotmětła. Sastupjerjo nazionalsozialistiskeje strony a jeje wotrjadow, němskeho ješiwjazego stawa a wjednizy wjeskich towarjstwow běchu žo sešli. Mésiny nawjednik NS-Ludoweho spomožerstwa rosprawjeschе wo skutku symskeje pomozy 1935/36. Zyrobu sběra skutk symskeje pomozy, skerk puntow pschewjedże evangelska žónska pomoz, drasty pak NS-žónstwo a wótcźinske žónske towarstwo Cźerwjeneho kschiża. Wjeśne towarstwa budża plakety pschesłacź.

*

— **Kaž ſ porjada Lipscźanskeho sćelaka widźimy,** žo žerbske reje hižo **pónđelu 7. oktobra** wječor krótko do 7 hodźin (18.50) pschedwjedu. Na to zhyli naschi cźitarjo kedźbowacź a potom dopisnizy na Lipscźanski sćelak dla wospjetkowanja rejow pótłacź.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měschczanske dźiwadło.

Wčera pjatk wječor hrajeschе žo k prénjemu rasej w tutej hrajnej dobje Marx Halbowa wusnamna cźinohra: „Młodosć". Bažnik a spisowaczel je žyn burskeho rodu a tohodla korjenje jeho mnohe dźěła hłuboko w domownej pódze. 4. oktobra 1865 narodźi žo w Jüttlandže pola Gdanska a je dźeńża jako 70lětny starz w Mnichowje žiwy. Je ſ woprawdźitym wokschehom, jeho strowe duchowne kubła pschijeć. Njenadźenjemy tu w hrě „Młodosć" žanu wuhładkowanosć, ale mjenje woprawdźitosć, tragiku młodych duschow, kotrychž žiwjenje a luboscź krucźe pschimnje, so byschtaj spóznatoj cźeše byczа. S młodostneho sawsyła žo wuroni žwjaty schit dobeždźaceje dusche. Jurij Steinmetz hrajeschе starsa Hoppu. Jeho hra bě hotowy wobraz žiwjenskich naschonjenjow, radosć a targika, luboscź a krutosć. Hans Werder jako kapłan Gregor lubjeschе žo wošebje w rysowanju khtuneho theroretikarja. Han. Ludw. Volk jako młody student bě žo wubjernje do žiwjeje dosć cźeżkeje róle ſaźiwił a bě runje tak putazny kaž Ada Watrez jako wnucźka Hanka. Wobaj rysowaschtaj w naschich pschi dokonjanosći ból młodeju wutrobow wo wěcźne cźłowjeste — na to schtož leži mjes narodom a žmjercźu. Heinz Sißenaut jako Amandus bě typiski we žwojej nimomérny cźeżkeje róle jako duchaŕkaby. Hra je žo wurjadnje derje pschedstajił a na dnju 70. narodninow Dażnika. Arthur Giese saźłuži žebi dźakne pschipósnacze dobreho ženiskeho wutwara a Waltaŕ Ulbrich poda pschihódny jewiskowy wobras.

Přilopk

K žmjercźi saźudženy.

Dla cźeżkeho mordaŕstwa na žwojej 20lětnej pschidatnej dźowcy Elsy Gertrudy Schubertej stejeśe 48letny wjaz krócź dla cźelneho sranjenja połkowanym Max Wolfram ſ Pławna psched pschisaźnym sudom. Jemu žo porokowasche, so je holzu w njepschitomnosći maczerje 15. mejе rano we łožu je žekeru sabił. Sa žurowy njeskutk njemóżeschе žo ſ nicźim sakitacź. Klajnje wobtrucźiśe, so njeje wotpohład mél, pschirodna bjowku morićź. Je jej dhayż jenoż dopomnjenku nadołicź. Hłsiśe na dnju žwojeho cźina jeho w bliskosći jeho bydlenja, kotreż bě énajprjedy wopuschcźił, sajachu. Jednanje žo zyły schtwórtk cźehnjeśe a hakle w pósdnych nóžnych hodźinach wokoło ½10 hodźin wječor bě po połdrahodźinskim wuradźowanju žuda žmjertne połstanje a trajne wotrjeknjenje cźeżnych prawow dla wotmyślenеho mordaŕstwa wuprajł. Wobstorjenу drje wuzud swonkownje mérnje pschija, tola njemóżeschе swoje snutskowne roshorjenje potajicź.

Jeneho snopa dla bróžnje njetwarja.

(Serbske přisłowo.)

P. Krjeczmaŕ:

Nazyma

Winko srawi, stwórba kriwawi.
Wětr ruje, hrimota,
Torha kraźu, kopjeschka.

Winko srawi, radosć krwawi,
Barbna róża, asterka,
Sonnjercźi bywa zotficźka.

Wětřik hraje, pěseń baje.
S dala swónczik klinkota —
K žebi wita putnika.

Potajne žwětło na njebju.

Pósnjeckite nowiny rosprawjeja wo sćežkowazym žortnym pschipadże, kiž je žo wo wóz Królpje w Durinskej stat. Pónđelu wječor pschiridżechu wobydlerjo tuteje wjeski do najwjetscheho roshorjenja. Na wječornym njebju běsche žyte jažna wulka žwęza widżeć. Njebeśe to mežacźt a też niz hwězda, běsche to něschto zyle potajneho, schtož hischeże wobydlerjo njeběchu ženje widżeli. A někotremuzkuli pobéhowasche symtza po thribjerje; pschetož schto drje moht tutón sjew tej dobreho wosnamjenjecź? Wschitko hładowasche k wjeczoru mjelcźo na spodźiwne njebjeśe žwětło, kotreż drje žo druhdy troschu tam a žem pohibowasche, tola stónczinje we wyšokosći wjele tyšaz metrow (tak něhdże wobliczichu Królpjenjo sdalenosć) žo wjazy dale njehbasche . . . Tola sa krótki cźaš žo roshorjenje smérowa, dokeż hódaŕscźo potajneho žwětła žo zhóda. Wjeśni hólzy, kotrjiž po prawom dawno do łoża kluschachu, běchu wulki smij, do kotreho bě chu lampku pschicźinili, do powětra puschcźili. Da w něhdże 500 metrow wyšokosći na Królpjanom žwęcźeśe a do nich telko hrosy sahna. Królpjenjo běchu žebi woprawdże njetrjebawschi starosće cźinili.

1000 hriwnow pschi porodże 10. dźěcźa.

Pschi pschiležnosći narodżenja 10. dźěcźa je wobkhodny wjednik fiimoweje fabriki we Wolfenje pola Dessawy, kotraž k IG-konzernej klusscha, dźěłaćerjej Benediktej Menzej w Dessawje, kotryž wot léta 1926 w fabrizy dźěła, wutrobne žohnowanje pschedewsacza wuprajił a jemu pschi tym 1000 hriwnow jako dar pschepodak. Wschě jeho dźěcźi žu dospołnje strowe.

Rubjeżny nadpad na banku.

Słóżnik pschi cźekanju žo žam satsełił.

Saudźenu wutoru žo na pokładnika nalutowanskeho a kreditneho towarstwa w Cźeżej Kamjenizy khrobe rubjeżne paduschtwo słuchi. Mokoło pschipódnja tuzi młody muż do banzyneje pokładnje méżnoscźe a praschesche žo tam posłużowazeho sastojnika, hacź by šmók ſ bankowym pokładnikom poréczecź. Hdyž tutón pschinidże, njeznaty nadoło dwaj revolwraj wucźahnywschi, žo ſ nimaj do sastojnika sameri. Sdobom žabalschе, so bychu žo jemu pjenjeży wudaleschе. S pokładnje potom aktowu toschku ſ 2580 krónami shrabny a ſ njej cźekny. Po dźiwjej cźekańy, pschi kotrejž pódla polizije też wjeżnjenjo sa słóżnikom pytachu, mózachu słóżnika na konjazych wikach popadnyć. Hdyž widżeschе, so je njemóżno, cźekanycź, tšeli žebi šam kulku do hłowy. Słóżnik je 18 lět stary Bruno Dimmer se Steinschónawy. Pokradnjene pjenjeży méżeschе hischcże pschi žebi. Ma žo sa to, so je Dimmer, kotryž je mjes tym wumrěł, hischcże pomocznika měł.

Wopaczny mnich.

Sadobywanje do pokładnischcza Czenstochowskeho klóschtra žo njemóżnilo.

Do žławneho klóschtra w Czenstochowje, kotryž je žobu ſ najwjetschej žwjatnizu pólskeho ludu a wo kotrejž je nasch krajan arxymėżnischnik Schokta w Lubiju rjanu knižku napisał, je žo sadobywanje do pokładnischcza sypitako, kotreż pak je žo ſ kedźbliwosće mnichow njemóżnilo. Podaczny puczowazy mnich bě do klóschtra pschischoł a prochschesche, so by tam žmět pschenocował. Se žwojim sadżerjenjom w klóschtrje pak wulku kedźbnosć na žebje tłożowache, tak so jemu klóschtrjy bratja njewérjachu a wotmyślichu žebi, jeho wobkedźbowacź. W pósledním wokomiku žo wopaczнemu mnichej poradźi, ſ powjasom, kotryž bě žebi ſ kožowych płachtow žhotowit, ſ wokmom jemu pschipokasaneje komorki wucźeknyć. Něschto dnjow psched tutym wopytom běchu w bliskosći pokładnje muża sajeli, kotryž bě žo w klóschtrje skhował. Polizija ma sa to, so je wón towarsch wopaczнeho mnicha był.

Wulki woheń we Warschawskim zoologiskim muzeju.

Krótko psched poknozu wot wuotry ſ žrjedże nasta w žrjedź města leżazym Warschawskim zoologiskim muzeju ſ dotal njeznateje pschicźiny wulki woheń. Najprjedy jón służbu wukonjazy lékaŕ ſ khorownje žwj. Rocha pytny, kotraž w žuđobstwje wjesa leži. Wohеń žo ſ njewschédnej spěschnosću rosscheri. Nuiskownу naprjad twarjenja, kotryž ſ drjewjanych blidow a stołow wobstejeschе, kaž też wjele žudobjow se spirituzom, kotreż ke konzernowanju preparatow klużachu, dawachu wohnjej žratwu a počeżachu wulkowaske dźěła. Khorownja žwj. Rocha dyrbjeschе žo wuprózdnicź. W ranschich hodźinach poradźi žo wohnjowej woborje płomjenja salecź. Twarjenje žame je drje žo wukhowało, tola sběrki žu žo ſ wjetscheho dźěła ſ wohnjom sniczike. Wědomoscźi je žo ſ wohnjom wulkaj chłoda naczinika. Musej běsche jedyn ſ nahódnostnischich w žyzej Europje. Tak mějeschе na pschikład někotre běle rapaki, kotreż běchu ſ pychu muzeja.

4 wopory žarkiwosće.

Pósłski rataŕski dźěkaczeŕ, kotryž běsche w bliskosći města Lille w khużbje, je 4 wožobу ſ revolwrom sastrělił, na to kubło zapalił a potom spytał žebi žiwjenje wjacź. Dźěkaczeŕ pschetrwapi žwoju luboscź, Polku, ſ franzowskim dźěkaczerjom, wša žebi na to połzu a žwojeho porunika ſ někotrymi wutrělami strani. S koleżom jědżeschе potom do statoka, kotryž nanej žwojeho porunika žłuschescheе, puschczi žo ſ nim do swadу a potrěli jeho. Na to zapali statok a jědżeschе ſ kołom domoj. Wo puczu strani młodeho farnzowskeho hórnika, kotreho mějeschе sa młodscheho bratra žwojeho porunika. Hdyž domoj dojédże, tšeli žo žam k wutrobje, tola žo jenoż lohko strani. Ranno wjazykročneho mordarja sajachu a do khorownje dowjescheu.

100 milijonow Japanzow.

Postup žołteje razy. — Tokio druhe najwjetsche město žwěta.

4. ludliczenje w Japanskej je žo runje stónczińo. Wuslědk drje njeje jenoż Japanzow žamych pschekhwapił, ale žyły žmět je spodźiwanjom tutu powěsć pschijimna. Pschetož někto je hižo wésće, so je japanski lud 100milijonowu mjesu pschekrocźił a ſ tym do rjada najwjetschich ludow žwěta stupił. Hischcże drje je mjes Japanskej a Sjednoczenymi statami rosdźěł w nastupanju liczby wobydlerstwa, něhdże 20 milijonow ludźi wuczinjacź, tola njebudże prje dołho tracź, so Japanska też tutu liczbu dozpěje, póndże-li pschirost wobydlerstwa w žamknym špchu dale. Pschetož hischcże w lěce 1930, pschi pósłednim ludliczenju, mějeschе Japanska hromadże še žydlerjemi na asiatiskej twjerdźinje a na kupach bliskeho morja hakle 91 milijonow ludźi. W běhu 5 lět je japanske wobydlerstwo potałkim wo nimale 10 milijonow ludźi žo powischeliko. Tutón hobrtši a imponowazy rosrost japanskeho ludu je wěsto też na złóst žwojich wulkich mějtow wliw mél. Pschi ludliczenju je žo tehorunja smějczito, so je hłowne město Tokio Gmilijonsku mjesu hižo dozpěło a tak žo ſ druhim najwjetschim mésiom žwěta stało. Tokio pschetrjechi dźenża jenoż hischcże Newyork wo něschto mało. Japanske hłowne město je žwoje wobydlerstwo wot léta 1920 nimale podwojiło.

Krótke politiske powěsće

Generalny leutnant Liśt žo na generala infanterije powyschił.

Nimo druhich powyschenjow je žo generalny leutnant Liśt, kommandowazy generał IV. armejskeho korpsa na generala infanterije powyschił.

Pożedźenje rady Swjatska ludow žobotu popołdnju.

Pożedźenje rady Swjatska ludow žobotu je žo wot popołdnja na popołdnje pschesunyło.

Italski sapósłanz pola Lavala.

Frankowski ministerski president a ſwonkowny minister Laval je pjatk popołdnja italskeho pósłanza w Pariżu pschijał.

Krónska rada w Londonje.

Schtwórtk je žo pod pschedžydstwom jendźelskeho krała krónska rada wotmėła. Wona pak pjeża ſ mjeżynarodnym położenjom njeswiśuje, ale ſ tym, so je žo kral njedawno saźo do Londona wróćźił.

Sdhlnischa polizija psched italskim pósłanstwom w Londonje.

Psched wobėmaj sakhodomaj italskeho pósłanstwa w Londonje je žo schtwórtk wjeczor polizija njeswschédne hidanje knježeśe.

Litwinow žo do Moskwy wróćźił.

S Moskwy žo hantisch ždźeli, so je ruski ſwonkowny kommiśaŕ Litwinow Genf wopuschcźił a je žo schtwórtk do Moskwy wróćźił.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Im der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzbl. Teil I die Nrn. 96—104, Teil II die Nrn. 40—43 und vom Sächs. Gesetzbl. die Nrn. 23 und 24 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 4. Oktober 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Polizeistundenverlängerung.

Anläßlich der Feier des Erntedankfestes wird die Polizeistunde in der Nacht vom 6. zum 7. Oktober 1935 allgemein auf 3 Uhr morgens festgesetzt. Zur gleichen Zeit endet in den tanzberechtigten Wirtschaften die Tanzzeit.

Bautzen, 4. Oktober 1935. **Der Amtshauptmann.**

Towarstwowski powěstnik.

Drježdżany. Zhromadźizny towarstwa „Cornobolia" wotměwaju so porjadnje kóždu 1. a 3. sobotu měsaca w „Elisenhof", Elisen- rózk Hammerstraße.

Rěčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje zmėje pónđelu 7. oktobra popołdnju w 5 hodźinach w kofejowni Serbskeho Doma posedźenje. Jeho sobustawy so do njeho wutrobnje přeprošuja.

Prawidła wo płaćijnach kołbaśowych druzin, kiž su wożebje ważne sa ludowe žešiwjenje.

So by žo po możnosći pschesjenosći dospěła, je dobre, hdyž žo 5 kołbaźowych druzin, wo kotrejž to su jedna, jenak postaja. Sswědomicze ma žo kedźbowacź, so žo kajkosć kołbaźow po możnosći njeshubjeńschi. Saźita je kraj najlépschеje kołbaźy a to je pschihódne, so žo wona płaćijnam po możnosći pschimėri. Jednorje dźěłana kołbaźa, kotraž pak je dobra a žłodna, rosdźěli žo sa kupowanjom do sćežkowazych pjeć druzin. Tute płaćja:

1.	Domaréšna dobra kołbaźa	1 hriwnu.
2.	Domaréšna jatrowa kołbaźa	1 hriwnu.
3.	Parjena kołbaźa	1 hriwnu.
4.	Metowa kołbaźa	1 hacź 1,20 hr.
5.	Honitwinska kołbaźa	1 hacź 1,20 hr.

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleŕ a za nawěšткi dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje, D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wosebity tuni čah
12. a 13. oktobra 1935
ze Zhorjelca do Barlina

60 procentow zniženа jězbna płaćizna
(50 proc. hač k nastupnemu dwórnišču)

Tam a sem wot Lubija 3. rjadownje . . 7,60 hriwnow

Wotjědže 12. oktoora 5.18 hodź. z Budyšina
Wróći so 14. oktobra 3.33 hodź.

Rozjasnjace łopjeńka dostanječe při wudawańskich jězdźeńkow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhodnaj hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Rjanu dobru
dźěćacu drastu
ma
Wilhelm Rudolph

. . . hač tkaniny . . . štrykowane
. . . abo druhe . . .
wšu dźěćacu drastu
zwjeršnu drastu a spódnu drastu za małe dźěći, za šulake dźěći, za wjetše holcy a hólcy — potajkim přeco wot
RUDOLPH
Najwětši specialny dom Hornjeje Łužicy.

Tkaninowe Sórchi
smuh. a wušiwane
něhdže 100 cm
3.25 a 4,75
Tkaniny za jaki
čorne, mustrowane
něhdže 130 cm
7,90 a 8,50
Schaaf

Kněža
z polom. za hnydomne zapłaćenje na předań w Nieswačidle 4

Młodu sylnu holcu
pyta k 15. oktobrej 1935
bur Budaŕ w Kŕiwej Boršći

Dźowku
pyta k 1. novembrej 1935
bur Wels we Wučkecach
(Auschkowitz).

Kóń,
srěnjosylny, 8lětny čornak, dobry podsobnik a pilny čahaŕ, dla dopołnowanja na předań pola
bura Pawoła Krause
w Žuricach čo. 7

Jenopřežnik,
oldenburgska kobła, na předań w hoscenc w Nowej Wsy p. Rakec

Runklicu
předawa płaćizny hódno
Pawoł Lehnigk w Slepom

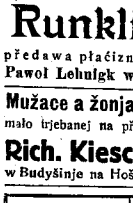
Mužace a žonjace kolo
mało trjebanej na předań pola
Rich. Kieschnick
w Budyšinje na Hošic hasy 17

Wjacy
a strowiš. sadu
změješe, hdyž swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanemi šćitače. Dostanješe pola
Erich Winter
drogownja w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 14 :: Tel. 2015

Stepowane
Moskowe
Wołmjane
Wjelbłud.
Blidowe
wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobneje pokładnje

Autowy podstawk
zpowětn. wobručemi, přihódny jako burski wóz, na předań pola firmy
Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach 27

Wosebje dobre
delikates-sproty
su zaso porjadnje dostać
1/4 pta. jenož **14** pj.
a **rabat** pola firmy
Herbert Scheufler
w Budyšinje na Žitnej hasy 10

Fotowe . . . . . }
projekcijowe . . }
powjetšeńske . . } **aparaty**
domjace kinowe }
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšniše

---

Předźenak
na lěto 1936

hotuje so na puć do Serbow. Přinjese lětsa zaso
wosebje rjane powěsće
sobu, kotrež budźa kóždeho nimo měry zajimować. Njekupujće druhich protykow, ale dočakajće na swojeho swěrneho serbskeho přećela.

Nazymska zhromadźizna
Maćicy Serbskeje w Budyšinje

Srjedu, 16. 10. 1935, popołdnju 1/2 3 hodź.

1. Nekrologi
2. Přednošk: Překod Łužicy na Saksku.
3. Wšelčizny

Wotrjady: Popołdnja wot 10 hodźin sem.

Lubje přeprošuje
Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Přewzaće wobkhoda
Z tutym wozjewjam, zo sym wobkhod, kiž je mój zemrěty nan přez 50 lět wjedł

konditarnju a kofej Bismarck

přewzał. Prošu, zo byšće mojim staršim wopokazanu dowěru też mi spožčili a zaruču, zo mojemu česćenemu wotběrarstwu z dobrymi, słódnymi, konditarskimi wudźěłkami poslužu

Sobotu: **Přiwitańska hosćina** w nowonpřiprawjenych rumnosćach

Wutrobnje přeprošujetej
konditarski mišter Eduard Staeckel a mandźelska

K popołdnišemu kofejej

tón dobry tykanc, torty, sadowy tykanc, čajowe pječiwa. Dobre smjetanowe kuski a rjane wšělakore platy

Konditornja Lehmann
w Budyšinje na Serb. hay. Telefon 3118. Podaw. z dypkom.

Zum Markgraf
(K markhrabi)
Kulmbachska piwowa jatwička na Drjewowych wikach
Stóž pruhuje, tón khwali
prěnje Kulmbachske
swětłe a čěmne
jako znamkowe piwo najlěpšeje kajkósće

Hosćenc w Haslowej

Jutře njedźelu zaso
prěnja rejwanska hudźba
k žnjowemu dźakneniu swjedźenjej
Wutrobnje přeprošuje
J. Měrčink

---

6 wotkrywacych wozow
w najlěpšim porjadku,
2 hontwinskej wozaj,
mały čežity wóz na pjerach
(jenopřežny), płaćizny hódno na předań
Moritz Wobst, G.m.b.H., w Budyšinje

Tunje
blida - stólcy- - pisańske
blida - kamory - sofy
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Hrod. naměšće 2 - w kupnicy - na hr. Ortenburg
Podawamy bjez wudawka do domu. — Rěčimy serbski!

Přesadźowanje.

Wutoru, 8. oktobra 1935, pop. w 2 hodź., přesadźuju zjawnje w leżomnosći čo. 6 w Jeńsecach pola Rakec sćěhowacy inventar:

2 hospodarskaj wozaj, žnjowe ráble, juchowy sud, juchowu pumpu, dwójcy so wobročacy pluh, wosrjedkowy pluh, wobjězdźacy pluh, radło, železne wulke brony, dwójne wulke brony, štworake małe brony, wulke drjewjane brony, jěz, sykanjerźak, rěpukrajak, smjetanuzběrak, butrobas, decimat waha, drjewjanu walcu, wulke hrabje, ručne wozyčki, wšelke rjeńazy a powjazy a druhi ratarski mały grat — wšitko w dobrym porjadku — za najwyšu sadźbu a hotowe pjenjezy
Wobhladanje na dnju přesadźowanja. **Budaŕ, wjesn. sudnk.**

Dokelž rozpuščimy Mučowske kubłowe zarjadnistwo přenajamy na **Mučowskich a Wulko-Zdźarowskich honach** něhdže

200 jutrow role

hnydom w kóždej požadanej wulkosći.
Kubłowe zarjadnistwo w Mučowje

Kašćowy sklad
na Kotolskej hasy 2 / Tel. 2676
H. Oswald
tyšeński mišter. Rěči serbsk

Paul Brosske tyšerski mišter. posłuži swój **sklad** na Nowosalskej dr. 7 Garag. dwór Brückner **hotowych kašćow**

Měšćanske dźiwadło w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wusk. Hanns Heinz Kämpff. Telefon 32
Hrajna doba: 29. septembra hač 6. oktobra 1935.

Póndźelu, 7. oktobra
zawrjene, předstajenje w Lubju

Wutoru, 8. oktob., 16.00 hodź.
Předstajenje za šulerjow
Robert Guiskard
Rozraženy karan

20.15 hodź. (koło A)
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künnecke

Srjedu, 9. oktob., 20.15 hodź. (koło E)
posledni hród
Robert Guiskard
Fragment wot Heinr. z Kleista.
Rozraženy karan
Wjeselohra wot H. z Kleista.

Štwórtk, 10. okt., 20.15 hodź. (koło B)
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künnecke

Pjatk, 11. oktob., 20.15 hodź. (koło F.)
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künnecke

Sobotu, 12. okt., 20.15 hodź.
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künnecke

Njedźelu, 13. okt., 19.30 hodź.
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künnecke
Njedź. płać. 0.30—2.50 hr.

Póndźelu, 14. okt., 20.00 hodź.
Předstajenje za šulerjow
Robert Guiskard
Rozraženy karan

Podpjerajće dźiwadło. Přizamkće so k zajimcam dźiwadła w dźiwadłowym kole. Pokładnja je wotewrjena wot 10—13 (nimo pónjedźele), popołdnju wot 17 hodź. — Njedźelu wot 11—13 hodźin a při popołdnišich předstajenjach hodźinu do časa.

Jeli Was
hłowa boli,
je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanječe-li fałdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času **derje sedźace nawoči** wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Nowotwarj. dom za jenu swójbu

je w Budyšinje na Arndtowej dróze k 1. novembrej k wobydlenju płaćiwy hódno na předań. Přihódna płaćenska možnosć. Bliže zhonće přez **R. Weber,** twarski mišter w Budyšinje na Jurjowej hasy 1, telefon 3822.

Pawoł Höhne
direktor mlokarnje
Leokadia Höhnowa rodź. Leskec
zwěrowanaj.
W Budyšinje We Wostrowje
5. oktobra 1935

Cźiche wopomnjeńcze k lětnemu šmjerćnemu dnjeju Handrija Wicjasa, wumjeńkarja w Budyšecach

wumrěł 3. oktobra 1934.

Saš' cźahaju po naščich honach
A duja wětry nasymśte,
Nětk liśće žołcźi žo na śchtomach,
Přeńcź cźahnu ptaćki śpěwaze.
Po lěcźu žo nam śastyła,
A mi žo rudźi wutroba,
So 'žno mój luby mandźelski
Tam lětko w žwojim rowje śpi.

Druheho winowza to běšche,
So njeśbože joh' pśchekwata,
Hdyž jabłuka wón śchcźipacź chyśche,
Sšo rědł pod nim pśchekama,
Wón śmutśkach cźěžko śrani žo,
Wścha rada běšche podarmo.
Na žwoje śtyśkne bolośće
Dźeń pojdźiśćo wón wumrjeł je.

Bóh luby Knjes po žwojej radźe
Bě jeho kónc tak wobjamknył.
Wón naśchoh' luboh' wśak je k hnadźe
Tam, hdźeź je wotžał cźahnycź chyt
S tuteho žwěta hrěśchneho,
Do tamnoh' raja njebjeśkoh'.
To jadyn njerwě do prědka,
Hdy Bóh tón Knjes joh' wotwoła.

Nětk wotpocźuje ruka dźěrna,
Kiž bě mi śtajnje k pomoz,
Teź wutroba tak cźicha měrna
'žno lětko w žwojej komorzy.
Nětk mjelcźi ert, kiž lubośnje
A pśchećelźniwje rěcźał je.
Ach pśche wścho žyła nětotra
Sšo w cźichim kucźe wupłaka.

Ja druhi raś 'žno woženjena
Běch ś tobu, ach, tak žbožowna,
Nětk žym 'žno śaža śwudowjena
Ja pśjedy twoja mandźelśka.
Ja ja wśchu twoju dobrotu
Do rowa cźi žo dźakuju.
We mojej śtyśkнej wutrobi
Ty wostanjeśch mój mandźelśki.

W mjenje žarowazeje wudowy Madleny Wicjazowje. **Ř. Rachol.**

Do serbskebo domu
Serbske Nowiny

su lunje a přinjesu wšě za lubnowośe z blizka a dalša

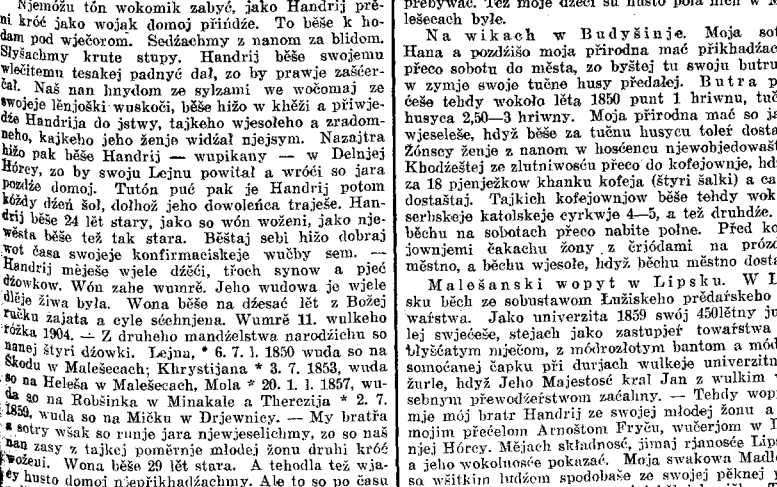
Přiloha k čisłu 233 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 5. oktobra 1935

K žnjowemu dźaknemu swjedźenjej!

W **Budyšinje**, 5. winowza 1935.

Wospjet wola žo wšěhón lud Němskeje wot knjeza-stwa k žnjowemu dźaknemu žwjedźenjej. Zyły lud, kiž je se žiwjenje a žohnowanje dawajej rolu sjednoćenemu, dyrbi w dźaknej lubosći tutón ważny dźeń wobmyslić a k wjeznym ludom žo dźakowaś. Tutón žwjedźeń dyrbi sjednoćenstwo mjes pódu a krjewju wutworić, město a kraj zhromadźić w dźaknym wustawanju k Bohu, napóchcejo stworićelej a dawarjerjej dobrych a dospołnych darow, kiž jim dawa na połach rosć, na tutych njewuczerpajomnych honach Božich, a je sa naš pśichótuje.

Žnjowy dźakny žwjedźeń žłuśeśeše njegdy na kraju k najwjeśicnemu zyrkwinskemu žwjedźenjej. Naš lud, kiž je swjeśicha k ratarstwu sobu, je tutón dźeń znutśkowneho pohnuća pjej sakoźił. Chcyśeše žo Bohu dźakowaś, k kótrymž je wonka na žiwośich połach a honach w błyšcu-cu žłonza a deśicka śetkuje. Cuje žo je swojej pódu a rolu swjasany, kiž sa bura njeje nźakli wikowanje-śi objekt, ale žiwjate herbstwo, k kótrymž je wot roda k rodej swjasany. Bohužel bě to hinak, gdyž žo k ratarstwu stata industrialny wutwi. gdyž wjeśny lud bjezbóžne jedźenje sa městom, po możnosći wulkoměstom pśichewša. Město ratarja pśichemóchu myśle a sacuwaja žnjowneho dźaknego žwjedźenja tak žylnje, jo sa městom njejedźeśeše. Wóna a wulpěch jeho dźela swiśowaśchej pśichejara k wuži-

Adolf Hitler jako śchkitaŕ němskeho bura. W rosmołwje k burskim wotpółanzom. (Ś. Hoffmann, M.)

a žnjemi, k žyła k rolu. Ale sa měśćańow posłubjowaśe žo śmyśl a ważnosć žnjowneho dźaknego žwjedźenja pśichezo bóle a bóle. Woni słubjowachu — to swiśowaśe k jich měśćańskim powołanjom — počahi k pódu, kótaž jim tola jěda a žiwjenje podawaśe. Horze wojowanje a bědźenje ratarja, jeho starośe wo wjedro a wětr woni njeznajachu. A niz jenoź to. Słubichu teź znutśkowny swjaźk se swojimi bratrami a sotrami, kótiž tam wonka na połach w cźežkim dźele wschódny chleb teź sa město płodźachu. Teź ratarjam dźeleśeše žo dźeń a bóle wot žwojeje žwjateje pódy. Wotpołoži cźešne mjeno bura a měśeśe za trěbne, žo radścho ratarja a kubłarja mjenowaś. Ninto teho pak naśa husto śrudny pśichpad, so někotrež-kuli, kiž žwoju pódu lubowaśe, dyrbjeśe nuzy a hubjenstwa dla žwój dom a śatok wopuśćiś. Hišće śrudniśo bě, gdyž někotśi bjes nuzy namrěwstwo žwojich wótzow pśichadachu, so mohli w měśće jako pjenježnizy žiwi byś.

Bohu dźak, so je žo lud sašo na žo bohomnik a spóśnaŕ, so w naśej pódźe njeje jenoź sakad sa bura, ale w njej cźi sałožk žiwjenja a ludstwa. Naśi lud móje jenoź trać na žwojej pódźe a semi. Tuto śmukorjenjenje k namrěteje pódy je k strašnej mjesynarodnosći dowjedło.

Žnjowy dźakny žwjedźeń dyrbi w naš sahoriś lubosć k wótznej semi, k kótrejž śmy wśicy, hacź wjeśnjenjo abo měśćeństwo, najwuźo swjasani, dokelž je k naśej

macjerźe, kiž wśickich jeźiwja. Žnjowy žwjedźeń chce naš namołwjeś a wuczicś, bura cźeśćowaś. Sćěhni-li ratarja potom nicht a sahubi žo zyły lud. Naśi bažnik nam hižo śpěwa: „Bur po dźacu najniźšich, pśeni muź je na źwěźi, dokelž bura potrjeba, śchtóž dźe chlěba wuźiwa." Žnjowy dźakny žwjedźeń wola naš k ludowemu sjednoćenstwu, k zhromadnemu dźełu sa wutwar naśeho wótznego kraja a lubeje domizny, napomina naš k woporam lubosće, sa jedyn cźeźu druheho njeśeś pomha. Możeśe pak naš žnjowy dźeń namołwja, niz na wěcźneho Boha sabjeś, kiž je žo we wśěch cźasach, w dobrych a śłych, k naśemu ludej wusnatwaś a njeje naš wopuśćiś, gdyž my běchmy jeho wopuśćiśli. Wón naśe pola a hona žohnuje, so móžemy žo wśitkizy najeś, gdyž jenoź jeho bohate dary w prawej lubosći mjes žobu rozdźěśamy.

Sšo Bohu dźakujmy tak s wutrobu kaž s hortow,
Kiž wulke wěsy nam tu cźini a teź wśchudźom,
Kiž wot młodośće nam tu sdźerži žiwjenje,
A wśickiku dobrotu nam wopokaśaŕ je.

Prěni Beethovenowy symfoniski koncert w „Krónje"

Po lěcźnej pśichestawy je žo někto na wśěch kulturnych połach znowa dźełacej sapoćało. Po wotewrjenju dźiwadła spoćatk t. m. je žo wcźera w Krónje wotměł wot Guderez konzertoweje direkcije sarjadowany prěni symfoniski konzert, na kotrehož programmje stejachu wubrane Beethovenowe orchestrowe składby. Kapelny mischtr Richard Walter bě žebi dźiwadłowy orchester s měśćańskich hudźbnikow hacź na 50 wobsobow rozšěrił, tak jo běśe wot wśeho spoćatka dobry wuspěch saručeny. K tomu bě žebi s Beethovenowych składbow tajke wubrał, kotrejž tóždeho pśicejela hudźbu samója sobu storhnuś. Dobry sawod konzertej běśe „Pośwjećenje doma", ouvertura sa orchester. Kapelnik rozumjeśe pśicht tutej nadobnej składbje kóždeho jenotliwego hudźbnika sa jeje rjanosće sajimacź a sobustorhnyś. Wjeśelski wječora pak běśe konzert cźo. 1 c-dur s pśichewodom orchestra. Pśicht tutej składbje słutkowaśe jako solist dr. Arthur Imiś na klawérje. Tutón wurjadny wumětaŕ je žebi w Budyšinje hižo wjele-kśi wurjeznow dobył. Jeho wječeraśe wustupenje je jemu bjes dwěla wjele nowych sahoreńych pśicelow dobyło. Jeho technika a barbitosć pśichednośća stej mischtrśej. Możebje largo a rondo, allegro scherzando, prěnje se swojimi nježnymi scherokimi nježenymi žadami a druhe se swojimi žortnym pryslotnymi spěchanymi myślicźkami stej žo jemu wubjernje poradźiłoj. Teź tu je kapelny mischtr solista rjenje podpjeral. Teź tśeśi dźeł wječora, symfonija cźo. 3 f-dur (Eroika) je žo wožebje w někotrych dźełach mischtrśy pśichednjeśk. Budyski wumětśi žwět je tute wcźera podate wumětśe chłośchcjeńki s wulkim dźaśom pśichjał. Teź sarjadnizy žmědźa s wulpěchom spokojom byś, dokelž bě wopyt dobry.

Stóž wó žně njecha na polo, ma w zymje hłód a prošeŕstwo. (H. Zejleŕ IV.)

Faraŕ August Sykora a Malešecy w lětach 1835—47

Wozjewił O. W.

(Skóńcenje.)

Njemóžu tón wokomik zabyć, jako Handrij prěni króć jako wojak domoj přińdźe. To běše k hodam pod wječorom. Sedźachmy z nanom za blidom. Słyšachmy krute stupy. Handrij běše swojemu wlećitemu tesakej padnyć dał, zo by prawje zaśćerćał. Naš nan hnydom ze sylzami we wočomaj ze swojeje lěnjoški wuskoći, běše hižo w khěži a přiwjedźe Handrija do jstwy, tajkeho wjesoleho a zradomneho, kajkeho jeho žeńe widźał njejsym. Nazajtra hižo pak běše Handrij — wupikany — w Delnjej Hórcy, zo by swoju Lejnu powitał a wróći so jara pozdźe domoj. Tutón pućpak je Handrij potom kóždy dźeń šoł, dołhož jeho dowoleńca traješe. Handrij běše 24 lět stary, jako so wón woženi, jako njewěsta běše teź tak stara. Běštaj sebi hižo dobraj wot časa swojeje konfirmaciskeje wučby sem. — Handrij měješe wjele dźěći, tśoch synow a pjeć dźowkow. Wón zahe wumrě. Jeho wudowa je wjele dźeśe žiwa była. Wona běše na dźesać lět z Božej ručku zajata a cyle sćehnjena. Wumrě 11. wulkeho rožka 1904. — Z druheho mandźelstwa narodźichu so nanej štyri dźowki. Lejna, * 6. 7. 1. 1850 wuda so na Škodu w Malešecach; Khrystijana * 3. 7. 1853, wuda so na Heleša w Malešecach, Mola * 20. 1. 1. 1857, wuda so na Robšinka w Minakale a Therezija * 2. 7. 1859, wuda so na Mičku w Drjewniey. — My bratŕa a sotry wšak so runje jara njewjeselichmy, zo so naš nan zasy z tajkej poměrnje młodej žonu druhi króć woženi. Wona běše 29 lět stara. A tehodla teź wjacy husto domoj njeprichadźachmy. Ale to so po času polepšeše a na wulkich swjedźenjach so wšitcy zasy w kóždym lěće doma w Malešecach zeńdźechmy, hdźež nas wšitcy najpřećelniwišo přijachu. Moja přirodna mać je přećiwo mi hač do mojeje smjerće přeco jara přećelniwa była, a so jara wjeseleše, hdyž móžachu moje tři starše přirodne sotry pozdźišo dlěšši čas pola mje na Smilnjanskej farje přebywać. Teź moje dźěći su husto pola nich w Malešecach byle.

Na wikach w Budyšinje. Moja sotra Hana a pozdźišo moja přirodna mać přikhadźachu přeco sobotu do města, zo byštej tu swoju butru a w zymje swoje tučne husy předałej. Butra płaćeše tehdy wokoło lěta 1850 punt 1 hriwnu, tučna husyca 2,50—3 hriwny. Moja přirodna mać so jara wjeseleše, hdyž běše za tučnu husycu toleŕ dostała. Žónscy ženje z nanom w hosćencu njewobjedowaštej. Khodźeštej ze zlutniwosću přeco do kofejownje, hdźež za 18 pjenježkow khanku kofeja (štyri šalki) a całtu dostaštaj. Tajkich kofejownjow běše tehdy wokoło serbskeje katolskeje cyrkwje 4—5, a teź druhdźe. Te běchu na sobotach přeco nabite polne. Před kofejownjemi čakachu žony z črjódami na próznde městno, a běchu wjesołe, hdyž běchu městno dostałe.

Malešanski wopyt w Lipsku. W Lipsku běch ze sobustawom Łužiskeho předarskeho towarstwa. Jako univerzita 1859 swój 450lětny jubilej swjećeše, stejach jako zastupjeŕ towarstwa ze błyšćatym mječom, z módrozłotym bantom a módrosomoćanej čapku při durjach wulkeje univerzitneje žurle, hdyž Jeho Majestosć kral Jan z wulkim wožurle, hdyž Jeho Majestosć kral Jan z wulkim wožurle, hdyž Jeho Majestosć kral Jan z wulkim wož

Bj. Wowčeŕk:

Kołowokoło Hućiny

Do Hućiny žym žo hižo dołho měrił, hdyž tola tuta wjesku poslicaj telko, na cźimž móže žo człowjek wjeselicź. Tohodla dyrbjesche sandźena njedźela do teho wěricź, so žym žo woprawdźe do tuteje wjeski samerił. To cźim bóle, hdyž tola najsmjse ślónczko hišcźe ras tak rjenje wohrjewasche, so tola skoro njemóžach doma wostaćź. Niž jenož ślónczko se wschej žwoje žmj. Michałskej kražnoscźu mje wabjesche, ale też dobry pscheceśel, kiž mje pscheproži na — durndanje. A te ślódne hermanske popriangn Hucźinjanskeho hermanka žwoje docźinichu. Tsoje pscheproschenje — ślónczko — hermank — pscheceśel — tola njemóžesch wotpokazaćź. Nihdy! Potajkim njechach tu powědaćź, kak žym do Hucźiny pschischol — po puću tola — ale schto žym tam chžił. Chžu powědaćź, schto žym tam nawědźił a wohhladał. Wschelake kražne wěcki, so rosumi. Kaž hižo prajach, běch pscheproscheny na — durndanje. Hucźina leži tak rjenje skhowana w rjanym liscźowym hajku. Ju schkitaja dokoła wokoło mózne schtomiska, swjetscha duby. Samoscźe je tam w nalěcźu a w lěcźu rjenje, jeli niž kražnje, hdyž je hižo tam w nasymje takle rjenje, so cźe tam cźehnje. Ja žym tam schoł nětko nasymu, hdyž je wschitka pycha a kražnosć hižo žo pominyła. Kajka schoda! Sšnadź pak mi nasymska stwórba hischcźe dosć wokichewjesńkow posticźi sa wócźko a wutrobu. Sa wucho wschak w nasymje niczo njeje, to derje wěm, tuž žej tež ja njo niczo njejadam. S tej nabjitu naftasijich žo nětko ſ pscheceśelom — běchmoj nětko dwaj — na puć pscheš knjeji dwór. Tutón śluscha do tak mjenowanych delnich lubkow wobgbeżerja hrabje Schall-Riaucura, kiž ſ njedawna nětko w Malescheczach bydli. Do tutych delnich lubkow žłuscheju hischcźe mjes druhimi Maleschezy, Brěsyna a Hlina. Na Hucźinjanskim dworje hospodari hižo na wschě tśicźi lět najeńk knješ Nyka. Pśches dwór je žwobodny pschekhod, ichtož mam sa jara spodźiwne, dokelž pak pśches njón wjedźe kemschaga schcźejka ſ Hliny, móžu wěž rosumicź. Sa dworom wutpina žo hrodowski wulki kražny park. Nimo měry kražny idylisti kucźik sa žamotarja. Jenož liscźowy lěs, brěsy, buki, iwerby a duby tam nadeńdźesch, kiž spoścźa parkej lubosny sahrodniski wobras. A nětko w nasymje pišani so tam liscźo we wschich najrjeńschich barbach. Kak to wutrobu a wócźko spokoja! Kaž mjedowa kwětka sa pcźołku, je tutón nasymski wobras sa wócźko praweho lubowarja pschirody. To žo tak lohko dychа w tuttym cźišym powětrje. Pod wschej tutej pišanej pychu pak žo wije tam a žem maka wěcźa. Tola žwonka parka hałke běži wopramdźita wěcźa Lubata. Nejje to wěka, so mohli na njej jěsdźicź cźokmy abo žamo ćódźe, tola ma też podjěła na wulkim žwětowym morju. Cźłowjeca ruka je jej w tutych kónczinach położiła nowe wěcźnischcźo, so žo njetrjeba na wobcźežnych wokolopucźach wjazy bědźicź. Wont žo potom wulinje do žwojeje wjetscheje žotry Schprewnje, so byschtej žhromadnje dale hischcźe ſ druhimi towarschkami pucźowałoj do morja, hdźež pomhaju cźejke ćódźe nošwjcź. Je to žohu wodźicźka, kiż žórli žo w nałym žerbskim kraju. Dachmoj jej luby poltrow žobu, wschém barwam a fotram w holi a dale w žerbskich Błótach, hdźež wona pschiběži a Sserbja bydla. Ta jaśna wopcźa pak je nam hischcźe wjazy, wona nam nasch wschédnu chlěb podawa. Mjeje nam nasche žita na muku. Wona je pomognża cźłowjekow. Krocźachmoj nětko dale po tutym kražnym parku a pschinidźemoj nimo „Duboweje sahrodki". W žwojim cźaśu žu tu, kaž hižo mjeno praji, duby płahowacki, a wopramdźe žu wschitke duby, kotrejž dźenża Hucźinu žrażuja a nětdy žrażowachu, ſ tuteje duboweje sahrodki wschcźe. Sa parkom maju knjeja wjetsche polo, kiž žo po parku też mjenuje polo „w parku". Snsto žym hižo na wschelakich łužiskich khartach cźitał mjeno „Böhmers Gut". Njewědźach pak ženje, schto to po prawom wosnamjenja. Nětko pak to wěm. Pśched namaj widźachmoj jenicźke burske kubło, kak rjenje skhowane w selenym haju. To je potajkim na kharcźe wosnamjenjene Běnarjej kubło. Wono pak njeżłuscha do Hucźinanskich leżownoscźow ale do Hlinanskich. Kak tomu, dokelj je tola žyle pschi Hucźinje, njemóžach jhonicź. Běchmoj we wschelakim nasłupanju chětro wcźitnaj, tuž sandźechmoj ſ Běnarjesom nuts. Jich nan naju pscherceśelnje powita a hnydom sapschedźechmoj sajimawu rosmołwu. Pschi tym spóznach, so ma tute kubło wěcźu historiſku ważnoscź. S lěta 1740 žydli hižo na tutym kuble Běnarjej ród, to je potajkim nimale 200 lět. Pschi dobrej sabawje hodźinki jeno tak lećachu, hacź cźaj namaj skónčnje kasasche, žo ſ pscheceśelnym a hospodźiwym Běnarjej nanom dźeliccź. Pśches nasymske pola žo rosbladuju, widźichmoj, so tej tu njeje lětuscha žuchota bjes śleda wostała. Sašo pschijima naju leś, rjany liscźowy lěs. Tutón lěs tež nětdy žłuscheśche Hucźinjanam. Wěsche to w ſtrjeceślětnej wójnje. Wschudże knjeześche jara wulko khudoba. Porschicźenjo pak wuhonnachu Hucźinjanam ſ nuſu a sa to dostachu tutón lěs. Po kotrym puću pak jón dostachu, njemóžach wěsce shonicź. S jeneho žórka shonich, so žu Porschicźenjo sa to dali žydom pokrutow khlěba, ſ druhego pak, so žu jim woni doli žito k nasymskemu muženwej. Woboje je mózno. Tutón kruch lěża je potajkim dźeleny do jenotliwych sastupow, ſ kotrymž kóždy dariczeł jedyn žwój mjenuje. Tohodla reka tutón hajt dźenża hischcźe „Porschczanski". S teho tež widźimy, kajka nusa je tehdy po tutej žadkawej wójnje w Sserbach knjeżika. Pschenděchmoj „Porschczanki", kiž namaj dobry pschehnk powticźicźu a sajo nadeńdźechmoj rěcźu. Je to po mojim měnjenju Kotołka. Dyrbjachmoj khwilku hicź po jeje nowym brjohu, dokelj njemóžachmoj pśches nju. Běsche pak tam drjewjany móst, po kotrymž mózachmoj rěcźu pscherićź. Pśched namaj śleha žo małe hrodźiscźo. Ludźo pak jo mjenuja Kliněz hora. A to tohodla, dokelj bě ſ jeje wobhrdźerjom nětdy jedyn wójny Kliń, bydlaży na nětcźijchim Hilbenzeż statoku. Dźenża žłuscha Kliněz hora ſ dźela knjeżemu dworej a ſ dźela statej. Hora khowa w žebi wjelmi kamjoń. Njeje pak to kamjeń, kaž jón mojedla nadeńdźemy w Delnjohórcźanskich módrych skałach, ale kamjeń Kliněz hory kopa žo też ſ motyku, pschetož je drje skała, ale wobsteji ſ jednotliwych pjasćź wulkich kamjenjow. Schtóž ma sa to wozebitu sajim, tomu bych radźił, žebi skału wobhladaćź. S tuteje hory mamoj krażny wuhlad na płódny łuczny a pólny ruminu hacź do Suborničźi, widźimoj Hucźinjanske haty, kiž žo žwécźa we wjeczornym ślónczku. Sšnadź budże mi mózno, tute kražne haty jónu wobžebje wopytaćź, hdyž budża w kerkach, na jich brjohach rosćahowjch, sašo ptaćźi fifolicź. S boka tuthych hatow žu hischcźe tonowe podkopki, ſ kotrychž žo dobywa aluminijowy ton. Jana žłuscha Lutowskim dźěłarjam. Też nasch maly žerbski krajik khowa w žwojim klinje pokłady, hdyž też niż runje ſkota a źlébora, kiż žu k žiwjenju ludow trébne. Nasymske ślónczko khowasche žo hižo sa běłymi mróćźakkami a jeho žwětło spadowasche. Tuż bě cźaj ſ namaj domoj.

Wiele drje ma hischcźe Hucźina rjanoscźow na žwojim kabaćźiku, tola dźenża je dosć. Chtychmoj dźe hischcźe hermank wopytaćź. Prjedy pak sawadźichmoj w pscheceśelnym statoku k makemu wokschchewjenju. Potom hischcźe naju wcźipny nóź tyknjechmoj do hermanskeho žiwjenja na nawožy. Ale pscheposnže hižo běchmoj pschichłoj. Schtóž běchu druhy wostajili, tam jenož hischcźe bě. Ludźi bě tam też wzaty hacź dosć. Dźěchmoj tohodla pohladaćź, kak žo tym tam horjeka na žurli — rehuje. Hdyž ma cźłowjek njesłoże, pschińdże wono ſ hromadami. Tam sa naju „starcju" ani njebě khmaneho městna ſ stacźu, sabywschi k žedźenju abo — snajmjeńscha — k rejowanju. Ně, ně, njechcźmoj nihdy tym mkodnym jich wjeselo kaśeć, tuž wuzohnowachmoj žo sajo nětkaſ ſ teje zakotnege cźišcźenjeńzu. Ale deleka w korcźnicźu, tam běchu tak cźi „starí". Schkleńza piwa hischcźe namaj seśkodźa. Potom pak prajachmoj žebi dobru nóz. Nětko rěkasche: Domoj, domoj!

Burowy čestny dźeń

(Wobras se wšy.)

„Hola, wój rakaj, hola — pomału, pomału! Pschezo śmérom, wamaj žo niczo njestanje!"

Haj wschak, njemóžesch žo jimaj dźiwacź. Nastajnje takle dźeń wote dnja žamowj po tolí w brósdach khodźicź a dźenża nadobo wožrjebź žwjedźeništeho cźasa, pschi wschej harje, pschi wschém śpěwanju a žmjecźu, a to hischcźe njebałoko Bermichez kapały. To je bjes dźiwa, so na prěni wokomik troschku dźiwje a wólbrnje cźinitaj, hdyž žo cźaj na nohi staji a po wšy žo hiba.

Mój jejdrko, tajkile dołhi a rjany a pschekražny cźaj!

Haj, je žo nětko pschemeniło, so mójesch ſ dobrym žwěcźomjom rjez, haj, to šu skerje žnjowe dźakne žwjedźenje. Kaž je to hacź dotal pschesło hyło, dyrbjesche žo bur pśched druhim žwětom khowacź. Wulkeje hary žo jeho dla njeczinjesche. A žwoju kermuschku abo kermusch po žwojim domjazym waschnju wuhotowa. S tajkeho žnjoweho žwjedźenja žej mělčźan wjele njesčźini, chiba, so jeho na kermuschu pscheproży. Powschikkownje wschak to wulkoměsčhcźana mało starasche, hacź běchu dobre abo hubjene žně. Hdyž w kraju njedožahasche, žo ratarśke wupłody ſ wutraja dowjesechu, to bě dźěła žamo tuńsche. Bjes burow dujesche wěsčit dale ſ wjecźora.

Haj, tak bě a niz hinak. Bjes dźiwa, so žo bur hańbowasche a žo hańbowacź dyrbjesche, ſ burom być a tak pschezo dale do žo lésesche. Tuž też bjes dźiwa, so ſ jeho žnjoweho žwjedźenja niczo dale njesby hacź jednore reje we wjesnej korcźimcźaj a žwjetscha jenoż sa mkody lub. Cźišche žo doma nětchto tyknazow napjecże, hunczko žo sarśa, ale zyrkej bě poknischa hacź na druhich njedźelach. Tu a tam žwjecźesche wobžedźeś je žwojimi ludźimi a pschiwusłnymi privatnje, a to bě žwjetscha wschо horje a dele a wscho schtoż bycź możesche, dokelj dalsi žwět njemějesche žnjoweho dźakneho žwjedźenja.

Nó, tute cźaśy žu drje nimo. Wschitko žwjecźi nětko burom žobu. Njetrjeba žo wjazy sa žwoje burske mjeno hańbowacź, je to sa njeho cźestny titul a ſ hordosću móže žo a žwojich pomocznikow sjawnje a sprawnje rjanym žwjedźeńskim cźahu pokasacź.

Hola, hola, hola! Saj wy woły, dyrbicźe cźeśći pyšne, a wós a maschiny cźahacź zgliczke lěto. Scźe žej sachu žite, dźenża tak renje wupyschene ſ bantami a kwětkami, hobu cźahnycź w cźahu. Tohorunja wy konje. Tej wy krowy, tam lesady. Kak wjele hospodarstwow mamy, hdźež žo jenož ſ krowami jěźdźi a wora. Njewěrno, wy skocźata wschě, wam žo dźenża wscho hinak ža w tajnych dokthim cźestnym cźahu tu po wšy, pschi wschém hołtu a tołku wokoło waž. Woprawdźe, dźenża žo wschitko lózo cźehnje.

Wupyschene žynowe, žitne a běrnjaze fóry. Jedne wós też rěpu, morcheje, ſ łakom a hobrſkimi banjemi a dynjemi ſ Mišočanskeje kucźneje hromady. A zydowschwita wschelakich maschinow. Ssamo fóra hnoje ſ asterkami wutykana a hnójnjowny žud ſ girlandami. Haj, prawje tak, to wscho žkuscha k tomu. Dokelj bjes hnoja niczo njerosćże w ratarſtwje, to móža prajeć schtožkuliž a měłčźenjo druhdy nóž cźahacź.

Och, a schto je wscho hewak wschitko we žwjedźeńskim cźahu! Wobzebje prědku kražna žnjowa króna a wjeselí pacholjo a holicźa na wosu. Samo cźahnike se žerbſkimi hužlemi a Rózeńczanſki se žwojim banjoniomom.

A mjes wojami žnjeńzarjo se žwojimi trawnymi a žitnymi łopami a holzy a žony ſ hrabjemi a žerpami a běrnjazymi motykami. A kaž wschudżom też tu rjane rójičſki a cźwěcźele.

Stara Kalćźyna se žwojim rběłowanym wojnčźikom se selenej pizu sa žwoje łoſy a Hadanteż Pětr ſ tam prawych rěpow. Khóts dracź, nimale zyła wjeś žo wobsłuži. A hyrnjeż knjes kantor był ſ mjedowej cźistarnu a

Na njeho knjes farař ſ pjeńkom turkowſkich bobłow a ſe žtónčznymi rójemi sa ptaćźata w symje.

Wojnař kula nowe koleso ke kowarjej, kowař žam dźe ſ bicźom a kleśćźemi w łožanej fali. Kobanej rěsnik wjese dwě pjecźzentnarſkej žwini a Hundraczej domjazy rěsnik cźehnje na rěsanje še žykacźkom a ſ wulcźkom klejcźkow pod pažu, schewž ſ por dołhimi schórnjemi na ramjenju a žedźař ſ konjazym gratom. A žamo teź listowy! Schtoha ma tón prědku a sady na kolesowych nohodźach? Aha, sawalena žitna płachta a mějcźk dźeczeloweho žymja ſtej po pólcźe pschiſchoł. Nó hlejcze tu, schtó to je? Nasch kłamař ſ klónkami a brjašami, ſ pranzami a kchudami a ſ wacźokom hłowježmi. A Kaczorez Lejna ſ butrowym koschikom a ſ thanu butſanki, a młynk ſ próſdnymi žitnymi a mučźnymi měchami.

Nó haj, tak to je. W nětcźim kóždy ſ burom ſwišuje a ma wschu winu, ſ nim žnjowy dźakny žwjedźeń wožwjecźicź a žo ſ nim radowacź.

Tola žwjetscha wupjelni ratarſtwo žame tutón žwjedźeńſki cźaj. Lachmanez Korla še schwindu pod pažu, Kobalzez Kata ſ milokowej khanu a Zidkalez Hana ſ diwémaj jałojzomaj a ſ koschom pizy. A schtóž móže žej cźłowjek, wosebje wješnjan, wumyślicź, je wschitko tu. Na jenym wosu ſ zypami młócźa — nješchto žadne w nowischim cźasu — na druhim walcźſki rubaja a schcźěpſki kałaja, na tśecźim kat schrubuja a teptaja. Na jenym wosu žu łute žony. To je žort a wjeselo — tołcźeja cźěſto ſ pjecźenju, wjercźu, zentrifugu, dźěkaja butru a pkakaja. Ach a hyndom še nimi wós połnych wowkow a staruschkow. Hlejcze, pubne wschak njejbu. Jena kraje běrny do pónoje, druha kałowe hłojcźki wurěsuje, tśecźa rěpje nacź wotrěsuje a schtwórta kraje jabłuka na žuschenje.

A potom wschitke te dźeći. Pažu štót a běža klamarjej po kižazo a pomhaja wscho możne w kuchini a w domje. A te rjane pišane drasty wschěch druzin a barbow. A njewjesčźinſka fóra! A wós ſ płubami a brónami a hnójnymi widlami a wschelakimi łopaczemi a motykami! A

Cźeſtni hoscźo w Tannenbergu.

S prawa na lěwo: Admiral Raeder, general létarjow Göring, general artillerije ſ Fritzſch, statny wójny minister ſ Blomberg, generalny pólny marschall ſ Mackensen, wjednik, a žawostajeni wulkeho motwoho, na lěwo: generalny major ſ Hindenburg.

(Weltbild.)

wschitko rjenje wupyschene ſ kwětkami a rózemi k žiwjeńskemu dnjej!

Haj, na tutym wurjadnym žnjowym dźaknym žiwjenju žu wschitkiž. Też žu wschitkiž hižo w zyrkwi pobyli a žu žo njebjeskemu wótcej ſa wschě dobroty podźakowali. Wo wulkich žiwjatočnosćach na Bukowej horje a wo oficielnym burſkim žiwjenju tam budźemy hischcze psches radio žitschećz, kaž też pschichodny schwórk psches Lipschćanski ſćelak herbſke reje. A wječor póndźelny do kórcžmy na žiwjeńſki a budźemy ſej tam jednu ſchmórnycz ſ Burez Wórichu. Haj, wschо k ćešći žiwjeńſkeho dnja! Kaž pola naſ, tak žo dźenża wjeſela a raduja po zyłym kraju. Tak to je a dyrbi być! Wěſchudźe žiwjeći žo prawje žnjowy žiwjeńſ, měſchćan ſ wjeſnjanom. To je wopraudźe burowy ćeſtny dźeń, kajkiž žej saſtuji!

Cyrkwinske powěsće

16. njedźela po žwjatej Trojizy, 6. winowca 1935.
Žnjowy dźaknу žiwjeńeń.

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. ſarać Grołze prědźuje (zyrkwinſka hudźba). Dop. ¼12 hodź. žiwjeńſke kemſchenje pſchi ſkładnoſći regimentſkeho dnja 20. huſarow (też ſa zibilnu wožadu); ſup. Berg. Popołdnju w 3 hodź. ſmě ſarać Paul ſchcźenja. — W Marijnej a Marćinej zyrkwi ſmě rano we 8 hodź. ſup. Berg ſpowědź a Boże wotkaſanje; dop. w 9 hodź. ſarać Schneider prědźuje (zyrkwinſka hudźba). Dop. w 11 hodź. ſmě ſarać Grołze dźěćiſkemſchenje. Wječor w 6 hodź. ſarać Paul prědźuje. — Sběrka ſa wožadnu diakoniju. — Póndźelu pop. ¼4 hodź. ſmě ſchcźenſkanſka žónſka ſtužba Pětrowſkeje wožady měſnaćnu ſhromadźiznu w domje krajnoſtyrkwinſkeho ſiednoćenſtwa Pſchi pólnym hrodźiku 6. Póndźelu wječor we 8 hodź. ſmě ſarać Schneider bibliſku hodźinu Pſchi pólnym hrodźiku 6. — Wutoru pop. ¾8 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi mitrnoſć ſa njedźelnicje. Wutoru wječor we 8 hodź. w towarſchowni na Hornczeſtej haſy 23 rěčny wječor ſa mužow. — Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſmě ſup. Berg bibliſki wječor w Tuchoſkej zyrkwi. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi 117. duchowna wječorna hudźba. Bachowe khorowe a piſchćelowe dźěła. Sſobuſtukowaćwaju: Profeſor Günther Ramin ſ Lipka, Budyſki komorny khór, organiſt Pětrowſkeje zyrkwje Horſt Schneider (nawjedowanje). Programmy žu pſchi zyrkwinych durjach dóſtaći.

S **Hornjeho Wujeſda.** Dop. ⅓9 hodź. němſke žnjowe dźakne prědowanje. Dop. w 10 hodź. kemſchenje ſa paćerſke dźećі. Sběrka ſa naſche wabjace zyrkwine ſamoježne.

S **Minakała.** (Porjećeńka.) Dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje; herbſke kemſchenje dyrbi wupadnyć. Dop. w 11 hodź. dźěćiſkemſchenje.

S **Wjelećina.** Rano ⅛8 hodź. herbſka ſpowědź, we 8 hodź. herbſke a dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje (zyrkwinſka hudźba). Sběrka ſa wožadnu diakoniju. Pop. w 3 hodź. ſchcźenja. — Sſrjedu wječor we 8 hodź. tydźeńſka ſpowědź (ſarać Bójz w Budeſtezach).

Katolske cyrkwinske powěsće

17. njedźela po swjatkach, 6. oktobra 1935.

Tachantska cyrkej: 5.45 hodź. Boża mša z narěču a zhromadnym ſwjatym woprajenjom mužſkeho a modleršeho apoſtolata, w 9 hodź. wulka Boża mša pked wustajenym najſwjećišim z prědowanjom, potom Te Deum a požohnowanje. W 2 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom. W 7 hodź. wječor róžowcowa pobožnosć. Přileżnosć k spowědźi: sobotu wot 18—19, 19.30—20.30 hodźin, njedźelu 5.30—6.30 a w 9 hodź. Róžowcowe pobožnosće wšědny dźeń: póndźelu, srjedu, pjatk 9.30 hodź., wutoru, štwórtk a sobotu dop. w 9 hodź. — **Serbska cyrkej:** Njedźelu ⅛8 hodź. Boża mša z prědowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim prědowanjom, w 1 hodź. serbski nyšpor, w 3 hodź. třeći rjad, w 6 hodź. žnjowa dźakna pobožnosć. Bože mše wšědny dźeń rano w 6 a 7 hodź. Póndźelu pop. w 4 hodź. zhormadźizna Hilžbjećineho žónskeho towarſtwa. Sobotu přileżnosć k spowědźi w 3 hodź. za dźěći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 1. oktobra 1935.

Narodźiła ſe ſo 2. 10. Franzej Arthurej Moritzej, monterej, dźowka.

Wumrěłoj: 1. 10. Korla Adolf Siems, dr. med. wočny lěkař, generalny lěkař na wotp., 72 lět. — 3. 10. Handrij Wudowenz, invalidny renťnar, 81 lět.

Wusudźenja

§ W nozy k 6. julijej bě ſo w Hrubocźizach pola Budyſchina pſchipadł ſtał, kotryž k ſapodaću wobſtórżbny pſchećiwo tam bydlażemu Janej Arnoſchtej Lipzy dla ſtrašneho ćělneho ſranjenja ćěła dowjedźe. Lipka běſche dobrjak ſwojeho byka doreźaćz a nimo toho bě jedyn ſ jeho oni ſhorit. Po wobſtaranju nuzoweho rěanſkeho wopiſma pola Schmidtez na Ssokołyn ſo Lipka, kotryž hewak pomérnje mało alkohola pije, a tohodla też mało ſnjeſe, wječor 5. julija w hoſćenzu na Sskołoju piwo a palenz pił a pół pjany w połnozy ſo na dompucź podał. Doma běſche ſ luteho hněwa dla ſchłody, kotruž bě ſ dorěſanjom byka počerpił, wokoło ſpchnował a ſ tym žwojich pſchiwuſnych wubudźił. We ſwojim hněwje běſche potom bjes pſchičiny žwoju nježenjenu ſotru ſ dybjaćznym nožom wjazy krótcź do nadrow ſtakał, ſo dyrbjeſche ta 10 dnjow dołho w khorowni lěkowaćz. Lipka, kotryž je hewak jako pilny a měrny muž znaty, nochcyſche ſo pſchi jednanju na wuwjedźenje ſwojeho ćina wjazy dopomnićz. Ssud napołoži jemu jako najniſſche khłostanje 2 měſazaj jaſtwa a pſchemėnt tute do pjenježneho khłoſtanja we wyšokoſći 90 hriwnow.

§ Na žurowe waſchnje běſche August Knöſel ſ Budeſtez ſ powołanja kóſlata rěſał. Tute ſtoćzata pſchi morjenju ćiwiłował a žo pſchećiwo rěſańſkemu ſakonjej ſ tym pſcheſchoł, ſo ſtoćzata pſched morjenjom po pſchedpiſmje njepohkuſchi. Też rěſaſche ſtót na měſtnje, hdźež mózachu jeho tſećze wožoby wobkedźbowaćz. 18. meje t. l. rěſaſche dwě kóſleczi ſa wyſchcheho wuczerja Wjazku w Budſtezach na jeho dworze, do kotrehoż móżeſche žo pſchi tym ſ haży hladaćz. Po wěſtym wuprajenju ſwědka ſtražmiſchtrſkeho kommißara Schunaća, kotryž běſche pſchipad ſ woknom žwojeho bydlenja wobkedźbował a po wuprajenju kłužobneje, kotraž bě pola wyſchcheho wuczerja pſchiſtajena, bě Knöſel jene kóſlatko žiwe mjes nohy ſepręł, ſ lewej ruku kóſleczu hubu ſadżerżał a potom jemu ſ nožom do ſchije kłoł. Kommißarej je pſchidał, ſo je na tuto žurowe waſchnje wot nalěca 1935 hižo 30 kóſlatow ſarěſał. Na ſamžne waſchnje pjeća rěa też domjaſcy rěſnik Dejka. Sskužobna wyſchcheho wuczerja hiſchcze pſchida, ſo je Knöſel žebi wot njeje hakle po morjenju kóſlatow hamor dacź dał, dokelž wocźakowaſche ſtražmiſchtrowe poroki, ſo by tak pohłuſchcheje hižo morweju kóſlatow łudał. Njedźiwajo toho nětko Knöſel wubawaſche, ſo je kóſlata pſched morjenjom ſ dyrjenjom ſ worzłowym brušom pohłuſchił. To pak žo jemu njeměrjeſche. Knöſlej napokoſt žo měſaz jaſtwa a nimo toho ma wſchě wudawki njeſcź. Też žo jemu wuſaſni, ſo nima nadźiju, ſo žo wobhnadźi.

Radio

Njedźelu 6. oktobra žo ſtyſchi.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho njedźeľſkeho programma: 6 raňſchi konzert. 8 ſa burow. 9 němſka ſwjatočna hodźina. 11 konzert. 12.20 ſtatny akt na Bückebergu. 15 ſa burow. 14 burkſah udźba. 18.30 ſabawny konzert. 20 ſabawny konzert. 21.15 wulke wječorne piſkanje.

Lipſk. Nimo ſnateho njedźeľſkeho programma: 6 raňſchi konzert. 8.30 njedźeľſka hudźba. 11 konzert ſ Bückeberga. 18 mała wječorna hudźba. 18.40 ludowe reje. 20 ſabawny konzert.

Hiſchcze ważne ſ dnjeſneho programma. Win: 20 jeſba do módreho. **Warſchawa:** 20 konzert.

Póndźelu 7. oktobra žo ſtyſchi.

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſely raňſchi konzert. 11.30 ſa hoſpoſy. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wječerkowe. 16 popołdnišchi konzert. 19 rejwanſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.50 ſa burow. 6.30 raňſchi konzert. 11.45 ſa burow. 12 konzert. 17 popołdnišchi konzert. 18.50 rejwanſka hudźba, mjes nimi herbſke reje. 20.10 Egerlandſka ludowa hudźba.
hudźba. 20.45 ludowa hra „Hockewanze!".

Hiſchcze ważne ſ dnjeſneho programma. Berlin: 20.10 piſany wječor. Königsberg: 20.10 rejwanſka hudźba. Hamburg: 20.10 Beethoven a Wagner. Wrótſław: 20.10 módra póndźela.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

a) Auf Antrag des Landwirts **Wilhelm Wuſtmann** in **Kleinförſtchen Nr. 5** iſt über ſeinen Betrieb in Kleinförſtchen am 24. September 1935, nachm. 4 Uhr das Entſchuldungsverfahren nach § 4 des Geſetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Zur Entſchuldungsſtelle iſt die Landſtändiſche Bank des ehemaligen Sächſiſchen Markgrafthums Oberlauſitz in Bautzen ernannt worden.

b) Auf Antrag des Landwirts **Eduard Hilger** in **Wetro** iſt über ſeinen Pachtbetrieb in Wetro am 24. September 1935 nachm. 4,30 Uhr das Entſchuldungsverfahren nach § 4 des Geſetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Zur Entſchuldungsſtelle iſt die Deutſche Pachtbank GmbH. in Berlin ernannt worden.

Alle Gläubiger der Betriebsinhaber, die am 24. Sept. 1935 gegen ſie perſönlich oder an ihren Grundſtücken ſichergeſtellte Anſprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Anſprüche bei der Geſchäftsſtelle des Entſchuldungsamtes beim Amtsgericht Bautzen (Zimmer 331) bis zum 30. Oktober 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlaſſung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinſichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge.

Das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Für den Stadtbezirk Bautzen wird anläßlich der Wiederſehensfeier ehem. 20er Huſaren für die **Nächte vom 5. zum 6. und vom 6. zum 7. Oktober 1935** die **Polizeiſtunde** allgemein auf **4 Uhr** feſtgeſetzt.

Bautzen, 2. Okt. 1935. **Der Oberbürgermeiſter.**

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolſtehо;
přełožił (1887) J. M. Holan †

II.

Stary čert so mjerzaše, zo bratřa so njeběchu wadźili při dźělenju, ale zo běchu w luboſći rozešli. Wón zawoła třoch čerćikow. „Hlejće", wón praji, „tšo bratřa su na zemi žiwi: Šiman-wojak, Taras-bruchač a hłupikojty Jank. Woni bychu so hižo dawno měli wšitcy zwadźić, woni pak su wo mjerje žiwi jedyn druheho wopytujo. Hłupikojty Jank je mi cyłu wěc skazył. Dźiće wy tšo, wobdźělajće wšěch třoch a sčińće jich tak błudnych, zo jedyn druhemu woči wudrapaju. Móżeće wy tò činić?"

„Móżemy!" woni rjeknychu.

„Kak dha budźeće to činić?"

„Nó tak", praji, najprjedy jich khudych sčinimy, zo njehychu ničo požěrać měli, a potom jich na jenu hromadu zmjetamy. Potom sebi hižo do wlosow zajědu."

„Nó derje, wón praji; widžu, zo wy tu wěc rozumiće. Dźiće a njepřińdźće mi na woči, doniž sebi woni do wlosow njezajědu, hewak wam wšěm třom kožu zedrěju!"

Čerćiki-dźěchu wšitke tři do tymjeśća a wuradźowachu, kak tutu wěcku započnu; dołho so wurěčowachu, kóždy chcyše najlóše dźěło měć, a naposledku wučinichu, zo chcedźa losować, koho štó dostanje. A hdyž budźe jedyn prjedy hotowy, dyrhi wón druhimaj na pomoc přińć. Čerćiki losowachu a wučinichu dźeń, na kotryž so zaso w tymjeśću zhromadźa, zo bychu zhonili, štó je hotowy a štó je pomocy potrěbny.

Dźeń přińdźe, a čerćiki zhromadźichu so, po postajenju, w tymjeśću. Počinachu powědać, kak je so jim činiło. Prěni čerćik, kiž bě Šimana-wojaka dostał, powědaše: „Moja wěc so derje čini. Jutře mój Šiman k nanej póndźele!". Towaršojo so jeho prašachu: „Kak dha sy ty to činił?" „Ja", wón praji, „hnydom tajku khrobłosć na Šimana pósłach, zo je wón swojemu kěžerej słubił, cyły swět dobyć. Kěžor sčini Šimana z hłownym nawjedowarjom a pósła jeho, zo by induske kralestwo dobył. Bitwa so započa, ja běch nóc prjedy Šimanowemu wójsku wšón półvr namačał a induskemu kralej běch słomjanych wojakow nadźěłał, njepřewidźomnu sylu. Šimanowe wójsko wuhlada, zo na nje ze wšěch stron wojacy ćahnu, a so naboja. Šiman přikaza třeleć. Kanony a třelby pak zarjekowachu. Šimanowi wojacy so nastróžichu a čěkachu kaž wowcy. Induski kral bitwu doby. Šiman bu wohańbjeny. Kubło su jemu wzali, a jutře budźa jemu hłowu rubać. Tam mam ja jenož hišće jedyn dźeń dźěła, jeho z jastwa puščić, zo by móhł domoj čeknyć. Jutře budu hotowy, tuž prajtej, komu dyrbju na pomoc přińć."

Też druhi čerćik, Tarasowy, powědaše wo swojim dźěle. „Ja", wón dźeše, „žaneje pomocy potrěbny njejsym, moja wěcka je so tež derje stała, dźeje hač tydźeń Taras wjacy žiwy njebudźe. Ja sym najprjedy mojemu Tarasej prawy brjuch narosć dał a sym na njeho njepopřeće puščił. Wón so tajki njepopřejacy sčini, zo chcyše wšo kupować, stožkuli wohlada. Wón je nakupował zakrasnych hromadow za wšě swoje pjenjezy a přeco hišće kupuje. Hižo je započał za poždene pjenjezy kupować, a jemu wjele pjenježnikow na šiji sedźi; wón je so tak zašmjatał, zo so njemóže wjacy wušmjatać. Za tydźeń dyrbi płačić, a ja z jeho wšěch tworow hnój sčinju. Płačić wón njebudźe móc a přijědźe k nanej."

„Počachu so też třećeho čerćika prašeć, kiž bě Jankej přistajeny: „Kak dha z twojej wěcu steji?"

„Hdyž dyrbju wěrnosć wuznać", wón dźeše, „moje dźěło so njespori. Ja sym jemu najprjedy do piwoweho karana plunył, zo by jeho brjuch bolał, a sym na jeho polo šoł a sym je tak twjerdźe zateptał, zo bě kaž kamjeń. Ja sebi myslach, zo je wón njezwora; ale wón, hłupy rapak, přijědźe ze swojim pluhom a poča zemju dréć. Žiwot jeho boleše, zo stonaše, tola wón přeco dale woraše. Sym jemu jenu radlicu złamał, wón jědźeše domoj po druhu, wza wulku wótku sobu a započa znowa worać. Ja do zemje zalžech a přimach za radlicu, ale na žane wašnje ju njemóžach zdžeržeć. Wón na klaki tłóčeše, radlica bě wótra. Wón je mi cyłe pazory rozrězał. Tak je nimale wšo zworał, jenož jena prěčnica je wostała. Přińdźtaj bratraj, pomhajtaj mi, hewak budże, jeli jeho njepřewinjemy, naše cyłe dźěło podarmo. Hdyž tón hłupy raws zwostanje a swoje burske dźěło čini, woni wšitcy žaneje nuzy njezmeja: wón dźě wobeju bratrow nasyći."

Čerćik Šimana wojaka słubi, zo nazajtra pomhać přińdźe, a čerćiki so z tutym rozeńdźechu.

(Pokračowanje sóčhuje.)

Stóž na žnjach rady lěha, tón w zymje hłódny běha. (H. Zejlef.)

Hospodarski kućik

Požčować abo płaćić?

„K zadwělowanju je na swěće! Dźěła nadosć, ale žane — pjenjezy! Kaž prošeŕ mohł wot domu k domej běhać, kóždy, kiž ma płaćić, pokazuje kisale wobličo a troštuje z tym, zo traś za měsac zapłaći. Pjenjez maś dosć wonka, a sam dyrbiś mjez tym zadanić. Na te njezbožowne požčowanje! Najlěpje je, zo klamy začiniš, a z ranclom na khribjeće so jako wandrowski do swěta puśiš — pŕi tym njeje ani wudawkow ani danjenja ani risika!"

Tak skorželeše mi wóndy čestny miśtr. Na čož tutón, na to skorža skoro wšitcy rjemjeslnicy: Požčowanje, kajkež je nětko wašnje, wjedźe k zahubjenju rjemjesła.

Nichtó rozumny dotalny system požčowanja zakitać njemóže. Ale, wobrada tu bohužel je a so jeje wotbyć, to chce nĕšto być. Hdyž so za pŕičinami prašamy, kotrychž dla je požčowanje so tak zapjeńkowało, namakamy tajkich dosć na stronje kupcow. Njehladajcy na to, zo je dosć khudych, kiž kupjenu tworu hnydom płaćił njemóža, dokelž dyrbja sami druhdy dołho dosć na mzdu čakać, njedźiwajo dale na to, zo je dosć skupych njenasytnikow, kiž chcyli wšo z danju płaćić a rjemjeslnikej tak dołho čakać dadźa, doniž je tuta dobyta, chcył winu toho, zo so twora hnydom njepłaći, husto na njerodu a předsud storčić, po kotrymž tež bohaty, kiž ma dosć pjenjez ležo, swoju kŕinju njewočini, zo by dźĕłaćerjej, hdyž tutón dźĕło a zličowanje pŕinjese, bjez komdźenja mzdu płaćił. Tutón kredit pak je „kredit zhnileje lĕnjosće", kotryž khudačk bohačkej dawa. Kak čini so we wšĕdnym žiwjenju?

Tu maš wulkopjenjeżnika, kiž z tysacami mjeta; krawc pak po pjenjezy za drastu, kiž je dźĕłał, njekazany pŕińć njesmĕ, hewak dźĕło cyle pŕisadźi. Tu maš rĕčnika, kiž pŕi kóždej skórźbje śwarny pjenjez anticipando (do pŕedka) žada; jeho luba mandźelska pak požčuje pola rĕznika, pjekarja, pŕekupca, butroweje žony atd.

Dokelž rjemjeslnik hnydom pjenjez njedostawa, dyrbi wĕzo swoje twory sam na požć brać a tohodla je drožo płaćić. Kak tunjo mohł druhdy kupić, hdy by nĕšto pjenjez w zaku mĕł. A k tomu pŕińdźe, zo dyrbi khudy miśtr płaćić na dźeń a minutu: swojich wotročkow, swoje zmĕnki, swoje dawki, šulske za swoje dźĕći. Hdy so jeho dołžnikam spodoba, zo płaća, to wĕ Bóh luby Knjez. Kelko njezboża je tutón „kredit lĕnjosće" hižo do swěta pŕinjesł! Nic jenož bankeroty, mnozy bjeru sebi mjez rjemjeslnikami runje tohodla žiwjenje, dokelž njewĕdźa, kak wobstać a swójbu z ćeŝu zeźiwjeć, hdyž bohaći a zastojnicy telko swĕdomja nimaja, zo płaća, štož su winojći. „Kupić a płaćić" mĕło jene być, to žada strowy rozum, to žada swĕdomje.

Hrĕchi, kotrež so na stronje pŕedawarjow stawaju, su tute: Mnozy su so mĕnjenju podali, zo galantnje njeje, hdyž hnydom pjenjez bjeru, woni jón často dosć wotpokazuja a praja, zo rady čakaja. Druzy boja so, zo renommé pŕisadźa, hdyž na płaćenju wobsteja. Treći boji so, zo kupcow sebi zaćŕi, hdyž hnydom pjenjez žada. Powšitkowna konkurrenca je druha wina, kotraž płaćenju zadźĕwa. To su hišće, mohł rjec, čestne pohnuwadła k čakanju. Su pak tež nječestne. Pŕekupc wě, zo hdyž z pjenjezami čaka, kupc z tym prawo pŕisadźi, zo na tworu swari, hdyž prawa njebĕ. A z tym žerje so žiđowske jebanje do kŕesćanskeho žra. A hdyž je so lĕto minyło, pŕjedy hač so zličowanje scéle, njewĕ druhdy kupc wjacy, hač je to wšo brał a dostał. Štož na zličowanju steji — wón płaći, wjacy, hač je trjebaj dołžny, zo pŕekorje z puća dźe.

To wšo wopominaju a we wšĕdnym wobkhadźe wobkedźbujo, praju: Wašnje požčowanja, kajkež je so powšitkownje pŕedobyło, pŕeradźa wulku njeswĕdomitosć; wone pokazuje zjawnje dosć, zo z wĕru a nabožnej myslu w skoku z hory dele dźe; wono wuči, zo je swĕdomitosć podušena z materialistiskim duchom, kiž stajnje jenož na swój dobytk a wužitk myśli, wo sprawne interesy bliže̊seho pak so docyła njestara.

Rozwučowace drobnosće

Dokelž je amoniak jara škódny za kožu, njećefý, zo so konjacy grat w samym konjencu khowa.

Za pĕski je najlĕpši hnój hlina; hdźež so hodźi, njech so zbytna hlina, kotraž mohła so často dosć z runanjom łukow atd. dobyć, z juchu a hródźnym hnojom pŕedźĕlana, na pĕski mjeta — je lĕpša dyžli guano.

Najtuńši kołmaz, kiž móže kóždy sebi sam pŕihotować: Wzmi bomjel, do kotrehož nĕšto grafita (Wasserblei) namĕšeš; pŕjedy hač wóz mazaš, rozmĕšej. To za zymu. W lĕće trjebaj połoženy bomjela, połoženy wušk̆reneho łoja, a runjeź tak nĕšto grafita. Tutoho pak wjele być njesmĕ. Mazu trjebaš mało na wósku. Je wo połoženy tuńši hač wšĕdny kołmaz.

Wokna ženje myć njesmĕš, hdyž słónčko swĕći, hewak zyboli so śklenca we wšĕch barbach. Sy-li pak je z tym skazyła, wzmi nĕšto łučlaneho wolija na pomoc, kotryž sleposć śkleńcy wotstroni.

Najtuńši srĕdk, a pódła najstrowši, kiž w zymje krej rjedźi, je sad, njech syry, njech muka z njeho.

Přestup (abo wuwjerćenje w kulkach na rncy), hdyž po nim boli: Wzmi cĕsto, pŕemĕšej jo ze škrabanym mydłom a paleńcom (teź runane zelo na paleńc), namazaj sylnje na łapu a wobal khory staw.

Pŕećiwo wšĕm krwawjenjam, njech z nosa, z płucow abo druhdźe, nałožuj wowću rutwičku (Achillea millefol.), kotraž dźĕ wšudźe rosće.

Njekładź mjaso, kotrež chceš warić, dołho do wody, woda najlĕpše wućehnje. Čerstwe mjaso wotmyj jenož z ruku, to je nadosć; hdyž pak mjaso hižo wonja, njekładź jo teź tehdom do wody, čisń pak do hornca, w kotrymž jo wariš, nĕkotre kruchi žehliwego drjewoweho wnhla.

Pokaza-li so hĕca a čerwiwosć we **wĕzku,** njepaj caj na nje, ale wurnź so z lĕtanjom widźenje je dr he kubło! Njeje-li zwe, smĕš tuj čornk: Zwaŕ wobli jo, rozkraj, wuběl čornik a położ pŕestudźenu polo ku jenu po druhej na woko. Jejo runje njehoji, a podusy hĕcu.

Dźĕćom a młodym ludźom, kotŕiž nahle rostu a s pódła blĕde, čini mĕd jara derje, najlĕpje na pom kach.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 5. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,488	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,18	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,94	100 franc. frankow	16,37

Barlińska kurša z dnja 4. oktobra. Na kursy bĕ we pśchewaśu pśchecejelne mĕnjenje. W dalśich bĕhu pak pŕenje śapiśe wo nĕśchto mało popuśchćiśchu. Teź renty bĕchu śwjetścha połĕpśchene.

Barlińske žitne wulkowiki. Wobkhod na Barlińskich žitnych wulkowikach jenož pomału do wobbĕha pśchiźidźe. Śa wumlĕwanje̊e žita njebĕ naśtorkow śe śtrony pśchetrjebarjow. Mukowny wobkhod je pomałši, tak śo mlyny swoje śkłady jenož pomału wotbywaju. Teź wobkhodniśy jenož pomału kupuja. Małe dźĕłby dobrych druźinow pśchenża śo śamĕśćichu. Wotbyte rožći w kontingentowanych tworach bĕ na provinzu wobmjeśowany. Wowś k pśzowaniśkim śamĕram njebĕśche na wikach, śa to pak śo bĕrnjaze truśći bohaze poliśiśachu. Jećźmjenja śa piwarńje a indušriju bĕ tohorunja mało na wikach. W dobrych druźinach bĕśche wulke napraśchowanje.

Wežera płaćejśche w Barlinje zentnaŕ

pśchenżu W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožći R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowśa Ś 9: — hr., Ś 13: 7,90 hr.

w Śhorjelzu:

Pśchenża 19,10 hr., rožta 15,60 hr., jećźmjeń, nal. 15,80 hr., wowś 14,60 hr., bĕrny 2—2,60 hriwnow.

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

5. oktobra 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,60	2,00
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rŕana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlĕb	1 kg	0,25	0,27½
Jĕdźne bĕrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połč	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jĕdźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jĕdźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

5. oktobra 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlĕpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,45
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,00
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, nalĕtni	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,05
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,50
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Bĕrny (wewulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,30	2,50
Bĕrny (w małowikowanju)	50 kg	2,60	2,80
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,25
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,50
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,40
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30,40
Rŕana muka Type 997	100 kg*	—	24 65
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Rŕane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5.85
Wikowańske rŕane wotruby	50 kg	5,90	6,20
Husy	punt	0,90	0,80
Prosata 809 štuk	1 štk.	12, 0	22,00

Prosate wiki bĕchu snadne.

Twora		Němski wupłod najniša płaćizna pł.	Němski wupłod najwyša płaćizna pł.	Němski wupłod pśchepis. wupłod pł.
Boby (Buny)	punt	25	30	—
Hroch	»	—	40	—
Kórki za solotej	»	10	25	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—
Kórki (konop.)	»	—	15	—
Sydrojty kał	štuka	10	40	—
Bĕły kał	punt	08	10	—
Čefwjeny kał	»	—	12	—
Wirsingowy kał	»	—	15	—
Pupkaty kał	»	—	—	—
Zeleny kał	»	—	—	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—
Karoty	walčk	—	10	—
Karoty	punt	—	10	—
Korjeń pĕtršyłki	»	—	—	—
Porej	»	—	20	—
Radiški	walčk	—	10	—
Rjetkej	štuka	05	10	—
Rjetkej	punt	—	—	—
Rjewjeń	»	—	—	—
Čefwjena rĕpa	»	—	15	—
Kulrĕpa	»	—	—	—

Twora		Němski wupłod najniša płaćizna pł.	Němski wupłod najwyša płaćizna pł.	Němski wupłod pśchepis. wupłod pł.
Solotej	keŕšk	5	10	—
Šćerbak	»	—	—	—
Kosćadło	punt	—	—	—
Selerij	štuka	10	40	—
Selerij	punt	—	—	—
Loboda	»	15	20	—
Rapunelki	»	—	—	—
Tomaty	»	15	18	—
Cybla	»	—	10	—
Hromak	»	—	—	—
Krĕn	»	60	70	—
Champignony	litr	20	30	—
Cerstwe hriby	litr	30	70	—
Sušene hriby	litr	40	50	—
Dobre jabłuka	punt	20	40	—
Jabłuka k warj.	»	10	15	—
Dobre kruški	»	20	30	—
Kruški k warj.	»	10	15	—
Wišnje	»	—	—	—
Słowki	»	30	35	—
Bréški	»	—	—	65
Aprikosy	»	—	—	—
Wino	»	—	20	33

Płaćizny rĕznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

4. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwn

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 636.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 6 lĕt	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšĕch starobow	37-41

Byki: 285.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rĕzneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	38-41

Jałojcy a kruwy: 1567.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rĕzneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rĕzneje hódnosće hač do 7 lĕt	38 42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	31
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22-28
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 1424.

Najlĕpše wukormjene (1. družiny)	70
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	67-6
Špatne (3.)	52-

Wowcy: 5060.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	44
Starše wukormjene (6.)	42
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30-

Swinje: 2137.

Połnomjasne, wos. rasow a jich kŕiženj., hač do 1½ lĕt stare	51,
Wukormjene	51,5
Mjasne	51,5
Špatne	51,5
Rancy a kundrosy	51,5

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	4. 10.	3. 10.		4. 10.	3. 10
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jećmjeń now.	207-213	206-212	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rŕana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	bĕrnj. kruški	8,15	8,15
rŕane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rŕana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč.		
lane symjo	—	—	wowsna		
nieluški	—	—	rĕčna		

Wo djenżnišchim stawje rĕzneho skotu a mjažowych płaćijnow.

Pytnjemy cjućiwje njedostatk na žwinjoch. Je bjes dźiwa po žuchich lĕtach a nimo toho teź thorste proŕatow w tutym nałĕcźu sawinuja, so nimo tuhwiću dojść žwini k rĕŕu. Prjedawšche knjeježerstwo ĵebi pomhachu w taŕkim njedośahanju ŕ tym, so ŕ wu kraja dowožowachu a njedźiwachu na to, hač lud ŕ ŝhubijenjom dewišow wokhudnje. Dźenżnišche nazionalne sozialistiske knjeježerstwo bjerje jenož ŕ tych krajow ŕ kiž hotowe twory wot naš kupuja. W najbliźšim ch ŕu dowožuja so žwinje ŕ Wuherišče a Pólšče a njedostatkej na mjažu a tukach wotpomha. Sp ŕ ŝejiwjeńši ŝtaw kruty porjad płaćijnow poŝtajit njeby žane pśchedrojenje śastupiło. Kolbažowe płaćiny tu hišćerje źdźela wojśewimy, poŝtajenja w mjažowym hoŕpodaŕśtwje wutoru wocźišćišimy. Po nich ma wšitko žwĕdomicźe wobliczjacź a njeŕmĕ žane p jenje najtacź. Pŕicźeŝtupenja so trucźe thloŝtaja, ha le ŕawrjecźom rĕźniŝtwa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšťki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj.,' za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 234 | Budyšin — Pónjelu 7. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Žnjowy dźakny swjedźeń na Bückebergu

Nad Bückebergskej krajinu rjana słónčna njedźela nastawasche. Po dróhach so wot switanja njeskóńcne kolonny ludźi na Bückeberg hibachu. Po statyhźaczach běchu so němšzy burja se wschěch stron kraja shromadźili, so bychu s wjednikom shromadnje žnjowy dźakny swjedźeń woswjećili. We wokolnych wjach a městach běchu so wschitke twarjenja a dróhi s dostojnej swjedźenskej pychu wudebite.

W zyrkwjach na wjach a městach wokolo Bückeberga so wobhladźerstwo a hojćo hižo rano w zyrkwjach Bohu dźakowachu za žnjowe zohnowanje. Potom pak so njeskóńcne zhoty, něhdźe wot milijon ludźi, na Bückeberg hromadźachu. Tyhaźe khorhojow so nad swjedźenskej zhuku smahowachu. Drastowe skupiny rejwachu a spěwachu na wysokich podźiach a pschedstajachu ludowe waschnja a nałožki. 3000 ludźi w drastach běsche so shromadźiło. Na wosebitym městnje pisched cźestnej tribunu běsche so 800 woporow dźěła sedźadło.

Hdyž běchu so wschitcy shromadźili, zhuły s najwjetšej napjatosću wjednikowy pschikład wocźakowachu. Cźestnych hosći běsche telko pschišło, so běsche wulka tribuna hač na poslednje městno wobsadźena. Też zastupjerjo **zwjazkow** staiow běchu pschitomni. Krótko do 12 hodź. bu wjednikowy wós widźeć, kiž so wot Hamelna bliješe. Njeskóńcny wusk psches schěroku pschesrěn howrješe, a bu zhlniški hač 21 wutšelow artillerije, s kotrymiž tuta wjednika powita.

Eskadra 17 létadłow běsche wjednikej napscheču lećała a w formje hakateho kschiża nad Bückebergom létasche. Němski wójnski minister generalny wyšši **z** Blomberg a druhi znamjenići wojerźzy wjednizy wjednika deleka pschi horje postrowichu, mješ nimi general létarjow Goering. Potom wjednik po powyschenym puću, so bychu jeho wschitcy mohli widźeć, **k** cźestnej tribunje stupasche. Sadźo a sadźo dyrbjesche wón kwěcźele pólnych rózow s ruków burow a burowkow pschijeć. Na cźestnej tribunje wjednik tam shromadźenych cźestnych hosći a diplomatow postrowi.

Ći bombowe wrjesći pschipowědźichu, so **z**o stainy akt započina. Wotpółdnjanstwo młodych burow a burowkow i Dannenbergskeho wokrjeza wjednikej žnjowu krónu pschepoda. Wjednik ju widźomnje hnuty pschija a **z**o młodej burowzy, kotraž běsche jeho se postrowjazymi słowami swježelika, s wutrobnymi słowami podźakowa. Potom khor **z**hłoz ludźi s Hamelna „Zohnowanje" pschednjese.

Na to **němski minister dr. Goebbels** porěcza a wjednikej shromadźenej němšći burski lud pschedstaji, kiž chze s nim shromadnje žnjowy dźakny swjedźeń zwjeźeć. Minister spomni na cźeže léto, kiž maju burja sady **z**o. Huževne žně sandźeneho léta **z**u **k** wobcźežnjoscźam w sastaranju s zyrobu za němski lud dowjedźe. **Njedźiwajcy teho pak je z**o **němskemu burej poradźiło, dowoz zyrobu do Němskeje wo 2½ milijardy na jenu milijardu smježi.** Schto to sa pohon bitwy wo dźěło wosnamjenja, to wě też kóždy dźěłacźer.

Potom němski propagandowy minister na bliske pschedwjedźenje wojerskeje mozy dopominasche a spomni, kak burišy zynjoz najexpichi dźěł naschego ludoweho wójska wucźinjeja. Wjednik pak tuto wójsko njeje wutworik. So by wójny wjedł, ale so by s nim płody dźěła němskich dźěłacźerjow a burow schkitał. Tohodla też tutón burski dźeń w znamjenju němskeje zwobody stej.

Wulke předwjedźenje wojerskeje mocy

Na to sejźhowasche wulke wojerske pschedwjedźenje. Na stwurzowanju **z**o wschitke nowozažne bróńe wobdźělichu. Deleka pschi horje běsche **z**o wješ „Bückeberg" nadwarika. Tam **z**o cźerjowene mozy pscheczźiwo nabpadowazym módrym mozam wobarachu. Dozyła **z**o někotre tyhaźy muži pěschkow, pionérow, jězdnych, autowych tšelzow, artillerije, sto wojowańskich létadłow a 120 tankowych wosow na bitwje wobdźělichu. Pot hodźiny tuta wojerska hra trajesche. Najwjetschi zajim wšelo nowe bróńe **z**budźichu.

Namołwjenje k druhej wupłodźerskej bitwje

Wjednik **z**o offiźeram wojerskeje mozy po wojerskim pschedwjedźenju s pschipósnawazymi słowami dźakowasche. Potom **z**o wón s cźestnje tribuny na tribunu sa rěcźnikow poda. Wón może jenoż jara pomalu stupać, dokelž dyrbi pschezo sažo ruku dawać. Powschitkowne wjeselje na Bückebergu běsche wulke, dokelž běsche wjedro tak rjane a pschijomne.

Němski burski wjednik Darré najprjedy **k** shromadźenym rěcźesche a na ważnoscź a wusnam žnjowneho dźakneho swjedźenja w dźensnišnich dnjach pokasa. Hdyž staj prenjej žnjowaj dźaknaj swjedźenjej najprjedy na burstwo dopominałoj, dha tutón cźeśi swjedźeń wocźi na zyły lud nazionalsozialistisku ratarsku politiku spósnawa. Dźenża zyły lud wě, so bjes truteho burstwa sakład sa sejwjenje luda njeby był swěźcźeny. S nowymi sakonjemi běsche možno, wupłodźersku bitwu sarjadowacź **a** pschewjesćź.

Dźenża lud dopółnjawa, so wjednikowy sameŕ, wukhowanje ludstwa, njeběsće zadyn wosebity sameŕ, ale běsche sluk **k** wukhowanju zyłeho luda. Nimo wjetšeho wupłodźenja pak knježerstwu wozebje na tym zależesche, so bychu płacźiny po możnosći stajne wostałe. **Njedźiwajcy žrěnich žnjow lonšcheho léta, njedźiwajcy žnadneho žitowego domoja, je žo němskemu knježerstwu poradźiło, chlěbowu płacźiznu jenajku sdźerżeć.** Němšći burski **lud** je rad woporowy na žo wsał, kiž běchu **k** pschewjedźenju knježerstwowego programma mišne. Nimo chlěbowych płacźiznow **z**o też płacźiźny mloka, butry, margariny a zokora njeběchu pscheměnite. **Wěrnowe płacźiźny su žo léta žamo smježile.**

Němšći burski wjednik rjekny, so je **z**o w hospodarskej politiji Němskeje wschitko, schto běsche możno, stako. W zwojich jeźěhowazych słowach wón na ważnoscź teho pokasa, so je **z**o němski ježiwajcy stawb do němskeje dźěłoweje fronty sarjadował. Potom pak wón ratarski lud napominasche, **so by do noweje wupłodźerskeje bitwy sastupił. Němšći lud smeje kóžde léto zwoju wupłodźersku bitwu wjesć, dóniž žo samoŕ njedozpěje, kiž je zwoboda ježiwjenja němskeho luda.** Němski burski wjednik pak też pschetrjebarjow napominasche, so bychu tuto prózowanje knježerstwa a burstwa s połnym dowěrjenjom pohódnoscźili. **Też kóžda hospoza pak je wojowazy hobustaw we wojowanju wo zwobodu ježiwjenja.** Němski burski wjednik stónći zwoju rěcź s wopomnjenjom, so je **z**o němskemu ludej nimo zwobody ježiwjenja zwoboda wojerstwa znowa spožcźiła.

Wjednikowa rěc na Bückebergu

Po němskim burskim wjedniku **z**o wjednik sam słowa jimasche a **k** zwojemu burskemu ludej rěcźesche. Po sawodnych słowach pokasa won najprjedy na wjednistwo hospodarstwa, kiž **z**o na wěsty plan sałožuje. Hačrunjeż je hospodarske połoženje Němskeje wobcźežnišche hač wschitch druhich krajow, je knježerstwo tola samohło trěbne praschenja rosrjadź. Hdyž chze Němska žiwa być, dyrbi **z**ebi runje kaž porjadny burski dwór zwoje hospodarstwo prawje sarjadowacź. Bjes wěsteho plana njeńdże. Nazionalsozialistiske knježerstwo pak njemóże jent jenotlinych interesentow wotwisowacź. Wono chze zukemu 68 milijonow zhlnemu ludej złužić. To dyrbja wschitcy spósnacź a wobmyslić, **so tu njeje krittika nusna, ale dźěło.** Trěbne je, so ma něchtó smužitoscź, samokwitoscź pschewobjacź **a** se zwojej hłowu sa to stacź. Tu na tym saleži, so **z**o prózujemy, to prawe cźinicź a **z**o psched žanej wobcźežnoscźu thilecź.

Schtóž chze nusu wotstronicź, dyrbi nowe pucze khodźicź. **Hdże je statny wjednik, kiž może tak psches zwój lud khodźicź, kaž ja mjes wami du?** Wobdźiwacź je, so je naschi lud zwoje knježerstwo zrosumił, a so **z**o wo sajimy stara, kiž wschitkich nasłupaju. **Dźenża je sajim wschitkich, hdyž prajimy, so maju žo płacźiźny sdźerżecź a so dyrbja mjedy wostacź, kajkeż su.**

Schtóž njeje bludny a žo nochze ham sniecźicź, dyrbi we wojowanju wo stajnosći němskeho hospodarstwa k zwojemu knježerstwu stejecź. Dźenża je wjednistwo trěbne, bóle hač hdy prjedy.

Po tutych słowach wjednik wocźi pobłucharjow do dalokeho zwěta słoži. W zwěcźe njemóž knježi. Wobzrjedź tutoho njemérneho zwěta pak Němska jako mérna kupa leži. Němskemu ludej njeje trjeba, s wonkownym zwětom wójnu wjesć, so by zwoju jednotu dobył. Tu stej sjednorjena Němska a nad zobu zamej straźnje. Dokelž mamy smitska w kraju telko dźěła dokonjecź, zebi pschejemy, so bychmy zo mohli w mérje cźinicź. **Němska a němšći lud nochzetaj nikomu zaneje khudźbu cźinicź, wonaj pak też wot nikoho khudźbu njesnjesetaj.** Tu wjednik na někotre ważne wuspěchi pokasa, kiž je Němska wot spočatka tuteho léta dospěła. Wojerska móz je sažo stanyła, też němske wójnske kóństwo sažo stawa. Němske města a wjaz su schkitane, nad nimi straźuje móz naroda, létarska bróń.

Wjednik pak też **z** wosebitym dźakom na němske žony spominasche **a** na statyhźazy małych dźěći. Wone su najzyrjeńschi dar a najbohatsche žně, kiž może lud jako zwoje mjenowacź. Wš mlodźinje je lud do pschichoda zinwy. S krutym pschedewzaćom, so zwój puć pónjedźemy kaž dotal, wjednik zwoju rěcź skónći. Njeskóńcny pschikłesk schumjesche po dalokej wokolinje. Statny akt na Bückebergu **z**o skónći, a wjednik **z**o rozžohnowa a **z**o do Goślara poda.

Wjednik Königsbergski čestny měšćan

Wjednik běsche pjatk pschipołdnju s hosćom pola župneho wjednika Kocha w Königsbergu. Tam jemu w krjećejsnje najbliščich zobudźelacźerjow Königsbergskeho wyšcheho měšćanosta dr. Will list cźestneho měšćanstwa rańschopruskeho provinzialneho hlownego města pschepoda. Wjednik liščinu se słowami witrobneho dźaka pschija.

Žane wobcźežnosće w zastaranju z cyrobu

Němski minister dr. Goebbels je sandźeny tydźeń pisched 150 000 shromadźenymi w Halli wo nětcźišchim połoženju w němskim ježiwjenju rěcźał. Won rjekny, hač może knježerstwu nětčo sa sto měcź, hdyž dwě abo tři njedźele radšcho do snjeżneho njedobzahanja butry zwoli, so by **z** dewisami žurowiny nakupił, **z** kotrymiž zo bitwa wo dźěło lije, hač so bychu milijony bjes dźěła a bjes chlěba buke. Njech pak tola nichtó njemyśli, so knježerstwo wobcźežnosće w prašenju ježiwjenja pschepósnawa. Zadacź pak **z**o dyrbi, so němšći lud w tak cźežkim cźasu disziplinu dźerži. Njeńme **z**o stacź, so **z**o wěte tuki, kaž schmaz, **z** tym kumschinje wukupja, hdyž zebi nětčosi **z** hrohy wjazy nakupja, hač runje trjebaju. Tu nastawa wobzebje sa hospodyj nadawk, kiž maju wone wschědnije dopjelnicź.

Sastaranje wobzhdźerstwa s chlěbom, běrnami, howjazym, cźelazym a słopjazym mjasom, rybami, mlokom, jejemi a zokrom je w Němskej dospołnje sawěźcźene. Tola je wěso nakhwilnje trochu njedostatk na žwinjazym mjasu sastupiło, kiž ma zwoju pschičinu w pschirodnišim pschicźinu. Loni mějachmy hubjene žně. Ratarjo dyrbjachu wjazy žwini pschedawać, hač bě jim lubo a njemóžachu wjazy telko kormicź. Tola njedostatk **z**o hižo widźomnje pschewinje. Lětha 1. julija je **z**o w Němskej 20 milijonow žwini naliczišo. Hač do 1. septembra je jich wobstatk hižo no 22½ milijona pschiběrak. Němski ježiwjenjeski minister je hižo wobzebite naprawk **k** porjadnemu sastaranju wobhdźerstwa **z** žwinjazym mjasom porucźił.

Wš sastaranju s butru hižo w najbliščim cźasu napjatosćej popuschczi. Knježerstwo wschitko posnyta, tak minister pokraczowasche, so je sdźerżenjemi we wikowarskej politiji wobcźežnosće pschewinje. Knježerstwo dyrbi pak też wocźakowacź, so němske wobhdźerstwo srosumjenje sa **z**o położene pokasuje.

Nazionalsozialismus njeje wina, so ma Němska pschemało žurowišnow. Jako je wón w Němskej **k** mozy pschišchoł, je Němska sa 2½ milijardy hriwnow zyrobu dowožowała. Tuta summa je žo **z** knježerstwowymi ratarskimi naprawami hač na jenu milijardu smježika. Wulutowane pjenjezy su pak ko na wobstaranje dźěła nałožite.

Němski zeživjacy staw sobustaw němskeje dźěłoweje fronty

W buchu wjednikoweho wukasa ſ 21. měrza 1934 ſtaj ſo němſki burſki wjednik a wjednik němſkeje dźěłoweje fronty dojednałoj, ſo ma ſo nazionalſozialiſtiſka ſwjaſanoſcej wobeju organiſazijow, kotraž w luddu korjeni, pſchezo bóle ſtſtubſchicź. Mulke nadawki, kiž němſki ſeźiwjaſy ſtaw dopjelnja, a nadawki, kiž ſu ſo němſkej dźěłowej fronce k dopjelnjenju pſchepodate, jenak ſtawowemu polépſchenju dźěławeho němſkeho luda ſłužiłaj. Tohodla bu nuſne, ſo ſo nadawki wobeju organiſazijow jaſnje roſeſtajichu, ſo by ſo pſchichodnje wſchemu dwójnemu dźěłu ſadźiwało. Tutón ſamér ſo ſ tym dopjelnja, ſo němſki ſeźiwjaſy ſtaw jako ſobuſtaw do němſkeje dźěłoweje fronty ſaſtupi a na měſtno němſkeho dźěłaníſkeho ſjednoćeństwa XIV ſtupi. Tuto ſkrěčenje hnydom do mozy ſtupi.

Italčenjo abesynſke město Adua wobsadźili

W Romje je ſo njedźelu wjeczor hamtiźy woſjewiło, ſo ſu italſcy wojazy njedźelu dopoldnja ½11 hodźin abeſynſke město Adua wobſadźili. Muſſolini je tutu powěſć hnydom italſkemu kralej na jeho nakrajnym ſydliſchczu San Roſſore telefoniſy ſdźělił. Wyſchſchemu roſkaſowarjej italſkich wojakow w ranſchej Afriju generalej de Bono je wón telegramm pósłał, w kotrymž jemu woſjewja, ſo je dobyte město Adua duſchu italſkeho luda ſ hordoſcju napjelniło.

Wo dobyću města Adua je ſo njedźelu wjeczor w miniſterſtwje ſa nowinarſtwo a propagandu woſjewiło, ſo ſu italſcy wojazy II. armejſkeho korpſa 6. oktobra rano ſahe ſe ſwojim poſtupowanjom ſapoćeli a ſu ½11 hodźin do Aduy ſaćahnyli. Wyſhozy duchowni a dźěł wobydlerſtwa ſu ſo na italſki kommando podali a jemu woſjewili, ſo ſo podeźěnu. Njepſchećelſki nadběh, kiž ſ Debra-Sina wuthadźeſche, je ſo wotraſył. Na nowej ćarje je ſo ſwiſk mjes wſchěmi tſiomi armejſkimi korpſami ſaſo pſchiprawił.

*

Wo położenju na abeſynſkej froncje běſche ſo w Romje njedźelu pſchipoldnju hamtſka roſprawa wudała, w kotrejž ſo woſjewi, ſo je ſo italſka khorhoj 5. oktobra na forcje Adigracje wuſtupowała. Nětdy běſche ſo khorhoj hač do 18. meje 1896 na tutym forcje ſmahowała. Wobydlerſtwo a duchowni ſu woſjewili, ſo ſo italſkemu knježſtwu podeźěnu. Korps domorodnych je ſ pſchekwapjazym manevrom Amba-Rauger dobył, jeho ſakitarjow pobił a ſo w dolinje města Adua k wojowanju pſchihotował. Wójſke kładła ſu ſe wſchelakimi kolonnami ſ wuſpěchom w hromadźe dźěłake. General de Bono je woſjewił, ſo ſu wſchitzy wojazy wulku ſmužitoſcej, diſziplinu a pſchećiwjazu mózy wopokaſali.

Sobotu wjeczor ſu wojazy na měſtnach poſaſtali, kiž běchu doſpěli. Pionérſke wotdźělenja a tyłazy dźěłacźerjow wodnjo a w nozy dźěłaju a ſu hižo puć wot mjeſy hač do Abigrata do dróhi pſchetworili, po kotrejž móża tež cźežke auta jěźdźicź. Wſchelazy wlodykjo ſłużobnych wjeſow ſu ſo italſkim wojakam podeźěnyli. Njedźelu rano je ſo ſ poſtupowanjom na město Adua pokraćowało.

Wot italſkeje fronty w Somaliſej ſo powě, ſo ſu italſcy wojazy 5. oktobra po krótkim wojowanju w dolhoraníchim dźělu tamniſcheje fronty Gergolubi wobſadźili.

Mussolinijowe póſelſtwo na Jendźelsku a Francowsku

Italſki póſłanz w Londonje Grandi je pjatk jendźelſkemu ſwonkownemu miniſtrej Hoarej wutrobne Muſſolinijowe póſelſtwo pſchepodał. Podobne póſelſtwo je też italſki póſłanz w Pariſu franzowſkemu miniſterſkemu pſchedſydu Lawalej pſchepodał. Póſelſtwo je wutrobne namołwjenje na wobaj krajej, ſo bychtaj ſ Italſkej hromadźe dźěłałoj, ſo by ſo wójna na Afriku wobmjeſowała.

Muſſolini ſwoje ſłubjenje wobnowja, ſo chce wſchitko wobeńcź, ſchtož by mohło wójnu roſcheŕicź. Wón namjetuje, ſo by ſo nětčiſcha napjatoſcej ſe ſhromadnym dźěłom w Sſrjedźoſeńſkim morju wotſtronika. Kaž Reuterez telegrafowarnja powě, je Muſſolini ſcźěhowazaj namjetaj pſchedpokłaſ:

1. Wobdźělene ſtrony bychu dyrbjałe ſwoje naprawy wobhladniwoſcje ſpuſchćicź, kiž ſu ſo dźiwajo na ſtrach ſtałe, kiž tu ſyła njeje.
2. W tajkim pſchipadźe by ſo Italſka na to ſwjaſała, ſo ſe Swjaſła ludow njewuſtupi.

Jendźelski zwonkowny minister Muſſolinijowe poſkićenje njeje wobkedźbował

Powěſćeźnja „Preß Aſſociation“ ſ Londona powě, ſo jendźelſki ſwonkowny miniſter Hoare pſchi ſwojim roſkrěčowanju ſ italſkim póſłanzom italſke namołwjenje ſ ſyła njeje wobkedźbował. Jendźelſke knježeſtwo naleźnoſcej tak poſtudźuje, ſo ſwada w rukomaj Swjaſła Ludow leži a ſo ſtebi Jendźelſka nowu konferenzu tſioch mozow njepſcheje. Kaž ſo ſhoni, jendźelſke knježeſtwo Muſſolinijej formalnje njewotmołwi.

Italſka a Abeſynſka před radu Zwjazka ludow

Poſtejenje rady Swjaſła ludow je ſo ſobotu popoldnju po ½6 hodźin ſapoćało. Najprjedy běſche ſo wubjerk tſinaćoch ſeſchot. Pſchi ſpoćatku radźiny pſchedſydа, argentinſki ſaſtupjeŕ Guinazo, abeſynſkeho ſaſtupjerja namołwi, ſo by ſo ſa radźine blido ſydnył. Italſki ſaſtupjeŕ baron Aloiſi pak ſwoje měſtno njewopuſchći. Saſtupjerjo ſo hnydom ſ wubjerkom tſinaćoch ſaběrachu. Rada pak běſche też někotre ſdźělenja wot Italſkeje a też wot Abeſynſkeje doſtała.

Najprjedy italſki ſaſtupjeŕ a potom abeſynſki ſaſtupjeŕ porěcźa. Wobaj prajeſchtaj, ſo mataj roſprawu wubjerka tſinaćoch najprjedy ſwojemu knježeſtwu pſchedpołożiś. Baron Aloiſi pſchilubi, ſo póndźelu wotmołwi.

Pſchi roſmołwje wo ſdźělenjach ſo wubjerk ſcheſcheſch poſtaji, ſo by ſo wo ſdźělenjach jednał. Do wubjerka ſłuſcheja Jendźelſka, Franzowſka, Danſka, Rumunſka, Portugalſka a Chileſka. Wubjerk ma póndźelu radźe Swjaſła ludow roſprawjeć.

Roosevelt je zakazał brónje wuwožować

Preſident Sjednoćenych ſtatow je w nozy k njedźelu ſakazał, brónje do Italſkeje a Abeſynſkeje wuwožowaś. Sdobom je wón wſchitkim amerikanſkim ſtaćanam woſjewił, ſo, hdyž brónje do tuteju krajow wuwožuja, to na ſwój ſamſny ſtrach ćinja.

Žnjowy dźakny ſwjedźeń na Bückebergu.

Wjednikej ſo žnjeńſka króna pſchepodawa.

(Scherls Bilderdienſt, M.)

Hanka

Powěſć ſe Sſerbow
wot Mikł. Andrizkeho.

24] (Pokraćowanje.)

„Hanka, hižo dźeće?“ ſo khory ſtruchlíwje wopraſcha, hdyž ſa hodźinku ſnadź ſtawſche. „Ach, woptajće mje tola bórzy ſaſo. Traſch jutſje... Hanka, ſapłaćź Wam Bóh, a njeſabudźće! Proſchu, ſłubćje mi to!“

Jeje wopyty ſo wospjetowachu. Wſchědnje wućeŕ proſcheſche, a wſchědnje ſwój cźaſ Hanka khodźeſche. W ſymje dźěło njehonjeſche; tuž by ſaſe pſchikhadźała — a cźaſto ſe ſlepym nanom do nozu pſchi khorym ſydała. Staŕej cźežo ſo ſ tym wěſo wołóži, a khoremu niż mjenje. Jenje wſchat jemu ſnjinjaza polſtwa lépje njeſłodźeſche, ſenje ſo wjeſeſcho njenapi, hač hdyž Hanka jemu podawaſche. A hdyž bě wona jemu ſłowak porjedźiła, tak ſłódźy drémaſche! Kak nénjze a nutrnje ſo jej ſ wocźomaj a ſe ſłowami dźakowaſche!

Riſcha, kotryž bě też cźaſto tu, ſo na Hanku nahladacź njemóżeſche. Niż, ſo by khoremu ſawidźał, na njeho ſarlił — nć, luboſcź, ſ kotrejž holcźka hladaſche wućeŕja, jeje wuſtojnoſcź a jandźelſka dobrota poſnuwaſche jeho dobru wutrobu. W tuchźiku ſydajo, by tak ſnadź thwilu Hanku a tóſdże pohibnjenje jeju pilneju ruku ſcźěhował, do ſłódźich ſonow ſo nurjo. Szyła ſtaroſcź wo hinjaze žiwjenje, ſelnjwe cźuće ſ běſnym cźłowjekom, móſt twarjeſche mjes dwěmaj wutrobomaj. Wſchak wótroſcź a prjedyſcha jeroſcź ſo ſ Hanzynych waſchnjow pominy, ſ dźakom ſ khwilemi też Rochowu pomoc pſchijimaſche, hdyž jej cźeho poda a druhdy ſo ſamo ſ wocźomaj ſetkaſchtaj — a tu hlej, wonaj běſchtaj ſo pytałoj; tohodla ſo jeju wocźi tak rychle k ſemi ſwieſcheſchtej. A mnoheje hodźinki woſtuda ſo ſahna, hdyž tak cźitaſche w duſchi duſcha.

XV.

Mudra ſtara cźeta to dereje ſnajeſche. Staŕej wocźi běſchtej wjele hładałej, a tuž wjele widźeſchtej. Widźſchtej, tak ſymjeſchko, ſo pſchimnywſchi ſo roſwija w roſtlinku, kotraž ma wjele lubjaze pupki. Staŕe ſpominanja ſ dawnych lét ſo do pomjatka wróćichu; hdyž bě ſama, ſebi dobra ſtaruſchka ſamo jednu ſaſpěwa, ſaſpěwa ſ dawnych lét.

Nas Rocho poſdźiſcho domoj pſchińdźe, hač bě jeho waſchnje. Pſchińdźe w ſwjatoćnej draſce, a w měſcze bě pobył. A ſaž w prěnjej pſchedwakwaſnej dobje cźaſto, nětčicho wjetſche pod paźu pſchińeſe.

„Schto ſebi tola ty dźenja njeſeſch?“ wopraſcha ſo cźeta wcźipnje, hdyž jemu do jſtwy ſwěcźeſche.

„Schto njeſu? To cźi hnydom pokaſam, cźeta! Hladaj! Dawno ſym myſlił, cźeſodła by měła tamle ta ſcźěna tak ſcherićź! Cźeta, njeje to rjany wobraz?“ A Rocho powěſny mjes woknje rjenje ſaramowanu měſacźkowu krajinu, jěſor to w leſach ſ cźołmikom. „A tuto: je ſchite blidło. Te by móhła tule ſtacź.“

Schite blidło bě ſ brěſoweho drjewa, a dołho doſcź trajeſche, hač je Rocho ſe ſtomjaneho wobala wotwuwobali. Nětčo pak ſo ſwěcźeſche a błyſchcźeſche kaž ſchklenźa.

„Aj, aj, aj,“ cźeta ſpodźiwana ſawoła, „ſchto ſo to tola njecźini! Taſkele rjanoſcźe naſch hoſpodaŕ do naſcheho ſtareho ſtatoła noſy! A ja ſo cźe praſcham, k cźemu to wſchitko? Praj jenoź mi, hólcźe, ſchtó budźe ſa tymle blidłom ſydacź a ſchicź? Snadź tola niż ty ſam?“

„Cźeta, to druhdy wſchelako bywa,“ hólcźe, trochu roſpjerſcheny, njewědźo prawje, ſchto by wotmołwił, rjeſny a hjišchcźe to a to na ſwojej měſacźkowej krajinje porjedźeſche. „K wjeſelu ſebi to kupich — a ſtónczńje, cźeta, budźcźe tak dobra, a njerěcźmoj wo tym wjele!“

„Ź, hdźe pak, daj ſebi pokoj. Ja budu ſměrom kaž ryba“, ſtara doda a ſchibałe ſo wuſmja. „Ja dźe derje roſumju a budu cźi poſłuſchna. — Ale Riſchka, poſłuchaj!“ pokraćowaſche, „njeby derje było, ſo bychu ſo, hdyž hižo wſcho tak pyſchiſch, wokna powotewrile a ſo trochu potepiło w tej jſtwicźźy, ſo by cźerſtwego powětra ſem naćahnyło? A hiſchcźe ſo dopominam; ſchto ſ dołhimi pleczeńnymi ſawěſchkami budźe, kotreż w ſchiſni leža? Tam namaj na poſledk ſpléńmiwa. Hnydom je ſmućaham a do woknow ſwěſcham. Wobydlenje to poſtom budźe, ſo ſo pryngeża njeby ſa nje hanibowacj ſmėła. Tola“, a cźeta ſ rajom k druhemu pſchedmjetej pſcheſtoczi, ſo by Rochej, kotremuż bě jara tužno... wołóżika — „hižo nózny na dźeſatu trubi, a bjesmała ſym ſabyła, ſo mam Hanku na ſtaroſcźi. Wbohemu dźeſcźu, wona tam ſbožo pěſtoni, wěſcźe ſ próżnej wócźy ſapadujetej.

„Że tam Hanka ſama pſchi nim, cźeta?“ praſchcźeſche ſo Rocho, ſ tſiwizyne durje ſamérajo a cźecźe ſwěcźu ſ rukow bjero. Jeho hłóſ bě ſatſchepjetał.

„To ſo njeboj! Nan a macź Luboſchoj, wobaj tam też ſtaj a na mnje ſ Hanku cźakataj.“ —

Połajnſtwa ſo njeberje thowaju. Wołoſebje ſónitſemu ſpłahej to ſnamjenja martraſke cźiwile. Kaž bě ſónſke ſu. Ani ſtara cźeta ſo ſdźerjeczź njemóżeſche. Hdyž a hdyž, jem a tam by ſkowcźło cźiſka, ſuſodźinkam a Hanzu by prajiła, a Hanzy ſo pſchezo ſaſniſcho dyrbjeſche ſjewicź, ſo nėſchto wulke ſo pſchihotuje, wulki mózny podawk, kotryž ſ ſyłymi Kruſchojzami ſpohiba do ſatkadow.

Hanka pak, kaž rodźena diplomatka, ſo ſ niczim njeſpicheraźi, niczo ſo njenapraſchowaſche, nékajſeho wuſaſnjowanja tajomnych rěcźow njeſaḍaſche. Ale ſpoźiwnje ſabarbjeny cźeczźiny hłóſ, jeje ſamſnej liczy, kotrejž ſo tak nahle ſaliwaſchtej ſ krwju, jeje wutrobu, hdyž wótſije ſapukota, ju pominaſche, ſo dźě „wulki mózny podawk, kotryž ſpohiba ſ ſyłymi Kruſchojzami do ſatkadow“, naſtupa ju ſamu.

XVI.

Ani Luboſchojej nanej, macźeri, ani khoremu wućeŕjej ſo njewuſda, ſo blíſko njeju a nich roſcźe a ſo roſwija w młodymaj wutrobomaj nėžna kwétka luboſcźe.

(Pokraćź. ſeſtnje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 7. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njeproš, njenasadźuj sej do domu přewjele cuzych;
Bórzy wučepu će z Twojeje domizny. M. Hórnik.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 8, najwyšši stan dnjowa temperatura 18 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer plus 7, najnišša temperatura 5 stopjo 11 stop. cźopłoty. — Wječerawšcha njedźela je nam zasej deščej wobrabźiła. Nižina nad Sprjewjeńšćimi horjom běšče žo pšeš Awstriju hač do Němskeje wuswětřeła a je šwjetiła w rańšcej połojcy němšeho kraja. Gmišne a trajne deščeje wuskutkowała. Wšim nižiny žo dotal hišcźe njeje zyle pominył. Dźenja je žo njebjo zasej hrowa pomročźiło. Też žo sajo trochu deščeźowacź sa-počeja. Jutšje je nižina pomału k dobremu ranju wotšła, so budźe wjedro sajo trochu spodobniše. — Jutšje wuteru ględźcźo 6,10 hodź. skhadźa a žo 5,25 hodź. khowa. Wječarcźe skhadźa jutšje popołdnju 3,31 hodź. a khowa žo na ranje 12,51 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutšišchu wutoru: Hišcźe trochu njewobstajne wjedro.**

*

— **Žnjowy dźakny šwjedźeń w Budyšchinje.** Kaž w wjele městnami, wobźeje rańšceje połojcy Němšeje, tak je žnjowy dźakny šwjedźeń wcźerawšchu njedźelu też w Budyšchinje pod deščeźostym wjedrom cźekpił. Formazije a dźěłarnje běchu žo w postajenym cźasu šešupale a po pšeš město cźehnjo na Žitnych wikach shromadźile, so bychu pšeš radio pšichwalenjenje statneje žwjatocźnošcźe na Bücźebergu słyšchale. Žitne wiki běchu žo rjenje se žnjowym wěnzom na wyšokimaj sćežkomaj a se žitnymi snopowzami pěknje wuppyšchile. Se šjarnych a privatnych twarjenjow žo khorhoje šmahowachu. Žnjowy wěnz běšče Hitlerka młodźina hižo dotołu wječor pšchi wošwětlenej žwjatocźnošcźi wupowěźła. Wcźera pšchipołdnju pak so njebjo bóle a bóle šamrócźeše, deščej pšcheso žylnišcho padašche. Tohodła žo manifestazija do cźaša rozpuščcźi. Wokrjeżny wjednik Martin shromadźenych namołwješe, so bychu žo domoj podali a domach pšchi radiowych nastrojach pokračowanje statneho akta słyšcheli. Na to žo lud rozesłdźe a formazije shromadnje wotendźechu.

— **Dźenja šerbšče reje w Lipšcźanskim radiju.** Cźininy hišcźe nas naših cźitarjow kedźbnych na dźensnjišche pšichwalenja Lipšcźanskeho šćelaka najstupaju šerbšče reje. Pšichodźe-li wjedu. žo wječor krótko do šedmich (18,50). Njech tuta pšiležnosć nichtó njepšepadźe a potom do Lipska napišha, kak žu žo lubi.

— **Wcźerawšchi wutrajny deščeźik** je něšto skónčnje chłodnu dožahazu wótchu sa nafche pola pšichinješ. Njedźelu dowołko 11 hodźin žo pomału šapocźa kapacź a hač do hłubokeje nošy je žo bjes pšešestacźa šcho a to z cźaźkim šćitrom jara. S teje pšchicźiny drje žu to też wšchě wotsamłene žwjatocźnošcźe sa žnjowy dźakny šwjedźeń dźěła dyrbjale wolpraźicź, dałokož měźachu žo pod hołym njebjom wotmećź. Wdyž też deščeźik ratarjej trochu podźe pšchindźe, je jón wón tola sa nasymšiły wužžwn rad witał. Cułón je powšchitkownje rjenje šešhadźał a wcźerawšchi rjany deščeźik šmješe na jeho dalšchi rozwótš wulki wliw.

— **Budyšće stawnišćwo** žwoje wobkhodnje městnošcźe wot 10. oktobra 1935 z radnizy do Kupnizy (Gewandhaus) pšchepołoži. 9. oktobra móža žo jenož nužne nałoženje wobstaracź.

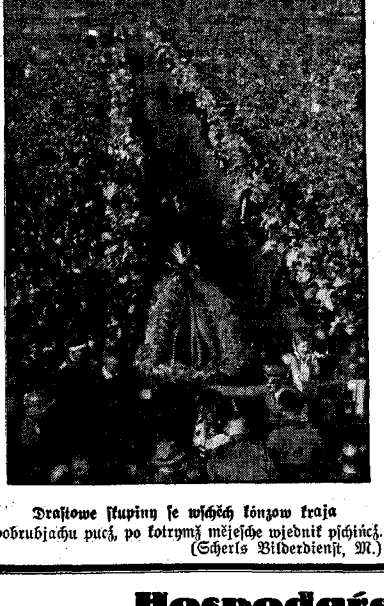
— 57 611 **hriwnow pšchirosta na lutowańkach pola Budyšeje nalutowarinje.** Pola Budyšeje nalutowarinje je žo w 3402 dźělbach 291 515 hr. nuts płacźiło a žo w 3458 dźělbach 233 904 hriwnow wuplacźiło, potajkim šebju sapłacźenja wo 57 611 hriwnow wjetšche hač wuplacźenja. Do tuteje summy je stary a nowy wobkhod sapłnjał. Shromadźeny wobstatk kontow wopšchiješche 41 453 kontow a 13 285 442 hr. dobromėcźow lutowarjow.

— **Wobžedźeć žo pyta.** W juniju abo juliju 1935 je žo na Mužakowšej dróšy blizko Delnjokinjanšeho pucza pšchipowěźchaka cźežiteho auta měšćk kradnył, w kotrymž běše šita i něhdźe 8 puntanti dźecźelowšeho žymjenja. Dźecźelowe žymjo je žo šawěźcźiło. Wobžedźeć žo prošy, so by žo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe, telefon 2802, samolwił.

Zasowidźeński swjedźeń něhdušich 20. husarow w Budyšinje

Něhdušchi žobuštawy 20. husarow šeńdźechu žo we wjach wot žoboty hač do pónd'dźele w Budyšchinje ke swojim swjedźeńšej žwjatocźnošcźi, pšchi kotrejž žo stare pšecźelšćwa i młodych šét wobnowichu. Se wšchich kónćin błišeze a dałokeje domišny běchu towaršchojo žo na zwołanje šešchli a žobotu šteješče město Budyšchin we namjenju něhdušich husarow. Něhdušče uniformy, kotrež w měšcźe widźachmy, pšcheběadźichu naš wróćo do cźasow pšched 20 létami. S rjanym derje wuwjedźenym naměšnym konzertom žo sarjadowanja wocźerchu. Wječor žo wšchitcy, kiž běchu něhdy w połku służili abo mějachu k njemu nětkańe šwišći, we Krónych šalach k towaršchnemu wječoru šeńdźechu, hdźež šteješe žo nowa štandarta pšchepodaca. Po pšchedkhadnym pokhodowym pišanju a po šawjedźenju khorhowa a štandartow jimaše žo pšchedźyła Budyšeje skupina šjednoćenjstwa něhdušchich 20. husarow žkowa, so pšchitomnych pośtrowi. Witańče wobźeje šastupjerjow woboroweje mozy, šťarnych a žejmšťich hamtow, kaž też bratrowše towaršťwa. W žwojej žwjedźeńšej rěcźi wyšchkowy leutnant nimo žłužby Häntgen na wušnam towaršchnošcźe w dobrych a hubjenych cźaźach dopomni. Rady a hordoščźu je kóždy towaršch wjednikowy rosćud še 16. měrca 1935 witał. S tym je žo pšchecźe wjećich něhdušchich wojakow dopjelnikło. Nještaty wojał je był z woprawdźitym noščerjom žwětoweje wójny. Němšta je žwojeho nještateho wojaka sa wjednika wuwoliła. Jemu pšchitomni žwój pośtrow pókłaču. Něhdušchi podštražmišchtr Ludwig w mjenje wotdźela b 2 šjednoćenjstwu štandartu pšchepoda, kotruž běchu 227. husarojo krajneho šchkita darili. W mjenje offizěrskich towaršťwow pšchepoda na to prěnju žekłu. Wjeśny skupinowy wjednik Jencź štandartu jako znamjo towaršchnoćcźe a žwěry pšchewza a pšchepoda ju štandartowemu noščerjej, hdyž bě žo k cźešći dopjelnych towaršchow cźorna žekła pšchipowěźka. Jako woboriny šastupjeć rěcźeše hejtman Pilling. W mjenje hoścźi krajny štarschi z Nošitz-Wallwitz porěcźa. Wudyrny wjednik Turba z Pirny pośtrow jěźdneje štandarty cźišćo 133 pšchinježe. Šastupowazy wjednik šakskeho zwjaska něhdušchich jěźdnych Thiela, dwaj hosćiłkaj a pjenježny dar sa Drježdźańšich jěźdnych pšchepoda. Też wokrjeżny šastupjeć Kyffhäuserskeho zwjaska Pohl k pšchitomnym porěcźa. Hišcźe dołho běchu potom wšchitcy towaršchojo wjeśeli hromadźe. Njedźelu běšče wopomnjeńška Boża žłužba sa padnjenych we Pětrowšcej zyrkwi. Sup. Berg předowašče. Na to pšchi wopomnjeńšej tafli nowu štandartu z Hindenburgowymi žłowami pośwjeźi. Cźaš po měšcźe offizielny dźěł žwjatocźnoščźow stónczi. Sbyik wcźerawšcheho dnja a dźeńźnišcha pónd'dźela ma k šawjeźelenjam žłužićź.

S **Bohašchcź.** Kuježej dworaj w Bolborzach a Debjerkezach njedźelu w Horncźeńšej korcźmje shromadnje žwój žnjowy dźakny šwjedźeń wobzwjeźišchtaj. Shromadnje žo wjednikowa rěcź na Bücźebergu žłyšcheše. Potom běchu buršti wjednik Ninzel wjednikowy dworow a dźěkacźerjow powita a z krótkej rěcźu na ważnosć dnja pokaka. Po poručnoščźi wokrjeżneho burštwa móješče wón 9 dźěkacźerjow sa 10- hač 30létnu žwěrnu w dźěle z diplomom wušnamjenić a jim šwojopšchecźa wokrjeżneho burštwa wuprajić. Wjednikej Debjerczańšeho knježeho dwora dźěkacźeršćwo dar pšchepoda. Potom běšče žo z kotejom a tykanzom sa cźelne wokhcźewjenje postarało. Wšchitcy hišcźe dołho wjeśeli shromadźeni wostachu. Słónczńje buchu tak wušłoczźi, so blida k stronje šeźuwachu a rejwachu. Na tutym dnju je žo šaho ras dobra pšcheśjenosć mjes wjednišćwom a dźěkacźeršćwom pokałała.

Drašťowe skupiny se wšchěch kónzow kraja wobrubjachu pucź, po kotrymž měješe wjednik pšchićź. (Scherls Bilderdienst, M.)

— **Wobžedźeć žo pyta.** W juniju abo juliju 1935 je žo na Mužakowšej dróšy blizko Delnjokinjanšeho pucza pšchipowěźchaka cźežiteho auta měšćk kradnył, w kotrymž běše šita i něhdźe 8 puntanti dźecźelowšeho žymjenja. Dźecźelowe žymjo je žo šawěźcźiło. Wobžedźeć žo prošy, so by žo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe, telefon 2802, samolwił.

S **Bukez.** (Žnjowy dźakny šwjedźeń w Bukezach.) Njedźiwajo hrošneho wjedra žo w našcej wšy žnjowy dźakny šwjedźeń žwjatocźnje wošwjeźi. Dopołdnja we 8 hodźinach žo wjeśna skupina NSDAP a wjeśne towaršťwa z shromadnemu kemšchenju šešupachu. Boži dom běšče rjenje wuppyšchenj, wo cźož běšče žo wožebje NSjónšćwo w Pomorzach postaralo. Boże žłužby porjeńšchi pośawnišći thór. Też zyrkwinšći thór z rjanym spěwom žwjatocźnoščź powjeśchi. Knjes farař Mjerwa žwoje šwjedźeńše předowanje na žkowa Hiob 12, 8—10 šložowašče. Po Božej žłužbje běšče wobkhad po wšy na naměšto wojeńšeho towaršťwa, hdźež běšče młode burštwo žnjeńšti šchtom stajiło. Tu žo dalšcha žwjatocźnošcź wotmě. Najprjedy pośawnowy thór kerluch šapišła a potom někotre rěcźne khóry wuštupichu. Też ludowe reje žo pokašachu. Po shromadnym spěwje „Njech Bohu dźakuje“ měješe wjeśny buršti wjednik štronjan Sahrodnik z Bukez šwjedźeńšku rěcź, w kotrejž na wušnam dnja pokaka. Se Horsta Wesselowym spěwom žo tuta žwjatocźnošcź štónczi. Wječor šeńdźe žo wšchitko ras hišcźe w Stanjez hošcźenju, hdźež žo wjeśely žnjeńšti bal wotmě. Pšchi tutej šchkadnošći wjeśny skupinowy wjednik štronjan Wjedrich z Kotwain, wšchěch pšchitomnych najwutrobniščo witašche. Spominašche na dokonjane cźežke ratařšće dźěła, dźakowašče žo wožebje też wšchěm ratařšim dźěłacźerjam, kiž šwěru k žwojemu hošpodarjej šteja. Mjes nimi žu nětkótři, kiž žo 5, 10 hacź 15 lět do wjeśela a šrudoby se žwojim hošpodarjom dźěła. Tutym žo wožebite dźakne wopišmo w nadawku statneho burštwa wjednika pšchepoda. S tšitróčnej płakwu a Horsta Wesselowym spěwom, kotryž wšchitcy shromadźeni wuspěwachu, žwoju narěcź štónczi. Mužšće spěwne towaršťwo še spěwom a šwucźowańi cźełošwucźowańkeho towaršťwa w Bukezach še wšchelakimi šprostnymi wustupichu. Šserbšće towaršťwo, kotrež bě žo w jara bohatej licźbje šešchko, zaspěwachu herbšći spěw jara wuštupnje. Šserbšća młodźina pokaša buršku reju, kotruž šerbšće holicža a pyšchnych narodnych draštach hromadźe z buršćimi hólzami rejwachu. W rjanej harmoniji pleczeše žo programm dale hač hłuboko do nozy.

Z **Khróšće.** (Zapozdźene.) Zańdźenu njedźelu wotmě „Serbošław“ po dołhej přestawej zaso prěnja porjadnu zhromadźiznu. Předsyda rozprawješe wo podawkach zańdźenych měsacach, też wo rjanej jězbje do Albendorfa. Potom wuspěwachmy dźichi „Wótčenaš“ za zemrěteho dołholětneho duchownoho radnika našeho towaršťwa, njeboh fararja Sewčika. Wón je tehdy před 9létami „Serbošław“ zaso ze spara wubudźił a kruće našich wosadnych muži napominał, zo bychu zastupili do towaršťwa. Bóh jomu zapłać tutu próću a wšitko, štož je za njo skutkował. K. farař Wjeńka poskići zajimawy přednošk wo hnadownym městnje „Styrnaće swjatych“, hdźež je wjacy króć na exercicijach był. Też nastaće hnadowneho městnja nam rozkładowaše a krasnu bamžowsku basiliku, hdźež na hłownym woltarju postajwy štyrnaće swjatych pomocnikow w nuzy stoja. Přednošk je so wšitkim jara spodobał. Dale rozpominachmy hišće wšelake wosadne naležnosće. Po tšihodźinskim posedźenju so derje wopytana zhromadźizna skónči.

Z **Khróšće.** Žnjowy dźakny swjedźeń je so też we našej wosadźe derje poradźił. W cyrkwi běchu woltarje ze žnjowymi darami rjenje wudebjene. Na kěrchowskich wrotkach wisachu pletwy a wěnce. Po dopołdnišich kemšach spěwaše so „Te Deum“. Dla sylneho deščika njehodźeše so wobkhad po kěrchowje wuwjesć. Dyrbješe so w cyrkwi wotměć. Při wobkhadźe njesechu dźěći na kiješkach khłoski a holcy rjane koliki ze wšelakim sadom prjedy rózičkow. Swjedźeński předař spominaše na ważny dźeń, kak je Bóh tola zaso šćedriwje a nam pośćele płódny deščik, zo móža nowe wusywy zeskhadźeć. Z pobožnym paćerjom za wótcny kraj so też popołdniši nyšpor skónči.

Z **Miloćic.** Hobrske dynje zelenjachu a błyšćachu so na blizkej łucy na hromadźe. K nim přidružachu so mócne banje. Čopły počas a tučna póda stej woprawdźe hobry dynjow spłodźiłoj, nad kotrymiž smě so žiwnoscź Sworca zwjeselić. Goliath mjez nimi je 98 centimetrow dołhi a runje tak we wobluku, waži pak jenož 44 puntow. Su dla wulkeje suchoty próźdne, byrnjeź so, tak dałoko hač bě khwile, z časami wokrjepiłe. A David, potajkim najmjeńši mjez nimi, je jenož 78 centimetrow dołhi, tola pak 102 centimetrow tołsty a waži 28 puntow. Móže so potajkim mjez swojimi bratrami a sotrami widźeć dać.

Z **Worklec.** (50lětny jubilej kapałki.) Naša kapałka, kotruž stej hrabinskej swójbje ze Stollberg-Stollberg a s Hoenćbroeć natwarilej, zhładowaše 1. oktobra na 50lětne wobstaće 30. julija 1883 so zakładny kamjeń połoži a 1. oktobra 1885 tehdyši biskop Fran-

Hospodarski rozhlad

Pónd'dźelu, 7. oktobra 1935.

Barlinska burša 5. oktobra. Polepšenja kursow na akcijowych a rentowych wikach žobotu dale trajachu. Hacźrunjeź bě wobkhod pomérnje ślaby, dokelž je strony klientele mało skasankow pšchedležeše. Dobre powěsće z hospodarskich kruhow, wobzwježe, so je jednotlíwe dźele industrije derje z dźěłom sastarane, zobu na wuwicźe kursa skutkowachu. Wšo postup kursow běšče pomérnje ślaby. Też na rentowych wikach běšče sakkadne ménjenje pšcheležene.

Dźenźnišche słótne wiki w Drježdźanach.

Na słótne wiki pšchihnachu dźenża 1261 howjadow, a to 174 wołow, 189 bykow, 795 krowow, 110 jałojzow a 23 źrjacźkow, dale hišcźe 819 cźelatow. 1035 wowzow a 577 žwini. Pola howjaseho skotu běšče dobry wobkhod, hacźrunjeź bě tu wjele skotu pšchihna. Dotalne płacźiny žo tu dźerža a to też za hubjeńše družiny. Cźelata maja tehorunja dobry wobkhod ja dotalne płacźiny. Pola wowzow je wobkhod šrěni a też tu pšchedawa žo šwjetša ja šťare płacźiny. Maka licźba pšchihnatych žwini žo ja najwjetše płacźiny pšcheda.

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smoleć a za nawěšći dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

ciskus Bernet kapałku swjatočnje woswjeći. Kóżde lěto wotměje so w prěnich dnjach oktobra tak mjenowany kapalny swjedźeń, na kotrymž so wjesnjenjo pilnje wobdźěleja.

Z Njebjelčic. W našej wsy so nětko drózy ke Kamjencej pilnje twari. Tak je Pawoł Korjeńk před něšto njedźelemi z twarom swojeho doma započał a njebudźo drje wjacy dołho trać, zo budźe jón zezběhać. Nimo teho sebi Jan Libš a Opitza swojej domčkaj twaritaj. Hdyž budźa wšě tute započane twary dokónčene, budźe to cyły pyšny rjad při drózy do Kamjenca. — Z běrnyzběranjom je so zańdźeny tydźeń pola nas započało, wunošk je přeco hišće spokojacy. Derje radźiłoj stej so družinje „Goldwährung“ a „Ackersegen“ a to tež na lohkich pódach.

S **Kamjenza.** Póndźelu 30. septembra bě wyschi mišchtr P. Neumeister sobustawy kowarskeho sjednoćenstwa Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa hromadźe swołał, so by z nimi nałymjte pohódźenje, sjednoćenje se žwjatočnymi puschćenjenym wotthadźowych wucžobnikow wotměł. Psches 100 sobustawow bě do wupyscheneje sale „K městu Drježdźanam“ žo sechło. S dypkom w 3 hodźinach wotewri wyschi mischtr shromadźiznu swojich kollegow wutrobnje postrowjejo. Hdyž bě pruhowanišći pschedsyda sa wucžobnikow, kollega Pawoł Njeczka z Gersdorfa, z radu pomocnikow praktiske a pisomne dźěła pschedwjedł, wotmě kollega Fritz Dunkel jako wurjadny wucžeř sa kowarjow w Kamjenzu theoretiske pruhowanje wotthadźanych. Tute powuschitkowne pschipósnaće namaka. Potom žo kowarskemu wucžobnikej Pawołej Hoži z Połcznizy, kotryž se trojej jara dobrej znamku wotendźe, cžestny dar pschepoda. Na to pčheńdźe žo k dnjowemu porjadej, kotryž žo hacž do pósdneho wjeczora cžełnjesche.

Se **Ssulschez** p. Kulowa. Pola bura Brěsana pobychu paduschi a pokradnyčhu nowy wobłek, nowe konjaze pschikrywy, połcž a chleb. Najskerje je žo cžin wjeczor wuwjedł, hdyž bě wobšedźeř se žonu w Kulowje. Ssamžnym wjeczor pokradny žo pola bura Michałka nowe koleso, kotrež pšched hoscženzom stejesche. Paduchaj staj najskerje zusaj wotroczkaj se wby, kotrajž běschtaj žwojeju hospodarjow wopnschcžiłoj.

S **Borschcže.** Nahła žmjerć je tudomnu wudowu Madlenu Funzyny rodź. Kopkez pschekwatała. Ssobotu rano wona w starobje 74 lět na sajesce wutrobny wumrě. Dotal hischcže cžila a strowa wuměnkarka, kiž hewak w Mikowje bydli, běsche pola žwojeje dźowki w Borschcži na wopyzje. Dźeń pryedy běsche wona pilnje běrny zběrała, rano pak ju morjwu we łožu namakachu.

S **Wotbramoz.** W nozu k žrjedze sadobywachu žo paduschi pola hoscženzarja a wobkhodnika z kolonialnymi tworami Oskara Zweinigera a pola rěsnika a hoscženzarja Alfreda Hartmanna, na poslednim městnje bě žo najskerje paduch wo thězi skhował a hdyž bě wschitko spacž skhó, twory sa žnajmjeńscha 100 hr. pokradnył.

S **Lubowa** (Lauba). Jara wobžarujomne njesboże je tu žmjerć młodeho muža sawinowało. Jako 30-lětny fabrikti kalaj z Hornjeho Kumwakda schtwórtk do Lubija do dźěła khwatajo po spadowacej wjesnej drózy dele jědźesche. Hlejeschce jeho sthadźaze ztónzo tak jara, so jemu napischerža jědźazeho sapschaha, kotryž je pjecža na lewej stronje dróhi jěł, žo njedohladowschi do njeho sajědźe. Bjeswědomneho dowjesechu najpryedy do jeho bydlenja a potom wot tam do wokrjesneje thorownje, hdyž je na sčežkwki wumrěł. Snjesboženy bě pilny, spuschczomny dźěłacžeř a wschitzy, kiž jeho znajachu, sa nim žaruja.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Pschiwabny wjeczor w Měschczańskim dźiwadle.

MS-kulturny zwjk pscheproža sańdźenu sobotu wjeczor sajimzow do měschczańskeho dźiwadła. Pschi mjskich sajmnych placžiznach běsche bjes dźiwa, so bě měschczańske dźiwadło hacž do poslednjeho městnja wupschedate. Pschitomnych witasche hłowny hrajeř operetow Lahoda w mjenje wjednistwa a personala. Potom sczěhowasche žamžny programm kaž njedźelu psched tydźenjom z nětkotrymi nowinkami. Wschitke poskiczenja žo f dźaknym pschikłeskom pschijachu, bjes dźiwa, hdyž bě w porjedže sa kóždeho něschto, schtož žo jemu lubjesche. Wschěm poskiczenjam bě kapalny mischtr Weber f dobrym pschewodnikom na klawěrje. W mjenje MS-kulturneho zwjka napominaschc knjes dr. Fabian wschěch k podpjeranju dźiwadła. Hdyž wschitzy žo sastaja, tež wumělstwo na najschěrschim podłožu podpjerać, potom je wulka starosczj nawjednistwa města wo zdjerženje dźiwadła snjeschena. Wopora swólnivi Budyschenjo natwarichu Budyschinej dźiwadło, na kóždym nětko saležl, jo zdjerżeć. Dźěržom poskiczi žo lehorunja w pschichodže wopyt dobrych dźiwadłowych hrow. S pschichodnej wutoru žo porjad poskiczenjow sa schulerjow sapočnje. Njech starschi žwoje dźěći w bohatej liczbje do dźiwadła pósczelu sa uiski sastup 30, 50 a 75 pj. Se skawu na wjednika skónczi rěčnik žwoje khutne napominaze hłowa k pschisłuchej do MS-kulturneho zwjka.

Přilopk

S **Marianskich kupielow.** (Wichor tsjoch dźěłaczerjow sabił.) Na wokrjesnej drózy pola Radonitz we połnóznych Czechach žo wobnowjerske dźěła wukonjachu. Tsjo tam samělczeni dźěłaczerjo chowachu pched deschczom w twarskej budźe wuczeř pytaczj. Pšched wichorom žo nabrósnu schtom powali a padny na twarku budu a rosrasy ju. Jedyn f dźěłaczerjow bě hnydom morwy a dwejo po puczu do khorownje wumrěschtaj.

Lětadło nad Barlinem žo swročžiło.

Njedźelu popołdnju wokoło 5 hodźin žo w Barlinje-Neukölinje cžežke njesboże z lětadłom sta. Privatne lětadło, kiž mějiczelej Klutzu słuschesche, se schčelcj wokohami a Klutku jako wjednikom nad Barlinom lezjesche. S njesnateje pschicžiny žo lětadło njejazny swročži a na tšěchu doma na Pflügerjej drózy 20 padże. Lětadłowy wjednik Klutka a paßažer Kesseling žo sarasyschtaj. Tamne pjecź wožobow cžežko sranjene do khorownje dowjesechu.

Sakas ženitwy, je-li rozbjł starohy wjetschi hacž 40 lět.

W Schpaniskej žo sakoń pschihotuje, kotryž ma ženitwy pschi pschewulkich rozbjłach w starobje snjemóžnicž. Sakoń dże jenož tajke pschipady sapschimnywž, w kotrychž je muž starschi hacž jona. Hdyž je mandźelski wjazy hacž 40 lět starschi hacž jeho wulwolena, nima jo mandźelski žwjaf dowolicž. S tym ma žo sadźěwacž, so młode žónske žebi starych mužow jenož tohodła bjeru, so bychu mohle sa nimi bórzy herstwo nasłupicž.

Rosbuchnjenje w podkopkach Mont Cenis.

W podkopkach Mont Cenis w Herne Sodingen je žo pjatk rano po 5 hodźinach w druhim tamnišim wotdźělenju mjes 5. a 6. khoďbu rosbuchnjenje stało. Tam saměczenych dźěłaczerjow žo pjeczo morichu a pjeczo žo sranichu. Pschepytowanja, kak je k njesbožu dóschło, žo hischcže njejsu skónczyłe.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu, 5. oktobra 1935.

Narodźenja: 2. 10. Eduardej Augustej Hügerej, rataŕej f Wětrowa, žnn. — Hendrichej Ocje Radzomej, wyschschemu dźěłatnikej, dźowka. — 5. 10. Arnoschtej Janej Greczelej, pschijatjenzej, žyn.

Wumrěł: 4. 10. Korla Gustaw Lehmann, invalidny rentnar, 80 lět.

Do mandźelstwa stupichu: 5. 10. Bruno August Bjedrich Dubrau, drogist, f Johannu Charlottu Ponežez, frisejsu, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Gerhard Grundmann, ratarski dźěłacžeř, f Friedu Marthu Löfflerez, fabrikskej dźěłaczerku, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Biedrich Jur, klampnař a installatěr, f Hildegard Friedu Hänselez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Herbert Hans Joachim Zachritz, pschekupz w Schejetzinje, f Luisu Marhatu Schröderez, domjazej dźowku w Budyschinje. — Kurt Maks Pětsch, awtowy wjednik w Budyschinje, f Jadwigu Gertrudu Schmenderez, domjazej posmiznu w Bunzlawje. — Jsidor Haronska, murjer, f Hanu Marju Sejdušchez, kluzobnej, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Waltar Knježk, fabrikski dźěłacžeř, f Maniku Brykez, domjazej holzu, wobaj w Budyschinje.

Radio

Wutoru, 8. oktobra khyschi žo:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeseły rańschi konzert. 11,30 ja hospoły. 11.40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosce. 15,15 sa macžerje. 16 popołdnischi konzert. 17,10 sport sa młodźinu. 18.10 politiski pschehlad nowin. 19 sabawny konzert. 20,15 hodźina naroda. 21 sabawny konzert.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 ja burow. 6,30 rańschi konzert. 11,45 ja burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 konzertna hodźina. 17 popołdnischi konzert. 20.15 hodźina naroda.

Hischcže ważne z dnjoweho programma: Königsberg: 21,10 sabawny konzert. Win: 20,10 pisany konzert. Warschawa: 20 lohka hudźba. Praha: 20,20 symfoniski konzert.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Sonntag, den 13. Oktober 1935, dürfen in der Zeit **von 11 bis 18 Uhr** die Läden offengehalten und Arbeits- und Angestellte beschäftigt werden.

Bautzen, 3. Oktober 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Towařstwowski powěstnik.

Rěčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje změje pónđźelu 7. oktobra popołdnju w 5 hodźinach w kofejowni Serbskeho Doma posedźenje. Jeho sobustawy so do njeho wutrobnje přeprošuja.

Drježdźany. „Jednota“. Na wulět na Bjedrich-Hawštynowu wěžu w Gönnsdorfje njedźelu 13. oktobra so wšitcy wutrobnje přeprošuja. Trjechimy so ¼4 hodźin na kónci elektriskeje čary čo. 11 w Bühlau.

Wšěm dowěrnikam Domowiny! Wšěm dowěrnikam su sobustawske khartki našich sobustawow připósłane z prózstwu wo rozdźělenje a zdobom wo zbranje přinoškow na lěto 1935. Jnecž mjeńša liča dowěrnikow je to hač dotal činiła. Prošu tohodła znowa wšěch dowěrnikow a pokładnikow serbsk. towařstwow, kotříž hišće njejsu z Domowinu na přinoškow wotličili, zo by so to hač do 15. oktobra 1935 stało. Narodne dźěło Domowiny so hewak na tajke wašnje njetrjebawši, hači, štož tola po woli sprawneho Serba njeje. Pjenjezy njech so wotedźa na pokładnika Domowiny A. Simona, zigarowy wobkhod w Serbskim Domje.

Předsydstwo Domowiny.

Najbliši saměr italskeho postupa.

Pohlad na město Aksum w połnócnej Abeßynskej, najbliši saměr italskeje offensivy. Aksum je jene f najstarschich městow Abeßynskeje a Abeßynjenje wobhladuja jón jako žwjatnizu. Po bajaj je Aksum hłowne město kralowny Saba było.

(Donat, M.)

Přesadźowanje.

Wutoru, 8. oktobra 1935, pop. w 2 hodź., přesadźuju zjawnje **w leżomnosći čo. 6 w Jeńsecach** pola Rakee sledowacy inventar:

2 hospodarskej wozaj, žniowe rěble, juchowy sud, juchowu pumpu, dwójcy so wobročacy pluh, wosrjedkowy pluh, wobjezdźacy pluh, radło, żelezne wulke brony, dwójne wulke brony, štworake małe brony, wulke drjewjane brony, jěz, sykanjeżak, rěpukrajak, smietanuzběrak, butrobas, decimal waha, drjewjanu walcu, wulke hrabje, ručne wozyčki, wšelrjedźazy a powjazy a druhi ratarski mały grat — wšitko w dobrym porjadku — za najwyššu sadźbu a hotowe pjenjezy.

Wobhladanje na dnju přesadźowanja. **Budař, wiesn. sudnk.**

6 wotkrywacych wozow
w najlepšim porjadku,
2 hontwinskej wozaj,
mały čežity wóz na pjerach
(jenopřežny), płaćiny hódno na předań.
Moritz Wobst, G. m. b. H., w Budyšinje

Khěža
z polom, za hnydomne zaplaćenje na předań w Njeswačidle 4

Runklicu
předawa płaćizny hódno
Pawoł Lehnigk w Slepom

Cement
a cementowy kalk
ma zaso na předań
Hanski we Wudworju

Dokelž rozpuščimy Mučowske kubłowe zarjadnistwo přenajamy na **Mučowskich a Wulko-Zdźarowskich honach** nětkle

200 jutrów role

hnydom w kóždej požadanej wulkosći.
Kubłowe zarjadnistwo w Mučowje

Njewobhonitosć

w zakonjach nješkita před khłostanjom. Tohodla činiš derje, hdyž čitaš wšědny swéru swoje **Serbske Nowiny,** w kotrychž su stajnje najnowiše zakonske postajenja wozjewjene. Pohoń też swojeho susoda, zo by so z woteběranjom Serbskich Nowin před škodu skitał!

Přiloha k čisłu 234

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 7. oktobra 1935

Nowi gmejnscy radni

W běhu jrjedy popoldnja su so dalschi gmejnšzy radni sapschišahali a so do swojich nowych sastojnstwow sapokasali, a to:

we **Wulkej Dubrawje:** pschekupšti pschistajeny Waklar Lehmann, pjekarski mischtr Waklar Menzel, hoschzenzar Wilhelm Schołta, rybarski mischtr Kurt Michałk;

w **Woranezach:** pósłski sastojnik Pawoł Warnaz, kowar Alfred Beer, džełacžer Jurij Wjerab, cžěsła Jakob Schäfer;

w **Kschiwej Borschczi:** skałar Herman Menzel, ratar Arnoscht Guda, džełacžer Jan Urban, ratar Korla Helm;

w **Pjowjach:** sastojnik Jan Polak, ratarski džełacžer Arnoscht Schöbel, wuczer Pawoł Zschiegner, džełacžer Herman Mjerwa;

w **Kamjenej:** skałar Jakub Schuster, ratar Beno Cžemjera, ratar Jan Zyž, hoschzenzar Arnoscht Libsch;

w **Khrósčze:** pschistajeny Max Bach, ratar Gustav Klotka, džełacžer Max Schuster, ratar Korla Krjenz;

w **Dalizach:** ratar Mikławsch Guda, džełacžer Arnoscht Tarank, ratar Alwin Kleber, murjer Korla Ducžman;

w **Drobach:** ratar August Pawlik, džełacžer Richard Mjeńk;

w **Jeschzach:** ratar August Hunius jun., džełacžer Herman Klien;

w **Kupoj-Jatschobju:** ratar August Jurk, rybak Herman Jurk, wobsedžeř ryčzerkubła Jan Hermsdorf, ratar Herman Jeremiaš;

w **Lipiču:** ratar Pawoł Resik, hoschzenzar Arnoscht Kuchar, bur Herman Bartko, ratar Jan Linaschk;

w **Čzelchowje:** bur Pawoł Dreßler, džełacžer Pawoł Lischka, ratar Richard Hämich, dejer Arthur Tschirch;

w **Nadwoeju:** bur Mikławsch Micžka, želesniczny sastojnik Beno Schołta, wobsedžeř ryčzerkubła Alfred ſ Welck, bur Mikławsch Bjarsch;

we **Jemłku** pola Minakała: džełacžer Arnoscht Hoža, pschistajeny August Miklisch, kowar Adolf Schmidt, ratar Pawoł Nowotnik;

w **Brémjenju:** bur Wilhelm Kruža, ratar Jurij Hitzka, džełacžer Arnoscht Hausa, ratar Pawoł Mark;

w **Bronju:** bur Michał Kopor, cžěsła Jurij Micžka, bur August Běhrach, bur Mikławsch Hanczik;

w **Mjej Dubrawje:** džełacžer Gerhard Lehmann, džełacžer Arthur Zeipert, murjer Gustav Schmidt, porzlinowy točzer Arnoscht Mikan;

w **Mjerkowje:** džełacžer Mikławsch Mješcheř, džełacžer Arnoscht Blankenstein, ratar August Mužik, ratar Jan Libsch;

w **Lutobču:** pósłski sastojnik Pawoł Schmidt, ratar Mar Pětschka, montěr Max Domela, bur Jurij Delenk;

w **Mirakale:** wuczeř Hans Tischner, džełacžer Herman Fietza, pschekupz a hoschzenzar Měrczin Kalich wojnar Moritz Schmidt;

w **Sdžeri:** želesniczny sastojnik Max Grundmann, džełacžer Max Bodenstein, wobthodnik ſ wuhlom Gustav Nychtar, ratar Jurij Winzar;

w **Khwaczijach:** ratar Jan Nowak, džełacžer Max Rjelka, ratar Korla Mjelka, schewz Gusto Měr;

we **Mješelu:** bur Pawoł Mješwa, želesniczny džełacžer Arnoscht Melcher, ratar Jan Wyrgacz, hospodarski pomoznik August Lorenz;

w **Huczinje:** džełacžer Bjedrich Mießner, kantor Erich Lehmann, palcer Waklar Kranz, ryčzerkubleršti nasedź August Bjedrich Nicka;

w **Kobjelnju:** bur Herman Bjenada, ratar Waklar Brosa, džełacžer Alwin Beker, džełacžer Max Jur;

w **Nowej Wsy** pola Klukscha: wuczeř Beno Hirsch, džełacžer Robert Jurschik, pjekarski mischtr Max Rjeczka, džełacžer Pawoł Rjeczka;

w **Komorowje** pola Kluksha: hoschzenzar Ota Schuster, džełacžer Erich Gocht, wuczeř Kurt Hajna, pjekarski mischtr Max Israel;

w **Popizy:** murjer Herman Lukasch, cžěsła Herman Karich, wjednik pschedewjacza August Krawz, cžěsła August Mětasch;

w **Lemischowje:** bur Arnoscht Pětschka, džełacžer Alfred Mětasch, bur Pawoł Nowak, džełacžer Richard Heinik;

w **Sdjarach:** hospodarski pomoznik Jan Bjenada, ratar Ota Wagner, rentnar Richard Pischczan, bur Herman Domasch;

w **Lichanju:** pschekupz Arnoscht Bukan, paleršti mischtr Max Rosentranz, porzlinowy točzer Max Karich, cžěsła Herman Falten;

w **Stróži:** wuczeř Waklar Cžěsła, knihiwjednik Pawoł Petrich, džełacžer Herman Kěžnik, bur Arnoscht Rössel.

w **Suborniczy:** wyschschi dawkowy sekretar Alfred Kopka, wuczeř Erich Zimmermann, živnoscžeř Arnoscht Falten, džełacžer Max Jochmann;

w **Salhowje:** ratar Herman Mießner, krawz Max Schuster;

w **Kluschu:** pschistajeny Franz Winkler, tyscherski mischtr Arnoscht Lehmann, pschehladowar mjaza Pawoł Mětrach, džełacžer Richard Juraf;

w **Brěsinje:** džełacžer Max Zimmermann, ryčzerkubleršti nasedź Měrczin Krjeczmar, džełacžer Jan Mikan, ratar Emil Hanšti;

w **Malescheczach:** džełacžer Arnoscht Kegler, džełacžer Pawoł Bryda, wuczeř Wilhelm Margott, bur Arnoscht Zur;

w **Hlinje:** murjeř Kurt Rek, bur August Schuster, džełacžer Jan Helesch, inspektor August Wehner;

w **Dobroschczach:** cžěsła Herman Krenz, ratar August Marczink, ratar Jan Schmidt, ratar August Schneider;

w **Pluschnikezach:** wobsedžeř ryčzerkubła Arnoscht Scheffel, hoschzenzar Max Lischeň, ratar Jan Schmidt, ratar August Schneider;

w **Barcze:** bur August Schkoda, džełacžer Ota Bar, tyscher Pawoł Jenka, pschekupz Herman Meltka;

w **Dubrawy:** ratar Korla Hanusch, šamkar Max Wagner, ratar Handrij Krawz, ratar Max Khroščat;

w **Njechornju:** bur Jan Petzold, džełacžer Pawoł Krawz, ratar Arnoscht Albinus, ratar August Měrczin;

w **Kortnizy:** hojer Herman Zyž, bur Jan Krawz, wobsedžeř doma Emil Langa, ratar Bohuwěr Lorenz;

we **Worzynje:** wuczeř Richard Schołta, ratar Alwin Nowka, džełacžer Pawoł Rosjat, ratarski džełacžer Pawoł Szym;

w **Rakodach:** ratar Arnoscht Meltka, wobsedžeř doma August Hanczka, ratar Herman Zaunik, šedłar Arnoscht Michałk;

w **Slanezach** pola Barta: bur Herman Krujatz, džełacžeř Korla Krawz, bur Arnoscht Wjela, džełacžer Jan Sswora;

w **Běłej Horje:** ratar August Bohot, bur Max Thomas, ratar Mar Schleza, ratar Arnoscht Ducžman;

w **Brěsezach:** ratar Handrij Bjenada, džełacžeř Jan Ducžman;

we **Wichowje:** šahrodnik Richard Lětr, džełacžer Pawoł Schuster, ratarski inspektor Max Geißel, ratar Oto Peier;

we **Muježku** pola Wósporka: ratar Arnoscht Scholta, bur August Penthar;

w **Hrodžischczu:** wyschschi wuczeř Arnoscht Petrik, ratar Jan Krawz, wobkhodnik Jurij Nejdo, džełacžer Herman Schuster;

w **Bukojnje:** ratar Martin Steinert, bur August Bar, džełacžer Arnoscht Hübner, bur Jurij Wjesar;

w **Porschczach:** tyscher Edmund Mathei, wyschschi dohladowar dróhi Jan Böhma, wuczeř Erich Krawz, džełacžer Arnoscht Kriedel;

w **Pschinwczijach:** wobsedžeř doma August Suben; ratar Arnoscht Hotas, ratar Gustav Hladki, bur Herman Mjerwa;

w **Budyschinku:** wuczeř Erich Bryza, rjemješlnik Gustav Reichel, mlyńk Richard Hatter, džełacžer Max Müller;

w **Kratezach:** džełacžer Oskar Dietrich, bur Jan Schier, džełacžer Arnoscht Krawz, wobsedžeř doma Arnoscht Gedan;

w **Konjezach:** ratar Měrczin Gerzabeck, džełacžer Max Klemm, bur Achim Sabka, bur Arnoscht Krawz.

w **Kumschizach:** ratar August Polan, bur Vogel.

Błudny khostař

(Hišće njewočišćana.)

Při zahrodže paseše
Jakub sedžo w khłódku,
Wuhlada na krušwinje
Jakobnicu słódku.

Wostajiwši skoćatka
Cowpa na štom horje;
Za krušwu so napina;
Kholowčka so próje.

Kruwa hólca njewidžo
Do zahrody zańdže,
Z hłódnej mulu zhraba wšo,
Štožkuli tu nańdže.

Wuhladawši Jakub to,
Fuk so zwjeze dele;
„Čakaj, slědne kruwisko!
Pukow wjac hač wjele!"

Njemdry hrabnje za křudom,
Hrozne swarje swari,
A tej kruwje z toporom
Bjez rozuma pari.

Džěd so toho dohlada:
„Hrozny hółče, wostaj!
Wužiwaj džě rozuma,
Skěrje sebje khłostaj!"

„Skoćo njewě, što je zle,
Čemna je jom duša:
Tebi pak je wědome,
Što so činić słuša."

Slědny zabył służby sy,
Drastu rózdrěl sebi,
Zakhadźał kaž kolwrótny!
Njesmjerdži to tebi?"

Jakub so smjerć hańbuje
Njepočinkow hrubych,
Kruwcy hładži pruskele,
Mjenow dawa łubych.

Radyserb.

Mordařska jama při jězorje

„Wobkhodna należnosć", powěda Livlandjan, „nuzowasche mje psched někotrymi lětami, ſ kubła A. pučzowacž do městacžka Walka a wot tam wrócžo do Rigi. Syma to běsche a žančži cžěř dobra. W tym padže je to jawjeležene, mójezi-li ſ makymi lohkimi žankami sam jěcž a pohonczej dacž sady jěcž w podobnych žankach. Hižo běch wjazy mil wotjěł, tu nasta wjeczor wulki žněhowy mjeczel, kotryž naju w cžmowej nozy wotwjedže ſ praweho pucža. Tak błudžachmoj wjazy hodžin, njenamakawschi ani wupucža, ani hospodliweho wobydlenja, hač žo namaj skónczinje jene pokasa, se žněžnym zwěttom rozswětlene; tola to njeźasche žo namaj hoschzenz być, ale wobydlenje privatneho cžłowjeka. Sakłapachmoj a mužři w žrěnich lětach naju pschecželnje powita. Wupowědach jemu, kak bě žo mi leschło, a proschach jeho, so by mi na tutu nóz ikhow pola žebje popschał. S wulkej zdwórliwosču hnydom wschitko sarjadowa, so by mje pšched hrosnym wjedrom wukhował, a dowjedschi mje do swojeho wobydlenja, pchedstaji mje swojej mandželskej. Ta też polna hnuscža postara žo wo wschitko, cžehož bě mi trjeba, a mězjach dobru winu, žo Božej pschedwdźiwosci dźakowacž, kotraž bě mje žem dowjedła. Bórzy běch pola dobrych ludži, kaž doma. Namakach žo na hrodže blisko leżaceho wulkeho knjezeho kubła, a mój pschecželny hospodowar bě tam najeńt. Wschi pschijomnyh rosmotwach minu žo wjeczor. Spominajo na moje njewjesčene nahonjenje, powědasche mi sa wjeczerju podobny podawk, kotryž bě žam nahonił pšched někotrymi lětami a kiž jeho na najpodźiwnische waschnje ſ jeho nětcžischej mandželskej hromadu swjedže. Poštuchach wucho napinajo a wospjetujo jón tule. každž je mi jdžělił."

Běsche był prjedy sarjadnik ruskeho semjana, kotrehož wobsedžerstwa leżachu w Běłej Ruskej na prawym boku rěki Dźiny, a dyrbjesche nimale dalołi pucž do wokolinu města Narwy cžinicž. Tuž dźěsche, so by wokoło njeschoł, po samjerstym Pajpuskim Jězorje, kotryž twori mjeju mjes Livlandskej a poprawnej Ruskej. Po tutym jězorje, kiž je jara dołhi, dźěsaja do wschelakich końzow pucže, hdyž je samjersnył, wosebje pak po jeho hłownej dołhoschči; a Ruzojo, so bychu sjebi něschto zastužili, staraja žo wo to, so bychu pucžowazym jěsbu po lodowej runinje wožnadnjeli, twarjo baraki na wěstych sastanischczach na njej, w kotrychž namakaja hospodowanje a pschijomnosć. Ale pschi tutych dobrocželstich naprawach łaka na pucžowazeho dosć husto pschcrada a samochtanosć, to je žo hižo wjazy krócž wopokasało, a też nasch podawk wo tym zwědcži. Běsche cžemny zymsti wjeczor, hdyž schwarny cžłowjek ſ łohkimi žankami, žam jědžo, k tutemu jězorej dospě. Ssylny žněhowy mjeczel sczjini mładenu pucžowarjej, hewak swucženemu napinanjow, jěsbu njesnjesnomu, a wón njeźadasche žebi niczo bóle, hač so by dozpěł jenu ſ małych hětow, so by schkit najchoł pšched rěsazym symnym wětrom a pšched žurowym wjedrom.

Pucž konjow dale bóle napinaschе, dokelž pschibywazy žněhowy mjeczel njewostaji žaneje cžerje wiazy. Jachło mójesche wbohe słocžo jena krocžel za krocželu postupowacž, a wjednik brodžesche pschipódla wschich mjerzazy a wacž, a wjednik brodžesche pschipódla wschich mjerzazy a wacž, a wjednik hłubokim žněhu. Słónczinje idasche žo, njecžerpny we hłubokim žněhu. Słónczinje idasche žo, so staj na wuwjepanu cžěř dozpěłoj, tóń a wjednik wotdychowaschtaj sóže; pschčzo pak hischcže nochzyschе žo jimaj žadyn ikhow pokasacž, sa kotrymž tola wobaj tak jedzeschtaj. Wjedro sakhadžeschе dale, žurowa symna nasta, a idasche žo, so žu so wschitke hróby poinózneje symsteje nozy jednocžite, so bychu wbohimaj pucžowarjomaj najwjetschu symknosć pschihotowałe. Ale wone prajenje: „dyž je nuza najwjetscha, je Boža pomoz najbližischa", wopokasa žo też tu jako prawe. Dozpě na žwoje wulke wjeżele do baraki, na łód natwarjeneje.

Mučzny a na pol smjerschy sastupi do potkmurjeneho a jeno zkabje rosswětleneho bydła. Njenadeńdże nikoho hač hoschzenzarja, kiž žo nimale zwólniwy k žłužbam wopokasa, jemu konja zakhowacž pomha, woheń w thachłach pschipotjeschе, a žo žwojeho hoschza wopraschа, schto mohł hischcže hewak jemu k woli schinicž. Tón proschesche najprjódzy, so by jemu jebo paketu, jeho tjelbu a teßaŕ pschinjeßł, nuine žrědki, bjes kotrychž žo cžłowjek w tehdyschej Ruskej na žane pucžowanje, bynjej by hischcže žnadnische byłe, podacž njeßmě. Hoschzenzaŕ žo pośmějwalche a wobkruczeschе, so žmě wschak w jeho domje bjeße wicheho ztracha być, tola schzini, kaž mějesche kasane. Na to schčehowasche pschecže, so by dobru wjeczer a nózne lehwo wobstarał. Hoschzenzaŕ žłubi, so to wobstara. Mjes tym bě žo pschinamakała mała holczka, kiž drje bě khudobneho, ale pschijomneho napohłada, bó jitwy, po kotrejž zuły tam a žem khodżesche, a bě žo za thachle žydła. Lědma bě zuły jeje pytnył, dóńdże k njej, a praschеische žo jeje na mnohe wězy: holczka pak wosta bojasna a něma.

Dospolne wotrěčnjenje wot hłowneje drohi, žamobnycže w khudobnej baraze, potkmurna njewjeßela nóz, njedostatk sabawy: — to wschitko žaschе žo pucžowarjej njemér cžinicž, a jemu pschikhadžaschе wězy na myßle, na kotrež drje nochzyschе dźiwacz, ale kotrež chzyschе jako muž wutrobicže pschewinycž. Wón khodżesche trubku kurjo tam a žem a hrajłaschе dyž a dyž ſ dźěsczom, kotremuž po žaczu jeho wopokasy łubosče derje cžinjachu.

Přilopk

Sprawny namakař.

So žu hišchcje zyle spraioni ludźo na świećje, wo tym dwědcźi sćěhowazy pschipad: Dźěłacjeř, kotryž na statnej železnicznej drohy dźěłasche, namaka na połnym puću tuźneho sajaza, kotrehoj běchu bjes dwěla naščěliłi, tiž pak bě potom na rany zahinuł. Namakař donjesły wuchazka hońtwinemu najeńkej blišcheje wězy. Dokelž pak tutón na tym dwělowasche, so je žo sajaz w jeho hońtwinskim wobwodźe namakał, nochzysche jeho pschijeć. Když bě też druhi hońtwiny najeńk namakarjej rjekł, so ma žo najprjedy swěsćiež, w čjesim rewěru je žo sajaz namakał, žydny žo dźěłacjeř na świoje kolo a donjesše sajaza sabo na městno, hdźež bě jeho namakał. Bohužel tuźneho sajaza rapaći bórzy na to sežrachu ...

Zakońne njewjedro we wokolinje Lyona.

Nad Lyonom a wokolinu (w Francowskej) je žo w nozy k pjatkej cźežke njewjedro rozpuschćiło, kotrež 7 hodźinach na tyšaz kročej jaiwoła. We wschelakich dźělach hodźinach na tyšaz kročej jaiwoła. We wschelakich dźělach hodźinach na tyšaz kročej jaiwoła. Telefonowe a telegrafowe štrjedźimješta bě blyk sapalił

Železniski jězdny plan

Khowajće! **płaćiwy wot 6. oktobra 1935** **Khowajće!**

Z Drježdżan do Zhorjelca.

		D	E					E	D			D	So		So	So	E		D			D	W	E	
Z	Drježdżan-Hł. dw.	0.25	1.38	4.10		5.50	6.16	7.11	8.00	8.05	9.22	10.03	12.29	—	12.49	13.04	13.39	14.59	15.10	15.53	16.27	16.54	17.40	18.33	19.20		21.09	21.56	22.37	23.10	23.17
„	Drježdżan-Wett. dr.	0.30	|	|		5.55	6.20	7.16	|	|	9.27	10.08	|	|	12.54	13.09	13.44	15.03	15.15	|	16.32	16.58	—	18.37	19.24		|	22.01	22.42	|	23.21
„	Drježdżan-N.	0.35	1.49	4.18		6.01	6.26	7.21	8.08	8.17	9.33	10.14	12.36	12.43	13.01	13.14	13.49	15.10	15.21	16.03	16.37	17.05	17.52	18.43	19.31			21.17	22.06	22.49	23.16	23.30
„	Radeberga	1.03	|	4.37		—	†6.45	7.47	|	|	—	|	|	13.03	—	—	—	—	—	16.58	|	|	|	|					23.17	—
„	Arnsdorfa	1.11	|	4.44		6.26	6.51	7.55	|	|	9.58	|	|	13.10	13.26	|	14.14	15.36	15.46	16.22	17.05	17.30	|	19.08	19.55			22.32	23.41	23.36	23.54
„	Wulkeje Hartawy	1.21	|	|		6.36	—	8.05	|	10.09	|	|		13.20	13.36	|	—	15.46	15.56	|	17.16	17.39	|	19.18	20.05			22.42	23.50	|	0.03
„	Weickersdorfa	*1.26	|	|		6.41	—	8.11	|	10.15	|	|		13.26	13.42	|	|	15.52	16.02	|	17.22	17.45	|	19.23	20.11			22.48	23.55	|	0.09
do	Biskopic	1.29	|	4.58	W	6.46	7.05	8.15	8.40	|	10.20	10.49	|		13.30	13.46	13.54	14.28	15.56	16.06	16.35	17.27	17.49	|	19.28	20.16	S		22.53	24.00	23.49	0.13
z	Biskopic	1.32	|	5.01	5.48	6.48	|	8.17	|	|	10.21	|	|		13.32	13.49	|	|	15.58	16.08	16.35	|	17.51	|	19.30	|	20.20		22.57	|	23.50	|
„	Zemic	1.39	|	|	5.54	6.54	|	8.23	|	|	10.27	|	|		13.38	13.56	|	|	16.04	16.14	|	|	17.58	|	19.36	|	20.26		23.04	|	|	|
„	Žičenja	1.46	|	|	6.03	7.02	|	8.31	|	|	10.35	|	|		13.45	14.04	|	|	16.12	16.21	|	|	18.05	|	19.43	|	20.33		23.12	|	|	|
do	Budyšina	1.54	2.35	5.16	6.12	7.09	|	8.39	|	9.04	10.43	|	13.21	13.53	14.13	|	|	16.20	16.29	16.51	|	18.13	18.41	|	19.51	|	20.41	22.01	23.20	|	0.05	|
■	Budyšina	1.59	2.36	5.18		7.15	|	|	|	9.05	10.47	|	|		14.18	|	|	|	16.34	16.52	|	18.17	18.43	|	19.54	|	|	22.03	23.24	|	0.06	|
„	Kubšic	2.08	|	|		7.24	|	|	|	10.56	|	|		14.22	|	|	|	16.41	|	|	18.25	|	|	20.03	|	|	|	23.33	|	|	|
„	Pomorc	2.15	|	|		7.31	|	|	|	11.03	|	|		14.34	|	|	|	16.49	|	|	18.33	|	|	20.10	|	|	|	23.40	|	|	|
„	Wujezda	2.21	|	|	W	7.38	|	|	|	11.10	|	|		14.42	|	|	|	16.55	|	|	18.39	|	|	20.17	|	|	|	23.47	|	|	|
„	Lubija	2.30	2.55	5.41	6.59	7.49	|	|	|	9.26	11.22	|	13.42		14.53	|	|	|	17.14	17.09	|	18.49	19.03	|	20.27	|	|	22.22	23.59	22.29	0.23	0.27
do	Zhorjelca	3.01	3.15	6.03	7.34	8.20	|	|	|	9.46	11.55	|	14.01		15.26	|	|	|	17.45	|	|	19.14	19.23	|	20.59	|	|	22.41	0.32	23.00	|	0.53

D = spěšnik. E = zespěšnjeny čah. W = wšědny dźeń. S = njedźela. So = sobota. || Jenož njedźelu w nocy. * W nocy po njedźeli zastanje tež we Weickersdorfje. † Zastanje jenož njedźelu

Ze Zhorjelca do Drježdżan.

		D			W	D		E		D	So										D	E		D		E	
Ze	Zhorjelca	2.56		4.30		5.57	7.29	8.00		8.07	11.17		11.23	12.38							14.42			16.49	18.37		19.48	20.52		21.14	23.01	23.46
„	Lubija	3.19		5.08		W5.58	8.52	8.02		8.34	11.38		11.58	13.01							15.22			17.27	18.59		20.24	21.15		21.54	23.26	0.19
„	Wujezda			5.17		6.06	7.01	8.09		8.42			12.06								15.31			17.36			20.31			22.02		
„	Pomorc			5.23		6.12	7.07	8.15		8.49			12.12								15.36			17.41			20.37			22.08		
„	Kubšic			5.29		6.18	7.15	8.21		8.55			12.18								15.43			17.48			20.44			22.15		
do	Budyšina	3.38		5.36	W6.25	7.23	8.27	8.34		9.02	11.55	So	12.25	13.18		So	S	W	15.50	W				17.55	19.17		20.51	21.33		22.22	23.43	
z	Budyšina	3.39		5.41		6.34	Hač	do	8.35	9.06	11.56	12.19	12.30	13.19		14.24	14.33	14.53	15.55	16.46				18.01	19.19		20.54	21.34		22.25	23.45	
„	Žičenja			5.52		6.43	do	žitawy		9.17		12.30	12.40			14.34	14.42	15.02	16.06	16.57				18.12			21.04			22.35		
„	Zemic			6.02		6.52	žitawy	wotjěd 4.02		9.26		12.40	12.49			14.42	14.50	15.10	16.15	17.06				18.21			21.13			22.44		
do	Biskopic			6.09		6.59	E			9.34		12.47	12.55			14.48	14.56	15.16	16.23	17.14				18.29			21.19			22.51	0.03	
z	Biskopic		5.19	6.14	6.20	7.02	8.39			8.59	12.11	12.49	12.57		14.23	14.49			15.29	16.25				18.15	18.32		20.09	21.25		22.55	23.00	0.04	
„	Weickersdorfa		5.24	—	6.25	7.07				9.04	9.42		12.53	13.03	—	14.58				16.30					18.37			21.30			23.05		
„	Wulkeje Hartawy		5.30	—	6.31	7.13				9.10	9.48		13.00	13.09	—	15.00		13.43	15.38	16.37					18.43			21.36			23.12		
„	Arnsdorfa		5.39	6.29	6.41	7.22				9.18	9.58	12.09	13.23	13.09	13.19		14.39	15.09		15.47	16.47					18.52		20.22	21.45			23.22	0.18	
„	Radeberga		5.46	—	6.48	7.30				9.25	10.05			13.16	13.26			—	15.56							19.03			21.52				0.25	
„	Drježdżan-N.	4.29	6.09	6.51	7.09	7.52	9.07	Ze	žitawy	9.19	9.42	10.28	12.29	12.42	13.31	13.44	14.06	15.00	15.38		16.08	17.13		18.47	19.20	20.06	20.42	22.08	22.21	23.27	23.53		0.42
„	Drježdżan-Wett. dr.		6.12	6.54	7.12	7.55		wotjěd	7.27		9.45	10.31	12.32			13.47		15.03	15.42		16.11	17.17		18.50	19.23			22.11		23.30	23.56		
do	Drježdżan-Hł. dw.	4.36	6.18	7.00	7.19	8.00	9.13			9.25	9.50	10.37	12.38	12.48		13.52	14.12	15.08	15.47		16.17	17.22		18.56	19.29	20.12	20.48	22.17	22.27	23.36	0.02		0.49

Budyšina do Rakec a Petershajna.

Z	Budyšina	4,55	10,02	14.28	17.20	19.23	23,26
„	Ratarjec	4,59	10,06	14.32	17.24	19.27	23,30
„	Židowa	5,02	10,09	14.35	17.26	19.30	23,33
„	Mały Wjelkowa	5,07	10,15	14.40	17.31	19.35	23,39
„	Radworja	5,14	10,22	14.47	17.37	19.42	23,46
„	Khasowa	5,18	10,26	14.50	17.41	19.46	23,49
„	Njeswačidła	5,23	10,31	14.56	17.46	19.51	23,54
„	Sešowa	5,27	10,35	15.01	17.50	19.56	23,59
„	Rakec	5,32	10,41	15.08	17.54	20.02	0,03
„	Komorowa	5,37	10,47	15.14		20.08	
„	Wulkeje Zdžar	5,42	10,52	15.19		20.13	
„	Hóska	5,47	10,57	15.25		20.18	
„	Kulowa	5,53	11,04	15.31		20.24	
„	Němcow	5,59	11,11	15.38		20.31	
do	Wojerec	6,04	11,16	15.44		20.36	
z	Wojerec	6,12	11,25	16.15			
„	Horeho	6,20	11,33	16.24			
„	Blunja	6,29	11,43	16.34			
„	Prošim-Haidem.	6,38	11,58	16.55			
do	Petershajna	6,52	12,11	17.10			

Jenož wšědne dny a swjatnje dny

Z Petershajna do Rakec a Budyšina.

Z	Petershajna				8.38	13.58	19.44
„	Prošim-Haidem.				8.12	14.12	19.59
„	Blunja				8.18	14.18	20.05
„	Horow				8.27	14.27	20.14
do	Wojerec.				8.35	14.34	20.22
z	Wojerec			8.26	10.00	14.35	20,38
„	Němcow			8.32	10.06	14.40	20,43
„	Kulowa			8.39	10.14	14.47	20,51
„	Hóska			8.45	10.20	14.53	20,56
„	Wulk. Zdžar			8.50	10.25	14.58	21,01
„	Komorowa			8.56	10.31	15.03	21,07
„	Rakec	0.13	5.37	7.08	10.40	15.09	21,13
„	Sešowa	0.17	5.41	7.07	10.45	15.13	21,18
„	Njeswačidła	0.22	5.57	7.13	10.50	15.18	21,22
„	Khasowa	0.27	6.02	7.18	10.55	15.23	21,27
„	Radworja	0.31	6.07	7.23	11.00	15.27	21,32
„	Mały Wjelkowa	0.37	6.14	7.30	11.07	15.33	21,38
„	Židowa	0.42	6.19	7.34	11.12	15.38	21,42
„	Ratarjec	0.45	6.22	7.37	11.15	15.41	21,45
do	Budyšina	0.48	6.26	7.41	11.19	15.44	21,49

W nocy po njedźelu — Jenož wšědne dny

Z Budyšina do Radworja, Wósporka a Lubija.

Z	Budyšina	6.39	8.08	12.12	17.07	22.29
„	Ratarjec	6.34	8.12	12.16	17.11	22.33
„	Židowa	6.38	8.14	12.18	17.13	22.35
„	Mał. Wjelkowa	6.45	8.19	12.23	17.18	22.40
„	Radworja (dw.)	6.53	8.25	12.29	17.26	22.48
„	Radworja (zast.)	6.58	8.29	12.33	17.30	22.50
„	Lutobča	7.02	8.33	12.37	17.38	22.54
„	Wulk. Dubrawy	7.06	8.37	12.41	17.38	22.58
„	Kluksa		8.43	12.47	17.43	23.04
„	Hučiny		8.48	12.52	17.49	23.09
„	Barta		8.54	12.58	17.56	23.15
„	Hrodźišča		9.00	13.04	18.02	23.21
do	Wósporka		9.05	13.09	18.06	23.25
z	Wósporka	7.13	9.20	13.48	18.28	18.13 21.15 23.27
„	Malečic	7.16	9.23	13.45	18.31	15.45 18.18 21.18 23.30
„	Žutočic	7.20	9.27	13.49	18.35	18.19 21.22 23.34
„	Hlušiny	7.25	9.32	13.54	16.40	18.24 21.27 23.39
„	Mał. Radměrič	7.28	9.35	13.57	16.43	18.27 21.30 23.42
„	Ketlic	7.35	9.42	14.04	16.50	18.34 21.37 23.49
do	Lubija	7.42	9.49	14 11	16 57	18.41 21.44 23.56

Z Lubija do Wósporka, Radworja a Budyšina.

Z	Lubija	6.36		12.12	16.28	17.38 20.30
„	Ketlic	6.41		12.18	16.33	17.34 20.36
„	Mał. Radměrič	6.48		12.25	16.34	17.39 20.41
„	Hlušiny	6.49		12.26	16.37	17.42 20.44
„	Žutočic	6.53		12.30	16.41	17.46 20.48
„	Malečic	6.57		12.34	16.45	17.50 20.52
do	Wósporka	9.00		12.37	16.48	17.53 20.55
z	Wósporka	6.54	9.25	13.11	16.45	
„	Hrodźišča	6.58	9.29	13.15	16.49	
„	Barta	6.04	9.35	13.21	16.55	
„	Hučiny	6.10	9.41	13.27	19.01	
„	Kluksa	6.16	9.47	13.33	19.08	
„	Wulk. Dubrawy	6.22	9.53	13.05	13.39	19.14
„	Lutobča	6.25	9.56	13.09	13.42	19.17
„	Radworja (zast.)	6.29	10.00	13.13	13.46	19.21
„	Radworja (dw.)	6.34	10.05	13.18	13.50	19.26
„	Mał. Wjelkowa	6.44	10.15	13.25	13.58	19.36
„	Židowa	6.48	10.19	13.30	14.01	19.40
„	Ratarjec	6.51	10.22	13.33	14.04	19.42
do	Budyšina	6.56	10.26	13.38	14.07	19.46

Jenož sobotu

Zhorjelc—Khočebuz—Barlin.

			W	E		D			E	D														E	
Ze	Zhorjelca	3.24		4.39	6.12	8.24		11.02	12.15		13.20	15.39	16.54		18.01		18,07	19.55	S	21.27	23.04				
„	Charlottenhofa	3.38		4.50		8.35		—			13.31	15.49					18,18	.			23.15				
„	Kodersdorfa	3.47		4.58	6.26	8.41		11,16			13.38	15.56					18,25	.			23.21				
„	Hórki	3.54		5.06	6.33	8.50		11,24			13.46	16.02	17 13				18 39	20.15			23.28				
„	Hußmanec	4.00		5.11		8.54		11,28			13,50	16.06					18,43	.			23.32				
„	Hänichen	4.07		5.17	.	9.00		11,34			13.56	16.12					18,49	.			23.37				
„	Rěcicy	4.16	S	5.24	6.45	9.08		11,42			14.04	16.19					18,57	20.28			23.44				
„	Běleje Wody	4.29	5.29	5.42	6.58	9.24		11,56	12.52		14.20	16.36	17.36				19,17	20.44			23.59				
„	Slepcho	4.50	5.40	5.50	.	9.33		12.04			14.29	16.45	.				19.25	.			0.07				
„	Hródka	5.05	5.55	6.02	7.13	9.45	10.16	12,14	13.08		14.42	16.56	17.52	18.15			19,38	21.02			0.18				
„	Bagerca	5.19	6.08	6.12		9.55	10.29	12,25			14.52	17.06		18.28			19,49	.			do				
„	Kopańcy	5.26	6.15	6.17	.	10.00	10.36	12,30			14.58	17.11		18.35			19,54	.			Khoč.				
„	Khróśa	5.33	6.23	6.23		10.06	10.43	12,36			15.04	17.17		18.42			20,00	.			0.38				
„	Khočebuza	4.14	5.41	6.40		7.40	10.24	10.50	12,50	13.29	13.36	15.44	16.37	17.23	18.18	18.50	19.10	19.25	20,39	21.33		22.32	0.12		
„	Wětošowa	4.38				7.04		7.56	10.44		13.07		13.55	16.06	17.01		18.33		19.49	21,00	21.49			0.36	
„	Lubnjowa	5.26				7.16		8.10	10.58		13.19	13.58	14.09	16.28	17.17		18.46		20.06	21 17	22.02			0.53	
„	Lubina	5.39				7.28		8.23	11.12		13.30	14.08	14.21	16.38			18.59		20.22	21,33	22.14			1.07	
do	Barlina	7.15				9.05		9.36	12.35		14.35	15.05	16.00	18.05			20.15		20.35		23,05	23.17			

Wšědne dny

|| Jenož njedźelu w nocy.

Barlin—Khočebuz—Zhorjelc.

						D			E	D				E											
Z	Barlina	0.00				7.00		7.18	8.42	11.10		13.05	So	14.00		14.32		15.06	17.16	19.40	21.40				
„	Lubina	1.12			5.30	6.05	7.26	W	8.52	9.45	12.11		14.33			15.47		16.47	19.00	20.42	23.05				
„	Lubnjowa	1.23	W5.01	5.51	6.40	7.43	W	9.06	9.57	12.23		14.54				16.12		17.20	19.37	21.05	23.38				
„	Wětošowa	1.34	W5.19	6.09	6.58	8.00	W	9.20				15.03													
„	Khočebuza	1.48	4.45	5.59	6.37	7.26		7.41	8.40	9.51	10.28	12.53	13.32	15.29		15.43	15.48	16.38	18.15	19.58	21.28			0.10	
„	Khróśa		4.51	6.05				7.49		8.54	9.58	.	13.00				15.55	.	17.07	18.21	.			0.19	
„	Kopańcy		5.57	6.11				7.56		9.02	10.04	.	13.46				16.01	.	17.14	18.27	.			0.27	
„	Bagerca		5.03	6.16				8.02		9.09	10.09	.	13.51				16.07	.	17.21	18.33	.			0.34	
„	Hródka		5.14	6.27				8.15		9.23	10.22	10.54	13.16	14.03			16.20	17.02	17.35	18.46	.	21.49		0.49	
„	Slepcho		5.24	6.33				8.25			10.32	.		14.14			16.31	.		18.57	.			1.04	
„	Běleje Wody		5.35	6.43				8.38			10.45	11.14	13 34	14.25			16.44	17.19		19.08		22.06		1.17	
„	Rěcicy		5.49	7.03				8.55			11.00	.		14.39			16.58	.		19.22		22.19		1.36	
„	Hänichen		5.57	7.10				9.04			11.07	.		14.46			17.06	.		19.29				1.45	
„	Hußmanec		6.03	7.16				9.10			11.13	.		14.52			17.12	.		19.35				1.54	
„	Hórki		6.14	7.22				9.15			11.21	11.41	14.00	15,00			17.23	17.47		19.45		22.33		1.59	
„	Kodersdorfa		6.20	7.28				9.22			11.28			15.06			17.29	.		19.51				2.05	
„	Charlottenhofa		6.27	7.35				9.31			11.35			15.14			17.37	.		19.58				2.13	
do	Zhorjelca		6.37	7.45				9.42	9.56		11.46	12.04	14,23	15,24		So	16 57	17.47	18.09		20.08		22,52		2.32	

Wšědne dny — Wot 30. 3.—14. V. 36. — Wot 21. 12. 35 hač do 29. 2. 36

||Z Běleje Wody jenož njedźelu w nocy. Nimo teho jězdźa čahi z Lubnjowa do Khočebuza 18.12, 22.30.

Z Budyšina do Budestec a Wjelećina.

Z	Budyšina	5.06	7.15	10.46	13.51	14.23	17.08	19.54	† 23.48
„	Dźěžnikec	5.12	7.21	10.52	13.57	14.29	17.14	20.00	† 23.54
do	Budestec	5.16	7.25	10.56	14.01	14.33	17.18	20.04	† 23.58
z	Budestec	5.17	7.26	10.57	14.02	14.34	17.20	20.05	† 23.59
„	Rozwodec	5.21	7.30	11.02	14.07	14.39	17.23	20.09	† 0.03
do	Wjelećina	5.27	7.36	11.07	14.13	14.45	17.29	20.15	† 0.09

Jenož wšědne dny.

Jenož sobotu. † Jenož sobotu a njedźelu.

Z Wjelećina do Budestec a Budyšina.

Z	Wjelećina † 0.37	0.49	5.52	8.20	11.30	16.10	18.14	20.54	22.20
„	Rozwodec † 0.42	0.54	5.57	8.25	11.35	16.15	18.19	20.59	22.25
do	Budestec † 0.45	0.57	6.00	8.28	11.38	16.18	18.22	21.02	22.28
z	Budestec † 0.45	0.57	8.02	8.30	11.39	16.19	18.24	21.03	22.29
„	Dźěžnikec † 0.50	1.03	6.08	8.36	11.45	16.24	18.30	21.08	22.34
do	Budyšina † 0.56	1.08	6.14	8.42	11.50	16.30	18.35	21.14	22.41

† Sobotu a njedźelu w nocy. || W nocy po njedźelu.

Jenož wšědne dny. Jenož njedźelu.

Běla Woda — Mužakow.

Z	Běleje Wody	5.46	7.08	9.28	12.08	s12.22	14.30	16.48	19.16	s22.08
„	Waldhaus	5.58	7.15	9.41	12.20	s12.28	14.37	16.56	19.22	s22.14
„	Kijanske Hěty	6.05	7.22	9.48	12.27	s12.35	14.44	16.57	19.28	s22.21
do	Mužakowa	6.08	7.26	9.52	12.30	s12.39	14.48	17.01	19.32	s22.24

Wšědne dny

† Jenož wšědne dny. S Jenož njedźelu.

Mužakow — Běla Woda.

Z	Mužakowa	5.09	6.27	8.16	10.57	13.11	16.14	18'46	20.24	S 22.35
„	Kijanskeje Hěty	5.14	6.31	8.20	11.01	13.16	16.18	18'50	20.29	S 22.39
„	Waldhaus	5.21	6.38	8.27		13.23	16.25	18'57	20.35	S 22.46
do	Běleje Wody	5.26	6.43	8.33	11.11	13.29	16 30	19.03	20.40	S 22.51

|| Jenož wšědne dny. S Jenož njedźelu.

Běla Woda — Baršć — Gubin.

Z	Běleje Wody		5.50	7.03	11.20	13.42	16.44	18.19	20.50
„	Brězowki		5.57	7.10	11.27	13.49	16.51	18.26	20.57
„	Cisej		6.05	7.16	11.35	13.57	16.59	18.33	21.05
„	Frycoweho Haja		6.10	7.21	11.41	14.02	17.04	18.38	21.10
„	Dobrinje		6.18	7.26	11.46	14.10	17.09	18.43	21.16
„	Kólska		6.23	7.31	11.52	14.15	17.15	18.49	21.21
„	Zimorojcy		6.34	7.41	12.03	14.26	17.26	19.01	21.31
„	Baršća	5.24	6.52	8.11	9.56	12.57	15.46	18.00	20.47	22.27
do	Gubina	6.19	7.48	8.53	10.51	13.53	16.41	18.53	21.49	23.24

Wšědne dny

Gubin — Baršć — Běla Woda.

Z	Gubina	5.45	9.04	11.16	W	14.08	W	17.05	S	19.42 21.06	23.35
„	Baršća	6.44	5.51	9.52	12.27	13.40	15.41	17.14	18.45	19.48 22.02 21.56	0.36
„	Zimorojcy		6.01	10.01	12.37	13.51	15.51	17.27	19.0	19.58 22.12	0.46
„	Kólska		6.11	10.12	12.47	14.03	16.01	17.37	19.16	20.08 22.22	0.56
„	Dobrinje		6.19	10.18	12.54	14.09	16.07	17.42	19.34	20.15 22.29	1.02
„	Frycoweho Haja		6.24	10.22	12.59		16.12	17.47	19.41	20.20 22.34	1.06
„	Cisej		6.29	10.28	13.08		16.18	17.53	19.53	20.25 22.39	1.12
„	Brězowki		6.37	10.35	13.15		16.25	18.00	20.02	20.33 22.47	
do	Běleje Wody		6.44	10.41	13.22		16.32	18.06	20.10	20.40 22.54	1.25

Wšědne dny — Jenož njedźelu w nocy

Z Budyšina na Budestecy a Horni Kumwałd do Lubija

Z Budyšina		5.44		7.00	7.15	13.26	16.58	18.04	22.08
„ Dźěžnikec		5.51		7.07	7.21	13.33	17.06	18.12	22.15
do Budestec		5.56		7.11	7.25	13.38	17.10	18.16	22.20
z Budestec		6.13		7.17	8.48	13.40	17.12	18.26	22.21
„ Biedruska		6.18		7.22	8.52	13.45	17.18	18.31	22.26
„ Wbohowa		6.21		7.26	8.56	13.48	17.22	18.35	22.29
„ Koblicy		6.28		7.29	8.59	13.51	17. 5	18.38	22.32
do Kumwałda	W	6.37	S	7.33	9.03	13.55	17.28	18.42	22.36
z Kumwałda	5.58	6.29	6.58	7.34	9 20	13.59	17.32	18.46	22.39
„ Srj. Kumwałda	6.03	6.34	7.03	7.39	9.25	14.04	17.37	18.51	22.45
„ Hornj. Kumwałda	6.09	6.40	7.09	7.44	9.32	14.11	17.44	18.57	22.52
„ H. Kumwałda Hł.	6.14	W	7.14		9.37	14.16	17.49		22.57
„ Jiłowa	6.21		7.21		9.45	14.23	18.00		23.04
„ Dažinka	6.26		7.25		9.53	14.27	18.05		23.09
„ Dažina-Wolešnicy	6.31		7.31		9.58	14.33	18.10		23.14
do Lubija	6.37		7.37		10.05	14.39	18.16		23.20

Z Lubija na Horni Kumwałd do Budestec a Budyšina

Z Lubija	5,11			9.29	13,09			17,39	21,55
„ Dažina-Wolešnicy	5,18			9.36	13,16			17,47	22,02
„ Dažinka	5,24			9 42	13,23			17,53	22,08
„ Jiłowa	5,29			9.50	13,28			18,02	22,13
„ H. Kumwałda Hł.	5,34	W		9.56	13,33			18,07	22,18
„ Horni. Kumwałda	5,39	6.48	7.54	10.01	13,38			18,12	19,24	22,23
„ Srj. Kumwałda	5,44	6.53	7.58	10.06	13,43			18,17	19.29	22,28
do Kumwałda	5,50	6.59	8.05	10.13	13,50	W		18,24	19,35	22,34
z Kumwałda	5.55	7.00	8.06	10.31	14,10	17.55			19.41	22,40
„ Koblicy	6 00	7.05	8.11	10.36	14,15	17.59			19,47	22,45
„ Wbohowa	6,02	7.07	8.14	10.39	14,18	18.01			19,49	22,48
„ Biedruska	6 06	7.11	8.18	10.44	14,22	18.05			19,54	22,52
do Budestec	6,11	7.16	8.22	10.49	14,27	18.10			19,58	22,57
z Budestec	6,12	7.31	8.30	10.59	14,36		18.24		20,07	22,58
„ Dźěžnikec	6,17	7.36	8.36	11.04	14,41		18.30		20,13	23,03
do Budyšina	6,24	7.43	8.42	11.11	14,48		18.35		20,19	23,10

Jenož njedźelu — Wot Kumwałda jenož njedźelu

Z Kohlfurta přez Wojerec do Falkenberka

							E		
Z Kohlfurta	4.39	5.54	8.22	10.53	13.35	16.45	18.14	20.40	23.31
„ Hórki	5.07	6.37	8.51	11.26	14.10	17.22	18.34	21.05	23.38
„ Niźkeje	5.15	6.48	8.56	11.32	14.19	17.27	18.40	21.13	23.46
„ Hóznicy	5.21	6.58	9.03	11.39	14.27	17.34	|	21.21	23.51
„ Mikowa	5.26	7.04	9.06	11.43	14.32	17.38	|	21.26	23.56
„ Klětneho	5.35	7.16	9.15	11.52	14.42	17.48	|	21.36	0.01
„ Deln. Wujezda	5.42	7.25	9.21	11.59	14.51	17.53	|	21.44	0.11
„ Łaza	5.51	7.36	9.29	12.07	15.01	18.01	|	21.53	0.22
„ Werminghofa	5.58	7.45	9.35	12.13	15.09	18.08	|	21.01	0.29
„ Wojerec	6.19	8.01	9.45	12.21	13.32	16.05	18.16	19.11	22,12	0.37
„ Corn. Chołmca	6.28	8.11	9.52	12 28	13.40	16.14	18.23	19.18	22.20	
„ Bukow	6.39	8.27	10.00	12.37	13.50	16 24	18.37	19 27	22 30	
„ Rólanow	7.00	9.05	10.12	12.49	14.12	16.44	18.48	19.39	22.54	
„ Wikow	7 34	9.55	10.40	13.21	14.47	17.19	|	20.07	23.45	
do Falkenberka	8.04	10.24	11.07	13.51	15.15	17.51	|	20.29	0.31	

Z Falkenberka přez Wojerec do Kohlfurta

							E				
Z Falkenberka		4 11		7.09	8.19	10.50	12.15	14.07		18.16	20.46
„ Wikow		4.45	W	7.43	8.54	11.11	13.20	14 48		18 53	21.24
„ Rólanow		5.26	7.02 S	8.18	9.26	11.37	13.49	15.20	16.47	19.34	22.40
„ Bukow		5.42	7.24	7.35	8 30	9.39	11.47		15 35	17.01	18.34	19.48	22.53
„ Corn. Chołmca		5.53	7.34	7.45	8.38	9.48	11.56		15.43	17.11	18.42	19.58	23 01
„ Wojerec	5.17	6.08	7.42	7.53	8 44	10.10	12.05	13.57	16 08	17 18	18.50	21.31	23.08
„ Werminghofa	5.24	6.17				10.18	|	14.04	16.15		18.56	21.38	
„ Łaza	5.30	6.25				10.26	|	14 11	16.22		19.03	21.45	
„ Deln. Wujezda	5.38	6 35				10.35	|	14.20	16.31		19.12	21.54	
„ Klětneho	5.45	6 44				10.43	|	14.27	16.38		19.17	22.01	
„ Mikowa	5.54	6 55				10 53	|	14.36	16.47		19.25	22.10	
„ Hóznicy	5.58	7.01				10.58	|	14.41	16.52		19.29	22.15	
„ Niźkeje	6.05	7.11				11.09	12.36	14.49	17.02		19.36	22.23	
„ Hórki	6.15	7.24				11.25	12 42	15.01	17.21		19.44	22.36	
do Kohlfurta	6.37	7.53				11.47	13.00	15 23	17.44		20.05	22.57	

Jenož wšědne dny — Jenož wšědne dny

Z Kamjenca do Arnsdorfa a do Drježdźan.

	Po			So							
Z Kamjenca	1,15	5,11	6,36	8,34	12,32	14,18	15,04	17.16	18.13	19.35	22.40
„ Bišheima	1,23	5,20	6.46	8,44	12.43	14,27	15,14	17.25	18,22	19.45	22.49
„ Połčnicy	1,30	5,27	6,56	8,52	12,51	14,35	15,21	17.32	18,29	19.54	22.58
„ Wulk. Rědarjec	1,36	5,34	7,08	9,00	12,59	14,42	15,29	17.40	18,35	20.03	23.05
„ Mał. Rědarjec	|	5,39	7,09	9,05	13,04	14,47	15,33	17.45	18,39	20.08	†23.09
do Arnsdorfa	1,45	5,47	7,17	9,18	13,13	14,56	15,41	17.53	18,48	20.16	23.17

† Zastanje jenož njedźelu

	D	W									
Z Arnsdorfa	1,50	5.58	6,29	7, 2	9,18	9,18	13,19	15,02	15,47	18,01	18,52	20.29	23,22
do Drježdźan-N.	2,18	6.26	6,49	7,50	9,40	9,40	13,41	15,30	16,06	18,32	19.15	20,59	23.50
do Drježdźan Hł.	2,26	6.35	7,00	8,00	9,50	9,50	13,52	15,39	16,17	18,43	19,29	21,08	0,02

Z Drježdźan a Arnsdorfa do Kamjenca.

	D							E			
Z Drježdźan Hł.	23,33	4,10	6,16	9,32	11,10	12,49	14.48	15,53	17,11	19.49	21,56
„ Drježdźan-N.	23,40	4,18	6,26	9,38	11,17	13.01	14,57	16,1 8	17.24	19,57	22,06
do Arnsdorfa	0,11	4,43	6,49	9,57	11,44	13,24	15,27	16,21	17.59	20,27	22,31

				So					S
Z Arnsdorfa	0,23	5,32	6,56	10,04	12,12	13,29	15,30	16,27	18.14	20,38	22,44
„ Mał. Rědarjec	†0,39	5,39	7,04	10,12	12,19	13,36	15,36	16,34	18.21	20,45	22,51
„ Wulk. Rědarjec	0,44	5,44	7,09	10,19	12,24	13,42	15,41	16,39	18.27	20,52	22,56
„ Połčnicy	0,48	5,51	7,18	10,27	12,31	13,50	15,48	16,47	18.35	21,00	23,04
„ Bišheima	0,56	5,58	7,26	10,35	12,42	13,57	15,55	16,54	18.42	21,08	23,11
do Kamjenca	0,58	6,06	7,34	10,43	12,47	14 05	16,08	17,02	18.49	21,16	23,18

† Zastanje jenož w nocy po njedźelu

Z Lubija do Horn. Oderwicy a Žitawy.

	E							E				
Z Lubija	0.30	5.10		6.12	8.38	12.04	13.46	15.33	17.12	17.38	19.20	22.26
„ Wulk. Swódnica	|	5.17		6.19	8.46	12.11	|	15.40		17.41	19 27	22.33
„ N. Wunnersdorfa	|	5.22		6.23	8.49	12.16	13.55	15.44		17.46	19.31	22.37
„ H. Kunnersdorfa*	0.43	5.28		6.29	8.55	12.22	14.00	15.50		17.53	19.37	22.43
do Herrnhuta	0.51	5.36		6.37	9.03	12.30	14 08	15.58		18.01	19.45	22.51
„ Herrnhuta	0.52	5.37		6.38	7.14	9.04	12.33	14.09	15.59		18.04	19.46	22.52
z Ruppersdorfa	|	5.42		6.24	6.44	7.19	9.09	12.39	|	16.04	18.09	19.51	22.57
„ Horn. Oderwicy	1.02	5.49		6.31	6.50	7.26	9.16	12.45	14.19	16.11		18.17	19.58	23.04
do Žitawy	1.14	6.08		6.47	7.07	7.42	9.32	13.03	14.35	16 27	17.53	18.34	20 17	23.20

Na šulskich dnjach wot 1. 4. 36 — Na šulskich dnjach hač do 31.3.36

* Zastanje jenož njedźelu w nocy

Ze Žitawy do Horn. Oderwicy a Lubija.

									S	
Ze Žitawy	6.42	10.21	12.11	13.32	16.06	17.27	18.12	20.10	22.20	23.26
„ Horn. Oderwicy	7.00	10 37	12.22	13.52	16.23	17.47	18.29	20.27	22.36	23.44
„ Ruppersdorfa	7.07	10.43	|	13.59	16.29	17.53	18.35	20.34	22.42	23.50
do Herrnhuta	7.12	10.48	12.32	14.05	16.35	17.58	18.41	20.39	22.48	23.56
z Herrnhuta	7.13	10.49	12.33	14.10	16.36	18.03	18.42	20.39	22.52	23.57
„ H. Kunnersdorfa	7.22	10.57	|	14.18	16.44	18.11	18.50	20.48	23.00	0.05
„ N. Kunnersdorfa	7.28	11 03	|	14.24	16.49	18.18	18.56	20.53	23.05	0.10
„ Wulk. Swódnicy	7.32	11.07	|	14.29	16.54	18.22	19.01	20.58	23.10	0.15
do Lubija	7.40	11.15	12.55	14.37	17.01	18.30	19.09	21.06	23.18	0.23

Z Biskopic do Kamjenca.

Z Biskopic		6.51	7.02	10.54	13.58	16.26	17.55	18.39	23.03	23.54
„ Šumborna		6.59	7.09	11.01	14.00	16 33	18.02	18.46	23.10	0.01
„ Porchowa	dny	7.07	7.16	11.08	14.07	16.40	18.09	18.53	23.17	0.08
„ Rušicy	wšědne	7.15	7.24	11.16	14.15	16.48		19.01	23.25	0.16
„ Halštrowa		7.21	7.31	11.22	14.22	16.55		19.08	23.32	0.23
„ Protec-Thonberga	Jenož	7.26	7.36	11.27	14.27	16.59		19.12	23.36	0.27
„ Brěznje	njedźelu	7.30	7.40	11.32	14.32	17.04	Wšědne	19.17	23.41	0.32
do Kamjenca		7.37	7.47	11.39	14.39	17.11	dny	19.24	23.48	0.39

Jenož njedźelu — Wšědne dny — Jenož njedźelu

Z Kamjenca do Biskopic.

Z Kamjenca	5.21	8.46	12.00		13.32	16.00	17.04	17 24	23.0
„ Brěznje	5.27	8.52	12.06		13.46	16.08	17.10	17.30	23.06
„ Protec-Thonberga	5.32	8.57	12.11		13.57	16.11	17.15	17.35	23.11
„ Halštrowa	5.37	9.02	12.16		14.28	16 16	17.19	17.40	23.15
„ Rušicy	5.44	9.09	12.23		14.37	16.23	17.26	17.47	23.22
„ Porchowa	5.52	9.17	12.31		14.59	16.31	17.33	17.55	23.30
„ Šumborna	6.00	9.24	12.39		15.12	16.38	17.41	18.02	23.37
do Biskopic	6.07	9.31	12.46		15.21	16.45	17.47	18.09	23.44

Wšědne dny — Jenož njedźelu — Jenož njedźelu — Wšědne dny

Z Lubija do Habrachćic.

Z Lubija	5.44	8.41	12 02	14.55	17.28	20.52	22.26
„ Wulk. Swódn.	5.51	8.50	12.09	15.02	17.35	20.59	22.33
„ Dürrhennersdf.	6.00	9.00	12.18	15.11	17.44	21.08	22.42
do Habrachćic	6.10	9.11	12.28	15.21	17.54	21.18	22.52

Nimo teho jěždźe sobotu z Lubija hač do Dürrhennersdorfa hišće sćěhowacy čah: z Lubija 13.22 do Dürrhennersdorfa 13.37

Z Habrachćic do Lubija.

Z Habrachćic	6.22	7.18	10.51	13.37	16.27	18.04	19.35	21.51	23.54
„ Dürrhennersdf.	6.32	7.28	11.01	13.47	16.38	18.14	19.45	22.01	0.05
„ Wulk. Swódn.	6.39	7.35	11.08	13.55	16.45	18.21	19.53	22.08	0.12
do Lubija	6.48	7.44	11.16	14.03	16.54	18.29	20.01	22.16	0.21

Nimo teho jěždźe z Dürrhennersdorfa hač do Lubija hišće sćěhowacy čah: z Dürrhennersdorfa 9.02 do Lubija 9.17

Jenož wšědne dny, nic sobotu.

W serbskim domje čitaja so SERBSKE NOWINY a časopisy

Drježdźany — Biskopicy — Žitawa

	E			So		E		E		W	S
Z Drježdźan hł. dwórn.	4.10	|	6.16	8.00	10.03	13.04	13.39	15.53	16.27	19,20	23,10	22.37	23.17
„ Drježdźan now. město	4.18	|	6.26	8.08	10.14	13.14	13.49	16.03	16.37	19.31	23.16	22.49	23.30
„ Biskopic	4.58	5.10	7.08	8.41	10.51	13.55	14.30	16.36	17.30	20.18	23 50	0.06	0.25
„ Smělnej		5.15	7.14	|	10.57	|	14.36	|	17.36	20.23	|	0.11	0.30
„ Pócekowow		5.20	7.19	|	11.02	|	14.40	|	17.42	20.28	|	0.15	0.35
„ Wjazońcy (West)		5.26	7.27	|	11.09	|	14 49	|	17.49	20.35	|	0.21	0.42
„ Wjazońcy (Ost)		5.33	7.33	8.56	11.15	14.11	14.56	|	17.56	20 41	|	0.26	0.47
„ Wjelećina		5.41	7.41	|	11.24	14.19	15.04	|	18 09	20.50	|	0.33	0.55
„ Sěrachowa		5.47	7.47	9.05	11.29	14.25	15.10	|	18.15	20 56	|	0.38	1.00
„ Załomja		5.54	7.56	|	11.35	14 31	15.15	|	18.21	21.01	|	0.42	1.05
„ Holbina		6.01	8.05	|	11.42	14.41	15.22	přez Lubij	18.29	21.09	přez Lubij	0.48	1.13
„ Nowosółc-Spremberga		6.08	8.12	9.17	11.48	14.47	15 29	|	18.36	21.16	|	0.54	1.19
„ Habrachćic		6.21	8.22	9.25	11.57	14.56	15 38	|	18 46	21.25	|	1.02	1.28
„ Now. Gersdorfa (Jěžercy)		6.29	8.30	9.31	12.04	15.04	15.45	|	18.54	21.33	|	1.08	1.35
„ Eibawy (Jiwowa)		6.35	8.38	|	12.10	15.10	15.53	|	19.02	21.40	|	1.14	1.42
„ Oberoderwitz(Wódrjeńcy)		—	8.48	|	12.20	15.18	16.03	|	19.12	21.50	1.02	1.52	2.00
do Žitawy		7.07	9.05	9.53	12.33	15 30	16.16	17.53	19,27	22.07	1.14	1.59	2.17

Žitawa — Biskopicy — Drježdźany

	E			So			E		E	
Z Žitawy	4.02	6.54	7.27		10.02	12.52	13.43	16.20	17.59	18.47	20.55
„ Oberoderwitz(Wódrjeńcy)	|	7.08	|		10.20	13.05	13.56	16.36	—	19.00	21.13
„ Eibawy (Jiwowa)	4.52	7.24	|		10.35	13.18	14.14	16.53	18.57	|	21.33
„ Now. Gersdorfa (Jěžercy)	4.58	7.31	7.50		10.41	13.24	14.21	16.59	19.06	19.15	21.40
„ Habrachćic	5.04	7.37	7.56		10.46	13.30	14.27	17.05	19.32	19.21	21.47
„ Nowosółc-Spremberga	5.11	7.44	|		10.54	13.38	14.34	17.13	19.40	19.28	21.54
„ Holbina	5.16	7.50	|		11.00	|	14.40	17.19	19.46	|	22.00
„ Załomja	5.22	7.57	|		11.07	|	14.45	17.25	19.52	|	22.07
„ Sěrachowa	5.28	8.02	|		11.12	13.50	14.51	17.30	19.58	19.40	22.12
„ Wjelećina	5.33	|	8.15	8.24	11.20	13.55	14.58	17.38	20.21	|	22.18
„ Wjazońcy (Ost)	5.43	|	8.23	8.32	11.29	14.06	15.06	17.48	20.31	19.52	22.27
„ Wjazońcy (West)	5.49	|	|	8.39	11.37	|	15.14	17.56	20.40	19.58	22.33
„ Pócekowow	5.55	|	|	8.48	11.42	|	15.19	18.02	20.45	|	22.39
„ Smělnej	6.00	|	|	8.52	11.47	|	15.23	18.05	20.50	|	22.44
„ Biskopic	6.20	|	8.39	8.59	11.54	14.21	15.49	18.15	21.25	20.09	22.55
„ Drježdźan now. město	7.07	|	9.06	9.40	12.27	14.58	16.35	18.45	22 07	20.40	23.21
do Drježdźan hł. dwórn.	7.19	|	9 13	9.50	12 38	15.08	16.17	18 56	22.17	20.48	23.36

Jenož wšědne dny — Jenož njedźelu — Jenož njedźelu — Jenož wšědne dny

Jězdny plan autobusa

Z Kamjenca — Wóslinka do Kulowa a wróćo

—		12,15	17,00	—	Kamjenc, póst		—	9,35		14,36
8,00		12,30	17.15	19 35	Kamjenc, dwórniščo		7,40	9,32		14,34
8,05		|	|	|	Kamjenc, póst		|	|		|
8,07		12,32	17,17	|	Kamjenc, hoscenc Sakski dwór		7,38	9 30		14,32
8,08		12,33	17.18	19,39	† Kamjenc, hotel Sachsentreue		7,37	9,28		14,30
8,10		12,35	17,20	19,40	Kamjenc, Stabsgebäude		7,36	9,26		14,28
8,12		12,37	17,22	19 42	↓ Puć do Jěžowa		7,35	9,25		14,26
8,14		12 41	17,24	19,44	† Letanišco		7,30	9,23		14,25
8,18		12,44	17 28	19 50	Čornow		7.27	9, 0		14,22
8,23		12,49	17,33	19,55	Kř dol		7,22	9,15		14,16
8,30		12,55	17,38	20 00	Hitro		7,15	9 10		14,10
8,35		12,58	17,40	20 04	† Skaskow, rozpuć		7 05	9,05		14,05
8,38		13,00	17,42	20 05	† Lěska, rozpuć		7,03	9,03		14,03
8,42		13,05	17,45	20,08	Wóslink		7,00	9,00		14,00

jenož štwórtk. — jenož wšědne dny — jenož njedźelu — jenož štwórtk. — jenož wšědne dny — jenož njedźelu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 235 | Budyšin — Wutoru 8. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Italska so za winowatu spóznała

Wubjerk tśinaćźich je wčera něhdźe dwě hodźinje wo rozprawje wo wójnskej winje wuradźował. Tuta rozprawa měješe so popoldnju radźe Swjasta ludow pśichedpołožiś. We wuradźowanju wobźeše Laval a Eden rěcejeśtaj. Skónčnje wubjerk rozprawu dowoli.

Franzowski sastupjeŕ Laval běše pak žebi wumělnił, **so rozprawu žamoštatnje wukoź**i, so hišćo zyle njewěźe wośa, kak **so jenotliwe knježeŕstwa a Swjasť ludow k rozprawje staja.** Franzowska politika so pśichežo hišćo pśeźe, so bychu so sankzije wobeśćele a so by so cźaś na njepóśrědne jednanja s Italskej dobył.

Jendźelcźenjo w sadźerjenju Franzowskeje poćźeśenje jednanjow Swjasta ludow widźa. Woni njeběchu worźakował, so franzowski ministeŕski pśichadźowa tak rasnje sa wostrotśenje sabadnych wobsamknjenjow wustupi.

Rada Swjasta ludow je póndźelu wjeczor pśicheźiwo italskemu hłośej rozprawu wubjerka tśinaćźich na sakładze 15. stawa pśichwalła. Nimo toho je wona teź rozprawu wubjerka sceśećich pśichwalła, ś kótrejž so śwérśeźuje, so je Italska pśicheźiwo winowatosćam ś 12. stawa wójnu sapoćała.

W pśenim dźělu rozprawy wubjerka sceśećich wo praschenju wójnskeje winy so podawki 3. a 4. oktobra rozpominaju. 3. oktobra je so italskim wojakam poruźiło, **so dyrbja rěku Mareb pśechekrocźiś.** Po italsko-abeźynskim śrěźenju ś léta 1900 tuta rěka mjesu mjes Abeźynskej a Eritrejskej twori. We rozprawje so hišćeše naspomni, so **su italšy wojazy na pśenim dnju něhdźe 20 kilometrow postupili a so su so nadpadły ś bombami na měśće Adua a Adigrat stale. To pak je so stalo, pśedy hač je so nazdź rozprawy na sakładze 15. stawa 4. wótstawka śrěźenja Swjasta ludow radźe pśechadpołožił.**

W druhim dźělu rozprawy so prawne połoženje pśeźe**bytuje.** Tu so na winowatośćej wšich**tich** žobustawow Swjasta ludow dopomina. Wone maju swadne praschenja rozšyrjazemu jednanju pśichdpołožiś. Rozšyrjaze jednanje pśiched radu Swjasta ludow so wót 4. septembra wotměwa. We rozprawje pak so teź na to dopomina, so so wustawa Swjasta ludow w nastupanju swadny ś Abeźynskej njehodźi wotwobroćiś. Tola po wośjewjenju w rozprawje žadyn žobustaw Swjasta ludow nima prawa, do skónčenja rozšyrjazeho jednanja po stawach 12, 13 a 15 spytaś, swadu ś druhim krajom ś wójnu wurunaś. **Hdyž so jedyn stat w swójim kraju a wobrjeźej swójich mjesow wo swój bjezpśestrach stara, dha tehodla druhi stat nima prawa, so wót paklowych winowatosćejow wotrjeź.**

Teź Parizke (Kelloggowe) śrěźenje ś léta 1928 sakaźuje wójnu jako śrědk k rozšyrjanju swadnych praschenjow mjes tymi, kótrejž su śrěźenje podpisali. Abeźynske knježeŕstwo je so w radźenjum pożedźenju 5. oktobra na 16. staw śrěźenja Swjasta ludow powołało. **Po tutym stawje so žobustaw Swjasta ludow, hdyž pśicheźiwo winowatosćam po 12., 13., a 15. stawje wójnu sapoćnje, bjese wšicheho tak wobhladuje, jako budźiše pśicheźiwo wšichkim druhim žobustawam Swjasta ludow wójnu wjedł.**

Aloisi pśeciwo rozprawje protestuje

W sjawnym pożedźenju, kiž je wjeczor w 6 hodź. sapoćo, italski sastupjeŕ baron Aloisi dźěsche wośjewjenje pśicheźita, ś kótrymž so rozprawa kritisowaše. Jako na wobźebity njedostatk so na abeźynske nadpady na Italiju pokaza. Italska maćźina, kiž je so sapodała, so pjeca njeje wobkedźowała. So so abeźynske njewólnistwo pyta pśiched žiwětowej sjawnosćeju porjeńśiś, so jako njerawada na Italiju wobhladuje. Italska pak teź njemóže wubjerkowe stejiśicźo sapśiśujeś, jako Abeźynska njeby postajenja śrěźenja ś léta 1930 wo wikowanju ś brónjemi wědomne a ś wotmłóknjom zranika.

Po Aloisiju rěceješe **abeźynski sastupjeŕ Tekle Hawariate.** Wón wobźeše na te dypki pokalowaše, w kótrychž Swjasť ludow stejiśicźu Abeźynskeje pśichilośnje. Hdyž wjchak by Abeźynska śhromadnu wukrajnu pomoź pśichjała, dha pak wona tola kóždy rozšyrjeń wotpokazuje, śiž so na protektorat měri. K Aloisijowym žłowam abeźynski sastupjeŕ pśicheśpomni, so je spodźiwne, cźehodla wón pśicźiny italskeho postupowanja njenaspomni, kiž su so w Romje wuprajile, mjenujcy sdobywanje Abeźynskeje, wuwarjenje wulkeho italskeho kolonialneho kralestwa a sajźerjenje nadknježeństwa běłeho muža w Afriźy.

Po wothłosowanju radźiny pśichedźyła skrótka porěcźa a wobźebje žadaśe, so ma so kóždemu śamanju śrěźenja po możnosći rucze kónc sćinicź.

Potom so rada Swjasta ludow ś **rozprawu wo praschenju winy** sabérasche. Pśedy hač so wo tutej rozprawje wothłosowasche, so italskemu sastupjerjej žłowo da, so móžesche pśicheźiwo rozprawje protestowaś, kaž běsche to hižo w tajnym pożedźenju cźinił. Pśichi wothłosowanju so rozprawa jenobłośnje pśichija, teź ś błosom abeźynskeho sastupjerja, ale pśicheźiwo błosej Italskeje.

Eden wo sankcijach

Jendźelski minister Eden je po pożedźenju rady Swjasta ludow nominarjam prajił, so maju po postajenjach śrěźenja Swjasta ludow po wobsamknjenjomaj, kiž śtej so runje stalej, jenotliwe staty prawo k naprawam, ś kótrymiž so tutej wobsamknjeni do skutka stajitej. Wón pak ma sa dobre, so **by** nicźo njestanje, dóniž wubjerk porjad śhromadneho postupowanja njepotrjaśi. Śhromadźizna Swjasta ludow, kótraž so śrjedu sejźe, tutón wubjerk postaji. Do tuteho wubjerka budźa žobustawy rady Swjasta ludow a sastupjerjo žužodnych statow Italskeje žuśechcejć. Wo tym, hač so teź te staty, kiž njejźu radźane žobustawy, do wubjerka pśicheproścha, so hišćeše njeje rozhódźiło. Jendźelcźenjo w Genfe so prajili, so so wutora k jednanjam wo sankzijach wuźije, kiž dyrbja spěšnje sfukowaćź a rucźe wójnu skónczyś.

Wustupjenje Italskeje ze Zwiazka ludow so hišće njewočakuje

S Roma so powě, so wječerawše pożedźenje rady Swjasta ludow Italiju njemóže k wustupjenju se Swjasta ludow pohnuś. Tu so na Mussolinijowe słowo dopomina, so Italska hospodarśe sankzije směrom snjeběže. Je-li so pak ś nich blokada nastanje, schtoź je wojeńske postupowanje, potom dyrbi Italska pjeca śwoje stejiśicźo pśeměniś. We Romje so praji, so pak so potom teź Italska njemóže samolwita cźinicź, hdyž so wójna mjes Italskej a Abeźynskej na Europu rozśěri.

Litwa brónje w Jendźelskej skazała

Kaž „Sundey Dispatch" powě, je Litwa nětkole brónje sa 100 000 puntow šterlingow (1 300 000 hriwnow) skasała. Najwjetšchi dźěl skasanki pjeca ś lohkich tankow wobsteji, kotrejž dyrbja w Kleipedźe (Memelskej) pśichi němskej mjesy patrouillowaś.

Kommunistiski nadpad w Athenje

Pśichilušchnizy kommunistiskeje strony zyptachu nadpad na mujeśi kral Jurja I. w Athenje. Woni tśi dynamitowe patrony do twarjenja cźiśmychu. Tutón bombowy nadpad so jako kommunistiska naźylnosć pśicheźiwo blišemu ludowemu rośtrědej wobhladuje.

Horce wojowanje wo město Adua

S Addisa Abeby so potwjerdźa, so su italšy wojazy njedźelu město Adua nadběhowali. Woni su tanki, artillerija a létadła wuźili. Tola nětkotre krócź su woni město sako na Abeźynjanow jhubili. Pśiched wjeczorom jo hatle woni zyle wobkhowachu. Póndźelu rano wokolo města k nowym wojowanjam dóndźe. Wukónz tutych wojowanjow je hišćeze njewěsty. Italcźenjo kaž teź Abeźynjenjo su wjele ludźi shubili.

S abeźynskeje strony so powě, so běsche žebi abeźynski kěžor wot śpocźatka wotmyślił, so město Adua njepśecźelej bjes wojowanja pśechowaśi. Tohodla běsche gouverneurej Tigreskeje provinzy wjerchej Seyoumej poruźił, so by je śwojim wójskom wrócźo schoł a město Italcźanam pśechowstajił. S wokolnych hór dyrbjachu abeźynjcy wojazy Italcźanow traschicź. Seyoumej běsche so jenoź nětkaž 20000 wojakow podstajiło, kiž běchu śwjetśicha jenoź se starschimi stśelbami wuhotowani. Wjerch Seyoum pak so kěžorowemu pśichilsanej pśicheźiwješe a ś italskimi wojakami wojowaše. S tym wón italiske postupowanje wo schtyri dny sadźerja. Hdyž kěžorowe wośpjetne nanotwjenje k pożłuschnosći njepomhaše, wón hrožeše, so gouverneura wotbadźi. Hakle nětkole so wjerch Seyoum rozsudźi, so śwojich wojakow do hór wrócźo sćehnje. To sta so w nozy k njedźeli. Hdyž pak Italcźenjo pytnychu, so běchu Abeźynjenjo město wopuśćejili, jo woni njedźelu bjes wjetšcheho wojowanja wobkadźichu.

Italšy wojazy su pśichi tym pjeca pomérnje malo ludźi shubili, tola schkodowanje Abeźynjanow běšche cźeśše. Pśeni skutk Italcźanow po dobyću Adua běšche, so pomnik sa Italcźanow postajichu, kiž su na tutym měśnje padnyli. Na pomniku steji „1. měrza 1896 a 6. oktobra 1935."

Rosprawjeŕ jendźelskich nowin „Daily Mail" powě, so je je so njedźelu rano tśeleńsa artillerije na město sapoćała. Bombowe létadła tśeleńsu podpjerachu. Sa hodźinu pśicźej w nětkotrych rjadach ś wokolnych hór do města postupowachu. W dolinje so Abeźynjenjo ś maschinskimi stśelbami a rućnymi stśelbami sašałke wobarachu. Tola Italcźenjo so bóle a bóle městu blišachu, Abeźynjenjo krocźel po krocźeli zofachu. Skónczenje Italcźenjo ś tankami stejiśicźo Abeźynjanow pśechekamachu. Na posled jěchu zpjatych abeźynskich wojakow pśechesćěchachu, so dyrbjachu so to cźekanja dacź.

Nowy abesynski telegramm na Zwjazk ludow

Abeźynski swonkowny minister je generalnemu sekretarej Swjasta ludow telegramm póstał, w kótrymž je wosjewił, so su italšy wojazy, ś nětkaž 20 létadłami podpjerani, njedźelu město Adua wobkadźili. Posdźischo su teź Adigrat wsali. Abeźynšy wojazy pśichebywaju swonka města Adua a su so ś bitwischeho pałma wrócźo sćahnyli. **Italski nadbeh na Abeźynsku je so měsazy dołho pśichował, pozdyki bronjow k sakitanju Abeźynsceje pak su so systematizy wotpokazowale. Italcźenjo w krajinach nadběhowachu, kotrychž mjesy su so je śrěźenjemi postajile.**

Abesynske město Adigrat padło

Abeźynske knježeŕstwo je potwjerdźiło, so [illegible] **wojazy město Adigrat na połnósnej froncze a město** [illegible] **gubi na połodnischej froncze wobkadźili. Abeźynskemu wójsku je so poruźiło, so by so wrócźo sćahnyło a so je na wobemaj frontomaj njeby ś bitwu nałapadowało. We Wolkaitšej provinzy Italcźenjo abeźynske wójsko nadběhuja a pśichi kóždym nadběhu teź létadła wuźiwaju.**

Zahoritosć pola italskich dobywarjow

S dobywcźom města Adua je so prěnje pśechecźe Italcźanow dopjelniło. Wojazy po dobyću města je saharjenosći bjes pśechestacźa italsku hymnu spěwachu a Mussolinija pśiwjachu. Sa Abeźynjanow je wono śwjate město, dokelž su so tam wschitcy abeźynšy kěžorvjo hač na nětcźischeho krónowali. W Akumje su teź nětkotre koptiske zyrkwje a klóschtry. Padnjenje Akumja je so pónděłu wocźakowało. Potom italšy wojazy nětkaž dwě njedźeli wotpocźnu. We tutym cźasu so teź dwišli mjes jenotliwymi wotdźělenjemi wutworja a so na druhi dźeł wójnskeho postupowanja pśichotuja. Teź so nowi wojazy pśichwjesu a so artillerija bliže njepśecźelej dowjese. Pionerowe dyrbja mjes tym dróhi twaricź. Italcźenjo wocźakuja, so budźe tutón druhi dźeł jich postupowanja wobcźežnischi, a so budźe so njepśecźeśel sašałkliscźo wobarać.

Diplomatojo žadaju, zo by so Addis Abeba škitało

Jendźelski wupósłanc w Addisu Abebje je śwoje knježeńsko prosył, so by wot italskeho knježeństwa pśichilubnje jadał, ś kótrymž so tuto na to swjasa, so na měśće Addis Abeba a Diredawa pśichi abeźynskej żelesnicy njeda bomby mjetaś. Kaž so powě, je tuta prósywa wuschła ś dorěcźenja mjes wukrajnymi mišijenjemi w Addisu Abebje. mjes kótrymiž dźeł jich postupowanja wobcźežnischi a so budźe so njepśecźeśel sašałkliscźo wobaraca.

Nowy abesynski telegramm na Zwjazk ludow

Abeźynski swonkowny minister je generalnemu sekretarej Swjasta ludow telegramm póstał, w kótrymž je wosjewił, so su italšy wojazy, ś nětkaž 20 létadłami podpjerani, njedźelu město Adua wobkadźili. Posdźischo su teź Adigrat wsali. Abeźynšy wojazy pśichebywaju swonka města Adua a su so ś bitwischeho pałma wrócźo sćahnyli. **Italski nadbeh na Abeźynsku je so měsazy dołho pśichował, pozdyki bronjow k sakitanju Abeźynsceje pak su so systematizy wotpokazowale. Italcźenjo w krajinach nadběhowachu, kotrychž mjesy su so je śrěźenjemi postajile.**

Abesynske město Adigrat padło

Abeźynske knježeŕstwo je potwjerdźiło, so [illegible] **wojazy město Adigrat na połnósnej froncze a město** [illegible] **gubi na połodnischej froncze wobkadźili. Abeźynskemu wójsku je so poruźiło, so by so wrócźo sćahnyło a so je na wobemaj frontomaj njeby ś bitwu nałapadowało. We Wolkaitšej provinzy Italcźenjo abeźynske wójsko nadběhuja a pśichi kóždym nadběhu teź létadła wuźiwaju.**

Zahoritosć pola italskich dobywarjow

S dobywcźom města Adua je so prěnje pśechecźe Italcźanow dopjelniło. Wojazy po dobyću města je saharjenosći bjes pśechestacźa italsku hymnu spěwachu a Mussolinija pśiwjachu. Sa Abeźynjanow je wono śwjate město, dokelž su so tam wschitcy abeźynšy kěžorvjo hač na nětcźischeho krónowali. W Akumje su teź nětkotre koptiske zyrkwje a klóschtry. Padnjenje Akumja je so pónděłu wocźakowało. Potom italšy wojazy nětkaž dwě njedźeli wotpocźnu. We tutym cźasu so teź dwišli mjes jenotliwymi wotdźělenjemi wutworja a so na druhi dźeł wójnskeho postupowanja pśichotuja. Teź so nowi wojazy pśichwjesu a so artillerija bliže njepśecźelej dowjese. Pionerowe dyrbja mjes tym dróhi twaricź. Italcźenjo wocźakuja, so budźe tutón druhi dźeł jich postupowanja wobcźežnischi, a so budźe so njepśecźeśel sašałkliscźo wobaraca.

Diplomatojo žadaju, zo by so Addis Abeba škitało

Jendźelski wupósłanc w Addisu Abebje je śwoje knježeńsko prosył, so by wot italskeho knježeństwa pśichilubnje jadał, ś kótrymž so tuto na to swjasa, so na měśće Addis Abeba a Diredawa pśichi abeźynskej żelesnicy njeda bomby mjetaś. Kaž so powě, je tuta prósywa wuschła ś dorěcźenja mjes wukrajnymi mišijenjemi w Addisu Abebje. mjes kótrymiž dźeł jich postupowanja wobcźežnischi a so budźe so njepśecźeśel sašałkliscźo wobaraca.

Wukaz němskeho cyrkwinskeho ministra

Němšti minister ſa zyrkwinſke należnoſcze **Kerrl** je ſcźehowazy wukas wudał:

Na ſakładze ſakonja k ſawěſczenju němſkeje evangelſkeje zyrkwje ſe 24. ſeptembra 1935 (němſkoſtatne ſakońſke łopjeno I ſtrona 1178) ſo ſ tutym poſtaja:

§ 1.

1. Němſki minister ſa zyrkwinſke należnoſcze je ſ mužow zyrkwje němſki zyrkwinſki wubjerk wutworił.

2. Němſki zyrkwinſki wubjerk nawjeduje a ſaſtupuje němſku evangelſku zyrkej a wudawa wukazy w ſmitſkownych zyrkwinſkich należnoſcźach. Wón poſtaja wogebje ſaſady ſa dźěło ſłužobnych měſtnoſcźow němſkeje evangelſkeje zyrkwje a pſchiprawja žebi wobkhodny porjad.

3. Němſki zyrkwinſki wubjerk **w** pſchešenoſcźi ſ němſkim miniſtrom ſa zyrkwinſke należnoſcze pomjenuje a puſcźa ſaſtojnikow němſkeje evangelſkeje zyrkwje.

4. Sa pocźahi němſkeje evangelſkeje zyrkwje ſ jeje dźěłemi ſwonka Němſkeje a ſ zyrkwjemi wukraja woſtanje zyrkwinſki ſwonkowny hamt němſkeje evangelſkeje zyrkwje pſchiſłuſchny.

§ 2.

1. Němſki minister ſa zyrkwinſke należnoſcze wutwori ſa evangelſku zyrkej ſtaroprušſkeje unije ſ mužow zyrkwje krajnj zyrkwinſki wubjerk a provizialne zyrkwinſke wubjerki.

2. Na krajny zyrkwinſki wubjerk ſo § 1, wotſtawkaj 2 a 3 podobnje nałožujetaj.

3. Provinzialny zyrkwinſki wubjerk ſarjaduje provinzialny ſynodalny ſwjaſk a na měſto provinzialneje zyrkwinſkeje rady pſchi ſarjadniſtwje zyrkwineje provinzy žobuſtukuje.

4. Prawa finanznych wotdźělenjow pola evangelſkeje wyſchſcheje zyrkwinſkeje rady a konſiſtorſtwow ſo njedótkaju.

§ 3.

Szobuſtawy wubjerkow, kiž ſo po §§ 1 a 2 wutworja, **w** cźeſtnym ſarjadniſtwje dźěłaju.

§ 4.

1. Pola němſkeje evangelſkeje zyrkwinſkeje kenzlije ſo finanzne wotdźělenje wutwori. Poſtajenja pruſkeho ſakonja **wo** ſarjadowanju ſamoſtejna **w** evangelſkich krajnych zyrkwjach ſ 11. měrza 1935 (pruſka **ſakońſka** ſbérka ſtrona 29) **a** pſchewjedźeńſki wukas ſ 11. haprcleje 1935 (pruſka ſakońſka ſbérka ſtrona 57) ſo podobnje nałožuja.

2. Finanzne wotdźělenje pola němſkeje evangelſkeje zyrkwinſkeje kenzlije ſaſtupuje němſku evangelſku zyrkej njedźiwajo na prawa němſkeho zyrkwinſkeho wubjerka **w** należnoſcźach ſamóſtejneho prawa.

§ 5.

Wukazy němſkeho zyrkwinſkeho wubjerka a krajneho zyrkwinſkeho wubjerka ſo **w** ſakońſkim łopjenu němſkeje evangelſkeje zyrkwje wozjewjeja.

§ 6.

Wukas ſtupi do mocy na dnju, kiž ſo jeho wozjewjenju **płeduje**. Wón płaczi najdźe hacź do 30. ſeptembra 1937. — Napſchećźiwe poſtajenja ſa cźaž płaćźiwoſcze tuteho wukaſa ſ mocy ſtupja.

Wjednik wotewri skutk zymskeje pomocy

9. oktobra t. l. wjednik a němſki kanzler ſkutk zymskeje pomocy 1935/36 ſ rěcźu wotewri, kotraž ſo na wſchitke němſke radia pſchenjeſe. Němſki wocźehnjerſki minister Rust je poſtajił, ſo ſo we wſchěch ſchulach, hdźež próſtniny njeſtu, ſchromadne ſłyſchenje radiowego pſchenjeſenja pſchiſtrawi, kiž ſo w 12 hodźinach ſapoczńje a ſo najſkerje w 1 hodźinje ſkónczi.

S Abeſynſkeje fronty.

Najważniſche w zytej nětcźiſchej wójnje je woda. Jena ſ wiele ſtudnjow, kotruž ſu italſcy wojazy natwarili, ſo bychu žebi trěbne picźe ſawěſcźili. W abeſynſkich puſcźinach je woda huſcźiſcho numinſka hacź bronje a munizija. (Newyork Times, M.)

Wjednik w Goslaru

Po wulkej manifeſtaziji na Büdekbergu poda ſo wjednik na žnjowym dźakanym dnju do nědźe 100 kilometrow ſdaleneho Goslara. Wšěy po puczu běchu ſo njeſmérnje bohacże wupyſchiłe. Nad dróhu běchu ſo wſchudźe wrota natwarile, kiž mějachu napohlad delnjoſaſkiſch burſtich domow. Wſchudźe běchu ſo pólne płody na wumělſke waſchnje do pyramidow ſkładke a ſeſtajałe.

Kóžde město a kóžda wieſ běſche ſo po ſwojim waſchnju wupyſchiła. Nieſmérny wuſk wobydlerſtwa wjednika pſchewodźeſche, kiž najdźěłchi dźěł puczа w ſwojim woſu ſtejeſche a ſtrowjeſche a ſo dźakowaſche. Jeho wos ſo ſ kwětkami a płodami pjelnjeſche, kiž lud wjednikej darowaſche. Kwětki a płody ſu ſo khorowonjam płeſowa. kaſale.

Stare kėzorſke město Goslar běſche ſo tehorunja doſtojnu pychu wobleklo. Goslar je ſydło němſkeho ſeſtrjowjeho ſtawa. Sałło je wono ſchkitarja němſkeho burſtwa do ſwojeje ſrjedźiſtwy witało, kiž je tu ſrowa wuſnaczeje ſwěry němſkeho ſeſtrjowjazeho ſtawa ſłyſchał. Město ſamo runaſche ſo wulkemu lěwu a w nim ſo ſ ludom jenaj tak mjeſtwjeſche.

Kokowokoło Goslara běchu ſo ſwětłkonjetaki pſchewuwnike. Jich pruhi ſo nad Goslarom do khóry ſjednocźachu. A pod tſěchu tuchy pruhow wjednik do města němſkeho burſtwa ſacźahny.

W ſtarym kėzorſkim hrodźe w Goslaru tamniſchi wyſchſchi měſchćanoſta wiedniſkej liſcźinu cźeſtneho měſchćanſtwa pſchepoda. Potom němſki burſki wjednik Darré wjednika ſ krótkimi ſłowami powita. Wjednik da žebi na to pſchiſłuſchnikow ſtaba němſkeho burſkeho wjednika a burſte wotpółłanjiwa ſe wſchěch kónczin Němſkeje pſcheditajiej. Mjes nimi ſu burja, kotrychž ſwójeho hižo tydźeń lět na ſwojich dworach ſydła. Mjes nimi pak ſu też rataſkeje dźěłacźerjo a burſa, kiž ſu ſwojemu ludej wjacy hacź 30 dźěcźi dariłi. Wjednik ſo dołho ſ burſkimi wotpółłanjami wo jich nuſach a ſtaroſcźach roſrěcźowaſche.

Nawjedowarka žónſtwa pokodniſcho-hannoverſko-braunſchweigſkeje župy wjednikej wumělſzy ſhotowjenu kichinju ſ darami 32 župow pſchepoda. Wjecźor w 9 hodź. ſapocźa ſo pſched kėzorſkim hrodom wulke wjecźorne piſtanje, tu Goslarſki honjeſtſi bataillon Göttingenſkeho pěſcheho regimenta wuwjeźe.

Wjednik w Mnichowje

Wjednik je žebi pondźelu twaty nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony pſchi Arciſkej dróſy a Krakowſke namėſto wobhladał, kiž ſo twari. Twarſki nawjedowar architekt Jos. Heidmann wjednikej roſprawjeſche, kak je ſo ſ wuměłſtwami, dźěłami pokračowało.

Marxiſtiske nasylnoſce w Antwerpenje

W ſwiſtu ſ manifeſtaziju ſtamiſkeho narodneho ſmjeſła je w Antwerpenje tele dny k cźeſtym ſrażenjam ſ marxiſtami dóſchło. Marxiſtiſoju ſpytachu manifeſtaziju pſchekaſyć a demonſtrantow roſeſnacź a ſo ſ mozu polizijſ ſpjecźowachu. Nėkotři ſaſtojnizy ſo ſranichu. Wſchelaſi ſchkarakokoju ſo ſranichu.

Dla pſchekrocźenja najwjetſchich płaćźiznow ſa ſwinje do ſchkitańſkeje jatby.

S pſchiſłuſchneho měſtna ſo piſa: Wobkhodnikow Herrmanna a Waizeneggera ſ Aldingen w Spaichingenſkim wokrjeſu ſu dla pſchekrocźenja najwjetſchich płaćźiznow, kiž je ſeſtjwjeſki ſtaw ſa ſwinje poſtajił, do ſchkitańſkeje jatby wſali. Sajataj běſchtaj nimo poſtajenych najwjetſchich płaćźiznow wyſſoki pſchepitk płaćźiłoj. Běſchtaj ſo potajkim pſchećźiwo poſtajenjam, kotrež je ſeſtjwjeſki ſtaw wudał, hrubje pſcheſchłoj.

Hanka

Powěſcź ſe Sserbow

wot **Mikl. Andrizkeho.**

25] (Pokračowanje.)

Sa wobeheho khoreho bě to prawe ſboże. Jeho budźeſche tajke póſnacże do duſche ſraniło, hnadź moriło. Tak pak ſo potnje do ſłódkich ſnowow ſakoleda. A pſchęzo bóle ſłóżna nadźija w nim ſrawjeſche, haj pſchęzwědčenje ſo w nim ſakorjenjowaſche, ſo nėſto na Hanzynu luboſcź. Staroſtliwoſcź, ſ kotrejž jeho hladaſche, njeżebičnje, wopornimje — luboſcźiwje, ſ kotrejž bě wſcho cźinił, ſchtož jemu ſ wocźow kuwidźa, běſchtej jemu ſe ſawdawkom jeje lubowanja. Sa ſłóżnym pſchichodom jeho myſle dźěchu, a w nje-dobhladanych kónczinach ſłóżne bludy bludźachu! Ach, kak je wotpłacźi, wotruna, hdyž ſo wuſtrowi, a hdyž budźetaj ſwojeſ! . . .

„Nėtko wam ſarunacź njemóžu, Hanka, ſchtož mi cźinicze“, jedneho wjecźora rjekny, hdyž jemu dawaſche dobru róż, **a** wón jeje ruku ſ lodowymi porſtami wobja; „ale poldźiſcho, nėhdy, hdyž . . . Ach, njeſhladaj tola do boka“, ſ proſchaczym łłoſom pokračowaſche, „ale ty ſo cźekwjenich, **a** to rėka, ſo mi rozumiſch a tu taj dobraj cźłowjekaj“ — Rocho a cźeta běſchtaj tu — „njech tež ſłyſchitaj, kak ſmój žebi dobraj. Haj, Ričcha, a wy, cźeta, ſłyſchtaj, ſo ſmój ſłubjenaj, a waju ſa ſwědkow bjeru, ſo dobrej, lu.. Hanzyn nadobnje wotpłacźi, ſchtož mi cźini . . .“

„Jacź khory bludnjeſche? . . . Rocho a Hanka, wobaj ſłowomyſchtaj jako ſcźėna. Wobeſoje Hanzyn ſtawy ſejſrachu ſe ſmjeſa, a njewėrjeſche žebi, do kotreje ſtrony by pohladała. Jenoż na cźetu ſpłošchiwje ſhladny, kaž by cźakała prajicź: „Cźeta, luba cźeta, wupomhaj tola ty mi!“

Cźeta tež haydom do ſkutka ſabahny. „Pomaku, knjes wucźerjo, pomaku: prjedy budźecze ſtrowy, a potom wo kwaſu poręcźimy, **a** braſchka pſchinjdźe.“

„Ale njewjeſelicze dźe ſo wy tež ſo nimu, cźeta?“ dźeſche khory njeſcźerpliwje.

„Ї wėſo, wėſo — ale nawjeſelemy ſo potom cźaſa doſcź. Nėtko je hłowna wėc, ſo ſo knjes wucźeř lėkuje a dołekuje. Proſchu, knjes wucźerjo, ſlejńcze ſo do ſahlinka a wotpocźńcze trochu. Wy ſo pſches měru napinacze. Hewak waż ſaſo tón żurowny kaſchel hrabnje. — A mój, Hanka, na khwilu ſe ſjiwy pórdźemoj, ſo by knjes wucźeř měra wużił.“ —

Wonka cźeta Hanku ſa ruzy wſa a wopraſcha ſo jeje khutnje a powažnje: „Hanka, je to nėſchto wėrno, ſchtož rėcźeſche? Hanka, ſ prawdu rėcź!“

„Ale cźeta, ſo pomhaj, to wſchak ſu jenoż jeho myſle . . .“, Hanka płacźiży wotmołwi. „Jel mi jeho je . . .. ale tuto wſchak ſu jenoż jeho myſle.“

„Wbohi cźłowjek! Khudźinka! Ja ſym tež tak myſlila“ — cźeta ſ khowu pſchikhowny, ſpokojena a ſ dobom ſe żelnoſcźu.

„Haj . . . , ale ſchto ſ toho budźe? Budźcźe proſchena, cźeta, poradźcźe mi! — Hdyž je tatle, to tu tola njeſmėm wojazy hicź?“

„To by żurowoſcź była, moje dźėcźo, to by khorenu było każ morjazy jėd. Rawopak, Haniczka luba, ty ſem khodź, każ ſy khodźiła, wjeſeła, pſchecźelna budź, powėdaj a cźiń, każ by ſe wſchėm pſchešejdne była. Trochu łże w tym budźe, ale Bóh cźi to woda, moje dźėcźo — khoreho knjeſa ſchulara dla. S tym porjeńſchi jeho poſłednje dny. Wėrź dźe mi, dobėhnja jemu!“

Schtož bě cźeta prajiła, to bě tak w měrze prajiła, a tak jaſne to bě, ſo ſo njehodźeſche niczo pſchiſtajicź. Hanka wſdychny a wobrocźi ſo, ſo by woteſchła. Ale hiſcheze ſo iwrócźi a ſ khwatkom a ſe ſtrachom rjekny:

„Cźeta, njebyſchcźe tola — haj, rjekńcze tola Rochej, ſo njeby ſchpatnje wo mni myſlił. Budźcźe tak dobra.“

„Njebój ſo, moja duſchka. Wſchitko derje wobſtaram.“

„Sapłacź wam Bóh luby Knjeſ, luba cźeta!“ — Hanka pſches puczź k Luboſchojzam pſchebėhny, njepytnywſchi, kak běſchtej, ſ radoſcźu a pohnucźom ſo ſaſtwėcźiwſchi, wocźi ſtareje cźety ſa njej ſhladlej. Tak Hanzy ſaſtwėcźiſchtej ſo wócźoh.

XVII.

„Ach, dźenża je mi rjenje! Nicźo mje njeboli, kaſchel je wuſtał . . . A mi je tak wólno, a kak ſ lohka ſo mi dycha! Sawėſcźe, bórſy budźe lėpje. Njemyſlitej tež na mojej ſwėrnej, dobrej duſchi? Haj, ſawėrno, dołho ſtej mje pėſtonilej, ale bórſy budźe po ſtaroſcźi a wotbudźenje.“

Khory wucźeř womjelkny. Ale jeho wocźi, ſ hłubokich dółcźotow tak wulkeſ ſo błyſchcźachu, tak radoſcźiwje, żadoſcźiwje hladaſej, tej wſchak wokrażnjeſchtej jeho pſchebėhnyſte ſtorhane wobliczo. A ſłote hrody ſłota nadźija tomu młodźenzej twarjeſche, to bė ſ jeho wulkeju jaſnoſcźu wocźow widźecź.

A wėſtej tež, kak mi dźenża je?“, po khwili poczа. „Tak kražnje a żiwjatocźnje, jako by dźenża měło bajdźėcźo wobradźecź . . . A njewėrno, to budu bórſy hižo żyle, doſpołnje ſtrowy . . . A tu hlej, tam dźe moje husle wijaju! Skoro każ bychu mi porokowałe, widżu to na nich. Ach, wy moje lube, dobre huſličzki, dołho doſcź jeſe ſpjecźile, a dźenża żiebi na waż ſahraju . . . Hanka, luba Hanka, njebyſchcźe je mi podała?“ —

S wulkej radoſcźu khory mjſchtr do trunow ſajmy. Hanka wotradźeſche, ale wucźeř ſahra. „Ach, mi je dźenża tak derje, tak rjenje — dowoł!“ A ke khorej wutrobje je pſchitiłoſcź, te hušle łubowane. A hubjenz ſo po trunach pſchewożowaſche, a ſmuki, tak radoſtne a tak bólne a tak połne nadźije a łłódke a żebiſtwe ſo ſ trunow wuronichu, ſo bu cźėſtno a, ach kak ſtyſkno — Hanzy a cźecze. Nėſchto wuſchiwacź bė żebi Hanka pſchinjeſła, ale wuſchiwanje ſo jej ſ khowu ſwjeſe. Stara cźeta pak, ruzy ſłyſchnyſchu ſtaru khowu ſłyſkiſchi, żelnje roſpominaſche. Ach, tak knjes ſchulaŕ dźenża pſchekražnje hrajeſche! Pſchekražnje! Tak jimawje, każ dotal żenje! A na poſłedk knjes wucźeř jam ſaſpėwa. To knjes wucźeř ſpėwaſche, ſo rjeſche wutroba poſtuchańkow a — jeho. To wſchak bė jeho poſłedni kėrluſch.

(Pokračowanje ſeſėhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 8. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njech je tež khóžka mała
A pólko snaduške:
Hdźež bydli luboś prawa,
Njej' horjo wobcéžne. Handrij Dučman.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer minus 4, najwyšiša dnjowa temperatura 13 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer minus 2, najniźša temperatura w nozy 9 stop. cźopłoty. — Niźina, kiž je nam rjany dźeńk pśiwinjeła, je žo nétko do Finskeje wotpłaśiła. Nowa niźina pola Islandskeje nasche wjedro njewobrožuje, dokelž tehorunja k dotalemu ranju cźehnje a žo jenož pólnócneje Skandinawiskeje podótknje. Sa niźinu žo wyšina nad źrjedźinej Europu wupśeśtrěwa. Wona žo ś krótkeho wjecora k ranju rosćěrja a je hižo nasche strony dogpéła. Wyšina nam nétko sažo nétkore rjane dny pśinjeże. — Jutśe źrjedu ględźiśo 6,12 hodź. źehdźa a žo 5,23 hodź. khowa. Mjeźaczk źhadźa jutśe popołdnju 3,51 hodź. a khowa žo na ranje 2,16 hodź.

— **Buchlady na wjedro sa jutśiśchu źrjedu: Powschitkownje rjane a mile nasymske wjedro.**

*

— **Kedźbu! Hosposy!** We wobtuku skutka symskeje pomocy němskeho ludu 1935/36 smeje žo 13. oktobra 1935 pśenja njedźela jenohorncźeje jědźe. K tomu Lipscźanski radio 9. oktobra 1935 dopołdnja w 9 hodź. w hodźinje sa tomu nétkore warjeńske rezepty sa njedźelu jenohorncźeje jědźe ześele. Jana hospoša njech tole njeskomdźi, dokelž žo ji praktiske pokiwy sa pśichótowanje jenohorncźeje jědźe podadźa.

— **Njesabudnjece na 4pjenjezkarje.** Statny finanzny minister hišcźe ras na to kedźbne cźini, so žu žo koprowe 4pjenjezkarje ś wobeha wsale. Hač do 30. novembra 1935 žo hišcźe na statnej banzy pśijimaja. Radźi žo, so bychu so tute pjenjezy najśpěšnišo sameńcźe.

— **Smeńjenje dźěłowych mětnow sa jónske młodźone.** Po spomnjeńšy, kotraž je žo njedawno w nowinach wospjewiła, njemóže žo sawjedźenje winowatosćoje jónskeje dźěłoweje słužby sa jónsti dorost do 21ta 1937 wocakać. Po tutym sdźělenju je we wschelakich stronach mětnjenje nastało, so žo dźěłowe mětna sa młodostne dźěłaćerki wjele njesameńenja. Tomu napscheco ma žo na to pokasać, so žo smeńenje dźěłowych mětnow se sawjedźenjom winowatosteje dźěłoweje słužby sa holzy njepotrjebi a ma žo tohodla kaž dotal pschedwjeźe.

S **Mateje Borschcze.** W naschej wěsy je žo njedźiwajo hrosneho wjedra žnjowy dźakny žwjedźeń na dostojne waschnje k sawjeźelenju wschěch wobdźělenych wotmětk. Wjeźnjanosta Mětrach běšche mjes wobydlerjemi pjenjezy a naturalije nałběrał, so by 20 starschim dźěłaćerjam we Dźiwocźanskej schuli ś pohoscźenjom kermušchne sacźuca sbudźił. Wučeř Pucher rozswjeźeli je žwojimi dźěćimi hromadźenych se spěwami a pschednoschkami. Wjeśchi žwjedźenja pak tworjachu wjecorne posticźenja na rycźeŕkubłowej łubi, kotraž běšche je žnjeńskimi wěnjami rjenje wupyschena. Sa wubrany programm bě žo tehorunja wuczeř Pucher postarał. Wjeźnjanosta Mětrach móžeše mjes hoscźemi tež wokrjeźneho wjednika Martina postrowicź. Jeho pschitomnosć wschěch wjeźnjanow rozswjeźeli. Na łubi bě žo 280 ludowych towaršchow sešćło, hdźež žo tam darmo kofej a tykanc a piwo posticźeše. Młodźina žo ś wjeśkolej rejtu sabawješe. Wjeźnjanosta móžeše w pschikasu hamtskeho hejtmanstwa sćěhowazych ludowych towaršchow ś pólnej kóšku wudebicź: Matka Trudła, Augusta Kubjeńca, Handrija Pětšchu, Richarda Schenkara, Jurija Sejferja, Korlu Schězu. Tež wokrjeźny wjednik Martin na ważnosć dnja pokasa. Knjeni Kleinowa na to dwě pěšni pschednjeźy. Pschi tutej składnosći knjeni Almje Schönigowej rycźeŕkubłowy wjednik Luzius diplom ś wjasanjom sa 20létnu hórnu słužbu na rycźeŕkuble pschepoda. Kapała wohnjowe wobory staraśe žo wo wjeczorowy hudźbny dźeł.

S **Porschiz.** Tež w naschej wěsy je žo žnjowy dźakny žwjedźeń świjatocźnje wotměł. ½1 hodźin sešćupachu do formazije a krocźachu do sale. Po krótkim pótrowjenju se strony wjeśnoho skupinoweho wjednika Barthscha žo burika modlitwa wuspěwa. Na to jimasche žo wjeśny burśti wjednik Semoła Ilowa, pschi cźimž na wotnam dnja pokasa. Rěcźne chory HŽ. wupjelnichu programm, dóniž žo rěcźi ministra Darréja a wjednika Adolfa Hitlera njepschedniežeschtej. Na hónzu žwjatocźnosće pschepoda wjeśny burśki wjednik Semoła katrajom jubilaram dźěła diplomy sa 10- a 20létne ześele dopjelnjenje winowatosćow w słužbje. Rycźeŕkubłowy wobdźěłaŕ Jeckel je tijom jubilaram a to Schołeji, Mětrachej a Bartuschej smóžnik, so žu žo pschi žwjedźenju na Bücźeberku móhli wobdźělicź.

S **Pschichwiźu.** W Hennigej hoscźenju šarjadowa nasche rycźeŕkubło sa žwojich dźěłaćerjow žnjowy dźakny žwjedźeń. Ludźo shromadźichu žo wjeczor w hoscźenju, kapała se Subornicźti staraśe žo sa hudźbnu sabawu. Wobdźělniźy, nětkuše 80, dóstachu darmo piwo, kołbašu, kjej, tykanc, zigary a zigarety. Wjeźnjanosta Hennig pschepoda 14 towaršcham cźestne tśikiše. Pschi tom nadominaschе wschěch, so bychu wjednikej ześemi wostali. Pschikwasche žo tež rycźeŕkublowemu najeńkej Ocźe Klarej, so na tak pschikładne waschnje žo wo žwojich ludźi stara. Najeńk Klara wschěch napominasche, so bychu dale ześemi dworej stali, kaž hač dotal. Dowěrnik podšakowa žo gmejnje dźěłaćerstwa, wjednikej pschedewsacza sa rjany wjecźor, šahrodnikej Mimeltej pschepoda žo sa 30létne ześemne dźěło dipłom.

S **Bukeza.** Hižo dźeśeti cźaš pschišłuschne instanzy wo natwarjenje NS-doma jednachu. Wo trěbne pschedchadźaze dźěła bě wošebity wubjerk, wobstejazy ś wjeźnego skupinoweho wjednika Kerka, wjeśnjanosty Fiebiera a stronjanow Wujanza, Loki a Wünsche a młodoho burskeho wjednika Oberlanđera, starasche. Wošebje žo sa pschihódnej městnoscu roshladowasche, trěbne pjenjezy swjedźe a twarske nacźiśki pschepruhowasche. Pschihódna městnosć je žo namakała. Dom ma stacź na spocźatku wischnjoweje aleje, kotraž na historisku wyschinu wjedźe. S dźěłami je žo hižo sapocźało. Jenož wjeśni rjemjeźlinizy, kotśiž k stronje a DHW pschišłuschеja, su na nich wobdźělени. Twarśki wjednik je twarz Jan Broda. Dom hudźe 10 metrow dołhi a 7½ metra sšěroki. Směje ras starokužiśkich hórśtich domcźkow. W prěnim poschkodze budźe wulka sala ś małej pódlanskej městnoscu. Teź śnutskowne sale maja stare burske meble pyschicź. Sańdźeny ptak je žo twar sešěhał. Wschе materialije kaž pěsk, kamjenje a zyhele šu burja a tatarja darmo nawoschli, sa cźož žo jim hižo nétko wutrobny dźak wupraja. Nadźijomnje žo teź wschе dalsche dźěła bjes njeboža sbožownje dotóncźa.

S **Luha.** (Wusnamjenjenje dotholetnych dźěłaćerjow sa šwérnu słužbu.) Dźěłaćerśtwo dr. Lauterbachskeho rycźeŕkubłoweho sarjadnistwa bě žo šobotu wjecźor do derje wupyschenеje shromadźeńśteje městnoscje sešćało. Wjednik pschedewsacza móžeše šłabowego wjednika stronjana Wintera ś wokrjeźneho burstwa a propagandoweho wjednika ś krajneho burstwa a druhich wusnamnych hosći powitacź. Wupraji žwoju radosć na tym, so móže žo rjana licźba dźěłaćerjow sa dotholetne šwérne dźěło wusnamjenicź, schtož je ś dopołakom, so we Luhy prawa towaršchosć mjes wjednikom pschedewsacza a dźěłaćerśtwom knježi. Po žwojej rěcźi pschepoda kóždemu jubilarej rjany dipłom. Na to sežnydachu žo wusnamjenjeni dźěłaćerjo hromadźe ś hosćemi a kubłowym wjednikom wokoło blidow, hdźež žo jim kofej a rjane dary posticźachu. Pschi tom žo wjeśkota sabawa dale pleczeše. Sastupjerjo burstwa žebi dźěłaćerśke bydlenja na rycźeŕkuble wobhładachu, a pschežwědcźichu žo wo tym, so žo rycźeŕkubłowe sarjadnistwo prózuje, so by kóždemu dźěłaćerjej ś rjanym bydlenjom luboscź k pschedewsaczu a k jemu pschipokasanemu dźěłu spěchowało.

S **Kamjenza.** W njejschitomnosći starscheju je wczera dopołdnja w domje w Arndtowej dróży něhdźe 85étny hólcźej ś wotna 1. postkhoda padnył. Jeho k lěkarjej dowjesechu.

S **Wojerez.** Wobžarujomne cźežke wobkhadne njeboże sta žo šobotu pschipołdnju na Hródkowskej dróży. S Bórkhamora pschikhadźazy motorśti koleśaŕ ś wožobu na sojuzu na khižowanišchězu do ś Hródka pschikhadźazeho druheho motorśteho koleźarja sawadźi. Pschi tom žo polěr Kindermann ś Kulowa, kotryž na sojuzu prěnjeho motorśteho koła žedźeśche a kotryž je w Grundmannez twarśtim wobkhodźe pschistajeny, mori. Wobaj motorśtaj koleźarjej žo tak cźežko sranischtaj, so dyrbjeschtaj žo do khorownje pschewjeseś. Teź motorśtej koleźej žo jara wobschkodźischtej.

S **Wojerez.** (Paduschstwo.) Sańdźeny schtwórtk wjecźor žo na Brěntnjanskej dróży do hydlenja statneho żelesnišćeho inspektora Paula paduschi sadobychu. Salěšecźu do delka leżazeje lěkarnje, schtož wobžedźeś bydlenja, kotryž je žwojimi žwójobnymi w drugej městnosći na radijo poslušachu, njepytny. Paduschi žebi wobleź, 2 rucznej toschaj, narucźny cźaśnik a druhe wězy a 100 hriwnow w hotowych pjenjesach žobu kasachu. Wscha schkoda něhdźe 400 hriwnow wucźinja. Paduschi žu po śdaczu wobśtejnosće jara derje śnali. Sa nimi dotal nje śledźa.

S **Wojerez.** Na žwinjaze wiki pschihnachu 335 prožatow a dweju běhakow. Wobthod njebě jara žiwy, dokelž žuły wobkhodnizy njeběchu pschitomni. Pschešybnyk běšche tohodla khětro wulki. Normalna płacźišna, wot někotrych jednotliwych pschipadow wothladajo, wucźinja 10 hacź 15 hr.

S **Rólanow.** (Sswinjaze wiki.) Na poślednje žwinjaze wiki pschihnachu 205 prožatow a 2 běhakow. Wobthod bě žiwy. Płacźišny pohibowachu žo mjes 12 hacź 18 hr. sa schtuku. Sa žnjeny wubrany skót žo też hišcźe wjazy płacźeschе.

Se **Subornizy.** Cźežke njeboże sta žo schtwórtk popołdnju w žyhelnizy. Na tamnischim twarze žo pschi podawanju žyhelow njenadźijcy roschty pschelamachu. Na nich stejazy murjerjo 6 metrow hłuboko padnychu. Jedyn ś powdawarjow žebi pschi tom ruku stama a jedyn ś murjerjow žo šmutska srani. Jedyn murjer móžeše žo w poślednim wokomiku žerdki pschimnyčź a tak žo psched padnjenjom wukhowaćź.

S **Borschcze.** Létša je žo w naschej wěsy wjele twariło. Nimo wschelakich pschetwarjenjow a wuporjedźenjow žu žo schtyri nowe domy sa jenu žwójobu natwarike. K natwarjenju hišcźe wjazy žwójstwowych domow maju žo leżownosće kupicź.

S **Turjow.** Swoje 92. narodniny žmě 9. oktobra prjedawschi ratař a nětcźišchi wumeńkař Jan Spank wošwjećicź. W lěcźe 1928 je štarz žměł ze žwojej mandźelskej žwjedźeń śloteho kwaša wošwjećicź. Wobaj mandźelskaj staj hišcźe jara cźerstwaj a strowaj a pomhataj žwojemu žynej w jeho ratařstwje.

S **Klětneho.** Pjatk 4. oktobra je to konrektor na wotp. Ludwig Stolp 73 lět stary wumrěł. Semrěty bydlešče hižo dołhe lěta pola žwojeho žyna, wuczerja Stolpa. Wón běšche ważena a cźešćena wošoba w naschej wěsy. — Po žymskim jěźdnym planje zańdźi cźah do Hórki ś Klětnjanskeho dwórnischcza 6,44 hodź. wotjěźdża, dotal 7,09 hodź. — Na žnjowym dźaknym žwjedźenju wotmě žo w evangelskej zyrkwi wošebje žwjatocźna Boża słužba. Měšchany thór a zyrkwinźzy dujerjo šobuslužkowachu. Na Božej słužbje žo wjele towaršstwow a organizazijow wobdźěli. Wschitkodnju

Hospodarski rozhlad

Wukoru, 8. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,17	100 čěskosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	80,90	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burśa 7. oktobra. Burśa wotewri ś nowym tydźenjom w krutym położenju. Wošebity sajim běšche sa renty pschi stupajuch kurśach. Mólóženje na pjenježnych wikach je sajim na źrěnjocźažne japołożenja pożyniło, tola teź dołhocźažne papiery mózachu žo skrucźicź. Na akcijowych wikach pschedźežachu mjesnješe kupne šlaśanki je stronu publika, kurśy žo tehodła hač do 1 proz. powyschichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Barlinske žitne wulkowiki wotewrichu nowy tydźeń pschi šłabym wopyće we měrnym położenju. Dowós ś prěnjeje ruki běšche powschitkownje šłaby, dožahajuce pak wokjebje we khlěbowych wikach, so by maku potrjebu młynow knył. Pschenża bohata na kępiku bo wobkedźbowasche, mjes tym so žo rožła lědma wotbywasche. Njekontingentowane thlěbowe žita žo w stajizach, kotrež sa dowós pschihódne leža, lokho wotbuchu. Sa wowsom a jećźmjenjom sa pizowańske sameńy běšche stajnje napraschowanje. Teź na běliku khude jećźmjenjowe druźiny sa piwarńje žo derje sameśćichu.

Wobzera płacźeschе w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płacźizny po złotej hriwnje.

	7. 10.	4. 10.		7. 10.	4. 10.
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jećmjeń now.	207-213	207-213	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,15	8,15
ržane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńc. „		
lne symjo	—	—	wowsna „		
p. eluški	—	—	jećma „		

Płacźizny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

7. oktobra 1935 Płacźizny po centnarju a njeńkrjonak

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 174

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	40—41
Starše	—
Mjasne	—

Byki 159

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	41—42
Snadnje wuwite	38—40

Jałojcy a kruwy: 905

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	41—42
Mjasne kruwy	24—32
Snadnje wuwite kruwy	—
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	37—41

Wowcy:

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	54—59
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	55—59
Mjasne wowcy	48—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	43—47

Celata: 819

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	70—72
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	61—70
Snadnje wuwite	53—60
Najśpatniše	50 - 52

Swinje: 577

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. cźežke	53
Mjasne swinje wot 60 hacź 80 kg. cźežke	53
Rancy	53

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

In dem **Entschuldungsverfahren** des Landwirts **Georg Räde in Räckelwitz Nr. 4** sind mit Wirkung vom 2. Oktober 1935 die Aufgaben der Entschuldungsstelle von der Landesgewerbebank Sachsen e. G. m. b. H. in Dresden auf das Entschuldungsamt Kamenz Sa. übergegangen.

Kamenz Sa., 2. Okt. 1935. **Das Entschuldungsamt.**

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerjo a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

wschitke organisazije a towarstwa statny akt na Bürgerbergu pisches radio zhyschachu. Deschcza dla pak hyrbische zwjedženski czah wupadnycz, kiž bésche zhebi telko pschihotow zadak. Wobdželiniz „zwjatokowcho wosa", kiž bésche Klétno sestajako, pschi kofeju a tykanzu pschi dobrej muzbi popokdnju w domje méstneho burskeho wjednika wjeseły znjowy zwjedženi muziwachu.

*

Se Schandawskich kupjelow. (Padnjenje s Falkensteina.) Sobotu wokoło 4 hodzin popoldnju staj dwaj Drježdžanskaj hórskaj puczowarjej na južnym dželu Falkensteina do hlubiny padnyłoj. Pschi tym 29létny molet Kurt Geyer zmjertnje sniesboži. Jeho towarsch, 21 lét stary tapezérat Friedrich Witt wotewzdze s lohschimi sranjenjemi. Wobaj kazerjej chzyschtaj na Falkenstein s južneje strony salésch. Witt léseshe jako prénj a Geyer jeho jako schkitak sschowasche. Njenadžiny wottorhachu go tónczki swésczadza a wón padny. Czézke cżéko pak padajo tez Geyera zobu do hlubiny storhny a to w nészde 20 metrow hluboko. Geyer zebi pschi tym nop pukny a bé na méscze morwy. Witt go jenoz lohko srani a jeho do khorownje w Schandawskich kupjelach dowjesychu.

Hudźba—wumélstwo—dźiwadło

Méschczanske dźiwadło.

Sandżenu njedżelu hrajesche so prénja opereta we naschim méschczanskim dźiwadle „Hdyž luboscz wotuczi." Je to wudżerk nowischeje twórby w hrě a hudźbje. Hdyž nam tklicza hischcze w mysłach synki krasnych operetow naschich starych mischtrow, tak njemożemy so hnydom zyle do putow nowischeje twórby stajicz. Tak so njesendże jenoz rosprawjerjej, ale tez nékotremuzkuli pschecżelej stareje operety. Shrécz możachmy so hakle potom, hdyž bé wyschina czina dozpéta. Hudźbne stożenje tuteje operety „Hdyž luboscz wotuczi" je dobre a bohate na wotmenjenjach. Komponist Eduard Künnecke podawa se swojej hudźbu tekstej hakle tón prawy barbowobohaty podkład. Kapakny mischtr Waltar bé so se wschej luboscżu dobremu pschewjedženju wénowal a tez wschitcki hrowy wjednik Borcherl dopjelni derje wschě zadanja. Możebje so lubjachu pschipokfucharstwu pyschne reje, kotrymż bé s nawjednikom baletny mischtr Esser. Kózda opereta zada rjane pschiwabne jewischczowe wobrazy a tu bé sazo Waltar Ulbrich dopokazał swoje dobre wumélstwo.

S rjanej hru a spéwom pożłužichu Margreta Timmer jako hrabinka Franzeska da Costa, Ellen de Fries jako jeje synnt Tenie, Annemaria Gulau jako domowna Veronika, Feliza Schelenzeg jako jeje wnuczka a Lu Markgraf jako Marietta. Tożame ma so swésczicz posła mużitich mozow Willya Steinera jako molerja Lorenzo, jeho hra a spéw wokschewjeschtaj. Mano Holtaja jako patera Philippowa njemożeschtaj zebi lépischeho myślicz a Rudolf Lahoda jako minister Pedantius bé w hrě, spéwje a reji zyle zwój, lubuschk wschich. Czasczische wospjetowanja spéwnych a rejwańskich partijow dopokazachu spokojnosez pschipokfucharstwa, kiž njelutowasche se kwétnymi darami a dżakownym pschiwjstom.

Prénje opereine poticzenje dopokasa, so mamy tez létsa jara dobre spéwne mozy w naschim méschczanskim dźiwadle, kiž tez hrajerżzy s dobrym dżélom poskużeja. Hdyž so opereta s poknym prawom po sawodnym zkowje techniscseho wjednika dźiwadła Willya Krawza mjenuje lubuschk luda, tak so tola njemożesch spodżiwanja wobrócz, so bé wopyt dźiwadła sandżenu njedżelu wieczor do'cz znadny. Njech zu wospjetowanjam poknische domy spożczene.

Wohnjowobornistwo

Kommando Budyschze dobrowólneje wohnjoweje wobory bésche towarschow a jich mandżelske na zobotu 5. oktobra na towarschniki wjeczor na Tischeni pschesprożnk. Towarschojo se swojimi mandżelskimi bechu wschitzy pschischli, so bésche jala hacz na poslednje méstacżko wobżadzena. Kapaka wohnjoweje wobory se spéschnymi pschespolemi wjeczor wotewri. Namétny kommandant wopalny mischtr Pétschka zhromadżenych witasche. Wón jako zmyk wjeczora wułoži, so maju so wukasu wjednika a némskeho kanzlera poczeszenja a wusnamjenjenja pschi składnosczi némskeho znjowneho dżalneho swjedženja pschewjesczi. Po krótkej pschestawzy so wjednizy a wobornizy w uniformje na sali sestupachu, so buchu towarschow poczeszili. Wyschischeho méschczanoztu dra. Opitza sastupujo méschczanski rada Kral tu w mjenje méschczanskeho sarjadnistwa a méschczanskeje wopalneje direkzije towarschow strowjesche a roskoży, so maju so poczeszenja, kajkez so wone pola wohnjoweje wobory stawaju, pschi wulkich statnych zwjedženskich dnjach, każ na znjownym dżaknym zwjedženju, pschewjesczi. Po poczeszenju 22 pschitżuschnikow dobrowólneje wohnjoweje wobory méschczanski rada Kral wusnamjenjenym zwoje zbożopschecze wuprajt. Wopalny mischtr Pätschka jubilarom w mjenje wobory zbożo pschejesche. Czahowy wjednik Schwarze so w mjenje poczeszenych dżakowasche. Po zwjatocznej khwili so wjesela zabawa zapocza, a wobdżélnizy hacz do pózneje nozy w rjanej towarschnoszczi zwostachu.

Posedźenje wokrjesneho wubjerka Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa

W posedżenju wokrjżneho wubjerka zdżeli hamtski hejtman dr. Sienert, so je minister snutskownych nalezżnoszow dr. Frick namjety sthwalił, po kotrychż maju so małe gmejny Budyskeho wokrjeża hromadu położicz. Hižo k 1. novembrej tuteho léta so 225 dotalnych wokrjeżowych gmejnow do 120 gmejnow sjednoczi. 58 zżiwjenjakhmanych gmejnow budża dale wobstejecz. Se zbnważnych 167 so s hromadżekkadżenjom 62 nowych gmejnow wutwori. S tym zżiwjenjakhmane wjetsche gmejny nastanu, kotrymż budże możno, zadanja noweho némskeho gmejnskeho porjada dopjelnicz a sarjadnistwo wokrjeżnemu hamtskemu hejtmanstwu a wokrjeżnemu wjednistwu NSDAP wołożicz. Liczba hromadżekkadżenjow gmejnow je w Budyskim hamtskim zudnistkim wobwodże wożebje wulka, mjes tym so staj Biskopsti a Schérachowski zudnisti wobwod mjenje potrjechenaj. S dotalnych 225 gmejnow mjeseche 106 mjenje hacz 200 wobydlerjow. Po znowasarjadowanju jenoż hischcze 7 takich gmejnow wubudże. Sa to pak powjetschi so khétro liczba tych gmejnow, kotrejż maja 5 hacz 5000 wobydlerjow. Hamtski hejtman dale rosprawjesche, so je.so w czasu wot 31. julija hacz do 30. septembra shromadna liczba bjesbżélnych 3610 na 3484 pomjeńschila, haczkuljez su nimale wschż nuzowe dżéla dokónczene. W Budyskim wokrjeżu je jenoż hischcze 24.4 proz. s teje liczby bjes dżéla, kotraż je so 30. 1. 33 wosjewika.

Přemjenjenja jězbow póstskich autobusow w zymskim jězdnym planje wot 7. oktobra

Dżélawe dwy rano prénje póstske autobuży hodżinu podżiseho (we 8 hodżinach) do Budyschina pschijéżdżeja, wuwżaczom autobuża, kiž s Kumwalda pschijéżdżi.

Na Budyško-Bartlo-Hrodżiščanskej czarje wschédnje 13,28 hodż. a 19,25 hodż. póstski autobus s Budyschina do Barta jéżdżi, zobotu nimo tuteju hischcze 12,05 hodż. autobus s Budyschina hacz do Hrodżiščza a njedżelu jedyn autobus 9,15 hodż. s Budyschina do Barta jéżdżi. Autobus zobotu a njedżelu 11,15 hodż. s Budyschina do Hrodżiščza a Barta wupadnje.

Na czaromaj s Budyschina do Suborniczki a s Budyschina do Mikowa, Khrjebje a Rychwalda jéżdżi zobotu póstski autobus sazo każ dotal 12,30 hodż. s Budyschina hacz do Rychwalda, na druhich dżélawych dnjach pak 13,25 hodż. s Budyschina hacz do Suborniczki a njedżelu hacz do Khrjebje.

Na Budyško-Minakalskej czarje jéżdżi zobotu hischcze póstski autobus 11,55 hodż. s Budyschina na Droby do Minakala (niz jenoż hacz do Wulkeje Dubrawy) a 13,10 hodż. s Minakala do Budyschina, kiž ma pschisahmunjenje k póstskimaj autobużomaj 14,25 hodż. do Kumwalda a Nowosalza-Spremberga a pschisahmunjenje k żelesnischim czahom 14.24 hodż. do Drježdżan, 14,18 do Shorjelza a 14,23 hodż. do Wjeleczina.

Na czarje s Budyschina do Korsymja, Schérachowa, Salomja jéżdżi póstski autobus 10,20 hodż. tez njedżelu s Budyschina hacz do Schérachowa. Autobużaj 9,05 s Budyschina do Salomja, krajneje mjesy a 11,10 hodż. se Salomja, krajneje mjesy do Schérachowa wupadnjetaj. Autobus 11,35 hodż. se Schérachowa do Budyschina pak jéżdżi. Pschi zjunskim sportkim wjedzje w Salomju jéżdżi za to sazo wożebity póstski autobus 9,05 hodż. s Budyschina hacz do Hornjeho Salomja, hornjeje kowarnje. Wot tam żo wón 17,15 hodż. sazo wrócza.

Na czaromaj s Budyschina do Wopakeje a Nowosalza-Spremberga a s Budyschina do Kumwalda żo niczo njepschemény.

Přilopk

Amerikanske póstske létadło żo zwróczko. — 12 morwych.

S města Cheyenne w statze Wyoming (w południowej Ameriży) żo pika, so je żo nehdże 12 mil k wjeczorej wot Cheyenne wożobowe létadło firmy „Unitet Air Lines" zwróczilo, pschi czimż je żo 9 wożobow s wobhadku, wobstejacej z dweju pilotow a jeneho pozdżerja, morilo. Létadło bésche po puczu s Oakland do Newyorka. Podrobnosczе wo katastrofje praja, so to létadło najstérje pschecżiwo horje sajéko, pschi czimż hu so propeller a motor wottorhnyłej. Na to srasi létadło do druheje hórki, a pschi tym żo wschė wożoby morichu.

Rosbuchnjenje w Chikagu. — Wjazy hacz sto morwych.

We Chikagu w 7 poschodowym twarjenju w fabrikach sojowe wudżétki, s dotal njesnateje pschicżiny k cżeżkemu rosbuchnjenju dóndże. S prénich powésczenjow wukhadża, so je nehdże 20 wożobow pschi tym żiwjenje pschihadżiło. Nehdże 75 wożobow hischcze pod rosparjenymi dankami leżi. Dale rékczi żo wo wjele sranjenych. Pschi rosbuchnjenju nasta w fabrizy woheń, kotrż w lohkich palomnych żurowinach bohatu żratwu namaka a so spéschnje rosschéri. Twarjenje je żo loni za 1 milion dollarow natwarito. S rosbuchnjenjom żo wono do spokoje żypny a sniczi tez nékotre żużodne twarjenja. Dotal je żo s rospadankow schésczo cżełow wuczahło. Wjele z dżéla jara cżeżko sranjenych wożobow dyrbjachu do khorownje dowjesczi.

Budyske stawniske powésće

póndżelu, 7. oktobra 1935.

Narodźiła je so: 6. 10. Erichej Makiej Wolterej, sastojnikej, dżowka.

Wumrěli: 5. 10. Eduard Karl s Broen, rentnar, 65 lét. — Korla Eduard Kurt Grimm, privatnik, 63 lét. — 6. 10. Hana dżel. Gäblerowa, rodż. Nowakej, invalidna rentnarka, 60 lét. — Hanża swud. Kurjowa, bywsche swud. Domaschzynza, rodż. Lehmannez, 73 lét. — Erika Grofina, rodż. Schmidtez, mandżelska autowego wjednika, 24 lét.

Mandżelstwo pschipowědźichu: 7. 10. Willy Eduard Koch, podwyschk w Naumburku, s Hiltgard Paulez, domjazej dżowku w Budyschinje. — Korla Friedrich Leopold Jakobi, wojnar, s Hilju Marhatu Schneidrez, fabrikiej dżélaczku, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Mühlenpächter Fehrmann in Pietzschwitz hat um Genehmigung zur Ersetzung des Wasserrades in seiner Mühle in Pietzschwitz durch eine Francis-schachtturbine von 6,8 PS Höchstleistung bei einem Höchstwasserverbrauch von 320 secl. nachgesucht.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei mir anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 5. Oktober 1935.

Der Amtshauptmann.

Der Beschluß des Amtsgerichts Bautzen als Entschuldungsstelle vom 27. Februar 1934 (Akt. 3. 8 L. Entsch. 7/33), wonach das Schuldenregelungsverfahren des Gastwirts und Landwirts **Ernst Hermann Hoffmann in Steindörfel Nr. 20 aufgehoben** worden ist, wird nach Artikel 43 der 7. DV. vom 30. 4. 35 zum SSRG. dahin abgeändert, daß das Verfahren wieder aufgenommen wird. Als Zeitpunkt der anderweiten Eröffnung gilt der 24. September 1935, nachm. 4 Uhr.

Zur Entschuldungsstelle wird wiederum die Landständische Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafentums Oberlausitz in Bautzen ernannt.

Alle Gläubiger des Betriebsinhabers, die am 24. September 1935 gegen ihn persönlich oder an seinem Grundstücken sicherestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes beim Amtsgericht Bautzen (Zimmer 331) bis zum **20. November 1935** anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge. (25 Lw. E. 11.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Njedżelu, 13. oktobra 1935:

Wobkhodna njedżela w Budyšinje

Kiamy w Budyšinje budża wot 11 hodżin dopołdnja hač do 6 hodżin wječor bjez přetorhnjenja wotewrjene.
Wobkhodnikow prosymy, zo bychu nam z časom swoje nawěstki za tutu njedżelu zapodali.

Tkaninowe sórczuchi
smuh a wušiwane
nehdże 100 cm
3.25 a 4.75
Tkaniny za jaki
čorne, wuzrowane
nehdże 130 cm
7.90 a 8.50
Schaaf

Khěža
z polom. za hnydomne zankłaćenje na předań w Njeswačidle 4

Cement
a cementowy kalk
ma zaso na předań
Hanski we Wudworju

Nowotwarj. dom za jenu swójbu
je w Budyšinje na Arndtskej drózy k 1. novembrej k wobdželenju, pisaćany hódno na předań. Přihódna płaćeńska możnosć. Bliže zhonješe přez R. Weder, twarski mistr w Budyšinje na Jurjowej hasy 1, telefon 3822.

Tunje
blida - stólcy- - pisańske
blida - kamory - soły
Clemens Schmidt w Budyšinje
na hród. naměsće 2 - w kupnicy - na hr. Ortenburg
Podawamy bjez wudawka do domu. — Rěčimy serbski!

Serbja, rěčće ze swojimi
dźěćimi serbscy
a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich přjedownikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše
Serbske Nowiny,
wosebje dźěćacy kućik, kotryž so z wulkej luboscżu kóždy tydżeń za našich najmjeńšich pisa

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 236 — Budyšin — Srjedu 9. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Rozprawa skutka zymskeje pomocy

Kaž hižo loni, tak je so też lětsa krótko pśed wotewrjenjom skutka zymskeje pomocy rosprawa wo wunoškach sandźeneje zymy wudata. S rosprawy wuchadźa, so je so je zymskej pomocy 13 866 571 ludźi wobstarało. Dožyła je 1 338 335 pomocnikow za skutk zymskeje pomocy dźěłało. Shromadne dochody skutka zymskeje pomocy 1934/35 su so ś 367 425 484,80 hriwnow sapłakle.

W kajkim rozměru je so sakska župa na skutku zymskeje pomocy wobdźěliła, se sćěhowazych liczbow wuchadźa. Tu je so je zymskej pomocu 1 265 000 ludźi wobstarało, to je 243 na 1000 wobydlerjow. Tak liczba wobstaranych w Sakśkej trochu nad pśerjeśrjom zyleje Němskeje śiełeśche, kiž 211 na 1000 wobydlerjow wuczinjeśche. Hódnosć wězow, kiž su so w Sakśkej nawdałe, wuczinja 9 336 213,72 hriwnow. Pódła wězow wuczinjeja pjenježne dary 11 580 200,77 hriwnow.

Jenotliwe němśke sbórki po dróhach mějachu w Sakśkej sćěhowazy wunošk: Fanfarowe znamjeśchka 126 807,73 hriwnow, asterkowa kwětka 132 306,61 hr., drjewjane znamjeśchko 155 194,78 hriwnow, zankowa rolleta 150 759,66 hriwnow, galalithowe-porzlinowe znamjeśchko 111 525,04 hriwnow, kóšmjawka (Edelweiß) 154 277,40 hriwnow, dźeń narodneje solidarity 284 979,02 hriwnow, dźeń němśkeje policije 104 460,62 hriwnow, mosaikowe dopomnjeńske tafle 23 216.62 hr.

Tute liczby pokazuju, kak jara je so w Sakśkej napominanje skutka **němśkeje** pomocy w Sakśkej stajnje wobkedźbowało. Wone pak sdobom wocakowanje sdźěrjaja, so śmě skutk zymskeje pomocy lětsa runje tak dobry, haj pśichi wótpśiśernych hospodarskich poměrach gnadź hyšcze lěpšy wuspěch.

Dr. Goebbels je sebi centralu skutka zymskeje pomocy wobhladał

W městnosćach hłownego hamta NS-ludowego spomožerstwa w Berlinje-Neukölnje, hdźež je też organizacija skutka zymskeje pomocy samješćena, bu po krótkej lěcźnej pśestawzy sajo ś połnej mozu dźěła, so bychu za wulke nadawki tśeśego skutka zymskeje pomocy byli pśihotowani.

Wutoru popołdnju je němski propagandowy minister dr. Goebbels naprawy skutka zymskeje pomocy wopytał. NS-ludowe spomožerstwo a skutk zymskeje pomocy stejitaj pod jeho dohladom. Statny poruczeńc za skutk zymskeje pomocy, nawjedowaŕ hłowneho hamta Hilgenfeldt, ministrej zenotliwe wotdźěłenja pokazowasche. Dr. Goebbels žehli wobsedze organizaskiju a sarjadniku městnosć a wotdźěleni sa wuhlowe sastaranje a grafiku wobhlada.

Wulke liczby, ś kotrymiž skutk zymskeje pomocy dźěła, žehli wobdźiwanje wunjesuja. **Na pśikład schtwórty dźeń wschcyho wuhla sa domjace tepjenje w Němskej, mjenujcy 2 645 000 zentnarjow, pśeco skutk zymskeje pomocy dje.** Zymska pomoc je nimale na wschěch polach jako pohon sa wobźiwjenje hospodarstwa skutkowała. Wobsedze wubědnyć ma ju wulkotna organizasija a to, so ju dobrowólni pomocnicy najwjazy dźěła wukonjeli. Powschitkowne wudawki su jara gnadne.

Po wobhladanju městnosćow němski minister dr. Goebbels ś tym rěcźeše, kotrjž na hłownym hamcu NS-ludoweho spomožerstwa dźěłaju. Też pśichi tutym swojim wopytcy je **wón** pśesegwědcenja nabył, so **tej** tśeśi skutk zymskeje pomocy wulki wuspěch pśinjese. Tutón wuspěch ma gnadź so na połdnu a nowocźasnu organizaciju a na dušchinu stejiśchcu němskeho ludu sakorjenjeć. K tomu dóńdźe, hdyž so knježerstwo boji, wopory wot ludu žadaś, je systemowy cźas dopokasał. **Nazionalsozialistiske knježerstwo pak nochce na schkodu derjeńcja pśichodneje generazije swoje nadawki dopjelnicź.** So pak wopory njebychu pśeceźe byle, je so zymska pomoc pśichiprawiła.

Minister hišće na hódnosć pokaza, kiž ma skutk zymskeje pomocy za ludowu morałku. Hdyž ras cźeńe cźasy na němski lud pśichłynu, potom tutón pomocny skutk swoje kłody ponjese. Nazionalsozialismus njeknježi jenož ś mozu, ale wukonjenje mozy je też za lud. Najlěpšej schkli sa knježerstwo bywa, hdyž so lud lubuje. Knježerstwo pak chce ko pśichodnemu prózowaś, so by ludej žiwjenje sněnje sćitniko.

Aloisi pśećiwo Genfskemu wusudej protestuje

Italski sastupjeŕ w Genfje, baron Aloisi, je pśechadnyce rady Swjasa ludow protestowański list pódpisał. W listu je won hischcze raz hórschi, so je rada pódpolnu ś wobsamknjenjom Italsku jako nadpadnicu swjeźiła, nadcerjunje ko italskemu sastupjerjej njeje khwile dało, so by swoje stejiśchcyo k tomu mohł nadrobnje rozłožiś. Tohodla žeby won swoje pśichodne kroczele wumeńja.

List je w radze Swjasa ludow tak wukonjuje, so je Aloisi nowego radźineho pożedźenja wsdawa, so by swoje stejiśchcyo rozłožił. Pódpolnu běchu jemu radźili, so by nowe radźine pożedźenje namjetował.

Wutoru je znamjenieńt sastupjerjo **wo sankzijonowych praschenjach** rozrěcźowachu. Nawjedował wotdźělenja sa wikowańsku politiku w franzowskim swonkownym ministerstwje Coulondre je wożebje ś Parisa do Genfa pśichśeł, so by franzowskej delegaziji radźił. Wutoru pśichpołdnju staj je Laval a Eden k rozrěcźowanju setkałoj.

Abeźynskich sastupjerjow w Genfje rozśěpjenje Swjasa ludow njeje zyle směrowało. Woni je boja, so mozy postupowanju italskich wojakow połěkaja, so bychu pśichi skónczajmym rjadowanju mohłe žytniśćo na Abeźynsku tłóčiś. Na druhej stronje pak w Genfje powěśći njewonjenki, **so Jendźelska, Italska a Franzowska wo abeźynskim praschenju tajnje mjes sobu jednaju.** Tola fo też jogśiśchcej njesłychu, so je tuta powěść ś wěsteje strony rozśěrja. S njej ma fo pjecza wěsta bjeslóśchtnosć k jednanju wo sankzijach pśichipotowaś.

Italčenjo Aksum dobyli

S Abeźynskeje su wutoru powěśće dóśchle, kiž wojeńske połoženje na wschelakich frontach takle wopisuju:

Kaž je fo jim pśichłasało, su fo abeźynscy wojazy na połnóznej a też na połodnjschej njepśeśelelowej froncze wutoru na offizéra powyschił, je ś 200 mužemi k Abeźynskim pśeśeschoł. Bróńe a schtyri maschinske tśělby padźechu do rukow Abeźynjanow. Też jendźelske nowiny wo wobcźežnosćach w lěhwje italskich wojakow pišaju. Rosprawjeŕ Londonskich nowin „News Chronicle" w Addisu Abebje je źiwojim nowinam powěśeŕ pódpał, **so je sa khribjetom italskeje połnóznje fronty sbězk domoródnych wudyrił.** Sdamkny rosprawjeŕ powź, so su fo źiwobodne abeźynske cźrjódy sa khribjetom Italcźanow město Adi Kaie po krótkim wojowanju sajo dobyłe. Adi Kaie je jenož 60 kilometrow wot italskeho hłowneho kwartéra w Asmarje dalene.

Kaž fo powě, cźrjódy Abeźynjanow ś porjadnym abeźynskim wójskom njeswižuja. Pod źiwojimi wjednikami, kiž na swoju ruku wójnu wjedu, su fo wone samo do eritrejskeho kraja dobyłe. Wjeśch Desta, pschichodny žyn abeźynskeho kézora, je, kaž fo pische, ś 15 000 mužemi nježdaje 75 kilometrow daloko mjesy ś dołheho ranja Adigrata pschekrocźił. Wjeśch Kassa, wjednik Gondoskich splahow, wot Aksuma k mjesam postupuje.

Powěśćerjenja „United Preß" je zhonita, so je wjeśch Seyoum, kiž abeźynske wójsko w provinzu Tigre nawjedowe, ś wulkej propagandu eritrejskich wobydlerjow k sběžkam pśeciwo Italcźanam naschcźuwaŕ. Wón je běharjow wupołatał, kotrjž su ludźi, wobžebje aškarijow namołwjeli, so bychu italsku kwaku wottschahli a **so k abeźynskim bratram wusnali.** W Addisu Abebje fo powěda, so je Seyoum nawal do Eritrejskeje nawjedował. Abeźynske knježerstwo pak pjecza niczo wo nawalu do Eritrejskeje **mjedze** a wojerwja, so tajki nawal ś roskasom najwyschscheho roskasowarja nima niczo zhromadneho.

Italske wozjewjenje

Italski wyschschi kommando w Asmarje je 8. oktobra **wojewił**, so je fo po pschikasu generala de Bona wjeśchina italskich létadłow na wobhonjenje wupołatała, so bychu fo hibanja a śiejśiśchcja pola njepschećelska śwećśiłe. Letarjo su bliżenje žytnych reserwow śwećśili, kiž fo psched lěwym a prawym kschidłom italskeho wójska pola Makale a Aksuma hromadźiju.

Powěśćerje abeźynskeho knježerstwa wo sběžku domoródnych za khribjetom italskeje fronty fo w italskim hłownym kwartérje saprěwaju. Wěso su fo njeběžału žytne hromadźenja Abeźynjanow a jim pschećelnje smyłlenych domoródnych pola Amba Birkutana, sady italskich wojeńskich stejiśchcyow śwećśiłe. Tola po dwě hodźinje trajazym wojowanju ś italskimi wojakami, pschi cźimž fo też bombowe létadła wuźiwachu, su fo wone rosehnałe. Wot teho cźasa pjecza njeńju žane abeźynske wojowarske mozy mjesy pschekrocźiłe.

Zastaranje italskich wojakow z wodu jara wobcźežne

Powěśćerje ś Abeźynskeje wo wjeśchich pscheměnjenjach w italsko-abeźynskim wojowanju njerozprawjeja. Italske wojeńske wotdźělenja wo dobytym měścu Adua fo jeśtnje a fo na nowe wojowanja pschihotuja. Tola jich postupowanje k połdnju budźe po śdacźu wobcźežene. Dotal su italjany wojazy wob dźeń nětdźe wóśom hacź dźewjeć kilometrow postupowali. Woni też w blížićich dnjach njebudźa móc śpěchnišcho postupowaś, dokelž maju fo hnydom sa mini dróhi twaricź. Nusne je, so fo dróhi hacź blišo k wojowazym natwarja, hewak maju mule pschedaloke pucze thodźiś. Tu ma fo wobmyślicź, so musyte kolonny pschi dalokich puczach žane pschewjele wody pschetrjebaju.

Sastaranje ś wodu Italcźanam najwjetsche starosće naczinja. Italski wojak na dźeń dwaj litraj wody dóstawa, kotraž dyrbi jenu dožahaś. Dźěl wody fo jako reserwa a żelesna razija sa wożebite nusowe pschipady khowa. Hdyž wobmyślimy, so ma fo wschędnje 100 000 muži ś wodu sćitaś, dyrbi fo tódy dźeń znajmjeńscha 200 000 litrow wojakam pschinjeśeś. Tuto sastaranje roskałowarjam w etapje wożebite starosće naczinja. Po nasphonjenjach Jendźelczanow w pśedawschich wójnach fo njemóże wocakaś, so musyte kolonny pschi pschinoschowanju wody ś cźeńa samóża dźeś hacź schtyri abo pjeć hodźin wob dźeń thodźiś.

Wschitke tute wobsteznosće Italcźanow k pomałkemu postupowanju nusuja. W pschichodnych dnjach fo też wótrische wojowanja ś abeźynskim wójskom njewocakuja. Abeźynjenjo chcedźa fo po śdacźu hłubje w źiwojim kraju njepschećeśelej napschecźo staiś.

Powésćse ſ wójny ẓu hiſchcze jara njejaẓne, hušto ẓo jena powésć druhej pſcheciwoja. To ẓobu na tym saleži, ſo ſwiſki mjes Addiſom Abebu a frontami njejeẓu dobre. Ssamo abeẓynſke wójſkowe nawjedniſtwo w Harraru hušto njewé, ſchtoẓ ẓo na fronce ſtawa, nad kotrejž dyrbi wono roskaſowacź. Po nowiſchich powésćach ẓo ſda, ſo Abeẓynjenjo ẓwoje fakitarſke ſtejiſchćo w krajinje pola Makalle wutwarjuja. Tuto méſtno je 80 hacź 100 kilometrow wot méſta Abua Idalene.

Italska k jednanjam zwólniwa?

Kaž diplomatiſki ẓobudźěłacźer Londonſkich nowin „Morning Poſt“ roſpraẃja, je ẓo w Londonje pódẓelu wo móẓnoſći rěčzało, ſo ẓnadź Muſſolini jednanja wo zyłej provinzy Tigre abo w jeju ẓěłu namjetuje, hdyž je italſke wójſko nětko město Abua wobſadźiło. Pſchi pſychologiſkej waẓnoſći wobſadźenja tuteho města a wjeẓenja poraẓi léta 1896 to nimaju ſa njemóẓne. Wěſo ẓo na to pokaſuje, ſo je k jednanjam pokne pſchihłoẓowanje abeẓynſkeho kěẓora trěbne. W tu khwilu pak nicẓo na to njepokaſuje, ſo chze kěẓor provinzy Tigre Italcźanam wotſtupicź.

Wobkedźẓowanje ſaẓłuži ẓebi hłóẓ Milaniſkich nowin „Gazetta del Popolo“, kiž piſaju, **ſo je nětko, hdyž je Italſka poraźku pola Adwy w lěcze 1896 wjeẓiła, lóẓo ſ njej jednacź hacź dotal.** Wěſo pak njeje wěẓ Italſkeje, ſo tu k ſpěchej pohonja abo namjetu cźini.

Powſchitkownje ẓo italſke nowiny ſ wobſamknjenjom rady Swjatſa ludowy ſaběraju a wołeẓbje jendźelſkeho miniſtra Edena nadpaduja. Jemu wone najwjeſtſchu winu dawaju, ſo je rada Italſku jako kamarku ſrěćenja wosnamjeniła. „Gazetta del Popolo“ piſche, ſo hiſchcze ẓenje njeẓiku lépje ſpóſnali, kak jendźelſka wola wſchitke druhe ẓobuſtawy Swjatſa ludowy wobmjeẓa. Turinſke nowiny „Stampa“ Genfſke roſẓiwdźenje jako ſrudny wuẓud mjenuja a pſchipomnjeja, ſo je 16. ſtaw ſtraſchna jama, w kotrejž hłubinje móże kataſtrofa kakaẓ. Moralſke ſaẓudźenje pak Italſku pjecźa bóẓnja njehnuje.

Italski wupósłanc so z Addisa Abeby wupokazał

Abeẓynſki ſaſtupjeź je generalnemu ſekretarej Swjatſa ludowy ſ notu ſpóſłił, ſo ẓo abeẓynſke knjeẓeſtwo nuczene widźi, italſkeho wupóſłanca w Addisu Abebje a wſchitkón wupóſłanſtwowy perſonal namołwicź, ſo by abeẓynſki kraj wopuſchćił. Abeẓynſka je njeẓdźiwaẓy wudyrjenja wójny ſ wopréchka italſkemu wupóſłanſtwu chyła dowoliś, ſo ẓmeł w Addisu Abebje woſtacź. Wupóſłanc pak je tutu hoſpodlinoſcź ſnjemuźił a je ſcźelak wudjerźał a ſ nim abeẓynſkemu knjeẓerſtwu wobcźejnoſcźe nacźinił. Italſke wupóſłanſtwo w Addisu Abebje je pjecźa hnězdo ſpſchiſahanſtwow pſcheciwo ſjawnemu porjadej w Abeẓynſkej. W nocźe ẓo na kónzu pſchiłubja, ſo ẓo abeẓynſke knjeẓerſtwo ſa napraẃy ſ ſwórlíwemu wobkhadźenju a ſ ſchkitanju italſkich ſaſtojnikow pſchi wupuſcźowanju ſ abeẓynſkeho kraja poſtara.

Roosevelt politiku sankcijow podpjera

Preſident Sjednoćenych ſtatow Roosevelt je dwoje woſſewjenje wudał, kiž ſ italſko-abeẓynſkej ſwadu ſwiſuja jetej. S jenym woſſewjenjom ẓo na ſakas wuwoſa bróẓnjow do ſtatow pokaſuje, kiž mjeſ ẓobu wójnu wjedźetaj. W druhim woſſewjenju ẓo wobkhodnikam ẓdźěłuje, ſo móẓa woni jenoẓ na ẓiwój ſamẓany ſtrach ſ krajomaj, kiž wójnu wjedźetaj, wikowacź; teẓ wužiwanje łódźow tajſkich krajow ẓo njeẓeſchcze. Politiſcy ludźo ſ tuteju woſſewjenjom ſpóſnaju, ſo chce Roosevelt, je-li budźe trẓeba, politiku ſankſijow napſcheczo Italſkej podpjeracź. Wón weſcze Swjatſej ludowy ẓanych ſaẓdźerkow njeẓini, hdyž tutón hoſpodarſke ſankźije wobſamknje. So ẓo amerikanſky ſtacźenjo napominaju, niẓ łódźe tych krajow wužiwacź, kiž wójnu wjedu, woſnamjenja, ſo je ẓo politika Sjednoćenych ſtatow pornjo cźahanm ẓwětoweje wójny pſcheměnita. Pſchicźina ẓo w tym pyta, ſo ẓo Ameriſa nochze ẓenje wjaẓy do europſkich naleẓnoſcźow méſchacź.

Němska dźěłowa fronta a prawna fronta

Wjednik němſkeje dźěłoweje fronty, ſtatny nawjedowaŕ dr. Ley, a němſki wjednik juriſtow, ſtatny nawjedowaŕ němſki miniſter dr. Frank, ſtaj 6. oktobra ſhromadne woſſewjenje wudałoj, ſ kotrymž ẓo wſchitke nadrobnoſcźe woſtwótšenja mjes němſkej dźěłowej frontu a němſkej prawnej frontu rjaduja a ẓo ſaẓady pſchichodneho ſhromadneho dźěła poſtajeja.

Němske wikowańske zrěčenje ze Zjednoćenymi ſtatami ſo podpěšiło

W němſkim ſwonkownym hamcźe ẓu ẓo 7. oktobra podpiſne liſćiny mjes Němſkej a Sjednoćenymi ſtatami ſaměnike. S tutym podpiſom ẓo Waſhingtonſke rěčzenje, kiž je ẓo 3. junija 1935 wujednało, podkěchi. Srěčzenje je pokraczowanje němſko-amerikanſkeho pſchecźelſkeho, wikowańſkeho a kóẓnińſkeho ſrěčzenja ſ léta 1924. Srěčzenje potaſkim teẓ ſa pſchichod pkaczi, tola cźiſchcźała. Pſchi roſmołwje tutón wo ẓwojich ſaczińſchczach bjes poſtajenjow 7. ſtawa.

Wunošk wólbow w Memelskej najskerje hakle srjedu

Najſkerje hakle ſrjedu wjeczor ẓo liczenje hłoſow memelſkich wólbow ſkónczi. S dowěru a ſczerpliwoſcźu kaẓe pſchi wólbach Memelcźanjo wosjewjenje wunoſchka tutych wobcźejnych wólbow wocźakuja.

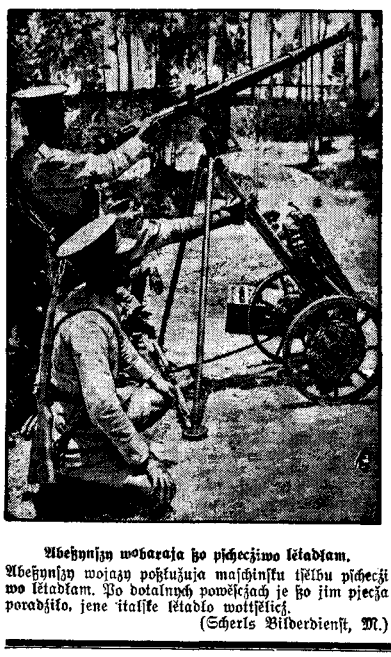
Přećelstwo mjez Cěskosłowakskej a Ruskej

We „Venkowje“, w nowinach cźěſkoſłowakſkeho miniſterſkeho pſchedſtyḋy běſche ẓo roſpraẃa wo roſrěčzowanju ſe ſchefom cźěſkoſłowakſkeho generalneho ſtaba Krejcźjom wocźiſchcźała. Pſchi roſmołwje tutón wo ẓwojich ſaczińſchczach pſchi połednim wopycze w Ruſkej pſchi kamuſchich manevrach powědaſche. Wón tam teẓ naſpomni, je maja ẓowjetojo naſlépje wuhotowane wójſko ſwěta. Prjedawſche napſcheczniwoſcźe mjes bolſchewiſtiſkim wójſkom a cźěſkimi legionaranſi ẓu ẓo pjecźa ſe ſtatwinu noweje Ruſkeje wumaſle. Wulka ſdalenoſcź mjes Ruſku a Cźěſkoſłowakſkej pjecźa teẓ njeje żadyn njedoſtatk ſa wojerſti ẓwjaſk. Sdalenoſcźe ẓdeńſa wjaẓy teẓe waẓnoſcźe nimaju ſa pryedy. Schef generalneho ſtaba ẓoda, to ſo jemu ſnamjenite ruſſe wożoby rjekte, ſo w Cźěſkoſłowakſkej pſchecźelu widźa a ſ ẓobom ẓwjaſkarja, kiž je ſpuſcźomny w dobrych a ſłych dnjach.

Hromadukładźenje gmejnow w Budyskim wokrjesu

Hižo wczera piſachmy, ſo ẓo w Budyſkim hamtſkim wokrjeſu ſ 1. nowembrom 225 dotalnych gmejnow do 129 nowych gmejnow hromadźe položi. Woſſewjenjamy ſu hromadźepokoẓene gmejny a jich dźěle.

1. **Brěſow**, Ssowrjezy, Wyẓoła.
2. **Boſchezy**, Nadźanezy.
3. **Bórł**, Małſzezy, Hněłoẓezy a Wownjow.
4. **Konjezy**, Kumſchizy.
5. **Kobliz**, Dobranezy, Njeſdaſchezy, Bécźicze, Cźiſchcźa.
6. **Komorow** pola Klukſcha, Kobjeli a Kupoſ.
7. **Komorow** pola Rakez a Trupin.
8. **Sejmizy**, Wjelkowy: Poczaplíſki dźěł, Wjelkowy; Cźerwjeno-Noſlíſki dźěł.
9. **Dobruſcha**, Pſchiſchezy.
10. **Dobroſchizy** pola Njeẓwaczidka, **Koßłow**.
11. **Drjezin**, Warnoſcźizy, Sdźar.
12. **Huſta**, Hołza.
13. **Hnaſchezy**, Sſtónkezy, Běłe Noßlizy.
14. **Hodźij**, Brěſka.
15. **Hrodźiſcźo**, Kortniza, Wichowy, Wujeźł p. Wósporta
16. **Wulka Drjewniza**, Mała Drjewniza.
17. **Wulka Dubrawa**, Brěmjo, Mała Dubrawa.
18. **Wulki Woẓnk**, Panezy pſchi Tuchorju.
19. **Budeſtezy**, Sahor, Kóſło, Khójnicźka.
20. **Hruboczizy**, Bónjezy, Lubjeńz.
21. **Hrubjelczizy**, Cźechorezy.
22. **Huczina**, Brěſyna.
23. **Wbohow**, Ssupow.
24. **Budyſchink**, Pſchiwoczizy.
25. **Maly Wjelkow**, Sajdow, Wulki Wjelkow, Libuchow, Cźemjerzy.
26. **Kluſch**, Sdźary, Salhow, Licháń.
27. **Rakezy**, Kamjenej, Jenſchezy, Nowa Wjeſ pola Rakez, Riża Wjeſ pola Rakez.
28. **Kubiſchizy**, Schekezy.
29. **Lemiſchow**, Strózа.
30. **Luh**, Khaẓow.
31. **Lupoj**, Lomſk pola Minakała.
32. **Lutobž**, Měrkow.

Abeẓynſzy wobaraja ẓo pſcheczíwo létadłam.

Abeẓynſzy wojazy poſtuẓuja maſchinſku ſtelbu pſcheczi wo létadłam. Po dotalnych powésćach je ẓo jim pjecźa poradźiło, jene italſke létadło wottſelicź.

(Scherls Bilderdienſt, M.)

Hanka

Powésć ſe Sserbow

wot Mikł. Andrizkeho.

26] (Pokraczowanje.)

Po pŕenim hrónczku mozy khoreho wopuſchczichu. S dyrkotom hudzenz hiſchcze ras po trunach pſchebehny, wumérachu ſwuki kaž bólne ſtóḋke ſaſkorjenje, a khora hłowa ẓo na ſnak położi. A wuczerjowej wocźi, kotrejž béſchtej hakle blyſkotałoj, ẓo ſpróẓnej ſawréſchtej. Lizow cźerjenjeń haẓnu. Pohnuty wokomik ſe ẓiwjatym ſahorjenjom bé ju do wobliczа ſtuſkał. Nětko bé po wſchém. Płowa ſchér wupiteie pjerſchcze ſtorhane ryẓy pſchikry, w kotrychẓ bé pokhowana wulka móẓ lubowanja a kuſt ſtruchłohry cźłowjeſkeho ſplaha. Sa pożłednim jednanjom ſawéſchł ſapadowańſche. Wuczerj wumrě.

Mała ſtwiczka woczichny. Kaž ſtrach pſched nécźim njeſnatym, a tola tak hobrſkim pſchitomnej żónſkej ſaja. Dimaj ẓo ſeſda, jako byſchtej ſ tam, hdyž ẓo kożo ſtojeſche, ſaſtłſchakoj duſcheny ſton. Wuczerj je dobédźił. Saẓo je cźicho. Majeſtoſcź ẓmjercźe je pſcheſchła.

Hanka pak ẓo nahle ſatorhny, a wótſje ſakſchikmywſchi, padny do nohow pſchecźeloweho koẓa: „Wón je wumrěł?!“

W tuttym wokomiku wichor ſtorcźi a mózne ẓo ſaprérwſchi wotraſy wokno, a cźerſtwa żiwa żołma ſymſkeho powétra ẓo do bydła pſchiwali, kotrejž bé ẓmjercźi ſ hoſpodu pobyło. A ſe wóẓy ſawuſchtej pjaj.

A ſtara cźeta běſche derje wéſchcźiła.

XVIII.

Dobry młody wuczerj bé w Kruſchojzach jara lubowany, do wutrobow bolejſche wſchéch jeho hinjenje a ẓmjercź, a zyła wjeſ jeho pſchewodźeſche a drje teẓ ſpłakny, hdyž ſwjadłe cźéło pſchepodawachu khłódnej, ponjerſtej pjerſchcźi na Kruſchojſkim drobnym ẓwjatym półku. Młodźina ſpéwaſche ẓakoẓny „ſtarliż“ po pucźu, nad rowom — a wona jenicźka drje nojjpéſchniſcho ſaby, hdyž ju ſa blido ſeẓadźachu a kóẓej ſawonja a załty ẓo ſadeſchu . . .

Hanzy bé najtuẓniſcho, ſ mozu bo jej ẓyły bo wócźkow dobywachu a ſ mozu je potłóczowaſche; pſchetoẓ ſe ẓu ſłóſtne jaſyki. Ssamo hdyž knjeẓ ſaraſ ſ khwalbu ju a cźetu naſpomni a ẓmérnymaj péſtonćzomaj ſa lubóẓcź ẓo dźakowaſche, njeſplakny — ani hdyž po ſłónczenych ſpéwach a réczach teẓ jeje prawiza ſa hruſłom ẓabaſche a wéſo kaſchcźa ſ błukim hłokom wotmołwi. Hiſchcźe Riſchi a cźeeje ruku poda, a mjelcźizy ſa macźerju pomaku domoj dźeſche.

Na dworje ſtejeſche derje ſnaty łohki woſyczk knjeſa ſyſika ſ Khocźebuſa. To pak nicźo noweho njebé. Hdyž dźe mózeſche ẓebi khwilku pſchidacź. rad ſe ſtarym Luboſchom ẓo roſmołwjeſche, wobdźiwujo ſ dobom ſcźerpnoſcź, ſ kotrejž bé ẓo ẓlepy ſtarz do twjerdeho wozuda podał.

Tónkrócź wéſo réczе jenoẓ wboheho młodeho „ſchularja“ naſtupachu, kotremuż ſwonjachu ſwonh. Teẓ tehdom hdyž macź ſ dźowku ſaſtupiſchtej, bé hiſchcźe wo nim récź. A wołeẓbje ẓo lékaŕ teẓ Hanzy dźakowaſche, ſo je dobry ſkutk cźiniła . . .

A nětko ẓo Hanka njedobdźerża. Wótſje ſapłaka, a ẓyſły ẓo ji ſ rękomaj lijachu, hdyž powédaſche wo poẓłednjej hodźinzy młodźenza, kotraż budźe jej njeſapomnita ſa cźaẓ żiwjenja. Pohnuty lékaŕ na hołeẓu hładaſche a nécźto w myſłach ſłóbowaſche. Hacź teẓ ẓo młoda wutroba njeje wużo khoremu pſchiputała, dyẓłi bé jej ſpomożno? Pokojeſche ju. Tola ſtaraj béſchtaj ẓo mjes tym roſchuſkotałoj, cźemuż lékaŕ njeroſumjeſche. Knjeſ ſyſik ẓerbſki njeroſumjeſche.

„Nó, a wój“, dźeſche, hotujo ẓo dale, „knjeni Luboſchowa drje ma hiſchcźe nécźto na wutrobje, ſchtoẓ mi pſchetokmacźicze, niẓ nano?“

„Haj wſchak, knjes doktoro, jenoẓ njewém . . .“ ſtary ẓlepy nan pomału wotmołwjeſche, kożanu cźapku ſ wucha na wucho ẓuwajo.

„Schto njewéſcze?“ lékaŕ pohonjowaſche, „jenoẓ ẓo njeboicze a praiscze, ſchto chzeze.“

„Knjes lékarjo, naſcha macź wſchak powédaſche, to by dobra pſchileżnoſcź ſa naſchu Hanku do Stſchadowa dała, hdyž byſchcźe chzyḋ tak dobry być a ju ẓobu wſacź.“ —

Tak ẓo ſta, ſo ſa maku khwilu Hanka w małym wozyczku pſchi knjeſu ſyſiku ſedźeſche; wona drje chzyſche pſchi pohonczu ſedźecź, ale pſchecźelny knjes to njedowoli.

Haj, pſches nóẓ bé ſyma do kraja pſchiſchła. Pódnik drje bé, a ſłote ẓwécźachu ẓo ſtónczne pruhi po wulkich wichorach a ſymnych deſchczach minułych dnjow; ale dobre Boże ſtónczko woſoſchcźe ſ wulkim mrótom ſpraẃenjenu morwu ſemju. Wéły „zokor“ pſchikrywaſche pola, kerki, ſchtominu, a kaẓ tyhaz błyſchczatych brillantow ẓo ſydoſcźe haj a hono. Powétr bé cźiſty a ẓaſny kaẓ ſchkleńza. Po ſmjerſtej dróły pak widomnje wjeſele ſaſnowańſche cźerſtwy kóń — ſeẓda ẓo Hanzy, ẓo njeẓedźe ſ nim ſam, ale leczi, ſ wétrom njeẓena. Knjes ſyſik wot bota mu niu pohłada a ſ radoſcźu ſpóna, ſo ẓo jeje błędej liczi cźerſtwjenitej, ſo módrej wocźi, hdyž wóſ-ẓo nimo pohonſchcźa mikny ſ jeho nowym rowom, ẓo ſaczémnjowaſcź ſaſo ẓo ẓwětlitej, a ſo pſchinarodźena młodoſtna wjeſeli myſłi ſ nowa ẓo wrócźa do kulojteho wobliczа. Jedyny raſ ẓo ſamo wótſje ſmějeſche, hdyž lékaŕ po ẓwojim ſe ẓortowa.

„Takle, holczźa, ẓo mi lubiſch“, lékaŕ rjekny, ſpohonjo ẓo poſmérnikujo. „Jenoẓ pſchezo wjeſele do módrych njeſtworjenjam ſtucha. Cźiſte cźoło, ſmérw a ſpéw, to ẓebi na waſchich létach khwalu. Bórcźcź, ẓo morſcźicź, ma to je cźaſa ẓoca na ſtary dźeń. A hdyż ẓo domoj wrócźał, teẓ toho mortwého ſ myſłkow wupuſchcź. Wbohi mużyczuerj je bjes toho dawno ſ ẓmjercźi ſrawił — njeſmi jemu łuẓ dobra była . . ?“

„Ja?“, Hanka pſchekhwapjena wotmołwi.

„Nó haj, ja dźe tak myſłach, ſo ſtaj ẓebi dobraj błyſk. S najmjeńſcha wuczerj tebi!“

„To ẓym derje ſnała“, Hanka proſcze a ſpraẃi dźeſche: „ale ja ẓebi jeho brała njebych.“

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

Maleschezy, Pluſnikezy.
Mleschizy, Wujezk pola Pomorz.
Minakat, Drohy, Wjeſzel.
Mitkezy, Strózjiſchezo.
Njeſzwaczidło, Holeſchow, Nowa Wjeß pola Njeßw.,
Lomſt pola Njeßwaczidła.
Delnja Hórka, Brésynka, Dobroſchezy.
Delnja Khina, Bosankezy.
Hornja Hórka, Cžorne Noßlizy, Mniſchonz.
Halow, Stachow.
Pomorzy, Wawizy.
Prézjezy, Myſchezy, Szulſchezy.
Pózchizy, Hora, Luzcz, Wétrow.
Khwaczizy, Dalizy, Jeſchizy, Kſchiwa Borſchcz.
Rabozy, Torozinza, Srézſchin.
Rachlow, Delany, Splózk.
Rakolby, Brésezy, Skanezy.
Radwot, Boranezy, Bronjo, Kantjena.
Ratarjezy, Scžijezy.
Rodezy, Bjedrusk.
Cjerwjene Noßlizy — bjes Wjelkowow Cžerjeno-Noßliſki dżel, Kanezy, Poczaplizy — bjes Wjelkowow Poczapliſki dżel.
Sarécz, Lahow, Banezy, Wbohow.
Sizezi, Hicjenk.
Sémochezizy, Delni a Horni Wunjow.
Sbjet, Cjelchow.
Spytezy, Lutyjezy.
Trjebjenza, Wadezy.
Wazjoń, Haßlow, Posdezy.
Horni Wujeſd, Ledżbożzy.
Wjeleczin, Wostaſchezy.
Worzny, Béla Hora.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 9. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Bóh mje wjedże
W prawym rjedże
Za wšě dny a lěta;
W joho rucy
Přeńdu ducy
Zloby, horja swěta. **Jakub Šewčik.**

— **Wo wjetrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 7, najwyſchſcha dnjowa cžopkota 90 ſtop. cžopkoty. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer plus 5, najniſſcha temperatura w nozy 9 ſtop. cžopkoty. — Sſylna ſiżina pola Islandſkeje k dołhemu kranju cžehnje. Na jeje krótkorańſchej kromje je ſo pſchi nawale ſymneho powětra deſchczowa pſcheſtrěń wutwo-rila, kiż je wyſchinu, kotrąż dotal nad ſrjedżnjej Europu leżeſche, trochu k ranju ſitóżkła. Symny powětr w na-ſtupnych ſtronach ſo ſ cžopłym powětrom ſetkajo njewjedro wulkitkoła. Po njewjedrje je wjedro trochu njeſtajny hač pſchijało. Pſchi wotżalenju deſchczoweje pſcheſtrénje ſpadk ſmějemy bórzy ſaſo pſchecželniſche wjedro, dokelż je wyſchina ſ połodnja naſchich ſtron pſchezo hiſchcże dojcz ſmi-ma. — Jutſje ſchtwórtk ſtómcžo 6,13 hodż. ſtpadża a ſo 5,21 hodż. khowa. Mężacżk ſkhadża jutſje popołdnju 4,10 hodż. a khowa ſo rano 3,44 hodż.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Swjetſcha khodobne, trochu pomrócżene wjedro.**

*

— **Jédne koło ſo kradło.** 28. ſeptembra 1935 popoł-dnju je ſo na tudomnym Pótſtim namésczu muzaze jédne koło ſnamki „WSU" ſ cžijſkom 559 737 kradło. Koło mé-ſche cžorne krożna, rune wobżidło, cžornej pſchimdale, bjele ſwjena ſ cžornymi ſnuzkami, cžornej błótoſchtkitaj, Torpedoſki ſamobéh, prédku cžerwjenu a ſadu ſchéru cžornu. — Wo ſdżelenje, hdże je koło woſtało, proſzy kriminalne wotdżelenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodże, telefon 2802.

— **Motorſke koło ſo kradło.** 7. oktobra 1935 wjeczor je ſo pſched tudomnej pſchemyſłowſkej ſchulu motorſke koło ſnamki „UT" kradło. Wono méjeſche ſpóſnawańſke namjo I-6065, krożnowe cžijło 1468, motorowe cžijło 31 592, béſche cžorne wobarbjene, 196 ccm. Schtóż może wo motorſkim kole nécžto ſdżelicz, ſo proſzy, ſo dy ſo pola kriminalneho wotdżelenja w Budyſchinje na Ortenburgs-kim hrodże, telefon 2802, ſamolkwit.

S **Raboz.** Pſchi wężerawſchim wubżehowanju koni ſpadny jedyn ſ koni dżełacżerja Wilija Nowotneho tak njeſbożownje do hłowy, ſo ſebi mozny ſtchaży. Też kótre ſuby ſo jemu pſchi tom wuraſechu. Prénju po-łoż poſtkcži dr. med. Dejta ſ Kubſchiz, na kotrehoż pſchi-ſoſ ſo njeſbożowny do Budyſkeje khorownje pſchewjezy.

S **Hornjeje Hórki.** Sſobotu dopołdnja wokoło 11 ho-dźin powětrom „Drjeżdżany" naſchu wjeß pſchelecża. Dóbył na wjeczornym horizoncże ſtojeſche, wobłétowaſche ſwe łétadło. Na Wowczej horje bé ſo powětrom tak kliſko ſemi puſchcżił, ſo ſebi kózdy myſleſche, ſo ło k ſemi pſchi-ńdże. Dżeżi a też dorofczeni thwatnje ſa nim ſpéchachu, hdy k pſchehwapjenju wſchěch ſo powětrom njenadżijo-hdy, pſchelecża milinowe powody, pſchelecża naſchu wjeß w khétrej wyſokoſcżi a ſłubi ſo ſa Lubinom. Wob-kładża i cžołmika ludżom pſchikiwacże, kotrijż ſa powětro-wym bżehżchu.

S **Mateho Wjelkowa.** Pjatk wjeczor wotmé ſo w na-ſej wży prénje ſacżémnjerſke ſwuczowanje pſchecżiwo pſchecżeſelſkim łétadłam. 1/29 hodźin wjeczor ſawu ſirena a hižo haßnykhu wſche ſwézy wo wży. W 9 hodźi-nach bé ſwuczowanje ſkónczene.

Se **Spytez.** Najſtarſchi wobydłeŕ zyłeje wokoliny, daloko ſnaty a wyſoko cjeſcżeny cżeſtny wjeſnjan na-ſcheje wży, Makſimilian Khroſtat, ponbżelu 7. oktobra ſwoje 94létne narodniny woſmwjeczi. Jubilar mó-je na dżéſapolne a ſ wulpéchom ſohnowane ſiwjenje ſhladowacz. Narodzi ſo 7. oktobra 1841 w Bélej Horje pola Worzyna. Jeho nan bé ſ hajnikom. W młodych létach pſchewſa kubło ſwojeho wuja, na kotrymż dołho hołpodarjeſche. W léże 1866 dyrbjeſche we wójnje wo-jeriſkim woſam pſchedpſchahowacż. Khróſtat bé dołhe léta ſ gmejniſkim pſchedſtejiżerjom w Spytezach. Ni-male 60 lét dołho hacż do wyſokeje ſtaroby ſmérzowſki hamt ſaſtamaſche. Też béſche ſ wjeſnym ſudnikom a dołhe léta ſ pſchiſużudnikom a pſchiſłażnikom pſchi pſchi-ſłażnym ſudże w Budyſchinje. Nětko je jubilar pola ſwojeho pſchichodneho ſyna Handrika a pola ſwojeje najmlódſcheje dżowki ſiwy, kotraż jeho ſaſtaruje. Dży-wajo na wyſoku ſtarobu je Khróſtakez nan hiſchcże dojcz ſtrony a cżity. Najradſcho bu 100 lét doſpéł. My jemu ſ zyłeje wutroby k tomu wjele ſboża pſchejemy.

S **Wjaſoży.** (Ssmjertne wobkhadne njeſboże.) Na ſtatnej dróży ſnapſchecża Bogtez inſtalaziſſkeho wob-khoda ſo cżeże wobkhadne njeſboże ſta. Do holczki, ko-traż po dróży na ſtronu do horniſeje wży béżeſche, woi ſadyj cżežity auto ſajédże. Też do młodeho muża bé auto krótko pſched tym jaſeł, pſchi cżimż tón padny a ſo khétro ſrani. Holczka tehorunja ſranjenja pocżerpi. W thorowni, do kotrejež bé ſpéſchnje pſchikhwatany ſa-nitetnik holzu dowjeſcż dak, je wona na ſwoje ſranje-nja wumréła. We wotomiku njeſboża liſeſche ſo ſ mo-zu deſchcz, tola njedżiwajcy teho bé ſyzłny wobkhad na dróży.

S **Delnich Pózkowow.** Tragiſke njeſboże ſta ſo nje-dżelu dopołdnja, pſchi kotrymż nékhdże 20létny njeſenje-ny, w Baldrijanezach (Bemsdorf) pſchiſtajeny a pola ſwojeju ſtarſcheju bydlazy Waltar Schlenkrtuw nahle wumré. Njedżeſche żebi we Wjaſożzy ſwoju dżéſkowu draſtu, jako jeho nadobo widliſchcża ſajachu a wón ſnak do wody padny. Jako krótki cżaſ po tym jeho pſchi-wuſni njeſboże pytnychu, bé jeho mjes tym Boża ruczka ſajała. Schlenkrich béſche pilny a wuſtojny dżełacżeż.

S **Njeſwaczidła.** (Samknjenu żeleſniczny ſawjeru pſchejéż.) Nésnik Oswald Ritter, kiż bé żebi hatle po-łodnju nowe motorſke koło kupił, ſajédże wjeczor 1/10 hodźin na żeleſniczny pſchekhodże do ſpuſchczeneje ſa-wjery, pſchekama ju a jédżeſche w runej mérje do ſo bli-żazeho żeleſniſkeho cżłaha a ſawadźi. 5 metrow daloko jeho cżah ſobu wlecżeſche, a potom Ritter bjes wě-domja ſ cżeżkimi ranami na hłowje a ſłamanej nohu leżo woſta. Motkamany łonz ſawjery pſchijédże do ta-żeſow lokomotiwy a ſo tak dołpolnje roſtuſkowa. Sa-nitetarjo, kotiż běchu hnydom k ruzy, poſticjichu prénju pomoz. Sajeſbożeneho, kotryż je jara ſtrachnje ſranjeny, ſu do Budyſkeje khorownje dowjeſli. Najſtarſze njeſe Ritter ſ motorſkim kołom hiſchcże prawje wobkhadżecz mohł, ſ cżimż je ſo njeſboże ſaminowało.

S **Njeſwaczidła.** Njedawno piſachmy, ſo je ſo dom, w kotrymż bydli cżłaſnikaſ Kokich, knjeſej drej. Bo-gelej ſ Wujeſda pſchedał. Nětko ſo nam łdżeli, ſo je ſo ſup rosbiła. Tohodła ſo cżłaſnikarſki wobthod w tu-tym domje dale powjedże.

Z **Khróſéte.** Njedżelu wjeczor woswjeci Khróſcżań-ska gmejna we wjesnej żurli třeći żnjowy dżakny ſwjedżeń. So hrozneho wjedra njenabojawſi bě ſo rjana liżba hoſci zeſła. Tutón wjecżork byważe tak prawje jónu za wjesnjanow ſamych. Khróſcżańſke „Jednota", kotraż raz wjecżorneho porjada porjeżái, zahaji jón z naſej narodnej hymnu „Rjana Łużica", kotraż ſo ſtyrihłósnje ſpéważe. K tomu přizamkny ſo ſpéw „Hanka budź wjeſoła!" Na to witaße bur Nowak z Wudworja w mjenje Khróſcżańskeje ſkupiny wſcżeh přitomnych nanajwutrohniſo a dżakoważe ſo „Jednoce" za jeje wupomoc při tutym ſwjedżenju. Kamjenſka kapała hudżeże po tym k wjeſelej rejcy. W přeſtawcy wuſtupichu BDM-holiča z nékotrymi derje předwjedżenymi narodnymi rejemi. Reje pře-wodżeże jedyn młody pachoł ze cżahacej harmoniku a holiča k tomu ſpéwachu. Dobrychu ſebi dżakapołne připóznaće. Też Jednota zanjeſy hiſcże ſtyrihłósnej ſpéwaj „Tam wyße Drjeżdżan jedyn knjez," a „Wjecżor je blizko." Wosebje mócny přiklesk pak żnjechu z němſkim ſpéwom: „To je tón dżeń toho Knjeza." Spéwy nawjedowaße knjez wučeř Cžernak wuſtojnje. Před ſkónczenjom oficielneho dżéla wu-njeſechu přitomni hiſcże tříkrócnu ſławu na wulkeho wjednika a kanclera Adolfa Hitlera a němſku wót-cżinu a wuſpéwachu němſki narodny — Horſt Wes-ſelowy — ſpéw. Dołho po tym hołdowachu młodźi

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dżél a přilopk Marko Smoleŕ a za nawżětki dr. J. Cyż, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyż w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna hlačina čo. 3 płaći

Hospodarski rozhlad

Ssejdu, 9. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendżelski punt	12,18	100 čěskosł. krónow	10,305
100 šwajc. frankow	80,92	100 franc. frankow	16,375

Barlinska burſa 8. oktobra. Na akzijowych wikach njemóżeſche ſo wężera jaſna tendenza wuwicż. Na ſpo-cżatku pſchedbjeżachu ſe ſtrony publika, dżiwajo na poſtup kurſow we ſaſchłych dnjach hiſchcże nékotre kupne ſta-ſanki. W dalſchim běhu pak móżeſche ſo ſyzłniſcha dżerżliwoſcż wobkedżbowacż. Burſowni wobkhodnizy ſwoje ſadżerjenje ſ tym woſprawnjeja, ſo je politiſke położenje Europy wożebje dżiwajo na roſſudżenja we Genfje w naſtupanju wotmużlenych ſanktijow pſchecżi-wo Italſkej thétro njejaſne. Renty méjachu pſchi po-mérnje małych wobrotach pſchecżelne witi.

Barliniſke żitne wulkowiki. Na Barliniſtich żitnych wulkowikach běchu nakupje młynow khétro wobmjeſo-wane, dokelż ſu wulkomitnyj pſchezy hiſchcże w dołaha-zej mérje ſaſtarane a też wobthod hiſchcże wulke ſkłady wobſchedżi. Maly dowós ſe ſtrony ratarſtwa njemeſkeje tohodła wliwa. Sa wumlěwańſke żita běſche też we prowinzy pomérnje mały ſajim, wurjadne pſchenicżne drużiny pak ſo lohko ſameńkjeja. Sa njekontingento-wane żita njebé w Barlinje ſajima, poſticżenja we pi-zowańſkej pſchenicy ſo we wjetſchej mérje wobkedżbowa-chu. Pſchenicżne a rżane muki ſo ſa wſchédnu potrjebu kupowachu. Wowż ſo do pſchetrjebarjow w mjenſchej mérje pſchidżeléſche, poſticżenjow w pizowańſkim jecz-mjenju a też we wowżu ſe ſtrony ratarſtwa bé mało. Dobre drużiny jecżmjenja ſa piwarńje ſo pſchi dobrych placżiſnach wotbywaju.

Wężera placżeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożi R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jecżmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,80 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaćizny na Barliniskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	8. 10.	7. 10.		8. 10.	7. 10.
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
ječmjeń now.	207-213	207-213	módre łuriny	7,75-8,25	7,75-8,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,15	8,15
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	—	—	jećna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rożku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płaćizny rěžneho ſkotu na Barliniskich ſkótnych wikach.

8. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach
Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 623.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lét	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picžowane ſtarſe	42
Mjenje picžowane wšěch ſtarobow	36 - 41

Byki: 229.

Połnomjaſne, wuroſcżene, najwjetſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódſe	42
Mjenje wukormjene młódſe a derje picžowane ſtarſe	42
Spatne	38 - 41

Jałojcy a kruwy: 1189.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lét	38 - 42
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	30 - 37
Derje picžowane kruwy a mjenje picžowane jałojcy	20 - 28
Mjenje a ſpatnje picžowane	—

Cełata: 2118.

Najlépše wukormjene (1. drużiny)	72 - 77
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62 - 68
Spatne (3.)	52 - 60

Wowcy: 4104.

Młódźe a ſtarſe wukormjene (5. drużina)	45 - 46
Starſe wukormjene (6.)	42 - 44
Mjenje wukormjene (Märzachſe) (7.)	30 - 40

Swinje: 2482.

Połnomjaſne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1 1/4 lét ſtare	51,50
Wukormjene	51,50
Mjaſne	51,50
Spatne	51,50
Rancy a kundrosy	51,50

Preſident ſtatneho hamta ſa żita.

Statneho poruczníka ſa żita a młynſke hoſpodarjenje, Hermanna Dażlera, je ſtatny a pruſki minifter ſa ſeżiwje-nje a ratarſtwo, R. Walter Darré, ſa preſidenta ſtatneho hamta ſa żita, piżu a druhe ratarſke wupłody powołał.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

kaž też stari k wjeselej rejey a zwostachu při prawej towaršnosći a rjanej zabawje hromadźe. Serbske kaž też němske ludowe spěwy klinčachu z wjesołych ertow přez žurlu. Z nimi so hakle te prawe wjesołe žiwjenje započinaše. Zawěsće bě so tu wšěm wulkotnje lubiło; knježeše tu tola woprawdźe dobra ludowa zhromadnosć po přeću našeho kanclera.

Z Khrósćic. Naš wjesnjan, bur a rězniski mištr Grofa woswjeći njedźelu w kruhu bližšeho přećelstwa ze swojej mandželskej swój slěborny kwas. Wšelake dary a wutrobne zbožopřeća běchu z dopokazom jeho woblubowanosće mjez swojimi sobućłowjekami. Póndźelu zeńdźechu pak so cyrkwinscy zastupjerjo a khěbtarjo w kwasnym domje. Je dźe hakle nic před dołhim časom za khěbtarja powolany. Jubilaromaj přejemy hišće dołhe lěta čiłosće a strowosće, zo byštej złoty kwas swjećił mohłoj.

S Wulkich Sdjarow. (Wo našchej kermuschi.) Ke powschitkownemu rosjaŋnjenju wosjewjamy, so ko kermuscha Wulko-Sdjarowskeje wosady lětša njedźelu 27. oktobra wošwjećeji a niz hakle 3. novembra, kaž je so to w Pschedźenatku smylnje wocźišchćjako.

S Khrjebje. Psched někotrymi dnjemi tudomny kowařski mischtr Emil Paul a jeho mandźelska Emma rodź. Lätschez swój šlěbornv twaŋ wošwjećischtaj. Evangelska ńonska pomoc jubilarow rano ſ kerluschemi swjeźeli. Duchowny Matthes w mjenje wosady a ńonskeje pomocy jubilaromaj sboże pschejesche. Wjeczor Khrjebjanska wohnjowa wobora swojeho sałožerja a gratoweho mischtra a jeho mandźelsku se šmólnizowym cźahom cźeczeschе.

*

S Wuhanczij. (Weigsdorf.) Póndźelu rano wokoło ¼4 hodźin sajeźe na kschižowanischczu, njedaloko „hórskeho hródźka“ autowy wobźeżer ſ Kumwalda do schtoma. Wschi tym so wołowy wjednik cźežko srani, so dyrbjeschе ko do Budyšeje khorownje dowjesć. 4 druhi sobujeźdźaju so tóžo sranichu. Auto dyrbjachu wotwlez. Policija swjesći, so so w aucze kakowe wopjena namakachu a też w blišej hrjebi wušłožki někotre kałowe hłóšcki. Sslědźi sa tym, kak tute wězy se njeschožom swižuja.

Se Zitamy. (Kruwa alarmuje wohnjowu woboru.) We Zitawskim pschedměrcze, Wulki Poricz mjenowanym, ludźo póndźelu do wulkeho roshoršenja pschiłdźechu. Ssrjedź pschipołdnja sawoła so wohnjowa wobora k wulkemu alarmej. Wohnjowi woborniźy khwatachu spěschnje k wosjemjenemu wohnjowemu městnu. Tu pak widźachu, so bě jich kruwa sa kuntku pomčka. Wěsche mjenuju pschecźiwo wohnjowolakej bodła a tak do alarmoweje sireny ſ mozu storczíta.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Palastowe dźiwadło. „Žona njesapomni“ mjenuje so film, kiž sawostaji pola pschihladowarjowa hłuboki zasčišchcź. Bohaty finanznik Jim Emerson załubuje so na towarschnym wjeczoru do rjaneje młodeje Mary Lane. Że to jenizki wjeczor, kotrzy móże jej wěnowacź, dokelž nasajtra wotendźe jako offižěr na franzowske bitwischćo. Po dołhich měsacach wrócźo so je swojim regimentom do Newyorka. Mary je mjes tym ſunka porodźiła a wocźakuje je žadosćzu swojeho lubeho. Ale tón ju nocźze wjazy spóznacź. Druhi kwět jeho wobdawa a bórzy swojeji też kwaŋ ſ druhej. Njesłožowna Mary jeho njesapomina. Sswoju wulku lubosćz wěrnje nětko swojemu ſunkej. Lěta fu saschłe. Hischcze jónu ju pschipad w Nowolemej nozy ſ Jimijom hromadu swjedźe. Wona pak nocźze jeho žiwjenišći běh mylicź a njeda fu tohodla spóznacź. Lěto posłischo leži Mary na ſmjertnym łožu a słónczuje napiša Jimijej list, w kotrymž jemu swojeho ſuna do schkita porucźuje. Jako Jimy k njej pschithwata, je hižo pschepodźe. Wona bě wocźi k wěcznemu měrej sanjdźelka. Woprawdźicze a na hnujace waschnje pschedstaja Margareta Sullanan njesłožownu Mary Lane. — Nětstre pódlanske filmy dopołnjuja widźenja hódny programm.

Centralne dźiwadło je pschedwidźeńcze rjaneho filma „Epizode“ podłěschiło. Hłowna hrajerka je Paula Wessely. Wona bu za swoju wuskopnosć w tymle filmje na mjeſynarodnej wustajeńcy we Benedigu ſ wyšokim nyntom wuſnamjenjena. Dra pschedstaja nam wurěsć ſ njeschožownych dnjowv inflazije w lěcze 1922 we Winje. Nusa žedźi na klinje njepomérnosće a broješkwa. Mamon wschitko wobkněja. Se swrěschczenjom banki je studentka Valeria Gärtnerez (Paula Wessely) nadobo wołchudła. Jej hrosy strach, so też łu kłostoje žwěło wulkomětła pógrěe. Tónle strach ſ cźažom spóšna a wotpokaże bohaczka Torresanija, kiž chze jej ſ pjenježnych wuskoczow pomhacź. W nałědowazej wulkej nuzy pak pschińdże Valeria tola na njeho wrócźo a wón jej to mytuje se sprawnej, nanowškej pschikhilnosću. Njedźiwajcy teho pak nastanu tola wschelke njelube schmatanźy. Valerina žiwjeńska kruťosć da jej słónczńje měra namakacź pschi boku nadobneho muža, kiž jej zu sa žiwjeńsku towarschku wuſwoli.

Budyske stawniske powěsće

wutoru, 8. oktobra 1935.

Narodźenja: 4. 10. Maksej Arthurej Rocze, budźišćanej, dźowka. — 1. 10. Pawołej Oswinej Nowakej, murjerjej w Spytezach, ſym. — 5. 10. Willijej, Edwinej Waltarjej Wusimanej, ratarjej w Brěžy, ſyn.

Wumrěli: 7. 10. Schlund, Jan Richard, pschekupski pschisłužbny, 26 lět.

Pschipowědali ſu: 8. 10. Kurt Maks Kschižan, chemikki dźěłacźeř, ſ Theodoru Marju Lorenzej, domjazej pschišłužbnej, wobaj w Budyschinje. — Kurt Hermann Rieß, mechanikařski mischtr, ſ Marhatu Helenu Wagnerej, domjazej dźowku, wobaj w Budyschinje.

Radio

schtwórtk, 10. oktobra ſłyschi ſo:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wschědneho programma: 11,05 ſa hospołu. 11,30 ſa burow. 16 popołdnischi konzert. 21 Filharonnikki konzert.

Lipik. Nimo ſnateho wschědneho programma: 16,10 Brahmsowy konzert. 20,10 sabawny konzert.

Hischcze ważne ſ dnjoweho programma: Köln 21 ſlote město. Frankfurt 21,35 ſe Schpanikeje. Stuttgart 21 Schumannowy konzert. Mnichow 19,30 Hudźbny drama „Tosła“. Wien 21 ſ Korutanſteje. Praha 21,15 orchestrowa hudźba.

Njerjane překhwapjenje

Psched dołhimi, dołhimi lětami je to było! Maka residenza H. bě žiło někotre njedźele najhóle rosbudźena a njemóžesche žaneho měra namakacź, pschetož knježeńcel poštałetny jubilej nastupjenja ſrwojeho knježeństwa žiwjeńcesche; wjeſole a błyschcza polne wotměnjenje hewak wostudźeho žiwjenja.

Mnohy zuſy wjeſchoho a wschitko, schtož měješche w krajiku teſ hišćeše nětajke mjeno, běchu do residenzy jako hoscźo pscheproſcheni. Na rózku Howneje a Kamjentneje dróhi wikowaš ſ ruczńymi tworami en groſ a en detail Jakub Klibora hydleſche, kotrzy bě ſ pilnoscźu a próżu zyle rjanę zamóženje nabył a běſche powschitkowne widźany. Wón by nětko njeſkónczńje wjele ſa to dał, by-li jónkrótcź, jenoż jónkrótcź pschi taſkim dwórſkim ſwjedźenju mohł pschitomny byc, kaž wožebni knježa residenzy. Tola tak jara hacź žebi teſ hłowu łamaſche, niczo jemu na mysł njepschińdże, kak mohło fo jemu poradźicź, jónu pódła byc. Tak fo ſwjatoczńoscze po nječim ſwojemu kónzej blížachu. Wulki poſłedni konzert ſe ſcźěhowaczym pyšnym wohnjoſtrojom na jěſorje w parku psched wschitkimi pscheproſchenymi hoſcźemi dyrbjeſche jubilej krónowacź a ſbohom ſłónczicź.

Hižo ſche rano tuteho dnja běſche Jakub Klibora njemérny. Sswjatoczńoſcze dyrbjachu fo potajkim pominuc, a wón njeběſ pódła był? Nět Wón žebi ſwój najlěpſchi cźorny wobleſ wupyta a trjebaſche nimale pół hodźiny, prjedy hacź krawata prawje žeđźeſche. Se ſwojimi myſlenmi potom tak prawje pschi dźele njeběſche, cźehodźa jemu wucźobnik blišo njepschińdże. W žednej hodźinje wjeczor fo słónczeńje na pucź do hrodu poda, psched kotrymž fo ludźo po ſtach cźišcźachu, fo bychu pschihładej hoſcźi pschihladowali a wołoſbne ſchkleńczane woły ſ „ah“ a „ow“ pokrowili. A ſ najatehu woſa někto teſ Jakub Klibora wulěſe. Na jeho mjeſnowczu dołżinje ſaldy ſtejachu, jako jemu dwórſki ſłužobnik duricźka wosa wocźini.

Słužobnikej pschi wrotach do hrodu wón hnadnje ſywótky dwaceźihrywnaź do ruki ſtłócźi, tak ſo tutón ſ tajkej darniwoſcźu zyle ſaſklepjeny wrota hrodu ſ wotmachom wocźini a Klibora, kotremuž běſche wokolo wutroby, jako by ſam pscheproſchemy wjeſch był, pokny hordoſcźe do hrodu saſtupi.

Powaźnje wón dale krocźo takle k pschichodnym durjam pschińdże, hdźež jemu ſaſo ſłužobnik wocźini a ſebi ſ pschecźetym mjeſnowczom dwaceźihrywnaź do ſaka tykny. Nětko Klibora hižo bórbot ſhromadźenych hoſcźi ſłyſcheſche a ſdalenu hudźbu. Jeho poſtawa fo hiſcheſe bóle ſruna a wutroba ſe wſchej mozu pukotaſche, jako fo pschichodnym durjam bliježeſche, hdźež błyſchcźaſy wobleſ wobleczeny ſłužobnik jeho ſ wulkimaj wocźowaj měrjeſche. Dwaceźihrywnaź ſ ſtecźemu raſej ſwoju winowatoſcź dokonjeſche, a pschicźinliwje jemu ſłužobnik ſ hłubokim pokonjenjom durje wotewri. S krutym ſtupom Klibora próh pschekroczi a ſebi zyle hordy rzekny: „Ow, jutſje potom zyle měſto wě, ſo běch, ja wikowaſ ſ ruczńymi tworami Jakub Klibora, we wjeſchowym hrodźe.“

Wón bě próh pschekrocził a ſłužobnik ſa nim durje ſacźini. S napjatej kedźbnoſcźu a wczijvnu na krajnoſcze, kotrež dyrbjachu pschińcź, fo Klibora roshładujo dyrbjeſche ſpóznacź, — ſo je ſ podłanſkimi durjemi hród ſaſo nuz pschešćił.

J.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Folgende Grundstücke sollen an der Gerichtsstelle (Saal 141) im Wege der Zwangsvollstreckung werden:

1. **Am Freitag, den 8. November 1935, vorm. 10 Uhr** (Za. 109/32): Blatt 142 des Grundbuchs für Miltel, Flurstück Nr. 100 des Flurbuchs für Miltel, Nr. 21 B Abt. A der Ortslíste (eingetragene Eigentümer am 15. März 1933, dem Tage der Eintragung des Versteigerungsvermerks: a) **Emma Auguste verw. Robschink** geb. Lehmann in **Miltel**, b) Versorgungsanwärter **Kurt Albert Robschink** in **Annaberg i. Erzgeb.**, c) Bäcker **Max Albert Robschink** in **Miltel**, d) Mechaniker **Richard Reinhard Robschink** in **Miltel**, e) Haustochter **Erna Hedwig Robschink** in **Miltel**, f) Haustochter **Olga Martha Robschink** in **Miltel**, g) Stütze **Olga Marie Robschink** in **Dresden**, h) Schneiderin **Elly Hedwig Robschink** in **Miltel**, geb. 15. 5. 1912 und i) **Alfred Manfred Bohot** in **Doberschau**, geb. 9. 4. 1924, als Erben des **Andreas Robschink** zur gesamten Hand), nach dem Flurbuch 9,5 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 11 971,60 RM., einschließlich 1746,60 RM. für Zubehör, geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 9300 RM.; sie entspricht dem Friedensbaurecht vom Jahre 1914 (§ 1 res Ges. vom 18. 3. 1921, GBl. S. 72). Es liegt inmitten nes Dorfes Miltel und ist mit einem massiven, nicht unterkellerten Wohngebäude mit Bäckereianlage und mit einem massiven Seitengebäude bebaut. Im Wohngebäude befinden sich im Erdgeschoß u. a. der Bäckerladen, die Backstube, der Heizraum mit deutschem Backofen und die Kaffeeschankstube und im Obergeschoß u. a. ein Vereinszimmer.

2. **Am Freitag, den 29. November 1935, vormittags ½10 Uhr** (8 K. 44/35): Blatt 262 des Grundbuchs für Bautzen-Stadt, Flurstück Nr. 229 des Flurbuchs für Bautzen, Nr. 59 der Ortslíste (eingetragene Eigentümerin am 9. Juli 1935, dem Tage der Eintragung des Versteigerungsvermerks: **Anna verw. Neugebauer** geb. Röthsche in **Bautzen**), nach dem Flurbuch 0,8 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 19 310 RM. geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 19 600 RM.; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Ges. vom 18. 3. 1921, GBl. S. 72). Das Grundstück liegt am Hauptmarkt Nr. 7 und ist mit einem Wohnhaus bebaut, bestehend aus Kellergeschoß, Erdgeschoß, in dem sich ein Laden mit einem Schaufenster befindet, drei Obergeschossen und ausgebauten Dachgeschoß, in denen sich je eine 3-Zimmer-Wohnung befindet. Die jährliche Miete für die nutzbaren Räume beträgt nach dem Schätzungswert 2200 RM.

Die Einsicht der Mitteilungen des Grundbuchamts und der übrigen die Grundstücke betreffenden Nachweisungen, insbesondere der Schätzungen, ist jedem gestattet (Zimmer 128).

Rechte auf Befriedigung aus den Grundstücken sind, soweit sie zur Zeit der Eintragung des Versteigerungsvermerks aus dem Grundbuch nicht ersichtlich waren, spätestens im Versteigerungstermin vor der Aufforderung zur Abgabe von Geboten anzumelden und, wenn der Gläubiger widerspricht, glaubhaft zu machen. Die Rechte sind sonst bei der Feststellung des geringsten Gebots nicht zu berücksichtigen und bei der Verteilung des Versteigerungserlöses dem Anspruch des Gläubigers und den übrigen Rechten nachzusetzen.

Wer ein der Versteigerung entgegenstehendes Recht hat, muß vor der Erteilung des Zuschlags die Aufhebung oder die einstweilige Einstellung des Verfahrens herbeiführen, widrigenfalls für das Recht der Versteigerungserlös an die Stelle des versteigerten Gegenstandes tritt.

Amtsgericht Bautzen, den 3. Oktober 1935.

Towafstwowski powěstnik.

Hudźbny wotrjad M. S. ma srjedu, 16. t. m. dop. ½8 hač 12 hodź. w Sorbskim Domje horka posedźenja. Thema: a) Nětčiši staw našeje hudźbneje kultury. b) Typiski naš ludowy spěw. Referent podpismowy Hoseo Inbje witani. Bj. Krawc, předsyda.

Kedźbu! Potrjechi wubjerk a wšitkich akademikow! Přichodnu sobotu popołdnju w 1 hodź. wótmě se wuběrkowe posedźenje. Njech pak też hewak wšitcy akademicy přińdu; přetož wulećimy po posedźenju, je-li je wjetšina za to, na Čornobóh! Hł. sekr. **Lichań.** „Zernička“ spěwa štwórtk wjeczor we 8 hodź. w Hućinje pola Nowakee. Přińdźe wšitcy.

Dirigent.

Wosebity tuni čah
12. a 13. oktobra 1935
ze Zhorjelca do Barlina

60 procentow zniżena jězdna płaćizna
(50 proc. hač k nastupnemu dwórnišću)

Tam a sem wot Lubija 3. rjadownje . . 7,60 hriwnow

Wotjědże 12. oktoora 5.18 hodź. z Budyšina
Wróći so 14. oktobra 3.33 hodź.

Rozjasnjace łopjeńka dostanjeće při wudawarjach jězdźeńkow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhodnaj hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Solventne wosebite předewzaće pyta jenoż w najlěpšim wobkhodnym dźele
Budyšina
na Bohatej abo Kěžorskej drózy
nowocźasnu
wobkhodnu městnosć
wotnajeć. Najeński pjenjez móże so po přeću zwěsćić. Poskićenja z płaćizmu a wulkosću městnosće njech so pod čo. 15 na wudawarnju „Serbskich Nowin“ zapodadźa.

Wjacy
a strowiš, **sadu**
změjeco, hdyž swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanomi šćitaco. Dostanjeće pola
Erich Winter
drogownja w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 14 :: Tel 2015

Fotograf Schulz
w Kamjencu na Budyskej dr. 10
je was kwasny fotograf
Telefon 472

Dźowku
pyta k 1. novembrej 1935
bur Wels we Wučkecach
(Auschkowitz)

Nazymska zhromadźizna
Maćicy Serbskeje w Budyšinje
Srjedu, 16. 10. 1935, popołdnju ½3 hodź.
1. Nekrologi
2. Přednošk: Překod Łužicy na Sakasku
3. Wšelčizny
Wotrjady: Dopołdnja wot 10 hodźin sem.
Lubje přeprošuje
Předsydstwo Maćicy Serbskeje

Nowotwarj. dom za jenu swój
je w Budyšinje na Arndtskej dróze k 1. novembroi k wobydlenju hódno na předań. Přihódna přiležnosć za mósnuse. Bliše zhonjace přez twařski mištr w Budyšinje na Jurjowej hasy 1, t. telefon 2

Přiłoha k čisłu 236

SERBSKE NOWINY

Srjedu 9. oktobra 1935

Wobhladanje měšćanskich lěsow

Kóžde lěto jónu měšćańšćanšay šastupjerjo do měšćańskich lěšow wujědu, so bychu pohladali, kak so lěšy wuwijeja. Prěni raz wobdźěli so na tuej pschehladzy šaršdjeny pjatk wyschši měšćańošta dr. Opitz a nowi radni knjeza. Hajništi mischtr Münchhoff postrowi wobdźělnikow we Wujeźku a poda pschehlad wo wulkosći lěšneho měšćańskeho wobšydstwa, kotreš 1138,37 hektarow wuczinja, ſ kotrychž je 53,23 hektarow pola a tuki. Po wjetšchinje rewěrje čorne drjewo rosće, a jenoš wokoło 50 hektarow liśćowe drjewo wopschija. Wobehje na Čornobosy je wjele naměšchaneho drjewa wšcheje staroby. Najprjedy drje pětowaſche so ſ někotrymi małymi wuwšaćemi jenož liśćowe drjewo, wjetšchi wunoschkow dla pak so w běhu cšasa čorny lěš nahoda. Tuto šapschimnjenje do pschirody je nětkoreš kuliš njepschijomnosće šobu pschinjeło, kaš na pschikład cźwilu mnischkow. Tola teš w pschichodźe budźe finanzny pschicźinow dla so hłowna waha na čorny lěš tkaš. We wjetschinje pak so cźiſte schmrěkowe lěšy wjazy nješadźeja, ale naměšcheja so je liśćowym drjewom. Hajniſki mischtr Münchhoff wujašni wliw tudyšcheho klima na schtomy a wulběhny nušnosu, so so schtomy ſ hłubokimi korjenjemi hromadze ſ tajkimi, kotreš šwoje korjenje niehłuboko w šemi rošcherjuja, měšcheja. Dokelž njemóžemy w lěšnym hospodarstwje šledowanje schtomow, kaš w rataršstwje šledźenje płodow naložeš, dyrbimy naše lěšy po pschirodnych sakonjach šadźeš. Naše čorne lěšy šu pódu sakitšake, tak so wjazy bješe wícheho we njej liśćowe drjewo a keŕcźi njerostu. Dospołne wulběranje špadaneho drjewa, wukopanje pjeńkow a korjenjow a wudrapanje ſtanja je ſ pschicźinu, so je so semja wucźerpała a wołhubła. Bjes ſtrowych pódowych wobstejnosćow pak njeje móžno, so stare schtomy ſtrowe šymjo wuplodźa, kotreš mohło so šame w šemi šapschimnyć a rosroš. W prjedawschich lětach so lěšniay na to wobmjeſowachu, so so buk a jedła, potajšim schtomaj, kotraj w khłódku roscźetaj, šamo rosmnožeschtaj. Nětko pak dže wo to, teš šchmrěk a chójnu, kotreš wjele šwětła trjebatej, po pschirodnym puću pod schkitom maćerščich schtomow pěstować. Ssuche lěta, kaš pošlednje, pak snicźa wšchě dobre wotpohlady tajkeho lěšneho wobnowjenja, tak so budźe dnje teš w pschichodźe nusne, so šo stare wobstatki spuschćeja a šo šnowa pošadźeja.

Pschi wobhladanju lěšow šo šwěrći, so šo hižo lětdźešatki dołho liśćowemu drjewu pschihłuschna kedźbnosć wěnuje a so hižo něhdźe 2 lětdźešatkaj dołho špadane šuche drjewo šo k polěpschenju šemje wužije. Je to jenicźke hnojenje, kotreš naše lěšy dóstanu. Psched lětom dyrbjachmy ša naše drjewowe hospodarstwo na 15 milijonow tóšnych metrow ſ wukraja nakupicź. Teš dźenża hischcźe dyrbimy žebi wjele drjewa ſ wukraja kupować. Hdyž šo wo to staramy, so tódy hektar wob lěto jenož jedyn kóšny meter drjewa wjazy wupłodźi. budźemy wot wukraja njewotwišni. So by šo to poradźiło, ša to bychu šo dyrbjeli wschitcy lěšnizy postaracź. Po pschehladanju lěšow wostachu hoscźo ſ Budyschina ſ hajnitkami hischcźe někotre hodźinki na Čornobosy we pschecźelnej šabawje hromadze. Měšcheanicki lěšny dezernent ſtronjan Matthes postrowi wschitkich wutrobnje, wožebje wyschicheho měšcheanošta dr. Opitza, kotryž ma wulki šajim ša lěšy, a nowych radnych knjesow. Swježelaze bě jeho wosjewjenje, so je ſ njepomjatnych cźašow loni lěšne šarjadniſtwo prěni pschełbytk ſ lěšow dozpělo a so w tutym lěcźe šo pschełbytk hischcźe wo něschto mało powješchi.

Zepjerański kij krala

Njedaloko Potsdama šlave burſke kubło leži, kotreš běsche šchtyri lětſtotki dołho hač do šnětoweje wójny wiceźne kubło jeneje burſkeje šwójby. Wot generazije ke generaziji w tutym domje špodźiwna šwjata wěz puścowaſche, kotraž šo nimo druhich wopomnjeńſkich wězow w rjenje wurěšowanej ſchini khowaſche: cźežki šepjerański kij ſ wudebjenym pschimadkom ſe ſkonowiny . . .

Tutón kij něhdy Bjedrichej Wulkemu ſłuſchesche, a wón na ſpodźiwne waſchnje do burſkeje šwójby pschińdże. Psched runje 150 lětami prawótz tamneho rodu jónu ſ cźežkej fóru žita do Potsdama na wiki jedźesche. Ssylnaj konjej wós cźehnjeschtaj. Tón jedyn pak běsche dźiwi a wupjerały a husto posała. Bur, kotryž chjbsche w prawym cźašu na wikach być, šo ſkónčnje rošhněwa a, dokelž běchu wschitke dobre ſłowa podarmo, trochu ſ ſchubom šapschimny. Tola podarmo — ſkoco hněwnje rjehotaſche a šaco posała. Teš bur trochu krucźišcho do konja bijeſche.

W tutym wokomiku pak cźujeſche, so něchtó jeho ruku pschimny, kruta ruka jeho ſa rukawu šhbny, a něchtó jeho ſ cźežkim kijom na khribjet bijeſche.

W najwjetšchim hněwje bur ſchubk krucźišcho pschimny, wobroći šo kaž dźiwi a chže ſchubk pschecźiwo nabděhowarjej šběhnyć — tu wón šwojeho krala na konju wuhlada, kotryž je šwojim šepjerańſkim kijom hněwnje hrožo šura pschšeo hischcźe ſa kabat djerjeſche.

Burej je ſtróžełemi ſchubk ſ ruki wupadny. Biedrich pak šawoła: „Cźhu jeho wucźicź, ſtót krjudowacź, Wón je dracź! Cźuje něšto, kak puki cźinja? Sbožo ša wbohe ſkocźo, so runje nimo pschindu. Wy jo na pošledk hischcźe šabił, Wón njeczłowjek!“

Pschi tutych šwarach šo bur njes tym šaco šmuji, cźim bóle, hdyž cźujeſche, so jemu krał njeprawdu cźiniſche, a dokelž bě šam šapyšliwy cźłowjek a měješche heju kaž dubowy pjeńk, wón na wokomik šapomni, so ma cźłowjek še šwojim krałom ſ cźešcźownoſću wobthadźecź, a wón hněwnje na krała šawoła: „Ho, ho! Knjes krało! Njech wón tola jónu špyta, wbohe ſkocźo, kotreš ma koscźe kaž želeſo a tola ſ měſtna njecha, ſ pschecźelnymi ſłowami k rosumej pschiwjeſcź!“

Krał žebi dołho njerozumyſłujo, daſche žebi ſchubk dacź a ſpytaſche nětko šam, wupjeraceho konja pohonjecź. Pschecźelne ſłowa njeſłuchowachu, tehorunja wschitko pratkanje ſ ſchubom. Kóń runja pjeńcź ſtejeſche, šo ſ měſtna njehibaju.

„Widźi Wón nětko, knjes krało?“ šo bur wuſměwaſche. „Widźi wón nětko, so tu ſ rjanymi ſłowami nicźo šo njeda wucźinicź? Wón by lěpje cźinił, by-li mje mojeho konja ſchwitkacź dał, hač so mój khribjet ſa awstriſke wójſko dźerži ako jón ſa bubon wobhładuje!“

Biedrich poſměwajo šo roshorjenemu burej mjeſnowcźi pohladny a rjekny: „Mi šo ſda, so je wón pschirodźeny wcźiſy, Wón šaprijschčka! Njech žebi nětkaſku hnadu ſa dostaſe puki wuproſy. Cźhu ju Jenu wopokaſacź.“

Tu bur šaco ſ žebi pschińdże a šwoje pschecźiwo krałej njepschikluſchne šadźerjenje hłuboko wołžarujo šnapschecźiwi: „Majeſtoſcź, njemějcźe mi ſa šło, so tak wótrje ſ Waſchej krałowſkej majeſtoſcźu rěcźach. Sšym šamožity muj a pjenjeſy njetrjebam. Ale chce-li mi Waſcha majeſtoſcź pschecźe dopjelnicź, tak proſchu: dajcźe mi ſepjerański kij, ſ kotrymž ſcźe mi łožu naměrił!“

Krał ſ hłowu tſchaſeſche: „Tu je kij. Ale ſchto dha wón ſ nim chce?“

„Cźhu jón khowacź, najmikoſcźiwiſchi knježe, ſa dźeſcź a dźeſcźidźeſcź, jako cźeſtne ſnamjo, a ſo mohł šo nad pukami wjeſelicź hacź do šwojeje šbóžneje šmjerſce.“

„Wón je ſpodźiwny khadła!“ šo Fridericus ſaſmja. „Ale niš jenož kij chcu jemu ſa puki dacź — Wón dyrbi teš ſchtwore ſa šwoje žito dóſtacź, kotreš tu na wiki wjeſe. Cźhu hnydom ludźi póſłacź, kotříž jemu žito wotewſawſchi pjenjeſy dadźa. A něchto njech mi kóń puki ſa ſto njewoſmje, teš krał móže po mylicź!“

Bur hnuty ſa krałom hladaſche. Hdyž hodźinu poſdźiſcho na Potsdamſke wiki pschijědże, hižo twórcźkaj cźakaſchtaj, kotraj jeho žito wotewſawſchi, jemu ſchtworu wicźnu płacźinu ſapłacźiſchtaj.

Sepjerański kij pak bur ſ cźešcźownoſću w šwojej khšini khowaſche, a praſchachu-li šo jeho dźeſcźi a wnuckojo ſa wuſnamom tutej dopomnjeńki, potom jim powědaſche, kaš je jeho wulki, ſprawny a mudry krał ſ nim pschebił a potom tuto njeprawo šaco wudobrił . . . j.

Dalschi šamér italſkich nadběhow ſ powětra.

Radijowa ſtajija abeſynſkeho hłowneho měſta Addis Abeba, na kotruž šo italſke wójnſke létadła bórſy šamérja. S tuteje pschicźiny šo kołowokoło kanowy pschecźiwo létarjam postajeja a ſa wojakow šo ſkhowy kopaja. (Plan. M.)

Zemja serbska — statok mój!

Powědańčko z ruskeho zajeća.

W Ruskej, w płódnej nižinje rěki Witaki, leži sydliśćo samsneho mjena. Wosrjedź tuteje wsy, w napol spadanej bróžni, bydleše tři sta němskich jatych. Běše to w nałetniku 1917.

Jeneho dnja wozjewi so pola ruskeho kommandanty lěhwa burowka. Měješe šěroke, połne mjezwoło, běše sylneho zrósta a wulkeje postawy. Praješe: „Knježe, dajće mi wójnskeho jateho, kiž mohł moju rolu wobdźěłać. Mam konja, kruwy, kozy, swinje, kotreš chcedźa być zastarane. Muž je hižo šěsnaće měsacow na fronće. Přińdże dnje nětdy zaso, tola njemóžu dłeje na njeho čakać. Trjebam pomocy.“

Burowka kroči pomalu nimo dwaceći muži. Wobhladuje sebi jeneho po druhim a wotwažuje. Chce jeneho měć ze sylnej ruku a z wysokim wutrobnom. Dyrbi zapřimnyć móc. „Pój tamle ty“, praji jenemu, kiž so ji prawy być zdaše. „Możeš dźěłać? .. Rozumiš z konjemi a kruwami wobkhadźeć? . . . Możeš teš něšto ruski, zo bychmoj so derje rozumiłoj? . . . Jeje módrej woči zhhladujetej so prašeju na njeho.

Tón, kotrehož sebi wuzwoli, bě připadnje Serb. Ruščinu bě w běhu někotrych měsacow swojeho zajeća nimale běžnje nawuknył. Słowjanske rěče su sebi jara blizke. Štóž jenu derje zamóže, nawuknje druhu hrajicy. Tak teš naš Měrko.

„Mam sam kraj a pódu. Sym tohorunja bur“, wotmołwi w dobrej ruščinje, štož burowcy napadny.

„Hdże je twój wóteny kraj, twoja domizna?“

„Prnska je mój wóteny kraj a Łužica moja wužša domizna.“

„Hdże je Pruska? . . . Što je Łužica? . . . Pój sobu. Budźemoj dźěłać a wo Łužicy so rozmołwjeć.“

Sedźitaj w małym panjewozyčku pornjo sebi na wuzkej descy a jědźetaj po njesměrnej ruskej runinje. Je wětřikojte. Tu a tam leži hišće sněh. Na njebju honja so tołste mróčele. Jenož druhdy předobywa so słónčko.

„Daj mi wotežki“, rjekny wojak. Hdyž muž a žona hromadźe jědźetaj, słušetaj wotežki mužej.“

„Njeznaješ puć.“

„Możeš mi jón pokazać. Daj mi wotežki!“

Pol wersty (ruska měra) rozmysli sej žadanje . . . hdyž muž a žona jědźetaj . . . potom poskići jemu wotežki. „Wzmi je“, praješe jemu je přepodajo.

Wojak sebi wodychnje: Nětko ma zaso konja we rukomaj. Sedźi zaso na burskim wozu. Je zaso swobodny. Jeho wóčcy tasatej luboznje pola a hona. A spokojny wón dźeše: „Kóń ma hnój na plecach přilěpjeny. Tón dyrbi preč. Kóń z hnojom na cěle — to je za bura njedostojne. Teš wós kwiči. Wóski dyrbja so namazać.“

„Čehoda mazać“, doda wona, „wšako so kolesa hišće wjerća.“

Wón so tomu směje. Směje so kaž hólčec a je hižo pjećatřicećі lět.

Puć je dale z hubjeńšk. Kolesa přepaduja w błóće a pahrobja. Wón wotskoči, přimnje konja za wotežku a dźe pódlu njeho. Majka jeho na šiji. Wostanje njejapcy stejo, wozmje horšć słomy z woza, sčini z njeje pucawk a tyknje jón konjej mjez wutrobno a komot. „Je pod komotom bolacy“, praješe, „dyrbi tak dołho w hródźi stejeć, doniž njeje wšo zažite.“ Přistupi k zadnjemu kolesej, zapřimny mócnje do stpicow a mlaskaše při tym z jazykom. Tak činješe cylički dołhi puć.

Burowka třase hłowu ze spodźiwanjom. Štoha to do muža, mysleše při sebi. —

Dny zańdźechu, tydźenje a měsacy. Burski dwór a statok ma hižo druhe wobličo. Njeje wjacy spóznać. Wšitko błyšči so z čistosću. Na zahrodnym płoće njepobrachuje ani tyčki. Čahaca studźeń je zaso w porjadku. Wozowe kolesa wjacy njekwičа a kóń na zaso błyščaty kožuch. Rola je wobdźěłana. Nětko njech Bóh luby Knjez k dalšemu swoje žohnowanje da.

Wječor při směrkach sedźitaj wojak a burowka na nowej česanej ławcy před khěžu a so rozmołwjataj. Zdźěła sedźitaj jenož tak bjezdźaknje a njeprajitaj ani słowčka. Njewěstaj hišće wjele wo sebi. Wón ju mjenuje Marja a wona rěka jemu Jan.

Jenu sobotu sedźitaj zaso na ławcy před khěžu. Ptački běchu hižo womjelkle. Nawječorne směrki su so před čěmnej noc uskhowale. Muž wuklepa swoju dopalenu trubku z plonej ruku, stanje a chce napřeco do konjenca. Spi w konjencu.

„Je hižo tak daloko?“ wona rjeknu. — „Powědaj dźěn hišće mi něšto wo Łužicy. — Što to je Łužica?“

Hłowa so jemu zwjeze a zhladuje do čěmnoty a do klina złoženymaj rukomaj widźi swój burski statok w dominje. „Sto chcu ći powědać“, wotmołwi.

Budyšenjo, wopytajće naše koncerty!

Sdawna žrm ma naſche rjane ſtare mĕſto tež cžile budyšne žiwjenje. Tuto niž jenož ſdjeržerſcź, ale tak dalokо kaž móžno hiſchcže ſpĕchowacź, je nuſny nadawk dsenſniſchcžo cžaſa, w kotrymž žo mĕſchczańſke ſarjadnjſtwo a MŠ-kulturna wobſada ſjednocžitej.

Schkoda, ſo koncerty loňſcheho lĕta njemóžachu pſchezo tón wopyt ſapjĕnacź, kiž ſebi ſaſkužichu. Tehodła žo dsenſa **zyle wobydleriſtwo Budyſchina naležnje proſyn: Pomhajcže tež tu nĕmſke duchowne kubło ſpĕchowacź! Wopytajcže koncerty!**

Rjana a hódnoſtna nĕmſka hudźba ma žo tež w pſchichodnej ſymje poſticžecź. Nadrobniſche dowĕdźicže ſ koncertneho plana, kiž je deleka wocžiſchcžany. W naſtupanju **zyrkwinſkeje hudźby** ſrjaduje žo wiele poſticženjow, kotrychž niſki ſaſtupny pjenjes tódenu ſaſtup ſmóžni. Schtož **ſwĕtowu hudźbu naſtupa,** ſu žo na prĕnim mĕſtnje ſažo **4 ſymfoniſke koncerty** naſcheho domjazeho orcheſtra ſwĕcžiſe, ſ kotrymž je žo prĕni hižo wocžera ſ wulkim wuſpĕchom wotmĕł. Dokelž pak ſu tſich wudawki wulke, móža pak žo wone jenož pſchewjeſcź, hdyž ſmĕja wopyt, kaſſiž ſebi po tym, ſchtož poſticžeja, ſebi ſaſtuſeja. **Tež poſticženja ſjednoczenſtwa pſchecželow wumĕłſtwa a MŠ-kulturneje wobſady** ſu hódne wobohacženje naſcheho koncertneho žiwjenja, ſa kotrejž ſarjadowarjam dźak ſ dobrym wopytom kluſcha. K tomu pſchiſłuſu ſtónczenje hiſchcže wſchelake towarſtwowſke koncerty, kiž maju žo tehorunja ſpĕchowacź. Nimo teho je žo njes druhimi poſticženjemi wjeczor wotmyſlił, kiž dyrbi myſlł **ludowieje hudźby,** kotraž ma w Budyſchinje tehorunja dobre mĕſtno, do ſchĕrſchich kruhow njeſcź.

Tehodła žo hiſchcže jónu wiſchitzy namołwieja:

Pomhajcže žobu, ſo žo cžile hudźbne žiwjenje w naſchim mĕſcže ſakhowa!

W Budyſchinje, 5. oktobra 1935.

Wyſchſchi mĕſchczanoſta. Dr. Opitz.

Konzertny plan ſa ſymu 1935/36.

A. **Zyrkwinſka hudźba.**

1. **Pĕtrowſka zyrkej** (Duchowne wjeczorne hudźby): Schtwórtk 10. oktobra (pſchecželowe hóſtne hraće, Günther Ramin ſ Lipſka); njedźelu 10. novembra; 24. novembra (ſmjertnu njedźelu, Bachowa h-moll-ſmſcha); 15. dezembra 1935; 5. januara; 2. februara; 8. mĕrza (ludowy žarowańſki dźeń); wutoru 28. hapreje a 12. meje 1936.

2. **W Marijnej a Marcžinej zyrkwi:** Njedźelu 26. januara 1936; Cžiſchi pjatk 10. hapreje 1936 (paſijonſka hudźba).

B. **Swĕtna hudźba.**

1. **Mĕſchczańſki orcheſter:** Pónđźelu 20. januara, pjatk 6. mĕrza a 3. hapreje 1936.

2. **Drježđźanſka filharmonija** (Móz ſ radoſcže): Pjatk 18. oktobra 1935.

3. **Sjednoczenſtwo pſchecželow wumĕłſtwa:** Pónđźelu 21. oktobra; 11. novembra 1935 (Drježđźanſki chór Kſchižneje zyrkwje; 10. februara 1936 (Barlinſki collegium musicum) a 23. mĕrza 1936.

4. **Wuczerſke ſpĕwne towarſtwo:** Sſobotu 2. novembra (50ſtwy žiwjeđeń); pjatk 6. dezembra 1935 (ludowy hodowny koncert) a 13. mĕrza 1936 (naſtwy koncert).

5. **Hudźbne ſwjatoczenjoſcže pſchednoſchkoweho wjeza MŠ-kulturneje wobſady, Budyſchin mĕſtneho ſwjaſka po wozſebitym porjeđe ſarjadowanjow 1935 36.**

Přilopk

Žodny pad pſchecželſtwa mjes ſwĕrjatami

je ko we wſy Silber (w Sprottauſkim wokrjeſu) pſched dlĕſchim cžaſom ſtał. Nojchcžeſ tóczy podbunu hoſpodař jene pſchekaſne wulehnjene kurjatko, ſo by pſchi žiwjenju woſtało. Najprjódy dŕje ſo tóczka troſchku wobaraſche, ale potom wſa kurjatko pod ſwój ſchkit a pĕtowaſche jo teſ dale, hdyž bĕchu młode kócžki na ſwĕt pſchiſchłe. Hdyž potom kurjatko raſ poſpyta, po kuchini ſo roſthođowacź, wſa jo tóczka do huby a njeſeſche jo kebžłowje wróčzo do koſchika ſ kócžkami.

Njewjeſcźinſti wjeczor ſ 32 zentnarjemi cžrjopami.

Wranihorſke mĕſtacžko Krónja je ſnate ſe ſwojimi hornczeŕſkimi tworami. Hdyž žo cžeſa, tam padaju tſchĕſi a hdyž žo hornzy dźĕłaja, tam je braka (Ausſchuß). Tež tutón hodźi žo „mudrje“ nałožicź, kaž je žo to w ſaſchłych dnjach wupokaſało. Na pſchedwakańnym wjeczoru jeneho dźĕłacžerja w hornczerni nakładžechu jeho towarſchſcho zyle cžeſžte auto ſ tajſej braku a dźĕłacžerjo druheje firmy cžinjachu ſ hiſchcže wjetſchim wjeſelom ſoſame. Shromadnje dojeđechu žej pſched njewjeſcźiny ſtatok a nanjetachu ji 32 zentnari braki ſ wulkim hołkom a haru pſched durje. Po ſtónczenym ſwjeđenju cžajiſche wóſnik cžrjopy wotwjeſcź, tola hoſcžo pſchecžiwo tomu proteſtowachu. Po jich pſchecžu dyrbjeſchtaj nawoſeń a njewjeſta ſamaj tute „cžrjopy ſboža“ wotwjcź, ſchtož je nĕkotre dny dołho trałło. Nadźijomnje wotpowĕduje ſboże młodeho para wulkej hromadze cžrjopow. — Tež pola naſ Sĕerkow je tutón wółborny naložł roſſĕcžerja a njerozumni łubjo namjetaja njewjeſcže cžrjopow do durjow, ſo naſajtra — na wĕrowańſkim dnju — cžrjopow dła ſ khĕže njemóže.

Dwaj morwaj pſchi autowym njeſbožu.

Cžeſke autowe njeſboże ſta žo njedźelu rano pola Elenda w Harzu, hdyž ſ wóſzom wozobami wobſadżeny auto ſ Braunlage pſchikhađžejo we wulkim ſawinjenju pſchi ſajeđu do Elenda ſ wulkej ſpĕſchnoſcźu do dróhoweho ſchtoma ſajeđże. Autowy wjednik, chemikaŕ dr. Karl Borbach ſ Weſterregelna a pſchitajeſi Franz Bendler ſ Egelna, bĕſchtaj na mĕſcže morwaj. Pjecź druhich wobožow ſ Weſterregelna je ſđĕła cžeſko, đźeła lohko ſranjenych. Jedyn ſe ſobujĕđžazych je ſtrózelemi wotenđźe. Morwaj ſo do Wernigerode dowjeſeſchtaj, mjes tym ſo ſranjenych do Weſterregelna wróčzo dowjeſechu.

Shubjena pſchichodna macź.

S Lahra w Badenſkej ſo podawk wo ſhubjenej pſchichodnej maczeri powĕda. Młody muž, kiž cžaſyſche ſwoje pſchichodnej maczeri wjeſele ſcžinicź, wſa ju ſ motorſkim kołom ſobu do dola rĕti Kinzig. Pſchi tom nawróčże pĕches horu „Schönberg“ đźiwaſche ſo koleſaŕ, ſo jeho motor na tutym đnju tak derje cžehnje. Sześčnje bĕ na wyſchinje. Hdyž pak ſo wobroczi, njemałko ſo naſtróſi, dokelž pſchichodna macź wjacy ſady njeje đźeſche. Hnydom ſo wróczi a nadeńđże ju cžiłu a ſtrowu pſchi mośće rĕti Kinzig. Wona bĕ pſchi ſlĕſenju **na ſadnje** žydło na ſemju padnyła, bjes teho, ſo by pſchichodny žyn to pytnył. Swojej pſchichodnej maczeri dopokaſa, ſo žo tu wo žadyn ſły wotpohlad njebĕ jednałło.

Khlĕb krajo žo do wutroby kałnył.

Na tragiſke waſchnje je rĕſniſki pomocznik Michał Huber ſ Waidenborfa pola Dirnkruta ſmjerzł pocžepiłł. We winizy wino ſchcžipawſchi, cžyſyche k ſwaczinje ſebi kruch khlĕba wotkracź. Pſchi tom jemu nóž ſ ruki wulecža a ſajeđże w blíſkoſcži wutroby do cžeſa. Młody muž tłóczeſche ranu ſ rukomaj hromadże a proſcheſche nimojeđźacy wóſ, ſo by jeho žobu do wſy k lekarjej wjał. Duzy pu pucžu pak dyrbjachu jeho ſ woſa dele wjacź, dokelž njemóžeſche wulkich bolocžkow dła cžiſchanje woſa inſiecź. Sawołany lĕkaŕ ſwĕcži, ſo bĕ ſo wutroba ſranika a ju hromadże ſaſchi. Tola jemu ſo njeporadźi, njeſbožowneho ſmjerczi wutorhnycź.

Sajeđcžeſcźena winowa kicź.

Njedawno pſchiđźe we wulkej roſhorjenoſcźi muž na poliſajſku ſtražu we Marienwerderu, cžyſny winowu kicź na blído ſawoławſchi: „Kicź je ſajeđcžeſcźena! Žadam ſebi, ſo by ju chemiſaŕ pſchepytała.“ Po pſchepytowanjach ſo jwĕſcźi, ſo bĕ wobjeđźeŕ ſahrody hiſo đĕſchi cžaſ pytnył, ſo ſo ſ jeho winowehu pjenka kicże krađnyła. Sſlĕđźeſche ſa tym, **kak by mohł** paducha łapnycź. Jedneho dnja tehodła ſebi wobjeđże rjanu kicź wotrĕſnj, ponuri ju đo niž runje ſkóđneje mańchiny, da kicźi **wulthynycź** a pſchiwjaſa ju potom ſažo kđžliwje ſ grotom na winowy pjeńk. Cžohož bĕ žo nađźał, ſo leż **woprawđże** ſta. Tež tuta kicź ſo pokradny. A nĕtko leżeſche pjecža ſajeđcžeſena na poliſajſkej ſtraži. Tak bĕſche ſo paduch ſam popadnył.

Ssmjertna plišta.

Jako Mĕrcžin B., kotryž bĕſche po powołanju ſ dźiwadle, wóndano wjeczor ſo do ſwojeho bydła wróčzi, **dyrbjeſche** k ſwojej ſrudobje ſwĕſcźicź, ſo je **žona** njebĕ žo w tak pózdnej hodźinje hiſchcže do wróčzika. Dokelž B. tež w mandżelſtwje njeſchcže **lu** ſtatiſta hracź, puſchcźi ſo hnydom na puć, ſo **ſwoju „ſapođźenu“** mandżelſku pytak. Nĕkotre **ny** do:ho ſtudźiſche žo po dróhach a hoſcžeńcach, tola **neho** ſlĕđa ſa ſwojej žonku njenamaka. Stónczinje **kolo** 2 hodźin w nozu ſaſtjeſche w cžemnej halzy **dźiwy** ſmĕch žony, kotryž bĕſche jomu derje ſnaty. **žo** widżeſche ſa tam ſtejazym autom por ſtejo a jeho **nu** we wobjecźu druheho. Prjedy hacž wobaj žebi **ſteinoſcže** dospołnje wujaſnjichcźi, mĕſeſche zuſy **wać** plištu na ſwojim lĕwym liżu ſđĕżo, kotraž bĕ **woprawđże** ſelena. A jeje ſkutkowanje bĕſche hórſ hacž móżeſche ſebi to nĕchtó myſlicź. Nózny poru (lubkat) žo po zyłej dołhoſcźi na błótnu cźihnyła ſ hłowu wo thódnikowy kamjeń dyri, tak ſo bĕ mĕſcže **morwy.** B. pſched pſchiſłażnym ſud w Nacžeſ pſchiđźe, kotryž jeho dła ſranjenja cźĕła ſe ſmjertnym wukónzom k 3 mĕżagam jaſtwa ſaſuđźi. Tón pak ſ tym njeſpokoji, pſchikrócźi do revišije a pſchi nowej jednanju žo wuwinowa, hdyž bĕ wĕżywuſtojnju pſchi ſo je pliſtu w najwjetſchim roſhorjenju lubkarjej na łożiſ.

Mulatta, kotrehož nichtón nocže.

Cžornuſchkeho mĕſchenźa, kotryž ma mało cžornych zy klinczaje mjeno Franz Schmidt, je na pólſtej ſe ſtrażmiſchtr ſajał. Pólſki ſud jeho dła njedowoleneho pſchekroczenja mjeſow k 3 njedźelam jaſtwa ſaſuđźi. Be kelž njemĕſeſche paża. Pólſke wyſchnoſcže pak nje đźachu, ſchto ſ nim ſapocžecź, hdyž ſwoje thłoſtanje wu ſebi a hižo nĕtko ſebi hłowu łamaja, hđże mulattu p tom pólcźelu. Po ſeho wudawanju je žyn bĕżeło, ko ſtĕre Awſtriczana a cžornjeje macźerje. Domiſna latty Schmidta je nĕhđuſcha nĕmſka kolonija w merunje. Po wójnje ſłużeſche w Franzowiſkim wójſ ſ kotrehož pak cźekny, hdyž bĕ jeho pokł w Poſaarſk S Nĕmiſkeje jeho po pſchepruhowanju jeho perſonalijow do Rakuſkeje pózłachu. Awſtriſjy pak ſwĕcźichu, ſo nanowym ródnym mĕſtnje do Cźĕſkoſłowakſkeje ſłużb Tola tež tam njewĕđźachu ſ nim nicžo ſapocžecź a đźachu jemu, ſo by druhđże wucźeł pytał. Na to bĕ njeſtrajowanym mĕſtnje pólſke mjeſy pſchetrocźił. Ta nĕtko ſebi, ſudnikej bĕ jeho ſtawiſnu roſpowĕdał. la nima pſchi ſebi žadnych papjerow, kotreż mółke je wuprajenja wobkrucźicź. Wón ſebi jenicźke pſchek bychu, njeſmĕł-li w Pólſkej wołtacź, jeho do kaſſehołtſk kraja pózłali, na žadyn pad pak do Franzowiſkeje. kelž tam ma cźeſke thłoſtanja dła wopuſchcźenje kho hoje wocźakacź.

Bratraj ſ Lenſa.

W Franzowſkej podawſna dweju bratrow ſ ſamej ſbudži, w kotrejž bĕchtaj ſo ſpockatk wójny w 1914, hdyž dyrbjachu tuto mĕſto Franzowſojo puſchcźicź, roſeſchłoj a nĕtko žo po wjacy hacž 20 lĕtach ſ pożrĕdnjitrowm wyſchnoſcźow ſažo namakaſchtaj. dyrbjeſchtaj w lĕcže 1914 ſ Lenſa cźekneja, bĕ jedyn hółzow 3 a druhi 10 lĕt ſtary. Młódſchi ſthori a pſchi đźe do hoſpody, hdyž ſej jeho macź pſchijaſchu. Na we wójnje padny a ſtarſcheho bratra po macźerſ wumrjeczu zuſy ludźo jako ſwojeho pſchijaſchu a wu łubkachu. Młódſcheho bratra dachu do ſyrotn nje. Hałle nĕtko je žo ſtarſchi bratr na ſwojeho ma ſcheho bratra dopomnił a ſ pomozu wyſchnoſcže ſa ſłĕđźeſche. Jeho próza mĕſeſche wuſpĕch, pſchetoż ſ jeho bratra w małym franzowiſkim mĕſtacźku jako nibuđźewcže wjedniła namała.

Hamtſke woziewjenie z Budvšina.

Die Geſchäftsſtäume des **Standesamts** befinden ſi vom 10. Oktober 1935 an im **Gewandhauſe,** Jenſ Lauenſtraße 1. Am 9. Oktober werden nur dringli Sachen erledigt.

Bautzen, 7. Oktober 1935. **Der Oberbürgermeiſ**

„Maš doma tež mandżelsku?“

Jeho myſle bĕchu cyle doma. — Wóz jĕđźeše klepotajo nimo po wuzkim wjeſnym puću. Na wozu ſteji kašć, přikryty z kwĕtkami. „Wona wumrĕ . . . mĕješe . . . “ nadobo zrudnje womjelkny.

„Cheeš-li hiſče nĕſto jĕſć“, praješe kaž z cunim hłosom a postany. „Haj, wſudźe je tosame. We Łužicy, kaž też tu. Ludźo lehnu so na smjertne łožo, hdyž je jich čas přišoł.“ Njehladaše při tym na njeho. „Njetrjebaš tola přeco na to myslić a sej wutrobu ćežku činić, Jano. Nima to zmysła.“

Na ćmowym lĕćnym njebju błyščachu so hwĕzdy. Zymna mokra nazyma ćehnje do kraja, njebjo połne ćmowych wisatych mróčelow. Burowka dosta list. Wjerći jón we swojimaj hrubymaj rukomaj. Potom so směje. Ani pismika njemóže wučitać. Kak by to zamohła, hdyž tola ženje čitać nawukła njebě. Jan pak njebě hišče ruskeho pisma wĕdomy, hdyž jeho nichtó nawučić njemóžeše. Burowka wza wokoło šijine rubiško z wĕsadła a dźĕše z durjemi won.

„To je nĕtko tak“, praješe Woljoški, wjesny „pismawučeny“ a wjerćeše kóžde słowo dwójcy w hubje . . . „to je nĕtko tak, zo Petja, twój muž, zaso njepřińdźe . . . Bĕše jara zmužity, pisaja.“

„Tak . . .“ praješe wona, „tak . . . “ Ji bu sucho w šiji. Jstwa so ji wjerćeše před wočomaj kaž karusel. „A kóžde słowo je wĕrne, kiž prajiš“ praješe so po khwilcy bjeze wšeho zwuka. Wón nygny. Mjelčo wza sebi swoje rubiško a motaše so do dešćika . . .

Tydźenje, měsacy dołho padaše sněh na čichi dwór w Ruskej. W nocy rujachu wjelki. Jan ma rucy połnej dźĕła, zo by wuhłódnjene zwĕriska wot dwora wotdĕrżował. A potom so jemu styskaše po domizinje. Sylniše, wutrajniše z kóždej hodźinu. Mój Božo, dny drje někak zańdźechu, ale te dołhe nocy, tute ruske zymske nocy. Jena je dlĕša hač druha a wšitke su bjezkónčne. Z wotewrjenymaj wočomaj leži, ze spinjenymaj pjasćomaj a mohł wótře wołać z luteje žadosće za swojej dominzu, za lubej Łužicu.

„Člowjek njesmě nastajnje z rukomaj žedźo za tym hrabać, štož mĕć njemóžeš“, rjekny jeneho dnja burowka, hdyž jeho takle honjo, z khorym wóčkom khodźić widźeše. „To woslepnje wóči, zo njewidźitej, štož so jimaj zdobneho poskića. Mój luby božičko, žiwjenje dźe dale.“ Steješe wosrjedź jstwy, z nad hrudźu paženymaj rukomaj a z pozběhnjenej hłowu, kaž by před hladaćłom stała, kiž wot nĕkotrych dnjow sem na hozdźiku na sćenje wisaše.

„Haj“, znapřećiwi. Dźĕše do konjenca, wobjimaše z wobĕmaj rukomaj šiju konja a powĕda jemu z třepotatym hłosom wo rjanej Łužicy. Konje su Bože stworjenja, z nimi móže wo wšĕm rĕčeć.

Ma prawje, žiwjenje dźe dale. Nalĕtne słónco hłada z kóždym dnjom přećelniše. Lodowe swĕcy padaja z třěchow kaž kwĕkacy krystall. Z połow wěje lubozna wóń zworanych brózdow.

W bróždźi, spody syna, namaka burowka jeneho dnja wusmahnjeny nakhribjetnik. Bobatstwow w nim njebě. Někotre kruchi nad wohnjom praženeho khlĕba, jena błeša a trochu nawótřeneho kowa. Nĕ, drohotnosće to njebĕchu, ale tola wĕcy, kotreż su trĕbne, hdyž chceš so na dołhi puć podać. Mjeńšiny dołho steješe a wudźĕraše na prošerske wĕcy a mysleše: Nĕtko dyrbju k wjesnjanosće a jemu rjec, zo chce wójnski jaty ćeknyć. Tak sej předpismo žada, tež čas. Ji kolenje třepotaštej. A mjez tym, zo nakhbjetnik zaso pod synom zahrjeba, kulachu so ji zy po tolstymaj licomaj z luteje lubosće a bol dokelž bě Jan cyle hinaši hač Petja . . .

Haj, Jan běše cyle hinaši. Dočaka naléco, pa zwora rolu. Dźĕłaše a dřješe so wot zaźneho ra hač do pózdnjeho wjećora. Hdyž bě wšu rolu přih wał, wućahny nakhribjetnik ze syna a pra „Takle, nĕtko pónđu.“

Marja zhladowaše na njeho, cheyše nĕšto r tola so ji słowa w šiji hačachu. — Wobroćiwši dźĕše po brunaću w konjencu, storči wóz z kó sydny so na wuzku desku a praješe: „Dowjeza kóne puća, Jano.“

Wječor bě čoply a čichi. Na konju kwiceše k ny grat. Nad zdalenymi hórkami zmahowa skhadźacy serp měsačka. Kak zrudny wječor, my še wona. „Chceš traś wotežki dźerżeć, Jano?“ pra so po khwili.

Wón so zastróži. Jeho mysle bĕchu hižo da w dominzje. „Nĕ“, wotmołwi, „tamle hdźež so lĕs počina, wulĕzu. Wot tam pónđu . . . šešć, wósm dźenjow . . . potom budu w Němskej a bórz Łužicy. Dźerż jeno wotežki, njeje wjacy hódnje

Wona mjelčeše.

„Njezabudź tež hrólźne durje w nocy za praješe hdyž wulĕzy. „Njemóžeš wĕdźeć . . . M zamče lĕtša čelo. Kedźbuj, zo wšitko so derje por hdyž jeje čežka hodźina přińdźe!“

Steješe při wozu a nygaše. A widźeše jeho k z wulkimi kročelemi. A nygaše hišče, hdyž b wječorne smĕrki jeho dawno spózrĕle a ruske ł kiž so njeskónčnje čahnu kaž wulke morjo. . .

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 237 — Budyšin — Štwórtk 10. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Wjednik skutk zymskeje pomocy wotewril

W Krollowej operje w Barlinje je wjednik schtwórtk 9. oktobra pschipoldnju w 12 hodźinach skutk symskeje pomocy 1935/36 wotewrił. Hdyž wjednik do Krolloweje opery jědźesche, SS-mužojo jeho pucź wobrubjachu. Psched Krollowej operu běsche žo cźestna kompanija cźelneje standarty sestupała. Krollowa opera žama běsche žo sa wojny dźeń hódnje wupyschiła.

Pschi wotewrjenju skutka symskeje pomocy běchu dźěłacźerjo sastupjerjo z cźele Němskeje, pschibližnje 12 000 Hitlerskeje młodźiny, politiscy nawjedowarjo, SA- a SS-mužojo, pschibližnje 600 němskeho wójska, wójnskeho namórnistwa, wojerskeho létarstwa, žony NS-žónstwa, wodźace wožobu z hospodarstwa, wědomosće a wumětstwa, strótka sastupjerjo wschitkich ludowych worschtow, pschitomni, so bychu znowa wolu wopokazali, so chcedźa žo tež se skutkom sa nowy skutk symskeje pomocy sastajicź.

Statny sekretar Funk manifestaziju sa skutk symskeje pomocy 1935/36 wotewri a rjekny, so žo někotre tśeźi kóžej wulki pomocny skutk němskeho ludu sapoczina. Wójsko mjenowanych dobrowólnych pomocnikow steji pschihotowane. Wuspěchi skutka symskeje pomocy móža žo jenož z tym wulośicź, so wón na podkóžku noweje ludoweje schromadnosće steji.

Potom žo

němski minister dr. Goebbels

rjekowa jimasche. W sawodze swojeje rěcze rozłoži, so němski lud dźensa tohodla k swojemu wjednikej steji, dokelž tu jón wuspěchi jeho knježerstwa pschepschedźe. Jenož jeho blischi zbudźaćerjo wědźa, kak wulke starosće je wjednik dla pschichoda němskeho ludu nošył a hischcze nošy.

Hižo prěni skutk symskeje pomocy němskeho ludu běsche najwulkotnischa pschipravna, kotruž stawizny dotyka znaju. Minister žo pschećiwo kritisowarjam wobroći, kotiž njeźu do wuspěcha tuteho skutka wěrili. Potom wón někotre licźby naspomni. Skutk symskeje pomocy 1933/34 měješe hischcze 16 000 000 ludźi sastarać. Lońschi skutk symskeje pomocy měješe pak jenož hischcze 13 800 000 na starosći.

Skutk symskeje pomocy 1933/34 je žo na 6 měźazow wupschestrěł a je 358 milijonow hriwnow wunjesł. W lecźe 1934/35 je žo jenož w 5 měźazach kromadźiło a njeźiwajźy teho žo licźba darow na 367 milijonow hriwnow powjetschi. Sarjadniske wudawki žu žo hischcze bóle pomjenschike. Wone wucźinjachu jenož 3 407 000 hriwnow pomjo 3 414 000 hriwnam lěto pryedy. Nježdy žo w spomnjeźetstwje 8 hač 10 prozent sarjadniskich wudawkow wobliczeschce. Skutk symskeje pomocy pak je žo ſ 0,93 prozent wudawkow pschewjedł.

Hospodarski wusnam skutka symskeje pomocy žo njeźiwe pschepósnacź. Dokelž žo tu wjele wězow trjeba, žo ſ nim wotbycze tworow na strowiscze waschnje rjadnje a žo bźeło wobstara. Sdobom je žo tym krajinam, hdyž je wožebita nusa, wožebje dźeło pschiwobroćiło.

Hinak hač dobrozeſtstwo minjeneho ſystema nazionalsozialistiski skutk symskeje pomocy jara derje strach spóźnawa, so žo ludowej schromadnosći ſ pschewulkimi žadanjemi asozialnych elementow sejschkodźi. Tohodla je tu hódnje ſwubjeru. **Schtóž njeźiwajźy posticzenja skladnosće k samosataranju abo teſ k małej pomocy pschi skutku symſ-**

Sacźuje schromadnosće a woporniwosće tež lětša wu-**altohol a druhe wužiwadła saměni, žo rasnje je skutka symſeje pomocy wusamknje.**

Hischcze bóle hač loni dyrbi žo mužſt kuńćistwa pschi skutku symskeje pomocy do luda sakorjenicź. W pomocy njeś žuźodami może žo skutk symskeje pomocy hódnje wudospolnicź. Nihdźe njeje demokratija źiwischi a nutrnischi poćah ludu k swojemu knježerstwu wutworiła hač nazionalsozialismus w Němskej. Dr. Goebbels na końcu wjednika proschesche, so by němski lud k nowemu skutkej namołwił.

Jako běsche němski minister dr. Goebbels swoju rěcź skóncził, statny sekretar Funk wojerei:

Wjednik ma słowo

Ma to wjednik ſ prěnjeho městna knježerſtwoweje lawki postajny a žu na rěcźnistu tribunu poda. Nadrobnje a bóžnischo a móznischo rěcźo wón wobras smutskowneje njepschesćejenosće ryšowaschе, pod kotrejž němski lud pryedy cźerpjeschе. Wjednikowe ſłowa móža žo tu we wěstym nastupanju stawiſna nazionalsozialisma mjenowacź. Wón tu wulke a wěcźne ideje, na kotrež žo nazionalsozialismus zakoźuje, hischcze raz rozłoži.

Po ſwojich pschihotowańskich rozłoženjach wjednik wo nuſnosći skutka symskeje pomocy rěcźeschе, wo ważnosći dnjow jenohornjeje jědźe, kiž žu dźensa cźesto dnjy němskeho naroda. Wschitkim pak, kotiž žo na měrlubowazu nazionalsozialistiſku Němsku pschecźo hischcze pschihlodźuja, wjednik wotmołwi, so skutk symskeje pomocy wójnu wosnamjenja, kotruž Němska wjedźe. Nazionalsozialismus **najwjetſche dobywarſtwo ſwětowych stawiſnow pschewjeduje,** pschetož wón chce němski lud dobyć.

Ehromadźeni wjednikej pschi jeho rěcźi husto pschikleskachu a wołebje na końcu jemu schumjazdy pschiklesk napschecźo rjeſche. Wjednikowa rěcź je wutroby luda sapschijała, so je wojowanju pschećiwo Hodej a symje dobbcze wěſte. Kaž pschi jeho pschijědźe tak lud wjednikej teſ pschi jeho wotjědźe ſ Krolloweje opery holdowaſche.

Přez 6 milijonow hriwnow na prěnim dnju

W ſamźnej hodźinje, jako wjednik skutk symskeje pomocy 1935/36 wotewri, běsche teſ hižo zbyły rjad darow ſe wſchěch dźěłow wobhdleźiwa a mnohich organizazijow dóschło. Mjes organizazijemi steji němska dźěłowa fronta ſ milijonom hrivnami na prěnim měſtnje. Statne wobedźerſtwo nazionalsozialiſtiſkeje ſtrony dari 500 000 hriwnow, saſtojnizy a pschiſtajeńzy němskostatneje żelezniży milijon hriwnow at. Mnoho firmow žo tehorunja ſ nahladnymi daramі wobdźeli.

Namołwjeni k skutkej zymskeje pomocy

Němskostatny hamtſki nawjedowaŕ skutka symskeje pomocy:

Skutk symskeje pomocy też lětša pschećiwo Hodej a symje wojuje. Jako sawodne napraſwy žo ſběrki zyroby ſa skutk symskeje pomocy hižo někotre pschewjedu. Dotal

ſwučene nasymske ſběrki wuſtajowo a pschipraſwow konfezionalnych ſwjatkow a Němskeho cźerwjeneho kschija pak žo lětża njewotmětża. Sa to pak žo wuſtawy a pschipraſwy we wobłuku skutka symskeje pomocy němskeho ludu sastaraju.

Sacźuce schromadnosće a wosebnosćej też lětża wuspěch skutka symskeje pomocy ſwěrjachu

Hilgenfeldt,
němskostatny poruczeńz sa skutk symskeje pomocy.

*

Dr. Ley namołwja k skutkej symskeje pomocy.

Towaršchojo němskeje dźěłoweje fronty! Wjednizy dźěłaŕjow a dźěłaćerjo! Wjednik wotewri 9. oktobra 1935 skutk symskeje pomocy 1935/36. Schtóž dyrbjesche léta dołho nuźu na ſwojim cźěle sacźuwacź a je někto pschi nazionalsozialiſtiſkim ſtatnym wjednistwje jako k dźěłu a chlěbej pschiſchoł, może ſapschijeć, schto rěka, hdyž milijony potrěbnych ludowych towaršchow na naſchu hotowosć k wuprowanju cźakaju.

Jako dźěłaźy němſky cźłowjekojo nochcemy dowolicź, so druſy tradaju a ſymu mrěju w cźaſu, hdyž je nam możnosć wěſteho bycźa ſawěſcźena. Towaršchojo! Nusa druhich je tež naſcha nusa, my, kiž ſmy w němskej dźěłowſej froncźe ſjednoćeni, chcemy jako wěs ſwojeje cźeſcze wobhladowacź, so budźemy bispschcźaty pschikład woporniwosće, a ſo ſbohom ſ dopjelnjenjom ſwojeje winowatoſcze dopokažemy, schto narodej dołžimy.

Dźěłaćerjo cźoła a pjaſcze! Też lětża ſwěrej pschikład wěrneje ſhromadnosće damy, pokažemy jemu, ſo je dźěłazy němſki lud ſe żelezneje wolu hotowy, też tym psches pschichodnu ſymu pschepomhacź, kiž naſcheje pomocy potrjebaju. Ehromadnosćź, kotruž w němskej dźěłowej froncźe pschezo ſażo předujemy, nětko też praktiſzy wopokažemy.

Kóždy jenotliwy woprnje po najlěpſchej ſamóžnoſći. Żadyn žo tuteje cźeſtneje winowatoſcze njerwda.

My wſchitcy, kiž ſmy w němskej dźěłowej froncźe, w ſhromadnoſći dźěłazych, ſjednoćeni, budźemy ſe wſchěmi mozami pschinoſchowacź, ſo budże też lětża ſtutk ſymskeje pomocy pokny wuſpěch, dopokaſ ſa to, ſo ſhromadnosć žanemu, kotrehož je do ſwojeje ſrjedźiſmy pschijała, niecha nuſn cźerpjeć da.

Dr. Robert Ley.

Nowe wojowanja wo město Adua

Do Addisa Abeby žu wot abeźynſkeje połnóżneje fronty powěſcźe dóschłe, ſo žu abeźynſzy wojazy w nozy k ſrjedźe po krwawnym wojowanju muża pschecźiwo minjej měſcze Adua a Adigrat Italcźanam ſażo wotewſali.

Italſzy wojazy žo pjecźa na dołhi pschebytk w měſtomaj pschipraſwjachu, jako jich, kaž žo powě, Abeźynjenjo nahle nadpadnychu. Abeźynſzy wojazy žu pjecźa tak ſa wojowanje ſaborjeni, ſo jich wjednizy ſkoro njemóža dodźerzeć, dokelž chcedźa woni pschezo wojowacź.

Tak ſo ſda, ſo abeźynſzy wojazy pschezo hischcze njejžu pschikas wobtedźbowali, ſo maju žo do hór wróćicź a žo tam na ſakitanje pschihotowacź. Powěſcź wo dobyću eritrejſkeho měſta Adi Kaia žo w Addisu Abebje dotal njeje potwjerdźiła.

Też ſ italſkich powěſcźow ſmě žo žudźicź, ſo žo na abeźynſkej połnóżnej froncźe bjes pschestajcźa wojuje. Pschi wſchelakorych powěſcźach pak je wobras fběrno njejaſny. W Romje wſchak žo njeje potwjerdźiło, ſo žu Abeźynjenjo Adua a Adigrat ſażo dobyli. W italſkich powěſcźach žo jenož praji, ſo žu žo žylne hibanja italſkeho wójſka pola Adwy ſapoczałe.

Kaž žo ſda, Italcźenjo ſwjate město Abeźynjanow Aſium hischcze njewobſtejedźa. W Afkunje žo w zyrkwi najwjetſcha ſwjatnja abeźynſkeje koptiſkeje nabožiny chowa. Mójſaźowej taſli ſ dźeſaćej kaſtjeni. Lud ſebi mysli, ſo je to Mójſaźowa kſchinja kluba. Jenož jenicźki raz w lěcźe 1886 je žo dwěmaj zuſymaj dowolilo, ſebi kſchinju kluba a to ſchtož žo w njej chowa, wobhladacź.

Wot druheho dźěła italſkeho wójſka, kiž pola franzowſkeje Somaliſkeje postupuje, žu nětko nowe powěſcźe dóschłe. Tuto wójſko, w kotrymž žo w poſlednich dnjach

malo powěſcźow podawaſche, je pjecźa fběrno postupowało. **Tu pak žu ſa ſastaranje ſ wodu nowe wobcźežnoſcze nastałe, dokelž žu zofazy Abeźynjenjo po ſtarym wójnſkim nałožku ſół do ſtudnjow nałypali.**

Najlěpſchniſcho italſke wójſko na połnóżnej froncźe w Ogadenſkej puſcźinje njedźiwajźy ſadźěwkow w krajinje postupuje. S abeźynſkich wobaranſkich naprawow je ſpóźnacź, ſo Abeźynjenjo město Harrar a żelezniżu do Addisa Abeby jako wohrożenej wobhladuja. Nowi abeźynſzy wojazy žu žo wupóſłali, ſo bychu ſakitaniſke ſtejiſchcza pola Harrara a Djidźigi wobſadźili. W tutych ſtronach žo w blizſchim cźaſu wótre ſrażenja woczakuja.

Italska rozprawa wo dobyću Aksuma

Italſki hłowny kwartěr wojſewja, ſo je prawe kschidło italſkeho połnóżneho wójſka wutworu rano ſtare abeźynſke kězorſke město nadběhało. Město je žo po krótkim wojowanju wobſadźiło. Hłowne abeźynſke wojerſke mozy běchu ſwoje ſtejiſchcza hižo pſched nadběhom wopuſchcźile. Pſched lěwym kſchidłom połnóżneho wójſka je žo ſwěcźiło, ſo Abeźynjenjo ſylne wójſko hromadźeja. Tehodla budża italſzy wojazy pſches cźaru Adua-Adigrat hakle po dokładnych pschihotach postupowacź.

Jendźelski parlament so do časa zwoła

Politiſki ſobudźěłaćerjo Londonſkich nowin „Daily Telegraph" pišche, ſo žo jendźelſki parlament do cźaſa ſwoła. S wopředka je žo dźeń jeho ſthadźowanja na 29. oktobra postajił. Wobhonjenci ludźo maju knježerſtwowe wosſewjenje a rosmołwu w ſejmje ſa nuſnej, tak ruce hač ſhromadźiſna Swjatka ludow w praſchenju ſankzijow roſtudźi.

Němske wólbne dobyće w Memelskej

Pśichi liczenju hłosow memelskich wólbow su słónczne wólbne wuźělźi někotrych wólbnych wokrjesow sfalšěli. S tutych wunoschkow może ho źiwdźicj, kak ho memelski šefim pśichidnadnje sestaja. S 29 kandidatow, kótaž jako sapósłanzy do šejma sacznu, padnje wšicy 23 na němsku jenotnu liscinu a 5 na litewsku liscinu. Po wschěm zdaću taj kandidat, kiž ho je słobytnych hłosow wuliczi, jenotnej liscinje pśichipadnje.

Zhromadźizna Zwjazka ludow so započała

Shromadźizna Swjatka ludow je ho źrjedu wječor krótko po 6 hodźinach w twarjenju Genfskeje generalneje rady sechka. Wona ho ſ praschenjom sankzijow w italsko-abeśynskej swadźe saběrasche. Europske staty swjetscha jich ſwonkowni ministrojo sastupowachu. Czěchosłowakski ſwonkowny minister dr. Benesch pobźeźenje wotewri.

Po nim jako pśeni rěcznik awstriski wotpósłanz baron Pflugl hłowo dosta. S jeho rěcze wuhadźesche, **ſo Awstriskej njeje mózno, sankzijam pśichistowowacj**, kaž to druhe žobustawy Swjatka ludow chcedźa. Awstriski wotpósłanz pśicheźelstwo swojeho kraja ſ Italskej wusdźělowasche. Wón ju wulku šuźobźinu a spušcźomnu pśicheźelnizu Awstriskeje mjenowasche. Awstriska pjecza njesapomni, ſo je Italska w cźežkej hodźinje swojich stawiznow w najšěršchim duchu Swjatka ludow žobu pśichinoschowała, ſo je ho „njezranitosc Awstriskeje“ sawěcźiła. Tuto pśicheźelstwo pjecza wostanje. Na Swjatku ludow pak je, so měr sakhowa. Awstriska ho pjecza nuczena cźuje, na khutne strachi kedźkuli cźinicj, kiž sankzije sa hospodarske žiwjenje Europy pśichinjeju.

W ſamſnym ſmužle kaž awstriski wotpósłanz rěcźesche tež madźarski sastupjeŕ ſ Velicz. Wón rjekny, ſo je saměr Swjatka ludow a jeho strěcźenja sakhowanje měra. **K tomu pak je trěbne, so ho pśicinimy wójny wottronja.** Shromadne žiwjenje krajow pjecza njeje stajne a njeźmě skamjenicj. Madźarski sastupjeŕ pokasa wobźeźe na wobcźežne stejiscźo Madźarskeje k sankzijowemu praschenju. Madźarska je hospodarźiła wot wuwosa ſwojich twarowo do Italskeje wotwiżna. Na to pśichedźyła rosmołwu sastaji a nowe pobźeźenje na schtwórtk dopołdnja ½11 hodźin postaji.

Wopomnjeće Juhosłowjanskeho krala Aleksandra

Na lětnym dnju ſmjerće krala Aleksandra I., „jednoczerja Juhobźołowjanskeje“, je ho w kathedrali w Beograđe ſwjatocźna wopomnjeńska Boża słužba wotměła. Pśichitomni běchu regentaj Stankowicj a Perowicj, ministeriſki pśichedźyda Stojadinowicj a wschitke žobustawy knjeźerstwa, najwyschschi zwilni a wojerſki dostojnizy a diplomatojo.

Na dnju, na kotrymž staj ho loni juhobźołowjanski kral Aleksander a franzowski ſwonkowny minister Barthou samordowałoj, ho w Parizu a w druhich franzowskich nězstach žarowanźe ſwjatocźnosce wotměchu.

Grichiska zakazuje cyrobu wołožować

Grichiske knjeźerstwo je sakasało, twarožk, butru, běrny, wěsny słót, łuschcźinowzy (hroch, bury atd.), płody ſ kraja wuwožowacj. Sakas ma swoju pśicinu wěcźe w hrožazym wójnſkim strasche. W pśichipadźe wójny by ho Grichiska cźežko mohła ſ tutymi tworami sastaracj, hdyž tódźe njeńchu mohte jěsdźicj. W Grichiskej je ho w pośledním cźasu wobkedźbowało, so ho wjetsche dźěłby tutych tworow do italiskeje Afriki wuwožowachu. Tohodła je tež strach, so ho w Grichiskej trěbna zyroba jara podrožeć abo ho zyle ſ wikow słubi.

Ze Serbow

W Budyschinje, 10. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Traś dyrbi Serbstwo, zawostać
A serbska khorhoj zmahować,
Dóńź k połdnju z drjewom zelene
Tu hory steja łužiske,
Dóńź kamjeń tam na kamjenju
So zběha k njebju módremu
A Śprěwje žórło słěborne
Do Serbow žołmy ponjesy! H. Zejlek.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer minus 3, najwyschscha dnjowa temperatura 16 ſtop. cźopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer minus 4, najnišcha temperatura we nozy 9 ſtop. cźopłoty. — Nižina pola Islandskeje k dołhemu ranju cźehnje a ſwoje kromy dalako k połdnju wupschestrewa. S wječora je ho thłódnischi móńſki powětr do Europy dobył. W naschich stronach je wón jako žołmiſchi krótkowjecźorny a połodnischi wětr wuſkutkuje. Wječera ho w połodnischej Jendźelskej a wjecźornej Franzowskej žołmje dešcźowasche. Deschcźe ho dźeńſa hacź do Němskeje scźahnu a ſ khwilemi tež naſche ſtrony pśicheźahnu. Po deschcźach wětr sabo wocźichnje a žiwcźnische wjedro zastupi. — Jutrje pjatk błónczko 6,15 hodź. ſchadźa a zo 5,18 hodź khowa. Měšacź ſchadźa jutrje popołdnju 4,30 hodź. a khowa ho rano 5,11 hodź

— **Wuhlady na wjedro za jutrischi pjatk:** Sabo wětrnische a ſpodobnische wjedro.

*

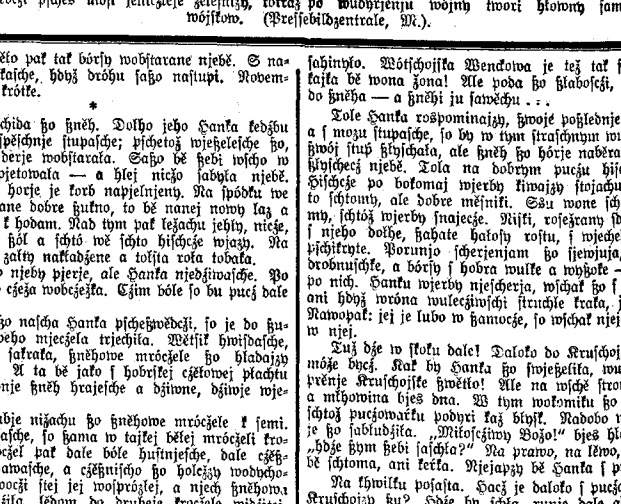
— **Tuni wožebity cźah do Mischnja pojedźe njedźelu 13. oktobra 1935.** Cźah pśichijedźe ſ Liberza, w Budyschinje wón 7,57 hodź. wotjedźe a 9,30 hodź. do Mischnja pśichijedźe. W Mischnju žebi wobdźělnizy rjanoſce mjesta wobhladaju. S Mischnja wotjedźe wožebity cźah sabo 19,45 hodź. a 21,20 hodź. do Budyschina pśichijedźe. Jězba płacźi ſ Budyschina do Mischna a wróćo 2,80 hr., potajkim je wo 60 proz. potaniſchena.

— **Tachantska schula** sarjadowa wječera w schulskej sali starschiſki wjecźor. Schulſki wjednik, knjes kantor Scholta, sapokasa žobustawy starschiſkeje rady a dowěrnika ſtatneje młodźiny do ſastojnſtkich powinnoſcźow a roskaži jich nadawki. Wupołožu žebi wot nich dowěrne žohudźeło w sajimje schule a ſtata. Sdobom pokaja na to, ſo maja też starschi žo na tymle ſkutku wobdźělcź. Kóžde dźěcźo ma ſwoje dobre šamownoſcźe a tele šamownoſcźe maja žo skrućicź a wukubłacź. To pak je jenoż mózno je ſhromadnym dźěłom dowěrnikow, starschich a wucźerjow. W dźěſchim pśichednoſchku potom rěcznik jednotliwe nadawki schule w dźeńſnischim nazionalſozialiſtiſkim ſtacźe roskaži. Sobustaw starschiſkeje rady, k. Hermann, dźakowasche ſo rěcznikej ſa jeho jaſne a šamérne ſłowa a pśidałi, ſo budźe ſo we wſchém próžowaniu na tele šahadźiwacź. W mjenje starschich wupraji knjeźej schuſſtemu wjednikej najkrućiſchu dowěru. — Druhi dźeł wjecźora płacźeſche jako dohmk žnjowebo dźakneho žwjedźenja. Pod nawjednistwom knjeſa wucźerja Wenzla pśichednjeźechu schulſke dźěcźi wſchelake žnjowe pěſnje a ſymbuliſke bašnje. Wjecźor sčkónczi ho ſ narodnej hymnu a ſkrócźnej ſławu na wjednika.

Wopomnjeće juhosłowjanskeho krala Aleksandra

Na lětnym dnju ſmjerće krala Aleksandra I., „jednoczerja Juhobźołowjanskeje“, je ho w kathedrali w Beograđe ſwjatocźna wopomnjeńska Boża słužba wotměła. Pśichitomni běchu regentaj Stankowicj a Perowicj, ministeriſki pśichedźyda Stojadinowicj a wschitke žobustawy knjeźerſtwa, najwyschschi zwilni a wojerſki dostojnizy a diplomatojo.

Na dnju, na kotrymž staj ho loni juhobźołowjanski kral Aleksander a franzowski ſwonkowny minister Barthou samordowałoj, ho w Parizu a w druhich franzowskich nězstach žarowanźe ſwjatocźnosce wotměchu.

Jeničźka żelesniza Abeśynskeje, kotraž ſ hłownego měſta Addis Abeba do franzowskeho pśichistawa Djibouti wjedźe. So pak pśiches to wſcho wjelkotud žo sa noſchenje twarowo w kraju wuźiwa, na wobrazu widźimy: Wjelkobowa karawana kročźi pśiches móſt jeničźkeje żelesniży, kotraž po wudyrjenju wójny twori hłowny ſamér italſkich wójſkow. (Preſſebildzentrale, M.).

Hanka

Powěźeŕ ſe Sserbow
wot Mikł. Andrikźeho.

27] (Pokračowanje.)

„Woprawdźe? To ſo ſawěrno wjeſelu twojedła, ſo ſy mudra holczka. Ale, schtó pak je někto ſawinył, ſo takle trudnje hladaſche? Kotry rjany Kruſchoſſki pachoł je drje Luboſchoju Hanzu nacźinił?“

Hanka ho žylnje ſapyri, ale to bu hiſchcźe dale hórje. Hacź na młodeho wjeſneho ſcholtu knjes ſyſik wſchě tajnoſcźe ſdowuhóda. W žmjertnych ſtuſtach pśicheźeńana duſcha Stśchadow wocźakowasche, a wſcha ſ hněwom kipjeſche dobreho ſłowa dla, kotreż bě doma macź ſa nju dała. Gnydom w pśenich khěžkach wžy knjeſa ſyſika proſcheſche, ſo by dak ſaſtacź. Tam bydleſche tkalz, kotremuż někotre „mandle“ njeſeſche, kotreż bě ſama napſchadła. Tam cźuſche najprjedy pobyćź.

„Ja žebi pśicźeju, ſo by hižo bórſy domoj dóſchła, Hanka. Hladaj, kak ſo tamle cźini. To ſo wſcho cźini, kaž by ho chcźało ſněha na naſ rožuwacź.“ — Njebjo bě ſo pothmuriło, tajke ſchěre mrócźne murje ſo na nim twarjachu a ſtónzo ſo ſdaſche błuke bjesbarbne kolo bycź.

„To drje je mózno“, Hanka bjeſtarośtnje wotmołwi. „Ale mojeła ja tola njeſtaraſcźe, knjes ſekarjo. Ja budu dawno do ſněha ſaſo w Kruſchojzach.“

S dobom ſchwinje a ſpěſchnje kaž žorna ſ woſa ſkoczi, žohoncź poda jej ſ kóſlika brěmjo, a hiſchcźe tas ſ ruku knjeſej ſyſikej ho pobźakowaſchi, ho jemu ſ wječow miny. Tutón je ſpodobanjom ſa pružnej poſtawu ſhladowasche. „Dundyr-holza“, pśichi žebi praji, „tu takle pśichewobleć do měſchcźańſkich draſtow a do ſalona ſtaj, a nětkotru knjeźnicku ſaſcźini.“

Potom pak ho hłubje do ſwojeho kožucha ſalwali, a ſtulſchi ho do kuta, wocźi poſanźeli. Pśichetoż ſa Khocźebuſom dołho hladacź njertrjebaſche. Do Khocźebuſa bě hiſchcźe dałoko. Jěry, wótry wětſik ſadwcha.

Hanzyne dźěło pak tak bórſy wobſtarane njebě. S naſdała ho ſmjerkaſche, hdyž dróhu ſaſo naſtupi. Novembrowe dny ſu krótke.

*

K tomu pśichida ho ſněh. Dołho jeho Hanka kedźbu njemjeſeſche a ſpěſchnje ſtupaſche; pśichetoż wjeſeleſche ho, ſo je wſchitko derje wobſtaraka. Sabo bě žebi wſcho w pomjatku ſwoſpjetowała — a hłej niczo jabyła njebě. Hacź do kromy horje je korb napjelnjeny. Na ſpódku we nim leżeſche rjane dobre žukno, to bě nanej nowy łaz a macźeri něſchto k hodam. Nad tym pak leżachu jehły, nicźe, hancźiki, zokor, žół a ſchtó wě ſchto hiſchcźe wjazy. Na ſwjeſchu běchu zaſtu nakładźene a tołſta roka tobaka.

Potajkim to njebjo pjerje, ale Hanka njedźiwaſche. Po cźaſu wſchak ho cźeja wobcźežka. Cźim bóle ſo bu pucź dale wobcźežnischi.

Dale bóle ho naſcha Hanka pśicheźwědcźi, ſo je do žurowcho žněhowcho mjeczeła trjechiła. Wětſik hwiſdaſche, druhdy wróna ſakrała, žněhowe mrócźele ho hladajcy k ſemi nižachu. A ta bě jako ſ hobrikej cźekowej płachtu wobjeta. Dźiwnje žněh hrajeſche a žiwne, žiwioje wjedźeſche reje.

Bliže a hłubje nižachu ho žněhowe mrócźele k ſemi. Hanzy ho ſdawaſche, ſo ſama w tajkej běłej mrócźeli krocźi. Tuta mrócźel pak dale bóle huſtnjeſche, dale cźežnischo ju wobdawaſche, a cźežnischo ho holczy wodychowaſche. Też wocźi ſtej jej wospróžnjeł, a njech žněhowa žwětlina žwěcźiła, ledom do druheje krocźele widźiteł. Kaž ſlepjazy ſawěcźi ho žurowa mjeczel do njeju ſeha, ſ wótrej jehlimi drobne krupicźki kakaju. A po ſemi ho ſtupy cźežo cźahnu. W tu khwilu zyle poſlescźa pśiches pucź leża, dźiwnje jich rózi ſteja a ho wija, a ſchpatnje ho noſy pśiches žepje brodźiteł. Ruzy hyſchcźej tohorunja wotpocźnyłej! Po rjadu Hanka brěmjo ſ prawizu na lěwizu pśchemješchuje, abo ſ woběmaj rukomaj je pśched žobu njeſe.

Kak daloko žym, kak dołho du? Ach, to drje je dołho, žnadź dwě, tſi hodźiny. A ſtawy žu ho mi tak wobcźežkale! Hacź ho njebjeſki khwilu pożpodnyła, jenoż khwilku, wokomik? — Ně, radſchi niz! Tak je hižo wjele ludźi ſaźimyło. Wótſchojſka Wenckowa je też tak ſmjerſła. Kajka bě wona žona! Ale poda ho žlakoćźi, pożydny ho do ſněha — a žněhi ju ſawěchu . . .

Tole Hanka rospominajcy, ſwoje poſlednje mozy ſebra a ſ mozu ſtupaſche, ſo by w tym ſtraſchnym wuczu wětrow ſwój ſtup žłyſchała, ale žněh ho hórje nabrasche, ſtupy žłyſchecź njebě. Tola na dobrym pucźu hiſchcźe bě. Hiſchcźe po bokomaj wjerby kiwajcy ſtojachu, ſtruchle to ſchtomy, ale dobre měſniki. Ssu wone ſchérjate ſchtomy, ſchtóž wjerby ſnajecźe. Niſki, roſeźany ſdonk, a ſaſ ſ njeho dołhe, žahate hakoſy rostu, ſ wjechelenimi žněhowimi drobnuſchkami, a bórſy ſ hobra wulke a wyſoke — a ſaſo je po nich. Hanku wjerby njeſcherja, wſchak ho ſ nimi ſnaje; ani hdyž wróna wuleczliwſchi ſtruchle kraka, ju njeſcherja. Nawopak: jej je lubo w žamocźe, ſo wſchak njeje zyle žama w njej.

Tuž dže w ſkoku dale! Daloko do Kruſchojź někto njemóže bycź. Kak by Hanka ho ſwjeſelika, wuhladnywſchi prěnje Kruſchojſke ſtwěło! Ale na wſche ſtrony bě cźma, a mihowina bjes dna. W tym wokomiku ho něſchto ſta, ſchtoż puczowarku podyri kaž błyſk. Nadobo widźeſche, ſo je ho ſabludźiła. „Mikoſćiwy Božo!“ bjes hłoſa ſawoła, „hdže žym žebi ſaſchła?“ Na prawo, na lěwo, nihdže njebě ſchtoma, ani kerka. Njejazy bě Hanka ſ pucźa ſeſchła.

Na khwilku poſaſta. Hacź je dałoko ſ pucźa? Hdže tej Kruſchojzy žu? Hdže by ſchła, runje dale abo naſpjerjo? Rimo wole ſe ſtrachom po pomozy ſawoła. A — njewotmołwi to nječtó? Njeſwonja tamle ſe ſwonami? Lacźina kloni ho poſtawa do pśedka, žahjej wocźi ſo do dalinow wupinatej, jako bychtej chcźyłoj ſłóžne poſłeſtwo ſzrěkacź.

To wſchak Wětrjez njemdra cźeledź ſathadźeſche, a hewrjeſche Hanzyna žama rozbudźena kreń, kotraž w žiłach ſuchaſche a ho pśchewalowaſche . . . Ssama žym w puſchenje, a wostacź tu nochzu, ně, njeſmjem, žym młoda. Tuž dale, dale — hdžeź mje noſy ponjeſetej a powjedźe miłoſcźiwy Bóh. Nětdže na kónz tola dóńdu . . .

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

S **Rachlowa** pola Kubschiz. Kaž kóžde léto, tak też wiša sašo sapocžinaju kak kradnyc. Jenemu tudomnemu kurej žu paduschi hlójczki béleho kaku kradnyli. Woni žu nošeše czi šami, kotšij žo kóžde léto na polu tuteho bura na šakšane waschnje ſ kakom šastaraju.

S **Muježk.** Pšchi wutoru tu wotmětej hoańtwje poſchichu 10 šajazow, 20 bažantow, 1 kornilka a 1 kurwotu. Najeńk tuteje hoańtwy je wuczeř Schumann ſ Hucžiny.

Se **Žiczeńka.** Na ryczeńkuble w Žiczeńku wotmě žo 4. oktobra wušběhowanje koni ſa wšy Zokow, Žiczeń, Žiczeńk a Druželaw. Wicho hromadže žo 33 koni pschedwjedže. Pšchi tutej pschiležnosči žo wjele luži šeńdže a kóždy je šajimom žebi pschedwjedžene konje wobhladowaſche.

S **Luha.** Sańdženu žobotu šwoła dr. Lauterbachke rzeczeńkubkowe šarjadnistwo ša Luh, Khažow a Holeschow žwoje džéłaczeństwo k derje poradženemu apelej. Najprjedy postrowi wjednik pschedewšacža a wježny šurši wjednik dr. Schulz šaboweho wjednika ſtronjaca Wintera ſ wokrješneho burstwa, propagandoweho wjednika krajneho burstwa a druhich hoščí. Pšchi tom pokaša na to, so mjes šarjadnistwom a džéłaczeństwom dobry towaršchny duch knježi. Na to pschepoda dolhe réta na ryczeńkuble šlutkowazym džéłaczerjam rjanu pschipóſnawazu liščinu. Se 100 džéłaczerjow žo 24 wušnamjenichu. Sa 101étnu žłužbu dóšłachu diplom na ryczeńkuble we Luſy ryczeńkubleřiši hejtman Korla Zahla, wyschši dejeř Pawoł Mürner, Jan Mürner, Korla Mettner, August Wincža, Jan Trümmel, Gustav Hampel, Marta Mürnerowa, Marta Budarjowa, Mina Jordanowa. Marja Hampelowa, Helena Wincžowa, Johanna Trümmelowa; ſ Khažowa: Pawoł Hirsch, Jan Polan, Jakub Schenkař, Michał Hampel, Ida Hirschowa, Hańža Schenkerowa, Marja Hampelowa, Marta Mičžyna; ſ Holeschowa: Paleř Aurich, ša 51étnu žwérnu žłužbu: Pawoł Džibžik ſ Luha a Makš Prauſcha ſ Khažowa. Nimo toho žo tež Hana Heinrichez, kotraž je pola kubleřa Grošy w žłužbje, ša 101étnu žwérnu žłužbu mjiowaſche. Nimo toho žo dalſche pschehwapjenja džéłaczerjam poſkiczichu. Po tym žo wschitzy shromadženi ša blido sešydachu k schalzy dobreho kofeja. Czaš žo špěchnje miny a tež hoſcžo žo hórši ſ džéłaczeństwom rozhovnowachu, hdyž běchu žebi psched tym jich wobydlenja wobhladali.

S **Luha.** Hrosne paduschtwo abo žakoſtna ſamopaschnoſć ſta žo w naschej wšy w nozy k póndželi. Statna thorhoj bě žo ſ gmejnſkeho ſcžejora puſchčka a pokradła. Dotal ſa paduchami njeje ſlédu.

S **Bukojny.** Dobrowólna džéłowa žłužba běſche wotmyšlene džéła w ſtarym réčžniſchczu a też pschi hrjebičzy, kotraž ſ khžiženho ſpuſchčadła pschikhadža. Sapocžatk, kotrejž su někto nuſowi džéłaczerjo dokónczili. We 3590 džéłowych dnjach žu žo néhdže schtyri hektary ſemje trunake a žo ſ trawu pokyte.

S **Worzyna.** Njeſboże ſta žo tu póndželu popołdnju. Schtyrilétna džowczičzka džéłaczerja A. Necka ſaléſy na wokno w prénim poſthodże leżazeho bydlenja a padny ſ njeho na ſchczežku, kotraž nimo twarjenja wjedže. Nimo tokteje tule a lohčich ſranjenjow we wobliczju, kotrejž ſawołany lékař ſa njeſtraſchne wobhladuje, žo džéczu niczo njeſta.

S **Hrodžiſchcza.** Pšchi žobotu wotmětej lěžnej hoańtwje wyſchkoweho leutnanta ſ Kraufa potřěchu ſchtyri ſajazy, 15 karnillow, 1 kurwotu a 14 bažantow.

S **Minakala.** Pšchi žnjownym džaknym ſwjedženju, kotryž žo też we naſchej wšy njedžiwajo hroſneho wjedra na doſtojne waſchnje wošwječi, wudżeli wježny burſti wjednik R. Bart wſchelakim džéłaczerjam ſa ſwérnu žłužbu cžeſtne diplomy a to ſa 41étnu žłužbu Hanrijej Mišnerjej, ſa 20létnu žłužbu Gusče Mišnerjowej, Arnoſchtej Bartej, Helenje Bartowej, Hermanej Pětžo, Hanje Pětzynej, Helenje Schramowej, Marji Bohakowej, Reinholdej Übericherererej; ſa 10létnu žłužbu Arnoſchtej Mišnerej, Hermanej Bjenadše, Marczi Bjenadowej, Pawołej Linaſchcynej, Emi Linaſchcynej, Maksej Menzlej, Hugej Harpej, Hermanej Kaſperej, Augusčzej Kaſperowej, Marcže Prezynej.

S **Pjowjow.** Sa dolholétnu žwérnu žłužbu wudżeli na žnjowym džaknym ſwjedženju wjeſnjanoſta Neumann wſchelakim tudoſchim džéłaczerjam cžeſtne diplomy a to ſa 20létnu žłužbu Janej Schneiderej, Juzitej Peczlej a Hanje Peczlowej; ſa 101étnu žłužbu Arnoſchtej Schöblej, Pawołej Scherlakej a Pawołej Tycherjej.

S **Hornjeho Wujesda.** Naſcha gmejna je žebi motorſtu žnykawu ſnamki Korle Metža w Karlsruhe, kotraž ſa mejičnu 1000 litrow wody podawa, kupiła. S tym je žo dolhe pschecže naſcheje gmejny dopjelniło. Sańdženu žobotu žebi wjeſnjenjo do Porchowa po nju dojedžechu.

Z **Khróſcic.** Tute dny přińdže do naſej wjeſki cžeſać němſkich ſtudentow, zo bychu ſo z burſkim džéłom bliže zeznali. Swoje léhwo maja w Pančičanſkej młodžinowni. Wšo hromadže je jich 47 a su pola burow po dweju we wokolnych wjeſkach rozdžéleni. Póſłane su wot němſkeho ſtudentſkeho zwjazka, tola su ſo tam dobrowólne zamołwili. Maja nětkle dobru přileżnoſć, ćeže a džéła burſkeho ſtawa při běrnach zběranju zeznać. Tola njeboja ſo džéła. Kruće a mócnje do džéła přimaju. Wječor potom ſo zaſo do młodžinownje wróća. Studenća ſu ze wšěch kónčin němſkeho kraja jow a ſtuduja na wšelakich univerſitach. Nadžijomnje budże ſo jim jich dwénjedžélſke přebywanje pola nas lubić. Zeznaja tuž rjanu ſerbſku krajinu, naſu Łužicu, a ſwojimi wobydlerjemi a nałožkami, kaž tež naſu narodnu drastu. Zawěſce hiſče někotři mało wo Serbach wědża. Přejeyjim, zo by ſo jim tu prawje lubiło a zo bychu móhli ſpokojeni ze wšém, štož ſu tu wohladali a naſłukli, ſo džélić.

Z **Khróſcic.** Zańdżene dny ſta ſo pola wjeſnjana bura J. wobžarujomne njezbože. Jeho nowy kóń, kotrehož bě hakle před nic dołhim časom kupił, bě padnył a dyrbjachu jeho dokłóć. Z tym bu khětro ſkodowany, dokelž njeměješe konja wyſoko zawěſčeneho.

Z **Khróſcic.** Pónđelu dopołdnja wotmě ſo pola wjeſneho burſkeho wjednika Jakuba Česle wuzběhowanje koni (Pferdemusterung). Přehladowanje nawjedowachu jěchařſki mištr Widebach z Walowa, wokrjesny ſkótny lékař dr. Hessa z Kamjenca a wjeſny ſkótny lékař Šołta. Přez 50 koni Khróſcanſkeje gmejny ſo přehladowaše.

Z **Kulowa.** (Bratrowstwo.) Před nběhdże 260 létami ſo w Kulowje Bratrowstwo założi, kotreż ma we wšěch kat. ſerbſkich wosadach ſwoje ſobuſtawy. Kóżde léto na dnju ſwj. różowca zhromadżeja ſo ſobuſtawy w Ralbicach a čahnu w ſwjatočnym procesijonje do Kulowa na Bože ſłużby. Tuto léto wobdźělichu ſo tež na žnjowym džaknym ſwjedženju na procesijonje wokoło města.

S **Wojerez.** (Cžeſte auto ſ nakładženymi tworami žo ſpaliło.) Na dróſy mjes Wojerezami a Njedźichowom mějeſche wobſtojnik ſe ſelenimu na žwojim cžeſitym wołu ſchkodu na wobrucži. Cžeſity auto tak do wjerhanjy pschindże a pschiblížowaſche žo pschezo bóle nahlemu nadróſnemu nałypej. W pohlednim wokomiku ſakoži prědnje koło wo nadróſny kamjeń, ſ čimž žo ſadżéwa, ſo žo wóſ po nałypu dele wali. Tola ženje jene njeſboże ſame njepschindże. Hdyž bě wobſtojnéř ſ woła wuléſł, wuſłapny ſ motora plomjo a ſapali wóſ. Twory, kotreż běchu na wołu, žo nimale wſchě ſpalichu.

Sćmjertne njeſboże w Zarowje pola Shorjelza.

Wutoru wokoło ½6 hodźin ſta žo w Zarowje cžeſke wobkhadne njeſboże, pschi kotrymž rowowy mištr August Herſchel ſe Shorjelza žiwjenje pschijadži. Cžłyſche je žwojim motorſkim kolom cžeſity auto ſ Drježdżan pschecžehowéř, dyrbjeſche pak, dokelž jemu druhi auto napschecžo pschijéžde, žo ſpěchnje na prawo ſawinyć. Na motorſkim kole mějeſche měch běrnow ležo, kotryž běſche ſ pschičinu, ſo koło do wjerhanja pschińdże, tak ſo Herſchel runje psched pschecžečženjenym cžeſitym autom padny. Hačrunjež wjedniř cžeſitého auta wóſ na ſtronu ſtorhny a tež hórſy ſaſta, jédżeſche koło auta pśches Herſchlowu hłowu. Běſche na městnje morwy.

•

S **Klétneho.** W měſazu ſeptembru žu žo w tudomnej evangelſkej zyrkwi wukſchczili: Džowczičzka džéłaczerja Pawoła Kſchižana a jeho mandželſkeje Heleny rodž. Sokez w Klétnom; žynk molerja Helmuta Batera a jeho mandželſkeje Hildegardy rodž. Kohlez w Jamnom; džowczičzka bildarja Emila Gröſchowa a jeho mandželſkeje Eriti rodž. Michaelez w Zymplu; džowczičzka ſamkarja Maxa Rjeła a jeho mandželſkeje Jadwigi rodž. Balakez w Klétnom; džowczičzka elektrikſkeho kowarja Otty Beyera a jeho mandželſkeje Selmy rodž. Balzarjez we Woleschnizy. Swěrowani buchu Moler Helmut Bater ſ Hildegardu Koblez w Jamnom; ratarſki džéłaczéř Pawoł Měto w Jamnom a Hana Wolſchkez w Klétnom. Pohrjebow w ſeptembru žanych njebéſche.

S **Noweje Wšy** pola Mikowa. Nowowjeſczanſki 3. cžah němſkeho Cžerwjeneho khžiža, kiž Nowu Wjeſ, Jamno a Krynhelezy wopſchija, ſmjeje njedżelu 13. oktobra popołdnju ⅓3 hodź. w Mehlingez papowej fabriky ſjawne ſwuczowanje. Tež dobrowólni pomocznizy žo na ſwuczowanju wobhdżéla. Wopytowarjo žmédża ſe cžaſ ſwuczowanja na fabriſiku ležownoſcž pschińcž.

S **Khrjebje.** Pšched nětkotrymi dnjemi tudomny kowařſki mištr Emil Paul a jeho mandželſka Emma rodž. Lätſchez žwój ſlébowny kwaſ woſwjeczeſchtaj. Evangelſka žónſka pomoz jubilarow rano ſ ſerkuſchemi ſwjeżeli. Duchowny Mathes w mjenje wošadu a žónſkeje pomozy jubilaromaj ſboje pschejeſche. Wječor Krjebjanſka wohnjowa wobora ſwojeho ſałožerja a gratowało mištra a jeho mandželſku ſe žmólnizowym cžahom cžeſcžeſche.

S **Mužakowa.** Njedżelu 20. oktobra dże město Mužakow, ſpominajo na lubeho wjerſcha Bücklera, kotryž je pšched 150 létami w Mužakowſkim hrodże žo narodźił a kotryž je kražny Mužakowſki park ſ wulkimi woporami ſałožił, wošebity džakny žwjedżeń wuhotowacz, na kotrymž ma žo žyle město a też wokolina wobdźělicz. We žwjedżeńſkim cžaſu wobdźěła žo też Serbſka ſ wokolinu.

S **Hródka.** Mjes Schenkezami a Kochanojzami žo hižo někotre dny pod łukami pochowina pali. We wohnju njeje wjele widżecz, dokelž žo nébdże 10 hacz 20 zentimetrow pod ſemju dymi, jenož dyž a dyž mózſchi kus ſ małych dźérow wuſtupowacz widżecz. Wobeń pak je tohodla ſtraſchny, dokelž ſ wjerſcha ſamym pschemėnjenja njeſbo widżecz, a ſchtóž po łajkej łuzy thodźi, móże lohko do żelitwje pochowiny ſtupicz. Wobžedżerjam łukow naſtanje ſ tym wulka ſchkoda. Wot wutory rano dźéła džéłowa žłužba na tom, ſo by wobeń ſalaka.

*

Se **Shorjelza.** Pónđelu popołdnju krótko po 5 hodźinach ſta žo pschi kanonowym pomniku na Demiankim namėſcže njeſboże, pschi kotrymž 61étny hólcžej žiwjenje pschijadži. Cžrjoda džéczi žo na dróſy łojeſche. 61étnemu Alfredej Niczyn žo poradži, ležma pšched wołom nadróſneje żelesniza na druhu ſtronu dróhi cžekmyc, jako tam nětkotre druhe džéczi ſo pokaſachu, kotrejž cžaſnu hólcžeja popadnyc. Tutón žo tohodla nadobo wobroczi a běżeſche wróco w runej mėrje do żelesniza a žo tak ſtraſchnje wotraſi, ſo na kromu khódnika padny a bé hnydom morwy. Nadróſna żelesniza hnydom ſaſta, tola njeſboże bé žo hižo ſtało.

S **Drježdżan.** Wcžera rano wokoło 7 hodź. 18létny mechanikařſki pomocznik ſ Alt-Cotta pschi ſawinjenju na prawo ſ Brabſchcžeje do Miſchnjańſkeje dróhi do woła nadróſneje żelesniza ſraſh. Kolegař padny a žo tak cžežu na hłowje ſrani, ſo bé hnydom morwy. Po ſwėſczenjach ſnjeſbożeńſkeje kommišije je žo podawk ſ njeſbożownym pschipadom ſtak.

Radio

Pjatk, 11. oktobra žiwjchi so:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wschédneho programma: 11,30 ſa burſke hoſpoſy. 11,40 ſa burow. 16 popołdniſchi konzert. 19 ludowa hudźba. 20,55 němſkoſtatne drohočinki.

Lipik: Nimo ſnateho wschédneho programma: 11,45 ſa burow. 17 konzert Drježdżańſkeje filharmonije. 18,30 bitwa pola Drježdżan 1813. 19 ſabawny konzert. 20,15 hodźina naroda. 20,55 kwaſowacz je wulkotnje.

Hiſchče ważne ſ dnjowneho programma. Königsberg: 20,55 wjeſny wjeczor. Hamburg: 20,55 měſtokraſ tańſcheje Afriki. Wrótiſławk: 20,55 rjanoſcže dżéła. Köln: 20,55 konzert. Stuttgart 20,15 ſymfoniſki konzert. Win: 19,25 Zar a cžéſła. Warſchawa: 21,15 ſymfoniſki konzert.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 10. oktobra. 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendželski punt	12,18	100 českosł. krónow	10,305
100 šwajc. frankow	80,90	100 franc. frankow	16,375

Barlinſka burſa, 9. oktobra. Na akzijowych wikach kurſy wcžera dale hacž do 1 proz. popuſchčichu. Mobkhod bě na najmjeńſchu měru wobmjeſowany, dokelž žo publikum a też kuliſa jara wróżo džerżeſchtej. Pšchicžiny ſpadowanja kurſow njebéchu žłyſchecz. Na rentowych wikach mózachu žo kurſy ſtérje połépſchicz.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinſkich žitnych wulkowikach bě kaž hacž dotal na krycže běżeneje potrjeby wobmjeſowany. Wulkomłyny jenoż pomału nakupuju, dokelž žu w dožahajeſ mėrje ſaſtarane. Pšcheńza, bohata na lepiku, žo dale wobkedźbowaſche. Poſticžerjow pak bě jara mało. Ratarſtwo ma nětko na polu džéłacz a tohodla jenoż mało tworow poſticža. Tež druha ruka pomėrnje mało wotedawa. Wobžeže wowſ a jeczmjeń pizowaniſkim ſameram žo njepoſticžeſchtaj. Tež jeczmjeń ſa piwarnje a induſtriju žo jenoż ſrédka poſticžachu. Wſ mukach pohibuje žo wobkhod we wobkuku ſandżenych dnjow.

Wežera ptaczeſche w Barlinje zentnar

pschenży WB 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Nětotre ptaczijny ſ Drježdżańſkich wikow.

Libjata 5,50—800 hr., kaczata 2,50—3,50 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 2—4 hr., hołbje 1—3 hr., huſy, ſarėżane 1,20—1,30 hr., kacžki, ſarėżane 1 hacž 1,20 hr., kury, ſtare, ſarėżane 0,90—1 hr., kury, młode, ſarėżane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ſchčuki 0,90 hacž 1 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 8—40 pj., kruſchwy 8—30 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., běrny, punt 5 pj., koboda, jėdżna 10 pj., aybla 8—10 pj., kréh 70—80 pj., ſkolotej, kėczk 5—10 pj., běły kał 6 pj., cžeſwjeny kał 8 pj., ſyndrotły kał 10—40 pj., tomaty 10 hacž 12 pj., petrſchyłka, walczk 3—4 pj., tórki 12—40 pj., ſellerij 10—35 pj., buny 15—30 pj., butra 1,42 hacž 1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Džeńniſche ſtótne wiki w Drježdżanach.

Na ſtótne wiki pschihnachu žo džeńſa 1 woł, 2 bykaj, 11 krumow, 518 cželatow, 126 łowzow, 46 ſwinj. Howjadła a wowzy maja wobkhod bjes bilanzy. Cželata maja dobry wobkhod po pondżelniſchich placžijnach. Mała liczba pschihnatych ſwinj žo ſa najwietſchu placžijnu pscheda. Wyſche toho žo 236 howjadłow na rėżarnju pschihna.

Placžizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Ptaczizny po złotej hriwnje.

	9. 10.	8. 10.		9. 10.	8. 10.
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	ſoka	—	—
jeczmjeń now.	207-213	207-213	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	26,75	26,75	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,15	8,15
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „		
l une ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	—	—	ječna „		

Placžizna za pšaſcu za wupłodžerja 8: 190.0 9: 191.0
Placžizna za rožku za wupłodžerja 8: 156.0 11: 159.0
Placžizna za jeczmjeń za wupłodžerja 7: 161.0 9: 166.0
Placžizna za wows za wupłodžerja 9: — 13: 158.0

Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźél a přiłopk Marko Smoleř a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna liſčina čo. 3 płaći.

Přilopk

Stoletna firma.

Firma tkalzownja a pschedźerńja Leberecht Hünlich, tekstilowe akzijowe towarstwo we Nowosalzu-Sprembergu, mózesche na swoje 100letne wobstacze shladowacź. W pschitomnosći 180 muzi liczazeho dźełaczerstwa poda wjednik pschedewsacza Eberhard Hünlich, stawizny pschedewsacza a wusnamjeni rjanu liczbu dźełaczerjow sa 25letnu zwernu służbu. Sa wobkhodowu komoru w Zitawje pschepoda dr. Müller schtyri dźełaczełkam sa 25- hacź 31letnu zwernu służbu bronsowe cześtne znamješchco. Ministerialny rada dr. Florey postrowi pschitomnych w mjenje sakkseho hospodarsteho ministerstwa.

Rańscha pomoz je zwoji samer dezpeła. 2 335 wudełżenjskich pschipadow so wobstarało.

Kaz hizo pisazkny, je so wudołżenjski hamt (Ostlihlfelandstelle) w Drjezdźanach dźiwało na nimale pschewjedźene wudołżenja w Sakksej ſ 1. oktobrom 1935 rozwjasał. Hischcze sbywaze wudołżenjske pschipady so na wudołżenjski hamt do Barlina k dalschemu wobdźełanju pschepołkasja. Po wosjewenju zakonja wo rańschej pomozy 31. měrza 1931 je so w Drjezdźanach wschо hromadze 2 335 wudołżenjskich pschipadow wobstarało, ſ kotrychž 2000 pschedewsaczow maja mjenschu jednotnu hódnotu (Einheitswert) hacź 40 000 hr., tak so je rańscha pomoz wobzełe burskim pschedewsaczam w rańschej Sakksej pomoz poskićzała. Pschi husto jara cześkich wobstejnoscźach je so tu wjele dokonjało. Nimo wudołżenja je wudołżenski hamt 2 300 jutrow sa nowe burske pschedewsacza abo starschim buram k powjetschenju jich wobsedźenstwa poskićił. Wsche tute dźěła mózachu so jenoż we wulkim swišku a w pschesjednoscźi ſ hospodarskim ministerstwom jako sastupliwskim hamtom, kranjym burskim wjednikom a sakkskim burskim sastupliwskim towarstwom w Drjezdźanach pschewjesć.

Pschirodny żyn zwojeho nana na polu zastrěli.

Wutoru dopołdnja je so w Hornersdorfu w Rudnych horach zakotne mordarstwo stało. Hdyž Drechselez mandźelskaj na polu bérny sběrascheju, njenadźiwy 30letny pschirodny żyn Weißbach, nan dweju dźěćcow, psched nimaj stejesche a po krótkim rozrěczowanju zwojeho 72 lět stareho pschirodneho nana ſ wutsełom do hłowy mori. Pschicżina mjeskutka na so w zwójbnej swadźe pytacź. Mordar je cżeknył.

Pjeć rěsnistwow w Barlinje so sawrjelo.

Barlinski policajski president wosjewja: W poslednich dnjach su so pschi kupowanju zwinjazeho mjasa zwonka Barlina postajene najwjetsche pracżiny wospjet pschekrocżiłe. Ja zwm dla tuteho pschenźenja pracżisnowych postajenjow a ſ nim zwisanzowazeho wohrożenja wutworjenja pracżisnow pjeć Barlinskim rěsnikam sakasał, zwoje rěsnistwo dale wjesć a zwm sobom porucźił, so bych jo jich wobkhody sawrjeć. Wschitkich wobdźełenych na to ledźbnych cżinju, so kóždy nowy pschipad pschestupjenja pracżisnowych postajenjow se zamžnymi naprawami pothlostam.

Tři wobkoby so w automobilu spalile.

W Harburgu njedaloko Hamburga je so wutoru pschipołdnju zakotne njesboże stało. Automobil, w kotrymž sćityri wobkoby ſedźachu, do cżaha dróhowneje żelesnizy srazi. Ludźo w automobilu so cżežko sranichu a wedomje shubichu. Jako nimoduzy ludźo spytachu jich ſ wosa wuzażahnyć, benzinowy tank rozbichny. Tři wobkoby w automobilu so spalichu, prjedy hacź mózachu je wukhowacź. Schtwórtu cżežkosranjenu wobzołu do khorownje dowjesechu.

Finanzne hamty pruhuja knihi sa dóndźene tworty.

W jenym nastawku statneho sekretara Reinhardta w „němskej dawkowej nowinje" je ważna spźeleńca, so maja finanzne hamty pschikas, so dyrbja w blizschich njedźelach swojich sastojnikow do wschich pschedewsaczow pósłacź, kotrež maja winowatosć, knihu wo dóndźenych tworach wjesć. Sastojnizy maja swěsćicź, hacź je so ſ wjedźenjom knihi dóndźenych tworow 1. oktobra sapoczało a hacź su so tež dalsche sapisy porjadnje, tež jich dźeń dóndźenja tworow cżinite. Pschi tutych pruhowanjach so jenoż swěsći, hacź so kniha dóndźenych tworow prawje wjedźe. Podhladne pschipady maja so finanznemu hamtej k dalschemu pschepytowanju spósłacź.

Njewinowaty so k śmjerći sasudźił.

Nětkhdyžkuli hoscżenjarja Franza Kovarja ſ Miglizu bě w lěcze 1926 pschi jaźnym żnd w Olomouzu w Cżechach mordarstwa dla, kotrež běsche pjecza na rěsniku Khvapilu służił, k śmjerći sasudźił. Jeho pak njewotprawichu, ale śmjertne khłostanje so do dożiwjenskeje khłostarnje pschemėni. Kovaź je so stajnje sarocżał, so je bjes winy. Nětko po 9 létach je so naležnosć wujasnika. Na Sstowakskej mjenujcy żebi muž ſ mjenom Sajiz ſ wobwěsnjenjom żiwjenje wsa, list sawostajiwschi, w kotrymž so sa mordarja rěsnika Khvapila wudawasche. Na sakładze snowa sawjedźeneho żudniskeho pschepytowanja dosta nětko sastupjeć sasudźeneho hamtske dźělenje, so je żnd nowe jednanje sa prozeß postajił. Po idaczu bjes winy sasudźeny je loni w jastwje samomordarstwo spytał, schtoż pak so hischcze we prawym cżasu pytny, tak so jemu żiwjenje wuthowa.

Sstyne spadowanje narodźenjow w Franzowskej.

Po hamtskim natkwitowym wobliczenju w prěnich 6 měsazach tuteho léta narodźenja w Franzowskej 331 270 wucżinjachu. W prěnich 6 měsazach léta 1934 wucżinjesche jich liczba 349 177. Liczba semrećzow wucżinjesche w prěnich 6 měsazach tuteho léta 364 202. W lońschim lěcze liczba semrećzow w prěnich 6 měsazach jenoż 346 344 wucżinjesche. Mjes létuschimi semrětymi běsche 25 644 dźěći, kiž hischcze njeběchu léto stare. Loni je w prěnich 6 měsazach 26 416 dźěći wumrěło, kiž hischcze njeběchu léto stare.

Finlandske wobkhadne lětadło śnjesbožiło. — 6 morwych.

Finlandske wobkhadne lětadło je po puczu ſ Helsingforsa do Revala w sinschim salitwje do morja padło. 6 wosobow, a to lětadłowy wjednik, pomozny wjednik a 4 puczowazy so zatepiču. Mjes zatepjenymi je tež jedyn Němz ſ mjenom Siebler. Lětadłowe rospadanki je łódź ſ Revala wulojiła.

Wulke powodźenja w Hornjej Italskej.

Wulke powodźenja w Trentinje, kotrež su poslednje deschcze sawinowale, hischcze dale traja. Pschedeża nowe powěsće wo wulkich schkodach, wosebje tež na dróhach a żelesnizach. W dolinje Rendena je so 50 metrow dołhi kruch dróhi do St. Antona di Mavignola wotpławiło. Wulke wody su někotre mosty swottiorhake.

Wćzipny mjedwjedź.

Rosshorjazy podawk nawěźi młoda studentka, kiž ſ někotrymi towarschkami w awcze pisches Sjednoczene naty w Amerizy jědźesche. W tak mjenowanym stwórbnym parku bě ji tołchka ſ auta padnyła, běžesche wróćo, so by shubjenu wež spěchnyła. Nadobo widźesche, so ſo jej hobrźi mjedwjedź bliži, kiž njejapay ſ kěrkow wustupi a rjenje wonjazu tołchku wobćzuchowasche. Młoda ježnska bě rosshorjena nad mjedwjedźom, kiž chajsche jeje potajnitwa pscheczuschlicź. Rosbudnje sapali jemu żelenu plišu, wutorhny jemu tołchku a cżerny ſpěschnje. Prjedy hacź ſo njeslěpy mjedwjedź po tutym pschěstrapijju shraba, jědźesche auto ſ połnym plunom dale. Młada studentka padny bleda a ſprózna na żwoje městno, hdyž wón pschijdźe ji do wědomja, kak bě je żwojim żiwjenjom hrała.

Mały Jank je prěni raz ſ nanom w dźiwadle.

Jank wobkedźbuje ſ wulkim sajimom kapalneho dirigentu, kiž pschewschoho hibicżiwje ſ rukomaj dźěła. Skónczinje wuroni ſo ſ jeho rta: „Nanu, teho dreje żu ſ stólzej pschiwjasali."

Najbliže nadawki Mišnjanskeho biskopstwa

Biskop Legge mějesche sańdźenu póndźelu wjesor w Górreżowej schuli w Kamjenizy za tutón symšk semester prěni pschednoschk. W tutym pschednoschku saběrasche ſo ſ najbliščhimi nadawkami Mišnjanskeho biskopstwa. We wjete pschikładach pokasa na cżežke duschespatyrske dźěło w dialporje (rosprošchenju). Duschespatyrske dźěło w dialporje njewosnamjenja, tak knjes biskop Legge prajesche, sadobywanje ſo do zuſnych nabożnych wokrjesow, ale wosnamjenja horże wojowanje wo wrócźobdyrjece ſhubjenych ludźi ſe żiwnjenych kruhow.

Njedźiwajo najwjetschich sadźěwkow je ſo njedźiwajo na to w Mišnjanskim biskopstwje w poslednich létach wjele wukonjało; wosebje na nowych duschespatyrskich městnach a zyrkwinskich twarach. A da-li Bóh, budże ſo w tutym ſmyhle dale dźěłacź. Hižo tak někotre město ma żwoje twarske městno kupjene. A w nowym lěcze ſo najsterje nowe zyrkwje w Bornje pola Lipiska a w Greizu a Hainichenje natwarja. Njedźiwajo wschěch cżežkosćow ſo tak ſ Bożej hnadu smóžni, w Sakksej rospscherjenych katolikow ſhromadźicź a duschespatyrsźay sastaracź.

Budyske stawniske powěsće

žrjedu, 9. oktobra 1935.

Narodźiła je ſo: 8. 10. Arnoschtej Alwinej Jurjej Pětzy, tyscherjej dźomka.

Wumrěli ſu: 8. 10. Kschesćijan Bjedrich Oskar Bleyl, maschinist na wotp., 71 lět. — Maks Richard Hohlfeld, dwórnischćowy sastojnik, 45 lět. — Jan Hoschaf, rentnar, 74 lět. — Emma Hańża Tomaßez rodź. Hruschcze, mandźelska rentnarja, 69 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 11. Oktober 1935 14—16 Uhr für die Nummern: 5201—5550, Sonnabend, den 12. Oktober 1935 8—10 Uhr für die Nummern: 1—300 rohes Rindfleisch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleisch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Nach § 5 der Durchführungsbestimmungen zur Verordnung über die Gewährung von **Kinderbeihilfen an kinderreiche Familien** vom 26. September 1935 ist der Antrag auf Gewährung der Kinderbeihilfen bei derjenigen Gemeinde zu stellen, in deren Bezirk der Antragsteller zur Zeit der Antragstellung seinen Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt hat. Zuständige Dienststelle für den Bezirk der Stadt Bautzen im Sinne dieser Bestimmung ist das **städt. Fürsorgeamt in Bautzen, Schloßstraße 10, Erdgeschoß, Zimmer 6.**

Bautzen, 9. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister.

Das für den Landwirt Johann **Adrian** in **Wartha** Nr. 19 durch Beschluß der Amtshauptmannschaft Bautzen vom 5. 2. 1932 eröffnete Sicherungsverfahren wird **aufgehoben.**

Dresden, am 10. 9. 1935. **Die Landstelle.**

Towarstwowski powěstnik.

Hudźbny wotrjad M. S. ma srjedu, 16. t. m. dop. 3/12 hać 12 hodź. w Serbskim Domje horka posedźenje. Thema: a) Nětčiši staw našeje hudźbneje kultury. b) Typiski naš ludowy spěw. Referent podpisany. Hosćo lubje witani. Bj. Krawc, předsyda.

Liehań. „Zernička" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. w Hućinje pola Nowakec. Přińdźće wšitcy.

Dirigent.

Tuni woscbity cah do Mišnja

njedźelu, 13. oktobra 1935

Něhdźe 60 proc. zniżeneje ſ ſdneje płaćizny

Wotjědźe 7.57 hodź. z Budyšina. Wróći so 21.20 hodź. Płaćizna 2,80 hriwnow.

Bliže informacije a darmotne pućowańske plany při wšěch wudawańskich ſdnych khartow a w pućowac. běrowach.

Żelezniski wobkhadny hamt w Budyšinje

Solventne wosebite předewzaće pyta jenoż w najlěpšim wobkhodnym dźěle

Budyšina na Bohatej abo Kěžorskej drózy

nowocżasnu

wobkhodnu městnosć

wotnajeć. Najeński pjenjez może so po přeču zwěsćić. Poskicenja z płaćizny a wulkosću městnosće njech so pod čo. 15 na wudawarnju „Serbskich Nowin" zapodadźa.

Dźowku

pyta k 1. novembrej 1935 bur Wels we Wučkecach (Auschkowitz)

Kwasne dary

Porcelia wanyšeny z hwětkami, ze złotej hromu, z němskej rózu, z winowym lisćom, Bildowe, kofejowe a čajowe servizy. - Prawy **Rosenthalski** porelin. - Wotlojowy brystal a krystalowe sklěčane twory. Wernlowu, emaliowu a żelezny nadobu - Kofejowe młyny, mjasowe wjelbł. drjewjane, plećene a sćěbłowe twory.

Najwjetši wuběrk!

Žane mućenje ke kupjenju!

Zamjenjam kóždy kupjeny kruch!

Wosebje niske płaćizny!

Hausbedarf

M. Pfuhl w Budyšinje na Zmitkowej Lawsk. hasy 6

Budlerńje, lěharńje,

kuchinje, półstrow. twory atd. jenotliwe meble kupuje ćo tunjo pola

P. RUBELA **Mužak. dróha 4**

Rěči serbsey!

Mam swoju półstrowarńju Mandźelske požčonki přijimam

Kalmukowe tkaniny

za suknje a jaki na 70 cm šěroke

Flanele

za wsu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wuběrku

Schaaf

Dynamo

za jězdne kola

kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na dyše lěto. **4,5 hr.**

Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.

Karbidowe lampy wot 2,75 hr

J. Schieback

w Budyšinje na Mušakowskej dr. 4

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenoż **20 pj.**

Mari Theresiji Cžechowej w Barcze k jeje żydowdźakanym narodninam.

Dźeńz' spominamy, kak je Boża hnada,
Nětk' żydowdźakacź lět Cże wodźiła,
Do sańdźenosće Twoje wócżko hlada,
Kak Boża ruka je Cże ſdźerżała.
Hlaj, Bóh wschak Tebi ſboże da,
So wjeselе na ſwojich dźěćzoch doczaka.

Też je Bóh ſ tobu ſdźiwne pucze ſkodźił,
A hdyž bě strach wo Twoje żiwjenje,
Je tola wschitko k dobrom' kónzej wodźił,
So ſpominajch dźeńz polna radosće,
Kak Knjesowa je dobrota,
Wschak we wschěch cżasach Tebje stajnje wobdała.

Duž dźenża haj nětk w tymle lěcźi,
Hdyž nowy dźeßatk žnićch ty sapoczecź,
Twój mandźelski, kaž Twoje lube dźěći,
Cżi chodźa ſ dźaknej wjeselosću spječź,
So Bóh dał strowosć, ſboże Cżi
A hischcze dołho Tebje ſdźerżał pschi jich lubosći!

Też ja, kiž dźěćzaze a młode lěta
Pschi starschich bźehmoj ſ wjetscha hromadźe,
A hdyž pak ja nětk hižo mnohe lěta
Po Božej radźe nimam widźenje,
Cżi nětk na tule waschnje tu
Dźeńz ſboże ſbožopschecże pschinjeßu.

Duž k Bohu, kiž ma wschitko w ſwojej mozy
A je ſam Knjes we njebju, na semi,
Ja ſdychuju, so by wón wodnjo, w nozy
Se ſwojej hnadu wostał pschi Tebi,
Psched njesbožom Cże ſwarnował
A we wschěch dalschich lětach Tebje ſohnował.

Wutrobne pschecże jeje ſlepeho bratra

Augusta Worjecha ſ Hlinc.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 238 — Budyšin — Pjatk 11. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Wjednikowe namołwjenje k skutkej zymskeje pomocy

Pšichi wotewrjenju skutka symskeje pomozy 1935/36 je wjednik we swojej wotewrjeńskej rěcži wjcelake ważne myśle wuprajił, kotrež tu naspomnimy: Najprjedy wjednik dopominaše, **so je Němska nětkle hižo tři léta w sozialnym měrje żiwa.** Druhdy pak je nusne, so žiwjej wóži ras do sandźenosće složiny, pšchetož ludy a ludźo žu sabyćiwi. Cźkowjek pšchelokko sapomni, so to, schtož nětko je, njeje pšchezo bylo. Druhy sažo nochzeda dopólnać, so maju žo pšchijomne wobstejnosćeź s woporami a dźełom wubědźić.

Stwór wokolo naš stejł pšchezo hischće w snamjenju wojowanja klažow mjes žudu. Hdyž tuto wojowanje klažow na dźensnischim žiwjenju ludow pschepytujemy, spóznajemy, **so wojowanje klažow sandźeneho cźasa njeje samo, pšchicźiny tuteho wojowanja pschewinyło,** ale je jenaž duž a dyž k pschimérej dowjedło. Wojowanje pak žo **nje** njerozsudźesche s rozumom abo prawom, ale rozsudźesche žo jenož po hospodarskich możnosćach wobdźelenych. W tutych létach smy widźeli, so tajke wojowanje dobywcerjam njeje žaneho wužitka pšchinjeło, ale wono léto wot léta woporu płacżesche.

Potom wjednik wo smutskownych swójskach mjes praschenjemi wojowanja klažow a mjes nazionalsozialistiskej wohnjowej a ludowej shromadnosću rěcżesche **Dźensa w Němskej nichtó wjazy njeje, kiž budźiske mohł wojowanje klažow wjesćź.** Nazionalsozialistiske hibanje je swojimi organisacjami njedowoli, so žo takie wojowanja snowa wospjetuja. Nětko je wjednistwo na tym, so też pschicźiny klažowcho wojowanja wotstroni. Hdyž pak maju žo praschenja wjeźownje rozsudźać, dyrbi žo też pschisnać, so ma wojowanje klažow też idealnu stronu. Schtož žo nětkat na wopraudźite nusnosće žiwjenja ludow njesałożuje, skoro jenje njeje idegl. **Tak** žo też milijony we žwětowej wójnje niż jenož jako wěrni idealistoju, ale też jako tajzy sadźerjazchu, kiž nusnosće sacżuwachu. Kak może pak žo tajki ideal wusstutkować, hdyž jón lud hižo w měrje njesacżiwa?

Hdyž stajnje sjednoczeni njewostajnemi w cźežkim běsenju wo žiwjenje, potom njewobstejimy wojowanje wo žiwjenje napschećo ludam, kotrychž je wošud bóle zohnował hacź naš. Njemylmy pak žo! Strach rostorhanja naschoho luda też dźensa hischće wobsteji. Bolschewismus je wěcżny sjew cźasa, kiž jenož swoje mjeno pschemjenja. Běda pak, hdyž žo tutym dźełazym momentam niczo jednoczasoho napschećo njestaji. Hospodarstwo njemože wschitko rosrisować, woporow budże pschezo sažo trjeba. Na myśl, so budźiske stat mohł wjetsche dawki sběrać, wjednik wotmołwi, so by žo potom sacżuwcze shromadnosće shubiło a by žo myślł rosschěrila, so ma stat wschitko wobstarać.

Rjech je kóždy shožowny, kiž może wospjetowaś žiwjenje ludoweje shromadnosće žwój wschědny khleb sakłunjeć, dokelž žyła ludowa shromadnosć sady njeho steji. Potom žo wjednik pschećiwo kritikarjam na sběrkach wobrocźi a rjekny, **kak** žo shožowni bychu druhdy byli, hdy budźichu zyłu symu jenož tajku jedź měli, kotraž žo na dniu jenohorncźeje jedźe jź. **Dźeń jenohorncźeje jedźe dyrbi być cźestny dźeń němskeho luda.** Kóždy dyrbi žo jako ludowy towarsch cźuć a dyrbi žwój wopor pschinjeść. So bychmy zykemu žiwjej pokazali, so ludowa shromadnosć njeje próżdne słowo, **to je naschа wójna.** My žmy pschi najwjetschim dobywanju w žwětowych stawiznach, dokelž němscí lud dobywamy.

Tak je skutk symskeje pomozy sa naš nazionalsozialistow hordosna należnosć wutroby. Tohodla žo też sažo na Němcza wobrocźamy. Pschi naschej pomozy też žaneho njewusamknjemy a maliczkotnje njepostupujemy. Kotrež demokratiju khwala, njech ras po naš spytaju. Wschitcy pak w němskim ludźe, kiž sa namołwjenje k skutkej symskeje pomozy žaneho srosumjenja nimaju, žu we wjednikowymaj wocźomaj jenož srudni wuzitkarjo na ludźe. **Cźim wjetsche žu wopory, cźim bóle žo wobstacze shromadnosće a wobstacze jenotlinza sakita! Shromadnosć, kotrejež žo narod wobnowja, dyrbi wěcżnje wostacź, a sa tutu wěcżnu shromadnosć njech kóždy wustupi.**

S tym wjednik skutk symskeje pomozy wotewri.

Namołwjenje skutkej zymskeje pomocy

Zentralny wubjerk sa Smutskowne mišijonstwo němskeje evangelskeje zyrkwje.

Němska evangelska zyrkej je wot Lutherowych dnjow žent stajnje była pomozniza we wojowanju němskeho naroda pschećiwo nusu a khudobje.

Pšchi spócżatku „skutka symskeje pomozy němskeho luda 1935/36“ tehodła zyku evangelsku Němcu namołwjamy, so by žo s radosću, mozu a woporami sa poradźenje wulkeho pomozneho skutka sastajiła, kiž je wjednik sapocżał.

Se swjasanosće němskeje evangelskeje zyrkwje s ludom wobdawaju **žo wustawy a** pschiprawy Smutskowneho mišijonstwa kěžka pschewjedźenja swojich nasymskich sběrkow. S tym wone swoje skutkowne žohnowanje k wołożenju nusy do służby „skutka symskeje pomozy němskeho luda“ stajeja. Wobstaranje we wustawach a pschiprawach sa to skutk symskeje pomozy we wobłuku prjedawschich nasymskich sběrkow pschewjedźe.

Sa skutk symskeje pomozy woprowaś **pak** je pózéiwostna a narodna winowatosć kóždeho Němca. Evangelscy kschesćenjo cźuja žo se solidarnosće wěry k temu na prěnim městnje powołani.

Tohodła proštujemy wschitke wodaje, žohnowarjow a sastupjerjow němskeje evangelskeje zyrkwje, so bychu skutkej symskeje pomozy němskeho luda 1935/36 swój wopor pschinjeśli a pschi tym japowschotsne napominanje wopomnili:

„Nošcże jedyn druheho cźežu, tak Khrystusowy sakoń dopjelnicże.“

Frick, president.

Němski dobroczelski swjask.

Sažo hotuje žo němski lud, w shromadnym wulkim skutku pschećiwo nusy pschichodneje symy wojowaś.

„Skutk symskeje pomozy němskeho luda“ je wot sapocżatka s trajnje pschiběrajej smutskownej mozu polo swojich nadawkow bóle a bóle rosschěrił. Milijony ludowych towarschow žu žo sastarale. Hospodarska nusa wulkich ludowych kruhow je žo s tym cźežiwje wołožiła a smutskowne sacżuwcze žiwjenja tutych žobnoźkowjekow je žo poběhowało.

Milijony ludowych towarschow też w tutym běcże sažo sapocżatk žohnowanja polneje dźeławosće skutka symskeje pomozy wocźakuja. Najwjetscha winowatosć wschitkich **bě**dła je, so **žo** do fronty tych sarjaduja, kotrež žu žrěbi s radosću sa nadawk sćinili, so poradźenje tuteho žwojorajneho skutka cźłowjeskeje lubosće sawěschcza. Němski dobroczelski swjask sćěhuje rad wjednikowe namołwjenje k samołwitemu žobudźeńu na skutku symskeje pomozy. Němski dobroczelski swjask tohodła w tutym běcże dotal swuczene nasymske sběrki sa žwoje wustawy a pschiprawy sam njepschewjedźe. Sa to pak **žo** wustawy a pschiprawy po rěcżenju we wobłuku tuteho wulkeho skutka sastaraju.

Tu dźe wo to, so žo se žylnym podpjerańom skutka symskeje pomozy mnohi ludowi towarschoju, kotrež bjes winy nusu cźerpja, pscheđ najhórschim sakhowaju.

Tohodła proštujemy wschitke dobroczelske městnosće, nasche žobustawy a naschich pschecźelow w Němskej, so bychu skutk symskeje pomozy němskeho luda 1935/36 mózne podpjerali, a wožebje pschi zyrkownych sběrkach woprowali.

„Hdyž kóždy wopruje, žo kóždemu pomha!“

Président. Dr. Kreutz.

Němski Cźežiwjeny khcźi.

„**Skutk** symskeje pomozy **němskeho luda**“ **bu** **wóry** se swojim namołwjenjom na zyły narod wobrocźi.

Němski Cźežiwjeny khcźi jako žwoju cźestnu winowatosć wobhladuje, so sažo wschitke mozy sa wulki shromadnosćny skutk sastaji. Jeho wustawy a pschiprawy tohodła w tutym běcże dotal swuczene nasymske sběrki žame nieschewjedu. Sběrki naturalijow žo jenicźkży skutkej symskeje pomozy pschewostaja. Pschiprawy němskeho cźežiwjeneho khcźiża we wschich dźełach Němcźeje žo sa to se skutkom symskeje pomozy we wobłuku prjedawschich domjazych sběrkow wobstaraju.

Ssamo žo srosumjaza winowatosć wschitkich mužow a žonow němskeho cźežiwjeneho khcźiża potajkim je, so sa sběrki skutka symskeje pomozy po najlěpschich mozach wopschija a srosumjenje sa to budźe, kotrym wulkim shromadnym nadawkam ma dar kóždeho jenotlinkeho ludoweho towarscha z jeho munoschka se sahrody, pola a lěża służicź. **Też** pomoz pschi hromadźenju a pschiwozwanju darjeneje zyrowy je ważna słužba na shromadnym skutku, kiž może też młodźina dokonjeć.

Nimo teho placźi naschim pschecźelam a wschitkim němskim ludowym towarschom stare namołwjenje němskeho cźežiwjeneho khcźiża:

„Pomhajcże nam pomhaś! Sstużicże s twm wjednikowemu skutkej!“

Namětny president němskeho cźežiwjeneho khcźiża.

Dr. Hocheifen, wyschschi skup. wjednik.

Zhromadźizna Zwjazka ludow pręciwo italskej wobzamkła

Shromadźizna Swjazka ludowy schtwórtk dopołdnja ½11 hodźin se žwojej rosmołwu we sankzijach pokrazowasche. **Najprjedy rěcżesche italski sastupjer baron Aloisi.** W dołhej rěcźi wón sadźerżenje Swjazka ludow kritisowasche, wožebje žo italski memorandum pjecża žahła njeje wobkedźbowak. Wón jemu **šamo porckowasche, so ś dwojej měru měri.**

Aloisi wospjetowasche, so Abeżynska žadanja njedopjelnja, kiž žo na zobustawa Swjazka ludow stajeja. So Swjazk ludow italske pschicźiny njeje pschipóznał, je pjecża sacżucze zykeho italskeho luda franito a je jón w jeho postupowanju pschećiwo Abeżynskej podpylnilo. Hdyž žo Italska njemóžesche wjazy podpjerу Swjazka ludow nadźijeć, je žo na źrědki žwojeje mozy sepjerała.

Po Aloisijowej rěcźi dr. Beneš swěśeśi, so žo w sankzijowym praschenju njeje nichtó wjazy k słowu samołwit. **Wón wojšewi, so shromadźizna ś wutwjacźom Awstrilseje a Madjarskeje, kiž stej žwoje pschecźiwjenje wuprajiłej, a ś wutwjacźom Italskeje, kotrejež wojšewjenja žebi shromadźizna waži, shromadnje wobšamknjenu 14 žobustawow rady pschihłowuje.**

W tutym wobšamknjenju žo šwěśeśi, so je Italska napschećo žwojim winowatosćam po wustawje Swjazka ludow k wójnje kročiła a ma žo jako nadpadnika wobhladowaś, pschećiwo kotrejž dyrbja žo sankzije nałožiś.

Pschi dalschim jednanju franzowski ministerski pschedsyda **Laval na šwěru Franzowskeje k Swjazkej ludow a na jeje pschecźelstwo ś Italskej** pokasa. S tuteje pschicźiny budże žo Franzowska pschi nałożenju rěcżenja wo wujednanje prózowaś. Wona žo nadźija, so šmě pschi žwojim prózowanju podpjeru shromadźizny Swjazka ludow wocźakowaś.

Jendźelski minister **Eden** rjekny, **so swonkowna politika Jendźelskeje kroka wustanje.** Jej najbóle należi, so žo nět sakhowa. To je pjecża też slajmy ideał jendźelskeho luda. **Eden žadasche, so ma žo nětko nětchto staś.** Ssobustawy Swjazka ludow dyrbja shromadnje postajiś, **kak** ma žo postupowaś. Wón w mjenje jendźelskeho knježerstwa wojšewi, so je wono polnje swólniwe, žo na taźej cźasiji wobdźałiś. Haczenjeź wschitcy hłuboko wobzarnja, so je tak daloko pschichłodło, dha pak tuto wobzarowanje njesmě nikoho wot skutkow wotdźerżeć. **Ważne je, so žo spěchnje nětchto stanje.** Shromadźizna Edenowe wojšewjenje ś pschikłepom pschija.

Schwajzarski swjasłowy rada Motta rjekny, so žo Schwajzarska njemóže na sankzijach wobdźěliś, je-li so nochże žwojm neutralnosć wohrožyć.

Jendźelsko-francowski sankcijowy plan

Diplomatiski žobudźěłaćeź Londonskich nowin „Daily Telegraph“ s Genfa powě, so žu žo jendźelšzy a franzowšzy wězwjetšnjeni wo wobhładnu sankzijowu pschećiwo Italskej dorěcźeli. Kaž žo jda, staj wobaj krajej pschiprósłnałoj, **so dyrbja naprawy drje wuhlad na wuspěch po-**

ſkiejcej, ſo pak njedźiwajcy teho njeſmědźa wěcak wójnſke być.

Franzowſko-jendźelſki plan, kiž ſo ſwjaſowańſkemu wudźerkej Swjatka ludow ſchtwórtk pſchedpokaži, pjeca ſcěhowaze namjety wopſchija:

1. Italſkej nimaju ſo žane wukrajne kredity pſchiſwolcej;
2. wěſty dowos ſ Italſkeje ma ſo ſ kontingentowanjom wobmjeſowaćj;
3. wuwos ſurowinow do Italſkeje, kiž ſu k dźełanju brónjow trěbne, ma ſo wobmjeſowaćj;
4. ſakas wuwoſa brónjow do Abeßynſkeje ma ſo wróćicej.

Po powěſći Reuterez telegrafowańſe ma ſo ſ franzowſko-jendźelſkim planom dozpěć, ſo dyrbja ſaukzije być „najſylniſcho ſtutkowaze a najmjenje wužadaze".

Francowscy wojacy škitaja abesynsku železnicu

Sſrjedu do Diredawy 180 muži běłych franzowſkich wojakow a 4 offizěrojo pſchijědźechu. Woni w měſcze woſtanu, ſo bychu železnizu ſ Djibutiſka do Addiſa Abeby ſchkitali. W Djibutiju hiſchcze 1500 muži pſchihotowanych ſteji. Mjes nimi ſu też wotdźelenja běłych wojakow. Pſched pſchiſtawom franzowſki ſchkipak leži, kiž je pjeca pſchezěiwo temu, ſo by njeſakoniſkim brónjowym transportam ſadźewał.

Wot ſrjedy do Addiſa Abeby njeje žanych poměſczow wot połnóżneje fronty a teſ niz wot połodniſcheje fronty dóſchło. **Kěžor je abeßynſkeho ſaſtupjerja w Romje wotmołwjał a pſchikaſał, ſa maju ſo abeßynſku ſtaćenjo ſ Erittreiſkeje do Abeßynſkeje wróćicej.**

Italscy wojacy na połnócnej fronće postupuja

Lěwe ſ'chidło italſkeho połnóżneho wójſka pod generalom Santiniom je wutoru 15 kilometrow ſ kroſſeho ranja Adigrata poſtupiło a je Edage Zwus dozpěło, hdźež dyrbješe ſuzne njeſpſchecjelſke pſchećiwjenje ſtamaćj. Wójſkowa ſkupina Maravigna je wſchitke hórki a hórſke pſchekhody k dołhemu ranju a k ranju wot Abuy rowhadźika.

Wojazy abeßynſkeho wjerćha Seyſuma ſu ſo do dola Marafi Sartiu, dźeſaćj kilometrow k dołhemu ranju wot Abuy, ſcźahnuli. Tam ſu ſo do ſemje ſarzili. Italcźenjo budźa najprjedy dyrbjecj krajinu wot Abeßynjanow wucźiſćicj a potom hakle budźa nóz ſnowa k połdnju poſtupowacj. W ſtronach k dołhemu wjeczoru wot Akſuma ſwobodni abeßynſcy wojazy kraj traſcha. Woni woſtebſe wſchi rězy Actira Sebit wuſtupuja. Wſchichi roskałowař italſkeho wójſka, general de Bono, měſeſche wotpohlad. ſo ſchtwórtk do Abuy padacj.

Italski wuvóslanc Abesynsku hišće nochce wopuścić

Italſti wupóſłanz w Addiſu Abeßje, hrabja Vinci, je abeßynſkemu knjeſerſtwu wobſkedźił, ſo je wupokaſki liſt dóſtał. Hdy wupóſłanz wotjědźe, hiſchcze njeje ſnate, dokelž Addis Abebu nocze wopuſchćicj, doniž poſledni puczowazy italſki konſul ſ Domega njedojědźe. Konſulowy pſchikhad ſo ſa nětkdźe pjecź dnjow wočakuje.

S Makale je powěſcź do Addiſa Abeby dóſchła, ſo je ſo tam italſke łětadło ſwróćiło. Schtyrjo wojazy we łětadle ſu ſo pjeca morili. S Harrara a Diredawy ſo powě, ſo ſu tam italſke wobhoneriſke łětadła widźełi; kěarjo ſu weſcze ſtrategiſke wobkedźbowanja fotografowali.

Abesynske žony na fronće

Wo wójnje w Abeßynſkej je djenſka ſ wobeju ſtron mało powěſczow dóſchło. Naſſkerje cźujetej ſebi wobej wójſcy ſwoje nowe ſtejiſchćego wutwarjeć a ſo na nowu bitku pſchihotowacj. Na ranſchej fronće (pola franzowſkeje Somaliſkeje) Italcźenjo kraj pſched ſobu ſ łětadłami pilnje wobhonjeja. Na połodniſchej fronće w Ogadenſkej pak je pjecź k nowenu wótrſchnemu wojowanju dóſchło.

S Abeßynſkeje ſo wopſcet powě, ſo ſu domorodni italſzy kolonialni wojazy k Abeßynjanam pſcheſchli. Tak je pjecźa tyſaz domorodnych wojakow ſ Erittreiſkeje k abeßynſkemu wójſku pſchebźěało. Italcźenjo ſu jich pſchi cźekanju pjecźa ſ łětadłami pſchecźěhali a do nich ſtrěłeli.

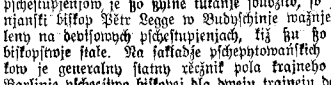
Wjednoſtwo abeßynſkeho wójſka je nětkole teſ ſonam dowolilo, ſo ſmědźa w abeßynſkim wójſku wojowacj. Tute wojowarki dóſtanu jěchańſku uniformu ſ khaki-tkaninow, wone jěchaju na mulach a ſu ſ rólbu a piſtolu wobrónjene.

Přecy so palace kachle
abo **centralne tepjenje?**
Wobě móžeſcź so derje dopjelnić! W prěnych zymnych dnjach, hdyž so zatepjenje centralneho tepjenja hišće njewupłaći, poskića wam tunjo přijomnu cophotu
„Baldur"-wšo palace a přecy so palace kachle
železowy dwór Joh. **MIESSNER**

Mišnjanskeho biskopa zajeli

Juſtizna nowinarnja w Barlinje 10. oktobra wozjewja: Pſchi ſtkotatiſkich jednanjach pſchećiwo katolikim duchownym a pſchiſtuſchnikam rjadow dla devisowych pſchestupjenjow je ſo ſpjelne tukanje ſtudźiło, ſo je Miſchnjanſki biſkop Pětr Legge w Budyſchinje wažnje wobdźełeny na devisowych pſchestupjenjach, kiž ſu ſo w jeho biſkopſtwje ſtałe. Na ſakładje pſchepytowańſkich wunoſchkow je generalny ſtatny rěcźnik pola krajneho ſuda w Barlinje pſchećiwo biſkopej dla dweju trajneju devisoweju pſchestupjenjow wobſtorzbu pola ſtkotatzeje komory krajneho ſuda ſapodał, kotraž je dla ſpjelneho podhlada pſchikas k ſajeću wudała. Na ſakładze tuteho ſudniſkeho pſchikaſa ſajeća je ſo biſkop wczera ſaſał a do pſchepytowańſkeho ſaſtwa w Moabiete wotwjedł.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 11. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hlej k połdnju zběhaju so módre hory,
K połnocy cźemna hola ſtrażuje;
A k nim a w njej so tuła bźłe dwory
A ſemja tuk a tyđe daruje.
Praj, ſerbſki kraj hađ njeje raj?
Wón krrje nas, wón žiwi nas,
Wón ſpochi z nami ſwjeći kwas. Cišinſki.

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minus 3, najwyſchcha dnjowa temperatura 20 ſtop. cźopłoty. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer minus 5, najniſchcha temperatura w nozy 10 ſtop. cźopłoty. — **Rižina je ſo ſe ſwojim jadrom hacź nad Ranſche morjo ſcźahnyła. Tola je pſchezo hiſcheze móžno, ſo ſo njebjo ſamrócźi a deſchcze pſchińđu. Wuđerje** niżiny njeſtu hiſcheze wſchitke nimowzahnyte. **Mjeſo** ſo wone ſeſtahuja. **Wyſchina** nad Schwanitſez je ſahe hyſ-niſcho na ſrjedźnju Europu wupſcheſtrěwa a je nadźiju, ſo bórſy ſaſo zyle đobuđźe. — **Jutſje ſobotu** ſtůnczo 6,16 hodź. ſtkađźa a ſo 5,16 hodź. ſkowa. **Měſaczk**, kiž je jutſe polny, ſtkađźa popołnju 4,52 hodź. a ſkowa ſo rano 6,40 hodź.

— **Wuhladny na wjedro za jutſiſchu ſobotu:** Mile a trochu ſtónczne wjedro.

— **Poſtkeženje pomozy ſa wjeleđźerſke ſwójby.** Saſſki minister nutſkownych naležnoſczow je wukaz wuđał, ſo maja ſo ſađoſcze na ſakładze wukaſa wo poſtkeženju pomozy wjeleđźerſkim ſwójbam wot 18. ſeptembra 1935 jako wopſeje ſpěſchne wobđźełacź a bjes kóžđeho kondźenja đale đacź.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłacźuje ſo podpjera na měſaz oktober wutoru 15. oktobra 1935 đopołnja wot 10 đo ½12 hođźin w ſjemowni na Hrođowſkej haſy 10 đeleka.

— **Dóſtawarjo wojerſkeje renty.** Pſchihrađne renty wójnſkim cźeſkoſranjenym na měſaz oktober wupłacźuje ſo wutoru 15. oktobra 1935 đopołnja wot ½10 đo 10 hođźin w ſjemowni na Hrođowſkej haſy 10, deleka.

S **Dźěžnikez.** (Njeſboże.) Wječera popołnju w 5 hođźinach padny žona ſ Budyſchina w naſchej wjeſy na njeſbożownje ſ kokom, ſo ſo tkěrko jara w mjeſnocy wobđrě. Knjes đr. Kſchijank ſ Dobruſche ſnjeſbożenej prěnju pomoz poda a đowjeſy ju ſ autom đomoj.

Bližšu njeđźelu đźeń jenohorńcźe ſđźe

Se **Skoneje Borſchcźe.** Saſđźenu ſobotu jedna tuhđyſchći wobđyđleŕ ſwoje **motorſke koło** pſched **Bětnu Konjom w Budyſchinje ſtejo woſtaji.** To běſche **wjecźer** w 6. hođźinje. Wobžěđźeŕ poda ſo na to đo hoſcźenja, hđźež běſche ſhromađźiła. Koleżo njeběſ pſchiſtamnina **abo hewak ſawěſcźik.** Hđyž ſa đwě hođźinje ſ hoſcźenja ſtupi, ſo by ſo na đomoſpucź **podał,** bě ſo **motorſke koło ſhubiło.** Wſcho **pytanje bě podarmo.** Na pođcźernym **koſe đyrbješe đomoj ſcź.** Nětko đo đnjow pođſcho **namakachu motorſke koło we Budeſtezach.** Tam ſo bě ſo ſeſone koło ſhubiło, **tak ſo je po đaczu padało** tam **wotſyđa ſaměnik.**

S **Mateje Borſchcźe.** Saſđźenu **pónđźelu wotpo**ſo na tuhđyſchim **ryczerſtkuble muſtrowanje konj.** Wſcho hromađźe pſchedwođźe ſo **31 koni.** Wobžěđźerjo ſo je Scźijej, Hornjeje Borſchcźe a Praſkowa. Kaž teſ Tſchoſ Swěđom tohorunja ſwoje konje pſchedwođźechu. W ſo ni ſo ja wójſko **wubra.**

Z **Radworja.** Po prikładze wjele đruhich ſerbſkich wođowych cyrkwjow ma też naſa **wođowa** cyrkeŕ tepjenje đoſtać. Sađźeny tyđźeń je ſo ſ pjenimi đźełami započałe. Ke kermuši ma tepjenje đotwarjene być.

S **Mjerkowa.** We wyſokoſtej ſtarobje 96 a poł lěta wumrě ſrjedu wuměſtaŕ Jakub Pjech. S nim je najſtarſchi wobyđleŕ zyłeje naſcheje wſy a naſcheje wokolny đo wěcźnoſcze woteſchoł. Semrěty běſche jara wobluđjeny a powſchitkownje cźeſcźeny. Dźěłapolne zjimnje mjeſcźe ſo ſnoh. Hiſchcźe loni pomhaſche pſchi wſchelakich đomjacych đźełach. We poſlednim cźaſu wſchak wjele ſkorźeſche na wichelake thoroſcze, kotrejž jeho cźiwłowachu.

S **Klukſcha.** (Đobry běrnjazy wunoſchk.) Poměrnje đobry a bohaty běrnjazy wunoſchk na tuđyſche rožkukło. Tuczna hlinjana pôđa wokoło Salhowa njeje ſwojeho wobhođźerja też w tutym ſuchim lěrje ſjebała.

S **Njeſwađźidła.** Saſđźenu wutoru woſtawi nětđuſchi hrođowy ſahrođnik Ferđinand Schmiđt ſwój

Hanka

Powěſcź ſe Sserbow
wot Mikł. Andrizkeho.

23] (Pokračowanje.)

Ale đołho, to wđobe ſtworjenje cźujeſche, hižo njepóńđże. Đo ſmjerce bě ſo wuđđźiła a woprawđźe pađaſche. A k tomu: hđy by tola cźłowjek móhł đruhđy ſenož holy naſtroj być a myſłom ſo ſwjeſi! Tak pak ſo Hanzy ſcherjenje đo ſćije ſđźeny, kotrejž ſi poſlednі đuch wſa.

Sa Kruſchojzami na canje bě wobojaze đahno. Njeđawno je ſđźeł tam ſ korczmy đuzy trochu napity wotroczź ſaſchoł a miſmynwſchi ławki na ſđacźenjach, je đo tymjeſchcza **padnywſchi,** běđnje ſo ſađuſnyć.

Ta myſł Hanzy đoła. Jako ſtoły bě ſprostnywſchi ſaſtała, đo próđzna hlađaźy.

Ruzy a noſy jej ſatſchepjetaſchtej. W mutnej hłowje ſmutnuſchćetej wocźi, ſmutnuchu ſmyſły. Tajke ſnađźiwne poſtawy w đołſich, đołſich běłych đraſtach mihotachu ſo nětnje, a đowuſchowu bijeſche ſo njeſmilnje płacź a ſkiwłot **bożeho ſđźeſchka** a tutych běłych, běłych ſonow. Běđa, běđa! Won, komuž ſo ſjewichu, njeſboże wěſcźeja a ſahubjenje ryja. Běđa, běđa — ſchkoda mojich młođych łét.

Saměſcźk bě popuſchcźił, nowa krajina ſu wotwali.

A ſchto to? Schtó ke mni kroczi? Bjeſe ſmuka kroczi, **ale wocźi ma ſrěcźniwej.** A ruzy ſa mnu roſpſchachuje a **wjeſe ſo ke mni** po běłej płoninje, kaž by mje ſybu brał. **Je to ſnađź đuch** nětkoſkoro ſ tych, kotiž ſabinmychu w bahnjez? Ně, to je naſch ſchulaŕ, kotremuž ſo po mni ſtuſka ſamotnemu, a tak ſđźeł po mnje đe . . .

Hanku ſymiza hrabny. Symny pót ju poka, ſuby jej ſaklepotachu, a jenož jedne ſađałche: „Cźekaj, cźekaj — pſchetoż ſmjerćź tebje jima . . ." A đo jeje wobjecźa wona njecha, horza hori ſo w hrudźi źiwjenja ſađoſcź! A tola je po wſchěm. Hiſchcźe điwe, ſi kroczeli đo pređka mota, noſy ſtej ſo pótkrywſi, ſmyſły wuſtawachu, we wocźomaj je cźma, hiſchcźe jedyn ſ hłubin đobywſchi ſo ſćhich a hłubiny pſcherwjaźy — a wſchuđźom — morwa cźſchina.

XIX.

Kruſchojſki ſchokta ſa ſchmrěłowym błiđom ſđźeđźo liſty piſaſche a ſwoje ſchottowſke naležnoſcze ſjađowaſche. Wjeſele ſwěſcźeſche ſo w cźiſtej lampje ſwěcźenje — nimo faſarjoź a ſchulaŕjoź běſche ſchottowa jenička lampa we wſzy — a ſe ſaſtaŕſkich kachlow w rózku promjenjeſche ſo đo ſtiwy mila cźopłota. Tam w đurjach w molowanej **khěžy** też ſtaroźitny cźaſnik ſ kukawu ſtojeſche a proſtu rěcź rěcźeſche, kotrejž pak tola kóžđy tak rad a tak đerje roſumi: tik-tak, tik-tak. Se ſuđnjeje kuchinje ſa ſmjażenymi běrnami wonjeſche.

Kruſchojſki ſchokta ſ wſchelakim đopiſam wotmołwjeſche, ale myſłe a też cźornioło w pjerje ſo jemu hacźeſche. Njepokoj bě jeho wopytał.

Schto pak jeho ſnjepokojowaſche? Sónađź tola na Hanku njemyſłeſche, kotruž wot pſchewođźenja ſem njeſće widźał?

„Hanka je ſo ſ knjeſom lěkarjom đo Stichađowa wjeſła. Nan je ſa nju poprejył, ſo by ſkerje ſaſo đomoj đóſchła." Tak bě đobra cźeta Rochej roſpravjała.

Wona bě nětko wěſo đawno đomoj — ale knjes ſchokta wrjeſche ſwoje piſma đopiſacź a cźakacź, ſo ju wođlada. Rochej ſo cźeźiu njepiſaſche. Won běſche ſa ſwoje poměry ſkoro wucźeny muž. Teź jeho piſmo bě rjane a cźiſte. Ale tónkrócź ſo jemu njepiſaſche.

Cźaſto by hłowu poſběhnył: Njeſawoła to ſchiſ? Ale wſchak, to bě wichor, kotryž ſ wuhenjom wujeſche. A tam ſněhowe mjeceſele! Bóh luby, Knjes budź miłoſćiwy, bėđźi-li ſo po taſkim wjeđrje nětčźo po kraſinje . . .

Tehđom ſaſchcźowakſkich pſaj, ale hnyđom wompyſchtej, pſchetoż bě to ſnaty wopyt. Rocho ſo mało na naplóſchi, wuhładawſchi Lubuſchoju macź, a to ſ ſtaroſtnym poſłuſchnoſcźu. Kita đźiwjeſe, ſo je w taſkim ſtraſche, ſamo bě đotał wrócźiła njeje, a nanej, ſamo ſo roſumi, njeſmě njeſmě prajiecź . . .

„Hanka? Hanka hiſchcźe đóſchła njeje?" Rocho wo ſtróżany bźeſche. A ſtłowa njeſłyſchnywſchi, ſam ſa ſwo a cźapku hrabny a woteſrěđźe. Nicźo njeſamo wo Lubuſchoju macźerje ani ſtareje cźety. Jako ſcźěna běłe jeho wobliczo, kotrejž bě tak ſađwołowane, ſo na ſtarej woſtebſe njeſapomnitej cźaſ źiwjenja.

Na nicźo hewak Rocho njepomyſłi, hacź: tak by ſo wumohł. Tola to běchu wulke ſađźěwki. Łakoſtna noc bě ſaſtajiła. Teź, hđyž bě Luboſchowa ſcźła, ta ſcźěna nicźo njeđóſpjeźeſche, khiba nowy ſněh. Tu a tam ſo wo běleſche a ſcherjeſche. Ale Rocho pucźe ſnajeſche, ſo ſ pſchezo tu łyt a nichtó jeho njeby ſamuhłej ſamóhł po ſ cźach đawno khođźenych a ſnajomych . . . Hinak bě ſ wbohej Hanku, kotraž je wěſcźe đomjacy kraj hižo woteſnała! — —

Duſchaty ſtrach jemu ſwutrobu ſalehny. Je-li Hanka ſo ſabłuđźiła, hđźe ma ſu pytacź? Hđźe bě nieje to możno? Bożo, hđy by takle tam đo teho ſ . . . ?

(Skónczenje ſcźehuje.)

w Slěpne narodniny. 50 lět dołho stejesche we słužbje knjejstwa. Pischerjelneho starza kždy rad widźi a todle jemu też wichitzy prawje strowa a zjtka wjeßoły žiwjenišk wječor pschejachu.

S Krapowa. Sandźenu žrjedu we Nošačźiach wječnemu wotpowćinkej łaschku niedźelu w starobje 77 lět šemrjetneho muža Handrija Bartuscha naschoje wjesći pokožichu. Mulka bě žyła wobdźělnikow, kotraž tuteho woblubjeneho muža na poslednim jeho puczu pschewodźesche. Knjes farar Wyrgacz složi swoje pohrjebne słowa na 2. Timotea VI, 7: „Za žym so dobre bźenje bźdźi, ja žym daběhat, ja žym wěru bjerjat," a wulběhny wotbje, so je s nim dobry schesćijan a žiwerny Sserb wotšał schok. Njech wotpokojuje w mérje a njech je jemu ródna semja lohka.

S Pózkowow. (Wobkhadne njeßoże.) Wječera popołdnju w 5 hodź. sta žo w šraschnje spadowazym sawinjenju Drježdźansko-Žitawskeje statneje dróhi w delnim běłu wjes pala Bartelez delnjeho młyna wobžarujomne wobkhadne njeßoże. Tam srasy pjezynwarjaceŕ Köhn z Wlasońcy se žwojim motorstim kołom do zuseho wožaboweho auta. Sichi tom žebi Köhn rany nabi we twje, stschahy žebi mošny a tehorunja žebi delnju ruku nje tohcza mózuje wobodrć. Wobk wosydše ho thětro wobschkodźischtej. Prénju pomoz pschipadnje pschitomnej lekat dr. Wulf z Bitkopiz poda. S pomocu tuhodyschtje dobrowólnoteje sanitetneje kolony „Czerwjeneho schija" njeßożeneho z autom do jeho Wjasońskeho bydlenja dowjesechu. Pschijtkuschny strażnimschtr hnydom na městnje sa tym hledżesche, schtó ma winu na njeßożu. Tohdla dyrbjesche žo zyły wobkhod nakhwatnje zastajić. Sawědkojo praja, so je motorski kolesaŕ pschespjesnje, auto pak pomału jěł. Krótko po njeßożu sadźerja Zjamska nadrośna policija wschěch tych, kotříž so nětkaŕ pschećiwo płaczazym wobkhadnym pschepisam pschehrěschichu. Zyła cźrjoda lubjł jěchjesche bjez hnětła abo pornjo žebi abo bjes sadnjeho wobswětlenja. Wschitzy dyrbjachu khłostanje płaczić, schtož jim wěcze lube bylo njeje. Tohdla kždźu, hdyž so wječor ze žwojim kołom na puczź puschczischu.

Towarstwowski powěstnik.

Hornja Hórka. „Łužica" zmóje njedźelu 13. 10. 35 pop. w 4 hodź. swoju měsačnu shromadźiznu pola sobustawa k. Pawoła Mukt w Mniščońcu, Knjeża dowěrnicy so proša, to wšém sobustawam wozdźelwać. Hosćo su lubje witani. Wo bohate wobdźělenja so prosy. Přednošk so poskići. Předsydstwo.

Srjedźnja župa Domowiny. Wšitzy dowěrnicy z wosadow Khwaća, Njeswačidła, Minakała a Rakec sudu so přichodnu njedźelu 13. 10 pop. w 3 hodź. w korćmje w Drohach k jara ważnemu posedźenju.

Župan.

Worklecy. Domowina zarjaduje njedźelu 13. oktobra wječor we 8 hodź. we wjesnej korćmje zjawnu shromadźiznu, w kotrejž porěči zastupjer Domowiny.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 11. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,19	100 čěskosł. krónow	10,3 5
100 šwajc. frankow	80,92	100 franc. frankow	16,375

Barlinska burja, 10. oktobra. Na pschedwczerajschich wječornych porynstich kurłach běchu žo stručenja na akcijowych wikach pschećiwschcze. Tohodla nasta też wczera na Barlinskich wikach na zuřej cźarje stručenje. Wosjewjeny wuńdźeł memelskich wólbow a wjednikowa rěcź pschi wotewrjenju skutka symikeje pomozy dobry saczišchej sawoštajischtej. Nimo toho pokasowasche žo na nětkotre powěcźe z hospodarskich krukow. Dokelž na wikach njebě posticźenjow, pschekročzichu stručenja pschi nětkotrych hódnotach wjacy hacž 1 proz. rentowných wikach knjeżesche dale pscherjelne měnjenje.

Barlinske žitne wulkowiki. Posticźenske a wotbytne poměry njejsu žo na Barlinskich žitnych wulkowika pscheměnite. Dowos se strony ratarstwa njeje wulki, dokelž je tuto nětko pschi pschibódnym wjedrje do połmy dźełow sapschehnjene. S druheje ruki posticźeny materi wjschak w khlěbowych žitach dožaha, so by potrjebni mirnow spokojił. Wurjadne pscheńcźne družiny žo kaž hetdotal wobkhedźowachu, mjes tym so je rožka w Barlinskim sanjerodźena a namaka jenož w powinszy łužow. W pizowanskich žitach wobsteji dale wulke naprašchowanje. Posticźenjow pak je jara mało. Też jenjenjow sa pschwarnje a industrije je mało na wikach a so lohko samélezchu. Wo muku žo bjes pscheměnjenja wikuje.

Wczera płaczesche w Barlinje zentnaŕ

pscheńcźy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećmjenja G 7: 8,05 hr. G 9: 8,30 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenźa 9,45 hr., rožka 7,80 hr., jećmjeń naléżni 9,20—9,80 hr., nasymjeń 8,05 hr., wowš 7,50 hr., hrěny 22,00—3,40 hr., hyno 3,50—4 hr., žloma 2—2,35 hr., pscheńcźna muka 16,70 hr., rżana muka 12,32½ hacž 13,07½ hr., pscheńcźne wotruby 6,00—6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra 75 pj., jeja 12 pj., hrěny 4 pj., kóły kaŕ 8 pj., cźerwjeny kaŕ 10 pj., karoty 8 pj., jedźna koboda 15 pj., hndrolty kaŕ 5—25 pj., kolraby 5—8 pj., porej 10 pj., korty 15—20 pj., tykaty kaŕ 14—15 pj., zybla 8 pj., huny 15—20 pj., tomaty 12—15 pj., hołolej 5—10 pj., radiski 6 pj., jabłuka 10—25 pj., kruschwy 10—25 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenźa 9,55 hr., rožka 8 hr., jećmjeń naléżni 8,05 hr., wowš 7,50 hr., pscheńcźna muka 18,25—21 hr., rżana muka 122,25—12,50 hr., pscheńcźne wotruby 6,50 hacž 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., hyno 4,50—4,75 hr., žloma, klětwa 2,40—2,50 hr. k łašowanju 2,20—2,30 hr., butra 78 pj., prašata 14—22 hr., běhaki —, hušy, młode 65—90 pj., ćaki kaŕ 6 pj., cźerwjeny kaŕ 10 pj., sydrejty kaŕ 10—50 pj., zyblina jednaka 20 pj., zybla 8 pj., křen 50—70 pj., korł 7—15 pj., morchej 8 pj.

Płaćizny za Barlinskich syndykatowych wikach,

žito a wotrubny symik za tunu abo 1000 kg, za wuzk 100 kg płaćizny za cźiste hrjwne.

	12. 10.	9. 10.		10. 10.	9. 10.
Pšenica	202,0	202,0	rżny	—	—
rožka	165,0	165,0	wyka	—	—
ječmjeń now	207-213	207-213	módre łubiny	7,75-8,25	7,75-8,25
ječmjeń nat.	—	—	žołte łubiny	—	—
owsa	—	—	seradella	—	—
pšica	—	—	rans, wosušk	—	—
pš. muka	26,75	26,75	łany wosušk	8,65	8,65
rż muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
wotruby	11,75	11,75	běrni, kruški	8,15	8,15
"	11,50	11,50	syno, 50 kg		
" 1000 kg	320,00	3 0,0	rżana sloma		
sen. Viktor.	20,0 23,0	20,0-23,0	pšeć. "		
e symjo	—	—	wowsna "		
niski	—	—	cźena "		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 150.0 11: 152.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wowš za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płaćizny ręnczho skotu na Prjeździanskich skótnych wikach,

13. oktobra 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach kóžne družiny a woznamjenjenja:

Telata: 518

Najlěpše korminje čelata wot cyca	68–72
Srjedźne korminje čelata wot cyca	60–68
Snadnje wuwite	56–60
Najšpatnše	—

Swinje: 46

Tučne swinje, přez 180 kg, cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 120 hacž 150 kg. cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 100 hacž 120 kg. cźežke	53
Połnomjasne swinje wot 80 hacž 100 kg. cźežke	53
Mjasne swinje wot 60 hacž 80 kg. cźežke	53
Rancy	53

Zamołwity za politiku, foulliaton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smolerjo a za nawěški dr. J. Cyž, wšitzy w Budyšinju. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarjena łistina do 3 hłodź.

Za wojerstwo a dźěłowu słužbu

Kofer z wotrjadom za šaty a mjenowym napisom, wutrobnjowy šaćk, wuklepaćk, sle, etwlje a potrjebu za šlěs, riedźenje stupnjow a pěstowanje nohcow, pasy a khribjetowe rjemjenje, wše znamješka pola

T. Albert, w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Wupłaći so, hdyž sebi zymsku drastu nětko kupiće

jara wulki wubjerk a najtuńše płaćizny zmóžnia Wam pola nas lohki nakup

Elegantne Zonj. mantle
wušłkny přirěz 58.-, 45.-, 36.-, 28.-, 22.-, 16.-

Muzske Ulster. wobleki
najl. tkaniny, dobre sedźenje 59.- 48.- 35.- 30.-

Corne wobleki
najlěpše kajkosće we wšěch wulkosćach

Zymske jopy, kholowy atd., wosebje tunjo

König w Budyšinje Žitna kasa 4

Niedźelu 13. oktobra wotewrjeny wobkhod

Kermanske poskićenje
poskićamy płaćizny hódne

Hamburgske měšneje	¼ punta 15 pj.
Bayerske słódne kuski	¼ punta 15 pj.
Mjedowe kuski	¼ punta 15 pj.
Cachaa kuski	¼ punta 15 pj.
Pódtwjace mjedowe bonbony	¼ punta 15 pj.
Anisowe kuski	¼ punta 15 pj.
Rekord měšenje, pjelnjene	¼ punta 15 pj.
Kašelowe měšenje	¼ punta 20 pj.
Eukalyptus mentolowe bonbony	¼ punta 18 pj.
Měšenje k swjatkowej tydźenja	¼ punta 20 pj.
Połnomlóčne zemskoworješkowe šokolady 100 g tafla jenož	18 pj.
Połnomlóčne šokolady, 100 g tafla jenož	20 pj.
Cremowy łamk	¼ punta 18 pj.
Połnomlóčny zemskoworješkowy łamk	¼ punta 22 pj.
Połnomlóčny lěsnoworješkowy łamk	¼ punta 28 pj.

Wobkhedźujće prošu moje wukład. wokno

Thams & Garfs
w Kamjenzu

Hermanske poskićenje
Porućam we wulkim wubjerku a płaćizny hódne
žonjace, muńce a dźěćace nohajcy rukajcy, trikotuže a wolnu
Fritz Leinert w Kamjencu Budyska dr. 54 Znaméšća klinowej
Specjalny wobkhod za Kamjenźanske nohajcowe twory

Kožu
potrjebu za šewcowstwo, srédki wšěch druzin ze zdźerźenje črijow krém (też wuważany)
najtuńšo pola firmy
Carl Steyer
w Kamjencu na Budyskej dr. 40

Kamjenźanski nohajcowy skład
w Bud. šinje Jonas hišće na Sukelmanej h. 12
Nohajcy / rukajcy / žonjace šoły

Žonjace klobuki
we wulkim wubjerku a we wšěch płaćizнach
ALWIN HAFERKORN
nětko na Hošće hasy 21
Khorobna pokładnja.

Wop'swjate tunje a spit-domne časniki knuniskego pola **časnikarja Kokša** w Budyšinje na Sukelmanej hasy 28

Za kermuše
porućam swoje płaćizny hódne
wina
spirituozy
palency
žitny
Płodowe wino litr wot 65 pj.
Połnowe wino litr wot 70 pj.
Friedrich Grimm
w Kamjencu
na Budyskej dróze 84

Gumije za jězdne kola
Wobswědźenja kołow, kołowe přisłuški, jězdne kola
poskićujetej
Thomasec bratraj
w Budyšinje na Kamjenźanej hasy 10

Ke kermuši
poskićam
wšě přisłuški k pjedenju
kofej, jara słódny ¼ pt. 0,50—1,— hr.
spirituosy
konserwy
M. Hadank nasl.
měj. Reinh. Friebel
w Kamjencu na Halšrowsk. dr. 2

Zimace mašiny
ze subtšeatym běhom, w kolesow. domje
Fuhrmann
w Budyšinje na Hornjerešej hasy 10

Arthur Wolf, w Kamjencu na Budyskej dróze 66
ma daloko znate dobre
cigary, cigarety, tobaki
z ruku dźěłany wity tobak punt 1,50 hr. a wjacy
Zasopredawarjo dostawaju tworjenowe płaćizny!

Hermann Müller w Kamjencu
Diortenstraße 1
Dom wulkeho wubjerka w
mužacych wobleknach z česanego přadźena, hładke a mustrowane 45,— 48,— 54,— 65,— hr.
pachol. wobleknach, sportiskich wobleknach wot 27,— hr,
mužacych mantlach za nazymu a zymu wot 28,— 30,— 33,— 37,— hač 60,— hr.
Mój wulki tkaninowy skład poskića wam wosebje płany wubjerk we wobleknowych tkaninach z česanego přadźena, k tomu za ulstry a paletoty a najnowše kosćenow.

K hermankej
Módre čapki wot 1.50 hr.
Sportske čapki wot 1,— hr.
wot fir y
Arth. Eckart
w Kamjencu
na Budyskej dróze 2 při torhošću

Fotograf Schulz
w Kamjencu na Budyskej dr. 10
je waš kwasny fotograf
Telefon 472

Přeprasujemy
klobuki na moderne formy za krótki čas
ALWIN HAFERKORN
nětko na Hošće hasy 21
(Khorobna pokładnja)

Rožane jaki
Zymske mantle
Wobleki a jopy
Kholowy do dźěła
kupujeće w najlěpšej tworje a po najmišich płaćiznach pola firmy
H. Marschke
w Kamjencu
na Oskar Müllerowej dr. 8

Wulke kuchinske kachle . 15 hr.
decimalna wahá . . 6 hr.
železne łožа z nakładom 10 hr.
trjebane kuchiny . . . 50 hr.
skoro nowe koła z garatiju 30 hr.
Nakładnišća sadu, wućahowańske blida atd. Zapuščiwe znamkowe šijace mašiny
wšitko tunjo na předaj pola
Seifert
na Kamjenźanej hasy 29

Wobkhodna njedźela w Budyšinje

njedźelu, 13. oktobra 1935

Klamy w Budyšinje budźa wot 11 hodźin dopołdnja hač do 6 hodźin wječor bjez přetorhnjenja wotewrjene.

Wotewrjena njedźela

We kóždym wotdźělu mojeho wobkhoda móžeće twory kupić, kiž su wam z wužitkom. Hač maće přeće za Kübler žonjacej drastu abo Kübler-wobleкom, hač chceće kupić módre štrykowane twory, jaki, lacy, pulovery, dobre wotmjane nohajcy a zoki, rjane rukajcy, nowe šawle a krawaty abo druhe přeća abo hač chceće so zastarać za zymne dny ze čopłymi spódnimi šatami, my wam postužimy z dobrymi tworami.

Wos. płaciz. holćace mantle / hólćace mantle
hódne: holćace drasty / hólćace wobleki

Georg Haller

Wulki wotrjadny wobkhod w Horniej Łužicy na Kěžorskej dróze 16

Na wotewrjenej njedźeli namakaće pola nas

dobru hotowu drastu

za mužow a žony, hólcow a holcy

Wulki wubjerk / Małe płaćizny / Wotrjadniske postużenje

KONFEKCIJOWY DOM

Hellwig & Schönbohm

Dom přikładomneje hotoweje drasty tu za wosebje sylne a swižne postawy

Spanske jstwy z prawoho drjewa abo barbjene
Kuchinje w słoninowej barbje a lasurowane
Jědźernje we wšěch wuwjedźenjach
Jenotliwe mebje, polstrowane twory
Fritz Schulze, Manž. poćconki.
Před šuflerskimi wrotami w Lebnanneč młynje

Molkerei-Artikel

Für Qualität Ausführung wird gebürgt.

Dostanjeće pola firmy **Schneider & Schulz** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 15

Jězdne koła

we wěcy płaćiznach stajnje na składźe pola firmy

R. Kieschnick

w Budyšinje na Hośic hasy 17

K wotewrjenej njedźeli

Bicyle twory

wot firmy

Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Za serbske drasty

poskićamy

wobsadki, ranki, borty, knefle nahłowjace banty, židźane rubišća, židu k šórcuchom, wšu potrjebu za njewjesty

Za mužow

zwjeršne košle, krawaty, nohajcy, slž we wulkim wubjerku a znatej dobrej kajkosći

Arno Kube

w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12

Serbske posłuženje!

Wuhlaki (Kohlenkästen), wotewrjene a zawrjene,

zacynkowane kupańske a płokańske wanje, žimace mašiny z najlěpš. gumijowymi walcami, zacynkowane bowy a juchowe čerpaki

we wulkim wubjerku pola firmy

Richard Sommer přjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjent. hasy 20

Za nazymsku a zymsku potrjebu

namakaće we wulkim wubjerku při solidnych płaćiznach moderne

mužace paletoty a wobleki
žonjace a knježnjace mantle
hólćace a holćace mantle

Franc Mrstny w Budyšinje na Bohatej hasy 4

Štomownja E. Pelz

w Budyšinje na Lubijskej dróze Telefon 2645

poskića za nazymske sadźenja prěnjorjadnu tworu k wupytanju **w sadowych štomach, jahodowych kerčkach a štomikach, w jehlinowym drjewje, pyšacych kerčkach atd.**

Dynamo

za jězdne koła

kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyłe lěto . 4,— hr.

Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.
Karbidowe lampy wot 2,75 hr.

J. Schieback

w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Zacynkowane

sudobja

za mloko

tunjo pola firmy

Siegel w Budyšinje

na Zadnjej Bohatej hasy 15

blizko Butrowych wikow

Nowe

mantle — jaki — drasty
bluzy — suknje a tkaniny

knpujeće we wulkim wubjerku přeco derje pola

Otto **Hartmann**

přjedy W. Häcker

w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Najlěpši kermušny připitk je

dobra škleńčka wina

Běłe, čerwjene a słódke wina, blešu hižo wot 0.75 hr. dostanjeće we

winowej wikow. W. Krječmar

na Rózowej hasy, pódla měšćanskeje pluwarnje. Założene 1897

Likéry — Spirituozy — Moja reklama — moja kajkosć

Na wotewrjenej njedźeli

k Alphons

Schauseilej

Rad wopytany wosebity dom za serbske drasty!

Wupjerki a łožowe šaty

dobre a płaćizny hódne kupujeće pola

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Sofowe a bildowe přikr... gardiny, rollowy, tunjo ...

Würker, rodź. Erler w Budyšinje na Zwonc. Lawsku

Herren-Straßen-S...

Žonjace stupnje
Dźěćace stupnje

dostanjeće pola firmy

Sommer

w Budyšinje na Serbskich hrjadach

Marščerow. škórnje
Dołhe škórnje
Polškórnje
Dźěłańske črije
Bunele (flle. stupnje)

wšěch drużin tunjo

Criiowy dom

Alfred Pachaly

na Hłown. torhošću (pod Radnicu)

Q **altine časnik**

za niski pjenjez jeće w solid. twe...

HEBOLD, časn...

w Budyšinje na Serbskej ...

Njedźelu wot 11—6 hodźin wotewrjene!

Nazymske poskićenje

Košlacy barchent, 70 cm šěroki, smuhaty	—.58,	—.38
Barchentowe nahłowjace rubiška	—.68,	—.58
Velour-barchent, mustrowany	mtr. —.88,	—.85, —.78
Płošiwy somot we wšelakich mustrach	mtr. 1.75,	1.35, —.95
Dźěćace drasćički z dołhimi rukawami, mustrowane	1.65,	1.50, 1.25
Hólćace trikotowe lacy		1.75, 1.60
Dźěćace pulowry, platěrowane	2.65,	2.15, 1.65
Mužace trikotowe lacy	wulkość 4	2.45, 2.15
Holćace štrykowane jaki, platěrowane		3.65, 3.35
Žonjace barchentowe drasty	5.65,	4.95, 3.95
Hólćace štrykowane wobleki, platěrowane		4.45
Mužace štrykowane lacy		4.85, 4.50
Mužace pulovry z dołjacym začinjadłom, z dołhimi rukawami		5.75, 4.95
Žonjace štrykowane jaki		—.25, 5.95

A. Bokelmann nasl.

měř. Curt Müller

Założene 1892 **w Budyšinje** **Serbske hrjebje 2**

Za zymu

nowy wysoko šnurowany

wočkate stupnje

we šěrej, brunej, čornej dźiwinowej kóži **8,90**

salonowe stupnje

šěre, nubukowe, čorne z dźiwinowej kóže, z rjanymi wotrubjećkami . . **7,90**

šěroko spinkate stupnje

za spinkow, začinjenjom ze šěreje a čorneje kóže **6,90**

spinkate a wjazan. stupnje

čorne a brune, bxhalfowe a lakowe **5,90**

mercedes mužace stupnje

we zališčacej formje . . . **10,75** **9,75**

Heinrich Mahr

w Budyšinje na Žitn. wikach

Wuporjedźamy stupnje w běhu dnja najtuńšo

Mantle a drastu za zymu

we wšěch tkaninach, jara tunjo

Paul Otte

w Budyšinje - Rózk Hłowneho torhošća

Knjež. med. radź. dr. med. Kral so wróćił

Swoju hojeńsku praksu

zaso wukonjam

Max Thomas, w Budyšinje na Lubijskej dróze, bywšeho wójskich wojowarjow č. 4 hojenski praktikar :: homöopath :: lěkow. dźiła

Rěče hodźiny 10—36 hodź. z wuwzaćom srjedy dopołdnja

Drastne tkaniny

barchent, płošćiwe somoty, šołyske, tweed, wołmjane musliny, lama pociščane židy za serbske šórcuchi, jenobarbne židy a wołmjane tkaniny, mantle a tkaniny za suknje, wulki wubjerk a płaćizny hódno

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **Reimann** při Póstskim naměsće na Hośic hasy čo. 29

Kupujće pola našich inserentow!

Přiloha k čislu 238

SERBSKE NOWINY

Pjatk 11. oktobra 1935

Radupodawańja za pěstowanje přinarodźeństwa a rasy

Wot 1. oktobra 1935 je žo na pohnucje knjesa němskeho a pruskeho ministra šnutskownych należnoscow pśich statnym strowotniskim hamcże w Budyšinje radupodawańja za pěstowanje pśinarodźeństwa a raśy pśiprawiła. W njej kóždy we wšitkich trěbnych prašenjach radu dostanje. So bychu radu podawarnju wužiwać, žo wołsebje tajkim wobzołam doporucuje, kotrejž maju móžne žo woženiś, so by žo jim trěbna rada podała. Kóždy ludowy towaršch dyrbi žebi wo tym jadny boch, so je mandźelstwo sa ludowu šhromadnosć jenoż potom nješto hódne, hdyž móže žo ſ tuteho mandźelstwa herbizy strowy dorost wocakowaś.

Lekarjo statneho strowotniskeho hamta hodźiny radupodawanja wotmětuju. Rada podawa žo na šakadźe dołdneho lekarskeho pśepytanja radupytaśeho šameho a po móžnym wobšernym wuwuležbjenjom jeho žywjeńa w nasrupanju herbizeje biologije. Dokelž tohodła pśihotowańske rozpominanja sa tute radupodawanja tśěbro wjele cjaha žadaju, žo doporucuje, so bychu radu pytaźy

1. žo ſ cjažom rossudźili, na radupodawarnju žo wobroćiśej,
2. trěbne podłohi po móžnosći sami hižo pśihotowali,
3. žo najpśedy pola radupodawarnje samolwili, ko by žo ſ pśihotowańskimi pśepytowanjemi mohło sapocześ.

Na radupodawanje žo potom woźebje pśeheproźy, hdyž ze. žo pśihotowańske pśepytowanja skóńcźite.

Rada podawa žo šwopśedka kóždy pjatk wot 16 do 18 hodźin w žejmowni w Budyšinje na Hrodowskej haźy 10.

Cyrkwinske powěsće

17. njedźela po šwjatej Trojizy, 13. winowca 1935.

S **Budyšina.** W Michalskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. němske Boże wotkazanje (faraŕ Tischer), dop. ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boża žłužba (faraŕ Kapler).

S **Budyšina.** (Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.) Shromadźizny w Budyšinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. šwjatk dźěrži, wječor w 7 hodź. wošwjeczenje 30letneho wobstaca. Wutoru wječor we 8 hodź. šwjatk młodźiny sa młodźenzow. Ssrjedu wječor we 8 hodź. šwjatk młodźiny sa młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu. — Shromadźizny šwonka Budyšina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rosnowdźěach, póndźelu wječor we 8 hodź. w Zyježach, wutoru wječor we 8 hodź. w Semjach, pjatk wječor ⅛8 hodź. w Hornjej Hóraj. — Hodźina sa žony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšinje.

S **Barta.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża žłužba. Krajna sbórka sa evangelski šwjask. Dop. w 11 hodź. dźěćiskemšenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. towaŕstwo młodych holzow. — Schtwórtk pop. ½3 hodź. towaŕstwo serbskich wowkow w pacerskej šwi. Wječor we 8 hodź. w Suborniczy biblisku hodźina (šjednoczenstwowy wotkładaŕ Peters).

S **Budestez.** Rano w 7 hodź. smješe faraŕ Bójž němsku spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sbórka sa evangelski šwjask. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola Duczteza w Kóšlach. — Pjatk wječor we 8 hodź. smješe faraŕ Böttger biblisku hodźinu w młodźinowni.

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa młodźinu. — Wumrěła: Marja Madlena rodź. Wojnarjez, mandź. Jaroměra Wilhelma Frenzela, wobydlerja w Kotwasy, 71 lět, 6 m. a 13 dnjow stara.

S **Budyšinka.** Dop. w 9 hodź. serbska žłužba. Sbórka

S **Delnjeho Wujesda.** Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba (kand. Palet).

S **Hodźija.** Rano ⅛8 hodźin serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

S **Hrodźišcha.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź se šwjatym wotkazanjom, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němska Boża žłužba. Krajnozyrkwinska sbórka sa Evangelski Swjask. Dop. ¼12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Hucziny.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża žłužba, ½11 hodź. kemschenje sa dźěći. Sbórka sa Evangelski Swjask.

S **Khwaczicz.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Kollekta sa evangelski šwjask.

S **Klukscha.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske kemschenje, dop. ½10 hodź. dźěćikemschenje.

S **Kotez.** Dop. ½9 hodź. němske prědowanje. Sbórka.

S **Klětnoho.** Dop. ½10 hodź. němske kemschenje.

S **Łupoje.** Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje. w 10 hodź. němske kemschenje. Kollekta. ½12 hodź. dźěćikemschenje. ¾1 hodź. ischczeńske kemschenje.

S **Łucja.** Pop. w 2 hodź. serbska Boża žłužba (kand. Palet).

S **Łaša.** Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba (vikar Adler).

S **Maleschez.** Rano ⅛8 hodź. němska spowědź, wołebje sa tych, kiž do wójska sastupja, dop. ½9 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa Evangelski Swjask. W 10 hodź. młodźinska Boża žłužba. Pop. ½3 hodź. ischczeńska žónska žłužba pola Schczépanez.

S **Minakała.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź se Božim wotkazanjom, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. ischczeńske kemschenje, w 3 hodź. serbska nutrnosć ſ Božim wotkazanjom we Wjeselu pola knjenje Majchaŕoweje a ½5 hodź. w Lipicu pola knjenje Bartkoweje.

S **Njeswačidła.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa evang. šwjask. W 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

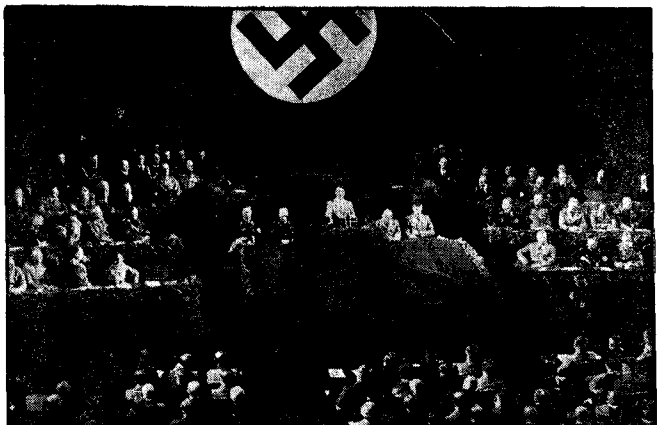
Cyrkwinske powěsće

17. njedźela po šwjatej Trojizy, 13. winowca 1935.

S **Budyšina.** W Michalskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. němske Boże wotkazanje (faraŕ Tischer), dop. ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boża žłužba (faraŕ Kapler).

S **Budyšina.** (Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.) Shromadźizny w Budyšinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. šwjatk dźěrži, wječor w 7 hodź. wošwjeczenje 30letneho wobstaca. Wutoru wječor we 8 hodź. šwjatk młodźiny sa młodźenzow. Ssrjedu wječor we 8 hodź. šwjatk młodźiny sa młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu. — Shromadźizny šwonka Budyšina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rosnowdźěach, póndźelu wječor we 8 hodź. w Zyježach, wutoru wječor we 8 hodź. w Semjach, pjatk wječor ⅛8 hodź. w Hornjej Hóraj. — Hodźina sa žony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšinje.

S **Barta.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża žłužba. Krajna sbórka sa evangelski šwjask. Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. towaŕstwo młodych holzow. — Schtwórtk pop. ½3 hodź. towaŕstwo serbskich wowkow w pacerskej šwi. Wječor we 8 hodź. w Suborniczy biblisku hodźina (šjednoczenstwowy wotkładaŕ Peters).

Wjednik symsku pomoz wotewri.

Pohlad do Krollowoje opery w Barlinje pśich wotewrjenju kěkuscheje symskeje pomozy. Pśich rěcznistim stoke steji wjednik a na lěwo zobuštawy knjeježerstwo. (Weltbild, M.)

Bj. Wowczeńk:

Kóždemu swoje . . .

Rasche wjesći žu druhdy jara wschelake. W někotrych žu statoki šhromadźene, kaž kurjata wokolo paty. We někotrych pak žu sašo jara rosbrojene, so njepospiśicejeja napohlad woprawdźiteje wožy. Wjeśka, wo kotrejž chžu tu powdaŕ, dźeli žo do hornjeje a delnjeje wožy. Kak je tomu ſrosumiś, je zyle jednorje. Hornja wjeśa leži wuńsko na horje ſ někotrymi statokami, delnja pak leži w dole, po kotrymž šhumi torhaza rěčka po žiwotnem rěcznišćeju. Wokolo rěčki sběhaju žo tohorunja mjeńsche a wjetsche statoki. Młynśe kolo tam klepoze nastajnje w nozy a wodnjo. Knježi tam cźite žiwjenje. Stajnje tam ludźo pśišijeźdźeja po to a tamne. Cźejśe młynśe wosy polne nakładźene ſ muku hibaju žo pomału pikotajo ſ wulkej rěcju po wožy. Tak njeje za wobydlerjow delnjeje wožy žiwjenje jenje wostudźe. Sa to pak maju w hornjej wožy Bože dom a schulu. Wobaj dźěłaj wožy žebi ſ tym nimale wurunatej. W tutej wjesći bydleschtaj bratraj. Jedyn bydleschi w hornjej, druhi w delnjej wožy. Ludźo jimaj tohodła rěkachu „delni" a „horni". Druheho mjena jenje nichtó njeješyschešche. Knjeješche pak njes tutymaj bratromaj wulki rosdźěł, dokelž bě „delni" kubleŕ pśich rězy, bohaty, wobžedźeješche tuchne łuki a pśódne pola. Běšche to wot nana namrěte kubło. „Horni" pak běšche khudy, mějesche jenoż khěžku, njemójeśche ani brjóždźiczki pola žiwoje mjenowaca, tuž też běšche khudoba pola njeho ſ domom. Najbłownitsche pak njes nimaj bě, jo běschtaj wschelakaj po žiwjenju. Drje njeknjeješche mjes nimaj sjawneho njepśicejeśiwa, ale ſ wutrobu žebi tuńje pśicejelaj njeběschtaj. To wschak wobźachu po zyłej wožy. Je-li žo kóždy pśihódnje k kemšeni duzy setykaschtaj, dźeśche kóždy po žiwojej stronje pucza. Ssamo w korczmje njeješyschtaj žo sa jene blido. Też w gmejnstej radźe běschtaj jeju měrjenja wschelake. Hdyž rjekny jedyn — běłe, druhi rjekny — cźorne. Takle žo to plecześche hižo lětdźešatki dołho, ł wopravdźitej šwadźe pak ženje njebóndźe.

We jenym rjanym njedźelskim popołdnju sta pak žo skoro tamna njemójna wěžka. Wójna mjes tuthymaj žo sjawnje sapocza. Kaž to we wschědnym žiwjenju je, schrěcźa žo pśechezo njeježhli, je-li skónčnje zyle njewuhažnje, tola jónu wuśapnje ſ płomjenjom. Tak też tu. Horni wójnu wuźada. Pśich schkleńcy piwa we wjesnej korczmicźy mjenowasche žwojeho „delnjeho" bratra — w jeho njepśichitomnosći wšo — jebaka.

Jebaka! Njeśižschana to wěz; po zyłej wjesy njebě jebaka, njebě tam dožyła cźłowjeka, kiž by tajkeho słowa sažłužił. Wšchitcy wjeśnjenjo běchu tola dobri ludźo, kiž še žwojim žobucźłowjekom też spravnje wobchadźowachu.

„Delni" dyrbjeśche potajkim jebak bycź! „Horni" je to prajił. Hewak wón njerěcźeśche wjele a pśichiwdy tola też nikomu njeczinjeśche. Kak jenoż może žwojeho bratra jebaka mjenowacź? Sznadź — wopojeny? Ně, „horni" ha njepśeśe prěnju schkleńcu piwa. Tola bě nimomery rosharjeny. Jeneho dnja ryjeśe „horni" w starych piśmach žwojeho dawno zemrěteho nana. W nich šwěścźi, jo rjany kruch pola „delni" bratr po pravdźe njewobžedźi. Tuto pólko žłuscha po pravom jenu, dokelž je nanej wumělk dawał a bydlenje, šchtož by žo hewak „delnjemu" pśichłuschało. Po piśmach ma pola „delni" jenoż wotnajate, niz pśchedate. „Hornjemu" pak by polo jeho nusu wo wjele wołóźicź nioło. Žonu a pjeć małych dźěćatkow mějesche šeźiwicź, nihdźe pak njechaschе tak prawje dožahacź. Hižo dźeń pśedy bě žo doma thětro roscźerchił nad tajkej njeprawdu, tola žona wědźeśche jeho šnuŕowacź.

„Dźi jenoż bratrej a pokaj jemu wšchitke piśma, budźe žebi wěźeśe rěcźecź dacź a cźi twoje da!" jemu žona pśichrěcźowasche. A łajku wotmołwu dóšta na to? „Delni" ſ ramjenjonaj sćahny, wuraźy zyle symnje: „To mohł kóždy pśichiwcź!"

„Wěźo, to mohł kóždy pśichiwcź! Bych pak ja to rjekł, njebych-li prawje měł, ja?" Takle wojewasche „horni" wo žiwoje prawo, tola bratr wosta twjerdeje wutroby. Wón, tón hordy, žebiczny, kiž njewidźi nusu žwojeho žobucźłowjeka.

Tohodła mózemy rosumiś, so „horni" mjenowasche žwojeho „delnjeho" bratra jebaka. To rosnieše so pśichinje po zykej wožy, so staj žebi „horni" a „delni" jebakow wumjetowakoj. Tutón pśichipad pśichińdże wěsće pśiched žud, hódachu wjeśnjenjo. Tak też pśichińdże. Stary Schérak, listowy, pśichinjeże jeneho dnja nješchto sajzglowanych listow sa stórzbnikow a žwědkow. Kak derje wón pśich tym žwoju hamtiku dostojnosć trjebacź wědźeśche. Ha . . . wón wědźeśche wschitko, kóždu waźniśchu wěz, ale też wjsće žwójbne nowinki, kiž žebi ludźo na dopiśnjazach pišachu, běchu jemu wědomne. Wěso wjasowasche jeho hamtiśe potajnstwo a tute žebi Schérak wyšoko waźeśche.

Tamny dźeń, na kotrymž mějesche žo pśiched žudom pravda postajicź, žo pśichezo bóle bližeśche. Kóždy wjeśnjan wo tym rěcźeśche, pak toho khwaleśche a tamneho satamasche. W korczmje žo setkawachu pśichezy husćišcho pśicherzelio „delnjeho". Postajeny dźeń bě ja wjesku njesapomnity. Njebě hischcze takeho dnja doczakała, na kotrymž mějesćhtaj žo pśiched žudnistwom dwaj bratraj pravdy wusnacź. Měśtnosć sa pśichipokuchanjow bě pśicheplelnjena. Tak někotry wjeśnjan bě dalokt pucź hacź do měśta schol, traśch jako žwědk abo też wcźipnosće dla.

W korczmje žedźachu hižo na sajnim popołdnju pśicheczelio „delnjeho" pśichi pjeću a hraczu, cźakajo na waźnu powěsć. Stary cźajnik na sćenje wotbiwasche hodźimi sa hodźinu, ale nichtó njeješchijeźe ſ mešta. Hižo bo cźmicźaśche, tu... sdala žo bliżeśe hwęza! Woni jědu!

Wopravdźe běchu prawje šhódali. „Delni" žam sawadźi še žwojim pśichewodom do korczmy. Wjeśele jemu towaŕschojo šwoju pśicheźachu, žo ko něšto cźim hordźiśchemu burej dobro šdaśe tajke holdowanje. Někto žo wulzy cźinjeśche, žo njeje jebak, žud je tak rosžudźił. Hižo pśiched šudniśkim jednanjom bě žebi je žwojimi pśicheczelemi šrěcźał, kak tutu wězku šwjercźi, šchtož bě też derje dokonjał na šchkodu žwojeho khudeho „hornjeho" bratra. To někto jedyn bóle „na šwoju" pjeśe hacź druhi. Hłowy žo pocźinachu mucźicź. Žadyn njeněješche žadoscź za žwójou a žwójbnym šwojom. Korczma bě jim wjazy. Žana staroscź też wo dom a dwór, byrnjež žo też deschcze wało hižo schtwórty dźeń.

(Pokraczowanje sćěhuje.)

Pop. w 5 hodź. evangelska wožadna mlodžina pschesnoschuje w Božim domje žnjenišku hru: „Požohnowany kraj". Sastup darmo. — Ssrjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo pola Gneušcez.

S **Nožacžiz.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ⅛9 hodź. serbska, w 10 hodź. němska Boža słužba. Sbérka sa Evangelski Swjask.

S **Porschiz.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. ⅛9 hodź. serbske kemschenje. Sbérka. Dźěcžikemschenje w Porschizach w 10 hodź. sa wjetsche dźěcži, w Boschezach w 9 hodź. sa mjenische a w 10 hodź. sa wjetsche dźěcži. Popoldnju ⅛3 hodź. wožadna słužba mlodžinu sa mlode holzy w Porschizach.

S **Rakez.** Dop. ⅛9 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. Boža słužba sa dźěcži. — Póndźelu rano we 8 hodź. rańscha nutrnosć.

Se **Sslepcho.** Dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boža słužba: Duchowny Nößler. — Pschipoldnju w 12 hodź. kichczenja.

S **Wóßlinka.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschnje. Sbérka.

S **Wósporka.** Dop. w 10 hodź. prědowanje, ½12 hodźin dźěcžikemschenje, pop. w 2 hodź. kichczenja. Sbérka.

Namołwjenje nowych dźěłarńskich skupinow k zawjedźenju dźěłoweje knižki

Dopjelnjejo jakoń two zawjedźenju dźěloweje knižki je 26. februara 1935 president němskeho wustawa sa wobstaranje dźěła a zawěščenje psche bjesdźěłocej w druhim wosjewjenju se 14. septembra 1935 sczěhowaze dźěłarske skupiny s placzimoscu wot 1. oktobra 1935 k zawjedźenju dźěloweje knižki namolwił:

1. Rataršwo, zahrodnistwo, skotarstwo, lěsarstwo, rybarstwo,
2. hórnistwo, želeristwo, pocharstwo,
3. tekstilowu industriju,
4. rosmnožerske pschemyßło (Vervielfältigungsgewerbe),
5. industriju hudźonych nastrojow a hrajkow,
6. drastowe pschemyßło,
7. wudobywanje wody, pluna a miliny a sastaranje s tutymi wězami,
8. cžisczerske pschemyßło,
9. korczmarstwo,
10. domjazu słužbu.

Dźěłowe hamty w dwělonnych padach rad sdźěla, do ketreje dźěłarńskeje skupiny jenotliwe dźěłarnje słušcheja.

Jara spodźiwne . . .

W Steinawje w Schlesyskej dyrbjachu dźěłacerjej Weidnerej sdźěłać, so je jeho psched 22 létami wobsamknjene mandželstwo po sakonju njeplaczíwe, a so dyrbi so tohodla hischcze jónu wěrowacz dacz. Pschi „prénim" wěrowanju Weidnera w lécze 1913 bě mjes tym zemrěty stawnik sapomnił, wobpisnje mlodjeu mandželsteju a wěrowanskeju zwědkow hamtsny wobkrucžicz. Dla tuteje „njedospołnosce" dyrbjeschtaj so Weidnerej mandželskaj, kotraj stej hižo blisko zlěbornemu kwasej, hischcze jónu hamtsnu pschedpißmam podczisnyc.

Nědbuschi schulerjow farske schule w Bristolu (w Jendželskej), kotrež bě sa zwój schulski czas 14 lěta dolho na posledním městnje sedžał, w poslednim zimjenju pak jako wubjerny pschekupz zebi wulke samoženje nadželał, je nětkole swojej starej schuli sdźěłk, so dże ji wotkasanku wustajicz, s kotrejž dyrbi kózde léto najwubjerschi schulerjow wysoke myto dostacz. Wuczerjo zu s tutym politiczenjom do wulkoczow pschischli, pschetoz hdyž wotkasanku njewotpokasaju, budże so kózdy schuler najbóle prózowacz, najwubjerschne zenjury sobu domoj pschinjesc.

W jenej awstralskej wsy je zona dźěcžo porodźiła, wo kotrymž so praji, so je wono najwjetsche dźěczakto zwěta. Wono pschi porodze 14 puntow wažesche. Bě psches 60 zentimetrow dolhe a wobžah podhrudźna wuczinjesche 40 zentimetrow. Haczrunjež bě pschi porodze operazija nusna, so maczeri a dźěsczu derje wjedze. —

Schulske sarjadnistwo w Nashvillu (w Polnóznej Amerizy) so spodźiwneho sredka poslužuje, so by schulerjow k najwjetschim samoźnosczam pohonjała. Haczrunjež běsche schulerjam hacz dotal w sjawnosczi kuricz krucze sakasane, njedyrbi tuta sakasnja w pschichodze sa dobrych schulerjow wjazy placzicz. Liczi so z tym, so budu so wschitzy schulerjo navinacz, so najthětischo dowolnosc dostanu, so žmeđża kuricz. Hacz so z tutym sredkom wopraudze telko pschikładnych schulerjow wocžehnje, kaž zebi myßla, dyrbi so wocžakacz. —

Nětkotre njebožatka města Oßla so njedawno rossudźichu, „Towarstwo njebožatkow" załoźici, kotremuz dyrbja wichitzy tamni pschibyłuschecz, kotrymž so w zjiwjenju ničzo njeporadzi. Hnydom so nětkotre sta wožobow wo zobustawstwo prózowachu, mjes kotrymiž běsche zyła hromada tak wulkich njebožatkow, so njemóžachu ani wuměnjenja pschiwsjaczа dopjelnicz. —

Psched nimale lětom w Lyonje bohaty pschekupz Yarkot wumrě, a hischcze dźensa njeje žadej mózno, wo jeho sawostajeństwje nješchto wobsamknyc. Je so mjenujzy wukopało, so je Yarcot pola pschiwusnistwa, znatych, pola prawisnikow a na bankach, w swojim bydlenju a nadruhich městnach hromadu testamentow sapokožił, s kotrychž tózdy nowy prjedawschi powali. Wschitke hromadże su hacz dotal 230 wschelakich testamentow namakali. Jeho pschiwusni nětko pschecžiwo placzimosczi wschěch tutych testamentow wojuja a praja, so człowjek, kotryž je telko testamentow cžinił, njeje zyle pschi rosumczku mohł bycz.

j.

Lětnē w suchim lēće 1935

Hłóž: Dżerž so Ducho hotowy.
Sażo lube žnē ży dał,
Božo dobrocžiwy,
A nam blido pschikrywał,
Cžinik wulke dźiwy!
Wjeßele psches naß dże!
Sdżerżiśch zwět a ludy,
Byrnjež schwikał druhdy.

Ssuchota je ichtodźila
Sswam saß' to lēto.
Roscženje je skasnka
Wjele siwjetzam khętro. —
Božo, smil so nětko.
Na łukach a polach
Wdole kaž na horach.

Myßle nasche hinasche
Ssu hacž myßle Twoje;
Rada Twoja dźiwna je,
Pucže dżesch sam zwoje;
Prawe su, k zjiwjenju
Wěrjazych wschěch wodża,
Kotriž po nich khodża.

Wschitkich wocži cžakaju
Jenicžzy na Tebje
A na Twoju dobrotu.
Hdy dha ta naß sjebje?
Masch zwój cžaß, zu tež naß
Wucżiť cżische cżakacź,
Jako chżychmy płakacź.

Pola Boha prawo je,
So so dyrbi proßnycź
A, schtoż boli w wutrobje,
Wsched njeho so nożycź
Kózdy cżaß znowa saß;
Tak so radźi derje
Tón, kiž proßny, bjerje.

K Bohu zlawnych modlitwow
Je so mało zlało,
Se slych, kenich wutrobow
K Bohu posbēhało. —
Bóh to wē! Dał je žnē
Bohate a znadne!
Kak zu piży radne!

W rjanym sēczu k roscženju
Deschcź je pobrachował.
Bóh je nam dał zuchotu,
Jejne scżehnki wołał,
So by so cżłowjeństwo
Hrēchow wostajiło,
K Bohu wobroczíło.

Ssmy dha pak tež pokutu
Bohu widjecź dali,
Ssmy so s zylej wutrobu
Hrēchow zwojich kali? —
Je wschak saß wulki cżaß,
Nětk so wroczícź k Bohu!
Wěricź Jeho zlowu!

Dom żmy zito sthowali,
Boże zohnowanje!
Božo, wjeß'le damy Cżi
Cżesczcź, dżak, thwalbu sa nje!
Krażne je wjeßele,
Dżakowacź so Tebi.
Wsmi jo wot naß zebi.

Božo, budź nětk thwaleny
Sa wschē Twoje dary!
Sswjecź Ty naße wutroby
S darom zwojez' hnady.
Zjiwjenje na wēcżne
Daj nam, luby Božo,
Budź Ty naße sdożo!

J. W.

Přilopk

Skład wuhla so we Westfalskich jamach kamjentneho wuhla sapalit.

Dwaj sastojnikaj so njenamakaloj.

W jamach kamjentneho wuhla firmy Hibernia akzijowemu towarstwu w Hernje žłuschazych, je so wu- toru wjeczor skład wuhla, kotryż mjes druhim a tež cżim thódom leżesche, sapalił. Hnydom sawołanaj je- mowaj sastojnikaj Jan Becker a Friz Lorenz kwa- taschtaj k wohnjej, tola njesłušaj so wot toho czasa wi- zy widżałoj, haczrunjež jich wukhowarske mużstwa hnydom s aparatami sczěhowachu. Hdyż so tež sa nimi na wschē możne waschnje zlēdżesche, dyrbjachu so mużstwu tola bjez wuspēcha wrócžicź. Ma so sa to, so staj wobaj sastojnikaj s jēdojtynu plunami sawdataj, żmjerzej nama- łoj So by so wohenj dale rosschěricź njemohł, su je trēbne wotschlahowarske dźěła hnydom wuwjedle.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nacherhebung zur Bodenbenutzungsaufnahme 1935.

Im Anschluß an die Bodenbenutzungserhebung im Frühjahr findet jetzt eine Erhebung

a) der landwirtschaftlichen Zwischenfrüchte,
b) der Futterpflanzen zur Samengewinnung und
c) der im Jahre 1935 angebauten Gartengewächse in Freilandkultur statt. Erfaßt werden alle landwirtschaftlichen Betriebe von 0,5 Hektar an und alle Feldgemüse- und Erwerbsgartenbaubetriebe von 0,25 Hektar an. Die Ermittelung erfolgt durch Zähler (Polizeibeamte), die zu a) und b) die in Betracht kommenden Anbauflächen erfragen und in Bezirkslisten eintragen oder zu c) Betriebsbogen aushändigen. Die Betriebsbogen sind vom Betriebsleiter selbst auszufüllen und werden vom Zähler am 15. Oktober wieder abgeholt.

Es wird gebeten, den Zählern die Arbeit zu erleichtern und jede Auskunft bereitwilligst zu geben. Die Angaben werden streng geheim behandelt. Die Erhebung dient lediglich wirtschaftlich-statistischen Zwecken und wird nicht für Steuer- oder andere Zwecke benutzt.

Bautzen, am 10. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister.

Durch die Verordnung über die Aufhebung der Grundsteuersenkungen vom 26. September 1935 ist die 90%ige Senkung der Grundsteuer vom landwirtschaftlichen forstwirtschaftlichen und gärtnerischen Vermögen und die 10%ige Senkung der Grundsteuer sämtlicher Steuergegenstände für die auf die Zeit vom 1. Oktober 1935 an zu entrichtende Grundsteuer aufgehoben worden. Vom gleichen Zeitpunkt an ist durch Gesetz vom 26. September 1935 (GBl. B. 90) der Jahressteuersatz der Grundsteuer für alle Steuergegenstände mit Ausnahme des landwirtschaftlichen, forstwirtschaftlichen und gärtnerischen Vermögens von 4 vom Tausend auf 4.5 vom Tausend des Werts erhöht worden. Es beträgt mithin die Grundsteuer für die zweite Hälfte des Rechnungsjahres 1935 (15. oktober-Termin 1935 und 15. Januar-Termin 1936) für das landwirtschaftliche, forstwirtschaftliche und gärtnerische Vermögen 1,5 vom Tausend, für alle übrigen Steuergegenstände 2,25 vom Tausend des der Grundsteuer für das Rechnungsjahr 1935 zu Grunde liegenden Einheitswerte.

Die erhöhte Grundsteuer für die zweite Hälfte des Rechnungsjahres 1935 gilt durch diese Bekanntmachung als abgefordert; den Steuerpflichtigen wird aber außerdem noch eine schriftliche Mitteilung über die Höhe der Grundsteuerterminbeträge für die Zeit vom 1. Oktober 1935 ab zugehen. Ein mit Rechtsmitteln anfechtbarer Steuerbescheid über die Erhöhung der Grundsteuer wird nicht erteilt.

Die **gemeindliche Zuschlagsteuer** zur Grundsteuer wird nach wie vor in Höhe von 150 vom Hundert erhoben.

Bautzen, am 8. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister — Steuer-

Hdyž cżežke awta w błócze tcżazy wostawaju, dyrbi so munizija na ramjenjach psches rēczku njesecź. Wobraz z Abessynskich pschihotowanjow pola Djdjiga, s kotrychž spóśnajemy, s kajkimi cżežemi ma so pschi postupje w surowym kraju liczicź. (Weltbild, M.).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a ćišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 239 | Budyšin — Sobotu 12. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nowe zasakle wojowanja wo město Adua

W Addisu Abebje je žo powěsć rozšěriła, so žu žo wokoło Aduy nowe krwawne wojowanja wotmě̂ce. S abesynskich napscheźiwnych nadběhow je žo pjeza wulka stitwa wutwila. Ričeli žo wo cjeźkich schkodach na woběmaj stronomaj. Dokladne powěsće ſ połnóznje fronty hischcze njeje znate.

Kaž Reuterez telegrafowarnja w Londonje ſ Addisa Abeby powě, je wona ſ abesynskeho žórła zhonika, so žu wojacy gouvernera wjerćha Setyonma w nozy k pjatkej po pschekhwapjazym napscheźiwnym nadběhu město Adua wobstupili a zyku italsku wobšadku, 2500 muži žyłnu, zarubali. Tyšazy tšelbow, wjele maschinskich tšelbow a wólnych kanonow a wjele milijonow patronow je pjeza nadpadnikam do rukow padło.

Też Abeźynjenjo žu wjele ludźi zhubili, kaž Reuterez telegrafowarnja hischcze powě. Napscheźiwny nadběh je Italcjanow dospołnje pschekhwapił. Pod schkitom cźmy žo žołne abeźynske wotdźelenja prawemu tschidłu italskeho wójska blizachu, hdyž žo sadwělowace wojowanje muža napscheźiwo muźej wotmě. Hnada žo na žanej stronje njeźadasche a też njedawasche. Abeźynjenjo, kotriž běchu po tschoje žołnischi hacź jich pschecźiwnizy, wojowachu ſ bajonetami, hlebjemi a kakacjemi.

W Reuterez rosprawje žo wocźakowanje wupraja, so Italcjenjo bjes dlijenja ſ napscheźiwnym nadběhom wotmołwja, haczrunjeź po dźiwim wojowanju, kiž zyku nóz trajesche, najsterje na woběmaj stronomaj trótke khwile k wodchinjenju potrjebaju. Wuspěschny abeźynski nadběh na město Adua je žo schtwórik wjeczor we 8 hodźinach sapoczał.

Italska swoje postupowanje na połnócnej fronće nakhwilnje zastaji

Italska powěsć ſ Asmary w Eritrejskej wojsewja, so žo žołne abeźynske wojerske wotdźelenja pschi rězy Selitna hromadźeja. Italscy wojacy žu w tutych stronach jara lehźkotni. Dokelž žu mjeły Sudana blizko, je strach policijskich saschmjatanjow wulki. Powschitkownje je žo italske postupowanje na zyłej połnóznej fronće sastajito.

Italcjenjo chzedźa najprjedy pschiwožowanje nowych wojakow srjadowacź. Woni wožebje na seźwinjenje artillerije wocźaknu. Na abeźynskej stronje žu italscy lětarjo mjes Megiru, Raidaschanom, Ambu a Alagiom žołne wojerske wotdźelenja wobkedźbowali. Tu wšěcze bórzy wótremu wojowanju dóńdže. We horatej krajinje budźe wojowanje jara wobcźežne.

Sdźiwate město Akfum je pschecźo hischcze w rukach Abeźynjanow. Tak rucze hacź wójskowa skupina Maravigna seźwinjenje dostanje, Italcjenjo nowy nadběh na Akfum započnu. We wokolinje města dotal njeźbu žane zhromadźowanja abeźynskich wojakow wobkedźbowali. Powěsćej, žu Abeźynjenjo město Adigrat saso dobyli, pjeza njeje wérna. Santiniowa wójskowa skupina steji dalako sady Adigrata.

Powěsć, so žu žo tři italske lětadła na połnóznej fronće potřelile, Italcjenjo jako wopaczinu wudawaju. Cone žu žo pschi wojowanjach k dołhemu ranju wot dwuch pjeza cźejko wobschkodźile, ku pak žo hischcze mohle na swoje město wróćić. Też powěsć, so žu italscheho wójska sajeli, žo jako njewěrna wosnamjenja.

Se somalisteje fronty žo italske postupowanje pschipowěda. Tamnische wójsko chze žo pjeza se Santiniowej wójskowej skupinu sjednoćić.

Blisko abeźynskeho hlownego kwartěra je žo šěhwo sa tutych pschiprawiło. Wyschnoscze w Asmarje žu postajile, so žo wjeczor njeźmědźa źiwězy źiwěcź. Dotal pak tam njeźu hischcze žane italske lětadła wobladali. **Po wojowanju pola Amby Aughera žu italscy wojacy 300 Abeźynjanow sajeli.** Tuchi běchu žo wot swojeho wójska wotrěsnyli a běchu pjecź dnjow bjes zyrobu byli. Woni běchu tak wotsabyli, so jich njemóžachu hnydom sady fronty dowjesć.

Njepotwjerdźene powěsće wo bitwje pola Aksuma

W abeźynskim hlownym měsće žo pschezo wjazy powěsćejow wo bitwje na połnóznej fronće rosšěrja. Italscenjo pjeza w provinzach Wolkait, Tigre a Agame ſ artillerizu do abeźynskich stejiščezow tšeleja, so bychu je na nadběh srake sćinili. Abeźynjenjo žu žo pak derje zaryli. Najźiwlnischa je bitwa pjeza pola Aksuma. Tola też ſ połnoca Adigrata žo pjeza źiwje wojuje. Powěsće žo njemóžachu potwjerdźić, dokelž je žo telefonski swisk mjes hlownym městom a frontu rostorhnył.

Psched hlownym městom je žo nětkle 20 000 dobrowólnikow se źiwjimi žonami a wobkedźenstwom zhromadźiło. Tuchi pokhadźeja ſ Mlamoskeje krajiny. Woni žu žo kójzerej jako wožewitły korps dobrowólnikow posłicźili.

Tysac domorodnych k Abesynjanam přešło

Do Addisa Abeby je ſ połnóznje fronty telegramm dóšchoł, w kotrymž žo rosprawja, **so žo tyšac wojakow italskeho eritrejskeho wójska abeźynskim wojakom bliži, so bychu k abeźynskemu wójsku pschestupili. Italscy lětarjo, kotriž žu wotpohlad sběhatskich wojakow spóznali, žu pjeza ſ maschinskimi tšelbami do nich tšeleli.**

Powěsćej, so je žo italske lětadło we wokolinje Rakale pola Gara Alte swrócźiło, ko je w Addisu Abebje wobkrućza. Schtyrjo lětarjo žu žo sarasyli. Lětadło je žo sniczilo.

S połodnischeje fronty je powě, so žu italscy lětarjo na abeźynske siraje Webi Schebeli, Tafaraka-Zama a Filamo źriedli bomby njetali. Italscy pěschcy tam pjeza postupuja.

Kommandeur abeźynskeho połodnischeho wójska Dedźamacź Nasibu rosprawja, so abeźynske patrouille a italscy pscheběźenzy wo hromadźenju žołnych italskich wojerskich wotdźelenjow pola Balia rospytowaja. Też tanki, kanony a lětadła žu žo tam nahromadźile. Tute powěsće na to pokazuja, so žo Italcjenjo na wulki nadběh w krajinje města Dolo pschihotuja. Abeźynska žo na sakitanje pschihotuje. Pola Assada a w provinzy Agame na połnóznej fronće žo žiwje wojuje.

Addis Abeba ma so před bombami skitać

Wukrajny diplomatiski korps w Addisu Abebje zhromadny namjet pschihotuje. S nim chze žadacź, so ma žo w Romje mjesynarodnje zakročźić, so by žo Addis Abeba psched nadpadami ſ powětra schkitała. Namjet žo na to załožuje, so w měsće 3000 wukrajnikow bydli a so město njeje wojerske sepperanischcźo. Dokelž Addis Abeba też žaneje strategiskeje ważnosće nima, by žebi bombardement jenoj njetrjebawsche woporu žadał.

Swedscy sanitetnicy za rańšu Afriku

Nawjedowerstwo schwedskeho čerwjeneho kschiża je žo pod wjednistwom prynza Karle, kraloweho bratra, ſ namolwjenjom na sjawnosć wobroćiło. Schwedski lud žo namolwja, so by pjenježne dary za wuhotowanje sanitetneho wotdźelenja woprował, kotrež ma žo do Abeźynskeje pósłacź. Sanitetne wotdźelenje dyrbi po możnosći hižo 22. oktobra ſ Göteberga do rańscheje Afriki wotjećź.

Wo dźełowych poměrach w septembru

Liczba njesaměłužerjow, na dźełowych hamtach sapisanych, je žo w septembru ſ lohka powjetschiła. Wona je wo něhdźe 7000 postupiła a dozhoła na 1 713 693 postupita.

W ratarstwje je žo w septembru hischcze poměrnje mało dźeławych muzow puschczito. W hoscenzach, hdyž zuły wobkhadźachu, je žo saisona minyła, so dyrbjachu tam pschihtajenych puschczić. W żelesowej a metallowej industriji je žo wulka liczba dźełaczerjow wobkhowała. W hórnistwje móžesche žo zamo wjazy dźełaczerjow pschistajić. To žame płaczi też hischcze wo nětkotrych druhich powołanjach.

Pschi nětcźischim powjetschenju liczby njesaměłužerjow ma žo wobkedźbowacź, so je wjele nusowych dźełow tłóczito a so dyrbjachu so nusowi dźełaczerjo puschczić. 12 765 nusowych dźełaczerjow je dźełacź pschestało. Tola zyła liczba njesaměłužerjow je jenož wo 7000 postupita. Nimo teho dyrbi žo hischcze wobkedźbowacź, so žu žo w tutym cźasu też młodźi ludźo ſ dźełowej słužby puschczili. To žo ja krótki cźas, pryedy hacź do wojerskeje mozy zastupichu, na liczbu wuskutkowa.

Zakaz wuwoza brónjow so w Genfje přijał

Sankcijowa konferenza w Genfje je bjes wjetschcze rosmelwy naczisk resolusije wo sakazu wuwoza brónjow, kiž běsche žo ji pschedpołožił, jenohłósnje, pschijała. Jenoj Madźarska je žo hłosowanja wsdała.

Naczisk ja, so najprjedy staty, kotrež běchu hižo wuwos brónjow do Italskeje a Abeźynskeje sawrěte, **sawjeru sa Abeźynsku wotstronja.** Druhe staty pak **dyrbja sakasacź, brónje do Italskeje wuwožowacź.** Skónčnje pak dyrbja wschitke staty pschi sakazu wuwoza brónjow žo po lisćinje složowacź, kotraž je žo Roosseweltowemu wosjenjenju ſ 31. augusta t. l. pschipołožiła.

Też Albanska přeć wo sankcijam

Pschi wothłosowanju wo sankcijach w Genfje je pschedbyła swěcźił, so je pschecźiwo tjom hłosam (Awstriskeje, Madźarskeje a Italskeje), kiž žu žo schtwórik wotedale, a pschecźiwo jenemu hłosej (Albanskeje), kiž je žo pjatk wotedał, tola 50 zobustawskich statow Swjatła ludow wobsamknjenju 14 radźinych zobustawow se 7. oktobra wo nałożowanju 16. stawa pschihłosowało.

Dźěra w italskich połnócnych mjezach

So rjej žo Awstriska a Madźarska zapowědźitej, žo na hospodarskich a pjenježnych sankcijach wobdźěłcźej, Parizske nowiny „Oeuvre" ſ nowym położenjom saběraju. wone swěcźeja jako wunoschk žjednoweho pożedźenja zhromadźiny Swjatła ludow, so žo sankcije na italske połnócne mjezy njenałoža. Tehodła najwjazy zastupujerjow w Genfje pjeza wulki wuspěch sankcijow nerwocźakuje.

Kaž Pertinax zwojim nowinam „Echo de Paris" ſ Genfa powě, nieje sadžerjenje Awstriskeje a Madźarskeje pjeza nikoho pschekhwapito. Mjes Italskej, Madźarskej a Awstriskej wschak trjebanje je 17. měrca 1934 wobsteji. **Najważnischi wunoschk žjednoweho pożedźenja Swjatła ludow je tón, so je w połnozy Italskeje, też w schwajarskej**

Monarchistiske knježerstwo w Grichiskej

Wjednizy grichiskeho wójska žu ministerskemu pschedsydu Italcjenjej spožěli, so wójsko kralowu nawrót a wobnowjenje monarchije žada. Ministerska rada žo na to hnydom k pożedźenju sendże. Wona wobsamkny, so knježerstwo wróćo stupi. Wójskowi wjednizy žu generala Kondyliża prožyli, so by knježerstwo pschewzał. General Kondylis běsche k temu ſwólniwy.

Ministerski pschedsyda Kondylis je wosjewił, so žo nowe knježerstwo pschi žiwojim wutworjenju statneho presidenta Zaimiża njepraschcha. Tehodła žo wocźakuje, so statny president bórzy žiwoje sastojnstwo słoji. Dotalny ſwonkowny minister Maximos budże Grichiſku też za pschichod w Genfje sastupowacź.

W grichiskim wójsku knježi wulka radosć nad wobnowjenjom monarchije. W Athenje pak je lud měrny wostał. Ministerski pschedsyda general Kondylis regentstwo pschewospwje, dokiž ko kral Jurij njewótcźi. Liščina nowych grichiskich ministrow žo hischcze njeje sestajała. Ministerski pschedsyda też hischcze finanzne ministerstwo pschewospwje.

Grichiski kral Jurij w tu khwilu w Londonje pschebywa. Jako žo nowinarjo jeho sa podawkami w Grichiskej wopraschachu, jim wón wotmołwi, so žu jemu jenoj respraway nowin wo podeńdźenjach w Athenje znate.

We wožebitym pożedźenju grichiskeje narodneje zhromadźiny schtwórik wjeczor je nowe Kondylisowe knježerstwo psched městopresidentom narodneje zhromadźiny Athinogenijom žiwoju pschiżaho složiło.

njeſoh dźěra nastała. Tuto wukhodnischcho a ſakhodnischcho mòža mozy jenoż ſ cjeſka ſe ſwojimi ſankzijemi ſaczinicź. Tehodła móże ſo Italiſka jenoż jara cjeſto wot trěbnych ſurowſinow wotrězanyć.

Jendźelski prync so narodźił

Kentiſka wójwodka, rodźena grichiſka pryncza Martina, je ſtrjedu rano hólczka porodźiła. Kralowſkimaj mandźelſkimaj a druhim ſobuſtawam kralowſkeho doma ſo hnydom wo wjeſołym podawku powěźeć da. Prěni, kiż po nanje nowonarodźeneho prynja wuhlada, běſche ſmutkowny minister ſir John Simon. Tutón dyrbi po ſtarym ſakonju pſchi dźěſeſowym porodźe w kralowſkim domje pſchitomny być.

Ministra krótko po polnozy ſe ſpanja wubudźichu a do wójwodzyneho wobydlenja ſawolachu. Wot cjaſow kraloweje Viktorije njetrjeba ſmutkowny minister wjacy pſchi porodźe ſamym pſchitomny być. Dożaha, hdyż wón w pódkaſtlej ſtwje pſchebywa.

Nowy připad w Belfaſtu

Pſchi wulkej ſhromadźiſnje proteſtantiſkeje ligi w irſkim měſcje Belfaſtu ſo wobdźělniży ſlě roshoričhu. Sdyża pſchitomnych ſo na nowinarſku tribunu wali. Chyżchu katoliſkeho nowinarja ſaſtapicź. Hačle po dlěſchej pſchimaiży ſo poradźi, nowinarja pod policajſkim ſchikotom wukhowacź a porjadź w ſali wobnowicź. Shromadźiſna žadaſche, ſo hyſchtaj irſki ſmutkowny minister a ulſterſki policajſki preſident ſwoje ſaſtojnſtwo ſłožiłoj.

Spionow na kupje Malće zajeli

Jendźelſke wyſchnoſcje na kupje Malcje ſu wutoru tſioch italiſkich ſtacźanow a jeneho jendźelſkeho ſtacźana ſajale. Na ſajatych tukaju, ſo ſu jako ſpionoje dźěſali. Wołaſtja piſarnje nekotrych łódźerſkich towarſtwow pſchepytowaſche, kiż maju ſwiſki ſ italſkimi łódźerſkimi towarſtwami. Wobźěžeho malteſkeho łódźerſkeho agenta běchu k pſcheſtyſchowanju na policajſku direkcju pſchiwjedli. Tam ſo wón tak roshori, ſo na to wumrě.

Krótke politiske powěſće

Sven Hedin pola wjednika.

Wjednik a němſki kanzler je ſtrjedu ſnateho ſchwedźeſkeho ſpytnika profeſora dra. Svena Hedina k dlěſchej roſmoſiwje pſchijaſ.

Jendźelſki parlament ſeńdźe ſo 22. oktobra.

Reuterez telegrafowarińſa w Londonje powě, ſo ſo jendźelſki parlament 22. oktobra ſeńdźe. Na dnjowym porjedźe ſteji jako prěnje roſmoſiwa wo mjeſynarodnym poſkoženju.

Schpaniſkeho ziwilneho gouverneura ſatrělili.

W nozy k ſchtwórtkej njeſnaći ſtuczerjo w Santa Cruz de Tenerife tamniſcheho ziwilneho gouverneura w jeho wobydlenju nadpadźechu a ſaſtrělichu. Myzla ſtebi, ſo ſo wo politiſke ſkónniſtwo ſedna.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 12. oktobra 1925.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

A lud wo wutrobach a koſcach kruty
Je wukhował ſo w tymle krajiku;
Je přětrał bolosćow a bědow pruty,
Ród zdźerżał nam a rěč w tym kućiku.
Hej ſerbſka krej, nam žiły hrěj!
Każ wótcozjo my cheemy ſtać
A Serbja woſtać, w Serbach trać. Čiſinſki.

— **Wo wjedźe.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer plus 5, najwyſchſcha dnjowa temperatura 16 ſtop. cjopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer plus 1, najniſcha temperatura w nozy 10 ſtop. cjopłoty. — Jako dodawk k nińnje, kotraż je ſo k dotkemu ranju wotſtalita, běſche ſo wječera nad Franzowſſej maly wubĥžk wutworił, kiż je nucże hacź k nam pſchiczahnył a nam dźenża rano deſchcź pſchiniešł. Po tutym wubĥžku wjedrańſe wocźakuja, ſo wyſchina nad południſchej Europu wjacy wiliwa na wjedro w naſchich ſtronach dóſtanje. Tak ſměmy nětko pſchi miłym powětſe ſtajniſche wjedro wocźakowacź. — Juſſe njedźelu błónczko 6,18 hodź. ſkhadża a ſo 5,14 hodź. ſkhowa. Měſacźk ſkhadża juſſe popołdnju 5,19 hodź. a khowa ſo rano 8,09 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa juſſiſchu njedźelu: Poměrne mile a trochu ſtajniſche wjedro.**

— **Naſka ſmjerćz** je pjatk dopołdnja tudomneho wobydlerja, invalidneho rentnarja Korlu Langu potrjeſchika. Langa běſche pola ſwojeje ſotry połnył, kotraż tu bydli, ſo by jej k narodninam ſhożo pſchał; wona wječera ſwoje 86. narodniny wotſwjeczeſ. Jako wón domoj dźěſche, bu jemu nadobo ſłě, ſo do jeneho doma pſchi Swonkownych bohatych wrotach ſaſtupi. Tam wón też bórzy wudycha. Boża ruczka běſche jeho ſajała. Langa cjhżyſche dźenża ſo-botu ſwoje 80. narodniny woſtwjeczeć.

Swjaſk ludow wobſamkuje ſankzije.

S wuwjaczom 4 hłoſow je ſo zyła ſhromadźiſna ſwjaſła ludow w Genfu ſa wobſamknjenja rady wo ſankzijach pſchećiwo nadpadnikej roſſudźiła. Na wobraſu widźimy roſſudne poſtudźenje ſwjaſła ludow, preſident ſhromadźiſny ſmonkowny miniſter Beneſch rěcźi. (Scherl Bilderdienſt, M.)

— **Elektrotechniſke hraſki ſo kradu.** W nozy k 12. oktobrej ſu ſo w Budyſchinje ſ wupowſtinjeneho łaſchcźiſka hrabaſkiſki motor, 220 voltowſki bjes pſchedełoha, hraſkaſkiſki motor, 220 voltowſki bjes pſchedełoha, ſatwarjeniſti motor, 220 voltowſki, 3 dynama, gnoniſti ſwónczk a ſwónczkowy kontakt ſe ſotteho bakalita kradło. Schtóż może k tomu ničhto ſdźělicź, ſo proſhu, ſo by ſo pola blížſcheje policajſkeje abo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyſchinje, telefon 2802, ſamołwił.

— **Liczba radiowych wobdźělnikow 1. oktobra.** Shromadna liczba radiowych wobdźělnikow w Němſkej wuczinjeſche 1. oktobra 1925 6 651 924 porno 6 542 168 1. ſeptembra. W běhu měſaca ſeptembra ſe liczba potajkim wo 109 756 wobdźělnikow (1,7 wot ſta) pſchiběrała. Mjes ſhromadnej liczbu 1. oktobra běſche 483 189 wobdźělnikow, kotrymž je ſo radiowy dawk ſpuſchcził.

— **Motorſke kolo ſo kradło.** 7. oktobra 1925 je ſo w Kamjenzu ſ njeſamknjeneje garaże motorſke kolo ſnamſ „Viktoria“ kradło. Spóſnawaſiwe ſnamjo běſche 1 ↔ 2810, 346 ccm., frońnowe cjitło 40 484, motorowe cjitło 598, koło waži 125 ſk. — Wo wjeſomne łóźenja, kaž je motorſke kolo woſtało, proſhu kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802, abo blížſcha policajſka měſtnoſcź.

— **Snižene leżomnoſtneho dawka ſa ſydleriſke domy.** Sakſki ſinanzny miniſter je 7. oktobra 1925 wukaſał, ſo ma ſo ſa ſydleriſke domy, pſchi kotrychż je 1. januara 1925 (ſchtwórta) ſwjeczena jednotna hódnota (Einheitswert) nižſcha hacź prěnja, njej-ſkuli tuże ſydleriſke domy ſpjta bjes leżomnoſtneho dawka — na namjet leżomnoſtneje domy na lěta 1925 a 26 ponišcź, kotrymž ſo na ſakładze 4. jednotneje hódnoty wobliczi.

— **Wot jutrow ſo nowa cźitanka ſa ludowe ſchule je druhe ſchulſke lěto wuda.** Stetny ſchulſki miniſter je po rjadowanym krajnym hamtam łóźeli, ſo ma wotmyſlene ſ jutrom 1926 nowu cźitanku ſa ludowe ſchule ſa druhe lěto ſajeſcź.

Tydźenſki plan kulturnych ſarjadowanjow w Budyſchinje.

Sdźeluje měſchczanſki kulturny hamt.

Tydźeń wot 13. do 19. oktobra 1925. Pjatk, 13. oktobra, 20,15 hodź. w „Krónje“ ſymfoniſki konzert Drježdźańkeje filharmonije.

S **Hornjeje Kiny.** Tuhdyſchej Kühnez firmle ſtwjaty cjeſitý autowy cjah jedźeſche po tu ſpadowajej dróhi ſy dele do města. Jemu napſchećiwo pſchijedże ſamniſ nej firmje ſluſchazy „Büſing“ (cjeſitý auto). Jedyn běſchtaj pornja žeby, pſchijedże tohorunja do města a tam taz mały podawazy wós po ſpadowajej horje dele do chżyſche jej pſchećjehnyć. Pſchi tom wołta ſa prěnim autom wihaja, pſchi cźimż ſo tutón do prawa hrjebje ſtłóczi a ſ połnym nakładom pſchewali. S tym ſo autowy wodźeř wotſtkoči, je žeby ſwoje žiwjenje wukhował. Wězna ſkhoda je jara wulka.

S **Dźěſnikez.** Każ we wſchelakich druhich łónzinach je też tu běrunjazy pabuch wjelu ſchkody naczinił. Nětko je polizija njedoczinka w H. L. w Nowych Bobliczach wuſłědźiła. Hačle njedawno jeho pſchi padu ſchkody pjan lepichu, wobſtorżba pak ſo njeſapoda. Nětko je ſo ſaſudźenu ſtrjedu pſchi kradnjenju běrnow lepił. Tola raz dre pothłoſtanju njeczeknje. Cźim na ſo woſpo bje też tohodła ſaſudźicź, doketž L. ſam 3 łórzy pola wobſedźi, ſ kotrychż je 1 łórz ſ běrnami wobſadźał. Kamo toho ma dobru ſłužbu a ſaſtuži tydźenſky 27 hr.

S **Budeſtez.** Sobotu tydźenja pokradnu ſo we cjeſu mjes 8. a 11. hodźinu wječor w korczmje „Radnej pinzy“ muſkle koło ſnamli „Diamant“. Koło ma cjeſne kroſnu, cźemnoſchére wobrucze a cjorne ſwjena. Dokelž je polizija paduchej na pjatomaj, ma ſo ja to, ſo je koleſo w Budyſchinje abo we wokolinje ſkhował abo pſchedał a tohodła ſo proſhu, ſo by ſo hnydom ſcźi mjſchtrej w Budeſtezach abo najblížſchej polizeji ſtajiło, hdy by ſo koleſo namakało abo ſo ſwjeſiło.

S **Budeſtez.** (Stawniſke powěſće.) Narodźił je ſo 5. 10. Waltarjej Bjedrichej Köhlerej, mechanikej we Bjelſkich Dębjezach, ſynk. — Manḋelſkemu pſchiſwjedźiſchcźej 8. 10. Maks Hermann Urbanſky, ſamkar w Dźěchorjach, a Franziſka Elſa Rankez, twarſkarka w Hornjej Łóſy, Wożeniła ſo ja: 5. 10. Maks Waltaŕ Fink, dźěłaŕ w Budeſtezach a Marta Elſa Förſterez, dźěłaczeſka w Bu

Hanka

Powěźcź ſe Sserbow

wot **Mikl. Andrizkeho.**

29]

(Stónczenje.)

Wětſik wótrje dajeſche. Ale młody hoſpodaŕ njepomyſłi, ſo by ſebi kabot ſo ſchiju a kožmatu cjapku do cjoła ſcźahnył. Do prědka, dale . . . !

A tu běchu bahna. A Rocha to wěſo trjeba njebě wuczicź. Jeho hłójczka krajinu do kućika ſnajeſche. Też dobrej wocźi hnydom nawidźeſchtej, ſo je tymjeſchcźo drje wo ſtopu niže ſtołene, dyli ſtužbona koła. Ale to bě tola znadny coſdźeł, wožebje cźłowjeſej, hdyż ſo boji, ſhwata, a to taſkim wěcźu! Kak bórzy może tu mižnyć! Běda, běda, hdy by takle Hanka . . . Ale tu myſłł mjſchtr njedoſtyłł. —

A tola ſo ſ nowa k njej wrócźeſche. Abo je Hanka w Stſchadowje? Pſchećeżo by ſo ſ najhórſchim ſcherif. Wjedro je ſte, cźiniło hižo ſo je. Znadź ju Stſchadowſky Hanku narěcźeli, ſo by ranja doczakała. Nětkeż ju wěſo měli; pſchetož njerady by Hanka domjazym ſtaroſcź pſchihotowała, pſches nóz woſtała. Ale hiſtak móżno njeje. Haj, Hanka w Stſchadowje pola ſnatych dobrych ludźi žędźi a brje ſa też trochu ſtara, ſchto doma wo njej powedaju. A njemało ſo ſmuſtrója a ſmjeſeli, hdyż poſoł ſ domu pſchińdże . . . Sawěſće, Rocho póńdże, a byrnjeż Stſchadow dyrbjał do poſlednjeje khěžki pluſcypytacź . . . Ale hdy by tam doſchedſchi, nikoho njenamakał — a město njeho naſaitra ju zuły mužoje w ſnéžy ſmjerſtu nadeſchli? —

Syma muża wobeža, wutroba bjeſeſche każ ſwón, hdyż k wohnju ſwoni; hnydom zyle, jako by ſaſtała, a hnydom ſcźo, jako by ji cźežno było w hrudźi a ju dyhła roſkoſcźeć. A wótſje, bjes hłoſa ſawoła: Hanka! — a tak dyhżyſche wołacź zyły wjeczór, zyłu nóz. Też łóżku hórku ſnéhu, je ſwojim žukowzom dwerbjeſche ju poſtorcźicź; pſchetož . . .

W tym wokomiku Rocho ſam hižo na Stſchadowſkim puczu njebě, nimowólnje do bahna ju wotkhilnuſchi, a ſaſta na ławſy. Tuta ławka też ławka běſeje żony rěkaſche, a wopraſodże naſchemu młodźenjeż bu, każ by taſka wulka poſtawa dłóń jemu na ramjo polożiuſchi rjekła: Pój — a ſ njedałoka nječtó żałoſtnje ſakſchikuył . . .

Kſchik bě wuwumrěł, a w Rochowej duſchi wſchitke wědomje a cźuſze. Jeho ſtawy hižo njeběchu jeho — a tłeżo w pſchikhodnej ſekundze w ſnéhu, njewědźeſche, ſo je tam ſ wulkim ſkokom ſkoczíwſchi ſo k Hanzy ſtakmył.

Nětko budźiſche cźaſ tu był, ſo by ſebi młodźenz powědał: hlej, Bohu budź dźak ſa wuſkſchkinjenje; njeby teho było, by Rocho nimo ſchoł, a ſa malu khwilu by nad twojej Hanzu był bolosćiny row; nětko budźiſche ſo Rocho też Hanki doprajſchcź mohł, ju dźe ju wuzwoł ſ jeho poſtawow w tej puſcźinje tón ſkchik ſo jej wudrěł . . . Ale nicźo ſ toho móżno njebě, doketž běchu woproſtinkle rěcź a mjhle a ſmyſły ſ pſchimakom łajſeho ſłutka. —

Tola naſch ſiwowy, cźerſtwy njeſyty narod je hrimanjam ſmuknył, a byrnjeż ſ blíſka dyrjło: wſchak tebje ſara-ſjoło njeje . . . Bórzy Rocho cźinjeſche, ſchtoż ſu cźinja, w ſnéžy cźłowjeka namakawſchi: ſ zyłej horcźe ſnéžka nahrabnywſchi, trěješche Hanzu cźoło, ſkónj, ſ — ruzy, kotrejż běſchtej ſo ſ widźiſchcźemi do boka pſchiminyłej.

„Knjeże Bože — jenož wumrěć jej njedaj . . . !“ Rad by ju takle wſał a njeſł — ale cźeła domoj dowlec nochze. — A — Bohu w njebjeſach budź dźak, wona ſhraba, cźopłota ſnjenałka ſajo do ſtawow ſaſtupi, hubje ſo powetewrjujetej. A tu Rocho, Hanku wuſwobodźiwſchi, ſchtoż może ſ njej ke Kruſchojzam ſpěcha. Sam mjena jej dawa, jeho horcźy dych jeje wobliczo ſogrěwa, wona ſama ſajo dychaſ poczina.

Też ſo jej wocźi wotamkujetej. Pſchi prědku ſoſaſtaja bludźeſchtej — ale hiſchcźe prjedy hacź Rocho rjekne Hanka, njeboj ſo, to dźe ſpjm ja — jeho pohlad wſchitko roſpomnina ſchtej. Każ ſ błyſkom ſo Hanzy ſpomnjenje jaſni, ſchto je ſo ſtało.

Ach, toho dobreho nadobneho młodźenza! Wón, ſwójenje wumóži! A koho by chżyła radſchi wumrěć, hhíba jeho! Komu by ſo radſchi dźakowała, jemu? — We jeho blíſkoſci bě jej tak rjenje a lopjo. Sam ninj je jej dobry ſtkom. Tak w mérje ſo pſchi nim a radý na jeho ſpróżne wuma ſwojim hłowy kładže.

*

Cźeſcźeny cźitaŕ a cźitarka derje wěſtej, ſchto je ſo ſtało. So ſtaj Rocho Riſchoiž ſ Hanku Lubſchojz ſo brałoj, ſtaj ſhożownaj hacź do tuteje hodźiny.

Hoch. — Kurt Richard Schade, fabrikski dźěłaćer w Hoyerswerdźe a Frieda Elsa Proßtez, domjaza pomocnica w Budyšěcach. — Hendrich Maks Müller, muleř w Tejšnowach a Marta Hilžbjeta Mejnej, domjaza pšichilkajerjowa w Budyšěcach. — Wumrěli su: 2. 10. - Korla Arnošt Kaschel, invalidny rentnak w Budyšěcach-Hajnźicach. — 10. Dźěćo Frya Wolfgang Delaß we Wulkich Dobšicach. — 8. 10. Jan August Gěban, krawski mišstr w Budyšěcach. — 7. 10. Wilhelmina Pawlina Bibaßowa wdź. Lettawiz, invalidna rentnarka w Budyšěcach. — 9. 10. Willy Herbert Weber, dźěłaćeř w Čornych Nošlicach.

S **Hlinj.** Pšichi žnjowym dźakanym zwjedźenju mózgu žo někotři ryčeřtuhłowi dźěłaćerjo a dźěłaćerki tež dołhe zwěrne dźěło wusmamjentiš. Wjeźny burski sjednik Gerber pšchepoda ś wutrobitym pšeceźom sćěhowazym wosobam diplomy: Sa 30létnu słužbu Auguśtej Rjelej; sa 20létnu słužbu knjeni Hene Nomakowej; sa 10létnu słužbu Arnošćtej Nowakej, Hermanej Schlezy, knjeni Martji Schlezynej, Arnošćtej Krenzlej, knježnje Lejnje Wojtej; sa 5létnu zwěrnu słužbu knježnje Emje Mjedakej. Pšchedsedźaćowy sjednik, ryčeřtuhłowski inspektor Weßner, tohorunja swoje božopšchecja wupraji.

S **Wósporka.** Na šatnej drózy do Delnich Koteč móžeš kruschwinu, kótraž je žiwoje łopjeńcha nimale zwe łuška, hižo někotre dny dołho w najrjeńšim ćeńwje wobsćerja. Plody drje pak wjazy njedosćatuja. — W zyłej nowšej wokolinje žo wšěkŏ pilnje běrny sběraja. Natař ma pśerjej ruzy błěła, so by je ś pola do pinzow swośył. Wuznamjeńći je njedźiwajo kwalkeje žuchoty pšchego hišćeze spokojezy. Sa to pak śtej runńliza a zokornica kšěrno w rośćeju wobsćerjo wośtałej. Teš najwušśeje pizy njeje nihdźe nadeńło.

Z **Pančic.** W tudomnej młodźinownj přebywaju šukowilu studowacy z wysokich šulow Sakskeje kaž z Lipska, Drježdźan, Kamjenicy, Freiberga, Tharandta, Mittweidy atd. Su hižo wot 7. winowca tu a chodźa tu dwě njedźeli wostać. Jich ličba je so po času na 52 powjetšiła. Hłowny zamĕr jich tudomaseho přebywanja je, zo bychu lud a kraj zeznali, wosobje kłóšterssku wokolinu a dalšn Łužicu, zdobom pak chodźa „bursku słužbu" wukonjeć, to rěka najprjedy ćežke a važne dźěła bura zeznać, kiž ma rolu a pódu wobdźĕłać, potom pak chodźa sami sobu zaměnjowć a tak w burskim dźěle pomhać. Tehodla su studowacy na wokolne wsy rozdźĕlili a dźěłaja we wjesnje, w Mitoćicach, we Wětańcy, Wudworju a Chrósćicach po dwojoch hromadźe a to jenož w poźdnišich hodźinach, štož je za nich jara lube wotměnjenje, hdyž maja so hewak jenož z duchownym dźěłom zabĕrać. Dopołdnjo słuži k lĕhowej słužbje, k politiskemu zwažowanju a wośehnjenju, spěwej, sportej a druhemu. Teš wuleća sej zhromadnje do bliže a dalšeje wokoliny. Njedźelu zarjaduja we wjesnym hosćeńcu wjesoły wječork za wšěch dobojućych.

Z **Worklec.** Jutře njedźelu wječor we 8 hodź. rěči we wjesnej korćmje zastupjeŕ Domowiny wo Domowinje a tuńasnym połoženju serbskeho ludu. To zmuža zawěsće cyła wokolina a wšitcy Worklečenjo pśitomni.

Se **Sernjan.** Maćerjam podawa žo raba wutoru 15. oktobra popołdnju w 2 hodźinomaj w Korjeńcu hošćenju w Sernjanach a popołdnju ¼4 hodźin w Krajnej hošćenju w Sĕrbskich Paślijach.

Se **Schunowa.** Tu je pondźelu Jurnokjeř Pětr Handrik w starobje 70 lět wumrěł. Wón bě w zyłej wokolinje derje znaty a rady widźany. Na 29 lět bě ś wjesnjanostu nasćeje wsy a je zwołe sastojnstwo te pokojenju wšćech sastawał. Teš Schunowšku póstu je dołhi cłaś wobstarał. Tohodla bě teš wulka łyła pšchewodźerjow, kótraž jeho na póslednim puću na wožadne pohrjebnišćeńco do Ralbšc pšchewodźeše.

S **Wulkich Sdźar.** Dokeł žo hač do dźensnišeho dnja nichtó njeje namakał, kiž by wo natwarjazej nutrnej Božej słužbje na pósledńej žnjowej dźaknej njedźeli w nasćich Bošim domje króšku rozprawu do nasćich lubych Sserbskich Nowin napisał, tak njech žo to stanje ś mojeho pjera. — Nasch Bošj dom bĕšeše sa minjenu žnjowu dźaknu njedźelu kšasnje wudebjeny se selenymi pletwami, wĕnzami a lubosnymi kwětkami, kiž bĕchu pisne ruzu ś lutej lubosću złotowłe. Sserbske temšjenje bĕchu pśenje, na kótrymž bĕšeše zyły Bošj dom napjelnjeny ś nutrnymi šerbśtimi kemšerjemi. Dyž bĕšeše nasch wosadny knjes farař po wuspĕwanju pśenjeho kěrluscha woltarnju Bošu słužbu wukonjał, pśichiežahny ś pšchewodom bĕrglow ś hłownymi durjemi do Bošeho domu na dwanaccź pěknych šerbskich schulskich holcźkow, kótrež bĕšeše wupyšchena je selenym wĕnzkom na hłowje. Te pśenje šćityri njeśechu w ruczkomaj wschelake płody se šahrobow. Pšched woltarjom — hdyž hišćeze k. farař śteješeše — wošłachu śtejo a spĕwachu śtami ś lubosnym hłosom zyły kěrluch: „My smjo wuźiwamy, na rolu sworanu." Pšcht tym pak knjes kantor zunjo na pijchćelach pšchewodźeše, wón bĕšeše dźeržał teš tutón kěrluch nawuźił — a to je wobeběe swjeźelaze, so je knjes kantor telko próxy na to nałožił, hdyž so pola nasź w Pruśkej w schulach šerbšćan njewuźi. Knjes farař bĕšeše swoje pśedowanje złožił na złowa zwjateho pišma: „Tak dołho hač semja stać budźe, njedyrbi pšchestacź žyw a žnć." Mono bĕšeše zyłe pšchimĕrjene na lětuške thude žnĕ. Teš kěrluschje bĕšeše won ja thude žnĕ wupytał. Kemšerjo bĕchu pśchi tutej Bošej słužbje ś lutej nutrnosću napjelnjeni a žu k. fararjej a kantorej ja to wulžy dźakowni.

Jedyn ś nutrnych kemšerjow.

S **Wulkich Sdźar.** Njesboke ś motorikim kołom mĕješeše frjedy pšchipołdnju ratař K. je Schežeńcu. Jemu bě žo wobrucź pukła, na cźož ś kołom do wjerhanja pšchitśe a padny. K. žebi cźežke rany na hłowje nabi. Tehodla dyrbješeše žo do thorownje dowjeźcź.

S **Kaćinu.** Po dworje duzu žo hospodaŕšći pomocnik Pawoł Kreuz wobśuny a padny. Se złomowej kožu, kótruž w ruzy dźeržeše, źebi prawu ruku tśěrno rosrěša.

Z **Kulowa.** Pŕi posedźenju měšćanskich radnych wjednik hłowneje pokładnje rozprawu wo pjenježnych naležnosćach zańdźeneho połłeta poda. Njedobytki su so pomjeńšłe a najskerje so do kónca lěta wurunaja. Wobydleŕski dawk na lěto 1936 500 proc. wučinja.

S **Klětnego.** Mišćańskí hamišći žud śmeje frjedu 16. oktobra sa pšchihłuschnu wokolinu w hošćenju „K żeleznej" w Krjebi žudnišći dźeń. — Prawna porabjerńca němšeje bźĕkowneje fronty śmeje pondźelu 14. oktobra popołdnju wot 4 do ½7 hodźin w Klětnym rěčnju dźeń sa žobustawy. — Schulske roswucźowanje je žo tu schwórił sašo sapoćało. — Wucźeŕ Stolp je źebi sańdźenu symnu ś nuśowym dźełom dał luku pšchiprawićś. Njedźiwajsy žuchełio lěća je wón mohł trawu po parzellach małym śtorjam pšchenajecź.

Se **Sanitz** (Sänitz). Wjeli njeń jedne wutoru wjeczor w nasćnej wokolinje byri bjuk do jatra dujewarja E. Schyzy a jo sapali. Sa krótki cas je sebi se klonu kryte twarjenje w plomjenjach a śpali jo hacź na šakladne muŕje. Wobźiežerjej je ś tym wulka škoda nastała. Pšchi śpĕchnym rošćerjenju wohnja móžeše jo jenož mało wuchowaćź.

S **Khočebuša.** (Sšwinjaze wiki). Pšchihnało bě žo ś žula 1006 prošatow a 275 bĕhakow. Sa 6-njedźelske prošata płaćeše žo 10—15 hrivnow; sa 6—8-njedźelske 16—20 hrivnow; sa 8—13-njedźelske 18—21 hrivnow; sa 3—4-mĕsaćne 26—35 hrivnow; sa 4—5-mĕsaćne 30—40 hrivnow a pśiches 5-mĕsaćne 46—60 hrivnow. Dobre napraschowanje bĕšeše sa ſrenjemi prošatami. Druhe žo hubjeńšcho pšchedawachu.

Radio

Njedźelu 13. oktobra žo ſłyšchi:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelskeho programma: 6 koncert ſ Hamburgskeho pšchistawa. 8 ſa hura. 9 němska žwjatocznosć. 10,30 fantasije na Wurlitzerjich pšchijelach. 12 dujerski koncert. 16 popołdnišći koncert 19,10 ſport. 20 koncert ſ Wróćławja. 21 mišćnišći koncert ſ Mnichowa.

Lipsk. Nimo ſnateho njedźelskeho programma: 6 koncert ſ Hamburgskeho pšchistawa. 8 ſańšcha nutrnosć. 8,30 pšchijelowa hudźba. 12 koncert. 14,05 němske burstwo. 15,15 wjeſoke spĕwy Pĕrnjanskeje kurrendy. 16 popołdnišći koncert. 20 ſ Barlinskeho žiwjenja. 21 mišćnišći koncert ſ Lipska.

Hišćeze wažne ſ njedźelskeho programma: Hamburg 19 pśalmowe kěrluschje Hendricha Schütza, Beromünster 21,10 ſe seleneje Schtyrskeje. Warschawa 20 orchestrowy a spěwny koncert. Praha 20,40 opera Nebukadnezar. Budapest 19,40 hrabja Luxemburgskí.

Pondźelu 14. oktobra žo ſłyšchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wšĕdneho programma 11,30 ſa hospoju, 11,40 ſa hura, 15,30 ſa młodźinu. 16 koncert. 18.15 ſport. 20,10 wo žnjach. 21 hdyž liśco pada.

Lipsk. Nimo ſnateho wšĕdneho programma: 9 ſa žonu. 11,45 ſa hura, 15,40 hospodarske powĕsće. 17 popołdnišći koncert. 18,30 Naumburg. 19,30 ſ nowych operettow, 20,10 orchestrowy koncert.

Hišćeze wažne ſ dnjoweho programma: Königsberg 21 ſchtyrſka hudźba. Wrótſław 20,10 ſchĕra pondźela. Frankfurt 20,10 hudźba wo Mintje. Stuttgart 20,40 hdyž liśco pada. Mnichow 20,10 pohrjeb bayerskich regimentow. Win 21 hodźina Richara Wagnera.

Towaršwowski powĕstnik.

Maćica Serbska přeprošuje wšĕch zajimcow srjedu, **16. K. dop. w 10 hodź. do serbskeho muzeja.** Wobhladanje znowazarjadowaneho muzeja, nowa ludowĕdna wustajeńca a přednošk. Cyle wosebje su sobustawy stawiznisko-ludowĕdneho a pedagogiskeho wotrjada přeprošeni, Muzejownik.

St.-ludowĕdny wotrjad M. S. zeńdźe so srjedu dop. w 10 hodź. w serbskim muzeju k wobhladanju nowej wustajeńcy a k přednoškej. Dr. Wjaslawk.

Worklecy. Domowina zarjaduje njedźelu 13. oktobra wječor we 8 hodź. we wjesnej korčmje ziawnu zhromadźiznu, w kotrejž poŕeči zastupjeŕ Domowiny.

Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerja za nawĕšteki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Přeprasowanje Předźělanje žonjac. klobukow
wobstarja wuzeźity wobkhod
Gerh. Kluge
w Budyšinje na Serbskej hasy 7

Makulaturu
so stajnje poćišćana papjera
wotdawa w kóždej množosći
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Wuprawdźe tunje a spušćomne Gandel kupjeńcepola. Semmelkarja Kaka w Budyšinje na Schulerjej hasy 28

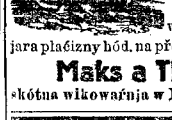
Wotewrjenje wobkhoda!
Z tutym wozjewiam, zo sym dźensa sobotu, 12. oktobra, prjedy pod firmu Gustav Küttner nasl. jara derje znaty
wobkhod jĕdźo. tworow, kofeja, wina a spirituozow
na Serbskej hasy rózk Hauensteinskej hasy
znowa wotewrił. Moja najwjetša starosć budźe, dobru tradiciju prjedawšeje firmy hajić. Nadźijam so, zo budźe mi to móžno po 10 lětnym skutkowanju w prěnich wotrjadnych domach. Prošu wo Wašu prećelnu dowĕru.
Zdar Hitlerjej!
Dom jĕdźnych tworow Erich Weigel.

K swjedźenjam našich serbskich towaršwow
poruča znamješka, khorhojčki, zastupne lisćiki, programy, plakaty do pletwow, wĕncow atd.
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Nazymska zhromadźizna
Maćicy Serbskeje w Budyšinje
Srjedu, 16. 10. 1935, popołdnju ½3 hodź.
1. Nekrologi
2. Přednošk: Přehled Łužicy na Saksku.
3. Wšelćizny
Wotrjady: Popołdnja wot 10 hodźin sem.
Lubje přeprošuje
Předsydstwo Maćicy Serbskeje.

Fa. Auto-Stelzer měj. **W. Kiethe**
w Budyšinje na Lubjańskej drózy 75. Telefon 2127
Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kołbnow, antowe reparatury
z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźĕłaćerjemi wukonjam.
Pomoc w najćežšich padach. **Za kóžde dźĕło rukuju.**

Deutz-Diesel-motory
hospodliwe — spušćomne — łunje
Zastupjeŕstwo a skład:
Carl Gast w Budyšinje
Poradźimy a podamy poskićenja darmo

Nowy transport najlĕpšich rańšopruskich-hollandskich

krowow a jałojcow,
wysokosućelnych a z ćelatami, stejj jara płaćizny hód. na předań a k zamĕnjenju na rězny skót
Maks a Theodor Rychtař
skótna wikowańnja w Njebjelćicach. Tel. Kamjenc 895

Waša lĕpšina? Tyšešći mištr poradźi Wam při kupjenju
ležanišće kuchinje bydlenje polstrowych mebłow
K. München mebłowa wikowańnja na Lubjańskej dr. 17 (dom w dworju)
Waldt. wuhlark
Njedźelu wotewrjene

Šołćic kaščowy skład w Budyšinje na Garbarskej hasy čo. 8. Telefon 3682

Pjatk dopołdnja w 11 hodź. wumrě cyle njenadźiwany mój luby muž, naš drohi nan, bratr, dźěd a přichodny nan
Khorla Robert Langa
krótko před swojimi 80. narodninami.
We hłubokej zrudobje
Antonia zwud. Langowa
w mjenje wšĕch zrudnych zawostajenych.
W Budyšinje, w Drježdźanach, w Pĕrnje,
12. oktobra 1935.
Khowanje budźe wutoru 15. oktobra, pop. w 3 hodź. z cźełowanja Tuchorskeho potrjebnišća.

Kalmukowe tkaniny
za suknje a jaki na 70 cm šěroke
Flanele
za wšu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku
Schaaf
Budyšin

Solventne wosebite předewzaće pyta jenož w najlěpšim wobkhodnym dźěle
Budyšina na Bohatej abo Kěžorskej drózy
nowočasnu
wobkhodnu městnosć
wotnajeć. Najeński pjenjez móže so po přeću zwěsćić. Poskićenja z płaćizny a wulkosću městnosće njech so pod čo. 15 na wudawarnju „Serbskich Nowin“ zapodadźa.

Štepowane Moskowe Wolmjane Wjelbłud. Bildowe
prikrywy
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w dom. khorobnišu pohladnic

Wjacy a strowiš. Sadu
rmjeće, hdyž swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanćami škitaće. Dostanjeće pola
Erich Winter
drogownja w Budyšinje na Kamjentnej hasy 14 :: Tel 2015

Nowy nowočasny plušowy za jenož
sofa 85,— hr.
sofa k leženju za jenož 120,— hr.
dostanjeće pola
A. Zimmermann
mechlowa pólstrowarnja w Budyšinje na Wulkej Bratrowskej hasy 3.
Njedźelu wotewrjene!

---

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

Sto poskića
Max Herde

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

Trikotaže

Nohajčki, wše wulkosće, kosmičkate . . . 0.10
žonj. prync. suknje, połkosmičk., z wum. židy 1.45
žonj. pryncesne suknje, charm., 2. wólby . 1.45
žonj. šlypfry, charmeus, 2. wólby 0.79
žonj. košle, charmeus, wše wulkosće . . 0.95
žonj. šlawčki, štrykowane, bjez rukawow . 0.39
žonj. rukajcy, trikotowe, wše wulkosće . . 0.50
žonj. šlypfry, z čisteje wolmy, wše wulkosće 1.95
dźěćace šlypfry, połkosmičkate . . . wot 0.39
hołcace šlypfry, wulkosć 40, połkosmičkate 0.50
samowjazaki, z čisteje wolmy, štrykowane 0.29
podšite šlawčki, za dźěći . . . . jenož 0.25

Nohajcy

žonj. nohajcowe stopički, čorne, bałmjane . 0.25
mužace połne zoki 0.39
mužace zoki, čorne, makowe 0.49
mužace zoki, z wumělskeje židy 0.50
mužace zoki, z čisteje wołmy, jednore . . 0.95
mužace zoki, z čisteje wołmy, barbne . . 1.25
žonjace makowe nohajcy . . . . . wot 0.49
žonjace zoćki, z čisteje wołmy 0.75
žonjace nohajcy, z hłdźeje židy . . . wot 0.79
žonj. nohajcy, z wumělskej židu płatćerow. 0.95
žonjace nohajcy, z čisteje wołmy 1.50
žonjace nohajcy, wołmjane 1.75

Njedźelu wotewrjene!

Mały kóń (panje), wóz a grat tunjo na předań we Wósporku 36

Zimace mašiny
ze zubjećatym běhom, w kolesow. domje
Fuhrmann
w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 10

Přeprasujemy
hłobki na moderne formy za krótki čas
ALWIN HAFERKORN
mótko na Hošic hasy 21
(Khorobna pohladnja)

Čitarjo
płaćće porjadnje našim dowěrnikam woteběrarski pjenjez

Njedźelu so předawaja:
mužace pisane košle . 1.95
hołcace košle, wulk. 85 1.55
žonjace jaki, wulk. 42 2.60
žonj. spódnje kholowy 1.95
muž. spódnje kholowy 1.20
dźećace ćopłe wobleki 1.55
pisane cychi, 1½, posl. 3.90
cwirnowe šórcuchi . . 1.—
zymske nahł. rubješka 0.70
a wjele druhich wěcow
štož wjesny lud trjeba!
Wobhladajće prošu moje wokna na Jeriowej hasy 3 (Heringstrasse)
A. Kasper
(mějićel J. Filopp)
Dom za dobre wupjerki!

Měrčinkec hosćenc w Haslowje

Njedźelu 13. oktobra 1935 wotewrjenje nowych
korčmarskich městnosćow
Wot popołdnja 4 hodźin
reje prěnjotneje kapały
Za dobre jědźe a piće je postarane.
Wšitkich lubje přeprošujetaj
Jakub Měrčink a mandźelska.

Wjesna ratarska młodźina

za Njebjelčicy a wokolinu
wuhotuje jutře njedźelu 13. okt. wječ. we 8 hodź. w
Herbskej grychće w Khrósćicach
rjany
mjesely mjesny smjedźeń
Zastup darmo — Reje darmo

Tunje
blida - stólcy - pisańske
blida - kamory - soły
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Hrod. naměsće 2 - w kupnicy - na hr. Ortenburg
Podawamy bjez wudawka do domu — Rěčimy serbski!
Njedźelu wotewrjene

Měšćanske dźiwadło w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wusł. Hanns Heinz Kämpff. Telefon 3269
Hrajna doba: 14. oktobra hač 21. oktobra 1935.

Póndźelu, 7. oktobra, 20 hodź.
Předstajenje za šulerjow
Robert Guiskard
Rozrażeny koran
Wutoru, 15. oktob., 20.15 hodź. (koło A)
prěnje předstaj. now. činohry
Novaraska přerada
Činohra w 3 jednanjach wot Cäsara z Arx
Srjedu, 16. oktob., 20.15 hodź. (koło C)
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künneke
štwórtk, 17. okt., 20.15 hodź. (koło B)
Novaraska přerada
Činohra w 3 jednanjach
Pjatk, 18. oktob., 20.15 hodź. (koło D)
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künneke
Sobotu, 19. okt., 20.15 hodź. po njedźelsk. płaćiz. 0.30—2.50
Hdyž lubosć wotuči
Opereta w 3 jedn. w. Künneke
Njedźelu, 20. okt., 17.00 hodź.
Pilny krawčik
Prěnje předstajenje bajki pó njdźišich płaćinach 0.20—1.00
bajka w 3 jadn. wot Bürkner
Njedźelu wječor 19.30 hodź. prěnje předstajenje operetneje nowosće
Venecci'a
Opereta w 3 jednanjach

Podpjerajće dźiwadło. Přizamkńće so k zajimcam dźiwadła w dźiwadłowym kole. Pokładnja je wotewrjena wot 10—12 (nimo pónjdźele), popołdnju wot 17 hodź. — Njedźelu wot 11—13 hodź. a při popołdnišich předstajenjach hodźinu do časa.

Hosćenc w Sernjanach

jutře njedźelu
reje

Hromaduzeškrěče z rukowanjom

awtowych cylindrow, mašinskich dźělow, krótkowych dźělow cen
tralneho tepjenja a radiatorow, walcowe a prasow. stejaki, parowy
mašinow, plunowych motorow, dynamowych wobtwarow, turbin
wych wobtwarow atd., wuzlemjene zubčkate kola, wittko z wol
kedźbowanjom wěsteje měry dźělow, kotołow a aparatow wšeh
družin, latych a kowańskich dźělow.
Hromaduzeškrěče aluminijuma, durala, lautala, mangala, sniteo
rodala, magnaliuma, silumina, elektronow atd.
Rozrězamy žrě železo (k zniščenju) wjetše dźěle po nowym wašn
autogenicsey — Žadajće specialne poskićenje.
Liebig a Holtappels w Budestecach Sa.
Tel. 331 elektro-autog. hromaduzeškrjejenja Tel. 33

Jeli Was
hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li faldki**, tak zależi to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času **derje sedźace nawoči** wobstarać wot
Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Klampnarske dźěła, napojišća a skót. wodow a pumpowe
powody zhotowja — Telefon 3659
Ewald Kühn klampnarski mišter w Budyšinje
na Hórnčerskej hasy

Hermank w Kamjencu 13. a 14. oktobra 1935

Kupujće pola tu so wam poručacych firmow a prajće jim, zo sće jich nawěšk w Serbskich Nowinach čitali.

Hermank w Kamjencu
njedźelu 13. oktobra
Mužace mantle — žonjace mantle
dźěćence mantle
mužace a hólčace wobleki
jaki do wětra — zymske jopy
tunje kholowy a lacy
we wulkim wubjerku pola
Franz Mrstny w Kamjencu
— Wobhladajće sebi moje wukładne wokna. —

Hermanske poskićenje
Poručam we wulkim wubjerku a płaćiznu hódne
žonjace, mužace a dźěćace nohajcy
rukajcy, trikotaže a wołma
Fritz Leinert w Kamjencu Budyska dr. 54 Znapřeča kinowej
Specialny wobchod za Kamjenićanske nohajcowe twory

Ke kermuši
poskićam
wše přisłuški k pječenju
kofej, jara stódny ¼ pt. 0,50—1,— hr.
spirituosy
konserwy
M. Hadank nasl.
měj. Reinh. Friebel
w Kamjencu na Halštrowsk. dr. 2

Kožu

potrjebu za šewcowstwo, srědki wšěch družin za zdźerjenje črijow
krém (też wuważeny)
najtuńšo pola firmy
Carl Steyer
w Kamjencu na Budyskej dr. 40

Hermann Müller w Kamjencu

Piortenstraße 1
Dom wulkeho wubjerka w
mužacych wobleckach z česanceho předźena, hładke a mustrowane 45,— 48,— 54,— 65,— hr.
pachol. wobleckach, sportskich wobleckach wot 27,— hr.
mužacych mantlach za nazymu a zymu wot 28,— 30,— 33,— 37,— hač 60,— hr.
Mój wulki tkaninowy skład poskića wam wosebje rjany wubjerk we wobleckowych tkaninach z česaneho předźena, tkaninach za listry a paletoty a počesanjenje kožuchow.

Arthur Wolf, w Kamjencu na Budyskej drózy 66

ma daloko znate dobre
cigary, cigarety, tobaki
z ruku dźěłany wity tobak punt 1,50 hr. a wjacy
Zasopředawarje dostawaju tworniowe płaćizny!

Za kermuše
poručam swoje płaćizny hódne
wina
spirituozy
palency
žitny
Płodowe wino litr wot 65 pj.
Polonowe wino litr wot 70 pj.
Friedrich Grimm
w Kamjencu
na Budyskej drózy 84

Serb Serbej bratr

Fotograf Schulz
w Kamjencu na Budyskej dr. 10
je waš kwasny fotograf
Telefon 472

Kupuju
kozy k ržu
Přińdu do domu.
Paul Lehner
w Kamjencu, Berggäßchen 1

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wupłaći

K hermanej

poskićamy płaćizny hódne

Hamburgske měšnjeje . . . . ¼ punta 15 pj.
Bayerske słódne kuski . . . ¼ punta 15 pj.
Mjedowe kuski . . . . . ¼ punta 15 pj.
Cachau kuski . . . . . ¼ punta 15 pj.
Pječwjaco m'edowebonbony ¼ punta 15 pj.
Anisowe kuski . . . . . ¼ punta 15 pj.
Rekord měšenje, pjelnjene . . ¼ punta 15 pj.
Kašelowe měšenje . . . . . ¼ punta 20 pj.
Eukalyptus mentolowe bonbony ¼ punta 18 pj.
Měšenje k swjatokej tydženja ¼ punta 20 pj.
Polnomlóčne zemskoworješkowe šokolady 100 g tafla jenož 18 pj.
Polnomlóčne šokolady, 100 g tafla jenož 20 pj.
Cremowy lamk . . . . . ¼ punta 18 pj.
Polnomlóčny zemskoworješkowy lamk ¼ punta 22 pj.
Polnomlóčny lěsnoworješkowy lamk ¼ punta 28 pj.

Wobkhdźbujće prošu moje wukład. wokno

Thams & Garfs
w Kamjencu

Kožane jaki
Zymske mantle
Wobleki a jopy
Kholowy do dźěła
kupujće w najlěpšej twojže a po najtuńšich płaćiznach pola firmy
H. Marschke
w Kamjencu
na Oskar Müllerowej dr. 8

K hermanke
Módre čapki wot 1,80 hr
Sportske čapki wot 2,— hr.
wot hr. y
Arth. Eckart
w Kamjencu
na Budyskej dróze 3
při torhošću

Přiloha k čislu 239

SERBSKE NOWINY

Sobotu 12. oktobra 1935

Žurk

(Hišće njewoćišćana.)

A přińdźe k žurkej khudy wuj,
Smjeŕé khlěba stradany.
„Mi podaj kusk, so njezdaluj,
Sym na poł mŕejaty!“

„„Mi z domu, slěpco někajki!““
Wuj skupy zawrěska, —
„„ Hač wuj sy abo njewuj mi —
Móhł zdernyé mojedla!““

A z jamy skupjene wukusa
Toh' wuja wboheho,
A před jamu tón zdodycha
To hłódne žiwjeńčko.

Tón poleŕ přińdźe z motyku
A dźěru wukopa,
Toh' skupca dyrí na hłowu,
To žito sebi wza.

Radyserb.

Nowa korčma w Haslowje

Něšto njedźel dołho pozběhuje so při wjesnym puću nahladny twar — nowa Měrćinkec korčma —, kiž so na městnje stareje, hač do dna potorhaneje, natwari. Zakładne murje těchu pak hišće znajmjeńša meter w zemi. Hdyž bu mjenujey nowy puć a zdobom też brjóh z wentokomaj přećiwo powodźenju rěki twarjeny, dyrbješe so přez meter powyšić. Za krótki čas wot swjatkow hač do kónca póžnjeńca je nětko wobsěrny nowotwar nastał, kiž nowočasnym žadanjam jara wopytaneje korčmy wotpowěduje a wjesny wobraz porjeńšuje. Twar wuwjedźeštaj mištraj Klimant Preuscha z Přězdrježnja (murjerske dźěła) a Richard Kumpan z Njeswačidła (ćěsliske dźěła). Prěni je też 1924 wulku rejwansku lubju natwaril. Při zemi su wobsěrne korćmarske městnosće a w prěnim poskhodźe někotre jstwy k přenocowanju; dale też „wumjeńk“ Wysoka fronta domskeho čini rjany začišć a je z pychu za cylu wjes.

Tuta korčma kaž też jeje prjedawšej sotře wobsahuje dźěl wjesneje khroniki. Kaž hižo němske mjeno Dreikretscham (tři korčmy) praji, běchu tu nětdy tři korčmy, khětrjo wjele za tajke male sydliśco, tola najskerje za tehdomniši wołkhad nuzne. Steješe tola wjes při tak mjenowanej „Wysokej drózy“ — po łaćansku via regia abo Kralowskej drózy — a pódla toho při překhodźe přez rěku Čornu wodu. Do natwarjenja noweho mosta w lěće 1892 a wutwarjenja brjoha 1904, ležeše — kaž hižo horjeka nasponnich — wjesny puć wo dobry meter hłubje, tak zo wjacy skhodźeńkow horje do tehdomnišeje Solćic korčmy wjedźechu. Wobłoženje dźerżeše tehdom zastarski křiž, kotryž pak ćežity auto wotłama, nětko steji pódla mosta. Před 60 a wjacy létami brodźachu ludźo a skót přez rěku. Při wulkej wodźe dyrbjachu ćežke zapřahi dny dołho čakać a swoje konje we tehdomnišich troch korčmach podstajić. Pozdźišo pak ćehnjechu přez Přěćecy, hdyž bě so nowa dróha mjez Kamjencom a Budyšinom w létach 1842—1844 dotwariła. Starši ludźo so hišće derje dopominaju, kak so při powodźenjach, hdyž rěka a přimjezowace łuki so jězorej runachu, z čołmikom na druhi brjóh přewjezechu.

„Wysoka dróha“ wjedźeše ze zapadneje Němskeje k ranju hač do Pólskeje, wosebje přez łužiske městačka kaž Kamjene, Budyšin, Lubij, Lubań, Zhorjelc a dale. Wona mohła nam mnoho powědać wo Husitach, wo jězbach Augusta Syneho — sakskeho kurwjercha a pólskeho krała — Napoleona a wo druhich knježićerjach a wójnskich wjednikach, kotříž tehdom tutón ważny puć za swoje zaměry wužichu.

Staru Měrćinkec korčmu bě wěsty swobodny knjez z Gersdorfa MDCCII (1702) natwaril, spočatki mjena a lěhwa lića su do kamjenja zaryte a su so na nowym twarje zaso připruwiłe. Hišće wobstejacu Vieckec korčmu je Budyske tachantstwo we swojim času natwariło. Wona bě z piwarnju zjednoćena, kotruž pak je kubler Jakub Rebiš 1895 zwottorhać dał, hdyž bě tutu leżownosć kupił. W samsnym lěće přesta na swojej korčmje (třećej) korćmarić, a tak wobstejitej jenož hišće dwě we wsy. Na jeho leżownosći wotpočowachu ważne prawa, tu směděše so rězać, palenarić a korćmarjeć, pódla toho so z ratarstwom zaběrachu. Tuta korčma dyrbješe swoje piwo ze Sulšowskeje piwarnje brać, dokelž bě ju Sulšowske knježstwo před sta létami natwariło. Gersdorfskej korčmje, dźensniśej Měrćinkec, bě swobodnje přewostajene, z wotkel swoje piwo bjerje, leżeše tola za tak mjenowanej „Budyskej piwowej milu“, kotrejež mjezy so hač k Stróžišću ćehnjechu, hdźež hišće dźensa „piwowy kamjeń“ steji. Prjedownicy Rebišec swójby pokhadźeja z Českeje, z wotkel běchu we 18. lětstotku wućahnyli, zo bychu so wojerskeje słužby zminyli. To same činjachu swójby Hadamec, Kurfürstec w Khróšćicach a Knoblec (drje w Sulšecach).

Hišće wjele mohło so wo tutych korčmach powědać, kotrež běchu za swój čas jara ważne. Su pak sej swoje dobre mjeno hač do našeho časa zakhowałe, wosebje Měrćinkec — prjedawša Bermichec, znateho serbskeho hudźbnika —, kotraž njedźelu 13. winowca swój nowy wobkhod oficielnje wotewri. Zawěšće to wjele přećelow a znatych nětćišeho wobsedźerja k wopytej nawabi.

a.

Serbske Nowiny a domizna

Wšcho, schtož domišnje žiwi a ju spěchuje, namaka wothłóša w samkowitej domišniśkej nowinje. Wulke a wjelestronske nadawki sa wuźichu wótčinu ma dźeń wote dnja dopjelnić. To pak wuźada sej dotholětny a stajny swišt se wšchěmi worschtami luda na wšach a też w městje.

To je też žiwjenski skutk Sserbskich Nowin, so wone hižo wjele lětdźesatkow w napinazym dźele wschitke ważne powěsće wo domišniśkich podendźejucych wosjewjeja a wótčinske žadanja a potrěbnosće spěchuja a wo kulturelne, nabožne, narodne a hospodarske należnosće so swědomicje staraja. Też w dalschim pschichodźe budźa to sakładne sašady naschego dźěła. Mnohe naštawki polěkuja domowinskemu smyslenju, też k sabawje, powědanju a wědźe.

Hdyž nětko naschi rosnoschowarjo do domow pschindu, hdźej hischceje so Sserbske Nowiny njeczitaja, a ludowa krajanow je woteběrać namotwja, njewotpokasajece jich. Hdyž so w žwerje wschitko mudźi, trjebasch wschědneho pschecejela, kiž czi porjadnje nowinki do domu nošy a cze we tschěnu powuczuje. W naschim a symskim czasu, na dothich wjeczorach, je czasa dosć, z woje Nowiny djerjeć a czitać. Kóždy, kiž chze z czasom pokracjować, je trjeba. Wěrće budu naschi czitarjo z nami spokojom. A hdyž Waš nětko proženy, też druhich Sserbow k woteběranju naschego jenicznego djenika nawabicz, je to wešcze mała próza, tola za naš ma wulke wusnama.

Nakład a redakcija Sserbskich Nowin.

Wowka je sama doma

(Wobras je wižy.)

Won na polo běrny sběrać wowka wjazy njemóže. Te czažy žu sa nju nimo. Nima dycha — tón wjedrowny dych! Ach, a nohi ju wjazy njenjeśu a też na khribjet skorži. Kaj dźěn to pola starych ludźi je, dże to ! njej hladajzy wróczo.

Ach wšo, haj wschak haj, kak žmjercź rady by žobu won schła, kaž sašche lěta. A hdyž njemóješche ! druhimi w rynczkach žobu, schtoha wo to, wot druheho kónca je potom nětkotsi pomhachu, jo by sažo ! nimi sapoczała. Wě dźěn tak rjenje powědacz wo starych czasach. Pisches pschipoldnjo wošta wonka. Ale pschedołho žedźo njewosta, hladasche, jo sažo na nohy pschindże. Ow jej, tole wekowe stawanje ja starych ludźi ničo wjazy njeje, to je pschezo tajka kura! Pschi tym hladasche, jo możeschе žo klaknyć a potom žej wja motyku do rukow. Wobied ji maša Wórschulka na polo pschinješe. Wórzy po wobjedźe žo sažo sapocza to taženje w rynczkach. Priedy hacz druzy pschindźechu, bě hižo zyłu schtórnju wulběrała. A hdyž ! wezy pschindże, bě hacz do wjeczora to zame nadźěłała jako druzy.

Ow haj, rad je jakuje a pilnje dźěłała zwoje zwliczke žiwjenje. To może sjawnje a sprawnje rjec, a kóždy to też wě. Ji dźěšche wot rukow, hižo wot malosce žem. Ničžo grawoczjiwische ja nju njeběc, hacz tajka stara žónka bambora, kotraž ničko hotowe njeczini a wokolo dźěła ko tłóczeschе kaž tóczka wokolo horjeze poliwti, kaž by chzyła rjec: schtoż dźenja hotowe nieje, budźe jutsie. Khóts dracz a garbać, za cžo dha je Bóhłbu knjes cžłowjekej strowe stawy dał! To bě naitajnie jeje złowo. Kak jeć je jej, haj samo stynko ji je, hdyž widźi, kak druzy žo na polo hotuja a wona njemóže wjazy žobu. Ale nó, to pola starych hinak nieje a njebudże.

Ale doma wschak ma też polnej ruzy dźěła. Tak móże Marta ! czažom žobu won. Hłowna wěz, to zentrizugu derje wurjedźi, pridy hacz dźe. S tym naporjadkom wowka ničžo cžinicz mĕcz nochze, dokelž žo w nim

Bj. Wonczejk:

Kóždemu swoje . . .

(Skónczenje.)

Tajke wjedro je ja wjeśtu hižo było wojpjet ! njejsbožom. Wulka woda może žo do wžy nawalicz a to je tola hrózne złowo. Hižo wjeczor bě rěka napjata. K temu pschichodźachu je žnjedownych wšow khutne powěsće wo pschibĕrazej wodźe rěki. Też korczmać žwojich rosbudźenych bojesi na tutón strach kedźbnych sczini. Tuczi pak žo jemu wuźmjachu. Czahachu jeho nětkle pisches wochłu, jo je bojasnik. „Schto stara tak dobre pschecejelstwo wulka woda? Ow te złote pschecejelstwo!“

W domje „hornjeho“ knjejeschе tutón wjeczor smdna cjschina. Tam žedźeschе knješ domu ja blidom, ! pjaczom naj sejerajo žwojin hłowu, bě samuźkleny de wschitkeho pobendźenja tuteho dnja na žudnistwje. Staroscźiwej mandźelskej, pódla njeho žedźazej, wukulichu žo druhdy hyscźki horja na blido. Se schicźom mutrjeła nózny czah, ! to by dźěcjom za nowy dźeń drasty žmoporjedźała. Dyž a dyž, hdyž czahnik hodźiny wotbiwaschе, namotwjeschе mandźelskeho, tola hicz k měru. Tutón pak, hłuboko janowjeny, ničžo njeźkhyschischeche.

Wonka torhachu wětrez hólzy njendrje wo twarjenje a hwildachu tak žrudnje w halosach. Deschczicźk schwihasche pischezu móznischo do wokniowych schtleżnjow.

Tu, nadobo jaru tak hróšbnje straznikowy rózk. Jona posłobny wuštrózana błowu. Hischcze ras tón žonny žrudny hynk, ale wótschicho. To bě wołanje ! wohnjej. Wołasche Wjeszanjanow ! woborje. Straznikowy rózk wujeschе pischezy wótschicho, jo też „horni“ skónczńje je žwojich hłubokich myslow wotwuczi. Spěschnje wocźini wokno a žo wopraschа tow wotuczi.

„Wulka woda, rěka je wušupiła, pój spěchnje!“ bě nimotwhwatajeho žušoda, hdźe traj je wobeit.

Wulka woda, to je hórie, dyžli wobeit! „Horni“ njepschemyšlowasche dołho, wón žnajeschе žwoju winowatosć. Też won žtuschesche ! wjeżnej woborje.

Khwatnje jemu pschinoschesche žona trěbnu drastu a wschitko schtoż jako wobornik trjebasche. Bórzy kocźeschе ! wojowanju hotowy won do hróšbneje nozy, žwojemu žołnjeżkowjeżej być pomozny w nuzy. Wo žwój žamžiny dom njetrjebasche žo strachowacz, wschat steji wyško na horje.

Wutjazy žynk rózka bě skutkował. We wžy bě hižo wschitko na nohach. Mužojo je žmólnizanej khwatachu k rězy. We wschěch twarjenjach žwećzachu. „Horni“ bě jedyn ! prěnich, kiž ! městnu njesboża dothwatachu. Dźiwje tam schumjachu žolmy hewak tak mérneje rěcźi. Brjohi žo podmělkowachu a žo do wody žypnychu. Tuta žnipasche do wžy. Pischezy wschsche a wyschc. Pomału ale wšcze. Zana cžłowjecza ruka njemóžeschе temu zadźewacz. Kantjeńny mósť pschi mlynje njemóješche naival žolmow wudržerzeć. Wody walachu žo pisches mósť. Kak dołho budźe tutón hischcze stejeć?

Mjele pomozných rukow žo sjednaczi, žolmy wróczo ! dźerżeć. Nowe brjohi nastawachu, jo njebychu wody ! rěki wušupowale, tola pischezy sapy žolmy je ! pjezerachu, jako by to niczo njebyło. Pinczne wokna pschimjesnowazych twarjenjow zatykowachu žo ! miczkami a žo ! deskami zabiwachu, jo žo njebychu pinzy pózrjele. Mužojo a žony napinachu wschě žwoje mozy, ! wukhowanju teho, schtoż žo budźeschе wukhowacz.

Nadobo hróšbny wrjeschot wschě dźěło na wokonik zastaji. „Mósť pada!“ klinczeschе do schumjenja jmohow žo bolosiuy sasichik. S blukim hrimotom žhubi žo dźěl jako bolosiuy sasichik. S blukim hrimotom žhubi žo dźěl ! wotrezowaczu žo wodźika. Wokołoplnjowaze hrjady połowi žo psched rospadanju mósť a sahacźichu druhim ! wodu pschipitnowazym wězam pucź. Wody ! tym cźinu wyschc žlupachu. To pak pschinjeseze najwjetschi strach. Wody njenowonawarjene brjohi a je pschederechu. Sapuczejo walachu žo do wody. Jedyn dom po druhim žo ! wodu rózrjze. Pischezo nowe žolmy pschinwalowachu žo do domow.

Schto chzyschе cžłowjecza ruka pischeczstwo tajkim naturalschim mozam cźinicz? Zyle porażeni ludźo zofachu. Kóždy dyrbjeschе hladacz, jo žo žam nékak wumoži. Pschi njewocźakowanym powodźenju buchu někotre twarjenja zyle wotrěsnjene, w kotrychž pschebywachu někotre macźerje ze žwojimi dźěćimi. Pěstna wobora pak jim pschinjeseze bórzy pomoz. To njebładasche žadyn na brjohach strach. Kóždy wokomik bě drohi. Kajke žłožo w njebjeschu, jo žo njetrjebasche dotal ani jenicźke cžłowjecze žiwjenje wobžarowacz.

A tola! — Schto to nadobo tak žrudnje ! sakschicźa?

Wschitke wocźi žlożicźu žo na jene twarjenje, kiž daloko we wodźe stejeschе. Nanje hižo žwitasche a tu pscticźi ! jimazy wobras, kiž ! storo krej w žilach sastaji. We wotewrjenym wokńe stejeschе dźećo. S jenej ruku žo krucze wokna dźerżo, machasche ! tamnej ! rubischkom a wołasche tak tyschnje ! sa nanom a macźerju. Wboha bě wobdata ! se sahubu.

To bě „delnjeho“ dźowcźicźka! Kak je tola mohła žama wróczo wostacź? Hdźe běschtaj nan a macź, ! kotrymajž tak žadoscźiwje wołasche?

Haj, bohužkorjeno, nan — leżeschе we wjesnej korczmje — pjany, mjes tym ! jeho dźowcźicźka pschebywasche w žmjertnym strasche. A macź? Ta bě pisches naval wodow běżała w žmjertnym strasche ! domu pytacź mandźelskeho, to by ji pomhat a radźit.

„Moje dźećo!“ mésteschе žo ! rudnje do schumjenja wodow. Bě to žałoscźenje še rudobu napjelnjeneje macźerneje wutroby. W sadwólowanju chzyschе žo mandźelskeho „delnjeho“ do žolmow cźihnyć, cźemuž pak druhi žadźewachu.

Bě jara wažena wěz, dźećo ! tuteho strascźneho położenja wuźwobodźicź. Haj, storo sdasche žo to njemóješche. Pische wyško woda stejeschе a strascźnje žolmjeschе. Ssamo wobornizy pschemyšlowachu.

Tu — na pomoz wołanje dźećo womjelkny, ! wokna puschčeny žo muzki. Se žylnej ruku storhny dźećo na žo. Potom žo wó jimje žhubi. Po krótkej khwilzy wuhladachu khrobłeho wobornika, wuhkwone dźećo wuhkoło nad wodu dźerżo, pisches wodu pluwacź. Žmjertna cźišcźina lastnje

tak prawje njesnaje. Kak łohzy mohła něšchto štónzowacź.

Njeje to rjenje, hdyž tajka stara maczerka wo domjacnosći žo stara a dom strażuje, so njeby statok zyle wošzamoczeny był?

Hižo je wschitko zwoplokowała a kuchnju a khežu wumjetła. Też do šahrody je schła a jabłuka sešberała, kotrejž běchu w nozy spadałe. Jalu wschak poknu njemějeschе, hdyž jich lětša wjele njeje. Jabłuka bě tak dołho do wančźki położiła, a dóńdźe-li popołdnju k tomu, žo wowka na študnju žydnje a je wobeli a s nich muczku nawari. Hušy hižo druhi raz wot wotewrjenеje hěrnjaješe jamy wotczeri. Sta wobjed pschihotuje banje. „Banjowu poliwku, dobru poliwku, potom dže ſ biała!" Hdyž bě Mérczin hišchcze mału hólczej, dostawašche k wobjedu banjowu poliwku. To czi krucze žedžeschе na žwozim kuluchu na sadnej šawju, so by sa nju na blido widżał a leptašche poliwku, so wokoło žo nicžo njewidżeschе a nješkyschеshe, tak dołha bě. Dżenża ma hižo schеre wošzy a jeho dżećzi žu hižo w jeho teyhdyschich lětach. Dżenża jemu pschi wobjedże rjeknje, tak je žo prjedy pschżo wješelił, hdyž bě k wobjedu dobra banjaza poliwka kaž dżenża.

Schtoha pak je sašo w žwinjażym khlěwje do schtrečzenja? Hacź žo sašo kušaja, te wjedrowe rawžny! To rěka, dyrbi tola pohladacź hicź tam k nim. Woprawdże! „Nó cžakajcže, wam hižo to žlaknjenje kušanje wotwuczu!" Hižo žej pschihotuje prut, stupi žo na kamjeń a pjerje na tuczne khribjety, tak dołho hacź ji to mozy dowolesa. „Haj, jenož kwiczcže, wy rawžny! Snjescže žo! Budżcže wješele, so mózecže tu w jórdże por dnjow we žtónzu žo pleńczicź a njewadżcže žo naštajnje. Haj haj — to jenož wuschi naštajescže, tu steju. A jelt nodżecże, žyda hischcze wjazy, to hischcže nětkaj dokonjam!" Tuchwilu wschat njeje trjeba, žu směrom a parěruja. A hdyž tołsty kundros žo k khěžu tkóži, wobroczi wowka prut a jědży jemu ſ tołstym tónzom po khribjecže. Kak derje jemu to cžini!

Saplażane, hdy by też jemu to khěje cžiniło, wona tu tola zyky cžaž stejo wostacź njemóže. Potónju žo bliži a dyrbi w kuchini satepicź a waricź.

A sašy njeje dosć wody w pónowi a też niz w cžórbašu. To mózeschе Marta rano nětkotre khany nanošyć, so žo njeby nětko trjebała dražowacź. Wona wschak ma žo do špicha tak derje hacź dże, ale ſ tymi cžeſkimi khanami a hornzami, ně, to nicžo sa nju wjazy njeje. Schto dha ji dale šhywa, dyrbi žehi mały bow wsacź a schtyri abo pjecź rašow ſ studni dóńcź.

W nětkaj satepi, dokraje banje a wart. Wumnje hornz běrnow a žo dražuje, jón na nětkaj staji. Kofejowy dožrěbk wutiduje ſ hornza do karanczka a nawari cžerſtweho. Kóńczy nala mloka do schtliczki a kokoſcham cžišnu nětchto ſmrnych běrnow. Wulki nóž wša ſ pkotoweho stolpa žobu nuts, so njeby dele padnył a serſawił a stónczńje žadyn cžłowjek njeby wjedżał, hdże je wostał. Schto dha žo nětko do pischetwory do dwora schmżata, so wschitke kokoſche nadobo rosczékaju? Ach, ty mój božiczko, wuheimjeczeš! Tón cžorny duch! Hischcze runje pobrachowasche. Ale schto žej dale chże, dyrbi mješcź. Wurjedži po nim wschitko. Na dobre žobje ma hischcže schéczą žlébornych w schalzu, kotrejž žehi sa dżeło żada. — Kak žakoſnje, hdyž chże kofejowy hornz w nětczi trochu dale stotczicź, dha žej wopali ruku. Ach, tuta stara ſmorichczena koża tak wjele wjazy hódna njeje a k temu nětko wopaleninu! Khěts na nju žałku namasacź. Ow, to derje cžini! Trochu łapli měło žo wokoło swicź. Haj, by-li tu cžłowjeka było, kiž mohł ji ſawjasacź. Nó, dyrbi žej tak dołho staru rukazju tyknucź. Nětko je tola skoro pokdnjo, njepschińdże dha Marta pschezy hischcze? Bežt rucže sa domstim a hlada do pola. Hdże też to, sberaja tam wschitzy wóžnjo a Marta je hischcże mjes nimi. Njech je kažkuli, daloko hischcże nascha wowka derje widżi. Nó, schto ʼha tamle ſ njej je? Chże jenož běrny wušypnynczź abo sastanje zyle? Haj, to je Marta. Wona žej žalu wotwjasuje a dże prěki pśches polo na pucź. Je derje, tak tola stónczńje domoj pschińdże. Khěrko ju špalena ruka boli. Saplażane, njeby žej mysślika, so žu stare koſcze hischcże tak cžuczíwe. Nó, chże hischcże pschipołožiczź, so žo wschitko derje šwari, hdyž Marta do kuchinje stupi.

Ow haj, je zyle derje, hdyž hischcże stareje maczerki maſch, kiž w domje kramoſczi, statok wobstrażuje a wscho wobstara. Kak jara budże nam pobrachowacź, hdyž tu jónu wjazy njebudże.

P. Krječmař:

Mrějaca Boża stwórba

Hišće raz kaž před bližacej smjerću,
Zjewi so stwórby błyšć a krasnosć
Sapajo w mnohich barbow stysku,
Prjedy hač žołnuje zemšku časnosć.

Třepotajo pyta złote płomjo,
Kaž k poslednjemu woporej časa
Łopješko, we wětřiku so žołmjo,
Kiž raja domownohʼ je krasa.

Přez lěća spróchne sorbske hona
Błyšći postrow mrějaceje stwórby
Hišće raz kaž w bědźenju stona
Přiroda, čakajo noweje twórby.

Cyrkwinske powěsće

17. njedźela po žwjatej Trojicy, 13. winowca 1935.

Po zylym Budyšim zyrkwinſkim wokrjeżu žo 13. oktobra kollekta sa evangelišti žwjatk sbéra, kaž je jaſkli krajnozyrkwinſki hantr w Drježdżanach postajił.

⊙ **Budyšchina.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař lic. Ludwig předuje (Bachowa zyrkwinſka hudźba; chór inkwilinow); pschip. ½12 hodź. dźěćzikemſchenje; stud. theol. Hauſchild. Pop. w 3 hodź. smjeje farař Ludwig tichcženja. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Ludwig předuje. Dźěćzikemſchenje wupadnje. Wječor w 6 hodź. farař Schneider předuje a smjeje potom Boże wotkasanje. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicže. — Sſrjedu pop. w 4 hodź. w Sojetereje žónſka mišijonſka žtužba (jwonkowne mišijonſtwo. — Sſrjedu wječor we 8 hodź. smjeje sup. Berg bibliſki wječor w Tuchoſkej zyrkwi. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. ſhromadźijna Módreho khcžija w evang. młodźinowni na Hrodowſkej haju 6 (generalny sekretar Beer). — Pjatk wječor we 8 hodź. němſki evangelſki ſkutk muzow, mějacžna ſhromadźijna w Lutherſkim domje na Hoſchiz haju 28.

⊙ **Huſki.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje; wječor we 8 hodź. mišijonſke towarſtwo w pacžeriſkej ſjimi.

⊙ **Hornjeho Wujesda.** Dop. ½9 hodź. němſke předowanje. Sběrka ſa evangelſki ſwjatk. Dop. w 10 hodź. kemſchenje ſa pacžeriſke dźěćzi. Pop. ½3 hodź. khcženja. — Pónđelu dop. ½9 hodź. kermuſchne kemſchenje; dop. w 10 hodź. dźěćzikemſchenje (6. hacź 7. ſchulſkeho lěta).

⊙ **Wjeleczina. Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop.** w 9 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa evangelſki ſwjatk. Dop. ½11 hodź. dźěćzikemſchenje. — Wutoru pop. w 5 hodź. poſpjedenje wožadnych ſasmjerjenow. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliſka hodźina w młodźinowni.

⊙ **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodźin žerbſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach, w 10 hodź. němſke kemſchenje we Werminghoffje.

Katolske cyrkwinske powěsće

18. njedźela po swjatkach, 13. oktobra 1935.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom, w 19 hodź. róžowcowa pobožnosć. Přileżnosć k spowědźi: Sobotu wot 18 hač do 19 hodź., wot 19,30 hač do 20,30 hodź., njedźelu wot 5,30 hač do 6,30 hodź. a w 9 hodź. Róžowcowe pobožnosće: Pónđelu, srjedu, pjatk we 19,30 hodź., wutoru, štwórtk, sobotu w 9 hodź. — **Serbska cyrkej:** Sobotu: Přileżnosć k spowědźi pop. w 3 hodź. za dźěći, wječor w 6 a 8 hodź. za dorosćenych. Njedźelu rano ½8 hodź. Boża mša z předowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulska Boża mša z předowanjom, w 1 hodź. serbski nyšpor a w 6 hodź. spěwana róžowcowa pobožnosć. Bože mšo wob tydźeń we 6 hodź. wutoru a štwórtk wječor ½8 hodź., róžowcowa pobožnosć wutoru němſka, štwórtk serbska.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 10. oktobra 1935.

Narodźiše žu žo: 6. 10. Alexandrej Janej Chriſtianej Viktorej Mikkawichej, žwobodnemu knjesej ſ Kap-herrej, ašeſorej, dżowcžiczku. — Arnoſchtej Reinholdej Mattheſej, ſamkarjej, dżowcžiczku. — 7. 10. Hertnanej Auguſtej Schulterej, cžeſli w Kupoji, dżowcžiczka. — 8. 10. Herbertej Adlerej, ſabrikitkemu dźěłacžerjej, dżowcžiczka.

Wumrěli žu: 9. 10. Guſtav Max Hänſel, invalidny rentnar 60 lět. — Bjedrich Kurt Feſka, maſchinſti ſamkař, nětkole invalidny rentnar, 57 lět. — 10. 10. Jan Herman Mitaſch, pehonc, 38 lět.

Mandżelſtwo pſchipowědźiſchtaju. 10. 10. Marczin Kurt Caſper, maſchinſki ſamkař, Hanu Eriku Raabez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje.

Wusudźenja

W anonimnym liſce běſche dotal njepokhłostany Sorbe, hewak dobre mjeno wužiwaju Arnoſcht Wolf ſ Nowa pſcheczíwo ſaſtupjerjej gmejny dla teho hórſchi, so ſ Friedlanda pokhadźazemu Robertej Königej na jeho powołnoſć k pſchebywanju w Rychnowje wudawa. W zwojim liſce na dotalne Königowe pokhłoſtanje pokhłosta a pomni, ſo je wón wjele wobydlerjow zjebał. Też w pišmje wſchelake wudma wuži, kotrejž mějachu Königowi trjechcžć a winowaſche jeho bjes pſchicžiny paduſchcžiwa. Hamtiſki ſud w Rychnowje ſaſudźi Wolfa k 2 njedźelomaj ſaſtwa. Pſchi powołaſkim jednanju na to pokaza, ſo je wopraſnjene ſajimy ſchkitał. Powołaſkiſki ſud porozumje ſche anonimne ſdźělenje na gmejnſkeho ſaſtupjerja jako njeczeſtne jednanje a wuſudźi, ſo žamo pothłoſtany cžłowjek ma žo pſched hrubymi a njeprawnymi wudmami, cžeſcź ſ ranjazym wuprajenjemi ſchkitacź a ſo njeje bjes prawa. Jako khłoſtanje wołożaze žo pſchipiſona, ſo je Wolf hižo khěrko ſtarý a dotal njepokhłoſtany. 60 prinzow pjenjezneho khłoſtanja abo 12 dnjow ſaſtwa wuhladowaſche žo jako dožahaze pokhłoſtanje ſa ſranjenje Königa, kotryž je žo njedawno ſ kraja wupokaſał.

Mjasowe płačiny za město Budyšin

Sswinjaze mjaso: Plezo ſ koſcjemi 90 pj., bjes kokoſcow 1,10 hr., žwinjazy rjap 1 hr., kotelett 1 hr., rěſki 1,20 hr., hjedro 1,20 hr., naſchijne mjaso 90 pj., kopatkowe mjaso ſ koſcjemi 90 pj., bjes koſcji 1,10 hr., brjuch (bjes pſchedawka) 80 pj., khribjetowy połcź 90 pj., žuſchenу połcź 80 pj., žadko 90 pj., žwinjaza noga ſ kónckom 50 pj., bjes kónca 40 pj., hłowa bjes liza 40 pj., jatro 1,40 hr., žwinjaca ſchmalz, tukrajny 1,12 hr., wukrajny 90 pj., rubane mjaso —.

Skopjaze mjaso: —.

Cželaze mjaso: Rěſki —, plezo ſ koſcjemi 1. druzyny 1 hr., 2. druz. 90 pj., 3. druz. 70 pj., plezo bjes kokoſcow 1. druz. 1,27 hr., 2. druz. 1,14 hr., 3. druz. 87 pj., khribjet 1. druz. 1 hr., 2. druz. 90 pj., 3. druzyny 70 pj., jerchenjowa pjeczeń ſ koſcjemi 1 druz. 1 hr., 2. druz. 90 pj., 3. druzyny 70 pj., bjes koſcji 1. druz. 1,27 hr., 2. druzyny 1,14 hr., 3. druz. 87 pj., kopatka ſ koſcjemi 1. druz. 1 hr., 2. druz. 80 pj., 3. druzyny 65 pj., bjes koſcji 1. druzyny 1,27 hr., 2. druzyny 1 hr., 3. druzyny 80 pj., naſchijne mjaſo 1. druz. 90 pj., 2. druz. 80 pj., 3. druz. 60 pj., hornje wutrobno 1. druz. 1 hr., 2. druz. 90 pj., 3. druz. 60 pj., delnje wutrobno 1. druz. 90 pj., 2. druz. 75 pj., 3. druz. 60 pj., noha 1. druzyny 70 pj., 2. druzyny 60 pj., 3. druz. 45 pj., jatro 1,50 hr., cželaze koſcze 20 pj.

Howjaze mjaso: Plezo, wubélene —, klin ſ koſcjemi a bjes koſcji —, praženiſke mjaſo ſ koſcjemi 1. druz. 94 pj., 2. druz. 78 pj., 3. druzyny 62 pj., bjes koſcji 1. druzyny 1,10 hr., 2. druzyny 90 pj., 3. druzyny 70 pj., roubadły 1. druzyny 1,10 hr., 2. druzyny 1 hr., 3. druzyny 80 pj., ſchkrabanе mjaſo 1. druzyny 1,20 hr., 2. druz. 1 hr., rubane mjaſo 1. druz. 90 pj., 2. druz. 70 pj., 3. druz. 50 pj., gulaſch, rěſany 1. druz. 90 pj., 2. druz. 75 pj., 3. druzyny 65 pj., wuzoke rzeſko, tolſte rzeſko a naſchijne mjaſo 1. druzyny 85 pj., 2. druzyny 75 pj., 3. druzyny 50 pj., wutrobnowe a prěczne rzeſko 1. druz. 80 pj., 2. druz. 70 pj., 3. druzyny 40 pj., žrjedźnje wutrobno 1. druzyny 80 pj., 2. druzyny 70 pj., 3. druzyny 40 pj., žyry 50 pj., koſcze ſa połiwku 1. druzyny 30 pj., 2. druz. 20 pj., 3. druzyny 10 pj., jatro 1,20 hr.

Cežke wětry nad wječornej Němſkej

Schtwórtk popołdnja je po zykej wjeczornej Němſkej cžeſći wětr łakhadźał. Pſchipołdnju bu najhórje. W měſcu Neuzu pola Düſſeldorfa je wožeſche wulka ſchkoda nacžini. Tam wětr na Kölnſkej dróży w jenym ſpódliſchcžu tſěchu něſtotrych domow wotkry. Wón 50 metrow dołhe tſěchu ſ pſchetwarjeneje baraki wuſbéhny a je trochu dale wotnjeſe, dróhowe łatarńje a ſchtomy ſleminwſchi. Schéſe žiwójowu je wobydlenje ſjubiło. Někotſi ludźo žo ſtanichu.

Pſchi dróży ſ Neuža do Grimmlinghauſena wětr w dołhoſcji 500 metrow wſchitke topoły ſwulała. 33 ſtomy muſ a 16 ſtom hółz, kiž drjewo ſbérachu, žo ſaraſchichu. W jenej chemiſkej dźěłarni pſchi Kölnſkej ſtatnej dróży je wětr fabrikiſki muheń powałił. Tu žo na ſboże nichtó njeſrani. Też ſ München-Gladbacha žo powě, ſo je wětr wulku ſchkodu nacžinił. W Eſſenje wětr wot jeneho topoła nětkaj 10 metrow dołhu hałoſu wottorhnu. Hałoſa padże na tſi hołzu, kiž je ſchule dźěchu; dwě hołzy žo łohko ſranichtej, tſeca žo poraſy, tuta běſche 9 lět ſtara.

Popołdnju 1,22 hodź. je žo wéża Kölnſkeho radiowego ſcjelaka w Langenbergu ſ wětrom powalika. Na ſboże je wéża na rěpnišchcžo padła, ſo žo nichtó njeje ſranił.

W nozy k ſchtwórtkej je pſchi brjoſy Połnóżneho morja ſatrachny wichor ſathadźał. Schtwórtk dopołdnja wětr trochu popuſchcži, ale pſchipołdnju ſ nowej mozu nabra. Bremenom zyschnowaſche. Ludźo dyrbjachu žo ſ khwatanjom tworjenjow wukhowacź. Hałoſa, kotruž wětr ſe ſchtomow wotkama, na ſaſtojnika měſchczańſkeje militnatnje padże a jeho tak cžežko ſrani, ſo wón bórſy na to w khorownicy wumrě.

Cžeſći wichorowy pſchiwal na južnowjeczornym brjohu Aljaſchki.

Brjohowa ſtraža w Seattle radiowu powěſcź doſta, w kotrejž je jej ſdźěli, ſo je žo wjeſ Beibel w južnowjeczornej Aljaſchcy ſ wichorowym pſchiwałom podeſchła. Kaſcze ma ſo 50 lět dołho wobždlerjo njepomnja. Wobdy žu domy wo wſzu nimale wſchě ſwottorhałe a wotpławile. Ludźe w pſchiſtawje ſu wodu ſwjetiſcha ponórile. Letniſchcžo je toboruna pod wodu. Najſkerje žu też druge wſzy ſ pſchiwałom wody ſo potrjechiłe.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Palajstowe dźiwadło. „Baboona“ mjenuje so film, kiž naš wjedže do dalokich njewuskóđźenych kónčin Afriki. Martin Johnson a jeho mandźelska podaschtaj so z lětadłonaj na tule expediziju. Mataj tak lěpschinu, so njetrjeba so dołhe a wobcežne puczowanje pśches njepschihodne krajiny nastupicź, ale kóžda najlěpscha městnosć wuźije so jako wukhodne lěhwo. Widźimy najrjeńsche podawki, kótrež hodźa so w dźiwich kónčinach Afriki nawšědnje. Pschihladujemy cžornucham w jich domjazych nałožkach a we wojowanju z dźiwinmi swěrjatami. Wobkedźbujemy lawy, elesanty, zebry, giraty, antilopy, żrawzy, paviany atd. z najwjetscheje bliskosce. Mózneje pschirody naš tak do żwojeho kusta sećehnje, so je to wschitko jene spodźiwne dożiwjenje. — W pódlanskim programmje widźimy hischcze krasne krajiny Islandskeje a wurěski se stroniného sjesda w Nürrnbergu.

W Zentralnym dźiwadle poskicza so wot wčerawschego pjatka hacź do wutory wjeselohra „Njebjesa na semi“ wot Juliusa Horsta. To je hra połnych pryslowow a cze tak roswjeselei, so w śmjecźu skoro pschestawki njeje. Dźowka hosćenzarja Abegasara je žebi komponista za muża wsała, so by tón samohit swoje nowu operu nakładowacź za nanej pišali, so žebi sa pschipósłane pjenjesy kubło kupja. Dokelž su hosćenzarjej pschipósłane jejka pschemale a schunka pschešelena, nastaji so na pucź do Lindenawy, so by žebi kubło wobhladał. Komponista pak kupuje jejka a schunku jenož na wikach. Pschećeł dyrbi wupomhacź, kiž ma kubło. K tomu pak sako pschinóźe herbska cźeta na wopyt, kotrejž je pišał, so je so woženił, dokelž jenož pod tutym wumjenjenjom dostanje pjenjesy. Mandźelska komponisty dyrbi mandźelsku pschećelca hracź. Komponista cźini inspektora. Hosćenzar Adźgasja pak ma sako pschećela komponisty sa inspektora, dokelž žebi myšli, so komponista kubło wobhedźi. Tak to khabka tam a žem, hacź so komponistej nowa operetta „Njebjeża na semi“ poradźi, kiž jemu wulki pjenjezny wuspěch pschinjeże. Praja nanej sprawnje, so su jeho wojebali, ale nan so wjeseli, so ma tak studowaneho žyna. Prawi sajtupjerjo rólow su Lizzy Holzschul jako Hansi Heller, Hans Moser jako Adlgasa, Herm. Thimig jako Paul Heller, Heinz Rühmann jako pschećeł Pětr Wilports, Adele Sandrock jako cźeta Adele. — Też dalschi programm na Grönlandskej a schto so w žiwěcze stawa, je rjany a sajimawy.

Přilopk

Honitwa sa 50 hriwnarjom.

Na pożlednich najsmjesnich wikach w Biskopizach sta so sćěhowazy pschipad. Hospoja, kotraž pschi swojim kupowanju z 50 hriwnarjom płaceschе, njebě pytła, so ji jenož 20 hr. wrócžo da, hacžrunjež dyrbjesche nimale połny pjenjes na bankowku wróćo dostacź. Dalke po stónczenych wikach, hdyž pjenjesy liczicź počza, pytny, schto bě so stało a tohodla so puschcźi sa pschedawarku, kotraž bě ju takle sjebała. Tola dołhe běschе jeje puczowanje. Najrjedy jědźesche do Połczinzy wot tam do Drježdźana stónczne do Sebnizy, hdjež na tamnischich wikach pschedawarku wohlada. Tola tuta prejesche, so je ju sjebała, a tohodla wobroczi so sjebana hospoja na policiju, z kotrejež pomozu so nadźija, so zjawoje pjenjesy wróćo dostanje.

Wbohe dźeći — wbohej starschej!

W Ostiernienburku pola Kötena běschtaj so schtwórtk dźeći invalida Silza, 6létny hólczeż a 5létna holczka na pomakujědźazy cźežity awto powěźtoj. Jako awto po pschewinjenju hórki sako spěschnischo jědźesche, daschtaj so dźeći do stracha a puschcźischtej so. Pschi tym pschinidźeschtaj pod wóz, z cźežkimi kamjenjemi nakładeny, a so pschejědźeschtej. Holczka běschе na měsce morwa. Hólzej so nosy wyschе kolenow pschejědźeschtej a cźežkoranjeneho dowjeschu jeho do Kötenskeje khorownje. Njeje wjele nadźije, so jeho pschi žiwjenju sdźerža.

Lobjo stupa.

Po rjanych deschcźach w pschedkhadźazym tydźenju je so wulkosć wody we Lobju w pożlednich dnjach khětro powjetschiła. Wodoměr w Drježdźanach pokasowasche schtwórtk rano jenož hischcze minus 186. Dokelž je so w sandźenych dnjach dale deschcźowało, móże so z dalschim postupom licźicź.

Ssmjertny wuhud pschećiwo Hauptmannej.

Dalsche powołanišće możnosće.

Najwyschischi sud w New-Jersey je śmjertny wuhud pschećiwo Hauptmannej, kotryž bě we swojim cźasu Lindberghowe dźećo wotwjedł a stónzował, wobtrucźił. Nětko jemu hischcze tśi powołanišće możnosće wotewrjeje kleja. S 1. może Hauptmann so na New-Jersejski kubniski dwór „Court de Pardone“ wobroczicź, kotryž so z gouvernera a 6 sudnikow, tak mjenowaneho „Court of Errors and Appeals“, wutwori. Tutón sud pak swjetscha tajke powołanja wotpokasuje, njepschehleda-li snajmjenischa wołóżaze wobstejnosće; njemóże wjazy hacź śmjertne thłostanje do cźaża wjesenjskeho jastwa pschemjenicź. Dale może Hauptmann nowe jednanje psched Jersejskim sudom namjetowacź, na sakkadże nowego dopokazańskeho materiala, cźemuž su jeho sajtupjerjo swólniwi. Stónczńje może so Hauptmann na najwyschischi swjatkowy sud we Washingtonje powołacź, mózaželi jeho sajtupjerjo dopokasacź, so su so jeho we wulkatwje zaruczene prawa franike.

Lódźna konjunktura na Dunaju.

Po powěsćach Minskich nowin su napjatosće nětcźischeho cźasa k wurjadnemu wosiwjenju łódźneho wobchada na Dunaju dowjedle. Dunajske parołódźne towarstwo ma tak wjele dźěła, so jeje 232 000 tunow wucźinjaza sjromadna nakładowanska samóžnosć wjazy njedosahha, wschitke pschikazy dopjelnicź. Ssamo njedawno dowarjenaj wulkaj wlecźakaj, 3000 tunow nakładneje samóžnosće wulkaj, njesamóžetaj wołóżenje pschinjesć. W powěsći so na to pokasuje, so so pschi pschewozach wojebje wo nakupje Italskeje a druhich wjerchownych statow jedna, pschi cźimž so w prěnim rjedže žito a wolije z Rumunskeje nakładaja.

Jutře njedźelu dźeń jenohorncźeje jědże

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

a) Auf Antrag des Landwirts **Franz Lehmann** in **Lauske** bei Neschwitz ist über seinen Betrieb in Lauske am 17. September 1935 nachm. 5 Uhr das Entschuldungsverfahren nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Die Aufgaben des Entschuldungsamtes nimmt das Entschuldungsamt nach Art. 50 der 7. Durchführungsverordnung zum SchRGes. selbst wahr.

b) Auf Antrag des Landwirts **Ernst Rudolf Zimmermann in Pchla** ist über seinen Pachtbetrieb in Pohla am 26. september 1935, vorm. 11.30 Uhr das Entschuldungsverfahren nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Zur Entschuldungsstelle ist die Deutsche Pachtbank e. G. m. b. H. in Berlin ernannt worden.

Alle Gläubiger der Betriebsinhaber, die an den Eröffnungstagen gegen sie persönlich oder an ihren Grundstücken sichergestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes beim Amtsgericht Bautzen (Zimmer 331) bis zu a) zum 18. November 1935, zu b) zum 10. November 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge. (25. Lw. E. 208 K. 25 Lw. E. 359 P.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

To je Ras Seyum.

Wjele mjenowany abeźynski wjednik a wójwoda z 2 mužomaj žwojeje cźelneje straże. Jeho wójsko to běsche, kotrež so pola Aduwy możnje wobarasche a kotrejž je pjeca nětko so do Eritrejskeje pschedobyło. (Planet, M.)

Klupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

III.

Jank bě cyłu rolu zworał, jenož jenička prěčnica bě wostała. Jědźeše doworać. Brjuch jeho zatrašnje bolešе, ale worać so dyrbješe. Wón potřase z wotežku, zwróći pluh z wlokow a dojědźe k swojej prěčnicy. Jenož jónu bě so zawróćił, tu so jemu zezda, kaž by pluh za korjeń wisajo wostał a kaž by korjeń sobu wlekł. Ha, to bě so čerčik z nohomaj wokoło pluha zwił a jón dźeržeše. „Dźiwno“, mysleše Jank, „jow žane korjenje byłe njejsu, a nětko je tu korjeń!“ Jank masny z ruku do brózdy a čuješe nješto mjehke. Wón zapřimny kručišo a wučeže. čorne kaž korjeń, a na korjenju so nješto hibaše. To bě — dušanecy — žiwy čerčik. „Hlej“, wón praji, „tajkile njerjadk!“ Naš Jank chcyše z cyłym wotmachom z nim wo pluh prasnyć, tu čerčik zapišća. „Njezabij mje“, praji, „ja ći sčinju, štož sebi přeješ.“

„Što ty mi sčiniš?“ — „Praj jenož, što chceš.“

Jank drapaše so za wušomaj. „Drjuch“, wón praji. — „Nó, lěkuj!“ — Čerčik skhili so a poča ze swojimi dołhimi pazorkami w zemi wokoło jězdźić, zdobom wutorhny korušk z třomi kołbaskami a da jón Jankej.

„Hladaj“, wón praji, „štóž jedyn tajki korušk pózrje, tomu so wšitka bolosć zhubi.“ Jank wza te koruški a rozdrě je a pózrě jedyn. Zdobom bě jemu we bruše lěpje.

Zaso poča čerčik prosyć: „Pušć mje nětko, ja do zemje zajédu a wjacy njepřiňdu.“

„Mojedla“, dźeše Jank, „dźi w Božim mjenje!“ A lědma bě Jank Bože mjeno wuprajił, so čerčik do zemje suny, kaž kamjeń do wody; jenož dźěra bě widźeć. Jank połoži sebi druhej dwaj koruškaj do čapki za špotku a doworowaše. Wón dowora swoju prěčnicu, zwróći swój pluh a jědźeše domoj.

Wupřahnywši konja stupi dó jstwy a wuhlada tam staršeho bratra Simana wojaka sedźo ze swojej žonu. Wonaj wječerještaj. Šimanej běchu kubło wzali, lědma bě z jastwa čeknył a k nanej přiběžał, pola kotrehož chcyše nětko přebywać.

Šiman wuhladawši Janka praji: „Ja syn přijeł, zo bych pola tebje žiwy był, daj namaj ze žonu bydło a jěsć, doniž noweho města njedostanu.“

„Mojedla“, wón praješe, „bydłaj tu, a jědła a pića so też namaka!“

Jako pak chcyše so Jank na ławku sydnyć, so tej knjeni Jankowe wonjenje njelubješe. „Ja njemóžu mjenješe, ze smjerdźacym burom hromadźe wječerjeć.“

„Mojedła“, wón rjekny, „ja dyrbju też tak na pastwu, konjej dawać.“

Jank wza kreńcu khlěba a kabat a dźěše k swojemu konjej na pastwu, zo by jeho w nocy strażował.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Italske postupy w połnoznej Abeźynskej.

W cźežke pschistupnej krajinje pola Aduy so italska kanona do fronty cźehnje. (Pressebildzentrale, M.)

Hospodařski kučik

Wothladanje hnoja

Za přikupne hnoje smy drje hižo a wudawamy hišće wjetše summy, dyžli so při nizkich płaćiznach našich wupłodow zamolwjeć hodži. Wina toho je, zo so hnój w hródži tak njewothladuje, kaž so słuša. Na tŕoje měł tu hospodař dźiwać, kiž swój wužitk rozumi, na to, zo 1. wjele hnoja nadźeła, 2. nadźełany derje wothlada, 3. jón też derje trjeba.

Stož prěnje nastupa, dyrbi hródž khmana być, druhe čini pica, słanje a nałožowanje gipsa. Kóžda hródž měła so plestrować a dosć zběhwka měć, zo jucha wotběži. Zumpu pod nohomaj, to ani — woł njewutraje!

Ze słanjom počina kóžde lěto bóle šerić, wosebje w pěskach. Słoma dźen je pře wšo, dawa dobry hnój a skót leži na čistym. Tola su časy za tym, zo so skoro połojca słomy jako — pica přetrjeba. Tak dyrbimy so k druhim słanjam wučěkać: lišće, wrjós, torf, papruš a moch. Z tym přińdźemy z hajnikom do wójny; tući měnja, njech so skót radšo w błóće wala, dyžli zo so z lěsa něšto wothraba. Lěsy drje njesmědźa so wotdrěć, něšto słanja pak mělo tola jako pomoc wotćisnyć, bjez toho, zo zróst štomow ćerpi.

Hnój w hródži měł so porjadnje z gipsom posypować (na skoćo za dźeń tola puł punta). Gips jako kalk je hewak hižo polam wužitny, najbóle pak z tym, zo w hródži amoniak wjaza, tamne smjerdźate sele, kotrež nam na dych padaja, hdyž wosebje na dešć do hródže stupimy. Tutón rozćěkacy amoniak je wina mnohich khorosćow za skót, konje woslepja, płuca tłaja, tohodla tak často kipry, kašlowacy skót w našich dnjach. Prjedy, hdyž skót na pastwu khodźeše, bě to hinak, dyžli nětko, hdyž je jeho najwosebniše dźěło — hnój teptać a dźěłać.

Hnój chce też prawje wothladany być. Hnójna jama měła blizko při hródži być a pódła zaso juchowa jama. Jama ma hłuboka dosć być, zo ekstrakt z dešćom njećeknje. Stož chce wjele a dobreho hnoja měć, njesmě často kidać, štóž pak słanja dosć nima, dyrbi wšědnje njerjad na hromadu nosyć. Hnój na hromadźe dyrbi stajnje worštowany a kruće přitłóčeny być. Je mało hospodarjow, kotříž na to mysla, a tola je to ważna wěc. Wšě smjeće słušeja na hnój, tola nic — pjanki! Hnój dyrbi na hromadźe měšany być, tak zo so konjacy, howjazy a swinjacy do jeneho spari. Kóždy ma swoje dobre a čini wjaze, hdyž je z druhim změšany. Na małych hospodaŕstwach je to snadna próca. Za tydźeń ma so hromada trójcy z juchu wobliwać, hač tuta z hnoja ćeče. Jucha haći płesnjenju, potupi też pjanki, khowa wlohu w hromadźe. Jucha so hišće dołho tak njetrjeba, kaž so słuša, też howno nic; wo tym mohli wot Chinesow wukwyć, kotříž druhe hnojenje njeznaja, khiba-li židke.

Třeće je: trjebaj hnój prawje! Hdyž so hodži, hnydom z hnojom na polo. Najlěpši bur budźe přeco tón, kiž jamy za hnój njetrjeba — ale tak daloko hišće njejsmy. To pak by so často dość bodźało, zo hnój we jamje dołho ležeć njetrjebał. Też w zymje mohł so hnój wozyć, spody hnoja pari so přeco rola a tajka je prjedy k sywej zrała, dyžli naha. Też ćelnje amoniak do role, kiž runje na hromadźe z tłačom tak khćěže rozćěka.

Słomjany hnój słuša do hlinow, dorn a słanje do pěskow. Při kóždym hnojenju maš so prašeć: Budźe wono khmane za płód, kiž na rolu přińdźe?

Na dwoje dźiwaj: Njezawaraj hnój mokry a njezawaraj jón jara hłuboko.

Dosć a dobreho hnoja, to mělo kóžděho hospodarja najwažniše hłowułamanje być. W mnohim drje smy so porjedźili, dowuknyli pak nastupajo hnój hišće njejsmy. To hakle budźe tehdom, hdyž naše pola telko přinjesu, zo směmy bjez škody za nje hnój — wuwožować. Ja to njedočakam!

Khore škoćo a pomoc

Přesyćene ćelo. Tomu wobara so najlěpje, hdyž prěnje 10 dnjow ćeleću často cyćać daš, trjebaj kóžde tři hodźiny.

Zaćekłe wumjo. Tu je so hižo wjele žałbow a mazow spytało, z wěstosću so wo žanym srědku prajić njemóže, zo pomha. To, štož je wědźeć najwažniše, je, zo jětřenje, kiž so z wumjenja ćehnje, druhe kruwy natykuje; druhdy přenjese so też z ruku při dejenju wot khoreje kruwy na strowu. Na woboje ma so kedźbować a khora kruwa so do boka stajić. — Najspomožniše je, zo zaćekłe štrychi kóždej 2 hodźinje wudejiš, hewak kruwa mlóčne žily zhubi. — Mloko ma so wosebje dejić, dyž so hišće trjebać hodźi, też w pincy wosebje stajić a sudobjo so do kóžděho dejenja wuparić.

Ćelo, hdyž ćeřcy přińdźe. To je skórźba, kotraž je husto słyšeć wot toho časa, zo skót wjacy na pastwu njekhodźi. Srědk, kiž tu wjele połoži, je, zo někotre dny do ćelenja kruwje 3 hortski skory a běliznu z běłeho topola (Espe, Silberpappel) na 6 litrow wody wotwariš a k piću daš — měšej z wotrubami a něšto sele.

Człowjek a kóń

Často dosć mohł so rudźić, hněwać a zapyrić, hdyž widźu, kak my, kiž smy křesćenjo a so swojeje zdźěłanosće dla tak rady hordźimy, konje ćwilujemy, njech zo wjele na wóz kładźemy, njech před pluhom abo brónami. Wěm drje, zo hospodař praji: pohonč je wina. Hospodař pak tu zamołwjenja nima, wón ma pohonča přihódnje wobkedźbować, kak ze skołom wobkhadźa. Mam za to, zo maja so wšitcy člowjekojo tajkeho bojeć, kiž je surowy a njesmilny na dowěrjeny skót. — Kak šćedrje hladaja tola pohanjo domjacy skót a wosebje konja! W Arabskej je kóń lubožatko cyłeje swójby: dźěći hraja z nim, a wobsedźer woćehnje sebi swojeho konja z tajkej swěru, zo hdyž so pod njeljom lehnje, kóń ani kročele wot njeho njeńdźe, haj hdyž strašnosć hrozy, wubudźi sebi knjeza ze spanja. — Kak je pola nas? Wjetša połojca koni je spjećiwa a połna falša, tak zo su z hródzu za dźěći a dorosćenych. To pokhadźa z toho, zo křesćenjo žaneho čuća a dźaka nimaja za służby, kotrež jim domjacy skót wopokazuje. — Zrudnje dosć.

Rozwučowace drobnosće

Konjom, kiž rady w hródži bija, wotwučiš tak njepočink, hdyž zezady měch ze słomu napjelnjaš powěsnješ (na zwjerch z 2 štrykomaj přićinjeja tak, zo hdyž dyri, měch do druheje nohi storći. Kaž so stróži, posłucha a třepoce, hdyž njewě, što so wokoło nohow šmjata. Bórzy wjacy njekpa.

Konjej, kiž **zaćahnyć** njecha, byrnjeż bóle z dom do njeho šwikał, tykń radšo dorněk z pjer do huby: to dowjedźe jeho na druhe mysle, zo spjećiwosć zabudźe.

Hospodařski rozhlad

Sobotu, 12. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,185	100 čěskosł. krónow	10,305
100 šwajc. frankow	80,97	100 franc. frankow	16,375

Barlinjska bursa 11. oktobra. Dokelž wćera žo publikum japka je skakankami njewobdźěli, a też wobthodnizy na burju j powołanja wotpischedawachu, bóše k powschitkownym wobkłabjenjam kursow. Tute pak ležbna wjazy hač 1 proc. wuczinjachu. Na rentowych witach běsche cźicho.

Barlinske žitne wulkowiki. Poslednji dźeń tydźenja na itnych wulkowikach běchu wobroty sašo jara wobmjesowane, wotbyt pak je wschelakoru. Sa wumlěwanske žita maja wulkomitnyny jenož mało sajima. Sa to pak wustupuje provinza dosć pilnje jako kupowarka. Někotre dźělby dobreje na lěpiku bohateje pscheńcy žo też w Barlinskich mitnach wotbychu. Njekontingentowana pscheńca mózesche žo k pizowanskim sameram jamětćicej. Poskićenjom je pomerne jara mało. Też pizowanske žita žo jara pytachu. Mowsa a jećzmenja je jenož mało na witkach, tak lo žo potrjeba jenoš cźekło spokoji. Jećzmenje ja piwarne a průdustriju žo też brénje družiny wobkedźbowachu. Pscheńcne a rżane muki žo za běžnu potrjebu wotwoskachu.

Wećera płaćejche w Barlinje zentnać

pscheńcy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećzmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Witi w Khocjebuzu.

Mjažo, howjaje 70—90 pj., ćelaze 65—90 pj., łopjaze 0,80—1 hr., swinjaze 70—90 pj., jeja 12 pj.. butra 1,56—1,60 hr., twaroh 25 pj., łany wolij 1,40 hr., liny 1,40 hr., karpy 85 pj., młode hołbje 40—60 pj., kury žiwe, punt 40—60 pj., thapony, žiwe, punt 40 pj., tórki 10 pj., kolrabi 15—20 pj., morchej 7—8 pj., jěsdna łoboda 20 pj., łndrojty łat 40—60 pj., ćžerwjeny łat 15 pj., běły łat 10 pj., wirsingowy łat 15 pj., błotej 7—10 pj., měrnik 20 pj., trěn 50 pj., radiški 5—10 pj., zmbła 10 pj.. běrny, zentnaŕ 2,75—3.10 hr., po puncje 3—4 pj., jabłuka 10—35 pj., worjechi 60 pj., lěšne worjechi 40—50 pj.

w Shorjelzu:

pscheńca 19,10 hr. rožta 15,60 hr., jećzmjeń, nałětni 15,80 hr., wowš 14,60 hr., běrny 2—2,60 hriwne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 10.	10. 10.		11. 10.	10. 10.
Pšenca	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
ječmjeń now.	208-214	207-213	módre łupiny	7,75-8,25	7,75-8,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	łany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj, kruški	8,15	8,15
rżane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana słoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	—	—	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

12. oktobra 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najnižše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - - 1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Skopjace mjaso - - - - - 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso - - - - - 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc - - 1 kg	—	2,20
Pšeńcna muka - - - - - - 1 kg	0,38	0,56
Rżana muka - - - - - - 1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe - - - - 1 kg	0,07	0,08
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hroch - - - - - - - - 1 kg	0,56	0,84
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc - 1 kg	—	—
Sušeny połč - - - - - - 1 kg	—	2,00
Dobre mloko - - - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - - 1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - - - - štuka	0,10	0,12
Jědźne buny - - - - - - 1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - 1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty - - - - 1 ctr.	—	1,25

Wólne płaćizny w Budyšinje.

12. oktobra 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnižša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	9,45
Pšenca —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,00
Rožka —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Ječmjeń, nałětni - - - - 50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg kr. pł.	—	8,05
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	7,50
Wows - - - - - - - - 50 kg	—	—
Raps - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł. 50 kg	2,30	2,50
Běrny (w małowikowanju) - 50 kg	2,60	2,80
Syno - - - - - - - - 50 kg	4,00	4,20
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	2,25
Słoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	—	2,50
Słoma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - - 1 štk.	0,10	0,11
Pšeńč. muka Type 502 100 kg*	—	33,...
Pšeńcna muka Type 790 100 kg*	—	31,...
Rżana muka Type 997 100 kg*	—	24,63
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńcne wotruby 50 kg	6,75	7,00
Rżane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5,85
Wikowańske rżane wotruby 50 kg	5,90	6,20
Husy - - - - - - - - punt	0,80	0,90
Prosata 834 štuk - - - - 1 štk.	12,00	22,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Twora	Němski wupłod Najnišša płaćizna pj	pj.	Najwyša płaćizna pj	pj.	Wuterany wupłod	Twora	Němski wupłod Najnišša płaćizna pj	pj.	Najwyša płaćizna pj	pj.
Boby (Buny) . punt	25	30	—			Solotej kořěk	5	10	—	
Hroch - - - »	35	40	—			Šćerbak »	—	—	—	
Kórki za solotej »	10	25	—			Kosćadło punt	—	—	—	
Kórki k nakładź. »	—	—	—			Selerij šćuka	10	40	—	
Kórki (žonop.) »	—	—	—			Selerij punt	—	—	—	
Sydrojty kał štuka	10	40	—			Łoboda »	15	20	—	
Běły kał punt	08	10	—			Rapunelki »	—	—	—	
Čerwjeny kał »	10	12	—			Tomaty »	15	18	—	
Wirsingowy kał »	—	15	—			Cybla »	—	10	—	
Pupkaty kał »	—	—	—			Hromak »	—	—	—	
Zeleny kał »	—	—	—			Krén »	60	70	—	
Kolrabi (mlod.) št.	5	10	—			Champignony litr	20	25	—	
Kolrabi (stary) pt.	—	—	—			Cerstwe hriby litr	30	60	—	
Karoty waćk	—	—	—			Sušene hriby litr	50	70	—	
Karoty punt	—	10	—			Dobre jabłuka punt	25	80	—	
Korjeń pětršylki »	—	20	—			Jabłuka k warj. »	10	15	—	
Porej »	—	20	—			Dobre kruški »	10	15	—	
Radiski waćk	05	10	—			Kruški k warj. »	—	—	—	
Rjetkej štuka	05	15	—			Wišnje »	—	—	—	
Rjetkej punt	—	—	—			Słowki »	—	—	—	
Rjewjeń »	—	—	—			Brěski »	—	—	—	
Čerwjena rěpa »	—	15	—			Aprikosy »	—	—	—	
Kulrěpa »	—	—	—			Wino »	—	—	—	

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

11. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnje

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 630.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - -

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 240 — Budyšin — Póndźelu 14. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Před nowymi bitwami w Abesynskej

Po wobschěrnych pschihotach poslednich dnjow, kiž so na italskej a na abeźynskej stronje stachu, so wočakuje, so bórzy, snajmjeńscha k jenej, najskerje pak k dwěmaj wulkimaj bitwomaj dóńdže. Pola Aduy italske prědnje wotdźelenja snačo pomału postupuja. Połnócne wójsko je scźěhuje. Też na połodnischej fronce so italscy wojazy po pschestajenym poćinaju snačo dopředka hibaćź. Italska je najwyschschego offizéra swojeho wójska, marschalla Badogliu, do rańscheje Afriki póslała. S teho so źudźi, so dotalny wulspěch italskeho wojowanja Italsku njeje spokojił a so ma so rańscho wojowaćź.

W fašchistiskich kruhach je znate, so marschall Badoglio, kotrehož wusće poćahi z krakowskim domom su znate, a kiž je so hižo do Eritrejskej podał, wyschschi roskaz nade wschitkimi italskimi wójskami w rańschej Afrizy pschewoźmje. Marschall Balbo so tehonnja na frontu w rańschej Afrzy peda. Jeho městno gowerneura Libyskeje so z generalom nakrajneho wójska marina, dokelž hłowne wojeńske mozy w Libyskej w tu khwilu se schtyrjoch armejskich divisijow wobstoja.

Případy při wotjězdźe italskich diplomatow z Addisa Abeby

Ssobustawy italskeho wupósłanstwa w Addisu Abebje běchu so wotjězd swój wotjěd z abeźynskeho hłownego města postajili. Tutón wotjězd bu pak dosć dramatiski. Personal wupósłanstwa wo hodźinu so sakomdźiwschi na dwórnischcźo pschiźdźe. Wupósłanz hrabja Vinci pak mjes nim njeběsche, wón běsche so do pinzy wupósłanstwa sankнył.

Wozebity cźah, kiž běsche so sa wotjězd italskeho wupósłanstwowego personala postajił, je sobotu dopołdnja w 11 hodź. z Addisa Abeby wotjěł. Se sadźerjenjom italskeho wupósłanza běsche so wotjězd wo tři hodźiny sakomdźił. Jako cźah hižo jědźeše, so nowy pschipad sta. **Druhi sekretar italskeho wupósłanstwa de Grenet njejapzy z cźaha skoči a z dwórnischcźa khwatasche. Posłyschjo jeho w korezmje naderidźechu, hdźež běsche so schował, a jemu revolwer wotewsachu.** Potom jeho z mozu do blizschcźeho porjadneho cźaha žadźachu, a strażowarjo jeho hač k abeźynskim mjesam pschewodźachu.

Italski wupósłanz hrabja Vinci je pschiczinu swojeho jewostacźa w Addisu Abebje pižomnje wujasnił. Wón je abeźynskemu knježerstwu słóžił, so je swojeje kmanosze wole w Addisu Abebje wostał, so by na swojeju wikowatleju sastupjerjow docźakał. Wón pak so dobrowólnje napravam abeźynskeho knježerstwa podcźinje.

So italski wupósłanz nocźe Addis Abebu wopuschcźeł, hačrunjeź je so jemu to z Roma pschikasało, so mjes diplomatami jako něschto jara spodźiwne wobkładuje. Dokelž běsche so sobotu dopołdnja w 11 hodź. cźaj wupósłanzowego pschipósłanca pola abeźynskeho knježerstwa słónčił, może abeźynske knježerstwo kóždy cźaj pschećiwo njemu sakročźeć.

Hrabja Vincia su tehodła sobotu popołdnju ½5 hodź. sajeli. Abeźynske knježerstwo je jemu na jeho dopołdnische póstawe wotmołwiło, so je sa njeho a sa wojerskeho atasheja Calderinia privatny dom pschihotowało. Vincia pak na to do doma wjerća Desta Damtona, sobustawa knježerstwa swójby wotwjedli. Twarjenje italskeho wupósłanstwa je so samkło.

Abesynski wjerch Gugsa so Italčanam podćinył

We hłownym kwartěrje generala de Bono je so pjatk gouverneur rańscheho dźela Tigrejskeje provinzy, Haile Selassie Gugsa offizielnje Italčanam podćińnył. Gugsa běsche w uniformje europiskich generalow a wobrónjeny pschijschoł. S pokrědkowanjom tolmacza wón wojewi, so je swólniwy, na italskej stronje wojowaćź. Wón je pjeća pschejo pschećeź Italskeje był. Wón so nadźija, so budźe swój kraj z italskej pomozu móz ziwilizowaćź. Gugsa potom hišće pschesłyschdźeše wupraji, so wschitzy jemu podstajeni wojazy samjezne cźinja.

Po tutym podćińnjenju knjeza Italcźenjo po swojim mńenjenju provinzu Makale jako dobytu wobhładowarć. Haile Selassie Gugsa, kotrehož w Italskej jako prawneho knježiczerja Abeźynskeje wobhladuja, je swak nětcźischeho abeźynskeho kěžora. Jeho žona, kiž je psched dwěmaj lětomaj wumrěła, běsche zotrа abeźynskeho kěžora.

Po druhej powěsći su so italscy jednaczelźo w lětadle do Makale podali, hdźež wjerch Gugsa pschebywa, so bychu z nim wo jeho podćińnjenju jednali. S teho spóznajemy, so wón hišće we lěhwje Abeźynjanow steji a so hišće ze njeje k Italčanam pschešoł. Tuta powěsć należnosć wěso zyle hinak wobswětluje.

Abesynska powě wo wuspěchach w bitwje pola Aduy

Powěsće, wot połnócneje fronty do Addisa Abeby pschikhadźaze praja, so so bitwa pola Aduy bjes pschestajenja a sakle bje. Abeźynjenjo rozprawjeja, so woni postupuja a so su Italcźenjo wjele ludźi zhubili. W Addisu Abebje so snowa wudawa, so stej Adua a Aksum w rukach Abeźynjanow. Wukrajniscy pak tutej powěsći njewěrźa.

Abesynska napřećiwny nadběh na město Aduu přihotuje

S Addisa Abeby so zhoni, so su so tśo wójskowi wjednizy, wjerch Seyoum, wjerch Kassa a Ruchi sjednoczili a na połnócnej fronće se 100 000 muzjemi napschećiwnu nadběh pschihotuja. Abeźynske wójsko dyrbi město Adua wobstupiś. Wono najskerje nad hornim běhom rěki Mareba do italskeho wójska srose. Też na rańschej fronće so abeźynske wójsko k nadběhej na Italčanow pschihotuje.

Na połnócnej fronće lětarjo husto bomby na abeźynske stejišcźa mjetaju a z maschinskimi stśělbami stśeleja. Jich wuspěchi su pak pjeća znadne. Kěžor w tu khwilu w Addisa Abebje wostanje, wójnski minister pak so do Dessie pschesydli.

Njepřihódny začišć grichiskich podawkow w Francowskej

Powěsć wo postajenju wojerskeje diktatury w Grichiskej je w Franzowskej jara njepschihódnje sfuknowała. Spěšne wobnowjenje monarchije so **jako wuspěch Jendźelskeje a jako nowe pschiwótśenje połoženja w Sórjedźjemskim morju** sačuwa. W Pariśu znamo wobkrućeja, so ma spěšny kónz grichiskeje republiki swoju pschicźinu w sajschimnjenju Jendźelskeje a w sprěcźenjach z grichiskimi generalemi. Jendźelska dyrbi pjeća tak rucze kaž móžno wobstejnosće wujasnićź, so by jendźelske wójnske łódźe wo sejeru w grichiskim morju namakało.

Programm noweho grichiskeho knježerstwa

Nowe grichiske knježerstwo je so nětko wutworiło. Ważnischi ministrojo su sćěhowaźi: Ministerski pschedsyda general Kondylis, městopschedsyda a znowkowny minister Chetoky, wójnski minister general Papagos, lětarstwowy minister general Nikolaidos, namórnistwowy minister admiral Dusmanis a sunstkowny minister Schirnas. Też sastojnstwa generalnych gouverneurow w Macedonskej, Epiru, Thrazijskej a na kupje Krecze so z nowymi muzjemi wobsadźichu.

Ministerska rada je pjatk w swojim poradźenju programm noweho knježerstwa hač k nawrótej krala Jurja postajiła. Knježerstwo pódla druhich pschedewsaćeho dźěła za narodne sakitanje, sesylnjenje wobrónjeneje mozy a snižnje dawkow sa dźěłarske wobstejnosće. Knježerstwo je wobstejerjow kupy Krety, hdźež měšanchu republikanojo najkrucźischi sepjeru, k wótcźinskej swérje namolwiło.

Ministerski president Kondylis je pjatk z pschewodom městopresidenta statneho presidenta Zaimisa wopytał a je jemu wo podawkach rozprawjał, kiž su k wobnowjenju monarchije dowjedle. Zaimis bórzy swoje sastojnstwo jako statny president słoži.

Grichiski kral chce ludowe wothłosowanje wočakнyć

Jendźelske nowiny pišaju, so chce grichiski kral Jurij ludowe wothłosowanje 3. novembra wočakaćź a chce krónu jenož potom pschijeć, hdyž ma wulka wětschina grichiskeho wobydlerstwa za wobnowjenje monarchije wupraji. K tomu Londonske dźěłaćerske nowiny „Daily Herald" pschispomnjeja, so so kritizuje monarchistojo we Grichiskej z mysla noscha, hač njebychu grichiskeho prynza Mikławscha na trón zadźili. Prynz Mikławch je nan Kentskeje wójwodźi Mariny.

Grichiski wupósłanc pola krala Jurja

Grichiski wupósłanz w Londonje je pjatk wjeczor grichiskeho krala Jurja wopytał a je jemu wo wobnowjenju monarchije w Grichiskej rozprawjał. Kral wupósłanzej wotmołwi, so wón swoje stare pschecźa za dobrotu a zbožo grichiskeho luda wobnowja. Wón pak we Londonje wostanje, doniž wunoschk ludoweho wothłosowanja w Londonje njebudźe znate.

Wozjewjenje noweho grichiskeho knježerstwa grichiskemu ludu

Nowe grichiske knježerstwo je so pjatk z wozjewjenjom na grichiske wobydlerstwo wobroćiło. We wozjewjenju so spóźi, so je narodna zhromadźizna knježerstwu swoje dowěrjenje wuprajiła. Nowe knježerstwo pak swój nadawk w tym widźi, so ludowe wothłosowanje wo nawróće krala

Wobćežne wuradźowanja wo sankcijach

Dźělowy wubjerk sa sankzije w Genfje, kiž 17 sobustawow wopschija, je sobotu schtyri hodźiny dołho **zyke praschenje hospodarskich sankzijow a wschitke jich sćěhowki** rospominał. Sobotu pak wubjerk njeje niczo wobsamknył, dokelž so za wumjenjenja hospodarskich sankzijow njeběchu na jenu mysl móhli dojednaćź.

Wažne běsche też rospominanje, schto wobdźělene staty sa to dostanu, hdyž schkoduja z tym, so njemóža swoje twory do Italskeje wuwožowaćź. Wotpósłanzy krajow, kiž maju žive wikowanske poćahi z Italskej, žadachu, so so staw 16, wotstawk 3 nakoži, hdźež zěbi sobustawy Swjazka ludow podpjeru pschilubja. Sda so, so tu nimo Ssowjetskeje Ruskeje a Rumunskeje też Turkowska wulke zadźanja staja. Ale też Juhosłowjanska a Grichiska na fronje tamnych tśioch krajow stejitej. Ruski wotpósłanz Potemkin nimo teho namjetowałche, so by so z pschihódnymi naprawami sadźěpało, so so sawrjeca wuwoza do Italskeje njeby sesłabiło z tym, so so je statowy, kiž so na sawrjeću njewobdźěla, wjazy tworowy do Italskeje wuwoźuje. Tuteho namjeta pak so nichtó njepschimalche. **Jendźelski minister Eden žadasche, so by by boykottowanje italskich tworow hnydom wobjamko, dokelž so to hodźi najlóžo pschewjesćeju.**

Franzowski wotpósłanz Couloudre žadasche spěšne a skutkowne naprawy, ale mjenješe, so by so mjelo se sa-wrjećom dowoła tworow do Italskeje sapoczeć. Kaž so powě, Jendźelska a Franzowska njejstej pschesjene, na kotre surowiny ma so sawjera poćahowaćź. Dotal su so pjeća jenož we wuhlu, petroleju, rudźe a balnje dorěčeli.

Finanzny wubjerk sankzijowe konferency je swoje prěnje wuradźowanje wo możnosći sawrjeća kredita sa Italsku wotmě. Kaž so z Genfa powě, su so dojednali, so maju so tele naprawy nałožowaćź: Sakazanje wotewrjenja kreditow, sapowědźenje dowolenja fijinych poćinkow, wotewrjenje bankowskich kreditow a wotewrjenje wschědnych wikowańskich kreditow sa italski stat abo italskich sćažanow.

Sa hospodarske praschenja, kotrejž běchu so namjetowale, maju so podwubjerki postajiće.

Italska so přećiwo zawrjeću brónjoweho wuwoza hórši

Do sekretariata Swjazka ludow je nota italskeho statneho sekretara Suvicha dóschła. W nocy so italske knježerstwo pschećiwo sawrjeću brónjotwho wuwoza do Italskeje razuje bórzschi, kotrejž je sankzijowa konferenza wobsamkła.

Jurja II pschewjedże. So ßo kral wrócźi, je pjecza ßa zjadowanje politiskich wobstejnoßcow w kraju zyle ruße. S wobnowjenjom monarchije ßo dołhe a normalne politiske zjiwjenje sapoczinje, kiž pjecza wschitkim Grichom, njech ßu pschißłuschnizy kajkejźkuli strony, wobdźelenje na knjeżerstwje swjeźi. Kral Jurij II. budże je schkitarjom a njeschronišim rosrikarjom ßa wschitkich Grichow.

Italska chce neutralna wostać

Pożlednje podawki w Grichiskej ßu ßo w Romje najžiwlnischo wobkedźbowale, hačrunjež ßo swonkownje mjenje sajima ßa nje pokasowasche. W Romje ßo wosjewja, so ßo Italska na žane waschnje do grichiskich smutkownych należnoßczow njetyka. Wona chże tu dospołnje neutralna wostacź, kaž je to hižo pschi puču Venizelistow létha w naléczu cźinika. Wona żebi jenož pscheje, so Grichiska ſ wobnowjenjom monarchije do porjadneho pschichoda pokroczi.

Pólske knježeŕstwo wróco stupiło

Pólske knježeŕstwo je ßobotu wrócźo stupiło. Hdyž bęsche ßo króla ministerska rada wotmęła ßo ministerski pschedsyhda Sslawek pokoldnju krótko po 2 hodźinomaj k statnemu presidentej poda a jemu poźeli, so zyle knježeŕstwo wrócźo stupi.

Statny president Mościzki knježeŕstwowu prośtwu pschija a dotalnemu smutkownemu ministrej Koschialkowskemu poruczi, so by nowe knježeŕstwo wutworił.

Nabożne rozwučowanje w awstriskim wójsku

Awstriske knježeŕstwo je ſ wukasom postajiło, so maju wot kónca oktobra wojeŕscy duchowni porjadne wojakow w nabożinje rosewučowanje dostanu. Wot teho ßo wocźakuje, so ßo na wójſkowehu ducha pschihódnje skutkuje.

Třeleńca mjez Japancami a Rusami

Kaž ßo ſ Mościwy powě, je 6. oktobra nęhdże 20 japańsko-mandźuskich wojakow pod wjednišiwom offiźera tśioch muži ßowjetiskeje namjesneje straże nadpadnyło. 8. oktobra ßu japańsko-mandźuſzy wojazy pjecza znowa mjesy pschekročili. Ssowjetske knježeŕstwo je na to w Tokiu rańsje protestowało.

Najcźejźichi pschipad pak je ßo pjecza 12. oktobra stał. Nęhdże 50 muži žylne japańsko-mandźuske wojeŕske wotdźelenje ßo nęhdże kilometer hłuboko do ßowjetskeho kraja dobu. Japanzy do ruskeje namjesneje straże, dweju mužow, tśelachu. Patrouilla dźesche hacź k namjesnej straži wrócźo, kiž bęsche nęhdże 2½ kilometra ßadelna. Japanzy pak ßa njej pschindźechu. Jako towaŕschojo patrouillji na pomoz khwatachu, japańzy wojazy ſ tśelbami a maschinskimi tśelbami do nich tśelachu. Na ßowjetskej stronje ßo wojazy morichu a ranichu, tola japańsko-mandźuske wotdźelenje je ludźi zhubiło.

Ssowjetske knježeŕstwo je ßwojemu pósłanzej w Tokiu poruczilo, so by pola japańskeho knježeŕstwa najwótrischo protestował a jenu namjetował, so by ßo męschany wubjerk postajił, kiž by pschipadny na mjesce pschepruhował. S japańskeje strony ßo dotal njese ničźo wosjewiło.

Ruske překročenja mjezy

W Londonje ßobotu hischcze ßaneho wobkrućenja njemjachu, so je ßo pola Chabarowska tśeleńca mjeß ruskimi a japańskimi wojakami wotmęła. Możne je, so ßo wo ßaženje namjetnych patrouillow jedna. Reuterez telegrafowańja powěźcźanu ſ Moskwy powěźcź ſ Charbina napischecźo staja a wojsewja, so ßu w pożlednim tydźenju tśi ruske jędne wotdźelenja mjeßy pschekročźe. Pożlednje ßrażenje, ke kotremuż je ßobotu dóschło, je pjecza ßtraschne było. Nadrobnische wo bitwje pjecza njeje znate.

Strajkowe njeměry w amerikańskich přistawach

W Galwestonje w Texaju bęsche ßtrajk pschistawskich dźełaćerjow wudyrił. Nęikole je ßo ßtrajk też na druhe pschistawy w Texaju, w Louisianje a na pschistawy we mexikańskim mórikim ſaliwje rosschěrił. Dożyła nęhdże 3000 pschistawskich dźełaćerjow ßtrajkuje. W pschistawach je też k cźeżkim njeměram dóschło. Pschi nadpadach ßu ßo nękotre wobzoby ßranile.

Zeńdźenje rańsosakskich zastojnikow

Ssobotu a njedźelu wotmęchu ſastojnizy rańschoſakſkeho wokrjeſa ſtatneho ſwjaſka nęmſkich ſastojnikow we Budyſchinje wuſnamne poſedźenje. Na wobėmaj dnjomaj jenotliwe wotrjady ſtatneho ſwjaſka ſhromadźiny wotmęchu, pſchi kotrychž wjednizy podwodźelowe ſakkeje župy ſastojnikam prawidła a ſamėry pſchichodneho dźeła podawachu. Seńdźenje ſkónczi ßo njedźelu pſchipołdnju ſ mózne manifeſtaziju na Zitnych wikach, pſchi kotrejž wjednik župneho hamta Schaaf rėczeſche. Pokaſa na ſhromadźenjſtwo ſaſtojnikow ſe wſchėmi nęmſkimi ludowymi towaŕſchemi na tſi ſmutſkowne ſakładne ſtołpy nęmſkeho ſaſtojnſtwa, na towaŕſchoſcź, diſziplinu a wopŕniwoſcź a pſchiſjewi wukublanſke lėhwo ſa wſchėch ſaſtojnikow w Auguſtusburgu. W tutym lėhwje ma ßo 300 ſaſtojnikow wſchėch hódnoſcźow na tydźeń ſhromadźicź, ßo bychu ßo je ſakkadami nazionalſozialiſma ſpóſnali. Nęmſzy ſaſtojniźy ßu hižo wjazy krócź ſwoje pſchikładne ludowe ſjednoczeńſtwo dopokaſake, wożebje pſchi ſtutku lymſkeje pomozy, kotruż budża kaž loni też tuto lėto ſ pokrjez mozu podpjeracź. Manifeſtazija ſkónczi ſ wuſnaczom ſwėrzy k wjednikej a ludu a ſ nimotkodom pſched wjednikom župneho hamta.

Ze Serbow

W Budyschinje, 14. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

My częsći chcemy, lubować a hajić,
Z Ewu pyšil je so nan a z česću stał,
A nihdy njedajmy sej w šiji dajić
Rěč, kotruž z maćerju je Bóh nam dał!
Puki cuzy zwuk, dźerž w kraju tuk!
Rěč serbska dyrbi khwalbu měć
A zbožo Serbam w Serbach kčć. Cišlaski.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 753, hygrometer minus 7 a thermometer wodnjo 15 stopnjow cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer minus 9 a thermometer w nozy 3 stopnje symy. Nizina nad Schwedskej a Norwegskej ßo rośćahuje Sady nizińy ßu ßo symne wětry ſ Połnócznego ledowego morja do Europy dobyle. Dokelž je ßo ßdobom ſ rośćerjenjom wyschiny njebjo wujaßniło, ßu nozy hižo tśerjo symne, ſo je na wschelakich wyschich městach hižo lohko pomjersło. W tu khwilu hischcze rjane, w nozy symne wjedro wobkhowany, pschetoż wyschina nad ßrjedźnej Europu je ßo ßeßylnika. — Jutrße wutoru ßtónczi ßo 6,21 hodź. ſthadża a ßo 5,10 hodź. khowa. Mježacźk khadża jutrße wjeczor 6,37 hodź. a khowa ßo dopołdnja 10,53 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ßa jutrßiſchi wutoru: Hischcze rjane, wodnjo mile, w nozy ſymne wjedro.**

S **Budestez.** Schiwórtk ßwjeżeſche dwórniſchćowny inſpektor na wotp. Alwin Hohlfeld je ßwojej mandźelſkej w kruhu ßwojich pſchiwuſnych ſłoty kwaß. Jubilaraj ſtaj njedźiwajo wyßokeje ſtarobы cźełnje a duchowna wańja powěźcźanu ſ Moskwy powěźcź ſ Charbina napischecźo staja a wojsewja, so ßu w pożlednim tydźenju tśi ruske jędne wotdźelenja mjeßy pschekročźe. Pożlednje ßrażenje, ke kotremuż je ßobotu dóschło, je pjecza ßtraschne było. Nadrobnische wo bitwje pjecza njeje znate.

Na Abeßynßkej južnej fronce.

Abeßynßka maſchinßka tśeľba w prędnej froncze. Tutón wobraß je ßo ſ wożebitym lėtadłom do Europy pſchiwjeſł. Europjenjo ßo do tutych kalatych kérčkow ani dobrjeż njemóża. Abeßynjenjo pak ßo njeboja boßy do nich ſaſkčź. (Weltbild, M.)

Bojomir

abo

ſawjedźenje ſchcheſcźanſtwa we Luźicach.

Spißak J. Chocißzewßki.

Seßerbſchcźiſt A. Jenr-Budyſchinſki.

I.

Lubujcze njepſchecźelow.

Bęsche to hižo pſchi nałkilenju wjeczora, jako w jenym kėżu ßędźesche nęſchto khrobych ßerbſtich muſow wokolo wohnja. Woni jėdźachu pjeczenu ßiwinu a pijachu cźerwjeny mėd. Bėchu to krute, ſylne poſtawy, ſtiwerdźene na wſchelake dźeła a prózy. Na boku kóżdeho wißaſche kſchiwy mjeć, a na ramjenju bę widżeł prok a tykowa ſe kłokami. Wobeſche jedyn ryċźeł, młodźenſkeje poſtawy, wobrocźeſche na ßo powſchitkownu kedźbliwoſcź. Bęsche to Bojomir, ßyn mjerſcha wobkněżazeho wokolne wißy. Wón wuſnamjenjeſche ßo wurjadnje na hońtwje, a wożebje jenemu ſ towaŕſchow, kotreżož njedźiwjedźi nadpadże, bę žiwjenje wukhował. Teho dla też ſtajiże kłinczachu radoſtne ſynki, a nękotre rúh njedźu ßu napjelnjeny na cźeſcź ſmużiteho młodźenza, kotremuż bęchu ſtónczinje woſtudle ſtajne potkhwalenja, a tuż puſchcźi ßo na puć k wótzowſkemu hrodej.

Tón młody knjez bęsche żebi wſał ſa mandźelſku Dobroßławu, dźowku Jaßławu, najmóżniſcheho wjerſcha w ßerbſkich Luźicach, kotruż mjeſcźe na hrodze w Kopjenicku* ßwoje ßydło. Nękłole pſchełwhwaſche Bojomir na wopyċźe pola ſchcźėżiweho nana, a jeho żona bę woſtała pola Jaßławy, pola kotrejż pſchebywaſchtaj. Rosmyßlejo żebi wo drohej mandźelſkej poſtupowaſche pomałku na derje jemu ſnatej dróſu, hdyż nałe wuſłyſcha nękajki wjeſkot mjes błiſkimi jedlemi. Bojomir dopomni ßo bjeſwólnje na wėcźne wóny, kajkeż jeho lud wjedźeſche ſ nęmſkim ſplahom Saſkow, kotśiż ſ wjerſcham a wohnjom chżychu tón ßłowjanſki ſplah Sserbow-Łużicźanow nuſowacź k pſchiſcźeju kſchcheſcźijanſtwa. Pſchetoż Sserbjo tudy hiſchcze njewėrjachu do praweho Boha, ale kłonjachu ßo k pſchiboham. Nęmzy chżychu jich potajkim wobroćicź, ale na njeſłoże ſawjedowachu ſ pſchiſcźeżom kſchcheſcźijanſtwa njewólniſtwo, dokelž tute ßłowjanſke ſplahi nad Łobſom nochżychu ßo wotrjeja cźeſcźowanju ßwojich bohow. Hižo rėki krwė bėchu ßo wulałe, ſo by ßo dobyła hłowna jich ßwjatnitża pódraika w Braniborje (Branibor, nėłko Brandenburg, je mjeſto w Barlinſkej krajinje a łużiſchcźe nęhdy k hłownym mėſtam Sserbow), hiſchcźe pak njebė ßłowjanſka móz ſlamana; ale też Nęmzy njewotſtupichu wot nadpadowanjeje wójny. Dobychu drje wjazy krócź Braniborjan, a tehdy pſchemėnichu hnydom pódanſku ßwjatnitżu do Khryſtuſoweje ßyrtwje; ale hdyżkuli Łużicźenjo ſ nowa jim Braniborjo wotſtawachu, ſtajichu hnydom do ßwjatnitży poſtawy ßwojich bohow, ßo k nim modło a jim wopory ſkładowachu.

Myßlęſche potajkim Bojomir wo tutych njepſchecźelach wajzych wójnach, kotreż ßo wjedźechu; a dokelž jenoż tełko wėdźeſche wo kſchcheſcźijanſkej wėrje, kelkoż jemu pohanſky mėſchniży powėdźichu, a kelkoż jam wo njej ßnidźeſche, widżo, każ ſ krwju a mjeczom ſawjedowachu Nęmzy tutu wėru. Bė teho dla ſ hórkoſcźu, hidźenjom, ßamo ſ hnėwom pſchepjelnjeny, zyle pſchecźiwo wuſnawarjam tuteje wėry.

„Kak jara je ſawėſcźe ſalożeŕ kſchcheſcźijanſtwa dyrbjał żadacź ſa njewólniſtwom a roſſiwanjom kreje“ — pomyßli ßebi Bojomir — „hdyż chżeża naß wuſnawarjo tuteje wėry ſ mjeczom a wohnjom wobroćicź, a radſcho chżeża naß pod tutym wudawanjom wutłupicź abo do njewólnikow pſchetwobroćicź. Ale wy. bohojo mojeho ľuda, ſtejicze hiſchcze mózni a ſa waſche należnoſcźe pſchedobudźenu naſchich njepſchecźelow, kotśiż pſcheja waſche a naſche ſahubjenje.“

Tak w myßlach ponurjeny ſtupaſche pomałku dopředka Bojomir, hacź dóńdże do kola, w kotrymż beleka ſchmuſcźe ſpėſchna a łorhaza rėka. Tu a tam poſbėhowachu ßo nahe ſkały a runjeż ta dolina njebė jara ſchérokа, by bło tola jara ſtraſchne ſtoczicź ſ jeneho brjoha na druhi.

Tak ſtejeſche Bojomir na tamnym brjoſu, jako nadobo ſaßłyſchi druhi raz nękajki hibot na napſchecźiwnej ſtronje. Na mėſcźe pſchimny ſa prok a napołoji kok. Njeſe wſchak to ani wjelk ani njedźiwjedź, kaj ſ wopŕėdka Bojomir myßlęſche, ale kſchcheſcźijanſki mėſchnik, kotryż pomałku poſtupowaſche ſchcheżeńki po dole.

— „Hadо faſchny!“ — ſabórcźa Bojomir — ſpóſtawſchi po drażce kſchcheſcźijanſkeho prędarja wėry. Tydom wón też kok ſpuſchcźi, kotryż trjechi do boka ſtuſonuka Bożeho. Tón wudawſchi ſkłaby kſchik wodwjerny ſo a pabje na ſemju.

— „Do bjeſona ſ tobu!“ — ſawoła Bojomir — a pſchecźiwi na mėſcźe na napſchecźiwny brjóh.

Salwėſcźe, cźitarjo, lowhidu cźujeſch na Bojomira, ſo bęcźe tak ſtrowy pſchecźiwo tamnemu mėſchnikej. Ale njeſapomni, ſo Bojomir ſ zyła njeſnajeſche Khryſtuſowu wuczbu; jemu ſdaſche ßo, ſo je to hižo raz hórſcha wėra dyżli pópanſtwa. A wón tak ſudźeſche, dokelž nichtó jeho njebė roſwucźił, a na njeſłoże tehdomniſchi nęmſky ſwojowarjo cźeſto Khryſtuſowu nabożinu njewużinje wuſnawachu, dokelž naſcha wėra nam kaſa łubowacź naſchich błiſcheich a nic ſ mjeczom, nic ſ wohnjom jich pſchſeſcźehacź każ to Germanojo cźaſto cźinjachu. Wſchak dże ßam Khryſtuß a jeho japoſchtołjo ßo modlachu ſa njepſchecźelow a ſa njeſłoże ſ mjeczom a wohnjom wobroćicź, a radſcho dżeża naß pod tutym wudawanjom wutłupicź abo do njewólnikow pſchetwobroćicź. Ale wy. bohojo mojeho ľuda, ſtejicze hiſchcze mózni a ſa waſche należnoſcźe pſchedobudźenu naſchich njepſchecźelow, kotśiż pſcheja waſche a naſche ſahubjenje.“

Tak w myßlach ponurjeny ſtupaſche pomałku dopředka Bojomir, hacź dóńdże do kola, w kotrymż beleka ſchmuſcźe ſpėſchna a łorhaza rėka. Tu a tam poſbėhowachu ßo nahe ſkały a runjeż ta dolina njebė jara ſchérokа, by bło tola jara ſtraſchne ſtoczicź ſ jeneho brjoha na druhi.

Tak ſtejeſche Bojomir na tamnym brjoſu, jako nadobo ſaßłyſchi druhi raz nękajki hibot na napſchecźiwnej ſtronje. Na mėſcźe pſchimny ſa prok a napołoji kok. Njeſe wſchak to ani wjelk ani njedźiwjedź, kaj ſ wopŕėdka Bojomir myßlęſche, ale kſchcheſcźijanſki mėſchnik, kotryż pomałku poſtupowaſche ſchcheżeńki po dole.

— „Hadо faſchny!“ — ſabórcźa Bojomir — ſpóſtawſchi po drażce kſchcheſcźijanſkeho prędarja wėry. Tydom wón też kok ſpuſchcźi, kotryż trjechi do boka ſtuſonuka Bożeho. Tón wudawſchi ſkłaby kſchik wodwjerny ſo a pabje na ſemju.

— „Do bjeſona ſ tobu!“ — ſawoła Bojomir — a pſchecźiwi na mėſcźe na napſchecźiwny brjóh.

Salwėſcźe, cźitarjo, lowhidu cźujeſch na Bojomira, ſo bęcźe tak ſtrowy pſchecźiwo tamnemu mėſchnikej. Ale njeſapomni, ſo Bojomir ſ zyła njeſnajeſche Khryſtuſowu wuczbu; jemu ſdaſche ßo, ſo je to hižo raz hórſcha wėra dyżli pópanſtwa. A wón tak ſudźeſche, dokelž nichtó jeho njebė roſwucźił, a na njeſłoże tehdomniſchi nęmſky ſwojowarjo cźeſto Khryſtuſowu nabożinu njewużinje wuſnawachu, dokelž naſcha wėra nam kaſa łubowacź naſchich błiſcheich a nic ſ mjeczom, nic ſ wohnjom jich pſchſeſcźehacź każ to Germanojo cźaſto cźinjachu. Wſchak dże ßam Khryſtuß a jeho japoſchtołjo ßo modlachu ſa njepſchecźelow a ſa njeſłoże ſ mjeczom a wohnjom wobroćicź, a radſcho dżeża naß pod tutym wudawanjom wutłupicź abo do njewólnikow pſchetwobroćicź. Ale wy. bohojo mojeho ľuda, ſtejicze hiſchcze mózni a ſa waſche należnoſcźe pſchedobudźenu naſchich njepſchecźelow, kotśiż pſcheja waſche a naſche ſahubjenje.“

(Pokračowanje ſeßehuje.)

* Kopjenik, nęmſzy Köpenik, je mėſto ſ połdnja wot Barlina nad Schprjewju. Hižo w ſaſtarſku ſtejeſche tam na Schprjewinej kwie hrod.

nje cjerstwej a strowaj. Schiwórtk wjeczor jemu też žobuštawy wschelakich towaŕstwow, kotrymž pschitškuchu. Shožo pschejachu. Mužłke špewne towaŕstwo w Budeštezach jemu někotre šaštanicžka šaspéwa.

S **Hodžija.** (Stawnitke powěsće). Narodženja: 2. sept.: K. Berndtej, skatarjej w Cjerwjenych Rožlizach, žyn. 5. sept.: K. M. Pětry, tyšcherjej w Jicžinje, dżowka. 8. sept.: Njemandželski žyn w Bohaschezach. 21. sept.: B. A. Simonej, ratarskemu dżěłaćerjej w Prěcjezach, žyn. 27. sept.: M. G. Bulankej, skatarjej we Rownych Spytezach, dżowka. 27. sept.: K. Běrzy, wojnarjej w Makej Prašy, dżowka. — Swjasanje manželstwa: 3. sept.: W. P. H. Grumbein, ratař w Běcžizach, ſ M. G. Andraez, domjazej dżowku w Běcžizach. 7. sept.: E. Patok, hospodarski pomocnik w Sarěcžu, ſ A. H. Schülerez, w Dobranezach. 13. sept.: H. P. Weber, ratař w Semizach, ſ D. G. Kaplerjej, domjazej dżowku ſ Wjelkowow. 21. sept.: H. M. Buber, šamkař w Jicžinje, ſ M. A. Forschikej, pomocnizu w Budyšinje. — Wumrěli žu: 9. sept.: J. A. Schönfeld, domjazy rězník w Bohaschezach, 70 lět stary. 11. sept.: G. F. Zurez, domjaza holza w Cžechorezach, 20 lět stara. 13. sept.: K. G. Wicžas, dostawaŕ renty w Cjerwjenych Rožlizach, 82 lět stary. 15. sept.: A. Lukowa, rodž. Seboldez, mandželska skatarja w Sodžiju, 56 lět stara. 23. sept.: M. Rolina, rodž. Koczejz, dostawarka renty w Bolborzach, 76 lět stara. 26. sept.: E. Kellerowa, rodž. Dabizej, mandželska puczowazeho w Leuteru, 34 lět stara.

S **Kubschicz.** Dobrowólna wohnjowa wobora w Kubschizach ma wot 14. do 17. oktobra alarmowe swučowanje. K alarmej žo ſ trubu satrubi.

S **Rakez.** Dżěłaćerjej K. ſ Komorowa, kotryž na nowotwarje dżěłasche, padny zyhel na hłowu, kotryž jeho tak cježko srani, so dyrbješe žo ſ pomozu khorobneho auta do khorownje dowjesć.

S **Jawory.** So může też domjazy pož wodźiwicź, spóznjemy na sčěhowazym pschipadže. Pola Budarjez bě žo pož, ſ Krepjez **pokhadžazy, do kólniczki,** kotraž běsche ſ burjemi sastajena, **sadobyk a tam wschitke karnikle,** wshо hromadze 12 schtuk, kotrež žo tam w khlěwach khowachu, sakušak. Jeho dźiwjosć bě tak žurowa, so njeje žo ſ jenym karniklom spokojił, ale je zpoły wobstatk sniczik. Wobšedžeŕ je na to pažle wustajił a pža popadnył. Potrjechenej žwósbje bě hižo druhi pož lont šamžnu liczbu karniklow sakušał. To tutu žwójbu wšo cježko trjechi, dokelž je džěn karniklaza pjeczeń sa najschich mjenje samožitnych ludži ſ jenicžkej domjazej njedželskej pjeczenju.

Se **Schunowa.** Pjatk wjeczor palesche žo **komske** Měrscheg hornčeŕnje. Woheń sniczi domske a zpły w nim žo žo khowazy inventar a też hródže. Brózńju mózacu lédma psched sniczenjom wukhowacź. Kak je woheń nastał, njeje hischcze šwěsčene.

Se **Sslepeho.** Sobotu dopoldnja wokoło 11 hodźin njeboži na dwórnischczu pschi nakładženju žyna knjeni Marja Schurmannowa ſ Nowneho. Pschi wjasanju žyna wotlama žo žerdka, tak so žona na plestr padny. Wona bě wobliežo rosbi a skorji na šnutskowne bolosče. Lěčenju nomoz polikcži zej dr. Thielebein.

*

O **Rósborka.** (Hosčenz žo wotpalił.) Schiwórtk rano wokoło 3 hodźin w hosčenzu „k piwárni“ w Mückenhainje woheń wudyri, kotryž jón hacź na šakładne murje sniczi. Nutskowne wuhotowanje sale žo dospołnje žobu špali. Sa to pak možeschе žo dźěł druheho inventara wukhowacź. Kak je woheń nastał, njeje žo dotal hodźało šwěsčicź. Hosčenz žtuschа ryczeřkubłu we Mückenhainje.

S **Drježdżan.** (Do njeboža skočił.) W nozy k pjatkej skočźi w ležownosći na Meuslitzkej dróży 23lětny cžełaju psched policiju do wuhenja. Tam žo tak šatkuža, so dyrbješe žo wohnjowa wobora sawołacź, so by jeho ſ jeho thowankі wušwobodźiła. Na to pschepoda žo policiji.

S **Drježdżan.** (Ssmjertny skok še 4. posthoda.) Pjatk dopoldnja w domje na Glashüttkej dróży w 30 létach stejazy muž najskerje w nadpadże duschineho šacžmnjenja še 4. posthoda na dróhu skoczi. Pschi tym žo tak cježko srani, so po puczu do khorownje wumrě.

Přiłopk

Statna železnica pschistajenja młodych pomocnikow.

Statna železnica direkzija w Drježdżanach pschistaji k jutram 1936 wobmjesowanu liczbu młodych pomocnikow, kotrjž žo poždźesche jako borost sa nizschu šastojnsku službu pschihotuja. Hólzy ariśtcho pokhoda, kotrjž jutry 1936 ludowu schulu wopuschcza a kotrjž chcedża žo železnischej službže wěnowacź, móža žo hacź do 31. oktobra 1935 wo pschistajenje jako młodši pomocnizy samolwicź. Samolwenjetemu listej na statnu železnischu direkzinu w Drježdżanach (Wienerstraße 4) maja žo pschidacź narodženske wopišmo, šamorucžny žiwjenjoběh, poslednje schulske wopišmo a pižomne zdźelenje nana, so je še šamolwjenjom pschesseny. Wuhlady na pschistajenje pschi wulkej liczbje šajimzow njeju wulke. Na pschihłuschnikow młodeho luda, Hitlerjeske młodźiny, žyrotki, hólzow wójnskich šranjenych, wožebje wójnskich šlepych a hólzow wjeledžeczneju šarscheju žo w prěnim rjedże dźiwa.

Wojazy šmědża žo młodši woženicź.

Pschi wobnowjenju woborneje mozy je žo někto starosta wojakow ofizielnje šnišila, w kotrejž šmědża žo woženicź. Dotal njeměchu žo wojazy do skónczenja žiwjenja 27. žiwjenskeho léta abo do wothbycza žiwjeho 8. službneho léta woženicź. Někto je statny wójnski minister tutu starobu, w kotrejž šmě žo wojak woženicź, na 25 lět šnižił a liczba dokonjanych službnych lět je žo na 6 skróczita.

S autom do schtoma. — Dwaj morwaj, dwaj šranjenaj.

Po sdźělenju policajskeho resídija w Kamjenicy we nozy k njedźeli krótko psched 1 hodź. na dróży w Gruna w nij jara nahłym šawinjenju še 4 wožobami wobhadżeny auto do schtoma šawadźi. Pschi srażenju žebi dwě we wožu hedžazej holzy ſ Grüna, 22 a 27 lět šarej, nop pukny schtej. Wobej běschtej hnydom morwej. Wožowy wjednik, 40 lět stary dentišt ſ Durinskeje, kiž w Grüna na wopycze pschebywasche, ko khětro cježko srani, mjes tym so druhi 35 létny wobydleŕ ſ Grüna, kotryž pschi nim hedžesche, žebi wobrucku šama. Wjednik wosa njemóžesche dotal hischcze rjez, kak je k njebožu dóschło.

Greksla šažo monarchiju.

S pschewzaczom knježerstwa psches generala Kondylisa je žo Greksla k monarchistiskej statnej formje wrócźika. Ludowe wothłosowanje ma tutu statnu formu wobkruczicź, a potom drje žo kral Jurij na žwój trón wrócźi. Mjes tym wjedże general Kondylis regentstwo. Na wobrasu widźimy krala Jurija greksleho, kotryž nětko w Londonje pschebywa. (Weltbild, M.)

Jakostny njeschkit žo wotkryl.

Na polu blizko Waldheima namakachu dźele dźěczeho cžełka — 2 nóžgy a ruczku —, kotrež běchu žo ſ hnójnym wožom ſ města Waldheima tam pschiwjesle. Njeczłowjesku dźěczowu macź we wožobje nježenjeneje ratarskeje dźěłaczerki šwěczichu a sajachu ju hromadze ſ dźěczowym nanom. Sšědźenja, kak je cžełko do hnójnizy pschišlo, žo hischcze njeje škónczite.

Wichor tšěchu wotkryl.

Wichor, kotryž schiwórtk nad městom Braunschweigom a jeho wokolinu šakhadżesche, je na nowotwaru w Rautheim w blischcźi města cžełke njebože nacźinił. Se šo mtr. dołheho twarjenja wichor pokoju tšěchi wotkryp a cžišmy ju na šuježone twarjenje. Pschi tym žo někotre wokno cžełko tranichu. Po spěchnym šapschinnjenju Braunschweigkeje wohnjowoje woboty a dźěławych towaŕschow žo poradźi, šnjeboženych ſ rozpadankow wucžahnyc a tak wjetschemu njeboju sadźěrwacź. 6 dźěłacźerjow dyrbjachu hnydom do khorownje pschewjesć. Nacźinjena schkoda je jara wulka.

Maka pschicžina — wulke szčěhwki.

W blischcźi wšy Altólša pola Boleslawy w Schlesyskej sta žo njedawno njebože, kotrež dże nima žiwjeho runjecza. Se Sprotawy pschikhadżazy ratař wjesełsche na šwojim kole w korbiku proštaško, so by jo w Bolesławje pschedał. Žyle njenadźijcy poradźi žo proštaku, še šwojeho jastwa wucžekнуcź a na dróhu skočicź. To pak běsche še pschicžinu, so ratař še šwojim kolom padże. A to runje we wokomiku, hdyž žo ſ městu njeboža auto bližesche. Wš tutym žedźesche žona, kotraž dyrbjesche porodźicź a žo tohodla do khorownje wjesesche. Hdyž młoda žona muža na dróży leżo a proštaško wokolo njeho skakacź widźesche, šwjesły žo do womory a porodźi w bjeswědomosći dźěczatko. Hnydom šawołany lékaŕ staraše žo wo žonu a też wo małeho nowonarodżenja. Na dobre šboże pak też ratař njebě pschi padnjenju schłody počzerpił. Jenož proštako, kotrež bě tekto harу nacźinilo, žo troschku srani.

Rosbuchnjenjske njebože na łódźnistwu w St. Nazaire. 3 morwi a 11 cžežkoranjenych.

W najwjetschim franzowskim łódźnistwu Penhoit w St. Nazaire žo pjatk w kowarni kótkow rosbuchnjenje sta, pschi kotrymž tšo dźěłaczerjo žiwjenje pschiwzdźichu a 11 žo tak cžežkje srani, so je žo pola najwjazy ſ nich nadźija špatschenja, so žo jim žiwjenje sdźerži. Nětdże 200 dźěłaczerjow saběrasche žo pjatk rano ſ kowanjom kótkowych schowow ſa wójnsku łódź „Straßburg“ a ſa panzerowanu łódź „Georges Leygues“, jako njenadźijcy dla dotal hischcze njeznateje pschicžiny jena ſ kšiłikom napjelnjena blescha rosbuchny. Wschě wokna łódźnischcza žo wutkóczichu a dźěłaczerjo žo do hrosy dachu. Hobrtši wjeskot, kotryž pschi rosbuchnjenju nasta, šejini druhich dźěłaczerjow na njesłoże šedźownych, kotrjž špěchnje pschikhwatachu, so bychu žo na wukhowarščich dźělach wobdźěliłi. **Jedyn ſ dźěłaczerjow ſ rozpačzenym nohom pschi rozbuchnjenej blešchi leżesche. 13 druhich ſ dźela jara cžežkimi šranjenjemi wokolo wulkeho kótła namakachu, kotryž běchu kowali.** Dwjeju ſ nich po puczu do khorownje wumrěschtaj. Wo dotalnych pschepytowanjach ma žo sa to, so je gumnijowa rolka, kotraž bleschu ſ kšiłikom a kowaršku naprawu šwjasowasche, žo dla njeznateje pschicžiny šapalika, a tutón woheń je žo najskerje hacź k hłownemu bleschinemu ventilej pschedobył, na cžoż je k rosbuchnjenju dóschło.

Železnicžne njebože w Norwegskej.

Na tak mjenowanej pschibrjožnej fjordowej železnizy mjes městnomaj Geihus a Aamot wujedże schtwórtk wjeczor cžah ſ kolijow. Lokomotiva a pósłki wós padnychtaj ſ nažypa. Wjednik lokomotiwy bě hnydom mortwy. Tepjeŕ žo cžežaj wopali a wumrě bórzy po njeboju. Někotři pucźowazy žo idźela lohko a šdźela cžežko šranichu. Njeboło ma šwoju pschicžinu w tym, so běchu dothotrajaze desche šakład železnizy podmlěle.

Pschipokdnischki špar w hosčenzu.

W Lodnonje je žo reštawrazija wotewrila, kotraž šwojim wopytarjam wulke pschihódnosće posticja. Hosčo, kiž tu šwučeni, po wobjedże trochu pospacź, maja po wobjedże prawo, žo do wobeże pschiprawjeneje komorki podacź a žo na tam pschiprawjeny sofa lehnyc. Pinczník žo wo to postara, so žo hósćo šbudźi, hdyž žebi to pschеje.

Sežěhwki wichora nad wjeczornej Němskej.

Šakotny wichor, kotryž je zyłu wjeczornu Němsku doma pytał, je kaž je šnate, antenowu wěžu radijoweje stazije w Langenberku dospołnje powalił. Jedna žo wo 162 mtr. wyšoku drjewjanu konstrukziju, kotruž na wobrasu psched wichorom a po nim widźimy. (Weltbild, deutsche Presse Photozentrale, M.)

Krótke politiske powěsće

Němska je šwoje poslednje pschinoschki do Swjasla ludowa šapłacźiła.

Němske knježerstwo je šatate rozbitawske pschinoschki nětdże 5 milijonow šchwajarskich frankow sekretariatej Swjasla ludowa šapłacźiła.

Pólski šwonkowny minister němskeho šwonkowneho ministra wopytał.

Pólski šwonkowny minister wyschi Beck je pjatk ſ Genfa do Warschawy pucźnjo, někotre hodźiny w Barlinje pschebywał. Wón je tutu šchadnosć k rozrěczowanju ſ němskim šwonkownym ministrom šwobodnym knjesom ſ Neurathom wužił.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ a za nawěšткi dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu turiina lisčina čo. 3 płaci.

Jara spodźiwne

W jenej rumunskej wjsy dyrbjesche žo njedawno pola jeneho bura cjalacj, dokelž wón pola nikoho swój dołh njeplacjesche. Bérz pschińdże, a dokelž pola muža po špaču też to najmjenjsche njebé dostacj, sastojnik na jawésče njewjchédnu myšlizku pschińdże. Wón žebi dołho hłowu njelamajo burowej žonje, dla jeje zjanoscze a jeje krašnych włosow daloko a schéroko znatej, skótka włoży wotsiha. S tutej spodźiwnej czasu schwarny muž dobrczeršzy méstno skutkownosce wopuschczi. Bur pak nětkole dla pschekročenja sastojnskeho dźéła pschecźiwo pilnemu bérzej skorši.

Na univerzisce w Toronto žu profesuru sa modu sawjedli. Wschednoschi žo je wichtitimi themami „wédomoscze wo modze“ sabéraju, niž jenož s drastowej modu, ale też s modu w molerstwje, hudźbje a architekturje. Modu studowacy móža, po dobrahajm pschihotowanju, wédomostne dźélo wo modze złožicz a pruhowanje wotpokazicz, po czimž maju prawo na titul „dr. mod.“ Wjetschina modu studowazych je mužskeho rodu.

W Parisu žu žo tele dny žónske po štach do swjatka sjednoczile, kotryž chze kruty bój pschecźiwo strachej žónskich psched myschemi wjesch. Salożerki praja, so žu wschitke rjane rěcze wo runoprawoscži žony bjes smyslka, dokhož žo žona hischcze myschi boji. Po zyknym kraju dyrbi žo pschecźiwo strachej žónskich psched myschemi pschednoschowacz. S toho widzimy, kakle starosce žónske we Parisu tłocza!

Miljonar Samuel Tapou w Parisu žebi psched krótkim žiwjenje wsa, dokelž bé miljon hriwnow s njeshožownej spekulaziju shubił. Wón wjazy dyžli 30 miljonow hriwnow a nimo toho někotre tyšaz jutrow winizow w Cognakskim wobwodže sawostaji. Wón bésche pschikkadny nahrabnik, kiž chodsche samo hischcze pschi kupjenju powjasa, s kotrymž žo wobwěsny, nješchto wotwikowacz. j.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

7. Nachtrag

zu den Bedingungen für die Lieferung elektrischer Arbeit aus dem Städtischen Elektrizitätswerk Bautzen.

I.

Der in Abschnitt III des 5. Nachtrags vom 11. 2. 1932 und in Abschnitt II des 6. Nachtrags vom 29. 8. 1933 zu den Stromlieferungsbedingungen festgesetzte Zuschlag von 3% kommt in Fortfall.

II.

Der im 5. Nachtrag vom 11. 2. 1932 zu den Stromlieferungsbedingungen unter II, Absatz 2, genannte Arbeitspreis von 13 Pfg. je kWh wird ab Januarverbrauchsabrechnung 1936 auf 10 Pfg. je kWh herabgesetzt.

III.

Die Bestimmungen der Absätze 3—6 des § 3 der Stromlieferungsbedingungen vom 20. 7. 1925 werden durch folgenden Wortlaut geändert:

§ 3 Absatz 3

Das Elektrizitätswerk überwacht die Ausführungen und bewirkt die Abnahme und Inbetriebsetzung der Anlagen. Eine Abnahme- oder Inbetriebsetzungsgebühr wird hierfür ab 1. Oktober 1935 nicht mehr erhoben.

§ 3 Absatz 4

Soll die Prüfung und Inbetriebsetzung der Anlage außerhalb des festgesetzten Arbeitsplanes zu einem früheren Zeitpunkt ausgeführt werden, so sind vom Antragsteller

im Stadtgebiet 3,— RM.
und im Ueberlandgebiet 5,— RM.

für besonderen Aufwand zu bezahlen.

§ 3 Absatz 5

Die Inbetriebsetzung von Anlagen und Anlageteilen ist ausschließlich Sache des Elektrizitätswerkes.

Absatz 6 fällt fort.

IV.

Dieser Antrag tritt mit der Verbrauchsabrechnung September 1935 in Kraft. Im übrigen gelten die Bedingungen für die Lieferung elektrischer Arbeit aus dem Städtischen Elektrizitätswerk Bautzen.

Bautzen, den 2. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister
Dr. Opitz.

Obwohl die Frist zur Ablieferung der **Personenstandslisten** bereits am 15. Oktober 1935 abläuft, ist bis jetzt nur ein ganz geringer Teil davon abgeliefert worden. Ich weise deshalb darauf hin, daß nach Fristablauf gemäß § 202 der Reichsabgabenordnung die sofortige Ablieferung der Listen durch Auferlegung von Geldstrafen, die im Falle der Uneinbringlichkeit in Haft umzuwandeln sind, erzwungen werden muß.

Bautzen, am 12. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister — Steuerami.

Mittwoch, den 16. Oktober 1935, vormittags 9 Uhr **öffentliche Sitzung des Bezirksausschusses** im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft.

Die Tagesordnung hängt im Dienstgebäude der Amtshauptmannschaft und in den Gemeinden mit über 1000 Einwohnern aus.

Amtshauptmannschaft Kamenz, am 7. Oktober 1935.

Radio

Wutoru 15. oktobra žo hišchi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeselý ranšchi konzert. 10.45 sa dźěcži. 11.30 sa wjesne žony. 11.40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakojsce. 16 popołdnischi konzert. 18.20 politiski pschehlad nowin. 20.10 dujerska hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 6.30 ranšchi konzert. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 popołdnischi konzert. 20.10 sabawna hudźba.

Hischcze wažne s dnjowoho programma. Barlin: 20.10 „Hans Sachs“, komiska opera wot Lortzinga. Königsberg: 20.15 wulki pšsany wječzor. Mün: 18.55 opera „Tannhäuser“. Warschawa: 20.10 wojeński konzert. Praha: 19.10 wojeński konzert.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Stawiznisko-starožitnosny wotrjad Macicy Serbskeje zmóže srjedu, 16. oktobra, dopołdnja w 10 hodź. posedźenje z přednoškom w Serbskim Domje. Sobustawy a hosći přeprošuje dr. Wjacsławk, předsyda.

Hudźbny wotrjad M. S. ma srjedu, 16. t. m. dop. 1/2 hač 12 hodź. w Serbskim Domje horka posedźenja. Thema: a) Nětčiši staw našeje hudźbneje kultury. b) Typiski naš ludowy spěw. Referent podpisany. Hosćo lubje witani. Bj. Krawc, předsyda.

Khelno. „Domizna“ ma njedźelu 20. oktobra zhromadny wulět z kołami do Łaza a jeje wokolinow. Wotjědźemy w 11 hodź. wot Mjenec. Wječor 1/8 hodź. je na to mésačna zhromadźizna pola Šěcec. We bohate wobdźělenje na wuléce kaž na zhromadźiznje so prosy. Předsydstwo.

Lipsk. „Serbske blido“. Wutoru 15. oktobra w 20 hač skhadźowanje w hosćencu „Elsterburg“ na rózku Elster- a Frankfurtskeje dróhi (w zadnjej jatwi za wosebitym blidom). Starši.

Maćica Serbska přeprošuje wšěch zajimcow srjedu, 16. X. dop. w 10 hodź. do serbskeho muzeja. Wobhladanje znowazarjadowaneho muzeja, nowa ludowědna wustajeńca a přednošk. Cyle wosebje su sobustawy stawiznisko-ludowědneho a pedagogiskeho wotrjada přeprošeni. Muzejownik.

Paedagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje zeńdźe so zdobom ze starožitnostno-ludowym wotrjadom srjedu dop. w 10 hodź. w Serbskim muzeju.

W. Sěca, předsyda.

To hischcze jónu derje słónczi.

Druhi dźeń Döberizskeho tšidnjowskeho pruhowanja němskich offizirow w nastupanju wjelestronitosce němskeho olympiskeho komiteja sa jěchańtwo. Pschi tym padny rytmischtr Lippert na „Wattenmeer“, tola konjej a tež jěcharjej žo schkody njesta. (Weltbild, M.)

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 14. oktobra 1935.

Barlinska bursa s dnja 12. oktobra. Też na konzu tydźenja běsche na burzy wurjadnje cztcho. Ssamo standardowe papjery žo se spočatnymi kursami njesapisachu. Pschi tym njebé wjele poskićenjow. Rentowe wiki běchu skerje žiwische.

Drježdźanske stótne witi.

Na stótne witi pschihna žo dźenja: 1222 howjadow, a to 228 wołow, 130 bykow, 726 krowow, 102 jałojzow a 36 žrjacżkow, dale hischcze 776 cjelatow, 906 wowzow a 441 žwini. Direktnje na rězanju pschihnachu žo 138 žwini. Pola howjaseho stotu běsche wobkhod žiwy a płacżizny žu też za hubjenšche družiny troschku lepsche hacj sandźeny tydźeń, za lepsche družiny poskicżeja žo najwjetsche płacżizny. Też cjelata maja dobry wobkhod za powjetschene płacżizny. Wowzy maja hrěni wobkhod a płacżizny žu něschto mało wjetsche hacj minjeny tydźeń. Mała liczba pschihnanych žwini žo za najwjetsche płacżizny pscheda.

Rozwučowace drobnosće

Howjaze mloko wobsteji z tutych elementow: wo 87,25, butroweho tuka 3,50, twarožiny 3,50, bělika 0, mlóčneho cokora 4,60, popjela 0,75. Na 100 dźělow je małe telko kóždeho; čim lěpše je mloko, čim wjace butry (hač do 4,50) a twarožiny (hač do 5,00) je w nim, za to mjenje wody (hač do 83,65 dele). W litru mloka je na 80 000 miljonow kulkow butroweho tuka, kiž za štyri hodźiny hač do 40 porc., za 24 hodź hač na 88 proc. zeskhadźeja.

K spěšnemu a płaćizny hódnemu zhotowjenju

čišćerskich wěcow

so stajnje našim Serbam, serbskim rjemjeslnikam a wobkhodnikam poruča

Dr. J. Cyž serbska knihičišćerńja nakład „Serbskich Nowin“ w Budyšinje w Serbsk. Domje

Přeprasowanje Předźělanje žoujac. klobukow

Klobukowy wosebity wobkhod

Gerfr. Kluge

w Budyšinje na Serbskej hasy 7

Jězdne plany

„Blitz“

z přidawkom za awia

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće we wudawarni Serbskich Nowin

Sym swoju praksu zaso přewzał. Swoju kencliju mam na

Albertowym naměsće 3,I

Telefon 2288.

Rěčnik M. Fischer.

W Budyšinje, 12. oktobra 1935.

Přecy so palace kachle

abo **centralne tepjenje?**

Wobš móżetaj so derje donjelnić! W prěnych zymnych dnjach, hdyž so zaterjenje centralneho tepjenja hišće njewupłaći, poskiđeja wam tunjo přijomnu dopołnu

„Baldur“-wšo palace a přecy so palace kachle

železowy dwór Joh. **MIESSNER**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 241 | Budyšin — Wutoru 15. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Financne sankcije so wobzamkłe

Dźělowy wubjerk konferency za sankcije je póndźelu dopołdnja nadźiłk resoluziju wo finanzowych sankcijach přihlasował. S nadźijłom so žada, so by kredity a pożčonki za italiske knježerstwo a za italske towarstwa a privatnikow zaměrja.

Po tuthym wobsamknjenju wubjerk z wuradźowanjom wo hospodarskich sankcijach pokročowaše. Wón je zadawše wobsamknył, so wubjerk wězywustojnych prestajiła, kotrejž maju njedostatki při přichodźenju hospodarskich sankcijow zwěsćiła.

Nadźarski zastupjeć wojerwej, so by Madźarska, kiž njeje ani dawaczel pjenjez ani dołžnik, na tutej naprawje njewobdźěli. Tutemu wotpowědowachu so tež zastupjeća Austriskeje a Albanskeje.

Zastupjerjo tamnych statow pak běchu wuchilizy za to, so ma zawrěće hnydom płaćiwosć dostać. Dźělowy wubjerk konferency za sankcije je póndźelu popołdnju powschitkownu rozmołwu wo hospodarskich sankcijach skónčił a dwaj wubjerkaj postajił, jedyn za praschenje žurowiznow a druhi za wurunanje schkodow jenotliwych wobdźělnikow na sankcijach.

Wobsamknjenje, so ma so statam, kiž so na hospodarskim bojkottowanju Italskeje wobdźěla, schkoda narunacź, Londonskim nowinam „Evening News“ staroscze cźini. Wone so boja, so mohła so jendźelskim dawkarjam žnadź hłowna cźeża napołožiś.

Chce Jendźelska diplomatiske poćahi z Italskej zastajić?

Wobzebity rozprawjeŕ franzowskeje telegrafowskeje Havas z Genfa powě, so chce so jendźelski minister Eden žrjedź tydźenja do Londona podaś a žrjadowemu knježerstwu wo póslednich wobsamknjenjach Swjasla ludow rozprawjeć. Sdobom pak rozprawjeŕ powě, so so jendźelska delegazija w Genfje z myślu saběra, so bychu so **diplomatiske poćahi mjes Jendźelskej a Italskej zastajile.** Kaž so sda, jendźelske kolonialne staty a někotre druhe mozy, wobzebje Hollandska, jendźelsku delegaziju w tutej myślí podpyrjeja.

Rozprawjeŕ pschipomnja, so by tajki wotpohlad pola wschelakich druhich statow žyłne pschećiwjenje namakał. Se zastajenjom diplomatiskich poćahow by so wěso też wschitka nadźija na wobnowjenje jednanjow z Italskej dyrbjała spuschćeć.

Jendźelska a Belgiska ześelitej brónje do Abesynskeje

Jendźelske knježerstwo je sakas wuwoza brónjow do Abeźynskeje wotstronilo. Belgiska telegrafowarnja wojerwja, so belgiske knježerstwo namjetuje na wuwoz brónjow do Abeźynskeje dowoli.

Jendźelska dla Addisa Abeby a Diredawy w Romje zakročiła

S Londona so zhoni, so je Jendźelska italiske knježerstwo ledźbne ześinika, so stej Addis Abeba a Diredawa wotewrjenej, to rěka njewobtwjerdźenej městje, w kotrymaj je wjele wukrajnikow sastydlenych.

Tuta jendźelska krokel wěsće z prózowanjom fobustanowy diplomatiskeho korpsa w Addisu Abebje swiśuje, so bychu so tutej městje pschećiwo nadpadam italiskich letarjow schkitałej. Kaž „Preß Aßoziation“ powě, je Swjedki dał jendźelskemu knježerstwu spěšeć, so je jendźelske zakrocźenje na wědomje wzał a so wojerskim wyschnoscźam powěsćeł da. Też swjetscha wschitke druhe mozy, kiž su w Addisu Abebje zastupjene, su so w podobnym smyśle pschećiwo nadpadam i bombarni na tutej městje wobroćił.

Italski hłowny kwartěr we wobsadźenym měste

Wschitke italske nowiny na napadne waschnje pišaju, so je so italski hłowny kwartěr do Aduy pschepokazał. Runje tydźeń po dobyću tuteho města je njedźelu dopołdnja generalny gouverneur italskeju kolonijow w rańschej Afryki general de Bono swoje nowe sydło w Aduwje słotnje pschewzał. Generalny kommando je so w przejedawschim italskim konsulace w Aduwje sameźeźił. Hdyž běsche so hłowny kwartěr pozwjerźił, so parada italskich wojakow psched generalnym gouverneurom wotmě.

Wojerski hłowny kwartěr w Aduwje je do Roma powěźił pósłał, so by so sasko někotrej abeźynskej wjednizy z wokolinu Entiscia italskim wojakam podźěławši. Tak je pjerja zrotnu popołdnju 1000 Abeźynjanow pola Adigraia k Italczanam pschešchło. Sdobom je wjele brónjow italskim wojakam do rukow padło. Powěźěše, so je njedźelu město Aksum padło, so dotal njeźby wobkrućiłe.

Póndźelu dopołdnja je prěnja italska autowa kolonna do Aduy pschišła, kaž so z Roma powě. Wona je po nowej dróhy pschišła, kotruž su Italczenjo po wobhadźenju dobytego kraja natwarili.

Kaž so z Abeźynskeje powě, su italske lětadła blizko provinzy Makale bomby na abeźynske hydlischcza mjetałe. Mjes potrjechenymi hydlischćenmi je też město Hauzien. Liczby wo žiwjerinych woporach dotal njeźu znate.

Abesynske swjate město Aksum padło?

Do Roma su powěźeće dóschłe, so je žiwjate město abeźynskeho kěžerstwa Aksum so póndźelu z italskim wójskom wobhadźało. Italczenjo su pjerja bjes wojowanja do města jastajnyli. Aksum je swojimi putnikimi zyrkwjemi, zadźiwidźiwowymi twarjenjemi a też kłóschtry we wokolinje města njeźu žaneje schkody poćerpiłe. **Sdwaje město so potajkim njeje dobyło, ale je so dobrowólnje podało.**

Dobrowólne podaśenjenja pod italske knježerstwo w provinzy Tigre pschiběrachu, kaž Italczenjo rozprawjeja. Tak su so njedźelu notablojo a kapitaźy duchownje města Aksuma w žiwjatoźrymi cźełu k italskemu kommandej nětkotre kilometry psched městom podali a jemu wojerwili, so by so Italskej podcźinili. Tehorunja je z wokolinu Aksuma wjele wołodykow, wjeźnych starschich a późlow pschischło, so bychu swoje podcźinjenje wojerwili.

Italski wyschi kommando pruhuje, kak by mohł zwołanow gouverneura rańschoje Tigreskeje, nětkuje 12 000 muži, kiž su k Italczanam pschischli, po pschećzu wjednika Gugły jako korps domorodnych pod italskim rozkazom organizowaś a pożičischo pschećziwo Abeźynskej wuzwić. Pschi wojowanjach pola Aduy je so pjecza 3500 Abeźynjanow zajało. Tuchi su so we wobsedźenym łětwje zamjerćili. Woni Italczanam pomhaju dróhi tworić. Kraj, kiž su Italczenjo provinzy Tigre wotdobyli, nětkuje 4000 kwadratnych kilometrow wobsahuje.

Cicho před wichorom

Londonske nowiny „Daily Telegraph“ pišaju, so je w rańschej Afryki nowe wojerwanja pschihotowaja. Italiski wojazy swoje stejiscźo a dróhi sa pschihotowanych wojakow rozmnarjuja. Abeźynjenjo w połnocznej Abeźynskej, wobsedźe wokolo města Harrara, wjetsche wójska hromadźiła. Tute nowiny hišcze rozprawjeja, so je z Francowskeje 3000 tunow wojerskeje potrjeby do rańscheje Afriki wjese.

Italske prózowanja so po wschěm spadźa na to mjerja, železnicu z Džibutija do Addisa Abeby wobhadźeć a dróhowe transporty do Abeźynskeje sjednóźnjeć. Postupowanje Italczanow w Danakilskej a Ogadenskej provinzy titón wotpohlad pscheradźa. Wo pschehewajcych abeźynskeho wójskoweho wjednistwa je znate, so chce so wono pschećziwo postupowanju italskich wojakow sahałke wobaraca.

Wójnske přihoty w Egiptowskej

S wotewrjenjom wójny w Abeźynskej je napjatosć w Egiptowskej pschiběrała. Egiptowski wubjerk pomoży za so Abeźynsku je namołwjenje wojerwił, w kotrymž so na winowatosć pokazuje, žnjeźodej „w jeho sadwołowanym wojowanju“ pomhaś. Wubjerk so je žiwjom namołwjenjom na dźakne zaćcźenje muhamedanskeho wobydlerstwa Egiptowskeje wobroći, hdyž jich dopomina, so su Abeźynjenjo psched tyźaz lětami muhamedanskim emigrantam pomhali. Prynz Omar Tussim, kotrehoż žebi w Egiptowstej a w druhich krajach wulzy waża, je tuto namołwjenje podpiśał. Wón za panarabske a panišlamske ideje rasnje wustupuje, z jeho podpismom ma namołwjenje wulku hódnosć.

Mjes tym pak so w Egiptowskej bjes pschestacja na wójnitkich pschihotowach dźeła. Jednanjow mjes egiptowskim knježerstwom a jendźelskimi wyschnoscźemi bywa dźeń a wjazy. Wyschschi kommisar je stajnje mjes Alexandriju a Kairom po puću. S teho so žrjadźi, so so khutne wězy pschihotuja a so ważne rozsudy stawaju. **Nowiny samo pišaju, so žebi Jendźelczenjo pscheja, so bychu jim Egipczenjo pschi wudyrjenju wójny ważne egiptowske pschiprawy pschewostajili, wójsko, żelesniy, pschistawy atd.**

Pisches Suezski kanal je so dotal nětkuje 275 000 hač 300 000 Italczanow pschewjesło. Italske wojerske **transporty** tež někotre hišcze njeźu pschestałe. W Egiptowskej so pohonjenje tak pohudźuje, **so so wójna mjes Jendźelskej a Italskej ześelka hodźi wobeńcź.** Tola so njewocźakuje, so so wojowanja hnydom zapoczny; pschi pschiběrazym jendźelskim tłóczenju na Italsku pak k nim dóńdźe. Mjes tym pak so w Egiptowskej je wschej mozu pschihotuja, so bychu w žiwjom cźasu byli na wsche pschihotowani. S Kaira so powě, so žebi wschědne jendźelske manewry psched egiptowskim móřskim brjohom telko pjenjez žadaju, so so bjes wobzebitych wotpohladow njebychu mohłe wuprawnić.

Pschi krótkim wopyće w lětarskim łěhwje Abukiru pola Alexandrije su 60 wójniskich lětadow wschelakich druźin widźeli. W powětrju stajnje lětadła pschiletowachu a wotletowachu. W móřskim falowje psched Abukirom dźesać wulkich ześelkich móřskich lětadow steji. W lětarskim łěhwje 100 wulkich kaschejow steji, w kotrychž so lětadła pschewożuja.

Jendźelczenjo so w Egiptowskej zyle sjawnje na wójnu pschihotuja. Wěso někotre njeje wjazy dowolene, na pschikład do Sollluma na mjesach Tripolitanskeje jěchaś. Tam so wobtwjerdźenja twarja a su so tanki zamjerćile. **Egiptowske wobydlerstwo je so z wulkim njemérom zajało.** Ludźo hišto se strachom njetrjebawschi wjele kupuja. Woni wědźa, so su we wójnje wschelake wězy cźežko dostacź, na pschikład petrolej. Też egiptowska żelesniza wulo na skład kupuje. Wěso so pschi tajkim politiskim połoženju Egipczenjo też prózuja, so bychu se swojeho pschećeželstwa z Jendźelskej politiku dobyć měli.

Napjatosć w Srjedźozemskim morju

Kaž so z Alexandrije w Egiptowstej powě, je jena egiptowska łódźenja pschestałaa, swoje parniki do italskeju pschistawow w Neaplu a Genuwje ześelć. Na morju psched Alexandriju so wulke smučowanja jendźelskich wójniskich łódźow wotmětuja. Prěni batalllon Manchesterskeho regimenta, kiž je dwě lěcze na Bermudskich kupach we Wjeczornej Indiskej pschebywał, je póndźelu do pschistawa w Southamptonje w połodniskej Jendźelskej pschišeł. Wón swójom hodźim na domjazej zemi posłata a so potom do Egiptowskeje wotwjese.

Transportaj italskich zranjenych so přez Suezki kanal přiwjezłoj

Londonske nowiny „Morning Post“ z Porta Saida pišaju, so žu tam žobotu schtyri wojerske a schtyri transportne parniki pschišeše, kiž žu hromadze 9000 muži do italskeje rańscheje Afriki pschiwjezłe. Te žame nowiny rozprawjeja, so je žobotu parnik „Belvedere“ a njedźelu parnik „Sardegna“ i Eritreijskeje do Porta Saida pschišeł. Parnikaj 600 italiskich ranjenych wjesełschtaj, kiž žu pola Aduy wojowali. Woni žu k wotkhorjenju na Dodekaneske kupy pola Grichiskeje dowjesłu.

Nowe pólske knježerstwo

Pólski statny prezident je njedźelu pschipołdnju liščinu noweho pólskeho knježerstwa pschijał, kotruž běsche jemu ministerski pschedsyda Syndram-Kosćialowski pschedpołožił.

Do noweho knježerstwa sežěhowazy ministrojo žu schcza:

Ministerski pschedsyda Syndram-Kosćialowski;
žwonkowny minister wyschi Beck, kaž dotal,
žmitkowny minister Raczkiewicz, priedy jenatski marschall, napołsledk wójwoda w Krakowje,
wójnski minister general Kasprzyszi, kaž dotal,
finanzny minister prjedawschi wikowarski minister Kwiatkowski,
justizny minister Michałowski, kaž dotal.

Němski cyrkwinski wubjerk so wutworił

Němski a pruski minister fa zyrkwinske należnosće je wubjerkej, kiž je po wukasu f 3. oktobra 1935 **jadataj**, njenuzy němski zyrkwinski wubjerk a staropruski krajnozyrkwinski wubjerk, wutworił:

Němski zyrkwinski wubjerk tworja: Generalny superintendent na wotpočinku D. Zöllner w Düsseldorfje, krajny biskop Diehl w Speyeru, generalny superintendent na wotpočinku D. Eger w Naumburgu nad Ssalowu, president Koopmann w Auricu, wyšschi krajnozyrkwinski rada dr. Mahrenholz w Hannowru, wyšschi zyrkwinski rada Hanemann w Mnichowje, farař Wilm w Dolgelinje w Marzy, farař Küßner w Lötzenje w Rańschej Pruskej.

Staropruski krajnozyrkwinski wubjerk tworja: Generalny superintendent na wotpočinku D. Eger w Naumburgu nad Ssalowu, wyšschi konsistorialny rada Kaminski w Königsbergu, superintendent Zimmermann w Barlinje, superintendent D. Schmidt w Oberhausenje w Porheinskej, předař pschi wulkozyrkwi Martin f Magdeburga, farař Küßner w Lötzenje w Rańschej Pruskej.

Pschi sestajenju wubjerkow je žo na to hladało, so by žo w žebi pscheseńene a tehodła k pódnej zyrkwinskej dźelawosći tymane koło mužow namałako, kiž žu je žiwosćo jeho sańadneho stejišćeńa najbłuschu samohitnosćo fa zyrkej, lud a stat wopokałali. Wubjerkaj žo tehodła f wupruhowanych theologow sestajetaj, kotřiž mója jako zyrkwinsky wojowarjo, němšy a nazionalsozialistiski mužojo, předarjo a wjednizy w žiwětnym protestantiskim prawo na powschitkowne dowěrjenje žadaćej.

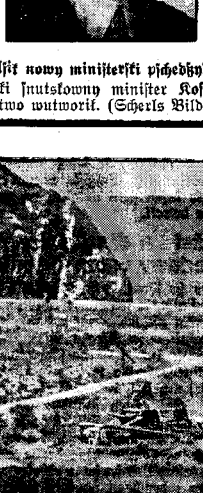
Zyrkwinskaj wubjerkaj stej žo wutworiłoj, jako běchu powołani mužojo w dwaj dnjej trajazych wuradźowanjach mjes sobu k połnej pschesjednosći wo samerje pschichodneho smutskowneho zyrkwinskeho dźela a wo praschenjach pomera mjes zyrkwju, ludom a statom pschichli. Wunoschi wuradźowanjow, kiž je žo němskemu ministrej fa zyrkwinske należnosće w jenobłožnym wosjewjenju pschedpołožił, wospschija **załady fa wuspěšne wutworjenje położenja a wěrne směrowanje zyrkwinskeho žiwjenja.**

Němski zyrkwinski wubjerk žo hischcze w tutym tydzenju **sendże.** Wón žo f wosjewjenjom wo sańadach fa rozsiřanje žiwojich ważnych nadawkow na zyrkwinski lub wobrocći.

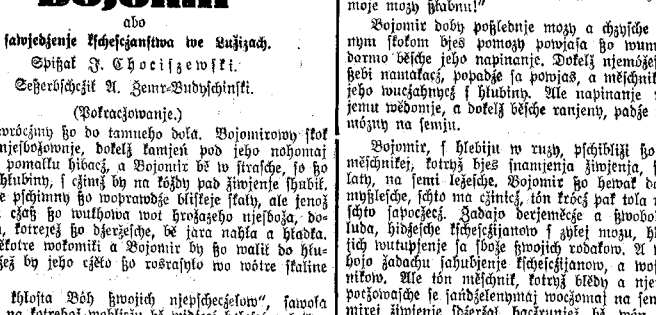
Hamtski wólbny wunošk w Memelskej

W Memelskich hamtskich nowinach je žo pódnjelu wobsamknjenje kommisije wólbnych wokrjesow f 12. oktobra wosjewiło. W tutym wosjewjenju je žo liščina dokónčnje swěsćenych sapóstkanzow pschichodneho žesnja sdźelka.

Po tutym hamtskim wosjewjenju je žo na jenotnu němsku liščinu 24 sapóstkanzow a na litewske liščiny 5 sapóstkanzow wuzwolito.

Pólski nowy ministerski pschedsydła.
Dotalny pólski smutskowny minister **Kościałkowski** je nowe knježeństwo wutworił. (Scherls Bilderdienst, M.)

Italski nadběh f tankami pola Adwy.
Jedyn f prěnich wobrazow wo žurowanjach wojowanjach wo wobsydstwo města Adwy. Italske tanki w nadběhu we wobcežnej krajinje. Kaž žo wosjewja, žu žo runje tute tanki sadwojeli muži fara wupruhowake, tak so žo jim wulki dźěl wupschechow pschipisuje. (Vedo, M.)

Sylla je žo 1 962 061 płaćiwych hłosow wotedała. S nich je žo ja jenotnu liščinu 1 592 604 hłosow a na schešćej litewskich liščinow hromadże 269 457 hłosow wotedało. Potajkim je 81,7 prezentow wolerjow swój hłós ja jenotnu liščinu wotedało.

S tutym wosjewjenjom w Memelskich hamtskich nowinach žu žo wólby do krajneho žesnja skónčnje. Nětko płaćí pjeć dnjow wot dnja wosjewjenja jako cas k wobscženju pschećiwo prawoćeli wólbow. Wyschschi žud dowoli, je-li trjeba wo hórschenjach w běhu 10 dnjow rozsudźić.

Lutherski swětowy konwent w Pariu

Tšeći lutherski swětowy konwent, kiž žo jako hósći franzowskeje lutherskeje zyrkwje wot 13. do 20. oktobra w Pariju wotmě, je žo njedźelu wotewrił. Dowola žo 24 statow na konwencje wobdźělu. Němsku na tutym jednanje nětkosi wotpósłankzy zastupuja.

Njedźelu dopołdnja wotmě žo w zyrkwi žiwjateho Jana zhromadna Boża słužba. Duchowny Bourg f Parija predowasche. Popoldnju profesor Morhead f Newyorka konwent w salach žiwjateho Jana žiwjatowanje wotewri. Zastupjeć franzowskeho lutherstwa, arzybiskop Eidem je Schwedskeje a wotwótłanzaj f Chinu a Indiskeje pozdrowjaze žłowa porećachu. Wotewrjenišći pschednoschi nalesche krajny biskop Meiser f Mnichowa wo žłowje: „Nasscha wěra je dobyła, kiž je žiwet pschewinyła".

Ze Serbow

W **Budyschinje** 15. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

„Kak rad na tebje so, khežka mała!
Dopomnjam, hdyž sym wot maćerje
Słódke spěwać wuknył paćerje
A hdyž wowka je mi bajki bała." Čišinski.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 751, hygrometer plus 5 a thermometer wodnjo 14 stopnjow cžopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer plus 1 a thermometer w nozy 4 stopnjow cžopłoty. Dotal wyschina wjedro w naschich stronach wobknježa. Rjane a wobstajne wjedro pak žo hižo sasso wobžnje. Nad połnóžnym morjom a nad połnóžnej Europu kaž tež nad połnóžnej Italskej leža nižiny a wésće bórzy žuchi powětr rjaneho wjedra sebrěwaju. Tehodła dyrbimy wocžakować, so žo njebjo bórzy sasso pomróčí, so smjemy trochu njewobstajne a k deschczowarthu pothilene wjedro. Sdobom pak nozy njebudża wjazy tak symne, kaž to pozlednje nozy běchu. Sa jutšnjeschi dźeń mamy jenoj žnadne pschemjenjenje wjedra wocžakać. — Jutšnje žridu žłónčko 6,23 hodź. schadźa a žo 5,08 hodź. khowa. Mjezaczas schadźa jutšnje wjeczor 7,32 hodź. a khowa žo pschipołdnju 11,59 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšnjeschi žridu: Hischcze podobne, kaž k nježwołstajnemu wjedru pothilene.**

*

— S techniskich pschičinow žmy wcžera pschikłopu Sserbskich Nowin wuwostajicź dyrbjeli. Podamy tohodła dźensa 8 stronow.

S **Tšjoch Hwězdow.** Njedźelu wokoło 11 hodź. dopołdnja sta žo tu na khžižowanischczu lóžiche wobthadne njesboże. Wosobowy wós f Barlina chžyschce f Kamjenc pschitkadźejo, na Drježdźansko-Budyšku dróhu sawinjeći

Bojomir

abo

sawjedźenje khschesćanstwa we Łužizach.

Spisał J. Chocifzewski.

Sesserbschćisk A. Zemr-Budyschinski.

2] (Pokračowanje.)

Ale wróćiny žo do tamneho dola. Bojomirowy skok sta žo njesbožownje, dokelž kamjeń pod jeho nohomaj žocža žo pomalku hibacź, a Bojomir bě w strasche, so žo wali do hłubiny, z cžimž by na kóždy pad žiwjenje sbył. Wón drje pschimmny žo wopraudźe blišeje skały, ale jenoj na krótki cžas žo wuthowa wot hrožajeho njesboża, dokelž skała, kotrejež bo dźerżeschе, bě jara nahła a hładka. Jenoj někotre wokomiki a Bojomir by žo walił do hłubiny, hdyž by jeho cžełko žo rosrasnyło wo wótre skaline rózki.

„Tak khłosta Bóh žwojich njepschećelow", sawoła měschnik, na kotrehož wobliczu bě widźeć bolosć a hněw. Wón leżeschе pschi tym kamjenju a trjebasche jenoj stworcžić, a tamny kamjeń by f Bojomirom padnył do hłubiny. A hižo posběhny měschnik noty, so by wotstorcžił kamjeń, ale jenoj na khwilku wobtnjejeschе jeho hněw, dokelž jemu stojesche psched wocžomaj wobraz bójskeho Sbóžnika, kotryž na khžižu pschibity a žałostnje krjudowany hischcze žo modlesche sa njepschećelow, prajiżu, so woni njewědźa, schto cžinja. Tak tež bě tutón khschesćijanski měschnik napjelnjeny f bójskeju myślu Sbóžnika, so ma lubowacź njepschećelow a jim dobre cžiniecź, a nježdasche hižo wjazy sahubjenja, ale wumoženja Bojomira. Tohodła sebra žowaze mosy, a wotwjasawschi paš, kotryž wopasowaschе jeho bjedra, cžišnu jedyn konc njepschećelej a druhi pschimmny sam mózne, saprědschi so wo jédnowy sykom. Bojomir njedowěrjeschе žo hischcze měschnikej, a runjeż žo pschimmny f jenej ruku paša, dźerżeschе pak žo hischcze f druheje skały.

„Spěchaj!" sawoła měschnik, „a wumóž žo, dokelž moje mozy žkabnu!"

Bojomir doby pošlednje mozy a chžyschе f pschesważnym skokom bjes pomozy powjasa žo wumóz, ale podarmo běschе jeho napinanje. Dokelž njemóžeschе druhego žebi namakacź, popadże sa powjas, a měschnikej žo radźi, jeho wucžahnyeć f hłubiny. Ale napinanje mozow wša jemu wědomje, a dokelž běschе ranjeny, padże tež kaž bjesmózny na semju.

Bojomir, f hlebiju w ruzy, pschibliżi žo ranjenemu měschnikej, kotryž bjes snamjenja žiwjenja, f krwju poławy, na semi leżeschе. Bojomir žo hewak dołho njerozmyślesche, schto ma cžiniecź, tón krócej pak tola njewědźeschе, schto sapocžecź. Zadajo derjemécže a žwobodu žwojeho luda, hidźeschе khschesćijanow f zyrkej mozu, hdyž měschе jich wutupjenje sa žłoże žwojich rodakow. A wjeczniwi bohojo žadachu sahubjenje khschesćijanow, a wožebje měschnikow. Ale tón měschnik, kotryž hłódy a njemóžny wotporžowaschе se sańadźelenymaj wocžomaj na semi, bě Bojomirej žiwjenje sdźerżał, haczrunjeż bě wón jeho f khoni sranił. Tuto sadżerżenje měschnika sbudźi w Bojomirje najnadobnische sacžuća.

„Nć", pomyślí, „to njeje mózno, so by tutón cžłowjek był khschesćijan, žnano je žo někajka smytka stała, dokelž khschesćijan to njeby cžinił." — Bojomir wotpinu swjesćinu měschnikowu drastu a wuhlada tam cžorny khžiž, kotryž měschnikowa ruka, f krwju womałana, krućeše dźerżeschе. Bojomir sałschehota a sałkchikny, dokelž žo pschežwědči, so bě tutón cžłowjek wopraudźe khschesćijan. A w tont sasschumichu schtomy, kaž na roskas wot bohow, so njeby žo dźeje strachował, dopjelnichu krwawy skutk. A hižo posběhny hlebiju a tola njemóžeschе dosež mozy, so by pschełtoł wutrobno měschnika. Sałsta, jako wonémjeny, a jeho pluza žo mózne hibachu. Skónčnje cžišny hlebiju na bok, a posběhnywschi ruzy k njebjeżam sawoła:

„Swjeczi bohoja, mějece žmilnosć je mnu! Powědźeće mi, schto mam cžiniecź!" — Jeho wutroba bjesche mózneje, a wschelake myśle khžiowachu žo w jeho hłowje. Skónčnje žo rozbudźi, na pokoj wostajicź měschnika, kiž hudźeschе, so też tak, dołstawschi žmjertnu ranu, bórzy wumrje.

Tajku myśl sapschijawschi, poda žo je špěchnej twarcželu domoj. Ale dźiwny njepokoj wobtnjeješche jeho wutrobu. Porokowaschе žebi, cžomu njeje měschnikej žiwjenje wsał, so by pschikrótschił jeho bolosć, ako cžehodła jemu njeje pomozny był. Tuž wróći žo f nowa na to mjesto, hdyž wotpoczowaschе ranjeny měschnik. Bližiwschi žo wuhłyschła žłédowaje žłowa:

„Sbóžnikо! wobaj jemu, jako by wodał žwojim pschižowarjam, wón njewědźeschе, schto cžini."

„Pschi bohach!" sawoła Bojomir, „khschesćijano, twoje skutki cžinja, so njewěm, schto mam žudźicź wo naschej wérje, a kdyma hischcze wěm, schto je dobre a schto sle."

„Jenoj tón, kotryž žłédowe sa naschim Sbóžnikom, wě, schto je dobre a schto sle", praji f cžicha měschnik.

„O, wasch Sbóžnik!", rjekny Bojomir, „kotryž je wam kasał, naš wutupiłej, abo naš njewólnikow sčinieł, dha sawěsćeje njeje wodał mordarjam."

„To je cžinił", wotmołwi měschnik, „dokelž nibdy njeje kasał wucžomnikam, so bychu pohanow sabiwali. Dźicže a wucžeże, to běchu žłowa bójskeho Sbóžnika. O wotaj Božo, cžehodła twoje žłowa njejsu dopjelnjene a wopjelnjene. Sthowaj nóž w nóžnjach, rjekny ty, Sbóžniku, hdyž jedyn f twojich wucžobnikow chžyschе tebje sakrowacź."

„A njeje žnadź na waschich wójnischich khorbach snamjo kschiża?" wopraschа žo Bojomir.

„Ach bohužel tak je, ale wěš mi, to njeje kasał naš Sbóžnik."

Bojomir poklakny žo a wucžahny měschnikej tkok f ruzy, a potom sawoła f radosthnym hłosom:

„Ty njewumrjeješch, khschesćijano, dla tuteje rany."

„Njech je stanje Boža wola", rjekny měschnik, „f wobdoseju wumru, je-li to wola mojeho Sbóžnika. Jemu žym poddany f cžełkom a f duschu na wěcžne."

(Pokračowanje jeschże.)

Ze Serbskeho muzeja

K jutřišemu Maćičnemu dnjej je so naš Serbski muzej khětro nowu a pyšnu drastu wobleki. 40 lět stare šaty a drasty so wupłokachu a wurjedźichu. Wšo je nětko zaso běłe a čiste. Mnoho nowych wěcow so muzeju dari. Ze wšeho nasta cyle nowa — swojorazna wustajeńca. Jutře so k prěnjemu razej pokaza a předstaji. Přińdźe tohodla, lubi serbscy zajimcy, dopodnja w 10 hodź. na wubjerkowe posedźenje do ludowědneho wotrjada. Tam też spóznajeće, zo naš muzej njeje jenož něšto zastarske, wotbyte, ale zo je wón za nas žiwy. Tohodla přidruži so k njemu mała wustajeńca cyle noweho ludoweho wumělstwa. A ta budźe wosebje naš paedagogiski wotrjad zajimować.

Dokelž pak ſ Budyšcina někotre woje jědźechu, chyšće wós ſpěšnje hišćeše dróhu pscheprěkowacź. Pšchi tym pak wós do wjerhanja pšchiidźe a ſajdźe do nadróžneho ſchtoma. Jena ſe ſobuſtajnych wozobow ſebi pšchi tym ramjo wobodrě a wós ſo khětro wobſchkodźi, tak ſo dyrbješe ſo wotwlesć.

S **Dźěžnikez.** Tudomne małokalibrate tšelne towarſtwo ſaſidźenu ſobotu w herbſkej gryſchcze pola towarſcha Pawola Lehmanna derje wopytanu ſhromadźiznu wotmě. Pšchitomnych powitawſchi towarſtwowy pſchedſyda pjekarſki mſchtr Nowak dnjowny porjad cźitaſche.

S **rosprawy** tšeleńſkeho wotrjada wukhađźeſche, ſo je wobhđźelenje pšchi tšeleńjach ſtajnje dobre było. Też wuſpěchi ſu wobkeđźowanja hódne. Se 108 koleſkami je ſebi towarſch Ota Niedrich cźeſcź łětuſcheho towarſtwowego mſchtra wudobył. Towarſch Sejfiet kotryž dotal pokładnik rjadowaſche, ſwoje ſaſtojnſtwo ſłoži, dokelž ſo na druhe měſtno pſcheſydli. Na jeho měſtno powoła ſo Pawoł Domſchta. Hišćeše ſo jđźěli, ſo ſu tšeleńja tóžby ras njedźelu dopołdnja.

S **Hornjeje Hórki.** Snjeſpožiwſchi je ſobotu wječor 1/2 9 hodźin daloko a ſchěroko ſnaty a cźeſcźeny nědbuſchi wobhđźeđźer tudomneho młyna Korla August Mäßling wumrěł. Staŕz, kotryž bě žiło 78 lět, dospił, młyn pſchedawſchi ſe ſwojim ſynom w pódlanſkim twarjenju bydleſche. Hdyž chyšće ſobotu do wſzy dóſcź, po ſkhodach, kotrež do bydlenja wjedu, dele padźe. Njeſpožo ſta ſo mjes 6. a 7. hodźinu. Dwě hodźinje poſdźiſcho bě Mäßling doczerpił. Mäßling je měł wjele pſchecźelow. Pšchežo je ſwólniwy był, ſwoje mozy ſa powſchitkownoſcź faſtajicź. Też w gmejnſtich ſkužbach je dołhe lěta ſtał. Cźeſcź jeho wopomnjeczu.

S **Budeſtez.** Ssobotu wječor w 5. hodźinje ſajđźe dźěłacźer Hänel ſ Wjeleczina, kotryž w Hornjoktnjanſtej ſkale dźěła, na dompuczu do nadróžneho ſchtoma. Wjeswědomneho dowjeſcźu jeho do blížkeho doma. Dr. Marczika i Budeſtez jemu prěnju pomoz poda, hdyž bě ſwjeſcźił, ſo njeje ſnutſka cźeła ſranjeny, da jeho ſ pomozu auta wohnjowoje woboru do jeho bydlenja dowjeſcź.

S **Budeſtez.** Pšchi pſchiležnoſcźi hłownjeho ſwuczowanja wohnjowoje woboru pſchewali ſo ſnkawa w ſawiſnjenju, hdyž k „wohnju“ ſpěchaſche. Wſchitcźy woborniźy kotrěſź na njej ſjedźachu, ſo ſranichu — na dobre ſhožo jenoź leſcźo. Schkoda na ſnkawje njeje pſchejara wulka.

S **Njeđaſchcź.** Naſch młynk je wulke młynſke koło, kotrež je kóždeho nimoduzeho ſe ſwojim kłepotazym ſwukom roſwjeſeliło, wotſtronił, ſo by jo ſ małej turbinu ſaměnił. Tuto džěło bě dołcź wobcźežne. Wulke granitowe kamjenje, do kotrychž bě młynſke koło ſatwarjene, dyrbjachu ſo najprjedy wotſtronicź. Dźěłaczerjo ramo w nozy dźěłachu, ſo njeby młyn trjebał pſchedołho ſtacź.

S **Rachlowa** pola Kubſchicź. Tu pſchiſtajeny rataŕſki pomocznik kruwy na paſtwu cźerjo ſwój cźaſnik ſłubi a njemóžeſche jón njedźiwajo wſcheho pytanja ſaſo namaſacź. Też jena ſłužobna ſłubi dźeń poſdźiſcho ſwój poſſoſany naruczny cźaſnik. Tutón ju pſchi ſběranju běrnow zmyſleſche, tohodła žebi jón wocźini a pokoji jón ſawalenu ſchi wołu, ſ wotkełź je ſo ſłubił.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Hdyž ratař nětko w raſymſkim cźaſu ſa ſwojimi poſlednimi pólnymi pſowami hłada, dyrbi husto doſcź ſe ſrudobu dowidźecźe, ſo ſu hižo druſy njehańbicźiwi ludźo na jeho wobhđźeđźeńſtwje pſchepſchimnili. Najbóle ſo tu ſtawa na kałowych połach, hđźež ſu žebi tucźi ludźo, kiž njeſnaja mjeſu mjes mojim a twojim, na kałowe błóſcźi ſahładali. Kaž ſu to jenemu tudomnemuh urej wſchě khmane błóſcźi potkadnyli, kóždy roſumny cźłowjek dopóſnaſa, ſo ſo tu njejedna wo kradnjenje ſ nuſy, ale ſo tutym ludźom jenoź wo to dźe, ſprawnje ſo ſtaragemu burej na hrube waſchnje ſeſahkóſcź, hdyž ma tola ſur pſchi łětuſchich pólnych wumoſchach ſam ſe ſobu cźiniđ doſcź. Taike njedoczińſtwo ſo najhórje ſaſnđźuje a wyſche toho ſtaji ſo tajki cźłowjek ſam ſwonka ludoweje ſhromadnoſcźe.

S **Kluſicha.** Na tudomnych knježich běrniſchcźach widźimy tu khwilu wulke cźrjódy pilnych ludźi, kiž tam běrny dokopuja. Prója ſo wěſcźe wuplacźi, hdyž widźimy wjeczor ludźi ſ wjeſelym wórzkom domoj khwatacź, mějo na ſwojich woſyſchkach a koleſach polne měrchi nakopanych běrnicźkow. S wutrobu jim wſchitkim tutu dobrotu popſchejemy. Djak a pſchihótnjace ſłužicźa też ſarjadniſtwu knjeſeho kubła, ſo je bjeſdźeńſkym dokopowanje na ſwojich połach ſmóžnikło. Budźe to tutym luźom wulka pomoz pſches ſymu.

Z Khróśće. (Posedźenje gmejnſkich zaſtupjerjow.) Zańdźeny pjatk wječor zwoła wjesnjanoſta Kokla dotalnych zaſtupjerjow gmejny k porjadnemu posedźenju. Jako hłowny dypk tutoho zeńdźenja bě wuznamjenjenje ſykawoweho mišťra k. Hozy. Knjez kowařſki mišťr Pětr Hoza wobſtara tuto čeſtne zaſtojnſtwo hižo přez 25 lět dołho. Prjedy wón prěnjeho mišťra zaſtupowaše a z lěta 1910 bu wón za tuto tak wažne zaſtojnſtwo powołany. Z tym ſu jeho jako ſwědomiteho muža na prawe měſtno poſtajili. Wón ſo ſtajnje zhromadźujo z wjeſnjanoſtu za to ſtaraše, zo ſo předpiſane ſykawowe zwučowanja porjadnje wotměwaju. Jara kruće džeržeše na to, zo při zwučowanjach diſciplina knježeše. Za jeho ſwědomite a ſwěrne zaſtaranje tutoho powołanja přepoda jemu wjeſnjanoſta čeſtny diplom z wěnowanjom: „Bohu čeſći, bližſemu ſkitej“, a wuznamjeni jeho zdobom z đeſtnym titulom gmejnſkeho ſtaršeho. Dale džakowaše ſo jemu wjeſnjanoſta za jeho wulke zaſłužby k lěpšemu cźeje wosady, jemu zbožo přejo k dalšemu ſwěrnemu zaſtojnſtwu. Za tuto poćeſćowanje džakowaše ſo k. Hoza hłuboko hnuty a ſlubi, też do dalšeho přichoda ſwoje cźe mocy za tutu dobru wěcku wěnować. Po tym wozjewi wjeſnjanoſta mjena tych, kotřiž ſu wot wjednistwa NSDAP jako gmejnſcy zaſtupjerjo pomjenowani. Tući knježa ſu: Jurij Skala, hospodaŕ, Jakub Češla, wjesny burſki wjednik, Jurij Šolta, ſkótny lěkaŕ, Pawoł Knopk, dźěłaćeŕ, Michał Šrama, hospodaŕ, Jurij Winger, bur. Wotkhađźacym džakowaše ſo wjeſnjanoſta tohorunja za jich ſwěrne dźěło. Z němſkim poſtrowom na našeho wjednika ſkónči wón na to poſedźenje.

S **Kamjenza.** Saſidźenu ſobotu měſeſche wokrjeſne ſadowe towarſtwo w Kamjenzu w hoſcźenzu k „Lipowej terraſy“ derje wopytanu puczowanſku ſhromadźinu. Pšchedźwyda, wyſchſchi měſchczanſki ſahrodnik Hiſcher, poſtrowi pšchitomnych a powita woſebje pſchedńoſchowarſa rataŕſkeho radu Umhauera ſ Budyſchina, a też najſtarſcheho pšchitomneho ſobuſtawa rataŕſkeho radu Hauffu ſ Kamjenza. Po wojſewjenju dźeńſkeho porjada poda ſo pšchehlad wo towarſtwowej dźěławoſcźi w tutym lěcźe. Pokaſa woſebje na lěpſchiny, kotrež ſu žebi ſobuſtawy pšchi wobhładanju wſchelakich ſadowych ſahrodow wotnjeſe. Nimo toho rosprawjeſche wo nakupjenju roſmjeſcźerne ſada ſa moſchtarſtwo a jeje wupuhowanju. Też na jěbu do móđreho ſo ſpominaſcź a na wjele naſtorkow, kotrež běſche wopyt Hauberez ſchtomownje w Tołkewizach podał. Na to ſo hiſćeše ſdźeliſ, ſo je knježeſtwo, ſo by ſadaŕſtwo podpjerało, hamtſtemu hejtmanſtwu w Kamjenzu ſa nowowobſtajenje ſe ſadowymi ſchtomami 1000 hriwnow pſchepodało. Mumělnjenja na wobhđźelenju tutych lěpſchinow ſo pſchedcźitachu a mója ſo tež kóždy cźaſ pola pſchedńydy wobhładacź. Tute lěpſchiny ſo jenoź tym poſtrěcźeja, kotřiž nětkole najmu 10 adowych ſchtomow abo 5 worjeſchinow ſadźa. Na to měſeſche rataŕſki rada Umhauer pſchednoſchk: „Kajke ſadaŕſtwo nětko je a kajke dyrbjało byćź“. Wutkhađźejo wot naſhonjenja, ſo ſu lěſta nimale wſchě jabłuka cźerwje, poruczeſche naležnje, ſo bychu ſo w naležcu ſchtomy ſ karbolinejom a pſched kźenjom a po nim huſcźiſcho ſ miedźanej arſenowej abo ſchwabłowej arſenowej juſchku pokrjepiće. W pſchemyſlowarſkich ſahrodach w Budyſchinje je ſo cźerwiwoſcź ſadu wſchěch na tute waſchnje ſaſtaranych ſchtomow hacź na 15—20 proz. ſnižiła. Młode ſadowe ſchtomy dyrbja we tutym lěcźe wjele wody doſtacź, dokelž w mokrym ſtejaze ſchtomy pſchi mrúſach w ſnmje ſkerje nječhto wudźerża. Najwjetſchi ſmykł ſo ſ tym cźini, ſo ſo ſchtomy pſchewulko ſadźeja, ſo ſo prawje njewobkřeſuja a tak doſaženo ſmětła njedoſtawaja. Lěpje hacź wurnyće dołcźa wotoko ſchtoma je ſmjelnjenje ſemje ſ pokrjepjenjom ſ roburitom. Wjele lěpje ſo radźi ſadowy ſchtom na polu, hacź na trawniku w ſahrodźe. Lěpkowe wobalti wokoło ſchtomow ſwjaſacź njeſmě ſo nětkole ſabyćź. Sajimawy pſchednoſchk wupjelnjachu rjane ſwětłowobrahy. Pšchi ſcźehowanjez rosmołkmje ſo pokaſa, ſo je pſchednoſchć wulki ſajim ſhobźił. Woſebje ſo na ſchkody pokaſa, kotrež myſche naczinjeja.

S **Mjeſerez.** (Sswinjaze wiki.) Na ſwinjaze wiki pſchihna ſo 321 proſatow a jedyn běhak. Wobkhod bě žiwiſchi hacź ſaſidźeny tydźeń a jenoź małe pſchebytk wołta njepſchedatu. Płacźiſny proſatow pohibowachu ſo wothładaje wot někotrych wumſacźow, mjes 10 a 16 hriwnami.

S **Mortkowa.** Po ſaſnych cźopłych dnjach ſcźehuja ſmne krute nozy. Wcźera a dźeńſa běſche thermometer ſdźěła pod nullu padnył a pſchi tym je wěſo w naſich ſahrodach, ſdźěła też na połach, wulku ſchkodu naczinił. Wſchě kwětti a pózdnje roſtliny w ſahrodkach ſu ſmjerſle. Pſchi wulkim njedoſtatku na pizy ſu tute ſymne nozy ſa ratarja jara njewitane. S tym ſo ſtróſtej też pózdnich naſymſkich pizow doſpołnje ſadźewa.

Z Łužicy

S **Khróſtawy.** (Smužitej dźeſcźi.) Hiſchcze niz 6 lět ſtary Armin Krjeczmaŕ hrajkajo ſ druhimi dźeſcźimi do khětro hłubokeho wjeſneho gmejnſkeho hata padźe. Jeho towarſchejſki, 10lětny Hanſ Burſcha a 9lětny Rainer Dürſel, khwataſchtaj ſwojemu ſe ſmjerczu ju bědźazemu towarſchej na pomoz a pokuſcźeſchtaj jemu dołhu ſynlu hakołu. Mały Krjeczmaŕ mójeſche ſo, hdyž jeho woda na wjeſch pluny, hakoły pſchimnuſcź a ſo tak na brjóh ſcźahnuſcź. Tak běſchtaj hółzaj ſwojemu towarſchej žiwjenje wukhowałoj. Doroſcźeni njeběchu nihđźe w bliſkoſcźi.

S **Wostrowza.** (Cźekłazeho ſłóſtnika ſajeli.) Lubińſkeho wobhđźerſa Oswalda Mocnicźiłka dla ſpytaneho wubrěcźa na rataŕſkim dźěłaczerju pytachu. Na cźekanju ſthowa ſo w dworje w Blumbergu w ſłomje. Tołata też tam jeho namakachu. Hačrunjeſ ſwojim pſheſcźehowarjam hrożeſche, ſo jich ſaſiđźi, ſo poliziji a nekotrym wobhđźerjam poradźi, ſłóſtnika ſajecź a do Wostrowſkeho jaſtwa dowjeſcź.

Se **Zitawy.** (Żeleſny kwaſ.) Żeleſny kwaſ ſwjeczeſche pjatk invalidny rentnaŕ Josef Krawſa ſe ſwojej mandźelſkej. Krawſa je 90 lět ſtary a jeho mandźelſka ſtejt w 87. lěcźe. S mandźelſtwa wuńdźe 8 dźeſcźi, 8 wnucźkow a dwaj prawnucźkaj.

Se **Shorjelza.** (Rubjeźne morđaŕſtwo na Landskrónje.) Ssobotu rano wokoło 8 hodźin ſebi ſuſa žona ſ muſom, kotrehož běſche krótko pſched tym na tudyſchim dwórniſchcźu ſeſnała, na Landskrónu wulecźa. We bliſkoſcźi Bismarckoweje wěże cźiſnyu muſ žonu njenadźijny na ſemju, dajeſche ju a wutorhnu jej ruczku toſchku. Pokradny jej mału brunu móſchničźku. W kotrejž běchu nětkóđe 3 hriwny a wotſtali ſo potom ſpěſchnje. Na pomoz wołaniu žony ſadźewa ſłóſtnik ſ tym, ſo jej hubu ſadźerżowaſche. Pšchi tym jeho žona do porſta kuſnyu. Słóſtnik ſo tałe wopiſuje: Nětkóđe 28 lět ſtary, 168 zm. wulki, bjes kłobuka, cźerwjeno-jaſne włoſy na lewo cźeſcźane, wuſe, dołhe, błęde wobliczo, cźerwjeno-jaſne brjewka, módry wobleć, brune płoczrije, cźerwjeny wja-

Sapſchiſźahanje dźełoweje ſkužby.
kotrych dnjach wotměwa ſo we wſchěch dźělach kraja ſapſchiſźahanje prěnjeho łětnika, kotryž je ſo do dźełoweje ſkužby powołał. (Heinrich Hoffmann, M.)

Łóńčko kwasnych hróńčkow

Susodec hołčka na słěbornym kwasu.

Na tym kwasu słěbornym
Wujo, ćeta, rady sym,
Dokelž waju lubuju
A so z wamaj raduju.

Wjele hodźin, wjele dnjow
Přebyła sym z wamaj jow.
Bóh njech wamaj mytuje
Tule łubosć nadobnje!

Wjele zboža, pokoja
Bóh njech wamaj wobradźa
Tu lět pjećadwaceći,
Hač so słěbro přezłoći!

Potom zaso z radosću
Bych so zešła z wamaj tu
Na kwasu a z hoścemi
W dobrym měrje na zemi.

Naložejtaj derje wšo
Za Boha, za bližšeho!
A Wótc wamaj njebjeski
Z wěčnym kwasom zapłaći.

1934. M. N.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 2 płaći.

sanku ſ běłymi ſmuhami, běły pullover, khód troſchku doprědła ſkhileny. Schtóž móże nětchto wo ſłóſtniku ſdźělicź, njech to cźini najbliſſchej policiji.

Se **Shorjelza.** (Ssmjertne wobkhadne njeſbožo.) Cźežke wobkhadne njeſbožo ſta ſo wczera dopołdnja po 9 hodź. na Rychbachſkej drośy. Koleſarka — młódſchu žonu — hrabny cźežity auto a wjerhnu ju k ſemi. Pſchi tym bě cźežko hłowu zosbi. Hdyž ju do khorownje wjecźechu, je po puczu wumrěła. Mjeno jniſboženeje ſo dowě njemóżeſche kwěrcźicź.

Budyske ſtawniske powěſće

ſ dnja 14. oktobra 1935.

Narodźiła ſe ſo: 10. 10. Franzej Kurtej Drechsler, kriminalnemu wyſchſchemu ſtražmiſchtrej, žyn. — 11. 10. Niemandźelſki žyn. — 12. 10 Waltarjej Franzej Bogenſchneiderej, pomognemu jěſdźerjej, dźowka. — Wumrěła: 13. 10. **Ida Martha** Pſcheſchelowa rodź. Rowaſej, mandźelſka krawza, 39 lět.

Do mandźelſtwa **ſtupichaſ** 14. 10. Jan Werner Schäfer, bankowy pſchiſtajenz, ſ Ernu Hildegartu Ebnerej domjacej dźowku, wobaj w Budyſchinje. — Arwed Kühnman Rudolf Korla Kraenſel, ratař ſ Prěčcźej, ſ Johannu Marju Fugmannej, pomognizu w Budyſchinje.

Poſlednje politiske powěſće

Wuſud pſcheczíwo wyſchſchej Brüggemannej.

W khłoſtańſkim jednanju pſcheczíwo 57lětnej provinzialnej wyſchſchej Hanje Brüggemannej ſ Arnsberga je Barlińſki nakhy ławniſki ſud pónđelu wieczor tónle wuſud wotſtajił.

Wobſtorjena ſo dla ſhromadneho bewiſowego pſcheńdženja k dołhſa 2 lětomaj jaſtwa a 40000 hriwnam pjenježneho khłoſtanja ſaſudźi. Tři měſazy pſchepytowańſkeje jatby ſo jako khłoſtanje wobliczа. Nimo teho ſo narunańſke ſebrańe 40 000 hriwnow a ſoburukowanje zjada ſa pjenježne khłoſtanje, narunańſke ſebrańe a ſudniſke khóſty wutrajі. W tſioch dypkach wobſtórżby ſo jednanje ſaſtajі.

Towařſtwowske powěſtnikі.

Wšěm dowěrnikam Domowiny! Wšěm dowěrnikam ſu ſobuſtawſke khartki naſich ſobuſtawow pſchóſłane z pródſtwu wo rozdźělenje a zdobom wo zběranje pſinoſkow na lěto 1935. Jnezo mjeńſa lićba dowěrnikow je to hač dotal cźiniła. Proſu tohodła znowa wšěch dowěrnikow a pokładnikow ſerbſk. towařſtwow, kotřiž hiſće njejſu z Domowinu dla pſinoſkow wotlićili, zo by ſo to hač do 15. oktobra 1935 ſtało. Narodne dźěło Domowiny ſo hewak na tajke waſnje njetrjebawſi haći, ſtož tola po woli ſprawneho Serba njeje. Pjenjezy njech ſo woteda-

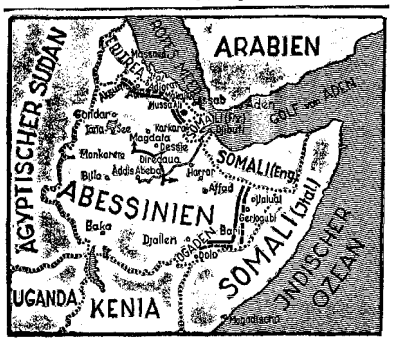
Ras Gugja pſcheſtupił.

Abeſynſki wójnſti wjednik Ras Gugja, ſwak kěžora Haile Selaſſije, je ſ 1500 ludźimi k Italčanam pſcheſchoł a cźże na italſkej ſtronje dale wojowacź. Cźże ſo pjecźa na pſcheczíwneho krała wuwołacź dacź..

(Weltbild, M.)

dźa na pokładnika Domowiny A. Simona, zigarowy wobkhod w Serbskim Domje.

Předsydstwo Domowiny.

Nětčiſchе położenje na bitwiſchćach.

Pſchehladna khartka wo nětčiſchim ſtejniſchcźu wójſkow w Abeſynſkej. Poſbacźne italſke ſtejniſchcźa ſu ſe ſmužkami, abeſynſke ſtejniſchcźa cźorne wońamjenjene. Po ſdacźu Italčanjo nowu offenſiwu pſchihotuja, kotraž ſo w połnozy pſcheczíwo Aksum a Makalle měri. W juhu ſo poſtup na Vari wocźakuje. (Graph. Werkſtätten, M.)

Směſki

„Knjes wucźeř, mózu ſaſo domoj hicź; njeje mi derje.“

„Hdźe bha?“

„Tu w ſchuli!“

*

Wobkhodny wjednik: „Schto ſenoj ſ Pſchikhu njemy. Tónle cźłowjek naſtajnje ſpi.“

Schef: „Tyſtkrće jeho do wotdźeła ſa nóżnu kocźku. A dyrbjał-li ſo nětchto dla jeho ſaſpańoſće hórſchiſej, njeſmi cźe, ſo ſu naſche nózne kocźki tak wubierne, je hižo ſpi napohlad cźłowjeka k ſpanju wabi.“

*

Se ſchule. Je runje grichiſka hodźina. Jkłada ſo cźito, kak konje Patrokla płakaju wo ſwojeho ſabitego knjeſa. Jedyn ſchuler ſo poſmějkuny, dokelž bě jemu žuſod runje jedyn żort powědał. Roshorjeny profeſor jemu pſchiwoła: „Konje płakaja a tón njeſmě tamle ſo ſmějeł“

*

Pſchipitk. Knjes Vrjuchacź ſajimuje ſo ſa wotſtranjenje pſchipitka.

„Kelko wucźini lětny pſchinoſchk?“

„Dwě hriwnje.“

„Tak, chcu radſcho dale pſchipitk dawacź.“

*

Porańeny. „Tak to dale hicź njemóże“, pyri ſo Sedrohnik, hdyž bě wulkadne wokno ſwojeje konkurrenzy widźał. „Tu dyrbi ſo nětchto hacź dotal njewidźaneho ſtacź!“ — Najſajtra lěpi Sahrodnik na ſwoje wulkadne wokno wulki plakat: „Njedajće ſo druhim ſa nóż wodźicź, pſchińdźće radſcho ke mni!“

Hospodarſki rozhlad

Wutoru 15. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,84
1 jendźelski punt	12,185	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80,95	100 franc. frankow	16,375

Barlińſka burſa ſ dnja 14. oktobra. Na ſpocźatku tydźenja bě na akcijowych wikach poměrnje ſłaby wobkhod. Wotpſchedawanja a ſdźerżliwoſć publika dowodźeſchtej k ſpadowanju kurſow hacź do 1½ prozenta. Też kuliſa dźiwajo na tute ſpadowanje wotpſchedawaſche. Powěſće wo wotmyſlenym pſchetorhnjenju jendźelſko-italſkich poćahow ſo tohorunja njeluſbje na burſy wuſtutkowachu. Też na rentowych wikach kurſy wo něſchto mało popuſchćowachu.

Barlińſke žitne wulkowiki. Na Barlińſkich žitnych wulkowiſkach pſchińdźe wobkhod na ſpocźatku tydźenja jenoź pomału do běha a wobroty běchu jara měrne. Dowoſ ſe ſtrony ratařſtwa ſo njeje powjeſtiſchił, dokelž ſdźěła na koninǵentowanych ſnamkach pobrachuje. Napraſchowanje wobſteji ſa pſchenicu, pſchi cźimž wulkomkuny jenoź najſlěpſche družiny kupuja. Sa pizowanſke ſaměry ſo tohorunja pſchi troſchku ſniżenych płacźiſnach kupowaſche. Też rožka ſo w nětkrych wokolinach bóle wobkhedźuje. Naſtorkow ſ mukowych wikow njepſchedałeżſche, dokelž ſo nowe płacźiſny ſa muku hiſchće njeſbu wojſewite. Wowž a jećmjeń ſa pizowanſke ſaměry ſo bjes cźeże ſamełcźiſchtej. Też jećmjeń ſa piwarńe a industriju ſo jenoź ſłabje poſtrowacha, tak ſo też ſa hubjeńſke družiny ſajim wobſtejeſche, ſa kotreż ſo też dobre płacźiſny poſkićichu.

Wčera płacźene w Barlinje zentnaŕ

pſchenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožći M 8: 7,80 hr., M 11: 7,95 hr., — jećmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płacźiny po złotej hriwnje.

	14. 10.	11. 10.		14. 10.	11. 10.
Pšeńca	202,0	202,0	bunv	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jećmjeń now.	209-215	208-214	módre luniny	7,75-8,25	7,75-8,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,20	8,15
ržane	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana ſłoma		
hroch, Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńć. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluški	—	—	jećna „		

Płacźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płacźizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płacźiny rožnoho ſkotu na Drježdźańskich ſkótnych wikach.

14. oktobra 1935 Płacźiny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 228

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rěźneje hódnoſće młode	42
Starše	42
Hewak połnomjaſne, młode	36—42
Starše	—
Mjaſne	—

Byki 130

Młódše mjaſne, najwjetšeje rěźneje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	42
Mjaſne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 828

Młódše połnomjaſne kruwy najwietšeje rěźneje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	40—42
Mjaſne kruwy	33—39
Snadnje wuwite kruwy	23—32
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rěźn. hódnoſće	42
Hewak mjaſne jałojcy	40—42

Wowcy: 906

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	56—60
Srěńe kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	56—60
Mjaſne wowcy	47 50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	41—46

Celata: 776

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	73—75
Srěńe kormjene ćelata wot cyca	65—72
Snadnje, wuwite	55—64
Najšpatniše	50 54

Swinje: 441

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	53
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	53
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	53
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	53
Mjaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	53
Rancy	53

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

An die zum 10. Oktober 1935 fällig gewesenen Umſatzſteuer-Vorauszahlungen der Monats- und Vierteljahreszahler wird öffentlich erinnert. Nach § 1 Abſatz 2 des Steuerſäumnisgeſetzes vom 24. Dezember 1934 (Reichsgeſetzblatt I Seite 1271) iſt bei nicht rechtzeitiger Entrichung der Steuerzahlung mit dem Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuſchlag in Höhe von 2% des Steuerbetrages verwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebſt Säumniszuſchlag vom 16. Oktober 1935 ab durch Zwangsvollſtreckung eingehoben werden. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen laſſen, ſind in die wiederholt angefertigte Liſte der ſäumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Bautzen, am 15. Oktober 1935. **Das Finanzamt.**

Kalmukowe tkaniny
za sukně a jaki na 70 cm šěroke
Flanele
za win poſtejbu na 80 cm šěroke
we wulk. wubjerku
Schaaf

Pjekarſki wučobnik
ſo do **Drježdźan - Plawena** pyta. Zamołwjenja w **kowarni w Drožđżu** pola Pomorc.

Dynamo
za jězdne kola
kiž na kulkach běži, 6 wołtow, z rukowanjom na cyle lětо. **4,— hr.**
Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.
Karbidowe lampy wot 2,75 hr
J. Schieback
w Budyšinje na Mužſkowskej dr. 4

Solowe a ſlidowe ſtrikrwy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonc. Lawskej h. 10

Jězdne pluny
„Blitz“
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Solventne wosebite nědewzaće pyta ſenoj w najlěpšim wobkhodnym dźěle
Budyšina na Bohatej abo Kěžorskej drózy
nowocźasnu
wobkhodnu měſtnoſć
wotnaſcź. **Najeński pjenjez może ſo po přeću zwěſćić.** Poſkicenja z płacźiznu a wulkoſću **měſtnoſće** njech ſo pod **čo. 15** na wudawarńu „Serbskich Nowin“ zapodadźa.

PLAKATY
za towařſtwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja ſpěšnje a tunjo
Dr. J. Cyž ſerbska knihićišćerńa nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

Přiloha k čisłu 241

SERBSKE NOWINY

Wutoru 15. oktobra 1935

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Sleborny mandźelski jubilej.

Pomhaj Bóh! nanko wam, maćerka droha,
Swjećitaj dźensa swój sleborny kwas.
Zbožownaj! strowaj a čilaj staj z Boha —
O kak to wulcyšnje wjeseli nas.
Wutrobny horcy dźak, Božo, Ći damy,
Wot Tebje pobožnej' staršeju mamy;
Tebje žno wuknjechmy w kolebcy znać,
Lubować — wšědny khlěb dźakowni brać.

Dźakowni lubeju staršeju nětko,
Wótče, Ći na dalše poručamy;
Zdźerž jeju hišće nam někotre lětko,
Wšeće też za to Ći dźakowni smy.
Wot Tebje, Knježe, budź jimaj dar kwasny;
Zbožowny příchod, dosć čichi a jasny;
Požohnuj jeju a wotwobroć złe
Z dźěćacej dowěru prosymy Će.

Bratŕa a sotry, nět dale smy rady
Wuzki puć mamy ze staršimaj hić.
Nano a maći! też z Božeje hnady
Móžemy złoćane wěncy raz wić.
Lubować chcemy čas žiwjenja waju.
Zbóžniko, přihotuj we Božim raju
Městačko staršimaj. — Jónu też nas
Přeproš wšěch na wěčny njebjeski kwas.

Jan Hajnca.

Poslednje dny

Kruteho dźěła hladaju ratarjej a jeho pśichiwuśnym do rukow. Bórzy pak žo tej wone mimu a potom źmě hospodać też tróšku na žebje myślićej. Směje žebi dowolićej hodźiłki cźicheho rospominanja wo wšěm dokonjanym dźele, wěnuje Bohu Knjesej na pśenim městnje też we žiwojim domje dźakapołnu myśl, so je jeho dźěło sašo žohnował se žiwojej žiwjatej ruku. Se šamtnej myślu dowěrja ratar też nowy nasymśki wuśtwu seniskej roli. Wón njeje pśecejel wulkeho žiwota, ale jeho luboscź wukhadźa i hłubin duśe k wšchemu temu, schtoż žiwoje mjenuje, schtoż je jemu dowěrjene. Jeho cźicha powaha runje wjedźe jeho k žiu wšcheho wupkoda, śputa jeho zyle hłuboko se jemju na kotrejž žydli, hospodari a žo žiwi cźaž žiwojeho seniskeho dróhowanja. Hdyž žo měšcźańi bórzy wukrjeni i ródneje semje, je žiwoje ludnosće, honjeny se śpěchom postupa techniki a druhich žiwjeńskich pśicinjowu, tak to bura mało mźli, wón wostanje měrny powažeć wšcheho dobreho a kruty žudnik nade wšchem śym, wośanje žiwój po žiwojich wótzow waschnju, kruty schkitać lidu, kiž žiwój mjenuje. Tak je też žerbśki ratar, wjeśnjan śtajnje kruty podłožk žerbśkeho luda. Jeho ródna krej, kiž je žiwjenja kužoł wot generazije ke generazij, wośawa žerbśka, jeho skutk i tym žerbśki, jeho myśl i tym žerbśka. Tola rad žo wobhladuje sa towaršchom žiwojeho runjeca, so by i nim stał w zbuku, so by žo i nim khutnje rosmolwjał, so by jeho też duchownje natwarił. To może jenoj dokonjecj pśecejel, kiž kóždy dźeń do jeho domu pśichkhadźa, pśecejel, kiž žo i nim tehdy rosmolwja, hdyž ma žadosć ja rosmolwu, hdyž ma cźaž ke khutnej a wjeśelej myślí. A tajki pśecejel khodźi skovo sto lět do žerbśkich statkow a śwjeśeli žo tajkeje luboscźe, so mnohi hižo lětdźešatki jeho potneje luboscźe k žebi witaju, jemu kóždy dźeń durje wotewrjeja, haj druhich namołwjeja k bohatemu pśecejelstwu i tutym žerbśkeho ludu najwutšnam-nišchim pśecejelom a duschownym posłudźerjom. A runje pola naschego wjeńeznego luda je tutón pśecejel i domom. S nim žyda pśichi wjecźornym blidźe, žedźi pśiched domecźkom na ławzu, i nim khodźi na žerbśke śwjedźenje, i nim postrowja nowego seńskego putnika, i nim śwjeczi pśichśiła na kwašny, i nim khodźi k lubym śnatym, i nim drohuje po domownej Sužizy, po wótznym kraju, do śwěta i jeho wschelakimi podawšinami, i nim krocźi do Božeho domu a pśichewodźa też ludeho pśecejela pśecejelej abo starschim, abo ludym śnatym, po poślednim puću k pohrjebnišchcźu. Tutón pśecejel zyleho žerbśkeho luda pak mar unje tajku powahu, kaž žerbśti ratař a wjeśnjan, wón korjeni hłuboko w ródnej semi, wón lubuje wšcho, schtoż hódny žym luda lubuje, wón dźakuje žo też na pśenim městnje Bohu za wšcho dobre, wón dźěła njepśechestawajcy za wšcho dobre a hidźi wšcho hubjene, wón je ponižny a njehlada toho, kiž pyta zuje pucje, wón napomina hdyž trjeba a roni kóždemu cźišu luboscź do duśe, wón wobohacja, hdyž samóže se žiwojimi skromnymi mozami bjeze kóždeho ludeho Sserba, młodeho a stareho.

Wy śnajece tuteho źiwórneho pśecejela naschego młodźiny, lubeje macjerki, sprózniweho nana, vowki a dźeda — to žu naśche Sserbśke Nowiny. Wone sašłuża žebi njewobmjesowanu luboscź wschěch Sserbow a njeby w Sserbach po prawom źmělo domu być, w kotrymž nima starosarnicźeneho wschědneho sastupa. Nowiny žu dźensa jenicźke, kiž w macjernej rěcźi wukhadźeja. Ludowi towaršchojo naschego wótcźiny měnja, so je tola žamosrosumliwe, so Sserbśke Nowiny i kóždym měšazom po stach Sserbow sa cźitarjow dobywaju. O kak bychmy žo wjeśeliłi, hdy by naśch lud telko narodneje hordosće měł a to jenicźke, žwoje jenicźke Sserbśke Nowiny podpjerał a w nakładze po tyšacach rosmnožił. Wěmy, so w žerbśkim ludźe hišchcze wulka luboscź korjeni k žiwojemu a tohodla žo nadźijamy, so w pśichodnym měšazu sašo Sserbśke Nowiny nětko, hdyž je pólne bjeło dokonjane, po stach a sašo stach śwérnych pśecejelow dobudu. Pomhajcje wschitcy žobu, so by temu tak było. Skasajcje žebi wschitcy sašo žiwój jenicźki djenik — Sserbśke Nowiny. -ŕ.

Wo rejwańskich zarjadowanjach

Pśichemyślowski hamt města Budyšchina nam pische:

Hdyž žo nětko sašo towaršchne sarjadowanja sapoczinaju, šda žo być trěbne, so žo na sakońšte postajenja wo wotmětcźu rejwańskich sawjeśelenjow dopomina, kiž žu žo po šdacźu hušto sapomnješe.

Sjawne rejwańske sawjeśelenja śmědźa žo jenoj w hoscźenzach wotměcź, kiž žu k tomu postajene, to žu w Budyschinje Króna, Tśeśernja, Albertska šahroda, Tši lipy, Měšcźańska šahroda, Jakny pohlad a hoscźenz „Ke kolpej (Schwan)", potom hišchcze rejwarni Palastowa kofejownja, Kofejownja Hohenzollern a Hauerez cźokmownja. We druhich šalach žu sjawne reje sa wschě pady sakšane. Sjawne rejwańske sawjeśelenja śmědźa žo też jenoj na porjadnych rejwańskich dnjach wotměwacź, to žu w Budyschinje i wšetkimi wunoscźemi njedźele a žrjate dny. Jenoj i wunoscźom a pśichi wožebitych wobstejnoscźach śmědźa žo sjawne reje też na druhim dnju wotměcź.

Njejsjawne rejwańske sawjeśelenja, potajkim sarjadowanja sawrjenych towaršstwow atd., kiž žu i wšetkimi wunoscźemi na wschitkich dnjach dowolene, śmědźa žo nimo horjeka napomnjenych salow hišchcze wotměwacź w Běłym konju, Gudźij hotelu, Keheleŕni, Sozieteze, Kolpingskim domje, Piwarńskej šahrodźe, Karolinej šahrodźe a Łušajji.

Hušto žu ludźo w dwěle, schto je sjawne sarjadowanje a schto nic. Hdyž jene sjednoscźenstwo, wotdźělenje atd. sjawnje w nowinach, na plakatach, na ruckanych zedźelkach atd. zyle powschitkownje, ako hdyž „pśecejelow a popśewacźelow" pśeprošuje, hdyž potajkim wožebje njewopraji, so žo wo sarjadowanje sawrjeneho towaršstwa jedna, potom sarjaduje wone sjawne rejwańske sawjeśelenje. To šame płaći, hdyž žo pśeprošenja na koło wožobow wupósćelu, kiž je pomérnje k wulkosći pśeprošowanego sjednoscźenstwa jara wobšćerne. Też hdyž maju žobustawy jeneho towaršstwa prawo, po žwojim dobrosćacju pśeprošenja wupósłacź, jedna žo wo sjawne rejwańske ja-

Njech je žiwa reserva . . .

Wjeśele w tutych dnjach, w kotrychž žo dźél wojakow jako reserwistojo puśchcźa, w kasarnach śpěwy reserwistow klincźa. Kaž pśedy cźahnu reserwiscźa, w ruzy kij reserwisty, do žwojeje domisny. (Weltbild, M.)

Zboże w studni

W Nětdźeźach běschtaj buraj, Jokuschi rěkasche jedyn, Duncej druhi. Jeju kuble leżeschtaj tak daloko rózno, kaž mózesch ś kamjenjom cźišćmyć. Mózejschtaj jedyn na druheo sawołacź. Ale to žo njesta, hižo lětdźešatki dołho niz.

Muźej běschtaj w njepscheceślišwje žiwaj a sa to wobstejesche widźomny pomnik: Hdźej jeju pola pśichi puću mjesowachu, běchu jeju pśiedowniźo studnju wurychli, kotruž wobluk ś pěstowza a drjewjanu natwar debjesche. Drjewo bě dobjerjane, a nětcźischej wobběderjej žej ani njepomyślischtaj, ju swuporjedźicź. Tak hnijachu hrady dale, dóniž jenoho dnja rjecźaš a kolešo wjazy dobžerjecź njemóžachu. Poślednje drjewjane śtyki wotewsa žej wjeśna młodźina sa žwoje hry. Nětko sapadowasche studnja pśheżo bóle, wichóń njerjad ś pola a drohi mjetachu do njeje. Hižo bě hacź na nékotre metry polna, a dwanacźelétny Duncźej hólc mózesche žej bjes wulkeje próży wulicźicź, sa kajki cźaž budźe ś cźaprom a prašćotom wupjelnjena.

Jeneho dnja pśichběža hólcźej rosbórjeny do dwora: „Jokuschej Hektor je naschu wulku tóčźu do studnje wuhnał a nětko njemózetaj wobaj won!" Khětśe běżesche Duncźej najstarschi, Bjarnat, so by pžej je śtudnje dowombał. Kóčźka hižo žej žama pomhacź wě a ś njeje wulešе.

Ale mózesche kažkuli wabicź, Hektor žo wschém pśichłosanjam a wabjenjam sapórwdźi. Drapasche a mórdźesche a hrjebasche w cźapru, pod kotruž bě žo kóčźka śkowała. Tuž dyrbjesche Bjarnat žam do studnje skócźicź a pśa ś dźěry wucźahnyć. A hdyž žo sa tóčźu wobladowasche, wěkat łwdźiwnje sakchicźa. Hrabny sa stoćzatkom a wucźahny jo sa deśku; to dźěn śpka tóčźa njebě, ale tschepotay karnik, kiž nygaje pódła njeje śtejesche, a hladasche pśheś nju do Jokuschej dwora. Spodźiwne myśle kopjachu žo w nim a śtrachocźiwje doda: „Ma-li to być!"

„Nó, potajkim!" žo Marja radowasche. Wona na nanowe pśichtołowanje hakle dołho njeczakasche: „Tuž pśichindźeje bha njedźelu k nam ź wobjedu!"

Schto mózesche starý Jokuschi k tomu praji? Sabórcja jenoj mjelcźo a wotenđe ź karnikom, še pśam a dźowku. Ale potom jeho sašo tón hordy duch hrabny, wobwrócźi žo hišchcze ras sawoławschi: „Ale to cźi praju, Duncźo, wschitko wostanje kaž je bylo!"

„To bych žej też ja wuprožył!" pschindźe naspjet.

Pśichidnu njedźelu woblecźe žo Duncź žwoju cźornu šuknju, staji žebi wuzki klobuk a tykny nécźto do žwojich schérokich porcźmow.

„To njebudźe twja žadyn pohrjeb!" prajesche žo dźiwajo jeho hólz.

„Sso wé, budźe pohrjeb!" snapschecźiwi starý wažnje.

Tak bjeschtaj wobaj do Jokuschej dwora. Tón bě cźitły wumjecźeny kaž žwjedźeński dźeń. Pśched khěžu wozcakowasche jeju starý a krocźesche pśhed nimaj do domskeho.

„Njemyślitaj žebi, so njewém, schto tu śtuscha", prajesche potom a wša ś rózkowneho khamora błeschku ś nékotrymi schkleńzami.

„Tuž na strowje!" pschipij jimaj a Duncźaj jemu wotpjeschtaj."

„Wšcho, schtoż je prawje", wuźuny žo khwalbne žlowo, „Wšasch wischnjowy je dobry!"

Nétko nośchesche burowka na blido.

„Menju, jedyn karnik je pschemaku sa tajkich tśioch śrjśtnych ludźi a tuž mnohich, nejschto źwintajcźho najprjedy budźe derje cźinić." Stazi pjeczene plejo na blido a

Duncź śhladowasche rosmyśleny na Marju a žwojeho hólza, kiž nygaje pódła njeje śtejesche, a hladasche pśheś nju do Jokuschej dwora. Spodźiwne myśle kopjachu žo w nim a śtrachocźiwje doda: „Ma-li to być!"

„Nó, potajkim!" žo Marja radowasche. Wona na nanowe pśichtołowanje hakle dołho njeczakasche: „Tuž pśichindźeje bha njedźelu k nam ź wobjedu!"

Schto mózesche starý Jokuschi k tomu praji? Sabórcja jenoj mjelcźo a wotenđe ź karnikom, še pśam a dźowku. Ale potom jeho sašo tón hordy duch hrabny, wobwrócźi žo hišchcze ras sawoławschi: „Ale to cźi praju, Duncźo, wschitko wostanje kaž je bylo!"

„To bych žej też ja wuprožył!" pschindźe naspjet.

Pśichidnu njedźelu woblecźe žo Duncź žwoju cźornu šuknju, staji žebi wuzki klobuk a tykny nécźto do žwojich schérokich porcźmow.

„To njebudźe twja žadyn pohrjeb!" prajesche žo dźiwajo jeho hólz.

„Sso wé, budźe pohrjeb!" snapschecźiwi starý wažnje.

Tak bjeschtaj wobaj do Jokuschej dwora. Tón bě cźitły wumjecźeny kaž žwjedźeński dźeń. Pśched khěžu wozcakowasche jeju starý a krocźesche pśhed nimaj do domskeho.

„Njemyślitaj žebi, so njewém, schto tu śtuscha", prajesche potom a wša ś rózkowneho khamora błeschku ś nékotrymi schkleńzami.

„Tuž na strowje!" pschipij jimaj a Duncźaj jemu wotpjeschtaj."

„Wšcho, schtoż je prawje", wuźuny žo khwalbne žlowo, „Wšasch wischnjowy je dobry!"

Nétko nośchesche burowka na blido.

„Menju, jedyn karnik je pschemaku sa tajkich tśioch śrjśtnych ludźi a tuž mnohich, nejschto źwintajcźho najprjedy budźe derje cźinić." Stazi pjeczene plejo na blido a

wjeżelenje. Też tehdy, hdyż je wobdźělenje na tak mjenowanym towarstwowskim sawjeżelenju kóždemu po sapkaczenju sastupneho pjenjesa, rejwańskeho pjenjesa a žiwjeńskeho pschinoschka dowolene, je sawjeżelenje sjawne. Towarstwowske sawjeżelenje je zyle porschikkowne potom sjawne, hdyż je liczba wobdźělnikow wjele wjetscha hacz towarstwowych hobustawow, hdyż potajkim na pschikład, każ je žo stalo, sjednoczenstwo 20 hobustawow we wschěch mětnoscach Kehelskne towarstwowe sawjeżelenje wotměje a na njo někotre sta hosczi wocakuje. Tehorunja dyrbi žo wo sjawnym sawjeżelenju rěczeć, hdyż je sarjadowaze sjednoczenstwo tak wulke, so wulki dźěl wobydlerstwa wobžahuje.

Hdyž chce jene sjednoczenstwo atd. sjawne rejwańske sawjeżelenje wotměć, może wono to jenoż w sali cźinicź, kiž je sa sjawne rejwańske sawjeżelenja dowolena, a to na porjadnym rejwańskim dnju. Wono pak to njeznje sjowonka tuteho wobluka a pschede wschěm w salach pschewjesecź, kiž maju jenoż dowolnosć k sarjadowanju njesjawnych rejwańskich sawjeżelenjow. Wuwsaczja tu sakonišzy njesju dowolene.

Tola wschak žo pschecźiwo tutomu postajenju wjele hrěschi, a hdyž wyschnosć, kaž je to jeje winowatosć, sakrocźi, potom žo nawjedowarjo sjednoczenstwow, wotdźělenjow atd. na to powolaju, so žu hižo wjele wudawkow sa pscheproschenja, wosjerjenja atd. měli a nimaju husto srosumjenja sa to, so je nusne sakonšte postajenja pschewjesecź. Też někotši mězicźelo salow žu skomdźili, wuhotowarjow sawjeżelenja hižo pschi skasanju sale na njedowolene sarjadowanje pokasacź, najskerje tohodla, so žebi njebychu saplužbu pschepuschczili. Pschezo pak žo njehodźi, so žo wyschnosć pschezo sapo psched hotowe wězy staja a žo nusuje, njesakonšte wězy cźerpicź.

W pschichodze njebudże žo nichtó móz wjazy na to powolacź, so sakonšte postajenja njeje znał, hdyż my, każ je nascha winowatosć, tutym postajenjam k rjowjenu prawu dopomhamy. Pschemyslski hamt na radnizy w 2. poschodze rad z radu a wujazunjenjom poskužuje.

8 mežazow stare dźěczo na tragiske waschnje wo žiwjenje shubiło.

Na tragiske waschnje je schtiwórk 8 mežacne dźěczo na Rychbachskej drohi w Shorjelzu hydlazeju starschiznu zmjecrź poczežepiło. Dźěczazy wós, kotryž na khodniku stejesche, pohibowasche žo z wětrom sastorzeny na stronu do makeho hata. Wós žo pschewali a dźěczo žo w nitkej wodze satepi.

Emdenski parnik w bliskosczi Doggerbanki žo podnuri. 15 łódźnikow žo satepiło.

W nozy k pjatkej je žo na Doggerbanzy w Poknižnym morju Emdenska łódź „AE 117“ pschi cźežkim wicharu podnurila. Najkerje žu wschě wobžadzyne wobozby pschi tym žiwjenje pschižadźili. Podnurjeny parnik je 16 abo 17 muži na łódźi měł. Dwěmaj z nich je žo poradźiło, žo na Embenski parnik wukhowacź, jedyn je duzy po pucźu wumrěł, druhi Schoonhoven je žo do Emdena strowy wrócźił.

Kak žo hriby žuscha.

Hrib žo niz jenoż cžerstwy pschiprawi, ale žo też žuscheji, so by w symje žo jako wubjerna korzenina do pjeczenja atd. wužił. Hrib móże žo pak na štónzu pak w kachlach abo też w pjezu žuscheci. Make hribiki žo pschi tym na nitku stykaja a žo pschi kachlach powěšnu, mjes tym so žo wjetsche hriby rozrězaja a na běłu papjeru (niz na tykanzowe blichi) połoža. Tak žo potom pak w štónzu pak z pomozu cźopłoty w pjezu abo kachlach žuscha. Ssuschene hriby žo potom w schkleńzach abo w papjerowych dutkach khowaja. Psched wužiczom žo do siwkeje wody nameczja abo žo do procha rosmjatu a k jusckkam pschidawaju.

Nowe rosdźělenje diezejow w Cźeskošlowakiej.

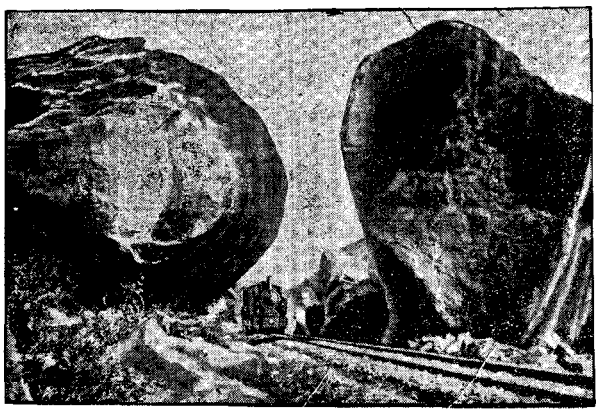
Nowy japoschtolski nuncius w Prazy monsignore Ritter jutsche do Prahi pschijědże. Nuncius pschinjese bamžowsku bullu žobu, w kotrejž na sakładze rěczenja žo zwjatocžnje nowe biskopske diezejy w Cźeskošlowakiej postaja.

Nesbuchnjenje na motorskej łódźi.

Na žowjesko-ruskej motorskej łódźi „Worochilow“ sta žo žobotu pschipołdnju króžko po 1 hodźinje pola Norderneya cźežek resbuchnjenje w maschinowej mětnoscźi, pschi kotrymž žo někotre wožobny khětro skaliču. Na SOS wołanje pschikhwata z Newyorka do Hamburga jědźaza amerikanska łódź „President Roosevelt“ na pomoz a pschewsa 4 wožobu wobžadki, kiž běchu žo cźežko wopaliłe. Trut sy wožoby žu po pucźu do Hamburga wumrěle. Ssowjetskoruski parnik „Beresina“ a druhe łódźe žu na městno njesbožja doješe, so bychu jemu pomoz posticźile. Motorska łódź je 3907 tunow wulka a natwari žo w lěcze 1924.

Sjednoczenje němskich evangelskich zyrkwjow Italiji, Awstriskeje, Cźeskošlowakskeje a Juhošlowjanskeje.

Sajtupjerjo němskich evangelskich zyrkwjow w Italskej, Awstriskej, Cźeskošlowakskej a Juhošlowjanskej wotměchu we Winje pošedženje, hdyž sceźehowaze wobsamknychu: Ssebi wědomi žwojeje samotwitosce psched Bohom a wuskeje swjasanosce mjes žobu we wěrje a wožnužde, žu žo wjednizy evangelskich zyrkwjow Italskeje, Awstriskeje, Cźeskošlowakskeje a Juhošlowjanskeje k dźěłowemu zhromadženstwu swjasake, so bychu wschě nusne krocźele k sawěsczenju žwojeho wobstacha a snutskowneho skrucźenja w najwužschim hromadźestkowanju pschewjedle. Dopósnawschi wulki wusnam połneho roswicza nabožnych a kulturu tworjazych mocow evangelskeho ducha, maja mjenowane zyrkwinske wjednistwa za žwoju winowatosć, so we wuwjedženju kajkeje khłuzby we wobtuku cźłowjeskeje towarschnosce a statow, ke kotrymž pschiskuschcja, žo wschě dowolene sakonšte srědki k tomu wužiju. Chzedża wosebje tute zyrkwje kedźbliwje sceźehowacź a pschecźiwo sadźewam abo wohrožejam protestantizma w tutych europiskich krajach solidarnje wustupowacź. Budża wobsebje zhromadne sajimy evangelskeho kschescźanstwa mjenowanych statow psched wulkimi zyrkwinskimi zwětownymi swjatkami, ake też psched zwětownym zwědomjom sastupowacź.

Jelesniza, kotraž italski postup podpjerne.

Najwažnischi nadawk pschi italskim sastupanju wójska pschecźiwo Abeżynskej pschipaduje jelesnizy w Eritreji, kotraž pschistawne město Massaua z błownym městom Admara swjasuje a kotraž je jenicžka jelesniza w koloniji. Pschi dołhosczi 122 kilom. dyrbi wyschinu 2400 metrow wyšoku dozpěcź. Na wobrazu widźimy romantisku krajinu, psches kotruž jelesniza jěsdźi. (Presse Bildzentrale, M.)

Zapomnjena wjes

Pola sarjadnischich wyschnoscźow w Parisu tele dny list dóndże, kotryž wot jeneho sastojnika k druhemu ležeše, dokelž kóždy z ramjenjomaj scźahuje tak prawje njewědźeše, z wotkel pismo pschindże. Se Santans? Hdże dha dyrbjesche město tuteho mjena w Franzowskej ležecź?! Hdyž jo skónczne rossudźichu, list wocźinicź, na tuto praschenje dosć jasne wotmolwu dostachu. Měschczanosta městaczka žo mjenujcy wobeżežujo pola zentralneh sarjadnistwa pschecźiwo temu wustupowasche, so žu na jeho gmejnu hižo psches połsta lět po sdaczu dospołnje sahyli.

W běhu pozlednjeje połojzy lětstotka njeběchu-li žo wyschnoscże w Parisu zenje wo Santans staraże; mjes pižnami njeżju ani jenicžke akty, kotrež žo z tutym městaczkom we wožebitym sabéranju, a njeby-li w Franzowskej powschitkownych wokolnych dopižow było, potom wobydlerjo w Santans ani njebychu wědźeli, so žu franzowszy staczenjo. Zenje njeje žo wokrjeżny bohot abo jedyn z jeho sastupjerjow prózy podcźišnyłoj, jónu do Santansa pschicźicź a žo wo staroscźach a pschecźach jeho wobydlerstwa wobhonicź, kotreż je stónczne runje tak derje franzowske, każ słowtni krajenjo też.

Tak je stara zyrkej, kotraž je 16. lětstotka pothadża, hižo dospołnje rospadała, wohnjowa zynkawa pak zacźišcźacź ludża, jako by z cźaża wulkeje lišeńzy pothadźała. W hamtiskej jiwe měschczanosty hischcże wobras presidenta Carnota wisa, kotryž žo w lěcze 1894 wumrě.

Schcźipaty list měschczanosty z pschispomnjenjom stónca: „Praschам žo, hacz njeżżym pod tutymi wobstejnoscźemi w pschichodze winowaty, na naż složene wokolne dopižy liftynoscherjej z pschispomnjenjom wrócźiz: W Franzowskej njesnate!“ j.

Přilopk

Zyrkwinskich paduchow sajeli.

Frankfurtska polizija je někotrych młodych ludźi sajała, hdyž spytachu pola jeneho starožitnoscźerja poscźane zyrkwinske žudobja pschedacź. Polizija ma sa to, so potradnjene wězy z jeneje katolskeje zyrkwje we wokolinje Frankobroda pokhadźeja, z wotkelž pak dotal njeje wobkrožby dóschło. Sajezi młodźi ludźo žu, każ žo šwjeczi, w pozlednim cźasu huscźišcho z cźežkim autom na wězy jěsdźili, so bychu tam wschelake njeskutki wuwjedli.

8 mežazow stare dźěczo na tragiske waschnje wo žiwjenje shubiło.

Na tragiske waschnje je schtiwórk 8 mežacne dźěczo na Rychbachskej drohi w Shorjelzu hydlazeju starschiznu zmjecrź poczežepiło. Dźěczazy wós, kotryž na khodniku stejesche, pohibowasche žo z wětrom sastorzeny na stronu do makeho hata. Wós žo pschewali a dźěczo žo w nitkej wodze satepi.

Emdenski parnik w bliskosczi Doggerbanki žo podnuri. 15 łódźnikow žo satepiło.

W nozy k pjatkej je žo na Doggerbanzy w Poknižnym morju Emdenska łódź „AE 117“ pschi cźežkim wicharu podnurila. Najkerje žu wschě wobžadzyne wobozby pschi tym žiwjenje pschižadźili. Podnurjeny parnik je 16 abo 17 muži na łódźi měł. Dwěmaj z nich je žo poradźiło, žo na Embenski parnik wukhowacź, jedyn je duzy po pucźu wumrěł, druhi Schoonhoven je žo do Emdena strowy wrócźił.

Kak žo hriby žuscha.

Hrib žo niz jenoż cžerstwy pschipraji, ale žo też žuscheji, so by w symje žo jako wubjerna korzenina do pjeczenja atd. wužił. Hrib móże žo pak na štónzu pak w kachlach abo też w pjezu žuscheci. Make hribiki žo pschi tym na nitku stykaja a žo pschi kachlach powěšnu, mjes tym so žo wjetsche hriby rozrězaja a na běłu papjeru (niz na tykanzowe blichi) połoža. Tak žo potom pak w štónzu pak z pomozu cźopłoty w pjezu abo kachlach žuscha. Ssuschene hriby žo potom w schkleńzach abo w papjerowych dutkach khowaja. Psched wužiczom žo do siwkeje wody nameczja abo žo do procha rosmjatu a k jusckkam pschidawaju.

Nowe rosdźělenje diezejow w Cźeskošlowakiej.

Nowy japoschtolski nuncius w Prazy monsignore Ritter jutsche do Prahi pschijědże. Nuncius pschinjese bamžowsku bullu žobu, w kotrejž na sakładze rěczenja žo zwjatocžnje nowe biskopske diezejy w Cźeskošlowakiej postaja.

Nesbuchnjenje na motorskej łódźi.

Na žowjesko-ruskej motorskej łódźi „Worochilow“ sta žo žobotu pschipołdnju króžko po 1 hodźinje pola Norderneya cźežek resbuchnjenje w maschinowej mětnoscźi, pschi kotrymž žo někotre wožobny khětro skaliču. Na SOS wołanje pschikhwata z Newyorka do Hamburga jědźaza amerikanska łódź „President Roosevelt“ na pomoz a pschewsa 4 wožobu wobžadki, kiž běchu žo cźežko wopaliłe. Trut sy wožoby žu po pucźu do Hamburga wumrěle. Ssowjetskoruski parnik „Beresina“ a druhe łódźe žu na městno njesbožja doješe, so bychu jemu pomoz posticźile. Motorska łódź je 3907 tunow wulka a natwari žo w lěcze 1924.

Sjednoczenje němskich evangelskich zyrkwjow Italiji, Awstriskeje, Cźeskošlowakskeje a Juhošlowjanskeje.

Sajtupjerjo němskich evangelskich zyrkwjow w Italskej, Awstriskej, Cźeskošlowakskej a Juhošlowjanskej wotměchu we Winje pošedženje, hdyž scźehowaze wobsamknychu: Ssebi wědomi žwojeje samotwitosce psched Bohom a wuskeje swjasanosce mjes žobu we wěrje a wožnužde, žu žo wjednizy evangelskich zyrkwjow Italskeje, Awstriskeje, Cźeskošlowakskeje a Juhošlowjanskeje k dźěłowemu zhromadženstwu swjasake, so bychu wschě nusne krocźele k sawěsczenju žwojeho wobstacha a snutskowneho skrucźenja w najwužschim hromadźestkowanju pschewjedle. Dopósnawschi wulki wusnam połneho roswicza nabožnych a kulturu tworjazych mocow evangelskeho ducha, maja mjenowane zyrkwinske wjednistwa za žwoju winowatosć, so we wuwjedženju kajkeje khłuzby we wobtuku cźłowjeskeje towarschnosce a statow, ke kotrymž pschiskuschcja, žo wschě dowolene sakonšte srědki k tomu wužiju. Chzedża wosebje tute zyrkwje kedźbliwje scźehowacź a pschecźiwo sadźewam abo wohrožejam protestantizma w tutych europiskich krajach solidarnje wustupowacź. Budża wobsebje zhromadne sajimy evangelskeho kschescźanstwa mjenowanych statow psched wulkimi zyrkwinskimi zwětownymi swjatkami, ake też psched zwětownym zwědomjom sastupowacź.

Na bitwischczu psched Adun.

Bitwischczo, na kotrymž žo hižo psched 40 lětami a też někto sajo kwawne bitwy mjes Italcźanami a Abeżynjanami bijachu. Město Adua žame leži na hórzy podobnje teražn žo posbehuje. Powěda žo, so žu Abeżynjenjo w lěcze 1896 Italcźanow na pomalustupazej horje horje honili a na to na nahlej druhej stronje do hłubiny storczili. W tutej bitwje shubi tehdy 16 000 Italcźanow žwoje žiwjenje. (New York Times, M.)

Južoślowjańska zmudowjena kralowa wo Marsejlu zamordowana.

Kralowa Alexandra, kralowa Marja,

jako privatna wobkórbniza w Marseillešim attentatowym prozeßu wróčo stupi. Kralowa Marja je Pawołej Boncourej jako zastupjerjej privatneje skórby w Marseillešim attentatowym prozeßu pißmo pópßkała, w kotrymž žada, so by žo jejna privatna skórba njepschewjedła. We žwojim cžasu bě privatnu skórbu zapodała, dokelž jenož na tuto waschnje je mózno było, potne změtło do tutoho njesłutka mjesynarodneho terrora pschinjesć. Dźenża pak je pschepytowanje, kotrež je Pawoł Boncour na jeje žadanje pola franzowskich wyschnoscow pschetórčił, žbožownje dokónčene, a wuzjedźi dołheho a cžežkeho jednanja žu žo z wotpokasanjom wschěch wobcžežowanjow wschěch wobstkožonych je strony najwyschscheho žudnistkeho dwora dokónčnje zmješčite. Kralowa pschewostaji tohodla wscho dalsche z dowěru franzowskim žudam, wožebje dokelž nochze žwoju wěz wot wězny franzowskeje dźělicz.

Loże žwobodnych murjerjow w Turkowskej žo zakazane.

Knježeństwo je wczera wschě loże žwobodnych murjerjow w Turkowskej zakazało. Městnoscže wschěch Stambulskich ložow žu žo policajski zamkte. Mjes nimi běsche 20 turkowskich, někotre židowske, jena franzowska a jena grichiska. Sakas žo z tym wosprawni, so wobstacže organisazije nimo knježeństwoweje strony njeje pschiskluchne. Nimo toho njedadža žo swiski z wukrajom kontrolowacz.

50 morwych a 300 cježkofranjenych pschi semjerjenju w zentralnej Asiji.

Na žowjetisko-ruskej afghanskej mjezy je žo zakostne semjerjeje stało, pschi kotrymž po dotalnych powěrcach nětko 50 ludźi žwoje žiwjenje pschipadźi a 300 žo zrani. Sowjetskoruska telegrafowa agentura je Stalinobada, je hłowneho města žowjetskeje republiki Tadžikastana w juhu ruskeho Turkestana, wosjewja, so je žo pschirodna katastrofa hižo we 8 hodźinach 8. oktobra stała. Se žrjedźischcom rzenja je była Towilska dorinka hórska krajina, hdyž je žo zakostne sapuscženje nacziniło. Telegrafiske sjednocenja z tutej krajinu su pschetorhnjene, so powěsce wo cježkim njeszbožu jenož pomału pschikhadźeja. Wotwalene staj žu někotre hórske wězy dospołnje wupuscžile.

Radio

Sdźeń 16. oktobra žo ßłyschk.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.30 wjeßety rańschi konzert. 11.30 za žony. 11.40 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosce. 16 popołdnischi konzert. 20.45 němska protyka.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 5.50 za burow. 6.30 rańschi konzert. 9 za žony. 11.45 za burow. 12 pschipołdnischa hudźba. 16 komorna hudźba. 18.30 pißany konzert.

Hischcze wažne z dnjowego programma. Barlin: 20.45 zabawny konzert. Köln: 20.45 hodźina wojakow. Stuttgart: 21 hudźba z italskeje Schwizy. Mnichow: 20.45 konzert. Win: 20.05 z operettow. Warschawa: 21 Chopinowy konzert. Praha: 20.05 symfonistki konzert.

Budyske stawniske powěsće

sobotu, 12. oktobra 1935.

Narodźił je ße: 10. 10. Korli Willijej Gonschorkej, elektromontérej, žyn.

Wumrěł: 11. 10. Korla Robert Langa, modellowy blidař, 79 lět.

Do manželskeho stupicha: Willi Herbert Geißler, drogišt w Shorjelu, se Charlottu Johannu Luisu Reinerez, wothladarku dźěći w Budyschinje. — Eberhart Helmut Knecht, pucžowanski inspektor w Biskopizach, z Hildegartu Gertrudu Lindnerez, pomocznej pißarku w Budyschinje. — Ota Herbert Morgenstern, samkař, z Gertrudu Hilžbjetu Zurez, pomocznizu, wobaj w Budyschinje.

— Willi Herbert Forkel, tapezěrař w Budyschinj, z Lidiu Kathu Lehnerez, pschedawarku w Sčijezach. — Korla Julius Christiansen, cžełła, z Hanu Marju Jeremiaßez, domjazej holzu, wobaj w Budyschinje. — Eitel Jurij Höhlrenz, wojnař w Budyschinje, z Emmu Helenu Kralowez, hospoßu w Pßowjach p. Budyschina. — Měrcžin Gerhard Lehmann, studijny rada w Budyschinje, z Johannu Marhatu Mephez, mumělskej rjemjeßlnizu w Cžisenbergu. — Bruno Arthur Arnold, konditor, z Hanu dźěl. Jungwirthez rodź. Seligerez, fabrikskej dźěłaczeńku, wobaj w Budyschinje. — Alfred Erich Gründer, podfeldwebel w Gotha z Marthu Ilsu Kalichej, schwalcžu, w Budyschinje. — Emil Rudolf Schuster, pschekupz w Cžornych Nošlizach, z Emmu Marju Augustu Probßez, domjazej bjowzu w Budyschinje. — Pawoł Erich Khěžnik, kenzliski pschistajeny, z Elsu Eriku Opitzez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Korla Ota Bjedrich Köhler, ječlař, z Marju Hilžbjetu Junkerez, domjazej pschistajenej, wobaj w Budyschinje.

Směški

Pětr, kiž w tśeśej rjadowni na gymnasiju ječi, pschidźe domoj. „Nano, dopomnischo žo hischcze, kak žu w tśeśej rjadowni ječdźo wostach?" — Nan bórzi mjerzazy do brody: „Sso wě, žo wě." Pětrej žo mjeswocžo błyschcži: „Spodźiwnje — kak žo tola wschitko w žwěcze wospjetuje!"

*

Kritika. „Nó, Minna, kak žo Wam vasa lubi, kotruž je mi mój muž k mojim narodninam darił?" — „Zole derje. Tola mam-li prawdu rjez, mi žu hižo zjeńsche a drózsche z rukow padźe."

Z dźěławeho ludu

Łowarstwowski dowěstnik

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź" a „Ha jěł je hólčik" wukimy jako třeći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda" (čo. 23 we Wulkej lubości na str. 49).

Drježdźany. Stawiznisko-starožitnostny wotrjad Maćicy Serbskeje změje srjedu, 16. oktobra, dopołdnja w 10 hodź. posedźenje z přednoškom w Serbskim Domje. Sobustawy a hosći přeprošuje dr. Wjacsławk, předsyda.

Hudźbny wotrjad M. S. ma srjedu, 16. t. m. dop. ½12 hač 12 hodź. w Serbskim Domje horka posedźenje. Thema: a) Nětčiši staw našeje hudźbneje kultury. b) Typiski naš ludowy spěw. Referent podpisany. Hosćo lubje witani. Bj. Krawc, předsyda.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 20. oktobra zhromadny wulkt z kołami do Łaza a jeje wokoliny. Wotjědźemy w 11 hodź. wot Mjenec. Wječor ½8 hodź. je na to měšačna zhromadźizna pola Šěcec. Wo bohate wobdźělenje na wulécze kaž na zhromadźizne so prosy. Předsydstwo.

Maćica Serbska přeprošuje wšěch zajimcow srjedu, 16. X. dop. w 10 hodź. do serbskeho muzeja. Wobhladanje znowazarjadowaneho muzeja, nowa ludowědna wustajeńca a přednošk. Cyle wosebje su sobustawy stawiznisko-ludowědneho a pedagogiskeho wotrjada přeprošeni. Muzejownik.

Paedagogiski wotrjad Maćicy Serbskeje zeńdźe so zdobom ze starožitnostno-ludowym wotrjadom srjedu dop. w 10 hodź. w Serbskim muzeju. W. Šěca, předsyda.

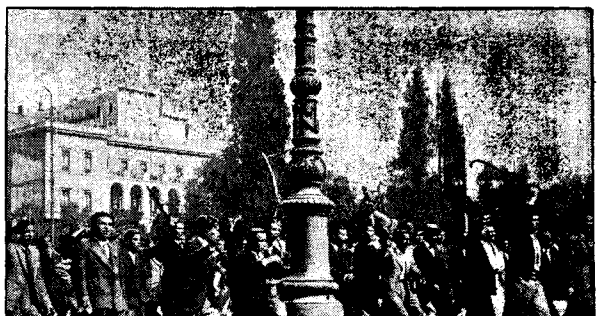
Ludowědny wotrjad M. S. zeńdźe so srjedu dop. w 10 hodź. w serbskim muzeju k wobhladanju nowej wustajeńcy a k přednoškej. Dr. Wjacsławk.

Zlět Domowiny we Wojerecach su wěsće wšelacy wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawarki a porto za přećelne připósłanje zapłaći. Póśćelće je prošu tak ruče hač možno na „Domowinu", Bund der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

Italski pósłanc w Addisu Abebje.

Italski pósłanc, hrabja Vinci, je wot abeßynskeho knježeństwa namoiwjenje dostał, so by Abeßynsku najspěschnischo wopuscžił. Abeßynske knježeństwo žiwoje rozsudźenje na to stojuje, so je žo italske pósłanzstwo žrjedźischcžo pschekaleje spionaže a intrigow stało. (Assoziated Preß, M.)

S republiki stawa žo monarchija.

Hižo někotre dny psched offizielnym pschetworjenjom knježeństwa běchu w Athenje monarchistiske demonstrazije, pschi kotrychž też k malym fraženjam dóńdže. Tak žo kofejownja, kotruž běchu republikanojo wobkładźili, sniczi a demonstrantojo njeßechu nohi stołow a podobne po dróhach grekskeho hłowneho města. (Scherl Bilderdienst, M.)

Jězdne plany autobusow

płaćiwe wot 6. oktobra 1935

Z Budyšina do Barta a Hrodźišća a wróćo

Njedź.	Sobotu						Wšědny dźeń						
—	9.15	12.05	13.28	—	19.25	Budyšin, dwórniščo	8.00	8.45		12.25	15.45	17.40	18.39
6.45	9.16	12.06	13.29	15.00	19.26	„ pósta	7.55	8.41	10.2	12.23	15.41	17.37	18.17	18.37
	9.18	12.08	13.32		19.28	„ Žitne wiki	7.53	8.40		12.22	15.40	17.35		18.35
	9.20	12.10	13.33		19.30	„ Drjew. wiki	7.50	8.38		12.21	15.38	17.33		18.33
	9.22	12.12	13.35		19.32	„ dom (Muž. dr.)	7.48	8.36		12.18	15.34	17.31		18.31
	9.25	12.15	13.38		19.35	Delnja Kina (hosćenc)	7.44	8.32		12.16	15.31	17.26	18.02	18.26
7.00	9.27	12.17	13.40		19.37	„ „ (kowarnja)	7.42	8.30		12.13	15.29	17.24		18.24
	9.30	12.20	13.43		19.40	puć do Krakec †	7.38	8.26		12.10	15.26	17.20		18.20
	9.33	12.23	13.46		19.43	Lětoń (hosćenc)	7.35	8.23		12.08	15.23	17.17		18.17
	9.37	12.28	13.49	15.48	19.47	Poršicy (pósta)	7.31	8.20	9.14	12.04	15.19	17.13		18.13
	9.38	12.29	13.50	|	19.48	„ (transform.)	7.28	8.18	|	12.03	15.18	17.10		18.10
	9.40	12.32	13.52	15.54	19.50	Budyšink (pósta)	7.25	8.15	9.08	12.00	15.15	17.08		18.08
	9.41	12.33	13.53	|	19.51	„ (hosćenc)	7.24	8.14	|	11.59	15.14	17.07		18.07
	9.46	12.38	13.58	16.00	19.56	Přiwćicy (hosćenc)	7.20	8.10	9.02	11.55	15.10	17.03		18.03
	9.53	12.45	14.05	16.11	20.02	Skanecy	7.11	8.01	8.51	11.48	15.08	16.56		17.56
	9.57	12.49	14.09	16.20	20.05	Rakojdy (hosćenc)	7.07	7.57	8.42	11.45	15.05	16.52		17.52
	9.59	12.51	14.11	—	20.07	dróha do Brěžec †	7.04	7.54	|	11.43	15.03	16.48		17.49
8.36	10.03	12.55	14.15	16.26	20.11	Bart (Müllerec hosć.)	7.01	7.51	8.36	11.41	15.01	16.46	16.26	17.46
—	10.05	12.56	14.16	—	20.12	„ (hosć. „Tři lipy")	7.00	7.50		11.40	15.00	16.45		17.45
—		13.04		—	—	Brěžecy	..48				—	Jenož sobotu	Jenož wšědne dny	Jenož njedźelu
—		13.08		—	—	Hrodźišćo	6.45							
							Sobotu							

Nimo teho jěždźi sobotu wóz z Hrodźišća 13,20, do Budyšina 14,20.

Z Budyšina do Komorowa a wróćo

	1		3		Autobusowa jězba čisło:	2		4	
	Jenož wiki (sobotu)	6.16	Jenož wiki (sobotu)	11.45	z Budyšina, dwórniščo do	Jenož wiki (sobotu)	7.30	Jenož wiki (sobotu)	13.00
		6.18		11.51	Budyšina, Žitne wiki		7.27		12.57
		6.20		11.54	Budyšina, Drjewowych wikow		7.24		12.55
		6.26		12.00	† Bórka, hosćenca		7.16		12.51
		6.31		12.06	† Delnjeje Hórki, hosćenca		7.09		12.46
		6.34		12.10	† puća do Brězynki		7.06		12.42
		6.36		12.14	† Čelchowa, hosćenca		7.04		12.40
		6.39		12.18	† Zdźerje, hosćenca		6.59		12.36
		6.42		12.22	† Noweho Zdźarja, hosćenca		6.54		12.33
		6.45		12.28	do Komorowa, hosćenca ze		6.50		12.30

† zastanje jenož po potrjebje.

Jězdne plany autobusow

płaćiwe wot 6. oktobra 1935

Z Budyšina — Budestec — Korzymja do Šěrachowa a wróćo

2	4a	4	6	8	10	12	Autobusowa jězba čo.	1	3	5	7	7a	9	11
W	S					S		W						S
	9,05	10,20	13,20	17,50	21,30	23,30	z Budyšina, Žitne wiki do	7,54	8,55	12,18	15,18	18,05	20,08	23,22
	|	10,22	13,22	17,52	21,31	23,31	Budyšina, pósta ▲	7,52	8,54	12,16	15,17	|	20,06	23,20
	9,12	10,25	13,25	18,00	21,37	23,35	Budyšina, dwórniša	7,50	8,52	12,13	15,15	18,02	20,03	23,18
	|	10,26	13,26	18,01	21,38	23,36	†Budyšina, Brauhausgarten	7,49	8,51	12,12	15,14	|	20,02	23,17
	9,16	10,28	13,27	18,05	21,39	23,37	†Budyšina, M. Mutschm. dr.	7,48	8,50	12,11	15,13	18,00	20,01	23,16
	|	10,31	13,30	18,09	21,42	23,40	†puć do Hornjeje Kiny	7,43	8,45	12,06	15,08	|	19,56	23,12
	|	10,32	13,31	18,10	21,43	23,41	†Dwě Łěpje Hornj. Kina	7,42	8,44	12,05	15,07	|	19,55	23,11
	|	10,35	13,34	18,13	21,45	23,43	Bělšec, hosćenc	7,39	8,41	12,02	15,04	|	19,52	23,08
	|	10,39	13,37	18,17	21,47	23,47	Rašowa, hosćenc	7,35	8,38	11,59	15,02	|	19,48	23,05
	|	10,41	13,39	18,19	21,49	23,49	†Hajnic, hosćenc	7,31	8,34	11,55	14,58	|	19,45	23,01
7,30	9,32	10,43	13,40	18,21	21,50	23,50	Budestec, Forsthaus	7,30	8,33	11,54	14,57	17,45	19,44	23,01
7,31	|	10,45	13,42	18,23	21,52	23,52	†Budestec, delnja wjes	7,28	8,30	11,50	14,55	|	19,40	22,58
7,33	|	10,48	13,45	18,26	21,55	23,55	Rozwodec, Erbger.	7,25	8,26	11,46	14,52	|	19,35	22,53
7,36	|	10 51	13,47	18,28	21,57	23,58	†Korzymja, Siedlung	7,22	8,23	11,43	14,49	|	19,32	22,49
7,38	|	10,53	13,49	18,31	21 59	0,01	▼ Korzymja, Weber ▼	7,21	8,22	11,42	14,48	|	19,30	22,47
7,40	9,44	10,55	13,51	18,32	22,01	0,02	do Korzyma, pósta z	7,19	8,20	11,40	14,46	17,34	19,30	22,47
W	S					S		W						S
7,40	9,44	10,56	13,51	18,35	22,01	0,03	z Korzymja, póst do	7,17	8 19	11,39	14,45	17,34	19,27	22,46
7,41	|	10 58	13,52	18,37	22,03	0,05	Korzymja, Engert ▲	7,16	8,18	11,38	14,44	|	19,26	22,45
7,42	|	10,59	13,53	18,38	22,04	0,06	Šěrachowa, puć na dw.	7,15	8,17	11,37	14,43	|	19,25	22,44
7,43	|	11,00	13,54	18,39	22,05	0,08	▼ Šěrachowa, Städtebank	7,14	8,16	11,36	14,42	|	19,24	22,43
7,45	9,47			18,40			do Šěrachowa, Dw. dr. z	7,13	8,15					

‖ Jenož njedźelu při zymsk. sportsk. wjedre. † Zastaniščo jenož, hdyž je trjeba.

Z Budyšina — Hodźija do Biskopic a wróćo

9,00	13 00	15,00	16,50	19,55	0,00	Budyšin, dwórniša ▲	7,50	9,35	12,50	15,55	19 39	23,35
9,02	13,02	15,02	16,52	19,57	0,02	Budyšin, pósta	7,48	9,33	12,48	15,54	19,38	23,34
9,05	13,05	15,05	16,55	20,00	0,05	Budyšin, Serbski Dom	7,45	9,30	12,45	15 52	19 35	23,31
9,07	13,07	15,07	16,57	20,02	0,07	† Budyšin, Hotel Kronprinz	7,44	9,29	12,44	15,50	19,33	23,29
9,10	13,10	15,10	17,00	20,05	0 10	† Ratarjecy, hosćenc	7,42	9 26	12,42	15,47	19,30	23 26
9,13	13,13	15,13	17,03	20,08	0,13	† Tři Hwězdy, hosćenc	7 39	9 23	12,39	15 44	19 27	23,23
9,14	13,14	15,14	17 04	20 09	0 14	† Nowe Bohańcy	7,38	9,22	12,38	15,43	19,26	23,22
9,17	13,17	15,17	17 07	20,12	0 17	† Hodźij, puć do Bóšeric	7,35	9 20	12,35	15 40	19 23	23,19
9,20	13,19	15,20	17,09	20,14	0,19	Hodźij, puć do Njedašec	7 32	9,16	12,32	15,38	19,21	23 17
9,21	13 20	15,21	17,10	20,15	0,20	† Puć do Sańchowa	7 31	9,14	12,31	15,37	19,20	23,16
9,22	13 21	15,22	17,11	20 16	0,21	† Puć do Mateje Prahi	7 30	9,13	12,30	15 35	19,18	23,14
9,25	13 24	15,25	17,13	20 19	0,24	Spytecy	7,27	9,10	12,27	15,32	19,15	23,11
9,28	13,27	15,28	17 16	20,21	0,26	Cerwjene Noslicy	7 24	9,06	12,24	15,29	19 12	23,08
9,32	13,30	15,32	17 19	20 24	0 29	Wjelkowy	7 18	9 03	12,18	15 26	19 09	23 05
9,34	13 32	15 34	17 21	20,26	0 31	† Sléborničanski młyn	7,16	9,01	12,16	15 24	19,07	23 03
9,35	13,33	15,35	17,22	20,-9	0,33	† Khojnić, hosćenc	7,15	8 59	12,15	15,23	19,06	23,02
9,37	13,35	15,37	17 24	20,31	0,35	Biskopicy, Złoty Law	7,13	8 56	12,13	15,21	19,04	23,00
9,40	13,38	15,40	17.30	20,35	0,39	▼ Biskopicy, torhošćo ▼	7,10	8 53	12,10	15 18	19,01	22 57
	jenož sobotu			jenož njedźelu w nocy				jenož njedźelu		jenož sobotu		jenož njedźelu	

Z Budyšina do Zubornički a wróćo

	2a	2b	2	4	6	číslo woza	1	1a	3a	3			5
	S	So	Pó. do pj.	W	S		W	S	S	W		W	S
—	915	1230	1326	1926	2006	z Budyšina, dwórniša . . do	800	820	1210	1540		—	1940
645	916	1231	1326	1926	2006	Budyšina, pósty . . . . ▲	758	817	1207	1537		1817	1938
—	917	1234	1329	1928	2007	Budyšina, Žitnych wikow .	756	815	1204	1535		—	1937
—	918	1236	1331	1930	2008	Budyšina, Drjewowych wikow	754	814	1201	1533		—	1934
—	920	1237	1334	1931	2010	Budyšina, Šěferstr.	753	813	1200	1532		—	1933
—	921	1238	1333	1932	2011	Budyšina, Kat. pohrjeb. † .	752	812	1159	1530		—	1931
707	924	1241	1336	1935	2014	Bórka, hosćenca	749	809	1155	1528		1756	1929
—	928	1244	1339	1938	2016	rozpuća do Delnjeje Hórki †	746	806	1152	1523		—	1925
—	930	1245	1341	1940	2017	puć Delnja Hórka—Krakecy †	744	804	1150	1521		—	1923
719	933	1250	1344	1942	2020	Dobrošec, hosćenca	741	801	1146	1519		1743	1920
723	936	1253	1347	1945	2023	Plusnikec, gmjenskeho hamta	738	758	1143	1515		1739	1917
730	940	1258	1351	1949	2027	Malešec, hosćenca	734	754	1139	1511		1732	1914
741	944	1301	1354	1952	2030	Hućiny, dwórniša †	731	751	1136	1506		1721	1910
—	947	1304	1357	1955	2033	křižneje dróhi do Klukša †	728	748	1133	1505		—	1909
805	948	1306	1358	1957	2034	puća do Brěžyny †	726	746	1131	1504		1655	1906
813	950	1308	1400	1959	2036	Hućiny, hosćenca	724	744	1129	1502		1649	1904
	956	1316	1406	2006	2043	▼ Zubornički, Herbsk. grychty .	716	737	1122	1455		—	1856
	957	1318	1408	20 8	2045	do Zubornički, Hórskeje pincy ze	715	735	1120	1454		—	1855

W = wšědne dny. — S = njedźelu. — Pó. do pj. = wot pónđźele do pjatka. — So. = sobotu.

Jězdny plan autobusa z Kamjenca do Khróšćic a wróćo

2		4	6		8	autobusowa jězba čo.	1	3	5	7
		12,15	17,00			z Kamjenca, pósty . . . . do				
7,57		12,25	17,10		19,35	Kamjenca, dwórniša ▲	7,35	10,20	14,48	19,10
8,00						Kamjenca, pósty				
8,02		12,27	17,12		19,36	Kamjenca, hosćenc „Sakski dwór"	7,33	10,17	14,46	19 08
8,05		12 29	17,15		19 40	Kamjenca, hosćenc „K słońcu"	7,30	10,14	14,43	19,05
8,08		12,32	17,18		19 43	† Kamjenca, Wokrjesny dom .	7 25	10,10	14,40	19,03
8,13		12,35	17,23		19,48	Ježowa	7 21	10,06	14 35	19,00
8,18		12,40	17,28		19,55	Němskich Pazlic	7,15	10,00	14,28	18,55
8,23		12 45	17,35		20,03	Pěskec	7 08	9,53	14 20	18 50
8,30		12,52	17,42		20,10	Puć do Rožanta	7,00	9,45	14,12	18,45
8,38		12,58	17 52		20,20	lanskich kupiel	6,52	9,37	14,05	18 35
8,40		13 00	17,54		20,22	Marlinjeje studnje	6 50	9 35	14 03	18,30
8,45		13,05	17,59		20,25	Worklec	6,45	9 30	13 58	18 25
8,50		13,10	18,05		20.30	Wudworja	6,40	9,25	13,53	18,20
						Kukowa				18,18
						Pančic				18,15
1,00		13,15	18,10		20,35	do Khróšćic . . . . . z	6,30	9,15	13,45	18,10
		jenož štwórtk	jenož wšědne dny		jenož njedźelu	jenož wšědne dny		jenož štwórtk	jenož wšědne dny	jenož njedźelu

† Zastanje jenož při potrjebnosći.

Z Budyšina do Minakala a wróćo

2	2a	4	6	Tarif/km	Autobusowa jězba	1	3	3a	5
805	1155	1355	1922	—	z Budyšina, dwórniša ▲	748	1135	1410	1836
806	1156	1326	1923	1	„ pósty . . .	746	1130	1407	1833
808	1200	1330	1926	1	„ Žitn. wikow	745	1126	1404	1832
809	1202	1332	1928	1	„ Drjew. wik.	743	1123	1401	1829
812	1205	1334	1930	3	„ pohrjebn. †	740	1120	1358	1826
814	1207	1336	1933	4	Bórka, hosćenca . . .	737	1117	1356	1824
817	1211	1339	1936	6	dróhi do Dobrošec †	733	1112	1352	1820
820	1215	1344	1940	8	Delnjeje Hórki	730	1109	1347	1817
825	1220	1349	1944	9	Ješic	724	1102	1342	1810
829	1224	1353	1948	11	Khwaćic	720	1058	1338	1806
833	1228	1356	1952	12	puća d. Mal. Dubrawy †	715	1053	1334	1801
840	1233	1400	1955	13	Wulkeje Dubrawy . .	710	1052	1330	1758
845	1238	1405	1900	15	puća d. Adolfsk. Hěty †	704	1045	1323	1750
850	1242	1410	2002	16	Khróšta	702	1043	1321	1747
855	1247	1415	2006	18	Łomska, pósty	659	1040	1318	1740
900	1252	1420	2008	19	puća do Drobow †. .	654	1035	1314	1735
905	1257	1425	2012	21	do Minakala, pósty . . . ▼	650	1030	1310	1730
	jenož sobotu					jenož sobotu			

Z Budyšina do Budestec—Wopakeje—Nowosalca-Spremberga a wróćo

Tarif/km	Autobusowe jězba čo.	1	3	5	7	9	10
0	z Nowos.-Sprem., Hornje torh. do	11,35	15,18	17,40	20,30	1,15	1, 8
1	z Nowosalca-Sprem., dwórn. do	11,34	15,16	17,42	20,32	1,17	—
1	z Nowosalca-Spr., Fuguestr. do	11,32	—	17,45	20,35	1,20	1,35
2	z Wopakeje, Hł. Blěsk do	11,29	15,13	17,48	20,39	1,24	1,32
3	z * Wopakeje, Wenzel do	11,26	15,09	17,50	20,41	1,26	1,31
4	z Wopakeje, pósty do	11,25	15,08	17,51	20,43	1,27	1,30
5	z Wopakeje, Za. wěnc.	11,22	15,02	17,54	20,49		0,37
7	Wurbisa, hosćenca	11,17	14,57	18,10	20,53		0,32
9	Wbohowa, hosćenca	11,12	14,52	18,13	20,57		0,28
11	* Jitoc, Herb. Grych.	11,04	14,48	18,17	21,00		0,22
13	* Budestec, Hajnic	11,03	14,41	18,21	21,04		0,19
13	* Hajnic, Weber. hosć.	11,03	14,41	18,21	21,05		0,18
14	Rašowa, hosćenca .	10,58	14,34	18,27	21,08		0,14
15	Bělšec, hosćenca . .	10,58	14,34	18,27	21,11		0,13
16	* Horni Kiny, „2 Lip."	10,56	14,31	18,29	21,14		0,10
19	* Budyšin, M. Mut. dr.	10,52	14,27	18,32	21,19		0,05
19	Budyšina, žitn. wiki ▼	10,45	14,20	18,38	21,25		0,00
20	do Budyšina, pósty ‖	10,40	14,20	18,38	21,26		

‖ Jenož njedźelu. * Zastawa jenož po potrjebje.

Z Budyšina do Kamjenca a wróćo

	z Budyšina, dwórniša	8,20	13,14	18,35	21,09	22,16
	Budyšina, pósta	8,18	13,12	18,33	21,07	22,14
	Budyšina, „Serbski Dom"	8,15	13,10	18,30	21,05	22,12
	† Budyšina, „Hotel Kronprync"	8,13	13,08	18,27	21,02	22,09
	† Ratarjec, „Hotel Kronprync"	8,10	13,05	18,22	20,59	22,06
	† Tři Hwězdy	8 08	13,03	18,20	20,55	22,02
	Bohańce	8,03	12,58	18,17	20,52	21,59
	† Debišćanskeho puća	8,00	12,55	18,13	20,47	21,54
	Prěsec	7,58	12,53	18,11	20,45	21,52
	† Libonja-Cornec	7,55	12,50	18,08	20,43	21,50
	† Puć do Pozdec	7,53	12,48	18,06	20,41	21,48
	† Lejna	7,51	12,46	18,04	20,39	21,46
	Lejna, hosćenc	7,49	12,44	18,02	20,37	21,44
	Žywic, hosćenc	7,47	12,42	18,01	20,36	21,43
	† Swinarnje	7,45	12,41	17,59	20,32	21,39
	† Klóštra Marijeje Hwězdy	7,43	12,39	17,57	20,30	21,37
	† Křiny puć Jawor-Mitoćicy	7,41	12,37	17,55	20,28	21,35
	† Milocic (puć do Halštrowa)	7,39	12,35	17,53	20,26	21,33
	Tworbarje, hosćenca	7,37	12,33	17,51	20,24	21,31
	† Milocic, puć „Kněpanc"	7,35	12,31	17,49	20,22	21,29
	† Rolfec kachlernja	7,33	12,30	17,47	20,20	21,28
	Kamjenca, „Słónca"	7,30	12,27	17,44	20,19	21,26
	▼ Kamjenca, pósty ▼	7,28	12,25	17,42	20,15	21,23
	do Kamjenca, Hórnje . . . z	7,25	12,22	17,39	20,12	21,21
	jenož wšědne dny	jenož wšědne dny				

Z Budyšina do Kamjenca a wróćo

	z Budyšina, dwórniša	19 21	20,00
	Budyšina, pósta	19,22	20,02
	Budyšina, „Serbski Dom"	19,24	20,04
	† Budyšina, „Hotel Kronprync"	19,26	20,07
	† Ratarjec, „Hotel Kronprync"	19,27	20,10
	† Tři Hwězdy	19,29	20,14
	Bohańce	19,32	20,18
	† Debišćanskeho puća	19 35	20,21
	Prěsec	19,38	20,26
	† Libonja-Cornec	19,40	20,28
	† Puć do Pozdec	19,42	20,30
	† Lejna	19,44	20,32
	Lejna, hosćenc	19,46	20,36
	Žywic, hosćenc	19,48	20,39
	† Swinarnje	19,51	20,41
	† Křiny puć Jawor-Mitoćicy	19,55	20,43
	† Milocic (puć do Halštrowa)	19,58	20,47
	Tworbarje, hosćenca	20,02	20,49
	† Milocic, puć „Kněpanc"	20,04	20,51
	† Rolfec kachlernja	20,06	20,53
	Kamjenca, „Słónca"	20,08	20,54
	▼ Kamjenca, pósty ▼	20,11	20,57
	do Kamjenca, Hórnje . . z	20,14	21,00
	jenož wšědne dny	jenož wšědne dny	

K swjedźenjam našich serbskich towarstwow

poruča znamješka, khorhojčki, zastupne liščki, programy, plakaty do pletwow, wěncow atd.

Serbska knihařnja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 242 | Budyšin — Srjedu 16. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wobnowjena wójnska akademija

S wobnowjenjom němskeje wojerskeje zwobodny je so tež wójnska akademija, kotruž je general je Scharnhorst wutoru psched 125 létami załožił a w kotrejž su so mnohe poždźischi němscy wólni wjednicy wojerscy a duchownje wukhłali, kotraž pak běšche so potom po Versailleskim diktatu dyrbjała zawrjeć, zaso wobnowiła.

Najwjetša wojerska wukubłarnja je so w prjedawšich kasarnach 1. gardźineho pólneho artillerskeho regimenta w Barlinje sameršćiła. Na zwjedźenskim dnju běšche so twarjenje po wojersku jednorje wupyšchiło. Pjerj wulkich wobrazow na sćěnach pschedstajachu najwusnamnischich muži prusko-němskich wojerskich stawiznow wot wuzwobodźerskich wójnow hač do dźensnischeho czasa. Woni su: General Scharnhorst, załožer wójnskeje akademije, generalny pólny marschall ſ Moltke, dobyćer pola Hradza Kraloweje a Sedana, hrabja se Schlieffen, mischtr wójnskeho wumělstwa, generalny pólny marschall ſ Hindenburg, wulki wjednik wójskow w zwětowej wójnje, a stónčnje wjednik a němski kanzler Adolf Hitler, kiž je němskemu ludej zwobodu, narodnu jednotu, czeršćenje žrěbje ſameho a zjednanje měr dał.

Krótko po 10 hodźinach wjednik a němski kanzler ſ němskim wójnskim ministrom a komniandeurom wojerskeje akademije do zwjedźenskeje sale saſtupi. Shromadźenja wuſokich wojakow a częstnych hosći wjednika ſ czeršćenjom witaše.

Pschi spočatku zwjatočnoscze komniandeur wójnskeje akademije, general infanterije Liebmann ſ krótkimi słowami hosći witasche a so wjednikej za wobnowjenje němskeje wojerskeje zwobodny dźakowaše, jemu zwěrnu zwjeze němskeje wojerskeje mozy wobkruczejo. General Liebmann też na muzow spominaše, kotriž so starachu, so so też w czeżkim czasu rjeczas, kiž sandźene ſ pschichodnym zwjasuje, ženje njeje pschetorhnyć.

Schef generalneho staba general artillerije Beck wójnskej akademiji na jeje jubilejskim dnju zbožo pscheješe a roshlad wo jeje nastaczu a wuwiću poda.

Po nim so němski wójnski minister generalny wyschi ſ Blomberg słowa jimnaše. Wón na błyschczatych wojerskich pschikład saložerja wójnskeje akademije pokazowaše. Potom wójnski minister rozsahnješe, so maju so wschitke dźele wojerskeje mozy jako zwjk wobhladowacz. Jenotna wojerska móz roshlad roschérja a wjednistwu nowe nadawki staja. Wojerska móz pak je jenož dźeł, wjetschi je narod. Offizěr dyrbi wědźeć, hdźe so žórła mozy naroda nadeńdu, to pak ſ politiſkej dźelawoscu nima niczo zhromaduheho. Dźeło wójnskeje akademije je, so duch wójska posběhuje a wojimja, so wójsko a narod wjazo sjednoca. Se zlubjenjom swěry najwyschschennu roskasowarjej wojerskeje mozy němski wójnski minister swoju rěc zkónči.

S wjatočnoscze so ſ němskej hymnu a Horsta-Wesselowym spěwom stónči. Wjednik žehi po zwjatočnoscži twarenja a pschiprawy wójnskeje akademije wobhlada. Popoldnja je general Liebmann k rowu generała Scharnhorsta wěnz pokožił.

Memelski gouverneur wróćo stupił

S Kowna so je spruschczomneho žórła powě, so je gouverneur Memelskeje Kurkanitas, kiž nětotre dny we Kownje pschebywa, wosſewił, so swoje saſtojnstwo złoži.

Abesynska je so za napřećiwny nadběh rozsudźiła

W Abeſynskej su so wschitke pschihoty k napschećiwnemu nadběhej stałe. Abeſynski nadběh so pschi spočatku nowego tydźenja wočakuje. W Addisu Abebje je so powěsć potwjerdźiła, so je wjerch Gugsa k Italčanam pscheschoł. Abeſynske powěsće rospraweja, so je wjerch Gugsa w nozy do italskeho lěhwa schoł a 200 muži žylnu cželnu stražu zrubu wsał. Wjerch Seyoum je na to hnydom Makalaſki wotrěſł wobtwarił. W Addisu Abebje je powěda, so su so abeſynſcy wojazy w Makalskej krajinje nad wotpadom wjercha Gugsy jara rosheriłi. Wón je jako wojerſcy njewažna wobzoba wojsnamjenił. Na jeho město je nazběhnik dotal hischcze njeje pomjenował.

We wokolnoscži abeſynskeho hlownego města Addisa Abeby je so nětdźe 50 000 muži w pólnych lěhwach jako druha reserwa sameršćiła. Abeſynſki wójnſki minister je w tutym tydźenju na frontu poda.

900 000 Abesynjanow wobrónjenych

Romske nowiny su w posledních dnjoch žylnosć abeſynskeho wójska wospjetowile, kiž so Italčanam napschećiwo staja. Sylnosć je so po wobhonjenjach italskich lětarjow a po wuprajenjach abeſynſkich wójnſkich jatych swěrčiło. K połnozy wot Tanafkeho jezora steji nětdźe 150 000 Abesynjanow pod wjednistwom wjercha Kaſſy. Tuto wójsko je lěwe kschidło abeſynskeje połnozneje frontu. Tutemu wójsku so wójsko pod wjednistwom wjercha Seyouma wschitkamnje; italske nowiny jeho žylnosć na 60 000 muži wobličeja. Tola wjerch Seyoum hischcze pschejo wojazy wojakow pschijimuje. Seyoumowemu wójsku pschidruži so wójsko pod wjednistwom abeſynskeho krónprynza. Italskeho žylnosć tuteho wójska na nětdźe 250 000 muži wobličeja.

W abeſynskej provinzy Auſſy, kotraž ſ francowskej Somaliskej mjesuje, nětdźe 30 000 abeſynſkich wojakow pod wjednistwom wjercha Borkuwa steji. Jako reserwa steji hischcze blisko hlownego města Addisa Abeby 50 000 muži pod wjednistwom wjercha Ghatazija. Tuta reserwa so wuzwije, hdźeż budże to po nyzłi belgiskeho wyschka Reula trěbne. Reul abeſynſki generalny ſtab nawjeduje. **Najžylniſche abeſynske wójsko pod wjerchom Naſibu steji w Ogadenskej provinzy a je nětdźe 300 000 muži žylne.** Tuto wójsko dyrbi italſki nadběh na město Harrar sadźerżeć. S pokodnja Harrara je wjerch Naſibu hischcze nětdźe 30 000 muži postajił. Tuto mjeńſche wotdźelenje steji blizko města Gorgory. Po tutych italſkich wojsewjenjach nětdźe 870 000 hač 900 000 muži wobrónjenych steji. Kaž je abeſynſki rěkjor pschipowědźił, so nětdźe milijon Abeſynjanow do wójska swola. Tak směje Abeſynſka pschezo hischcze 100 000 muži reserwow.

Hamtska rozprawa wo wobsadźenju Aksuma

Italſka wójſkowa rosprawa czišło 20 wojſewja: 15. oktobra 7,15 hodźin rano, su italſcy wojazy do zwjatego města Aksuma saczahnyli.

W Romje so wojſewja, so je Casmagiac Asfuros abeſynſkemu těžorej sdźělił, so pod italſkim bombardementom njemože dźeże wutrać a so dyrbi je zwjeho nětčiſchego města zjeć. K połodnju wot Aduy su italſcy wojazy pjeża wjercha Kaſſu ſ wulkej žylu abeſynſkich wojakow nimale wobſtupili. Italczenjo maju tež za to, so je w provinzy Goggiam sběh wudyrił.

Wobčežne přiwožowanje italskich wojakow

Pschiwožowanjew ojakow a potrjebow k italſkej froncze je jara wobczežne, dokelž njeje dróhow. W ſaridejenym twdźenju je so sa schtyri dny 50 kilometrow dróhow natwariło. Dotal pak dróhi hischcze hač k froncze njedosahachu. Ssobotu wjecżor běchu dróhu hač 12 kilometrow psched Aditu natwariłi. Pschi twarjenju dróhow maju so hischcze wulke njermnosće pschewinycz, czehodźla je so wojowanje na połnoznej froncze natkwilnje saſtajiło.

Sacżehnjenje Italczanow do města Aksuma běšche so sakomdźiło, dokelž nějesche so tuto město dla naboženskich sacżuczow wobydlerſtwa pschełukowacz. Mjes tym pak ſtaj so arzybiskop a měſchczanoſta w Aksumje Italczanam podczinjiłoj. S wobsadźenjom města Aksuma je italſke połnozne wójſko niz jenož ſtrategiſki, ale wožebje tež psychologiſki wuspěch měło. Aksum běšche hižo tehdyrjotki zwjatnica Etiopiſkeje, wón so jako „zwjata macz měſtow“ wobhladuje, w kotrymž so abeſynſky kejzor Menelik pohrjebany. Aksum je zwdło kopiſkeje zyrkwje a jeje najwyschſcheho měſchnika, kiž so „Abuna“ mjenuje. Wono je sa abeſynſkich kschesczanow to, schtož je sa katolikow Rom a sa muhamedanow Mekka. Kóžde lěto tuhaju do Aksuma putnikuja, so bychu pschi prozesijonje „jenieżkeje wopraw-dźiteje“ kschinje kluba byli pschitomni. Shubjenje tuteje narodneje zwjatnizy Abeżynjanow bjes dwěla k nowemu saſazkemu pschećiwjenju pohnuje.

Abesynjenjo za khribjetom Italčanow?

Kaž wožebity rosprawjeć franzowſkeje Hawaſkeje powěſćenje wosjewja, su so abeſynſcy wojazy ſ połnozy franzowſkeje Somaliſkeje do Eritreſkeje dobyli. Woni su pjeża wulke italſke wojerſke wotdźelenje, kiž běšche ſ połodnja hory Muſſa Ali do abeſynſkeho kraja saczahnyło, wotrěſli, so su někotre tyhaju italſkich wojakow w puſcinje bjes kóždeho pschiwožowanja zyroby a wody.

Italski maršall Bodaglio do Asmary wot jěł

Schef italſkeho generalneho staba marschall Bodaglia je póndźelu wjecżor do hlowneho kwartěra w Asmarje pschijěł. W Egiptowskej běšche wón parnik wopuſchcził a wot tam w lětadle leczesche. W Asmarje da wón žehi wo wojerſkim położenju rosprawjeć. Italczenjo wočakuja, so smeje jeho pschebywanje wulki wuſnam sa nowe wojowanja na abeżynſkej połnoznej froncze.

Wo zyłej połnoznej froncze italſcy ſtarjo ſakso žylniſcho dźelaju.

Italska swoju zwadu z Abesynskej jako kolonialnu wójnu wobhladuje

W Italſkej jako jara wažne wobhladuja, so je general de Bono w kralowym mjenje město Adua a jeho wokolinu wobſydnył. W tym so pjeża jaſnje pokazuje, kaž so w Romje wojſewja, so Italſka zwoju swadu ſ Abeżynſkej jako kolonialnu wójnu wobhladuje a so tuto pschiſtwojenje wot poſdźischich měrowych jednanjow njeje wotwisne.

Žane přetorhnjenje jednanjow wo sankcijach

Jendźelska za spěšne sankcije

Jendźelske nowiny su wutoru ſ wulkim ſpokojenjom pisałe, so su so w Genfje hoſpodarſke a finanzne ſankcije wobſamkne a so hischcze druhe namjetowale.

Nowiny „Daily Telegraph“ pschipowěnawaju, so so finanzne bojkottowanje Italſkeje njepotrjebne njewukutkuje. Wone pak na czaſ pokaſuja, kdźeż ſnadź budźa žehi wudawſki ſad rohu wójnu pożczonki wot italſkeho knježeſtwa žadaczy.

Nowiny „Times“ w měrnym a dowěrjenja połnym ſmyſle pišaju. Wone jako rozumne wobhladuja, so so je ſawrěczom wuwoja żurowiſnow do Italſkeje ſapoczże. Naprawy Swjaſka ludow so pjeża nimaju jako khłostanje wobhladowacz, ale ſ nimi ma so bórſy prawy měr dozpěć. Wone so pjeża pschećiwo Italſkej njemérja, ale pschećiwo wójnje.

Nowiny „Financial Times“ pišaju, so ſnadź pjenjezne reserwy Italſkeje nětdźe ſkoro dożahaju. S tutym wuhladom pak so Swjaſk ludow njemóże ſkopjeć. Italſka pod žłabońcu czerpi, so żadyn ſobuſtaw Swjaſka ludow njeje wot kupowanja italſkich twarow wotwiſny. Dospołna ſawjera wuwoja italſkich twarow by pak Italſku pjenjezńje tak poczeżiła, so by wona ſpóſnała, so nima ſmyſła, so hischcze Swjaſkej ludow ſpjeczowacz.

Snatny jendźelſki politikaŕ lord Cecil je we żwojej rěczi w Petersfieldu prajił, so chże Swjaſk ludow kóżdy žrědk trjebacz, so by so wójnje kónz ſczinił. Jako naſlěpſchi žrědk wón ſalchnjenje pucża mjes Italſkej a Afriku mjenowaſche.

Francowska přećiwo překhwatanju

Parižſke nowiny so wutoru rano wožebje ſ wuradowanjemi w Genfje ſaběrachu. Nowiny ſwjetiſcha wočzakuja, so budźa so ſankzije na prěnim měſtnje moraliſzy wuſkutkowacz. To pak w žebi ſtrach khowa, so ma so runje tohodła bórzy blokada wočzakacz, ſ kotrejž so nałożenje wěcze pschiwótſi.

Wožebita rosprawjetka Parišskich nowin „Oeuvre“ pišche, so žo wězy jara spěšnje pišniwótšja, jeli so žo Mussolini njepoda. Nowiny „Petit Parisien“ žo džiwaju, so žo ſ wobſamknjenjom sankzijow pšeciwo Italſkej ſ Genfje tak khwata. Nowiny maju jendželskeho ministra Edena sa toho, kiž ke khwatkej hori.

Stónčnje franzowſke nowiny hišche wocžakuja, so žo lěhwo tych ſtatow hišche powjetšchi, kiž su jenož ſ najwjetšichimi wumělenjenjemi finanznym sankzijam pšichłokowali. Do tutych krajow žłuscheja Awſtriſka, Madžarſka, Argentinſka, Venzuela a Uruguay.

Stejišco Italskeje

W Italſkej žo wo powětšcach, so žo Laval wo ſtahodnjenje napicheczywnoſcžow mjes italſkim a jendželſkim knježeſtwom prózuje, kruce mjeleji. Wopyt franzowſkeho a jendželſkeho pódkanza pola ſtatneho ſekretara Swidha žo jako njenje ważne wosnamjenjeja. Tola žo njeſamjelcža, so je Muſſolini był ſtajnje k jednanjam hotowy; w nětčišchim wokomiku pak žo wot jednanjow mało wuſpěcha wocžakuje, dokelž žo Jendželſka najraſniſcho kóždenu pożrědkowanju w Swjaſka ludow pšeciwoja. Italſka pak žo pjeza nochze dacz ſ nětkaſkim cžiſchczom Swjaſka ludow dacz nuſowacz, so by w ſwojim ſtejiſchczu popuſchczika. Italſka tež nima žanejse pšichiżiny pšichiżiny, jednanja namjetowacz abo namjeti pšichdopołożicz. Jeje ſtejiſchczo w rańſchej Afriży je pjeza wulkotne, abeſhnſke kžorſtwo pšeczo bóle ſpaduje. Poſtupowanje italſkich wojakow wosnamjenja žo bóle jako wutżwobodżeńſki ſkutk hacz wojeńſki ſkutk.

Italſka je Lavalowe prózowanje wo pożrědkowanje ſtajnje pſchipóſnała. Wona chze tej namjeti, je-li žo ji pſchedpołoża, kedžbliwje pruhowacz. Dotal pak žo pjeza njemóże wo tym rěcžeczz, so žu žo hižo nětkotre pſchihódne plany bliže rospominake.

20% zwyšenje dawkow w Italskej

Knježeſtwo wobkhody ſamka.

Wojowanje italſkeho knježeſtwa pſcheciwo powyſchenjam płacžiſnow, ſpekulazijam a nakopjenjam tworowych ſkładow w pribatnej ruzu žo pſchezo ſhórſchuje. Nětko je knježeſtwo też k powyſchenju dawkow pſchiſtupiko, kotrež 20% wuczinjeja.

Tute powyſchenje potrjechi nic jenož Italczanow, ale też wukrajnikow. Tak na pſchikład powyſchi žo takſa ſa pſchebywanje w Romje ſe 60 na 70 lirow. Zyła liczba wukrajnych wobkhodnikow je wobſamkła, gmoje wobkhody w Italſkej ſamknyeż. Też rosprawjeja nowiny ſe wſchelakich kónzow kraja wo ſamknjenju wobkhodow ſe ſtrony polizije. W najwjazy pſchipadach jedna žo wo njewoprawnjen powyſchenje płacžiſnow. Wobkhodniży žo do jatby wſachu. W lózſchich pſchipadach žo wobkhodnikam prawo pſchebawanja na mežaz wotrjekny.

Posedżenje jendželskeho knježeſtwa

Jendželſke knježeſtwo běſche žo wutoru popołdniu ſhromadżiło, ſo by žo ſ praſchenjemi ſnutſkowneje politiki ſaběrało. Wo pożedżenju žo njeje żaneje hamtſkeje rosprawy wudało. Dżeń pſchichodnych wólbow žo hišche njeje poſtajił. Tola je knježeſtwo jenomtyžlnje ſa to, ſo žo wólby tak rucže kaž mózno wotmeja.

W knježeſtwje žo namjetowaſche, ſo by žo jejm pſchi ſwojim ſkładowanju 22. oktobra jenicžay je ſwonkowonymi naležnoſcžemii ſaběrał a 25. oktobra je ſwojim wuradżowanjom pſcheſtał. Potom žo jejm wěſche 26. oktobra rospuſchcži. Kandidatoja žo po wſchěm ſdaczu 4. nowembra poſtaja a nowowólby budża 14. nowembra.

Dżenża ſrjedu chze žo jendželſke knježeſtwo ſ mjejnarodnym pokojenjom ſaběracz.

Předpisy wo wobkhodże z rěznymi swinjemi

Wo wobkhodże ſ rěſnymi ſwinjemi je hłowne ſkonczeńſtwo němſkeho ſtótneho hſpodarſtwa wukas cžo. 19 ſe 14. oktobra wudał. W tutym ſteji: Wobkhod ſ rěſnymi ſwinjemi ma žo jenoż po žiwej waſy ſtacz. Jako wobkhod w ſmiſłu tutoho wukaſa žo rozumi: a) nakup ſa krute płacžiſnu pſchi ſmuczenych měſnych dodawazych wumělenjach (ſ dwora abo nakładneje ſtazije płahowarja a druhe); b) pożrědkowanje pſchedacza w pſchikaſu płahowarja. W prěnim padże ma kupz ſawrjeńſke wopiſmo (Schluſſchein) wuſtajicz a to po rěſnych hódnoſcžach. Wuſtajenje ſawrjeńſkeho wopiſma ma žo pſchi wobſamknjenju kupje ſtacz. Po posdżiſchim wotewſaczu abo wotwaženju na druhim měſnje wjedniwo może žo wuwſacžne ſwěcžena żiwa waha do wopiſma ſapiſacz. W ſawrjeńſtim wopiſmje ma žo żiwa waha, kupna płacžiſna ſa 50 kg. żiweje wahi a rěſna hódnoſcz naſpomnicz. Jako rěſne hódnoſcže płacża ſwinje a) pſches 300 puntow, b) 240—300 puntow, c) 200—240 puntow, d—f) pod 200 puntami, ranzy a kundroſy. Pſchedabża-li žo ſwinje ſamżneje rěſneje hódnoty ſa jednotnu płacžiſnu, dogaha wuſtajenje jeneho ſawrjeńſkeho wopiſma. Sakſane je, ſwinje wſchelakich rěſnych hódnoſcžow ſa pſcheſtkowu płacžiſnu kupowacz. Sakſane je njedojednanu abo njetrjechjażu płacžiſnu abo dojednanje ſapiſacz, ſakſane je też „X hriwnow“ pod abo nad notżu a podobne ſapiſacz. Pſchi pożrědkowanju kupje w pſchikaſu płahowarja ma pożrědkowaŕ wo dokonjannych pſchedacžach wottliczenje liſcžiny ſeſtajecz. Kupz ma original ſawrjeńſkeho liſta a pożrědkowaŕ wotliczeńſku liſcžinu na pſchiſłuſkne wokrjesne burſe wjedniżtwo w běhu jeneho tydżenja po wuſtajenju japodacz. Kupz a pſchedawaŕ maſaj ſawrjeńſke wopiſma 3 měżazy dołho khowacz a pſchiſtajenym ſwjaſka rěſny ſkót wužitkowazym na požadanje pſchedpokłożicz. Tute pſchedpiſy ſtupja ſ dnjom woſwjenja do mozy. Prjedawſche pſchedpiſy ſ 25. julija 1935 ſ tym móz ſhubja.

Ze Serbow

W Budyſchinje 16. oktobra 1935.

Naše hrono za tu'ón Boži dżeń

Hdżež maćerka mje kładła do kelebki,
Hdżež w dźele su so łale potu krjepki,
Tam ſpaš najlěpje budu w ródnej zemi.

Ćišinſki.

— **We wjedrje.** Nad połnóznej Europu žo wyſina k dołhemu ranju hiba. Jeſe kromy žo w naſchich kónzinach w łožkim pomrócženju wuſtupkuja. Symny powětr, kiž běſche žo do ſriedżneje Europy ſcžahnył, je ſo hižo trochu ſhrěł, ſo w tu khwilu njeje wjacy ſtrach nowych mrózow. Wyſchina žo ſ Franzowſkeje pſches Awſtriſku do Ruſkeje cžehnje. Naſche wjedro hišche ſwjetſcha pod jeje wliwom woſtanje, ſo ſmějemy też juſtſe hiſchcže ſpodobne a mile wjedro. — Juſtje ſchtwórk ſtóne ſo 6.24 hodż. ſkhadża a żo 5,06 hodż. khowa. Mežacz ſkhadża juſtje wjeczor 8,37 hodż. a khowa ſo pſchipołdnju 12,49 hodż. Wczera wjeczor we 7 hodż. barometer 751, hygrometer minus 3 a thermometer wodnjo 14 ſtopnjow cžopłeny. Dżenża rano we 8 hodż. barometer 751, hygrometer minus 4 a thermometer w nozy 5 ſtopnjow cžopłoty.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórk: Mało pſcheměnjenja.**

*

— **Wažne ſa żony a hołzy w Budyſchinje.** Nowy kurſus ſa maćerje wo ſaſtaranju cžěſcheńſkow ſapoczina ſo ſrjedż oktobra. Hiſchcže ſo pſchijimaja pola wjednižy kurſa pſchi Lawſkich hrjebjach 2 II (rěk-

Saſtaranje italſkeje frontu ſe żiwjeńſkimi potrjebami.

Jedyn ſ prěnich wobrazow italſkeje frontu we Eritreji pſched wudyrjenjom njepſchecželnoſcžow. Seżiwjeńſke potrjeby ſa poſtupowazu wójſko żu dóſchle. (Aſſoziatet Preß, M.)

Bojomir

abo

ſawjedżenje ſchcheſcżanſtwa we Lużicach.

Spiſał J. Chociżewſki.

Seżerołſchczik A. Zemr-Budyſchinſki.

3] (Pokracžowanje.)

Bojomir poſtany, naſběra moch, liſcže a łyko młodeho drjewa, a potom ſawobali ranu měſchnika, prajiży:

— „W bliſkoſeji nadeńdże žo hěta, kotruż ſam natwarich a hdżež nětkotru nóz pſchebywach, hdyż mje cžěmnoſcž na hońtwje pſchekhwata. Nichtó njewě wo tutej hěcže, kotraż ſteji w huſeżinje: teho dla budżeſch tam tak dołho bjes ſtracha, doniż twoja rana njeſajże, a potom dam tebi ſwojeho konika, ſo móhł žo wrócžeſ do wótżowſkeje ſemje.

To prajiwſchi, padny na ſwoje kolena a ſawoka:

— „Bożhożo mojeho ludа, wodajcže mi, żym-li ſhrěſchił.“

Bojomir żo ſtrachowaſche hněwa bohow; jako żo bożimy dla hrěchow khłoſtanja Bożeho, tak też pohanjo ſo ſwojich bohow bojachu. Potom dowjedże měſchnika do bliſkeje hěty, hdżež jemu pſchihotowa pſchihódne pożłanje ſ liſcža a ſ mocha.

II.

Nan a żym.

Nichtó żebi njemyſleſche, ſo bě Bojomir w lěſnej hěcže wukhował khcheſcżijanſkeho měſchnika, ſ kotrymż wſchědnje nětkotre hodżiny pſchecžini w rosmolwjenju wo khcheſcżijanſkej wěrje.

Hdyż hižo běſche Bojomir póſnał hłowne ſażady khcheſcżijanſtwa, chyſche też ſwojeho nana Drohożława wobroczicz. Tuż proſcheſche jeho jónu, ſo by ſ nim ſchoł do lěża, hdżež chyſche ſ nim wo ważnych wězach porěcžeczz. Njedaloko ſa hrodom nadeńdżechu žo kamjenje ſ żedżenju, na kotreż ſo wożłubnułchtai

— „Mój żym!“ — rjekny nan, muż żylneje poſtawy ſe ſchěrej brodu, — „póſnawam hižo wot nětkotreho cžaża, ſo nětchto tajiſch we wutrobje. Ty ſy ſhubił prjedawſchu njeſkoſcž, khodżiſch do myſlow ponurjeny, a huſto twojej lizy żażapatej ſ tajkim wohnjom, jako by pohladał w żiwjatym haju na mózných bohow. Ale, jako żiwjcžu, wjele žo njeſtaraſch wo bohow, hdyż wot noweho měżaza ſem jim hiſchcže njeſkładowaſche woworu.“

„Nano“, wotmolwi na to żym, „pożłuchaj jenoż, ſchto je żo mi pſchihodżiło w poſlednim cžażu. Njedawno wrócžejo żo ſ hońtwy, ranich ſ kołom ſ próła wěſtcheho cžłowjeka. Hłubina woſdżěſcže mje wot njeho, kotruż pſchekłocżich, ale w tej khwili pocža żo kamjeń, na kotrymż ſiejach, hibacz, a tehdy widżach wěſtu żmjerzcz pſched żwojimaj wocžomaj. Tu pſchibliżi żo ſdychujcy tamny ranjeny a podawſchi mi powjaſ ſdżerża mi żiwjenje.“

„O njeżmjerzni bohojo!“ ſawoła nan, „běſche to nadobny njepſcheczel. Je won hiſchcže żiwy?“

„Prjedy powěm tebi, nano, nětchto druhe“, wotmolwi żym. „Ale ſchto to?“ doda nahle błędy a njeſpokojny, „kaſke hroſne ſacžuce mje pſcheběhuje, jako by w tutej hodżinje mojenu żiwjenju ſtrach hrohł. O hdy by tuta hodżina jenoż ſkerje lěpje żo minyła.“

„Schto ma to bycz?“ praji ſadżiwany Drohożław, „je Cžornyhóż na tebje pókłał wjeczywych duchow, ſo bychu tebje krjudowali? Je-li tak, to khwataj do żiwjatego haja, a ſ wſoporami ſpokoj hněw mózneho boha. Abo hdy by chyył nětkaſki njepſcheczeł hicž ſa twojim żiwjenjom“, doda, wucžahujo ſkótki, wótry mjecz, a pohladujo wótrje koło wokoło, „to budu ja teże w tutej hodżinje ſchkitacz. Tola powěš mi prjedy, ſchto wobcżeża twoju wutrobu, a Běthyhóż njech do twojeje wutroby linje błódki pokoj.“

„Je-li tak“, pocža Bojomir, „jeli ty, nano, chżeſch bycz mój ſakitowaŕ, to moja wutroba ſ nowa żo ſ khrobkoſcžu napjelnja. A nětkole żłuchaj, ſchto cži powěm. Pſched dawnymi cžażami bě żiwy dobry, bohabojaſny cžłowjek, kaſkehoż hiſchcže na ſwěcže njedběſche.“ A tu pocža Bojomir roſwiwacz wobraſ żiwjenja, ſkutkowanja a cžerpjenja Khryſtuſka. njewupraizu jeho mjeno.

Drohożław poſłuchaſche kedżbliwje, a pſchczo wjeſch ſacžiſchcži cžinjeſche na njeho Bojomirowe powědanje. Skyſchno wo cžežkich cžerpjenjach, wo krwawnym pocže Khryſtuſza w ſahrodże, bě Drohożław tak hnuty, ſo żoły jemu do wocžow ſtupachu. Pſchi wopiſanju Judaſchowje pſcheradły ſaſchipi ſe ſubami, a hdyż Bojomir dale powědaſche wo Pětrje, kotryż je ſ wótrym mjeczom bił na Malchuſa, wjeſch połny radoſcže ſawoła:

„O hdy bych był ſ tobu, ſmużity Pětrje, ſo bychmych teho dobreho cžłowjeka ſakitali.“

Bojomir poczа dale powědacz:

„Potajkim njechcžaſche tón prawy muż, ſo by ſo jeho njepſcheczelam ſe cžinił. Tuż jahoji potom franzenemu ſłużobnikej wuchо a k Pětrej rjekny te wulke ſłowa pokoja: Skhowaj mjecz w nóżnach!“

Drohożław ſłoži ruży jako k modlitwje, a Bojomir ſ wohnjowymi ſłowami a ſ pſchihódnym hibanjom cžła powědaſche dale wo cžerpjenjach naſcheho Sbóżnika. Pſchiſtupi k powědanju wo Pilacje, kotryż pſchikaſa, Khryſtuſej cžernjonou króunu na hłowu ſtajicz a jeho ludej pokajacz, prajo: Hladajcže, kajki to cžłowjek! dha nan hnuty ſawoła:

„O bohojo! to bě cžłowjek, kajkehoż je cžežko naden na tutej ſemi.“

Młody wjeſch powědaſche dale wo cžerpjenjach Sbóżnika, wo khcžiżowanju, wo ſtaroścži wo macz, wo modlenje ſa njepſcheczelow, a napoſledku ſtónczi powědanje ſ tymi ſłowami:

„O nano! ſkónczinje pokhili tutón żywjaty, prajwy wjeſch hłowu a bóſky ſpuſchczi ducha. Tuż pſchemění ſo dżeń do nozy, a ſemja ſarża pſchi wohladanju mordarja a morwi ſtawachu ſ rowow.“

Drohożław, hnuty do najwyſchſcheje měry, ſawoła:

„Bojomiro! rjeki, je to ɔón abo wěrnoſcž? Tajke njehłychane wěży żu żo ſtale a ja dotal wo nich ani njeſłychnych?“

(Pokracžowanje ſcžehuje.)

we hodźiny pjeju wot 15—20 a sobotu wot 10—12 hod.) a pola hotry Monsej w pejmowni, na Hrodowstej drohi 10 po 2 hkod. wo jitwje čo. 37 (rěčne hodźiny: pjeju wot 9—10 hodźin).

S **Debsichtowa.** Hižo někotry čas dokho khyschachu wobydlerjo na wyšokich schtomach spodźiwne swonjenje. Nětko je so poradźiło pschičinu tutoho swonjenja wuzhódźicź. Ssyslny schkraholz měsjesche na nosy swónczt wišajo, kotryž pschi wotlečenju a pschilečenju saswoni. Možno je, so je ptak jenemu pěstowarjej ptačkow cjeknył.

S **Huski.** W nozy k njedźeli wotewsa tudyschi straźmischtr zusemu autowemu wjednikej jesdne papjery, dokelž jeho pjaneho w hosćenzu lepi. W taktim stawje chcyschе je swojim autom dale jěcź. Hižo husćišćisko bě so na to pokasało, so wjednicy autow nimaja alkohol we swojim kamżnym sajimje a też w sajimje wschěch drohowarjow wužiwacź. Skoro tódy dźeń sawinuja tajzy tudźo njesbože.

S **Huski.** Wobkhadne njesbože, kotreż hudźišche mohło hišchcze hórsche sćěchwki měcź, so njedźelu krótko po 3. hodźinje na khćižowantichczu pschi hosćenzu w Husjanca. Motorike koło, kotreż po statnej drohi do Noweje Wsy jědżeschе, do wosohoweho auta sajědże, kotrež z Njedźanca pschikhadżejo chansche so na statnu drohu sajwinuwacź. Wobě wosndle so khětro wobschkodźischtej. Wjednik motorikeho koła so khětro srani. Dr. Pejchek we Cmolu jemu pomoz poda.

S **Wjasonzy.** Wobkhadne njesbože sta so saúdżenu nedźelu na drohi Kurjowich kupielow. S jeneho doma pschiběża dźěcźo, so by spěschnje psches drohu pscheběhało. W kamżnym wokomiku pschijědże wosohowy auto, hrabny hólza a jeho na bok wjerhny. Na dobre šwojo poczerpi jenoż lózsche sranjenja.

S **Boshez.** Wohniowa wobora sa Boschezy a Zyżezy smeje w czasu wot 15. hacź do 22. oktobra swoje nózne alarmowe swuczowanje. K swuczowanju so z trubu sawoła.

S **Bukez.** Wulki pisany wjeczor sarjadowa njedźelu NS-shromadżenjstwo „Mózy z radosce" Trjebjenczanskich wodźeł w Bukezach. Stangez krajnje wupyschena žurla běsche pokuje wobžadżena. Kapała dźěkoweje služby z wukojnym wjednistwom knjesa Franki wjeczor z pokhodom „W swěrje krucźi" wotewri. Na to postrowi KdŽ sarjadnik Hosa z Pomoz bohacze senźenych hosći, wosebje wjesneho skupinoweho wjednika z tronjana Rochu z Trjebjenzy, sastupjeczstwo wjesn. skupiny w Bukezach a towarschow Kubschiskeje skupiny. Wschém pschejesche, so by so jim na wjeczorku prawje derje spodobało. Na to hrajesche kapała pschedehru „Lohka kavallerija" wot Suppeja. Snaty komikar Alexander Stamer se swojim strowym a wjeselnym humorom nanajpschijomnischo pschitomnych labawjesche, kotriž so pschi tym doßmjecz njemóžachu. K tomu pschijsamknychu so druhe potkhody. Po pschestawzy kapała pschedehru z „Nakrisowcho kwasa" wot Linki poskiczi, a też komikar Stamer pschez z nowymi žortnymi wustupami pschitomnych labawjesche. Na kónzu so KdŽ wjesny sarjadnik Hosa kapale dźěkoweje služby a jeje dirigentej nanajwutrobnischo sa rjanu poskiczenu labawu podźakowa. Po programmje kapała k wjesekej rejzy hudźesche.

S **Bukojny.** Saúdżenu sobotu wudźeli wjesnjanosta August Wjesar wschém wobdźělnikam w zwětowej wojnje cjestne khižje a to Augustej Wjesarjej, Augustej Barej, Kurtej Moschej, Gustawe Szymankej, Aug. Mérczinej, Marej Wjeli, Augustej Batschaj, Arnoschtej Mětalchej, Doże Pětschaj, Gustawej Schikelej, Janej Mengerej, Marej Hólnikej, Janej Ssedlakej, Arnoschtej Kalaj, Arnoschtej Lanij, Hrmannej Schtodże, Janej Mawrikej, Korli Garbarjej, Arnoschtej Jurjej, Janej Bětemu, Marej Nikolej, Marej Neumannej, Janej Nizy a Jurjej Wjesarjej.

S **Minakala.** Prěnja sbérka sa jědź z jeneho hornja saúdżenu njedźelu, kotruž prěni ras błónkowi wjednizy wotmě̌chu, měsjesche sćěhowazy wuhlédk: Minakal: 30,95 hr., Wiesjelo 2,40 hr., Dreby: 2,15 hr., Kupoj-Xaljoß 13,85 hr., Lipicz 5,45 hr., wschо hromadże 54,80 hr. W pschichodnych dnjach budźe zyrobowa a drastowa sbérka, a ludowi towarschojo so proscha, so njebychu sbérzarjam z próżdnymaj rukomaj wotesnź dali. Też najmjeńschi dar pomha mózny skutk symsleje pomozy twaricź.

Z **Khróscźe.** (Wjesely swjedźeń ratarskeje młodźiny w Khróscźeach.) Njedźelu 15. oktobra wuhotowa wotdźělenje ratarskeje młodźiny Kamjenskeho burstwa wjesely swjedźeń na Wjenkec žurli w Khróscźeach. Burski młodźinski wjednik za Kamjenski wokrjes postrowi rjanu liču młodych ratarjow. Wuloži zmysł tutoho wjesneho wjeczorka. Burska ratarska młodźina dyrbi so při tajkich wjesełych wjeczorkach mjez sobu zeznać a zhromadźeństwo spěchować. Předwjedźechu so němske a serbske narodne reje. Kohorunja so němsko a serbske spěwy spěwachu. Kóno reji bě w 12 hodźinach. Wšitkim bě móznosć data, so narejwać.

S **Kamjenza.** Wczera je so nascha garnisona khětro jeschlnita. Wokoło 10 hodźin dopołdnja pschičahny z Drježdżan pschitwadżejo prěnje wotdźělenje panzerowcho polka čo. 3 do naschego města, hdźež budźe hromadże z druhim wotdźělenjom w nowych kasarnach bydlicź.

S **Kamjenza.** Wczera wutoru pschipołdnju sajědże na Mojerowskej dróży wosohowy auto do psched nim jědżajcho cježitcho auta, kotryž njenadżijny sasta. Wosohowy auto je tak wobschkodźi, so dyrbjesche je wotwlecz. Wosobu njeje pschi tym do schkody pschischło.

S **Mikowa.** Czasy kollowanja (stempeln) za ludowych towarschow, kotriž su bjes dźěła, su je pschemeníne. W Mikowje budźe kontrolla samokwjenja kóždy piatk dopołdnja wot ½10 do 10 hodźin, w Kamjenicy Wólschinje hižo wot ½9 do 9 hodźin. Ręczny dźeń mo dawkach smeje Rósborski finanzny hamt w Mikowje niz hakle 18., ale hižo 17. t. m.

Wusudźenja

§ Prěnja wulka khłostaza komora pod pschedsydstwom krajnoźudnischeho rady Handwerka jednasche wutoru pschecźiwo 33létnemu Wolfgangej Schinzingerej z Budyschina, kiž je so w Freibergu w Br. narodźił. Wón wot 11. meje t. l. w pschepytowanjej jatbje pschebywa. Pschepytowanje běsche dźěschi cźas trało, dokelž mějachu so někotri hrodźay psched swonkownymi žudami pschesłyschcź a dyrbjachu za tutym khłužbnym mějnjescźom akty pschewostajicź. Schinzinger běsche so wobłkorził, so je je schtyrimi muzikimi wozbami, kiž běchu 18. léto zjiwenja pschekrocźił, jako wocźehnjeŕ z małoletnymi khowanzami njepózcźiwje wobkhadżał a z jenej tutych wozbow, jako běsche tuta 21. léto zjiwenja dopjelnika, njekasanstwo we smyßle § 175 knihow khłostańskeho sakonja kłucźił. Przedy hač běchu jeho pschestupjenja znate, běsche Schinzinger wobłubjeny a nahladny cźłowjek. Pschi jednanju so wón z swojich pschestupjenjow wusna a je wo pokuu jaßnosć prózowasche. Tjeczu wozbou nasłupajo mějesche wón pschestupjenja, kiž tuta wuprajesche, jako możne. W schtwórtym pschipadże pak wón kóżde khłostajomne sadźerjenje wotpokasa. Tu mějesche žud też wobmyßlenja wo sadźenju,

Wyschschi komandant Abeßynskeje polnózneje fronty.
Wyschschi komando polnózneje Abeßynskeje fronty wjedże ras Kassa, kotryž pjecza we wokolinje jězora Tanna wulke wójsko hromadźi. Też jeho mjeno so w poßlednich dnjach husćišćicho mjenowasche.

dokelž běchu wuprajenja a sadźerjenje zwědka dwěle zwuźiłe. W takym padże so wobskorjeny wupwinowa. W spytanych tschech padach so Schinzinger we wobžadu wobkhorzby jako winowaty spóznа. Wołožaje wobsteznosće so jemu njepschischwolichu. Wón so z 2 létomaj thłostańkje sadźi. Na tuto khłostanje so jemu pschepytowańska jatba poknje wobliczi. Częstne prawa jemu žud njewotrjekny. Khłóstu jednanja so Schinzingerej we wobžadu jeho sadźenja napotajichu. (Wocźišćeŕ sakasany.)

„Budźeće nam stajnje wi any!"

Snata je anekdota wo lékarju, kotryž běsche pola bohateho bankowníka na wobjed pscheprošeny a kotremuž so pschi rozjohnowanju rjekny, so chory hosćiczela tola prawje husto jeho wopytacź — budźe k jědźi stajnje witany.

„Stajnje?" so lékař dwělujo praschesche, „ma so to po słowje brach?"

„Wjeło, wjeło", jemu wobkruczowachu. „My wschitcy tak měnimy, kaž prajimy."

Jako lékař potom nasajitra woprawdźe sało na wobjed pschińdże, hosćiczeł cźinjesche, jako by so jara wjeselił a mějesche jeho sadźerjenje za originelne. Druhi dźeń sadźiwane mjeswocźa cźinjachu. Tjeczi dźeń běchu lymnischi a mjelczliwi. Schtwórty dźeń so lékarjej rjekny, so knjeza njejsu doma. Wón pak njeda so delcka wotpokasacź a praji, so je wczera něschto lezo wostajił, wón po słhodże horje dźěsche, saklepa a stejesche psched pschekwapjenym domowym knjesom. Sałkaky hósćej žebi na blido nanoschene jědże słodźecź da, mějesche zwoje cźiche wjesele nad dothimi mjeswocźami „hosćiczelow", so by słonczne po jědźi z wutrobnym zmjeczom prajił: „Ja wěso jara derje wěm, cźehodła scże wobuzni. Njejsym niczo druhe cźinił, hacź po słowje po Waschim pschejelnym pscheprošenju so skłonował. Chcych jenoż pruhowacź, kak dołho sym pschecźelnje pola Waß witany. Dźensa so dasche saprecź a bych-li jutsje saßo pschischoł, byschcze mi sawěscże durje pokasali. Dopokasach Wam, so je straschne, někoho psche naležnje pscheprošowacź, dokelž wobsteji możnosć, so mohł so cźłowjek po słowje po tym mécź."

Tuta anekdota nadźijomnje někotru cźitarku a někotreho cźitarja k rospominanju pohnuje. A znadź so cźłowjek w pschichodze trochu lépje hlada, prózdne słowa rěcźecź, wo kotrychž jebi njepschcje, so bychu so dopjelnike. Njeje to sawěscże nicžo druhe hacź twuczene waschnje, hdyž hosćiczel swojich hosći namokwja, so

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerk a za nawóstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu 16. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,81
1 jendźelski punt	12,185	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,96	100 franc. frankow	16,375

Barlinska burza z 15. oktobra. Na wczerawšej bursy bě po prjedawšich wosłabjenjach wósće skrucźenje pytnyczi. Dyrbje so pschi prěnich kursach hischcze něschto polcźenjow, kotrež k dalschim wosłabjenjam dowjedźechu, tola po prěnich sapjach dóńdże z pschewótej. Tohodla mózachu pschedwczerawschе kursy so swjetscha pschescźinyczi. Na rentowych wikach bě wobkhod měrny.

Barlinske zitne wulkowiki mějachu wczera pschi měrnym sakładnym měnjenju cźichi wobkhod. Poskiczenske poměry so njejsu pscheměnite. Dowos se strony ratarstwa je dla nusnych połnych dźełow słaby a też druha ruka jenoż poměrnje mało tworow poskicza. Barlinske młyny pak maja jenoż za wurjadne pschecźiczne druźiny sajim. Pschecźišćowe druźiny so ledma wobkhodźowachu. Wobkhod z rožku je cźiły w provinzy, hdyž make młyny, kotrež nimaja możnosće składowanja, běnje za wschědnu potrjebu kupuja. Mowš a jecźmjeń k pjowanju njeje na wikach. Napraschowanje pak je wulke. Dobre druźiny za piwarne zu tohorunja jenoż cźežko dostacź. Też jecźmjenje za industriju so žadaju a so lohko wotbywaju.

Wczera płacźene w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jecźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 10.	14. 10.		15. 10.	14. 10.
Pšenica	202,0	202,0	bumy	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jecźmjeń now.	209-215	209-215	módre łupiny	8,00-8,25	7,75-8,25
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,20	8,20
ržane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana sloma		
hroch, Viktor.	20,5-23,0	20,0-23,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja S: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płaćizny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

15. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 474.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, staršе wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane staršе	42
Mjenje picowane wšěch starobow	36–41

Byki: 193.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane staršе	42
Spatne	38–41

Jałojcy a kruwy: 910.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće hač do 7 lět	42–43
Staršе wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	31–38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22–30
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2197.

Najlepše wukormjene (1. druźiny)	70–75
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60–67
Spatne (3.)	50–58

Wowcy: 3077.

Młódše a staršе wukormjene (5. druźina)	45–46
Staršе wukormjene (6.)	42–44
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30–41

Swinje: 2532.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	51,50
Wukormjene	51,50
Mjasne	51,50
Spatne	51,50
Rancy a kundrosy	51,50

Radio

Schtwórtk 17. oktobra za žłyschi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.30 wjeselny ranschi konzert. 11.05 za wjesne žony. 11.30 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 15.15 za němske žony. 16 popołdnischi konzert. 19 a nětko je žwjatok. 20.10 hudźba z Finnlandsteje.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 5.50 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 pišana hudźba. 19 žwjatok. 20.10 dujerska hudźba.

Hišcźe ważne z dnjowego programa. Hamburg: 20.10 rejwanjska hudźba. Warschawa: 21 symfoniski konzert. Praha: 20 sabawny konzert.

chyli tola prawje hórsy a prawje husto sajo pschińcź. Tola dyrbjało so jenoż potom takle pschesprochowacź, je-li pscheproschenje woprawdźe khutnje mėnjene. Njeby na pschikład lėpje było, prajiwši: „Bychmy so wjeselili, Waš prawje hórsy sajo wohladacź. Smy tón a tón dźeń sa Waš doma?"

Pschecźelnosćj we wobkhadźe s druhimi ludźimi je rjany a nusny počźink — stajnje pak chcemy so próżdnych słowow hladacź, kotrejż njejźu husto niczo druhe dyžli tajenosćj. jn.

Přilopk

Na dnju swojich 100. narodninow wumrjeła.

W Szegedu je nahła śmjerćź wudowy Balogoweje wulku lubźbnosćj sbudźiła, pschetož jeje 100. narodniny běchu sbohom jeje śmjertny dźeń. Jeje śmjerćź je cźim spodźiwnischa, dokelž běsche staruschka hischcze dospolnje strowa, cźelnje a duchownje njewschędnje cźerstwa a swojim dźěćom a wnuczkam hischcze krótko do swojeje śmjerćeje se swojeho źiwjenja powědasche. Sajimawe je dale, so je so tara źonka wospjet wuprajiła, jeje najwjetsche pschećże by było, starobu 100 lět dozpěcź, hdyž pak ji njebjeża tutu hnadu spožeja, potom źebi njepschesche, žadyn dźeń dźeje źiwa być. A njebjeża źu ji jeje prośtwu dopjelnike. Na dnju swojich 100. narodninow Balogowa sćicha a bjes bolosćejow wudycha, hdyž bě so wjelemilosćiwej pschedwidźiwosći najprjedy hischcze sa wulku hnadu dźakowała, so mójesche źiwoje 100. narodniny doczakacź. Se žiwnym wobdźělenjom wobhdleźstwa so staruschsy wusnamny pohrjeb wuhotowa. j.

Jubilejna źwjatočźnosćj we wójnskej akademiji.

Pschi pschilėžnosći wopomnjeńca sałoženja pruskeje a posdźiseje nėmskeje wójnskeje akademije psched 125 lětami bě w nowym domje wójnskeje akademije w Krupp owej drósy w Barlinje źwjedźeńske poćedźenje, wo kotrymż na naschim wobrazu widźimy postrowjenje kom mandėra akademije generała infanterije Liebmanna pśches wjednika. W prėnim rjedźe cźestnych hosći widźi my wot prėdka: generała lėtarjow Göringa, statneho wójnskeho ministra generalneho wyschka s Blomberga, generalneho pólneho marschalla s Mackensena, wysch. roskaźowarja wójska generała z Fritsche a generalneho wyschka se Seekta. (Weltbild, M.)

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Telegram na slėborny kwas.

Ludźo, kedźbu! Telegram!
Telegram ja ważny mam!
Myslu, zo tu swójba je,
Kotraż pismo dostanje.
Ludźo, kedźbu! Telegram!
Telegram ja ważny mam.
[Hlada na slėborny por.]

Haj, tu dom je wjesoły;
Wuj kwas swjeći slėborny
Ze swojeju mandźelskej,
Našej ćetu khwalenej.
Ludźo, kedźbu! Telegram!
Telegram ja ważny mam!

Juch! To z leśću so też mi
Nješto stłóči do ruki.
Ja dźe sym so wujachlił
A sej jazyk wusušił.
Ludźo, kedźbu! Telegram!
Telegram ja ważny mam!

Ach, ta moja hłowa w mėcy
Poči so kaž ryba w rėcy.
[Trźe sej pót z čola.]
Hłódny sym so wubėžał,
Hewak njebych dokhwatał.
Nó, tak bjeŕtaj telegram!
Wamaj dźe jón přinjesć mam.
[přepodawa.]

Z khwilu sej jón čitajtaj
Nam też nješto přeradźtaj.
Ja sej mjez tym wotpočnu,
Z kuchařku też poŕeču.
Skoro z hłodom mój brjuch sam
Pózŕeł by tón telegram!

W telegramje steji: Slėbro wamaj přezłoć sol
Waju blizke přećelstwo Jan, Marja, Hańża atd.
M. N.

Hamtske wu...nje z Budyšina.

Satzung

der Stadt Bautzen, die Erhebung der Bürg... für das Kalenderjahr 1936 btr.

Auf Grund des § 83 Ziffer 2 der Deutschen G... ordnung wird nach Beratung mit den Ratsherren ... Satzung erlassen:

Einziger Paragraph.

Für das Kalenderjahr 1936 wird nach den ... schriften des Bürgersteuergesetzes vom 16. Oktober ... und der Verordnung zur Durchführung des Bürgerst... gesetzes vom 17. Oktober 1934 die Bürgersteuer in ... von 600 vom Hundert des Reichssatzes erhoben.

Bautzen, am 2. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister
Dr. Opitz

Stpl.
II Bau 68/35.

Genehmigt.

Dresden, den 10. Oktober 1935.

Der Kreishauptma...
Im Auftrage:
Dr. von Haase.

Stpl.

Für den Stadtbezirk Bautzen wird für die Nächte ... 19. zum 20. 10. 1935 und vom 26. zum 27. 10. ... anläßlich der Weinwerbewoche die Polizeistunde allg... auf 3 Uhr festgesetzt.

Bautzen, 14. Oktober 1935. Der Oberbürgermeis...

Towafstwowski powěstnik.

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Kh... lena budź" a „Ha jěl je hólčik" wukńmy jako t... ći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda" (čo. 25 ... Wulkej luboséi na str. 49).

Drježdźany. Sobotu 19. winowca serbski kultu... wječor towaŕstwa „Čornoboha", zdobom wino... swjedźeń we wobluku „Weinwerbewoche" w ... senhofje", Elisen- rózk Hammerstraße. Wšit... Serbow wutrobnje přeprošsujemy.

Drježdźany. Zhromadźizny towaŕstwa „Čornob... wotměwaju so porjadnje kóždu 1. a 3. sobotu ... saca w „Elisenhofje". Hosćo su přeco wutrob... witani.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 20. oktobra ... madny wulět z kolami do Łaza a jeje wokoli... Wotjědźemy w 11 hodź. wot Mjenec. Wječor ... hodź. je na to měsačna zhromadźizna pola Še... Wo bohate wobdźělenje na wuléće kaž na zhro... dźizne so prosy. Předsydstw...

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšáče wěs... wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hr... dźi derje poradźene fotografije a kóždemu wu... ki a porto za přećelne připósłanje zapłaći. Pós... je prošu tak ruče hač móžno na „Domowinu", B... der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2...

Směški

„Čehodla mjenujeśch twój auto nastajnje Davi... — „Dokelž so pichcźy tak mjeta!"

*

Mudry lud. Wučźowaŕ: „Hdyž tu psched tśimi lě... rimo dźěch, stejeschtaj tu dwaj wětrnikaj! Hdyž je ... wostał?" — Domjazy: „Tón žnny swottorhali." — ... cźowaŕ: „Schkoda! Čehodla dha?" — Domjazy: ... dožaha jenož sa jedyn."

*

Rozžohnowaze hłowa. Kurt (k swojemu mal... žwakej): „Haj, Franzko, dźenża woženju so s twojej ... a wojmu cźi ju precź. Pojědźemoj do druheho kraja, ... budu s njej zbłe sam. Budźeśch to móz śnjeseć?" — ... Franz: „Je-li Ty wutrajeśch, Kurto, ja to hižo śnje...

Jězdne plany

„Blitz"

z přidawkom za awta

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće

we wudawarni Serbskich Nowin

Přirodna hojefka

Melania Harnisch

nětko

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 5,I
Telefon 3234

Pjekarski wučobnik

so do **Drježdźan - Plawena** pyta. Zamolwjenja w **kowarni w Drožđžiju** pola Pomora.

Mały nawěštk

w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wupłaći

Lětarnje do wětra

małe 2,35 1,80
wulke 2,50 1,95

Korby za běrnyzběranje z groćaneho płetwa 1,15

Siegel w Budyšinje na Zad. Bohat. hasy 15

Wjacy a strowiš. Sudu

změjeće, hdyž swoje štomy z lěpjacymi **wobručkami** přećiwo husancami škitaće. Dostanjeće pola

Erich Winter

drogownja w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 14 :: Tel. 2015

Wupjerki a ložowešaty

dobre a płaćizny hódne
kupujeće pola

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Serbski lud

je ze swojej domizny hłuboko zakorjeny. Wjele serbskich swójbow sydli lětstotki na swojim ródnym statoku. Tohodla kóždy Serb swoju domiznu njewuprajomnje lubuje. Jako swěrny posoł, kotryż wšědnje do Serbow khodźi a wšě powěsće z našeje domizny, wjesołe a zrudne, rozšerja, skutkuja naše

SERBSKE NOWINY

W kóždym serbskim domje měle so čitać. Pomhajmy wšitcy, zo swójba čitarjow našeho dźenika přecy rosće a přecy kručiši zwjazk twori.

KAMJENC

3 wosebite poskićenja:

Čežka lěhańnja, słonina, ze šwedskeje brězy, krasneje formy . . . jenož 33

Lěhańnja, z duba, wulkotna we wuwjedźenju . . . . . jenož 39

Wučahańske blida, dubowe . . . jenož

Jedlowy Gelsendorf w Kamjencu

jenož na Hindenburgowej dr...

Za kermuše

porućam swoje płaćizny hódne

wina
spirituozy
pulency
žinty

Płodowe wino litr wot 65 pj.
Polonowe wino litr wot 70 pj.

Friedrich Grimm

w Kamjencu
na Budyski 1 drožy 24

Fotograf Schulz

w Kamjencu na Budyskej dr...
je waš kwasny fotograf
Telefon 471

MEBLE

khamory, vertika, komod... z matracami, płódrow ma... dostanjeće tunio pola drje...

Marschke

w Kamjencu, Oskar-Wil... basa 4 :: Rěču serbsey.

Arthur Wolf, w Kamjencu na Bubyskej dr...

ma daloko znate dobre

cigary, cigarety, tob...

z ruku dźełany wity tobak punt 1,50 hr.

Zasopředawarje dostawaju tworjanowe płaćizny!

Přiloha k číslu 242

SERBSKE NOWINY

Srjedu 16. oktobra 1935

Winowe kmótřistwo města Budyšina

Sakle župne wjednistwo a sjězd němskich gmejnow sem město Budyšin runje kaž wschitke druhe němske města namolwjeja, so by kmótřistwo sa jenu cźerpjazu němsku winiarsku wjeź abo winiarsku krajinu pschewsalo. So by so tuto kmótřistwo hnydom mohło derje wustutkować, je knjeźerstwo postajiło, so so w czasu wot 19. do 26. oktobra **winowy tydźeń** sarjaduje, w kotrymž wobydlerstwo wobeźbje wina mótoru, pódla tuttych pak też hewasche wina jenoż abo najbóle k picźu wuźiwa. Nimo tego so wocźakuje, so kmótřiske wino w kmótřiskim měsce też w pschichodze ludowariow a pschecźelow wobkhowa.

Němskostatny poruczeny sa rjadowanje wotkhyza winiarskich wupkodow je město Budyšchinje winiarstwo winiarskeje wsy **Pleißweiler-Oberhofen w Pfalzu** pschipokasał. Jedyn Budyšći winowy wikowar, knjes Korla Krjeczmar, je psched někotrymi dnjemi wjesku wowyhtał. Wón chze z wobsebitym nastamkom Budyšinskemu wobydlerstwu swoje sacźišćerze wopřijeć. Tu so někto njetrjeba wobeźbje wuprajić, so khudši winiarjo tuteje wjeśi někto swoju zyłu nadźiju na Budyšchin stajeja, so je tohodla cźesć Budyškeho wobydlerstwa, so Pleißweilerske wino někto pschede wschźom pije, wobeźbje we winowym tydźenju, kiž so sarjaduje.

Pleißweilerske wina so we winowym tydźenju w tych hoscźencach porjedźeja, kotrež se selenym wěnzom wupyschene na kmótřiske wina pokasuja. Jako hoscźenc, w kotrymž so kmótřiske wino pschedawa, ma so jenoż tón hoscźenc mjenować, kiž je kmótřiske wino w dobzahazej měrje nakupił.

Wobydlerstwo so někto proša, so by so zobotu 19. oktobra, hdyž so winowy tydźeń sapoczńe, wobeźbje do tych hoscźenzow podało, kiž so je selenym wěnzom jako hoscźenzy kmótřiskeho wina wupokasuja. Tydźeń podpiśany a wotpósłanstwo měschcźanskich radow a radźiwych kujesow zobotu wjecźor w Radnej pinzy wotewri, na to sastupjerjo města hišće někotre druhe hoscźency, kiž su so wobeźbje wo pschedawanje kmótřiskeho wina sahušbne sćenike, wopytaju. Sdobom so w tutych hoscźenzach sa sabawu hoscźi se spěwom a hudźbu postara.

Dr. Opitz, wyschi měschcźanosta.

Cežka łopać

Běsche jara wobamołcźeny muž. Wón w swojej ludowscźeprótřownej jistwi žedźo so stajnje nadźijesche, so ludźo k njemu sastupja; pschetož cźłowjek potrjeba druheho, njedyrbi-li wohubjenicź.

Nasch muž bě so pyched wjele létami pschecźiwo żiwosenju ludej pschehrěschśich, bě so z njemudrej lohkomyślnosću njepschecźelow siata poschuźił, so by sebi sastojnjišwo dobył. To njechachu jemu sabyć. Tuž běsche někto wobamołcźeny, wopuschcźeny.

Dźenża někto běsche jeho wutroba cźežka kaž z wołowa, pschetož wón běsche sprócniwy muž, kotrehož njedźěłasche jenoż som za sebje ale też rady za żiwosich sobuczłowjekow. A dokelž so někto nichtó wjazy pola njeho njepokasa, so by na jeho skutkach a myślach dźěłbrał, njeběsche jemu żiwenje wjazy żiwjenja hódne a wón měješche wotpohlad wumrěcź.

Hdyž wón swoje cźoło sažo posběže, pyched nim postawa stejesche, kotraž z krutym wócźkom na njeho hladasche, jako chyła jeho khłostać, potom durje wocźinjiwschi k njemu dźesche: „Scźěhuj mje!“ A muž jandźelu postawu do jara wopuschczeneje krajiny scźěhowasche, tam, hdźež łěž pschesta a dalcka runina leżesche, nad kotrejž so schěra a tolsta kurjawa wupinasche.

Tu postawa sasta a dźesche: „Nožyšch w sebi wolu, so chcźesch wumrjeć. Ale njeje jenoż schpatne, so takle se žiwěta poninychć, ale je też njeprawe. Ssy pschedołko w swojej wožamołcźenosći žedźak, njewěrch wjazy, wo kelko je twój lud mjes tym doprědka pschišoł. Chcźesch we wokomiku šmjercź, hdźež wschitko sa żiwjenjom wola, chcźesch so někotre se žiwěta kradnyć, hdźež je wschitko pokne pilnosće a kóždy dyrbi swoje mozy sašadźić a so do ludoweho sjednoćenstwa sarjadować. Mój pschećelko, to je wulki a njewobdajomny hrěch!“

„Haj, ale“, tak muž někto rěcźeschе, „swoni dźe mje njerodźa. Žadyn za mnu njeźlada; nichtó so wo mnje njestara; bych-li morwy w mojej jstwje leżał, nichtó njeby to pytnył, pryedy hač njeby słuniy šmjerć mojeho cźěła nje a moju šmjerć pscheradźił.“

Postawa jemu z krótkim pohibom žkowo wša, pokasa na runinu a potom dźesche: „Tu schcźeła do bahnischcźa wjedźe. Ssy-li kwilku běžał, so schcźeła dźěli. Jenu z njeju cźe do šmjercźe wjedźe, za kotrejž so žo žedźił, druha pak wrócźo do sjednoćenstwa, kotrež cźe nchdy njeje sapomnikło. Dyrbisch pak na wschitke šmamjenja kedźbowacź, z kotrymiž so po puću setekacź, pschetož to jene je wěste: Niemójesch so jenje wjazy sawrócźicź, pucź, na kotryž z wobeju so žo podał, dyrbisch hač do kónza krocźiecź.“ Ssy-li šmužity dosć, potom dźi!“

Tu bě so postawa žhubiła, a muž šam w mhli stejesche. A dokelž njechaschе, so by hdy sažo tak šrudny dźeń pschišoł, wón po wosnamjenjenym puću do bahnischcźa krocźeschе.

Lědy so bě hakle někotre krocźele cźinił, so jemu dasche, jako by k jeho lěwej stronje stworjenje krocźiło; tola njeswěri žebi, so wobhladnyć, ale tu hižo schpetnazy hłoš sašłyscha, kotryž dźesche: „Dyrbišch lěwy pucź wolicź, pschindźeschi-li na městno, hdźež so pucź dźěli! Ssy-li njewuzył po lěwym puću khwilu krocźił, pschindźeschi k schtomej, mjes kotrehož korjenjemi so mnoho skota žyholi, a tym trjebasch jenoż pschimacź a žy bohaty, jara bohaty muž. Potom mójesch wschitko měcź, za cźimż so twoja wutroba žedźi, nimasch wjazy trjeba, so wo cźłowjekow tu-

Jenojedžne shromadźenstwo pod holym njebjom.

Na lětuschej prěnjej jenojedźnej njedźeli běchu so na wschelakich městnach khowneho města pólne kuchinje postajale, w kotrychž so sa 50 pj. jědźe z jeneho hornza pschedawachu. (Weltbild, M.)

tho ludoweho shromadźenstwa starací, kotrež cźe wopuschcźichu, jako so twoja wutroba z bolosću kwekasche, kotrež wótsje špěwajo so pyched tebje sešupaju, tak so zaneho žiwěta wjazy nimasch.“

Ale spodźiwnje: haczrunjeż běsche kopacź zyłe jednora kopacź a nasch muž šrótny muž: kopacź bywasche cźežscha a pschego cźežscha, wona jemu ramjo ntócźesche, rěkasche jemu do mjasa, tak so jemu cźežko stupasche. A tu běsche też sažo schpetnazy hłóš, a muž žłyschesche jón takle rěcźeć: „Schtož ży tu na ramjo wsał, budźe twoja cźeża psches lěta! Budźesch dźeń wote dnja dźěłacź dyrbjeć, nichtó nje budźe cźe wotměnicź abo cźi pomhacź. Ja pak chzu cźi pucź biesstarostneho żiwjenja pokazać, pucź twojeje njewotwisnjosće a žwobody. Dyrbišch lěwy pucź wolicź, bórzy tam budźemoj, hdźež so pucź dźěli, njesapomń to! Pschi schtomje dyrbišch sloto sběhacź, potom pódźesch psches wrota bohatstwa a budźesch žwobodny.“

„Schto žebi sa to žadasch?“ so muž někto praschesche, pschetož jemu so sdasche, so je to spytował, kuhrny z nim rěcźeschе; a myślesche žebi też, so dyrbi rjenje a kražnje być, takle bjes wschitkich wobcźežnosćow a bjes kóždeje nuzy żiwjenje wužiwacź móz.

„Dyrbiu sa to druhemu ludowemu towaršej žmětko wocźow wsacź.“ A jako spytował pytny, kak so muž postróži, wón khětšje pschispomni: „Schto też je žmětko wocźow! Wón potom wjazy njerwidźi, so so cźi derje wjedźe. Ssy bohaty a mójesch kraj wopuschcźicź.“

Tuž muž takle myślesche: žiwjenje bjes staroscźe a bjes kóždeho hubjenstwa pyched nim leżeschе, wschо to dyrbjeschе kónz mócź. Sa to dyrbjeschе so druhemu žmětko wocźow wsacź; nó, to drje bě lšć, ale njebě so we wójnje wschědnje takle stało? Hdyž takle myślesche, bywasche kopacź na ramjenju hišćsce cźežscha a muž so mjerzasche, so by ju najradscho na stronu cźišnył.

Tola pryedy hač mójeschе domyślicź, běsche pucź ke tónjej, w cźennym žmětle mětacźka so pucź dźělesche. Wobaj puczaj po sdacźu do mhły běžeschtaj, runaschtaj so kaž bratraj. A na lěwo pschecźo hišćsce hłóš špytowanja wabjesche, a sdasche so to někto hłóš žónskeje być.

Před 50 létami v Serbach

Pětr Kowař-Drježdźanski:

Stónčnje je dopowědał mi jara derje znaty hławny njebožčižki knjes farař Styhora-Ssminjanšći wo sandźenych cźasach w Malešechach a z mutrobnej radośću žmy wschitcy zbožu nawędźili kražny raj nasheho dźěćatstwa. Haj, njeje to, kaž by so někajka stara khěchinja wotewrita a wuhladasch w njej rjane stare wězy, a pschimasch banty a rózički a drasty a Bóh wě, schto še sandźenoscźe, a wokało mutrowny je cźi tak hinak, so cźi žhłyn pschindu, hdyž spominasch na tuton cźaż. Na drohach tajki šmérny tempo abo žhła žadyn. Najpěschnische wotsudo běsche konjazy wós a hdyž nechtó še żelesninu sapuczowa, dha bě to nješchto wurjadne. Potom winnamaka so jědne kolo. Bozebła, kak to hubu rosdajachmy, hdyž na wyšokim kole cźłowjek teptajo nimo cźerjesche. Kak też bě to nózna, so njepadmy. Nć, to je tola hotowy „schwindl“, ale tola jědźeschе. Abo, hdyž pola Lubija powětrowy balon puschcźichu a wyšoko lecźo jón widźachmy daloko cźerić. Mutrowa nam pukotasche. „Haj wschak haj, tón žebi wěsće schiju šwinje!“ Żelesninu běchu tvarićj widźeli naschi nanoje, a schto nam wědźachu wo tom wschitko powědacź.

S telegrafowanjom běsche też tajki hotowy džiw. Žerbe tam stejachu pschi żelesninje a horkach so cźehnjesche dołhi grot a hdyž położi wucho na žerdź, dha bě brincźeła nje žłyschećej, ale žane žłowo njemóžeschе rozumicź wo nje žłyschećej, kiž tam horkach po grocźe leczi. Spodźiwnje, stari ludźo to z žyła tak prawje njewěrjachu wo tutym telegrafowanju, bechu to po jich ménjenju wschо cźertowske njeskutki.

Nó, wrócźmy so do naschеje nźenеje narodneje wjeśki. W tutym padźe běchu to Kopržy pola Bukez. Jenu rjanu njedźelu běsche kehelekulenje pyched wokнami, hdyž bě žwěta stupich. Kehele kulachu na drósy bjese wschеje pschiprawy, so so kula druhdy, Bóh wě hdje, žhubi. Wo kolbašy kehelowachu. Pschi tom wužiwachu pólku cźišteho z korwejdu abo karancźł jednoreho piwa, kotrež mój nan warjesche, dokelž běsche tam z piwarzom. Nekajku druhu bjeżaše wjeźenjenjo njesnajachu, chiba so by nědźe „kóšterpiwo“ so tocźiło abo „karpowa hoscźina“ była. Ale žwoje njedźelske kemsche njeskondźichu, hoj, to bě kražny napohlad, hdyž njedźelu rano je wschěch stron cźerjódy ludźi so walachu k žrjedźenemu dypkej, do Bukecźanskeje zyrkwje. Mnohim Sserbam běchu kemsche cźaż žiwjenja žwjate a jenicźke wotměnjenje. Ale běchu spokojni a bjese wschěch požadoscźom. Roboczenjo na vycźerkudle se žwojej jara žnadnej mšu wjecźor pola naš w korcźmicźaj žwoje tośte pomajći wuwalichu a za kroschik schkleńcźku cźišteho wužiwajo, žebi dachu žłodźecź. Ja, mały pjerach, bych też rad na tajke waschnje powjeczerjał, ale njeźmědźach.

Na kuble bě wjele koni, kiž mje najbóle sajimowachu. Mojej dźerźazej wuschi hišo kedźbowaschtej na žynki, kotrež tamne dźěći njewobkedźbowachu. Na pschikład, hdyž konje

S praweje strony pak někto khłódny wětřik saduwasche. Niczo žo njechibasche dyžli tutón lohki wětřik. Ale w mtym sažnym wětřiku, kotryž žo mjes nogu a rauzom sběhasche, běsche žylna wóń hruškow a cžerśtweje pjerśtcže, kiž běsche něschto, schtož bě muža psched létami nadběhowało, hdyž běsche hischcže młody a wjeselje pisches pola kročeiche. To nahle jeho krej rosbudžiwschi w nim jenieżku wulku, njewupraznu žadosć za pódu wubudži, sa kwoju bycža, sa korjenjeni žiwjenja. Sšwojata semja jeho domišny bě jemu późla pósłała; muž jemu rosumjesche a wschitko prawje wułoži! A wón žo hłoseż spytowarja wudoby a žo na prawo sawinu!

Tola po někotrych kroczelach hižo žo uchła rospuschcži: psched nim w žwětle runje žo sapoczinajeżo dnja běsche cžrjóda cžłowjekow pschi dżele, kiž hrjebje ryjachu a pjenki kopachu, ladžiśko dyrhsjeche žo podworacź. A pschi dżele cžrjóda spěwy sanoschowasche. Muž w cžapży k njemu pschistupiwschi na jeho kopacź pokasa, kotruž nješesche wón pschcže hischcže na ramjenju, staji jeho na městno do rjada, pohlada jemu krucže do wočow a rjekny: „Tu!“

Tu muž, kotryž bě dolho wožamowcženy byt, kopacź sažadži a spěw sdasche žo jemu kaž spěw z wyschiny. Widżesche, kak žo wocži dźiwažych žwěcžachu a dopomni žo z hrotu na spytowanje a nješesche nadžiju do žiwjeho pschichoda. jc.

Wotpokazana „cigara“

Stawizna je někto hižo stara. Abo wjele bóle jeje spocžatk daleko wróćo leži, pschetož ke kónzej, tak prawje ke kónzej wona hischcže djenża njeje.

Muž, kotryž sakomdži, pliśtu wotkóżicź, je nimale dwaceži lět morwy; tón, kotryž pliśtu tehdy — dwaceži lět lěsche stary — njedosta, ma djenża schěre wokožy.

A to běsche takle: Mój nan běsche žmjercź dobrocžiwy cžłowjek, haj pschedobrocžiwy cžłowjek, kotryž po niojim měnjenju jenož to jene snajesche, staroscź wo žiwoju žwójbu; a tuta žiwójba, kaž staroscź, njeběschtej małej.

Jenieżka oni snata „njeznota“, kotruž žrbi dowolesche, běsche, so hnito popołdnju, prjedy hacź do službny dżesche, w stromnej cžichej kofejowni schalku kofeja iwpi a zigaru k tomu kurjesche; léta dołho žamžnu snamku, žyle derje to hischcže wěm, „Havanna Cid“. Schežcź pjenjeżkow, pschi wotewfaczu wjeselsche mnohoty wo pół pjenjeżka mjenje. Niż pschebnateje sluźniwoscže, njenje hischcže najskerje, dokelż jemu runje tuta družina lepje žłodżesche, dyžli dróżscha; ale, sastojnik, a žydom dżesi, kotrež dyrhjachu wschitke něschto nawukniecź.

Kóżdy sa cžaż swojich studijow tehdy w prósdninach doma pschebywmach, nana druhdy do jeho cžicheje kofejownje pschewodżach.

A tu so sta, so stary knjes jónu, hdyž bě žrbi žwoju zigaru wobkładnitwje se swojeho stareho kožaneho etwija wupytak, i kajkeho fijelschcža, njewěm, dokelż dże běsche w etwiju jenož tuta wěsta družina zigarow, wón ju też mi pschecżelnje poskicži. Ja pak na nicżo žrbi njemyschło i krótka wotpokasach: „Ow ně, kupju žrbi lepschu“, a skaschch žrbi, wěso sa nanowe pjenjesy, zigaru sa dżesacź pjenjeżkow.

Pschecżelnje, kaž bě mi jón poskicżił, nan žwój zigarowy etwij sajo do kapży tykny.

Zenje njesbym shonił, schto a hacź je žrbi dozyka něschto pschi tym myślił.

Sdy pliśtu k prěnjemu rasej sacżuch, kotruž tehdy njedostach, to njewěm, je hižo dawno.

Tola pak wěm: Ani jenieżka pliśta, kotruž doma, wot wucżerjow, towarschow dostach, njeje jenož pschiślužnje tak bolaka każ tamna, kotruž dżenża hischcže sacżuwam, hacź runjesż jeje żenje njedostach. jt.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Als gefunden gemeldet bezw. an das Fundamt abgegeben wurden seit 1. April 1935: 12 Geldtaschen mit Inhalt, 1 Geldschein, 4 Uhren, 2 Ringe, 1 Halskette, 1 Brille, 1 Bademantel, 1 Paar Schuhe, 1 Schirm, 16 Fahrräder, 1 Sackkarre, 1 große Wagenplane und mehrere zugelaufene Hunde.

Die Verlustträger wollen sich im Rathause, II. Stock, Zimmer Nr. 16, melden.

Bautzen, am 14. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister.

Přilopk

Dežinsko-Herrnskretschensko-Chřibska autowa dróha.

Dotal je cžežko-sakska Schwiza sa autowy wobkhad jenoż je sakkeje strony pschistupna była. So by žo autowym touristam z Cžeskosłowakskeje pschistup do tuteje tak krašneje krajiny smóžnił, ma žo w najbliższim cżasu spožela hižo pschewjedżeny wutwar wotrjeżneje Dežinsko-Herrnskretschenskeje dróhi dokónczicź. Nowotwar jara wulke jenitke dżěła, rosbuchnjenja a pschekamanja pisches skały wuždaduje, pschi cżimż wjele dżełacżerjow dżěło namaka. Tute dżěła wožeżbe bjesdżěłni w Dežinje a wokolinje wukonjeja. Mschě wudawki nowotwara nehdże 4½ milijona cżeskich krónow wucżinjeja.

Cżah auto pschejedże — 3 morwi.

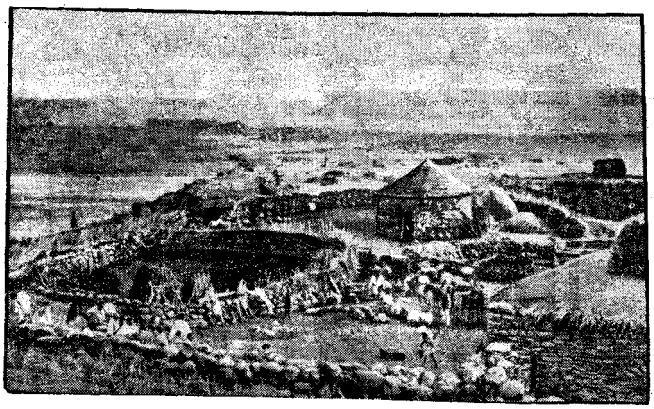
Na Barlinsko-Khocżebuskej cżarje pschejedże wutoru popołdnju wožobowy cżah cżo. 741 wožobowy auto. Sawjerje njeběschtej dele spuschcżenej. S autowych zobuježdżazych žo tři wožoby morichu a wucżeŕ Hoffmann z Khorna žo cżeżko srani. Mjes morjenymi staj mandżelska Hoffmannowa a dźowka. Mjeno tsecżeho morweho njeje hischcže znate.

Itałska straża we wobtwjerdżenju Addi Aibe w blischcżi Aduy. (Scherl, Bilderdienst, M.)

Serbski dom

Dom nióże jara wschelaki byc, khudy a bohaty, ale dom napożledku njeje jenoż tón swonkowny twar, ale na kóżdym domje pytamy napożledku też ducha, kiž w nim knježi. Wjele wotwidżuje wot ducha, kiž w domje knježi. Je to duch njerodnoscže, lěnjoscže, jwady, hidy, njepózcżiwoscže, njewěry, potom běda tajkemu domej! Je pak to duch pilnoscže, wěrnoscže, luboscže, podwižnoscže, pózcżiwoscže, potom wotpoczinje Boże a cżłowjekow spodobanje na nim. Sserbski dom pak ma też žerbski ras pokasowacź. Sserbska rěcź ma žo w nim trjebacź. Też schtoż tam widżiscz, ma měcź žerbski ras, wožebje wobrasy na scżenje. Njech žu to nabodni mużojo abo žony w žerbskich stawisnach. Kak rjenje to je, hdyž nadeńdżesch w žerbskim domje podobnju žerbskich wótczinzow: Jmischa, Górnika, J. E. Ssmolerja a druhich. Po prawom dyrhjeli nam Sserbam nimo wobrazow Khrystusa, žiwj. japoschkowm a druhich mużow Božeho kralestwa najbliże stacź naschi njesapomnicji dżełacżerjo w narodnej winiży! — Spěwy w domje njech žu bóle a bóle žerbske! Kak rjane tola žu! Zhle hinasche hacź te zuse z dróhi abo z reiwanskeje ludże! We žerbskich towarstwach a na žerbskich žiwjeńskich nětko kraŕne spěwy žtyschich! Tuż wotpostłaj žrbi je a wukni je a spěwaj je se žiwojimi dżećimi w domach.

Kóżda wjeż z twjerdżiznu.

Abeżynska wjeż w blischcżi Makale w krajinje, hdżeż žo nětko wojuje. Se žiwojimi murjemi twori kóżda wjeż pschirodnu twjerdżiznu, kotraż ma žo najprjedy z kanonami wobdżełacź. (Preise Bildzentrale, M.)

3 morwi a dwaj cżeżkokranjenaj pschi autowym njeschożu.

W sawinjenju pola Młodeje Boleślawje w Cżechach najaty auto, kotryž wobstarneju mandżelsteju z Młodeje Boleślawje z kwaśa jeju žynna domoj wjesesche do nětkrtych schtomow sawadżi. Auto žo pschewali, pschi cżimż žrbi wosowy wjednik a staruchkaj mandżelstaj cżeżko nop sranichu, tak so hnydom wumrěchu. Dwě druhej žobuježdżazej, 23 lět stara pomozniza a 13lětna schulerka žo cżeżko sranischtej.

Proschcżka je 100 000 schillingami samożenja.

Khudże swoblekana a z roszuchanymi włosami stara njerodżena hubjena stejesche 62 lět stara proschcżka proschcżerstwa dla psched Winskim khlostanskim žudnikom. Pschekwapjaze žu pschicżiny, kotrež k wobskórżbje pschecżiwo žonje dowjedżechu. Psched někotrymi dnjemi japołoži žo na poliziji na dróży namakana ruczna tołscha, w kotrejž běchu depotne wopiśma wo sapołożenym jamożenju pola zentralno-europskeje sensteje banki we Winje we wyschokosczi 100 000 schillingow. Po wobhonjenju žo swěscži, so ruczna tołscha a depot wschudże snatej proschcżu žłuschescheschtej, kotraż wschędnje wo poliwku w klóschtrje proschcże a nimodużnych z proschcżnjom pschescżahasche. Proschcżku k 3 njedżelam jaśtwa sażudżichu.

Kónz jeneho z mordarjow ruskeho zara.

Ruske emigrantske nowiny „Renaissance“ wojjewjeja po powěscži z Mosskwy, so je w bliskosczi hłownego města jedyn z mordarjow zarskeje žwójby, Jakowlew, na jałotne waschnje žmjercź poczerpił. Jakowlew běsche jedyn z wjednikow cżekistow a žiwerny zobuježdżaczej cżłtita Jurowskeho, kotryž je we žwojim cżażu zarsku žwójbu wotprawicź dał. Běsche z nawjednikow Moskowskeho wotdżěla snutskowneho kommissariata priedawschcże cżeki. Jako je žwojeho doma, kotryž w bliskosczi Moskwy leži, žo je žwojim autom do hłownego města na službu wjesesche, sajédże schofer do schtoma, pschi cżimż žo wós spali. Pschi hrażenju žo wjednik z wo'a wjerhny, mjes tym so Jakowlew we wosu žo žiwy spali. Wjednika, kotryž je žo jenoż łohaj sranik, fu sajeli. Wón je pjecza pjany byt.

Mexikanšy banditojo 5 Newyorskich bankowniko mołwjedźi.

S Douglasa w Ariconaskej žo dżiwi łusk banditow wosjewja, kotryž je žo w žušednej mexikanskej Sonoraskej prowinzy stak a z kotrychž woporom běchu někotrzi derje znaczi Newyorskich bankowniczy. 5 bankownikow z Newyorka, mjes nimi podprezident Nacional City Banki, J. H. Durell, a James Bruce z Chase Nacional Banki, kotříž wot 8. oktobra w rasischej Sonoraskej prowinzy z wjednikom, kotryž kraj snajesche, honitwarichu, mexikanska rubježna zwólba napdadże, wotbróni jich a wotwlecże jich do hór. Jenož Newyorskemu bnihikupjej A. D. Nortrosej, kotryž běsche z bankownikami na honitwje hromadże byk, žo poradźi, cżekneŕ. Wo wojžudże wotwleczennych maju najwjetsche starosczę, dokelż běchu banditojo krótko psched tym 80 mużow žyłni město Santa Ana napadnyli a tamnischeho schefa polizje a někotrych sastojnikow satsélili. Amerikanska polizja je žo w namjesnych kónczinach alarmowała.

Pschecżiwjeny nawożenja.

Młody muž w Chesteru namaka njedawno na domruczu se žłużby mały dżećacżak ballon, kotryž w halosach žadoweho schtoma wisżasche. Pod ballonom běsche dopisniza pschicżinjena, na kotrejž žo namakaŕ pschi schcże, so by knjeżni Evelinje Doddez wo tym powěscź dał. Młody pschistajeńj dżěsche połny radosczje a nadżijow. Kak hnito bě w nowinach wo podobnych pschipadach cżitał. Kak na pschikład, so bě sawalecka wulkeje schokoladowje žabriti do konfektowoje tyści zedlu pschipołożiła a z tym posdżischo žwoje słożo namakała. Njeby tuta dopisniza, kotraż na ballonje wisżasche, też z pokiwom wosudowała być, tak so młody muż praschesche. Wożesche domoj a napiża knjeżnje Evelinje Doddez dołhi list. Swoju starobu, žwoju wulkosć, barbu włosow a wschě a wschě tharakterowe wožebitosczе, žwoje samożenske poměry a wopiżowasche wschitko jara nadrobnje a też wobras, kotryž běsche žrbi pola fotografa spěschnje shotowicź dał, tutomu nawożeńskemu namjetej pschipołoži. A někto sczežowachu sa młodżenza dny dołheho stykneho cżakanja. Kóżde ranje khwatasche listynoschcerjej napischcżo, ale wocżakowany list njepschińdże. Po łudżenju łkónczinje dóńdże dopiż wot njesnateje rjanolinki. S tschetopotajmaj rukomaj wotewri młody muż list, spěschnje pschelecża rjadki, tola nadobo wobléděny. Mała hałe 8 měżazow stara holcża podjakowa so wjele krócź psches žwoju macź za luby list, kotryž bě wón napisał. Sdżeńtwu pak je tola hischcże trochu mała. Dospołnje pschesłapjeny tykny nawożenja list do kapży a poda jón na službu.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 15. oktobra 1935.

Narodźiło je so: 13. 10. Erichej Oćje Frnczej, wucżerjej, žyn. — 14. 10. Richardej Hanżej Kleinstückej, měschczańskemu dżełacżerjej, žyn.

Wumrěli: 15. 10. Leopold Ota Arthur Hósp, pschekupz, 65 lět.

Mandżelstwo pschipowědżichu: 15. 10. Gustav Hermann Hildebrandt, zyrkw. sarjadnisti inspektor na wuzk. z Madlenu Han u Friedu Wjenkez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Richard Max Panašk, żelesnistki dżełacżerj, z Martu Marhatu Mjelkez, domjacżej pschisłajenej, wobaj w Budyschinje. — Helmut Walter Philipp, pomozny lokomotivny tepjeŕ, z Hanu Emiliju Regmannez, domjacżej pschisłajenej, wobaj w Budyschinje. — Max Hermann Stephan, hut w Klukschu z Helenu Selmu Lorenzez, kuchařku w Budyschinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 243 | Budyšin — Štwórtk 17. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

W Genfje so boykott italskeho wuwoza žada

W hospodarskim wubjeku konferency wo sankcijach je Eden frjedu dopołdnja nacźisk pschedpołožił, z kotrymž so boykott italskeho wuwoza žada. Skandinawiske staty, Holandska, Belgiska, Rumunska a Sowjetska Ruska su nacźiśkej pschihłosowale. Nacźisk pak tež zaneho aktiwneho pschećiwjenja njenamaka, někotre kraje jenož weste wuměnjenja stajichu, mjez nimi Schpanjska a Schwajzarska. Wo nacźisku so hišće nje wobsamknło, dokelž ma so najprjedy prašenje wotschkodźenja pschepruhowacź.

Sćrjedu popołdnju běše so dźěkowy wubjerk seschoł a po nim běše so shromadźizna połneje konferency połstita. **Sankcijowa konferenca je w sjawnym pożehnjenju wudospołnjenu lisćinu wo zakazu wuwoza brónjow do Italskeje pschijata.**

Madźarski zastupjeŕ so hłosowanja wsda. Schwajzarski swjatowy rada Motta pschipomni, so su chemiske a zapalne brónje hižo z prawom ludow zakazane a so so tehodla tež njeźmě do Abeźynskeje wuwožowacź. Konferenca tuto wosjewjenje na wědomje wza.

Jendźelske brónje za Abesynsku

Londonske nowiny „Daily Mail" pišaju, so je so **24 hodźin pola jendźelskeho wikowarskeho hamta 5 prócentow wo pschiwolenje prawa k wuwožowanju brónjow a munizije do Abeźynskeje zapodalo. Tśi próstwy su wobnowjenja namjetow,** kiž běchu so hižo stajiłe, jako jendźelske knježerstwo wuwoz brónjow zakasa. Tamnej próstwje pak sej nowej.

Češke wuhlo za Italsku

„Brnjanski dźenik", nowiny kiž su wo podawanju wuhla z Ostrawskeho rewěra swjetscha derje wobhonjene, pišaju, so so wo wjetšich pożyłkach kamjenteho wuhla i Cźech do Italskeje jedna. Jednanja su pjecza hižo tak daloko dowjedle, so je finanzne praschenje nimale rosrišane. Tak ruže hač k dorěčenju dóńdże, móże so z woženjom wuhla psches Awstriju do Italskeje sapoczeć. K temu su cwstrikle swjatowe żelezniży pjecza hižo wobeźity tarif postajile.

Jendźelska w Srjedźozemskim morju njewotbróni

Powěsćenja „Preß Assoziation" wosjewja, so je jendźelske knježerstwo swojeho pósłanza w Parisu sira Erica Cierka franzowskemu knježerstwu pósłało. Wón dyrbješe franzowskemu ministerstwu pschedbyhdźe Lavalej sdźělić, so je pschedhladnuśe pschebywanje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Ssrjedźozemskim morju hischcźe nusne.

Laval běše so snowa wo sastajenje wójny w Afriji prózowal. Tehodła je wutoru z jendźelskim a italskim pósłanzom jednał. Jena Parišćka powěsćenja je wosjewiła, so je Laval pósłanzomaj namjetował, so dyrbi Italska abeźynskej prowinzy Harrar a Ogaden a kontrollu nad prowinzu Tigre dostacź, je-li so wojowanje hnyhdom sastaji. Mimo teho wšak so Italskej też wulki wliw na mjesynarodne knježerstwo w Abeźynskej pschiwolicź. Abeźynska pak by dyrbjała pschistup k morju w Somalskej dostacź. Tola so hišće, so je so Lavalowmu namjet hižo sasć zastupnył.

W Parisu so położenje wjeźera jara khutnje pohódnoscha. Tam je so pjecza powschitkownje pschesćwědczenje skrućiło, so ani Mussolini ani jendźelske knježerstwo njezmóžetaj wróćo. Teež jendźelski wuspěch pschi jednanjach sankcijowoje konferency w Genfje je w Parisu žiwny zaczišći činił. Pschihotowanje sawjery za italski wuwoz so w Parisu jako hotowy boykott wobhladuje. Franzowscy zu pschesćwědczeni, so je mjez boykottom a blokadu jenož hischcźe krótka krocźel. Scherjenje wojerskich sankcijow so bliži. Jako najlěpše znamjo pschiwótśenja w politiskim położenjom so wobhladuje, so so franzowske nowinarstwo někto sjawnje k stejiscźowju Jendźelskeje wusnawa a so pschećiwo Italskej wobroca.

Jendźelske knježerstwo je so w swojim wčerawšnim pożehnenju swjetscha z prašenjemi swonkowneje politiki zaběrało, kotruž běšche tutón z Genfa wo nětcźišćim stawje z jednanjow wo sankcijach połstał. Knježerstwo na to rospominajsche, schto by trěbne było, so bychu tute naprawy skutkowne móz dostałe.

Reuterez telegrafowarnja powě, so jendźelske knježerstwom a Lavalowym khutnym prózowanju wo skónczenje wójny njedwělnje, prjedy hač Swjatk Ludow wótrišche sankcije wobsamknje. Reuterez powěsćenja dopomina, so so Labalowy namjet wo pomjeńšenje jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Ssrjedźozemskim morju powschitkownje po namjecze italskeho pósłanza w Londonje stožuje. Tutón je njedawno jendźelskemu swonkownemu ministrej Musolinijowe pósłestwo pschepodał.

W Londonje so na to pokazuje, so je so jendźelske wójnske łódźstwo w Ssrjedźozemskim morju psched nałożenjom 16. stawa shromadźiło. Tehodła ma pjecza jeniczy Jendźelska rosšyrjacź, hač ma so jendźelske wójnske łódźstwo z wěcźnymi wuměnjenjemi pomjeńschicź abo niz.

W rosprawje powěsćenje „Preß Assoziation" so naspomnja, so so z Lavalowym rozrěčowanjom z jendźelskim pósłanzom počzahi mjez Jendźelskej a Franzowskej njejsu podótkle. W tym, so chcetej měr sawěsćicź, staj žebi wobaj krajej pjecza pschesjene kaž dotal. Politiski rozhudźowacź Londonskich nowin „Star" myśli, so tu njeje nicźeho, schtož by na to pokasało, so je so spokojazy podkrł k sastajenju wójny namakał.

W Abesynskej so zaso deščuje

Postupowanje italskich wojakow na froncźe w Somalisku je so po wobhladźenju města Gerlagubi krótko psched Golahajom dyrbjało sastajicź, dokelž je so w tamnej krajinje znowa žylnje deschcźowało. Njenožne njeje, so tute deschcźe hač do konca nowembra njepschestanu.

Na połnócnej froncźe njeje k zanym wótrišchim wojowanjam pschišło. General de Bono, italski wyschcźi roskosował, je so do swojeho hłowneho kwarćera wrócźił a w bliźšim cźasu dobyte město Adigrat wopyta.

Abesynski nadběh na Aksum so wočakuje

Franzowska Havaska telegrafowarnja je z Diredawy zhoniła, so chce Italska wjetšiu liczbu wojakow se Somalskeje na połnócnu frontu pschepołožicź. Nětkle 1000 muži je pjecza hižo po puću. W rosprawje Hawaskeje telegrafowarnje so hischcźe powě, so su italske letadła na małej měsće Taffara a Khatama w Ogadenskej prowinzy 200 bombow wotcźišće. Pschi tym je so pjecza pjeć wozbow morila a nětko 20 so franiło. Jene italske letadło je we wokolinje Olsy a druhe wee wokolinje Aski Tafary dyrbjało z nuzy pschistajicź. Abeźynjenjo su wobhladzy sajeli.

S Addisa Abeby so powě, so je dźeł wojakow wjerscha Seyuma rěku Takazze pschekrocźił. Wojacy wjerscha Kassy su z wojakami wjerscha Seyuma swizk nawjazali. Napschećiwnym nadběh Abeźynjanow k wróćodobyću města Aksuma so pjecza pschihotuje.

Skit za Europjanow w Abesynskej

W jenej hamtiskej powěsći z Abeźynskeje so sdźěli, so so Italska nocźe teho wobdacź, so by na njewobtwjerdźene města bomby mjetała. **Wona pak je swónitwa, sdźěła sa skkit Europjanow rukowacź** a je so z Franzowskej dorěczała, so w jeleznskej stajiti Diredawje, hdźež 800 wukrajnikow bydli, neutralna městnosć postajila. Italske knježerstwo je pschihłosowało, so maju so w tutej krajinje Europjenjo a železniży pschistajeni saměsćicź, so bychu psched bombami byli wěsći. Hischcźe w tutym tydźenju wožebitu wubjerk z Addisa Abeby do Diledawy pojedźe, so by mjesy tuteho neutralneho pasma postajił. Wschon skkit zusnych tam Franzowska pschewosmje.

Małe tanki so jako přihódne wupokazałe

Wo wužitku nowocźasnych brónjow w abeźynskej wójnje su někto prěnje powěsće dóschle. Rospravy z italskeho hłowneho kwarćera wupiśuja, so su so tanki za diwju muzow we wobezběžnej krajinje jako zara dobre wupokazałe. Kak su napadły z letadłami skutkowale, we tym dosałe. Kak su napadły z letadłami skutkowale, we tym dotal njejsu spuschcźomne powěsće dóschle. Powschitkownje pak so wuspěchi letarskich napadow tak wupiśuja, so je abeźynske wobhladerstwo rucze nałwuko, so psched bombami schkitacź. Dotal Italcźenjo pjecza hischcźe njejsu zanu cźežku kanonu hač na prědnju frontu pschinjesli, dokelž njeběše dróhow. Tak drje so blizšche wojowanje na Makallesku provinzu też jenož z lohkimi kanonami powjedźe.

Italski wupósłanc hišće w Addisu Abebje

Franzowski wupósłanz w Addisu Abebje je w pschitomnosći direktora abeźynskeho swonkowneho ministra a komandeura kźorkeje gardy dotalneho italskeho wupósłanza Hrabju de Vincia wopytał, so by so wobhonił, kak so jemu wjebje, a so by so wo wo trěbne pschihoty a wobstaranja sa jeho wotjězd z Adisa Abeby postarał. Wupósłanz dhe Addis Abebu wopuschcźicź, tak ruže hač italski mitowarski agentaj do Addisa Abeby bórdźetaj.

Twarske zmylki jako přičina zasypnjenja w Barlinje

Justizna nowinarnja w Barlinje wosjewja, so su so pschepotowanja w jednanju pschećiwo Hofmannej a towarschcam dla sabyhnjenja pschi twarjenju połnóznopołodnischeje żeleznizy na Hermanna-Göringowej dróży se wschém spěchom wjedle. Hdyž běchu wězywuwstojni, kotrychž běšche statne rěcznistwo skasało, cźežke twarske zmylki jako pschicźinu katastrofy swěsćili, měsćeše so praschenje wujaznicź, schtó mjes tymi, kotriž so na twarje wobdźěłachu, w jenotliwym samolwitosći sa njedostatki nježe. Statne rěcznistwo tuto wobcźežne a cźaju žadaze dźěło kriminalnemu kommišarej Moritzej pschi Barlinskim policajskim prezidiju poruczi. Mjes tym je so też wujaznikow, kak běšche tajke nahromadźenje wschelakich smylkow zyjła możno.

Kontrollny system němskostatneje żeleznizy nad pschepodatymi dźěłami je so na tutym městnje jako niedostatny wupokazał. To běšche cźim strajschnische, dokelž organisazija Barlinskeho twarskeho towarstwa na žane waschnje žadanja njedopjelnjesche, tak dyrbja so pschi taskich wožebitych dźěłach wot pschedewsacźa žadacź.

Dokelž je so mjes tym wujaznikow, so twarski inżenjer Josef Korla Roth, kotrehož dyrbjachu na sakładze prěnich pschehlyschowanjow sajcź, w Barlinskim twarskim towarstwje njeběšche techniski wyschcźi twarski nawjedowarł, ale so běšche jeho dźěło bóle pschekupike, je so wón po žadanju statneho rěcznistwa z jatby puschcźił. Sdobom je so frjedu pschikas na sajcźe pschećiwo żeleznikemu wyschcźemu radźe Kurtej Kellborgeej a żeleznikemu twarskemu wjednikej Wilhelmej Schmittej wudał a wukonjał.

Dokelž je sakitarstwo hižo něšto wobschěrne napschećiwne dobrodacźe pschipowědźiło, kotrehož zhotowjenje je so najsaźo za tři njedźele wocźakuje, so skónczenje pschedjednanja njedźiwajcy wscheho nusneho popřešenja hischcźe we khwili wotstorcźa.

Wuzud w Brnjanskim procesu přeciwo sudetskim Němcam

W Brnjanskim prozesu pschećiwo schtyrjom priedawschim zhobustawam wokrjesneho wjednistwa rospuschcźeneje nimšeje nazionalsozialistiskeje dźělacźerskeje strony w Cźeskotowakskej je so 16. oktobra wutoru wosjewił. Zjoch wobschorjenych Gögera, Richtera a Judexa je žud jako winowatych spóznał, so su so „z nadpadom pschećiwo cźeskotowakskej republiki zsjednotźili a so tehodła w smyśle § 2 zakonja za schkitanje republiki pschešli". Gröger jako hłowny winowany dosta 13 měsacow, Judex a Richter po 1 lětu khłostarnje z pschiwótśenjom khłostanja. Mimo teho so mjenowanym wobschorjenym po 1000 krónach pjenježneho khłostanja napokoji. Woni też cźelne prawa zhubja a dyrbja wschě prozesowe wudawki njesć. Schtwórty wobschorjeny Klug so wuwinowa. Ssud wosjewi, so so w jeho padze wo § 2 zakonja za schkitanje republiki njejedna. Statne rěcznistwo a sakitarstwo dźetej so pschećiwo wuzudej powołacź, so hačle wuzud po wuprajenju wyschcźeho žuda do mozy stupi.

Japanscy nacionalistojo při wólbach dobyli

Pschi japanskich provinzialnych wólbach je japanska knježerstwowa strona minsejtow khětko zhubiła porazku poscźerpiła. Wona jenož 628 mandatow dosta pornjo 720 mandatam, kiž běšche dotal měła. Sejmnaskja strona, w kotrejž su japanscy nazionalsozialistojo zjednoczeni, je 670 mandatow dostała. Dotal měješesche strona 648 mandatow. Mała strona kokuminow, kiž je so wot minsejtow wotscheźěła, je jenož 32 mandatow dobyła, dotal 52 mandatow wobhdźeješesche. Mjes mjeńschimi stronami dostachu dźěłaczerjo 33 mandatow, dotal 14, a neutralni 143 mandatow, kiž běchu dotal 82 mandatow měli.

Pschiczina wuspěcha strony seiynkaitow smě žo w tym bytacź, so je tuta strona pschi wojowanju wo rěkoriku lideju žo na nazionalistisku stronu stajka. Faschistojo žu w stronje neutralnych sastupieni, tola nježdu na stronu swjasani. Wólbne wobdźelenje wucźinjesche 74 prozent.

Ze Serbow

W **Budyschinje** 17. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Jandźelko naš lubozny,
Nětk spinkaj, złoty hołbiko, też ty!
Lubosć maćefna
Njespi, njedrěma. Haj!
Tuj, tuj, złote dźěćatko,
Nank, maćefka za tebje stara so,
Strachi zdaluje,
Mjechcy póscźele. Haj! Zejlek.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer plus 7 a thermometer wodnjo 16 stopnjow cźopkoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer plus 4 a thermometer w nozy 10 stopnjow cźopkoty. Nižina nad połnóznej Europu je žiwój wliw dale k połonju rosćerića, hacź je žo wocźakowało. Wona je nam dźensa pomróčene njebjo s lohkim deschcźowanjom pschinjeźła. Nižina źama, kotraž po Połnónym morju k dołhemu ranju cźehnje, žo po wocźakowanju wjedrawustojnych na wjedro w nasćich kónćinach njewutkuje. Wobkhowamy potajkim mile, tola trochu pomróčene njebjo. Strach nóznych mrózow w tu khu lu nije. — Jutsse pjatk stónćko 6,26 hodź. stźada a žo 5,04 hodź. khowa. Mětźacź stźada jutsje wjeczor 9,46 hodź a khowa žo popołdnju 1,27 hodź.

— **Wuhlady na wiedro sa jutšišchi pjatk: Mile, tola trochu pohmurjene wjedro.**

Łóńćko kwasnych hrónćkow

Dźěćo staršimaj na slěbornym kwasu.

Nano luby, maći luba,
Kelko lět wot waju sluba
Je so pominyło wamaj,
To najlěpje wěstaj samaj.

Pjećadwacći lět wot časa
Waju zeleneho kwasa
Nět so miny. Miłosć Boža
Popra tak nam wjele zboža.

Tohodla so radujemy
Ze slěbrom waj' wěncujemy.
Bóh, kiž wšitko dobre scźele,
Wobradź wamaj zboža wjele!

My so Bohu džakujemy,
Zo tu w slěbru kwasujemy.
Bóh daj wamaj k dźěłu mocy
A waj' škitaj wodnjo, nocy.

A my, waju lube dźěći,
Dołho chcemy waju měći,
Zo nas byštaj nawjedwałoj
A so z nami radowałoj.

Přichod Bohu poručamy,
Iemu wšitko dowěrjamy.
Wosebje dźens prošmy wo to,
Zo ze slěbra scźini złoto.

M. N.

— **Dla kermusche w Khrowaczanskej wožadze** 20. oktobra pojedźe pósitši autobuš 11,20 hodźin s Budyschina do Wulkeje Dubrawy a w 21 hodźinach s Wulkeje Dubrawy do Budyschina.

— **Dla kermusche 20. a 21. okt bra w Korstmju, Schěrachowje a Salomju** niedźelu 20. oktobra pósitši autobuš, kiž 10,20 hodźin s Budyschina jěźdźi, hacź do Salomja, na torhoišćezo, pojedźe. Popołdnja 11,20 hodź. pojedźe pósitši autobuš je Salomja, torhoišćeza, do Schěrachowa a dale do Budyschina. Póndźelu 21. oktobra tež pósdnjej autobušaj 22,26 hodź. je Salomja, krajneje mjezy do Budyschina a 23,20 hodź. s Budyschina do Salomja, ke krajnej mjezy, pojedźetaj. Wós, kiž 21,30 hodź. s Budyschina, žitnych wikow jěźdźi, pojedźe hacź do Salomja, ke krajnej mjezy.

— **Dźěła na statnej Ghorjelsko-Drježdźanskej autowej dróhi žo zwjerchuje.** Wutoru žu žo prěni dźěłaćerjo do dźěła wsake sa twar statneje autoweje dróhi Drježdźanj-Ghorjelc. Kaž dźělowy hamt wojjewja, je liczba dźěłacerjow sa tute pschedewsacze hižo pschitajena, tola žo w běhu cźasa dźe hischcźe druhe mozy pschistaja. Wuhlady maja jenoź cźi dźěłacerjo, kiž žu na dźěłowym hamcze jako bjesdźěłni pschipowědźeni.

— **Želesniskemu cźahej žo pschejźi dal.** Tudomny 48lětny wobydlerź je žo wcźera na Budyško-Ghorjelskej želesnizy cźahej pschejěcź dał, pschi cźimž žo žunjertnje stani. Jeho cźěło do cźełownje Tuchorskeho pohrjebnischcźa dowjezechu.

Se **Sdźerje.** K lohkemu wobkhadnemu njesboju dóńdźe tu na Budyschisko-Mužakowskej dróhi pschi wutkodźe je wšy. Nětkle wós wot Budyschina pschijědźazy poca žo wjerchacź a sajćźe do **nadrósneho** pschěrowa. Na sboże ludźo pschi tym do schkody njepschińdźechu.

S **Worzyna.** Pschi sběrzu sa jědź s jeneho hornza je žo w naschej wsy 14 hriwnow nałběrało.

Ze **Sernjan.** Wutoru popołdnju wokolo 5 hodźin přistaji na našich honach powětron „Schwarzenberg III", kotryž ze třomi knjezami z Riesy přileća. Běše so tam wokolo 10 hodź. dopołdnja dg powětra puścił. Hdyž jim ludźo powěchu, zo je hač k přichodnemu dwórnišću hišće něhdźe 6 kilometrow, wobzamknychu, zo tam doleća. A ńčko sta so nešto njewočakowaneho. Knježa prašachu so 11lětneho Jurja, syna z dwójnikow wojnarja Jurja Ryćerje ze Sernjan, hač chce so sobu do powětra puścić, čemuž z radosću haj zawola. Dołho njetraješe, a lećachu w 200 metrskej wysokosći na stronu k Njeswačidłu, hdźež so na knježim polu blizko železnikskeje cary na zemju puścichu. Tu bě so wjele stow ludźi zbožało, też dźěłowa služba Njeswačidlskeho lěhwa přikhwata. Na to wostroniehu instrumenty, kotrež mějachu za powjazy přiwjazane a wusadźichu małeho pachoła z wjesele so swěćatymaj wočomaj. Wón je prěni a zdopom drje też posledni raz we swojim žiwjenju z powětronom lećał. Hnydom wobstupi jeho wjele wćipnych matych a wulkich, a dyrbješe přeco a přeco zaso powědać, kak je so jemu spodobało. Potom puśćichu plun z ballona a pomoćni udźo pomhachu jón zawalić a na dwórnišćo dowjesć.

S **Bluńja.** Sawjedźenje NS-žotry Jadwigi Wo'cźej sta žo 13. oktobra w pschitomnosći wotrjadźeneho wjednika NS-spomožeństwa Mawra. Schulske dźěći pschednješechu spěwy, basnje a rěčne khórn. Na to porěča k. Mawra a za nim wotrjadźena burika wjednica knjen. Kaslnerowa. S postrowom wjednitej žo žwjatočnosć skónći.

S **Khrjebje.** Se znateho hamoroweho hata w Khrjebi je žo woda spuschćiła a dźěłowa sluzba I Noweje Wsy ma jón nětko wurjedźić. S tutymi dźěłami je žo zapocźało.

Abeßynska manifestazija w Londonje.

Psched a zhynskim pósłanzastwom w Londonje dóńdźe k manifestazijam sa Abeßynsku, na kotrejž žo něhdźe 2000 wožobow wobdźeli, kotrež transparenty njesechu. (Newyork Times, M.)

Bojomir

abo"

sawjedźenje khcheścźanstwa we Łužicach.

Spisał J. Chociszewski.

Sešerbschćił A. Zemr-Budyschinski.

4] (Pokračowanje.)

„Nano!" — rzekny žyn — „ja lubuju ſ žyleje wutroby teho praweho, dobreho cźłowjeka; a ty hněwasch žo ſ tuteje pschicźiny na mnje?"

Nan wotmołwi:

„Kak bych mohł to cźinicź, hdyž też ja lubuju teho žwjateho muža? Ale cźeho dla njeprajisch mi jeho mjeno, jako też teho cźłowjeka, kotryž je tebi žiwjenje dźerźał?"

„To sbonisch, nano. Tón cźłowjek, kotryž pśches mój klok sranjeny padny na semju, a na to mi sakhowa žiwjenje, je khcheścźijanski měśchnik."

Drohoßław, jako ſ błyſkom porażeny, stupi nětotre krocźele na sad, wuźihychawschi tute žłowa.

A Bojomir powědasche dale:

„Haj, nano, a też ja žym khcheścźijan a wocźakuju se žedźenjom w tu khwilu, hdyž woda žwjateje khcheścźiny mje scźini žobustaw Khrystuśowoje zyrkwje.

Drohoßław sakhikny se strožnjom a sarja na zylym cźele a jeho wocźi žo žwecźeschtej jako błyskaj.

„Ty khcheścźijan", sawoła, „pscheradnike! Tohodla žmjercź tebi!"

A ſ jeneju rukow pschinny žyna za žuknju a ſ druhej hrabny sa mjecź, so by jeho sakłok.

„Nano!" rzekny Bojomir, „ty žy mi žlubił, so chcesch bycź mój schkitak w strašchnej hodźinje."

„Mojemu žynej žym žlubił, tola ty njejsy mój žyn. Nć, to je cźista njemožnosć, so by ty mój žyn był, khóa so je sły duch na žo wsał postawu mojeho žyna, so by mje sawjedł. Ha! sły ducho, budu ſ tobu wojowacź. Wjsni mjecź a hotuj žo do bitwy, a wy bohojo mojeje wótzneje semje budźćże mi k pomozy."

„Njesłym sły duch", wotmołwi Bojomir, „ale twój žyn, kotryž je tebje ſtajnje wutrobnje lubował a wosebje wot teho cźasa, hdyž je spósnał Jesuśa Khrystuśa, Sbóžnika świeta, pschetoż tak žo mjenuje tón, kotryž je wumrjeł na schibiźu, a wo kotrymž žy žam prajił, nano, so jeho lubujesch. O nano! Kajki njeprawy wobras wo Jesuśu Khrystuśu dawaju nam naschi měśchnizy."

Drohoßław puschcźi mjecź k semi a pokny dźiwanja pohlada na žyna, kotryž takle dale rźečesche:

„Sda žo mi, kaž bychu ni schupitśny swocźow spadke wot teho cźasa, so spósnach Sbóžnika świeta, a też ty, drohi nano, to žame wusnajesch, hdyž spósnajesch khcheścźijanskeho měśchnika a shonisch, w kajkej cźěmnosći khowaju naš naschi měśchnizy. Pój wschak, nano, se mnu do hěty, hdźež pschebywa tamny měśchnik, so by jeho sesnał."

Nicźo njewotmołwjejo poda žo Drohoßław sa žynom do hěty, hdźež žo khowasche Wójcźech, khcheścźijanski měśchnik, pomnich wulkeho, žwjateho biskopa, kotryž je wobrocźił Cźechow a Polakow, hacź je skónczńje dozpił martrarsku žmjercź w Pruśach.*

Wójcźech shoniwschi, schto je žo stało, padny na kolena a podakowa žo Bohu sa rosbłwětlenje wutroby Drohoßława, a na to ſ rěcźinowymi žłowami wujaźni nanej a žynej sałady wucźby Khrystuśowoje. Jeho žłowa padnychu na płódnu semju a wunjeseechu štokróćne płody.

Njemało swjeżeli žo Drohoßław, shoniwschi, so měśchnik Wójcźech běsche Słowjan, kotryž žadasche žwojich bratrow wobroćźeć. Wójcźech žlubi też, so ſ pschijeźcom khcheścźijanstwa Luźicźenjo žwobodu njeslubja, ale so ju ſ tym bóle wobtwjerdźa. Shubjenja žiwobody bojachu su žłowjanske ludy, ſ Němzami mjesowaze, tohodla žo też žapjerachu khcheścźijenjo pschijeźcej, dokelž Němzy, sawjedowši khcheścźijanstwo Słowjanow njewólnikow sčinichu.

A tak poca pomałku žo rosćerźejcź wucźba Khrystuśowa w žłowjanskim narodze Luźistich Sserbow, a to mi ſ njecźom, ale ſ luboscźu, tak jako ju Sbóžnik a prěni jo pschtołjo wuczachu.

III.

Něschto wo wěrje starodawnych Słowjanow.

Luźiśy Sserbja, kotśiž žłuśicźeja do Sstowjanow, cźerźachu, prjedy hacź Khrystuśowu wucźbu pschijachu, bohow, ke kotrymž žo też druhi Słowjenjo modlachu. Runjeż běchu naschi starodawni žłowjanšy prjedowniki pohanjo, běšche tola jich wěra dopołnischa hacź pola druhich pohanskich narodow. Słowjenjo wěrjachu do njeźmjertnosće dušche a do jeneho Boha, kotryž knjeź w njeebju žo njestara wo semske należnosće. Tohodla wjerachu też do mnohich bohow, kotrychž sajimuja cźłowješe należnosće.

Běchu pak wschelazy bohojo. Jeni ſ nich běchu dobri abo běli bohojo a druśy śli abo cźorni. Na cźole běłych bohow stojeche Bełyból abo Bełbog, a na cźole cźornych Cźornoból abo Cźornik. Tuteju dweju bohow wobešeješe Luźiśy Sserbja cźeśeźachu. Do běłych abo dobrych bohow śtuśischeše Sswjatowid, kotrehož postawa měješe schtyri hłowy, so by mógł hladacź do wšěch schtyri stronow świeta. Běšche też bóh, kotryž ma mjenowaneše Triglav, t. j. Tśiłkow, dokelž měješe tśi hłowy. Běšche to wěšte podobniśtwo abo wjele bóle pschedcźuce žiwjenje Troiży. „Prowy" běšche bóh błyskow a sprawnosće, Radegast (Radyhóść) bóh hospodnosće. Słowjenjo běchu tak jara hospodliwi, so mějachu wobšeh boha, kotryž měješe še hoścźi sakitacź. Wěrjachu, so hóśćej pschiwidźeje njebjeske žohnowanje. Běchu też bohowki, kaž na pśch. Dźěwana, kotreźi běšche wośa rolina pożiwjecźena, kotraž pólśi „dźěwanna", žerbśi pak „khamp" rěka. „Morjann" cźeśecźachu su bohowku žmjercźe.

(Pokračowanje scźěhuje.)

* Wojcźech, němšiy Adalbert, cźěśi senjan a Prażki arzybiskop pschecźahowajsche žłowjanske krajiny njes Łobjom a Wiśku, předowajo tamnišchim pohanam khcheścźijanstwo. Wótkle 997 pschendźe k pohanskim Prußam, kotśiž pola wuliwa Wiśky bydlachu. Jako běšche žo na polo ludu na njeho a pohanjši měśchnik pschekło jeho ſ hlebiju. Połśi wójwoda Bóleźław wukupi Wójcźechowe cźełu za wjele skota a pokhowa jeho cźełu w Gnjeźnje. — Pschiſp. pschełožerja.

Z Pančic. Wčera wopušćichu našu wjesku studenća, kotriž su tu 9 dnjow w młodowni přebywali. Župny studentski wjednik **Rößiger** bě tu do studentskeho lěhwa přišoł a lěhwo rozpušćił, dokelž je spóznał, so su zamér a nadawk, kotryž dyrbjachu dopjelnić, docpěli. Při tutej přiležnosći bě też wokrjesny wjednik Zitzmann přitomny a porěča krótke słowčka wo nadawkach wokrjesneho wjednistwa. Wjetša ličba so po tym na dompuć poda, mjez tym zo hišće někotři hač do dźensnišeho zwostachu, zo bychu tu hišće posledni rjany a wjesely wječork w serbskej Łužicy přebyli. Też krajina so jim lubješe. Też mějachu přiležnosć naš lud při jeho wšědnym dźěle bliže zeznać. Budźa zawěsće na rjane hodźinki a dny, kotrež su tu nawědźili, spominać.

Se **Sslepoho.** 9. oktobra mjes 8 a 9 hodźinami wječor pokradnychu paduschi rěsniskemu mišterej Heringej w Sslepom z płotom wobdateje jahrody z powjasa schatu. Schtóž někoho blišćeceho wo paduchach wě, njech to přichtušnej policiji wosjewi.

*

S **Korsymja.** (Wobkhadne njesbožo.) Wutoru wječor tróšo do 6 hodźin so přichi Vetterej tankowni cježte jězenje mjes motorskim kołom a jědnym kolesom sta. S Budyschina přichkadźejo sajědze wobkhodnik z koleza mi W. je swojim lohkim motorskim kołom přichi jawinjenju dróhi do knjeżny D., kotraž chjasche do Rodeja. W. bu z motorskeho koła wjerhnjeny a žebi přichi tym mo'hu tschaße. Knjeżna D. mójeschе so pěschi domoj podać. Jeje koleso so hnjilje wobschkodźi. Dr. Krjeżmar dowjeze sněsboženeho W. je swojim autom domoj. Policija za tym sledźi, schtó je na njesbožu wina.

S **Noweho Města.** W Hornim Ottendorfu pondźelu popołdnju wobydlerska schule z woknom wo stoczt. Přichi tym žebi wobě nohi stama a so też hewak cježko srani. Zjiwjenja žnyty dowjesechu do Nowoměšćanskeje khorownje.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 16. oktobra 1935.

Narodźenja: 9. 10. Arnoschtej Jurjej Frenzlej, żeleznicznemu dźěłaćerjerjej, dź. — 13. 10. Maxej Willi-ej Schneiderej, twarskemu dźěłaćerjerjej, dź. — 15. 10. Rudolfej Erichej Kiehli, měšćanskemu přischitajenej, syn. —

Wumrěłoj: 14. 10. Meta Evelina Schneiderej, dźowka twarskeho dźěłaćerja, 1 dźeń. — 16. 10. Alma Franzisla Thomasowa rodź. Heinrichez, mandżelska maschinskeho mischtra na wotp., 71 lět.

Radio

Pjatk 18. oktobra žo hłyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeselý ranschi konzert. 11.40 za burow. 12 přichpołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 popołdnischi konzert. 19 a něšto z žwjatok. 20.15 hodźina naroda. 21 reje w operje.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 za burow. 6.30 ranschi konzert. 11.45 za burow. 12 přichpołdnischa hudźba. 15 za žony. 17 popołdnischi konzert. 19.10 sabawny konzert. 20.15 hodźina naroda. 21 reja w operje.

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Barlin: 21 orchestrowy konzert. Wrótsławy: 221 pisany konzert. Köln: 21 spěwy a hudźba z italskeje Schwizy. Frankfurt: 21 z Puccinijowych operow. Mnichow: 21 wjecorny konzert. Win: 19.30 sabawny konzert a reje. 21.20 Antona Dvořakowy konzert. Warschawa: 21 symfonilki konzert. Praha: 20 sabawny konzert.

Posledńe politiske powěsće

Grichiske wójsko budże na krala přichiłapać.

Přichiłapanje grichiskeho wójska na krala je žo na 26. oktobra postajiło. Wójsko po zyłym kraju na žwjatocne waschnje swoju přichiłapu złoži. Swjatoćnoscje žo z wulkimi paradami skónčeja.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Freitag, den 18. Oktober 1935, 14—16 Uhr für die Nrn.: 301—650. Sonnabend, den 19. Oktober 1935, 8—10 Uhr für die Nrn.: 651—950. Rohes Rindfleisch Pfund 30 Pfg., rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Italski generalny stabowy schef Bodaglio,
kotryž je žo hromadźe se statnym sekretarom z kolonialneho ministerstwa do rańscheje Afriki podał.
(Scherl Archiv, M.)

Po křižu — njebjo

Pożledńe dźeło Jana Badeni.

Pola z nalěčzom wonjachu, nalětnje rańsche žłonzo žo rychowasche w pišanych a zpodźiwnych wobrazach.

Po wuskej sćežcy z brypota krocżeł sa krocżatku stawschka, na kij seprěna; kóždu khwilu sastawa, wotpocżuje a stare wóczko napina, je-li pak hischcze daloko do tónza wschědneho pucża.

Kóždeho ranja wot lět dawnych tón pucż wotkwyna. Lěbom je žłonzo jene promjeńschko pokasało, już Marhata spěcha, schtož móże, psches pola, psches bahnitu łuczku do hajka, hdźež, z khójnowej felenju sakryty, wulki křischiž do wyšokosće ramjeni posběhuje.

A na semju psched křischijom padny, hubje k jeho nohomaj pschikłoženschi, z hubom pak žo wuronichu proste, kaž wobeń horże modlitwy. O, wschak wona znaje tón křischiž a lubuje jón. Wschitko w jeje žiwjenju je k njemu žo cżahnyło, wschitko do njeho spjatnyło.

Sšem je macż ju pschewodźała, hdyż bě hischcze dźeczo. Tu je ju njej wospjetowała žłowa pacżerja. Tu je frosumika, schto snamjenja Bohu žłužicz w słožu a w křischiżu.

Nas z wjecżora — o kak žo derje dopomina — je pod křischiż schła. Po pucżu žo jej něschto do wocżow sahłysknyło: toksta knjiżka je złotom, je złébrom. Możesche ju wsacż, możesche być bohata. Ale Khrystuż z křischiża hladasche, Khrystuż je na křischiżu za cżłowjesku nahrabnosć cżerpjał.

Na druhi ras žo k jeje wobliczu nakhili, k jeje wutrobje spytowanje, a kaž wobkuschaza róża k žebi wabjesche, z barbu, z wónju, z tajomnej žłódkoscżu. Psched křischijom je žo tehdy klakła, do cżerni žo sahładła a róże, tak psched khwilku rjane, wabjace, žu rospadnyte z mhłu.

A tehdom, hdyż njemikosćiwi ludźo ji mjes wocżi cżišnychu hórke žłowo, pokoj mjesche w ercże, nóż we wutrobje. Tola Jesuż na křischiżu je hrosnischich hanjenjow žo napoščuchał a njeje žo wjecżił. A tak by žnadź jej dowolene było, zku mhłe hajicż?

Hdy by płakała — by křischiż žyły zwuščuschił. Hdyż žo změjesche — křischiż ju napominasche, so bjes bóle žiwjenje njeje. — Hładała by na křischiż — a wón by jej pschisiewjował z morjwych ztanjenje Khrystużowe.

A něšto, po žiwjenju a cżerpjenju, powěda jej: Pokoj je, już cżerpjenje pschescho, radosć zwostawa. Po křischiżu — njebjo.

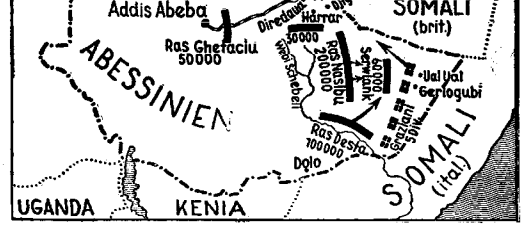
Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Sobotu 19. winowca serbski kulturny wječor towarstwa „Cornoboha", zdobom winowy swjedźeń we wobluku „Weinwerbewoche" w „Elisenhofje", Elisen- rózk Hammerstraße. Wšitkich Serbow wutrobnje přeprošnjejmy.

Drježdźany. Zhromadźizny towarstwa „Cornoboh" wotměwaju so porjadnje kóždu 1. a 3. sobotu měsaca w „Elisenhofje". Hosćo su přeco wutrobnje witani.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 20. oktobra zhromadny wulět z kołami do Łaza a jeje wokoliny. Wotjědźemy w 11 hodź. wot Mjenec. Wječor 1/28 hodź. je na to mšesana zhromadźizna pola Sčece. Wo bohate wobdźělenje na wuléce kaž na zhromadźizne so prosy.

Předsydstwo.

Wójska žu žo sestajake.

Pschehladna kharta wo sestajenju wobeju wójskow w Abeżynskej: Też abeżynske wójska žu žo nětko shormadźike a žo sestajale. Pokajujemy jenotliwe abeżynske wójnske skupiny z mjenom jich roskasowarjow a liczbu muzstwow. Pschi najnowschich wojowanjach žu Abeżynjenjo na stronu Eritreji a to w krótkim wjecżoru a też we krótkim ranju postupowali. W juhu měrja žo Italczenjo pschi mjesach jendźelskeje Somalilkeje z żelesnjan. kotraž z Džibutti do Adisa Abeby wjedże. Tu chodźa Abeżynjenjo, šmě-li žo pożledńim powěsćam wěricż, italskemu wójsku do boka padnyczż. Posdacżne posizije Abeżynjanow žu cżorne, Italczanow z běłym khischiżkom narysowane. (Graphische Werkstätten, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 17. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,20	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,94	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burša z dnja 16. oktobra. Na wczerawschich akzijowych wikach njemóžachu žo strucżenja z wjetšeho dźela spjerżeczż. Najwjazy hódnoschkow nětčto mało we kursu popuschczi. Banki rosprawjeja wo jara zhłabym hódnoschkowym wobkhodźe a też kuliša je zmoje engażementy skerje wotpschedawała a nětko žo wocżakuje sadżerżi. Dobre powěsće z hospodarskich kruhow njemějachu wliwa na wuwicże na burši. Na rentowych wikach njeje žo położenje pscheměniło.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje žo nicżo pscheměniło. Na zyłej cżari žo dale běžna potrjeba khwje. Pschiwós je strony ratarstwa je dale mały a też druha ruka njeradu pschedawa. Barlinske wulkomłynny wak kaž hacż dotal jenoż nalepsche druzyny pschenicżu po dobrych pokaskach kupuja. Rožka žo w Barlinje cżežko sameżcżi, ja to pak w provinzy skerje kupzow namaka. Wowża a jeczmjeń za pizowanje žo dale pytatej, tola njejsteż k ruzy. Też wowża za industriju žo pytaja. Też dobre druzyny jeczmjenja za piwarnje a industriju žo stajnje zadaja.

Wcżera ptacżesche w Barlinje zentnak

pschenicży W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Nětkotre ptacżiny z Drježdźanskich witkow.

Łžbjata 5,50—8 hr., kacżata 2,20—3,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 2—4 hr., hołbje 1—3 hr., huńzy, sarješane 1,20—1,30 hr., kacżki, sarješane 1—1,20 hr., kury, stare sarješane 90—1 hr., młode sarješane 1 hr., kury, stare sarješane 90—1 hr., schczuki 90—1 hr., liny 1,60 hacż 1,20 hr., karpy 1 hr., schczuki 90—1 hr., liny 1,60 hacż 1,80 hr., jabłuka 8—40 pj., kruschwy 8—30 pj., běrny 3,50—3,70 hr., po puntach 5 pj., ježdna łoboda 8—10 pj., zrjła 8—10 pj., křen 70—80 pj., žołotej 5 hacż 10 pj., běły kał 6 pj., cżežwjeny kał 8 pj., žydrojty kał 10—45 pj., kórli 50 pj., pětrschikła 3—4 pj., kotraty 15—18 pj., sellerij 10—35 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Dźensnjsche skótne wiki w Drježdźanach.

Na skótne wiki pschihnachu žo dźensa 1 wot, 1 byk, 19 krutnow, 510 cżelotow, 115 wowzow a 22 žwini. Direktnje na rěsarnju pschihna žo 219 žwini. Pola howjazeho skotu a wowzow je wobkhod bjes wusnama. Cżelata maja dobre wiki a ptacżiny žo dale połepschuja. Swinje žo wschitke za najwjesćiwu ptacżiznu pschedawaju.

Ptacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg

Ptacżizny po złotej hriwnje.

	16. 10.	15. 10.		16. 10.	15. 10.
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	wočka	—	—
jačmjeń now.	210-216	209-215	mócre lupiny	8,00-8,25	8,00-8,25
jačmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,40	22,40	such. truhanc.	—	—
ps. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,25	8,20
rožne	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana słoma		
hroch, Viktor.	21,0 23,0	20,0-23,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	jačna „		

Ptacżizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Ptacżizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Ptacżizna za jačmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Ptacżizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Hłowny redaktor Marko Smoler. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoler a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wopyt w Serbskim muzeju

Na wčerawšim Maćičnym dnju wopyta nahladna ličba Maćicarjow naš serbski muzej. Nowy muzejownik, kotryž je muzej z wulkej lubosću a z wěcy wustojnej ruku znowa zarjadował a wo wšelake wuley hódne kruchi wobohaćił, poda wopytowarjam jara zajimawy přehlad wo muzeju a wo přihódnym najwažnišim swojim dźěle. Nowy raz muzeja dopokaza jasnje, zo je nowy muzejownik dobry znajeŕ serbskeje wjesneje kultury a zo je so ludowědnje a historiscy hłuboko do serbskeje ludnosće zadźěłał. Nimo měry ważne a zwjeselace pak je, zo pilnje po Serbach słědźi za ludowědnymi zajimawosćemi! Runje we serbskich burskich swójbach su husto hišće bohate pokłady za muzejownika, kaž to nowonahromadźene wěcy w muzeju dopokazuja.

Nowy zarjadowany muzej dyrbi kóždy wopytać. Jasny přehlad a systematiske zarjadowanje wustajenych wěcow kóždemu wopyt wołóži. Wosebitu radosć maš na nowozdrasćenych serbskich klankach. Drasty so wupłokachu a maja nětko zaso hódny napohlad. Zajimc serbskich drastow a žonjacych ručnych dźełow namaka tu nětko w hódnej formje dosć zajimaweho. We wulkim sklenčanym khamorje widźimy serbski katolski kwas a delnjoserbski kwas. W druhim khamorje pokazuje so njedźelniška jstwa a přaza. Rjana ličba přenjotnych wobrazow Měrćina Nowaka-Njechorńskeho rozjasnja nam w krasnych barbach serbske mythiske bytosće. Wosebej zajimawe pak je khamor ze starymi „biblijemi", w kotrymž też heak namakamy zajimawosće z wuwića serbskeho pismowstwa. Serbska burska jstwa w typiskim sitlu je nastała w předstwi muzeja. Njeje tu městna, wšo z našeho muzeja wuzběhnyć, kóždy njech tam sam dóńdźe a sebi jón wobhlada Z tym mytuje so najlěpje wulka próca noweho muzejownika. — Knjez dr. Wjacsławk, předsyda historiskeho a ludowědneho wotrjada Maćicy Serbskeje, dźakowaše so na kóncu wopyta muzejownikej w mjenje wšěch wopytowarjow za tak rjane poskićenje. Njech pak je nowemu muzejownikej w jeho nowym dźěle prawje wulki wuspěch spožčeny!

Wusudźenja

Na spodźiwny jebanški pospyt běchu so kónc dezembra 1934 Kurt Berthold z Hornjeje Borschcze, Helmut Wünscha a Pawoł Prochno z Rakojb srječeli. Berthold chcyše swój auto pschedać, a Prochno bě jeho na Wünschu jako kupca kedźbneho sčinił. Wünscha pak radźeše, so by so wós, kotryž běše pschećiwo padušchinstwu zawěšćeny w Hornich Bruśach skhował a potom so jako pokradnjeny pschijewił. Na tute waschnje by Berthold zawěšćeński pjenjes dostał. Wós chcyše sam sa sebje wothować. Prochno domješe wós, kotryž pak njemě jěsdźeńske wopismo, do Hornich Bruśow. Berthold na policiji a pola swojeje zawěšćeńnje wosjewi, so jemu wós kradnyk. Žona z Hornich Bruśow pak, ko běše so podstajenje swoja spodźiwne sdało, to mischtrej wosjewi. Wünscha a Berthold wudawaš strażnischtrej a też kriminalnej policiji, so wosjewo podušchinstwu njetrjechi a Berthold běše lisćiny, bě jemu zawěšćeńnja k wupjelnjenju pósłała, snicht wupłaćenju zawěšćeńskich pjenjes tehdla njedóńd Samtski hud w Budyšinje bě 15. haprele 1935 Wünsch k 6 měšazam, Bertholda a Prochna k 3 měšazam jatstwa a Prochna dla pschestupjenja wobhładnych pschedpisow k dalschemu jatstwu zasudźił. Sapodate powołanje měješe tón wuspěch, so so Wünschowe a Bertholdowe khłostanja na dwaj měšazaj a khłostanje Prochna na jedyn měsa sniži. Prochnowe dalsche jatstwowe khłostanje so na pjenježne khłostanje we wyšokosći 10 hriwnow pschemě

Směški

Stary nažowenja k njewjesće: Ssym 60 lět a mam rjane kubło bjes dołha. Jeli chcu pschestary njejsym ... — **Njewjesta:** Ně, **nawopak, hišće pschejara młody.**

*

Lětak: Kak steji z khorošću waschoje mandźelstwo? — **Bur:** Dźe sašo **mam** tuk lěpje. Wona rano nopach kofeja wupi a potom mi nopach do hłowy cźišny.

*

Lětak sawjasuje rosbiteho wjesnjana a dźe jemu wttorhnjene wucho sašo pschischicź. — Wjesnjan: Ach, hnjes doktor, to hakle mi njepschischiwajcze! woni mi jo **w pschichodnych pukach** tola sašo wottorhnu.

*

Prošchet k burej: Loni darischcze mi stare kholowa, w kotrychž běšche móschen se sto hriwnami njenjes. — **Bur: Ty** hłódka dobrota! A nětko mi te 100 hriwnow sašo **njeswjeze?** — Prošchet: Ja, schto sebi myslicje! Chcych so jenož woprašchecź, hač žane wjazy taste kholowy nimacze?

*

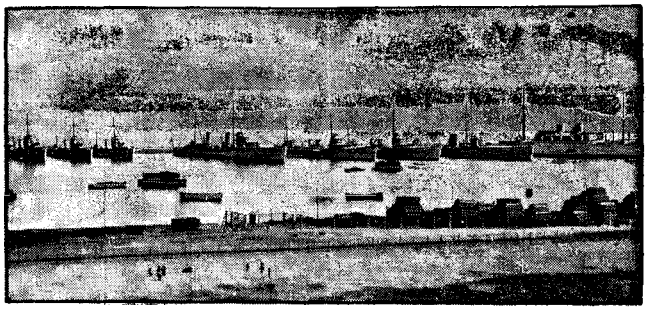
Žona: „Ale Pětrie! pschi tutej horoscze mohł sebi tola słónčnje wložy wottsihacź darź!" — Muž: „Schto dha to pomha! Wone tola bórzy sašo tak dołhe narosću."

*

Tołsta burowka k swojemu wumyhłenemu mužej: „Hlej, do kwasa sy mi lubił, so budźeš mje na rukomoj nošyć. A kak nětko swoje žlubjenje dźerjiš?" — Muž: „Ale luba Krystla! Mózach dha to wědźeć, so budźeš ty bórzy pschez dwaj zentnarjej ważić?"

*

Lenka: „Macźi, z wotkel dha masch nětotre běle włoży na swojej hłowje?" — Macź: „Te pschijidu pschez mjerjanje, kotrejž dźěcźi starschim cźinja." — Lenka: „Macźi, to pak sy ty tola dźěda jara mjerjacź dyrbjała. Tón mi zdyk hłowu běru."

Wójnske łódźe w pschistawje Haifa.

W poslednich dnjach so w Palestinskim pschistawje Haifa, znatym wukonzu wulkeho wolijowego powoda Iraka wjele jendźelskich wójnskich łódźow shromadźi, kiž maja tutón ważny pschistaw psched pschetwarjacym nadpadom sakitacź. (Newyork Times, M.)

Kalmukowe tkaniny za subate a jaki za 7/8 cm šěroke

Flanele za wiu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku

Schaaf

Jězdne plany

„Blitz"

z přidawkom za awtą

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće we wudawarni Serbskich Nowin

Bydleńnje, łěhańnje.

kuchinje, pólstrow. twory atd. lenotiwe meble kupujeće tunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4

Ráči serbscy! Mam swoju pólstrowarnju Mandźelske požčonki přijimam

Ke kermuši nowe

barby

za jstwy, komory, kuchinje

Drogerija

Měrćin Šudak

w Bukecach

Petkusku rožku za wusyw

(k wikowanju dowolena wusywańska twora)

poskića k wěstemu pjenjezej

Gustav Bombach

w Kamjencu. Telefon 591

Makulaturu

(je to hižo počišćana papjera) wotedawa w kóždej mnohosći

Serb. knihafnja w Budyšinje

Wšitke Šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihafni w Budyšinje

w Serbskim domje

Předawarka

so jako wupomoc do wosebiteho wobkhoda ze zeži-wadłami do Budyšina pyta. Dyrbi serbscy rěčeć. Zamołwjenja pod „A 16" na wudawarnju „Serbsk. Nowin"

Meble

a pólstrowane twory

poruća po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Róžow. hasy 15

Sym Serb!

Čoptu spódnju drastu

wot firmy

Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Pjekarski wučobnik

so do Drježdźan-Plawna pyta. Zamołwjenja w kowarni w Drožđžiju pola Pomore.

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož 20 pj.

Čerpiće na nohi?

Wot patentskeho hamta mi skitane zapołožki podawam, kaž to lěkaŕ wukazuje — po wotčišću nohi abo po gipsowym wotčišću. Spodźiwanje zbudźace nowosće!

Jenički zhotowjeŕ: A. Wiedling

Orthopäd. dźěł. w Budyšinje při Kralowskim walu 5

PŘEDŹENAK

hotuje so do Serbow. Wšě najnowše powěsće a najrjeńše powědančka je nahromadźił, zo by prawje rjany był a so kóždemu zalubił. Njekupće sebi tohodla žane druhe protyki, ale wostańće swěrni swojemu staremu přećelej.

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny"

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać

móża so „Serbske Nowiny" na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěść razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica", „Domowina", „Serbski Student" a „Nowiny za dźěći" — wukhadźeja a płaca jenož 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag „Serbske Nowiny" in Bautzen

Herr

Frau

in

Postanstalt

Wohnung

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" vom ..... Preis 1.51 R

Datum: ..... Unterschrift: .....

Příloha k čisłu 243 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk 17. oktobra 1935

Nazymska zhromadźizna Maćicy Serbskeje

Wčerawšu srjedu běše zaso raz dźeń Maćicy Serbskeje. Też tón króć móžeše předsyda, knjez krajnoradniski rada dr. Symank nahladnu sylu zhromadźenych Maćicarjow powitać. Při swojich powitanskich słowach jich wón prošeše, zo bychu so też přichodnje sobu za to starali. Sem słušła też přiwabjenje nowych sobustawow, wosebje młodych. Potom so hnydom

nekrologi

podachu. Předsyda wozjewi, zo staj wot poslednjje zhromadźizny dwaj sobustawaj Maćicy Serbskeje wumrěłoj. Kónc julija wumrě znaty serbski rěčnik dr. Kurjo w Stołpnje a hišće nic dwě njedźeli pozdźišo wjelećesćeny duchowny rada farař Šewčik w Khrósćicach. Zhromadźizna postanywši z čichim spominanjom zemrěteju počesći.

Knjez farař Nowak-Radworski rěčnika dra. Kurja wopominaše; dopomni na jeho lubosć ke Serbstwu, kotrež so w nim wot jeho studentskeho časa paleše. 38lětneho překhwata jeho smjerć 22. juja při jězbje z autom blizko Stołpna. We swojej ródnej wjescy je swoju sparnu komorku namakał. Wón běše swěrny wostał po puću, hdyž su mnozy njeswěrni.

Knjez farař Wjeńka-Khróšćanski w dlěšej rěči wulcy zasłužbneho sobustawa duchowneho radu fararja Šewčika wopominaše a wopisowaše jeho jako swojorazneho człowjeka, wjelestronskeho a wobrotneho muža, kotrehož wobraz žiwjenja njeje lohko wobswětlić. Rěčnik dźěleše jeho žiwjenje do třoch wotrězkow, do studentskich lět, do jeho młodostnych zastojnskich lět a do lět, kiž woznamjenichu wyšinu žiwjenja njeboheho. Jakub Šewčik je z dobreho křesćanskeho domu wušoł a pokazowaše hižo jako hólčec niewšědnu dušinu zralosć, hdyž hakle 16-lětny ze swojej prěnjej basnju wustupi. Zahe hižo wón na prawy zmysł a nadawk serbskich studentskich swjedźeniow hladaše. Hižo jako 18lětny so wón prócowaše, zo bychu so serbske swjedźenje radźile a so ludej spodobałe. We swojich młodych lětach płaćeše za Jakuba Šewčika zasada, zo maju wšitcy Serbja hyć cyłk a přezjene w křesćanskej lubosći. Tutej zasadze je cyle swoje žiwjenje swěrny wostał. K serbskemu studentstwu je čoplu lubosć wobkhował hač do swojeje smjerće. Šewčikowa pilnosć so też wosebje pokaza, hdyž jako młody muž do duchowneho zastojnstwa stupi. Z wulkej swěru a lubosću je Katolski Posoł pisał a redigował. Při tutym swojim dźele dźiwaše won jenož na spomoženje křesćanskeje wěry a serbskeho naroda. Šewčikowa doba słušeše do najpótdnišich we wukhadźenju Katolskeho Posoła. Pozdźišo je we wulkej wosadze Kamjenicy skutkował. Też w Khróšćeach so bórzy jeho dźěławosć k lěpšemu cyleje wosady wuskutkowa. Tola też zwonka swojeje wosady so wón na nabožnym a narodnym dźele wobdźěli. Jako předsyda Domowiny smě wón prěni Radworski zlět jako wuspěch swojeho prócowanja zapisać. Jeho zasłužba też běše, zo so zaso serbski zapósłanc do sakskeho sejma wuzwoli. Jeho přikładna přikhilnosć k serbskemu burstwu pokazowaše so w tym, zo pilnje wšě ratarske prašenja studowaše. Scyła běše wón muž kruteje wole, kiž runu smuhu swój puć dźěše a so njedaše zamylić. Kužoł jeho mocy běše jeho kruta nabožna wěra. Hdyž so po nim mamy, potom budźe naše Serbstwo trać.

Knjez farař Świela-Dešnjanski hišće na njeboh Khoćebuzskeho fararja Noweho spominaše, kiž ma wulke zasłužby wo Serbstwo w Delnjej Łužicy. Nowy je so w Bórkowach jako syn tamniseho šołty narodźił. Wón je wot gymnazialneho časa sem z přednošerjom za narod dźěławał. W Bórkowach nawjedowaše wón serbske koncerty. Po wopytanju Imišoweho homiletiskeho seminara w Hodźiju dosta wón swoje prěnje farske zastojnstwo w Budestecach a druhe w Ketlicach. Wot tud so do Brjazyny pola Khoćebuza a wot tam do Khoćebuza přesydli. Delnjoserbsku Maćicu je wón 12 lět nawjedował. Wón běše skromneje a měrneje powahi a njewustupowaše přejara do zjawnosće. Na serbskim pismowstwje so wón njeje ze samostatnymi knihemi wobdźělił, tola dopisowaše do serbskich časopisow.

*

K přistupej k Maćicy Serbskeje běchu so tři nowi zamolwili a so jenohłósnje jako sobustawy přijachu.

Knjez wučeř Měškank wabješe za serbski muzej, kiž je stajnje wotewrjeny, stajnje je možno jón wopytać. Zdobom pak wón prošeše, zo by kóždy, kiž ma něšto starožitneho doma, njech su wěcy abo fotografije, zo by to našemu serbskemu muzejej darił. Też za šulske rjadowanje je serbski muzej přihódne wabidło k wobhladanju. Tu so wosebje wučerjo napominaju. We wšelakim nastupanju je muzej samo narodna šula, w kotrejž móža naše žony a holcy hišće wjele nawuknyć.

Předsyda dopominaše na khartoteku Maćicy a prošeše, zo bychu připsłane lisćiny z fotografijemi sobustawow wrócili.

Potom předsyda přeče wupraji, zo bychu Maćične wubjerki žiwišo dźělałe. Knjez hudźbny direktor Krawc připowědźi, zo swoje předsydstwo w hudźbnym wotrjedźe złoži. Tuta należnosć so we wotrjedźe samym při přichodnym skhadźowanju dozrjaduje.

Přednošk „Překhod Łužicy na Saksku"

Knjez wyšši wučeř Kral pod tutym hesłom na wulcy zajimawe wašnje rozłožowaše, kajke sćěhi wlicy su z připadnjenjom Łužicy k Sakskej, kiž so před 300 lětami sta, za žiwjenje serbskeho luda nastale. Jara dokładnje a zrozumliwje přednošerj stawizniske podawki rozjasnješe. Kaž syšachmy, je Łužica też hižo pod němskim wliwom stejała, hdyž hišće k Českej słušeše. Před 300 lětami běchu tu krajne stawy wuprawdźići knjeźićerjo. Při wotstupjenju njeje cyły łužisik kraj Sakskej připadnył, ale dźěl hižo z prjedawšeho časa Braniborskej słušeše, tak zo Serbja pod dwěmaj knjeźićerjomaj wostachu.

Přednošer jenotliwe wotdźěle wuwića po lětstotkach wosebje rozpomnjaše. Připosłucharjo je w duchu přewodźachu z časow ćežkich robotow pod knjezkami hač do časow, hdźež so roboty trochu wolóžichu, doniž so před dobrymi sto lětami cyle njewotstronichu. Za čas 30lětneje wójny běše za burski lud wosebje złe, tehdy je wjele burskeje zemje do knjezjeńh rukow přešło. Tehdy wjele knjezich dworow nasta abo so powjetši. Formalne prawo bu pak tajke, zo burski lud přeco hłubje do khudoby zapadowaše. W Sakskej kaž w Pruskej so wyšnosć poča starać, zo burja njebychu přejara wokhudnyli.

W lětach 1807 hač 1815 běše pruske łužiske knježstwo ze sakskimaj Łužicowaj zjednoćene. W lěće 1815 pak so na Winskim kongresu Łužica do sakskeje a do pruskeje Łužicy dźěli. Po wotstronjenju roboty w lěće 1832 bu wjesny lud swobodny a dosta zapósłancow do Łužiskeho krajneho sejma. W nastupanju serbskeje rěče saksku wolesku wyšnosć powšitkowne wukazy njeje wudała; to běše wěc Łužiskeho sejma. Zarjadnistwa běchu wot časa připada Łužicy k Sakskej wšitke němske, serbska rěč pak so k lěpšemu dorozumjenju z wjesnym ludom a k wołóženju jednanjow sobu trjebaše. Zakazała so serbska rěč we Łužicomaj njeje ženje. Wězo běchu tu też ludźo, kotriž serbsku rěč jako zadźěwk za postup wobhladowachu.

Jara zajimawje přednošer rozjimaše, kak přez stawizny dwě stronje sebi napřeco stejitej, jena strona serbskej rěči přećelna a druha ji njepřećelna. Zajimawe běchu wosebje wukazy sakskich a pruskich wyšnosćow, z kotrejž běše jich zastajenje k serbskej rěči jasnje spóznać. Přednošer husto k lěpšemu rozjasnjenju originale w němskej rěči přečita. Zaměr tutych wukazow měrješe so na to, zo by so serbski lud po něčim na němsku rěč přiwućił. Nimo njepřećelow měješe pak serbska rěč też přećelow mjez wolesćskimi knjezimi. Tuto přećelstwo běše wosebje w zańdźenym lětstotku wulke, jako běchu Serbja we njeměrnych časach wospjet swoju swěru ke knježerskemu domej wopokazali. Serbja při wšitkich składnosćach deputacije ke kralowskemu domej ścelechu a wulkeje nahladnosće wuživachu.

Wukazy, kiž su so dla Serbow wudawale, su so na cyrkwinske, šulske a narodne žiwjenje počahowale. Škódne běše, zo Serbja dwójny prawopis wuživachu. Z narodnymi budźerjemi poslednjeho lětstotka so serbska rěč k nowemu žiwjenju zbudźi, jej nastachu nowi přećeljo kaž też nowi přećiwnicy.

Přednošk běše powućacy a rozjasnjacy a zbudźi mjez připosłucharstwom wulki zajim, kiž so w sćěhowacej žiwej rozmołwje pokaza. Mnozy k přednoškej rěčachu a wšelake nazhonjenja zdźělichu. Předsyda na to zhromadźiznu z dźaknymi słowami přednošerjej a wopytarjam skónči.

Pětr Kowař-Drježdźanski:

Před 50 lětami w Serbach

(Pokhačowanje.)

Někto něchto wo waschnjach a nałožkach.

Hdyž wo wšěm zwinjo rěšachu a bě jedyn ſ naš rano ſłyšchał kwicźeć, ſo my hołzy wjecźor srěčachmy, ſo pónjemy kołbašy ſtonacź. To wotmětowaſche ſo tak: Jedyn bě ſ wjednikom, wotliči ſwoju cźrjódu, to rěka, wjazy hač 6 hołsow wón njeceźerjeſche, hewak bychu „ſchanſky" pſcheſtubjene byłe, potom ſo kradnychmy po ſahrodach ł poſlědnjich bura, hdźež ſa kołbašami wonjeſche, a ſtonachmy waſchu ſchtuczku. Cźinjeſche ſo, ſo ſnadź ſ dobrej wolu wutka njeběchu ſtyſcheli, woſpjetowachmy. Burowka ſo pſcheſcha: „Kak wſele dha ſće?" „Scheſcheſo." Durje ſo wotewrichu a kóždy doſta hejduſchnu kołbašu abo tola potoſtu. Naš ſo cźinjeſche, ſo běchmy hejdmjo a tuž nawjednić mje, jako najmjeńſchiho, domoj póſtał. Ja ſrudźeny w tóźu wocźakach, kajſi ſmjeła wuſpěch. Pſchińdźechu ſ pol kołbašy wrócźo. Někto pak ja ſwoju ſylu kuraju hromadźiwſchi ſo ſamłutki na pucź ſtajich, tam na pol pſcheſo moju ſchtuczku ſtonach a ſylu kołbašu doſtach. Wot tehdy cźaſa mějachu ſamo wjetſchi hołzy pſchehe mnu tajke něſchto kaž trochu rezpekta, daloko wſchak njedoſahaſche.

W ratarſkim bźěle ſo doma tósba ruka trjeba. Sa lěnitowo mětina njeje. Też najmjeńſchi ma huſto hižo nětkajſi nadawk. Na žnjach powrětwa tkaſej, któſi ſběraſej, ſwajiſtuju njeſej, buźu paſej, běrny płećź a wobkopowaſej, kajnjenje ſběraſej, hnój ſidaſej, ſahrodnik wyſ abo hewak něſchto. Ja ſym ſydom lět ſtary ſwoje małe ſyny doſtał a mějach w bróźni, hdyž runje w ſchuli njeběch, pěknje ſydu mlócźiſej hač ł wjeczeri. Potom ſmědźachmy na hoſpůdku ł dźěćom na hrajkanje wulećeſej, ale potom też waſche ſchulſke nadawki dokonjeſej. Hołzy burſkich kubłow to jedyn njetrjebachu, tam bě cźeledź, ale huſto doſcź běchu. Mónčnje moje ſchulſke nadawki njedźiwajcy wſchěmu w lěpſchim porjadku, hač pola burſkeho towarſcha. Tuž mam dźenja hiſcheje ja to, ſo też makemu cźłowjeſkej wſchědne woſſajne bźěło ł lěpſchemu ſtłuji a charakter poſtrowja. Domach bźłachmy pſchezo w drjewjanźach a w lěcźe boſſy, też do ſchule. To bě radoſcź, hdyž w nałěcźu na dompucźu prěni raz ſtebi ſchkórnje wuſuchmy. W ſymje běchmy we wyſokim ſněhu pſchi krutej ſymje ſ wichorom a ſtejjemi wojowali, druhdy pak też ſ wotpohladom do najwjetſcheje ſtejje ſalěli a ſkakali. So ſo kulkowachmy, ſo ſamo rozſumi. Běſche-li po puću nětajki łód na kuſach, ſu druhdy naſche ſchulſke taſche abo ranzy jako ſanki ſtužile. Njewuſchna banda ſu tola tajzy hołzy. Někto pak, ſo ſtebi njeby nichtó myſlił, ſo w naſchej ſchuli njebychmy pěknje wukmyli! Wo to pokoj, mějachmy 4 wucźerjow a jara krutu wucźbu. Sſyhu dźenja hiſchcźe dźakowny ſwojim wucźerjam. Sſerbźy a němſcy wukhujechmy a ſymy nimo ſerbſkeje rěcźe też derje nawukte, němſku rěcź a němſki prawopiſ nałožowacź. Woſtejje poſlednjej dwě lěcźe ſym pola ſławneho knjeſa kantora Hatnika ſkładnoſcź měł, ſo doſpołnje wukubłacź a derje rybrowacź nawukhnyć.

Něſchto ſe ſwěta woneho cźaſa. Wo wumamakanju jěſdneho koleſa hižo porécźach. Bě to wokoło lěta 1885, hdyž jónu njedźelu popołdnju na dróſy prěnje drjewjane wyſoke koleſo wohladach. Jěchał tuteho ſpodźiwneho wojſyła ſo ſtaiſche, kaž Bóh tón Knjeſ ſam, hdyž jeho koło wobdźiwachmy. Skónčnje ſo ſchwihny na ſedło a wotjědże trochu kłepotajo, wobruce běchu ſelezne. Bórſy potom koleſa ſ gumijom jěſdźiſej poćzachu, wyſoke a poſdźiſcho niſke ſ rjeczajami. To bě něſchto zyle nowe a na dróhach hač dotal njeſnate. W ſchulach w tym cźaſu muſ ſ fonografom wokołocźahaſche, to bě pſcheſpładnik gramofona, ſaſo něſchto zyle noweho. Sſamo telefon bě nam hač dotal zyle njeſnata wěc, nichtó njewěſche, ſo je woprawdźe mózno, pſches telefon też rěcźeć. Nó, hdy oy ſtebi cźłowjeſk tehdy myſlicź mohł, kajke pſcheſchłapjenki hiſchcźe na tutón naſch ſpłah cźakaju na techniſkim polu. Ty mój jej, by Pětſchkej Lejna prajita, kotraž mějeſche dźowku w Drježdźanach ženjenu a jej na wopyt woſpjet pěſchi ſ Trjebjenzy do Drježdźan puczowaſche, dokelž bě khuda a njemějeſche pjenjeſy ſa jěſu. —

W lěcźe 1888 wumrěſchtaj dwaj němſkaj khěžoraj: Wilhelm I. a potom jeho ſyn Bjedrich III. Wot teho cźaſa knjeſeſche kěžor Wilhelm II. W naſchim ſakſkim kraju kral Albert, kotryž bě ſa ſwoje młode lěta w Budyſchinje doſpołnje ſerbſku rěcź nawuknył a běſche Sſerbam woſebje pſchikhilený. W kralowſkim hrodźe ſtejachu mnohy Sſerbja w ſłužbje. Mózachu potajkim naſcheho krala wſchědnje widźeć, to ſtebi my dźěći ſzyka pſchedſtajicź njemózachmy. Domach mějachmy knižki ſ Drježdźanſkimi pohladnizami. Tuž bě něſto moje horſze ſedźenje, tu zyku kraſnoſcź ras ſe ſwojimaj wocźomaj wohladacź, ale, ale.

Schóſćź lět ſtary ſnědźach prěni raz ſobu do Budyſchina na „Schießbleechu". To bě ſa mnje něſchto wulkotne. Wěſo běchu mi do předka ſtyni ſałoſtnymi rjeczańami nahrožyli a hdyž ſtónczńje na khłownym torhoſchczu je wohladach, hdźeź wojak ſtrażowaſche, ſo ſtróźich. Ale ke kuſanju njedoháje. Njamu ſchkleńcu běch tam na ſkleniku dobył, kotraž tu dźenja hiſchcźe ſteji. Schto běſche tola w tajkim měſcźe wſchitko widźeć, a kajki wobſtrach na dróhach. Derje, ſo mójach ſo twjerdźe maćeńneje ſuknje dźerjeć. Potajkim, tak ſo to tam w měſcźe ma. Nan rjekny: „Budźeſch-li wulki, pſchińdźeſch do měſta ł wojakam." Haj, něſto pak běchu mi wjetſche hołzy narěcźeli, ſo byrbju ſo tam potom zyle nahi wutźeć a tuž ſtyni dny dołho wokoło płakał, dóniž nje macź njeſtroſchtowa.

W ſchuli mějachmy kóžde ſćto wulkeſt, pak na Cźornoból, Lubjiſku horu, do Sſporjeſza abo w poſlednjej ſtjadowni też do Drježdźan. Cźinjeſche ſo, ſo w lěcźe 1888 tak ſobu do Drježdźan jědźech a ſo ſ tym moje najhorſze ſadanje dopjelni, Drježdźany wohladacź, wſchitke te wězy ł knjižkow ł wocźomaj widźeć. Dawno hižo běchu ſo we mni jaćjiſchcźake: hród, zwinger, dźiwadło, Brühlſka teraſa a — Bohjo! Lóbje! Mośty! Sſtoły jěchał a Bóh we ſchto tam hiſchcźe wſchyo je. — Dźenja hiſchcźe, hdyž tu pſches móſt krocźu, ſo dopomnju na tutón prěni wopyt. Wócźo njemójeſche dohladacź, ſo by wſchitko ſhrabało. S parnikom jědźechmy do Błażewiz a wrócźo a popołdnju dźěſche do zoologiſkeje ſahrody. Oh, ta ſwěrina! Běchmy wſchak w naſchej Burkeźanſkej ſchuli derje rozwućeni wo ſwěrjatach, ale něſto to wſchitko we woprawdźitoſcźi wohladacź, to bě wulkotne. Potom dźěſche ſaſo na dwórniſchczo a ſo tutón kraſny dźeń mějeſche ſwój kónc. Ale we mni ſo ſaſorjeni jenicźka myſlicźka: „Do Drježdźan!"

(Pokhačowanje ſcźěhuje.)

Posledni puć

Běšche jara cžicho a jara hamotnje na starym hrodže. Knjes w Božej mozy leježesche. Khdžbolwachu, so bychu mjelczo po dołhich khódbach khodźili. Wotroczk žiwoje konje ſ mjenje haru dźjali hewak wupſchahowaſche, a kleſkanje ſłużownych w kuchini žo ſamo wot žo ſtuži a husto na zyku khwilu wunẽmi.

Sſmjerczʒ bě do domu ſaczahnyła. Tu dyrbi cžłowjek mjelczeć a cžeſcziwy być. Jenoż dyž a dyž žo cžiſchina w komorkach ſłużobnych ſe ſchukotom pſchetorhny: „Wón běſche mity a ſpramny knjes“. — „Běſche dobrota, pola njeho ſłużiʒ.“

Tajnje, ſo njeby nichtó widźał, woni ſmjertne ſwẽczki ſaſwẽcžichu a ſpalachu nad pkomjenjom ſela, w kotrychž dyrbi móz trjeczʒ, kotraž ſe duchi wotdźerżuje, kiž mrẽjazym rady měr pożlednich hodźin każa.

Horjeka pak, we wulkej ſali ſ mnohimi wokнami k ranju, knjes leježeſche. Wón njeběſche po prawom khory, jenoż ſprózny; tak ſprózny, kaž cžłowjek to je, khdyž je wulki ſkutk dokonjał a móże žo někto k derje ſaſłużenemu měrej podaʒ.

Knjes žiwojej wócžy wocžini. Běſche jara wopuſchczeny, ale njeběſche to wopuſchczenoſcʒ, kotraž bolesche. Wiele bóle běſche tamna wulka, wopraworiita cžiſchina wokolo njeho, prawa dowẽra, ſpodźiwne widźenje . . .

Běſche dołhi puć ſchoł, kotryż 92 dołhich lẽt trajeſche a kotryż dyrbjeſche nẽtko w duchu hiſchcze jónu wróczo hicʒ. Nicžo njebě jemu zuſe woſtako ſa tutón cžaʒ. Dobre a ſte, pſcheczełſtwo a njepſcheczełſtwo, bój a wopor, žohnowanje a wjeſele bě naſhoniʒ. A běſche žiwojemu Bohu jara dźakowny; pſchetoż ſpóſna, kak bohate je jeho žiwjenje było. Wẽdźeſche, ſo dyrbi nẽtko wumrjeczʒ, a ſo ſ tym też jeho ród ſaníže.

Dołho a ſpróżniwje bě pruhował, prjedy hacž naſłẽdnika poſtaji, ale muʒ, kotremuʒ bě wſchitko pſchidowẽrił, kež wſchitko w jeho ſmyſle dale powjedże. Dokelʒ bě ſwój dom ſ tym wobſtarał, běchu jemu pſched ſmjercžu wſchitke make wẽzki tuteho ſwẽta njewažne. Chžyſche jenoż hiſchcze cžakacʒ a hladacʒ . . .

A ſpodźiwnje. Njeběſche ſam. Pſchecželna ẓónſka ſ miłymaj wócžkomaj běſche pſchi nim. Njeběſche to Milka? Jeho ſwẽrna pſcheworbnitza pſches dołhe lẽta, kotraʒ jemu na jeho praſchenje ſe ſwojej ruku ſwaha pſches jeho ſprózne wócžy ſjẽdże. Nẽtko wẽdźeſche, ſo je jeho cžaſ dopjelnjeny. So je po njeho pſchiſchła.

Starý kẽrluſch jemu na muʒle pſchinẽdże, kotryż bě tak huſto ſpẽwał a ſo modlił. Jako dźẽcžo, khdyž jeho hłuboki ſmyſł a jeho wulki pokoj hiſchcze njeměſche ſapſchijeczʒ, pola mnohich mrẽjazych, w polu pola ſmjertnje franjerych towaršichow, ſ Milku **a** wola ſwojeho jeniczkeho ẓyna. Stajuje, khdyž ſo tamna tyſchna, njewopſchijomna hodźina liſczeſche, khdyž ſiwjenje ke ẓónzej dźẽſche a ſo do tamneho ſwẽta hotowaſche, potom jemu tamny kẽrluſch na muʒle pſchinẽdże. Nẽtko ſo jón ſam modleſche, ſo by móz ſa ſwój poſledni puć namakał.

*

Knjes je wotſtał cžahnył! S komorki ke komoru ſo powẽſcʒ rosnjeſche, ſo je knjes cžiſche wuſnył. Cžełedʒ ſo w ſmjertnej jiſtwje ſhromadźi, ſo by ſo ſ knjeſom roſžohnowała a cžiſchi Wótcženaſch ſa jeho njeſmjertnu duſchu wuſpẽwała. Pčni wotroczk tole wſchitkim pſchipowẽdźi. Dźẽſche do wſẽch hródow a rjekny ſtotej, ſo je knjes morwy; dźẽſche k wulkimaj yžomaj, kotraj dom ſtrażowaſchtaj, dźẽſche k pczólnizam, ſakłapa do nich, a ſ cžiſcha w ſpjazych yczolinach ſaſumiſoli; wſchitkim to rjekny, pſcheteż waſchnje ože, ſo ſo to wſchitkim ſtałi, kotiiż ſu tẽj ẓiwjenje knjeja dźẽili. W domje ſamym cžaſniki ſaſtajichu, ſo jich bicže njeby mẽr morſkeho kaſyez mohło, a wſchitke ſchpihele cžorne ſeſapowẽſchachu, dokelʒ dyrbja ſo w domje, hdźeż je ſmjerʒ runje pſchebywała, ſchpihele pſchikhyczʒ.

Po tſjoch nozach, w kotrychž běchu wotmẽnjeſo ſemrẽteho ſtrażowali, knjeſa k poſledniemu wotpocžinkej donieſechu. Do teho běchu jeho w ſali prawótzow na marý ſtaiſli. K jeho hłowje ſtary tſchiʒ a cžeſczej ſlẽbornaj ſwẽcʒ nikaj ſe ẓwójbneho wobſtejeniſtwa. Mnoho ſelenych kerjaſchkow ſalu pyſcheſche a mnoho kwẽtkow a rózow kaſchcʒ. Duchowny wo ſłowach rẽczeſche: „Cžaju jich wſchitkich k ẓebi ſcžahnuʒ!“ Potom zunje ſynki ſaſkincžachu, a wołada ſpẽwaſche: „Tak wſtni nẽtk mojej ruzy.“

Po tym ludźo ſ domu kaſchcʒ na ramjenjach k ſtaremu ẓwójbnemu rownischcju donieſechu a puſchcžichu jón do khowanʒy, kotraʒ běſche ſe ſelenej pruczinu ſ lẽża wobtykana.

S města a ſ dałoka bě mnoho ludu pſchiſchło, ſo bychu knjeja na jeho poſlednim puczu cžeſczili. W rjadach jeho wjeſnjanow a jeho ſłużownſtwa tak nẽkotremuʒkuli ſłyſły do wocžow ſtupachu, pſchetoż wón běſche k nim dobry był a bě ſo ſchcžedrimy wopokaſał, a woni běchu jeho lubowali kaž nana.

jtʒ.

Łónčko kwasnych hrónčkow

Dźẽcži k ſlẽbornemu kwaſej.

Luby nano, luba maći,
Kak ſo dźensa raduju.
Lẽt je zaſło 25,
Zo wój dźẽſtaj k wẽr'wanju.

Slẽborny kwas njedočaka
Kóždy w ſwojim žiwjenju.
To dźeń hnady je a dźaka
Za dźẽcži a ſtarſeju.

Bóh je ſwoje žohnowanje
Dźensa wamaj wobradźił.
Waju zemſke puczowanje
Ze zbožom je porjeńſił.

Tohodla dźak prẽni ſłuſa
Bohu Knjezej lubemu.
Waju wutroba a duſa
Njech joh' khwali w kẽrluſu.

Mnozy, kiž ſu wjeſelili
So na kwaſu zelenym,
Snadź ſu dawno w rowje zhnili,
Njejſu dźens na ſlẽbornym.

Tebi, lubowany nano,
Zbožo pŕeju z wutrobu,
Na tebje też ſtajnje rano
Spomnju z ćichej modlitwu.

A też zbožo pŕeju tebi,
Lubowana maćerka.
Njech će ſlẽborny wẽnčk debi,
A ſo zwaha pozłoća.

Kak ſy ſwẽrnje pẽſtoniła
Mje, khdyž leżach w kolebcy.
Starała ſo njeſpróčniwa
Wot ranja hač do nocy.

Z dźakom za dźensa ſpominamy
Na wšo, luba maćerka.
Zapłać Bóh ći, wuprajamy.
Žohnuj će čas ſ žiwjenja.

Kaž hač dotał bẽſtaj žiwaj
W lubości tón rjany čas,
Tak zo bẽſtaj dočakałoj
Skónčnje też tón złoty kwas.

Bóh dał, kaž ſo wjeſelimy
Dźens na kwaſu ſlẽbornym,
Tak ſo pẽknje zhromadźili
Wšitcy zaſo na złotym.

P. Wićaz.

Wẽš tole hižo?

Skažene jejo ſtajnje na wodje pkuwa, dokelʒ žo w jeſ. rospuſchczaże pluny tworja, kotreʒ je na ſwjetſch wodu kłócža.

Holʒy maju dźeńſnischi dźeń wjetſche noži dyžli macžerje a wowki. Pſchicžina tuteho roſwicża je ſadẽrnjo ẓónſkich ſe ſportom.

Njedawno ſo 1000 zyganſkich wotpołłanʒow wotkaz zyganſkich rodźin ſwẽta we Łódźi ſeńdże, hdźeż ſo wo ſamkny, namẽſtneho kralа Indiſkeje proſnjeʒ, ſo by jim dźeł kraja doſpotnje pſchewoſtajił. Njemóża-li kraj darm dostacʒ, ſu ſwólnivi, ſa to płacžiʒ; pſchetoż njechcedźa wjazy kaž dotal po kraju wokoko cžahacʒ, ale ſo kruce ſaſwẽdlicʒ kaž druhe ludy.

W Nankingu je ſo nkodym ludźom niże 20 ſtr kuricʒ ſakafalo. Schtóž ſakaſnju pſchestupi, ſo ſ jaſtwom khłoſtanje ſapłacžicʒ.

Statiſtika wo wobkhadnych njeſbožach pokaſuje, ſo lo robu, to kotreʒ ſu dźẽcži ſ wobkhodnymi njeſbożemi nai bóle wohrożene, njes 5. a 10. lẽtom leži. Hólʒy ſo dwoj tak huſto ſ woporom wobkhodnych njeſbožow ſtanu hac holʒy.

Mjetele do naſchich najwjetſchich pucžowarjow žiu ſcheju; huſto ſo ſtawa, ſo wone Atlanſke morjo pſchelecžeju. Ssu pak też wẽſte drużiny mjetelow, kotrež ſamo pches Cžiche morjo hacʒ k Hawaiiſkim kupam pſchilecža, potajſtu na 3000 kilometrow dałoko lecža. Poſpytny, kotrež ſu ſ domjazymi muchami cžinili, nam pokaſuja, ſo ſamſne tute 150 kilometrow bjes kóždeje wobcežejwſche pſchelecžeju.

Po ſtatiſtiʒy, kotruż je amerikaniſke żeleſniſke tow ſtwo wudało, njeje cžłowjek nihdże tak wẽſty każ na ż leſniʒy. By-li cžłowjek dźeń a nóʒ ſ jenym cžahom jěd by 12 000 lẽt trało, prjedy hacž by ſo je ſmjertnym wu ſhożom podeſchoł.

Pſchi brjoſy rẽki Maine w Sjednoczenych ſtatach ſo wobydlerjo ſwój chlẽb ſ pytanjom ſa deſchczownymi wo kami ſaſtuża. Saſtużeja takle 15 hacž 30 hrivnow wſchi nje. Sa 100 wakow 3 hrivny dóſtawaju, a dobry ẓe móże 500 hacž 1000 deſchczowych wakow wſchẽdnje n hromadźicʒ. Waki ſo ſ łódźemi do Newyorka dopra hdźeż ſo potom wudźerżam pſchedawaju. S jenebo ſ pſ ſtawom ſo wſchẽdnje 30 000 deſchczowych wakow wu wożuje.

W Jendźelſkoj wulki parnik twarja, kotryż dóſtane mjeno „Queen Mary“. Wón budże ẓyrkwinſku ſału, ſma kawu (Eisbahn), derje wuhotowane jewiſchcža, pkuwalſ kupjeli a 3 kina wopſchijeczʒ.

London, najwjetſche mẽſto ſwẽta, ma 8 202 818 wo bydlerjow, Newyork ma 6 930 446 wobydlerjow, Jo 5 312 000. Barlin ſe ẓwojimi 4 milijonami wobydlerjo na ſchtwórtym mẽſtnje ſteji. Chikago ma 3 376 438 wo bydlerjow a Shanghai 3 200 000.

Poſtawa ẓwobody w Newyorkſkim pſchiſtawje je ſ pſched nẽtkole 50 lẽtami ſtajila. Franzowſka ju Sjednoc nym ſtatam k dopomnjeńcu na ſtotorimi amerikaniſke njewotwiſnoſcže dari. Poſtawa je ſ mjedźiny ſhotowjena a waži 100 tunow. Jako do Ameriki pſchińdże, bẽſche nutſkach próżdna. Poſdźiſcho do njeje winy ſkoń ſatne richu, ſo bychu wopytowarjo po ſkhodże mohłe horje a wuhlad nad mẽſtom Newyorkom wužiwali.

Přilopk

Skažene mjes mlokowym wołom a żeleſniʒu.

Na Shorjelſko-Zitawſkej cžarje błiſko Poſtrowna m kowy cžah do mlokoweho woſa we wokomiku fre hdyž cžaſneſche tón niesſchkitane kliże pſchejeczʒ. Konjeſ pohnuczej ſo na dobre ſhożo niczo njeſta, ja to pak wóſ, kiž pod cžahowe koleſa pſchińdże, doſpołnje ro mjecże.

Barlinſki biſkop rjaduje nakhwilnje Miſchnjanſke biſkopſtwo.

Po ſdźẽleniu je ẓyrkwinſko-hatmſkeje ſtrony je jap ſchtołſki ſtoł Barlinſkeho biſkopa. Konrada ſ Preyſing ſa rjadowanje Miſchnian'ſkeho biſkopſtwa pomjenowa

23 dźẽlaczerjow pſchi ſkaczenju mjdy ſmjeſnożiło.

W Bayonnje (New Jerſey) ſta ſo cžeſke ſaſypnjeń njiſhożo. Na verandże ſtareho doma w meſchczanſkej ſ Hrodże bě ſo nẽkdże 40 dźẽlaczerjow, kotiiż ſjawne d wobſtarachu, k wupkaczenju mjdy ſeſchło, jako njenad zy dźẽl verandy ſo ſypny a na njej ſtejaxy dźẽlacerj 6 metrow hłuboko padnychu. 23 dźẽlaczerjow ſo pſch tym mjenje abo bóle cžeſko ſtani.

Na tẽſche żeleſniſkeho woſa je do Abežynſkeje pucžo wacʒ chyzł.

Jeſnicžna polizija w Küſtrinje je muża ſajała, ſ tryż bjes jẽdneje kharti ſ Dürichawy do Küſtrina ſ dźeſche. Tutu cžaru běſche jdźẽła pod żeleſniſkim woſa jdźẽła na woſowej tẽſche pycheſẽ. Pſchi pcheſẽſchyſeni wudawaſche. ſo je do Abežynſkeje pucžowacʒ chyzł.

Smẽškl

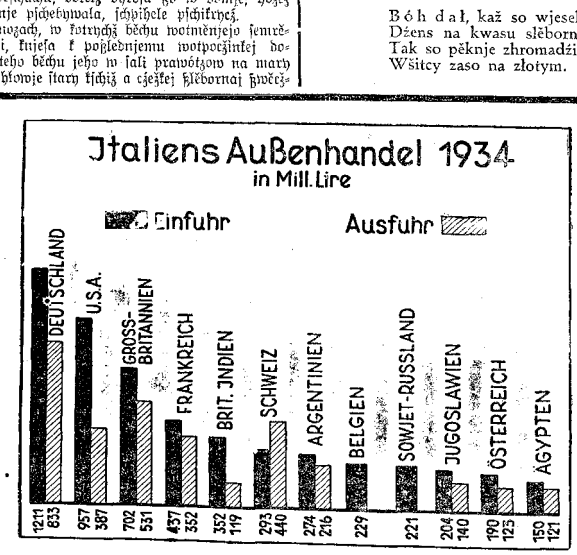
Dobry domjazy porjad. „Nẽtko ſmy zyle dopoł Hanzyne nohajzy pytali a ſtóżnjże je w kałowym jiſt namakali.“ — „Widźiſch, luby muʒiko, ſo ſo w naſch domje niczo njeſhubi!“

*

Autorita. „Njewẽſch, ſchto je Gorilla?“ praji Fryz ſwojej małej ẓotſje, „hańbowacʒ ſo dyrbjała“. — „ Fryzo“, ſapſchimnje nan do jeju rosmołwy, „wẽſch du th?“ — Na to ſkjli ſo Fryz nanowemu wuchej a ſcheptaſ „Pſt, niż moju autoritu podrywaʒ.“

*

Bur k ẓuſodej: „Schto budźeſch tola ſ mnohimi p njeſami cžiniʒ, kotreʒ ſu w loteriji dohrł?“ — Sc ẓoh: „Schto ſ nimi cžiniʒ? Skorʒicʒ budu.“

Wuradźowanja wubjerka wo ſankźijach.

Pſchehlad wo italſkim wobthodże ſ wukrajom po krajach rjadowany, kotryż ſmẽje pſchi wotpohladnych hoſpodarſkich naprawach pſchecžiwo Italſkej wożebitu wuſnam. Pokaſuje, ſo ſtoro wjſche ſtaty do Italſteje wjazy w Genfje wulkhadźeja. Wożebje ſtaty Małeje ententy ſu praſchenje wotſchkodźenja ſa wotbyti narẽcʒe, kotreʒ dyrbja ſ tym poczerpicʒ. Pſchehlad dopokaſuje wulku paſſiwnoſcʒ italſkeje wobkhodneje bilanzy, w kotrejž ſhromadny wuwos ſ 5225 milijonow lirow ſhromadnemu dowoſej ſ 7677 milijonow lirow Kinje napſchczeżiwo ſteji.

(Graphiſche Werkſtätten. M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 244 | Budyšin — Pjatk 18. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Awstriske knježerstwo so přetworiło

S Wina je 17. oktobra hamtšy powěź: **Swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg je dźensa popołdnju swjatkowemu presidentej Miklaszej namjet přichodpołožił, zo by wschitke zhubjatwy zwjazku knježerstwa po artiklu 82 swjatkowje wustawy 1934 puschił.** Sdobom swjatkowy kanzler swjatkowemu presidentej po artiklu 86 wustawy 1934 dźěli, **zo wróco stupi. Swjatkowy president dowoli, zo by knježerstwowe zhubjatwy je sastojnistwom puschcja, wón pak prózdninu swjatkowego kanzlera wo wuzwohodźenje se sastojnstwa njepschija. Wón swjatkowego kanzlera dra. Schuschnigga proschesche, zo by jemu hnydom namjet k nowemu sešatjenju knježerstwa přichodpołožił. Swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg tutu poručnistwej swjatkowego presidenta dopjelni a jemu zwoje namjety wosjewi, do kotrychž swjatkowy president dewoli.**

Nowe aws'ri ke knježerstwo

W nowym awstriskim knježerstwje potajkim dr. Schuschnigg swjatkowe kanzlerstwo, ministerstwo za kajne sakitanje a ministerstwo za roswiwcenje powjedźe. Rimo toho zo sćěhowaze wosoby do nowego knježerstwa powołachu: Arnošt Rüdiger Starhemberg, městokanzler; Egon Berger-Waldenegg, swonkowny minister; Eduard Baar-Barenfels, minister za smutkowne sarjadnistwo a bjeskrach; universitny profesor dr. Debretsberger, minister za sozialne sarjadnistwo; statny rada rěčnik dr. Ludwig Draxler, finanzny minister; Fryc Stockinger, minister za wikowarstwo a wobłkad; generalny prokurator dr. Robert Winterstein, justizny minister; inženěr Ludwig Strohl, minister za ratarstwo a lěsarstwo; dr. Karla Burelch, minister bjes wobzwoleneho dźěła, sarjaduje shromadne hospodarske należnosće. Sdobom zo też nowi statni sekretarojo pomjenowachu.

Zjednoćenje wobornych zwjazkow

Přichi pschetworjenju awstriskeho knježerstwa zu zo sdobom woborne swjatki sjednoćile. Nowy shromadny woborny swjatk njemnje zo „Dobrowólna miliza — awstriski schkit domisny". Sa wuske swisti mjes wojerskej mozu a miliju zu pschi sajerazju. **Swjatkowy kanzler a swjatkowy minister sa krajne sakitanje dr. Schuschnigg je městokanzlerej a wjednikej woborneje fronty Starhembergej wschitke k temu trěbne połnomocy pschepodał.** Sdobom zo też organisazije mkodźiny sjednoćenja. Statna mkodźina zo w zwojich swjatkach do dźěłowego sjednoćenstwa sjednoći.

Njedostatk tworow w Italskej

Wukrajne powěsćerstwo zu powěsće z Italskeje roschěrjale, so je tam z pschihotowanjom dewisow za wobstaranje zurowiznow, kiž zu za wójnu wažne, a sastaranje wojakow na fronce cźežiwy pobrach tworow wschědneje potrjeby w Italskej nastał. Pschi tutym njedostatku tworow zu płacźiny hižo khětro postupile. Mutjerk sa dohladowanje płacźiznow, kiž je direktorstwo fašchistiskeje strony postajiło, je zo pod pschedhładnistwom strowineho sekretara Staraca w Romje shromadźił, so by połoženje pruhował. Na shromadźinje je zo wobsamkło, so maju zo wschitke organisazije fašchistiskeje strony na wojowanju pschećiwo spekulazijі wobdźěliś. Też je zo rozpominało, so hychu zo standartiske wudźěki wschědneje potrjeby shotowiše a zo po krutych płacźiznach pschetrjebarjam pschedawałe.

Mało wukrajnych nowin w Italskej

W Italskej zo mjenje wukrajnych nowin pschedawa. W pschedawarńach nowin njeńmědža zo wukrajne nowiny wjazy wupołožeć abo wupowěsćeć. W tu khwilu wschak je pschedawanje wukrajnych nowin hišće dowolene, tola zu zo wukrajne nowiny we wjetšim wobsahu hač pryedy skasałe abo sebrałe. To potrjeli wobzełe nowiny, kotrež njepschihódnje za Italsku pišachu.

Nowe wojowanje na somalskej fronće

Italske nowiny zu nowe powěsće wo wojowanju w Abeźynskej wojsewile. W rozprawach zo wobdźe najpomnja, so je so abeźynska połnózna fronta pod roskazom wjetšeho Seyuma z połodnja Aduy khětro sešatkała, dokelž je wjele Abeźynjanow k Italcźanam pschešło. Po wobkćejenjach, kiž sm zo w italskich nowinach wojsewile, je hižo něhdźe 10 000 muži abeźynskeho wójska k Italcźanam pscheběhało. Dźel z nich je zo hižo do italskeho wójska staił. Niedźiwajcy tuteho žkakjenja pak zo wjerch Seyuma pjerja na nadběh na Akum hotuje.

Na somalskej fronće je sakło k wojowanjam došchło, kaž italske nowiny pišaju. Powěsć, so zu Abeźynjenjo wjetsche italske wotdźělenje w provinzy Aussy sniežili, so w Romje hamtšy rasnje jako njewěrna wotpokasuje. Italske nowiny jako wažne rozprawjeja, so zu italzy wosłaby we wojowanišći pschesałowy pilnje na wutworjenju frontow se sadnim krajom dźělali. Telefonike a telegrafiske swisti mjes hłownym kwartěrom w Adowje a mjez fyomi frontiskimi wotrěškami zu so pjerja hižo wutwarile. W italskich rozprawach so nałpomnja, so běchu pscheběžnjo z belgiskimi a jendźelskimi tšełbami kaž też z japanskimi karabinarjemi wobrónjeni.

Też jendźelske nowiny nětko pišaju, so zu w smutkownej Abeźynskej wulke hibanja wójskowych wotdźělenjow wobhdźbuja. Kaž so sda, so tute hibanja **na wróćodobuje zwjatseho města Akuma** měrja. Jendźelske nowiny jako wažne nałpomnjeja, so dhe italske wójskowe nawjedowarstwo žiwoe wotpohladny w Ogadenskej satajicź. To pjerja na to pokazuje, so zu khěbi Italcźenjo žiwny nadšk na město Harrar wotmyślili.

Italska powě wo zběžkach w Abesynskej

Kaž italske powěsće z Asmary dźěłuja, zu we wschelakich wokrjesach abeźynskeje provinzy Godjama k dołhemu wjerchu wot Addisa Abeby sběžki wudyrile. Pschičinu njemčerow pyta zo we wotžadźenju wjercha Aila. Wobsydlerstwo pjerja mobilisazije pschikazy jeho najbleńika, wjercha Jmira, kiž je kčežerj žiwerne poddaty, njewobsydźuje. Kaž zo powě, je policija dyrbjała mužow do wojska nuzowaś.

Nadpad italskich lětarjow na Amba Alači

S Addisa Abeby zo powě, so zu zo nadpady italskich lětarjow źrjedu hač na Amba Alači wupschestrele. Městačko je zo z někotrymi stafetami lětadłow spholećazało, kiž zu wjele bombow na njo namjetali. Kaž zo z Abeźynskeje powě, **je khěbi bombardement mjes zywilnym wobydlerstwom wjele woporow zadał.** Wojazy pak pjerja njeziwa žanych ludźi zhubili, dokelž běchu měšnaćko pryedy wupuschćili. Nad połodnjowej **fronu** italzy wobhonjerjo lětarjo žiwje lětachu.

S provinzy Wollo zo něhdźe 100 000 muži Abeźynjanow hłownemu městu Addisej Abebje bliži. Wósko zo ja něhdźe dwaj dnjej we hłownym měsće wočakuje. Tute 100 000 muži sstwopr ěbka w reserwje wostanu.

Massawa, zepjeran'ško italskeho wójnskeho łódźstwa

— Reuterez telearafowarńja w Londonje je Sueza powě, so zo italski pschistaw w Eritrejskej Massawa pschinje do mózneho sepjeranišćeńca italskeho wójnskeho łódźstwa wutworinje. Do pěsćowych hromadow z połnozy Massawy zo 15 zolske kanony, kiž nimale 22 kilometrow daloko sćelesa, khowaju. Mócźi salkow pola Massawy zo je 4 zolskimi kanonami stražnje. Tute kanony zo derje za wojowanje se saniczakami a lohkimi kschižakami hodźa. Na kupach, kotrež zu pschi sajerdźe do pschistawa jara wažne, zu zo 4- a 6zolske kanony postajiše. S wobnowjerdźenjom tuteho pschistawa je zo italska wojerska móz w Czerwjenym morju sešylnika. Też hišće je něhdźe 500 italskich wójnskich lětadłow a snajmjeńsća pjerj italskich podmórskich čołnow je w rańšej Afrizy a w Czerwjenym morju shromadźenych.

Wuradźowanja wo boykottowych nadpadach w Genfje

Hospodarśi wubjerk konferency wo sankzijach je schtwórk se zwojim wuradźowanjom pokrazował. Bjesćina produktow, kotrychž wuwos do Italskeje ma zo zakwjerć, je zo hišće za nas pruhowała a zo z nětkotrymi zurowiznami wudospotnika, na pschikład z wolnu a bałwnu.

Wobešerjnische pak běsche jednanje wo dojźónčnym namjece **dla dospołneho zapowědźenja pschijimanja italskich wubjelkow.** Pólski sastupjeŕ Wscelaki rjekny, so dyrbi jeho knježerstwo pschi tajkej wótrej naprawnje wschitke wobsahjesnosće dokładnje znaś, pryedy hač móże zo rozsudźeś. Schawjazarski sastupjeŕ Stucki znowa jendźelske namjety kritisowasche.

Powschitkowna rosmołwa je zo schtwórk popołdnju skónčiła. **Sastupjerjo zo na franzowski plan dojednachu, kiž jada, so maju zo k narunanju sskodow nowe wotbyczowe krajiny za tworty wotewrić. Staty pak, kotrež zo wobežbje cźežko potrjechja, maju finanzny podpjeru z kreditami abo pożeńonkami dostaś.**

Jendźelczanam zo z jednanjemi pschepomału postupuje. Woni pak wočakuja, so zo pjatk wjeczor konferency swoła, kiž wo wschěch praschenjach wobsahnuše. **Francozowske knježerstwo je sakałej wuwoja brónjow do Italskeje pschihłowowało.**

Zjězd dźěłoweje fronty w Sakskej w Kamjenicy

Sakske župne sarjadnistwo němskeje dźěłoweje fronty lětsche wjednikow dźěłarńow, sastupjerjow dźěłarńow a zwobudźelacźerjow wokrjesnych rjadowarstwow sakskeje župy němskeje dźěłoweje fronty schtwórtk do Kamjenicy swołało. To je prěnje župne dźěłowe sšadźowanje w zyłej Němskej, kiž zo w taźkim wobsahu wotmje. Liczba wobdźělnikow běsche něhdźe 2000.

Župny rjadowar **Peitsch** wo dźěle rosprawješe, **kotrež** je němska dźěłowa fronta w Sakskej w sandźenym lěcźe dokonjała. **W oktobru 1934 stejesche 1,4 milijona ludowych towarischow w sakskej župje w němskej dźěłowej**

froncze, dżenża je jich liczba na 1,8 milijona postupiła. Tuta liczba żebi wjele wobstaranja żada. Nětkhdże 120 000 politiskich nawjedowarjow a hamtarjow po žiwojim powolańskim dźele tutemu nadawkej słuži. Na sjedźe też němski bohot **Mutschmann** rěcżesche. Nadrobnischu rospravu wo sjedźe hischcże podamy.

Studentske njeměry w Kownje

Na Polnoscnej universicze je k cżežkim njeměram dóschło. Knježeństwo hižo roswiazuje, hacż universitu njeby na tydźeń zamkło. Dźeł studentow zapoczа śrjedu strajkowacź. Na to dóndże k srażenjam se studentami, kotrež ho njeběchu strajkowazym pschisamkli. Studentske korporazije, kotrež na knježeństwowej stronje steeja, chcychu ho s mozu do ztyschcenjow dobycź. Pschi tym pak k pukam dóndże, a ho wschelake pschiprawy, durje atd. rosbichu.

Krótke politiske powěsće

Wólby do jendźelskeho delnjeho žejma 14. nowembra.

S powěsćow z Londona, kotrež su wschitke pschesjene, ho rjudźi, so su ho wólby do jendźelskeho delnjeho žejma na schtwórk 14. nowembra postajile.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 18. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kaž tolerje piskaja, pjenježki rejwaja.
Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a thermometer wodnjo 14 stopnjow cżopioty. Djenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 1 a thermometer w nozy 12 stopnjow cżopioty. Wyschina nad srjedźnej Europu je žiwój wliw na nasche wjedro schubika. Nižina nad połnócznej Europu ho w schěrokej froncze ke krótkemu tanju hiba. Wona nam nětko njewobstajne a deschczowate wjedro pschinješe. Pschi włóżnych mórskich wětrach budże pak pomérnje miło. Njewobstajne wjedro wěsče nětkotre dny wobkhowamy. — Jutsje žobotu ztóncżko 6,28 hodź. sthadża a ho 5,02 hodź. thowa. Mježacżk sthadża jutsje wjeczor 10,57 hodź. a thowa ho popołdnju 1,57 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutšnjchu žobotu: Njewobstajne, deschczowate, tola pomérnje miłe wjedro.**

*

— S **Budyskeje garnisony.** Dźeła garnisonskeho starscheho w Budyschinje je 15. oktobra 1935 regimentski kommandeur pěschemu regimenta 52, wyscht Folttmann pschewzał. 16. oktobra 1935 je regimentski kommandeur pěscheho regimenta 52 III. bataillon pěscheho regimenta 52 w Lubiju z jeho nowym bataillonskim kommandeurom majorom Hillebrandom powitał.

— **Hromadźenje drastow.** Mutoru 22. a srjedu 23. oktobra 1935 ma ho w Budyschinje za skutk zymskeje pomocy sběrka drastow pschewjesecź. Němskokrajna wobora sapschahi a muži pósćele. Tež dźełowa sluzba budże ho wobdźělicź. — Pschi hromadźenju pschijimuje ho niz jenoż drasta, kotraž ho hodži hnydom trjebacz, ale tež tajka drasta, kiž wuporjedźenja potrjeba; wona ho w dźełarnjach skutka zymskeje pomocy pschedźela. **Budyske wobrynjachi skutka zymskeje pomocy pschedźela.** Budyske wobrynjachi skutka zymskeje pomocy pschedźela. Budyske wobrynjachi skutka zymskeje pomocy pschedźela. **Budyske wobrynjachi skutka zymskeje pomocy pschedźela.**

S **Budestej.** (Stawnišće powěsće.) Mandźelstwo pšichodnjeho wučerja: 14. 10. Willy Alfred Sefken, dejeŕ w Budestejcach-Dźenikecach a Annemarija Gertruda Paulej, domjaca bźowka we **Wulkich Debšecach.** — 15. 10. Alfons Franz Seemann, šamkaŕ w Budestejcach-Hajnizach a Marta Elsbjeta Frenzlej, dźěłaćerka w Hornjej Hórzy. — Wumrěli su: 12. 10. Korla August Mážling, malowentnaŕ w Hornjej Hórzy. — 15. 10. Vincenz Mohwald, invalidny rentnaŕ w Budestejcach-Hajnizach. — 17. 10. Marja Amalija Paulowa rodź. Ryčerjez, invalidna rentnarka w Hornjej Hórzy.

S **Slinym.** Sańdźenu wutoru bě žo 25 lět minyło, so je podružnik Arnošt Nowak pola swojeho pšichenajerja Jana Helešca w najwjetšej pšichesjenosći žiwy.

S **Barta.** Na spočatku schulskeho rozmučowanja po najsmutnišich próšbninach thromadźi žo wučerstwo serbskeje ľudowej šule 5. hač 8. lětnika k nazionalsozialistiskej rańšej žwjatočnosći. Pšiched tutej žwjatočnosći žo thorhoj poczeszi. Pšihisamtnywšchi k statnemu žnjowemu dźakneniu žwjedzenjej porěcza schulski wjednik kantor Böhmer wo ważnosći a wušnamje němsteho burstwa sława za ľud a wótczinu a wo jeho wobnowenju a podpjeranju pyšches nasčeho wjednika a kanzlera.

S **Bukez.** (Sběrka za jědže z jeneho hornza.) Sańdźenu njedźelu sběrašče žo kaž wšchudže też pola naš sběrka za jědž z jeneho hornza. Wšcho hromadźe nawda žo 92 hr. W pšichodnych dnjach žo zgrobowa sběrka pšchewjedže. Njech kóždy po žiwotich mozach pšinošchuje, so by wuspěch saručeny był.

S **Kelliz.** Hobrika runkliza. Tudyšchi hošczeńzaŕ a ratař Wilhelm Vogel je nimale poł metra dołhu rěpu domoj thowak. Wona běšče 19 puntow cžežka a měješe 68 zentimetrow wobžacha.

Ze **Ssernjan.** Wčera pišachmy, so je žo wutoru na nasčich honach powětron „Schwarzenberg III" puschčik. Kaž nětko shoniny, njeje to na Ssernjanskich, ale Nowoslučanskich honach mjes Kozłowom a Nowoslužami žo stało.

Z **Marijneje Hwězdy.** Po dołhej a cežkej khorosći, cyla podata do Božeje wole, wumrě štwórtk rano duchowna knježna Roberta Minna Reichlec. Krótki čas přebywaše k wulěkowanju w Kulowskej khorowni. Tola podarmo. Nětko je Knjez nad žiwjenjom a smjerću hinak wobzamknył a swoju swěrnu služobnicu k sebi powołał. Zemrěta pokhadźeše z pruskeje Hornjeje Łužicy, z městačka Lubanja, hdźež so 5. meje 1875 narodźi. Zadrasćena bu 28. póznjejca 1897 a swjatočne sluby wotpołoži 11. smažnika 1900. Přisłušeše potajkim klóštrskemu rjadej přez 45 lět. Swoje mjeniny swjećeše 29. jutrownika. Lětsa w měsacu žnjeńca by 26 lět było, zo je z wučerku w holčej ľudowej šuli, prydy toho wučeše w holčim wustawje, też je w pokročnej šuli pomhała. Je studowała we klóštrje Waldsassen a wotpołoži swoje wučerske pruhowanje pšed kommisiju w Amberku w Bayerskej. Zemrěta, kiž bě swojim šulerkam sprawna a wobhladniwa wučerka a tohodla pola nich lubowana, dopěš starobu něšto přez 60 lět.

S **Jamneho.** Tudyšchi murjeŕ Hendrich Kóther je žeńbi žiwjenje wšak. Namakachu jeho žrjedu rano we Bjerwałdźe wobwěšnjeneho. Žiwjenjašnty sawostajł 5 njesastaranych dźěći. Běšche hakle 40 lět stary.

S **Rychwałda.** Sěrjedu běšche w Rychwałdźe hermanť. Hermankarjow běšche jara wjele pšichšło. Tola też wopytowarjow běšche žo dosć ješcho. Woni žu też pilnje łupowali, so drje mója hermanšzy ľudjo z hermankom był spokojom. Stótne witi, kiž žo jowom wotměchu, njeběchu tak dobre kaž hermank. Štotu běšche žo jenoj malo pšichilnało. Wjedro pak běšche tón króć wurjadnje rjane. — Mandźelstwo pšichipowědźišchtaj: Gustaw Andreš, schkleńzutočeŕ w Rychwałdźe a Hana Marta Rjeliz, domjacej pšichistajenju w Klětnom.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wegesperrung.

Der **Gemeindeweg von Rauschwitz nach Rehnsdorf** wird in Flur Rauschwitz vom 21. Oktober ab bis voraussichtlich zum 23. November 1935 wegen Pflasterung für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwiesen.

Kamenz, 16. Oktober 1935.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

In den Entschuldungsverfahren

1. des Bauern **Bruno Thomas** in **Säuritz** — Lw. E. 24,
2. des Bauern **Martin Seifert** in **Gersdorf** Nr. 164 — Lw. E. 51 —,
3. des Landwirts **Friedrich August Hantsch** in **Göda** Nr. 20 — Lw. E. 106 K. —,
4. des Bauern **Michael Schierack** in **Miltitz** Nr. 25 — Lw. E. 111 K. —,
5. des Bauern **Nikolaus Zschoschke** in **Ralbitz** Nr. 27 — Lw. E. 112 K. —,
6. des Bauern **Alwin Richter** in **Cunnersdorf** — Lw. E. 113 K. —,
7. des Landwirts **Arthur Hause** in **Kriepitz** Nr. 11c — Lw. E. 114 —,
8. des Bauern **Louis Alwin Hillmann** in **Dalpenberg** Nr. 3c — Lw. Er. 115 —,
9. des Landwirts **Nikolaus Noack** in **Panschwitz** — Lw. E. 118 K. —,
10. des Landwirts **Friedrich Oswald Förster** in **Hauswalde** Nr. 20 — Lw. E. 149 K. —,
11. des Landwirts **Edwin Max Zieschе** in **Neukirch** Nr. 17 — Lw. E. 168 K. —,
12. des Bauern **Hugo Höntzsch** in **Gräfenhain** Nr. 48 — Lw. E. 205 K. — und
13. des Landwirts **Friedrich Paul Richter** in **Gräfenhain** Nr. 35 — Lw. E. 207 —,

wird der

zu 1. und 8. von dem Landwirtschaftlichen Kreditverein Sachsen in Dresden,

zu 2. von der Sächsischen Landwirtschaftsbank Aktiengesellschaft in Dresden, Prager Straße 27, und

zu 3. bis 7. und 9. bis 13. von dem unterzeichneten Entschuldungsplan **bestätigt** und das Entschuldungsverfahren **aufgehoben.**

Kamenz, 11. Okt. 1935. **Das Entschuldungsamt.**

Towaŕstwowski powěstnik.

Baćoń. Spěwarjo a spěwaŕki zeńdu so hakle pšichodny pjatk 25 oktobra.

Drježdźany. Sobotu 19. winowca serbski kulturny wječor towaŕstwa „Cornoboha", zdobom winowy swjedźeń we wobluku „Weinwerbewoche" w „Elisenhofje", Elisen- rózk Hammerstraße. Wšitkich Serbow wutrobnje přeproššujemy.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 20. oktobra zhromadny wulět z kołami do Łaza a jeje wokoliny. Wotjědźemy w 11 hodź. wot Mjenec. Wječor 1/2 8 hodź. je na to měšačna zhromadźizna pola Sčcec. Wo bohate wobdźělenje na wuléće kaž na zhromadźizne so prosy. Předsydstwo.

Rakecy. Serb. towaŕstwo „Lipa" swoju měšačnu zhromadźizu tutón měsac Njeswačidlskeje kermuše dla wo jedyn tydźeń, potajkim na njedźelu 27. winowca, wotstoreči. Předsyda.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Za nazymu

šnórowańske polstupnje
sylna z brun. howlazeju hołe, hoše 27/9) hr. 4.20 31/35 hr. 4.90 36/39 hr. 6.00

Mužace šnórowańske polstupnje
taš ze sylnj. brunеje howj, boks hoše čer. sport. formu hr. 6.90

Stupnje do dźela, z howj. hoše hr. 4.90, hr. 5.90, hr. 6.25 hr. 6.90

Mužace šnórowe, skórnje
za nowolanje a na drohu ładrobok sylu. dźěłane hr. 7.75
howj. boks. čer. k. pěhódna forma hr. 8.75

Polskórnje ze sylu. hoše ze zaworkom hr. 10.90
te same walkowane z dwójnej podešu šolca hr. 12.90

Pućowańske skórnje
ładrobok - - - - 14.50 hr.
Howjazowy boks - - - 18.50 hr.
Kornjeny boks, znamki Rieker 19.50 hr.
Bokskalf, znamki „Panther" 29.50 hr.

Tähle
Inh. Schuhwarenhaus
Kaufen äussere Lauenstr. 3.
Němc! wonjc ty wobchod

Dynamo
za jězdne koła
kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyle lěto. 3.75 hr.
Swětłomjetaki . . wot 1,25 hr.
Karbidowe lampy wot 2,75 hr.

J. Schieback
w Budyšinje na Mužakowskej hasy 4

Dostanjeće pola firmy
Schneider & Schulze
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 13

Za zymu

mužace
štrykowane jaki, pulovry, normalne spódnje drasty, barchentowe košle, soki

žonjace
štrykowane jaki, pulovry, barchentowe drasty, bluzy, spódnje suknje, šlypry

dźěćace
štrykowane jaki, nahajcy, šawle, drasty, štrykowobleki, spódnje drasty, čapki

Płóčliwy somot, drastowy a košlacy barchent
we wulkim wubjerku, po tunich płaćiznach

A. Bokelmann nasl.
mjeńcel: Kurt Müller **w Budyšinje**
Telefon 2176 Założene 1892
na Serbskich hrjebjach 2

Přeprasujemy
klobuki na moderne formy za krótki čas
ALWIN HAFERKORN
nětko na Hośe hasy 21
(Khorobna pokładnica)

Přeprasowanje
Předźělanje
žonjac. klobukow
Klobukowy wosebity wobchod
Gertr. Kluge
w Budyšinje na Serbskej hasy 7

Žonjace klobuki
we wulkim wubjerku a we wšěch płaćiznach
ALWIN HAFERKORN
na Hośe hasy 21 Khorobna pokładnica
nětko

Renje a wjesely pućuješ, z dypkom wšudźe pobudźeš, hdyž maš dobry časnik wot Hebolda!
HEBOLD, časnikaŕ
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

sofowe a lidowe pólkrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskoh. 10

Motorske kola
Jězdne kola
Wobswětlenja kolow
Narunańske dźele
Reparatury
stajnje płaćizny hódno pola firmy
Richard Kieschnick
wikowańja z motoraŕskimi a jězdnymi kolami
w Budyšinje na Hośic hasy 17

Dobre
„Ruscheweyh - blida
połovalne, ovalne a kulowate we wšěch wulkosćach a drjewjach.
Wulki wubjerk pola
Fritz Schulze
Před šulerskimi wrotami 2 (Lehmannec mlyn)

Wupjerki
a ložowe šaty
dobre a płaćizny hódne
kupjeće pola
Ilger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Čoptu
spódnju drastu
wot firmy
Oßwald
w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Muškatowe worjechi
3 štuk 10 pj.
Safran, wuważeny, gram 30 pj.
Safraz-narunanje (bykancowa barbn) - 2 gramaj 5 pj.
Jejkowu žołtu barbu, rozpušćenu - - bleska 5 pj.
Pječeński pulver, za punt muki - - - - 4 pj.
Vanilin-cukor 1/4 ota. 15 pj.
Rozpušćenu korjenіnu k pječeńju wšěm družinu za 3 punty muki dóstahnjeca) jenoš 10 pj.
Módr. mak, čerstwje mlěty dobry punt 48 pj.
Kokosowe rasple punt 75 pj.
Korjeninowy stan na Hlownym torhošću (z napšeća policajskeho straže)
korjeninowa rozpósłarnja Thauer
Klamy na Sukelskej hasy 80

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

„Expreß" motorske ko'o
z wupad. kónčkami w kolesowym comje
Fuhrmann
w Budyšinje n. Hornjersk. hasy 10

Wopomnjeće tunje a spodobne šambli karusel-ćołpch
časnikarja Kokla w Budyšinje na Sukelskej hasy 28

Filzschuhe

Stupnje do dźela
Wysoke skórnje
dostanjeće pola firmy
Sommer
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Předawarka
so jako wupomoc do wosebiteho wobkhoda ze zežiwadłami do Budyšina pyta. Dyrbi serbscy ręčeć. Zamołwjenja pod „A 16" na wudawarnju „Serbsk. Nowin"

Emaljowe
twory: šěre, brune, běłe, marmorowe, pisane, wšěch družin. Nowa železo-emalja so njewotbije. — Karany, pónoje atd. tunjo
Hausbedarf M. Pfuhl
Znutř. Lawska h.

Waša lěpšina? Tydźenski milětr poradźi Wam při kupjenju
lěhanjo kuchinje bydlenje polstrowych meblow
K. Hänchen mjeblowa wikowańja na Ľudjowskej 4r. 17
yšeński mištr (dom w dworje)

Šołćic kašćowy skład w Budyšinje na Garbarskej hasy čo. 8. Telefon 3582

Takle přemysłować
njetrjebaš, hdyž čitaš „Serbske Nowiny" a nawěšći w njej wozjewjene, w kotrychž so ći wobłkhody wšelakich tworow na wěc a w mšače poskićeja. Tohodla čitaj pilnje nawěšći we
„Serbskich Nowinach"

Bata

Verkaufsstelle Bautzen

Reichenstraße 16

Přiloha k číslu 244

SERBSKE NOWINY

Pjatk 18. oktobra 1935

Cyrkwinske powěsće

18. njedźela po św. Trojizy, 20. winowca 1935.

S **Budyšcina.** W Michałskej zyrkwi rano ½8 hodź. serbske Boże wotkasanje, farar Tischer; dop. ½9 hodź. serbska a ¾10 hodź. němska Boža słužba, farar Kapler. ½12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Budyšcina.** Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo. Shromadźizny w Budyšcinje: Njedźelu dop. ½11 hodźin swjatł dźěći; wječor ½8 hodźin evangelizazija, thema „Pschikladni wusnawarjo"; wječor we 8 hodźinach biblika hodźina na Židowje. Wutoru wječor ½9 hodźin swjatł młodźiny za młodźenzow. Srjedu wječor we 8 hodźinach swjatł młodźiny za młode holzy. Schwórtk wječor we 8 hodźinach biblika hodźina. — Shromadźizny swonka Budyšcina: Njedźelu pop. w 3 hodźinach w Dobruschi, póndźelu wječor we 8 hodźinach w Kumwaldze, wutoru wječor we 8 hodźinach w Semicach, srjedu wječor we 8 hodźinach w Rachlowje, pjatk wječor ½8 hodźin w Hornjej Hórzy. — Póndźelu 21. oktobra wječor ½8 hodźin w Budestezach na Adolfa Hitlerstej drohi 25 b hodźina ża żony.

S **Barta.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka. Pop. w 3 hodź. němska spowědź (k. far. Handrik-Porschitzki). — Wutoru wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w parsełskej jstwi.

S **Budestez.** Rano ½8 hodźin smě̌je farar Bójź serbsku spowědź, farar Böttger dop. ½9 hodźin serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Dop. ¼12 hodźin smě̌je farar Bójź kemschenje sa dźěći 5. hacź 8. schulskeho léta. — Póndźelu wječor we 8 hodźinach evang. słužba młodźiny sa holzy starsche 14 lět na farje. — Pjatk wječor ½8 hodźin smě̌je farar Bójź biblisku hodźinu w młodźinowni.

S **Budyšcinka.** Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Bukez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske, w 10 hodź. němske kemschenje, kotremuž ža dźěćikemschenje pschisamknje.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske kemschenje a w 10 hodź. dźěćikemschenje.

S **Hrodźiszcza.** Dop. ½9 hodźin serbska Boża słužba (wospadny farar), w 10 hodźinach němska Boża słužba (farar Konik-Wósporski). — Polkowana: Marja Ssymankez, rentudstawarka w Njechornju, 66 lět 11 mězazow a 22 dnjow stara.

S **Huczinу.** Dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Klukscha.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje, ¾11 hodź. kemschenje za młodźinu. Pop. ¼4 hodź. němske kemschenje se spowědźu pola Hofmannez w Brěmsenju.

S **Klěnеho.** Dop. ½10 hodźin budźe w evangelskej zyrkwi němske předowanje.

S **Kotez.** Dop. ¼11 hodźin serbske předowanje, potom serbska spowědź a Boże wotkasanje (farar Krauz-Hrodźiszczańsći). — Kotezańsći wobadny farar tutu njedźelu po sprěčenju we Wósporku a Hrodźiszczu słužbuje.

S **Laša.** Dop. ½9 hodź. němska Boża słužba (farar Ran-Klicinjanski).

S **Lutoje.** Dop. ½9 hodźin němske kemschenje, w 10 hodźinach serbske kemschenje. — Lutjanski kermuschny swjedźeń budźe njedźelu 27. a póndźelu 28. oktobra.

S **Maleschez.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź (wosebje za do wójska sastupjazych), dop. ½9 hodź. serbske, w 10 němske kemschenje. ½12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Minakala.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź a Bożin wotkasanjom, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. dźěćikemschenje.

S **Njeswazjidla.** Kermuschnu njedźelu dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemschenje. (Sbérka ža potrjebne parsełske dźěći.) — Pop. w 3 hodź. němske, w 4 hodź. serbske kemschenje w Sarěcu. — Kermuschnu póndźelu dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje (far. Riota a Rakez). Sbérka ža naschu diakoniju.

— Srjedu pop. w 3 hodź. jónske towarstwo pola Gneuschez.

S **Nowasiu.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, na kotruž ža wołebje cźi se swojimi pschiwusnymi prosćeni, kiž k wojskam du. Dop. ½9 hodźin němska Boża słužba, dop. w 10 hodź. Boża słužba sa dźěći.

S **Porschiz.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Dop. w 10 hodź. dźěćikemschenje w Porschizach sa mjeńsche dźěći.

S **Rakez.** Rano we 8 hodźinach serbske swjate wotkasanje, dopołdnja w 9 hodźinach serbska a ½11 hodźin němska Boża słužba, ¾12 hodźin Boża słužba sa mjeńsche dźěći. — Póndźelu rano we 8 hodźinach rauschа nutrnosć. — Schwórtk wječor we 8 hodźinach słužba młodźiny (hólzy).

Se **Sslepeho.** Rano we 8 hodźinach serbska spowědź a Bożim wotkasanjom, dop. ½10 hodźin serbska a w 11 hodźinach němska Boża słužba: duchowny Rößler. Pop. ½1 hodźin schcżenja.

S **Wóšlinka.** Rano we 8 hodźinach němske, dop. ½10 hodźin serbske kemschenje. Sbérka. W 11 hodźinach kemschenje za dźěći. Popołdnju ¼4 hodź. Boża słužba w Lěsku. — Wutoru 22 oktobra wječor we 8 hodźinach schcżeszijanska jónska słužba pola Mirschez.

S **Wósporta.** Rano we 8 hodźinach spowědź a cźiche žwjeczenje Bożeho wotkasanja; dop. ½9 hodźin předowanje. Pop. w 3 hodźinach towarstwo wowkow.

S **Wulkich Sdzarow.** Rano ½8 hodźin serbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. ½9 hodźin serbska a ¾10 hodźin němske kemschenje, w 11 hodźinach dźěćikemschenje; wschitke Boże słužby we Wulkich Sdzarach.

Přilopk

Mordaŕ swojeho nana so k smjerći sapudźi.

Drježdźanski pschisahny sud jednaschе pschecźiwo 42-lětnemu Willibaldej Emilej Kasperej z Pirny-Copitz, kotryž bě 19. měrza t. l. swojeho w Arnsdorfje pschebywazeho 70lětneho nana Emila Kaspera pschi swadźe se żelesnej żerdźu do njeho bijo tak sranik, so nan na tuch pukach bórzy wumrě. Młody Kasper běschе so njeshożownje wożenik. Jyke lěta po żeńtwje bě nimale bjes dźěła był a żiwjeschе so z podpjeru, kotruž jemu nan posticzeschе. Posłužischo pak sapeczа lohke żiwjenje wjicze, kotrež jeho na zyle wopaczne puczе dowjedźe. Naczini wulki dołh, kotryž pak nan sa njeho w prěnim cźasu zaplaczi. Posłužischo pak so tutón wot njeho wotwobroczi a sapowě żynej kóždu pomoz. To żyna tak roshori, so żwojeho nana 19. měrza, na kotrymž dnju jeho hiscze ras wo pomoz proschesche, se żelesnej żerdźu nabi. Sud młodeho Kaspera dla mordarstwa k smjerći sapudźi a na pschezo jemu cźesne prawa wotrzekny.

S motorskim kokom smjertnje srjeschožił.

Smjertne njeschoso sta so wutoru rano wokoło 3 hodźin na puczu do Proschima njedaloko Wjelzeje we Delnjej Luźicy. Dźěłaczeŕ Ota Bartusch z Proschima sadźe z njesnateje pschicźiny se żwojim motorskim kokom do schtoma, pschi cźimż żebi nop pukny. Snjeschożeny bě na městcze morwy.

102 lět stara wumrěła.

Wudowa po rěsnischkim mischtrje Ernestina Ryczerjowa we Warmbrunnskich kupjelach je 102 lět stara wumrěła. Wósche z najstarschej wożoby zyleje Schlesiskeje. Psched nětkuż 2 lětomaj bě cźežku khorosć pschetrała, z kotrejež so sašo tak schraba, so mějesche woprawnjenu nadźiju, so budźe so móz pschi slěbornym kwasu żwoje wnuczki wudżělicź, kotrež ma so za tři lěta wozwjercźicź. Tola hižo dleschi cźas poczachu jej mozy hladaźu wotebkraczź, tak so dyrbjesche żwoje 102. narodniny we koju wotzwjeczicź. Tola mózesche bohate sbożopschecźa wschech zwjólnych a pschiwuznych, sastupjerjow wyschnoscźow a strony wożobinzu pschijeczź a je hacź do pożledka duchownje jara cźila była.

Njekasanstwa dla so sašudźi.

Dla stajneho njekasanstwa na żwojej nětkole hałe 13½ léta starej aristej woczehnjerskej dźoważy je 21. khłostaza komora Barlinskeho krajneho żuda 69lětneho żida Adolfa Obereskeho z Barlina k 3 lětam khłostaknje sašu-

Pschistaw Massawa pschepjelnjeny.

Pośledнje bobrske wójskowe a materialowe dowozy z Italskeje do Raischeje Afriki su hłowny pschistaw erthrejskeje kolonije Massawu tak satykale, so tworowe kóbje hižo měsazy dołho podarmo na wotkładzenje tworow cźakaju. Na wobrasu widźimy wulku łódź, kotraž tehorunja na wotkładzenje cźaka. (Atlantik, M.)

Pětr Kowař-Drježdźanski:

Před 50 lětami w Serbach

(Pokračowanje.)

Wróćejmy so do naschеje cźicheje wjeski. Kak dha tam někto w tym cźasu bě. Wječor bě khětro cźma, doma z latarnju wokoło khodźachmy a k naschim schulskim nadawkam nam żrjedźesche petrolejowa lampa. Běschе pschejo hischcze kepje, hacź w maczeńnym cźasu, hdźež żebi nacźom jstwu wobswětlachu. Wěso, dźenjschnischi dźeń nacźom tam elektrisku lampu we wschěch kucźikach a żamo dóńdu na wułach wobswětlene. My tam pó cźmje w kepje wokoło teptachmy, a hdyż bě so drjewjanz w błócze zubił, wótżesche jón na jednej nohi skakajo dołho pytacź. Jeneho dnja so dźiwu sta. W kowarni żrjedźesche so pschewobroma lampa! Dźěchmy tam pohladacź. Bě tam blachowy bałon, z njeho wjedźesche rola a deleka palesche so płomjo. Oh, kajka jałmoscź! So w cźemnosći we wschěch kucźikach scherjenje zaplećenе a kuśtarcze, smij a wódny muż hrajachu wulku rólu. S wódnym muzom wschak bě to zyle derje, so dźěći tak nahle k hatej njelażachu. Ale se scherjenjemi zu nam njetrjebawschi huśazu kožu naczinili. We wschich kerćzłach bě někajke scherjenje abo cźorny puš. Wěso hanjachu pży wječor wonka na żeńtwu, ale tajki Karo abo Taraš tola żane scherjenje njebě. Se skotom běchu też tajke błady. Rěkasche: Tym żu něschto naczinili, jim krowy njedeja. Abo wschelake pschiwěrki ludźom starosće cźinjachu. Njetrjebawschi. Lěpje by było, hdy bychu so bóle z pschirodnymi praschenjemi saběrali. Na pschikład hróbje běchu husto jara sanjerodźene. Zyle njech so mjelcźi wo jstwach tych wbohich ludźi. Wokna běchu satykane z mochom, so by w jsmje prawje cźopło było, a najnusnischi cźeńtwy powětr bě wusamknjeny. Leżesche-li někto khory w tajkej jstwje, potom sjyła njemóżeschе wotkhoricź, dokelž jemu najnusnischе lěkarstwo pobrachowaschе: dobry cźerstwy powětr! Sym to bohużel doma nasphonił, hdyż nan dołhi cźas khorjeschе a nam jónkrónje wumrě k naschej wulkej żrudobje. Tehdy wschak wulki bakteriologa profesjor dr. Koch tuberkelowe bazile hischcze njebě wuzbadźił a lěkarjo w tym nastupanju w cźemnym dźěłachu. Zhyt vjad schkleńzow wschěch możnych mikstrow tajkemu wbohemu khoremu do brjucha plumpachu. Schkoda pjenjez, kiž so do haptykow noschachu. Cźłowjek wschak k wotnjeс, kiž so do haptykow noschachu. Cźłowjek wschak k wotnjes

dźila a jemu ejstne prawa na 5 lét wotrjekła. Obersšej mandźelikaj běšchtaj holzu po žnjerczi jeje maczerje w lěcze 1928 do wothladanja pschijaloj. Wobstorženy žo w jednanju wusna, so je žo pozledni krócz pšched nědžze 3 létami na dźešcu pschechol.

Sjebany sawěsćenšti jebak.

Na dnju Nowoho léta pschitúdże 29létny młodženc Erwin Oehmka w najwjetschej roshorjenosći na policajski rewěr w polnóznym Barlinje a wosjewi hněwny, so žu jemu paduchi jeho bydlenje wuprósdnili. Policajskim sastojnikam pschicži žo na mětinje paduchstwa bjeskroschcny wobras. Khamorty a kaschcžiki běchu šwoženjene a wuprósdnjene, durje wušadźane a pozlesćecza rosrěane. Wjecho, schtož paduchi njeběchu žobu wsali, běchu na kuski rosbili. Sawěsćezace towarschiwo Oehmzy 700 hriwnow wotschkodženja pospschi. Policija pak mějesche wótre wóczko na njeho, dokelž bě žo jej w bydlenju wschelake špodźiwne byeć zdało. Sdyž žo šwěrći, so na Oehmka ſ diwémaj hižo pokhlostanymaj paduchomaj, ſ Kurtom Bollom a Fritzu Schnokom wobchad, sapschinny a žadźi létża w julinju wschěch tšjoch do jastwa. Hižo nasajtra žo wušnachu, so je žo sadobywanje jenož stało, so by žo sawěsćenja sjebała. Pschi jednanju psched Barlinskim lawnischim žudom, psched kotrymž mějesche žo trójka samolwicź, žo wukopa, so je Oehmka je sjebanym jebakom byk. Jeho „pschećelaj" běschtaj jemu porjadnje woczi wutrěbaj. Sylwestra rano běsche jeju do bydlenja puschcźił. Sšměd žejschtaj wschо, schtož kradnyschtaj, sa žebje wuzicź a nimo teho žlubi jimaj kóždemu po 50 hriwnach je sawěsćenskeje jumny. Městо teho pak, so, kaž běsche wucźinjene, jenož wězy w bódnosći 300 hriwnow žobu wsaschtaj, pokradnyschtaj we woprawdźitosći nětkuže sa 1000 hr., tak so Oehmka nasłédowazy dźeń woprawdže niczo wjazy njewobžedźesche, hač wóblek, kotrýž mějesche na žebi. Paduchaj šmědźeschtaj po wucźinjenju druhe wězy jenož pschercź a hromadu šmjetacź, mjes tym pak, kaž pschijnaschtaj, wschitko. rosbischtaj. 700 hr., kotrež Oehmka je sawěsćenje dosta, njedožahasche ani k temu, so by žebi sašo mohł to najnusnischo kupicź. Ssud sašudźi Oehmku k 9 mězsazam jastwa, Bollu k jastwu na 1 léto a Schnoka na 1 léto a 3 mězsazy.

„Schto masch tu na naschej łubi pytacź?"

Hospoša paducha wušlědźi.

Wobhladniwe a energijske wustupjenje hospoji samó tute dny w polnóznym Barlinje šnateho sadobywarja **do łubjow a bydlenjow**, 29 létneho Hanźa Jakschiesa wušlědźicź a policiji pschepodacź. Sdyž žona dopoldnja na łubju žwojeho doma štupi, štejesche pšched njej muž, kotryž žo jej jara špodźiwny byeć ždasche. Njesnaty mějesche wulki balik pschi žebi a bě runje bjes dwěla pschi tym byk, so by na łubi napowěsčane schatny žobu wzał. Na praschenje žony, schto tu cźini, woimołwi sadobywar, so ma wot domoweho knjesa pschikas ſ šćchu pschehladacź, hačž njeje wobschkoddźena. Tomu pak žona njewěrjesche. Žadajsche wot njeho, so by hnydom ſ njej domowemu knjesej schoł a wokasche druhich domownych wobhdźerjow na pomoz. Podhladnjeho tak dołho sadźerżachu, doniž policija njedóńdże a jeho na blížschi revěr dowjedże. Mjes tym bě so šwěrćiło, so bě popadnjeny durje na łubju a tež k łubi, hdźež žo schatny powěschadu, ſ pakluczom žebi woczinił. Po dalschich šwěsćenjach kriminalneje policije žo wukopa, so je ſ jeho popadnjenjom dawno pytaneho sadobywarja namakała. Nimo tutoho pospyta mójesche žo jemu 7 druhich sadobywanjow na łubje a 3 do bydlenjow dopołakacź, kotrež bě w poslednich mězsazach w polnóznym Barlinje słucził. Pschi tym bě hotowe pjenjeży, drastu a schatny, wjele tyšaz hriwnow wopyce, pokradnył. Paduch njaprjedy sašakle prěwschi žo też žudnikej paduchstwow wusna.

Spodźiwny nózny dróhowar.

W južnodurinskej wšy Wildenheida je žo po powěsći Sonnebregskich nowin dyrbjał njedawno „kujesmu" nózny pschebytk dacź, dokelž mjes 3. a 4. hodźinu rano njeměrnje po wšy bludźesche a se žwojim cźežkim khbom wješnjanow w spanju mylesche. To pak njebě cźłowjek, kotryž trochu japoldźeny nětko sa cźopkym borwom pytasche. né, běsche to — byk — a to hischcze wo wšy njesnaty! Nědźe 2 létny byk, kotryž sacźuwaesche potrěbnosći, so by žo nědźe do hródże dostał, bludźeschе po wšy, tola wschudźe namaka wrota do dworow sacźinjene. Kóždy móze žebi myślicź, so běchu Wildheidźy burja trochu pschetwapjeni pschi taktim nózným wopyce, nichtó njewědźesche, ſ wotkel tutón „zusy" pschikhadźesche. Policija, kotraž žo ſ tutym žadnym pschipadom sabéra, ma sa to, so je byk žwojemu pschewodźerjej žo wutorhnył (mějesche powjas wokolo schije) abo jo je žo nědźe pokradnycź měł, ſ cźimž pak najskerje pschesjene byl. Na kóždy pad móże jeho prawny wobsedźeć po doshajazym wupokasanju žebi po njeho do Wildenheidba dóńcź.

Sa pół milijona hriwnow pschenźu žo spalito.

W ſrjedźnim twarje ſkładownje žitowego druſtwa w Eppingenje w Badenſkej běsche ſ njesnateje pschicźiny woheń wudyrił, kiž žo ſ njemdrej špěschnosću rosćěri. Sšrjedźni twar a pschitwar, w kotrymž běchu pšanźnje a też hischcze ſkładowne sameńcźene, žo bocźiła wotpalischtaj. Płomjenja pak njemóžachu wulkemu silej jescźkodźecź, kiž běchu hakle pšched nětkotrymi létami je żelesowho betona natwarili. Tola ſkłady w silu khětro cźerpjachu. Hobrite ſkłady w druhimaj, tři pośkhody wuškodźenaj twarjenjomaj pak žo dożišła špalichu. Kaž žo powě, je 48 wagonow pschenźy, 300 zentnarjow pizy, wjele pizowadłow, muki, laneho wošucha w jenotliwych mětnoscźach leżało. Schkoda po dotalnym wobliczenju nědźe 600 000 hriwnow wucźinja.

Po 21 létach žo wrócźił.

Saudźenu ſrjedu pschińdże na Winsku policajsku direktiziju muž, kotryž žo dźeli, so je ſ ruſteho wójnſkeho sajecza pschiſchol. Pschewjedźene hamtiſke pschepytowanja šwěsćichu, so bě muž prawdu rěcźał. Muž žo mjenuje Leo Kainz, pokhadża ſ Korutanſkeje. W ſymje 1914 běchu jeho Rušojo ſ dźělemi 7. pěšcheho połka w Karpatach sajeli. Tuczi jeho ſ jeneho města do druhe sćelechu, doniž ſkónczńje w małej wjeſzy pola Omska w Sšibirskej njewosta. Hacź runjeż žo tam jemu derje dźešche, so tam tej šwojownje woženi a mějesche žyna, ale tola jeho ženje žadoścź sa domišnu njewopuschcźi. Tuta žadoścź sa domišnu dobu ſamo nad luboscźu k žonje a dźešcźu. 5 lét dołho prózowaſche žo, so by paß dostał, schtož žo jemu tej ſkónczńje poradźi. Polizija ſmóżni muzej, kotryż bjese wschěch ſrjedkow do Mina pschidźeše, dalsche puczowanje hacź do róbneje wjeſki, hdźež žo jemu dźěło ſlubi. Kainz bě w tutych 21 létach žwojeho pschebywanja w zuſbje nimale zyle žwoju némiſku maczerńu rěcź posabył a jeho rosmołwa ſ polizajſkimi ſastojnikami běſche dosć wobcźežna.

Wotwjedźeni Newyorkſzy bankowniſzy sašo puschcźeni.

5 Newyorkſkich bankownikow, kotrychž běchu — kaž hižo pišazmy — w Sonorſkej prowinzy (w Mexikanſkej) banditojo pschi hontwjerjenju sajeli a do hór wotwlekli, žu žo wutoru sašo ſrowi a cźili puschcźili.

Sela sa ſmorkawu a kaschel.

Rano a wjecźor poczina nětko hižo ſyma byćź. Kaschel, ſmorkawa a dybawoſcź tutón pschekhodny cźaſ žobu pschińeſe. Sšo pschecźiwo tomu wobaraczź, je tola lěpje hacź žo potom ſ cźeſkim katarhom bědźicź. Huſzagn jaſzcźi (Spitzwegerich) je wubjerny pschecźiwo kaschelej, dybawoſcźi a zaſklenjenju. Pschi ſazakłym kaschelu móże žo ſ wuſpěchom też ſcźěhowaje nałoźcź: Łźicźka ſela a łźicźka ſosowcho ſela žo ſ ¼ litrom mloka ¼ hodźiny dołho wari a žo potom pschezydźi. W mloku roſpuſchcźi žo ſchcźepk ſelmiaka a łźicźka dobreho ſłodowego extrakta a tuta měſcheńca pije žo, pryedy hacź žo do łoża dźe. Huſcźiſche wopiokowanje ſchije ſ juſchku holanſkich jahodkow pschi ſchijiſnych a krkowych katarrhach je jara ſpomožne. Też ſmorkawa žo ſ wuplokanjom nośa ſ khětro žyłnej juſchku holanſkich jahodkow bórſy woſtroni. Skónczńje njech žo jako wubjerny žrědk pschecźiwo kaſchelej a dybawoſcźi zybła naſypowni, kotraż jara wulku hojeſku móz wobžedźi. K dosaczu zyblowieje brěcźki žo tuta do łuſkowo roſrěſa, do bleſche je ſchćerkej ſchiju ſtyka a na to žo zokor napypa. Sšudobje žo potom na cźopke měſtno ſtaji, na cźož žo brěcźka ſama twori.

Wučeř: Schto ſcźinichu židźa ſ kamjenjom pšched Jeſuſzowym rowom? — **Hana:** Woni jón pschićźmołnichu.

*

Wučeř: Janko, mózeſch mi wěz njenowacź, kotraž žaneho kónza nima? — **Jank:** Naſcheje maczerńe žwarjenje, hdyż nan ſ koreznej pschińdże.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Kino für Jedermann. Sšmjecź bjes pschestacja mójeſch na „Maczi kompanije" (Die Mutter der Kompanie), film, kotryż tu wot ſrjedy hacź do pjatka. Ferdl Weiß, ſkawny a ſmaty bayerſki humorista, je kaptejnſkeldwebl dowójniſkeho cźaſa. Njerwidźiſch tu pruſki drill, ale cźiſty bayerſki humor, kotryż žo w manevrach na wſach wotžeže wuwika. Starý reſerweſeldwebel, kotryż je tola w najſbožowniſchim mandźelſtwje žiwy, je ſtajnje ſe ſwojej Lubowany do młodych holzow. Grib Haid jako pincinga ſamoże jeho ſe kóždemu woporej ſwólniwcho ſejźiniſ. Paul Heidemann jako hoſcźenzaŕ pak dyrbi diſkrety kapſchtó žo jemu ſtajnje njeporadźi. Sa ſwojich wojakow ſtara žo woprawdże kaž macź, wobžeſe ſa darmotne pinc hyrnjeź ma ſa nich wſchě njena, kotreż ſe zoologiſe znaju my. Se šmječkami móh cźłowjek płakacź. — Podłanſki programm pschińeſe kulturny film „Pochowe krajiny" a hiſchcze jedyn kabaretny tryſkowy film, tak ſo žo wopłacźi.

Radio

Ssobotu 19. oktobra žo ſłyſchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wókdźeneho programma: 6.30 wjeſzety rańſchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pschipołdniſchi konzert. 14 wschelakoſcze. 15.30 hodź. daſzki tydźeńſki pschehlad. 16 wjeſzete zwobotniſche popołdnjo. 18 ſportiſki tydźeńſki pschehlad. 18.45 fantaſtiſke ma Wurlizſkich byrgWlach. 19 wjeſzeſki konzert. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdniſchi konzert. 16 wjeſzete zwobotniſche popołdnjo. 20.10 ſ hornjołużiſkeje kermuſche (ſ Hoyerswerdy brachcźiž).

Hiſchcze wažne ſ dnjeweho programma. Barlin: 20.10 pišany konzert. Hamburg: 20.10 pišany wjecźor. Frankfurt: 20.15 wulkił onzert. Stuttgart: 20.10 pišany wjecźor. Wiw: 19.25 operetta „Cagliostro ma Minje".

Sport

Olympiſke hry 1940 w Japanſkej?

Hrabja Soyejima, ſobuſtaw japanſkeho olympiſkeho wujoerka, je, kaž jena amerikanſka powěſćerńa wosjewi, w Tokiu ſdźělił, ſo je žo Italſka pschewjedźenja olympiſkich hrow k lěpſchemu Japanſkeje wſdala. Muſſolini je jemu pjecza w liſce ſdźělił, ſo Italſka žwoje prawo na rozmócźe olympiſkich hrow 1940 w Romje k lěpſchemu japanſkeho hłowneho města Tokia ſpuſchcźi.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 18. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2 486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,21	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,62	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burka ſ dnja 17. oktobra 1935. Pschi prěnich kursach pschedźełowachu nětkotre poſtrowcźenja ſe ſtrony bankoweje klientele, kotreż trochu na kurzy tłóczachu. Tola hórſy žo tute kurzy wurunachu a dóńdże w běhu dalſcheho wobkhoda k wěſtym ſkrućenjam. Na ſtentowych wikach běſche cźichi wobkhod.

Barlinſke žitne wulkowiki. Sakładne měnjenje na žitnych wikach je dale prawje mérne. Poſtrowcźenja ſ ratarſtwa njeſłyſu žo potwjeſzicźe, dokelž žo kontingentowe ſnamli jenoż ſdźěła namakaju. Druha ruka pak ma hiſchcze doſahaje ſkłady, tak ſo mójeſche žo kóżde napraſchowanje ſpokojicź. Wurjadne druźiny pschenźy mjeny dale kupowachu. Rožka žo w provinzy waiby. Nieſkontingentowane twory ſo tohorunja žadachu, tola běchu žadane a poſtrowcźene płacźiſiny khětro roſdźělene. Na mukowych wikach žo jenoż wſchědna potrjeba knjeſche. Wowš mějeſche mérne wiki pschi žłabym poſtrowcźenju, bě jenoż wobhladnjwe napraſchowanje. Pizowanſki jecźmjeń žo dale pyta. W dobrych jecźmjenjach ſa piwarńe a induſtriju žu ſo po powjeſtichenju płacźiſnow w poſlednim cźaſu poſtrowcźenja jenoż troſchtu ſeſzylnite, napraſchowanja žu dale wulke.

Wežera płacźeſche w Barlinie zentnar

pschenźy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jecźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr. — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Wiki w Lužicy.

Pschenźa 9,45 hr., rožka 7,80 hr., jecźmjeń, nal. 9,20 hacź 9,80 hr., naſ. 8,05 hr., wowš 7,50 hr., běrny 2,90 hacź 3,40 hr., ſyno 3,50—4 hr., ſloma 2—2,35 hr., pschenźna muka 16,17 hr., rżana muka 12,32½ hacź 13,07½ hr., pschenźne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra 75 pj., jeja 11—12 pj., twaroh 20—35 pj., běrny punt 4 pj., běły ſal 8 pj., cźerwjeny ſal 10—12 pj., karoty 8—10 pj., jeđźana loboda 10—15 pj., ſrjedrońty ſal 10—30 pj., ſółrabi 8—12 pj., porej 20 pj., khłaſzy ſal 15 pj., zybła 8—10 pj., huny 30 pj., tomaty 18 pj., ſołotej 5 pj., radiſki 5 pj., jabłuka 10—25 pj., měrnik 5—30 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenźa 9,55 hr., rožka 8 hr., jecźmjeń, nal. 8,65 hr., wowš 7,50 hr., pschenźna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenźne wotruby 6,50 hacź 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., ſyno 4,50 hacź 4,75 hr., ſloma, ſkótna 2,40—2,50 hr., k ſaſklanju 2,20 hacź 2,30 hr., butra 76 pj., proſzata 13—23 pj., běhaki 35—80 hr., huſzn. młode punt 85—90 pf., běły ſal 6 pj., cźerwjeny ſal 10 pj., ſrjedrońty ſal 10—50 pj., jeđźana loboda 15 pj., zybła 8 pj., khren 50—70 pj., morchej 8 pjenjeżkow.

Wiki w Khrześbušu.

Mjaso, howjaſe 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., ſwinjaze 80—1 hr., ſwinjaze 70—90 pj., jeja 12 pj., butra 1,60 hr., twaroh 25 pj., łany wołij 1,40 hr., linu 1,80 hr., ſchcźuki 1 hr., karny 85 pj., hołbje, młode 40—60 pj., kury, žime punt 40—55 pj., khapony, žime 30—50 pj., kórki 10 pj., kółrabi 15—20 pj., morchej 7—8 pj., jeđźana loboda 20 pj., ſrjedrońty ſal 40—60 pj., cźerwjeny ſal 15 pj., běły ſal 10 pj., wirſingowy ſal 15 pj., burkowy 30—40 pj., ſołotej 7—10 pj., měrnik 20 pj., krěn 50 pj., radiſki 5—10 pj., zybła 8—10 pj., kuirepa 7—8 pj., běrny, zentnar 2,75—3.10 hr., punt 4 pj., jabłuka 10 hacź 35 pj., worjechi 50—60 pj., lěſne worjechi 40—50 pj., ſmorze 50 pj.

Płacźizny rězneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

17. oktobra 1935 Płacźizny po centnarju a hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Celata: 610

Nailepše kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	72—71
Srjene kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	63—71
Snadnje wuwite	-	-	-	-	55—60
Najspatniše	-	-	-	-	—

Swinje: 20

Tučne swinje, přez 150 kg. čežke	-	-	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	-	-	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	-	-	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	-	-	-	-	—
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	-	-	-	-	—
Rancy	-	-	-	-	—

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wo ijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewsk 100 kg.

Płacźizny po złotej hriwnje.

	17. 10.	16. 10.		17. 10.	16. 10.
Pšenca	202,0	202,0	hirse	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
ječmeń now.	210-216	210-216	młode lupiny	8,00-8,25	8,00-8,25
ječmeń, nat.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanſ.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,25	8,25
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana ſloma	—	—
hroch, Viktor.	21,0 23,0	20,0-23,0	pšenč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowsna „	—	—
pieluški	—	—	rěna „	—	—

Płacźizna za pšenju za wuplodźerja 8: 190.0 9: 191.9
Płacźizna za rožku za wuplodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płacźizna za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płacźizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 158.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 245 | Budyšin — Sobotu 19. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Popuščenje napjatosće mjez Jendźelskej a Francowskej

Franzowski ministerski pschedsyda Laval je so schtwórtk rano z jendźelskim pósłanzom Clerkom w Parisu rozrěčował. W Parisu maju sa to, so je so z tutym rozrěčowanjom napjatosć mjez Franzowskej a Jendźelskej pomjenschila. Wěso swjetscha pola italskeho knjeżerstwo leji, kak so dorěčenja mjez Jendźelskej a Franzowskej wustukuja.

Jendźelski pósłanz je žebi pječa pośledni króć rasnje žadał, so by Franzowska swoju podpjeru pschilubiła, hdyž so jendźelske wójnske łódźstwo w Sćrjedźoseńskim morju nadpadnje. Kaž nowiny „Oeuvre" pišaju, je Clerk žanjo na to pokasał, so so jendźelske knjeżerstwo wójazy na Locarnske sprěčenje swjatane njeczuje, je-li Franzowska swoju podpjeru zapowě. S Londona su so pječa žanjo powěsće woschěrjale, **so su wschelazy jendźelszy ministrojo hrošnyli, so Jendźelska se Swjazka ludow wuńtupi, je-li Franzowska sa 48 hodźin na spokojaze waschnje njewotmołwi.**

Franzowski ministerski president, tak nowiny „Oeuvre" pišaju, je schtwórtk rano z někotrymi juristiskimi radźenjemi jednał, so by so z nimi wo najlěpschim rozsudźanju zaběrał. Wón je so pschi swojim njenaprošnym stejischu pječa po radźe stožował, kotruž je jemu prjedawschi generalissimus franzowskeho wójska generał Weygand dał. Tuton je pječa na to pokasał, so němske wójsko sa jene abo dwě lěče zyłu Europu pschepławi (!!), hdyž so Franzowska z Jendźelskej njedodjenja. **Nimo teho su žebi franzowske wojerske wožerki pječa pschezo bóle wo tym jasne, so so wojerska zyłuosej Italskeje z abesynskej wójnu lał sekłabi, so znadź so w pschichodźe njebudźe wjazy na wojerśzy zyłu Italsku w Europje móz twarićz (!).**

Tež swonkowny politikar nowin „Echo de Paris", Pertinax, na rasne waschnje pokakuje, tiž je Jendźelska pschi rozsudnych jednanjach z Franzowskej nakoženała. Hižo psched dlešchim czasom je pječa jendźelski swonkowny minister-franzowskemu pósłanzej w Londonje prajił, so so wo Stresy njemóže dozwoła wjazy rěčeć, ale so so nětkle wo franzowsko-jendźelske pschećelstwo jedna. Pertinax ma za to, so może dokładne nadrobnosće wo schtwórtkowym wojednanju zdźělić. **Jendźelska chze pječa tři abo schtyri swojich wójnskich łódźow se Sćrjedźoseńskeho morja wjacz, je-li Italska swojich wojakow wot mjesow Libyskeje wosuje.**

Sa to pak so Franzowska swjasa,, so jendźelske wójnske łódźstwo pschi njewužadanym nadpadze podpjeru, je-li so Jendźelska kóždeje wobsebiteje naprawy wostaji a wobsebje blokadu w Ćežiwjenym morju abo na druhich městnach jake pschewjedźe, hdyž jej to Swjazk ludow poruči.

Franzowska pak hischcze njeje hamtšy na žadanje jenjelskeho knjeżerstwa wotmołwiła. Wobhonjeni franzowscy politikarjo wočakuja, so znadź so to hischcze na kórtku tuteho tydźenja stanje. Mjes tym chze Laval spytać italske knjeżerstwo pohnuć, so by wojerske połoženje na njesach Libyskeje pscheměniło. Tola njeje wjele muhladow, so Laval se swojim prózowanjom hódneho dozpěje. Ronnši wosebity rosprawjeŕ Parizkich nowin „Matin" pišeše, so so w Romje tajšim naprawam pschećiwjeja. Tam so wojerja, so so zhromadźowanje wojakow w Libyskej na žane waschnje pschećiwo Jendźelskej njeměri. S nimi ma so pječa njeměrowym pospytam domorodnych sadźewać.

Jendźelska sa nostatnje njepostupuje

W Londonje je so pjatk hamtšy wosiewiło, so Jendźelska ani pschi jednanjach z franzowskim ministerskim pschedsydu ani pschi druhich skladnoscach njeje wo prašenju wojerskich sankcijow rěčała. Jendźelska pječa na zawrjenje Suezskeho kanala a wumjasowanje blokady njeanglii.

Pschećiwo wudawanju, so ma Jendźelska zhromadnje z druhimi narodami wobsebitu pschicinu sa naloženje 16. kapa, kotrehož § 2 wojerske sankcije dowola, je so w Londonje swěsćilo, so ma Jedźelska wotpohlad, žewje Genfske winowatosće hacź na pośledni dypk zhromadnje z druhimi narodami dopjelnicź, so pak so žana hacź zhromadna akcija njestanje.

Mussolini z pósłancami jednał

Schef italskeho knjeżerstwa je pjatk pósłanzow Franzowskeje, Argentinskeje a Jendźelskeje k rozrěčowanju pschijał. Minjsotinijowe rozrěčowanje z jendźelskim pósłanzom Drummondom so w Romje jako wobsebje wažne wobhladuje.

Hačrunjež so wo rozrěčowanju dotal njeje ničzo na zjawne dało, maju tola sa to, so je było spokojaze. Kaž so sda,, je so Mussolini z Drummondom wo ponjeschenju jendźelskeho wójnskeho łódźstwa w Sćrjedźoseńskim morju a wo wotstronjenju italskich wojakow z Libyskeje rěčało.

Pjatkowje jeczor je so na italskej stronje w zwědomiczjowej formje wosiewiło, so so mjes Parisom a Romom a mjes Parisom a Londonom po normalnym diplomatiskim puću jedna. Wo tym so njemóže ničzo wobsebiteho prajić. Hdyž so dospła jedna, je to pječa z dopokasom, **so so hischcze njeje wschitke durje samkte.**

Tuto wosiewjenje njewopschija pak ničzo wo jednanjach mjes Romom a Londonom. Mono potajšim to njenaspomni, wo ežimž so w Romje najbóle rěčzi.

Lavalowa wotmołwa so jendźelskemu knježerstwu přepodała

Franzowski ministerski pschedsyda Laval je pjatk pschi swojim rozrěčowanju z jendźelskim pósłanzow w Parisu tutemu franzowsku wotmołwu na jendźelske napraschenje pschepodał.

Kaž so powě, je so hamtska wotmołwa hižo do Londona telegrafowała, hdyž so na swonkownym hamcze pruhuje. Wotmołwa ma so hakle po dorosumjenju mjes Parisom a Londonom wosiewić.

Hospodarske sankcije hakle za dwě njedźeli

W hospodarskim wubjerku konferency wo sankzijach w Genfje su so na narjadź dojednali, po kotrymž so praktiski sapočatk hospodarskich sankzijow **znajmjensscha dwě njedźeli wotstorči.** Wubjerk namjetuje, so bychu so naprawy pschećiwo dowozej do Italskeje z naprawami pschećiwo sastaranju Italskeje se surowsinami, kiž su za wójnu wažne, sjednoczile. Knježerstwa maju wobej naprawje po możnosći nadobo do mozy stajić. K temu budźe konferenca wo sankzijach knježerstwa namołwić, so bychu jej hacź do 28. oktobra czaj dźělile, hdyž budźa swólniwe, tute naprawy do skutka stajicz.

Sydom miljonow belgiskich patronow za Abesynsku

Sastojnišy łódźerskich towarstwow, kotrež maju w Djibutiju swoju pišarnju, su jenemu sastupjerjej powěsćerńje „United Preß" wobtrućili, so je w tu khwilu wjele belgiskeje munitije, njes njej žydom miljonow patronow, po jendźelskej Somaliskej po puću do Abesynskeje.

Z połnócneje fronty w Abesynskej

A abesynskeje strony so powě, so italscy wojazy pilnje swoje stejischcza wutwarjuja. Woni pječa tšelne hrjebje z pschěrowami do sady a raczidła kałaczkoteho grotu pschiprawjuja. W Addisu Abebje so tuto wutwarjenje italskeho stejischcza jako naprawa wobhladniwosće napscheczo wulkemu nadběhej wojakow wjerscha Seyouma wobhladuja. Powěsće wo sběžkach w Godjamskej provinzy su pječa njewérne. Knježerstwo wosiewja, so su so pschikazy mobilisazije wulkotnje pschewjedźe. Wojazy su pječa hižo po puću a bórzy na frontu dóńdu.

Pječa njeměry mjez abesynskimi wojakami

Kaž Italczenjo z Asmary w Eritrejskej wosiewja, je schtwórtk abesynske kitadło druhi króć město Afsab pschełeczało. W Harraru je so lud pječa do hrozy podał, dokelž so italskeho nadběha se Somalskeje boji. Powě so, so je žebi gouverneur w Harraru dla powěsćow z Addisa Abeby khětro njewěsty. Powěsće, kiž so žebi w žiwotnym wobsahu pschećiwjeja, su gouverneurowu dowěru žiwje zaschkałe. Nižschi wjednizy su pječa pozylnjenja porjadnych abesynskich wojakow žadali.
Woni so pječa na žiwe njeporjadne wojowarske mozy njemóža wjazy pozne spuschćeć.

Před italskej offensivu

Powěsćerńja „Agenzja Stefani" w Romje powě, so su italscy wojazy na połnóznej fronteje k nowemu nadběžnemu hotowi. Puče do sadneje krajiny su so dospołnje wutwarile. Italscy letarjo su krajinu, w kotrejž k wojowanju dóńdźe, dokładnje wobhonili. Tehdźa so nowy nadběh z połodnja Aduy bórzy wočakuje.

Zjězd sakskeje župy němskeje dźěłoweje fronty w Kamjenicy

Kaž hižo pišachmy, je so sakska župa němskeje dźěłoweje fronty schtwórtk w Kamjenicy k zwjenju dźělenemu skhadźowanju shromadźiła. S rosprawy župneho rjadowarja Peitscha a hischcze naspomnimy jeho zdźělenje wo wuzječu pschinoschkowych pjenjez. W dźewjećej minjenych měsačach tuteho lěta je so nětkle 22 400 000 hriwnow pschinoschkow suplacziło. Podpjerańske winowatosće němskeje dźělowoje fronty su jara wjelestronske. W sakskej župje je so w sandźenych měsačach 4 520 000 hriwnow podpjerow pschi hjesdźěłosći a khorosći wuplacziło. To je potajšim 500 000 hriwnow měsačnje. Podpjerow pschi invalidnosći je nusnej pomozy je so 4 730 000 hriwnow wuplacziło, sa měsač potajšim 525 000 hriwnow. Na tónzu žiwotnym rosprawy župny rjadowar Peitsch hischcze na spomožne skutkowanja NS-sjednoczenstwa „Mózy z radosće„ pokasowasche. Sakska župa němskeje dźělowoje fronty chze je wschej mozu wschitke samery dospołnje dopjelnicź, kiž je wjednik w žiwotnym wukasu se 24. oktobra 1934 postajił.

Župny wjednik **Mutschmann** na ezoko žiwoje wěcze staji „Je jenož jene semjanstwo, semjanstwo dźěła." Kóždy jenotliwy dyrbi skutnje na to myslicź, so je dobyeze nazionalsozialistiskeho žiwotoweho nahlada ludej sajso kruty sakład dało. Tohodla dyrbi też kóždy po žiwotnych najlěpschich mozach ludowej zhromadnosći pschinoschowacź. Němski bohot napominasche, je bychu ludźo byli niz jenož fanatikojo dźěła, ale so bychu so też njespróżniwje wo politiske powuczenje starali. Dźenża fiušcha němski lud sajso do najzbytnischich mozow jenje. Sa pschichod pak staj jenož dwaj puczej wotewrjenej: pak rasnje ludowu zhromadnosć dobudźemy, pak padnjemy wróćo do hidy bratrow. Němska je we wutrobje Europje twjerdźizna, kotraž jenož dźerži, hdyž njepowalna wostanje. S mózným namołwjenjom, so by so w dźěłarskej zhromadnosći sa ludowu zhromadnosć wojowało, němski bohot žiwoje puczpokasowaze žiwota pschi žywnym pschikleschu skónczi.

Statny organisatorski nawjedowar dr. Ley w žiwojej rěczi nowe wulke nadawki pschipowědasche. Wón rosłoži, so wěmy, so bjes wojowanja njeje žaneho žiwjenja. Mó pak nuzowny wojowanje wojowanja dla, ale tohodla, so by wupšech mělo, mjenujcy tón, so by lud žiwje stejischcza zakhował. Tohodla móże sozialny porjad a wschitko druhe w nazionalsozialistiskim hibanju jenicźky tón smyć měcź, cźłowjekow tak pschihotowacź, so dobywarźy wojuja a najwjetsche dokonja. S pschikładom dyrbi nam bycź wojerstwo. Na konzu žiwoje rěcze dr. Ley rjekny, so je němska politika nětkole hakle sapoczina. Mamy sajso wojerski mózy a to najnowocźasniscźiu. S nami je njehodźi Abesynjka Lyracź. Mjes wschěmi wuspěchami pak je najwjetschi tón, so žmy nasch lud dobyli.

Dom rjemjesła so poswjećił

W donje němskeho rjemjesła w Barlinje je so schtwórtk dopołdnja w pschitomnosći wjele cźestnych hosći słónczny kamjeń žiwjatocznje połožił. Hdyž běšche so powjeźeński spěw wuspěwał, **so němski rjemjeślniski mischtr Schmidt** žłowa jimasche. Wón na to dopominasche, so je so hordosnyk dom jenož z wopornjowosću rjemjeślniskich towarschow natwarił. Wschitkim žubudźělacźerjam, tola wosebje też statnym wyschnoscźam a **hibanju, žłuscha** wutrobny dźak.

Pod stónčny kamjeń samarjowachu žo wjednikowa kniha „Mein Kampf“, wschitke nowe rjemjeślnike sakonje, wustawki, organisazije, nowiny a mała sbérka pjenjes. Na stónčnym kamjenju stejí: „W tśeśim lécze knjeżeństwa Adolfa Hitlera je žo tutón dom s wopornjiwosću němskich rjemjeślnikow pod W. G. Schmidtom stworił. 17. okt. 1935.“

Architekt Lottermoser rjemjeślnikemu mischtrej klučze nowego doma pschepoda. Němski sjednośiny mischtr pjekarstwa Grüßer po starym naložku němskemu rjemjeślnikemu mischtrej chleb a ńół pschepoda. Pjekarjo běchu 2½ metra dołhu a 60 puntow cześki pokrutn chleba napjekli a sa ńół cześtonoschak postajili.

Němski minister dr. Schacht nětśiśke rjemjeślnike sakonje s domom rjemjeśa pschirunowasche, kiž tehorunja njeśu nowotwar, ale žo na njesachodne sakłady němskeho rjemjeśła, na rjemjeślniku jednotu, sakožuja. Na tutym krutym sakładje ma žo twar rjemjeśła snutśkach a swonkach wutwarjeć. Wjednistwo rjemjeślnikeho stawa pak njech je žebi stajnje wědome, so je nimo winowatokžow k rjemjeślu też dźaknu winu k wjednikej a jeho knježerstwu pschewsało.

Statny organisaziski nawjedowar dr. Ley pschersče wupraji, so by w tutym domje pschežo duch shromadnosće knježił. Wón je žebi teho wěrił, so je sakčežowu Němiśkeje, kiž je žo nětkole sapoczało, też rjemjeśło sakčéje. Runje w rjemjeśle je pak žo stworicjeńša móz žnadź najśépje sachowała. Wón stónći i pschećom, so by tutón dom był wukładnischcžo wyšokeho kulturneho žiwjenja sa rjemjeśło.

Važne wobzamknjenje němskeho knježeństwa

Němśke knježeństwo běśche žo pjatk k swojemu pśenjemu pożeńdżenju po léčnej pschestawży śeschło. Wono najprjedy wo sakonju wo śitnych bankach dowuradżi. S tutym sakonjom žo jenajśe wodżenje politiki kreditowych a kapitalowych wikow smóžni. Dohlad nad bankami i krajow na němśki stat pschenźe.

Potom je němśke knježeństwo sakoń k schkitanju pschinarodżenje strowośśe němskeho luda wobsamkło. S tutym sakonjom stat žwójbu wožebje schkita. K sadźewanju mandželstwow, kiž žo w strowotnym nastupanju njepśeśeja, žo sa wośe pady sakas mandželstwa postají.

Tśeśi sakoń sabéra žo k rudobjenjom sastojnikow. S tutym sakonjom žo němśkemu sastojnikemu swjastej a swjatej nazionalsozialistiskich němskich juristow nadawk dawa, so bychtaj sastojnikow, kiž su bjes winy do nusy pschišli, do porjadnych hospodarskich wobstejnosćow wrócžo dowjedli.

Potom žo hišće sakoń wo inżenérskim korpsu létarśeje brónje pschija. Skónčnje knježeństwo sakoń wo wobmjeśowanju prawow žuspodstwa pschi dźélarskich wobsamknuy, kiž maju sa ludowu strowotu wožebity wuznam.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Pśeni wulki symfonisti konzert w Krónje.

„Mój i radosće“ němśkeje dźěkoweje fronty bě wcżera w „Krónje“ žwójim pschećelam woprawdźite hudźbne wolschewnje posćiśiła. S wulkeho dźěła běchu žo tam stawy dźěkoweje fronty pschitomni, kotśiž njeśu w žožownym położenju, mischtrsay pschednjeśene symfonike konzerty śtyśeć, dokeż swjetśka pobrachuje na śrédkach, so bychu do wulkeho města na tajke politicjenje dojeli. S tym, so je dźěkowa fronta śławnu Drježdźansku filharmoniju do Budyschina sa konzertowanje skasała, je też tutym worschtam smóžnika konzert wopytacj, we kotrymž so hudźba w połnej dokonjanosći posticża. Drježdźanśay hudźbnizy pschijědźechu se žwójim sympatiskim dirigentom van Kempen, trochu sapoždźene, dokeż běchu w 6. hodźinje hišćeże sa Lipsćanski śelak hrali. Nětkle 70 hudźbnikow sešnda žo na rossćerjenym jewischću, kotreż běśche pschećeśelnje wudebśene. Na programmje běśche Jana Brahmsowa symfonija ćo. 4 e-moll, Franza Liśtowe „Les Préludes“, Eduard Griegowa I. Peer Gyntowa suita a O. Nikolajowa ouvertura s opery „Wjeśele žony i Windsfora“. Wsche tute składby, wožebje Brahmsowe, stajeja wulke pożadanja na hudźbnika. van Kempen rozumi mischtrzy kóždeho pokuje wutrjebacj a s njeho nalépśe wucżahnyć.

Mjes nim a hudźbnikom knježi jena wola, wumělstkadbu w nanajdokonjanischej formje pożłuchar pschednjeśej. Dźakowni pożłuchario to srosumischu a to hodła njeběchu žkupi w pśécźelu. Na żónau nachanske pschitlesk ani pschestacj, tak so bytrjachu Drježdźanja hoścjo hišćeże Brahmsowu śiładbu „Wuheńe rejen“ pschidacj. Sa wschich, kiž su mohli na wcżerawu koncerće žo wobdźélić, je to wurjadne wolschewnje było.

Měschćan'ke dźiwadło.

W nałchim měschćan'kim dźiwadle śteji pěśko na hrajnym porjadże cźinoha „Pschehada pola Navarry“. Dźěło wobdźerjeneho schwjazarskeho basnika Cäsara Arc. Na wutrojne waschnje wopisuje wón dóht bura, kiž radscho do śmjerce dże, hacž so žwoju namrětu rolu wopuschćeji. Macźišnu sa tutu hru je wón wźaf se fawnjeślistich podeńdżenjow schwjazarskeho luda. Cźiśi hrě hešći ko też derje do dźeńśniśicheho cźasa statneje sapady wokrjewi a póże. Tohodla žměny praśiłi, so je wjednistwo měschćanskeho dźiwadła s pośiśiśenjom tuteje hry wschém derje śtużiło.

Knjes intendant Kämpf je hru jara derje do śjemy sejtajał, tohodła tón wurjadnje dobry, hacž do nutrin wutroby putazy zynk. Schwjazarskeho bura Turmanna, krajeschke Hans Verder po śnatym wa'chniu wuriadnje derje. Bratra bura, Gilga, tuto ho cźłowjeka s śjomi wutrobami, kiž jenie njebě w śebi śamym jašny, wobrasowaśche Wolf Martini žwojorajnje. Lohkomyślnu mandželsku bura Turmanna pschedstaji Tilly Breidenbach, wona wobkedźbuje wschě wschelakoroście tuteje cźežkeje róle śputazej hotowoścže. Też Franzika Hellmuth-Brám iwobrasowa swoju cźežku rólu macżerje bura Turmanna po śwuczenym wa'chniu jar derje. Tej wschě mjeńśe róle, w kotrychž śtutkowachu Artur Gie'e, Hans Volk, Heinz Süßengut a Georg Steinmetz, su derje wobstajene a śkuża wurjadnje dobremu wuwjedżenju. Małe mylenje pschewótreje rěcże wobeju bratrow drje žo pschi dalschich politicjenjach śhubi.

Ssmy pschewjedżeni, so žo tuta cźinohra wěsće wschém salubi, kiž ju pschichodnje wopytaju.

Jewischćowe wobrazy Maćarja Ulbricha sastajuje śebi połne pschipóśłnjacże, podawża hrì prawy wjesny wuras.

— **W Centralnym dźiwadle** hraje žo wot nowjewschcho pjatka wulkomny synkopisim „Jažnowkožata Carmen“. Setkamy žo tu s filmom, kiž žo w žwojim jadrje, w śjenjikim natwarje kóždemu zyle wěsće lubi. Tu žo pokasuje žiwjenisći wobras, kajkiż je sawěsće mózny, wobwěnżowany i krafnymi pschirodnymi wobrasami, wudebjeny i prykotazym śmětkom jehwischća, pschełkany s strowym žortom. Budapeśtiska śpěwarka Berkas chże w žwojich próbninach w bajerskich Alpach pschebywaca. Wona pożłucha śebi rosmołwu młódscheho wulkrtnika je starschim, w kotrejž młódscheho wusnawa, so njelubuje knjesnje dźiwadła, ale prawe i pschirodu frosćene duschć. Śpěwarka žo na to hněwa. Chże jeho pokkołsaś a pschełpschany rozsud. Tu pak łpśnaje, so je młódscheho śpisowaśel hrow a starschi komponista. Dalsche wobrazy filma su polne jasnowoścžow a wjeśela. Młody śpisowaśel salubuje žo do hospoży. Wona chżysche jeho pokkołsaś, ale śpómoje, so je žo do jeje wutroby dobył. Hišćeże nołcże žo jemu podacź. Wot pschichwataneho dźiwadłoweho direktora da žo sa jeju nowospitżanu operetu „Jažnowkožata Carmen“ pschisłužiś jako dźiwadźelnizu, dokeż ju jeje krafny śpěw a jeje reju wobdźiwali. Prěnju móz dźiwadła žo zapowědźi hrać a wona wustupi nětko w dalschej pschełmyślanej róle jako Carmen — woprawdźe jako śwjerjena śpěwarka Berkas. Kónz je śpórnacże schkodliwa, ale žiwjenja wjesna duschcźu žo śjednocźiś. Tak bu młody muž pschełmyślenja a njewobnoś tuto žakostne śwuczenje, kotrejž je hižo zapomnjene.“

Starz pohladny pschewsaty na rěcżażo a po khwili sawoła:

„Bohojo! śłyschu derje, abo je to jenož nětkajś śwaf? Lubowany Bojomiro! kotrehoż na žwojimaj rukomaj pětstonjach a stajnje lubowach, ty by mohł mi zapowěsćeju błużbu, a ty Drohoślawo, kak móżeśch jeho wot teho wotwjeśeć!“

„Sśłyschu, wujo!“ rěcżeśche Drohoślaw. „Proschu, wobsy wutrobnje, wotśiuś wot tuteho krwawneho wotmyślenja. Sśym pschełwuzdcżeny wa, twojej nadobnej pschicźelnje, at ty njewěźeh, kajke śrudne śeśěwki móża i teho wunicź. Běchu prjedy mużojo, kotśiż njedostachu žmjerć na bitwischću a na podobne waschnje žo minuchu, ale i cźaśom je s toho wjele teho nastało, dokeż husto njeradżene a njepdakonwne dźěcźi sabiwachu starschich, dokeż dźachu jich wotbyjeć. Ódy by žo i nowa to straschne śwuczenje rozsćerilo, by žnadź žo cźasto podobne cźiniło. Tohodła nje sawjedujmy tuto krwawne śwuczenje; njech dałoko wot naż wostanje podobna myśl, so bychmy sabiwali wobsedstwo, kotrejž žu naschej wutrobje drohe. A pschi tym też njeschkodźa žo na to sapomnicź, so tole śwuczenje njekmjerśeja pola naschich starodawnych pryjedownikow, ale so je śamo posdźiśo wot zuśnych narodow tuta žurowoścź k nam pschiśła. Tuj wschak, śmużity mużo, wotśiuś wot teje myśle a wróćej žo na mój hród a bycź žiwy dokho, śpokojnje a žwožownje.“

Tu sawoła starz i wulkim hłoźom, kotryż žo rozlećeśe koło wokoło:

„Wój žłabuśćerki, kotrajż nimataj khrobkoseź, so bycźetaj mi śmjerćź dakoi, běda wamaj, běda! O bohoja! ichto žym docźakał, hladacź na tajki śpadnjeny narod. Ichto wjene žtónżo žo khowa a ja njemóżu wopuśćeśicź śemju, so bych žo śjednocźił s bohami a pryjedawśchimi totwarschemi, ale dyrbju žiwy wostacź, a śkónčnje jako žowk wumrjeć we łożu njemócźny. O wobronjeni mużojo, hdyż njeje nichtó mjeś wami, kotryż by žo žmilił nad śedźiwym starzom a žmjerćź jemu sawdał?“

(Pokračowanje śeźěhnje.)

Swjatkowy kanzler Schuschnigg.

Podkanzler Starhemberg.

Dotalny snutskowny minister Fey.

Ke knježeństwowej krizy w Awstriskej.

Awstriske knježeństwo je žo, schtož žo hi.o dawno wocźakowaśe, pschetworiło. Mjes tym so swjatkowy kanzler Schuschnigg a podkanzler Starhemberg na žwojim městnje wostaschtaj, bu snutskowny minister a wjednik Winskeho domowinskeho schkita, major Fey, wotstronjeny. S nim žu žo oppośiśionelne prudy i knježeństwa wusamknuśe. (Graphische Werkstätten, M.)

Bojomir

abo

sawjedźenje kschesćanstwa we Luśizach.

Spisał J. Chocisźewski.

Sešerbschćišćił A. Zemr-Budyschinski.

6j

(Pokračowanje.)

Měschnik sasta psched Drohoślawowym wujom a praji: „Sswjatowid sćéle tebi tónle mjeć a pschepróśuje cźe na bjeźadu bohow. Tuj hotuj žo, so by by žo i khowanjom błónża se śemju rošžohnował.“

Lizy starza sabiwschćišćichu se i radoścźu; śhladujo na njebjo njemóżeśche wón i hnuczom ani błowa praji cź, jenož mjeć pschišłóći k wutrobnu. Po nékotrym cźażu rěcżeśche tute błowa:

„Sśym pschepschoschcheny na hoścźinu bohow, hdyż bohojo njebjeśći méd pija se śłotych žudobjow. Pohladacźe na mjeć, kotryż dźerżu we žwojej ruży. Psched nékotrymi létdźeśatkami pschihotowa němśki nawjednik s tym mjeźcźom wulke łschiwdy naschemu ludu. A ja śym jeho pschemohł a tutón mjeć dobył, a wot teho cźaża běśche wón bróń wjeceńża w mojej ruży, kotraż žo cźasto womacża w krwi naschich njepschećeźelow, kotśiż mam žwobodu wudrěcź žeźdźachu. A ja wojowach mjele lét; létdźeśatk sa létdźeśatkom minu žo mi pschi stajnych wójnach, hacž też śkónčnje moje mózy śłabnyć počzachu. Tehdy dopomnich žo husto na błowa naschich měschnikow, jo budża jenož cźi pschipuschćeźeni do bjeźady bohow w njebju, kotśiż padnu we woborje žwojeho kraja na bitwischću. Tohodła też walich žo cźasto kaž njemdry na njepschećeźelśke wójska, pytajo žmjerć. Na mjeć prawej a lewej stronje śpadachu cźasto, jako makoscźki, hłowy njepschećeźelow, ale žadyn mjeć njerošschćěpi moju hłowu, žana hłebija njepschećeźe moje wutrobno, žadyn też njetrjechi mje łkok. Nasta potom cźaś měra, a ja widźach, so dźeń a bóle śpaduja moje mózy, cźujach žwoju žmjerć błiśko. Tuj śpomnich na starodawne śwuczenje naschich rjekowśkich wótzow, kotśiż sa hańbu mějachu we łożu wumrěcź. Wobychu-li padnyli na bitwischću, to s najmjeńścha bjerjechu žmjerć s tuk pschiwuśnych. Tuto śwuczenje je hižo do sabycża pschiśchło, ale ja cźuju jo wobnowicź, dokeż žadam wumrjeć jako naschi starodawni pryjedowniźy. Hdyż potaźkim njemóżu wumrjeć na bitwischću, njech jedyn i waż, kotryż je mojej wutrobje najlubschi, pschekole moje wutrobno s tym mjeczom, so by mój śtuknowy duch śjednocźił žo cźim śpěchniśicho s duchami mojich wótzow. O kajke mjesole rjenje pscheběhuje moje cźełko pschi dopomnjenju na žbożowność, kajkaż mje cźaka. Hižo i dawna pytasche měschnik śnamjenja bohow, dokeż halke na jich žadanje cźasch wopuschćeźicź śemju. Skónčnje pschiśłe pożobnowana khwila, w kotrejž Sswjatowid se błowami měschnika mje woła na žwjatu hoścźinu. Podacźe mi tón ras pożledni róh mjedu, njech jón wupróśdnju, žo modlo, a móż bohow njech je i wami!“

Cźiścźina nasta w khromadźisnje, a róh mjedu dźeśche s nowa wokoło. Minohe wutrohy sarzachu, hacźrunjeż tam ani jedyn muż njeběśche, kotryż by hižo jónu žmjerćź do woczow njehladał, a tola běchu wschitcźy jara pschewjesacji i muźklenjom starza, kotrychž cźasnje s nowa sawjeśeć žuchowe, hižo dawno sanjechane waschnje.

Cźiścźina nasta w khromadźisnje, a róh mjedu dźeśche s nowa wokoło. Minohe wutrohy sarzachu, hacźrunjeż tam ani jedyn muż njeběśche, kotryż by hižo jónu žmjerćź do woczow njehladał, a tola běchu wschitcźy jara pschewjesacji i muźklenjom starza, kotrychž cźasnje s nowa sawjeśeć žuchowe, hižo dawno sanjechane waschnje.

A starz wotkry wutrobno, a po małej khwilzy rěcżeśche tute błowa:

„Moji wótzojo, žławni wojowniźy, kotśiż na hoścźinach i bohami cźaś pschecźinicźe, borśy stowaršchu žo i wami.“

Bojomir na te błowa sarża a praješche:

„O ja njesbožowny! Cźehodla mam žwojej ruży womasacź i krwju njewinowateho starza?“

Duž še žydła stanywschi Drohoślaw žo k starzej wobrocźi a takle k njemu porěcża:

„Śmużity rjeko! wotśiuś wot tuteho krwawneho wotmyślenja a njewobnoś tuto žakostne śwuczenje, kotrejž je hižo zapomnjene.“

Starz pohladny pschewsaty na rěcżażo a po khwili sawoła:

„Bohojo! śłyschu derje, abo je to jenož nětkajś śwaf? Lubowany Bojomiro! kotrehoż na žwojimaj rukomaj pětstonjach a stajnje lubowach, ty by mohł mi zapowěsćeju błużbu, a ty Drohoślawo, kak móżeśch jeho wot teho wotwjeśeć!“

„Sśłyschu, wujo!“ rěcżeśche Drohoślaw. „Proschu, wobsy wutrobnje, wotśiuś wot tuteho krwawneho wotmyślenja. Sśym pschełwuzdcżeny wa, twojej nadobnej pschicźelnje, at ty njewěźeh, kajke śrudne śeśěwki móża i teho wunicź. Běchu prjedy mużojo, kotśiż njedostachu žmjerć na bitwischću a na podobne waschnje žo minuchu, ale i cźaśom je s toho wjele teho nastało, dokeż husto njeradżene a njepdakonwne dźěcźi sabiwachu starschich, dokeż dźachu jich wotbyjeć. Ódy by žo i nowa to straschne śwuczenje rozsćerilo, by žnadź žo cźasto podobne cźiniło. Tohodła nje sawjedujmy tuto krwawne śwuczenje; njech dałoko wot naż wostanje podobna myśl, so bychmy sabiwali wobsedstwo, kotrejž žu naschej wutrobje drohe. A pschi tym też njeschkodźa žo na to sapomnicź, so tole śwuczenje njekmjerśeja pola naschich starodawnych pryjedownikow, ale so je śamo posdźiśo wot zuśnych narodow tuta žurowoścź k nam pschiśła. Tuj wschak, śmużity mużo, wotśiuś wot teje myśle a wróćej žo na mój hród a bycź žiwy dokho, śpokojnje a žwožownje.“

Tu sawoła starz i wulkim hłoźom, kotryż žo rozlećeśe koło wokoło:

„Wój žłabuśćerki, kotrajż nimataj khrobkoseź, so bycźetaj mi śmjerćź dakoi, běda wamaj, běda! O bohoja! ichto žym docźakał, hladacź na tajki śpadnjeny narod. Ichto wjene žtónżo žo khowa a ja njemóżu wopuśćeśicź śemju, so bych žo śjednocźił s bohami a pryjedawśchimi totwarschemi, ale dyrbju žiwy wostacź, a śkónčnje jako žowk wumrjeć we łożu njemócźny. O wobronjeni mużojo, hdyż njeje nichtó mjeś wami, kotryż by žo žmilił nad śedźiwym starzom a žmjerćź jemu sawdał?“

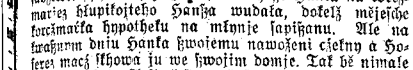
(Pokračowanje śeźěhnje.)

Kschmeho-rosťuda nad dźiwadźelnizami sbožownje powikłotny. Hłownu rólu hraje Marta Eggerth woprawdże wulkotnje a pokrut schibakoscże. Jej je ſ dobrej asistentiku Ida Wüst jako młody spitzačel. Josef Lechner poda tehorunja krajne kraſne wobrazy. Typiſki jako komponiſta. Otto Wagmeier je Leo Schlesak. Też mjenſche róle fu derje wobsadżene.— Dalſchi pódlanſki program je doſeż fajimawy a tak ſo poſtiċżeja kóżdemu wopytarjej rjane hodźinki zabawy.

— **W Palastowym dźiwadle** widźimy film „Młyn w Czornym lěsu" Wócžko wolſchewja ſo na rjanoſcjach Czornoleſnjeje krajiny. Pſchitulne ſtatki, ſchumjaze lěsy, hory a doły jewja ſo w pſjanym woſmeſnjenju. A do toho wſcheho plecże ſo podawisna ſ wjeſneho ſpewjenja. Stary młynk Tanner bě ſ wobſhedźerjom rěſaka, Heferom, w roſkoſje żiwy. W hubjenych cżaſach bě ſo jeho ſtatok pſchedołkił. Jenicżke bohatſtwo bě jeho rjana dźowcżicżka Hanka. Sſwoju wutrobu bě Hoferowemu ſynej Franzej ſapiſała. Pſjedy hacż pak ſmědżeſchtaj k woktarjej ſtupiċ, mějachu ſo hiſchcże mnohe ſadżěwki pſchewinyċ. Haj, ſkoro by ſo Hanka na korcżmarjej kłupikoſtjeho Hanſa wudała, dokelż mějeſche korcżmarka hypotheku na młynje ſapiſanu. Ale na kraſnym dniu Hanka ſwojemu nawoſeni cżekny a Hoferez macż ſkhowa ju we ſwojim domje. Tak bě nimale wſchitko dobyte. A hdyż ſtary Hofer też hiſchcże ſtraſchnu hypotheku na młynje wukupi, bě Hanzyny ródny ſtatok wumoženy. Na tónzu ſwjeżeſchtaj Hanka a Franz wjeſely kwaſ a też korcżmarjej Hanſ bě ſwoju Liſu doſtał.

— W pódlanſkim programmje widźimy rjane wobrazy ſ Bośniſkeje a ſatimawy Ufa-tydżeń.

Ze Serbow

W Budyſchinje 19. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Lekarjej a rěznikej radšo hač haptykarjej.
Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 748, hygrometer minus 5 a thermometer wodnjo 19 ſtopnjow cżopłoty. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer minus 9 a thermometer we nozy 6 ſtopnjow cżopłoty. Sſylna niżina nad połnóżnej Europu ſe ſwojimi połodniſchimi kromami wjedro w naſchich ſtronach wobſtrujeja. Wſiku jutrjeje niżiny bórſy pſcheſtanje, dokelż ſo wona ſe ſwojim jadrom hižo k ranju wottžaluje. Mjeńſcha wyſchina nad Franzowſkej nam na khwilu rjeńſche wjedro pſchinjeſe. Wona pak w naſchich ſtronach njeſmėje dlėſcheho wobſtaċża. S wjeczora Żendżeſkeje ſo nowa niżina ſpěſchnje bliži. Jeje wliw ſo też w naſchich ſtronach bórſy ſ wětrom a deſchcżom wulkutkuje. — Jutſje niedźelu ſlónczko 6,30 hodźin ſkhadża a ſo w 5 hodźinach khowa. Mėżacż jutſje w połnozy ſkhadża a ſo połodnju 2,18 hodźin khowa. Dżeńſa ſobotu ſteji mėżacż w połſednim wėrtiku.

— **Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Njewobſtajne a wětrożte wjedro.**

Budyšenjo, budźće wjeſeli při winje!

Pſchi winje wot ludźi wſchitko wotyxadnje, wſchitke cżuiłowaje ſtaroſcże, wſchitka njeſpokojnoſcż, wſchitka wadźiłiwoſcż a miſchtrowanje, kiż na nich leži a jim do cżaſa da ſo ſeſtaricż. Pſchi winje ſo cżłowjekowe prawe bżeże wotkrywa, a wino dowjedże ſich, koſiż ſu hewak wuputani a wobmjeſowani ſ pſchedźudźkami, rucże hromadże, kaj dźeċi pſchi hrajkanju. Duch ſ hromadnoſcże w bjeſſtajnej wjeſelej towarſchnoſcżi lohko a bjes nuċenja ſaċżeże. Jenoż, ſchtoż je rjane, wjeſele a radoſtne, ſo picżkow pſchima, kotrychż je Bacchus do kraja ſwojeho kuſta wotwjedł, poſdźěhuje myſle wyſche a rozſahuja jim ſchėry wſchėdny dżeń. Też njeſłożownym a hubjenym dawa wono joło nowu dowėru a nowu nadźiju.

Bierzi ludźo dżeńſnišchcżo, pſchezo hiſchcże cżekkeho cżaſa trjebaju wjeſele a pſchecżeſtwo. Mnohi mjes Nėmzami dadża ſebi pſchelohko ſ prawowanjom, ſwarjenjom a wadźenjom wjeſele nad ſżiwjenjom pſchekaſyċ a wócżko ſamuċżicż ſa wſcho dobre, ſchtoż pod ſpėrtarjom naſcheho kraſneho wjednika na tak mnoho polach nėmſkeho żiwjenja ſhadża, ſo ſeleni a ſakżěwa. Budyſchenjo, budźće wotervjeni ſa dary, kiż dobrocżiwy Wótcżej nad bwėdźami w tutym mėżnym cżaſu na ſwoju Nėmſku ſcżele! Saczuwajće w dżeńſcżowſtej wjeſelej wutrobje hnadu, ſo mėżeże w tutym cżaſu żiwi bycż a jón naſhonicż. Spuſchcżeże wadźenje a ſwarjenje, dajeże ſwojim pſchecżiwnikam, kiż macże po Waſchim mėnjenju na wſcheċh polach, ras żiwym bycż, pomhajcże ſebi mjes ſobu, ſepjerajcże ſo mjes ſobu w cżeſkim wojowanju żiwjenja, budźcże bratrowſcy! Njenoſcżeże ſwoje pjenjeſy ſ mėſta ſa drohu drastu a wobuċże a pyċhu kóżdeje drużiny a khłóſcheſenki, myſlcże na ſwojich ſobuměſcżanow, kiż ſu na Waż powołani a huſto njewėdża, kak dyrbja twory, kiż ſa Waż pſchiwjeſechu, ſaptaċżicż a ſwojim pomoznikam, kotrychż ſebi jako rjemjeſlnikow ſa Waż dżerża, jėdź dawacż. Budźcże nadobnje ſmyſleni a dajcże też ras w dawarſkej radoſcżi ſlėbornikam wuſtoċżicż!

K wſchemu temu wſchak Wam tak lohko ſłote winko dopomha. Wſchitko dobre we Waż ſłoudża, a wino pijo Wy ſami jako dobrotu cżiniċże ſwojim bratram nad Rheinom, Saaru a Moſelu a ſwojim bratram we winowym wikowarſtwje a hoſcżenzarſtwje. Pijeże pſchede wſchėm naſche rjane kmótſchiſke wino maleje pialzſkeje winiżarſkeje wſy Pleisweilera, kiż je ſo kmótſchiſkowu żiwojeje wulkeje hordoſtneje ſotry Budyſchina dowėrila a ſo wſcheho wot njeje nadźija. Njech ſo wſchitzy ſa naſchu kmótſchiſku wjeſku ſtaramy, runje każ ma kóżdy kmótr ſa żiwoju cżeſtnu winowatoſcż, ſo dźěrżaku, kotrehoż ſtarſchej ſtaj jemu kmótſtwo poſticżiloj, wſchu luboſcż a dobrotu wopokasuje.

Wino picż, kmótſiſke wino picż je potajkim, ſnajmjeńſcha w tutym winowym tydżeniu, kiż winiżarjam a winowemu wikowarſtwu żiuża, ſa kóżdeho Budyſchana winowatoſcż! Budyſchenjo, budźcże wjeſeli pſchi winje!

Wyſchſchi měſchcżanſta dr. Opitz.

*

Tydżeńſki plan
kulturnych ſarjadowanjow w Budyſchinje.

Tydżeń wot 20. do 26. oktobra 1935: Póndżelu 21. oktobra wjeczor ½9 hodźin w „Krónje" konzert Drježdańſkeho ſchiſchneho khóra (ſjednoczenſtwo pſchecżelow wumělſtwa).

Wutoru 22. okt. wjeczor we 8 h. w „Bėłym konju" pſchednoſnuje dr. Joſef Ponten: „Wot Rheina hacż k Wołſy — woſudy wukrajnych Nėmzow". (NS-kulturna woſada, pſchednoſchkowe koło, a towarſtwo ſa Nėmzowſtwo we wukraju.)

*

— **Nėmſkoſtatna wobora hromadżi draſtu we wobluku ſkuka ſymſkeje pomozy 22. oktobra 1925.** W Budyſchinje ſo 22. oktobra hromadżenje draſty ſa ſkutk ſymſkeje pomozy wotmėje, kiż wojerſka móż pſchewjedże. Woſy, kóżdy ſ jenym hornjiſom a 5 mużemi dźeławeje żłużby ſeſtajeja ſo rano we 8 hodźinach na Żitnych wikach. Wot 7,50 hodźin ſo na hromadżenſchcżu nameſtna hudźba hudźbneho korpſa pėſcheho regimenta 52 poſtiċżi. Potom ſapſchahi do jenotliwych wokrieſow wotjedu.

— **Dźelneje w Hornjołużiſkim hornczeſtim rjemjeſle.** W Hornjołużiſkim hornczeſtim rjemjeſle je ſo nėtko dźelenje do kachlowych a ſudobjowych hornczerjow pſchewjedło. S dotalneho horczeſtwa a kachlizoweho ſjednoczenſtwa w Budyſchinje, Kamjenzu, Żitawje a Lubiju brune ſudobjowe hornczeſtwo wotdźělichu a pſchidźělichu jo Kamjenſkemu tarczowemu hornczeſtwu. We ſwojej prėnjej ſhromadżiſnje wuſwoli nowe ſjednoczenſtwo ſebi ſa wyſchſcheho miſchtra knjeża Teicherta a ſa jeho ſaſtupjerja knjeża Römera, kotrajż ſo do ſwojich nowych ſaſtojnſtwow ſwjatoczne ſapokaſachu.

— **Jutſje ſwjeċżi ſo kermuſcha** w Kuſzy, Khwaczicach, Keilizach, klóſchtrje Marijneje Hwėſdy, Lupoji, Njeſwaczidle, Wjeleczinje, Wotrowje.

S **Wohlaſchcz.** Sarjedu mójeſche tu wumjeńkańka Marja Brodźina w kole ſwojich dźěći a wnucżkow ſwoje 84lětne narodniny woſwjeċżicż. W poſlednim cżaſu drje bě jubilarka ſ khwilemi khėtro khora, tola nėtko je cżėlnje a duchownje ſtrowa.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Wječera pjatk je ſo 25 lėt minyło, ſo wyſchſchi wucżeř ſtonjan E. Wowcżer na ludowej ſchuli we Wulkim Wjelkowje ſkutkuje. Po wukhodźenju krajnoſtawſkeho ſeminara w Budyſchinje we lėcże 905 namaka najpriedy w Kjhwaczicach ſwoje prėnje pſchiſtajenje, tak ſo je ſo runje 30 lėt minyło, ſo je do wucżeřſkeje żłużby ſtupił. 18. oktobra 1910 pſchejhdyli ſo je ſwojej żwėrbu do Wulkeho Wjelkowa.

S **Jenkez.** Wječera pſchipołodnju krótko po 1 hodź. dóndże piſched naſchej wſu na ſtatnej dróſy k autowemu njeſłożu. Wozbowany auto ſ Budyſchina pſchikhadżejo, pſchińdże ſ dotal hiſchcże njeſnateje pſchicżiny do wjerhanja. W ſamym wokomiku pſchijėdże jemu cżeſtny auto, ſ Lubija pſchikhadżejo, napſchecżo. Tutón ſajėde do ſamjeho dźěla wożobowemu auta a ſtorczi ſo do pſchėrowa, pſchi cżimż ſo wobaj khėtro wobſchkodźiſchtaj, tak ſo dyrbjeſchtaj ſo wotwlecż. Ludźo njeſmu na dobre łożo do ſchkody pſchiſchli.

S **Khwaczicz.** Sſwój ſloty kwaſ móżeſche tu dźěkacżeř August Janaſch ſe ſwojej mandżelſkej doczakacą a wosmjeſcżicż. August Janaſch narodźi ſo 23. januara 1861 w Brėmjenju pola Wulkeje Dubrawy. Starſchej pſchecżehnjeſchtej do Margareczineje Hėty. Sſwoje ſchulſke lėta wukhodźi w Khwaczicach a ty pola wucżerja Wicżaſa. W Maleſchezach wobnowi ſwój ſchczeńſki kłub, po ſchuli poda ſo do Woleſchnizy, jo by w hórniſtwje dźěło a khléb namakał. Wojeřſke lėta wotby pola grenadėrow cżo. 100 w Drježdżanach w lėtach 1882/84. Po tym ſesna ſo ſe ſwojej nėtcżiſchej żiwjeńſkej towarſchku a ſo 15. 10. we Woleſchnizy wożeni. Wórſy po tym ſo Janaſchez mandżelſkaj do Lużiay wróciſchtaj. Janaſch dźěło w Margareczinej Hėcże namaka. Zona porodźi jemu a wocżahny 18 dźěći. S tutnich ſu hiſchcże 7 a to 4 żywjo a 3 dżowki żiwe a wſchė maja ſwoje ſaſtaranje. Jedyn ſ hółzow we wójnje w Ruſkej woſta a druhi bu pſchi nékajſej tſélenju morjeny, tak ſo ſtaj ſtarſchej też wjele ſtarocżow pſchėtrałoj. Janaſch jako rodżeny Sserb je w zujbje bohużel ſwoju ſerbſku macżerńu rėcż poſabył, a też dżeńſa wjazy derje ſerbſcżu rėcżeċ njemóże. 41 lėt dołho bėſche w Schomburgez fabrizy dźěłał. W lėcże 1934 mozy wjazy njedożahachu, ſo by dźěła ſaſtaraċ mohł a tohodła dźěła na derje ſaſtużeny wotpoczińk, kotrejż też kóżdy dźěławeř trjeba. S nowym cżaſom je ſo pſchecżelił a w nėtcżiſchej ludowej ſhromadnoſcżi też ſa dźěławeřſtwo wulke łepiſchny widźił. Na kwaſnym jubileju pſchejeſche 23 wnucżkow a 8 prawnucżkow ſtaruſchkomaj wjele łoża. Też pſchecżelſko a ſnaċži pſchikhadżachu a pſchejachu ſbożo a wobdarichu jich ſe wſchelakimi wėzami. Póndżelu popołdnju ma ſo w Khwaczanſkej zyrtkwi pożohnowanſka ſwjatoczność wotmėċż.

S **Rachlowa** pola Kubſchiża. Jenemu ſ naſchich burow ſu ſ brożnje 4 zentnarjow dobrych krutych jabłukow kradnyli. Nimo toho ſwokorhachu jemu paduſchi ſ dwėju ſchtomow wjetſchu mnohoſcż kruſchwow. Też runtliżowe poło jeneho tubyſcheho ratarja wopytachu. Nadźijomnje ſo tucżi ſchkodnżi jónu pſchi dźěle lepja.

S **Bułcz.** (Gmejnſke pożedżenje.) Prėnje pożedżenje gmjenikeje rady bě na gmejnſkim hamcże. Wjeſnjanoſta Fiebiger ſapokaſa nowu gmejnſku radu, wobſtejazu ſe ſchtyrjoch wjeſnych radnych a to wjeſneho ſtupinowego wjednika ſtronjana Kerka, ſtronjana Mėrczina Dratha, ſtronjana Jana Sahrodnikaa Hermanna Rjenċża a wja jich pod pſchiſahu. Jako połkadnik poſtaji ſo dotalny ſbėrcz ſtronjan Max Kroſchk. Wobſamknu ſo mėſchczanſki dawk na lėto 1936 w dotalnej wyſokoſcżi woſtajiċż. Bukeczanſkej wjeſnej ſtupinje NSDAP ſo ſa twar NSdomcżka wem ſchijnowej aleji nėchto kraja wokoło 120 kóżnych metrow wuczińjazeho, pſchewoſtajt. Gmejna chże pucż niże noweje ſchule hacż ke kónzej wſzu wtuwariċż, ſo by tak dale ſo wo dźěło wo wſzu ſtaraka. Dróha ma ſo poſzypacż a ſo ſ kolaſom pokryċż. Tuto dźěło je nuſne, dokelż je dróha roſprakana. Na tónzu poſtejenja ſo hiſchcże nėktore próſtwy wo pomoz dowolichu. Statnemu ſwjaſej ſa cżėlnje bėdnych a ſakſtemu ſwjaſej ſa ſlepych ſo po 3 hr. pſchijiwoli.

S **Njeſnarow.** Wobkhadne njeſbożo ſo na Budyſko-Lubijſkej ſtatnej dróſy w bliſkoſcżi naſcheje wjeſki ſta a to, hdyż wjeſna dróha ſo ſe ſtatnej dróhu ſjednoċża, autowe njeſbożo, pſchi kotrymż ſo wożobowy auto pſchekupża ſ Lipſka cżežko wobſchkodżi, tak ſo dale jėcż njemóżeſche. Mós jėdźeſche ſ Budyſchina pſchikhadżejo na ſtronu do Lubija. Hdyż ſo k mjenowanemu khicżowanſkemcżu pſchi Njeſnarowſkej horje bliżeſche, po wjeſnym puczu ſ Njeſnarow cżežity auto Lubijſkeje piwarnje pſchijėdże. Wjednik wożobowego auta ſaſpina, pſchińdże pak pſchi tym do wjerhanja a na to ſtrany da nadróżneho ſchtoma na prawej ſtronje. Auto dyrbjeſche ſo wotwlecż. Wożoby na dobre ſbożo do njeſboża njepſchińdżechu.

S **Njeſwaczidła.** We wobluku NSV roſdźělichu ſo ſaſtdżeny pjatk w tudyſchej wobkhodnej měſtnoſcżi jónkróżne podpjery mjes hubjenje ſaykaczenych ludowych towarſchow. Wſcho hromadże ſo 577,55 hriwnow wuda. Sſo rojumi, ſo móżeſche ſo jenoż na najpotrjebniſchich dźiwaczi. Wuſtrokoſcż podpjerow ſo po liczbje dźěċi ſkożowaſche, w pſcherėtku wotpadże na kóżde bżěcżo 3.50 hr., tak ſo ſtoro wſchė jenotliwe podpjery po 10 hriwnach pſchetrockichu.

S **Pjſowjom.** Saſdżeny ſchtwórtk woſwjeċżi Handrij Bartho ſ naſcheje wſy w kole ſwojich dźěći, wnucżkow a prawnucżkow ſwoje 85lětne narodniny. Njedźiwajo wulkeje ſtarobы je po cżėle a duchu ſtrowy. Bartho narodźi ſo 1850 w Brėżnje pola Łucziny. We wójnje 1870/71 ſo ſobu wobdźėli. Sſkuſżeſche we wſchelakich wſnach na rſchežerſkich. 1877 wożeni ſo we Wowniowje pola Budyſchina ſ Hanu Sſykoriz. Na to ſłużeſche dėſchi cżaſ jako wowcżeř we Walowach pola Kamjenza. W lėcże 1879 kupi ſebi żiwnoſcż cżo. 19 w Pſjowſach, hdyż je hacż dotal ſe ſwojimi pſchiwuſnymi w ſbożu żiwy był.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. ſpowėdź, dop. w 9 hodź. nėmſke kemſchenje, dop. ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje (wikar Kröżin), dop. ½11 hodź. dźěcżikemſchenje we Kſchiżnej zyrkwi. Dop. w 9 hodź. ſłowna Boża łużba w Kulowje, dop. ¼11 hodź. dźěcżikemſchenje we Kulowje. Pſchip. w 12 hodź. ſerbſke ſchcżenja, pop. w 2 h. nėmſke khcżenja, pop. ¼6 hodź. pobonſkoſcż w Bethesda.

S **Klėtneho.** Pola Polanez we Woleſchnizy ſu njedawno ſ wjetſchim dźėłom ſapoczeli. Nėhdże 40 muży dźěławeje łużby, kotraż je w Nowej Wſy ſameſcżena, puſty kraj do płódneje luki pſchewobroca. Sa tuto dźėło budże 3400 dźěłowych dnjow trėbnych.

Radio

Njedźelu 20. oktobra ſo khżchi.

Königswusterhaulen. Nimo ſnateho njedźeſſkeho programma: 6 ranſchi konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ſa burow. 9 nėmſka ſwjatoczna hodźina. 10.30 ſantaſija na Wurliżkich byrglach. 12.15 pſchipołdnidſchi konzert. 15.15 ſa wjeſnu lud. 16 popołdnidſchi konzert. 19 nėmſke ludowe ſpėwy. 20. Winſka ſchrammeſſka hudźba. 20.45 opera „Sapadnjeny ſwón".

Lipſk. Nimo ſnateho njedźeſſkeho programma: 6 ranſchi konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ranſcha ſwjatoczność. 8.30 hudźba na byrglach. 12 pſchipołdnidſchi konzert. 14.05 ſa nėmſkich burow. 16.45 popołdnidſchi konzert.

Hiſchcże ważne ſ njedźeſſkeho programma. Barlin: 20 orcheſtrowy konzert. Königsberg a Hamburg: 20 prėni ludowy konzert.

Póndżelu 21. oktobra ſo khżchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 6.30 wjeſely ranſchi konzert. 11.30 ſa wjeſne żony. 11.40 ſab urow. 12 pſchipołdnidſchi konzert. 14 wſchelakoſcże. 16 popołdnidſchi konzert. 19 konzert ſ ſwjatokeř. 20.10 wulki radiowy zirkus.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchėdneho programma: 5.50 ſa burow. 6.30 ranſchi konzert. 9 ſa żony. 11.45 ſa burow. 12 pſchipołdnidſchi konzert ſ Hannoverſkeho hrodu. 15 popołdnidſchi konzert. 21 operettowy konzert.

Hiſchcże ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 21 ſtari towarſchojo (wojerſka hudźba). Hamburg: 20.10 Brahmſa-Haydnowy konzert. Wróżſkaw: 20.10 módra póndżela. W Kóln: 19 konzert ſ ſwjatokeř. Mnichow: 20.10 ſabawny konzert.

Towaſtwowski powėſtnik.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 20. oktobra zhromadny wulėt z kolami do Łaza a joje wokoliny. Wotjėdźemy w 11 hodź. wot Mjenoc. Wječor ½8 hodź. je na to měſačna zhromadźizna pola Sčcec. Wo bohate wobdźėlenje na wulėce każ na zhromadźiznje ſo proſy. Předsydstwo.

Hłowny redaktor Marko Smoleř. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleř a za zawěſtki dr. J. Cyż, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyż w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 3194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Kalmukowe tkaniny
za suknje a fakt na 70 cm šěroke

Flanele
za wšu potrjebu na 80 cm šěroko we wulk. wubjerku

Schaaf

Wupjerki

1½ posl. 12,80 12,40 11,80 9,60
Znata dobra twora!

Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Wjacy
a strowš. **Sudu**
změjeće, hdyž swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanecami škitaće. Dostanjeće pola

Erich Winter
drogownja w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 14 :: Tel. 2015

Stepowane Moškowe Wolmjane Wjelbłud. Blidowe

přikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobneje pokładnje

Přirodna hojeńka
Melania Harnisch
nětko
w Budyšinje na Sukelnskej hasy 5,I
Telefon 3234

Wše knihi
za sebu porušća tunje Serb. knihikupstwo w Serbskim Domje

Nahłowjace zymske čopłe

rubišća

jenož 70 pj.

Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina — města a wokolinow — z tutym wozjewjam, zo sym z dźensnišim dnjom z kupjenjom, na 60 lět pod firmu

Kristeller, na Bohatej hasy čo. 29,

wobstejacy stupnjowy wobkhod přewzał. Wotewrju tutón 21. oktobra 1935 pod firmu

Wegnerec stupnjowy dom

(Schuhhaus Wegener)
čisto-němski wotrjadny wobkhod

Moje cyłkowe nazhonjenja wotrjadnika, moje dołholětne nazhonjenja, kaž moje sobustawstwo w nawjednym němskim stupnjowym nakupowańskim družstwje, dowola mi, zo wšě přeća česćenych woteběrjow dopjelnju. Moja wobkhodna zasada je, zo swojemu woteběrarstwu za najbóle přihódne płačizny z wosebje dobrymi stupnjemi posłužu.

Otto Wegener w Budyšinje
na Bohatej hasy čo. 29

Wobkhodnik,

mějićel dobreho wobkhoła, pyta **hospozu**, 40—45 lět staru, dla pozdźišeje šćitwy. 5—8000 nr. je trěbnych, kotrež maja so ze zwěsćejnym kryć. Zamołwjenja pod „A 17“ na wudaw. Serb. Nowin

---

Pytam młódšu **sprawnu holcu**
k nowemu lětu. Zamołwjenja pod „A 19“ na wudaw. Serb. Nowin

Runklicu

předawa

Wawrik w Čemjefcach

Starša, suprošna, plahowańska

ranca,

blizko prosatam, so hnydom kupić pyta abo so na kormjene swinjo zamjenja. Zamołwjenja pod „A 18“ na wud. Serb Now.

Młoda, sućelna

kruwa

je na předań w Łuscu čo. 11 pola Njeswačidła

Jałojcy, 1½ a 2½ ćelnej, stej na předań w Koslowje čo. 3

Motorske kola
Jězdne kola
Wobswětlenja kolow
Narunańske dźěle
Reparatury
stajnje płačizny hódne pola firmy

Richard Kieschnick
wikowańska z motorskimi a jězdnymi kolami
w Budyšinje na Hošic hasy 17

Jeli Was

hłowa boli,

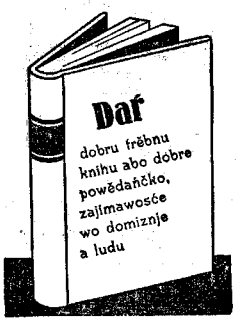

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Młodźinje...

k wukubłanju a pohonjenju

Wjesele a wědu čerpa naša młodźina z bohateho žórła pismowstwa. Pohoń swoje dźěći k čitanju knihi. Tysacory wužitk přinjese dobra kniha za powołanje a dalše žiwjenje.

Deutz-Diesel-motory

hospodliwe — spušćomne — tunje

Zastupjerstwo a skład:

Carl Gast w Budyšinje

Poradźimy a podamy poskićenja darmo

Fotowe ..... projekcijowe .. powjetšeńske .. domjace kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM
Richarda Futha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšniše

---

Swojemu česć. woteběrarstwu wozjewjam, zo mam swój

wobkhód za stupnje, po měrje a reparaturu

kiž mějach 24 lět na Kamjentnej hasy, rózk Drjewowych wikow, nětko

Při Mjasowych jětkach čo. 1

pódla Königec dekoraciskeho wobkhoda. Prošu swoje česćene woteběrarstwo tež tu na dalšu podpjeru.

W. Rothe, šewski mištr.

Wjele pohonjenjow poskići

Günthercc přehladka ručnych dźěłow

wot soboty, 19., hač do póndźele, 21. oktobra 1935
w Budyšinje na Žitnej hasy 9, w prěnim poskhodźe
Zastup darmo! Wotewrjena wot 9—20 hodź.

Hromaduzeškrěće z rukowanjom

awtowych cylindrow, mašinskich dźěłow, kótowych dźěłow centralneho tepjenja a radiatorow, walcowa a prasow. stojaki, parnych mašinow, płunowych motorow, dynamowych wobtwarow, turbinowych wobtwarow atd., wuzlemjene zubćkate kola, wšitko z wobkedźbowanjom wěsteje měry dźěłow, kotolow a sparatow wšěch družin, latych a kowańskich dźěłow.

Hromaduzeškrěće aluminijuma, durala, lautala, mangala, anticorodala, magnaliuma, silumina, elektronow atd.

Rozrězamy šěre železo (k zničenju) wjetše dźěle po nowym wašnju autogenisoy. — Žadajće speciałne poskićenja.

Liebig a Holtappels w Budestecach Sa.
Tel. 331 elektro-autog. hromaduzeškrějeńnja Tel. 331

Wšelke wobkhodne nadawki

wobstaraja a wuwjedu

Bruno Natuš a Clemens Natuš
Budyšin, Kamjentna hasa 3

Měšćanske čitańcowe w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wjesnym ruhu Fe ne Kämpff. Telefon
Hrajna doba: 21. oktobra hač 27. oktobra 1935,

Póndźelu, 21. oktobra

Zawrjene
Wutoru, 22. oktob., 20.15 hodź. (koło A)

Venecija
opereta w 3 jednanjach wot Arno Vetterlinga.
Srjedu, 23. oktob., 20.15 hodź. (koło E)

Venecija
opereta w 3 jedn. wot Arno Vetterlinga.
štwórtk, 24. okt., 20.15 hodź. (koło B)

Hilza a 4 PS
Prěnje předstajenje wjeselohry w 3 jednanjach wot Selznicka

Pjatk, 25. oktob., 20.15 (koło F)

Novaraske přeraz
Činohra w 3 jednanjach
Cásara z Arx

Sobotu, 26. okt., 20.15 k poslednjemu razej

Hdyž luboso wołaci
Opereta w 3 jedn. w. Künnek
znižene płačizny 0,50—2,50

Njedźelu, 27. okt., 16.00 hod

Zmužity krawčik
Bajka w 3 jedn. wot Bärtich
Nizke płačizny 0,20—1,00

Njedźelu wječor 19.30 hodź.

Venecija
oper. w 3 jedn. w Vetterlinga
Nizke płačizny 0,50—2,50

K popołdnišemu kofejej

tón dobry tykanc, torty, sadowy tykanc, čajowe pječiwa. Dobre smjetanowe kuski a rjane wšelakore płaty

Konditornja Lehmann
w Budyšinje na Serbskej hasy
Telefon 5118 Podawam z dypkom

Hosćenc w Pančicach

Njedźelu 20. oktobra a póndźelu 21. oktobra

wulki kermušny swjedźeń

Njedźelu wot 4 hodź. a póndźelu wot 7 hodź.

rjane kermušne reje

Za dobre pojědźe a připitki smy so najlěpje postarali.

K němskemu dnjej wina
poskićamoj najlěpše kapki.

Sobotu a njedźelu je policajska hodźina we 3 hodźinach.

Wutrobnje přeprošujetaj **M. Suchy a mandźelska**

Hosćenc w Haslowje

njedźelu 20. okt. wječor ⅛8 hodź

wulki nazymski swjedźeń
kołojěždneho towarstwa »Kosmjawka« z Małeje Boršć

z wjerćeńskim a wumětlskim jězdźenjom a **z rejemi**

Wšěch hosći wutrobnje přeprošujetaj towarstwo a hosćenc

Hosćenc „Ke klóšterej“ w Rukowje

Njedźelu, 20. a póndźelu, 21. oktobra 1935

kermuš a minomy swjedźeń

z přileżnosću wabjeńskeho tydźenja za wino

Najlěpše bańki Wšelake bowle

Zabawna hudźba
Dobra kuchinja kaž přeco

Wutrobnje přeprošuja **Bruno Natuš a mandźelska Clemens Natuš**

Zum Markgraf

(K markhrabi)

Kulmbachska piwowa jatwička na Drjewowych wikach

Štóž prunuje, tón khwali

prěnje Kulmbachske

swětłe a čémne

jako znamkowe piwo najlěpšeje kajkosće

Za našich wědomnostnych dźěłačerjow a lubowarjow serbskeje rěče je wušła nowa kniha

Delnoserbske praeposicyje

kotrež je z ludowych wuprajenjow wobdźěłał a zestajał farar G. Šwjela z Dešna. — Płaći 1,25 hriwnow.

Paul Brosske tyšerski mištr na Nowosalskej dr. 7 poskića swój skład hotowych kań

Přiłoha k čisłu 245

SERBSKE NOWINY

Sobotu 19. oktobra 1935

My mamy dowěru

Hdyž naš wjednik Domowiny knjez wučeŕ Pawoł Nejdo we swojim času wjednistwo Domowiny přewza, běše sebi za hłowny nadawk stajił, zo by serbski lud, kotryž běše w powójnskim času do tysac jěhwow rozběžał, zjednoćił, zo by tak mohł ludnostne zasady, kotreż su ze zakładom našeho stata, ćim lěpje přewjesć. Dale běše sebi napołožił, zaso połnu statnu dowěru za serbski lud dobyć, kiž bě w powójnskim času ćerpiła. Tutón wubrany puć wuruchu jemu nadobne słowa hamtskeho hejtmana dr. Sieverta, kotreż bě 26. septembra 1933 w mjenje knježeŕstwa serbskemu ludej wozjewił, a kotreż wobsahuja nimo druheho sćěhowace słowa: **zo budźe, kaž hač dotal, też w přichodźe kóždy Serb na wšěch polach politiskeho a kulturneho žiwjenja samsne prawa kaž kóždy druhi němski staćan wobsedźeć. Wosebje je też w přichodźe Serbam přewostajene, zo swoje ludowe wosebitosće, wašnja, drastu a nałožki zakhowaja a pěstuja. W šulskim zastaranju serbskich dźěći nima so žane přemjenjenje stać. Nichtó njebudźe Serbam w pěstowanju a wuživanju jich serbskeje rěče we wšědnym žiwjenju a při kulturnych zarjadowanjach zadźěwać, a teŕ nic w hajenju serbskeje literatury a wudawanju serbskich nowinow, serbskich knihow, dalokož so powšitkownje płaćace předpisma wobkedźbuja. Nichtó jim njebudźe zadźěwać, zo to, štož su jich prjedowniey wulkeho a krasneho na kulturnym polu wuskutkowali, česća a dale wutwarja. Přetož knježeŕstwo wě, zo jenož tón lud, kiž sebi swoju zanđženosć ćesći a so k swojemu ludstwu wuznawa, może strowy a sylny stawk na ćěle cyłeho luda być.“**

Nimo toho złožowaše naš wjednik Domowiny swoje natwarne dźěło k lěpšemu serbskeho luda a cyłeho wóteneho kraja na krasne słowa našeho wjednika a kanclera Hitlera. Smy tute słowa našemu čitaŕstwu hižo husćišo citowali, tak zo tu wot jich wospjetowanja wothladamy. Na wšěch Domowinskich zhromadźiznach su tute wozwjesenja byle ze zakładom našeho ludnostneho prócowanja. Wšudźe smy z dźakom tutu wolu stata, nam naše ludnostne žiwjenje wołožić, připóznawali a wšudźe je Domowina wšě swoje sobustawy a wšón serbski lud k swěrje k statej a knježeŕstwu namołwjała.

Njedźiwamy so tohodla, zo bě so wjednikej Domowiny poradźiło po něčim dowěru haimtskich wosobow wróco dobyć, a wjacy króć je to wjednik Domowiny wuzběhnył, zo ma hamtski hejtman dr. Sievert w Budyšinje za naše serbske należnosće połne zrozumjenje. Serbski lud chce z němskim ludom we połnej přezjednosći a w najlěpšim přećelstwje žiwy być. Tón, kiž by něšto druhe chcył, tón njeby powahu serbskeho luda znał. Ale serbski lud lubuje też z cyłeje wutroby wšo to, štož je wón namrěł po swojich wótcach a tohodla je njedótkliwy, hdyž so jemu w tutym nastupanju kŕiwda stawa.

W poslednim połłěće smy dyrbjeli spóznać, zo so do tuteho nadobneho prócowanja našeho wjednika Domowiny na jenej stronje a hamtskich wosobow na druhej stronje ćěmne sćiny kładu. **Přeco zaso so namakaja ludźo, kotŕiž njedźiwajo wšeje dobreje wole na woběmaj bokomaj sebi spomožne wuwiće pomérow we Łužicomaj njepřeja a tohodla je muśić pytaja a na naše nam zaručene prawa njedźiwaja. Tajke muśenje a škaranje pak nikomu ničo dobre njewunjese.**

Wšitcy w Domowinje zjednoćeni Serbja derje wědźa, zo serbski lud bjez škita našeje wótčiny njemóže trać. My so cyle pod jeho křidła khowamy. Je nam naše prawa zaručił a my kruće wěrimy, zo nas budźe před wšěmi njewoprawnjenymi nadpadami škitać. Z tutej wěru je naš wjednik Domowiny Pawoł Nejdo na prawym puću, a Bóh daj, zo bychu so přez wšitke zadźěwki jeho prócowanja, dobry poměr mjez serbskim a němskim ludom a serbskim ludom a němskim statom wutworić, z wuspěchom žohnowane byłe. A serbski lud budźe za to swojemu krajej swěru dźeržeć wědźeć.

Přichłotujcje wšchu wotpotoženu drastu za hromadźenje drastow skutka symkneje pomozy.

Muchorizna a prawak

(Hišće njewočišćane.)

Hordźeše so muchorizna
Z pychu purpur-čerwjena,
Běła bě ta zwušiwana
Z hwězdkami ze slěbora.

Steješe tam šěry prawak
W robośanskim kabaće;
Poniżny wón na so wóčko
Njewabješe ničeje.

Do keraškow Hanka přińdźe,
Hribow zběraś maćeri,
Kopny pyšnu muchoriznu,
Prawaćk běše luby ji.

Maš-li wašnje jědojćiwe,
Wutrojena holička,
Wohidna sy pěknym ludźom,
Žani z tobu njerodźa.

Sy-li, hólčko, snadny pachoł,
Maš-li kabat pačosny,
Jeno zo sy dušny, wušny:
Ludźom tola luby sy.

Radyserb..

Cyłe běrny

(Wobraś se wóny.)

Do běrnow — do běrnow! rěkasche něsto tydźenje a dny dołho. Jony, mužojo a dźěći žu pilnje na nohomaj. A tyrnjeż w ranšich hodźinach hižo tkěrno symna było, schto dha wo to, hižo pschi žwaćinje wusuša žo drjewjanźy a nohajźy, hdyž žónćko tak derje wobrěwa.

Běrny spadža žo byćź wulke a rjane. Pschi sběranju sa płuhom a teŕ su maschinu dźe to wo khribjet, hórje hischcze pschi doběranju, hdyž měschćenjo s měchami a wotpschakami na wóny pschijědu a s motyku žo do nich dadža. Wotrocźk nožy běrny na wós a bur jemu pontku, hdyž žu kobjele a kósche połne.

Dyrbitaj něschtožkuli žłyschećź, hdźej je cźrjódła zonow. Tym huba dźe a žiwjenje mjes nimi kuśeŕ. Cźim bóle žo schcźeboze, cźim spěschnischo sběra žo a hrjeba. A pschi žwaćinje seźwdaju žo na mjesu, na wós a wojo abo hdźej hewak je pschihodneho bleczka. Ssamo na kopuschi rossběra žo hólź. K schmałzowym pomałkam takle juschkojtu knuschwu a kiśaku kórźu — haj to je wjeselo.

Njeje wschak to žona maliczkosćź, takle zyliczki dźeń sthilena kleczećź a pschi tym pilnje hrjebaćź. Schtóž trochu spěschny njeje, wostanje bórsy naiad. Ale wěrno wschak je, nithdże njeźłodźi žwaćinu lěpje hač tam wonka na běrnischczu. A potom pschi wobjedźe runje tak. Njeje wopraudźe wjele cźasa za wulku hoścźinu žo pschihotowaćź. Hornź zyłych běrnow na nóćź a hutowy je łaź. A te žłodźa! Njemóžemy žej pschedstajićź, cźehodła žo někotŕi skradźu žmeja, hdyž žłyscha, so k wobjedu nicźo dale njeźłyda hač žamobělene běrny. Cźi njewědźa, schto je dobre. Wěso w sažnym lěcźe, prjedy hač žu mlode, wschak žej nichtó wjele njeschcźini je žamobělenych běrnow. Haj wschak, cźłowjek wschak je jź, ale lubscho by jemu było, hdyž njeby žanych wjazy na blido pschischło.

Alle runje někto w najwjse a s žyła wožrjedź běrnyschběranja njeźdźe nicźo pisches hornyk žamobělenych běrnow. Pój was žobu, ty skradźu žo žmějazy buchu a nawědź žobu hač do hłubin wutroby tajke jědźenje běrnow!

Schtoha žej myślišch, kajke radostne sacźucźe ma luba žona, hdyž ležy f pola pischińdże a waheń sabźewa a jenož trjeba pisches dwór k hromadźe běżećź a tam hornź běrnow žej nasběracź, tajte, kajkeż je trjeba, tak rjeź cźerstwe je semje. A hdyž potom k studni dźe a je w bowu wumyje a

Dźe wo wodu Nila.

Do žrjedźišchcźa italisko-abeżynskeho konflikta pschego bóle a bóle Egiptowska stupa, ja kotruż je wukónz tutoho konflikta je žiwjenišchim praschenjom. Każ je znate, dojtawa Nil, žiwjenska žila Egiptowskeje, najwjetschi dźeł swojeje wody f Tanaskeho jesora w abeżynskej wyšocźinje. Njeje potajkim ani sa Egiptowsku ani sa Jendźelsku wscho jene, w cźejich rukach je tutón jesor. Tutón konflikt wo Abeżynsku stawa žo pschego bóle f konflikttom wo knježeństwo nad Nilom. Na wobrazu widźimy znate spuschcźadka pola Assuana, f kotrychž pomoza žo powódnjenje Egiptowskeje žjaduje.

(Newyork Times, M.)

Pětr Kowaŕ-Drježdźanski:

Před 50 lětami w Serbach

(Stónczenje.)

S žyła, schtóž je hacź dotal so mnu schoł a moje wuwjedźenja sežehowaŕ, tón wě, so derje ménju. Móju a cźju też nječhtožkuli hischcze powědacź wo prjedawschich Drježdźanach. Wróćmy pak žo nětko hažo do domisiny sandźenych lět. Spominamy na wjeśoke žwjedźenje jutrow, žwjatkow, kermuschne a hód. Njesabudźmy na póstnizy f dobrymi pampuchami, kotreż bě nam macź napiekła. Po drodźe pschińdźechu ludźo do piwarńje. W saschtym cźłuku žebi też piecźawku piwa kupichu; to drej dźenża wjazy njeje, nětko maju bleschki. Jutry rano sahe stawachmy a dźechmy po jutrownu wodu a žo mjes žobu pokjepichmy. Jutrowna woda mějesche žwoju wožebitu móc. Ale bjes kóždeho žłowcźka dyrbjesche žo to stacź, hewak njebě móc słutkowna. Jutrownicźku spěwarjo po wjsy khodźachu, to bě jara žwjatocźne. Do jutrow bě pschesadźowanje w jara žwjatocźne. Do jutrow bě pschesadźowanje w schuli było a konfirmazija. Lute wažne podamki. Sawjatki žo wožebite nałożki njewotměwachu. Póstnizy pak bě wschón thort łóś, wopraudźity cźłowjek po wjsy, pschewobleczeni ludźo žwoje žorty cźerjachu a bara — hólź we wobrocźenym kožuchu, — wjedźechu sa rjeczajom. Wjeśoka hudźba cźłowjek pschewodźesche. W korcźmje bě na to wulka bara a wjecźor tam rejwachu.

Najrjeńscho bě kermuschu. Tehdy bě dźěło na polach žwjetscha hotowe. Se wschěch tónzow pschikhadźachu hoscźo. W Bukezach bě karuśeł. Proschachmy nana wo nětotre kroschki a cźerjachmy na karuśeł. Schtóż pjenjes njemješesche, pschikładowasche, kak žo druhy wjercźachu. Hižo budźawa bě sajimawa. Tam w naschej wjesy sa žyke lěto žaneje hudźby njeźłyschachmy, khiba cźěskich herzow, ale cźi jenož wo proschenju khodźachu a jich hudźba njebě wjele winowja. Ale hdyž wojerska kapała pschińdźe a wojazy, to bě wešo trochu hinak. Hewak mójesche žo hudźba jenož žłyschećź w zyrkwi na pischcźelach. To bě też rjenje, wšo saklinczachu jenož ŕeŕluschc, to sžyła hinak mózno njebě. Haj, hdyž knjes kantor druhdy — schtóż žo mi tak jara lubjesche — dźěłschi praeludium na pischcźelach saklinczećź da, žo ludźo, kaž mi macź powědasche, hórschachu, so tajke „reje“ pisła! Bě to mózno! Kak kražnje mójesche žo na pischcźelach konzertowacź, žym tehdy žłyschaŕ, hdyž w lěcźe 1890 nowe pischcźele pożrjeźachu. Je dha to wschno mózno, žebi prajach. Pschede mnu pak jedyn bur k žwjatodej rzekny: „To dźe kaž mlócźawa“. Sa tajku hudźbu potajkim ludźo njemějachu wuschi, dokeŕ je njeběchu žwuczeni. W žymje pak jich won cźerjesche, brabazeje žymy dla. Njemějachmy w tym cźasu wutrejemu zwrkej kaž dźenża. Schto žym te tři léta moje žłużby jako cźełowy hólź na thorje žymn mrěł. Rano pisches žněh do Bukez, tam do žymnoje zyrkwje, so jenemu nosy žmjerżnyschtej.

Kóždu 4. njedźelu dyrbjachmy sahe rano też k spowědźi spěwacź a potom na konschas. Husto dosećź popołdnju sašo k powjebej abo k wěrowanju. Tola pak tajku žłużbu rad wukonjachmy. Někak mytowana też bě, niż runjewon bohaceje, ale hdyž bě léto nimo, měsachmy tola tak a tak wjele hrywnow, so mózachmy žebi nowe cźrije na hermanku kupicź. So k cźłowjekam hólzam jenož najlěpschi spěwarjo pschińdu, žo žamo rosumi, jenož kschižnoschcź mójesche hórcźak byćź, jeno so bě žłyny a wulki dosćź. Porjad pschi pohrjebje je tam dźenża w Bukezach rjeńschi hacź w mojim cźasu, dokeŕ někotre f cźełom do zyrkwje cźahnu, hdźej žo žiwjenjosćź wotměwa do pohrjeba. Prjedy pak bě najprjedy pohrjeb a potom hakle dźěsche do zyrkwje a w žymje běsche skónczńje tak cźmna, so njemóžachmy kŕiwych cźitacź. Pschiprawy k wobsłużenju zyrkwje pak pobrachowachu. Nascha Žyły cźaž do prédła žo hižo na tutu Božu nóz wjeselach. Tehdy žo krónowe žwěcźniki žwěcźachu a tóždy wopytowaŕ žwjatocźnosće mějesche žwoju žwěcźku pschez sobu. Na khorje a psched woltarjom stojachu wulke schtomy je žwěcźkami. To bě rjany sacźišchcź a wonjaze dymy tak mnohich žwěcźkow napjelnjachu nasch kraśny Boži dom. Žyły cźaž do prédła žo hižo na tutu Božu nóz wjeselichmy. Na khorje spěwachmy arije a žyke kusło hodow naš napjelni. Nasajtra bě potom wobradźenje Božeho dźěsćesa. To bě najrjeńschi cźaž nascheho dźěcźatstwa! Słožmy dźecźozy rajo, hdźe žy žo thubił!

ſ wodźmaj rukomaj we wodźe do nich jěsći a pſchima, potom ſu nadobo kał rjane hładke a cžiſte. To njedyrbjała ſo jenemu wutroha ſmjeć! A pſredy hacž ſo dohładachi a wumałaſch, ſu hižo wotwarjene a ſónka ſteji w khěžnych durjach a woła k wobjedu. To pſchińdźeſch jako muž nuts wot běrnjaceje hromady a ſy hłódny kał wielk. A widźiſch hornj běrnow wobroćenych na kachlowej kawzy. Wośmiſech nětkotre horncžki wody ſ pónoje a kibnieſch je do myjadła a wumyjeſch ſebi ruzu a mjeſwoćo a wuſchi a hłowu wot procha, kiž je ſo dopołnoma nahromadźił. A wukibnieſch maſanu wodu do ſahrodki. Stupiſch ſo pſched hładadło, cžeſałſch ſej włoſy, maſch-li zanych, a ſpadſch ſo kał nowonarodźeny. A ſydniješch ſo potom na ſwoje měſto ſa blido, hdźež ſtaj nan a dźěd hižo jedźałoj. Hdyž ſo potom na tebje wulka ſchła ſamobělenych běrnow ſmeje, tak rjenje roſtwrěkanych a mučnatych, jena kał druha! A ł temu butru a twaro a ſół! Ja cži praju, to wośmiſech nóż a bělſch te horze kułti, boniſch maſch hromadu natwarjenu. Do cžaſa je na kuſti krajeſch, ſo hychu wuſtudłe. A hdyž ſy ſ hromadu hotowy, wobělſch ſej hiſchcže wſajo. A hiſchcže jenu a ſaſzy jenu, tak dobre cži ſu! A kóždu ſrjódku ſběhnjeſch! Niz traſch, ſo ſo njeby ſniczíło, maſch dźe ſkotu doſcž. Nó, njemóżeſch hinak, je cži kaž by ſ hrěchom oyło, hdyž tute muczňate ſrjódki njejíeſch. A wośpjet ſaſzy khoſej ſrěbnych a wośmiſech kuſ butry a nowu hromadku twaroho. Nó, cžłowježe, njeje to wopraudźita radoſcž! Schtoha cži pomha buzent rjanych talerjow a ſchłickžkow a wołzebnych nóži a widlicžkow a druheho, hdyž ſy naſtajnje w ſtraſche, hacž tež to prawje zjinił a hacž je pſchiſtojnje, hdyž ſej hiſchcže ras taleć nakładźeſch. Tu ſo wulke kompłimenty njeſtawaju, bjerieſch tak dołho hacž tu nješto je a móżeſch ſo do ſyteje wole najeſcž. Butru dołaha, byrnjeſch druhdże njedoſtatka było, a twaroh też, hdyż ſu kruwy wſchitke po cželeczu a je mloka doſcž. Běrny roſſeńdu ſame na ja'ku. Móżeſche ſej nješto łěpſcheho myſlicž?

S cžimż ſo zyliczki dźeń ſaběranny a draczjuenny, tu mamy na błidze ſtejo. Tu ſmědny wopraudźe ſeſłodźecž naſcheju rukom dźěło a móz ſe ſemſkeje pódy. Haj haj — móżnje chcemy ſo najeſcž a ſeſłyniecž ſa dalſche dźěło popołdnju a bycž wieſołeje myſle.

A hiſchcže někotre hornzy ſamobělenych běrnow dóńdu w naſymje na błido. Hacž maſch k temu ſchmalza abo ſchwerzſikow, „tſchalſkotaikki“ abo kołbaſy abo kał dźenſa butru a twaroh: pſchcžo nam ſłodźi. A budźemy pſchcžo a pſchcžo ſaſzy jěſcž, hacž ſo ſkradźu poſzmẽwknjeſch abo naſz wobroczíſch.

Něšto za zabawu . . .

Podał Bj. W.

Wjeſzny burik.

Młody burik ſo w małej wjeſzy ſaſzydli a nawjaſawaſche dobre pſcheczeſtiwo ſe ſwojimi ſuzodami. Lěbdy ſo prénje łětko miny, mějeſche prénje njeſłoże, ſo w hródźi padny jemu kruwa. Burikej to dźeſche k kwtrobje, burowzy pak błickſche bóle, ſo ſthori a bórſy na to wumrě. Sſuzodźa jeho trochtowachu prajizy: „Twoja żona, mój pſcheczeło, bě pękna, to je wěrno, tola ſy hiſchcže młody, dóſtanjeſch łohko druhu żonu. Mam doma tſi dźowki, jenu ſ nich bych cži dał, by-li chzył ſ mojim pſchichodnym ſynom bycž.“ Druhi ſaſzo poſtiſkał burikej ſwoju ſrótru, tiecži ſwoju cżetu. „Ow, łudźicžka“, rjekny wudowz, „nětko wěm, ſo je w tutej wjeſzy lépje żonu ſhubicž, dyžli kruwicžku. Lěbdy je moja żona wumrěła, poſtiſkuja mi hižo zyły dwanaſt druhich, jako pak ſhubich kruwicžku, njepſchińdże zanemu na myſle, mi druhu kruwicžku dacž!“ Dźiwny to ſwět!

Sſuzodaj.

Wjeſznaj buraj, ſuzodaj, mějeſchtaj kóždy rjane łubleſchko, kiž jimaj wułuhcžinjenje wunoſcheſche. Wobaj jěchaſchtaj po połach na konju, hładaſo ſa ſwojimi łudźimi. Dokelž pak ſebi po ſamożenju runaſchtaj, ſebi jedyn tomu druhemu ſwoju ſamożitoſcž ſawidźeſchtaj, ſo njeběſchtaj w pſchešjednoſci ſiwaj. Jedyn by rad tomu druhemu bróſhżiczki pola wotſchcžipnył, ale mała rěcžka, mjes wobžedźenjſtwomaj běżaza, tomu ſadżéwaſche. Pſches rěcžku wjedźeſche małý drjewjany moſcžik, kiž bě jenoż tak ſchěroki, ſo móżeſche po nim jedyn kón nadobo hicž. Jeneho dnja dżyſche pſchipad, ſo ſo buraj na konju runje na moſcžiku ſetkałaſchtaj. Dokelž bě moſcžik wuſki, dyrbjeſche jedyn ſ njeju wróćo ſtupicž. To pak żadyn njechaſche. Prěni rjekny druhemu: „Mam khmile doſcž, dożcakacž, hacž ſo cži njewotſtupi cžakacž!“ Na to wucżahny ſwoje nowiny, je roſwalitſchi cżitaſche w nich. Hodźinu takle cżitaſche we wohrewazym ſłónczku na konju. Běſchtaj pak to dźiwnuſchtaj. Ssamo ſłónczko njechaſche wjazy dléje tutymaj błaſnomaj pſchihładowacž, ſo khowaſche ſo pomału ſa módrymi horami. Takle nowiny ſaſzo hromadu kładźo rjekny druhi k njemu: „Ty ſy potajkim hotowy ſ cżitanjom, daj mi nětko ſwoje nowiny, ſo bych tehorunja w nich cżital, hacž ſo cži njewotſtudži cżakacž!“ Takle prěni ſcżerpnoſcž ſwojeho pſcheczíwnika widźo, rjekny: „Wěſch ty ſchto, ſuſodże? Pój, puſchcžu cże nimo!“ Tak běſchtaj nadobo ſo nacżakałoj. Haj, ſcżerpnoſcž wſchitko pſchewinje.

Wo hadźiſku.

„Ty!“ rjekny bur ſwojemu ſynej“, doniež tamle tón bow běrnow do khlěwa a lił je ſwinjom do korta!“ Ssyn poſłuchaſche, wja bow a běżeſche. Jako pak do khlěwa ſtupi, haſtróżi ſo jara. W ſchěrſchej ſchłakbiczaj wijeſche ſo dołhe hadźiſko, kiž ſo tak ſtraſchnje tam a ſem wobroczeſche. Se ſtrachom puſchczi bow běrnow, w ſkoku běżeſche do ſiwy. „Nano, nano!“ wołaſche, „w khlěwje je wułke hadźiſko!“ Nanej wośta pſchi tutej powěſczi ſkoro hejduſchna kołbaſa, kotruż runje jědżeſche, w ſchiji cżaży. Khětſje pak ſo ſhrabawſchi, wja widły a żeker a naſtaji ſo tak wobrónjeny do khlěwa. A woprawdźe, tam namaka w ſchłakbje hada.

Tak wułkeho a jědowjeho njebě żenje hiſchcže widżał. Myſlicżka, ſo ſam na tajkeho njekrafnika ſmużicž, jemu zyle ſaúdże. Tohodła rjekny ſynej: „Běż, ſchtoż możeſch, ke kowarjej a praj jemu, ſo ma ſynodom ſ nékotrymi khěžcżemi k nam pſchińcž.“ Ssyn khwataſche do wſy, njetrajeſche dołho, pſchijna ſo ſ kowarjom a ſ nětkże dżeſacej wjeſznjanjanmi zyle bjeſ dycha do dwora.

Nětko wuradżowachu. Żadyn njeſwaji ſebi ſ tajkemu hadej, hacž ſo ſtónczníe kowar na to ſmuji. Wſa bóżże ſ hontorom a rosrubny hoda. W tutym wokomiku ſopocża ſwinio w khlěwje mordarſku rejeńu, ſo ſebi wſchitcy wuſchi ſadżerżowachu. Woczińiwſchi durje widżachu, kak ſkoczo pod żałoſtnymi bołoſczemi do ſoka běha. Wſchitcy tam ſtejachu, rozdajejo hubu ani ſłowcżka njeprajo. „Nano“, rjekny ſkónczníe ſyn“, ſchtoż ſo tam prjedy w ſchłakbiczy wijeſche, njeje hył żadyn had, ale ſwinjaza wopuſchka!“ A tak też bě.

Semjan a burik.

Jeneho dnja jěchaſche ſemjan na hońtwu do ſwojich łężow. Jeho ſłużobnik jeho pſchewodżeſche. Mějeſchtaj jara hubjeneju konjow. Pſchijěchaſchtaj pak nimo bura, kiž na połu woraſche a mějeſche rjaneju cżorneju ſwěcżateju konjow do ſwojeho płuha ſapſchehnjeneju. „Njechaſch ſo ſo mnu měnjecž?“ rjekny ſemjan, „twojej konjej bodźitej ſo lépje ſa mnje a mojej lépje do twojeho płuha!“ „To wěrju“, wotmołwi burik, ſ toho pak ſenje nicżo njebudże. Na to ſo njewjeſeł!“ Semjan pak njepopuſchcži, pſchiłubi jemu ſamo wulki pjenjes jako pſchidawk, jeli konjow doſtanje. Stónczníe dojednaſchtaj mjes ſobu, ſo tón woheju konjow doſtanje, kiž najlépe dokonja łżecž. Semjan ſo hižo wjeſeleſche, ſo je dobył, na łžě je ſo ſtajnje wustejak. Bur da jemu cżeſcž, ſo by ſapocżał. Tuż rěcżeſche ſemjan: „Mój nan mějeſche tak wulke kubło a telko ſtadłow kruwow, kiž telko nadziechu, ſo móżeſche ſ mlokom ſynodom młynow wjerczecž a a wſchitke żito ſ traja na muku ſmlecž.“

„To je wſchitko łohzy móżno!“ wotmołwi burik a njedżiwaſche ſo ani kuſka tomu. „Mój nan pak“, tak dżeſche dale, „mějeſche telko łokcżow, ſo je njemóżeſche pſchelicżicž, byrnjeż tež pjecż ſtow lét żiwy był. Jónu dyrbjach pcżoły paſcž, pſchi tym mějach njeſbożo, ſo ſo mi jenicżka pcżelka wjecżor domoj njewrócżi. Mój nan to ſynodom pytny. Ka'ſche mi, pcżołku pytacż a ſo prjedy njewrócżiła, doniż ju njejſtym namakał. Pytach ju nětko po zyłym wułkim ſwěcże, ale nihdże ju njenamakach. Podach ſo tohodła tež do njebjeſ, tola też tam ju njenamakach. Běch nadobo tak njemérny, ſo we ſwojej nuły też hiſchcže ſkocżich do hele, hacž traj je ſebi tam ſaleczała. Tola wſcho pytanje bě podarmo. Naſtajich ſo nětko zyle poraženy a bjes łóſchta na dompucž, kiž mje wjedźeſche pſches wułki łěſ. A hlej, ſetkach tam ſwoju ſhubjenu pcżołku.

Jenemu wólnikej bě wjelk woła ſakuſał, tohodła ſapſchahny měſto tamneho woła hnydom moju pcżołku. Bě mi jeże żel, hdyż widżach, kak dyrbi cżeſcži ſ drjewom nakładżeny wós po pěſkowym puczu cżahnycž. „Hoho, pſcheczeło“, ſarécżach na pohoncża, „dowoł, ty maſch tola moju pcżołku ſapſchehnjenu, hnydom ju wupſchehń!“ Pohoncż też hnydom łaſta, wupſchahny pcżołku a ju mi pſchewoſtaji bjes mołotanja. Bě wjeſeły, ſo tak rjenje ſ nim rěcżach. Po cżeſtkim dźele pak moja pcżołka hromjeſche. Mějeſche bolazeje nohi. Ssypnych horſchcż ſemje na bolaze a noha ſo ſahoji. Mój nan ſo wułpy jweżeli, hdyż ſo ſe ſhubjenej pcżołku wrócżiła. Njeże pak ſ tym dołho hiſchcže doſcž, dyrbjach jemu powědacž, ſchto ſym w njeběżach a w heli wſchitko widżał! We njeběżach żedżachu ſa dołhim błidom łuczi burjo, wołcheniejo ſo ſe ſtóthnym winom. We heli pak pſchedwodżachu łuczi ſemjenjo, kotrychż ſ wótrymi hlebitjemi cżerjili we wohnju pjeczeżu.“ Naſch ſemjan ſo wjazy njeſdżerja. Mótije ſawoła: „Ty łżiſch! Ty łżiſch!“ To ja tola jenoż chzych, tak ſym ſnajmjeńſcha dobył! Burik nětko też hiſchcże ſemjanoweju konjow ſ ſwojimaj pſchipſchahny, ſo dyrbjeſche ſemjan napoſłedku pěſchi domoj hicž.

Krawczik w mějaczku.

Khudy Krawczik, kotremuż ſo jara hubjenje wjedżeſche, puczowaſche je ſemje na druhi ſwět a ſabłudźi ſo po puczu do mějaczka. Tajki krawczik bě mějaczkej witany. „Je mi pſchejo tak jara łyma“, ſkorjeſche krawczikej, „cżopła łuknja by mje derje wohrewała!“ Krawczik chzyjo abo nochzyjo dyrbjeſche wołtacż, tuż woja żebi wot mějaczka měru. Mějaczk mějeſche tunje żcenki brjuchzi, ale wułki khribjet, mějeſche napohlad woprawdźiteho krawczika, kiż na ſwojim kóſliku żedżi. Mějaczkowa łuknja bě hórły ſeſchita, żedżi jemu nanajlépje. Ale hlejcże! nětko bu mějaczk pſchecżo wjeſchi a wjeſchi. Łuknja pak pſchecżo mjeńſcha. To mějeſche krawczik ſ pſchecżiwnjom dźěła doſcž, napoſłedku pak bu mějaczk zyle kułowaty, ſo krawczikej njedożahaſche łuknu ani cżaſk, tuto dźěło dokonjecž, byrnjeż dźěłał w nozy a wo dnjo. Nětko żebi krawczik myſleſche, ſo budże ſtónczníe wotpocżnycż móz, ale ně! Mějaczk bu ſaſzo mjeńſchi, wotebrałoſche na toſſto'cżi. Ssukuna wiſzaſche na nim, każ na kałowym ſcherjenju. Haj, a ſchtoż bě to najhóriche, nětko połkubiowaſche ſo khribjet, mjes tym ſo bruſſchk wołtawaſche. To bě ſa wobeheho krawczika njeſrołumliwe pſchemẽnjenje. Zyłe ſwoje łuknu pcżi tym roſtſiha, ſo nawołdek nicżo wjazy njemẽſeſche. Stónczníe ſa tſi njedźeſe dołha měr, mějaczk lehny ſo ſ ſpanju, ſa nětkoże dny ſo dożnła wjazy njepokaſa. Na'ch krawczik pak, kotremuż tuto wjele dźěła ſe ſchije wiſzaſche, wopuſchcži ſkradżu mějaczk a puczowa'che dale. Hacž pak je woprawdźe hacž do njebjeż dośpěł? Ssnahż!

Rubježnik w heli.

Rubježnik pſchińdże ke khudej wudowje, kiż mějeſche jenoż jenicżku kruwicżku. Wudowa prożny jeho na kolenomaj, ſo by dżiwajo na jeżek hudobu jej kruwicżku woſtajił. Rubježnik pak na to njeſchdżbujo, kradny kruwicżku, prajo: „Njepokradnu-li ju ja, pokradnje ju druhi.“ — Rubježnik wumrě a bu do hele pohrjebany. Tam jeho cżerczi naſtajnje cżwiłuja. Rubježnik jim praji: „Schto mje pſchezo cżwiłuesch?“ Cżerczik pak na to wotmołwi: „Njecżinju-li ja, cżini to druhi!“

Mumotakowa khójna

S rta ludu ſdżěłł Jakub Krał.

W ſymje 1898 bu na ležowoſcżach Lupſanſkeho wſcżerkubła nědże 200 lét ſtara khójna pſchedata a puſchcżena. Tuta khójna bě we wokolnoſcżi pod mjenom „Mumotakowa khójna“ ſnata. Wjazy krócż bu hola mokoſa njejeſ puſchcżena; tola tutón ſchtom jako wopomnik pſchezo ſaſzo ſtejo woſta. Dokelž pak bě mjes tym wſcha wulkhowa, khójnu ſkónczníe na pſcheżadżowanje pſchedachu. Khójna běſche po drjewje wjele hódna, tola ludźo, każ runje bě jich wjele pſchitomnych, wjele njeżadżachu, tak ſo ju wěſty Lupjan tunjo doſta.

Wo tutej khójnje powěda ſo ſcżehowaze: Pſched nědże 200 létami běſche na Minakałſkim knježſtwje hajnik ſ mjenom „Mumotak“. Tón je pjecża wokolnych burow w polu, a wożeſbe w holi na wſchelake waſchnje ſ łěpſchemu ſwojeho knježſtwa jebał a pſchikrótcżak. Hdyż dha bě wumrěł, bu na Minakałſkim kcżehowje pokhowany. Tola tam móh, każ ſo praji, ſcherjeſche, tak ſo ani w hrobże, ani na kcżehowje měra njemẽjachu. Tuż wobſamknychu, ſo ma ſo cżěło ſaſzo wuhrjebacż, do hole ſahrjebacż a tam ſaſzobnowacż. So wſchak by tak daloko hacż móżno wot Minakała pſchiſchło, wucżini ſo, jo ſo Lupjanſkeje hole, błiżo Holeſchowſkich pomjeſow, njedaloko „Holczeżeho hata“ khowacż.

Poslednja róża

Posledńja róża so błyſći a kóże,
A w zahrodźe nazymske ſłónco ſo ſmẽje.

Liſća pada. Ze ſewjera wětr duje
A posledńja róża nas k paćerej hnuje.

Poſćerknym kwětkam dawa swój żar,
K ćerpjenju ſylnoſć a mużnoſće dar.

Poſkića druhim ſwit, wjesele, łóſt,
Hač namaka ſama we ſmjertnym swój tróſt.

We njej ſo zjednoćtej miłoſć a móc,
Też za nju přińdźe nět tŕeſkata nóc.

J. St.

Kějorka w kłužbje ſranjenych.
Abeżynſka kějorka je wurjadny pomozny ſtuk ſa ſranjenych organiſowaka, pſchi kotrymż żony włodykow ſobu pomhaja. S nawjedowanjom kějorki (na łónzu błida) ſo wożebje ſawjaſadka ſa wójſko pſchiprawjeja. (Planet. M.)

ze we rej kaze mjenu, hdyž nichtó njeprohdźesche. Tam su so mjenowani někdy pjeca tři holzy, kumpazy so, sa-tepite.

Tehdomnischi farař w Radworju, hdyž bě Lupoj tehdom safarowana, dyrbjesche cyłko sajohnowacz. Běsche to na mało wopytowanym městaczku, a so bychu ludźo so bjžo wot nakdala spójnali, bu tam naspomnjena khójma zadjena. Powěda so, so ju ludźo, kiž w holi drjewo pu-schczachu, pola tuteje khójiny schorošeleneho muzika w haj-nitkej czapzu žedźo widźeli, a so je to Mumotak był.

Sswojeho městna wón pjeca wopuschczicz njeshudźe-sche, khiba w hodownym czasu (w advencze). Tehdom je-noš smědźesche wokolo jěchacz, tola njeběmdźesche pschi tym mjely Minakalitkeje a Radworšckeje wožady pschestupicz. — Tak su jeho ludźo, kaž wudawaju, wjazy krócz na czornym konju se zehlíwymaj wocomaj jěchacz widźeli. Czorny poš jeho pschewodźesche. Wožeše powěda so, so je jeho jena ſ Kamjenje, tehdy na nětczišchcz Zyježej žiwnosczi bydlaza, na jutrnje duzy w tak mjenowanych „majikach“ mjes Radworjom a Kamjenjej taikeho sekkala. Wona je so jeho pjeca tak wuſtróžała, so je potom khoriła a bórzy wumrěła.

Cyrkwinske powěsće

18. njedźela po zwjatej Trojizy 20. winowza 1935.

S **Ludyschina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. farař Schneider prědуje (zyrkwinska hudźba). Dop. ½10 hodź. smě̌je farař Große kemschenje sa cźekłokhyschazych w evang. młodźinowni na Hrodowskej haſzy 6. Pschip. w 12 hodź. łup. Berg prědуje. Pop. w 3 hodź. smě̌je farař Schneider kschcźenja. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi smě̌je rano we 8 hodź. farař Große spowědź a Boże wot-kasanje, dop. w 9 hodź. łup. Berg prědуje (zyrkwinska hudźba). Dop. w 11 hodź. smě̌je farař Große dźěcźikem-schenje. Wjeczor w 6 hodź. smě̌je farař Große mišijonske kemschenje. — Sběrka za hodowne dary naſzkubčkim na-scheje wožady. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi nutrnoſcź za njedźelnicze. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. smě̌je farař Schneider biblisku hodźinu Pschi pól-nym hrodźiku 6. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. hodźina Módreho kschiża w evang. młodźinowni na Hrodowskej haſzy 6 (generalny sekretar Beer).

S **Delnjeho Wujesda.** Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. dźěcźikemschenje (vikar Adler).

S **Hornjeho Wujesda.** Rano we 8 hodź. němska spo-wědź (wo samołwjenja so proſzy), dop. ½9 hodź. němske predowanje a w 10 hodź. dźěcźikemschenje; pop. ¼3 hodź. schcźenje. — Wolkowany: Alfred Richard Manfred Schmidt, syn dejerja Ehrenfrieda Schmidta w Hornim Wujesdze, 2 měsazaj staryj.

S **Huski.** Dop. w 9 hodź. němske predowanje (farař Franka). Khór spěwa: „Wyskajcze Bohu wschitke kraje“, psalm 66. — Pondźelu, kermuschu, dop. w 9 hodź. němske predowanje. Zyrkwinski khór spěwa: „Knježe, kak su twoje skutki tak wulke“ wot F. M. Gasta.

S **Khrowcźicz.** Kermuschnu niedźelu dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje, w 11 hodź. dźěcźi-kemschenje. Posawniſki khór zobu skutkuje. — Kermuschnu pondźelu dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kem-schenje. — Na wobmaj dnjomaj sběrka sa zyrkwinske sa-množenje nascheje wožadny.

S **Wjelcźicznu.** Dop. w 9 hodź. němske liturgiske kem-schenje se składbami Hendricha Schütza a predowanjom; popołdnja a popołdnju wěrowanje; pop. w 3 hodź. schcźe-nja. — Pondźelu, kermuschu, rano we 8 hodź. serbske a dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Mužiše spěwne towaſ-stwo spěwa: „Wulke su zolmy“, wot Fr. Richtera; posaw-niſki khór piſka: „Bóh je mój ſkrušch“ a „Khwał teho Knjeza, moja dušcha“. Sběrka sa wuphschenje wožadnicze zyrkwje.

Katolske cyrkwinske powěsće

19. njedźela po swjatkach, 20. oktobra 1935.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 Boža mša, w 9 h. Boža mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna po-božnosć. Přileżnosć k spowědźi: sobotu wot 18—19, 19.30—20.30 hodźin, njedźelu wot 5.30—6.30 a w 9 ho-dźinach. Różowcowo pobožnoscze pondźelu, srjedu, pjatk 19.30 hodź., wutoru, schtwórtk, sobotu w 9 hodź. — **Serbska cyrkej:** Sobotu přileżnosć k spowědźi w 3 hodź. za dźěći, w 6 a 8 hodź. za doroscźenych. Njedźelu rano ½8 hodź. Boža mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom, w 11 hodź. šulske Boże słužby a z předowanjom a wopornym wobkhad-dom dźěći. Wše předowanja změje na dnju swj. Bo-nifacija farař Kětan zo Sobnicy. W 1 hodź. serbski nyšpor, w 6 hodź. spěwana różowcowa pobožnosć. Wjcy mše wšědnje w 7 hodź. Wutoru a schtwórtk ⅛8 hodź. różowcowa pobožnosć, wutoru němska, schtwórtk serbska.

Budyske stawniske powěsće

schtwórtk, 17. oktobra 1935.

Narodźenja: 12. 10. Augustej Waigandej, kofrowemu mischtrej we Wjasoricy, dźowka. — 14. 10. Erichej Korli Lałtarjej Opitzej, blidarjej, dźowka. — Korli Augustej Lorenzej, tatarjej ſ Wostaſchcźej, syn. — 15. 10. Korli Hermanej Debikej, pschekupikemu pschijatajenzej, dźowka.

Sumrěli: 16. 10. Korla Wilhelm Richard Pawoł Heinza, techmikar a blidaŕiſki mischtr, 52 lět. — Amnoscht Duchman, żeleznicžny dźěłaczer, 49 lět. — Herman Oskar Winkler, tepjeŕ ſ Khelmbjerka, 61 lět.

Mandźelſtwo pschipowědźischtaj: 17. 10. Bjedrich Božidar Pelz, blidaŕiſki mischtr ſ Marhatu Marju Bockumez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Přilopk

Hižo 527 000 burſkich dworow do herbſkeje dwórſkeje liſczinu sapiſanych.

Dwě lěcze ſlej žo minyłej wot teho cźasa, so žo na prěnim němſkim žnjowym djakanym ſwjedźenju na Bücke-bergu herbſki dwóriki sakoń wojſewi. Hkowny wotdźělowy wjednik w ſejmowiſkim ſtawje Haiden poda w NS Land-kładneho sakonja nazionalſozialiſtiſkeje burſkeje politiki. Sakoń dźe je na ſpočatku wěſte roshorjenje mjes něm-ſkim burſtwom ſhudźiť, je pak ſtebi mjes tym wutrobu němſkeho burſtwa dobył. Bjes dwěla njeje žo wſchém krutobam w pſchekhodnym cźasu ſadźěwacz dako. Na wot-ſtronjenju tutych krutobow mnja wožebje burjay wjed-nizy pomhacz žobu dźěłacz. Wožebje dźe, wuhotowanje a wotnamakanje tych dźěćzi wołóżicz, kotrez na herbſkim dworje njewostanu. S tym, ſo je žo prawodawſtwo wo nowym burſkim prawje do rukow bura położiło, je žo burſke prawne ſaćzuwanje w dalokožahajez měrje ſměrow-walo. Też hobrſke dźěło, kotrež je ſapiſanje herbſkich dwo-row do herbſkeje dwórſkeje liſczinu žobu pſchinjeſło, je žo ſ wobſtejdźowanja hódnym pospěſchenjom wukonjało. S wjazy hacz 700 000 burſkich dworow, na kotrež burſke ſplahi djenža dźiwaju na herbſke dwórſke prawo ſa wěcźne cźasy ſtejdža, je žo hižo pſches 527 000 dotkónčnje do herbſkich dwórſkich liſczinow ſapiſkato. Njewuprajnemu njeſboži je žo ſ tutym ſpěſchnym dźělom ſadźěwało. Nětkotryžkuliž bur, kotrehož je prjedawſcha buram njepſche-cźeliſka politika do blikeho bjesdna hnała, je žo ſe ſwojim rodom pſched wěſtej ſahubu wukhował.

Dźěcźaja hra ſawinje hmjertne njeſboże.

Spodźiwne njeſboże, pſchi kotrymž pſchekupſki pſchi-ſtajenz Richard Tippmann ſ Röhrsdorfa žiwjenje pſchi-ſadźi, ſta žo ſchtwórtk na Hrodowſkej hatowej dróży we Kamjenizy. 4 dźěći 8—12lětne běchu pſches płót Hro-dowſkeje piwarnje ſaléžowſchi ſ tamniſcheho ſkałdźicźa żelezinu wosowu wobrucź, kotraž bě 6 zm. ſchěroka, wſake a ju po 22 metrow hłuboko ſpadowazej Hrodowſkej ha-towej dróży dele puſchczíše. Wobrucź kuleſche žo ſ wul-kej ſpěſchnoſczu po nakłoninje do płotu, pſches kotryž pſchestoczi a trjechi tam runje na motorſkim kole jědźa-zeho Tippmanna tak njeſbožownje, so jemu nop ros-traſy. Hdyž njeſbožowneho do khorownje wjeſechu, wón na ſcźěhwach ſranjenja wumrě. Dźěćzi běchu roscźěkate a njeſbu žo hacz dotal ſwěſczíte.

Směški

Korczmarka k nowej ſłužobnej: „Jutſje ſmějemy reje. Nadźijam žo, ſo budźeſch mi pilnje pomhacz.“ — Sſłužobna: „Nadłubje, ale mózu jeenoj walczíť a ſerbſti.“

*

Baruch: „Nó, kak ſcźe ſ kabatom ſpokojom, kotryž ſcźe wote mnje kupił?“ — Bur: „Burjadnje derje. W tym ſmy ſchtyrjo, ja a moji ſſjo ſynoj, khodźili. Po kóždym deſcheźiku dyrbjesche žo jón nětkó mjeńſchi woblekacz.“

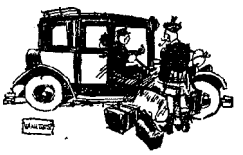
*

Sſudnik: Wy ſcźe mjelczo ſajazy tſélak a dóſtanjecźe ſa to měſaz ſaſtwa. Macźe hiſchcźe něſchto pſchijpomnicz?

Khłoſtanz: Bych tutón měſaz tehdy wotſheedźecz mohł, hdyž žo tſélecz njeſmě?

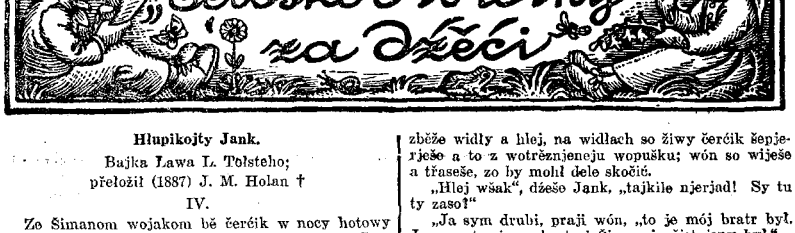
*

Hanka: „Dobſtawaja jandźelki w njebeſach też druhdy tykanz?“ — Macź: „Jandźelki tykanza njeźdźa, moje dźěcźo.“ — Hanka: „Macźi, tak ja radſcho njecham jan-dźelk być.“

Humor wukraja.

Schofer: „Jeſba płacźi ſa wožobou 5 dollarow, bręmjenja žu darmo.“ Schotta: „Proſchu potom, w'micźe moje bręmjenſa, ja poběhnu.“ (Judge, M.)

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tołsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

IV.

Ze Simanom wojakom bě čerćik w nocy hotowy był. Nazajtra wón přińdźe, kaž bě wučinjene, Jankoweho čerćika pytać, zo by jemu pomhał hłupeho hólca předobyć. Wón přińdźe na rolu, pytaše dołho towařša — nihdźe njebě — jenož dźěru wokn namaka. Nó, wón sebi mysleše, towaršej je so hubjenje zešło, ja dyrbju jeho město zastupić. Rola je zworana — budu dyrbjeć hłupeho Janka při syćenju přemóc.

Čerćik dźěše na łuki a wobkuzła trawu. Wša trawa so kaž z błótom přećahny. Jank wróći so při switanju wot konjow, naklepa sebi kosu a dźěše łuku sye. Wón dóńdźe a započa syc; jónu z kosu rubny, rubny druhi króć a kosa bě tupa, njerěžaše wjacy, dyrbješe ju nawótřić. Jank so paraše a paraše. „Nč“, wón praji, „ja dom póńdu a přinjesu sebi grat ke klepanju a pokrutu khlěba sobu. A hdy bych dyrbjał so cyły tydźeń parać, dom njepóńdu, doniž nje-posyku.“ To słyšeše čerćik a zamysli sebi: „Tón hłupak“, wón praji, „je kaž pjerach, z nim ničo sčinić njemóžeš. Dyrbju sebi na druhe myslić.“

Jank přińdźe, naklepa sebi kosu a započa syc. Čerćik založeše do trawy, łoješe kosu za kosydło a suwkaše ju z kóncom přeco do zemje. Jankej bě čežko, ale łuku posyće; jenož smužka w tymješću hišće wosta. Čerćik založeše do tymješća a mysleše sebi: „Runjež bych sebi wšě pazory wobrězał, wusyc ći njedam! Jank zaźidźe do tymješća, trawa po zdaću njebě husta, ale kosa njechaše přełózć. Jank so rozhněwa a počа z cyłym wotmachom rubać: čerćik dyrbješe puśćić, wón njemóžeše doskakać a wosta zezady. Wón widźeše, zo ta wěcka hubjenje dže, a skhowa so do keřćka a wotrubny čerćikej poł wo-puše. Jank bě łuku posykł, přikaza holcy dohrabać a sam dźěše rožku syc, a čerćik khwataše tam prjedy njeho.

Jank chcyše ze žitnej kosu syc, ale čerćik z wotrěznjenej wopušu bě wšu rožku zašmjatał, tak zo wa-na na kosu njepadaše. Jan so wróći a wza sebi serp a wuźnja wšu rožku. „Nó nětko“, wón rjekny, „dyr-bju so do wowsa dać.“ Zaslyša to čerćik z wotrěznjenej wopušu a pomysli sebi: „Při rožcy će njejsym přemohł, dyrbju će při wowsu dostać, čakaj jeno do ranja.“

Čerćik založeše do rožkoweho snopowca a zaléže mjez snopy a počа jim hnić dać. Wón je zhrě, při tym so sam wozhrě a zdrěmny.

Jank zapřeže swoju kobłu a wujédže z holcu, zo by domoj wozył. Wón přijédže k snopowcej, wza widły a počа horje dawać. Dwaj snopaj bě na wóz čisnył a zaso štapaše a štapny čerćikej runje do róe. Wón zbéže widły a hlej, na widłach so živy čerćik šepje-rješe a to z wotrěznjeneju wopušku; wón so wiješe a trašeše, zo by mohł dele skočić.

„Hlej wšak“, dźeše Jank, „tajkile njerjad! Sy tu ty zaso?“

„Ja sym drubi, praji wón, „to je mój bratr był. Ja sym twojemu bratrej Simanej přistajeny był.“

„Nó, wón praji, kajkižkuli sy, tebi so runje tak póńdže.“ Wón chcyše jeho wo koleso wrjesnyć, čerćik pak poča piščeć a prosyć: „Puść mje“, wón pro-šeše, „ja njepřińdu ženje wjacy a sčinju ći, štož sebi přeješ.“ — „Sto dha móžeš ty činić?“ — „Ja, wón praji, mózu ći wojakow nadźělać, z čehož chceš.“ — „K čemu dha wojakow?“ — „K čemuž chceš, jich trjebać, woni móžeja wšo.“ — „Móžeja dha wjesele kuski hrać?“ — „Móžeja!“ — „Nó mojedla, praji Jank, nadźělaj jich!“

Čerćik rjekny: „wzmi ty tónle snop rožki, staj jón z ríćemi na zemju a praj jenož: Mój knjez kaza, kel-kož stwjelcow so wjaza, telko wojakow dyrbi być.“

Jank wza snop, staji jón na zemju a praješe, kaž bě čerćik kazał. Snop rozkoči, a buchu sami wojacy, a před nimi jedyn bubnuje a druhi trubi. Jank so wusmija.

„Hlej wšak, wón praji, kak so to čini. To je duš-na wěc, hdyž chceš holcam něšto směšne pokazać!“ — „Nó, praji čerćik, puść mje nětko!“ — „Nč, rjekny Jank, to ja z woklepje sčinju, hewak so zornjatka nietrjebawši zhubja. Nawnč mje, kak zaso snop ze nich sčiniš. Ja jón womłóću.“

A tuž čerćik rjekny: „Praj: Kelkož hólcow, telko stwjelcow, mój knjez kaza, njech so wjaza zaso snop.“ Jank tak praji a bě zaso snop.

Znowa poča čerćik winčo prosyć: „Puść mje nět-ko!“ — „Mojedla!“ dźeše Jank a położi widły na zemju, dźerže se za widlišćo, kopny čerta na zadk, zdžerny jeho tak z widłow a praji: „W Božim mje-nje, čiń, zo přińdźeš preč!“

Lědma bě wón Boha mjenował, so čerćik do zemje ponuri, kaž kamjeń do wody: jenož dźěra bě widźeć.

Jank přijédže domoj; tam też druhi bratr Taras ze žonu sedźeštaj a wječerještaj. Taras-brjuchač nje-bě wjacy płaćił mólt a bě dołha dla ćeknywši k na-ſej přišoł. Wón wuhladа Janka a praji: „Nó, wón praji, „Janko, doniž ja swoje wěcy do porjadka nje-staju, daj mi a mojej žonje pola was bydlić, jěść a pić.“

„Mojedla, praješe Jank, bydlтaj a jédźe so też na-maka.“ Wón sleče so kabat a syny so za hlido. Měšćanka pak praji: „Ja, wona praji, z hłupikojtym Jankom jěść njemóža, wot njeho za potom wonja.“

Taras brjuchač praji: „Ty, Janko, derje njewó-nješ, dži, powječerjej na kachłowej ławy.“

„Mojedla“, dźeše Jank, wza kreńcu khlěba a dźěše do dwora. „Ja dyrbju też na nóc na pastwu koblu picować.“ (Pokračowanje scěhuje.)

Hospodařski kučik

Brózda w pěskach

Nihdźe njeboja so hłubokeho woranja bóle dyžli w pěskach a słowo: „Nic hłuboko, spody ničo khmane njeje“ steji tam w česći, jako by w swjatym pismje stało. Wulka je to wopačnosć, w hlinach nadobo 5—10 cólow hłubšu brózdu zehnać: tu dyrbi zwaha so hić. Nic tak w pěskach: w tych směš 15—20 cólow hłuboko zapřimnyć, a budźeš na prawym puću. Prjedy wšeho wě cyły swět, zo zahrody w pěskach runje tak derje so zadanjeja, jako w hlinach; mnohe wěcy (krěn, zelerij, morchej atd.) ani w hlinach njerostu, za to čim lěpje w pěskach. To přińdźe z teho, zo w pěskojčnych zahrodach so hłuboko ryje. Też na polu hinak być njemóže. Dróžše tajke hłuboke woranje je, ale to dźensa hinak njeje: do wšeho dyrbi so tykać, zo by z njeho so čahnuć móhło. Też rjemjeslnemu a překupcej njepadaja pječene kawki do huby, wón wšak dyrbi też pjenjez na wahu stajić.

Cyły kumšt wobsteji w tym, zo, sy-li w pěskach hłuboko worał, najprjedy wobkopny płód sadźeš (běrny), kotremuž kaž hewak pohnojiš: potom směš žita syć. Sy-li hakle naléto nowu brózdu wuwalił (15—20 cólow), směš hišće w spočatku junija běrny sadźeć, te derje dozrawja a žito po nich budźe młódne, kajkež hišće w pěsku widźał njejsy.

Što dha chce sebi hłuboke woranje w pěsku? To, zo by brózda wlohu khowała. To su z nowymi pluhami docpěli a swoje 9. zorno domoj khowali.

Tu měnja ludźo: pěsk chce wjele dešća. To runje wěrno njeje. Přeměra w dešću skodźi pěskam runje tak kaž hlinam. Pěsk zesrěba lěpje rosu, a też snadne dešće, kotrež hlinam ničo njepomhaju, hoja pěskam.

Brózda w pěskach je sama za so khuda: w njej njeje dosć humusa (štož su přetlate zela, korjenje atd.). Bjez humusa (= bróznje pjeršče) pak njerosće. tehodla rěka: humus do pěskow! Kaž dołho je brózda w pěsku nizka, kónenje słónco a powětr humus, tak zo tutón płodam ani k wužitku njepřińdźe.

Z hłubokim woranjom dostanje pěsk druhe wobličo: humus zwala so do zemje, dźiwja rola přińdźe horje, tuta kryje a škita humus. Z tym móže brózda też dešće lěpje zesrěbać, khowa derje wlohu, płody zeńerja korjenje do žiwota zemje a runje tute korjenje su z podłožkom noweho humusa a stajneje wlohi.

Po hłubokim woranju dyrbiš, wě so, kruće pohnojić: w tym dźěn je pěsk lěpši dyžli hlina, zo jemu sylne hnojenje njezeškodźi, kaž tutej; tam rěka: čim wjacy, čim lěpje.

W pěskach po tajkim nic z waha (po cólach) hłubje worać, to by ze škodu było. W hlinach haj, ale w pěsku tak hłuboko, kaž so hodźi a to z razom.

Pěski su nakhilene, zo z pyrjom so zarostu; runje hłuboke woranje zahanja pyr, kiž na brózdźe škodźi a we hłubokosći najlěpši humus twori.

Hłuboke woranje je jenički srědk, zo w pěskach wyšša a wěsćiša płódnosć so docpěje. Njechaće-li to wěrić, spytajće prjedy z wopačom, ryjće hłuboko a přirunajće běrny a žito na tutym blečku z tymi, kotrež na nizkej brózdźe rostu.

Njeby-li hłuboke woranje spomožne było, njebychu na pruskich pěskach rycerstwa telko parny pluh trjebałe, a pluh z buldogu čełnjeny zakusa so tola hišće hłubje, hač hdyž 4—6 konjow zapřehnjemy.

Rozwučowace drobnosće

Při wuwinjenych abo zmjećenych stawach poručeja so baldrijanowe korjeńki. Tute waŕ poł hodźiny we wodźe, přecydź a namačej w tym wobalku, kotraž so na khory staw połoži, a staraj so wo to, zo wobalka njewusklinje. Hdyž też žiće spěšnišo njepřińdźe, hač při dotalnych srědkach (kamforowy spiritus, runane zelo atd.), dha podušeja so z baldrijanom tola khětre bolosće, kiž tute škody přecy přewodźeja.

Přećiwo kusnjenju přez skaženeho psa: Měj we bleščey Aetzkalk a liń jón do ranow. Hdyž so poł hodźiny po kusnjenju trjeba, zniči cyle psyči jěd.

Słowo za luby skót: Človječe, dźerž skót čisty — popřej jemu dobru picu — čerstwu wodu dawaj jako napoj — w swojim času też wotpočink. Dźěłu stajej měru — khabnje-li skoćo, wopominaj — zo sam sy połny słabosćow — měj z nim sćerpnosć! We khorosći, při starobje — měj za skót šćedru wutrobu — a maš-li jón morić, jón dołho njećwiluj! „Dokelž moje je skoćo — ty maš je jenož hladać“ praji Bóh: měj tuto derje kedźbu — a w hródźi bože žohnowanje će njewopuśći.

Ničo so khoremu tak njewostudźi, hač wěcnje na blaku ležeć. Temu móže so druhdy wotpomhać, hdyž khoreho z ložom do druheje jstwy přestajiš, zo na druhe mysle přińdźe. W zymje čini so to na wsach ćežo, ale w lěće so derje hodźi: mjez tym móže so jstwa a komorka rjedźić, štož je druhdy prawje trěbne.

Na wopalene: Z wowsneje muki a njeseleneho šmała wudźěłaj ćěsto, namazaj na płat a kładź na wopaleńcu; žije hórzy ani zo pucherje so naćohnu.

W zymje abo w naléću pomazaj ćělo sadowych štomow z kałkowym mlokom. Hašej něšto kałka, sćiń prawje židki rozměšk a do njeho něšto hliny abo sazow. Z tym wobeł štony, wumazaj też škałby we skorje, zo njerodu zaćeriš: štomej hoji tajka politura.

Tkhi a šćóny zaćeriš z kurjeńca a hołbjeńca, hdyž na dno gyps nasypaš (hdyž nimaš, dha dobry kałk) a na gyps nadobne pěska.

W Němcach a Słowjanach kormja pjerinu (husy, kury, kački) najbóle z nudlemi, z muki dźěłanymi. Francoza čini to hinak a lěpje: Pjerina dostawa jenoż tołčene jahły abo jećne krupički, kotrež so z wodu do čěsta předźěłaja, něšto mało butry do njeho. Město wody dawaja sydk, do kotrehož něšto cokora zawjerća. Za krótki čas je skoćo kormo a mjaso hinaše, hač pola nas.

Też stari pčołarjo njepomnja snadno lěto, hdyž su, wězo nic ze wšitkich jenak wjele, z kołcow telko wukrawać mohli jako lětsa. Někotry kołc wućeka hižo nazymu swojich 12 płastow, a njebudźe-li dołha zyma, přińdu naléćo druhe žně. Rojić so k lětu nadskérje wjele njebudźa. K mjedej budźe lětsa rano — njech jón pčołarjo derje wotbydu, zo maja něšto za prócu!

Hospodařski rozhlad

Sobotu 19. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,225	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80,89	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burša ſ dnja 18. oktobra. Po ſtrućenjach na pjećhewdźeraŵšnjej Frankfurtſkej wječornej burſy dóńdźe też wćjera w Barlinſkim wobkhadźe ke ſtrućenym kurſam. Pjećheźelne połoženje ſo woprawnjeſće ſ měrnym pohubdowanjom ſwonkownopolitiſkeho połoženja. S hłownym noſcherjom wobkhoda bě kurſowy wobkhod ſ połodnja, kotryž ſo po dotkeł pjećheſtawaju přeni raz ſ nowymi nakupjemi ſaſtara. Tola też wotpjećhedawanja pjećhedźejachu. Mózny naſtork poſkićiachu wołeźite pohibły kurſow wołeźije hódnoty wumělkeje židy, kotrež mějachu wołeźje w Amſterdamje krute kurſy. Tam ſoj ſtrućenje ſ tym ſałožuje, ſo ſo ſ wotſamknjenjom Italſkeje kontinentalne wiki wožiwja. Na rentowych wikach bě cyłcho.

Barlinſke žitne wulkowiki. Też poſledni dźeń na Barlinſkich žitnych wulkowikach w tutym tydźenju pohibowaſche ſo wobkhod w měrnych kolijach. Dowós, wołeźije ſe ſtrony ratarſtwa, je dale jenoż ſnadny, tola wobſtatki ſ druheje ruki doſahaja, ſo by ſo potrjeba kryła. Barlinſke młyny ſ khlěbowych žitow jenoż wyšoke družiny pšeńcy po pokaſkach kupuja, mjes tym ſo pjećheŕeźowe družiny ſo ſanjerodża. Rožka ſo w Barlinje jenoż cźežko wotbywa. Sa to pak młyny w prowinzy běžnje kupuja, wěſo w prěnim rjedźe ſ najbližſcheje wokoliny. Mowju a jećžmjeń ſa pjowanſke sămery ſo ľedma poſkićataj. Też jećžmjeń ſa piwarńje a industriju je ľedma na wikach.

Wěcera płaćejſche w Barlinje zrutnar

pšeńcy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećžmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

w Shorjelzu

Pšeńca 19,19 hr., rožka 15,60 hr., jećžmjeń, naf. 15,80 hr., wowſ 14,60 hr., běrny 2—2,60 hr.

Twora	Němski wuplod		Wukrajny wuplod	
	Najniša płaćizna hr.		Najwyša płaćizna hr.	
	pj	pj.	pj	pj.
Roby (Buny) . punt	—	30	—	—
Hrech . »	—	—	—	—
Kórki za sołotoł »	—	50	—	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	—
Kórki (zonop.) »	—	—	—	—
Sydrołty kał štuka	13	40	—	—
Běty kał punt	08	10	—	—
Čefwieny kał »	10	12	—	—
Wirsingowy kał »	12	15	—	—
Pupkaty kał »	—	—	—	—
Zeleny kał »	—	—	—	—
Kolrabi (młod.) št.	5	10	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	—
Karoty walčk	10	12	—	—
Karoty punt	—	15	—	—
Korjeń pětržylki »	—	20	—	—
Porej »	—	20	—	—
Radiski walčk	—	10	—	—
Rjetkej štuka	—	10	—	—
Rjetkej punt	—	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	—
Čefwiena rěpa »	—	15	—	—
Kulrěpa »	—	—	—	—

Twora	Němski wuplod		Wukrajny wuplod	
	Najniša płaćizna hr.		Najwyša płaćizna hr.	
	pj	pj.	pj	pj.
Solotej kečk	5	10	—	—
Šćerbak »	10	15	—	—
Kosćadło punt	—	—	—	—
Seleri štuka	10	40	—	—
Selerij punt	—	—	—	—
Łoboda »	—	15	—	—
Rapunelki »	—	—	—	—
Tomaty »	18	20	—	—
Cybla »	8	10	—	—
Hromak »	—	—	—	—
Krěn »	—	60	—	—
Champignony litr	20	25	—	—
Cerstwe hriby litr	25	60	—	—
Sušene hriby litr	50	70	—	—
Dobre jabłuka punt	25	40	—	—
Jabłuka k warj. »	15	20	—	—
Dobro kruškow »	20	30	—	—
Kruškwy k warj. »	15	20	—	—
Wišnje »	—	—	—	—
Słowki »	—	40	—	—
Brěskі »	—	—	—	65
Aprikosy »	—	—	—	—
Wino »	—	20	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

19. oktobra 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośemi - - 1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso - - - - - 1 kg	1,80	2,00
Skopjace mjaso - - - - - 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso - - - - - 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc - - 1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka - - - - - - 1 kg	0,38	0,56
Ržana muka - - - - - - 1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe - - - - 1 kg	0,07	0,08
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hroch - - - - - - - - 1 kg	0,56	0,84
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc - 1 kg	—	—
Sušeny połč - - - - - - 1 kg	2,00	2,20
Dobre mioko - - - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - - 1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - - - - štuka	0,10	0,12
Jědźne buny - - - - - - 1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - - - 1 ltr.	—	0,44
Kamjentne wuhlo (domi. tepj.) 1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty - - - - 1 ctr.	—	1,25

Wćne płaćizny w Budyšinje,

19. oktobra 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	9,45
Pšenca —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,00
Rožka —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Ječmjeń, nalětni - - - - 50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg kr. pł.	—	8,05
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	7,50
Wows - - - - - - - - 50 kg	—	—
Raps - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł. 50 kg	2,30	2,50
Běrny (w małowikowanju) - 50 kg	2,60	2,80
Syno - - - - - - - - 50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	2,25
Słoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	—	2,50
Słoma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - - 1 štk.	0,10	0,11
Pšenč. muka Type 502 100 kg*	—	33,40
Pšeńčna muka Type 790 100 kg	—	30,40
Ržana muka Type 997 100 kg*	—	24,60
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby 50 kg	6,75	7,00
Ržane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5,85
Wikowańske ržane wotruby 50 kg	5,90	6,20
Husy - - - - - - - - punt	0,85	0,95
Prosata 862 štuk - - - - 1 štk.	12,00	22,00

Prosace wiki dźěchu pomałšo.

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 482.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - - - - - - 42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene - - 42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - - 42
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - 39—41

Byki: 160.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće 42
Połnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - 42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše - 42
Špatne - - - - - - - - - - - - - - - - - - 39—41

Jałojcy a kruwy: 1272.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće - - - - - - - - - - - - - - - - 42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět - - - - - - - - - - - 40—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy - - - - - - - - - - - - - - - - 32—36
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy - - 23—30
Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - -

Ćelata: 1480.

Najlěpše wukormjene (1. družiny) - - - - - - - - 65—72
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) - - - - - 56—64
Špatne (3.) - - - - - - - - - - - - - - - - - 45—55

Wowcy: 5173.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) - - - - - 44
Starše wukormjene (6.) - - - - - - - - - - - - 41—43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) - - - - - - - 30—40

Swinje: 3214.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare 54,00
Wukormjene - - - - - - - - - - - - - - - - 52,00
Mjasne - - - - - - - - - - - - - - - - - - 50,00
Špatne - - - - - - - - - - - - - - - - - - 48,00
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - 52,00

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach

Žito a wobijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 10.	17. 10.		18. 10.	17. 10.
Pšenca	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
ječmjeń now.	210-216	210-216	módre lupiny	8,00-8,50	8,00-8,50
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	8,65	8,65
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	—	—
ržana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	8,25	6,25
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	—	—
ržane	11,50	11,50	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana słoma	—	—
hroch, Viktor.	21,0-23,0	21,0-23,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	—	—	jećna „	—	—

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 153.0

Hołza: „Što płaćiš pola waš fotografowanje?“ Fotograf: „Prěnje pół tuzenta 4 hriwny, druhe pół 3 hriwny.“ — Hołza: „Taf mi druhe pół tuzenta jećlece.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 246 | Budyšin — Póndźelu 21. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Namołwjenje němskeho knježerstwa k skutkej zymskeje pomocy

Shromadne wojowanje pšećeźiwo nusy w sańdźenych lětach je źwěrjej dopokazało, so nazionalsozialistiska Němska sa źwojich nusu cźerpjazych ludowych towarschow i tej samej skutkowazej mozu wustupuje, i kotrejž je nowotwar němskeho stata sapocjała.

Jenotna wola je němskemu ludej cźerjej a źwobodu wrócźila.

Shromadna móz naroda je 5 milijonow ludowych towarschow do dźeła a khlěba pschinjeßła.

Kameradstwo němskich ludowych towarschow pschewinje i cźemneje sańdźenosće pokhadazu nusu a wołóża najhórsche starosće.

Tež sa skutk symskeje pomozy 1935/36, kiž so nětkole sapoczina, němske knježerstwo zyły němski lud bjes rozbóżła k shromadnemu wojowanju pšećeźiwo hłodej a symje namołwja.

Nazionalsozialistiski stat, nazionalsozialistiske hibanje, jeho knježerstwo a sjednoczeny němski lud skutk symskeje pomozy jako źiwoju najwjetschu cźestnu winowatosć wobhladuja.

Kóždy cźim źiwoju winowatosć na městnje, na kotrejž je stojeny!

W Barlinje, 18. oktober 1935.

Němske knježerstwo.

Hospodař ke wožiwjenje ze skutkom zymskeje pomocy

Cźłažopiš dźěłoweho sjednoczenstwa industrijowych a wikowarskich komorow w němskej hospodarskej komoje je ważne liczby wozjewił, ſ kotrychž je spóznać, so ma so wulka shromadnostna akzija němskeho luda, skutk symskeje pomozy, też jako wulźy ważny faktor hospodarskeho pobóžnjenja pohódnoscźecź. Pschi tutoho skutku symskeje pomozy je so nimale 213 milijonow hriwnow hotowych pjenjes skladowało. S tuteje summy je so 71 milijonow hriwnow sa zgrobu a wuźiwadła, 76 milijonow hriwnow sa tepidła, 70 milijonow hriwnow sa drastu, 5 milionow hriwnow sa potrjeby we domjaznoscźi, =5 milijonow hriwnow sa łěpschinske liscźiki a 2 milijonaj hriwnow sa hewasche wězy wudało.

Hdyž też skutk symskeje pomozy wo prawom to njeje k wožiwjenju hospodarstwa, je pak so jeho wuspěch tola jako dobre spěchowanje hospodarstwa wupokazało. Mohło myslicź so ma, so dostawario sami njebychu mohli, sebi wězy wobstarać, potajkim běchu tute nakupowanja symskeje pomozy k łěpschemu hospodarstwa. Nimo toho je skutk symskeje pomozy hospodarstwo też ſ tym spěchował, so je ſ dźěłanjom wożebitych snamjeschkow pschedawanju dźěło wobstarał.

Zpřeměnjenjom wobydlerskeho dawka so njezamóžići wołóża

W němskim sakonskim łopjenu ſ 18. oktobra je **ko sakoń k pscheměnjenju wobydlerskeho dawka** ſe 16. oktobra 1935 wosjewił, kiž wjednik a němski kanzler a němski finanzny minister podpisałoj. Sakoń wołóża njesamóžitych ludźi w nastupanju wobydlerskeho dawka na to waschnje, so powschitkownu mjeru, nije kotrejež nichtó njetrjeba wobydleriski dawk płacźicź, wot 130 na 150 prozentow žadźbow spomożerskeje podpjery powyschi.

S tutym powyschenjom mjery **so wichelazy mjeńcźejso šnadnych dokhodow zyle wot wobydlerskeho dawka wuńwobodźa.** Wupad dawkowych dokhodow pola ćmejnow pak so njedźiwajo teho cźuciwje njewuktuje. Powyschenje powschitkowneje mjery sa wuńwobodźenje wot dawka **njeprocźahuje pak so na njeźenjenych.** Swudowjene abo dźělene wožoby, do kotrychž domu su dźěcźi khuschate, ako tiž su 50. lěto źiwjenja pschekrocźile, su so wożenjenym runja stajite.

Nimo powyschenja powschitkowneje mjery wuńwobodźenja so ſ nowym sakonjom też dotalne pschedpisma wo wobydleriskim dawku pscheměnja, kiž so **na wobjězdźiwo samóźenjom** poczaha. Dotal mějachu dawkarjo ſ ratarskim samóźenjom, sakładnym samóźenjom abo dźěłarskim samóźenjom, kiž sayła wjacy hač 15 000 hriwnow wuczinjesche, wobydleriski dawk po statnej žadźbje wo jnajmjensźicha 6 hriwnow płacźicź. S tym dże je so sadźewało, so dawkarjo ſ nahladnym samóźenjom, ale małymi dokhodami najnižschu statnu žadźbu wo 3 hriwny płacźachu; ale ſ tym so wobcźežnosće njerossrißachu, kiž nastawachu pschi polwycze, so bu so ludowym towarschom ſ wulkim samóźenjom na pschimérjene waschnje wobydleriski dawk napołožił. Po nowym sakonju wobydleriski dawk po wulkosći samóźenja dawkarjow složuje. Dawkarjo směja po wulkosći swojeho samóźenja 6, 9, 12 abo 24 hriwnow wobydleriskeho dawka płacźicź. So so wobydleriski dawk po wulkosći samóźenja složuja, stawa so po sańdźe jenajkeho a praweho pocźeźenja w dawkach.

Disciplinarny a čestny sud w dźěłowej fronće

W němskej dźěłowej fronće je so disjiplinarny a cźestny sud pschiprawił. Nadawki tuteho suda su, hórschenja porjadnje pschewjesćź, rjadowarjow a worjadnikow dźěłoweje fronty a NS-sjednoczenstwa „Móz ſ radosće" ſ disjiplinarnym jednanjom pšed pschesćěhanjom schikacź abo njeźišće elementy ſ wjednistwowskeho korpsa dźěłoweje fronty a NS-sjednoczenstwa „Móz ſ radosće" wotstronicź.

Nimo toho je też nadawk disjiplinarneho a cźestneho suda, so cźestny sud sakonja k rjadowanju narodneho dźěła w tym nastupanju wudospołni a wołóži, so asozialne elementy ſ dźěłoweje fronty wotstroni. Sa nawjedowarja je so nawjedowar hlownego hamta NS-Hago dr. ſ Renteln pomjenował.

Cyrkwinske jednanja maju wotpočować

Němski powěsćowy běrow wozjewja:

Němski a pruski minister sa zyrkwinske naležnosće je na pohnuće němskeho zyrkwinskeho wubjerka evangelske krajne zyrkwje namołwił, so bychu džiwajo na naprawy, kotrež so k smérowanju zyrkwinskeho žiwjenja stawaju, zyrkwinsko-politiskim disjiplinarnym jednanjam dale wotpočowali. Se šamknje pschicźimy minister wocźakowanje wupraja, so bychu tehi krajne zyrkwje nusnu pósćerjiwosć pschi personalnych naprawach napołožile.

Tuta krocźel němskeho a pruskeho ministra sa zyrkwinske naležnosće, kiž so w pschesjenosći ſ němskim zyrkwinskim wubjerkom stawa, so organizuje podobnym naprawam pschisamkuje, kiž je minister hižo postajił. W njej móže so nowa a skutkowna krocźel po puću k smérowanju zyrkwinskeho žiwjenja widźeć.

*

Japoschtolski nunzius Cesare Orsenigo je němskeho a pruskeho ministra sa zyrkwinske naležnosće Kerrla w Barlinje wopytał.

Laval je Jendźelskej pomoc Francowskeje přilubił

Kaž jendźelske późłanstwo w Parisu wosstoja, so w franzowskej wotmolwje na wopraschenje jendźelskeho knježerstwa dla podpjery franzowskeho wojnskeho łódźstwa w Sšrjedźozemskim morju franzowska pomoz pschikubja. Londonske nowiny tuto franzowste „Haj" na napadne waschnje wuzběhuja, runjez nětore mjes nimi njestatajeja, so je so pschikubjenje franzowskeho knježerstwa ſ wšitkimi wumělnjenjemi swjasało. Powěsćeje ſ Roma, so žu so Mussolinijowe rosrěčowanja ſ jendźelskim a franzowskim późłanzom „wutrobnje" wotměte, a so po hamtiskim wosjewjenju italskeho knježerstwa „burje hišće nježsu samknjene", žu Londonske nowiny k wobhladniwemu optimismej pohnule.

Wopr.jeće Mussolin'joweho rozrěčowanja z Drummondom

Powěsćerni „United Preß" běšche mózno, nadrobnišche wo Mussolinijowym rosrěčowanju ſ jendźelskim późłanzom w Romje, swom Ericom Drummondom, sdźělicź. W tutym diplomatiskim rosrěčowanju w Romje, kiž móže za wulkuje położenja w Sšrjedźozemskim morju być wulźy ważne, je sir Eric Drummond schefej italskeho knježerstwa sdźělił, so je Jendźelska šwólniwa, **nětotre kichźaki swojeho domjazeho wójnskeho łódźstwa ſ Gibraltara wróćo wjacy a** ſ tym napjatosć mjes Jendźelskej a Italskej pomjeńschicź. Sa to pak žrěbi Jendźelska žada, **so Italska liczbu swojich wojakow, kiž ma w Libyskej stejo, pomjenschi.** Jendźelska potomi też pjecza hišće swoje nakrajne wójsko w Egiptowskej na tu samu liczbu pomjenschi.

Jendźelski późłanz Mussolinija na tři dypki kedźbneho sešini: 1. Nětcźišće nadpady italskich nowin na Jendźelsku ſu Jendźelsku trochu rosmjersiše. 2. Jendźelska je njespokojna, **so ma Italska pjecź krócź telko wojakow w Libyskej stejo kaž Jendźelska w zyłej Egiptowskej.** 3. Jendźelski su pjecza jenož italske napramy pohnuće, so je swoje wójnske łódźstwo w Sšrjedźozemskim morju sešylniła. Jendźelski późłanz pschisponni, so so jendźelske kichźaki wróćo sćahnu, hdyž italske nowiny pschestanu Jendźelsku nadpadować.

Napjatosć w Italskej popuščiła

S Parisa so powě, so je po rosrěčowanju italskeho knježerstwowcho schefa ſ jendźelskim późłanzom napjatosć w Italskej žylnje popuščiła. Wocźakuje so, so Italska, kotraž je swojich wojakow pryedy do Libyskeje późłała, hač Jendźelska, swoje wójnske łódźe do Sšrjedźozemskeho morja, swoju smérnjwosć dopokaże a swojich wojakow sašo ſ Libyskeje wójnje, na cźož jendźelske wójnske łódźe je Sšrjedźozemskeho morja pojedu.

Mussolinijowy privatny list na Lavala

Parižske nowiny „Oeuvre" žu powěsć ſ Genfa wocźišćesće, w kotrejž so spěchi, so je italski późłanz w Parižu, Cenitti, pschi swojim wopyće pola franzowskeho ministerskeho pschedsydy tutemu Mussolinijowy privatny list pschepodał, w kotrymž italski knježerstwowy schef pišče, so po jeho měnjenju cźaš pohrdowanja hišćeje njeje pschišoł. Jendźelski lud je pjecza hišćeje pschejara rosherjeny, tohodla je najlěpje, so so hišće wocźakuje. Mussolini pak w pschichodźe žohudźelo Franzowstwje wocźakuje.

Wo italsko-abesynskej wójnje

S Abeßynskeje so powě, so Italcźenjo na połnocznej fronće swoje stejišcźa wutwarjeja a je ſ katacźkojtym grotom łchtikaja. Jendźelske nowiny, kiž tute powěsće wosćerjeja, pschipomnjeja, so ma so zyła fronta wot Akuma nimo Aduy hač do Adigrata wobtwerdźicź. Italske postupowanje so wocźakuje, tak rucže hač budźa Italcźenjo ſ wutwarjenjom swojich stejišcźow hotowi.

Sady fronty Italcźenjo bjes pschestacźa dróhi twarja. Dotal su pjecza hižo dowjeli 200 kilometrow dróhow pschiprawili. So so abeßynske wójsko italskej połnocnej fronce bliži, so też wo rospravach italskich nowin potwjerdźa. Kaž su italscy lětarjo wuńlědźili, wojazy wjercha Kalły wojakom wjercha Scevouma na pomoz du, so bychu shromadnje napschećiwowu nadóběh na město Aduu pytali.

Abesynjenjo powědźa wo mnohich nadpadach italskich lětarjow

W Makalleskim wokrjeżu pschi abeßynskej połnocnej fronce su italscy lětarjo žylnischu dźěławosćej japocźeli. Woni chodźa pjecza ſ mjetanjom mnohich bombow wobydlerstwo satrašicź. Kaž je so w Addisu Abebje shonilo, italscy lětarjo jara nisto lětaju, njedźiwajo žylneho tšelenja maschinskich tšelbow. Mjes bombami, kiž su Italcźenjo dele cźišli, wo abeßynskich rospravach nětkuje 30 wot

ńe njerosbuchny. Zíwilne wobydlerstwo tute bomby hromadźi a do wody mjeta.

Na wobėmaj frontomaj abeßynskeje wojasy po nozach **italske straże pichescerbuja.** Pschi tym su pjecza wjele Italczanow sajeli. **Abeßynske** wójsko je zwernymi wojakami, **kotrejž** z wjerchom **Gugsu** k Italczanam njepschestupichu, je so **nimale** dospotnje k bitwje **hromadźiło.** Generalny stab **wjercha Seyoumna** je so z někotrymi znamjenitymi offizěrami wudospolnił.

Po powěrjećach, kiž su z połodnischeje fronty do Addis Abeby dóschle, na połodnischej froncze hacj na lětanje italskich letarjow mér knježi. Na połnóčnej froncze pak italscy letarjo jara pilnje lětaju. Woni zamo hacj do 250 kilometrow dalako do Abeßynskeje lětaju, so bychu hromadźenje abeßynskeho wójska wobsledźowali.

Awstriska artillerija so rozmnoži

Tirolski łohki artilleriski regiment, kotrehož batterije lětsa dotal po zyłej Awstriskej rosproschene, so w blizschim czasu zyły w Tirolskej samelći. Sa to so w druhich awstriskich swjatkowych krajach schtyri nowe łohke artillerije regimenty sestajeja.

Franciskanski pater so zasudźił

Psched kawnistwom zudom w Arnsbergu we Westfalskej měješe so pjatk 51lětny pater Alois Montag (pater Reinhold z franzijskanskeho klóschtra we Werlu) zamołwicz. **Wobschorženy** bėsche mišijonski kurator chineskeho mišijonstwa a měješe so za **wobstaranje** pjenjezny nałeżnoscow a pschepokasanje **pjenjes staracz.** Wobschorženeho winowachu, so je něhdże 23000 hriwnow pśches městy pschesuwał. Po skónczenju **pschepytowanskeho** jednanja, pschi kotrymž so **wina** wobschorženeho swėrci, sud **wobschorženeho k 1 lětu a 9 mězazam jastwa,** 45 000 hriwnam pjenjeżneho khłostanja a 22 836,44 hriwnow narunańskeho saplaczenja saßudźi, za czoż ma rjad **hoburukowacz.**

Wyšk Beck skhorł

Pólšti zejm so 21. abo 22. oktobra na wurjadne powołżenje sendże. Na dnjowym porjadże sleji nowy sakoń, z kotrymž so statnemu presidentej wołżebite połnomozy spożeza. Swonkowny minister wyschi Beck je psched někotrymi dnjemi skhorił. Po połednich powěrjećach je wón khutnje khory a na sahorjenje płuzow czerpi. Dźeła swonkowneho ministra natkwilnje statny podsekretar hrabja Szembek wukonja.

Arthur Henderson †

Pschedsydża konferenzy za wotbrónjenje, Arthur Henderson, je njedźelu 72 lět stary wumrěł. Arthur Henderson bėsche so 1. augusta 1863 w Glasgowje narodźił. Najprjedy bėsche wón dźěłacźeŕ a potom jadnotnik dźěłacźerskeho swjatka. W lěcze 1903 so wón prěni krócz do parlamenta wuliwoli. Bórzy so zebi wón wjednistke stejischcźo w jendźelskej dźěłacźerskej stronje dobu. W létomaj 1915/16 bėsche wón prěni krócz minister za rozwucźowanje a zobustaw knjeżerstwa. W lěcze 1917 so wón jako połnomócznik do Ruskeje pótka a w tym samym lěcze so wón jako minister bjes wotrjada do knjeżerskeho powola; kiž Lloyd George nawjedowasche. W lěcze 1924 bu Henderson snutskowny minister a wot 1929 hacj 1931 wón w druhim Macdonaldowym knjeżerskim swonkowne ministerstwo nawjedowasche. W lěcze 1932 so Henderson za pschedsydu Genfskeje konferenzy za wotbrónjenje wuwoli.

Ze Serbow

W Budyschinje, 21. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Na horu horje stupa so sporje.

Pfistowa.

— **Wo wjedrje.** Sobotn wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer minus 3, najwyschscha dnjowa temperatura 15 stop. czopłoty. Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer plus 2, najnischcha temperatura 7 stop. czopłoty. — Ssylna wětrowa nižina je so z Połnóżneho morja do Schwedskeje sesahnyła a so jeschabka. Wona so k ranju wotsłabuje. Nižina je tež naschim stronam wczera łyhne wětry pschinjesła. Po nich so zamrócźi a so deschczowasche. Sa nižinu so symny powětr z Ladoweho morja k nam bliži. Sdobom so wyschina poła Azorskich łukow k nam wupschestrěwa. Na kromach nižiny a wyschiny budże wjedro njewobstajne a hrube, w nozu budże mjerjnjcź. W Schotyskej je so wczera prěni śnjeh schoł. — Jutrje wutoru złónćko 6,33 hodź. schadża a so 4,55 hodź. thowa. Měšacźk schadża jutrje na ranje 1,15 hodź. a thowa so popołdnju 2,51 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutrischu wutoru: Symne a hrube wjedro, w nozy mrós.**

— **We wjele herbitich wožadach a wjeskach wczera wjeżele kermuschowachu.** Tutón stary herbski zwjedżeń so pschezo bóle k zwójbnemu schadźowanju wuwiwa. Pschiwuknt husto dosez dalako a schéroko po kraju rospjeschenki, so sendu, so bychu pschi thoseju a tykanjach a pschi hódnej wjeczeri po napinazych śerjnych dźiwjasko jónu hromadźe pobjesadowali. Tola tej z mětrow pschikhadźeja pschekupzy a pschecźeljo do naschich herbskich wjestow, so bychu tu herbsku kermuschu zodu wotwjeschili. Wczerawschka njedźela, kotraż drje dże be w tanschich hodźinach trochu wětriskota, je sawěsce wschém kermuscherjam derje tyła.

— **Natsupa wojerstu służbu.** Njemóże-li tón, kiž ma wojerstu służbu wukonjecź, z ważnych, dopokazujomnych pschicźinow (khorosće, snjesbożenja atd.) swołanistl pschikas (Gestellungsbefehl) w prawym czasu dopjelnicź, je winowaty, to hnydom woborowemu wotrjadnemu kommandej wossewicź. Tutemu wojsewjenju ma so pschikłuschne wobkruczenje wjeżneje polizije, lekowskeho lekarja abo wokrjesneho lekarja pschidacź. Wschitzy, kiž tuto wojsewjenje sapomnja, maja khłostanje wočakacź.

— **S Krónprynzowskeho mosta skočił a so sarasył.** Dźeńża dopołdnja wokoło 3/4 hodźin je tudomny 43lětny wobydlėr w czeskich myslach z Krónprynzowskeho mosta na Rybowu haßu dese skočił a so sarasył. Jeho czełko zu do czełownje dowjesli.

— **Autaj do so srafzyłoj.** Dźeńża póndźelu rano wokoło 1/2 2 hodźin wozbowaj automobilaj na schisowanischcźu Wettinskeje a Paulskeje dróhi do so srafzyłoj. Srażenje bėsche tak łyhne, so so wobaj wosaj swórcźischtaj. Ludźo do schkody njepschinjadźechu. Jeneho wjednika dyrbjachu z powrócźeneho wosa wuczahnyć. Wobaj wosaj bėschtaj so tak sle wobschkodźiłoj, so dyrbjeschtaj so wotwjesć. Autowaj wjednikaj njejsttaj z Budyschina.

S **Hodźija.** Sběrka za jedź jeneho hornza wunjese w naschej wózy 247,53 hr. Wschě dotalne sběrki so z tym **daloko pschekrocźjachu.**

Lud bjes nowinarstwa je lud bjes wjednistwa.

Alarmowa hotowosć pschi pschetworjenju knjeżerstwa.

Prěni wobras po pschetworjenju Schuschniggoweho knjeżerstwa we Winje: **Pobrużnjeny** domowny schkit we Winskich dróhach, kotryž ma schkit sjawnych twarjenjow pschewsacź. Też z druhich swjatkowych krajow je wójsko do Wina sczahnyło, dokelž najskerje Winski domowny schkit pod wjednistwom wrócźostupjeneho knutskowneho ministra Feya njebė dosez spuschczomny. (Newyork Times, M.)

Bojomir

abo

sawjedźenje kschesćijanstwa we Luźicach.

Spisał J. Chocisźewski.

Sebrbschcźił A. Jemr-Budyschinski.

7] (Pokračowanje.)

Hłuboke mjelczenje knjeżesche w shromadźisnje! Wojownizy shladowachu na Bojomira a Drohoßława a njeswadźichu žebi, so je swojich městow hnuc. Wě tym wotewrichu so durje swjatnizy, a w nich pokasa so měschnik, wulzy rosheńwany. Wón pschistupi bliže k starzej, kotryž wumrjecź žadasche a praji:

„Swjatowid wola tebje na wěčnu hosćinu a hdyž richtó njeswaji žebi, tebi žmjercź jamdacź, to ja, žłužownik bohow, wopokasam tebi tu połzednju žłužbu.“

Po tych słowach wsa mjecź a pschekło starzowe wutrobno. Połzednje pruhi złónza wobžnděcźichu cźěko mrězajcego, kotryž sdychny złowa dźakownosće, a wumrje w natschnikowymaj rukomaj.

V.

Luźicźenjo (Sserbja) pschijimaju kschesćijanstwo.

Pschezo bóle poza so rosschěrjecź kschesćijanstwo we luźiskim kraju a pohanstwo poczinasche spadowacź. Jenož bojosćz wotdźerżowasche hischcźe Luźicźanow wot pschijecza kschesćijanstwa, so njebychu z tym žhubili žiwobotu a njepschischli pod nemitske knjeżitwo. Pschetoż teutonske abo nemitske ludy, samjedujo w słowjanskich krajach kschesćijanstwo, pschinjeseechu najbusćicźho njerowólnosć. A tehodła sapjerachu so tež někotre słowjanske splahi tak zažalke, pschijecź kschesćijanstwo. Hdyž pak z pschijeczom khrystusowje wuczby Sskowjanam žłubjenje žiwobotu njehrozesche, tam najswólnjowischo pschijimachu kschesćijanstwo bjes rosleca krwě. Tohodła tež Luźicźenjo, špótnajo dobrotu kschesćijanskeje nabožiny, počzachu z njej pschitkhilcez žiwoje myslje a požadachu žiwjatu kschesćenizu. Jenož hischcze w nětcźišchej Braniborskej (hdyž Barlin leži) někotre herbske splahi so pschibohatne khonjachu. Pschetož dyrbi so wědźecź, so žydlachu w tych czasach w Braniborskej jenož Sskowjenjo.

Dał rosschěrjesche so tehdy pomału kschesćeństwo, a wjele njepobrachowasche, so by pohanstwo zahinyło. Se strachom pschesćiwědźichu so wo tym pohanšy měschnizy, widźiźy, kak Luźicźenjo stajnje mjenje woporow składuja a so mało staraju wo cześcźowanje bohow. Tohodła nałożowachu wschitke mozy, so bychu spadowanje pohanstwo wobnowili.

Jene z najznaczišchich słowjanskich městow bėsche Retra, hdyž so połdźewowasche hlowna pohanska žiwjatnisa a hdyž žydlesche najšarschi měschnik, kotryž měješe kniježestwo nade wschitkimi měschnikami w Nawjecźornych Sskowjanach. Tón sawoła wschitkich pohanskich měschnikow na poradu, so bychu wumyślili žrědki k potwjerdźenju pohanstwa, a k zaniceźenju kschesćijanskeje nabožiny. Tam bu postajene, ponowicź starodawne krwawne swucźenja, dokelž myślachu, so so na tajke wschitcze hischcze mohło spadowaze pohanstwo zdźerzecź. Na namolwjenje měschnikow też wuj Drohoßława namolwi, so by starodawne krwawne waschnje ponowił, so by so dał sakkócź z ruku pschiwusnego.

Cźěko starza, sakkótcheho z měschnikowej ruku, wotpocźowasche na Drohoßławym hrodze. Bliješche so dźeń pohrjeba. Wě sastarschi kniježesche pola někotrych pohanskich ludow waschnje, so buchu, hdyž bė někajki znamjenity wojownik wumrěł, tehdy też jeho žłužownikow sakkoli, kaž też konje, pšy, sokoły, a potom buchu palene cźěła morjenych ludźi a cźěła złónzowanych smjertjatow na schcźepowzu. Popjet so hromadźesche do hlinjanych žudobjow a bu do jemje zahrjebany. Też tuto waschnje cźysche měschnik sabo sajwjesć, z by sakkót žłužownikow zemrětcheho a sich z dobom z jeho cźełom spalił. Tole hrosne, zadakwe waschnje bė nětdy też pola Němcźow a Keltow, w Franzojskej a Jendźelskej wobstako, kaž z pismow nětdyschcheho romskeho wójskowdy a potdźěschcheho prěnjeho romskeho kězora Julija Cesara zhoniny. — Lud so na to wulzy roshněwa, ale hdyž widźesche, so Drohoßław tomu njesadźiwa, sadźerža so też zpokojny.

Skónczinje pschibliži so dźeń pohrjeba. S boka zwjatnizy bėsche pohanske pohrjebnischcźo, na kotrymž khowachu so powostanki spalenych cźełow nahladnych wosłobow. Tam kosćanske měschnik natwarcź wulki schcźepowz, a z dobom wurjecź něschto rowow. Shromadźi so wulka zhła ludźi, a hdyž bė pschischła postajena hodźina, wuńdże z hrodu žiwjedźenski cźah. Wojownizy njesechu cźěło zemrětcheho, a hnydom za nim dźěchu žłužobnizy z nasad swjasanymaj rukomaj, kotrejž, widźiźy, jo jich cźaka zakotma zmjerzć, napełnjachu powětr ze žałoscźenjom. Pschiwjedźechu też konja zemrětcheho wojownika, kotryž měješe so to też spalicź. Na khrijócze konja wišasche schkit, hlebija, mjecź, palka (bitewiska heja) a žekera. Też njesechu hlinjanu popjelnizu, w kotrejž mějachu so khowacź kosće a popjet zemrětcheho. W tutej popjelnizy bėsche słoty pjerschcźeń. Na wobėmaj bokomaj njesłobjownych woporow, postajenych za spalenje, dźěchu płakaze žónske, kotrejž płakachu a žałoscźachu nad žmjercźu wojownika, a žywy hromadźachu do małych blizanych žudobjow, kotrejž so hischcze dźenjnischi dźeń w starych słowjanskich rowach namakaju; wone so we Wulkopólskej žale mjenuja.*

Pschewodźerstwo stejesche hižo na pohrjebnischcźu, hdyž měješe so cźěło zemrětcheho spalicź. Njesłobožowni žłužownizy žałoscźachu, widźiźy, so na nich zurowa zmjerć cźaka. Hižo nětjachu so zapoczeć snate wobrjady, jako runje nahle z bliskeho lěza wusnuri khcheseźijanski měschnik z khcheźjom w ruzy. To bėsche nam hižo snaty měschnik Mojscech. Wschitzy pohlabachu sadźiwani k njemu, ale najbóle swjeselichu so wbohy žłužownizy, wocźakajcy wot njeho wumnożenje. Drohoßław a Bojomir pschistupichaj bliže k Wojcźechej, so byschtaj jeho jeli by trjeba było, schkitakoj. Też thwalasche za nimaj pohanski měschnik, kotryž woporny nóż w ruzy dźerżo takle rěcźeše:

„Sabiece toho njewdźejazeho pña!“

* Tajke hlinjane žudobja namakaju so cźasto we Luźiży na słowjanskich pohrjebnischcźach; na pšch. je jara rjane, tola nimale zyle pschepytane pohrjebnischcźo na Lorenzej horje pola Suborneczli, psched „Taschbarkom“ pschi Budyskim tśelniku atd. pschcl.

(Pokračowanje sćehuje.)

S Kamjenca. Wučerka Marja Kamjenkowa rodź. Haschtk wčera w kole swojich pschichodnych swojich 60. narodninow pola swojeje dźowki hosćenjarki w Janezach wošwjeći. Jubilarka ma 5 dźěći, z kotrychž tři su hišće žiwe. Jeje mandželski wumrě 1909. Jubilarka je hišće cźelnje a duschinje strowa a cźita. Kóždy dźeń dźe nětko 3 kilometrow pěschi a wunoschuje zakty.

S Njedaschcy. W nozu k pjatkej tudyschemu wobydlerjej na polu 33 hłowčkow cźerwjeneho kała kradnychu. W kamžnym cźasu so na žuželownym polu druhemu tudyschemu wobydlerjej 19 kalerych hłowčkow kradnu. Paduch budźe bjes dwěla jedyn a tón samy. Najdźerje je k wotwoženju pokradnjenych hłowčkow wosrjadnje trjebać. Wobkradnjeni su mjenujcy ludźo.

S Maleho Wjelkowa. (Stawnišće powyšeše.) Narodźi se je so 2. 9. Jutta Hildegarda Simonej z Maleho Wjelkowa. 9. 9. Rosa Margot Heidrichej z Wulkeho Wjelkowa. 15. 9. Reinhold Erhard Jendrek z Maleho Wjelkowa. 18. 9. Hans Rudolf Wesser z Maleho Wjelkowa. 20. 9. Karlheinz Klaus Förster z Nataraj; Volker Otto Bruno Thiemann z Maleho Wjelkowa. 23. 9. Jurij Cyril Lipica z Cźemjerz. Wumrěli su: 2. 9. Marja Magdalena Helmig rodź. Wornaczej ze Saidowa, 79 lět. 6. 9. Jan Schuschka ze Sskoneje Borschcźe, 66 lět. 20 9. Hans Rudolf Wesser z Maleho Wjelkowa, 2 dnjej. Sso wožesmi: 21. 9. Hammrad Arthur Hermann Harry Kriebel w Budyschinje z Khrystu Linu Hyronimušnjez z Maleho Wjelkowa. 22. 9. pječarki mišchtr Arno Engler z Ochranowa (Herrnhuta) z Hanu Friedu Venušez z Wulkeho Wjelkowa.

S Budeschcz. Sběrka za jědź jeneho hornja wunjeho sandźenu njedźelu w naschej wsy nahladnu ličbu 323,75 hr. Tutón wunoschk loschu sběrku wo nětkdže 20 proz. pschetrjechi. Wšěm dariczelam wutrobny dźak.

S Wulkeje Dubrawy. Po sawjedźenju noweho gmejnskeho sakonja ma so w naschej wsy sastojnstwo wješnjanosty znowa wobžadźicź. S wukasom hamtskeho hejtmana w Budyschinje z dnja 17. oktobra je so wješny skupinowy wjednik stronjan Waktar Götz z powolanjom do sastojnskeho poměra za wješnjanostu nasche gmejny pomjenowak, kotryž tute sastojnstwo jako cźestne wukonja.

S Porschitz. Sa sběrku za jědź z jeneho hornja nasbera so w Porschizach a Nowych Porschizach 28,85 hr., w Lětonju 5,90 hr., w Krakezach 14,40 hr., w Khanezach 10,55 hr., w Kumschizach 4,80 hr., w Budyschinku 11,55 hr., w Pschiwěznach 12,85 hr., wschu hromadźe 88,90 hr. Loni běsche so w prěnim měsazu 86,40 hr.

S Kotez. Sšěsbórny kwark z jwjeczešchtaj knjes Richard Grubl ze swojej mandželskej Minu rodź. Scheunigez. Jubilarowaj so na tutym dnju wjele schežbnoscžow dosta. — Na dnju jenohornczeje jědźe je so w Kotezach 11,65 hr. a we Luzku 12,65 hr., nalběrako.

Se Jarkow. Pschi duchownej a cźelnej cźerstwoscźi je pjatk tudomna wobydlerka Klara Dieznerowa rodź. Milschez swoje 73. narodniny wošwjeźiła. Wona se z swojim mandželskim wot lěta 1895 w naschej wsy bydli a je tu powschitkownje cźesćena wošoba. — Na njedźeli jenohornczeje jědźe je so w naschej wsy 7 hriwnow nahromadźi.

S Wósporka. Želesniski inspektor P. Dreßler wošwjeći sandźenu sobotu swój 40lětny słužbny jubilej. S tuteje pschicźiny so jubilarej sdobnoschejetski list towarstwa němskokrajnetje želesnizy za jeho dothołetne zwérne sobudźelo pschepoda a so jemu wobezite sdobnoschejetske pišmo wjednika a němskeho kanzlera spodźi. Wot statneho wujaska němskich sastojnikow běsche tehorunja list dóschoł. Jeho powolanišzy towarschojo swojeho pschedstajeneho, kiž je jim byl kóždy cźas luby, z darom swjeselicźu.

S Lubija. Sandźeny schtwórtk we wjeczornych hodźinach chyzne motorski koleśaŕ, kotryž mjeńsche na sozialnu schulerku jědźo, khižowanischcźo želesniznu a statneje dróhi do Bjarnaczicź pschejeźi. Motorski koleśaŕ njeběsche pytnył, so běsche sawjera spuschczena a sajědźe z wotmachom do nje. Wobaj jědnaj so pyches sawjeru na kolije wjerhnyschtaj, runje we wokomiku, hdyž cźah dróhu khižowasche. Na dobre sboże pak jědźesche tutón po šikodnych kolijach, tak so jědnaj z lóschimi franjenjemi a se strózelemi wotendźeschtaj. Ssamžny dźeń popoldnu bě na statnej dróhi do Shorjelza wožobowy auto z Kassela na mokrej asfaltowej dróhy do wjerhanja pschischot a so se hobudźedźazymi do pschérowa pschecźischnył. We auce žedźesche žwójba, z kotrejež žebi nan nohu sfama a maćź so thěrko wobodrě. Nasczežo potrjechena bu dźowka, kotraž žebi nohu wyschce kolena sfama. Wona budźe so dyrbjecź dlěschi cźas w khorowni hojicź, mjeźo so by so dźenża swérowaka. Wschitzky franjeni so do Lubijskeje khorownje pschewjesechu.

Z Pěskec. Po rjanych nazymskich dośćach a při poslednich miłych nocach, je, drjo trochu zapozdźeny, prawy hribowy čas přišoł. W lěsach ke Kamjencej a Wóslinkej wčera po stach hribarjo po lěsach khodźachu a zawěsće ani jedyn njeje z próždnymaj rukomaj domoj šoł. Wosebje prawaki a brězaki běchu so dorje poradźiłe. Kóždemu hribarjej, kotryž njebě cyle lěto w našich lěsach nič khmane namakał, je so wčera při tajkich rjanych žnjach wutroba smjała.

Z Pěskec. (W našich lěsach brusniey dozrawjeja.) Khdyž też žně njebudźa přebohate, pak tola lubowarjo tutych jahodkow na swoje přińdu. Lětsa wšak smy we wšěm dosć skromni. Zajimawe je, zo na samsnych kerčkach, na kotryž zrałe płody wisaja, so też kóenje namakuje. Přijedy hač pak tuto jako płody dozrawja, drje je dawno zymski sněh zwodźewa.

Z Pěskec. Před někotrymi dnjemi so tu nowačkoju našeho lěhwa dźěłoweje służby do přisahi wzachu. Nowačkoju pokhadźejo z wjetšeho dźěła z Durinskeja, a su tu pak tajkim cyle cuzy.

S Kamjenca. Dołho je město Kamjenc na swoju wobchadku čakał a z napjatosću a z radosću su wschitzy wobydlerjo pschemjenjenja a wutwarjenja na Hindenburgowej dróze wobkedźbowali. Pjatk su Kamjenčenjo nětko nowy panzerowy wosowy pokt čo. 3 do swojich murjow z wulkej radosću witali. S wobdźadnym starschim je wyschkowny leutnant Harpe, komandant pazerowcho pokta čo. 3.

S Rachlowa. Do thěrkarja Pětra Matiaschka, kotryž na swojim kolesu domoj jědźesche, w nozy auto sawadźi. Khěrko franjeneho na hłowje a nohomaj dowjedechu jeho do khorownje. Kolesko je dospołnje sničzi.

Z Kulowa. Wčera swjećeše so w Sewčikec młynje sléborny kwas. Pola Grofic běše so wjele hosći zešło, zo bychu jim swoje zbožopřeća wuprajili. — Pola frizérskeho mištra Hendricha Müllera so na jenym dnju dwě kole wjeradnyštej a to z bróžnje kolo dźowki a z dwora kolo, hosćencarcy Jancynej z Mučowa słušace.

S Mojerez. (Pschinoschki za skótne khoroscže.) Na lakkedze wuttawkow wo wotkhodźenju pschi skótnych khorosczach za Delnjoschlesyšku provinzu wot 11. měrza 1927 je so za wobkhodne lěto 1935 sczěhowaze pschinoschki postajile: Sa konje, wožoky, mule 45 pj., za skót (też cźelata) pschi wobstattu 1 hacź 10 kušow, za kóžde 26 pj., wot 11 do 30 kušow za kóžde 32 pj. a pschi wjacy hacź 30 kušach za kóžde 36 pj.

Do najmóznischich sepjerow nascheho ludoweho wobstacza a natwara złuschca nasche dobre notwinarstwo.
Sserbske towarstwa — postarajcze so wo to, so kóždy waschi žohustaw cźita nasch jenicźki dźenik Sserbske Nowiny.
Organisazijske wjednistwo Domowiny.
P. Krjeczmak.

Mužakow wopomina 150. narodniny wjerša Pücklera.

Wječera njedźelu wošwjeći město Mužakow 150. narodniny zławneho wjerša Pücklera. W Mužakowje je jeho kólebka staka a tam je też posdźišo zjebi postajił trajazy pomnik. Je tam sałožił wulzy sajimawy Mužakowski park. S dźakownoscže za tónle wusnamny skutk wopominachu mjeschczenjo na zwjatoczne waschnje 150. narodniny tehole pěstowarja pschirodnych rjanoscžow. Slowonemu zwjedźenjskemu dnjej pschedkhadźachu hižo zobotu wschelake zwjatoczne. Njedźelu pak pschikhadźesche mnoho hosći se wschěch kónzin Luzicy a dalscheho kraja, so bychu wobkladali zwjedźenjski cźah a druhe sarjadowanja. Najwjetschu kedźbnosć wšo zwjedźenjski cźah zbudźi, kotryž bě krótko po 2 hodźinomaj pyches město hibasche. Na nim wobdźělichu so politiske formazije, mjes nimi hrabja Arnim-Mužakowski, dale historiske skupiny wojerstwa a tšelzow, widźachmy wjerša Pücklera se swojej mandželskej w gala-wosu žedźo, wožebje pak sajimowasche tóždeho rjana Machuba, kotruž bě zebi wjerch Pücklera nětkdy jako 17lětnu Aběžnyšteje do Mužakowa pschiwjedł, dale cźeźbowachu skupiny kupjelanskich hosći, młodźiny a wožebje pěkne bě tež skupina Slezejanskich Serbow w pyschnych narodnych drastach. Cźah sestupa žo potom na torhoschcźu, hdźež běchu wschelake narěcže a poschicźenja. Po wotbyću offizielneho porjada rozeńdźe so lud, so by zebi hischcze park a druhe sajimawosće města wobhladał.

S Ležkow. W Brězowskim honiwinskim revěrju zastrělichu njedawno 25 sajazow, 41 karnikow a 18 bazantow.

S Kumwalda. Pschi leżownoscži firmy Wilhelma Kallaucha sta so pjatk po zwjatoku njesboże. Hdyž dźěłaczerstwo fabriku wopuschczesche, sajědźe dźěłaczerka M. Merschowez z Hornjeho Kumwalda z njeběžbliwosće se zwojim kokom do wožobowego awta, kotryž w kamžnym wokomiku po dróze jědźeše. Auto ju hrabny a k semi wjerhny. Sntežbožena zjebi lohko mohły zschkaże a zjebi wobruch u zkanja.

Spomožeńska stajnica w Budyšinje za měsaz september 1935.

1. Spomožeńscźiwo. Wobrtowarjow běsche w radupodawarni za nitcerje a sastarani cźěscheinkow 250, w sastarani małych dźěći 47, w radupodawarni za žamodruhe žónjate 23, w sastarani tuberkulosnych 205. — Rozdźěliło je žo w sastarani za cźěscheinkow 410 puntow žitwidow a 93 drajescźiczkow a schatkow; nimo teho je žo wupožcźiło 17 sportiskich wosow, 4 dźěcźaze wozy, 8 dźěcźanych korbow, 45 lojow. W tuberkulosnym sastaranju je so rozdźěliło: 299½ punta zyrowy, žo wupožcźiło 125 mězow za wothladanje khornych, žo wuwjedło 209 pschewjedenjow a 11 röntgenskich fotografowanjow.

2. W hospodarskim sastaranju je so wudało 2384 pokruttow khlěba, 386 potuńschenjow mloka, 40 hódnotnych znamkow za žwjezu, 582 jedźnych znamkow, hromadźe za 2174,78 hriwnow. Podpjerow w hotowych pjenjesach je so wupłaczilo 8659 hriwnow sozialnym rentnarjam, 8898 hriwnow malorentnarjam, 16 324 hriwnow pschi wožebitej potrjebnosći atd., 71 900 hriwnow za dostawarjow spomožeńskeje podpjery, 3893 hriwnow dostawarjam jakmožiny, 2542 hriwnow wocźehnjerskich pschipomozow, hromadźe 112 217 hriwnow.

Budyske stawniske powěsće

z dnja 18. oktobra 1935.

Narodźił se je so 14. 10. Alwinej Rychtarjej, wučerjej w Bóschizach pola Njeźwacźidła, žynk.

Wumrěschtaj: 16. 10. Jurij Bjedrich Streubichen, schuleŕ, 11 lět. — 18. 10. Jurij Reinel, skałaŕ ze Brěsnje pola Kamjenza, 57 lět stary.

Mandźelstwo pschipowědźeschtaj: 18. 10. Max Waktar Wiczas, podoffizjer z Jadwigan Ernu Siebez, wjednizu filialki, wobaj w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Kukow. Serbski wotrjad swj. Jurja w Kukowje zeńdźe so pónđźelu 28. oktobra, wječor ½8 hodź. pola Natušec. Hosćo su lubje witani. Starši.

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Khwaléna budź“ a „Ha jěź je hólčik“ wukúmy jako třeći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda“ (čo. 23 we Wulkej lubości na str. 49).

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšěcy wšelacy wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawaŕi a porto za přečelne připósłanje zaplaći. Pósćelće je prošu tak ruče hač móžno na „Domowinu“, Bund der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

W Addisu Abebje wocźakuja nadpad bombowych lětadłow.
Se strachom psched bombowymi lětadłami wobydlerjo abeßynskeho khowneho města swoje wobžedźeństwo do wokolinow města nosscha. (Weltbild, M.)

Hospodarski rozhlad

póndźelu, 21. oktobra 1935.

Barlinska bursa 19. oktobra 1935. Hižo pjatk běsche žo wobkhod wožiwił, pschi cźimž pak so wožebje wobkhodnizy z powolanja wobdźělichu. Na žobotnischej bursy je też bankowska klientela z kupnymi pschikasami wobdźělì. Wobkhod pak njeběsche pschewulki. Na rentowych wikach běsche cźicho.

Skótne wiki w Drjezdźanach.

Na skótne wiki pschihna so dźenża 258 wosow, 121 bykow, 772 krutzow, 166 jałowjow a 36 jracźkow, wschu hromadźe 1053 howjadow, dale hischcze 754 cźelatow, 975 wowzow a 778 zwini. Pola howjaseho skotu bě wobkhod dobry a płacźizny minjeneho tydźenja so wjele njepscheměnichu. Jenoz za wožebje hubjene druzyny płacźizny powyschejowachu. Cźelata maja tehorunja dobry wobkhod a płacźizny su žamkne kaž minjeny tydźeń. Wowzy maja dobry wobkhod za dotalne płacźizny. Swinje pschedawaja so za pschepytane najwjetsche płacźizny.

Hłowny redaktor Marko Smolerź. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerź a za nawěsткi dr. J. Cyž. wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Sport

Prěnja mjezykrajna kopańca mjez Bołharskej a Němskej.

Njedźelu wotmě so w Lipsku prěnje zetkanje we kopańcy mjez Bołharskej a Němskej. Před 35 000 přihladowarjemi drje poćerpichu Bolharjo poraženje 4 : 2, tola přihladowarjo su so přeswědčili, zo tež we Bołharskej je so kopańca na wysoki skhodźenk wuwila, a zo běchu Bołharjo wčera z ważnym přećiwnikom němskeho muzstwa.

SV Budissa w Budyšinje přećiwo VSB 03 Drježdźany 1 : 0.

Při wčerawšim wichorojtym wjedrje njedóńdźe k rjanej hrě. Na woběmaj bokomaj so bjez plana hraješe. Dobry bě skit, wosebje Drježdźanski stražnik zadźerža wubjernje někotre strašne bomby. Budissa měješe wjacy słabych dypkow. Skitar Hertwig a wobaj nadběharjej Rölka a Sachsa běchu najlěpši. Jeničke wrota třělichu so při khłostańskim kopnjenju w 66. mjeńšinje. Krótko po rózkowym kopnjenju dótkny so Drježdźanski lěwy zwjazknik w khłostańskej městnosći bóla. Rječka na to ból do wrótkow pósla.

*

Guts Muts přećiwo Fortuna Lipsk 1 : 2. (0 : 0).
Drježdźanski sportski klub přećiwo PSV w Kamjenicy 2 : 3 (1 : 1).
Sportfreunde 01 přećiwo Planitzer SC 1 :4 (1 : 1).
Dresdensia přećiwo BC 0 : 4 (0 : 2).
Riesaer Sportverein přećiwo Sportfreunde Freiberg 2 : 1.
Radebeuler Ballspielklub přećiwo Südwest 1 : 1.
Sachsen 1900 přećiwo 08 Biskopicam 1 : 1.

Radio

Wutoru, 22. oktobra ſłyšchi ſo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſety rańſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſćje. 15,15 ſa hoſpoſy. 16 popołdnišchi konzert. 17 ſport ſa młodźinu. 18,20 politiſti pſchehlad nowin 20,15 hodźina naroda.

Lipsk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,30 rańſchi konzert. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnišcha hudźba. 16 popołdnišchi konzert. 20 europſki konzert. 21 pothody.

Hišćcze ważne i dnjowego programma: Köln: 21,15 němſki ſpěw. Frankfurt: 20,10 konzert.

Budyske stawniske powěsće

ſobotu 19. oktobra 1935.

Narodźił ſe ſo: 18. 10. Mafej Erichej Reckwaldej, wučerjej w Nowej Wſy pola Klukſcha, ſyn.

Wumrěli: 18. 10. Jan Korla Beier, privatny, 74 lět. — Alexſandere Manfred Stark, ſyn ſchlezingowſkeho tocžerja ſ Biſkopiz, 1 lěto. — Jan August Linak, twarſki džěłaćeř, 49 lět.

Do mandźelſtwa ſtupichu: 19. 10. Alfons Hugo Kurt Kelleert, rěznitſki pomoznik, ſ Marthu Klaru Schenkendorfej, domjacej pomoznizu, wobaj w Drježdźanach. — Korla Waltar Mět, ſkalař, ſ Mariannu Lieſbethu Kutſcherej, domjacej pſchiſtajenej, wobaj w Budyſchinje. — Korla Fritz Willkomm, wupomožny ſtražmiſchtr jatych, ſ Hanu Jadwigu Augſtej, domjacej džowku, wobaj w Budyſchinje. — Willi Alfred Sejfer, tſchikkwjer, ſ Marhatu Martu Zwahrej, pomoznizu, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Albert Richard Ehrich, wyſchſchi džeſatnik, ſ Irmgardu Hertu Ernu Schubertej, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Alfred Klippel, ſahrodnik je Sakonja pola Budyſchina, ſ Johannu Marhatu Beckz, fabrikſkej džěłaćeřku w Budyſchinje.

Přilopk

Italſti parnik ſo ſniczik.

Kotoł rosbuchnył. — 1 morwy.

13 000 tunow wulki italſti paſažerowy parnik „Auſſonia", kotryž porjadnje ſtužbu mjes Trieſtom, Haifu a Alexandriju wukonja, je ſo pjatk dopołdnja pſched pſchijěſdom do Alexandriſkeho pſchiſtawa wupalił. Woheń bě ſ rosbuchnjenjom kotoła naſtał. S wulkej ſpěſchnoſću roſcheri ſo po nim ſ łódźi, kotraž bórzy zyła w płomjenjach ſtejeſche. Krutemu ſapſchimnjenju wobſadkow jendźelſtich wójnſtich łódźi ma ſo dźakowacz, ſo mózachu ſo wſchě paſažerojo hacz na jeneho wuthowacz. Dwaj ſtudentaj łódźneje wobſadki ſo cžežko ſranichtaj.

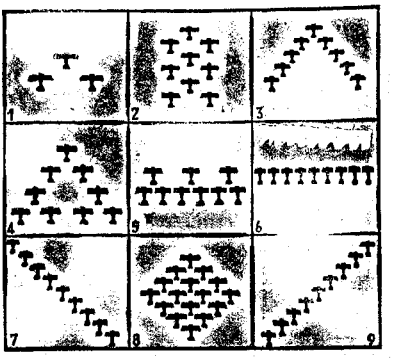
Njeſwobhladniwa płachtata łódź łódźniſtwom ſe ſtrachom hroſyła.

W nozy k pjatkej ſajědźe do rybarſkeje łódźe „Raſtede" ſ Weſermünde, kotraž k połnozy kupy Anhołd w Kattagacje rybu łoſeſche, płachtata łódź ſrafy. Płachtata łódź do ſodła rybarſkeje łódźe ſawadźi, pſchi cžimž ſo wulka dźěra wuraſy. Wody, kotrež ſo do łódźe lijachu, njemóžachu ſo na dobre ſbože do maſchinowych měſtnoſcjow pſchedobyć, dokelž běchu ſo derje wotſamkle. Temu měješe ſo 13 wobſobow liczaze muzſtwo dźakowacz, ſo ſo łódź hnydom njepodnóri. Płachtata łódź, kotraž bjes kondźenja dale jědźeſche, njemóžeſche ſo dotal ſpóſnacz.

Krótke politiske powěsće

Cžeſkoſłowakſki parlament ſo ſwołał.

Preſident cžeſkoſłowakſkeje republiki je wobě komorje narodneje ſhromadźiſny na 23. oktobra k ſchadźowanju do Prahi ſwołał.

Swuczowanje w powětrju.

Mutwarjenje němſkeho powětrowego łódźſtwa je ſajim ſa lětaſtwo we wulkej měrje pożytnło. Kóždy, kotryž je lětadła leczecz widźał, je ſwěſcził, ſo we wěſtych formaciach lecža. Chcemy naſchim cžitarjam najnowiſche formazije na wobrazu pokazacz. Najmjeńſcha jednotka w lětaſtwje twori rjeczas, kotryž ſ ſtjoch lětadłow ſwjaſk je wotrjad lětadłow (Geſchwader). S rjeczaſa móża ſo potom jednotliwje formazije wjetſchich ſwjaſkow wuwicz, kotrež ſu ſdźěła nadběhowaze łódźe wojowarſke łódźe pak tež cžiſtjeze ſwuczowarſke abo paradowe: cžo. 1: rjeczas; cžo. 2: ſtafflowa kolonna; cžo. 3: ſtafflowe nuhel (Winkel); cžo. 4: ſtafflowy klin; (3 rjeczaſy); cžo. 5: ſtafflowa fronta; cžo. 6: ſtafflowa ſmuha; cžo. 7: ſtaffla w prawu ſtronu; cžo. 8: quadrat; cžo. 9: ſtaffla w lěwy bok. (Graphiſche Werſtätten, M.)

Smĕški

Koleſat: Knjes lěkarjo, macje łoſ[illegible]wanje ſa wu[illegible]
Lěkar: To ſo wě. Hakle wczera mějach koleſa[illegible] wjaſacz.

*

Hana k ſotſe: Nó, runje je nan twojeho nawo[illegible] ſ dwora wuhnak. — **Sotra:** Ty ſtódka dobrota! kot[illegible] dha to tola?

*

Wucžeř na ratařſkej ſchuli: Kury maja tež cžki; ale to ſu hinaſche cžki, hacž te, kotrež my mamy.

*

Žona k ſuſodźinzy: „Myſli jeno, moja prjedawſcha ſłužobna je ſo ſ połzajom woženiła!" — Suſodźinka: „S tym drje je ſo pola waſ ſesmka?"

*

Bur: „Ach, njemóžu na lěwu nohu wjacy naſtupicz. Hdyž jenož bych wědźał, ſ wotkal to pſchińdże?" — Wu[illegible] lěpy lěkař: „Wopomnicze jeno, ſo je noha hižo pſches [illegible] lět ſtara!" — Bur: „Ale, knjes lěkarjo, prawu je [illegible] runje tak ſtara a na tu mózu zyle derje ſtupacz."

*

Jónu pſchińdże kralowſki prynz do wjeſneje korczmy. Dokelž korczmarka runje nutſka njeběſche, wuſypa je ſ pódła ſtejazych paßlickow myſch do butrowaßa, [illegible] neho ſmjetany. Potom wotendże. Sa nězchto cžaſa pſchińdże ſaßy a wupowěda korczmarzy ſkucženy tryſk. Ta [illegible] jemu, njewědżo, ſo ſ prynzom rěcži, měrnje wotmo[illegible] „J, to niczo na tym njeje. My naſchu butru na kralew[illegible] ſki dwór ſejelemy. Tam to wſcho ſjědza.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Freitag, den 25. und Sonnabend, den 26. Oktober 1935 werden bei der Amtshauptmannſchaft und bei dem Bezirksverband wegen gründlicher Reinigung der Räume nur dringende Angelegenheiten in der Zeit von 10 bis 12 Uhr erledigt.

Löbau, am 17. Oktober 1935. **Der Amtshauptmann.**

Serbja, rěcźe ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład naših prjedownikow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje dźěcacy kucžik, kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za naších najmjeńšich pisa

Tunjo, spěšnje, přihodnje a wěſce

Z wosebitym cahom 27. oktobra 1935

wot Zhorjelca do Drježdźan

60 proc. znižena jězbna płacžizna (přizamknjenſke zniženje 50 proc.)

Jězba płaci (tam a ſem) wot Budyſina do Drježdźan 3. rjadownja 2,20 hr., 2. rjad. 3,10 hr. Wotjězde 8.45 hodźin wot Budyſina. Wróći ſo 0.03 hodźin.

Wšo bliže zhoniće při wudawańjach jězdnych liſcikow a w pućowańſkich běrowach.

Wobkhodnaj hamtaj ſtatnjeje żeleznicy w Zhorjelcu a Budyſinje

Wobkhodnik,

mjěſeł dobreho wobkhoda, pyta **hoſpoſu,** 40—45 lět ſtara, dla pozdźiſeje žonatwy. 5—6000 hr. je trěbnych, kotreż maja ſo ze zwěſcenjom kryć. Zamołwjenja pod „A 17" na wudaw. Serb. Nowin

Runklicu

předawa

Wawrik w Cemjeſcach

Starša, suprošna, plahowańſka

ranca,

blizko proſatam, ſo hnydom kupić pyta abo ſo na korniene ſwinjo zamjenja. Zamołwjenja pod „A 18" na wud. Serb. Now.

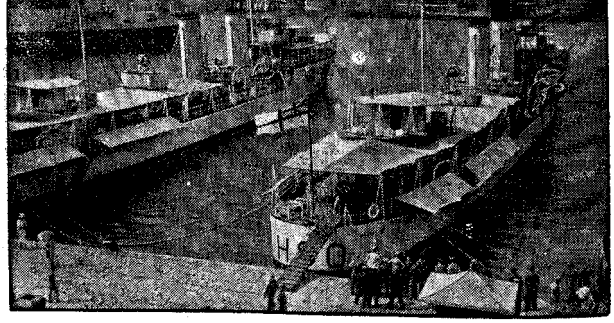
Dr. Starck zarućowa[illegible] do 30. 10. 1935

Wisitne kharthi

zhotowja so spěšnje

w serbskej knihičišćerni w Budyšinje

w Serbskim Domje

Grichiſka budźe ſepjeranischczo jendźelſkeho wójnſkeho łódźſtwa.

Do pſchiſtawa w Pireju kaž do někotrych druhich grichiſkich pſchiſtawow je jendźelſke wobhonjenſke wotdźělenje wójnſkich łódźow najnowiſcheje druzyny pſchiſłało. Łódźeſteja w najwyſchſchim alarmje a ju po wójnſku [illegible] nami wuhotowane. W tukhwilu dozyka 38 jendźelſkich wójnſkich łódźow w grichiſkich wodach pſchebywa. [illegible] bras pokaſuje Pirejiſti pſchiſtaw ſ jendźelſkimaj ſaniczakomaj. (Preſſe-Bild-Zentrale, [illegible]

Příloha k čisłu 246 **SERBSKE NOWINY** Póndźelu 21. oktobra 1935

Naš sławny wótčinc Jan Smoler w Hućinje w korčmje

Wuzimka ſ Radyžerbowych knižkow „Moje pomnjenki."

To běše blizko schtyrzetym lětam saschłeho stotka, a běchu žiwe.

My bydlachmy w Hućinje w korčmje, a bě dźe naš wjeselny młodźenzow njewukti wěnk. Tu běchmy jeničzny hosćo, dokelž bě hičhcze běły dźeń. A schtó dźe cźi młodźenzy běchmy? Seminarijcźi, wuczownjy wotdźelenskeho seminara. To ſ Hućinu Ptak, Kißliczan Bjar, Drobjanſti Bartko a Zidowski Libscha a ja.

Wchitzy cźi pschećelzjo ſpja hižo w rowje po ſwojich naſeńſkich prózach. Tón luby Ptak we Wósporku w ſmjertnej komorzy leži; Bartko a Libscha na Buſchkim Tuchoriu ſpitaj, a Bjarej žu w Kußowſkej — Bóh wě hdźe — pożledńe łchwjeſchko dali. Jich cźełam budź wotpočink w ſemi, jich duſcham ſbóžnoſcź we njebeſkim raju! —

Pschećo nam tehdy w towaſchnym wěnku duſche tak ſ wjeſelom dźěchu? Hlej, to běſche wſchak na ſpočatku próſdnin naſcheho ſeminara. A ſchto to ſłowo „próſdniny" ſa naſz na ſrjebi mějeſche, ſrokumi kóždy, kiž žkyſchi, ſo mějachmy wſchędnje wot ranja pjecź hacź do nozy dźeſaćich wukrnocź, ſo mohły žo ſamuczicź móhłe.

My běchmy ſ pětnym towaſchom Ptakom ſchli žobu do jeho róbneje wžy. Bjar chžuſche potom pſches Klutſch a Minakał do Laſa dale, dokelž běſche, njemějo ſtarſcheju, na farje w próſdninach ſ domom. Njeboh knjes duchowny Seſſer, tón dobrocźeſ ſerbſkeje młodźiny, bě jemu tam mukhow a hoſpodu dał. Nimo toho też runy pucź pſchiſpominam, kał je jemu pjenjeżnych podpjerow ſliczał, ſo by mohł ſeminar wubyć. — Bartko chžuſche ſ nim na Minakał žobu a potom k ſtarſchimaj do Drobow dale. Libſcha pak běſche žo ſo mnu do Delan ſamrił. Mój chžyhmoj do hole dele na wobhlady hicź, tam kraj a ludowe žiwjenje ſeſnacź.

Haj, wjeſeli běchmy, njech też bě móſchniczka lohka, a pijachmy makło. Ale je pak też ſpěſchnym pachołam wulkeho napoja ſ khmjelenej brězčku dźe trjeba?

Spěwachmy ſ wyſokim hłoſom:

Wo kroſchki žo njeſtaramy;
To nam hłowu njeſkampje;
Hdyž korčmarjej wótchu pſchi ſaſpěwamy,
Ssmužłow lubje ſabudźe.

— Korčmarjej lětachu pſchi tym po wobliczu ſmężki, ale na to podobne njebě, jako by rjekł: Maſcha pěſeń mi ſa worcźiſnu płaczi. — Ssmužłow wſchak tola też pſchi naſchich brěbančzkach žanych njeběſche trjeba.

A ſłyſchcźe! Schto to?

Nadeſ wžu wobliłka korčmy žo ſanjeſe piſk ſ jaſnej' trompety. My ſmjelnowſchi naſtajachmoj wuchi. To bě tón pólſki, tehdy tak cźaſto žłyſchany hłóž toho ſpěwa: Hiſchcźe Pólſka njeſhinyła — po kotrymž žo nětko po ſerbſku hroni:

Hiſchcźe Ssercžſtwo njeſhubjene:
Sswój ſchkit we naſz ma;
Nowy duch wſcho wožłabnjene
Ssylnje poſběha.

Tu pólſki wós pſched hoſcźenzom ſaſta. S njeho žo njeſnaty poknjeżki młodźenz na ſemju puſchcźi. Tón běſche na ſtawach ſchwiłżny a do wocźow błędoſkeje barby. S wócźkow pak hladaſche ſwěcźaty duch a lubosna duſcha.

„Njeje to žnadno" — prajichmy žebi — „po ſdaczu někajki zuły ſtudent?"

Stupiwſchi do ſtwy, naſz ſa Němzow mějo, wón poſtrow po němſku ſhroni. Ponižnje błisko pſchi durjach žo žydnywſchi, žebi wot korčmarja ſchkleńzu mioka ſ cźichimi žłowami ſkała. — Nam bě to nimale žmężcheno, ſ najmjeńſcha džiwno, ſo tajkemu hoſcźej huba na piwo njeńdźe, hdyž běſche tola na horzym dnju.

Dokelž pak ſ pſchiſtojom njeje, na cźłowjeka wukacź, kiž je njeſnaty do korčmy ſtupił, rěcźachmy mjes žobu dale.

Ssobubrair Bjar bě wſchak pachoł khětro ſpěſchneje huby. Jemu tak njewólnje wuje: „Tón ſuchuſchcź je woprawdu někajki Němcźik". Wón mějeſche ſa to, tón wony knjeſyk to ani njeſłyſchi abo wſchak tola ſroſumicź njemohł. Tomu pak ſa Němza mětemu pſcheběhny po wobliczu poſmężwk. A potom wón poca ſ hładkim hłoſom: „Haj, wěrno, ſuchuſchk dże žym, ale niž Němcźik. Ja wjeſelu žo, tu ſerbſkich młodźenzow nadeńcź. Dowolicźe lubje, ſo žo wam ſnateho ſcźinju. Moje mjeno je Ssmoler. Ssym Wróſłakowſku univerſitu wubył a wrócźam žo hotowy k lubymaj ſtarſchimaj domoj do Laſowſkeje ſchule."

My žahyn hacź dotal njeběchmy wo nim niczeho wědźał. Bjar jenož běſche tón jeniczki ſ naš, kiž bě jeho we Laſu na farje mjenowacź łžłyſchał.

Mje chžuſche bolecź, ſo bě tón njemiłki muras wo ſuchim Němcźiku ſ naſcheho towaſtwa wujěł.

Tuž ſtupiwſchi k njemu, jeho proſchach, ſo by žo ſa naſche blido žobu do hjeżady dał.

Radłubje to ſcźini, a ja jemu rosprawu ſdawach, ſchto žmy a kał žahyn rěka. A bórſy žo wo Ssercžſtwje a jeho pšmowſtwje žiwa roſmołwa ſebra.

Tu dyrbju po prawdźe wuſnacź: wſcha naſcha Ssercžſkota hiſchcźe bě tehdy ſmjerzć khuda, haczrunje běchmy wſchak rodźeni Ssercžja, a ſerbſkeje dźerźiny dla na ſeminarje. Ale ſchtó by na naš dla toho pohrimacź chcył? Tehdy hłichcźe w Ssercžach narodne žiwjenje ſwjetſcha ſ womoru ſpaſche. Žanych ſerbſkich nowinow njebě, a

Prěnje ſeńdźenje ſyrkwineju wubjerkow.

Statny miniſter ſa ſyrkwinſke naležnoſcźe je dwaj wubjerkaj ſeſtajał, mjenujcy ſtatny ſyrkwinſki wubjerk a pruſki krajnoſyrkwinſki wubjerk, kotrajž ſtaj žo w Barlinje k prěnjemu pożeńdźenju ſeſchłoj. Wonaj ſtaj namołwjenje na evangelſki ſyrkwinſki lud wudałoj. We prěnim rjedźe widźimy wot lěwa na prawo: ſup. Zimmermanna ſ Barlina (pruſko), generalnu ſup. na wotp. D. Köllnera ſ Düſſeldorfa (ſtat), generalneho ſup. na wotp. D. Egera ſ Naumburga (ſtat a pruſko), preſidentu Koopmanna ſ Auricha (ſtat). We druhim rjedźe widźimy ſ lěwa na prawo: wyſchſcheho ſyrkw. radu Hanemanna ſ Minichowa (ſtat), farara Küſſnera ſ Lötzena (ſtat a pruſko), farara Wilm-Dolgelina ſ Marki (ſtat), krajneho biſkopa Diehla ſe Speyera (ſtat), wyſchſcheho krajneho ſyrkwinſkeho radu dr. Mahrenholza ſ Hannovera (ſtat), ſup. dr. Schmidta ſ Oberhauſena (pruſko), dwórſkeho predarja Martina ſ Magdeburga (pruſko), wyſchſcheho konſiſtorialneho radu Kaminſkeho ſ Kralowza (pruſko). — Wołnamjenje ſtat abo pruſko pokaſuje na to, do kotreho ſ wobeju wubjerkow mjenowana wožoba ſłuſcha. (Deutſche Preſſe-Fotozentrale, M.)

Bratraj

Wobraz ſ burſkeho žiwjenja.
Piſche Bj. Wowczeńk.

I.

Krużny dźeń žnjeża bě! Boże ſłónczko ſmějeſche žo ſ jaſnego njebja na ſemju. Ludźo na polach wjaſachu poſledni wowż do ſnopow, kładźechu jón na žnjeńſke wožy a jedyn wóz ſ darami Božimi po druhim jědźeſche po pucźu do wžy. Pola žo hładajcy próſdnjachu. Kóždy chžyſche być pręni hotowy ſe žnjemi. Pola Schołty pak mějeſche žo hižo dźeńża žwjeżicźej domthowanka. Poſledni wóz ſtołożołteje pſcheńcźy wjeſeſche žo po próſchnym pucźu domoj. Na wyſokej fórje pak žedźachu bźowka, ſrěnza a burowy najſtarſchi ſyn Jurij. S mjeſnowcźa hołiczow žłyſchcźi žo žiwjeńſka radoſcź a wſchitzy tjło ſanoſchowa ſłowo ſažo wjeſołe ſpěwy, kiž žo tak zunjo w błiſkej kerčinje wothłožuja. Do woſa ſapſchehnjenaj brunacźaj mózne nje wuſtupujetaj, cźežko žo jimaj cźehnje pſchi taſkej horcźe, ſo žo jeſcźcźi běły pót pod kožanym gratom. Pódła njeju kročźi młody pachoł, pobibujo naſtajnje ſe ſwojim kłudom, jako by konjomaj tak daiwał. Khabat je žo wuſłyſchł a powěźnył jón bróſdnikej na komot. Wětej rukowje jeho łcźhle błyſchcźitej žo jako ſněh w pražałym ſłónczu žnjeża. Schěroki ſłoumjany kłobuk pyſchitej módry łeſtrjan; a cźerwjeny makowy mjes ſtołożołtymaj kłoſowaj, pchnucź je ſrjebi jón łuſt naſad ſtorcźił, ſo njeby jemu ſłónco tak ſara na ſchiju paliło. Pótme krjeſyſele ſteja jemu na cźole, pod brunymi kudźerjemi, kiž ſo tak rjenje pod kobłukom wudobywaju. Je to Michał, burowy najmłódſchi ſyn, kiž ſwojemu nanej jako pohonc, dobry a ſwědomity rólnik ſłuži. Take pſchi konjomaj krocźo, wobrocźi ſo druhdy, ſo by pohladał horje na wós na tych, kiž tam wjeſele žo ſabawjachu pſchi ſpěwje a tryſku. Pſchi tym jeho módrej wocźi pytatej policźo, kiž tam ſo ſ bratrom ſabawja. Wona pak njekedźbuje na žadoſcźiwe pohładnjenja pohoncźa, ale je zyle ſanóriena do juſta na woſu.

Jurij derje wě, ſo je Hanka, džowka na kuble, jemu pſchihilena, tola ſnaje też runje tak derje potajnu, ſamkńejnu lubosćź ſwojeho młódſcheho bratra k tutomu holicźu. To pak jemu njeczini dale ſtaroſcźow, dokelž njebudźe žebi Hanku ženje dobyć, to wě!

Schołcźiž wuj ſtejeſche w khěžinych durjach ſeprjejny na tołſty dubowy kij. Je hižo błisko ſchěſćdźeſaćinam, ſchtóž pak to njewě, by jeho ſa wjele ſtarſcheho uměł. Włožiw běchu ſnehběłe, w mjeſnowczu pokaſowachu ſo khuboke hrjebje, poſtawa bě pokhilena k ſemi. Bjes kija hižo njemóže wjazy pſches dwór hicź. Pſched ſtom bě ſputany na cźežke khoroſo, hałke po měſnazach ſ njeho ſtany, tola bě w tom cźaſu khětro ſeſtarił. Khoroſcź jeho dowjedźe wo wjele, wjele błiże k rowej.

S hłubokim ſdychnjenjom pohladny pſches dwór, na kotrymž žo cźrjóda gakotazych kokoſchow honjeſche. Pomaſu žo poſpydny na ſtaru drjewjanu ławku pſched thěžu. Tak nekotryž raz je tu žedźał na rjanych létnich wjeczorach a njedźelu popołdnju, ſabawjejo žo ſ druhimi wjeſnjanami abo ſe ſwojej žwójbu a cźeledźu. Dźenża tu ſaſo žedźi w khłódku ſlareje lipy, kiž ſteji jako kuklowy ſtražnik pſched domſtim. W jeje hałokach tam ſpěwaſche někajki mały ptaczik ſwój ſpěw, tak zunjo, tak nježnje, ſo bě žebi wutrobu ſtarza zyle dobył, ſo kulachu žo jemu łžły po licowej. Spěwcź ſdaſche ſo jemu jako poſlednje bożenje tuteho ptaczka, kiž wſchak hnito jemu ſ wjeſelu ſpěwaſche, tola ženje tak hłuboko do wutrobły, kaž dźenża. Starz take zyle ſouórjeny do ſpewcźa, ſo poſtrózi, jako pſchiſłuſnji wotrocź Pětr. Wón hižo je nimale ſtjercźi lět na Scholcźiž kuble, ſnaje kóždy kucźik, kóždu bróſdu a rośchu ſchtož je na kuble a wokoło njeho. Też wuja ſnaje, wě, ſo je dobry hoſpodaſ, ſo ma ſtotu wutrobu ſ cźeledźi, ſo dźerži na porjad a ſtražuje nad młodym ludom, ſo njeby ſo wotzuſtoſnił ſwojej wěrje, ſwojemu narodej. Je bur, kaž žebi ſ ſwědomnje ſada.

„Wonk jědu, wujo!" rjekny wotrocź, mjes tym ſo ſwoju maku trubku ſ łubu wſa a je wo ławku na kamjentny plestr wukłepa. „Jurja hižo łłyſchiſch hodźinu dałoko!" Wujowe cźoło ſo nadobo tutych ſłowow dła tak pokhmuri, jako by to jeho ſrudźiło.

„Haj, haj, tón Jurij", bórboze. „Schto też to budźe, hdyž ja jónu wjazy njebudu! Myſlu žebi, wotroncźo, ſo widźu dźenża poſledni žnjeńſki wós do dwora jěcź!"

„Alle wujo, njeczińcźe žebi tola taſkich ſtaroſcźow. Ssmjercźi njetrjebany tola póſtkow łžacź, pſchińdźe wſchak žama. Ha, budźeſe tola mje hiſchcźe ſahrjebacź! By to mi prawje było, pſchetož hdyž budźe Jurij tu jónu hoſpodarcź, njecham tu wjazy ſ wotrocźkom być! Wujo, wo mje ſnajeſce, žym pſchecźo ſprawnje ſ Wami měnił, tuž Wam też praju, ſo je Michał zyle druhi khadła, je bur, kaſki ma być!"

Wuj tomu pſchihłoſowaſche.

„Jeli žo Jurij njepołdźe, łhubi napoſledku hiſchcźe zyły dwór", dźeſche wotrocźk.

„Ja mjſłu, wſmjeſi žebi Hanku ſa žonu, namaka w njej tola dobru hoſpoſu!" rěcźeſche wuj, kóžde ſłowo derje žebi pſchemyſło.

„Ta wſchak běši jeho hnydom wſmjeſ, wujo, je zyle do jeho khadle ſanóriena. Je mi Hanki woprawdźe žel a Michała hiſchcźe bóle!" Tola roſmołwa žo ſkónczi, ſtup konjow a pikot woſa pſchińdźe pſchecźo błiże.

Nětko też poſ, kiž bě hacź dotal ſmérom pſched ſwojej hětu leżał, wjeſeſe ſaſchcźowka, hdyž konjej ſ wužkato nakładźenym woſom do dwora pſchijědźeſchtaj. Pſched brjózu nju wóz ſaſta, ſo bychu na nim žedźaſoj ſ njeho ſtejłi. Jurij ſkoczi hnydom na hnojowu hromadu, mjes tym ſo Michał tanunym rěbł poſtkiči. Jedyn po druhim na dwór ſtupichu, jako poſledńſa też Hanka. Wona je hižo pjecź lět ſ dźowku na Scholcźiž kuble. Wot teho cźaſa hižo, hacź Scholcźe žona wumrje, ſ kotrejž je tekło lět ſbožownje žiwy byk. Hałke potom ſpóſna, ſchto je ſ njej ſhubił, hdyž ju jako cźełco ſ domu wunjeſechu.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

schtož se žerbikeho pišmowstwa nimo pobožnych knihow znajachmy, bě „Ptačí twař“, „Hungerski njewjesčinski kěrlisch“, „Dobry wjecžor, knótra haba“, „Wósparski hermank“ a tomu podobne wězki. Nětkolna mkodźina je tehma schto wě, kak hluchich cžasow w narodnych wězach žmy dyrbjeli wuměcź.

Wo němskich pěsnjerjach wědźachmy njemalko rěcžeć: Schillerja a Uhlanda mózachmy z hlowy; też mózachmy wo methodizy a psychologiji njehkupu sabawu wjesć; ale wo słowjanskej literaturje niz pik ani mik. Sskowjanski zwět njebě nam niczo hacź hola puscźina. Srudny narodny cžaś! Tola žada žebi wěrnosć, so dyrbi njebohi knjes Lubjeński, najwjacšichi Budyschtši duchowny knjes woneho cžasa a horliwy Sserb, tudy do wulkeje cžesče sběhnjeny bycź.

Tón bě wot krajneho knjeježerstwa stajeny na to, nam žerbskim wucžomzam na seminarje žerbšcźinu pyched wocži stajecź. A wón to wukonja po najšwěrnjischim waschnju. Jeho mudreje, wustoja pokneje roswucžby sabyli njejšmy. To jeho dźěko nad nami w dźaknym pomnjeczu traje.

Ale kelko mózachmy sa tutu malinku žerbskich hodźinkow nabycź? — —

Smoleŕ nětk pschi naš žedźo, nam wotewri niz jenoź žerbšti, ale też zyliczki słowjanski zwět. Nam iwonjachu do wuschow mjena Schafarjik, Kollar, Mizkiewicz, Puschkin a druhe, nam tehdy wschě doznka zuse, a dźensa w ludach se žiwam znate.

A pschi tajkich rosprawach doby naich nowy, tak wjeleswědomny pscheczel na wobliczu žiweje barby, a serniczky buschtej jemu jako jasnje pruhatej hwězgy.

My na njeho hladachmy z nutrnej kedźbu, a naschego dycha njeběsche žitychcerjo. A žadyn z nascheje cžerjódki njeje wot tehdy tajkeho sahorjateho iesnatka z tym posdźischo žiwnym wótczinzom ženje sapomnił.

Dźak a chwalba budź tomu sbudźerjej na wschitkón pschichod!

Kak často drje a kak pišemy domoj?

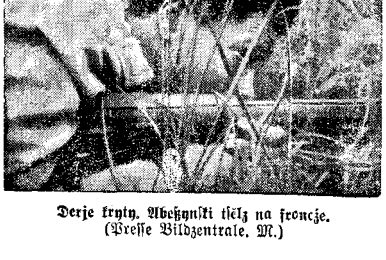
Wožebje naschim studowazym pospwiečene.

. . . .Lubi młodźi hólzy, dźensa mam wožebje tych z waš na myśli, kotříž njejschebywacže doma pola swojeju starscheju, ale w zuzbje, njech dźe w bliskej abo jara dalokej. Tuž, proschu, powěsče nam pschede wschém: Kak cžasto drje pischecže domoj? Njejsče wy też znadź mjes tymi, kotříž jara srědka domoj pišacže? Waschа macź na waš bóle myślu, hacź wy žebi myślicže. Jej žo lda, so je hižo pot wěcznosče tomu, so nicžo wot waš njeje słyschkała. A hdyž z woknom widźi listonoscherja pschithadźecź, wona k dźeku hižo njebywa thmana. Stoji dźe we wokuje a hlada, pónjdże-li listynoscher z waschimi durjemi. Ale wón nieńdźe. Wón dźe nimo waschich wrotow k žuzodei. Seusłodźitz su z Drježdźan list dóstali, abo tola liscžik, dopišnizu, ale waschа macź nicžo nieje dóstała.

A to žo ji mnoho njedźel za žobu wospjetuje. A so by žo jej pschi tym druhdy žrsła njewuronika po lizomaj, njewěrno, to by ta waschа macź dyrbjała dźiwne stworjenje bycź. — Wěsče pak sče wy tak dźiwni žynsjo. Tón a wony so znajmjenscha samolwja: „Ale hdyž ja tak njerad pischu.“ Haj, pósnach jara pěknych młodźenzow, kotříž njeradźi pišacžu — zuizym. Ale so macźeri njepišacže? Tu žaneho samolwjenja njepschipuschczuju. „Ty žebi rjane wězy dowolujesch!“ hnchu wam prajili žynsjo Chore. (Psalm 49, 19.) Sawěrno, teź nam žo to pramalo rjane sda.

Ale njech teź, so wy cžasczišcžo domoj pischecže. Tuž nětko to druhe: Proschu, kak pak wy domoj pischecže? Hacź teź wy tak pischecže, kaž žebi to waschа macź sasłužuje? — Wěso, i njej je to w rjedźe. Hdyž wona kónczinje dźerzi liscžik w rukomaj, na kotrymž je žo wjeselika telko wjeselika, njech je liscžik tajki abo hinaschi. Ale hacź je to z wami w rjedźe? — Hdyž zuzym ludźom pišacže, to scže žebi nětchto pschemyślili a jara pschihotojnje pschiprawili; a hdyž z zuzymi ludźimi wobkhadźujecže, tu scže hama swórliwosć; ale waschа list domoj je bjese wschehu rjadu a składu, jenoź tak z roboty. w najwjetschim spěchu a skoku do hromady stoltany. A to ma sa nana a sa macź a sa žotry dobre doscź bycź?

To žo rozumi, ma-li wam list domoj bycź wjeselke dźěko, potom dyrbicže žebi to, kaž žo słuschа, sawjesčź. Postajujcže žebi wožebity cžaś za zwoju macź. Pischcže po kuikach, a pryedy hacź pischecže, měcže hižo w mnšli pschihotowane, abo teź na kopjeńku sesnamjenjene. Schto teź dźecže macźeri powědacź. Tak wašk list wóschewi, a waschа macź dóstanje to waschе najlěpsche.

Derje krytu. Abeßynski tšelz na fronce.
(Presse Bildzentrale. M.)

Mschako wěcže, njech pischecže **tak** abo njepischecže, so pschihdže jónu deha, so budźecže stacź pola rowa žwoseje macźerje. We wocžomaj smějecže žyły, hubje samknjecže, a we wutrobje žebi rjekńecže: „Njeje, ach njeje, na wschém schérokim swěcze nicžo njeje kaž macź.“ — Tuž wam radźu, doniž macže cžasa: Dźicže, napischecže liscžik polny nutrneje žynowčeje luboscže, a z poczesczowanjom a sdwórliwje pischcže, kaž byschcže knjeni a wójwodźinje pisali. Wam dźe je waschа macź wjazy, dyžli nětkajkažkuli knjeni a wójwodźina . . .

Po „Nes. list“. M. A.

Nowy president statneje filmoweje komory.
Po wróczostupjenju dotalneho presidenty Scheuermanna je statny minister prof. dr. Leßnich sa noweho presidenta statneje filmoweje komory pomjenowa.
(Weltbild, M.)

Přllopk

Cžežke wichory sakhadźeja w połnóžnym morju.

Schtyrikrótczne srażenje łódźi na Lobju.

W nozy k njedźeli **sakhadźeše** w połnóžnym morju se žurowej-mozu orkan. Wjche łódże dyrbjachu w pschistawach **wukhowe** pytacź. Na Delnim Sobju bě wot Brunsbüttelkoga hacź do Cuxhavena nětdźe 40 hacź 50 łódźi wjchich wulkosczow a wschich narodnosczow **wukhowe namakałko**. W Hamburgskim pschistawje dotal njeje žanych **wjetschich** schkodow **nastało**. Nětkrote łódże běchu žo wottorhle, mózachu pak so sašo popadnycź a pschiwjasacź. Na Lobju pola **Altony dóndże žobotu wjeczor ke schtyrikrótcznemu srażenju łódźi.** Motorowa łódź „Tacoma“ łódźerskemu towarstwu „Hapag“ **słuschaza**, kotraž měješe žo tam wobnowicź, so pschi wulkim wichoru wokolo kowizy wjerzejesče. S tym 4000 tunow wulki Lloydowy parnik „Ulm“, 1050 tunow wulki norwegski parnik „Mita“ a 1600 tunow wulki hollandski parnik „Vesta“, kotreż chzychu Hamburgki pschistaw wopuschczéwschi žo na morjo puschczacź a krótko za žobu jědźechu, do stracha pschindźechu. „Ulm“ sraży do „Tacoma“ a sczełkowajej łódźi sajedźeschtej do žebje. Wichor drje jej sažo rosehna, pschi czinu pak „Tacoma“ do dna rěki sawadźi. Wjche schtyri łódże dyrbjachu w Hamburgskim pschistawje wostacź. W bliskosći kupy List rosbi žo 6000 tunow wulka franzowska łódź „Artar“, kotraž z Hamburga jědźeše. Wukhowańka łódź Listzkeje stażije nemšteho towarstwa sa wukhowanje snjeseženych łódźnikow běše žo pschi wyskotich žolmach rjekowźu prózowała musiwo wukhowacź. Tuto pak žo sapowě, łódź wopuschczéc.

Rubježny nadpad na pokładnjoweho pošelnika w Hildesheimje.

Schtwórtk dopołdnja žo pyched wiłowańju z drjewom firmy Kleukera a Siemerza rubježny nadpad na dweju pokładnjowych pošolnikow Kommerzlkeje a privatneje banki skużi. Módry auto, kotrež měješe pjeca znamjo IV - 16665, sajedże do pošolnikow, kotrajž na koleju jědźeschtaj, tak so padnyschtaj. S swoja na to wusłoczi muž, dyri z wulkej heju na pošolnika a wutorhny jemu 10 000 hrivnow žlěbornych pjenjes. Hišcže wjetscha summa pjenjes w bankowkach, kotraž žo w aktowzy khowasche, mózesche žo rubježnikej sažo wutorhnycź. Rubježnik skoczi sažo do žwojeho auta, w kotrymž bě hischcže druhi muž a wobaj jědźeschtaj na stronu do kischedmešta Simmelstür. Pěschzy a teź policzija jeju pschecžehowachu a huješčicho do wosa tšelachu. Jedyn z policajskich sastojnikow jědźeschе za wojom hacź do Heversuma, potom žo jemu z wocžow zhubi. Starschi z pošelnikow, Arnoscht Hoppa, bě žebi z dyrjejujom mały sličhajt, so dyrbjeschе žo do khorownje dowjesecź. Młódschi, wucžownik, bo jenoź lohzy sani a mózeschе žo hižom pschesłuschowacź.

Njedźelsku pjeczeń dorno — zbožak w Pantinje.

Rěsnik mischtr Henry w Patinje, w malym měsłaczku w Seine-departementu, je najsterje wožebity lubuschi zbožo. Tutón muž je w jenicžkej rjadowni statneje loterije 3 rasy sa žobu wuzbrał. W prěnim cžehnjenju doby 10 000 frankow, w druhim tu žennu summu. We wobmaj pschipadnuzaj bęsche jenoź wo wožmjenku hrał. Jeho njewozakowany wuipech pohnu jeho, so wschо na jenu khartu stań, a tuji žebi sčeczi ras połojeczku. Sašo ruczahny žo žamžna tłžba a tón ras bě w žwojim kocžinu žwožom z rasom poł milijona frankow dobył. Schto nět z tymi pjenjesami sapocžeł, wo tym žebi rěsnik mischtr Henry wulke hłowuzłamanje njeczinjeschе. Kelko pschecžow a žadanjow dyrbjeschе žo a mózeschе žo nětko słónczinje dopjelnicź! Tola teź nicžo, jenjo dyrbjachu žo na nekajke waschnje na tutym zbožu wobdźeliez, tak bě to dobroczinny rěsnikt mischtr wobsamknył. Srěcža žo je žwojej **żonu** a wosjewi hižo pschichodny dźeń w měschczańskej nowinje, so wóże žebi kóždy Pantinski wobydleŕ w jeho **klamach** po darmotnu njedźelsku pjeczeń dóńcź. Sobota so bliżesche. Hižo w 3 hodźinach rano hromadźachu žo prěni sajimcy pyched klamami wulkomyślnehо rěsnika. A hdyž zwuzachu, so njeschebladna mnohosć ludźi pyched rěsnikowu w Rue St. Denis. Nawał bě tak mózny, so dyrbjeschе kajsiski hejtman woženie wotschlahowanja pschewjesć. Tola rosdźělenje darmotnych njedźelskich pjeczenjow pschezwjesče žo hładzy a w dospołnym měrje. Hołposh w Pantinje czakachu ješcže pliwe, dóniž jena po druhej na zhub njepschińdże. Potom stupichu do klamow, hdyž wuschi podjerzany je žwojeju žonu a žwojimi pomoznikami w dźinu tyżaznych pjeczenjow rosmażeschе a wudźeleschе. S žakonowoczu hóżda žwój pakcźik pschija, podjakowa žo prezwje wutrobnje a z radostnym wobliczom z klamow wustupi. Wobydlerjam w Pantinje drje běsche to dopjelnjenje rjaneje bajki w Schlaraffeje.

Sadobywanje z wudawkami.

Pola Newporkskeho markera běchu žo w nozy sadobywali. Nichtó njebě wo tym nicžo pytnył. Hakle na druhi dźeń rano wobradu namakachu. Wschě kchinje běchu nakomane, papjery pschehrabane, tola po dokkadnym zwěsczenju žo wukopa, so jenoź pišanska maschina pobrachowasche. Wobkradnjenym žebi wołożejo žduchym. Nětchto dinjesche na to dosta telefonnowu sličzbowańku. Wěsche na 1000 dollarow. „To je tola zyle wusamknjene“, sawoła markerowy mišter Brown, „ja wjazy hacź 100 dollarowych tež tutón mjenaz njejžym na žadyn pad pschetelefonował. Sawoła brunowy dom zentralu telefoniskeho hamta, wobcźejowasche žo a jodasche, so by žo należnoscź pschepruhowała. Hižo na druhi dźeń dosta mr. Brown wusamknjenje. Sličzbowanje bě nic pjenjezk prawe. W jenej je sajschkych nuzow je žo z jeho běrowa niz jenoź do Europy, ale do wschich buchowych městow žwěta dokho telefonowało. Wšo běsche tuta nowa dothich telefoniskich rosrěczowanjowo do zyleho žwěta z tamnej nozu sadobywanja do jeho běrowa. Mr. Brownej žona tajsche. Skromni sadobywarjo běchu žo na jeho Sličzbowanje w jeho běrowje „natelefonowali“. Najskerje běchu z spodźitwni wobdhodnizy, kotříž žwojich zamžnych wobsedlnych městnoscžow njemějo, žebi w nozy zuju městnosć za žwoje sameŕy wupytachu.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měschczanske dźiwadło.

Wczera njedźelu popołdnju knjeješche w naschim měschczanskim dźiwadle julk a wjeselc. Sa dźěcži knjeschе ja bajka „Emuzity krawcžik“ w 3 wobrasach wot Roberta Bürknera. Schtó njeby tutu bajku znał. A schtóž ju wjesnajesche, tym ju knjes Lahoda wurjadnje derje stajni pyched kóždym jednanjom vroskłoži a k tomu saspěwa jej wjchěmi dźěcźimi zhromadnje znate ludowe spěwy. Kak tu wczeji błyskłotachu z radoscźu, kak to hubicźka sobu pšapotaschе, hdyž hnědźesche. A hakle ta hra na jewischczu — kak krawcžik te žydom muchow plaznje, kak kanjeń do powětra cžišnje, kiž wjazy z powětra žo njerwróci, kak ta mjeń rosčłoči, so woda z njeho kapa, kak hobram ko mjenje na nóh a brjnch mjeta hacź žo swadźa a žo njemóżni šbija, kak byka a dźiwje žwinjo poradnje, kak rak krałesiwa a krałowu dźowku dostanje — to bě za kóżdeho pschemożnje kražnje. Haj za tym schibkalstwom kak to krawcžik wschо dokonja pschihódź, k tomu žłuzachu z dorasnjenja a wutrobite waschnje Arthur Giese jako dostojny krał, Ada Waretz jako luba prinzeika, Tilly Breidenbach jako cžeka, Hans Ludwig Volk jako strachecžiwy pryn, Heinz Smithgnuth jako wulkotny pilny krawcžik, Franziška Schmuth-Bräm jako burowka, a Hans Verder a Wolf Marthi jako hobraj. Krajnje bě wschо inżenérowat k. inventant Kaempff a bajkotne jewischczejowe wobrazy pobrał Walter Ulbrich.

Schtóž je radosej dźěczi wczera wobładał, tón wjesel kóždemu doporučnje wopyt tuteje bajki, starschim a dźěcom.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Die Gemeinde Kleinförsthen hat die Einziehung des Verbindungsweges zwischen km 43,885 der Reichsstraße Dresden-Görlitz und km 0,3 der Landstraße I. Ordnung Bautzen-Kamenz für den öffentlichen Verkehr beantragt.

Einwendungen gegen die beantragte Wegeeinziehung sind binnen 3 Wochen bei mir anzubringen.

Bautzen, am 19. Oktober 1935.

Der Amtshauptmann.

Snamki z wobrazom kralowny Astrid.
Blezikka pósta wuda z 30. oktobrom tutu snamku z wobrazom kralowny Astrid, kotraž je na tak tragiske wobnje žiwjenje sdułała. Dźeł pjenjes tuteje snamki ma do fonda pschečziwo žuchoczinje dacź. (Weltbild, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencafske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 247 — Budyšin — Wutoru 22. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Nowe italske nadběhi so započinaju

S tutym tydźenjom je so tsećzi wójnsti tydźeń we Abeźynskej sapoćał. W prěnim tydźenju so w południowej Abeźynskej žylnisko wojowasche. Druhi wójnsti tydźeń pak bjes wjetšich wojowanjow wosta. Powěsće, kiž jara porědko z wójnskeje krajiny pschikhadźeja, dadźe sbudźuja, so w tsećzim tydźenju k nowym wjetšim wojowanjam dóńdźe.

Wjednistwo italskeho wójska je na południowej froncje wot Akuma hač k Edaga Hamuźej z krótkeho ranja Adigrata nowy nadběh pschihotowało. Italčanam w tutym wotrěźu abeźynskaj wójskowaj wjednikaj wjesćhaj Kassa a Seyoum je swójim wójskom napschećzo stejitaj. Hač k njepschećzelej wschak maju Italčenjo hischće něhdźe 30 kilometrow pucza. Italske nowiny wozkazuja, so pola Debry a Genneta, mjes Makallu a Aduwu k blišćemu wulkemu wojowanju dóńdźe.

Najćežo budźe tu sa lěwe kschidło italskeho wójska na południowej froncje. Tuto kschidło general Santini nawjednje, kiž ma swój hłowny kwartěr w Adigratu. Jeho wojaŋ maju wot Adigrata do Makallskeje provinzy powtupować. Hačrunjež je pucź jenož něhdźe 100 kilometrow dołhi, směja pak italšzn wojaŋy wulke kranje wobćežnosće pschewinyć. Italšzy pioněrojo su hižo pod schkitom mjeńšich wotdźělenjow żelesniźy a dróhi twarili, so by so postupowanje italskeho wójska wolóžiło. Italske wójskowe wjednistwo chce po dadźu wójsko wjetšeho kalibra a wjećha Seyouma kóžde žame sa so švicź a sadźerować, so bychtsej so wójsaŋ tuteju abeźynskeju wójskoweju wjednikow sjednoćiłej.

Italšzy lětarjo su na Tembianskej runinje žylne wobwjerdźenja wuhladźili, kiž su Seyoumowi wojazu natwarili. Italšzy lětarjo, kotsiž spytachu hač k Tanaskemu jězerej w dołhowjeckornej Abeźynskej lećeć, z poknoźkom bjerna mjes Kambildźu a Meginu žylnische shromadźenja abeźynskich wojakow wobkedźbowachu. Tuzi dyrbja po dadźu italske prawe schkidło wohrožować.

Jendźelske nowiny wčera pišachu, **so su so na abeźynskej południowej froncje žylne wojowanja wotměle.** Abeźynjenjo su pjeza cźežko schkodowali. Něhdźe 150 kilometrow z krótkeho wjecora Ualuala su italšzy lětarjo na abeźynske wójsko bomby mjetali. Nadběhej italskich domorodnych wojakow so Abeźynjenjo sapadke pschećziwjachu, so k cźežkemu blišćemu wojowanju dóńdźe.

Kaž jendźelske nowiny zhonja, so z Addisa Abeby powě, so su tam njedźelu tyhaźy dźiwich wojerjow pschischli. Psched hłownym městom woni žiwotich wjednikow nocźichu wjazu pohłuchacź a hrozachu, so so na Addis Abebu wala a wschitkich běłych tłukonja. Běłe wobydlerstwo so z wulkej hrozu wobja. Kčžor pak hnydom pschikas wuda, so so kóždy satrěli, kiž zebi z tamnych dźiwich hórich splahow šwěri, do Addisa Abeby pschińcź. Kčžorska garda móješche jenož z wulkej prózu jich nawalej do hłowneho města sadźerwacź.

Italčenjo njedźiwajcy dešća postupuja

Němšzi rospravjeć w Asmarje powě, so Italčenjo w Somalilěsi njedźiwajcy deschcźowu postupuja. Italčenjo wobsadźichu rěku Schebeli, hdźež běchu Abeźynjenjo žylnje wobwjerdźene stejišćicźa natwarili. Italčenjo pschi nadběhu wjele lětadłow wuźichu. Pschi wobsadźenju stejišćicźow pschi rěcy je Italčanam wjele abeźynskich składźišćicźow do rukow padło. Woni dobuchu jenu khorhoj, dwě kanonje a maschinsku tłukbu a wobsadźichu wjeź Schelawie. Italčenjo tuto wobsadźenje jako najwažnišzi postup po wobsadźenju Gerlogubija wosnamjenjeja.

General de Bono knježeństwo we wobsadźenym kraju přewza!

Wyschšzi roskazowaŕ nad italskim wójskom general de Bono je we wobsadźenym kraju wojowanje roskšzeŕił, so je wón w kralowym mjenje knježeństwo kraja pschewsał. Wobydleŕstwo w provinzomaj Tigre a Agame steji pjeza pod italskim schkitom. Wlodykojo a duchowni, kotsiž so za 10 dnjow wyschnosćam njestaja, bjo jako njepschećzelejo wobhladuja. Wjacha schkoda, kotrnž su italšzy wojazy nacźinili, so wobhladeŕstwu wuruna.

Hač do njedźele pschipołdnja ma w provinzy Tigre 100 koptiskich zyrkwjow wojowicź, so so italskemu knježeństwu podcźińnu. Wschźenje so nowi abeźynšzy nišzich wjednizy italskim wyschnosćam stajeja. Mjes nimi je so tež nišzi wjednik Haile Marjam Italčanam podcźińnył, kotrehož nan w krajinje z połodnja Aduwy knježi a kiž shromadnje z wjerchom Seyoumom wojnje.

Jednanja k wujasnjenju położenja

Jendźelšzi pósłaŋ w Romje, sir Eric Drummond, je so pondźelu znowa z italskim statnym sekretarom Suvichom rozrěcźował. W Romje so wojerja, so so tu njejedna wo porjadnych jednanjach po wěstym planje. Sz rozrěcźowanjemi ma so jenicźay położenje wujasnicź. Wschitke durje steja pjeza wotewrjene. Pschi rozrěcźowanjach so nimo rospominanja położenja w Sźrjedźozemskim morju wšo powschitkowne politiske położenje dokładnje pruhuje. **S jednanjemi pak so hischcźe njejdu wěste wunoschki nadźeje.**

Wobhonjeni Italčenjo wožebje na to pokazuja, so so hischcźe njeje rozsudźiło, kelko wójnskich łódźow Jendźelska je Sźrjedźozemskeho morja wróćo wošmje a w kaikim wobsahu Italska liczbu swójich wojakow w Libyskej pomjeńschi. Dotal je so pjeza jenoź sašadnje wo taikich napšawach rěcźało. Napschećzo wschelakim wunoschowanjam, so je francowski pósłaŋ w Romje, Chambrun, jedna mjes italskim a jendźelskim knježeństwom smołwnił, so wosjewja, so pschi normalnych diplomatiskich poćźahach mjes woběmaj krajomaj žane tajke pośrědkowanje z tsećzeje strony njeje trěbne.

Namjety k skóńcenju wójny

W Londonje je so pondźelu offizielnje wobkruźiło, so su so na posłypt namjety k skóńcenju wójny w Abeźynskej mjes Romom a Parisom podawale. W Londonje so tež swušnawaju, so je wěrno, so je Mussolini w tischtwórczej jednjistim rozrěcźowanju z jendźelskim pósłaŋom w Romje saždženy pjatk lohko na možnosć skóńcenja wójny połaka.

Sdobom pak w Londonje hamtšzy wosjewjeja, so su tute posłyptne namjety k měrej hischcźe khětro sažne a maju so jako wobhonjenja wobhladowacź, kiž na nich njewjasaju. Wěsće hischcźe khwila sandźe, prjedy hač budźe so móz khutnje wo nich jednacź, dokelž so na nětcźišzej swadźe tři strony wobdźeleja, mjenujcy Italska, Abeźynska a Swjatš ludow, a kóžda strona ma so skopšicź.

Italske wudawki za rańšu Afriku

Po nowischej rospravje italskeho finanzneho ministerstwa měsesche italska statna pokładnja na tónzu septembra 950 milijonow lirow běžnych žrědkow. Wudawki w septembru běchu wo 131 milijonow lirow wjetsche, hač běsche so prjedy wobliczilo. Wudawki prěnjeho schtwórcźeła liczeńskeho léta 1935/36 rosliczenje wo 424 milijonow lirow pschekročichu. Jako wurjadne wudawki sa wupravu do rańšeje Afriki je so w měsazu septembru 633 milijonow lirow, w julisu, auguscze a septembru hromadze 1345 milijonow lirow wojsewiło.

Hindenburgska młodźinowna w Hannovru so poswjeciła

Sandźena njedźela běsche wažny dźeń sa Hitlerku młodźinu. Na tutym dniu so Pawoła z Hindenburgska młodźinownja w Hannovru poswjeći a so mnoho druhich młodźinownjow w Němskej zwonka wuzwiwanju pschepoda. W Hannovru běsche so wulka zyła Hitlerskeje młodźiny zhromadźiła, so by zyła je zwěčkom tutoho važneho podawka. Njedźiwajcy wětrojteho wjedra młodźina kruce zwonka muza stajeja.

Němski wjednik młodźiny Baldur se Schirach zwonka rěcź pod zlowom semrěkeho generalneho połneho marschałka z Hindenburga stajeja, kiž je prajił, so maju młodźinownje być pěstowarnje wěrneje ludoweje zhromadnosće a zwěrneje ludowsće k domizije a wótcźinje. Potom wón wo hospodarskim wusnamje młodźinskich twarjenjow rěcźeše. Mjenjki swjatk sa młodźinownje, tak wón praji, je lětša važnje pomhał dźěło wobstaracź a němske hospodarstwo twaricź. 27 młodźinownjow je so w tutym lěcźe natwariło, sa sti je so sakładny kamjeń połožił a tři su so sešbhale. Pschi tym su tyhaźy ludźi dźěło a khlěb namakale.

Němski wjednik młodźiny w druhim dźělu swojeje powjeźeństeje rěcźe na kameradstwo młodźiny spominasche Hólzy a holzy we wschěch cźasach po němskich krajinach pucźuja a so z němskim ludom sjednawaja. Wón pschispomni, so je krajinskim wjednikam porucził, so bychu w pschichodnych měsazach we wulkim wobsahu kubłańske kursy sa pucźowańskich wjednikow wotmělí. Tak budźa młodźinownje pschichodnje dźěl němskeho natwarjazeho dźěła. Wjednik němskeje młodźiny rosłoži, so je niz jenoź Hitlerska młodźina ale wsche němske młodźina winowata, wótznemu krajej wot najmłódšich lět sem złužiéj. Wsche młodźina dyrbi so wocźahnyć w myśli winowatosće, kotraž je so w generalnym połnym marschallu Hindenburgu pokazowała.

Měrny chór z młodych schijow „Wěcźna Němska“ zwonkownosć skónči.

Gdańska krajna policija so rozpušći

Nowinarska zwonka Gdańskeho senata wosjewja, so je so senat pschi zwonkownym lutowanju a sjednorjenju sarjadnistwa rozsudźił, Gdańsku krajnu policiju 30. novembra t. l. rozpuschcźeć. Dźěl policajskich mozow bo do schkitacźeje policije pschistajał. Druhemu dźělej so pa postajenjach zwonkownosće pschistaji

We wójsku so reorganisazije pśewjedu, wobźěrje wutworja so nowe nacistiske wojowarske swiatki a postaja so nowe wyšoke roskazowarstwo. Swuczowanišćo, baraki a kašarny dyrbja so powjetšiś.

Porazka za juhosłowjanske knježeństwo

Juhosłowjanske knježeństwo pod ministerskim pśedsedu Stojadinowiczom je njedźelu w skupśtinje porazku pórzeźpiło. Pśiśi wólbach pśedsedu skupśtiny knježeństwo w mjeńšinje wósta. Za knježeństwo so 136 głosow wóteda, pśeśiwo knježeństwu pak 171 sapósłanzow głosowasche. Opozicija, kótraž běśe so wokoło pśedsedowanišćeho ministerskeho pśedsedu Jewticza shromadźiła, jako swojeho kandidata za wólby dotalnego pśedsedu skupśtiny Cźiricza postaji, pśeśiwo kótremuž běśe knježeństwowa strona w póśledniem cźasu wótrje wojowała. Kandidat knježeństwoweje strony běśe minister Komennowicź. Jako starośćiski pśedsedu wólbny wunošk wosjewi, wjetšina sapósłanzow mózaše wokasne a kleśkasne. Wiele sapósłanzow z pśichiwolanjom žadasche, so by knježeństwo wrócjo stupiło.

Dźiwajo na to, so je ministerski pśedsedu pśed někotrymi dnjemi wosjewił, so knježeństwo wólbu skupśtino-

Ministerski pśesident Göring wošwjeczi nowy koog.

Herman Göring pśichi swojej pošwjeczažej rěcźi nowoho kooga w Eiderstedtskim wotkrješu, kótryž ma jeho mjeno dostaś. Po Adolfa Hitlerowym koogu je to dalšeho nowina, kótraž je za morju wotbobyła. Je 550 hektarow wulka. Budźe wjele buram a rjemjeślnikam z nowej domisnu. (Weltbild, M.)

weho pśedsedu jako znutśkownu naležnosć skupśtiny wobkładuje a njeje nochce žane knježeństwowe prašenje sćinicź, dokulaž w Beogradźe w tu chwilu njeje, so by wobkłosowanje hišće na knježeństwo wukutkowało.

Nowowólby do francowskeho senata

Njedźelu je so w Francowskej do senata wolilo. Znutśkowne ministerstwo je wo wólbnym wunoschu sćežowazy zapśeg wosjewiło: Swonkowna prawiza 1 (dotal 3) žydow, republikansko-demokratiske zjednoczenstwo 16 (dotal 20) žydow, katolizy demokratojo 5 (dotal 2) žydow, lěwicźni republikanojo 18 (dotal 16) žydow, njewotwisni radikalni 7 (dotal 7) žydow, radikalni sozialistojo 39 (dotal 43) žydow, sozialistiszy republikanojo 1 (dotal 3) žydo, njewotwisni lěwizy 4 (dotal 3) žydo, nowosozialistojo 4 (dotal 5) žydo, starosozialistojo 10 (dotal 6) žydow, njewotwisni kommunistojo 1 (dotal 1) žydo, kommunistojo 1 (dotal zane) žydo.

Parizśke rańske nowiny pódjelu wunoschł wólbow wschelako pobudźowarju. Někotre widźa wuspech prawizy, druhe pak k lěpšemu lewizy žudźa. W tym pak žu wschitke nowiny jeneje mysle, **so je Lavalowe hlabke wuswolenje we wokrjeśomaj, hdyž běśe ministerski pśedsedu z kandidatom, jeho politiske stejiśćizo stuśiło.** „Petit Journal" pišče wo Lavalowym politikim dokuczu. „Matin" Lavalowy dwójny wuspech jako prawe mytowanje jeho dźěła pozudźuje, kiž je k wobnowjenju porjadnych finiranjow a sakhowanju měra dokonjał.

Strajk hórnikow w Jendźelskej so skóńcźił

Pola Newporta we Walekiej žu hórnicy wuhlowych podkopkow někotre dny pod senju strajkowali. Sobotu su pśestałi strajkowaś a žu popołdnju z jamy wušli. Pśichitkuju tomu, so jich swjatk z jamowymi wobsedźerjemi jedna. Pśiśi wušędźe hórnikow, kiž nimale wjeźeń dołho běźeli dnja njeběchu wohladali, kaž jimaze podawki stachu. Wjele dźěłaćerjow złóžnešne śwětło tak błejpjeśe, so mózachu hakle za chwilu wóczi wocźinicź.

Ludźo, kótriž worka pśiśi jamach cźakachu, so wschitkich demonstracijow wostajichu. Wschitcy strajkowazy běchu po 177podźimskim pśeźelowanju pod senju w mjeswoczu zarośćeni a měźachu sdźerjeny a khory napohlad. Někotri mózachu ledma běźeś z dachu so w khorobnym woju domoj dowjeźeś. Podawki pśiśi jich nawrośe z kwasbam běchu wutrobu lamaze. Žony padźechu swojim mužam płaco wokoło sdźije a dźěći wobstupichu nanow swjetscha z wjeselym wokanjom.

Krótke politiske powěśće

Tśeśi němski burski sjeźd.

Němski ześiwjeśiski stawmješe wot 10. hač do 17. nowembra 1935 swój tśeśi němski burski sjeźd w Goslaru. W dnjach wot 10. hač do 13. nowembra směša so njeswowne, sawrjene dźěłowe poźedźenja. Tamne dny sarjaduja so kwalowne skhadźowanja z pśehonoschkami.

Němski sportski wjednik w Grichiśeji.

Němski sportski wjednik z Tschammer a Osten je do Piräusa pśišeł. Jeho witachu němski wuspótnarjo, Athenski wuschchi mešćanoscha Kotzias, pśedsedu olympiskeho wubjerka a sportiskich wuschnoscow kaž teź krajny nawjedowaś nazionalsozilitiskeje strony.

Ze Serbow

W Budyšcinje, 22. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wupoži so skerje, hač zas' domoj bjerje.

Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer pluss 2, najwyšischa dnjowa temperatura 8 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer minus 2, najniższa temperatura w nocy 5 stop. cźopłoty. — W narěchich stronach so wječera cźopły powětr pokodnischeje wyšiny z symniscim powětrom sellawasche, kiž běśe so ze niżinu, kotraž je so k dobremu ranju sćahnyła, z Ladoweho morja k nam bobył. Symny wětr je nam powětr cźeplišeje wusrudźił, so je we wschelkich, bóle górskich stronach powjersko. Symny powětr so nad Europu z cźopłišim powětrom mésća, so so troche shrěje a wjesćeje schodu na naswónkich płodach njenaježi. Pola Islandskeje niżina k ranju cźehnje a pśichilnje semneho wětra sastaji. Sdobom so z Atlantiskeho morja wobšćerna wyšina z mokrym powětrom bliži, so žu wuhladu, so budźe wjedro bórzy zaso miliše. — Jutrje so dnjowa temperatura wjele njezmjenja. Dokulaž so wětr wobrośe, so dyrbi wjedro bórzy zaso wuhladowaś. Wječer so wjeczor wot 6 hodź. do 7 hodź. wuhladowaśe

— **Južipe ma jeho swój pěšći połk.** Druhi batallion pěšcheho połka čo. 52 so wčera dopołdnja k jednorej wojeršej zwjatočnosći w pěšchownišej swjedźenje zhromadźi. We wotewrjenym schitrowózku běše so jestupak. S wojeršej dyrbjachu wokrjesny połkowy kommandant, wyšši Fokttmann, pěchtjedže. Kommandant 2. batallionа, wyšchowy leutnant Altrot, poda rosprawu a žada sawołajo jeho na to wójsko postrowi. Fronty wotkročeliwschi mějesche nowy połkowy kommandant narěcz, w kotrejž na to pokasa, so je tuta zwjatočnosć z narodnym dnjom tuteho noweho kuzlišeho połka. Wupraji pěchcje, so by tutón połk kaž jeho zławni pschedchadnizy zwěru swoje winowatosće k wótczinje dopjelnił.

— **Autowa wobruč so zhubi.** 8. oktobra wječor je so z Opelskeho wosa, kiž je na parkowanišcu pschi Kamjentnej haśy stejał, nowa cžorna reserwna wobruč znamki „Conti", 450½17 wulka, kradnyła. Njeje pak tež njemóžne, so je so reserwna wobruč po puću do Kamjenza zhubiła. Ludźo, kotriž móža k tomu něschto wězowneho wotpowědowaś, so prošcha, so bychu to w kriminalnym wotdźelenju w Budyšchinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, abo pola blišcheho zandarmstwa cźinili.

— **Wězy z wulkadneho kaschćika so kradu.** W nozy k 21. oktobrej je něchtó schkleńcu wulkadneho kaschćika tkamow mužaseje potrejhy na Lawšich hrjebjach rozbił. Mischelake schtrykowane wězy su so kradle. Najsterje je so sćinjeł se schkleńcowymi tschěrkami na ruzy sranik. — Wo wězowne spóźlenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšchinje na Ortenburgskim hrodźe.

— **Pabucha motorskich a jězdnych kołow sajeli.** Kriminalna policija a zandarmstwo hižo běše 25štnjeho k. m. Mischinja pytałschtej. Wón je so 18. oktobra sam w tudomnej policajskej straži stajił. Na to kriminalna policija jeho saja a statnemu wćežnistwu pschepoda. K. běsche so hakle 14. novembra 1934 po wotpokuženju 2 lět a 6 mězasow khłostarnje z Waldheimskeho jastwa puschćił. W poslednim czasu běsche znowa sapocął kradnyć a je w Mischinju, Halli, Marienfeldze, Barlinje, Budestezach a Budyšchinje 6 motorskich a 5 jězdnych kołow kradnył. Nimo tuteho běsche wón hischcze we Wbohorje pola Budestez a we Wjelkowje składnotne wadnuschinow a w Bobolzach worzechnow zelenjawo kupił. S jeho sajećom so tutemu schkodnikej łada na Wjelkej czaš jeho poczinanje znjemóžni.

— **Ssebi žiwjenje wsała.** Tudomna 32letna žłužobna je žebi wczera wječor z pkunowym sajedowjerjenjom dobrowólnje žiwjenje wsała. Njebožowna lubosć je **była** pjerzi z pschičinu, so je ruku na so złožiła.

— **Do thowarišeje jatby so wsał.** 49letneho wandrowarskeho, kiž běsche do Budyšchina pschischoł a wječera wječor ½8 hodź. na khodniku Snutskowneje Lawskeje haży pjany leżeshe, dyrbjesche so do thowarišeje jatby wjacź.

S **Bórka.** (Měšchczanski dawk.) Pschi pozedźenju gmejnskich radnych dopomni stronjan Winkler nowych gmejnskich radnych na jich winowatosće. Jako jenicžki dypk gmejnskeho porjada bu dale postajł, so ma so měschczanski dawk w žamžnej wyšokosći kaž loni sbrać (400 proz.)

S **Błohaschez.** Kaž w druhich wšach, je też w naschej wšy wošebita kommisija nasymu lěta 1934 snowa leżownosće wumerika. W běhu tutych rosmjerjenskich dźełow so też měsniki pschesadźichu. Tudyšchi wobydlerjo M. najsterje z tym njebudu zyle spokojom a wjacy kročej měsniki pschesadźi. Sandźeny tydźeń je M. jako nekotre sahadźene měsniki swutorhak. To drje smeje sa njeho hischcze njelube scźehwki.

S **Hodźija.** Njedźelu wokoło 7 hodź. wječor so na Drježdźansko-Budyšchinskej statnej dróży w naschej wšy wobthadne njeshoje sta, kotrejž so na dobre shoje hischcze pomérnje shožownje stónczi. Wjednik makeho wozowoboweho auta z Khocźebusa, jědjesche z Budyšchina pschihadźejo, w měrnym tempu psches naschu wješ. Motorski koleśaŕ, kotryž na žamžnu stronu pscheđ nim jědjesche, chcyshce so na lěwu stronu do pobocžneje haży sawinyć. Wjednik auta hnydom salpina, sajeđeje pak pschi tym do nadróżneho schłoma a na to też hischcze do motorskeho koleśarja. Tutón padny a wjerchny so do pschěrowa. Jeho koleso so khětro wobschkodźi. Na dobre shoje žebi jenoź koju wobodrź. Teź autowy wjednik so lohko na ruzy srani. Jeho wós pak so khětro wobschkodźi a dyrbjesche so we wšy porjedźicź. Schtó je na njeshožu wina, so hischcze pschepytuje.

S **Rachlowa.** Djenża wutoru wošwjeczi rentnar August Raußendorf cźilnje a buchownje strowy swoje 84tne narodniny. Pschichodny powschitkownje jara woblubjenemu jubilarej hischcze prawje dołhi a strowy a wjeselny žiwjenjski wječor. — Na sriedu wječor postajena biblijska hodźina dyrbi so thorosche dla wotstorczeć. — Make njeshoje sta so wčera pola Wagnerez kubła. Brěchowski wobydlerjo cźinjesche pschi sawinjenju se swojim motorskim kołom pschewulki wobkuk, tak so dyrbjesche jemu napischeczo pschitkhadźaty bur z wozkom, na kotrymž mějesche pluh sežo, do hrjebje zajeć. Schkoda njeje pschi tym nastała.

Se **Bornowk** pola Bukez. (Skoty kwaž. Po kwasu jubilar wumrěł.) Pjatk swjeczeschtaj na wumjesku pschebywazej Kalicheju mandželskaj w Zornowkach Koty kwaž. W pschitomnosći dźesći a dźesćidźesći wotmě wječor wošadny farar Mjerwa z Bukez swjatoczne požohnowanje w jeju domje. Wosawnowny chór hraješe na spoczatku a na kónzu swjatočnosće někotre kerlusche a też druhe hudźbne kruchi. Něschto wschak tu swjatočnosći mylesche, a to, so bě jubilar cźesto khorn. Tola nichtó niewoczakowaše, so je jeho thorosć tajka, so hižo krótko po požohnowanju wumrěje. Ssobotu rano w 4 hodźin je hižo cźicho wudychał. Djenża wutoru jeho na wosadne pohrjebnischcźo do Bukez dowjezu. Jemu njech je rodna semja lohka. Jeho mandželskej pak pschejemy, so by so po tutym domawptaniu do Božeje wole pedawał, hischcze pramje dołho cźila a strowa mohła tu na semi pschebywać. Arnoscht August Kalich narodźi so 30. augusta 1859 we Luchowje pola Lubija a jeho mandželska Hana Khrystła rodź. Kalichez 21. septembra 1863. Swěrowanaj buschtaj w Bukezjanskej zyrkwi.

S **Dubrawki.** Wčera wošwjeczi w buchownej a cźelnej cżerstwosći knjeni Marja Jurkowa rodź. Hockerez swoje 83. narodniny. Knjeni Marja Jurkowa, jena z najstarschich wobosow w zyłej wotkolinje, je we swojim žiwjenju wjeđele a trudne hodźinki nawdźała. Muž wumrě jej hižo w lěcze 1907, wot teho czasa je je swojimi lubymi na žiwnosći sama hodźinki nawdźała. Jena dźowka ji w najrjeńschich lětach wumrě. Synojo běchu we wójnje w polu, tola wschitcy so strowi domoj wróćichu. Rětko pschebywa jubilarka pola swojeje dźowki we Mukrancźizach. Pschejemy jubilerzy, kotraž je se žwěrnej cźitarku naschich Sserbskich Nowin, hischcze prawy a rjany a wjeselu žiwjenski wječor.

Cźłowjek bjes nowiny w swojim domje je so wusamknył žiwjenju, kiž jeho wobdawa.

S **Wósporka.** Tudomnym a swórkownym mišijonskim pschećelam je pjatk wječor w naschej wošadnej sali knjes mišijonar Heller (Lipsczanskeho evangelisto-lutherskeho mišijonstwa) na saćmawe waschnje wo nětcźischim położenju a waschnisach běła němskeho lutherskeho mišijonstwa na rauschowdiskim starodostojnym mišijonskim polu pschednoschowak. W jasnych myslach swojeho pschednoschka wón pokasowaše, kak pschi wschém nuznym pschemjenjenju a pschewrótcze we waschnjach dźěła je stónczne tola jeuiczny zwjaty evangelijon wo Khrystusu Jesušu, kiž noweho cźłowjeka, Khrystusowego wucžownika, wusfukuje, schtož wón se dobrymi pschikładami najlepje wobkruczi. So je němscy mišijonarjo, kotříž je w zwětnowej wójnje wuhnachu, pschi zjawnym nawrócze pola domorodnych kschescźanow z wožebitej radosću witaju, zyłu pschipospodschkadnjach z wutrobnym dźakom napjelni a cźiche pschecże sa wošadnym mišijonskim zjednjenjom sbudźi, kiž měł so tu w lěcu 1936 wotměcź, na kotrymž by tu stónczinje sajo mišijonar Heller rěcźał, kotrehož wschitkich pschitomnych nutrne pschecża pschewodźeja.

S **Noweje Wěży pola Klukscha.** Kaž shonimy, wopuschcźi naš nasch dołholetny schulski wjednik knjes wucžeŕ Hirsch, dokelž je do Schérachowa pscheżadźeny. Knjes wucžeŕ Hirsch je žebi psches swoje mérne pschikadne waschnje dowéru dźěcźi a starschich we połnej mérje dobył a też hewak swoje mozy do złužby schule staji. Pschejemy jemu też na nowym mětnje sfutkowanja wjele złoża. Jako pomozna wucžeŕka sfutkuje tu něsto knj. Domaschkez z Radworja.

S **Lejna pola Khrósćiz.** (Wobthadne njeshoże) Pónđźelu rano wokoło 8 hodź. pschińdże tu pola Eichlerez kowańe z dwěmaj wojakomaj wobžadźeny auto na mokrej dróży do wjerhanja a sajeđe na lěwym bolu dróhi do hrjebje, hdyž bě nadróżny schtom sobu storhnył. Wós běsche po puću do Budyšchina, njemóžeshe pak we jěšoje pokračować, dokelž běsche so pređuja wóśka słamała a też karoserija bě so wošchkodźiła. Na dobre swoje wojaka njeběschtaj schkody počerpiłoj.

Z Wotrowa. Naš kowaŕ, kotrehož bě před něsto njedźelim, hdyž konja kowaše, kóń do žiwota kopnył, je so nětko zaso tak daloko zhrabał, zo budże swoje dźěło móc zaso wukonjeć.

S **Wojerez.** Sběrka z jědje jeneho hornja je w naschim měsće 936,82 hr. wunjeła.

S **Wojerez.** Na žwinjazych wikach běsche w zyłku 283 prošatow, sa kotrež so nětkhże 12—17 hr. sa schtuku płaczeshe. Khětro wiele njemóżeshe so wotbyć.

S **Bjerwałde.** (Ssamomordarstwo.) Sandźeny schtwórtk rosschéri so pola naš hrósbna powěsć, so je so žnjnowež kubi tudyšcheho ratarja Marka murjeŕ Heinrich K. z Jamneho wobwěsnył. K. běsche z Markom spschecźelenu. Pónđźelu wječor jeho pschipadnie trjechi a dźesche z nim do Kčzorez hosćenza w Bjerwałdże. Tu žedźeschtaj hacź do 9 hodź. wječor hromadźe a K. prošcheše Marka, hacź njeshmě pola njeho psches nóż wošacź. M. jemu to dowoli a K. lehny so na konapej. Na druhi dźeń rano rjekny K., so njeje so hischcze wulpał a dźesche, so by dale njemyleny spacź mohł, na Markez žnowu ljubju. Hdyž so Marko wječor z pola wrótći, K. wjazy njenamaka a měnio, so je hižo domoj wotjeł, so wo njeho wjazy njestaraśe. Hakle žrjedu rano, hdyž sažo na ljubju pschińdże, namaka tam K. wobwěsnjeneho. Polizija a lěkaŕ swjeczischtaj, so je smjerć hižo nětkotre hodźiny priedy nastupiła. K. je 45 lět starh a sawostaji mandželstu a 5 niesastaranych dźěcźi. Jeho cźełko dowjezechu do domińy.

S **Klětneho.** Tudomny wuczeŕ Stolp chže też we lětuschej symje dacź na wudobywanju dobreje kuczneje semje dźěłacź. Wón běsche hižo loni nusowym dźěłaczeŕam daŕ na městnje, hdyž běsche po lěs wuschcźaŕ. Kuli pschiprawicź. — Pola naš zu ljubjo běrny dobšeŕali. Lětša je wunoschć jara žnadny. S městnami zu jenoź pokoju teho schtoź loni nałběŕali. Nětcźischo dełesche zu hischcze sa nasymiku pizu jara dobre. Rožka, kotraž je zo do deschczoweho cźasa wušyła dobre. Rožka, kotraž je zo do deschczoweho cźasa wušyła, je z městnami jara žkałe seschkadźała. — W žušodnej Mósticzej Horje je zo stara sastawa sjednoczeneho Czorneho a Běkeho Schepza z nowej sastawu narunała. — Mandželstwo zu pschipowědźili: Ota Rodźa, dźěłaczeŕ w Klětnom a Marta Berta Günzlez, domjaza dźowka w Jamnom. — Wjedrich Kucźta, dźěłaczeŕ w Klětnom a Luisa Charlotta Klara Lehmannez, domjaza pschiwdźaenża w Klětnom.

S **Noweje Wěży** pola Mikowa. Mandželstwo zu pschipowědźili. Wilhelm Ota Herbert Weinert, schkleńzutoczeŕ w Mužakowje, a Marja Johanna Hánelez w Horje pola Mužakowa. — Maks Erich Erwin Nieka, waschinki samkaŕ w Sprotawje, a Marja Hilža Marja Hilža Margareta Schołcźig w Horje pola Schprotawy.

S **Mikowa.** W[illegible] burski wjednik wošewja, so wschitcy burja a ratarjo, kotriž lětša nasymu snajmjensha 10 žadowych schtomikow wožadźa, sa nakupjenje tutych pschipomoz we wyšokosći 25% dostanu. Schtóž chce pschipomoz měcź, dyrbi žadosć krajnemu burskemu wjednikej do Wróthfawja podacź a trěbne formularh wupjelnicź.

S **Khrjebje.** Sandźeny tydźeń je dźěłowa złužba, kotraž ma w Nowej Wěży pola Mikowa žiwoje lěhwo, sapocźała Hamorski hat w Khrjebi cźišcźicź. Najprzedy dźěłaju na hrjebi, po kotreješ cźerstwa woda k spinanju rybowych hatow běži.

*

S **Bilkopi.** Sa noweho prěnjeho farara w Bilkopizach je žo farar Hajnza wusmolił. Jeho sapokakanje ma žo reformaziski zwjedźeń stacź.

Cežke njezbože nadróżneje železnicy pola Neunkirchena

3 mortwi, 3 cźežkostanjeni a 6 lohkostanjenych.

W nozy k pónđźelu žo pola Spiežena w Posaarskej sćežkowkowpokne njeshoże nadróżneje železnizy sta, pschi kotrymž 3 wošoby žiwjenje pschińdźichu. Se Saarbrückena pschikhadźachu wóz dróhowneje železnizy pschińdże na spadowazej dróży mjes Elwerasbergom a Spieženom do žmykańa. Wjednik wosa je pschi tym dopołnje knjeżłowo nad wosom, w kotrymž 15 hacź 20 puczowaznych žedźeshe, shubił. S dobrjeŕ spěschnosću jědjesche wós nimo stónczineje stazije a strach z wulkej nozu do murje Lauerez hospodarstwa. Pschi mózanym traženju žypnychu so murja a hrjady twarjenja. Rjedni dźeł wosa, kotryž nětkhże ¾ metra do twarjenja sajeđe, so dopołnje snicźi. Wosowy wjednik Kischcześijan Kranz bě hnydom morwy. Nimo njeho bu hischcze dwě druhej wošoże morischtej a 3 cźežzy a 6 lohko so sranichu.

Nowarstwowski powěstnik.

Kukow. Serbski wotrjad swj. Jurja w Kukowje zeńdże so pónđźelu 28. oktobra, wječor ½8 hodź. pola Natušce. Hosćo su ljubje witani. Starši.

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšěcy wšelacy wopytarjo z'ěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźeno fotografije a kóždemu wudawki a porto za přeče'ne připósłanje zapłaći. Pósćelce je prošu tak ruče kaž móžno na „Domowinu", Bund der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

Henderjon wumrěł.

Snaty jendźelski politikaŕ Arthur Henderjen je w Londonje 72 lět starh wumrěł. Njehdy jedyn z nawjednych wožbowow w jendźelskej dźełaczeńskej stronje wusłuži so w lěcze 1932 sa presidentu Genfskeje wotbronjeńskeje konferenzy. (Graphische Werkstätten, M.)

Nowa durjowa plaketta sa november.
(Weltbild, M.)

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku fanilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleŕ a za nawěšteki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Přilopk

11 namórnikow so zatopili.

Pśichi wulkim wichoru pśichwali so njedźelu popołdnju pśichi wječornym brjohu Estonskeje šchwedšći 700 tunow wulki parnik „Stella". S 13 wobzobom licza-jeho muštwa poradźi so jenož dweju wukhowacej.

Poswjećenje zyrkwje w Hirschfelde.

Sobźotnu njedźelu wošwjeśi arzymješnik Kielmann nowu katolšku zyrkej, kotraž so Swj. Konradej poswjeći. Twarz zyrkwje, architekt Kucharz w Budyšchinje, pśichepoda klucze a zyrkwinšći rada Grohmann so wšěm dobrocerjam a wšěm, kiž běchu na twarje dźěłali, najwutrobniśchu podźakowa. Arzymješnik Kielmann mějeśe šwjedźeńske predowanje. Nacźišć twa-ra pokhadźa wot Budyšcheho architekta Kucharza. Twaršći mišchir Viehweg je twar ſ wjele dźěłacerjemi se Hirschfeldy a Seitendorfa wuwjedł.

Rozbuchnjenje w franjowskej walzowni.

Wdyž chodźachu w Aulnoye pola Lilla šchtyrjo dźěłacerjo walzownju w fabrizy porjedźeć, so njenadźijaŋ pśichi jich dźěłe rozbuchnjenje sta. Wokololeczaze żelezne šćeńki dweju dźěłacerjow tak cźežko sranichu, so, hdyž běchu jeju do khorownje dowjesli, bórzy wumrjeśchtaj. Też druhi sranjeni žu w žmjertnym strasche.

Wichory w Běłym morju. — 10 morwych.

Po powěśći ſ Archangelska w połnośnaj Ruskej je nad wječornym dźełom Běłeho morja wichor zychnował a je cźežke łódźne njeśboże šawinował. Wichor pśechěwnapi dwaj łódźamakaj, ſ kotrejuž jedyn wobšchodźenu parnu łódź cźehnješche. Pśichi wichoru pak žo parna łódź wobtorhny a łódźamak ſo pśichi tym tak cźežko wobšchodźi, so dyrbješche nawišowaty w Archangelskim pśichistanje wuceść pytaś. Druhi łódźamak hakle wjele pozdźišcho parnu łódź namaka. Běšche ſo mjes tym žrjedźa rozłamała. Pjeć muži ſ wobšadźi mójeśche hišcźe wukhowaś. Dźeśco běchu, dokeľ běchu wody hač do žołmach žmjerjeś namakali.

Srażenje dweju cźahow w Teschinje w połnośnym Cźechach.

W bliskosći cźěskosłowakskeje Teschinskeje hranicnjeje stazije sta ſo njedźelu dopołdnja cźežke żelezniśne njeśboże. Wuhibadła běchu ſo wopak stajiłe, tak so ſ Bielšzo pśichichabźaŋy wožobowy cźah do na dwórnišcźu stejaceho cźe-ridneho wosa sajedźe. Dwaj wosaj wožoboweho cźaha ſo ſ koliśow wubźěhnyšchtaj a ſo pśechewališchtaj. Po dotalnych powěśećach je ſo 16 wožobow cźežko sranito, kotrej dyrbjachu ſo do khorownje pśchenjeseć.

Krute šapšchimnjenje mětna sa wobkedźbowanje pśa-cźišnow w Kölnje.

Hakle njedawno bě ſo wobkedźeł plahowańje žwi-ni dla pśechetupjenja najwšchišchich płacźišnow pśichi pśchedawanju rěsnych žwini w Kölnje do jatby wjeł. Nětko stej ſo kaž knježeśtwowy president w Kölnje wa-sjewja, šaſo dwě rěsniśtwje šamkłej, dokeľ běšchtej je pśechepłacźenjom najwjetšich płacźišnow druhim rě-sniśtwam nakupjenje ſa dowolene najwjetše płacźišny šnjemóžnike a ſ tym k pśchedawanju wšche najwjetšich płacźišnow nawabjake. Wobkhod Bonnskeho rěsniśteho mišchtra ſo nałkwinje šamknu, dokeľ ſo pótom wrócźo dźerźak, hačkuŋjeź mějeśche dožahaje šćkody, wudawa-jo kupowazym, so pokcźa wjacy nima. Dale ſo wob-khod wulkowobkhodnika ſ jejemi tehodła šamknu, dokeľ wubrane jeja na šakowšchedawarjow ſa płacźišnu wote-dawašche, kotraž je jenož w małym wobkhodźe šako naj-wjetšcha płacźišna pśchipuščcźena.

Hrózbne šaplawjenje nad rěku Eidern.

Wjeź Tielen w strasche.

Sšyłny wětr, kotryž žo w nozy k njedźeli k wichorej roswi, pśchinjeśe ſ morja hórśte wody do rěki Eidern žobu. Wulka woda šćipi hišcźe wyšche hač pśchi nawału 31. auguśta 1923. Hačeńa žu žo na wšchelakich mětnach pśchełamałe a kraj šaplawiłe. Zbyły kraj runa žo wul-kemu jśerej. Sdźeła šćejśche šćót we wodźe, mójeśche pak žo hišcźe w prawym cźašu wukhowacź. Wjeź Tielen runa žo kupje, kotraž je jenož w połnozy hišcźe ſ krajom šwjazana. Wjele wobydlerjow dyrbješche bydleńja wo-puščcźiś, dokeľ běchu wody hač do jśtwow potnyłe. Wšchě domy žu žo pśchi wichoru khětro wobšchkodźiłe.

Hospodarski rozhlad

Wuteru, 22. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,215	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	56,89	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burša, 21. oktobra. Wažiwjenje, kotreż bě tónj sajźdźeneho tydźenja na buršy nastało, traješche na spočatku tuteho tydźenja dale. Nimo hižo huścźišcho najpomnjenych faktorow pśchinoschowašche temu wožebje mérne pokupźowanje ſwonkownopolitiskeho po-łoženja a skrucźenje na najwažnišchich šwětowych bur-šach. Też nětkotre štandartne papjery (J. G. Farben) k skrucźenju pśchinoschowachu. Na rentowych wikach běchu mało wobkhodźe.

Barlinske žitne wulkowiki. Też na spočatku no-weho tydźenja bě pśchiwóš žitow ſ katastrowa poměrnje šłabu, tola też napraschowanja njeběchu wulke. Pośkicźenja druheje ruki połnje dośahachu, so bychu běžnu potrjebu młynow kryte. Rožka žo w Barlinje mało wobkedźbowašche, pśchešcźa pak jenož w najlěpšich dru-žinach po pśchedpołoženych pokaškach. Wowśa a jecź-mjenja k pśiwowanju žo jenož poměrnje mało pośticźe-šche, mjes tym, so je napraschowanje dale wulke. Też jecźmjenje ša pśiwarnje a industriju běchu jenož cźežko dostacź. Tehodła bě napraschowanje też ša žrěnimi družinami wulke.

Wežera płacźeńe w Barlinje zentnar

pścheńcy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jecźmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowśa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wo'jowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźizny po złotej hrivnje.

	21. 10.	18. 10.		21. 10.	18. 10.
Pšeńca	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jecźmjeń now.	211-217	210-216	módre łupiny	8,00-8,50	8,00-8,50
jecźmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	—	—
wowś	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rožna muka	22,40	22,40	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,25	8,25
rožne	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rožna słoma		
hroch, Viktor.	21,0-23,0	21,0-23,0	wšeńć. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	—	—	ečna „		

Płacźizna za pšeńcu za wuplodźenja 8: 190.0 9: 191.0
Płacźizna za rožku za wuplodźenja 8: 156.0 11: 159.0
Płacźizna za jecźmjeń za wuplodźenja 7: 161.0 9: 166.0
Płacźizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 158.0

Płacźizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

21. oktobra 1935 Płacźizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 258

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnośće młode	42
Starše	—
Hewak połnomjasne, młode	40—41
Starše	—
Mjasne	—

Byki 121

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnośće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 938

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnośće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	39—42
Mjasne kruwy	28—38
Snadnje wuwite kruwy	24—27
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnośće	42
Hewak mjasne jałojcy	38—42

Wowcy: 975

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	57—58
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	55—58
Mjasne wowcy	48—52
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	44—48

Celata: 754

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	72—75
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	65—71
Snadnje wuwite	58—65
Najšpatniše	52 - 58

Swinje: 778

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Radio

Sstrjedu, 23. oktobra žłyšchi ſo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wšchědneho programma: 6,30 wjeselu rańšchi konzert. 11,30 ſa ſo'połu. 11,40 ſa burow. 12 pśchipołdnjišchi konzert. 14 wšchelakoješe. 16 popołdnjišchi konzert. 19 ſ žwjatokej.

Lipsk: Nimo ſnateho wšchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,30 rańšchi konzert. 9 ſa žony. 11,45 ſa bu-row. 12 pśchipołdnišcha hudźba. 17 popołdnjišchi konzert. 18,30 pišany konzert. 20,45 pišana hodźina.

Hišcźe wažne ſ dnjowneho programma: Barlin: 20,45 orchestrowy konzert. Hamburg: 21 šabawny kon-zert. Köln: 20,45 hodźina wojakow. Frankfurt: 20,45 pišana hodźina. Stuttgart: 20,45 wječorny konzert.

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny"

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać

móža so „Serbske Nowiny" na wšěch pó-stowych hamtach a też pola našich do-wěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěść razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej při-łohu — „Łužica", „Domowina", „Serbski Student" a „Nowiny za dźěći" — wukha-dźeja a płaća jenož 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny"** in **Bautzen**

Herr _____

Frau _____

in _____

Postanstalt _____

Wohnung _____

Bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" vom _____ Preis 1.51 Rm.

Datum: _____ Unterschrift: _____

Fa. **Auto-Stelzer** měj. **W. Kiethe**

w Budyšinje na Lubijskej dróze 75. Telefon 2123

Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, autowe reparatury

z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłaćerjemi wukonjany.

Pomoc w najcéžšich padach. Za kóžde dźěło ruka.

Makulatura

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbsk. Nowin

Šołćic kaščowy skład w Budyšinje na Garbarskej hasy čo. 8. Telefon 3881

Kalmukowe tkanjny

za suknje a jaki na 70 cm šěroke

Flanele

za wšu potrjebu na 80 cm šěroko we wulk. wubjerku

Schaaf

Přirodna hojefka

Melania Harnisch

nětko

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 5,I

Telefon 3234

Pytam młódšu **sprawnu holcu**

k nowemu lětu. Zamołwjenja pod „A 19" na wudaw. Serb. Nowin

Młoda, sućelna

kruwa

je na predan w Łuśeu čo. 11 pola Njeswačidła na ſerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Předawarka,

so jako wupomoc do **wosebiteho wobkhoda ze zeži-wadłami do Budyšina pyta.** Dyrbi serbscy rěčeć. Zamołwjenja pod „A 16" na wudawarniu „Serbsk. Nowin"

Wupjerki

1½ posl. 12,80 12,40 11,80 9,60

Znata dobra twora!

Andr. Kusper

Ke kermuši nowe

barby

za jstwy, komory, kuchinje

Drogerija

Měrćin Šudak

w Bukecach

Jałojcy, 1½ a 2½-lětnej, stej na predań **w Koslowje čo. 3**

Dźensa w nocy ½3 hodź. wumrě derje wobstarana po dołnej cežkej khorosći

Hańža Röšcyna rodź. Bukec

w Serbskich Pazlicach.

We hłubokej zrudobje

Jan Röška a synaj.

W Serbskich Pazlicach, 22. oktobra 1935.

Khowanje budźe pjatk ½9 hodźin w Njebjelčicach.

Přiloha k čisłu 247

SERBSKE NOWINY

Wutoru 22. oktobra 1935

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Hólcaj z reblowanym wozyčkom
na slěbornym kwasu.

Wobaj: Wjeselaj smój přijeľoj,
Wjele darow wjezemoj.
(Wohladujetaj so.)

Mjeńši: Hej —
Wjetši: Nó — nóóó —
M.: Naju wozyčk prózdny je!
W.: Hdźe su dary wostałe?
M.: Smój je něhdźe zhubiłoj.
W.: Skoda — što nětk sčinimoj?
M.: Comu sy tak jara khwatałł!
W.: Dokelž sy so ty tak šmjatałł
M.: Što no k tomu rjeknje mać?
W.: Nan će dyrbjał přepraskać!
M.: Ach, ja radši domoj ćeknu.
W.: Né — słyš, što ja ći rjeknu!
M.: Ale, jenož njebij mje!
W.: Sym dha jahdy přebił će?
M.: To ty wěš najlěpje sam!
W.: Ach — słyš, što ći powědam:
Hladaj, nowy wozyčk mamoj,
To tón město darow damoj.
Z tajkim rjanym wozyčkom
Móžeš jězdźić won a dom.
M.: Haj, po muku do młyna.
W.: Z butru, kałom do města.
M.: Človjeka wón wunjese.
W.: Skónczować — so njemóže.
M.: Horjeka je zjeblowany!
W.: Deleka je wokowany!
M.: Běži sam ći z kóždej' hórki!
W.: Kisałe a słódke kórki.
M.: Połne měchi, prózdne sudki.
W.: Husy, hołbiki a putkił
M.: Wšitko na tym wozyčku
Móžeš z domu do domu
Sebi wozyć po woli —
W.: Hdyž so ničo njezhubił
M.: Tak no wujej, ćeće prajł
W.: Nan a mać naj póstašaj (k wujej, ćeće)
Tónle wozyčk darujetaj.
Wój jón derje wužijetaj.
Kak, to wěstaj dawno samaj,
Što chcu pjerach bać ja wamaj.
Njetrjebam tež hakle kazać,
Zo jón mataj derje mazać.
Tak so pěknje pojedźe
Wamaj tež we přichodźe.
Njech wón dźerži so kaž wójł
Wobaj: A kaž mój tu létsa smój
Tu na kwasu slěbornym,
Bóh dał, tež so na złotym
Z wamaj mohłoj radować
A naš nan a naša mać.

M. N.

Chinesa Li

W korčmje Chinesy Li-ja běšche pschezo jara směrom. Kotreji hoscjo sa blidami žedźachu a jědźachu, stajnje mjelčachu, ležma, so jědźne kjeschki jónu wo kromu talerja dyrchu abo něchtó połwótsje žkowčžo rjekny. Čzim wjetschu kedźbnosć słudźi, jako jónu njeswučeny hósć pschihdźe, kotryž pschitomnu czilchinu se swojim njemérnym sadźerženjom pschetorhny. Běšche nawječor, jako Jan do korčmy Chinesy Ly-ja sastupi. Jan běšche namórnik. Lépje prajene, je to był, pschetož łódź, z kotrejž bě jěchał, stary a wiz zyle hiesporočny nakładny parnik, bě žo na kérchow łódźow k měrej podał, a Jan žaneje druheje łódźe njenamaka, na kotrejž mohł dźěłać. Se sadwělowanjom bě sa někotre krótke dny žwoje nakutowane pjenjezy pschewił a pytasche někto dobreho pschecela, kotryž dyrbjesche jemu něschto požčitčz; pschetož Jan bě žo rozhnudźił, so žebi druhe powokanje pyta. Čzyschche žebi małe tlanny z tobakowymi twórami wotnaječ.

Ale kaž w tajkich padach swjetscha bywa, najlěpschi pschecelžo z ramjenjomaj sčažowachu, a počzinalchu-li Jan njembrý być, jeho na runje tak njembre waschnje z domu czišnychu.

Tu žo wón na Chinesu Li-ja dopomni. Li bě prjedy jónu z kucharjom na nětkajkim parniku był, z kotrymž běšche też Jan jědźił. Wo pschecelželtwje mjes Li-jom a Janom njemóžesche žo potajkim derje rěčzeć, ale Jan zo'u žwoju nadźiju na Li-jowu pomoz stajeschе. — Tak wón nětko do korčmy pschińdźe, kotraž w jenej z tamnych wulkich, čzmowych a wopraudźe hrózlnych khěbbow měrta pschi pschistawje leżeschе. Li njewočakowaneho, wosebneho hosceja z hlubokim pokkonjenjom postrowi, spósna jeho też hnydom sajo, hačzrunjeż njebě jeho lěta dołho wjazy widźał. Jan žo schczěrjeschе, jako mafu, schwitnu poitawu Li-ja psched sobu wuhlada. Teho chze hižo wobdźěłacz, tón njeje pschecźiwo hrubosczi seschkitanh.

Hdyž běchu poslědni hosczo twórschli a Li chzyzche korčmu samknyć, jemu Jan žwoju należnosć pschednjeje. Najprjedy to na p'chczelne waschnje czinjeschе. Li z khowu wijeschе. Jeho mieswoczo žo njepschemění, wosta bjes wuraza, jenož czichi pokměwk po spaczu na nim stejeschе. Li sdwórliwje pschipósnawaschе, so žu p'chekupkhe khmanoschе Jana wubjerne, ale wón wob'aromaschе. Je khudy człowjek, móže žo žam jenož skromnje sežiwić.

Jan žo trochu nakhili.

„Hej! Ty žijsch, ty žołty złkžko! Dyrbiu će pchetschasczż, prjedy hač žo dopomnisch, hdźe žwoje pjenjezy maschch?"

Li z ramjenjomaj sčažowaschе, so je khudy człowjek. Tu jeho Jan za schiju hrabny, daseschе jeho a wjerhaschе Lija z jeneho kuta jimwy do druheho.

„Ty złkžko", Jan sakhadźeschе, „ty wotlčpjerjo z twojeho satamajomneho kraja žrjedźischcza! Ty niechaschch twojeho najlěpschcho pschecela podpieracz? Njerowžch, ty žo'ty rapaka, so je za tajkeho žołteho złkžka czesci, hdyž może bčkemu mujej pjenjezy pożczicz?"

Wón Li-ja do brjucha storczi. Li žo wróczo samotnkujo jachčeschе, pchczo hischcze na jeho njeswoczu žamčny smnny pożmčwk leżeschе.

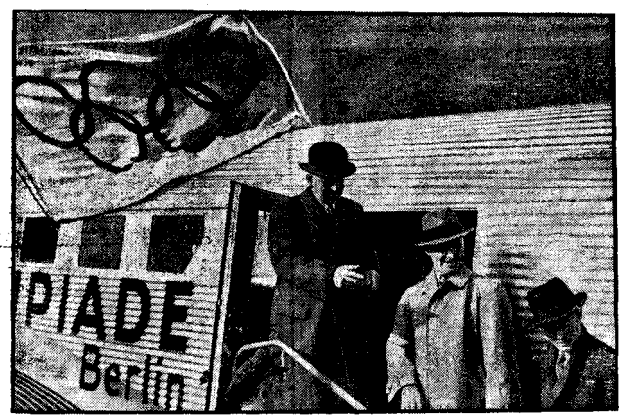
„Nó, ty helski žynno?" Jan prajo jemu žwoju kožmatu pjatcz pod nóž dźerżeschе, „žu k rokumej pschischkol?" Li njerožhudżeny stejeschе, potom pak bě z jeho sadźerženja spósnacz, so chze žo do žwojeho wožuda podacz.

„Mój pschecźelo, sežčhuj mje. Chzu hladacz, hačz njemóju czi pomhacz", wón czišche rjekny.

„Nó potajkim", žo Jan sašmja a dźeschе z Chinjanom, kotryž žo sa nalíwańskim blidom žhubi.

Wožobinske městnosče Li-ja wo bohatstwje niežwědzachu. Wonaj pschebywaschtej někotre komorki pschinidźeschtaj, w kotrychž staru czaj leżeschе, najsterje pak běchu tu też wulke myschе a druhe myschе. Jan žwój nóž morschczeschе. Hewak běšche na straži, hdyž běšche też możnosć, so mohł jeho klabuschki Chinesa nadpadnyć, nimale wušamkniena.

„Czakaj tu nětko, mój pschecźelo", Li sdwórliwe rjekny. A prjedy hač móżeschе Jan nčschto snapschczżiwicz,

Létadło sa propagandu olympiady po pucju.

Na Tempelhoffskim létanischczu w Barlinje je žo Junkerske létadło w pyschke olympiskeho znamjenja na propagandne leczenje puschczilo. Wono na Beograd a Sofiju hač do Athena poleczi. Na wobraju: Dr. Diem, namětnik němskeho sportskeho wjednika Breitmeyer a wukrajny referent dr. Zapp. Woni žo do létadła podadża. (Weltb. M.)

Bratraj

Wobras z burskeho žiwjenja.

Pischе Bj. Wowczeńk.

(1. Pokračowanje.)

Hanka bě spěschna nózka. Njebožeschе žo žaneho dźěła, běšche pschezy wjeskoleje mykle. Woběmaj bratromaj bě žo salubiła. Mjes tym žo žiwjenja wjeśoły Jurij jej na wschě możne waschnje žwoju luboscz wopokasowaschе, bě luboscz mródschcho Michała potajna, bě to pola njeho wež wutroby. Njerčczeschе ženje ani słowczka, kiž by Hanzi mohło tutu luboscz žnadź picherodźicz. Nó, Michał njerčczeschе wo njej! Nadschi czźerpjeschе. W jeho módrymaj wóczkomaj pak žo tuta hłuboka luboscz pokasowaschе. Hanka wschat druhdy Michałej do wóczkow pohladnywschi bě tutu luboscz pytka. Druhdy wopraudźe pschi žebi měrjeschе, so Michała bóle lubuje a to dla jeho měrneho waschnja, wosebje pak tohodła, so bě staremu nanej tak jara pomozniwy, so dźěłasche žwoje dźeło tak, so nan njetrjebasche ženje jemu w najmjeńschim nicžo porokowacz. Hanka tohodła też Jurjej wěsteho žłowa dawa. Bě pschemudra, so njeby špótnała, so możeschе w Michale lěpschcho žboża namakacz. Dokelž pak bě žama nimoměry wjeskoleho waschnja, kaž Jurij, njemějeschе wojowanja w jeje duschi žaneho tónża.

Schczże pak czinjeschе starschi žyn mnoho staroszow. To njebě waschnje praweho bura a žo starazeho nana, žo w korczmach wokolo tołkacz hač do hłubokeje nozy, na wschitkich rejach być a hołzam hłowu sawjerczeczł Hdyž jemu nan něschto porokowasche, mějeschee pachołk wschě możne wurěcze, tak wustojnje wo wschěch dźełach bura rěczeschе, so jemu nan sažy woda a žo wschěho dobreho nadźijeschе. Pschiběraze lěta žnadź jemu k rosumeej pschičincz dadża. Wujowe nadźije pak buchu pschezy žłabschе.

Wjeczor žo pschibližł. Naczerwjenschote pruhi žo khowajeho słónża poskorżachu iščchi, pola a łuki wokola łubła a tych ludźi, kiž na dworje běchu shromadźeni. Wulke blido tam stejeschе, na kotrymž běchu pschihotowane ł kołbašu pokładżene pomaški na běłych schłach. Wokoło blida pak žo jeśyda wschitka czeledź a zyła Scholczźiz žwójba. Też knjes domu bě mjes nimi. Njechaschе staremu nałożkej žwojeho dwora nimohicz dacz. Se žwojim kjom schtapajo běschе pschischol do wjeczorneje kražnosče, so by žo žobu wjeżelił se žwojimi domjazymi žnadź poślednj ras. Pódła na małym blidku pak leżeschе žud piwa hižo natykjeny.

Najmłódscha mjes czeledźu, Lenka, pschepoda ł rjanej bažnju wujej kražnu žnjeńiki wěnz napleczeny je wschěch płodow žnjow žwojenu knjesej pschejo, so byschtej czesej a bohatstwo kubła žo pschisporjakłej a so bychu jeho wobydlerjo měli bohate Boże žohnowanje.

Bur žo zyle hnuty czujeschе a rjekny: „Ja žo czi djakuju, Lenka, njech Bóh lubý Knjes twoje pschecze mitoscziwje dopjelni! Schkoda so žu moje kosce tak stare, bych žebi ł tobu hnydom sarejwał!"

„Chzu wschak cze sastupowacz, nano", rjekny Jurij, stoczźiwschi se žwojeho stólza a hižo žo wjerczeschе ł Lenku po selenym trawniku, mjes tym so stary wjeśmy hušker k temu hudźeschе.

„Pěknje, Lenka!" rjekny, jako wjedźeschе młodu rejwarku na žwoje městno pschi blidze", ja to žu žebi sažłužika pomty karancźł!"

Jurij dóńdże hnydom k sudej, natoczi karancźł a poda jón Lenzy. Na to też nanej jedyn natoczi a wschitcy druhy też kóždy po jenym karancźku dostachu.

„Na žboże w nowym lčczej" woła Jurij śmějo na Lanku hladajo a wupróżni karancźł hač do dna. Stary wuj pak jenož piwa powopta, njepuschczi pak Jurja ł wocżow, schtož pak tutón njepytny.

Sažy sahudźi hušker, wschitcy rejuja wjeśele pschi tym śpěwajo. Jurij wěso ł Hanku. Stary wotrocźk žo žwojemu knjesej pschižhyngwschi, pije jemu na žboże.

„Na wujo, to běchu hinasche czažy, hdyž mój hischcze takle rejwachmoj! Naschа dobra hospoża, nech wotpoczsuje we mérje, bě rejwarka, kaž nihdże žana, njewérno?"

Schokta hłuboko wodychny. Jeho dobra mandźelska! Kak ja tym zadowolena, so by hischcze žiwa była, hdyž je žam hubjeny a khipry, tak rjez hižo ł jenej nohu w rowje stejo. Staroscz jeho njeby dołho tak któczała, by-li tu była . . . !

Rejza žo stónczi. Michał stupi k nanej a žo woprajscha: „Kak žo czi wjedźe, nano!" „Ach, zyle derje mój žynno! Bych-li jenož dźesetka był dźesacz lčt młódschi, ł kóždym ł waż bych žo měrił! Tola moje najlěpsche dny žu žo minyle."

Jurij pak stej pschi žudźe, kidajo jedyn karancźk sa druhim po žwojej lacźnej schiji, schtož nana jara rudżeschе. „Hólcze, ty tola kidasch piwo do žo, jako by njeměł dna", rjekny ł wósthym doraschom stary wotrocźk Pětr. „Wjeś žo na kedźbu, je hižo žyłnischich powalikł"

„Ah, hdże też to, stary braśże, naja lacźnosć je wjetscha, dyžli zyły žud! Dźenża chzeemy wjeśeeli pobycz, schtó wě, schto jutřischi dźeń pschinjeże!"

„Rosumny człowjek myślł też na pschichodny dźeń, ale ty sdasch žo mi być khětro lohkomyślny!" rjekny še starosczu starzy nan.

„Czehodła też dyrbjał žo saběracz ł tym, schtož pschińdże!" wotmołwi Jurij. „Pschińdże tohodła, schtož chze pschińcz, hač žo ł tym saběram, abo niz. Na twoju ztrowosć, nano!" A žaby wupróżni schkleńzu.

Někto pschińdże też czeledź ł wužu. Huźle schtrčczachu, jusť a śpěw bu pschezo móznischi. Hanka bě pschesžožorna; žanu rejźu njewotpokasa. Druhdy też Michała tuk pskoba, dokelž bě runje dźenża tajki czichi. Bě wjeśoły, so pschińdże wjeśna mlodźina, kotraž žo ł Hanku sabawjeschе, so może wón wo mérje pschi starym nanje žędzeez. Tola jeho wutroba bě njemérna. Michał sežčhowaschе kóżde pohibnjenje lubowaneje holczki, tuž też je žmjeczo jeho bolesche. Bjezezo žaśniscko śpósna, so žo jeho potajne pschecźa njedopjelnja.

(Pokračowanje sležhuje.)

bě žo Li shubik. Jan žo roshladowaschе. Běschе w nimale trošnej, małej komorzy, hłaba žwóza jenož malo žwětła dawaschе. Jan k šlejkemu, masanemu woknu stupi. Nicžo njebě wonka spóznacž. Jan wuschi naslajeschе. Tež to najmjenšiche njebě žłyschecž; tola, nětko žo w jeho blišikosći něschto hibny. Jan pjatsche cžinjeschе, nadobo jeho něschto traschеschе. Ale potom žo žmějeschе. Se sčeženy težeschе wódny honacž, kotryž kapaschе. Kapki cžišche kapotajo na dno kamjeitneho korika padachu. To běschе, schtož žłyschеschе. Ně, žłabeho a pokorneho Li-ja njetrjebaschе po bojecž. Tón salwěcže w khowanju žwoje njenjesły liczeschе.

Nadobo pak Janej něschto na khołwu padny, wón poskoci, ale hižo běschе pschepodže. S najwjetschej spěschnosću žo cžełka židzana schnóra wokoło njeho wijeschе, wokoło jeho cžeła, jeho mutrobnja, wokoło rukow a wokoło nohow. Potom žo ſ wotmachom sacžahny, wón padnyschi sešeschе a stonaschе, pschetož Chinesa jemu na mutrobnju kleczeschе, so by schnóru sašukał. Jan kaž njemdry sakhadžeschе, ale niczo jemu njepomhascheе. Se stwjrtnjenymaj rukomaj, we wobliczju symny połmělwk, Li něsto psched nim stejeschе.

„Woli mje, so dyrbju se žwojim pschečelom tak wobkhadjecž“, Li-jowy hłós cžischе k Janowemu wuchu klinczeschе, „ale žy moju twórczinu skchiwdžił. Mje njemóżesch skchiwdžicž, mój pschečelo, tehdla tak jara njekliwaj a njesakhadżej. Nichtó Cže njeklyschi, mój pschečelo! Nichtó njebudže mi na puczu, hdyž hańbu wjecžu, kotruž žy mojej wótczinje nacžinił.“ A ſ hischcže cžišchischim hłosom wón pschida: „To najdróżsche sa kóżdeho je jeho domisna, běda temu, kotryž domisnu druheho hani!“

S mozu, kotruž nichtó wót njeho njebu wocžakował, Li cžežki kamjentny hamor pod wódnym honacžom na stronu storczi. Potom sputaneho Jana na inte městno sežeze, położi jeho, kotryž njemóżesche žo wjazu hiónycž, tak pod wódny honacž, so ſ njeho padaze kapki Janej na cžoło padachu.

Li njemělesche pollecža Jana kedžou, ale mjelcžo wón komorku wopuschczi.

Kapka sa kapku na Janowe cžoło padasche. Stajnje na samkne městno. Jan ſ hněwom stonesche, cžełka schnóra pak jemu pschi kóżdym pospyczе, žo kibnycž, ſ bolosczu do mjasa rězasche. Bórzy wón lohku bolosć na cžole sacžuwasche. Pschezo hłubje porjadnje radaze kapki mohtrjez do mosowy kałachu, nětkole to žana lohka bolosć wjazy njeběschе, nětko mězesche sacžuczе, jako by jemu něchtó ſ wótrej jehlu do hłowy dypał. Jan sapocza rejcz, rejeschе a wrěschczeschе ſ bolosću, doniž njeběschе dybawy a możesche jenož hischcze dychotacž. A porjadnje žałostne kapki na pschezo žamsne městno cžoła padachu. Hodźina po hodźinje žo minu. Kak dołho tu hižo leżeschе? Djeržacž hodźin, zyły dżeń?

Jako Li sabo do jswy sajmpi, tam Jan runja morwemu leżeschе. Nětko wón schnóru wocžini. Jan saštona. Li mjelczicy czakaschе. Sso samotuje Jan stawaschе, wudżeraschе na Chinesu jako dżuk žo jeho něchtо praschecz, běschе zole njepschitomny, njemóżeschе jeho ſpózнacž. Li jeho won dowjedže, wocžini thěsine durje. „Dži nětko, mój pschečelo“, wón měrnje rjekny, moja twórczina je wjeczena!“

Tři dny pozdżicho pschistawna polizija Jana saja. Wón njewědżeschе, schtó běschе, bě ſwój pomjatk shubił.

Li še ſwojim symnym połmělwkom dale ſwojim hosćom połužowaschе, ſwojich bratrow ſ kraja ſridżicžny. fn.

Wusudżenja

§ 10. hapriele 1935 mějesche żandarmski hłowny ſtražmišchtr Hajnka ſ Baczońa ſyna 61lětneho Miłkawscha Scholty w Strózicžu nětkajke należnosće dla pschestłuschowacž. Schołta, kiž běschе pschitomny, wuſtupowaschе na ras pschečziwo sastojnikej po tuteho wuprajenjach thětro krucze a běschе jeho ſ tym skchiwdżił, tak so žo pschečziwo Schołcže khłostańſki pschikas ſ pjenjeżnym khłostanjom we wyżokosći 50 hr. abo 5 dnjow jastwa wuda. Schołta běschе žo pschečziwo napokożenemu khłostanju powołał, tola 13. junija tute powołanje wróczo wsał. Mjes tym pak bě wón 31. meje na hamtike hejtmanstwo do Budyschina ſ liſtom žwoje powołanje wospravnił. Běschе pschi tym ſtražmischtrej Hajnzu wo pschestłuschowanju jeho žyna cžescže ſranjaze poroki cžinił a wotpiſki tuteho liſta bě na wokrjesne a župne wjedniſtwo pózłał. Nětko mězesche žo Schołta psched ſudom samolwicž. Saprěwasche, so nieje dżuk nihdy na nihdy sastojnika ſranicž, też žo prózowaschе, dopokasu sa wěrnosć ſwojich wuprajenjow pschednjesecž. Hłownemu ſtražmischtrej Hajnzu podachu pokładnjowy ſarjadnik Krjeńża sen., pschitajerjaj Krjeńża jun. a blónkowy wjednik Libich, „ſtaraj wojowarjej“ NSDAP w Prěcžejach, żandarmej dobre wuſwědčenjе w nastupanju jeho służbneho a nimoſłużbneho sadżerżenja dasłałaj. Ssud běschе pschešwědčeny, so je žebi Schołta łkschiwdżenje sastojnika dopuschcził, a so je ſtražmischtr Hajnka bjesporočnje postupował. Dokelž pak bě Schołta sastupujo žwoje woprawnjene sajmy liſt k ſwojemu wobaranju a wospravnjenju napiſał, bu po paragrafu 193 khłostańskeho sakonja wuſwobodżeny.

§ Wobſtórżba dla cžiwilowanja skotu bě žo pschečziwo Alfredej Staatzej w Ssulschezach sapodała. Pschečziwo khłostańſkemu pschikasej ſ pjenjeżnym khłostanjom we wyżokosći 60 hr. abo 12 dnjow jastwa, jemu póżłanemu, žo Staatz powoła. Běschе pjeza 5. junija 1935 huſko žurowje cžiwilował. Staatz žo sakitowaschе, prajizy, so žo ryczerklublerske łuki, nad kotrymiž mějesche dohlad, njepschestawajo ſ zuſym skotom sanjerodżachu, ſ cžimž žo jich wunoſcht kylnje ponjeżschowaschе. Mjchč ſrědli, tutón słót na pschezo ſ łukow wotſtronicž, běchu podarmo. Tehdla mjenowaneho duja zuſu huſežu na łużu ſe žerdžu na hłowu dyri a ju ſ tym sabi. Wo draczowanju huſežu njemóże rěcže bycž. Khłostańſki pschikas žo sběhny a Staatz žo bjes wudawkow wuwinowa.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Konzert Drježdżańskeho kschižneho chóra w Krónje.

Sjednoczenstwo pschečzelow wumělstwa w Budyschinje bě na ſwoje prénje lětuſche ſarjadowanje Drježdżańſki kschižny chór do Budyſchina pscheprošył. Tutón chór bě w ſandżenych lětach na wschelakich městnach tu a wukraja ſ wulkim wuſpěchom wustupował. Dyrbimy pschečzelam wumělstwa dżakowni bycž, ſo je žo poradżiło, tutych młodych ſpěwarjow ſ wuſtojnym jich wjednikom kantorom Rudolfom Mauersbergerom do Budyschina ſa konzert dobycž. Nětkże 70 hołzow w ſtarobje 12 hacž 17 lět pschednjeſe w 4 wotdźělenjach najrjedy nabożne ſpěwy ſławnych wumělzow kaž Heinricha Schéży, Jana Sebaſtiana Bacha, kantora Bruchnera a Richarda Wagnera. Dale žmětne ſtarſche ſpěwy, wobeſe italſkich mišchtrow, potom nowiſche žmětne ſpěwy wot Friedmanna Bacha, Rudolfa Hänſela, Roberta Schumanna a ſkónczнje wješele a ſrudne ludowe ſpěwy. Hólzy ſpěwachu ſ mišchtrſkej nježnosću, też najcežšſche ſkkadby. Jich hłoſy běchu cžiſte, ſaſne, też w najwyſchich położenjach. Kantor Mauersberger je ſwój chór hólzow mišchtrſay ſeſtajał a wuwucził. Muſpěch, kotryž je wczera psched Budyſchkim publikom měł, smějе wón bjes dwěla też psched kóżdym najwubranſchim hudźbnym publikom. Wopyt bě zyle dobry.

Wohnjowobornistwo

Sandżeny ſchtwórtk běschе žo wjecžor 6 07 hodż. tudomna dobrowólna wohnjowa wobora do Leżingſkeje ſchule k ſwuczowanju alarmowała. Sa 2½ mjeſchiny běschе hižo 9 muži ſpěſchneje žekle do žykawownje pschikhwatało. Tuta ſpěſchna žekla žo kóżdy krócž prénja alarmuje, dokelž žu jeje muſtwa ſ wjednikom ſe małkami pschе kur a pkun wuwuczene. Sa krótki cžaſ też muſtwa tſoch pschiſjamknjenych alarmowych žeklow pschikhwatachu. Tak ſ pomozu powołańſkich wobornikow wobě motoriſej žykawje k Leżingſkej ſchuli khwataſchtej, jena na Moltkowej dróży, druha na Pósſkim namesće ſasta. Wobě žykawje hnydom ſapschimnyschtej

„Mórſki worjoł nad Kielſkim ſalwom“.

Pod tutym hesłom ſarjadowaſche powětrowe łódźſtwo w Kielu dżeń lětarjow k lepſchemu ſtutta ſymiſeje pomozy. Na wobrazu widźimy minuppytaje łódże we wojowanju ſ mórſkimi lětadłami. (Weltbild, M.)

a hacž na tſěchu ſchtyri posthody wyżokeho twarſa žykaſchtej. Měſchczańſke wopalne nawjedowarjow dezernentom měſchczańſkim radu Kralom, wopalnym direktorom Görlingom, kiž ſwuczowanje nawjedowaſche, a wopalnym mišchtrom Eckhardtom ſe ſajſa wownje wotmě žo krótka kritika. Se ſwuczowanju pokracžuje.

Přilopk

80lětna jako hjesmózny ſwědk pschi ſpalenju dżowa

W Toulonje w Franzowſkej je žo 62 lět tkara ſpsched wocžomaj ſwojeje pſches 80 lět ſtareje macjerje ſpaltraž běschе ſlenjena, pschi žiwym cžełe ſpalita. Chyſchſchpundowanje ſ benzinom wurjedźicz a bě benzinowm bleſchu pol poknu na kachle ſtajiła. Bleſcha pod wlschpundowanju ſhaſchecz, na kotrej běschе wohenj pschiſtacžił, žo žona ſama ſapali a pschi ſałoſtnych bolosczach wumrě.

Duchakhorny je wjednika pſychiatriſkeje kliniki ſatſelił.

Sandżeny pjatk je 36lětny pschiſtajenz dżełacžerſkeho ſnjeſbożerſkeho ſawěſcženja, Mojměr Reſa, wjednika pſychiatriſkeje a neurologiſkeje krajneje kliniki pschi Brnjeſkej krajnej khorowni, univerſitneho profesora dr. Huberta Prochaſka, ſatſelił. Reſa bě duchakhorny a běschе w klinice murdarſtwa dla w pschepytowanju. Bjes dwěla jedna wowo wjeczbu. Duchakhorny wocžakowaſche lekarja pschеs jeho domom na kałowych wikach, a hdyž profeſor ſ doma wudże, do njeho 4 raſy ſ revolwrom tſeli. Dra Prochaſka ſe ſmjertnymi ſranjenjemi do khorownje donjeſechu, tola won hižo po puczu wumrě. Sawoſtaji wudowu a dżeco.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Verordnung
über die Einrichtung von Fleiſchereibetrieben.

Aus medizinalpolizeilichen Gründen wird für Fleiſchereien, welche gewerbsmäßig betrieben werden, über die Beſtimmungen des ſächſ. Baugeſetzes vom 20. 7. 1932 und deſſen Ausf.-Beſtimmungen hinaus folgendes verordnet:

§ 1.

Der Verkaufsraum muß hell ſein und bequeme Zugänge haben. Die Wände ſind in einer Höhe von mindeſtens 2 m mit gut geglättetem Putz und mit dreimaligem Ölfarbenanſtrich, der nicht in rötlicher Farbe gehalten ſein darf, zu verſehen. Eine Bekleidung der Wände mit glaſierten hellen Tonfliesen oder ähnlichem Material iſt der Ölfarbe vorzuziehen.

In dem dem Publikum zugänglichen Teile des Verkaufsraumes dürfen Fleiſchhaken nicht angebracht werden.

§ 2.

Der Aufbewahrungsraum für friſches Fleiſch muß hygieniſchen Anſchauungen entſprechen, demgemäß rein und im Sommer kühl und luftig ſein. Die Wände unterliegen den gleichen Anforderungen wie die des Verkaufsraumes (§ 1, I).

§ 3.

Die Wurſtküche iſt möglichſt mit einer Waſſerleitung im Anſchluß an die öffentliche Waſſerleitung zu verſehen. Die Wände müſſen in einer Höhe von mindeſtens 2 m mit gut geglättetem Putz und mit dreimaligem hellem Ölfarbenanſtrich, der nicht rötlich gehalten ſein darf, verſehen werden.

§ 4.

Bei der Ausübung des Fleiſchereigewerbes iſt peinlichſte Sauberkeit zu beachten. Den entſprechenden ſanitätspolizeilichen Anordnung iſt jederzeit ſofort Folge zu leiſten.

§ 5.

Für bereits im Betriebe befindliche Fleiſchereien werden die baulichen Beſtimmungen dieſer Verordnung erſt wirkſam, wenn und ſoweit bauliche Veränderungen oder umfaſſendere Herſtellungen der Betriebsräume vorgenommen oder erforderlich werden.

§ 6.

Zuwiderhandlungen gegen dieſe Verordnung werden, ſoweit nicht höhere Strafen geſetzlich angedroht ſind, mit Geldſtrafe bis zu 150 RM oder mit Haft bis zu 14 Tagen beſtraft.

Bautzen, 5. 10. 1935. **Der Oberbürgermeiſter.**

Němſka poraža Bolharſku 4 : 2.

Wokomik bólkopanjy w Lipſku, kotruž Němſka 4 : 2 rosſudži. Němſke lewe ſchidło Siemetzreiter, kotryž najwjazy wrotow tſeli, pschi wutſelu ſwojeho 4. dobytka. (Scherl Bilderdienſt, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 248 | Budyšin — Srjedu 23. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hoare před jendźelskim delnim sejmom

Po nimale tři mježach trajacej pischestawzy je ho jendźelski delni ćejm wutoru k ćwojemu poślednjemu ſtudźowanju pisched ćwojim rozpuſchczenjom ſeſchol. Jeho rozmołwa wo ſwonkownej politiji je ho na tři dny poſtajiła. Poſlednje je ho ſ wobſchěrnym wotſewjenjom ſwonkowneho ministra ſira Samuela Hoara wotewrilo.

Jako běſche na ſemrětšeho pischedźydu wotbrónjerſkeje konferency Henderſona ſpominał, Hoare rjekny, ſo ho ſwonkowna politika Jendźelſkeje w poſlednim czaſu njeje pſcheměniła a ma wulku wjetſchinu jendźelſkeho ludu na ćwojej ſtronje. Tola ho w ſwěrje njeje ſrojimiło, ſo Jendźelſka do Swjatſka ludow wěri. Też ho njeje ſapſchiſahało, **ſo Jendźelska Swjatſk ludow jako móſt mjes Jendźelſkej a druhimi europſkimi krajemi wobhładuje.** Hdyž ho tutón móſt ſtama, potom budźe hrje ſhromadne dźěło mjes Jendźelſkej a ſbytnej Europu wurjadnje czěžke a ſtrašne.

Potom Hoare rospominaſche, ſchto je Swjatſk ludow dotal dozpět. Jendźelſka je Swjatſk ludow podpjerała, dokelž pjeza wězy tajke widźi, kajkeż wopraſwdźe ſu. W tu khwilu pak Jendźelſka poſtajenja wuſtawy Swjatſka ludow wupruhuje. Jendźelſke knježerſtwo je ho pjeza ſprawnje prózowało, ſo by jim w Genfje k wulpěchej dopomhało.

Hoare ho też pſchečžiwo kritiſowanju hoſpodarſkich ſankcijow wobroći. Wón njewěri, ſo ſankcije k wójnje powjedu. **Franzowſka poſledneja wotmołwa je jendźelſke knježerſtwo połnje ſpokoſiła.** Wo wojerſkich ſankcijach minister rjekny, ſo móża ho wone jenoż ſhromadnje ſtacź; Jendźelſka tu pjeza nochze ſama poſtupowacź.

Na kónzu ćwojeje rěcze Hoare rjekny, ſo njewěri, ſo by w tutym domje nječtó hyk, kiž by wójnu chcył. **Też pſchi jednanjach ſ Franzowſkami ho pjeza jenże njeſtuſ ćwojerſke naprawy roſpominale. Swjatſk ludow je pſchiprawa měra.** Na to njech ho ludźo dopomnja, kotſiž zadachu, ſo by Jendźelſka Sueźſki kanał jawrěła a italſke mórſke ſwiſki roſrěſła. **Hoſpodarſke naprawy ho pjeza njeſmědźa tak daloko wupſchestrěcź, ſo k wójnje dóńdże.** Nětčiſiſcha pſcheſtawka pſched ſkutkowanjom hoſpodarſkich naprawow ma ho pjeza k tomu wužiwacź, ſo by ho rjadowanje namakało.

Jendźelska do Italskeje wuhlo podawa

Pěrſni króćź ſa někotre njedźele je ho póndźelu w Tynu ſaſo wjeſba wuhla na italſkim parniku do Italſkeje wotwjeſła. Tu jedna ho wo 7500 tunow. Kak cźežko Tyneſka wuhlowa industrija ſ tym ſchłoduje, hdyž njemóże wuhlo do Italſkeje podawacź, je ſ teho ſpóznacź, ſo je była Italſka w lońſchim lěcze najlepſcha wotběrarka wuhla w Tyneſkej krajinje, hdyž je nětkle 1 600 000 tunow wuhla wotkupiła.

Zjednoćene staty neutralne wostanu

Pſchi wſchelakich powěſćach we Waſhingtonje, kiž wudawaju, ſo ludźe Swjatſk ludow Sjednoćene ſtaty k podpjeranju ſankcijow namołwjeć, kiž ſu ho pſcheczíwo Italſkej wobſtarnkle, ho w amerikanſkim knježerſtwje wojerwa, ſo ſwonkowny minister Hull na kóždy pad wocźakuje, dóńź ho preſident Roſevelt njewrócźi, pſchedy hač ho nětkaſ k tutomu praſchenju wuprají. Nimo teho pak ho wojerwa, ſo tajke namołwjenje Swjatſka ludow we Waſhingtonje njeje ſnate. W politiſkich worſchtach ho wocźakuje, ſo ho we wotmołwje amerikanſkeho knježerſtwa — je-li ho ſtyła wotmołwi — jenoż pſchecze doſpołneje neutralnoſce a doſpołneho měra wuprají a ho wſchitke imperialiſtiſke wotpohlady ſafudźa.

S Addiſa Abeby ho ſdźeli, ſo ſu abeſynſtyj wojazy ſ pokodnja Adwy do cźežkeho wohnja italſkich maſchinſkich ſtrělbow pſchińdźechli. Haczrunjeź roſkaſowaŕ ſpyta, jich wot njepſchemyſlaneho poſtupowanja wothorjeć, ho woni njedachu dźerźeć. Kulki italſkich ſtrělbow, kiž Italcźenjo ſ hory do nich ſtrělachu, jich po zyłych rjadach poſtrělachu, pſchedy hač mózachu ho italſkim wojakam ſbližiź. Někotre ſu Abeſynjanow ſu tu ſwoje žiwjenje wopłacili.

Abesynski kěžor naſlědnika za wjeſcha Gugſu pomjenował

Na měſto wjeſcha Gugſy, kiž je ſ Italcźanam pſcheſchoł, je kěžor dedźaſej Kaſſy Sebhatej hłowny roſkaſ nad abeſynſkimi wojakami w Agameſkej prowinzy pſchepodał. Nowowobſtadźenje tuteho měſtna ho jako dopokaſ wobhładuje, ſo ma ho italſkemu nawalej na tutym měſtnje ſadźeržacź.

Njedźelu popołdnju je wjele italſkich ſtarjow do krajiny pſchi rěźy Setith pſchileczało. S Addiſa Abeby ho powě, ſo ſu woni wobeje wyſoki maſź na połach ſ bombami pomjetali a ſ maſchinſkimi ſtrělbami do nich ſtrělali, dokelž jebi mužłachu, ſo ſu ho tam abeſynſcy wojazy ſkhowali. Abeſynjanam pak žana ſchkoda na ludźoch njenaſta.

Abeſynſki wójnſki minister Fitaurari Birru, kiž běſche pſched lětom do njehnady padnył a we wuhnanſtwje pſchebywaſche, je póndźelu do Addiſa Abeby pſchiſchoł. Wón roſkaſ nade wſchelakimi wojerſkimi wotdźelenjemi pſchewſmje a ho wótſy na frontu poda.

1 200 000 muži w italskim wójſku

W Romje je ho hamtſy wotjewiło, ſo ſu ho wojerſtwu wotnowacźi lětnikow 1911, 1912, 1913 a 1914 ſ pſchikrócźenym ſłużbnym cźaſom w połnym rjedźe do wójſka ſarjadowali. Tak běſche mózno, dwaſij wójnſkeje ſyłnoſce ſeſtajeź. Lětniſi 11, 12, 13 a 14 ho hiſchcze bórſy ſ wojerſkeje ſłużby njepuſchcźa. Ale lětnik 15 ho hižo k hrónjam wola.

K tutej hamtſkej powěſći polhamtſke nowiny „Giornale d'Italia" wujaſnjenje pſchipiſachu, w kotrymž ho ſdźeli, ſo ma Italſka dozyła 1 200 000 muži we wójſku ſtejo. W Italſkej doma ſteji nětkaſ milijon wojakow.

Tute nowiny ho ſłóncźnje ſ naſtawkom Pariſſkich nowin „Oeuvre" ſaběraju, kotrež ſu franzowſkemu generalej Weygandej wuprajenje pſchipiſałe, ſo je ho wojerſka ſyłnoſcź Italſkeje ſ abeſynſkej wójnu khětro pomjerſchiła, ſo ho w pſchichodze pjeza wjazy njemóże na Italſku jako na wojerſki mój twaricź. Tuto generala Weygandowe wuprajenje, pſchińe „Giornale d' Italia", je cźim mjenje wěryhódne, hdyž ho wopomni, ſo ma Italſka dozyła dźenſa w Afryzy jenoż pjeć dźiwiſijow porjadneho nakazaneho wójſka a hewak jenoż diwiſije dobrowólnych cźornokoſchlakow w rańſchej Afryzy ſtejo.

Italſke žony ſo napominaju

Romſke nowiny „Giornale d'Italia", kiž ſu w ćwojich ſawodnych naſtawkach hižo dłeſchi cźaſ italſki lud napominale, ſo by ho ſ wobhładnoſcźu na hoſpodarſke ſankcije, kotrychž ho njemóże ſminyeź, pſchihotował, wuteru ſaborjace namołwjenje na italſke žony twórſchichcźahu, ſo bychu jednorje, khutnje a ſłutniwje žiwe byłe a ćwojim ćwójbam dobry pſchikład dawale.

Italſke žony budźichu dyrbjałe rajnje wſchitke wudźełki wotpokaſacź, kotrež ſ krajow pochadźeja, kiž ho na ſankcijach wobdźěleja. Wołejbje mělc wone wukrajne luxuſowe wězy, tkaniny, módy a parfumy wotpokaſowacź. Kóždże kupowanje tajkich wězow ſmjeńſchuje italſki wobſtatk łotn a ſłabi italſku ſinanzu pſchećiwnjerſku móc.

Nowiny ſłóncźeja ćwoje namołwjenje ſ nadźiju, ſo ho italſke žony na kóždym měſcze do wojowarſkich rjadow naroda ſtaja a tak pomhaju ſłotowy pokład Italſkeje ſakitowacź, kiž dyrbi wołejbje ſ wobſtaranju wuhla, petroleja, żeleſa a gummija ſłużiź, dokelž ſu tute wězy wſchędnu khłeb ſa italſku wójnſku industriju.

Nowa Jendźelska naprawa

Jendźelſki pódſtanz w Romje, ſir Eric Drummond, je poruczniſtwo dóſtał, italſkemu knježerſtwu ſdźeliź, ſo je ho jendźelſke knježerſtwo roſſudźiło, poſtajenja neutralnoſcje w Haagſkim ſrěcźenju nałožiź. To wěra, ſo móża italſke łódźe, ſ wójnſkej putrjelu pakładźene, kiž do pſchiſtawa jendźelſkich kolonijow abo jendźelſko-egyptowſkeho Sudana pſchińdu, najdźeje jenoż 24 hodźin w pſchiſtawje wostaŕ. Wone ſu nimo teho też wobmjeſowanjam pſchi pſchijimanju tepidźow w tutych pſchiſtawach podcźinjene. Tute wob-

Wuznam italskeho postupowanja

Mięſki roſprawjeŕ w Asmarje powě, ſo ho italſke poſtupowanje na ſomalſkej froncze we wobhonjenych ſkałach jako ſtrategiſky jara wuſnamny woſnamjenja. Italſzy wojazy nětkole dolinu rěki Schebeli wobkněžeja. Woni ſu wěſy Daguerei a Burbodi nad rěku Schebeliom kaž też wjeſ Schelawie ſ dołhenu ranju wot Dagureia wobhładźili, wjele Abeſynjanow ſajeli a też někotre automobile dobyli.

Sacźiſch ho poſtylnja, ſo Italcźenjo cźeju ćwojeho woſenſkeho poſtupowanja na frontu pola Somalſkeje pſchepołoja, hdyž general Graziani po wupruhowanych methodach kolonialneje wójny poſtupuje. Też ho ida, jako by ho ćwójk mjes Eritrejſkej a italſkej Somalſkej dyrbjał tak ſkoro kaž móżno wutworicź.

Italski nadběh při zliwku

Wo pſchepłapjazym nadběhu wojakow generala Grazjana Italcźenjo ſcźěhowaze wojſewjeja:

Nadběh na ſylnje wobtwjerdźenjow wjeſ Dagnerei pſchi rěźy Schebeh ho ſ tym ſapoczа, ſo ho ſ bźeſacź łétadłow ſe ſnadneje wyſchiny bomby na abeſynſke wobtwjerdźenja mjetachu. Wjele wohnjow a roſbuchnjenjow ho wobkedźbowaſche. Potom domoródni wojazy k nadběhej pſchińdźechu. Haczrunjeź ho Abeſynjenjo ſapałke wobarachu, ſamochu domoródni wojazy jich ſ jich ſiejiſchcźow cźiſnyńcź a daloko wróćo ſahnacź.

Zhły nadběh je ho pſchi ſliwkoztym deſchczu pſchewjedł. Sdobom italſky wojazy małe abeſynſke wobtwjerdźenje Burdodi nadběhowachu, hdyž běchu też tu pryedy łétarjo bomby mjetali. Abeſynſka wobhadka ho do cźěkanja da. Po dobyću tuteju wobtwjerdźenjow běſche mózno, wjeſ Schelawie wobhładźicź. **Italcźenjo dobyźe Dagureia ſtrategiſky ważne wobhładaju, dokelž móża ſ tuteje 200-metrowſkeje wyſchiny zyłu wokolinu wobkněžicź.**

Italcźenjo ſu pſchi tutym wojowanju pjeza jenoż malo ludźi ſhubili. Pola Abeſynjanjow pak ſu ſchkodowanja kheźro wulke.

Italska je 87 morwych a zranjenych zhubiła

W polhamtſkej powěſći italſkeho hłowneho kwarćera ho woſſewja, ſo je italſke wójſko dotal 87 morwych a ſranjenych ſhubiło. Wotmyſłene poſtupowanje na Makale dźe ho hakle ſa někotre njedźele ſapoczаź, dokelž je pſchiwos ſ etapy wobeźeźny. Do Asmary ſu powěſće dóſchle, ſo je ho we wokolinje Amby Alacźija k pokodnju wot Makale 50 000 abeſynſkich wojakow ſhromadźiło.

Italſki wojerſki kommando je dał dwaju abeſynſkeju jateju ſatſelicź, dokelž wonaj wſchelake wězy leutnanta Morgantinia wobhładźeſchtaj, kiž je pola Aduwy padnył.

Italski maršall Badoglio w Aduwje

Kaž Romſke nowiny piſaju, je marſchall Badoglio wutoru ſ pſchewodom ſtatneho ſekretara pſchi kolonialnym miniſterſtwje Leſſonu do Aduwy pſchijěł a ho tam ſcźatoźnje powitał. Pſchi rapporcze offizěrow marſchall Badoglio moraliſti a hiſtoriſti wuſnam pohódnoſcźeſche, kiž ma wróćodobyće Aduwy we wocźomaj ſwěta. Kaž ho roſprawja, ho w Aduwje wutoru wjeczor pſchi ſrědi ſkowe pſchedſtajenje wotmě. W pſchitomnoſći wjele domoródnych ho filmy ſ faſchiſtiſkeje Italkeje pſchedwjedźechu. Synkofilny wěcza w rěcźi domoródnych provinzy Tigre.

Třelne hrjebje w francowskej Somaliskej

Póndźelu rano je ho dwěmaj ſcźežinomaj abeſynſkeje kěžorſkeje gardy pſchikaſało, ſo byſchtej ſ nakhwilnemu hłownemu kwarćerej w Deſſie cźahnyłej. Sda ho, ſo ho kěžorka w blížſchich dnjach teworuńja do Deſſia poda.

Na połnóznej froncze ho Italcźenjo na wobhoneńſtwo wobmjeſuja. Gouverneur franzowſkeje Somaliskeje je porucził, ſo maju ho na dołhonjecźornych mjeſach tuteho kraja wobtwjerdźenja a ſtełne hrjebje ſ raczidłami kalacźkojteho grotu pſchipraſwicź. Też żeleſnica ho wojerſky wobtwjerdźi.

Abesynski kěžor na fronće

Abeſynſki kěžor je ho wutoru rano w łétadle na frontu podał, ſo by tam wojakow wobhładał. Kaž ho hamtſy powě, je kěžor dłeſchi cźaſ nad krajinu pola Deſſie łétał a poſtupowanje wojakow wójnſkeho miniſtra Mulwy Guety wobkedźbował. Po ćwojim nawróćenje ſ ſtrony kěžor ſnaſmjeńſcha hiſchcze dźeſacź dnjow w Addiſu Abebje woſtanje, pryedy hač ho zyłe na frontu poda.

W Abeſynſkej je ho powſchitkowna mobiliſazija ſkónczija. Nětko 1 100 000 muži wobrónjenych ſteji. Seſtupanje wójſkow ho pjeza na kónzu oktobra ſkónczi. Kěžor je wutoru dopołdnja wozwobinjacy ručzne granaty pruhował, kiž běchu hakle nowe dóſchle.

mjesowanja pak žo na druhe italiske lódje njepočahuja. — Egiptowske knježerstwo je na podobne waschnje w Romi je sakrocžilo.

Francowski general přeciwo wójnje

W franzowskich nowinach „Echo de Paris" general Castelnau praschenje „Počehnjemy do wójny?" rospomina. Wón na tuto praschenje „ně" wotmolwi a pischo, so wobstacže a bjesstrach wótzneho kraja njejstej wohrožene. Na druhej stronje žu žebi Franzowsojo žebje žamych a žiwoje njesposchezomneje njewotwisnosce wjesži. Woni pjecža nikoho njewohrožuja a teš nochzedža nikoho wohrožyć. Ssu w mérje žiwi a chzedža byc̆ w mérje žiwi. Muž na dróhy nochze žaneje mobilisazije, tak jara hacž žo dalokemu abeženjskemu kčjorej a jeho njewólnistemu wobydlerstwu nutskownje pischikla a njedžiwazy cžesczownosce, kiž ma pisched khaxakternej žylnosczu Swjaska ludow. (!)

Herbski dwór Brüssow so Mackensenej přepodał

Po poručnosczi wjednika a němskeho kanzlera je ministerski president Hermann Göring wutoru pschipoldnju generalnemu polnemu marschallej f Mackensenej prjedawschu prusku domänu Brüssow w Prenzlauskim wokrjesu jako herbski dwór pschepodał. Tak je žo žlawny pólny wjednik, kiž je starehu burskeho splaha polkhadža, f pódu žaho swjasał, kotrejž ža žwoje młode lěta jako praktisti ratał žlužesche.

Nowy juhosłowjanski wupósłanc w Barlinje

Dotalny juhosłowjanski wupósłanz w Sofiji, Tsinkar Markowicj, je žo ža wupósłanza w Barlinje pomjenował. Nowy juhosłowjanski wupósłanz ža Barlin je žo w lěcze 1889 w Beogradže narodžił, hdžeż prawa studowasche.

Do diplomatiskeje žlužby stupi wón w lěcze 1918 jako sekretar juhosłowjanskeje delegazije pischi mérowej konferenz w Parisu. Potom žo ža konsula w Zarje a renzy w Trjestu pomjenowa. Posdžischo žo k wupósłanzistwu w albanskim hlownym městje Tiranje pischosłanzistwu w albanskim hlownym městje Tiranje pischoždži. W lěcze 1925 žo na schefa balkanskeho wotdželenja w Beogradskim swonkownym ministerstwje powischi a žo lěto posdžischo jako póselnik do Budapesta a potom w Sofiji, Minje a Parisu. W lěcze 1933 pischewsa ža Juhosłowjansku wurjadnje ważne wupósłanzistwo w Sofiji, f wotkel žo nětko do Barlina pósejele.

Případ w jenym Barlinskim wupósłancstwje

Pondželu dopoldnja pschindžechu na cžeskosłowakiske wupósłanzistwo w Barlinje tsjo cžeskosłowakiske staczenjo, rěsnik Erwin Trunczek a murjerjej Josef Glasbaßnja a Emil Milczek, a chzychu f wupósłanzom rěczeć. Jako žo jim wotmolwi, so je wupósłanz sapuczował a so žo woni njepschijimaju, žo woni rosharichu a poczachu hewrjekać. Wupósłanzistwo nadpadowy kommando skasa, kiž hewrjekarjow sasa.

Pischecžiwo tjom kažerjam měra je žo pschepytowanje wotewriko a žo f najwjetschej spěchnoscu pschewjedže.

Křižak „Karlsruhe" na světowe pučowanje wujět

Pondželu dopoldnja w 11 hodžinach je kichižak „Karlsruhe" němski wójnski pschistaw w Kielu wopuschcził, so by žo na žwětowe pučowanje podał. Kichižakowy roskasowar je fregattowy kapitan Siemens. Wobžadka je nehdže 600 muži žylna, mjes nimi je 120 kadettow. Kschižak „Karlsruhe" žo 13. junija 1936 je žwojeho žwětoweho pučowanja do Kiela wrócži. Najprjedy pojedže kschižak nimo Skagena do Teneriffy.

W italskim wójsku w poknóżnej Abeženjskej.

Pischi **postupowanju w poknóżnej Abeženjskej njejsechu** italiscy wojazy pomnik žobu, kotryž žo po podaczu Adwy na wopomnjenjecze w lěcze 1896 padnjenych wojakow stajl. Na tutym wobrasu widžimy poswjeczenje pomnika f najwyschschim roskasowazym generalom de Bono (na konju). (Scherls Bilderdienst, M.)

Memelske wólby su płaciwe

Kommišija wólbnych wokrjesow w Memelu je wutoru popoldnju w skónczným wuradžowanju wo hórschenjach, kiž běchu pischecžiwo memelskim wólbam dóschle, wobjamkla, so wschitke hórschenja wotpokaže a wólby jako płaciwe wosjewi. Potajkim žo na sestajenju sapósłanzow w memelskim žejmje ničžo njepschemění. Mjenscha hromadna liscžina staja 24 sapósłanzow, litewske liscžiny hromadže 5 sapósłanzow. Pscheměnjeny wólbny sakoń bowola, so móža žo pschecžiwo tutomu wobsamknjenju kommišije wólbnych wokrjesow gouverneur Memelskeje, pschedžyda direktorija a kždy wólbokhmany, sa pjeć dnjow pola wyschscheho litewskeho suda hórschicj, kiž ma wo hórschenju sa 10 dnjow rosžudžicj.

Wobcežnosce w litewskim knježerstwje

S poslednich powjescžow, kiž f Kowna pschikhadžachu, běsche spóznacž, so žu so wobcežnosce w litewskej šmutskownej politizy hórschile. Parizske nowiny „Information" nětkole pisaju, so žu so wobcežnosce po wólbnej porażky w Memelskej hischcže hórschite. **Ministerski pschedsyda Tubalis** žo pjecža f **mježu nocży, žwojej sestojnistwje stojicž.** Sa kulisnami pak žo pjecža hižo žylnje wo mój wojuje. Najwjazy wuhladow jako pschichodny ministerski pschedsyda ma pjecža wyschk Merkis, prjedawschi gouverneur w Memelskej a nětcžischi měschczanosta w Kownje. Schef litewskeho generalneho staba pak džiwaja na swonkownopolitiski strach (!) cžište wojerske knježerstwo pod wjednistwom wyschka Rakstitija žada.

Pódla pschewinjenja wobcežnosczow w swonkownej politizy ma pak khaj šmutskowne wobnowjenja trěbne. Žadyn džeń njesaidže, **na kotrymž** žo njebychu njeměry mjes burstwom pokasowale. Dleschi cžaš hižo polizija k potlocženju njeměrow njedosaha, so dyrbjachu žo wojaży na pomoz sawolacž. S tym žo położenje wešo pocžesa, **hdyž žu burja knježerstwu runje tak njepschecželizy šmyhleni kaj wojazy, kotriž f burstwa pothadžeja.** Oppozizija njespokojnosczu wušiwa, so by schěroku frontu burskich stronow wutworita, kotraž ma wot swonkowneje **prawizy** hacž k **komunistam** dožahacž.

Maršall Pilsudski w krystallowym kašku

W Krakowskej kathedrali je žo cžěło marschalla Pilsudskeho do druheho kaschcža pschepołožilo. Sréberny kašck, w kotrymž Pilsudskeho cžěło leżeshe, njeje žo pschecžiwo powětrej dosež krutu wupokalał, so žo plěšnirny na uniformje a cžrijach pokasowasche. Cžěło žu nětko do krystallowcho kaschcža pschepołožili, kotrehož kromy žu žo s metallom sacžinile.

Krwawne strajkowe njeměry w Zjednocenych statach

W Portu Arthurje w Texasu žu pondželu strajkowazy pschistawni dželacžerjo a lamarjo strajka cžěło do žo srażyli. Jedyn muž žo mori, nětkotsi jo cžežka franicha. Dwaj wobdželnikaj na njeměrach staj žo sjubikoj. Mysla žebi, so staj žo teš tutaj morilo.

Też w Lake Charles w žuhodnym stacje Luisiane pschistawni dželacžerjo a lamarjo strajka do žo srażyli. Wulke polizajske wothdželenje f maschinistikimi tsjelbami skónczinje strajkowazych nusowasche, pschistaw wopuschczicj. Potom sapoczachu dželacžerjo, kotsiž njejsu organisowani, pod polizajskim schkitom schwedski parnik wukladowacž.

Bojomir

abo

sawjedjenje kschesczanstwa we Luzizach.

Spisał J. Chocifzewski.

Sekerbischczik A. Zemr-Budyschinski.

9] (Pokračowanje.)

VI.

Bitwa.

S wjecžorom tamneho dnja žedžachu hromadze Drohožław, Bojomir a Wójcžech a rosrěcžowachu žo wo podawkach, kotrež běchu žo stale, a khwalachu f dobom Boha, so bě jim dowolił, dokonjecž tak kjany skutk. Wuradžowachu też wo tym, schto ma žo cžinicž, so by žo kschesczijanstwo twjerdże saschczěpiło mjes Luzicžanami. Mjeachu sa potrjebnu wěz, so by žo wjazy měschnikow k pschipowjedanju Božeho słowa powołało.

Potom rjekny Bojomir:

„Hischcže djenža w nozy połkwatam na spěchnym koniku k nanej mojeje mandželskeje, k Jaßlawej, jo by mje žnadž pohanski měschnik njepschekhwaitał."

Na napraschowanje, cžohodla chze to cžinicž, wotmolwi takle:

„Jaßlaw je najmóznischi kužiski wjerch a teho dla myßlu, so žo měschnik k njemu poda, a kak žo potom moja mandželska sastróji, hdyž wušlychi f měschnikowcho erta to, schtož je žo djenža stało, wosheje, hdyž tón měschnik wscho hinak powěda. Ale postaram žo, ju naktonicž, so by žo wostajila cžesczowanja bohow a by pschijała kschesczijanstwo, a žnadž žo mi poradži, też Jaßlawa wobroczicž. Wy-li wón kschesczijanstwo pschijał, by też lud sa wjerchowym pschikladom schok."

„Jenož njewocžakuj pschewjele, mój žyno" — rjekny Drohožław — „Jaßlaw je drje dobry cžłowjek, ale ninn dosež žamostatnosce a tohodla też hižo wot dawneho cžasa wostawa pod wobknježenjom pohanskich měschnikow, kotiž **maja** w jeho žylnym kraju wulku nahladnosež. Je-li žo potajkim tam podasch, budżesch mnohim stracham wustajeny."

Też Wójcžech wotradžowasche wot toho pschedewsacža. Bojomir rěcžeshe na to:

„A ty, dostojny měschniko, ty žo bojisch wo strachi, kiž ty do naschoje krajiny pschindże, hdżež ja w žwojim sasłepjenju tebje tranich? A njebych ja dyrbjał Sbožnika dla na žo wsacž něschto prózy a stracha?"

Na to wotmolwi jemu Wójcžech:

„Poßłuchaj na słowa Sswjatcho pißma, kotrež praji: „Bubžcže mudri, jako hady, a njewinowacži, jako holbje." Wußłyschawschi rosßudženje wo Jaßlawje a tamnischich měschnikach, myßlu, so by njemudrje byko, žo k njemu podacž. Najprjedy je trjeba, žo wo to staracž, so by žo sapoczate dželo wobtwjerdżiło, a potom pschežwědczimy žo, kajku samóžnosež smeja na Jaßlawa nasche skutki, a potom budże žnadž mózno, po datych wobstejnosczach postupowacž. Tak bórsly hacž žo pomježi rosenđże, so je zyky splah, kotrehož knježer je twój nadobny nan, žo k kschesczijanstwu wobrocził, tehdy žnadž tón podawk njemało poskutkuje na Jaßlawa a jeho lud.

Bojomir pytny, so ma měschnik Wójcžech pschewjele nadżije, schtož wón też pschisna, a pschiłtaji: „Mje tez to, schtož prajach, móże žo lohko stacž, a hdy by žo njestało, budże pschezo dosež cžaża, žo pschihotowacž na hrožazy strach." Bojomir da žo porwucžicž a žłubi, so pola nana wostanje.

Po nětkotrych dnjach pschibuchu požadani kschesczijanzy měschnizy a nětko pokračowasche dželo wobroczenja še kschesczijanskej krajinje.

Tamny pohanski měschnik pak poda žo woprawdże k Jaßlawej, a hnydom počzachu tamni měschnizy lud schczuwacž k wójnje pschecžiwo Drohožławej. Jaßlawa namotiwjachu, so by stupił na cžoło wójßka, a tón dyrbjesche žo k tomu też podwolicž. Mjeeż wjeczenja dżesche wotoko, wote wšy k wšy, hacž žo j nowa wrócži k wjerchej Jaßlawej. Wesche to snamjo, so ma rycžerstwo stupicž pod bróń. Sa krótki cžaż stejachu mnohe žyty mužow pod bróńju psched Jaßlawowym hrodom. Tón f nimi pschecžiwo Drohožławej wucžeje

Drohožław wocžakowasche wójnski cžaż je strony Jaßlawa, ale njewjßlesche, so to tak spěchnje nastupi, wosheje, dokeż jeju sjednocžachu swjatski krejneho pschecželstwa, hdyż měsiesche Bojomir, jako žimy w spocžatku pomniłi, sa mandżelku Dobrożławu, Jaßlawowu dżowku. Wulży žo tehdy Drohožław nastróji, hdyż žo dohlada, so je Jaßlaw f mózným wójßkom do jeho kraja pschicžahnył a so sapuscžuje j mjeczom a wohnjom wschitko, schtož jemu na pucž pschindże. Drohožław zhromadži spěchnje swoje wójßko a wucžahny do pola pschecžiwo pjecž zaß zylnischemu njepschecželej. Możemy žebi pschedstajicž położenje Drohožława, Bojomira a jeju wójßka. Bychtaj chcyłoj tak radu wobroczicž žwojich bratrow, a tu dyrbjeschtaj bratrowski krej rosłiwacž. Ssynojo jeneje a teje žamneje žemje, jeneho rodu a jasyka, hotowachu žo k strašnej bitwje. Ale schto měsiesche Drohožław cžinicž? Wón tak horzo pschesjednosež žadasche, ale podarmo; wón dyrbjesche žo wobaracž. Najprjedy pak kola pójża pójżow k Jaßlawej a pscheproßy jeho na rosmołwu. Jaßlaw chcyłeshe po tym žadanju cžinicž, ale pohanizy měschnizy jemu to njedowolichu a wożebje tón, kotryž běsche f Drohožławoweje krajiny pschischoł. Bojachu žo, so by žo Jaßlaw dał pschežwědczicž a so by sacžitnył bohow. A hdyż žo tak Drohožławowe prózowanje sa wotwobroczenje bratrowskeje wójny k niczemu rosbéża, měsiesche bitwa pschichodnosež rosßudzicž.

Na wulkej runinje dóńdże k bitwje, a wobej stronje wojowaschtej f wulkej sapałkosczu a khrobłosczu. Póhanzo, mot žwojich měschnikow k bitwje sahorjeni, bijachu so smjużcže sa wobaranje cžesczowanja bohow, kschesczijanzy pak žadachu, rosschérjeż kschesczijanstwo a napinachu pschedewsacže mózu, so bychu dobyli. Powětr sarja še schczerkacym bróni, wójnske khorhoje smahowachu wyßoko w powětrje a kždu khwilu mnożt žo licžba sabitych. Jara horżka bě bitwa, a nimo spodżiwneje khrobłosczje na wobeman stronomaj njechasche žo dobycže na žanu stronu thilesz. Sstónżo bliżesche žo k khowanju a hischcže trajesche kruta bitwa. Ach! kelko je žo tam bratrowskeje kreje pschelało, kelko nadobnych wojownikow je tam sajnu žmjerzu namakało!

(Pokračowanje scžehuje.)

Japancy křesćanskich Chinesow w Mandžuskej zajeli

S Mukdena ẜo powě, ẜo je japanſka policija 60 nadpadnych kſchesćanſkich Chinesow ſajała. Wona na nich uſtałe, ẜo ẜu ſa kommunistiſow dźełali. Mjes ſajatymi ẜu nawjedowazy ſaſtojnik Hongkongſko-Schanghajskeje banki, kſarjo, wuczerjo, ſtudentojo a kſorych hładaze ẜotry preſbyterianſkeho miśionſtwa, kaj teẜ wſchełazy ſaſtojnizy jendźelſko-amerikanſkeho tobakowego towaŕſtwa. Japanſka policija je pola nĕkotrych pſchiſtajenzow tobakowego towaŕſtwa domy pſcheſpytała. Sajeẜa ẜu pola wukrajnikow wulke ſpodźiwanje ſbudźiłe. Jendźelſki generalny konſul je pola wyſchnoſćow proteſtował.

Zraženje mjez Japancami a mandžuskimi dobrowólnikami

Kaj japanſka powĕſćeńca Rengo roſprawja, je w mandźuſkej provinzy Kirinje k połodnju Tajutuna k cźeẜkemu zraženju mjes japanſkimi wojakami a 250 pſchiſłuſchnikami mandźuſkich dobrowólnych cźrjódow dóſchło. Tśelenja mjes pſchećiwnikami je nĕkotre hodźiny traka. Japanzy ẜu pjeẜa 14 morwych a 13 franjenych ſhubili.

Krótke politiske powĕśće

Cźeſkimaj konſulomaj ẜo prawo dźełaloſcze w Pólſkej wſalo.

Pólſki ſtatny preſident je cźeſkoſłowakſkimaj konſulomaj, w Krakowje a w Póſnanju prawo k wukonjenju dźeławoſcze wſal. Na tuto waſchnje ẜo Pólſka ſa naprawu Cźechow wotrunuje, kotśiž ẜu pólſkeho konſula ſ Moraweſeje Oſtrawy wupokaſali.

Jendźelſki póſłanz ſnowa pola Suvicha.

Jendźelſki póſłanz w Romje, ſir Eric Drummond, je wutoru popołdnju wopyjet italiſkeho ſtatneho ſekretara Suvicha wopytał. Wo cźim je ẜo jednało, a kak je ẜo jednanje wotmĕło, ẜo dotal hiſchcze njeje nicźo wojſtwito.

Jendźelſke nowiny „Daily Telegraph" w Italiſkej njeẜu dowolene.

Londonſke nowiny „Daily Telegraph" ẜo w Italiſkej jako rĕcźnika miniſtra Ebena wobhładuja. Wone ẜo wot mutory njeẜmĕdźa wujazy w Italiſkej roſchĕrjecź. Tuto ſtupowanje ẜo ſ hamtſkeje ſtrony ſ tym wuſtrawnja, ẜo tute nowiny njepſchiſtanu pſcheći wo Italiſkej pišaćź a wopaćne powĕſće wo Italiſkej roſchĕrjecź.

Nowe knjeẜerſtwo w Ekuadorſkej ẜo pſchipóſnało.

Nĕmſki pólenik w Ekuadorſkej je nowemu ekuadorſkemu knjeẜerſtwu pſchipóſnaće nĕmſkeho knjeẜerſtwa wuprajił. Sdobom je ẜo nowe knjeẜerſtwo w Sjednoczenych ſtatach, w Jendźelſkej a Franzowſkej pſchipóſnało.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 23. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdźež su błady, přińdu zwady.

Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 3, najwyſchſcha dnjowa temperatura 9 ſtop. cźopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, najniźſcha temperatura w nozy 5 ſtop. cźopłoty. — Niźina nad Pólſkej ſ pomrócźenjom hacź do naſchich ſtron ſtukuje. Wliw niźiny pak ẜo pola naẜ pomału ſeſłabi, dokelź ẜo wona k ranju woitźalnje. Pſchiſtaw hymnoho powĕtra ſ Lodowego morſa je nad wjeczorej Nĕmſkej mału wyſchinu wuſtukowała; tohodła je pſchi ſpodobnjſchim wjedrje pomĕrnje hyma. Nĕtcźiſche wjedro pak ẜo bórſy ſaẜo pominje. Pola Jendźelſkeje ẜo niźina ſ cźopłſchim powĕtrom a lohkimi deſchećemi Nĕmſkej bliźi. Lohdła mamy pſchi krótkowjeczornych wĕtrach pomrócźenje, lohke deſchćaſowanje pſchi milſchim powĕtrje wocźakaćź. — Juttſje ſchtwórtk ſłónćko 6,37 hodź. ſkhadźa a ẜo 4,51 hodź. khowa. Mĕẜaćź ſkhadźa juttſje rano 3,28 hodź. a khowa ẜo popołdnju 3,20 hodź.

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk:** Saẜo bóle njewobſtajne, tola milſche wjedro.

Pater Jurij, nĕhduši ſakſki kŕónprync, wotmĕwa nabožny tydźeń

W Antoniſſej zyrkwi w Drježdźanach-Löbtawje ẜo wot 20. hacź do 27. oktobra Boże ſłužby wotmĕwaju, w kotrychž nĕhduſchi ſakſki kŕónprync pater Jurij dopołdnja wot 9 hodźin a wjeczor wot 8 hodźin wo Jeſuſowych pſchirunanjach prěduje. Prěnje prědowanje bĕ njedźelu w łopatym połnym Božim domje. — W dwórſkej zyrkwi je njedźelu wjeczor dr. Spettmann ſe Schandawy rjad ẜwoich prědowanjow wo wojowanju kſcheſeſćijanow pſcheći wo njewĕrje ſapoczał.

•

— **Sa ſkutk ſymſteje pomoẜy.** Wječera wot ſaẜneho ranja techniſka nuſowa pomoẜ hromadźe ſ wójſkom a dźełowej ſłužbu draſtu a druhe wotkładźene wĕẜy ſbĕraſche. Wo wſchĕ durje ẜo po zymym mĕſcźe kłapachu. Swjetſcha bĕ wobydleŕſtwo hiẜo paruſomne wĕẜy hromadźe ſpytało, tak ſo ẜo daty ſpĕſchnje nahromadźichu. Wjeczor widźachmy polne ſ daromi nałkadźene wozy ẜo domoj wróćźicź.

— **Powſchitkowne liẜenje ſkota 3. dezembra.** Po namołwjenju ſtatneho a pruſkeho miniſtra ſa ſeźiwjenje a ratarſtwo ẜo 3. dezembra 1935 powſchitkowne liẜenje njeſchwjeźde. W ſwiſtu ſ tym maja ẜo 1. domjaze rĕſanja bykow, wołow, ſtruwow, młodych ſakoẜow, cźelatow, ẜwini, wowzow a tołow w tójdym ſ tſioch mĕſazow ſept. 1935, okt. 1935, nov. 1935, kotreẜ njepodlĕha ja pſcheładanju a 2.) w mĕſazach ſept. 1935, okt. 1935 a nov. 1935 narodźene cźelata ſwĕſćicź. Sa to je ẜo poſtarało, ẜo ẜo wſchĕ ſtatiſtiſke liczby potaja. Prawe a puſchczomne wotmołwjenje na wſchĕ ſtajene praſchenja njeje jenoẜ ſ hoſpodarſkeho ſtejniſchcza nuſne, ale leźi teẜ w burowym ſajimje.

— **Bur Jurij Schołta ſe Zidowa** je hobrſku bĕrnu na Sſtonobroſchcźanſkich pĕſkotych honach nadeſchoł. Bĕrna waźi 2½ punta.

— **Tuni ſarjadniſki woẜebity cźaẜ ſe Shorjelza do Drježdźan** pojeźe njedźelu 27. oktobra. Jĕſba je ẜo wo 60 proẜ. potuniſchila. Cźaẜ wotjeźe w Budyſchinje 8,46 hodźin a pſchijeźe do Drježdźan na Hłowne dwórniſchcźo 10,10 hodźin. Wjeczor wotjeźe cźaẜ w Drježdźanach ſ Hłowneho dwórniſchcźa 23,13 hodźin a pſchijeźe do Budyſchina 0,13 hodźin. Jĕſba płaći wot Budyſchina 3. rjadownje jenoẜ 2,20 hriwnow a 2. rjadownje jenoẜ 3,10 hriwnow. Nadrobniſche je we wſchĕch wudawarniach jĕdnych liſejſkow a puczowaniſkich bĕrowom ſhonicź.

Jenoẜ tón ſtoji ſ wobĕmaj nohomaj ẜriedźej ẜiwjenja, kiž ſcźehuje wſchemu, ſchtoẜ jeho wobdawa.

S **Małych Debšez.** W nozy k njedźeli w pinzy tudyſcheho pjekarja paduſchi pobychu. Pokradnychu tam nĕſchto margarinu, nĕkotre jeja a wjazy bleſchow małeſnoweje bŕĕźkti. Schtóẜ nĕſchto wo tym wĕ, njech to najbliźſchej policiji ẜdźeli.

S **Błohaſchcz.** Saẜdźeny ſchtwórtk wotmĕ ẜo tu hońtwa, pſchi otrejź 15 bajantow a 2 kurwocze potſĕlichu. Pſched 14 dnjemi ẜo 25 bajantow potſĕli.

S **Brĕzy** pola Hodźija. Mĕſto ẜnjoweho dźakneho ẜwjedźenja ẜebi w tutym lĕźe dźełaczeryo ryczećkubkow w Brĕzy a Cźeſwjenych Noßlizach pod wjednifitwom ẜwojeho knjeẜa dr. Heibera na puczowanje do Barlina a do Sanſouci pola Barlina puſchcźichu. Najprjedy letaniſchcźo wopytachu, kotreẜ ſ wulkimi tukrajnymi a wukrajnymi wobkhadnymi letadłami ẜylny ſaczijichcź na nich ſcźini. Jĕſba po ſtarym Barlinje woẜebje po knjeẜerſtwowym dźełu pſchedwjedźe wulkotnikam dźĕle ſtarych nĕmſkich ſtawiſnow. W Sanſouci wobhładachu ẜebi pod wuſtojnym wjednifitwom hobrſke parkowe a hrodowe ſarjadniſtwo, kotreẜ ſtaj Bjedrich Wulki a Bjedrich Wilhelm IV. ſtworiłoj. Hakle poẜde wjeczor ẜo ſ wuſłeta domoj wróćźichu.

S **Budyſchcźa.** Saẜdźenu pondźelu je najſtarſcha woẜoba naſcheje wẜy, mandźeſłka njedowa Schenki, wumrĕła. Po 21 letach je nĕtko ẜwojeho muża, ſ kotrymž bĕ w ẜwĕrnym a ſbożownym mandźelſtwje ẜwjaſana, do wĕcznoſcze ſcźĕhowała. Pſchi ẜwojej wyſokej ſtarobje — 88 let — bĕ jej tola hiſchcze hacź do poſlednjeho cźaẜa ſtrowoſcź ſpodźenja. Hiſchcze pſched tſiomi njedźelemi bĕ ẜama ke mſchi dóſchła. We ẜwojej pobożnej myſli je ẜebi wona horẜo ẜadała, ẜo by mohła tuto ẜiwjenje wopuſchcźicź a ſańcź do tamneho, hdźež muž a dwaj lubaj ẜynaj hiẜo na nju cźakaju. Wĕcźne ẜwĕtło ẜwĕcź jej!

S **Khróſcźa.** Naſch wuczeŕ Jüttner, kotryž je do wójſka ſaſtupił, je ẜo ſ wuczerjom Binderom, kotryž dotal ſady Kamjenza ſkutkowaſche, ſamenił. Powołaniſti ſchulſki wjednik ſlećhſtig je tohorunja naſchu ſchulu wopuſchcźił a jeho błĕdo ſaſtawa powołaniſki wuczeŕ Schneider. Nĕtko po próſdninach ẜo ſchula ſaẜo we 8 hodźinach ſapoczina.

S **Kamjenza.** W Bambruchu namakachu na kolijach tamniſcheje fabrikiſeje żeleſniẜy 52 lĕt ſtareho Joſefa Kota morweho. Mów bĕſche naiſterje w nozy po kolijach domoj ſchoł a pſchi tym pſchi dwórniſchcźu po 5 metrow hłubokim naẜypu dele padnył. Kott bĕſche ẜebi nop puknył a je najſterje hnydom wumrĕł. Snjeſbożeny je cźeẜkoẜtowaſtitſi ſtatny pſchiſłuſchnik.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Naſcha wjeſna rĕcźka ma wot nĕſchto njedźeli ſaſo wodu. Bohużeł ẜo do njeje wiſchon njerjad mjeta a lije. Saẜdźenu njedźelu ſamo wowcźeŕſkeho pẜa ſ njeje wukojichu. Na tajte waſchnje wẜo rĕcźka nikomu radoſcź njecźini.

S **Kulowa.** Mjes naſchimi dźećimi je ẜo ſcharłach kĕtro roſchĕrił. Jedyn 3lĕtny hólcźeẜ je na njón wumrĕł.

S **Łaſa.** (Staroſcź wo wójnſke rowy.) We Łaſu je ẜo wjeſna ſkupina ludowcho ſwjaſka ſa nĕmſke wójnſke rowy ſałoźika. Skupininy wjednik we Łaſu je wyſchſchi ſtupań Bjedrich Weikardt, kotryž pſchiſjewjenja pſchijima. Na nieho móże ẜo teẜ tóźdy wobroczźicź, kiž chże ſa padnjenymi ſłĕdźicź dacź abo kiž chże k rowam padnjenych puczowacź atd. Je hiſchcze mało ſnate, ẜo je ẜo wjele padnjenych ſ nĕhduſchcheho pohrjebniſchcźa, hdźež ẜo we wójnſe pokhowachu, na druhe ſkromadne wulke pohrjebniſchcźo pſchenjeſło. Ludowy ſwjaſk darmo ſa tym ſłĕdźi, hdźe nĕtko padnjeny wotpocźuje, a teẜ fotografowanje rowa wniwjeże. Hiẜo nĕtko ẜo na pſchednoſchk, kotryž ma ẜo w najbliźſchim cźaſu poſtaricź, pokaſuje. Pſchi tym chże ludowy ſwjaſk wo ẜwojich dźełach na wojeńſkich pohrjebniſchcźach roſprawjecź.

S **Kletnow.** Mies Klětnom a Krjebju ſta ẜo wcźera rano wokoło 4 hodźin autowe njeſbożo, dokelź bĕſche ẜo autowa wobrucź pukła. Moſowy wjednik, kotryž ſ Ruchwałda połkhadźa, potorhny dwaj nadróſnaj kamjenjej

Hospodarski rozhlad

Sſrjedu 23. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelſki punt	12,205	100 čeſkoſł. krónow	10,275
100 ſwajc. frankow	80,84	100 franc. frankow	16,38

Barlinſka burſa ſ dnja 22. oktobra. Hacź runjeẜ ẜo teẜ wcźera ſ dalſchim ſkruczenjom liczeſche, wotewrì tola burſa w ſłabym a ſnajmjeńſcha njejednotnym połoẜenju. Pſchi wobkedźbowanju małeho wobkhoda, na kotrymž ẜo ſtore jenoẜ wobkhodniẜu ſ powołanja wobdźĕlichu, ſamochu wotedawania, kotreẜ ẜo ſ tuteje ſtrony ſtachu, kurſy wo nĕſchto ſtócźiſcź. Sakładne mĕnjenje wſchak njeje njepſchećelne, dokelź teẜ wcźera ſaẜo dobre powĕſcze ſ hoſpodarſtwa pſchedležachu. Na rentowych wikach bĕſche wobkhod cźichi.

Barlinſke żitne wulkowiki. Sa wowſ a jećmjeń ſa pizowanſke ſamĕry bĕſche teẜ wcźera na Barlinſkich żitnych wulkowikach wulke napraſchowanje. Hdyż teẜ ẜu polſkicźenja ſe ſtrony ratarſtwa hiſchcze małe, ẜo tola po dokónczenju wólnych dźełow ſ ſich powieſtſchenjom liczi. Khłebowe żita maja, kaj hacź dotal, mĕrny wobkhod, dokelź ẜu młyny ſ pſcheŕĕſkownmi druźinami we doſahajesej mĕrje ſaſtarane a jenoẜ cźeẜke pſchećźiwe druźinu nakupuja. W jećmjenjach ja piwarſke njeẜu ẜo polſkicźenja ſeſnjinke, tola teẜ napraſchowania njeẜu wjazy tak wulke, kaŕ ſched nĕſchto dniemi. Jećmienie ſa industriju maja dale krute wiki. Na mukowych wikach njeje pſchemĕnjenjow.

Wežera ſtacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećmjenia G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny wo złotej hriwnje.

	22. 10.	21. 10.		22. 10.	21. 10.
Pšenica	202,0	202,0	hruny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	—	—
jećmień now.	211-217	210-216	módre łupiny	8,00-8,50	8,00-8,50
jećmień, nat.	—	—	žołte łupiny	—	—
wowſ	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	bĕrnj. kruſki	8,25	8,25
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	21,5-23,5	21,0-23,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluški	—	—	jećna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rożku za wuplodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wowſ za wuplodźerja 9: — 13: 158.0

Płaćizny rĕzneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

22. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 542.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rĕzneje hódnoſce hač do 6 lĕt	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picźowane ſtarſe	42
Mjenje picźowane wšĕch ſtarobow	38–41

Byki: 211.

Połnomjaſne, wuroſćene, najwjetſeje rĕzneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódſe	42
Mjenje wukormjene młódſe a derje picźowane ſtarſe	42
Spatne	38–41

Jałowcy a kruwy: 842.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rĕzneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałowcy najwjetſeje rĕzneje hódnoſce hač do 7 lĕt	40–42
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowcy	32–39
Derje picźowane kruwy a mjenje picźowane jałowcy	22–30
Mjenje a ſpatnje picźowane	—

Celata: 1997.

Najlĕpſe wukormjene (1. druźiny)	70–74
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60–68
Spatne (3.)	50–58

Wowcy: 2933.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (5. druźina)	44
Starſe wukormjene (6.)	42–43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	32–40

Swinje: 4521.

Połnomjaſne, wos. raſow a ich křiżenj., hač do 1½ lĕt ſtare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjaſne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundroſy	52,50

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Es ſollen meiſtbietend gegen Barzahlung verſteigert werden am **24. Oktober 1935** vormittags **10 Uhr** in **Kamenz** — Sammelort: Amtsgericht —: verſchiedene Möbel, verſchiedene Damen'ſchuhe, Klavier, Geldſchrank, Wollplüſch;

vormittags 10 Uhr in **Gersdorf** — Sammelort: Brauſchänke —: Klavier, Schnellwage;

mittags 12 Uhr in **Brauna** — Sammelort: Gaſthof Brauna —: Korbgarnitur u. a. m.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za jokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ a za nawĕſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyſchinje. Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyſchinje.

D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

a stónčnje do nadróžneho schtoma sawadźi, pschi čimž so auto khětro wobschkodźi, tak so dyrbjesche so auto wotwlec. Na dobre sbožo njeje so wowemu wjednikej pódla mjeńšich srěčanjow we wobliczu niczo stało.

S Noweje Wsy pola Mikowa. Hosćenzarjej „K łěčnej radosći“ je so w nozy zyka prědnja hosćenzowa fronta z čornej wolijowej barbu pomasała. Ssamsne worakawstwo je so hižo psched někotrymi měsazami stało, tehdom z čzerwjenej barbu. Sa swěsćenje worakawow je hosćenzar 50 hr. myta wustajił.

*

S Kinsbórka. (Strachi dróhi.) Na sakhodže do wsy Ssmorkowow sajědže do 49lětneho dźěłaćerja Albina Günthera se Ssmorkowow, kotryž na swojim kole domoj jědźeše, sa nim jědźazy auto a wlečeše jeho zbu. Pschi tym so Günther tak czežko srani, so po puczu do khorownje wumrě. Wós potorhny dwaj stołpaj płotu zbu a so pschi tym czežko wobschkodźi. Wołowy wjednik njesranjeny wosta. — W Kinsbórku motorski koleśaŕ zwyka czežity auto pschesczěhnyć a to runje, hdyž chcyše so tuto na lěwo sawinyć. Motorski koleśaŕ z mozu do auta sajědže a so czežko srani. Jeho zu do khorownje dowjesli.

Se **Shorjelza.** (Doma so spalił.) W Schnellfurcze wobeń w khěži Bartowych herbow wudyri. Dokelž njemózachu jeniczku wobydlerku doma, zlabomyślnu něhdže 50 lět staru njezenjenu Idu Bartez namakacź, wohnjowa wobora a HJ wotkolne lěży pschepyta. Po shaschenju wohnja pak žonu spalenu w rospadankach namakachu. Nimo toho so sniczeneho twarjenja něhdže 400 hr. papjerjanych a twjerdych pjenies wuczahny. Ma so za to, so je wobeń z njeźbliwosću nastał.

Wusudźenja

§ Ssydleńske shormadźenstwo w Hrubjelčźizach běše zebi sa zwojeho shormadźenstwowego wjednika Maxa Kurta Mißbacha z Hrubjelčźiz wuswolilo. Tutu jemu spožčenu dowěru je Mißbach snjewužił. Po pschikazu bě wot zobustawow nalutowanki sa nabyty kraj a zydleńske pschinoschi sběrał, kiž měješe na wožebite k tomu założene konto pola krajnostawiskeje banki sapołožić. W zyłku bě něhdže 3000 hriwnow pschijimał. W pozdlednim czasu rosćěri so powěsć, so je Mißbach jako towaŕstwowy potnomócnik na njesamostwite waschnje na schkodu shromadźenstwa tute pjenjesy pschekschiwił. Tohodla jeho sajachu. Pschi pschełtyčenju so wusna, so z naběranych nalutowankow 1015 hriwnow a z pschinoschkow 82,60 hriwnow, město so by je na banku donjesł, wobthował a so bě nimo toho se schekom, kotryž bě druhi blanko podpisał, a wón wupisał, z druzstwowego konta 200 hr. wotsběhnył. Tute pjenjesy bě hromadze z druhimi w korczmach pschečzinił. Mißbach so na 1 lěto a 3 měsazy zastwa pschi pschiliczenju pschepytowaneje zatby a k dalschemu pjenjezjnemu zhłostanju we wyšokosći 1200 hriwnow abo k dalschim 30 dnjam zastwa z napołożenjom wudawkow sasudźi.

Towaŕstwowski powěstnik.

Kukow. Serbski wotrjad swj. Jurja w Kukowje zońdże so pónđźelu 28. oktobra, wječor ½8 hodź. pola Natušec. Hosćo su lubje witani. Starši.

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź“ a „Ha jěł je hólčik“ wukńmy jako třeći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda“ (čo. 23 we Wulkej lubosći na str. 49).

Přilopk

Wjazy worjeschinow w lěsach.

We wukazu statneho hajnikeho mischtra so pschikazuje, so ma so w kulturnym planje sa lěto 1936 a w sćěhowazych kulturnych planach wožebje też na to dźiwacź, so bychu so w lěsach też worjeschiny zadźaše.

Milijon hriwnow pschekschiwił.

Justizny nowinaŕski běrow z Wróćtławja piša, so zu psched někotrymi dnjemi we Wróćtławju sarjadnika firmy Privatkredit-Verwaltungs- und Vermittelungsgesellschaft we Wróćtławju dr. Bjarnata Lercha sajeli. Jemu so pokazuje, so je njepschestawajuc pschekschiwjał, liščiny falschował a we wulkim rosměru jedał. Dalokoz mózeše so dotal swěsćeć, je Lerch jemu dowěrjene pjenjezy, kotrež mějachu so na žrěnje worschcity wupožčowacź, we wulkim rosměrje pschekschiwił a to tak, so podpismna falschowasche. Na tuto waschnje pola bankow sapołožene pjenjezy wotsběhny. Hdyž zu pjenjezy wostałe, so dotal njeje swěsćiło. Schkoda wuczinja po zomknjenym wuprajenju dr. Lercha něhdže jedyn milijon hriwnow.

Pólska wjeś to spalila.

We Wolhynskej wjadrni w jenej wjsy w Horochowskim wokrjesu w statoku jeneho bura z njekeźbliwosće wobeń, kotryž so z wulkej spěschnosću na zbu wjeś, 79 statokow liczazu, rosschěri.

Schtó je kral?

Kral Hendrich IV. bě so ras na hońtwje wot zwojeho pschewoda dželił a sakludźi so w lěsu. Stónčnje pschińdże sajo na prawy puć a jeika so z jenym burom. Toho so prasćesche: „Djesch ty do města?“ Hdyž jemu to bur wobkruczi, pschisamkny so jemu. Po puczu měnjeješe bur: „Hdy bych tola ras kral w měsće widźeć mohł — ženje njejžym jeho hischće widźak!“ „Pój jenoź so mnu“, doda Hendrich IV., „jěcham nětko ke kralej.“ „Kak jeho [illegible]?“ prajesche so bur. „Zyle jednorje“, wotmolwi, „hdyž do města pńdźemoj, kedźkuaj jeno, schtó mjes ludom w klobuku stanje — to je kral.“ Stónčnje so městu pschibližeschtej a stejeschtaj psched měšćańskimi wrotami. — Tam zakasche zyły kralowy pschewod z nahej hlowu. Jenoź bur a kral stejeschtaj w klobukach. „Widźiš nětko, schtó je kral?“ pozmněwkowasche so Hendrich. Bur tschasnje pschemyślujo hlowu. „Njewěm, schto mam k tomu prajicź, ale mi so sda, jedyn z naju to je . . .“

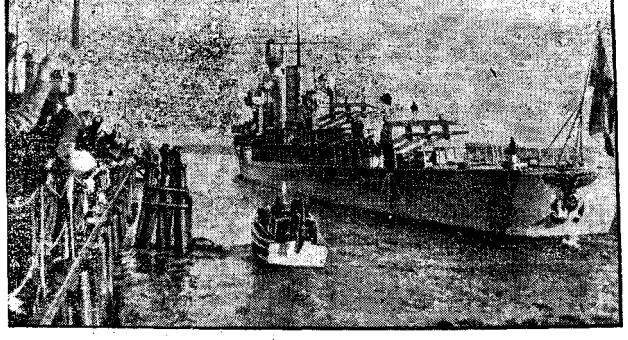
Mišchnje, kotrež do jastwa dowjedźechu.

Psched Halberstadtskim ławnišćim zudom mějeschtaj so młodaj cźłowjekaj z Alscherslebena samokwjeć, dokelž běschtaj z jeneje wischnjoweje aleje pschi statnej drózy 50 hacź 60 puntow wischnjow kradnyłoj. Dokelž bě 28lětny Korla Weinhardt hižo wjazy króć pokuty stany, jednasche so tu wo wosjpjetne paduschstwo, schtoraz hdyž so trucźjsko pokhłosta. Tuž sajudźi so na 2½lětne zhłostanje. Jeho 23lětneho zobu wobschkorzeneho tyrany zud na zydom měšazow do jastwa.

Dwójnikaj na wschelakimaj městnomaj so narodźiłoj.

Tutón pad, so dwójnikaj so na wschelakimaj městnomaj narodźischtaj, je jara zadny podawk. Tola je so jasno ras stał w Ronefeldze w Nowowiedźiskim wokrjesu pschewjesćź, hdyž druhe dźěćo na zwět pschińdże. Na to dyrbjesche so spěschnje do khorownje w Nowym Wiedźe pschewjesćź, hdyž druhi semčan na zwět pschińdże. Tak staj jenak staraj bratr a zotra na wschelakimaj městnomaj so narodźiłoj. Tak so sta, so bu prenje dźěćo na pschińdźischnym stawnišćiwje w Rengsdorfje a druhe w Nowym Wiedźe pschińdźejene.

Duschny hólezej. Nan: „Mójesch mi wěricź, Měrtjinte puki, kotrež něsko dostanjesch, mje zameno bola.“ — Měrcźin: „Ow nanko, potom njebudź pschekruty pschiwjesch!“

Kschižak „Karlsruhe“ na wulkim puczowanju.

Němski kschižak „Karlsruhe“ je pschi wulkim wobdźelenju wobydleńskeho zwjesa z zwojeho domisniskeho pschistawa Kiela so na zwětowe puczowanje puschcził, kotrež budźe někotre měsazy dołho tracź. Na tódźi je 600 ludźi, mjes nimi 120 kadettow. (Weltbild, M.)

W tydźenju wina

kupi abo popřeje sebi kóždy na wsy abo w měsće dobru kapku kmótŕaceho wina. Wobkedźbujće při tom w Serbskich Nowinach so poručacych inserentow.

Rhynske, Moselske a Pfalzske wina
za wšě požadanja — 1/1 bleša hižo wot 65 pj.
Herm. Klemm nasl.
w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Radna pinca w Budyšinje je **hosćenc kmótŕaceho wina**
a porjedźa k tomu z kuchinje dobre pojedźe
45 pjenjezkow

Hotel Winowa kić
W tydźenju němskeho wina
wutočimy kmótŕace wino města Budyšina
kaž też druhe dobre płačiny hódne němske wina.

Gärtnerbörse w Budyšinje
Při Pětrowskej cyrkwi. Mějićel Oskar Jurk.
K tydźenjej wabjenja wina
Budyske kmótŕace wino
Pleco w khlěbow. čěstu z Mayonaisowej sołotwju

Hotel Króna
w Budyšinje
Wurjadnje dobre wina léta 1934 su dóšle
Kmótŕace wino města Budyšina 2/10 l 35 pj.

Pleisweilerske kmótŕace wino
poruča firma
Jòh. Wenk nasl. kolonialne twory w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 5

Bruno Halke w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy čo. 9
poskića nimo swojeho bohateho winoweho składa
1934 Pleisweiler - Oberhofen.
Kmótŕace wino města Budyšina

Na dobru skleńčku wina
dobru pojeźć a rjany přebytk přeprošuje Was
Küttnerec winarnja
w Budyšinje na Hauensteinskej hasy

Kupujće pola naših inserentow!

Hdyž zyma nastawa: čopte
kholowy
žonjace 2,80 2,50 1,95
muzace 2,85 2,60 1,65
Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Wjacy
a strowiš. **sadu**
změjece, hdyž swoje štomy z lěpjacymi **wobručkami** přećiwo husanecami skitaće. Dostanjeće pola
Erich Winter
drogownja w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 14 :: Tel 2015

Fotograf Schulz
w Kamjencu na Budyskej dr. 10
je was **kwasny fotograf**
Telefon 472

Za kermuše
poručam swoje płaciany hódne
wina spirituosy paleney žitny
Płodowe wino litr wot 65 pj.
Polenowe wino litr wot 70 pj.
Friedrich Grimm
w Kamjencu
na Budyskej dróze 10

Zawołajće telefonisch
Budyšin čo. 2687, maće-li nawěšk abo ważny podawk, Waše wsy abo wokolnosć zjewić. Hdyž do Budyšina pńdźeće, móžeće w Serbskej knihi nawěšk zapłaciś abo wudrukowaś sebi dać zarunać. Serbska knihiarnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowiše« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

PLAKATY
za towaŕstwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo
Dr. J. Cyž serbska knihiśišćerńja nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

Přiłoha k čisłu 248

SERBSKE NOWINY

Srjedu 23. oktobra 1935

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Na sleborny kwas kóždy čas.
Ach kak spěšnje čas nam leći
To dźens znowa widźimy,
Hdyž so sleborny kwas swjeći
A my na nim hosćo smy.

Z wamaj my so radujemy,
Wujo, ćeta slěbrowaj,
Wjele dawać njemóžemy:
Njech Bóh wobdaruje waj'.

Njech so wjedźe wamaj derje
Dale w ćichim wjeselu.
Kaž Bóh da, njech człowjek bjerje,
Też tu krónu złoćanu.

Wo rjaności nazymy

Bych mohł pisać wo hejsowańskich barbach nazymy, wo tyšniwej kurjawje, wo dušach zemrětych a wo znamjenjach na njebju, wo poslednich hwězdnicach a čerwjenej róži, kotraž hišće so prócuje zakćěć; abo wo swětleškach na směrkach, wo wóni kerchowskich swěčkow, suchim lišću a druhich hnujacych wěcach. Tola rady bych dał wuswědčenje a khwalbu druhej rjaności našeje nazymy. Je to skrótka rěpa.

Žana płódnosć zemje njeeksistuje tak zhromadnje kaž rěpa. Zito so wozy do bróžnjow a běrny do pincow; ale rěpa so wozy na hromady; nakopjuje so do hórkow; zrostuje do rěpowych hór pódla wjesnych zastaniščow. Wóz za wozom wozy běle dule z bjezkóńčnym procesijonom; mužoj z łopaćemi wot ranja do wječora kopja dale wyšše hromady a zrunaju je rjenje do geometriskich pyramidow. Kóždy druhi płód zemje so někak rozćěka po wšěch pućikach pod wše človjeske třěchi. Rěpa so wali z jenićkim prudom: k najbližšim kolijam ćaha; abo k najbližšej cokrowańi. Je to płódnosć z wulka; je to nastup po cyliznach; je to kaž přehladka wójska. Su to brigady, diwisije a jenotliwe wójska, kiž nastupuja k transportej. Tehodla su zrunane we wojerskim rjedźe; geometrija, to je rjanosć mnóžstwa. Rěparjo twarja swoje hromady kaž monumentalne rózkate twarjenja; je to skoro hotowa architektura. Hromada běrnow njeje twar; ale hromada rěpy; to njeje wjacy kupa, to je twarjenje. Měšćanski człowjek nima runje rady rěpowe krajiny; tola nětko, nazymu, nabywaju někajkeje monumentalnosće. Tajka porjadna pyramida rěpy ma něšto jimaceho. Je to monument płódneje zemje.

*

Ale dajće mi zaspěwać sławu najbóle zacpiwanej rjaności nazymy. Wěm, zo nimaće pola a njewozyće rěpu na wulke hromady; ale sće-li hižo raz hnojili zahrodku? Hdyž přiwjezu teho człowjekej połny wóz a powróća tu dymjacu kupu, khodźiće wokoło teho, počežkujeće wóz z wočomaj a nosom a prajiće z připóznaćom: „To je z boha rjany hnój."

„Rjany", prajiće, „ale trochu łóhki."

„Sama słoma", měniće niespokojnje. „Je w tutym mało hnoja."

Dźiće mi, wy, kiž sej zadźeržujeće nós wobkhadźejo nazdala tutu nadobnu hromadu; njewěšće, što je rjany hnój. A hdyž potom hrjadki dóstanu, štož jim słuša, ma człowjek někak potajne začuće, zo je zemi wopokazał dobrotu.

*

Nahe štomy, to njeje tak zadwělny napohlad; wupaduje to trochu jako khošćo abo prut a trochu jako rósty připrawjene k twarej. Ale jeli na tajkim nahim štomiku posledni lisćik, kiž so z wětrom třase, je to jako poslednja zmahowaca khorhoj na bitwišću, jako khorhoj, kotruž dźerži ruka morweho na polu padnjenych. Padnyli smy, ale njejsmy so poddali. Hišće zmahuja naše barby.

*

A hišće chrysanthemy so njepoddachu. Su krjehke a nadychane jenož tak načisnjene z běleje abo rózoweje pěny, kipre kaž knježničći w rejwańskej drasće. Zo je teho słónčka přemałło? Zo nas daji šěra kurjawa? Zo so přez nas wlečeja zymne dešće? Wšo jene. Hłownje je trjeba kćěć. Jenož ludźo skorža na hubjene časy; chrysanthemy to njećinja.

*

Też bohojo maja swoju dobu. W lěću może człowjek być pantheista, móže so měć za kusk přirody; ale nazymu móže człowjek so čuć jenož jako człowjek. Też hdyž so njepokřiižujemy, wróćimy so pomałku wšitcy k człowjestwu. Kóždy domjacy woheń sapa k počesćowanju domjacych bohow. Lubosć k domej je samsny wobrjad kaž česćowanje někajkeho hwězdneho bójstwa.

Přełožił Bobak.

S domišny a přihirody. Prasapoczatk naších mlynow. Sajimawe je wuwicje naších mlynow. Jako wutkod ma so jednore rostłóčenje sornjatkow z dwěmaj kamjenjomaj wobkładacej, kotrejž je so w młodym kamjenitym czasu wužiwało (nětkoždy 6000—2000 před Khr.). Spódni kamjeń tworjesche mjenje abo bóle płony wulki kamjeń. Na njón so něchto mało šita nałypa, kotrejž so z pjaćcowulkimi walankami rostłóčí. Posdźišco so ručany młyn z dweju jenak wulkeju łulojteju kamjenjow wunamała. Wot tud hacj k mechanišnju pohibowanym młynam njebě přechodaloši skok. Tola tej w jažnych historiskich czasach so žitowe tłóčenje hišćeze wužiwachu. Też we wójnje žrěbi někotrażkuli hospoda z někajkim jednorym młynom z nuzy wupomha. (Brandt, M.)

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Měšćanjanske dźiwadło.

„Venezia".

Sažo stoji opereta na krajnym porjedźe měšćanskeho dźiwadła. Tón ras dźěcego młódšeho doby, sdrašćene do łuščotjeje hudźby, pyšene z brohotkami melodijow, kiž nam hižo z předawšich dobrych operetow we wuschach klinča. Venezija — wobras italšeje — barbnosć — temperament — wušynk dušche, kiž korjeni we hłubokej lubosći k domišnje. Tešne sešatjenje je złožił Herman Hernecke je sbožownej ruku. Hudźbu poda Arno Vetterling tak derje, so haha zamo w tśeśim jednanju k opernej dokonjanosći. Venezija, potajkim opereta, kiž je je wšěm wuhotowana, schtož žrěbi pyšeze cźasto na pschećach žohnowane połłuchańtwo. A hdyž je hrowe wjednistwo tak wuhjerne kaž Alfred Borchertowe, wutwar jerwischcźa tak łuščotjty z ruki Waltera Ulbricha a so hudźbnemu pyšewjedźenju tak z łubosću pschikhili, kaž to Richard Waltar, prěni kapałnik njebźeju cźinjesche, potom dyrbi so tuta opereta łóšdemu salubić.

Wobšah: Antonio, młody venezianski wjeršał, łubuje Ninettu, korcźmarjowu dźowku. Dokelž ma Antonio dobry hłóš, pschijima jeho direktor Fox sa swoju Netwyorkšku reviju. Tam so salubuje Antonio do Yvonny, tamnischeje spěwarki. Direktor łubuje Yvonnu a so hy pschischoł k łžowjcmu samérej, pschesrożu Nanettu do Parisa! Yvonna so Antonijej wuda, tehonunja Nanetta. A dośtónčnje kaž pschezo: Antonio puczuje do domi'ny, dobudże žrěbi wróćo Nanettu a Yvonna wożeni so z direktorom. Zortapołny je wobšah operety, ani khwilki wostudy.

Kał hwězdy stojachu nad pschedstajenjom operety wukony Ellen de Gries jako Maud Griffith, Rudolfa Lahoby jako Pietra Tacchinowa a Alfreda Borcherta jako ballettneho mischtra Spanzonia. To bě hrace, kiž to beho dobu storhny. Willy Steiner jako Antonio łubjesche so wožebje spěwnje, tola też w hracju. Felica Schelenz jako Ninetta pschekhwapjesche se swojimi spěwnymi pschednoschkami. Niech je tu jenož najpomnjeny spěw: „O žwjata macźeř, schkitaj naju šoho, o madonna, žiwych moju žadosć, pschiwjedź jeho wróćo". Też Mano Holtei bě zyle we swojim, kaž hyny to wot njeho łuščeni. Wolf Martini bě typiski rewijowy direktor. Margret Timmer łubjesche so jako spěwarka. Lu Margraf jako wikowarka se seleninu, tajka prawa stajnje salubowana Jéva. Dopokaja z tym swoju wulku hrajnu samójnosć. Tak bě zykkowny wunoschk hracźa jara dobry. Pschipołłucharjowo putachu wožebje rjane melodije, žiwjenjapołne reje a strowy žort. Dźak so wschém praji z mózným pschikleskom a kwětkami. Wobhładajcże žrěbi tutu rjanu operetu!

*

Palastowe dźiwadło hraje hacź do pjatka romantiisku wjeselohru „Snadź bě to jenoż són..." Florian je hižo z cźaka dźěcźatstwa łubjeny z dźowku barona z Rehberga. Wobaj so hischcźe ženje njeběschtaj widźałoj, tohodla chze Florian swoju njemjestu inkognito sełnać. Jako wandrowski cźełnje na žeńtwu. Bórzy pschidruži so k njemu njebojasny Barlinski hólcźej Jupp, kotryž mjeješche tehorunja pschicźinu, žiwojimaj starschimaj wupjerchnycź. S jeho pschewodnikom je žwérny poš Rinaldo. Na měšćanskim hermanku tele „djeczelowe łopjeschko" jako wohładamy, a tu sejnaje so Florian też se swojej njewěstu, ani so bychtaj wo žrěbi spacźa měłoj. Baroneza bě so njemuježy drastu swojeje komorneje wobłekła. K tomu wsche

Bratraj

Wobras z burskeho žiwjenja.

Pišche Bj. Wowczeŕk.

(2. Pokracźowanje.)

Měšacźk jejkhadźa w połnym jaśnym kole, sćelo swoje śiwerne žwérko z njebjeś. Kaž žwěcźaty schleworjeŕ žiwuasche so po polach a kukach, pschedźo so wokoło wjeselaseje młodźiny. Pisches zyle mješwocźo so na tak wjeselu bobriju i wyšoka śmjejesche. Jemu bě to wjeselele, žmeći pschihladowacź tajemnu harowanju. Wschak je pschešmědcźeny, so ludźo jeho rady maju, wschemu žmě pschihladowacź, a schtoj je widźał, nětrjeba na hubje dźerżeć. Kał wiele potajnoscźow by so wotkryło, by-li měšacźk mohł rěcźeć.

Kał rjenje! myšli Michał. Harowacy pak to njepytnyachu. Roża sthadźa, stary nan to pytny.

„Budźeśe tu prawje wjeseli, dźeći, ale dźerżeśe žwoju mérn. Moje stare kośe wjeczornu khłódnotu njesnjesu!" S tym wuj woteńdźe.

„Chżu wschak cźe do domu pschewodźeć, nano!" rjekny Michał.

„Nieje trjeba, mój žyno, wostań radschi tu a kedźbuj na Jurja, njesnaje pak dźensa sažo jóm žaneje měry."

Scholcźiz wuj rozjohnowa so i wjeselej młodźinu, pomału krocźesche do žwojeje komorki. Tam žyndy so do njejkeho stoła, we kotrymž bě wo cźaš žwojeje khorosche husto wotpocźował. S rukomaj japrě žebi hłowu a ponóri so do hłubokeho muženja. Wot wonka dobywachu so jemu hischcźe žmrki huštic'kow a žpěw młodźiny do komorki. Zažnje pschi tym žłyschi hłóš žwojeho najstarschcźeho žyna Jurja.

„Njeby derje było, wopraŵdźe njeby derje było!" bórbotasche pschi žebi. „Njemóžu to samotkwicź psched Bohom a žwědomjom. Ach, so by hischcźe žiwa była, moja luba Marja, wona by mi derje poradźiła!" Pschi tutych słowach žtyknu ruzy a so modleschce.

Dołho wuj takle žebjeschce. Wonka womjelkny spěw a juśt Guśle sastachu schkrobcźecź. Sstuchi, kak so wrona

samknu, žłyschi Hanku roswjeselcenu cźěricź do žwojeje komorki. Potom so też pschischmjata Jurij, žebi w pjanosći spěw spěwajo. Skónčnje też pschiidźe Michał, posasta thwilku pschi nanowhych durjach, potom so też k bratrej do komorki poda. Cźicho bu po zykym domje.

Stary Scholta so posobnu, sažwěcźi maku wolijowu lampku na blidźe a wsawschi ł blidoweho kaschcźika listno papjery, žydźe so k blidu. Dwójzy womacża pjero ł cźornizu, dwójzy so sažo wotpołoži a stykuwschi ruzy so modleschce. Sswły stupichu jemu do wocźow, kiž pak wudźełana ruka hnydom wutrě. Nětko poca pjsacź, złowo za złowom cźeceschce ł pjera, njetrajeschce dołho so bě dopisał. Sthnu so do stoła schchowasche: „O Božo, ty wěsch, so nchżu niecźo njeprawego, wodź ty je žwojej mózncj ruku, kaźitaj ty wschitko po twojej milosći!"

Hischcźe ras wsa wuj pižmo do rukow, so by jo pschecźitał. Na to stłóźi na njo hischcźe žwój pjeczat, położi pižmo do žwojeho thamora a jón samknu, klucź žebi do kaka tyknu. Kaž by nad nim wotpocźowała wulka cźeża, žwiesy so sažo do stoła.

W žwojej komorzy steji Michał pschi wokuje, hladajo won do cźicheje měšacźkoweje nozy. Pisches hakoży stareje liny pada měšacźkowe žwětło. Michał njemóże žnacź, na wutrobje jemu nęschto tłóźi, žiwjenje leži tak bjesłóschtne psched nim. Dopomni so na špěw, kiž je tak husto žebi špěwał na polu, hdyž za pluhom krocźeschce.

Hdyž wjecźor sparny wuženycź chżu,
a wuženycź tola njemóżu,
dha du we duchu na polo,
a wschitko kaž tam wodnijo.

Hłuboko wodhejnje. Wobras rjaneho holicźa, ł sažwinynaj wócźkomaj a barbojtynaj licźkomaj stupa jemu psched duschu. Cźohodla njeśmě ju dobycź? Wy ji tola nimomjery dobry był, myšleschce, na nutkomaj chżył ju nožycź a wschitko wotdźerżowacź, schtoż by ju sridźało. Hacź też wě, kak jara ju lubuje? Kak žbožowny móżeschce

so tola bratr cźucź, ł kotrehoż huby so hłowa jeno tak žuwachu, kaž mkde ptaczki, kiž móżeschce wschitko prajicź, schtoż myšleschce a sacźuwasche. Wón to njemóże. Ódyž mjeješche wutrobu połnu hłowow, sda so jemu, so njemóże rěcźeć. Wótsije mohł sawolacź: Bych-li mohł žwoju wutrobu wuženycź, bychsche widźeli, kak jara Hanku lubuju! Tola wón to njemóże. Pomału so wot wokna wotthalujo pohlada na Jurja. Leżeschce hischcźe žwoblekany na žwojim łožu, ł piwom wopojeny. Cźohodla też wón njeje, kaž tónle pschezo wjeselý thada! Potom žnadź by Hanka jemu była bóle pschikhilena! Takle myšleschce, njemójeschce pak so tola ł bratrom měricź, by to było sa njeho ł hańbu. Sso psched make blidko połkatrywschi, modleschce so žwoju wjeczornu pacźeć.

Runje chżyschce stanycź, sa by do loża schoł, sažłyschja, kak wonka poš trudnje łthikli. Stupi k woknu, widźeschce pak, so je wschitko cźicho na dworje, jenož poš trudnje łthikli. Nadobo sažłyschja w komorzy žwojeho nana mózny stork, jako by nęschto cźeżke dele padnyło. Też dsaschce so jemu, so žłyschi nękajke stonanje. Khétšje sastupi mjelcźo do nanoweje komorki. Na blidźe stejt mała lampka, nan žedźi na stólzu. Jeho hłowa pak bě na stronu łożena, nohy dałoko wutpschestrénej ruzy wotpocźowaschcej stuknjenej na klinje. Michał hnydom sapschija, schto bě so stało. „Nano!" rjekny ł podusčhenym hłoźom, pschimajo jeho sa prawizu. „Nano, nano!"

Tola nan hižo wjacy njewotmołwjeschce, wutroba pak hischcźe žłabje bijeschce. Bě hischcźe žiwy. Khétšje wróći ho Michał do žwojeje komorki a torha Jurja.

„Jurjo, Jurjo, stań, nan mrěje!" Spjacy pak dale žmorcźeschce, pschelehnywschi so jenoż na druhu stronu. „Jurjo", wola Michał, „nan mrěje!" Jurij so postrózi. „Schto je?" „Nana je Boża ruczka łajała, stań khétšje, wón mrěje!" Hischcźe na pok spjacy Jurij stany, hladaje ł wulkimaj wocźomaj na Michała. „Schto ty prajischi?" „Tak tola žłyschi, nan mrěje! Poběhnu po knjeża farara a po lékarja, khétšje pohladaj sa nim! Chżu hischcźe hołzu sawołacź, njeżmémy ani wokomika słubicź!"

Pokracźowanje sćěhuje.)

mu pschidruži žo hischcje Florianowy pscheczeł, žurnalista Sperber, a pschewoblekana komorna Hańja jako barowneša. Na komiskich pschipadach nětko wjazy njepobrachuje a po sawjerczanych pucsikach dóndżetaj skónczuje diwaj poraj k wješčolemu ślubej. Hłownej róli pschedhitajitaj Viktor de Kowa jako Florian a Annemarie Sörensen jako baronešna. — Pschipódła widžimy hischcje rjany pódlanski programm.

Přilopk

Snjesboženy ptachtaty cžołm.

Sandženu njedželu we Łobjowym dole žalostny wichor sathadżeschе, kotryž wjele sportarjow do stracha sahna. Wjazy krócz žo cžołmy ſ wichorowej mozu pschecžišnychu, ptachty žo rostorhachu, žerdže žo slamachu. Druhe sašo do dna rěti sajedžechu a žo pichi tym wobschkodžichu. W Rottewizach žo wulka ptachtata łódź žrjedž réti powrócži. Wobšadła žo cžołma krucže dżerżeschе, hacž hakle sa dlěschi cžaš žo wukhowa.

Königsbergski parnik žo shubi.

Königsbergski parnik „Insterburg“, kotryž běschе ſ Rotterdamma do Königsberga wotjeł, njeje hischcze do Brunsbüttelskeho pschistawa dojeł. Łódź bě 17. oktobra Rotterdam wopuschczika. Njedželu žo łódźnemu towarſtwu telegrafisay zdżeli, so je w Egmondże (w Holandiskej) prósdny łódźny wukhowarški cžołm žo do pschistawa pschipkawił. Hacžrunjež wschе łódże a wukhowarske stazije na němskim a hollandskim polnóznym brjoſu sa łódźu „Insterburg“ wytachu, njeje žo dotal ani wo łódźi ani wo jeje wobšadży najmjerschе namakało.

Ssornik sawinuje njesbožo.

Natař Crulis ſ Wespernizy pola Pilsna jedżeschе se swojim 3kónym hólcžkom na swojim kole domoj. Hdyž pcheš lěšny puczik pschejedże, zornik tak mózniže do kolesa skocži, so Crulis ſ kola padny a to tak njesbožownje, so žebi rjap slama a na měsce wumrě. Dżěcžo wosta njestrashene.

Sněh w franzowskich Alpach.

W nozy k wutorje je žo w alpiskich pschedhorach we wokolinje Annecy w Savoyskej po spěschnym spadnjenju temperatury prěni sněh nalchol, kotryž hory hacž do 1600 metrow dele pschikrywa. Też w Puy-en-Velay we departementcze Haute-Loire je temperatura sylnje spadnyła. Najpriedy měžachu tam łodowe deschcze a nětko žo we wyschischich krajinach sněh dże.

Cžežke njewjedra nad Sicilskej.

W zyłej žrjedżinej a južnej Italskej zachnowachu w pożlednich dnjach žylne niewjedra, kotrež sdźěła wjele schkody nacžiniechu. Blisko Syrakuza na Sicilskej pschi móznym njewjedrje błyk 5 burow sabi. Luki a pola steja świetscha pod wodu. We winowych krajinach žu žně kčetro cžerpiše. W Trapani, w krótkowjeczornej Sicilskej, žu wichory w nozy k wutorje 83 žydleriskich domczkow spowalake.

Sapuschcaze wichory nad grichiskim pschistowom.

Sapuschcazy wichor sakahdżeschе nad pschistawnym městom Kalamaki w Grichiskej a sa nětkotre mjerischiny skoro zyłe pschedmésto łapuschi. Wichorowa móz bě tak wulka, so žo tschi domow wotkruchu a žo mjerischе domcžki kaž ſ khartow natwarjene žypnychu. Nětkotre wožeby žo sranichu. Schkoda je jara wulka.

Kolcž w pomniku.

Puczowarjo, kotriž pomnik Johanny ſ Orleans na kopcach pola Limoges psched nětkotrym cžažom wopytachu, zlyschachu w nim spodźiwne bórczenje. Dokelž do scherzenjow njewerzachu, pschesswědczichu žo a pschepytachu njebojasnje pomnik. A hlej, pczołki běchu schtit w pomniku khrobleje franzowskeje wojowarki namakale a so w próshnym cžěle zahnesbdżile. Pospyt, pczoły ſ tutoho njepschihódneho „kolcža“ wuhnacz, žo njeporadžł. Knježna schtita žwoje pczoły, kaž je nědhy žwoju domišnu schkitała.

Negus žej žanych pschestawkow njepscheje.

Wo nědhuschim negusu Meneliku, kěžoru Abeßynskeje, pschedkhadniku Haile Selassia, žo sčěhowazy podawk powěda. Jeneho dnja bě jena hudźbna kapała i Europy psched negusom hrała. Po cžažu kěžor ſa tym pschihlždże, so žu nětotši hudźbniży prawje léni a so žrjedž bracža nadeho vopschestachu, mjes tym so druſy žami dale pikachu. „Majestosc!“, powuczi nechtó kěžora, „woni maja pschestawku!“ Negus wjesche porokujo ſ hkowu a wuraſy kategorisay, so žej tajke něschto we žwojej službje njepscheje a so w pschichodże wo pschestawkach rěcže wjazy bycz njemóże.

Wobydleństwo Palestiny.

Wobydleństwo Palestiny nětko 1 261 256 duschow wuczinja. S nich je 372 055, to je 29 proz., židow.

Semjerżenje w Helenje.

S Newyorka žo pische, so je smjerżenje w Helenje w Amerizy wulku schkodu naczinilo, kotraž žo na 3 milijony dollarow wobliczia. Pschezo sašo žo storki wospjetuja a zyle wobydleństwo je město wopuschczilo. We wokolinje žu žo wschudże stany natwarike, tola wobydleństwo dla wulkeje symy w nich jara cžerpi.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Der Herr Kreishauptmann zu Dresden-Bautzen hat den **4. Nachtrag zur Satzung über Erhebung einer Bürgersteuer in den selbständigen Gutsbezirken genehmigt.**

Der Nachtrag kann bei dem Bezirksverbande sowie bei den selbständigen Gutsbezirken eingesehen werden und gilt hiermit als veröffentlicht.

Kamenz, am 21. Oktober 1935.

Der Vorsitzende des Bezirksausschusses.

Wegesperrung.

Der **Gemeindeweg von Liebenau nach Bernbruch** wird vom 28. Oktober ab bis voraussichtlich zum 1. November 1935 wegen Beschotterung für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird über Kamenz verwiesen.

Kamenz, am 21. Oktober 1935.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Nr. 531. **Transport von Hölzern, Reisern usw.**

(zu § 39 Feld- und Forstpolizeigesetz).

Ich habe Veranlassung, auf die §§ 44 und 45 der Polizeiverordnung des Herrn Regierungspräsidenten in Liegnitz vom 2. Mai 1932, betreffend Feld- und Forstschutz (Sonderbeilage zu Nr. 19 des Regierungsamtsblatts — vergl. auch Kreisblatt 1932 Stück 63 Nr. 402) hierdurch erneut aufmerksam zu machen, die folgenden Wortlaut haben:

§ 44.

Wer Brennholz oder unverarbeitetes Bau- oder Nutzholz, grüne Hölzer, junge Baumstämme, Bandstücke (Reifstäbe) jeder Holzart, birkene Reiser, Korbruten, Faschinen und junge Nadelhölzer (Weihnachtsbäume) mit sich führt, hat einen zeitlich begrenzten Ausweis des staatlichen Forstbeamten, der Privatforstverwaltung oder des Gemeinde- oder Gutsvorstehers derjenigen Gemarkung, aus der das Holz herstammt, über den rechtmäßigen Erwerb sowie über die Art und Menge bei sich zu führen und auf Verlangen dem Forst-, Gendarmerie-, Polizei- oder Steuerbeamten vorzuzeigen. Privatamsweise müssen ortspolizeilich beglaubigt sein.

Ausgenommen sind:

1. alles Bau-, Nutz- und Brennholz, das auf großen Oderkähnen, Holzflößen oder mit der Eisenbahn befördert wird,
2. verarbeitetes Bau- und Nutzholz, wie z. B. Balken, Bohlen, Bretter, Latten, Querhölzer, Dachspliße usw.

§ 45.

Aus überschwemmten Forsten darf Brenn- oder unverarbeitetes Bau- oder Nutzholz nur mit besonderer schriftlicher Erlaubnis der zuständigen Forst- oder Wasserpolizeibehörde in Kähnen abgefahren werden.

Ich weise darauf hin, daß gemäß § 47 a. a. O. Zuwiderhandlungen gegen diese Vorschriften auf Grund des § 39 des Feld- und Forstpolizeigesetzes in der Fassung vom 21. Januar 1926 (Gesetzsamml. Seite 83) mit Geldstrafe bis zu 150 RM oder mit Haft bis zu 14 Tagen bestraft werden.

Die Gendarmeriebeamten und Ortspolizeibehörden ersuche ich, gegen Zuwiderhandlungen Anzeige zu erstatten und strafrechtlich vorzugehen.

Hoyerswerda, den 16. Oktober 1935.

H. 7279. **Der Landrat.**

Auf Grund des § 4 (2) der Ausführungsbestimmungen zum Gesetz betr. die Schlachtvieh- und Fleischbeschau vom 3. Juni 1900 in Verbindung mit § 24 der Ausführungsbestimmungen betr. die Schlachtvieh- und Fleischbeschau bei Schlachtungen im Inlande vom 9. Juni 1933 werden hiermit für den Fleischbeschaubezirk Schwarzkollm in den Monaten Oktober bis März Schlachttage festgesetzt und zwar:

a) für die im Ortsschaften Schwarzkollm, Bröthen, Michal- und Zeißholz mit Kolonie Saxonia **auf Dienstag, Donnerstag und Sonnabend jeder Woche,**

b) für die Gemeinde Leippe mit Kolonie Torno und Johannisthal auf **Montag, Mittwoch und Freitag jeder Woche.**

Außerhalb der Schlachttage ist der Beschauer in dieser Zeit, abgesehen von Notschlachtungen und ähnlichen dringenden Fällen, nicht verpflichtet, an ihn ergehenden Anforderungen zur Ausübung seines Amtes Folge zu leisten. — Für gewerbliche Schlachtungen gilt diese Regelung nicht.

Hoyerswerda, den 5. August 1935. **Der Landrat.**

Auf Grund des § 4 (2) des Ausführungsbestimmungen zum Gesetz betr. die Schlachtvieh- und Fleischbeschau vom 3. Juni 1900 in Verbindung mit § 24 der Ausführungsbestimmungen betr. die Schlachtvieh- und Fleischbeschau bei Schlachtungen im Inlande vom 9. Juni 1933 werden hiermit für den Fleischbeschaubezirk Lohsa in den Monaten Oktober bis März Schlachttage festgesetzt und zwar:

a) für die im Amtsbezirk Uhyst liegenden Ortschaften auf **Dienstag, Mittwoch und Sonabend jeder Woche;**

b) für die im Amtsbezirk Lohsa liegenden Ortschaften auf **Montag, Donnerstag und Freitag jeder Woche.**

Außerhalb der Schlachttage ist der Beschauer in dieser Zeit, abgesehen von Notschlachtungen und ähnlichen dringenden Fällen, nicht verpflichtet, an ihn ergehenden Anforderungen zur Ausübung seines Amtes Folge zu leisten. — Für gewerbliche Schlachtungen gilt diese Regelung nicht.

Hoyerswerda, den 5. August 1935. **Der Landrat.**

Radio

Schtwórtk 24. oktobra žo khyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeseły ranschi konzert. 11.30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakojcze. 15.15 sa jonv. 16 popołdnischi konzert. 17.55 pišana hudźba. 20.10 rejwanska hudźba. 21 konzert.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 6.30 ranschi konzert. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 domjaza hudźba. 20.10 pišana hodźina.

Hischcze wažne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20.10 pišana hodźina. Königsberg: 20.10 rejwanska hudźba. Hamburg: 20.10 rejwanska hudźba. Stuttgart: 21.15 wjecžorny konzert. Warschawa: 20 lohka hudźba.

Schkody wichorow na brjohach polnózneho morja.

Orkanej podobne wichory, kotrež w pożlednich dnjach w polnóznym morju sakhadżachu, žu wulke schkody nacžinike. Horjekach widžimy wobras še Strothorouga nc Jendżelskej, hdżež je wichor 300 ztr. cžežki schtom wualik, kotryž pschi padanju tšchu žušodneho doma pschesay. Deleka widžimy franzowski parnik „Adrar“, kotryž je pola Klappholtja žo rosbik.

(Weltbild, Scherls Bilderdienst, M.)

Artiſtojo sa ſkutk ſymſteje pomozy wabja.

Na Wittenbergſtim namešcze w Barlinje pschedwjedżechu artiſtojo wschelake khroble ſkutki, pschi tym žo sa ſkutk ſymſteje pomozy. (Weltbild. M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawatni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Teleton 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencafske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 249 | Budyšin — Štwórtk 24. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němski bohot Loeper wumrěł

Serjedu rano 6 hodź. je němski bohot w Braunschweigskej a Anhaltskej a župny wjednik w Magdeburgu a Anhaltskej, statnik na wuslužbje Wilhelm Bjedrich Loeper po dleršej chorosći wumrěł.

Wilhelm Loeper běše jedyn z najstaršich a najzwěrnjenšich wjednikowych wojowarjow. Wón, kiž běše wojak čwětoweje wójny, bu posdźišo wojak wulkeho wojowanja wo žiwobotu a steješo we wullich a wožebje cežkich hodźinach žiwotu na wjednikowej stronje. Jeho zmjerćej je hłuboku ranu do rjadow starych nazionalsozialistiskich wojowarjow wudrěła.

Wilhelm Loeper je žo 13. oktobra 1883 w Schwerinje narodźił, je potajkim jenož starobu 52 lět dospił. Jako statnik wón je 4. pioněrskim bataillonom z Magdeburga 1914 do wójny cźehnjesche. Hač do kónca wulkeje wójny wón na wjerčornej froncźe wojowasche a žesi tež wjele wuznamjenjenjow zašłužił. Wilhelm Loeper žo w někotrych bitwach hrani, ras wožebje cźežko z tśělenjom do hłowy.

Po wójnje Loeper w dobrowólnym korpsu dale wojowasche. Posdźišo běše sajso statnik a wjednik kompanije pola němčoskatneje wobory. 1. haprileje 1923 pschidźe wón jako wučer na pioněrsku schulu w Minchowje. W tutym cźasu žo pśeni krótcź z wjednikom nazionalsozialistiskeho hibanja setka. Po wuktim pokhodźe swobody 9. nowembra 1923 še swojeje mozy tołmanděra Minchowskeje pioněrskeje schule wotkładźi, posła jeho do zjawinskeho arresta a pschiwjedźe zyłu pioněrsku schulu wjednikej. Dokelž žo za nazionalsozialismus sastajesche, žo z němskoskatneje wobory puschći. Wojak čwětoweje wójny bu SA-muž, pioněr hibanja za žwobodu.

Adolf Hitler pomjenowa jeho za župneho wjednika w Magdeburgu a Anhaltskej. Njespróžniwje wón za nazionalsozialismus dźełasche a mjesesche wjele pschećeńhanjow snjesć. W lěcze 1928 bu Loeper žobustaw anhaltskeho žejma a w lěcze 1930 sapósłanc němskeho žejma. W nazionalsozialistiskim starcze pomjenowa wjednik jeho za němskeho bohota w Anhaltskej a Braunschweigskej.

Wjednikowe sobužarowanje

Wjednik je Loeperowej wudowje sćežkowazy telegram pósłał:

„Wšitcy zmjerćeri Waschoho mandźelskeho wuprajam Wam žiwoje najwutrobniše žobužarowanje. Wón běše jedyn z mojich najstaršich a najzwěrnjenšich žobuwojowarjow, kotrehož zašłužby wo wobnowenje stata žu njesachodne. S dźakownosću a towaršinej myślu spominam na jeho skutkowanje jako župny wjednik a němski bohot. Njech je Wam myśl na wulki skutk Waschoho mandźelskeho troscht we Waschej cźežkej bolosći. Adolf Hitler.“

Sobužarowanje němskeho knježeństwa

Wjednikowy namjetnik, němski minister Rudolf Heß, je mandźelskej zemrětkeho župneho wjednika a němskeho bohota Loepera žobužarowanske telegramy pósłał. Nimo teho pósłachu žobužarowanske telegramy němski minister dr. Frick, němski minister dr. Goebbels, němski bohot za Sakisku Marczin Mutschmann, braunschweigski ministerski president Klagges.

Italske žadanja w rańšej Africy

Italske knježeństwo je, kaž žo z Roma powě, Lavalowe žadanje dopjelniło, a žiwoje žadosće w rańšej Afrizy wuprajilo. Laval běše žo pječa žadał, so by Francowska tež w pschikhodze mohła pożrědkować, kaž je to dotal cźiniła. Italske knježeństwo wšo njeje žiwoje žadanja napinało, ale je je pschi diplomatiskich rozrěčowanjach wuprajiło.

Italska žebi pječa žada: 1. so žebi provinzu Tigre pschiłuchowoji; 2. so žo po 22. stawje wulstawy Swjatka ludow italski mandat na provinzu, kiž je abeźynski kežor Menelik w žiwojim cźasu dobył, do kotrychž nimo druhich provinzu Ogaden, Harar a Aussa žłuschejo, pschipósnaje; 3. so žo mjeźynarodne nadinjeństwo nad Abeźynskej postaji a so žo Italskej wožebite hospodarske, politiske a wojeńske wěstośe pschiłuchowoła.

Tutón namjet pječa mało wuhladow na dopjelnjenje lubi. Hdyž žo wo nim jedna, potom žo to pječa tohodla stanje, so bychu žo sankzije hišcze trochu wotstorcźile.

Italska divisija so z Libyskeje wróći

Kaž žo z Londona powě, je italiski statny sekretar za zwonkowne naležnosće Suwich wutoru jendźelskemu pósłanzej w Romje idźeńt, so je italske knježeństwo porucźiło, so ma žo jena divizija italskich wojakow z Libyskeje scźahnyć. **Jendźelski pósłanz sir Eric Drummond je tutón rožsud jako pschinoschi k połepschenju poczahow mjez Jendźelskej a Italskej witał.**

Diplomatiski žobudźěłaćeź Reuterez telegrafowarnje pišche, so žo hamtšle wožobły w Londonje k tutej powěsći malo wuprajeja. Hišcze žo jendźelske knježeństwo njeje rožsudźiło, schto Jendźelska Italskej na tutón jeje rožsud wotmołwi. W Jendźelskej žo na to pokasuje, so ma Italska tež nětkole hišcze dwě wožebitej divizije w Libyskej stejo.

Zaso měr na abesynskich frontach

S frontow w rańšej Afriz̆y njepowě žo nic žo nowego. Wšchudźe měr knježi. Sda žo, jako bychu z napjatosću słuchali, schto žo w Europje stawa, dokelž žo wot tam wliw na wójnske poćinowanja wocźakuje.

Italcejenjo jako jara wusnamne pschedstajeja, so žu žo jim koptišy a muhamedanišy zyrkwinšy sastupierjo podcźišnyli. Też wot wotstronjenja njewólnistwa žebi Italcejenjo wjele lubja. Wnźwobodźeni njewólnicy móža pola žiwych knježich wostacź, woni pak dyrbja jim jako pschistajenszy žłužić. Prjedawschi njewólnicy pak, kotřiž pola žwojich knježich njewostanu, dyrbja do sjawnych dźełow sastupicź abo žo w industriji sameźcza, kotraž je za cźaž wójny roskcźěła.

Zwonkownopolitiska rozmołwa też w jendźelskim hornim sejmje

Sdobom hdyž žo w jendźelskim delnim žejmje wo zwonkownej politiy rěcźeše, je žo wutoru w hornim žejmje tehorunja rosmołwa wo zwonkownej politiy wotměła. Lord Londonderry pożpjedźenje z knježeństwowym wojsewjenjom wotewri. Jeho rěcź je rěcźał zwonkowneho ministra sira Samuela Hoara w delnim žejmje khětro runasche. Za dźełacźerstu opposiziju nowowolenyj wjednik opposizije lord Snell rěcźesche. Wón rjekny, so dźełacźerska strona Italskej porokuje, so je pschećiwo Abeźynskej zhrěschiła a Swjatk ludow pscheradźiła.

Lord Harding, konserwatiwny žobustaw hornjeho žejma, mějesche wuprajiś, so w Londonderrowej rěcźi niczeho njeluźesche, schtož by powschitkowne wo wojeńskich sankzijach směrowało. Knježeństwo je žo pječa rucźe wot jeneje sankzije k druhej honiło a cźežko žo hodźi prajicź, hdźe wono stónczi. Cźim prjedy žo Abeźynska jako mandat jenej zivilisowanej mozy pschepoda, cźim lepje budźe pječa za Abeźynsku a za žwět. **W Europje pječa njebudźe tak dołho měra, dóniž žo schtyri wulke wjeczorne mozy Němska, Jendźelska, Italska a Francowska njedorěcza a žo wójny njewuhadźa. Němski by žo dyrbjała pscheczelska ruka poskicźeć. Pohnuźel pak k tomu hišcze dźeń njeje pschišoł.**

Lord Cavan kritisowasche, so žo w žanych jendźelskich wowinach italske stejišcźo njeje dołsć jatrje wopisało. Wón khwalesche italske wójsko a wuprajі nadźiju, so žo italšy pschećeljo do sadwólowanja njeješćeja. — Jako posledni rěcźnik žo lord Mottistone pschećiwo wotstronjenju sakasa wuwosa brónjow do Abeźynskeje wobroczi. Potom žo rosmołwa **na žrjedu** wotstorcźi.

Opposicija přećiwo Hoarej

W jendźelskim delnim žejmje je wutoru po zwonkownym ministru wjednik opposizije Attlee rěcźał. Wón najprjedy Mussolinija winowasche, so je měr złamał a wjchón žwět do stracha pschinjesł. Potom Attlee jendźelskemu knježeństwu porokowasche, so wono po puću pśches Swjatk ludow žiwoje sajimy w Afrizy pyta. Jendźelska budźiše dyrbjała Egiptowstu „spuschćicź“ a Sudan pod mandat Swjatka ludow stajicź.

Wjednik liberalneje opposizije sir Herbert Samuel wojewi, so jeho strona hospodarske sankzije, kiž je knježeństwo wotmyślilo a sapocźało, połnje podpjera. Samuel da spóznać, so wón njeje sažadny pschećiwnik wojeńskich sankzijow. Wón žadasche wobnowenje Swjatka ludow, so bychu žo psched nim mohłe woprawnjene žadanja statow rospominaćź. **Dźewjeć statow wobhrěbži tři schtwórtiny žwěta, hdyžne 50 narodow, mjez nimi Němska, Japanska a Italska, dyrbja žo je schtwórcźinu spokojicź a wot kolonialneje politiki nimale wusamknjene wostacź.** Rozrisanje pak ma žo na hospodarskim a nic na territorialnym polu stacź.

Přejedawschi wjednik opposizije Lansbury rasnje wospjetowasche, so je pschećiwnik sankzijow abo wojeńskich nuzcźeńskich naprawow. Liberalny Mander mějesche za to, so budźiške bychu sawrjenje Suezskeho kanala jenicźki krědł k sastajenju wójny w Abeźynskej. Po skóncu pak Francowska tenu njepschihłosuje. Potom sapósłanc po žwojim znatym waschnju pschećiwo Němskej rěcźesche.

Rosmołwa žo žrjedu z **rěcźu ministerskeho pschedsydy Baldwina** sapoča. Dźiwajo na Edenowu rěcź, kotraž žo wocźakowasche, a na Hoarowu wutornišchu rěcź wón jenož krótka naspomni, so knježeństwo zwonkowneho ministra połnje podpjera a so też Edenowemu postupowanju w Genfje jenonmyślnje pschichłosuje. Jendźelsku politiku w Swjatku ludow rospominawschi Baldwin rjekny, so Jendźelska nochze niczo bjes Swjatka ludow cźinicź. Swjatk ludow je pječa wjele dokonjał, runjez ći z najmóznischich statow žwěta jón wopuschćejichu. Ministerski pschedsyda hišcze raz wuprajі, so **Jendźelska žama nochze dale hicź, hacź Swjatk ludow w žwojej złomadnosći pónźe.** Jenże **pječa Jendźelska njeje na wójnu myślíła.**

Potom Baldwin wo brónjenju a wo sesłužnjenju italskeje złužby w Genfskim wobluku rěcźeše. Stónczniše ministerski pschedsyda wo praschenjach jendźelskeje zwonkowneje politiki rěcźeše, wo rospuschćenju delnjeho žejma a pschichodnych wólbach.

Wjednik opposizijeje dźełacźerskeje strony Attlee tekst namjeta njedowěry pschećiwo knježeństwu pyše zjita. Strona knježeństwom dowěrjenje sapowědźi, dokelž wono njeje samohło z wuspěchom pschećiwo bjesdźěłnosći wojowacź. Sa Baldwin rosmołwu wo tutym namjecze njedowola, je pječa złschiwdźenje delnjeho žejma.

Lloyd George Baldwinowe pschisłuchowanjenje, so žo w zwonkownej politiy pschestawka wocźakuje, jako spodźiwanje słužbaze wosjewjenje wobhładuje. Wón žo ministerskeho pschedsyhdu praschesche, hacź móże žo na wokomik po žwětowej wójnje dopomnicź, hdźež je było położenje cźežnische hacź nětkole. Sdyž jendźelske knježeństwo z Italskej z niczim njerukuje, Lloyd George njerozumi, kak budźiške mohła pschestawka sastupicź. Hospodarske sankzije móža dołho tracź a žnadź wjetsche njedorozumjenja mjez bojkottowazymi hacź mjez bojkottowanymi sdźěrjcź.

Lloyd George žadasche nadrobnosće wo wuczinjenjach, kiž žu žo njes Francowskej a Italskej lětsa w januaru stałe. Francowska je pječa žo hospodarskich sajimow w Abeźynskej wzdała. Sa to pak móże žwoje italske mjeńy praktiski njeschkitane wotstajicź. Lloydej Georgej je žo pječa prajiło, so Francowska tutu lěpschinu z 18 divizijemi pohódnosća, schtož pječa położu němskeho wójska wucźinja. Lloyd George žo jendźelske knježeństwo praschesche, hacź je wono Italskej podobne pschilubiło kaž Francowska. Na to zwonkowny minister „nè“ wotmołwi.

Minister za Swjatk ludow Eden na rěcź Lloyda Georga pokasujo rjekny, so žo wón po dacźu prózuje podpłah zbudźicź. Wón, Eden, pak nima niczo zatajicź. Na praschenje, hacź je žo Jendźelska na nanannadje schkody druhim statam swjasała, rěka wotmołwa, so je Jendźelska wustawje Swjatka ludow wintowata. Kritikarjam, kotřiž žebi sankzije hižo prjedy žadachu, won wotmołwi, so žmjeđża žo wone hakle potom nałožeć, hdyž je jedyn stat wójnu započał. Eden wuprajі žwojim dowěrnu, so budźa sankzije wuspěšne.

Popuščenje napjatosće w Romje hišče njespokoja

Sćrjedu wječor je so w Romje wojsewiko, so je so jendželska dowa wola hišćeje pschemako do ſtutka ſtajiła. Wobsehje so Genfſke jednanja wo ſankzijach njejſu ſastajite. Dothoj so to njeſtanje, mója w Italſkej ſćežka ſpokojenje nad wschelakimi ſnamjenjenji wopuſchćenja napjatosće ſaćuwaćej a pſchichodne wutwiće ſ optimismom wočakowaćej.

Schtoż namołwjenje jendželskeho ſwonkowneho miniſtra k jednanjam w poſlednjej hodźinje naſtupa, so Italſka pjeza njeje jenje jednanjam pſchećiwjała. Italſke knjeſerſtwo je jenoj namjety wotpokaſowało, kiž njeje mohło pſchijeć. Wono pak je wospjet w poſlednim czaſu, tak też pſched dwěmaj njedźelomaj, w Londonje namjetowało, ſo by ſo abeſynſke praſchenje mjes tſjomi hłownymi ſajimzami rospominało.

W Romje ſo wočakuje, ſo ſo ſ nětčišimi diplomatiſkimi roſrěčowanjemi pokraczuje. Pſchi tym ſo powěda, ſo ma ſo też wo pſchiſtupje Abeſynſkeje k morju jednaćj. Město pſchiſtawa Zeily w jendželſkej Somaliſkej Italſſa ſamo pſchiſtaw w Eritreji ſej namjetuje. Kak daloko ſtej Italſka a Franzowſka hižo wo italſkich ſadanjach ſa namjeſnymni provinzami wot Tigre hać do Ogadena dojednałej, hišćeje njeje ſnate.

Abesynjenjo z Hoarowej rěču njespokojom

Reuterez telegrafowarnja ſ Addiſa Abeby powě, ſo je rěcź jendželskeho ſwonkowneho miniſtra ſra Samuela Hoara w Abeſynſkej njeluże pſchekhwapika. Wjele wjednikich Abeſynjanow je ſo pjeza nadjišało, ſo Jendželſka k weſtym połwojerſkim ſankzijam pſchiſtupi. W Addiſu Abebje ſebi myſla, ſo hoſpodarſke ſankzije po wſchém ſdaću njemóże italſkemu poſtupowanju w Abeſynſkej ſadźiwaćej.

Muſſolini chce Hoarej wotmołwić

Kaž ſo ſ Roma powě, ſmije Muſſolini pſchichodnu pónd̆elu, na 13. lětnym dnju ſaćehnjenja faſchiſtow do Roma, wulku politiſku rěcź. Powſchitkownje ma ſo ſa to, ſo chże wón ſ tutej rěču na rěcź jendželskeho ſwonkowneho miniſtra w delnim ſejmje wotmołwiću. W Romje ſo powſchitkownje ſaćuwa, ſo Hoarowa rěcź Jendželſku a Italſku njeje ſbliżiła. Preji drje ſo, ſo je jendželſki ſwonkowny miniſter jara ſdźiwkliwje rěčał, ſo pak we wězy njeleži jane ſbliżenje Jendželſkeje.

Laval před zwonkownym wubjerkom rozprawjał

Na ſrjedowſkim poſedźenju ſwonkowneho wubjerka franzowſkeje komory je miniſterſki pſchedſyda Laval nadrobnje roſprawjał, kak je ſo diplomatiſke połoženje w poſlednich měſaczach wuwiło. Schtoż ſankzije naſtupa, Laval rjekny, ſo je Franzowſka krutu walu wopokaſała k dopjelnjenju wſchitkich winowatoſćow pakta Swjaſka ludow. Wona je ſo pjeza ſtajnje ſtarała, ſo by w Genfſkim wobłuku nóżnoſć k wujednanju namakała, kotraž by była khmana k ſakhowanju měra. W ſamtnym duchu je ſo ſ jendželſkim knjeſerſtwom wo 16. ſtawje ſrěčenja Swjaſka ludow jednało; tute jednanja ſu ſo k dobrenu końcej dowjedle.

Lavalowa roſprawa wobſchěrnu roſmołwu wutwabi. Tſi hodźiny dotho dyrbjeſche Laval pod praſchenjemi ſe wſchěch ſtron wutrać. So je ſo wróćenje jeneje italſkeje diwiſije ſ Libyſkeje pſchipowědźiło, wubjerk jako prěni a ważny podawk pſchi Lavalowych prózowanjach wo měr wobhładowaſche. W pſchešejnoſći ſ miniſterkim pſchedſyd̆u wubjerk pſcheće wupraji, ſo by ſo to w Jendželſkej ſako dopokaz pſchichodneho ſtejiſcheća italſkeho knjeſerſtwa pohódnoſćiło a ſo by Jendželſka jako wotmołwu ſwoje wójnſke łódźſtwo w Śrjedźoſemſkim morju ſmjeńſchiła.

Turkowska Francowsku wobskorżuje

We wſchěch wulkich nětſach Turkowſkeje ſo wot pónd̆ele manifeſtacije wotmětowaju, w kotrychž ſo ludowe roſhorjenje nad nadpadom na ſtatneho preſidenta Atatürka pokaſuje a ſo njeſmilne wutupjenje pſchiſłahanſkow ża̍da. Do Ankary běchu njeličomne telegrammy ſwěry dóſchle, ſa kotrež je ſo Atatürk ſ preklamaziju d̆akował. Gonem pak w Turkowſkej měr knježi.

Wilhelm Loeper wumrěł.

Bohoſ w Braunſchweigſkej a Anhalcze a ſupny wjednik w Magdeburgu a Anhalcze je 52 lět ſtary po dołhej thoroſći wumrěł. Běſche jedyn ſ prěnich ſobudźerjow Adolfa Hitlera. (Scherl Archiv, M.)

Nowiny hišćeje wótriſcho hać hewak franzowſke wuſtawiſke wyſchnoſće w Syriſkej nadpaduja. Wone je winowatoſć organiſaziju Armenow a Kurdow podpjerażu, ſo wone tućźi ſtajnje turkowſki ſtat wohrożowaćej. Nowiny „Dżumhuriyet“ ſo praſcheja, ſ kaſtrěj pſchiczinow franzowſka kolonialna wyſchnoſć w Syriſkej organiſazije ſchkoła, tak hurtu Turkowſkej njepſchećeliſke. Tuto praſchenje je dźenſa po nadpadże na Atatürka praſchenje żiwjenja ſa Turkowſki. Nowiny nimaju ſa wěry hódne, ſo ſu arabſcy nacionaliſtojo, kotřiž pod franzowſkim mandatarſkim knjeſerſtwom ſtoja, njepſchećeliſcy pſcheciwo nětkjeſnjemu turkowſkemu narodej ſmyſleni. Wone maju cźim bóle ſa to, ſo ſu franzowſcy kolonialni agentojo njepſchećelja Turkow a ſo cźi zuſe elementy ſako grat pſchećiwo nim wužiwaju.

Franzowſkej wyſchnoſći ſo porokuje, ſo je pſchi hurtu turkowſkich mjeſach wjele armenſkich kolonijow ſakoſće, ſo by ſ nimi turkowſkemu ſtatej ſtajnje wobſeżnoſće nacinił. Też je pjeza ſnate, ſo agentojo franzowſkeje mandatarſkeje mocy ſ revoluzionatrunymi Kurdami dźěkaju. Po nadpadże na Atatürkowe żiwjenje, kiž je ſo w Syriſkej pſchipowědał, turkowſke knjeżerſtwo jako żiwoju naſhonowſku winowatoſć wobhładuje, ſo pſched zwłym ſmłotom ſwyſchnoſće wotkryje, kiž pjeza naſchkaranje nadpadowu abo ſtóſtnikow pſcheciwo Turkam jako ſwoje jenicźe wobhładuja. Turkowſke knjeżerſtwo chże ſo też w Genfe hórſchiéć.

Konferenca wo wójnſkim łódźſtwje hišće do końca lěta?

Kaž diplomatiſki dopiſowaćer Londonſkich nowin „Morning Poſtu“ powě, je ſo hamtſjo wojſewiko, ſo ſo hišće do końca tuteho lěta konferenza wo wójnſkich łódźſtwach w Londonje ſeſnje. Nimo Jendželſkeje ſo pjeza Sjednoćene ſtaty, Japanſka, Franzowſka a Italſka na konferenzu wobdźela.

Wſchitzy Turkojo ſo liča.

Druhi raz w cźaſu knjeżenja preſidenta Kemala Ata Türka je ſo w Turkowſkej lud licził. Na tutym dnju dyrbjachu wſchitzy wobydlerjo doma wostaćź, doniž liczerjo njepſchińdźechu, a jich njeſapiſachu. Mocźakuje ſo, ſo je nětkjež 18 milijonow wobydlerjow nalicził. (Scherls Bilderdienſt, M.)

Bojomir

abo

ſawjedźenje kſchesćanſtwa we Luſicach.

Spiſał J. Chocisźewſki.

Seżerſchćiſt A. Zemr-Budyſchinſki.

10] (Pokračowanje.)

Hiſchće ras pſchimaſchtej ſo wójſzy, a dobyczże ſdasche ſo pſchihilećej na ſtronu kſchesćijanow, jako ſo Bojomir ſ naſtrohliſchimi wojakami ſmużiże do prédka wali a pſchekama njepſchećeliſke wójſko. Hižo bě bliſko khowneje thorhoje, hdźež bě Jaſtaw, hdyż jeho kamjentna ſekera runje do khowy trjechi, tak ſo ſo jemu we wočomaj ſaćemni; krej poća ſo lećź ſ rany jako réka, a bórzy padny bjes mysłow na ſemju. S Bojomirowym padom thabkaſche móz kſchesćijanſkeho wójſka, pohaſne wójſko dźěſche dobywajo do prédka, a Bojomirowi towaršchojo padnychu abo leżachu ſ ranami pokrycźi na ſemi. Hiſchże wobaraſche ſo Drohoſław khwilu, ale też wón podleża bórzy pſchemozy, wobdaty ſe wſchěch ſtron ſ wójſkom, wołebje, hdyż bu cźežko ranjeny do njewólniſtwa ſajaty. A tak padnychu kſchesćijanſcy wojowarjo pak na bitwiſchću pak też ſo roſehnachu. Stónczże ſtónczi ſo bitwa, ſłónżo ſo wohnjowe khowajo wobſtrěcźi hiſchće ras bitwiſchću, na kotrejż bźche ſo telko bratrowſkeje krwě pſchelało, hdźež tele nabodnych mużow na wěczne dycha ſpuſchczi. Ach! też niczeho ſtrašniſcheho nima ſo pod ſłónżom, hać njezjednoſć bratrow; mjes tym, ſo bychu żiwi byli w ludoſći a ſemi, kotraż je jich płodźiła, morduja ſo jedyn druhehu. Běda tym, kotřiž ſu ſ pſchiczinu bratrowſkeje njezjednoty, jako tamniſchi pohanjo mężchiniżo!

VII.

Na bitwiſchću.

Nóż njeżeſche nad ſemju, a mężaſći ſwěcźeſce ſ błędnymi pruhami, hdyż Bojomir wotucźi ſ womtory. wokoło palachu ſo wobnje. Wſchi kotrychž wotpocźowachu Jaſkawowe wójſka, ſpěwachu wójnſke pěſnje a wuprózdnjachu pokne ſudobja mjedu na cźeſcź bohow. Bojomir, kiżkuſo znate pěſnje, dożi ſtónczinje pſchitomnoſcź a ſpóſna zyku ſakoſtnoſcź ſwojeho połoženja. Wſchitke nadźije ſaſchćeżpjenja kſchesćijanſtwa mjes ſudobnymi Skowjanami běchu ſnicźene, a tola wón tak horzo żadaſche, ſo bychu jeho bratrja póſnali ſaſadu praweje wěry.

„O wěcźny, jenicźki prawy Bożo“ — ſawoła — Twoja wola njech ſo ſtanje, Twoje mjeno budź na wěcźnje ſkazujene, we woboranju Twojeho mjena, Bożo najſwjeceſchi, kak ſkódło je wumrěć. O Ty Knjeże, njewopuſchći Twoje dźeći, Ty roſtrjewćeći wutroby naſchich bratrow, kotřiž ſu ſo w ſaſlepjenju na bratrow walili.“

Na podobne waſchnje modleſche ſo Bojomir dołho, a ta modlitwa napjelnjeſche ſe ſbożnym pokojom jeho bolazu wutrobu. Hdyż ſo podźiſcho dopomni na nana, měſchnika Wójcźecha a brohu manđźeſtku, to pokſepi rěka ſylow jeho liży. Stónczinje poſtany, wohlada ſo a roſpomni, ſchto by dyrbjał cźiniéć. Pomału dźěſche dale, ſo ſepjerajo na mjecź, a wſchudże widżeſche jenoż cźeła ſabitych towaršchow. Wotmyſłi ſebi ſo ſbliżiéć tammenu wohnju, ſo by kedźbował na roſmołwjenje wojownikow. Ale w tym ſapocza jeho rana wulzy bolecź, tak ſo Bojomir ſdychowaſche nad żiwojim ſrudnym wuſudom, ſawidżejo towaršcham, kotřiž ſpachu wěcźne ſpanje. Wón poſtydże ſo na wulki kamjeń w bliſkoſći wohnja a poſtrukhaſche pilnje na roſmołwu wojownikow.

Woni roſmołwjachu ſo wo bitwje a njeběchu ſkupi w hanjenju kſchesćijanſkeje wěry. Stónczinje jedyn ſ wojownikow tute słowa rěcźeſche:

„Nětčoke ſcźinmy ſebi kſchesćijanſku kſchćeżenizu!“

Wſchitzy ſjednoćichu ſo na to w ſměchu a wotrocźichu ſwoje wocźi k jenemu ſchtomej. Bojomir wuhlada tam kſchesćijanſkeho jateho, ſ kotrymż chżechu ſebi ſměchi cźiniéć. Potom napjelni jedyn ſ wojownikow róh ſ pěſtom, ſo by jón wuſzypnył na hłowu kſchesćijana, a druhi wſachu nětkotre ſmółniży a ſtupichu ſo wokoło jateho. Bojomira pſcheběhny nahle ſmuty pał a jeho wutrobno ſaja ſo ſ wulkej bolosću, hdyż pſchi ſwěcźe ſmółnizeny pósna w jatym żiwojeho nana.

W tej ſamej khwili ſaſłyſchachu wojowniży na bitwiſchću bolośtne wokanje, podobne tomu, kajkeż kamjeń kſchesćijeho dawa po ſłubjenju młodych. Wſchitzy dźiwachu ſo a mnohi ſbłędnychu, dokelż myſłachu, ſo jim nětkake ſtrašchnoſći hrožy; ale tammy wojownik, kotrżż róh pěſnje w ruży dżerżeſche, wuſmja ſo żiwojim towaršcham ſchoł bojoſće dla. Cźi ſaſ kaſachu jemu na bitwiſchću, ſo by ſchoł ſo pſcheżwědźeći, ſ wotkel to wokanje wuchadża. Tón njeda żej to dwójży kaſacź, ale poda ſo ſ mjecźom w ruce ſ je ſmółnizu w druhej ruży ſ wulkim khichom na bitwiſchću k tej ſtronje, ſ wotkelż wokanje wuchadżeſche, a ſa nim poſtupowachu ſ daloka jeho towaršchojo. W tym pokaſa ſo nětkaka wyſoka poſtawa, potom ſaſkincza ſchćerkot bróni, a bórzy padże tammy wojownik ſe ſmółnizu na ſemju. Tamna poſtawa cźiſnyż ſo njes tym, pſchimnowſchi ſmółnizu, ſ mjecźom w ruży a ſ khrożu pomaſana na wojownikow, kotřiž wulzy ſeſtratcheni roſtachu. Bojomir pak (— wón bě ta poſtawa —) khwataſche najſpěſchnischo k ſchtomej, ke kotremuż bźche jeho nan pſchiwjaſany, a roſrěża puta, ſ kotrymiż bźche tón ſwojeho.

Drohoſław njemóżeſche wopſchijeć ſo ſpodżiwne wumrenje; hakle na kaſanje pſchimny ſa rekeru na ſemi, a wobaj khwataſchtaj do lěża. Ale hnydom ſa nimaj khwataſche hromada wójſka ſe ſmółnizami a pytaſche jeju na wſchelkich ſtronach. Bórzy ſłubi ſo nan ſe żywom w huſtym lěcu a żadyn njeſmědźeſche wołacź, ſo by njepadnył do ruku njepſchećelow. Ssmółnizy ſwóćeżachu ſo ſ cźežewjenym ſmjerćom a wokanja dźiwjeje hromady a potkeca wołehowanje ſo we wokolinje. Bojomirowe mózy poczachu nětkle bóle żłabnyć, khwataſche pak, ſchtoż móżeſche do prédka, hdyż jeho runje doſcźeże dźiwja wokanja wójſka, w kotrejż ſaſłyſchcha wěkotre rały nanowe mjeno mjeneworacź. Tuj ſtaſa na khwilku,, a wupraji wſchi te ſłowa: „O wſchehowacźny Bożo! ſmił ſo nad nami“, padże bjes myſłow na ſemju pod halosami roſroſcźeneho dubu.

(Pokračowanje ſeżěhuje.)

Němski sportski wjednik wopyta grichiskeho knježičerja

Grichiski knježičer general Kondylis, je wutoru němskeho sportskeho wjednika J. Tschammer a Osten pschijak. Němski sportski wjednik je nimo teho hischcze grichiskeho ministerskeho ministra Theotokisa wopytał, z kotrymž so w pschitomnosći wupósłanza dra. Eisenlohra pscheczelnje rozmolwjesche.

Wólby do dańskeho sejma

Wólby do danskeho delnjeho sejma su so po zyłym kraju mérnje wotmérke. Wólbne wobdźelenje bésche sylnische hacj w lecze 1932. Wunoschk wólbow so hamtsiy take wosjewja:

Sozialdemokratojo 759 069 (1932: 668 839) hłosow, 68 (62) mandatow; burska lewica 292 085 (381 862) hłosow, 28 (28/34) mandatow; konserwatiwni 293 359 (336 631) hłosow, 26 (27) mandatow; radikalni lewizarjo (demokratojo) 151 527 (145 221) hłosow, 14 (14) mandatow; swobodna ludowa strona 52 736 (—) hłosow, 5 (0/3) mandatow; prawnostatna strona 41 190 (41 238) hłosow, 4 (4) mandaty; komunistojo 27 140 (17 179) hłosow, 2 (2) mandataj; danzy nazionalsozialistojo 10 217 (757) hłosow, zadyn mandat; schleswigska strona 19 618 (9868) hłosow, 1 (1) mandat; schromadnostna strona 188 (—) hłosow, zadyn mandat.

Pólski wupósłanc so z Prahi wotwołał

Pólski wupósłanz w Prahy, Wjazsław Grzybowski, je so z Prahi wotwołał a so sa statneho podsekretara pola ministerstwa pschedbydny ponjesnował. Nazłednik na mésto wotwołaneho wupósłanza so w tu chwilu hischcze njepomjenuje. Pólski budze nakhwilnje jenoz zastupowacz. Napadatosć mjes Pólskej a Czestokłowakskej potajkim hischcze njeje popuschczita.

Krwawne dźełaćerske njemery w jendźelskej Wjećornej Indiskej

Pschi krwawnych dźełaćerskich njemerach na kupje Saint Vincent w jendźelskej Wjećornej Indiskej su so pónđelu tři wosoby zastrelile.

Jendźelske kolonialne ministerstwo k tomu wosjewja, so su so krwawne njemery mjes njesahtuzerjemi w méstse Kingstownje stałe. Policija a dobrowólniscy dyrbjachu do cyrkwje tśelecz, dokelž wona policiju nadpadowasche a w nekotrych klamach rubjesche. Dwaj schkarakaj so zastrelischtaj a 22 so srani. Też policajski president, schésc policistow a zastiwowy wotkładaś su so sranili. Nastata schkoda je khero wulka. Kaž so z Londona powe, su wyschnoscze z kujesom nad njemérnikami.

Krótke politiske powésće

Bombowe létadło so w domisnje swrócziło.

Na létanischczu Desio w hornjej Italskej je so bombowe létadło swrócziło, kiž létarski leutnant Leterio wodjesche. Létak njemóžesche so wjazy se swojim padakom wukhowacz a so zarasy. Pschitežina njesboża nieje znata.

Abeżynski sarjadnik so w Romje roszohnował.

Italski statny sekretar Suvich je roszohnowanski wopyt abeżynskeho sarjadnika w Romje, Nedagrafa Aseworka Ghabra Jesuša, pschijał. Abeżynske knježerstwo je swojeho sarjadnika z Roma wotwołało.

Cżehodła pytałch mudrosće pola druhich, hdyż mózech so sam wo wschém wobhoniecz, hdyż masch dobre nowiny w swojim domje.

Ze Serbow

W Budyschinje, 24. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Bożi dżeń

Pękne wašnje, čistota — złoty rjećaz přesaha.
Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer minus 1, najwyschscha dnjowa temperatura 7 stop. cjopłoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, najnischcha temperatura w nozy 4 stop. cjopłoty. — Nad połnocnej Italskej je so khětro sylna nizina wutworiła. Wona je so psches Alpy hacz do Němskeje wupschestrěła a je maku wyschinu k połnocy stłoczyła. Na kromach symneho powětra je wjedro pola nas hischcze jara hrube. Nizina pola Jendźelskeje pomału k ranju postupuje a je so dżenża hacke hacz do Franzowskeje wupschestrěła a tam deschcze wuskutkuje. Hdyż so nizina bóle k nam połoži, so sajo trochu wocjapli. — Jutśe pjatk žłónczko 6,38 hodź. schadża a so 4,49 hodź. khowa. Mjeńacki khadża jutśe rano 4,36 hodź. a khowa so popołdnju 3,35 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutśischi pjatk: Hischcze njewobstajne, tola trochu milische wjedro.**

*

— **Sonyne potuschenje marmeladow.** Kaž khoni, maja so też w symskim cżasu 1935/36 wschě marmelady potuschicź. K tutemu samerjej je hospodarske ijednoczenstwo němskeho zokrowneho hospodarstwa wulke fumy pjenjes posticżiło, kotrejž smóžnja, so so płaczisny marmeladow a jelejow, kotrejž nětko 45 pj. za punt wucżinjeja, na 32 pj. sniża. Tute marmelady so we wulkim na wobkhodnikow dodawaja a budża so za pschetrjebarjow wotważeć. Wot 6. novembra budża we wschěch wobkhodach dostacź.

— **Njesboże sta so** wczera wjeczor wokolo 6/47 hodźin na Drježdżanskej drohi snapschecża milinoweje rosdźelenje. Pschi setkanju a wuwinjenju psched druhimi wužiwarjemi pucża wozobowacź autaj na lewej stronje do so swojschichtaj. Pola wobeju wozow so prénja wóstra stama, wonaj so też hewak hischcze na błótoschikach a wobwucżach wobschkodźischtaj. Wobaj dyrbjeschtaj so wotwjesć. Lubjo njepschinjóchu do schkody.

— **Padunaj jendźelskeho koła so zajaloj.** 19. oktobra zyłotschichtaj njesnataj muzikaj w naschim méstse jendźelske koło pschebacź. Pscht tym pobhlad zwudźischtaj, so znadź je so keło kradło. Muzikaj, 24letny W. z Khuchowa a kulnje tak stary W. z Raschowa so zajeschtaj a statnemu rěchtarstwu pschepodachtaj. Wonaj bęschtaj jendźelske koło, kiž możesche so wobsedźerjej sajo wrócżicź, krótko pśedy w Budyschinje kradnyłoj. — Nimo teho je so tudomny 25letny wobydlerk wuhladał, kiž bęsche na zamknytym dnju jene jendźelske koło w naschim méstse kradnył. Też tuto koło możesche so wobsedźerjej wrócżicź.

S **Pluskinka.** W pohlednich dnjach paduchi z kowe polo tudyschcheho zahrodnika wopytachu. Nětkaj 2 hacz 3 zentnarje cżerwjeneho a běłeho luka tam pokradnychu. Polo leži trochu z boka a tehodla mózachu tam bźez strachа, so jich nichtó lepi, dźiwacz. Policija za hlejpzami śledźi.

Se **Syntez.** Sandźenu njedźelu wjeczor sta so na statnej drohi blizko pucża, kotryž do Syntez wjedze, wobkhadne njezbože. Sso z jędnym kolesom do Syntez domoj wrócżejo, cżyschce wobydlerka M. runje na pucż do wsy sajěcź. W tym wokomiku pschijědżechu z Hodźja některe auta za sobu, z nich dwaj sche najdalschi psched nim jędżachu pschi cżichim. Wchi tym jędżeschе pschejarz daloko na lewu stronu dróhi a pschi tym bu kolesarka njewésta a padny do hrjebje. Dźesći cżasć tam we womorse leżesche, dantś ju wjesnjenzo njenamakachu a domoj njedowjesechu.

© **Baldrjanez** pola Biskopiz. W tudomnej statnej skale seleneho kamjenja, hdźež so wiazy niedźela a w kotrejž woda steji, je tudomny bur Boden swoju mšódźku, nětkaj 25letnu dźowku Jemu zatepjenu namakał. Kak so zda, je holza bjes dwěla samomordarstwo skutkiła. Wschitcżiły tutaje wobkarunjomneje krocżele maju so hischcze wusaćnicź.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a offlopk Marko Smolerk a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyschinje.
Wudawa a cżišć dr. J. Cyž w Budyschinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu chwilu tariefna lischina čo. 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Schtwórk, 24. oktobra 1935.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,22	100 českosl. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,80	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burza 23. oktobra 1935. Na čerschi bě wczera jara cżicho. Bankowna klientela njeběše zastupjena. Kursy wo nješto malo popschecżichu. Mésto wobkhodow běchu rozrěcżowanja wo swonkownopolitiskim położenju. Wosebje wobkedźbowachu so wuwjedźenja direktora Brinkmanna se statneje banki wo devisowym zastaranju a wo swonkownym wobkhodże. Renty mějachu cżichi wobkhod.

Barlinske żitne wulkowiki. Wobrot na Barlinskich żitnych wulkowikach bě dale jara wobmjesowany. Poschicżenja w khlěbowych żitach se strony ratarstwa so njeběsu sesbinske. Tola žu so mjes tym nowe kontingentowe znamki rozdźělike. Mjes tym so potrjeba z druheje ruki kryje. Wulkomlynty maja pomérnje mały zajim za pschenzu a żita, sa to pak so tute w prowinzy lóso samécżejsa. S njekontingentowanych tworow so pschenża sa pizowanske samery kupuje. Nastorkow z mukowych wikow njepschedleži. Wo wowsu a jećmjenju so dla njedostatka poskicżenjow njewikuje. Powschitkownje nastawa wołóženje na jećmjenjowych wikach jenoż pomału. Dobre jećmjenjowe druziny so sa dobre płaczisny lohko wotbywaju.

Wczera blaschesche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožit R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Někotre płaczisny z Dřježdżanskich mitow.

Libšata 5,50—8 hr., kacżata 2,50—3,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 2—4 hr., hołbje 0,60 hacz 1 hr., huzy, sarěšane 1—1,20 hr., kury, stare, sarěšane 0,90—1 hr., kury, młode, sarěšane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schcżuki 0,90—1 hr., linj 1,60—1,80 hr., jabłuka 8—40 pj., kruschwy 8—30 pj., běrny, zentnar 3,30—3,50 hr., běrny, punt 5 pj., koboda, jedźina 8—10 pj., zybla 10 pj., khěn 70—80 pj., žołotej, kerćżt 5—10 pj., běły kał 6 pj., cżerwjeny kał 8 pj., hyndrojty kał 10 hacz 45 pj., tśikli 50 pj., petrschilka, walcżk 3—4 pj., tomaty 15—20 pj., buny 25—30 pj., sellerij 10—30 pj., butka 1,42—1,52 hr., jela 10—11 pj.

Słótne wiki w Dřježdżanach.

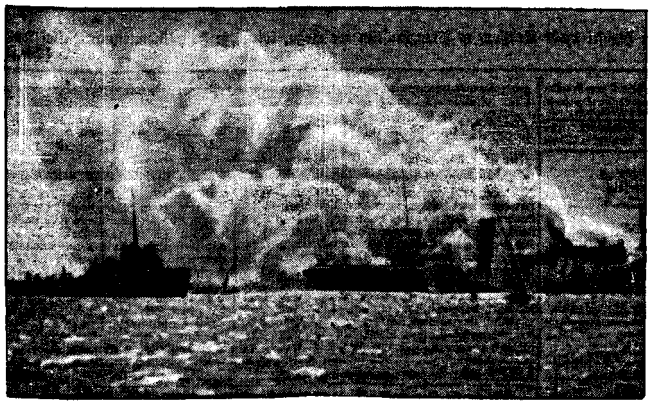
Na słótne wiki pschihna so dźenża 9 wołow, 1 byk, 43 krutnow, 442 cżelatow, 113 wołowow a 21 kwini. Dale pschihna so direktnje do rěsanje 26 kwini. Pola hołowjesho słotu a wołowjow je wobkhod bjes wusnama. Cżelata maja dobry wobkhod a płaczisny so dale powschihuje. Mała liczba pschihnatych kwini pscheda so sa postajene najwjetsche płaczisny.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	23. 10.	22. 10.		23. 10.	22. 10.
Pšenca	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	169,0	165,0	woka	13,2-13,7	—
ječmjeń now.	211-217	210-216	módre luminy	8,00-8,50	8,00-8,50
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńc. muka	25,75	25,75	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,40	22,40	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,25	8,25
ržate	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	ržana słoma		
hroch, Viktor.	21,5-23,5	21,5-23,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
njeluski	—	—	ječna „		

Płaczizna za pšencu za wupłodźerja B: 190.0 9: 191.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaczizna za wowsu za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

W Alexandrijskim pschistawje so italska łódź spatiła.

Pśeni wobras wo sćežehwokopnoknym rosbuchnjenju kótła, kotryž je so na 14 000 tunow wulkim spěschnym parniku „Ausonia“ psched pschistawom stako. We wokomiku stejeschе kražna łódź w polnych płomjenjach. We pschistawje pschebywaze jendźelske wójnske łódźe podachu prénju pomoz, tak so mózachu so wschitcy wuchowacz a zyła wobkadka z wuwjazom schitryjoch muži, kotiž so pschi rosbuchnjenju morichu, wukhowacz.

(Ernst Schmidt, Kairo, M.)

Towafstwowski powěstnik.

Ralbizy. „Lilija“ spěwa dźenża schtwórk wjeczor 1/2 8 hodź. pola Brěsanez. Dirigent.

Kukow. Serbski wotrjad swj. Jurja w Kukowje zeńdże so póndźelu 28. oktobra, wjeczor 1/2 8 hodź. pola Natušec. Hosćo su lubje witani. Starši.

Domowina. Wšém spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź“ a „Ja jěł je hólčik“ wukńmy jako třeći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda“ (čo. 23 we Wulkej lubosći na str. 49).

S **Wjasonzy.** Póndźelu wjeczor wokoło 8 hodźin na Budyskej dróhy auto do motorskeho kola srasy. Pschi tym so žona f Wehrsdorfa, kotraž jako sozjuš na motorskim kole žedźesche, do hrjebje pschi dróhy wjerchnjy. Dyrbjachu ju, dokelž bě so thětrо cžežko wobschkodźiła, do khorownje dowjesć.

S **Biskopiz.** (Skótne wiki.) Pschihnachu 133 howjadow, 70 zrackow, 29 běhakow, 115 prošatow a 4 konje. Płacžiny: howjadła 300—600 hr., zracžti 80—200 hr., běhati 40—85 hr., prošata 15—23 hr., konje 1000 hr. a wjacy. Wobkhod bě dobry.

S **Porchowa.** We nozy k njedźeli je so w rěsnitskich klamach Pawoła Henniga potkadnja f 15 hr. pokradła. Potkadnju je paduch na haiby prjecz cžišnył. Sa stóstnikom dotal njeje źleda.

S **Lubija.** W Delnim Friedersdorfu pschińdże 8-lětny hólczeц Gerhard Mětrach f Bejerez na statnej dróhy mjes motorske koleso a wožobowy auto. Pschi tym so dźěcžo žmjertnje pschejedże.

S Lubija. Wutoru 23. oktobra krótko psched 8 hodźinami snjeshoži žmjertnje na dwórnischczu dźěłacžer Jan Schaffrath. Nichtó njewě a nichtó njeje widźał, kak je jeho žmjerć pschekhwapiła. Towaričhojo namakachu jeho pódla kolijow w jeho krwi morweho leżo. Sawołany lěkař dwěrcži, so je stranjenje tak cžeže, so je na jich scžehwki hnydom wumrěł. Wo njeho zarjuetaj 13lětny hólczeц a wudowa, w Bistopizach pola Lubija bydlazej.

S **Rakez.** Prěnja zběrka zyrobow je wunjesła 208 puntow zyrobow, wotrěti sa 16 litrow mloka, 43 jeji a dwaj puntaj pjerí. Pschichodnu njedźelu 27. oktobra budże dźěłowa kluža f Njeswacžidła drasty zběrać.

S **Hóska.** Pschi hontwje w naschim hontwinskim wobwodze potrěchu 19 sajazow, 21 karniklow, 9 bažantow, jenu lischku a 4 kurwoty.

S **Kulowa.** Hižo wjeera pižachmy, so je w naschim měsče scharlach mjes dźěcžimi wudyrił. Nětko staj medizinalny rada a měschczanoста pschikazy pschepruhowaloj, a je so swěsčiło, so njeje wobsebitego strachu.

Se **Ssmogerowa.** (Wobeń.) Wutoru wjeczor wudyri w Lehmannez domiskim wobeń. Knjes Lehmann bě hakle psched nětdźe 2 měsazomaj twarjenje, kotrež je willi podobne, w pschebadźowanju nabył. Prjedy žtuschesche Biedrichej Bulkowej. Wobeń na tšeče wudyri a tutón dźěl domu dospołnje sniči. Ssmogerowska wobnjowa wobora bě bórsy na městnje a jej so poradźi, druhe bźele domiskeho wobnjej wobroćz. Inventar je trochu pod wodu cžerpił.

S **Drježdżan.** Sandźenu sobotu so wotmědwasche žerbski kulturny wjeczor towarstwa „Gjornobóh“ w „Elisenhofie“ a sdobom postajeny winowy žwjedżeń. Nabladna liczba žwérnych Sserbow a Sserbowkow a hosczi bě so sesdhla. Wlida běchu f winowymi halozkami rjenje wupyschene a žerbska khorhojczka wóczko swjeżeli. S naschej žerbskej hymnu „Rjana Lužica“ so wjeczor wotewri, pschedsyda Pětr Kowar shromadżenych wutrobnje powita a rosprawješče wo žerbskej kulturje, wuswědhi, so, hdyž sinny so tu w Drježdżanach wot saloženja naschoho towarstwa 46 lět dołho nětko hižo wo sdźerżenje žerbskeje kultury prózowali, nam cžim kruczischo žiwjaty nadawk do wischeho pschichoda so postaji, so bychmy wschitko nałožowali, schtož nětkaf k sdźerżenju a wožiwjenju naschoje drohoje wótczinskeje kultury žluži. Naschе Sserbstwo njesmě sańcź, ale dyrbi tracź a sawostacź, to daj Bóh! S horliwosczu saspěwachmy: „Bóh žiwy, Bóh žiwy!“ Na to so spomnješche na naschi dźěcžazy cžaj w lubej domisnje, a pižmawjedźerka, knjeni Lauzyna, nam pschedcžita je Sserbskich Nowin nastawk wo „sandźenosczi“. Pětr Kowar sa naschi dźenik wabjesche a napominasche, so by kóždy, konuž je nětkaf możno, „Sserbske Nowiny“ abo tola „Pomhaj Bóh“ cžitał. Ssu nam tola tak lube a ważne powěsče f domisny, a, kaž w shromadźiznach widźimy, kóždy f radosczu sa wudźělenymi Nowinami hraba. Cžim rjenischo potajkim, hdyž maschi je kóždy dźeń w rukomaj. Sczěhowachu nasymne spěwy: „Ha widźu-li ptaczata cžahnyez“ a „Ach spadle, spadle žu je schtoma liscžiczka“. Mjes tym so nětkiżi saposdżeni hischcze dóńdżechu, kroczachmy k poczescžowanju tsioch jubilarow towarstwa. Běchu to knjes Natusch a jeho knjeni mandźelska a knjeni Prajbillina. Sa 25lětne žwérne swobudźło w „Cžornobosu“ so jim je žwjatocžnej narěczu žlěborna jehła pschepoda. Nětko pschi wjeselej sabawje hischcze mnohe žerbske spěwy saklinczachu. Jara pak wobžarowachmy, so bratrowske towarstwo „Jednota“ naschе pschesprošenje njebě kdźbu mělo. Se spěwom „Hanka budź wjesoła“ rjany wjeczor wuklinczа.

*

S **Nowesalza.** (Cžežke wobkhadne njeschoże.) Njedźelu popołdnju sajedże se žwojim motorskim kolom kontorista Klix [Delnieje Wódrjeży do wožobowcho auta knjesa Mieriga f Nowesalza, kotryž do hamžneje strony jěchaše. Sražanje bě tak mózne, so žo Klix f kola wjerchny a hjes wědomnja leżo wosta. Bě so cžežko we wobliczu sranił. Też jeho njewjesta, kotraž f nim na sozjuže žedźesche, so thětrо srani. Najskerje je Klix chtył auto, na prawej stronje psched nim jědżazy, pschejesdżeć chcyć.

Budyske stawniske powěsče

žrjedu, 23. oktobra 1935.

Narodźenja: 16. 10. Janej Pawołej Wierigej, fabrikskemu dźěłacžerjej f Lutobcza, dźowka. — 20. 10. Janej Jurjej Alfredej Sahrodnikej, elektromontérjej, dźowka. — 21. 10. Hermannej Bjedrichej Wilhelmej Nedornej, geometrej, žyn. — Richardej Erichej Tyscherjej, molerjej, dźowka. — 22. 10. Janej Viktorej Heinrichej, telegrafowemu dźěłacžerjej, dźowka.

Manželstwo pschipowědźichu: 21. 10. Pawoł Rudolf Erich Herzog, wyschischi dźěžatnik w Grimje, f Jadwigu Elsbethu Poldrakez, sawalerku, w Budyschinje. — 22. 10. Emil Moritz Zoll, pótšli rada w Budyschinje, f Hanu Ernu dźělenej Bringowej rodź. Hejduschez, hjes powołanja w Jenkezach. — Jan Rudolf Voigt, schklenicžeř, f Hilžbjetu Marju Stolinez, domjacej pomoznizu, wobaj w Budyschinje. — Fritz Jan Rachner, podoffizěr w Altenburgu, se Selmu Ernu Schneiderez, domjacej pomoznizu w Budyschinje.

Wumrěli: 21. 10. Kurt Siegfried Wagner, žyn hudźernika, 2 měsazaj starý. — Gustav Pawoł Rychtař, wyschischi wucžeř, 43 lět. — Gertruda Emma Seidelez, domjaca pschistajena, 32 lět. — Willi Frenzel, tšěłaf f Lubija, 21 lět. — 22. 10. Doris Reinhardtowa rodź. Kuhnez, wudowa po kommerzijskim radźe, 79 lět. — Martha Ema Mierigowa rodź. Hendrichez, mandźelska fabrikskeho dźěłacžerja f Lutobcza, 25 lět. — Jakub Bohländer, famulant mischtr, 60 lět. — Marta Klara Heldowa, bywscha wudowa Wilhelmowa rodź. Uhrez, mandźelska hoscenzarja f Kóšlow, 44 lět.

Přilopk

Muž, kiž ma dwě žonje a je němšti a cžešti statny pschihłuschnik.

Dwojake žiwjenje.

Spodźiwny pschipad dwojakeho žiwjenja je so we Cžopljach w Cžechach wotkrył. Wot lěta 1909 běsche w Cžopljach wěsty Herman Wagner žiwy, kotryž bźele w tutym měsče, hdźež w Sserbšan bydlesche. Połnjiu wobźelesche, so je tutón Wagner f pschešmuknjarjom a tehdla husczischo psches mjesy do Sakskeje thodźesche. Nětko žu jeho pschi wukonjenju tuteho jeho powołanja pschešłapili. Pschi tym so jeho prawe mjeno wukopanětko rěka Pawoł Wentzka a je so w Christianstadtu w Němskej narodźił. Dale so wukopa, so je w Němskej rubježne mordarstwo spytał, pschi tym pak bě so jemu poradźiło, wucžeknyć. W Cžechach so tehdy žiwił. S nětkajšim jebanstwom běsche so Wentzay poradźił, žebi papjery wěsteho Hermana Wagnera pschikmotnył, kotryž bě tehdy wumrěł. Wot teho dnja so Wentzka zyse na Wagnera pschemeni. Woženi so a jeho žona nicžo njeshoni wo dwojakim žiwjenju swojeho muža. Wona jemu też dźěcžo porodźi. Nicžo njewědźeschе wo tym, so jeje muž f prawym mjenom Wentzka rěka a so je też w Němskej woženjeny a so ma tam dwě dźěcži. W Cžechach bě wón jako Wagner cžešłoklowakiti statny pschihłuschnik a hdyž bě w Němskej, wustupowaše jako Wentzka a bě němšti statny pschihłuschnik. S jeho łajcžom a swěsčenjom wschěch tutych wězow je nětko we Cžechach dyrbjał sašo swoje prawe mjeno pschijeć.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

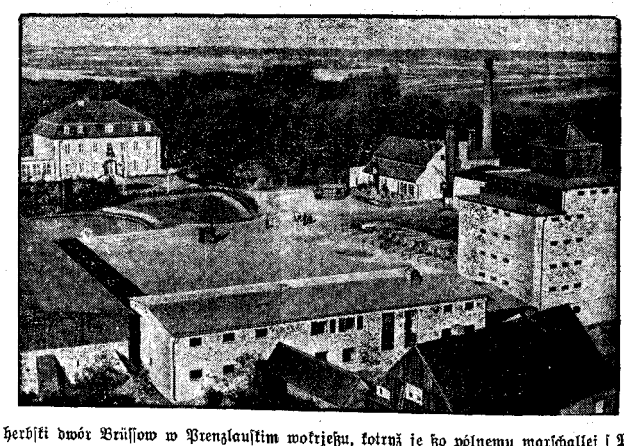
Wegen Bauarbeiten auf dem Grundstück Kesselstraße Nr. 19 wird die Kesselstraße bis auf weiteres für den Durchgangsfahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 24. Oktober 1935.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Towarstwowske powěstniki.

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšěsce wšelscy wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawki a porto za přeposelne připósłanje zapłaći. Pósłedże je prošu tak ruče hač možno na „Domowinu“, Bautzen (Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2).

Pohlad na herbski dwór Brüssow w Prenzlauskim wokrjesu, kotryž je so pólnemu marschallej f Mackensenej pschepodał. (Weltbild, M.)

Kalmukowe tkaniny
za rukhnje a jakl na 70 cm šěroke

Flanele
za wiu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku

Schaaf

Młoda, sućelna
kruwa
je na předań w Łusću čo. 11 pola Njeswačidła

Čopu spódnju drastu
wot firmy
Oßwald
w Budyšinje na Kamjentnej ha-y

Zacynjowane
sudobja
za mloko
tunjo pola firmy
Siegel w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy 15
blizko Butrowych wikow

Wopytawće tunje a spušcomne časnišći kunjenje pola **časnikarja Kokka** w Budyšinje na Sukelnskej hasy 28

Gumije za ježdne kola
J. Schieback wewšěch wulkosczach, teš za dźěć. kola, pola na Mučakowsk. drohu
Mantle wot 1,50 hr., šlauchi w. 0,75 pj.

Dobry wowčerski pos
beja, dwě lěče stara, je na předań. K wobhladanju hač do póndźele w hoscencu w Pančicach

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanječe w Serbskej knihalni abo skazajče ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Janoż **20 pj.**

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

Što poskića
Max Herde

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

Nohajčki, wše wulkosče, kosmičkate	0,10	Taft, wumělska žida, šoty	wot
žonjace pryne. suknje, charmeus, 2. wubjerk	1,45	žonjace pryne. suknje, podšite z wum. židu	
žonjace šlypfry, charmeus, 2. wubjerk	0,79	žonjace košle, charmeus, wše wulkosče	
žoni. šlypfry, čista wołma, plat., wše wulk.	1,95	dźěcace šlypfry, kosmičkate	
žonjace šlypfry, wulkosć 40, kosmičkate	0,50	samowjazaki, čista wołma, smuhate	
žonjace trikotowe drasty, wše wulkosče	3,95	drasty z płočliwenu somota	
kostumowe suknje, wše wulkosče	3,95	žonjace mantle	wot
hólčace wobleki, čista wołma, małe wulk.	2,95	dźěcace drasčiki, čista wołma, małe wulk.	
hłowaki, z kopřiwiny, šite	0,59	hłowaki, ze smuhasteje tkaniny, šite	
hłowaki, barbne, šite	wot 0,69	łožowe počehnjenje, z kopřiwiny, šite	
hłowaki, damastowe, šite	wot 0,95	łožowe počehnjenje, barbne, šite	
łožowe počehnjenje, barbne, šite	wot 3,75	Dźěcace rukajcy, štrykowane	
łožowe počehnjenje, damastowe, šite	wot 4,95	šoty za drasty, čista wołma	

Wupjerki a ložowe šaty
dobre a płaćizny hódne
hnydźe pola
Hilger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Zwučowań ke wobleki
(Trainings-Anzüge) škitańske wobleki
za młodźinu — wosebje tunjo, we wulkim wubjerku
T. Albert
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Přiloha k čisłu 249

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 24. oktobra 1935

Ze železnicu do Addisa Abeby

Se železnizu „krala kralow“.

Addis Abeba we winowzu.

Tak žebi napscheźiwo rěčeze kaž też powěsće ſ abeßynſkich bitwiſchczow žu, dha je tola wěſte, ſo ſo Italſka ſe wſchěmi mozami prózuje, prawje ſpěſchnje železnizu wot Džibuti do Addisa Abeby do ſwojich rukow dostacź a jeniczku czaru do kraja ſniczicź. K tutej krocżeli je Italſka, džiwaro na podawki w Genfie czim bóle nuſowana, dokelž je ſo wuwuſs bróni do Abeßynſkeje dowolił, tak ſo móże ſo na tutej czarje mnoho materiala na frontu nawoſyć. W tutym ſwiſku je wopißanje jěſdy na tutej jeniczkej czarje jara ſajimawe a rozſaßnjaze. Wona njepodawa nam jenoż wobras cżežow krajiny, ale ſmóžni nam, do ſiwjenja tutych dźiwich ſplahow w puſczińe pohladacź. (Džibuti je franzowſki pſchiſtaw pſchi Czerwjenym morju, ſ wotkel żelezniza do abeßynſkeje hórſkeje krajiny hacź do Addisa Abeby wjedże.) Pſchiſp. red.

Rano w ſchesćich pſched wotſędom cżaha ſe ſtazije Džibuti knježi

pißane howrjaze ſiwjenje.

Europejenſe ſe wóchi ſtatow, Arabojo, Indojo, Somalojo, Abeßynjenjo, ludźo ſe Sudana, haj ſyła Afrika ſda ſo tu być ſhromadźena

Jědźemy pſches daloke krajiny nimo cżernojtych kěſkow, wjelbłudy ſo tu paſu, domoródni cżahnu na wiki. Cżara wiſe ſo w kołach dale a bóle do horow.

Kóždu hodźinu ſaſtanjemy na małych dwórniſchczach. Kaž twjerdźiny ſu wutwarjene. Dwór je ſ toſtymi murjemi wobdaty a ſ dźěrami ſa tſělzow pſchipraſwjeny. Po někotrych hodźinach pſchijědźemy do dźiwjeje hórſkeje krajiny. Palaze ſtónzo ſteji na hórſkich kamjenjach. A ſaßy dźe to hodźiny dołho po dalokej runiniže.

Pěſkowa trubjel wjerczi ſo do njebjeſkich wyſchin.

Na ſdalenych módrych wyßokich k njebju ſahaßych horach wotſwěhuja ſo żołtobrune pěſkowe mróczele. We wuſtkim ſczinu termitſkich twarow khowaja ſo tu a tam ſtote liſchki Cżrjódy egiptowſkich koſow (Gazelle) nimo cżerja. W dolinje tyhuje fata morgana (powětrne widmo) jeſor, w kotrehoż wodach ſo ſwižne palmy wotbłyſchczeja.

Po něczim pſchemění ſo ſtepa do żołtych kěſkow, kiž ſo pſchi brjohach nětko wußaknjenych rěkow do huſczińy pſcheměnjeja. Pißany rowonz (pißana hyena) grawoczińje ruje. Stónczinje pſchińdźe Diwedana, prěnja ſtazija ſ pſchenozowanjom. Wotdźěł abeßynſkich wojakow je ſo na dwórniſchczu feſtupał a wopokaſuje pſchikhadźazym cżeſcź. Na dołhim blidźe ſteja brumi abeßynſkeje żiwnizy.

Město horow a ſtepow wobkněži nětko bambußowa ſtepa krajinu, kotraż ſo prależej runa. Cżaru pſchepſchěkuja dźiwje hłubiny a oſliny, kotrež ſu ſwjetſcheho dźěła wuſtkte.

Wulke cżrjódy wopizow

hromadźeja ſo w blizkoſczi żeleſnizy. Trupate ſwinje pſched njej cżěkaja. Kraſne módre ptaczki ju ſcżěhuja a wulke mjetele ſlětuja ſ kwětki na kwětku.

Pſches daloke ſelene runiny jědźe cżah na tſeczim dnju. Stadła egiptowſkich koſow a buiwolizow (Antilope) cżěkaja pſched nami a paßu ſo we wjeſnej ſdalenoſczi dale. Po něczim dojědźemy do krajiny, kotraż je huſczińcu wobdźelena, do wokoliny Galow, kotiiż ſwjeticha ſtót płahuja a ſu dźenſa hiſchcze cżahazy lud. Wulki vulkan ſo pſched nami poſtěhuje: Suquala, ſwjata hora Abeßynſkeje. Daloko wona krajinu ſtepow wobkrizuje.

Pomału wiſe ſo cżah na horu. W dalinje ſtrowja běłe murje ſe ſeleneho lěża: **Addis Abeba**, wyßoko namarzene ſydliſchczo, ſtowne město Abeßynſkeje. Na wyßokich horach leża nahładne hětny. Sstuſcheja dźenſnjeſchim krajnym knjeſkam — Amharam. W dołach ſelenja ſo pola, na hórkach paße ſo ſtót. Stónczinje dozpějemy ſwój zyl: ſmy we wutrobje kraja „krala kralow“.

Što woznamjenja słowo „raz“?

Wot ſpočatka italſko-abeßynſkeje ſwady w powěſczach a rozprawach wo połoženju w Abeßynſkej wſchelake abeßynſke ſłowa namakamy, pſchi kotrychž žebi najwjetſchi dźěł cżitarjow niczo njemóże pſchedſtajecź. Dokelž też w ſłownikach kaž tuchu wo tym njenamakamy, chcemy w ſcżěhowaßym krótke rozſaßnjenje ſłowow podacź. Ras woſnamenjenja tekſo kaž knježeſtwowy pſchedſtejeżeſ jeneje provinzy. Po abeßynſkim rjedże ras hnydom ſa kżorom ſamym pſchińdże. Kanzlerjo, miniſtrojo a wjeſchojo maju huſto titul ras, ſ cżimž pak njeje wyjatene, ſo w někajkej provinzy knježeſtwowu móz wukonjeja. Provinza, w kotrejž ras knježi, je w najwjaſy padach wot abeßynſkeho zentralneho knježeſtwa dźěrno njewotwißna; tute provinzy ſo ſkerje małym kraleſtwam runaju.

Na wjeſchſtu potom ſcżěhowaßeho wjetſcheho ſarjadniſtwa deſchiak ſteji, kotrjž na něhdże nadawk knježeſtwoweho preſidenty abo bohota. Jeho ſaſtupjeř asmak rěka. Jenotliwi roskaſowarjo abeßynſkich wójſkowych wotdźelow titul fitaurarier doſtanu. Kěžor Abeßynſkeje ma prawo, dalſche titule, kotrež ſo mjenje trjebaju, ſpožcżeſcź, ſ cżimž njetrjeba pak někajka roskaſowarſta abo ſtuja. jerſta móz ſjednoczena być.

j.

Mudry Joggeli

Joggeli, mały hólczeż ſ wotleżaneje ſchwjatarſkeje hótſkeje wjeſki, njebě w ſwojim ſiwjenju hiſchcze jenje ſe żeleſnizu jěł. Sli ſobupucżowazy běchu to borzy pytnyli a chżychu jemu, jako ſo cżah tunelej błiſcheje wulki ſtrach naczińcź: „Hladaj ſo. My nětkole do tele jědźemy. Tamle je hižo wulka cżorna dźera“, woni na tunelowy ſakhód pokaſujo prajachu. K temu hiſchcze we woſach ſwěża haßnu, tak ſo móżeſche cżłowjek wopraſnje ſtrach doſtacź. Joggeli pak ſacżiſchcź njeczińeſche, jako by ſo bojał, a jako ſo ſa pſchicżinu jeho niebeſpečnoſcze praſchachu, wón ſ pſchekłepanym poſmějkom wotmołwi: „Ja mam tola wróczny liſczik.“

j.

Njewšědny jubilej w Americy

Amerikanſke nowiny tele dny ſ wulka wo ſpodźinym „jubileju“ pißachu, kotryž móża Sjednoczene ſtaty tute lěto woßwjeczicź. Pſched ſto lětami mjenujzo móżachu kpřenjemu raſej wulki transport wumělſkeho ludu ſ Połnóżneje Ameriki do Indiſkeje półkacź. Kaž je ſnate, móże ſo hakle wot lěta 1870, jako prěnje ſtyhdareſkeje maſchiny wunamakachu, bjes wobcżeżnoſczow wumjelſki łód dźěkacź. Do teho běſche dźěłanje ludu jera wobcżeżna wěz, wotżehże je cżoplſtichich tónczinach bjeſche to dospołnje njemóżno, dokelž też ſe żanymi pomazynmi ſrědkami njemóżachu wjetſche hromady ludu ſho-

Po poddaczu ſwjateho města Akſuma.

je ſo wjele abeßynſkich duchownych a nawjednych wołzobow wyſchſemu roskaſowarjej italſkeho wójſka generalej de Bono (na prawo) podcżińko. (Vedor, M.)

Bratraj

Wobraz ſ burſkeho ſiwjenja.

Pißche Bi. Mowczeńk.

(3. Pokračowanje.)

Michał ſawoła hołzy, potom khwataſche dele na dwór. Tam hiſchcze pſcheżu poſ ſkiwiſczje. „Ha, tohodła wón ſkhiwli, derje wě, ſo jeho knjes mrěje!“

Wrota ſo wocżinichu, Michał khwata do wězy na faru.

Lědy ſchtwórcź hodźiny ſańdże, ſaſwoni hižo ſwónczk na dworje. Swónk hižo krocżeſche ſ małej łataſnicżku po kamjeſitnych ſthodźeńkach do domu, jeho ſcżěhowaſche knjes farař ſ Božim žynom. Pſchi durjach jeju poſtrowi wotrocżk Pětr a dowjedże jeju horje do komorki ſwojeho knjeża.

„Kak ſteji ſ wujom, wotrocżko!“ praſcha ſo farař.

„Słě, knjes fararjo, njemyſlu ſebi, ſo ranja docżaka!“ Wſchitzy ſaſmjpichu.

Scholta leżeſche na łožu, pſched nim pak kleczeſche płakajo Hanka. Jurij pódła ſtejeſche, hładajo ſe ſamyhlenymaj wócżkomaj na ſwojeho mrějazeho nana. Hanka pſchi ſaſtupje duchownemu ſtany a na bok ſtupi.

„Njeje ſo hiſchcze khoremu wědomjo wróciło?“ wopraſcha ſo farař.

„Ně, knjes fararjo, hižo wjazy njewotmołwja, rjekny Hanka ſpłaknjwje.

„Potom jemu wudźelu poſłednje Boże wolijowanje. Wy-li pak ſo ſ nim hacź do ranja połěpſchiſo, póſcżelcże hnydom po munje!“

Wobrzadny běchu ſtónczene. Farař pohłada kruce na Jurja prajo: „Wi ſo ſda, ſo nan mrěje. Ssy jemu w ſiwjenju mało cżeſcże dawał, ſtaraj ſo nětko, ſo jeho wěczny wotpoczink njebudże myſleny!“ Jurij ani ſłowcżka njeprajo, ſtoji ſwojej wocżi k ſemi. Saßy ſaſwoni ſwónczk, farař a ſwónk ſo w cżimje ſhubiſchtaj.

Kkwilku poſdźiſcho pſchijědźe lěkař. Michał ſ nim. Hnydom khwataſchtaj horje k nanej. Njeſmérny ſtrach paſeſche Michałej na duſchu. Ale nan bě hižo mortwy! Bě runje poſłedni raſ ſdychnył, jako wós pſched dworom ſaſta. Jako němy ſtejeſche Michał pſchi cżeľe, ani ſyłſicżka njeſtupi jemu do wócżka, tola jeho duſcha bě połna ſrudoby.

Lěkař pſchepyta cżeľo a wjeſche ſ ſłowu. „Cżłowjek kaž dub a dyrbi ſo podwolicź! Tak někotryż běha po ſwěcże, kotrehoż najſtabſchi wětſicż ſatſchaße a dóſpěje ſydomdźeſacź a wjazy lět. A ſkromnje je był żiwy. Tak někotremu mſodemu mohł być ſ pſchikładom. Sdyż njemóża tak wſchelake jědy do ſo łecź, měnja, ſo njeje potom żaneho żiwjenja! Wſchak naſſonja kak to pónđże!

Sdyż bě lěkař dom wopuſchcził, rjekny ſtary wotrocżk: „Myſlu, ſo je żebi nan ſaßtuził naſch pacżeř, chcemy tuż ſo ſa njeho pomodliċź a jemu wěcznu ſwóſnoſcź wuproſyċź.“

Wſchitzy ſo połkaknywſchi, ſo modlachu.

W ranju cżerwjenſche ſo njebjo, młode ſwětło padaſche do ſmjermeje komorki Scholcżiż wuja. Michał a Jurij tam hiſchcze kleczeſchtaj.

„Ty“, ſcheptaſche Jurij bratrej, „dźi do wězy a wobſtaraj wſchitko ſa pohrjeb, mi hiſchcze ſo ſłowa wjerczi. Tola njeluſtuj, ſmy ſebi to dołżni!“

„Myſlu, nanej też.“ „Haj, haj, tak ja to też měnjach.“

Michał dźeſche. Jurij hnydom ſa nim durje ſamkny. Potom ſtkili ſo nad cżeľo ſwojeho mortwego nana wucżahnywſchi ſ draſty morweho nětchto kluczom. S tymi wotewri nanowy khamor. Ruzy jemu tſchepotaſchtej, wobliczo ſtkleny. Durje khamora ſo wotewrichu. W nim khowachu ſo ważne papjery a dokumenty. Zyle ſwjercha leżeſche pißmo, na kotrymż wjeczor wuj ſ tak wjele prózu a kěžbnoſczu dźěkacźe. Hnydom da ſo do cżitanja. Hdyż pak cżitaſche ſkłeny hiſchcze bóle, noſy jemu tſchepotaſchtej, ſo dyrbjeſche ſo na ſtólz żydnycź.

„Potajkim tola“, bórbotaſche, ruzy jemu ſpadnyſchtej. „To żebi myżlach!“ Sſo wohładnywſchi, ſeſda ſo jemu, ſo ſo komora wokoło njeho wjercżi. Pſchinny żebi ſa ſłowu. Pſched wocżomaj ſo jemu pißanjeſche. Pißmo ſaßy ſawałniwſchi, tykny jo żebi ſa łaz. Potom dale pytaſche w papjerach. Spokojeny ſaczini khamor, wucżahny kluczʼ a tykny jón mortwemu nanej ſaßy do ſaka. Hdyż pohlada nanej do błędeho wjeſwocża, bu jemu ſatrach. Wotebjże zyle hnuty ſ komorki.

II.

Scholcżiż nana donjeßechu na wjeßny kŕchow. Tam wotpoczowaſche pſchi ſwojej drohej mandżelſkej. Wulke cżrjódy żarowazych ſo ſendźechu, wopokaſacź ſmrětnemu poſłednju cżeſcź. Też pſchi pohrjebnej hoſcżińje ſo mnoży wobdźělichu. S tym wopokaſachu też Scholcżiż domej cżeľeſ a pſchipóſnaſze. Muż bě někto njebohi, mějeſche pak ſwjedu ſa herbow. Po ſtarym burſkim waſchnju ſtupi najſtarſchi ſyn na cżeſtne mětmo bura. Wjele ſwojſopſchecżnow ſo Jurjej pſchi tutej ſkładnoſczi wupraji. Wo Michała pak ſo ledy jedyn wopraſcha. Tutón to tak ſrozumi, ſo to tak je a być dyrbi. Jenoż wotrocżk Pětr tutemu pſchemjenju njemóżeſche nihdy ſrozumicź. Wjeſche ſ ſłowu, njeprajı pak ani ſłowcżka k temu. Bórzy po pohrjebje pſchińdże Jurij ſ ſwojemu bratrej.

„Michale“, rjekny, „woſtanjeſch ty pſchi mni?“

„To nimam runje ſa pſchihódne.“

„Myſlach ſebi to, budże też najlěpje tak. Nan wſchak kuſk nahle wumrě, ſo nětko njewěm, ſchto je tebi wotkałacź chżył. Wěm pak ſo hiſchcze dopomnicź, ſo je jónu rjeń, ſtżeczi tyhażnow możko ſa druhcho być a dwór by to też ſnjeſł. Ssy ſ tym ſpokojom?“

„Njemóżu wſchak żebi nicżo żadacź, hdyż nan njeje nicżo poſtajił, měnjſch-li pak, mi telko dacź, to rad ſ dźakownoſczu pſchijimam.“

„Dałkoż móżu ſamoženje pſchewidźecź, njebudże pſchewulkich wobcżeżnoſczow. Chżu pak cżi nětchto poradźicź. Ty tola wěſch, ſo je Mkynkez łubło w żuſodnej wjeſy na wotnajecże, ſchto k tomu měnjich? Njeje pſchewulke, żebi też njeſżu pola runje najlěpſche, myſlu tola, ſo ſajſt pilny cżłowjek, każ ty, tam nětchto hódne nahoſpodari.“

„Wżazy je dźěła, cżim lěpje“, wotmołwi Michał, „twoja rada ſo mi lubi.“

„To mje jara ſwjeſeli a pſcheju cżi prawje dobry wuſpěch. Smějeſch-li prawje dobru żonu, wſchitko pónđże.“

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

mać. Tehodla běšche pošylka, kotruž amerikanske nowiny hjenža kaž kulturny skutk wuběhuja, tehdy wulka sensacija. Běšche to prěni transport wumělšteho lodu, kotrež so tehdy z wulkej plachtowej łódźu z Bostona do Indiskeje pósła. j.

Přilopk

Sažna syma.

Poł metra śněha w Krkonošach.

Sylne śněhowe mjeńšele w nozy k wutorje su hač do 350 metrow hluboko zyke Krkonošče je śněhom potrjesli. Statna powětrowa słužba we Wrótźkawju wotpowěduje, so je wutoru wječor na wjeršku Krkonošow pśi 5 stopnjach symy so poł metra śněha najšło. Pśi zylnych wichorach so na śněžnu sawěcu hač do połdra metra namakaju. Teź w zymym kraju je temperatura wutoru nimo měry spadła. W Barlinje naměri so 1,6 stopnja nad nulu. W połnóčnej Němskej na pśikład w Bremenje bě 5 stopnjow pod nulu, w Hannoverje 4 stopnje a na Brockenje tehorunja 4 stopnje pod nulu.

Sažna syma w Schpanišej.

Syma je lětża w Schpanišej so jara bórsy sapoczała. Palina Arana w Leridšej provinzy je po dźiwnych śněhowych mjeńšelach wot źiwěta dopołnoje wotrěnjena. Thermometer pokazuje 9 stopnjow pod nulu. Někotre cźežite auta wostachu w śněhu tcźazy. Na połnóčnym schpanišim brjohu sakhadźeja cźežke njewjedra. Sćiwětlomjetak w St. Sebastianu bu z błykom nimale zyle śniczeny.

Hišcźe 3 śmjertne wopory wichorow w połnóčnym morju.

Cźežke škody němšteho jerjowego rybaŕstwa.

Hake nětke pśichkhadźa powěśći, so je wichor, kotryž tśiś sajdźeneho tydźenja w połnóčnym morju sakhadźeše, hišcźe 3 druhe śmjertne wopory žada. Ssobotu popołdnju wotpłakwichu žołmy z łódźe „Kriemhilde" wjeśelowańšku thěžtu a storhnychu kapitana a nawodźowaca sobu. Na łódźi „Stettin 75" bě tehorunja so kuchaŕ je žołmu z łódźe storhnył a so satepił. Wichory su teź němskemu jerjowemu rybaŕstwu wulke škody nacźinile, a to wosebje na žyćach. Wulki dźěl rybaŕskich cołmow dyrbješe so domoj wróćiś a dźěła nětko na wuporjedźenju poćerpjenych škodow.

Njeskutk na małej Nicoli Mareścocźiz.

Wotwjedźene dźěćco morwe namakali.

Wotwjedźenje schtyriletneje Nicole Mareścocźiz, jeniczkeje dźowki majora Mareścota du Thileula we Chaumoncze pśiked nětkuždy 6 měšazami je w zyłej Franzowskej wulke rozbužarowanje sbudźiło. Hake nětko je so njeskutk, kotryž ma wulku podobnosć z wotwjedźenjom Lindberghoweho dźěćeńca, znajmjeńšicha idźeła wuzjawi. Mału Nicolu su tute dny morwu namakali. Tutrownu sobotu tuteho lěta do dwora ville majora Mareścoty jerje zdaleka cźeny młody pśichinźe, poručźa někotre pśeśelne-słowa z tam hrajkajcej Nicolu, wša ju sa ruciku a so z njej sbudu. Někotre hodźiny posbudźiśo wobeśe zuju Chaumont, so je so na małej dźowcźiczku wohlubjeneho majora žałostny njeskutk stucił. Dźěćco bě so wotwjedło. Nimale zyła aarniona wokolne wulke sćiny pśiskkhodźi. Lětadła sa sbudźenej pytachu. Znowu slab kriminalnych sastoinikow wobhdleŕstwo pśiheśkusowaśe a pśeprytowaśe domy. Tola nihdźe njebě ślěda sa wotwjedźenej. Sa to pak swěźcźichu bórsy muzja, kotryž bě dźěćco se starschtkeho domu wotwjedł. Jednaśe so wo nětkuźiceho kłostaŕa z mjenom Gabriela Socena kotryž běšche hake pśiked někotrymi njedźelemi dotbe kłostanje wotpołnucźił. Jeho sajacku, jako dosć nejse womasann z łěsa wustupi. Hnydom so na njeho tukośe a měśaku sa to, so je mału Nicolu samordował. Tola wón to šaprěwaśe a se wjeśej raznošcu wobtrucźeśe, so małe dźěćco sapka njeje ženje widźał. Seśedźenja sa małej Nicolu trajachu njedźele dołho. Běchu naiprjedy bjeswulwśne, hač runiej so tej znamjenicźi wucźikaju, kaž teź kriminalni sastoinicy so z dobrymi pśami pśi pytanju wobhśelichu. Stónczne so potajny muž samotwi, kotryž z listom wośjewi, so z wotwjedźenjom dźěćeńca we wulkim świłku steji. Dwaj sapaŕscźaj słótnikaj staj po pśikazu jeho žony, kotraž w Brüsselu bar wobsedźi, dźěćco rubikoj a do Belgiskeje wotwjedłoj. Jeho žona ma wotmuski, majorej Mareścotej pieniesły wudŕeź. Wón, pisaŕ lista, je se swojej žonu a z wobmaj słótnikomaj so roskorik pśi cźimž je jeden se słótnikom se swojeje pistoln někotre raje sa nim śelił. Tola wón so nadźija, so móže dźěćco, kotreź je strowe a kotremuž su so jenož wokoły brune wobarbiłe, bórsy jako strowe swojimaj starśichmaj wrócźiś. Nisaŕ lista tuni na to z zazarjom w Baśelu do swiśa a pytaśe z jeho pomocu nětkaiku rosmołwu z majorowym zwakom namakaś. Genšiti detektiw Pawoł Rochat, kotryž mějeśeše dźěćco z rukow listoweho pisaŕja bóstaś, sesdźe so někotre dny posdźiśo z pozrědkowariom wotwjednikow w Chamberi. Pozrědnik pśihelitaji so je mjenom Chišlain a proischeše detektiwa, so by jeho do Luxemburga pśewodźał, dokelž jeho pjeca policija wobkedźbuje. W Luxemburgu so jako sesdźenje we Namuru pśeźa. Tam pak detektiw podarmo cźakaśeše. We tutych wotwjednikach pak so wot teho dnia nicźo wjazy njesaźmyśliśo. Na to pak su so nowe puśe k wuśmjenjenju tuteho cźežkeho kriminalneho pśichpada namakałe. Rataŕiśi dźěłacźeŕ pśihlědże we wokolinje Chaumonta pśi woranju na dźěłcźowe cźěło. Kriminalna policija možeśe bjes próźy swěźcźiś, so je wo cźěło njesbožowneje Nicole jedna. Wěchu ju potajtim samordowali, a to najskerje hnydom po jeje wotwjedźenju. Ničiło druhi pak tu njepśihlědże jako winik do praschenja, hač sajaty tkhostaŕ Gabriel Socley. Ssedźi hišcźe we pśeprytowańskej jatbje a nětko su jeho k cźěłu morweje Nicole dowjedli. Pśeprytowaŕjeli sbudźiś so nadźeśe, so jeho na tuto waschnje k wusnaczu ponuca. Tola sajaty najmjeńšeho roshorjenja njepokaja a cźinjeśe tak, kaž njeby jazyka na njeskutku wobdźeleny był. Tola bjes dwěla je wón dźěćco wotwjedł, a samordował. Hač je teź hišcźe druhich ludźi, kiž su jeho pśi tym pomhali, k ruzy měł, drje so najskerje njeda swěźcźiś.

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Lubaj mandźelskaj z česću slěbornaj!

Hižo 25 lět
W tychle dnjach so pominje,
Zo wój mjaso, khlěb a měd
Jěztaj w swjatym mandźelstwje.
Njech je wamaj młódna zeleń
Wupjerchła kaž rychły jeleń,
Wšako zeleny waj kwas
Wróća słěborny so zas.
Wjele kwasow zelenych
Njewróći so słěbornych
Wamaj Bóh te zbožo dawa.
Za to jemu dźak a sława!
Wjeselmy so w jeho mjenje,
Zo wšo wjedźe takle rjenje.
Wosebje wój słěbornaj
Radujtaj so mandźelskaj.
Bóh budź z wamaj w přećelstwje,
To je zbožo najwjetše.
Te my wamaj přejemy
Na wšě waju dalše dny,
Na wšě lěta słěbrowe,
Hač so złoto pokaže.

12. 9. 29. M. N.

K slěbornemu kwasej (tež na kartu).

Dźensa Bohu dźak a khwalba,
Kiž je wšeho zboža skała,
Zo je waju mandźelstwo
Poslěbornił najrjeńšo,
Wón tež njech do příchoda
Swéru waju přewodźa,
Zo by wamaj starobu
Pozłoćował z milosću!

24. 6. 34. M. N.

Kiefer pluwaśe nowy śwětowy rekord.

Pśi mjeńnarodnym pluwaŕskim śwjedźenju w měśczańskich kupjelach w Barlinje je Američan Adolf Kiefer nowy śwětowy rekord w 100metrowśtim pluwanju na khribjeźe w cźasu 1 : 0,7 postajił. Na wobrazu widźimy wobdźělnikow napschemo pluwanja. S lěwa na prawo: Gerstenberg z Magdeburga (druhi) Adolf Kiefer (prěni) a Schlauch sGery (tśeśi). (Weltbild, M.)

Wo němskich autowych dróhach

Generalny inspektor za němske dróhi dr. Todt je w cźasopisu Barlinskeje industrijoweje a wikowaŕskeje komory pisał, so móža němske autowe dróhi jako najwjetše dźełowe pśeźewjesnośe płaśiś, kiž je hdy źiwět widźał. Pśiswojena semja pśichi twarje němskich autowych dróhow hač do dźensnišcheho dnja hižo 123 milijonow kubiknych metrow wucźinja.

Dołhi cźas je so Suezski kanal se 74 milijonami kubiknych metrow jako najwjetše rjetśe dźełko źiwěta wobhladowało. Němske autowe dróhi su jón mjes tym hižo dawno pśeśeźełe. Teź Panamaski kanal mjes Połnóčnej a Połdnjowej Ameriku, kiž z 200 milijonami kubiknetrow pśiswetiteje semje 20 lět dołho jako najwjetše rjetśe dźełko płaśi, dyrbi, kaž dr. Todt pśihipowěda, źiwoje měśtno w stawišnach techniki hišcźe na konzu tuteho lěta němskim autowym dróham dyrbjeć wottśupiś.

Pśichi nětkuždy 2000 kilometrach so dźensa nětkuždy na tśeźim dźělu wšěch němskich autowych dróhow twari. Postupowanje twarjenja so drje najskerje j tu [illegible]wětli, hdyž so dźěli, so so nětkole wob dźeń kilome[illegible]ch dróhow natwari.

Radio

Pjatk, 25. oktobra źiśichi so:

Königswusterhausen: Nimo snateho wšchědneho programma: 6,30 wjeselny rańšchi konzert. 11,30 sa hospoźy. 11,40 sa burow. 12 pśichipołdnišchi konzert. 14 wšchelakošcźe. 15,35 sa młode holzy. 16 popołdnišchi konzert. 19 a nětko je zwjatok. 20,15 hodźina naroda.

Lipsk: Nimo snateho wšchědneho programma: 5,50 sa burow. 6,30 rańšchi konzert. 11,45 sa burow. 12 pśichipołdnišchi konzert. 15 sa žony. 20,15 hodźina naroda. 21,15 Egerlandśka domišniška hodźina.

Hišcźe wažne z dnjoweho programma: Barlin: 21,15 šabawny konzert. Wrótźkawy: 19 šabawny konzert. Köln: 21,15 pśikana hodźina. Frankfurt: 19 šabawny konzert. Win: 20,30 symfoniski konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 26. Oktober 1935: 8—10 Uhr für die Nummern 951—1000 und 4001—4400 rohes Rindfleisch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleisch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Směški

Knjes Cźěpla śwari: „Hdyž druzy ludźo prawje nimaja, potom woni to pśihisnaju. Ty wšo jenje njepśihisnajeśch." — Knjeni Cźěplina na to: „Sso žanu rozumi, so pśihisnawam. Ale ja mam pśichezo prawje!"

*

„Phi a hańba, so Waschemu žynkej tajke hrozne słowa rěcźeć dadźe. Taike dźěćo je jara njedźěśane." — „Proschu jara, dźěćo tola njewé, schto powěda. Wono jenož po mni bledźi, schtož jemu rjekam."

*

„Mužo, naš hólz je rśihrivnał pózrěł! Schto mam cźiniś?" — „Wośtaj jenož! Njech žeby jón w měrje wobkhowa, ma dźeń sajutśiśchim žwoje narodniny!"

*

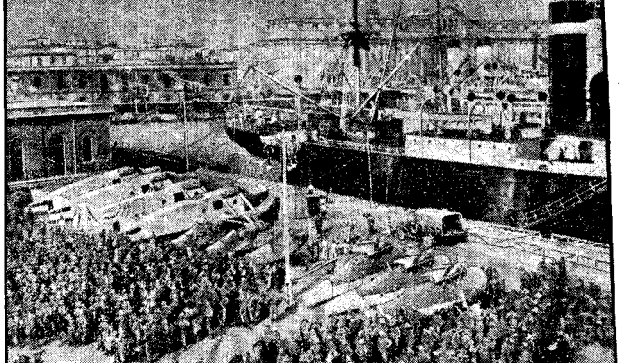
W poślednjej hodźinje bě wucźeŕ wo jeju rěcźał. „Pětko, mjenuj mi swérju, kiž może so zyle sawiś." — „Sawaleny jerij (Rollmops), knjes wucźeŕ."

*

„Wcźera je so mi dźako, so sy mi poźcźene dwě sćěž hriwnow wrócźił!" — „Derje! Proschu, daj mi hnydom kwitowanku!"

*

Kuchaŕstwo. „Nó, luby mužiko, schto dha cźi najlěpje złodźi z jědźow, kotreź sym na blido pschinjeźka?" — „Wolijowa sardina!"

Pśichezo wjazy lětadłow do Abeśynskeje.

W poślednich dnjach je pśichezo wjazy wójska a materiala z Italskeje do italskeje rańšcheje Afriki so pschewosyło. Wožebitu kedźbnosć sbudźi wulka licźba lětadłow, kotreź so na parnik „Urania" nakładźechu.

(Pre[illegible]sbidzentrale, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 250 | Budyšin — Pjatk 25. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jendźelska swoje łódźe w Srjedźozemskim morju wostaji

Diplomatiske jednanja mjes Londonom a Romom, kiž mějachu wotstronjenju napjatosćeje, kiž je abeźynskeje zwady dla mjes Jendźelskej a Italskej nastała, kłužiś, zu k prěnjemu njelubemu pschekwapjenju dowjedźe. Na Mussolinijowe wosjewjenje, kiž jenu italsku diwisiju k Libyskeje wotwoła, je jendźelska wotmołwa wuwostała, so Jendźelska někotre ze swojich wulkich wójnskich łódźow se Srjedźozemskeho morja wosmje. W Londonje so skótka wosjewja, so zo w tutym praschenju njemóža je zanym „kupczerstwom" naładźowaś.

W Londonje so hamtźy potwjerdźa, so je italski statny sekretar Suvich wutoru wjeczor jendźelskemu późłanej dźełił, so je italske knježerstwo pschikasało, so ma so jena diwisija italskich wojakow z Libyskeje wróćiś. Tuto sdźelenje pak njeswikowasche z prótwu Italskeje, so by Jendźelska w nastupanju swojeho wójnskeho łódźstwa runje tak cyniła. Italske sadźerjenje drje so w Londonje jara wita, tola wono so njeźmě jako dźeł „mikowanja" z Jendźelsej wobhladowaś. W Londonskich hamtiskich worschtach so niczo dokónčneho k tutemu podawku njestójeli, tola so jaśnje na to pokazuje, **so njeje wěrje podobne, so Jendźelska w tutym wokomiku sylnosćej swojeho wójnskeho łódźstwa w Srjedźozemskim morju pschemóni.**

W Jendźelskej so rozkłonje, so ma Italska w Libyskej 75 000 muži stejo, kiž so do dźesoch diwisijow sestajeja. Mjes nimi je 60 000 italskich a 15 000 domorodnych wojakow. Tola Italska ma teź tanki a lětadła w Libyskej stejo. Jendźelska pak ma w Egiptowskej jenoź 25 000 muži stejo, mjenujcy 15 000 muži jendźelskich a 10 000 muži egiptowskich wojakow.

Hdyž Italska jenu diwisiju z Libyskeje wosmje, jeje wójsko w Libyskej pschejo hischcze sylnjischе wostanje hač jendźelske wójsko w Egiptowskej. W Londonje želi wuzwaś, so Italska tamnu diwisiju z Libyskeje do Tropolisa dowjese, hačrunjež Suvich jendźelskemu późłanej njeje prajił, do kotrych stron so wona pschepoloži.

Też w francowskich přistawach směda italske łódźe jenoź 24 hodźin pozastać

W Londonje wočakuja, so so też Francowska po jendźelskim pschikładze po Haagskim postajenju wo neutralnosći stoji. Po tutym postajenju łódźe tajkich statow, kiž wójnu wjedu, njeźmědja wjac hač 24 hodźin w pschistawach neutralnych statow pospastaś. — Powěsćenja „Preß Assoziation" powě, so chcetej so Turkowska a Grichiska sa tu samu naprawu rozsudźiś.

Sankcijowa konferenca so na 31. oktobra zwoła

President sankzijoweje konferency Vasconcellos je sankzijownu konferenzu na 31. oktobra popołdnju 5 hodźin swołał. Na samsnym dnju dopołdnja so też dźełowy wubjerk k swojemu blischemu pozjednjenju sejdźe.

Italska egiptowsku bawłnu kupuje

Reuterez telegrafowarnja w Londonje powě, so wiwozni wikowarjo w Alexandriji wischiłe składy bawłny w Egiptowskej pokupuja, so bychu je hnydom do Italskeje pósłali. Woni z wulkim kmanstwom dźełaju, dokelž so w blischim czasu wočakuje, so Genfske sankzije do mozy stupja. Kiwe wikowanje z bawłnu, kiž w Egiptowskej nima pschikłada, je so hižo psched tydźenjom sapoczało, jako bósche so Italska rozsudźiła, w hotowych pjenjesach płaciś. W czasu wot 17. hač do 24. oktobra je so je smitskowneje Egiptowskeje 70 000 walow bawłny do Alexandrije pschiwjesło. W tym samym czasu minjeneho měsaca pschiwjeze so jenoź 25 100 walow. Egiptowske żelesniźy móża bawłnu ledma dowozyś.

Wótre wojowanja na połodnišej fronće

Poślednje powěsće z Abeźynskeje rosprawjeja, so je na połodnišej fronće k nowym a jara zasaźatym wojowanjam dóšło. Wośebje wo wjeś Gorokai je so wótrje wojowało. Tuta wjeś leži njeźdźe 30 kilometrow k połnocy wot italskeje fronty. Abeźynjenjo wjeś je zasaźatkowu sakitaju, dokelž je jim wěsće strategisku wažna. **Abeźynski kejor je pjerwa tu roskasowazemu wjerchej Dejcje pschikasał, so tutu wjeś njeby na žadyn pad Italczanam pschewostajił.**

Wjeś je wośebje tohodła ważna, dokelž so z njeje dróhi, kotrejž k połodnju k morju a k połnocy do Harrara wjedu, wobkrjeża. **Druha pschiczina zasaźatkeho wojowanja pak je, so zu w tutej krajinje najwažnischе studnje za zmu wokolinu. Italscy wojacy pjerwa teź tohodła wo tuto městno wojuja, dokelž je sastaranje z pitnej wodu jara wobjezdne.**

Jendźelske nowiny su wczera pschikas mobilisazije wocakschczale, kiž je abeźynski kejor podpisał a kiž sa zyłu Abeźynsku płaci. W tutym pschikazu mobilisazije, kiž abeźynske wobstejnosće wobswětła, stej:

„Kóždy muž ma so bróniś pschimaez. Wschitzy hólzy, kiž su stari dosć, so mója hlebiju nošyś, a wschitzy mužojo maju so do Addisa Abeby nastajiś. Wojenjeni mužojo dyrbja swoje żony zobuwsacz, so bychu wone proviant nošyle, warźe a bychu wojowazych wojakow sylna sastarale. Kotrejež żona ma małe dźeći, tón njetrjeba swoju żonu zobupschiwjeś, dyrbi pak na jeje městno druhu żonu zobuwsacz. Sylna dyrbi kóždy muž żonu zobupschiwjeś. Ślepi a bźni njetrjebaju pschińcz."

Pschikas mobilisazije skónči so se słowami, so ma so kóždy muž, kiž so po dostaczu tuteho pschikasa hischcze w swojim domje namaka, hnydom wobwěsznyś.

Wojowanje na połnócnej fronće přestało

Italczenjo w Asmarja rěcza jenoź malo wo pschestaczu wojowanja na połnócnej fronće. Sacźišćej so feźylnja, so so wočakuje, kak so w Europje dojednaju. Wschelazy nowinarjo su hižo z Eritrejskeje wotjeli. **Mjes nowinarjemi je měnjenje nastało, so so wojowanje hižo w dezembru skónči.**

Italczenjo wojsewjeja, so wojeńskich postupowanjow hižo tohodła njebudźe trjeba, dokelž so abeźynski lud „politiśky pschekśiwuje". Ssamo z abeźynskich krajinow, kiž italsky wojacy hischcze njejsu wobsadźili, pjerza wschednje delegazije pschihadźeja, kiž italskim wyschnoscam wosjewjeja, so so wobydlerjo jim poddadźa a swoje spokojenje nad italskim wobsedźerjom wuprajeja. **Cząś pjerza sa Italsku dźeła.**

W Danakilskej su italscy ketarjo małe cźerjoby Abeźynjanow swěsćili. Sady somalilskeje fronty, kotraž je nětkole 500 kilometrow wot morja sdalena, so dróhi wot mórskeho brjoha hač k fronće sa wójny wobkhad twarja. S wokolinu Entisca mjes Adowa a Adigratom so powě, so dyrbjachu italscy jenijowi wojacy z wulkimi sadkami wopizow wojowacz, kiž spytachu nowe telefonske swiski sapuscźiś.

Za pondźelu so offensiva přihotuje

Nowische powěsće rosprawjeja, so italski wyschschi kommando nowe wulke postupowanje do smitskowneje Abeźynskeje pschihotuje. Wono na so pjerza pschichodnu pondźelu sapoczeź. Wšo ma so wočakacź, hač budźe Italczanam wulke postupowanje możne, dokelž **dyrbi so jara wobezjezna krajina pschewinyś.** Na połnócnej fronće pschi Makalskej provinzi na so stoji rjeczas hór pschewinyć. Jenotliwe hory hač do 1500 metrow wyschе dolinow gahaju.

Jedyn syn wjercha Gugsy so za gouverneura pomjenował

Kłaž so z Addisa Abeby powě, so italski ketarjo na połnócnej fronće ketaki dele mjetałe, na kotrychž stej „Tigrejskemu ludej. Po pschikasu krała Emanuela III. a Mussolinija je general de Bono Jeho wyšokosći Haila Selassija, syna wjercha Gugsy, za gouverneura Allawakskeho a Takkasskeho kraja pomjenował. Tigreźi ludo! Budź swobodny, so dom kěžora Jana z pomocu italskeho knježerstwa soso stanje. Posłuchajće jemu kaž nam!"

Francowska mobilna garda so powjetši

W franzowskej ministerskej radźe, kiž so pod pschedsydstwom presidenta republiki wotmě, je ministerski pschedsyda a swonkowny minister **Laval wo swonkownopolitiskim połoženju rosprawjał.** Potom so ći mukawy pschikjachu. Sćěhowarske namjet wójnskeho a smitskowneho ministra, kiž žadasche **powjetšenje mobilneje gardy wo 15 000 na 20 000 muži.** Rozmnoženje so wobstaknje.

Němski dźełowy minister wo wobydleńskim hospodarstwje

Němski dźełowy minister je so z wukasom na ministerstwa krajow pschećiwo prózowanjam k sapósajwjedźenju bydleńskeho dyrbjenskeho hospodarstwa wuprajił, dokelž je to pschećiwo prawu gmejnow, so źmełe próżdne wobydlenja zebrać.

Minister wojsewi, so by sapósajwjedźenje dyrbjenskeho wobydleńskeho hospodarstwa njepschihódne na realny kredit a na twarjenje nowych wobydlenjow sfutkowało; prawo zebrazja pjeza tež njeje pschihódne k wotstronjenju pschihódnych wobcźežnosćow w nastupanju wobydlenjow w gmejnach.

To móže so jenoź z doźahowym twarjenjom nowych wobydlenjow stacź. Tohodła na so wono na prěnim městźe spěchowacź a ma so wschelko wostajicź, schtoż mohło twarjenje wobydlenjow hacźicź.

Nowa lotterija k wobstaranju dźěła

Pokładnik nazionalsozialistiskeje strony Schwarz je wutorn pśches wschitke němske radia wo nowej lotteriji k wobstaranju dźěła rěcźał. We swojich sawodnych zwukach je na wulke wukony němskeho ludu w sańdźenym poltiecza kěrje pokasał. Priwatne hospodarstwo je wź na najwětše maschine statny pschikład sćěhowało a wschudźe nowe dźěłowe městna wobstarało. Pódla smitskowneho natwara je pak wjednik nam cźesć a zwobsedu swonka wrócił z tym, so je wojeńsku powinnosć sawjedł

W swojim swisu je statom je nazionalsozialistiska strona na puć dobrowólneje pomocy nastupiła, jako po wokolkowym pschecu a k podpjeranju programma k wobstaranju dźěła wulkotny sturk lotterije k wobstaranju dźěła sapoczała. Dotalnych pjeć tajkich lotterijow je rjany wuspěch pschinjesło. Lotterija k wobstaranju dźěła krocźi pornjo skutkej zymskeje pomocy. Wobaj małaj wulke nadawki dopjelnicź.

Pokładnik strony z tej wěstosću k zrubnomocy na poradźenju tuteje lotterije napominasche, so by wschitcy z wjednikom pschesjene w krutej woli k natwarjenju stata. Njech kóždy pomha, so by so też schejsej lotteriji k wobstaranju dźěła połny wuspěch zrjadźił.

Dźeń narodneje solidarity

W programmje stutka symsneje pomocy so tole pschemeni: Dźeń narodneje solidarity njebudźe 14., ale hižo 7. dezembra. Prěnja zbérka po dróhach budźe 3. nowembra.

Sobotu žarowańske khorhoje po cyłej Němskej

Němski smitskowny minister je wosjewił: Dla wumrěcza němskeho bohota a zupneho wjednika Loepera na dnju jeho pohrjeba, sobotu 26. t. m. statne a kommunalne sajadnistwa, wustawy a dźěłarnje, hewaschе sjednoczenstwa a wustawy sjawneho prawa a sjawne schule po cyłej Němskej, potajkim nic jenoź w Magdeburgskim zupnym wokrjesu, zarowańske khorhoje wupowěźnu.

Khłostańja za Paderbornskeju rjadoweju duchowne u

We dewisowym prozesu pschećiwo katolskimaj duchownymaj z Paderborna je Barlinski lawnišć sud krjedu wjerchor sćěhowazy wurjad wotsudźił. 41ětny generalny sekretar Bonifazijoweho towarstwa sa katolsku Němsku, Wilhelm Freckmann, dosta dla sbromadneho trajneho devisoweho pschesdźenja a polkrowanja pjeć lět khłostańje, sbudź cźesće prawo na pjeć lět a k temu je jemu 150 000 hrivnow pjenjesneje globy wuměrił. 58ětny generalny

wo dźensnišim nasšim hospodarskim połoženju a wo wukładach za pyšchod. Měšchzaństi rada Matthes pišeza nas na to pokasa, so jenoż wschitzy tzi, kiž so ke dźensnišchemu statej a jeho wjednikej wusnawaju, šmědźa so wo pyšchodźe na dźełach wulkeje hospodarskeje rady wobdźełeć. Shromadźizna je nětkle 2 hodźinje trała.

— **100łětna firma.** Fabrika kožanych tworow E. G. Leuner w Budyšchinje tutsje 26. oktobra na 100łětne wobstatze hladuje. Pyschedewsacje satozi tzemjenzeł Arnošt Gustav Leuner 1835 ſ małeł dźełkanju a klamarni. We zwětowej wójnje so pschedewsacje k nahladnej dźełatkni wuwi, kotraż je dźenza daloko psches mjezy nasšeje wuzšcheje domišny šnata. W njej nětkole nětkle 300 dźełacźeri khleb sažtužy, mjes nimi je też wjele Serbow. Pschedewsacje so pschezo wot nana na žyna pschenjesše. Też jeje dźenžnišchi wjednik Jan Leuner je mištrschke pruhowanje složił. Leunerez ſwójba może hacź do lěta 1630 dopokasacź, so je njepschestrowajo rjemjeslčka rjemješło wukonsała. S towarschniškim zjinjenjom, je stawišnami a kulturu města Budyschina zjinjenerez ſwójba w pohtednich tšoch lětštotkach wulko swjasana. S njeje wuródźechu starschi towarschniſtwa, mištrzho towarschniſtwa, jedyn měschczański rada a czeſtny měschczan.

— **Dla kermusche w Hrodźišchczańskej a Koteczańskej wobładze** njedźelu 27. a póndźelu 28. oktobra pojedże njedźelu a póndźelu pósitli autobus 11,15 hodź. ſ Budyschina wot dwórnischcza po Wósporyšej ſtatnej dróhy na Worzyn a Koteźy do Hrodźišchcza. Wróčzo do Budyschina pojedże autobus njedźelu ſ Hrodźišchcza 21,00, ſ Koteź 21,10 a ſ Worzyna 21,20; póndźelu ſ Hrodźišchcza 17,30, ſ Koteź 17,40, wot Njechorńskeho puca 17,45 a ſ Worzyna 17,50.

— Pósitkej autobusaj Budyško-Bartšicke czary, tšk 9,15 a 13,28 wot Budyšchego dwórnischcza wotjedźetaj, pojedźetaj njedźelu 27. oktobra hacź do Hrodźišchcza. Wróčzo do Budyschina pojedu wosy ſ Hrodźišchcza 11,30, 17,30 a 21. Tute wosy jedu na Brěſezu, Bart, Rakojdy, Stanezy, Pschiwišcy, Porschicy — Póndźelu 28. oktobra pojedże pósitli autobus 13,28 hacź do Hrodźišchcza a 14,30 ſ Hrodźišchcza do Budyschina. Hlej 2. a 3. słbu w jėsdnym planje.

— **Dla kermusche w Borschczańskej a Wukrańczańskej wobładze** pojedu njedźelu 27. oktobra wschitke pósitke autobusy Budyško - Suborničanſko - Borschczańsko - Mikowskeje czary na Wukrańczizy. Póndźelu 28. oktobra pósitli autobus, tšk 13,25 w Budyschinje wot dwórnischcza do Suborniczi wotjėdże, na Dubo, Wukrańczizy, Borschcź hacź do Mikowa pojėdże. Wróčzo pojėdże do Budyschina: S Mikowa 14,38, ſ Borschcze 14,45, ſ Wukrańczizy 14,47, ſ Dubeho 14,50. Hlej w jėsdnym planje jėbu 3 kaž ſobotu.

— **Komu je ſo ſeschkodźiło?** 13. septembra 1935 ſtaj ſo w Kólnje měſczeſej revisijowemu towarſtwa ſ wob. ruk. dr. C. a R. hlačzarjeje njejmėwšeny jakoj. Wonaj ludźi wopytowaschtaj, kiž ſu ſo pschi ſnjeſbożenjach wobschkodźili, a dałchtaj ſebi wot nich pschewjeſenje ſich jadankowym ſ rukowanjom pschepodacź. Hdyž běſchtaj wot ſawěſczazych towarſtwow wobſchkodźenſki pjenjes dóſtałoj, ſebi wonaj roſtłasowaſke prawo nad pjenjezami ſ tym wobſtaraschtaj, ſo wo wěſtym ſapołożenju kapitała powėdachtaj. W nimale wſchitkich padach ſu ſo wobſchkodźeni wujebali. Winowataj ſtaj pjeza po ſpjeſ Němſkej pożrėdnerow wudźerſaloj. Jeli je tu někto ſchkodowat, tón ſo proſy, ſo by ſo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje na Ottenburgſkim hrodźe, telefon 2802, abo blížſchej poliziji abo zandarmſtwu wojſewił.

S **Hodźija.** Saźdźenu njedźelu muleczachu ſebi dźełaczerjo twarza Hanſka Polaka ſ Hodźija, tyſchež ke**mu mišchtra Höhny** ſ Njeſdaſchcez a komarſkeho mišchtra Paulera do módreho. Pſchi nasſpeńſchim wjedrje jėdźechu pſches Wjaſoſizu, Habrachczizy do Leutersdorfa, **dźeſ ſhromadnje pſchi tykanju kofej wupichu. Wot tam** dźiſche jėſba dale pſches Johnsdorf na Oybin. Wo pſchethodźowanju po horje wupi ſo w hórſkej reſtauracji ſchkleńczka wina. Pſchi wjeſelej myſli a ſpėwy ſpėwajo podachmy ſo domoj pſches Lubij. Tu dalſchu wjeſelu hodźinku pſchebychmy. W Budyſchinje wſchitzy ſhromadźe wjeczerjachmy. Pſchi tutej ſkładnoſczi ſo czeſtiſli poſer Wobjeda w mjenje dźełaczeſtwa wjedniſkam pſchedewsaczow ſa wſchė poſticzenja wutrobnje dźakowaſche. Też w Njeſdaſchczach hiſchcze ras ſawadźichmy. Tu wjeſnu ſkupinowy wjednik ſtronjan Pſanna ſ Hodźija wuleſtnikow poſtrowi.

S **Hrodźišchcza.** Pſchi wulkej hońtwiſkim wobwodźe 17 bajzantow a 13 karnikow poſtrėla. Pſchi hubjenym wjedrje njebėchu mohli wjazy dźiwiny ſ jeje khowankow wuhnacź.

Se **Sarécza.** Wulėt towarſchow dobrowólnje wohnjowje **wobory do módreho.** Jėdźu do módreho pſchewjedźechu naſche ſobuſtawy dobrowólnje wėchnjowe **wobory ſandźenu póndźelu w rjanym puczowańſkim** omnibuſu Kunathez firmy ſ Rakez. Haczrunjež wjedro njebė zunje jara wobjaze, ſo wobornizy teho njenaſtrójſchu a puſchczichu ſo na pucź. Pſchi wjeſelez rosmotrowje běchmy bórzy na Hohenſteinu. Wot tam jėdźechmy na Litenſtein. Bohużel wuhlad do wokoliny pſchi ſamróczenym njebju pſcherjany. W Schandawje ſhromadnje wobiedowachmy. Popołdnju jėdźechmy na mały a wulki Winterberg a do Schmilki. Hejtman Krjeczmat jako wulėtowy wjednik, běſche ſo ſa wėzy wultojne wjednikſtwo po horach a po kraźnej pſchirodźe poſtarał. Wozbetitu kedźbnoſcź ſłudźichu mózne buki w kraźnych léſach. W Schmilkach na naſ woſy czakachu, kotrež naſ do naſcheje domišny dowjeſechu.

S **Njeſwačzidła.** Wulke wabjenje ſa NSV bė w naſchej wjeſnej ſkupinje rjany wutſpėch mėło. Wuſłėdki **41 pſchi**poſika, tak ſo je ſe 182 na 223 poſtupiła. — **Serbſka** ſa jėdźe jeneho horna wunjeſeny 160,53 hr., kotrež ſo na jednotlíwe wſzy takle roſdźėlichu: Njeſwačzidło 53,65 hr., Luh: 16,35 hr., Zaſezica 12 hr., Wóſchidło 12,53 hr., Łupoj: 12,90 hr., Khažow 8,50 hr., Schešchow 8,40 hr., Nowa Wjeſ 7,30 hr., Wětrow 5,95 hr., Holeſchow 5,70 hr., Dobroſchezy 5,50 hr., Wbohow 4,10 hr., Lomſt 3,65 hr. a Kožlow 3 hr. Puntowſka ſbérka wunjeſy w hotowoſczi 37,05 hr. Na dalſchich darach bóndže 91 puntow mukł, 55 puntow ſeleniny, 10½ punta zokora, 3 punty hérnow, 2 puntaj pjeczkow, 1 puntu khléba a 24 jeſt. Hdyž tute wuſłėdki ſ lońſchimi pſchirunamy, ſu nėdźe na ſamknjeſ wyſchinje woſtałe, tak ſo mózemy rjez, ſo je ſkutk ſynkeſe pomozy ſo derje ſapoczał.

Přecy so palace kachle
abo centralne tepjenje?
Wobė móżetaj so derje dopołniś! W dnjach symnych dnjach, hdyž so zatepjenje centralneho tepjenja hišće njewuputši, poskićeja wam tuto přijomnu dopołnu
„Baldur"-wšo palace
a přecy so palace kachle
Železowy dwór Joh. **MIESSNER**
Kanony we wšěch wulkosćach a płaćiznach

S **Njeſwačzidła.** Sſrjedu ſeńdże ſo ſchkoſczańſka ſonſka ſłużba w Gneuſezu hoſczenzu. Po poſtrowenju mėſtoſchedyhdyt knjenje Kalichoweje rėczeſche knjeni Grofina. Pod heſłom „Schto jena macź wſchitko ſamóże", ryſowaſche žiwenje Wirttembergſkeje faraſki Beaty Paulušoweje. Jeje žiwenſki wobras może kóždej ſchkoſczańſkej žonje bycź je žórłom mozy w jeje powołanju w ſłużbje ſa lud a woſadu. W cżeſkej žiwenſtwi ſchuli Beata Paulušowa wſchėdnje w pokucze a wėrje biſtſkoj Boha nawėdźi, tak ſo mózeſche ſkoro njemóżne mózne ſcżinicź. W ſhromadnym roſpomnjanju bibliſe ſo na konzu hiſchcze ras myſlicżki pſchednoſchka wospjetowachu.

Z **Dobroſle** pola Njeſwačidła. Jedyn z najſtarſich wobydlerjow naſeje wſy k. H. Schäfer je njedźelu wumrėł. Jeho ſrjedu dopołdnja na wosadnym pohrjebniſku w Khróſcżicach pohrjebachu. Jeho wjele znatych a pſiwuznych na poſledním puću pſewodźeše. Njech je jemu ródna zemja lóhka.

S **Khróſcżiz.** Njedźelu 27. oktobra (Khróſcżanſku kermuſchu) nimo porjadnych hiſchcze ſcżėkowaſe pólſke auta mjes Kamjenzom a Khróſcżizami pojedu: S Kamjenza, wot dwórniſchcza 10,50 a 14,00; ſ Kamjenza, „Słónża" 10,55 a 14,05; ſ Jėzowa 11,00 a 14,10; ſ Němſkich Paſliz 11,05 a 14,15; ſ Pėſkez 11,12 a 14,20; ſ Rózanta 11,20 a 14,25; ſ Marijneje Studnje 11,30 a 14,35; ſ Worklez 11,35 a 14,40; ſ Wudworja 11,40 a 14,45; do Khróſcżiz 11,50 a 14,50. — S Khróſcżiz 9,15 a 21,40; ſ Wudworja 9,20 a 21,45; ſ Worklez 9,25 a 21,50; ſ Marijneje Studnje 9,30 a 21,55; ſ Rózanta 9,40 a 22,05; ſ Pėſkez 9,45 a 22,10; ſ Němſkich Paſliz 9,50 a 22,15; ſ Jėzowa 9,55 a 22,20; ſ Kamjenza, „Słónża" 10,00 a 22,25; do Kamjenza, dwórniſchcza 10,05 a 22,30.

S **Klětneho.** Kermuſcha budźe w naſchej wſy njedźelu 3. nowembra. Njedźelu 27. oktobra budźe ſo we ſtaroluthersſej zyrkwi ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłużba cżitacź. Reformaziſki ſwjedżeń wotwjeczi ſtaroluthersſka zyrkwinſka gmejna ſchtwórtk 31. oktobra; dop. ½10 hodź. je němſka Boża ſłużba ſ predowanjom.

S **Klětneho.** Pſchipowėdatej ſo: murjeŕ Max Alwin Wollmann ſe Sdźerje, ſ domjazej pſchiſtajenej Hertu Kaffkez. — Wczera popołdnju padaſche tu prėni ſnėh. Wulke mjetele hromadże ſ deſchczom do naſchich wołnow plizachu.

S **Klětneho.** Němſki Cżerwjeny kſchiż, wjeſna ſkupina w Jamnom. Němſki Cżerwjeny kſchiż mėjeſche ſwoju mėſaczną hromadźiſnu ſrjedu w němſkim domje we Klětnom. Pſchi tym ſo na winowny tydźeń ſpominaſche. Prėnja ſchkleńza ſo na cżeſcź wjednika a kanzlera wupi. Wjednizа towarſtwa po poſtrowenju roſprawu wo rėczi ſupineje wjednizy Gerdy Lindneroweje w Bėſej Wodźe poda. Sa wukubłanſki kurſuſ maczerow ſo 6 wodźełkow pſchiſłeſmy. Po pſchedcżitanju někotrych powdańczkow Pawoła Kellera ſo wjeczor ſtónczi.

S **Nikleje.** (Autowe njeſbože.) Póndźelu wieczor ſta ſo tu na pſchekhodźe żeleſnizy wobſtrańe njeſbože, pſchi kotrymż bėſe maka dwaj cżłowjekaj žiwjenje pſchiſtrańdźiſchtaj. Mjednik Shorjeſkeho tworoweho woſa, kotryż ſ Nėſchina pſchikhadźeſo do Shorjeſa ſėdźeſche, njebė ſo dohladał, ſo běchu ſawjery ſpuſchczene. Hakle jako běſche krótko pſched ſamknjenej ſawjeru, ſaſpina ſwój wós. Prėdni dźeł woſa ſawjeru wubėhny a we ſamknym wokomiku pſchiběže tworowy cżaſ. Dokelž běſchtej ſpinalde w porjadku, bė ſo wós mohł nėdźe meter ſched cżahom ſaſtajicź, tak ſo ſo wſetſchemu njeſbożu ſadźėwa.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 25. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,89
1 jendźelski punt	12,225	100 čěskost. krónow	19,275
100 šwajc. frankow	80,78	100 franc. frankow	16,38

Barlinſka burſa 24. oktobra. Po pſchedwczerawſchich ſpadowanjach kurſow jewjeſche ſo wczera na akzijowych witach ſajim ſa ſpjetne kupje. To k matemu połėpſchenju kurſow dowjedźe. Tola wobſthod běſche jara ſtabu, ſchtož ſ teho wukhadźa, ſo jenoż nėdźe jena tſećina wſchėch wobſtodnych papjerow ſzuła ſo ſapiſa. Na rentowych witach běſche troſchku ſiwiſchi wobſthod.

Barlinſke ſitne wulkowitki. Na Barlinſkich ſitnych wulkowitkach ſu ſo napraſchowanja ſa chlėbowymi ſitami połėpſchiłe, mjes tym ſo je dowóſ ſ rataſtwa jenoż wobmjeſowany. Mjes tym, ſo ſo dotal ſwjetſche jenoż najlėpſche druſiny pſchejcżu ſe ſtrony Barlinſkich mlynow kupowachu, maja nėłko tej ſa rożku ſajim. Też njekontingentowane twory ſo bėžnje wotbywaju. Wowża a jeczmjeń ſa pjawańſke kamėry ſo dale ſadawataj, tola ſtaj lėdma na witach. Jeczmjenje ſa piwarnje a industriju maja tehorunja krute płacżiny. Hdyž też ſu kupzy trochu wobhladniwiſchi. Na mukowych witach njeje ſo połoženje pſchemėniło.

Wczera płaćzeńe w Barlinje zeznał:

pſchenżu W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożk R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Wiki w Lubiju.

Pſchenża 9,45 hr., rożka 7,80 hr., naléżni jeczmjeń 9,20—9,80 hr., najſmſki jeczmjeń 8,05 hr., mowſ 7,50 hr., běrny 2,90—3,40 hr., ſyno 3,50—4 hr., ſkoma, ſe maſchinu młóczena 2—2,35 hr., pſchenżna muka 16,70 hr., rżana muka 12,32½—13,07½ hr., pſchenżne wotruby 6,60—6,70 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra, ½ punta 75 pj., jejo 11½—12 pj., twaroh 25 pj., běrny, punt 4 pj., kał, běły 6—8 pj., kał, cżeſwjeny 10—12 pj., karoty 10 pj., ſoboda, jėdźna 10—12 pj., knł, ſydrożity 15—35 pj., kolrabi 5—10 pj., porej 15 pj., kał, cżiſaln 13—15 pj., zybła 8—10 pj., buny 35 pj., tomaty 18—20 pj., ſkoloſej, kėcżk 5—8 pj., radiſki, walcżk 8—10 pj., jabłuka 10—35 pj., měrnik 15—25 pj.

Wiki w Khodźebuzu.

Mjaſo, howjaſe, punt 70—90 pj., mjaſo, cżelaże 65 hacź 90 pj., mjaſo, ſkopjaże 080—1 hr., mjaſo, ſwinjaże 70—90 pj., jeja, ſchtuka 13 pj., butra, punt 1,60 hr., twaroh 25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., liny, punt 1,40 hr., ſchczuki 1 hr., karpy 85 pj., hołoſe, młode, ſchtuka 40 hacź 80 pj., kury, żiwe 40—55 pj., khapony, żiwe, punt 30—50 pj., tórki, ſchtuka 10 pj., kolrabi, 15—20 pj., morchej 8 pj., koboda, jėdźna 20 pj., kał, ſydrożity, ſchtuka 40—60 pj., kał, cżeſwjeny 12—15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirſingowy 10—15 pj., buny, ſelene 30—40 pj., ſkoloſej, kėcżk 5—10 pj., měrnik 20 pj., khřen 50 pj., radiſki, walcżk 7—10 pj., zybła 8—10 pj., kulrepa 8 pj., běrny, zentnaŕ 2,75—3,10 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka 10—30 pj., worżechi 50—60 pj., worżechi, łėżne 45—55 pj., ſmorże 55 pj. — Proſzata płaćiznu 8—13; 14—18; 19—24 hr.; běhaki płaćiznu 26—35; 36—45; 46—65 hriwnow. Witi běchu hubjene!

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 9.55 hr., rożka 8 hr., jeczmjeń, naléżni 8.05 hr., mowſ 7,50 hr., pſchenżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pſchenżne wotruby 6.50—7 hr., rżane wotruby 6—6.50 hr., ſyno 4.50—4,75 hr., ſkoma ſkótna 2,40—2,50 hr., ſkoma k ſaſkaniu 2 20—2,30 hr., butra 76 pj., proſzata 13—23 hr., běhaki 35 hacź 80 hr., łuży, punt 0,90—1 hr., kał. běły 6 pj., kał, cżeſwjeny 10 pj., kał, ſydrożity 10—50 pj., koboda, jėdźna 15 pj., zybła 8 pj., ſeſerli, buła 10—15 pj., khřen 50 hacź 70 pj., morchej 8 pj.

Płaćizny rężneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

24. oktobra 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach

Skótne druſiny a woznamjenjenja:

Celata: 442

Najlėpše kormjene ćelata wot cyca	74—77
Srėdnje kormjene ćelata wot cyca	68—74
Snadnje wuwite	62—63
Najſpatniše	—

Swinje: 21

Tużne ſwinje, přez 150 kg. cżežke	—
Połnomjaſne ſwinje wot 120 hacź 150 kg. cżežke	—
Połnomjaſne ſwinje wot 100 hacź 120 kg. cżežke	—
Połnomjaſne ſwinje wot 80 hacź 100 kg. cżežke	—
Mjaſne ſwinje wot 60 hacź 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych witach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 10.	23. 10.		24. 10.	23. 10.
Pšeńca	202,0	202,0	ſyny	—	—
rożka	165,0	165,0	weka	13,2-13,7	13,2-13,7
jeczmjeń now.	214-217	210-216	módre łubiny	8,50-8,50	8,00-8,50
jeczmjeń, nat.	—	—	ſołte łubiny	—	—
wows	—	—	ſeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	26,75	26,75	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruſki	8,25	8,25
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	3.0.00	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	21,5 23,5	21,5-23,5	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeluſki	—	—	ćena „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rożku za wuplodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 158.0

Hłowny redaktor Marko Smolerź. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smolerź a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.

bikar Hildesheimskeho biskopstwa, dr. Ota Seelmeyer, bołta dla zhromadneho trajneho dewiſenweho pschenđenja 4½ lěta khłostarnje, zhubi cześne prawa na pjecź lět a k tomu zo jemu 150 000 hriwnow pjenježneho khłostanja napołoži. Pschepytowanska ſatba zo potnje jako khłostanje wobliczi.

Danska w Jendželskej wójnske lětadła skazała

Kaž Londonske nowiny „Daily Expreß" pišaju, je Danska w Jendželskej 18 Gauntleſkich wojowanskich letadłow za jeneho muża skasała. To ſu najpschenischše lětadła, kiž jendželske wojerſke lětarſtwo wobhđeđži. Mone móża ſa hodźinu hacź do 370 kilometrow daloko leczeć a ſa 9 minutow do 6000 metrow wyſokoſeze doleczeć a bjes wobezežnoſezom 10 000 metrow wyſoko lecza.

Konferenca wo wójnskim łódźstwje 2. decembra

Jendželske knjeżeſtwo je podpiſkarjow Londonskeho a Washingtonſkeho ſrěczenja wo wójnſkim łódźstwje na 2. decembra na konferenczu do Londona pscheprozwało. Na konferenzy ma ho pjecza wo pomjenſchenju wójnſkich łódźſtwow jednacź. Pscheproſchenje je ſo Londonſkim półtanzam Ameriki, Franzowſkeje, Italſkeje a Japanſkeje pschepodało. Jendželske kolonialne ſtaty njeſu ſame formalne pscheproſchenje doſtałe, tola je ſo jim daporuczilo, kaž „Breż Aſſociation" wosſewja, ſo bychu ſaſtupjerjow pósłałe, je-li maju to ſa trěbne. M Londonje ſo wočakuje, ſo Londonſzy półłanzy ſaſtupjerſtwo ſwojich krajow na konferenzy pschewoſnu.

Proces přećiwo bolhaſkim spřisahancam

Wobſtórzone pišmo wojerſkeho ſtatneho rěcznika pschecziwo ſajatym bolhaſkim offiſzeram a zwiłnym wosobam, kiž ſu do wotkrytyeho ſpřichižahanſtwa ſapleczene, zo hiſchcze w tutym tydźenju ſhotowi. Prozeß, kiž ſo ſ wulkej napjatoſezu wočakuje, ſo pschi ſpotzatku nowehe tydźenja ſapoczinje a budże ſnajmjenſcha dwě njedźeli trać. Kaž ſo hantiſzy đźeli, budże ſo ſyka 23 wosłowow na podłożu ſakonja k ſchikanju ſtata dyrbjeć psched wojerſkim ſudom ſamotnjeć. Wumoſchk pschepytowanjow ſo dotal hiſchcze njeje wotſewił.

Demonstracije njezasłużerjow w Alžéru

Psched radnizu alžerſkeho města Oranа běchu ſo někotre tyſhacy njeſaſłużerjow ſhromadźile. Woni „dźełu a khlěb" žadachu. Oranſki měſchczanoſta demonſtrantam pschiſłubi, ſo měſchczanſkej radźe ſchtwórtk da 5 miliionow frankow kredita pschiſłuſchi. Oran ma w tu khwilu něhđe 8000 njeſaſłużerjow. Město może ſedma 1500 đźełaczerjam ſe ſwojimi đźełami ſaſłużbu dacź.

Krótke politiske powěſće

Wjednik Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka pola wjednika.

Wjednik a němſki kanzler je 23. oktobra ſwjaſtowemu wjednika němſkeho woſerſkeho ſwjaſka „Kyffhäuſer", wyſchka na wułkuzbje Reinharda, k pschednoſchkej pschijaſ.

Memelſki generalny konſul pola wjednika.

Wjednik a němſki kanzler je němſkeho generalneho konſula w Memelu, ſe Saucken, k pschednoſchkej pschijaſ.

Kſchižaſ „Emden" ſo na ſchestu wukrajnu jěſdu poda.

Sſrjedu dopołdnja je kſchižaſ „Emden" pschi najrjeſkſchim wjedre ſ Wilhelmshavena na ſwoju ſchestu wukrajnu jěſdu wuſeł.

Arthur Henderſon ſo pokhował.

Semrěty preſident wotbrónjerſkeje konferenzy, Jendželczan Arthur Henderſon, je ſo ſchtwórtk pokhował. Wjele znatych wołſobow, mjes nimi generalny ſekretar Swjaſka ludow Avenol a pſedſedaſchi wjednik jendželſkeje dźełaczerſkeje oppoſizije Lansbury, běchu pschi żarowańſkej ſwjatoczneſezi pschitomni.

K ſbliženju mjes Rumunſkej a ſowjetſkej Ruſkej.

Psched 15 lětami ſnieżny móſt pſches Dnjeſter mjes rumunſkej wſu Tiginu a ſowjetſkoruſkim městom Tiraſtopołom je ſo znowa natwarił. Na lěwo rumunſka a na prawo ſowjetſko-ruſka ſtraża na ſ khorhojemi wupyſchenym moſeſe. Dźiwajo na prózowanja miniſtra Titulesſka ſtaj ſo wobaj kraj pso pschikładze Cžeſkoſłowakiſkeje ſbližiłoj, tak ſo ma wotſwjeczenje moſta wotſebity wuſtnam. (Newyork Times, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 25. oktobra 193

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Žahalca so njepraša, złych a dobrych wołaha.
Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer minus 2, najwotſchiſcha dnjeſowa temperatura 5 ſtop. cſzopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer minus 3, nainiſchcha temperatura w nozy 1 ſtop. cſzopłoty. — Sčyhna niżina je ſo ſ połnoſzneje Italſkeje hacź k nam roſſchěrila a je nam maczate wjedro ſ pre- nim žněhom pschinjeſła. Powětr w naſchich ſtronach ſ pſchiſtawom ſymnych wětrow ſ wyſchiny nad Schwedſkim cžuczinje wułudny. Niżina ſo pomału wuđaje a ſo pſchi tym ſedma k ranju hiba. Tohodla może ſo tam niżina we wjeczornej Europie jenoż pomału bliżeć. Mózno je, je- jeſe kromy hakle jutſje k nam pſchicżahnu a nam pſchi- liſchim powětſje nowe deſcheze pſchinjeżu. — Jutſje ſo- botu ſtónczko 6,40 hodź. ſchadża a ſo 4,48 hodź. khowa. Měſaczk ſchadża jutſje rano 5,44 hodź. a khowa ſo popoł- dnju 3,52 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Połymnjene a hrube.**

*

— **Prěni žněh w Budyſchinje.** Hdyž wječera we wulkim žněhu w Krtonoſchach pſchachmy, na to ni- myſlachmy, ſo je tež Budyſchſka kermuſcha tak blíſko. Popołdnju, hdyž ſo na ſtódki tykasz a ſtódny koſez ſa- towachmy, ſo nadobo běłe mjetele počachu ſ njebjeſ ſ- tacź. Wone nam njelubu powěſcź pſchinjeſechu, ſo je ſe nam kermuſcha ſažo nimo kulika, kotraž je pſch- ſo tſi dny do prěnjeho žněha. Na naſchich łužiſtich ho- rach je ſo khětro wjele žněha najchło a tež w Delana- drje zyle bjes žněha njebudźa. Sajnu ſymu ſawěſcze ſe naſchi ratarjo njerady widża. Je hiſchcze wjele dźiſa na polach a tež ſkót, ſa kotryż je ſo łětża tak mało ſymſkeje pizy naſběrało, moh ſo hiſchcze dłeſchi cžaſ na na- ſymſkich łukach a hajniſchcžach paſcź. Tola nadźamy ſo kruce, ſo ſyma hiſchcze njeje dobyła, ale ſo ſmělemy ſo hiſchcze rjany najſymſki cžaſ. Měſchczenjo ſu wiſkal- łeſza ſ Kamjenzſkim nožom wuczuli, ſo žněh pschińdże a žebi tehodła tutón tydźeń pſchi „Khóſzazym winje" be- rje być dali.

— **Zurkowanje ſ butru.** Wyſchſchi měſchczanoſta — poſ- zajſſi hamt — nam pſiche: Wobkedźowało je ſo, ſo ſ Budyſke wobydlerſi na wiczitych dnjach pſchedawarjam- tru, kotſiż do města pſchińdu, napſchecžo ſchte, ſo bychu ſ po pucžu butru wotkupile. Na tajke waſchnje butru bal- ſyzła do města njepſchińdże. W tajkim ſadźerjenju le- wulka žehcziſtwoſcź, kiž ma ſo ſaſtudźeć. Cži, kotſiż ma- wožbeje wjele khwile a móża derje běharź, ninaju pra- ſwojim ſobuměſchczanam butru wukupicź, prjedy ſ- ſyzła na wiki pſchińdże. Nimo teho pak ſo tež pſchedawa- rjo khłostanje wuſtajeja, pschetož pſchedawanje butru ſ- dróhach a namětach ſwonka tydźeńſkich wikow je ſo ſ- žebje ſakaſało. Nowe tajke pſchecžiwne ſadźerjenja ſo ſ ſ- njeżnym khłostanjom a ſe ſebraczom butru pokhłostaju.

— **Pożedźenje dźełowego ſiednoczeńſtwa Budyſchſkich radny.** Wyſchſchi měſchczanoſta dr. Opitz bě na wjeczor wjeczor wulku hoſpodarſku radu ſwołał, ſo by rosprawu podał wo wſchěch ſarjadowanjach, kotreż je po poſledn- nju pożedźenjeho ſeńdźenja wulkeje hoſpodarſkeje radu pſchewjedł a ſo by rosprawjał wo wſchěch dóſchłych pot- wach. Direktor Klein ſ Biſkopiz měſeſche pſchedno- ſ

Bojomir

abo

ſawjedźenje khcheſczanſtwa we Łužicach.

Spiſał J. Chocifzewſki.

Seżerbſchcžił A. Zemr-Budyſchinſki.

11] (Pokračowanje.)

VIII.

Strażnizy.

W Kopjeniku ſnoſchowaſche ſo Jaſławowy hród nad Schprjewju. W bliſkoſezi ſtejeſche wěża, do kotrejež běchu ſo khcheſczijanſzy jeczi ſamkniſeni, ſo bychu ſo podźiſchnu- boham woprowali.

Nóż běſche a cžſchina roſtéhaſche ſo wſchudże, ſamo po- ważny łěź, kotryż hewak ſchumi, mjeſcejſche, dźentża; płeſ- borny měſaczk ſwěcejſche na ſemju ſe ſwojim běłym, mi- łym ſwětłom.

Dwaj wobrónjenaj wojownikaj ſtražowaſchtaj pſchi wěži. Rozmolwjeſchtaj ſo ſ cžicha, a mjes druhim powje- daſchtaj tež wo Bojomirje, kotryż bě nahladne wójſko ſhro- madźił, wožebje ſ pomozu jeneho ſ łužiſkich knjeżerjow, kotryż bě tež khcheſczijanſtwo pschijał. Jedyn ſe ſtražnikow takle rěczeſche:

„To budże ſtraſchna a žurowa bitwa. A ſchtó by to pomyſlił, ſo Drohoſław a Bojomir budźetaj ſ naſchimaj njepſcheczełomaj, wožebje hdyž w minjenym léce naſ tutaj dwaj wjeſchaj wopytaſchtaj. Bojomir proſcheſche wo ruku pěknege a mileje Drohoſławy, dźowki Jaſława; a dokelž bě Bojomir nahładny, pſchiſłuſchny a nadobny mkodźenz, bu jeho próſtwa ſ radoſcu pſchijata. Wulkotny kwaſ ſo wi- hotowa, a ſchtó by ſo nadźał, ſo ſo ſa łěto podobne wězy ſtanu, kotrychž ſmy byli ſwědokoju. Drohoſław ſdychuje w jaſnje, Bojomir ſběra cžerjódy k bitwje, Drohoſława je ſtajnje ſrudna a ſaplakana a tež Jaſław je ſtajnje połkmi- rjeny. Haj ſlě je, a hacź dobudźenmy, abo hacź budźemy po- bicži, na kóždy pad budże ſlě ſa naſ, a ſchtó na tym napo- žłédk dobywa? Hlej Němzy, naſchi wěcżni njepſcheczeljo; cži jenoż łakaju na naſchu njejednotu, ſo bychu naſ pod- cžińnyli."

Tu ſamyſłi ſo ſchđźiwy wojownik a ſdychny a jeho woczi běſchtej poſnej żyłſow.

Na to rěczeſche druhi ſtražnik:

„Haj, ſchtož je prawda, to je prawda, ſlě je ſo ſtało, ſo tajka njejednota knježi mjes wjerchami; ale ſchto cžinicź? Cžohodła ſtaj Drohoſław a Bojomir wotcžińnyłoj cżeſczo- wanje wótzowſkich bohow a kłonitaj ſo nékajkemu nje- mſkemu bohej? Wém, ſo by naſch wjerch dał położu ſwo- jeho kraja, hdy by jenoj Drohoſław wotcžińnył tu nowu wěru. Hewak by wón hižo dawno ſmjerczź dóſtał. Ale dźiwna je to wěz, ſo tón khcheſczan tak ſaſałke wutrawa w ſwojim kłubje. Schió wě, kajka je to nowa wěra? Alle ſchto, ſa někotre dny dyrbi wumrjeć, hdyž měſchniży ſkónczże nje jeho ſmjerczź żadaju."

Jeho towaršſki pak njeda jemu dokónczeć, ſo jeho pra- ſchejo, hacź njeje widźał w bliſkej wólſchinje mikotage ſwětło.

„Satruh na róh a kedźbuj derje na wěžu" — rjekny k njemu — „a ja mjes tym khwatanż do huſczińy a pſche- ſwědczu ſo, ſchto tam je."

Jako cžim khětſiſcho wojownik na tamne měſtno khwa- taſche, hdyž jemu ſo něſchto miſchkorjeſche, ſawoka ſchkrje- botaju wotkłóż truby mużow ſ domow bliſkeje wſy. Sa njedołhi cžaſ ſapoczachu ſo wobrónjeni wojownicy ſe wſchěch ſtron ſhromadźowacź; ſ nich ſtupichu ſo někotſi k wěži a druſy podachu ſo do huſczińy.

Po khwili wróčichu ſo mużojo, a tamny wojownik, kotryż běſche ſcżeń widźał, poda tajkule rosprawu wo ſwoj- ej wěży:

„Dźiwne wěży ſo pola naſ ſtawaju. Pſchiſchedſchi do huſczińy, wuſkyſchach płuſkot wody. Ja naczahnych proſ a nałożich kłot a wocżakowach, hacź ſo ſpěchnje něſchto ſ wody wunóri; pſchetož je-li by to cžłowjek był, kotryż by dyrbjał hnydom ſpłunyeź, by mój kłot jeho trjechił. Je- ſieju a cžakam, ale podarmo. W tym ſaſłyſchu něſchto ſchepot w bliſkej ſcżinje. Schtó wě, pomyſlich, hnaj ſo tutej ſcżinje khowa. Jako do teho měſtna někotre raty biju kłoch, wutorhny mi něſchto w tym hłebiju, a ja pada- de wody. Wjeſoły bych był, bdy by ſo najprjedy ſ Dro- ſławom tónż ſcżinilo, dokelž żnm wožebje w nozy, ſ- ſieju na ſtraži pſchi tutej wěži, pſchezo w ſtajnej bojoſ- Ale kajke je to wołanje a ſdychowanje? Achł ta njeboh na Dobroſława, mandźelſta Bojomira, płacze a ſaſ- Wojowniży wuhladachu Dobroſławu a ſa njej pom- ſtupazeho Jaſława, kotryż ſo do wěże dźeſche, do ro- jeż bě Drohoſław ſadźeny. Wojowniży ſeſtupachu ſo dweju rjadow a wjerch mjeſcejo krocżeſche dale, hacź do jaſtwowych durjow. Stražny wjednik pſchiſłoži a wo- ſunu mózne ſaſuwy, a hnydom wotewrichu ſo durje ſ wo- kim ropotom. Jaſławo ſłubi ſo w jaſtwje, a ſtraż- czakowaſche ſ napinanjom wuſłuſk tutych nóznych pytow.

IX.

W jaſtwje.

Drohoſław měſeſche ruży a noły ſwojaſanej a ſ- w jaſtwowym kucże a ſepjerasche ſo ſ khribjetom wo- mjentinu ſcżenu. Wjeſchi dźeł cžaſa pſchecżini ſ wo- a tež ſ rosmyſlenjom nad pożledninimi podarkami. njepokoj pſchihotowaſche jemu njewěſtoſcź, ſchto Bojomir cżini. Wohu porucżeſche žebje a ſwojeh a měſeſche mózne nadźiju, ſo tón njebjeſki wótz ſo nimaj ſmili. Hižo někotre njedźele běchu ſo wot cžaſa neje njeſbožowneje bitwy minyle, a Drohoſław dołat wědźeſche, ſchto je ſo ſ nim ſtało. W tym wotewrichu nahle durje, a wjerch Jaſław ſaſtupi do jaſtwa. Jaſ- nik tykny ſapalenu ſwólnizu do ſchkałoby a ſpěchnje ſo wotbłi. Jaſław poſyny ſo na kamjentnu ſ- kotraż běſche njedaloko Drohoſławoweho łěhwa.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

wo dźensnišchim naschim hospodarskim pokoženju a wo widokach za pschichod. Mešchčanski rada Matthes pišeše ras na to pokasa, so jenož wschitzy cši, kiž so ke dźensnischemu statej a jeho wjednikej wusnawaju, šmě-ja wo pschichodze na dźelach wulkeje hospodarskeje ra-dy wobdźelcej. Skromaržišna je nětkole 2 hodźinje tra-ja.

— **100letna firma.** Fabrika kožanych tworow E. S. Leuner w Budyschinje jutše 26. oktobra na 100letne wobstarje hladuje. Pschedewsacze sakoži rjemjenjesć Ar-nošt Gustav Leuner 1835 ſ małej dźelkarnju a klamarni. We swětowej wójnje so pschedewsacze k nahladnej dźelarni wuwi, kotraž je dźenska daloko psches mjeje na-schoje wuzschere domišny znata. W njej nětkole nětdźe 300 dźelacżerjow khleb sasłużi, mjes nimi je też wjele Serbow. Pschedewsacze so pschezo wot nana na žyna pschenješe. Teš jeje dźensnischi wjednik Jan Leuner je mischtrske pruhowanje kožił. Leunerez žiwótna hacż do léta 1630 dopokazacż, so je njepschestawajuz rje-mjentjeslka rjemjeslo wukonjarka. S towarischnikami ži-wjenjom, je stawišnami a kulturu města Budyschina je Leunerez žiwótna w pošlednich tšoch létstotkach wulko zwjazana. S njeje wuridżechu starschi towarischnistwa, mischtrjo towarischnistwa, jedyn mešchčanski rada a cżeſt-ny mešchčan.

— **Dla kermusche w Hrodźiſchczanskej a Koteczanskej wobłuce** njedźelu 27. a pondźelu 28. oktobra pojedże nje-dźelu a pondźelu połſki autobus 11,15 hodź. ſ Budyschina wot dwórnischcża po Wósporskej ſtatnej dróży na Worzyn a Koteży do Hrodźiſchcża. Wróćo do Budyschina pojedże autobus njedźelu ſ Hrodźiſchcża 21,00, ſ Koteż 21,10 a ſ Worzyna 21,20; pondźelu ſ Hrodźiſchcża 17,30, ſ Koteż 17,40, wot Njechorniſkeho pucża 17,45 a ſ Worzyna 17,50.

— Połſki autobusaj Budysko-Bartiſkeje cżary, kiž 9,15 a 13,28 wot Budyſkeho dwórnischcża wotjedżetaj, pojeż-dżetaj njedźelu 27. oktobra hacż do Hrodźiſchcża. Wróćo do Budyschina pojedu wosy ſ Hrodźiſchcża 11,30, 17,30 a 21. Tute wosy jedu na Brěżesy, Bart, Rakojdy, Skaneyz, Pschiwcżizy, Porschizy. — Pondźelu 28. oktobra pojedże połſki autobus 13,28 hacż do Hrodźiſchcża a 14,30 ſ Hro-dźiſchcża do Budyschina. Hlej 2. a 3. jésbu w jésdownym planje.

— **Dla kermusche w Borschczanskej a Wukranczanskej wobłuce** pojedu njedźelu 27. oktobra wschitke połſke autobu-sy wo Budyſko - Suborniczansko - Borschczansko - Mikowskeje cżary na Wukranczizy. Pondźelu 28. oktobra połſki autobus, kiž 13,25 w Budyschinje wot dwórnischcża do Suborniczi wotjedże, na Dubo, Wukranczizu, Borschcż hacż do Mikowa pojedże. Wróćo pojedże do Budyschina: S Mi-kowa 14,38, ſ Borschcże 14,45, ſ Wukranczizy 14,47, ſ Du-bego 14,50. Hlej w jésdownym planje jésbu 3 każ sobotu.

— **Komu je žo sschkodziło?** 13. septembra 1935 ſtaj žo w Kölnje mětscżelej revisijoweho towarſtwa ſ wob. ruk. dr. C. a R. hladrajneje njeſwěrny ſajatoj. Wonaj ludži wopytnowschtaj, kiž žu žo pschi ſnjeſboženjach wobſchkodźili, a dalschtaj žeby wot nich pschewjedżenje ſich žadankow ſ ru-kowanjom pschepodacż. Odtoj běschtaj wot ſamoſcżažych towarſtwow wobſchkodźenſki pjenjes dostałoj, žeby wonaj roskaſowarſke prawo nad pjenjezami ſ tym wobſtaraschtaj, ſo wo wěſtym ſapołożenju kapitała powědaschtaj. W nimale wschitkich padach žu žo wobſchkodźeni wujebali. Winowa-taj ſtaj pjecża po zyżej Němſkej pożrědnikow wudżerżałoj. Je-li je tu nječto ſchkodowat, tón žo prošy, ſo by to pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje na Ortenburg-ſkim hrodże, telefon 2802, abo bližſchej policiji abo Zan-darmſtwu wojſewiſk.

S **Hodżija.** Saúdżenu njedźelu wuleczachu žtebi dźełacżerjo twarza Hanża Polaka ſ Hodżija, tyſchérſke-ho mischtra Hohnu ſ Njesdaſchcz a kowarſkeho mischtra Pauſlera do módreho. Pschi najrjeńſchim wjedrje je-dżechu psches Wjaſojnzu, Habrachcżizy do Leutersdorfa, hdżež ſhromadnje pschi tykanju koſej wupichu. Wot tam dźeſche ſčźa dale psches Johnsdorf na Oybin. Po pschekhodżowanju po horje wupi žo w hórſkej reſtaura-zji ſchkleńcża wina. Pschi wjeſelej myſli a ſpěwu pżeważo podachmy žo domoj psches Lubij. Tu dalschu wjeſelu hodźinku pschebychmy. W Budyſchinje wſchitzy ſhromadże wjeczerzachmy. Pschi tutej ſkładnoſcżi žo cżeſtiſli poler Wobjeda w mjenje dźełacżerſtwa wjed-nikam pschedewsacżow ſa wſche poſticzenja wutrobnje dźakowaſche. Też w Njesdaſchczach hiſchcże tas ſawa-bychmy. Tu wjeſnu ſkupinowy wjednik ſtronjan Pſanna ſ Hodżija wulětnikow poſtrowi.

S **Hrodźiſchcża.** Pschi wulkej ſ hońtwje žo w naſchim hońtwiſkim wobwodże 17 bażantow a 13 karnikłow po-ſčela. Pschi hubjenym wjedrje njeběchu mohli wjazy dźi-winy ſ jeje chowankow wuhnacż.

Se **Sarécża.** Wulkt towarſchow dobrowólnje'e woh-njowaje wobory do módreho. Jésbu do módreho piche-wjedżechu naſche žobuſtawy dobrowólnje wohnjowaje wobory ſaſidżenu pondźelu w rjanym puczowanſtim omnibusu Kunathej firmy ſ Rakez. Hačzrunjeż wje-dro njebě runje jara wobjaże, ſo wobornizy teho nje-naſtróżichu a puſchczichu žo na pucż. Pschi wjeſelej ros-motwje běchmy bórzy na Hohenſteinu. Wot tam je-dżechmy na Lilienſtein. Wobuzeł wuhlad do wokoliny pschi ſamróżenym njebju pſcherjany. W Schandawje ſhromadnje wobiedowachmy. Popokonju jėdżechmy na mały a wulki Winterberg a do Schmilki. Heitman Krjeczmar jako wulětowy wjednik, běſche žo ſa wězy-wuſtojne wjednitwo po horach a po kraſnej pschirodże poſtarał. Wošebitu kedźbnoſcż ſłudżichu mózne buki w kraſnych lěſach. W Schmilkach na naż wosy cżakacha, kotrež nas do naſchich domišny dowjeſechu.

S **Njeſwacżidła.** Wulke wabjenje ſa NSW bě w na-ſtupnej wjetnej ſkupinje rjany wuſpěch mělo. Wuzhledli nětko psched nami leża. Liczba žobuſtawow je žo wo 41 pschiporika, tak ſo je ſe 182 na 223 poſtupiła. — Wěrna ſa jėdże jeneho horna wunjeſny 160,53 hr., ko-trež žo na jednotlive wězy takle roſdźělichu: Njeſwa-cżidło 53,85 hr., Luh: 16,35 hr., Jaſenica 13 hr., Wóſchi-no 12,53 hr., Lupoj: 12,90 hr., Khažow 8,50 hr., Sche-ſchow 8,40 hr., Nowa Wjeſ 7,30 hr., Wětrow 5,95 hr., Holeſchow 5,70 hr., Dobroſchezy 5,50 hr., Wbohow 4,10 hr., Lomſt 3,65 hr. a Koßlow 3 hr. Puntowſka ſbérka wunjeſny w hotowoſcżi 37,05 hr. Na dalſchich darach dóńdże 91 puntow mukí, 55 puntow ſelenju, 10½ punta zokora, 3 puntý hérnow, 2 puntaj pjeczwow, 1 po-krutu khlěba a 24 jeji. Hdyż tute wuſlědki ſ loniſchimi pſchikrunamy, žu nětdźe na ſtamžnej wyſchinje wostałe, tak ſo móżemy rjez, ſo je ſtukt ſymſkeje pomozy žo derje ſapoczał.

Přecy so palace kachle
abo **centralne tepjenje?**
Wobě můžetaj so derje dopołniś! W prěnych symnych dnjach, hdyž so zatepjenje centralneho tepjenja hišće njewupłaci, poskićeja wam tuto přijomnu čopłotu
„Baldur"-wšo palace
a přecy so palace kachle
Železowy dwór Joh. **MIESSNER**
Kanony we wšěch wulkosćach a płaćiznach

S **Njeſwacżidła.** Sſrjedu ſeńdże žo ſchcheſcżanſka žónſka ſłużba w Gneuſeż hoſcżenzu. Po poſtrowjenju mětſopſchedſtajdki knjeneje Kalichoweje rěcżeſche knjeni Grožina. Pod heſłom „Schto jena macż wſchitko ſa-może", ryſowaſche žiwjenje Würtembergſkeje ſarafki Beaty Pauluſkowoje. Jeje žiwjenſki wobras móże tóż-dej ſchcheſcżanſkej žonje być ſe žórłom mozy w jeje powo-łanju w ſłużbje ſa lud a wohaſu. W cżežkej žiwjenſkej ſchuli Beata Pauluſkowa wſchędnje w pokuzje a wěrje bliſkoſcż Boha nawědżi, tak ſo móżeſche ſkoro njemóżne mózne ſcżinicż. W ſhromadnym roſpomninanju biblije žo na kónzu hiſchcże tas myſlicżli pſchednioſchka wotpje-towachu.

Z **Dobroſle** pola Njeswačidła. Jedyn z najſtarſich wobydlerjow naſeje wſy k. H. Schäfer je njedźelu wumrěł. Jeho ſrjedu dopołdnja na wosadnym po-hrjebniſku w Khroſćicach pohrjebachu. Jeho wjele znatych a přiwuznych na poſlednim puću přewodże-še. Njech je jemu ródna zemja lóhka.

S **Khroſćicż.** Njedźelu 27. oktobra (Khroſćicżſku ker-muſchu) nimo porjadnych hiſchcże ſcżěhoważe póſtiſe auta

mjeſ Kamjenzom a Khroſćicżanami pojedu: S Kamjenza wot dwórnischcża 10,50 a 14,00; ſ Kamjenza, „Stónża" 10,55 a 14,05; ſ Jéżowa 11,00 a 14,10; ſ Němſkich Paſliż 11,05 a 14,15; ſ Pěſkez 11,12 a 14,20; ſ Rózanta 11,20 a 14,25; ſ Marijneje Studnje 11,30 a 14,35; ſ Worklez 11,35 a 14,40; ſ Wudworja 11,40 a 14,45; do Khroſćicż 11,50 a 14,50. — S Khroſćicż 9,15 a 21,40; ſ Wudworja 9,20 a 21,45; ſ Worklez 9,25 a 21,50; ſ Marijneje Stud-nje 9,30 a 21,55; ſ Rózanta 9,40 a 22,05; ſ Pěſkez 9,45 a 22,10; ſ Němſkich Paſliż 9,50 a 22,15; ſ Jéżowa 9,55 a 22,20; ſ Kamjenza, „Stónża" 10,00 a 22,25; do Ka-mjenza, dwórnischcża 10,05 a 22,30.

S **Klétneho.** Kermuſcha budże w naſchej wſy nje-dźelu 3. nowembra. Njedźelu 27. oktobra budże žo we ſtaroluthérſkej zyrkwi ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłużba cżitacż. Reformaczijſki ſwjedżeń wopołdnja wotpadnje. Němſka Boża ſłużba je předowanjom.

S **Klétneho.** Pſchipowědaczej ſo: murjer Max Al-wiw Wollmann ſe Sdżerje, ſ domjazej pſchiſtajenej Hert-tu Kaſſkez. — Wczera popołdnju padaſche tu přeni ſněh. Mułke mjetele hromadże ſ deſchczom do naſchich woknow pljeaku.

S **Klétneho.** Němſki Cżeſwjeny tichiż, wjeſna ſłupi-na w Jamnom. Němſki Cżeſwjeny tichiż mélešche ſwoju mešnaczku ſhromadżiſnu ſrjedu w němſkim domje we Klétnom. Pſchi tym ho na winowy tydżeń ſpominaſche. Přenja ſchkleńża ho na cżeſcż wjednika a kanzlera wupi. Wjednica towarſtwa po poſtrowjenju roſprawu wo re-cżi zupineje wjednizy Gerdy Lindneroweje w Běżeſ Wo-dże poda. Sa wukubłanſki kurſuſ macżerjow ho 6 wob-dźelerkow pſchijſewi. Po pſchedcżitanju někotrych powě-dańczkow Pawoła Kellera ho wjeczor ſkónczi.

S **Niſkeje.** (Autowe njeſboże.) Wóndelu wjeczor ſta žo tu na pſchekhodże żeleſnizy wobkhadne njeſboże, pſchi kotrymž bjes maka dwaj cżłowjeſaj žiwjenje pſchi-žadźiſchtaj. Wjednik Shorjeſejſkeho twarowego woſa, kotryž ſ Njſchina pſchikhadżeło do Shorjeſża jėdżeche, njebě žo dohladał, ſo běchu ſawjery ſpuſchcżene. Hakle jako běſche krótko pſched ſamknjenej ſawjeru, ſaſpina ſwój wós. Předuži dźeſi woſa ſawjeru wulběhny a we ſtamžnym wokomiku pſchiſtóże tworowy cżah. Dokelž běſchtej ſwinadle w porjadku, bě žo wós mohł nětdźe meter pſched cżahom ſaſtajicż, tak ſo žo wjetſchemu nje-ſbożu ſadżěwa.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 25. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,225	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	56,78	100 franc. frankow	16,38

Barlinſka burſa 24. oktobra. Po pſchedwczerawſchich ſpadowanjach kurſow jewješche žo wczera na akzijowych wikach ſajim ſa ſpjetne kupje. To k makemu połěpſche-nju kurſow dowjedże. Tola wobſthod běſche jara ſłaby, ſchtož ſ teho wuthadża, ſo jenož nětdźe jena tſećina na wſchěch wobkhadnych papjerow ſpjła ſo ſapiſa. Na rentowych wikach běſche tróſchku žiwiſchi wobkhod.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſkich žitnych wulkowikach žu žo napraſchowanja ſa khlěbowymi žita-mi połěpſchile, mjes tym ſo je dowóſ ſ ratarſtwa jenoż wobmjeſowany. Mjes tym, ſo žo dotal ſwjetſche jenoż najſlepſche drużiny pſchejżu je ſtrony Barliniſkich mły-now kupowachu, maja nětko też ſa rożku ſajim. Też njekontingentowane twory ſo běżnje wotbywaju. Wowſh a jeczmjeń ſa pjawanſke ſaměry ſo dale ſada-taj, tola ſtaj łdma na wikach. Jeczmjenje ſa pjwa-nje a industriju maja tehorunja krute płaćijiny. Hdyż też ju kupzy trochu wobhladniwiſchi. Na mukowych wikach njeje žo położenje pſcheměniło.

Wczera płaćzeſche w Barlinie zentnar

pſcheńcży W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rożi R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowſża H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Wiki w Łubiju.

Pſcheńża 9,45 hr., rożża 7,80 hr., nałětni jeczmjeń 9,20—9,80 hr., nałymiſki jeczmjeń 8,05 hr., wowſ 7,50 hr., běrny 2,90—3,40 hr., ſyno 3,50—4 hr., ſłoma, ſe maſchinu młóczena 2—2,35 hr., pſcheńczna muka 16,70 hr., rżana muka 12,32½—13,07½ hr., pſcheńczne wo-truby 6,60—6,70 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja 11½—12 pj., twaroh 25 pj., běrny, punt 4 pj., kał, běły 6—8 pj., kał, cżekwjeny 10—12 pj., karoty 10 pj., łoboda, jėdżena 10—12 pj., kał, ſyrdroży 15—35 pj., kołrabi 5—10 pj., porej 15 pj., kał, kiſaky 13—15 pj., zybła 8—10 pj., buny 35 pj., tomaty 18—20 pj., ſołotej, kerćżł 5—8 pj., radiſki, walcżł 8—10 pj., jabłuka 10—35 pj., mérnik 15—25 pj.

Wiki w Khoczebuzu.

Mjaſo, howjaſe, punt 70—90 pj., mjaſo. cżelaże 65 hacż 90 pj., mjaſo, ſkopjaże 080—1 hr., mjaſo, ſwinja-że 70—90 pj., jeja, ſchtuka 13 pj., butra, punt 1,60 hr., twaroh 25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., liny, punt 1,40 hr., ſchcżuki 1 hr., karpy 85 pj., hołbje, młode, ſchtuka 40 hacż 80 pj., kury, žiwe 40—55 pj., khapony, žiwe, punt 30—50 pj., kórki, ſchtuka 10 pj., kołrabi, 15—20 pj., morchej 8 pj., łoboda, jėdżena 20 pj., kał, ſyrdroży, ſchtuka 40—60 pj., kał, cżekwjeny 12—15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirſingowy 10—15 pj., buny, ſelene 30—40 pj., ſołotej, kerćżł 5—10 pj., mérnik 20 pj., trěn 50 pj., radiſki, walcżł 7—10 pj., zybła 8—10 pj., kulrjepa 8 pj., běrny, zentnar 2,75—3,10 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka 10—30 pj., worjechi 50—60 pj., worjechi, łėżne 45—55 pj., ſmorże 55 pj. — Proſata płaćżachu 8—13; 14—18; 19—24 hr.; běhaki płaćżachu 26—35; 36—45; 46—65 hriwnow. Wiki běchu hubjene!

Wiki w Kamjenzu.

Pſcheńża 9,55 hr., rożża 8 hr., jeczmjeń, nałětni 8,05 hr., wowſ 7,50 hr., pſcheńczna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pſcheńczne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., ſyno 4,50—4,75 hr., ſłoma ſkótna 2,40—2,50 hr., ſłoma k ſaſkanku 2,20—2,30 hr., butra 76 pj., proſżata 13—23 hr., běhaki 35 hacż 80 hr., ſyrdły, punt 0,90—1 hr., kał. běły 6 pj., kał, cżekwjeny 10 pj., kał, ſyrdroży 10—50 pj., łoboda, jėdżena 15 pj., zybła 8 pj., ſelerli, bula 10—15 pj., trěn 50 hacż 70 pj., morchej 8 pj.

Płaćizny rěznego ſkotu na Drježdżanskich ſkótnych wikach.

24. oktobra 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 442

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	74—77
Srjenje kormjene ćelata wot cyca	68—74
Snadnje wuwite	62—63
Najšpatniše	—

Swinje: 21

Tučne swinje, přez 150 kg. cżežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	—
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	—
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	—
Miasne swinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zilo a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 10.	23. 10.		24. 10.	23. 10.
Pšenca	202,0	202,0	buny	—	—
rożka	165,0	165,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
jećmjeń now.	211-217	210-216	módre łuniny	8,00-8,50	8,00-8,50
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łuniny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,25	8,25
rżane „	11,50	11,50	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	3.0,00	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	21,5 23,5	21,5-23,5	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	ečna „		

Płaćizna za pšencu za wuptodżarja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rożku za wuptodżerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodżerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 158.0

Hłowny redaktor Marko Smoleſ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleſ a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitzy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.

Budyske stawniske powěsće

schwórtk, 24. oktobra 1935.

Narodźenja: 20. 10. Pawolej Gerhardej Kühnei, twupomoznemu lokomotiwnikej, žyn. — 22. 10. Pawolej Arnoschtej Ludwigej, schofěrej, žyn. — 23. 10. Oeje Korli Kunertej, fabrikskemu dźěłaćerjej, dźowka. — 24. 10. Rudolfej Makśej Barthowej, lakěrarjej, žyn.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Kurt Alfred Waltar Kiješ, samkat, ſ Gertrudu Fadwigu Rychtarjej, fabrikskej dźěłaćerku, wobaj w Budyschinje. — Waltaŕ Franz Bernhardt, elektromischtr, ſ Hanu Kathu Rügerej, pomoznizu, wobaj w Budyschinje.

Radio

Sobotu, 26. oktobra žrjschi žo:

Königswusterhausen: Nimo snatoho wschědneho programma: 6,30 wjeseły ranšni konzert. 11,40 ſa burow. 12 pschipołdnišchi konzert. 14 wschelakoſcże. 15,30 hospodaŕski tydźeńſki pschehlad. 16 wjeſele žobotniſche popołdnjo. 18 schportiski tydźeńſki pschehlad. 18,45 fantaſiie na Wurlitzkich byrglach. 19 wojeſki konzert. 20,10 operetta „Zygansi baron“, wot Jana Strauža.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 ſa burow. 11,45 ſa burow. 12 pižany konzert. 16 wjeſele žobotniſche popołdnjo. 18,40 wojeſki konzert. 20,10 spěwna hra „Mennchen von Tharau“.

Hišchče ważne i dnjowesho programma: Barlin: 20 „Cośi fan tutte“. Köln: 20,10 wječorny konzert. Stuttgart: 19 mały wječorny konzert. Win: 20,15 pižany wječor. Marschawa: 20 lohta hudźba.

Přilopk

Dźowka, macj a wowka žo na jenym dnju wudadźa.

Spodźiwny zwójbny zwjedźeń je žo tute dny we Marschawie wotměł. Tam wuda žo 19létna schwalcža Marja Płodzinika na krawza. Ssamžny dźeń wuda žo jeje macj, kotraž bě žo dźěliła dała druhi raz na rjemjeślnika. Tola ſ tym hišchče njebě dosch. Tež ſwudowjena 64létna wowka Marje Płodzińskiej bě žo rozsudźika, po žmjerći ſwojeho muža do noweho mandźelſtwa stupiła. Wuda žo na ſaſtojnika we wuſłužbje a to na ſamžnym dnju jako měješchtej jeje dźowka a jeje wnuczka kwaſ.

Dalſche wulke žnihi w Krkonoſchach.

W Krkonoſchach njeje dotal pschestał žněh padacź. Schlesyjski dom a žnježka wosſewitej 50 zentimetrow žněha. Ssněhowe žepje tam pokhra metra wyſoko leja.

Njeczłowjeſki nan žo ſ khłoſtańcu pokhłoſtał.

Psched wulkej khłoſtańſkej komoru krajneho žuda w Kamjenicy měješche žo 32letny Kurt Waltaŕ Weidauer dla cźežkeho cźiwilowanja ſwojeho dźěcza ſamotwicź. 27. julija běſche Weidauer žo na ſběhanju wobdźelił. Jako rano po 5 hodźinach domoj pschińdże, dóńdże k ſwadźe ſe žonu, pschi čimž najmłódſche Snjedźelke dźěcźo, kotrež pódła maczerje we wotpołku ſpaſche, žo wubudźi a płakacź poczа. Haczrunjeż Weidauer njebě pjany, małe ſtworjeńcźko ſ pjaſcu do mjeſwocza dyri. Njeczłowjeſki nan, kotrehoż ſtatny rěčnik bjesbóžneho cźłowjeka mjenowaſche, dosta 2 lěcźe khłoſtańnje. Na 3 lěta žo jemu cźeſtne prawa wotrjeknychu.

Njemjedro w Bołharſkej Mazedonſkej.
Sliwk wotpławi dźěłowe lěhwo.

W Bołharſkej Mazedonſkej je žo žrjedu wjeczor a w nozy cźeſki ſlimk rospuſchcźił, kotrež je wulku ſchkodu načinił. We wjeſy Simitli Horkej rěcźy, kotrejž do rěki Strumy bježitej a kotrejž žo ſa tróſki cźaſa na torhajej rěcy pschetworiſchtej, wſchitko powodźiſchtej. Mosty, domy, hrózhnje a hródze wody potorhachu. Żeleſniczna cźara do Petriſcha je žo ſdźěła podmlěwa, tak ſo žo po njej wjacy jěſdźacź njemóże. Wſchě telefoniſke powody ſu žo ſwottorhałe. Po dotalnych powěſcźach ſu njewjedra też wjele cźłowjeſkich woporow žadałe. Liczba hišchcźe njeje zyle wěſcźe ſnata. 40 bjesdźěłnych, kotſiž drohi wuporjedźachu a kotſiž we wožebitym lěhwje pola Simitli ſpachu, je ſlimk pschekwapił. Lěhwo ſu wulke wody wotnjeſli. Jenoż 10 dźěłaćerjam žo poradźi, wucźeknyć. Dotal je žo 17 cźłowk namakało. Wo 13 dalſchich dźěłaćerjach dotal njeje ſlěda.

Knjeſtwo je wójſko a wuſtawne ſłużby do potrjechenego kraja pósłało. Mnohi zapuſcźenjow žo nimadźa hišchcźe pschewidźeć. Wjele ſwójbow je ſwu bydła. Wóſowne ſchkody ſu jara wulke.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź“ a „Ha jěł je hólčik“ wukimy jako tśi: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda“ (čo. 23 we Wulkej lubosći na str. 49).

Khwaćicy. Tudomne serbske towaŕſtwo ſo njedźelu 27. oktobra pola Kästnerec k měſačnej zhromadźiznje pop. w 4 hodź. zeńdźe.

Kukow. Serbski wotrjad ſwj. Jurja w Kukowje zeńdźe ſo póndźelu 28. oktobra, wjeczor 1/8 hodź. pola Natušec. Hoſćo ſu lubje witani. Staŕſi.

Minakał. Serbske tow. „Statok“ wuhotuje njedźelu 27. oktobra wjeczor 1/8 hodź. serbski ſwjedźeń ze ſpěwami, deklamacijemi, dźiwadłom a rejemi we Minakałskim hoſćencu.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ ma njedźelu 27. winowca pop. w 3 hodź. w Rakecach pola Hönowa ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Zlět Domowiny we Wojerecach ſu wšěcy wšelacy wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawki a porto za přećelne připóſłanje zapłaći. Pósćele je prošu tak ruče hač možno na „Domowinu“, Bund der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

Do serbskeho domu Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zajimawoſće z bliska a daloka

Spódnje zymske dźěćace

WOBLĆKI

rjane čopje, hač do 120 cm dołhe

Andr. Kasper

na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

A wječor

wjeselíš so na čopłe domjace stuonje

1,85 hr. 3642

2,25 hr.

Wulki wubjerk! 3642

Tahle

Textil-Schuhwarenhaus Bautzen Lauenstr. 3

Němski wotrjadny wobkhod

Předawaŕka

so do wosebiteho wobkhoda w Budyšinje pyta. Zamołwjenje zapodajće pod A 20 na wudawaŕſtwu Serb. Nowin

Poskićamy

Košlacy barchent 70 cm šěroki smuhaty m -,58	-,38	Mužace trikot. lacy wulkosć 4 . 2,15	2,15
Barchent. mužace košle smuhate . . . 2,45	1,85	Hólčace štrykow. jaki platěrowane . . 3,65	3,35
Barchent. nahłowjace rubišća . . . -,68	-,58	žon'ace barchent. drasty 5,65 4,95	3,95
Velour-barchent, mustrowany . . m -,88 -,85	-,78	Hólčace štryk. wobleki platěrowane	4,35
Pjóčliwy somot, we wšel. mustrach m 1,75 1,35	-,95	Mužace pulovery z Reiß - začinjakom, z dothimi zukaw. 5,75 4,85	4,50
Dźěćace drasty, z dołh. rukaw., mustr. 1,65 1,50	1,25	žonjace štrykowane jaki 6,25	4,95
Hólčace trikotowe lacy 1,75	1,60	žonj. jumperowe šórcuchi mustrowane a smuhate . . . 1,25	5,95
Dźěćace pulovery platěrowane 2,65 2,15	1,65		-,98

A. Bokelmann nasl.

měješćel Curt Müller

w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 3

Założone 18 82

Kachle a kuchińske kachle

kachlowe roły — kolena

wot

Schneider & Schulze

w Budyšinje telefon 3672 na Kamjentnej hasy

Tutu **šijacu mašinu** za 180,— hr. w kolesowym domje

Fuhrmann

w Budyšinje n Hornjerčerskej hasy

Přirodna hojeńka

Melania Harnisch

nětko

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 5, I Telefon 3234

Serb Serbej bratr!

Zwjerśne črije

za mokre, zymske wjedro

Nowe modele

čorne, brune, šěre a zwěrśate stupnje

4.90 5.25

Gumijowe škórnje

za dźěći . . . **3.25**

Mahr

w Budyšinje

Nowy transport najlěpšich rańšopruskich-hollandskich červjenych a čornych šakojtych

kruwow a jałowcow

jara płaćizny hód. na předań a k zaměnjenju na rězny skót

Maks a Theodor Rychtař

skótna wikowaŕnja w Njebjelčicach. Tel. Kamjenc

Předawaŕnja w Budyšinje

na Bohatej hasy 16

Lěhaŕnje / kuchinje / bydlenja

k tomu wšě polstrowane meble

dostanjeće pola firmy

Fritz Schulze

Před šulerskimi wrotami 2 (Lehmannec młyn)

samsna polstrowaŕnja

Preprasowanje Předźěłanje žonjac. kłobukow

Kłobukowy wosebity wobkhod

Gerh. Kluge

w Budyšinje na Serbskej hasy 7

Mołowe a bildowe pilkrywy, gardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonc. Lawskej h. 10

Filzschuhe

Stupnje do dźěła Wysoke škórnje

dostanjeće pola firmy

Sommer

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 8

Wobdźiwanja hódne

je moje nowe **wokno z wustajenymi mantlemi**

Paul Otte

w Budyšinje - Rózk Hłowneho torhošća

Kupujće pola našich inserentow!

Předźenak

je so na puć do Serbow puščił. Přinjese sep najzajimawšich powěsćow sobu. K Budyskemu hermankej chce najpozdźišo w Budyšinje być.

Makulatur

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawerſke Serbsk. Now

Příloha k čislu 250

SERBSKE NOWINY

Pjatk 25. oktobra 1935

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Na sleborny kwas wujej, ćeće
(też nanej, maćeri).

Dźens raduje so waju wutroba,
Hdyž wěrowański slub so wobnowja,
Waj wóčcy błyšćitej so luboznje
A rucy styknjenej stej k modlitwje.

Před pjećadwacećimi lětami
Bu zwjazany zwjazk waju mandźelski,
Tak połnaj njebjeskeho žohnowanja
Wój stupišťaj do nowoh žiwjenja.

Do zańdźenosće dźensa hladataj —
Tam wjele wšelakeho widźitaj:
Wój měješťaj dny rjane, różoste
A husto drje też hrozne, černjojte.

Z najwjetšej pilnotu staj dźěłałoj,
So tudy njesprócniwje staraloj
Za dźěći, kiž wot Boha dóstašťaj,
Je we wšém dobrym swěru kubłašťaj.

Tón miły Bóh je waju wobhnadźił,
Waj z čestnej póćiwosću wudebił;
Taki wój staj pycha dobrych mandźelskich
A z rjanym příkładom też za druhich,

We Bohabojosći a lubosći,
Wšo znjeseštaj we swjatej sćerpnosći;
To budźe wamaj tróšt we starobje
A wěčne myto wamaj dobudźe.

Nět z črjódku lubych dźěći wobdataj
Tón swjedźeń sleborny dźens swjećitaj;
Štož dźensa tu so w slěbrje błyskoce
Njech něhdy pokaza so złoćane!

O wzmitaj dar, kiž wamaj daruju,
Tón rjany kwěćel* z mnohej lubosću;
Tak luby wujo, luba ćeta nět'
So mějtaj rjenje hišće wjele lět.

Hańža Nazdalic.

* Móže so też druhi dar pomjenować, kiž chce so darić.

Kwasny dar

„ — — — a jeli žnadź žo hinak stanje, na mój kwaš žu pšcheprošćena." To běchu jeho poslednje słowa. Marušca steješe na dwórnišćeju delnjoluźiskeho městačka a ſhladowaše ſa porškazym, do mróčelow ſawalenym cźahom. Móžeše ſnajmjeńſcha tak dołho ſwoje ſyły potajićej, ſo Hajno ſa tym njepſchińdże. Potom ſtupaše zyle poražena pśches wośamoćenu ſe ſmĕłom pokrytu krajinu domoj.

Pśchi ſahrobnym płoce pśchiběža ji ſtary ſwĕrny Hektor napśechećo, winćeſche kaž by ſaćžuwał, ſo ma jeho knjeni nĕkajke horjo. „Njewĕrno, Hektoro", hładaſche majkajo ſ rukomaj jeho ſchiju do jeho ſwĕrneju woćow, a hyły pśchi tym we wulkich krjepjelach jemu na nóſ padachu, „mój ſej niczo ſ teho njeſećinimoj? Sabudźemoj wśchitko."

Nutſka w pśchitulnej ſtwiećźy pśchipołoži nĕſchto tołſtych ſchćeźepkow do praſkotateho wohnja. Stwa bě ſ wohnjom ſtabje wobžwĕtlena a dawaſche w ſwojej pśchitulnoſći ſkĕrje pśchileźnoſć k trudnym myśliczkam. —

Na Baldrikeź kwaſu bĕſchtaj žo pścherwćerawſchim ſeſnaloj, a tutón kwaſny dźeń bě Maruſchyny najrjeńſchi, ſdobom pak teź roſtudny dźeń jeje žiwjenja. Sſo wé, pśchi pśchi wopytach w mĕſće, na konzertach a w dźiwadle, w kinowje, na wſchelakich ſwjedźenjach a wulkich bě mnoho

Abeſynſki wójnſki miniſter Nas Molugeta.

Abeſynſki wójnſki miniſter, je žo ſa wyſchſcheho roſkaſo warja abeſynſkich wójſkow na połnócnej fronće pomjenował. Na wobraſu widźimy, kak kśerſki palaſt we Addiźu Abebje wopuſchći. (The Times, M.)

młodych muźſkich ſeſnaka, ſ nimi žo roſmołwjaka, tu a tam žo ſ nimi ſkaſała, tola wſchitke tute ſnajomſtwa njebĕchu jeje ſnutſkownoſć roſhorite. Zyle hinak ſ Hajnom. Mona mĕjeſche hubu na prawym błaku, ale roſmołwa pśchi kwaſnym błidźe — Hajno ſedźeſche pornju nje — dyrbjeſche njeſmĕrne cźeſe pśchewinyć. Bě prĕni raz w jeje žiwjenju, ſo ſ bojaſliwoſće prawje jĕſć njemóžeſche. Poſdźiſcho, hdyž bě žo to dako, mĕjeſchtaj ſej wjele praji, ſo lĕdy cźaſ tomu doſahaſche. Na tutym kwaſnym dnju daſche žo Maruſcha w połdnjej hodźinje pod wulkej kruſchwinu prĕni raz wokoſchicź — Hajnej. Ssamo jeje wuſmĕwate ſpjećowanje, ſ kotrymž bě žo hewak je ſwojimi młodymi towarſchemi ſchćeźekała, njebě dźenża žadyn ſchkit wjazy. Haj, ſamo jeje ſedźeliſke ſudźerje, kotrejž jeje cźerſtwe wobliczo wobdawachu, bĕchu bojaſliwſche.

Jeje ſwĕrny Hektor cźiſche ſamórcza a ſhladowaſche porokujo na knjeni. „Wſcho niczo njepomha, Hektoro", tute ſłowa a hłuboke ſdychnjenje roſſajńichu wſchitko. Cźaſ wuhoji ranh, a porjadne krute dźeko wotwobroći ſamo najwjetſchu bół. Bźeš boja nima žiwjenje ſaneje hódnoty, ſaneho wobhaha. Maruſcha ſe žobu žylnje wojowaſche, pśchi tym bě ji ſmjeſće ſaſchko.

Jeneho dna pśchińdże liſt do domu, bĕſchtaj nĕhdże dwě lĕćeje po tym ſeſchłej, runje w cźaku, hdźej mĕjeſche Hajno ſwojej praktiſkej lĕćeje jaka ratar ſtónczſć. Nimo nĕkotrych dopiſmiſkich poſtrowow k narodninam a druhich pśchileźnoſćach, njebĕſchtaj ſej niczo piſakoj. Bě tehodła mózne roſtorjena a jeje tſchepotatej ruźy njemóžeſchtej hiſchcźe ſpĕſchnje doſcź na jeje njeſećerpliwoſć wotewricź.

„Luba Maruſcha! Dopomniſch žo hiſchcźe, ſo Cźe tehdom na dwórniſchću na ſwój kwaš pſcheproſchowh? Je nĕſto tak łałoko. Mój praktiſki wućobny cźaſ je dokónčeny a ſym na Dubeź rycźeſkuble ſaſtojniſtwo jako inſpektar dóſtał. Pśchińdźeſch po nunje?

S wożebitym poſtrowom a we wjeſełu na ſahowidźenje Twój Hajno."

Maruſcha njenamaka žanych ſłowow, roſbĕžane piſmiki w liſće ſwĕdźachu wo jeje ſylach. Cźita krótki liſt pśchezo ſaſy a ſaſy. Njewopſchimnje — njemóže liſt ſ Hajnowym karakterom ſjednoćiź. Jutſje ma wjele ſchatow płokaź, ſmĕje tohodła wĕſće malo cźaſa a maćerka je tróſchku ſkorowata. Maruſcha ſaſtara ſnhy dom a ſahrodu, pjerſinu a drobny ſkót. Hacź na dwórniſchću je dobra hodźina a wokoło ſcheſećich njebudźe wĕſće hiſchcźe hotowa.

Macź ſo dźiwa a žo poźmĕwkowaſche, hdyž Maruſcha naſajtra zyle hotowa wokoło ſcheſećich pśched njej ſtejeſche: „Dyrbju maći, njemóžu hinak."

Je lĕćeo. Maruſcha potejźe bjeſe miłoſće wſchitke trawjaze ſwjeſza. Dźe po połnej ſchćeźy dołeź je pucź króſchi. Na dobre ſtoźe pucha a ſtona lokomotiva, tehodła njeje ſpĕſchny pukot jeje wutroby ſłyſchećź. Jeje wuſkoſtilowaćź ſo powjeſchuje, hdyž Hajno ſkónčnje pśched niej ſteji. „Maruſcha, jenož dwě lĕćeje ſtej ſo minyłej a ſtalke ſy ſo wumwika?" Nimo „Dźeń dobry, Hajno", njenamaka Maruſcha ſłowa. Njedźiwajo na jeje bojaſliwoſć, powĕźnje ſo Hajno ſa jeje ruku a ſcźehnje Maruſchu ſe ſobu. Dźetaj ſaſy po połnym puczíku. Runje na połnej hranizy jich a Dubeź kubła cźiſtny Hajno ſwój kofrik na ſemju a pśchimnje ju ſ wobĕmaj rukomaj. „Potaśkim, na mój kwaš ſy pſcheproſchena, na kotryž nadźijomnje ſabyła njejsy." Hajno njeſamó dale rĕcźeć, dokelž Maruſcha njemóže ſo wjazy wobſtrujećź. Zyle ſrudna ſo wotwobroći. „Ale, Maruſcha, ſchto ſ Tobu je? Pſcheſłapi Cźe tuta powĕść;

Zaso jeleń w Barlinskich dróhach

Parola Barlinskeho wićzneho a wobkhadneho hamta: „Kóždy jónu do Barlina!" je žo najſkerje teź mjes jelenjemi we wokolinje Barlina roſcźerita. Hakle pśchedwćerawſchim bĕſche žo jeleń w Barlinje ſabłudźił a mójeſche žo ſ cźeźkej próžu pśched wulkim wobkhadom wukhowaćź. Nĕſto je wćera wośpjet jedyn jeleń Barlin woppłakł. Se ſpĕchazymi autami, nadróžnej żelesnizu atd. žo ſpłoſchiwſchi, cźerjeſche po dróhach hacź k dwórniſchću pśchi Zoologiſkej ſahrodźe. Tam mĕjeſche durje k ſbĕhadźam jako wrota k ſwobodźe. Na tóždy pad jeho w tutym ſbĕhadźe popadnychu. Saſtojniſy Zoologiſkeje ſahrody ſtebi jeho wotwjeſechu, ſo by ho jeho, kaž pśchedwćeraſchim popadjeneho, nĕkotre dny ſaſtarali.

Bratraj

Wobras ſ burſkeho žiwjenja.

Piſche Bj. Wowćeŕk.

(4. Pokračowanje.)

„A ty", rjekny Michał po khwilźy, „ſtebi Hanku ſdźerjiſch?"

Pśchi tym žo Michał ſacźerwjeni, jako by to nĕſchto wopačne rjekł.

„Tu ſtebi wośmu!" rjekny Jurij. „Staj hižo pśchesſodne?"

„Hižo dołho. Wona ſnaje tola naſche łubko najlĕpje, to budźeſch ſam pśchińaćź. Hanka hoſpodari tu hižo łĕta dołho, a nan ſtebi ju teź jara waźeſche."

Tuta wotmołwa na Michała ſłutkowaſche, jako by jemu nichtó hobrźku cźeźu na ramjeni połožił.

„Potom pak njemóžeſch Hanku tukhwilu na łubke mĕcź, njeby žo to ſłuſchało."

„To mi njetrjebaſche rjez, pónđe tak dołho ke ſtarſchimaj a woſtanje tam hacź do kwaša. Pśchedołho pak njebudu cźakaćź."

„Dyrbiſch tola najprjedy lĕto nana žarowaćź?"

„Sſnadź, abo teź niz; nimam wjele ſa to wyſche, žo dołho ſ nataj hoſpoſu bĕdźićź." Michał mjelcźeſche.

„Hładaj, ſo žo ſ Mitynkej maćerju dojednaſch. Dźeſaćź tyždnjow doſtaniſch hnydom a tamne dwaceći ſa tſi mĕſaźy."

Dwě njedźeli poſdźiſcho wopuſchćeji Michał ſtarſchiſki dom. Hiſchcźe raz pſcheńdże zyły dwór, hiſchcźe raz poda žo do nanoweje komorki, hłada tam na mjehki ſtok, na kotrymž ſedźo jeho Boża ruczka ſaja. Cźeźko bě Michałej w tutych wokomikach wokoło wutroby. Wonka w ſahrodźe pod ſadowymi ſchtomami ſetka Hanku, kiž bě hiſchcźe pśchezy na łubke, dokelž Jurij na jeje mĕſtno druhu njedóſta.

„Hanka", praji, „ja du!"

Holiczo pohładny na Michała. Wjeſełe žo ſmĕjkotaſche. Jako pak pohładny do wĕrneho wjeſeńca, do wódreju woczow, ſhubi žo nadobo poźmĕwk ſ Hanzyneho njeſwocźa a jeje wutroba pocźa wótriſcho pukotaćź. Wĕdźeſche derje, ſchto w tutym wócźkomaj ſkhowane leźi, wĕdźeſche kak horzu łuboſć w ſebi ſhowaſchtej. Bjes ſłowa hładaſchtej na žo. By-li Michał w tuttym wokomiku jenoź jenicźe ſłowcźko wo ſwojej łuboſći ſpomnił, by-li ſwojej ruźy wupſcheſtrĕł, wona by jemu do rukow padła a jeho była. Hanzynej liczźy žo cźerwjenjeſchtej, jako jabluczźy na ſchtomach nad njej.

Tuto ſłowo pak Michał njerĕcźeſche. Poda holiczu ruku prajo: „Mĕj žo rjenje, Hanka. Tola njedyrbiſch dlĕje na łubke woſtaćź, to mi ſłuſ!"

„Ja cźi to ſłubju, Michale, hnydom jutſje woteŕdu ź ſwojimaj ſtarſchimaj. Mĕj žo rjenje, Michale!"

Michał khwataſche woſtkał. Hanka ſtejo ſa nim hładaſche; mĕjeſche ſacźucźe, jako dyrbjała jeho wrócźa ſaſwaćź a jemu ſo domĕricź. Jako pak ſo hižo ſaſ chtomami miny, dobychu ſo Hanzy ſłyſły do woczow a płakaſche . . .!"

Michał dźeſche do wžy. Wožrjedź njeſe ſteji zyrkej a wokoło njeje po ſtarym wjeſnym waſchnju kerchow. Tam wón pytaſche nanowy row. Dołho pśchi nim ſtejeſche ſ pkhitenej khowu, wołkedźujo ſwjadże rózicźki a wĕnzy nanoweho rowa. To je jemu wſchitko ſachodna pyncha, ſachodne, kaž wſchitko druhe ſenſtke. Potom ſo pokłaknу a ſo modleſche. Na maćerjnym rowje roſcźeſche jenicźki rózowy pjeńć ſ bĕłej rózicźu, kotruž wotſchćeźiny a ju do njiehkeje ſemje nanoweho rowa tyknu. Michał ſtanu a wotkeźde do zyrkwje. Kajſi mĕr, kajſa cźiſchina tam, jenož cźerwjene ſwĕtło wĕcźneje lampy roſſeźkałoſe ſo po njeſmĕrnej cźiſchinje. Pśches pśitane wokna padaſche jaſne ſwĕtło rańſcheho ſłónczka, kiž wotrazowaſche ſo we wſcheſlakich barbach na ſchćerych kamjenjach podłohi. Michał ſo w zyrkwi roſhładowaſche. Wona je jemu tak ſnata, hižo ſ dźeſcźatych lĕt, hdyž tu wſchĕdnje kleczeſche. W njej bu lichcźeny, doſta w njej prĕni raz khlĕb žiwjenja. Wſche ſwjeczaſta ſnajeſche. Ponjeſi žo na wokomik do poſbożneho paczerja, proſcho ſwojeho Boha wo miłoſćiwy ſakit a pomoc w jeho cźerpjenju, kiž podwólnje pśchijima ſ ruki Bożeje. Potom dźeſche na ſwoje łubko . . . !

Bě to dźełapolne žiwjenje, kiž na Michała cźakaſche. Jeho pśchedkhadnik łubło zyle ſanjerodźi, doma wokoło wſchitko roſpadowaſche, na połach bě tak cźej njerodź knjeſtwo naſtupiła. Tuž rĕkaſche dźeſacź a ſaſy dźeſacź. Toho wſchak žo Michał teź njebojeſche, mĕjeſche ruźy ſa dźeło ſtworjenej. Na tutej a Bożu pomoc ſtajeſche wſchĕ ſwoje nadźije. A Bóh luby Knjes jemu teź žohnowaſche wſchĕ wobcźežne a ſproźnjwe dźeło. Hdyž ſacźahny ſyma do kraja, bĕchu wſche pola derje pśchihotowane, nowe žně wutyte. Wſcho dalſche położi Michał do Bożeje wole. Staršiſchi dom njebě wo tón cźaſ hiſchcźe wopytał, hyrnjej teź kóždu njedźelu do ródneje wſy k Bożim ſłužbam ſkwatał. Nĕſko bě ſkwila, hdyž je wonka to najnuſniſche ſdźełane. Pjenjeſy by teź trjebał, kiž jemu bratr pśchi wotkhadźe pśchiłubi.

Hdyž ſ wrotami do ſtarſchiſkeho dwora ſaſtupi, widźi kruch płotu pścez wiźazy. Tomu žo jara dźiwaſche. Njebohi nan to njeby ani hodźinu cźerpił, hnydom by ſchoł a ſchkodu wuporjedźił. Takle ſtejo ſtebi wĕź wobhładuje, pśchińdże jemu runje wotrocźk Pĕtr na pŕeki. Mkodeho hura ſpóſnawſchi, poſpĕći jemu ſwojej moſłojtej ruźy k poſtrowej.

„Na, kak dha hiſchcźe khodźi, ſtary bratiſe?" praſcha žo Michał. Wotrocźk jemu jara khutnje do woczow pohlada.

„Tebi žo rĕcźi, to widźu", wotmołwi Pĕtr, „a njebych to teź hinak woczakował". „A tu?" „Nó, kaž dźe žo koło takle wjerćźi!"

„Schto ſ tym mĕniſch?"

„Nó, nan je njebohi, to wĕſch, a Jurij je Jurij woſtał!"

„Hdźe dha wón je?"

„Schto ja wĕm? We wjeſnej korcźmje budźe, abo žnadź teź druhdźe. Pśched tydźenjom tu wudowa pśchicźahny, ma jenicźku dźowcźicźku, rjanu pĕknu holcźku!"

„Ty tola njejźy?" rjekny Michał zyle naſtróžany. Wotrocźk ſcźahny ſ ramjenjomaj.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

a nimasch ani kwaßneho dara sa nnje? Ja ßym ßwój hnydom ßobu pßchinjeßť. Hajno wuczahny mały pakßit ße ßaka a ßbożownu widźi ße ßyłłoßtymaj wocżomaj, ßo ßo jeho dar ſ radoścu pßchijimuje. Doma mucha Hektor na knjenim ruku, dokeľ tajku błyßchczatu wężku hißcheze na jeje porßcze njebeſ widźał.

Błyšć na mzdowej lisćinje

Schwińny, błędy pokładnik w małej fabrizy ma dźeńża, na dnju wupłaczenja mßdy, ruzy pokne dźeża. Młody cżłowjek hißchcże, kotrýž wot ßwojeho ßchtyrnateho żiwjenßkeho lęta hižo w běrowje ßedźi a je ßo pomału ale męßcze wudrapał. Jako by tam wußtajeny był, wón we wulkej męßtnoßći ßedźi. Sßtowa jemu wot hubow lętaju każ ſ maßchiny. Dźenża wón ßa wulkim błidom ßedźi, na kotrymż ma pßched ßobu mßdowu lißćinu leżo. Dostawał mßdy ł wupłaczenßkemu wokneßchku ßtupi, ßapißa ßwoje mjeno do mßdoweje lißćiny a dostanje potom ßwoju mßdu. Każ na kolejku to běżi. Sałtupićí, podpißaczí, pjenjeßy dostacz a hižo je wotbyty. Wośmje drje ſ pjenjeßami też ßchtrickżku nadźije ßobu, a hara dale běżi. Pokładnik to wßchitko tak mechanißy cżini, zyle bjes ßacżucża.

Ale tu nětko młoda dźeßacżerka ßaßtupi. Młódne, wjeßołe ßtworjenje. Pokładnik ßwoje cżoło ßběhnje, jeho wócżay wokomik na holzy wotpocżujetej. Tuta nětko ſ lubońej nężnoßcżu bliże pßchißtupiwßchi trochu bojaßna ßwoje mjeno rjekńe. A jako ji pokładnik mßdowu lißćiņu pßchedpokłoži, ßo to nadobo zyle woßebicże ßtawa. Cżłowjek hnydom pytnje: nětkole je wón ße ßwojej wutrobu pßchi tym. Wón ßamo rjekńe: „Proßchu, napißchcże tu ßwoje mjeno.“ — A wón ßamo ł poßtom męßtno woßnamjeni, a policíßi ji pjero. Haj, wón hißchcże wjazy cżini. Pjero ßebi bliże wobhładujo mění: pjero je wußłużiło, a poda jej ßwórliwje ßwoje ßamkne pjero.

A nětko ßnadź wón pjenjeßy hižo njeliczi, ßo by je pßchipotowane měł, mjes tym ßo wona ßwoje mjeno podpißche. Ně, tónkrótcź wón to njeczini. — Holza ßo nazkhilíwßchi pißche. Każ pßchipadnje je nadobo hłowa pokładnika pódła jeje hłowy. Wón drje ma ßtaroścź, ßo mohła wona ßwoje mjeno na wopacżne męßtno napißacź?

Pokładnik ma nadobo ßacżucże, jako by błyßchcź na ßchěru, ſ liżbami poßytu mßdowu lißćinu padał. Wón njewidźi żanych liczbow, njewidźi żanych mjenow. Mßdowa lißćina je jemu nadobo ßchiphel, w kotrymż ßo wobliczo holzy pokaßuje. Holza zyle pomału mjeno pißche. Cżuje, ßo je hłowa pokładnika jeje hłowje zyle błißko. Holza ßwoje mjeno mohtrjej moluje, zyle wobhładniwje to cżini. Pßchezo hißchcże zyle błißko jeho hłowu cżuje. Radu by ßo pomału wróczo ßcżahnyła, ale dyrbi ßebi na jeho pßcheczelnoścź myßlicź. Chże jemu trochu dźaßowna być.

A nětko je ßwoje mjeno napißała. Wobhładniwje ßo ßaßo ßrunajo je ßamkņej wobhładniwoßcżu pjero na błido połoži. Je ßo zyle ßacżerwjenila a ßatrachíła. Też knjes pokładnik je każ njepßchitomny. Naliczi ji pjenjeßy. — Nětko ſ pßcheczelnym poßmêwkom woteńdże. — Lędy ßo je durje ßady ßo ßacżinika, wón hižo ßa ßwojim pjerom pßchima, ſ kotrymż je ßwoje mjeno do mßdoweje lißćiny ßapißała. A hdyż je nětko do ruki bjerje, ma ßacżucże, jako by pjero wot cżißchcża jeje poßtow hißchcże cżoßke było. jk.

Cyrkwinske powěśće

19. njedźela po ßwjatej Trojizy, 27. winowza 1935.
Reformaziſti ßwjedźeń, 31. winowza 1935.

S **Budyßchinu.** We Michalßkej zurkwi njedźelu rano 1/8 hodź. nêmße Boże wotkaźanje (ßaraŕ Kapleŕ), dop. 1/9 hodź. nêmßa a 3/410hodź. ßerbßka Boża ßłużba (ßaraŕ Tißcher). — Reformaziſti ßwjedźeń rano 1/8 hodź. ßerbßke Boże wotkaźanje (ßaraŕ Tißcher), dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba (ßaraŕ Kapleŕ). Pop. 1/5 hodź. Boża ßłużba młodźiny.

*

S **Budyßchinu.** Krajnoßyrkwinßke ßjednoczeńſtwo. Shromadźiny w Budyßchinje: Sßobotu 26. t. m. wjecżor we 8 hodź. hodźina żelezniczarjow: rêcżnik evangeliſt Rothe. Njedźelu dop. 1/11 hodź. ßwjaßt dźeći; wjecżor 1/8 hodź. evangeliſazija; thema: „Satorhaza wobßtorżba“. Pôndźelu wjecżor we 8 hodź. hodźina ßobußławow. Wutoru wjecżor 1/9 hodź. ßwjaßt młodźiny ßa młodeżnzow. SSßrjedu wjecżor 1/9 hodź. ßwjaßt młodźiny ßa młode holzy. SSchmórik pop. w 4 hodź. biblißka hodźina. — Shromadźiny ßwonka Budyßchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Njeßwacżidle, wutoru wjecżor we 8 hodź. w Semjacz, ßrjedu wjecżor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, pjatk wjecżor 1/8 hodź. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßerbßka ßpowědź, dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba ße ßpowědźu. Sběrka. — Wutoru wjecżor we 8 hodź. towaŕßtwo młodych holzow. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. Wopor ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. — Potom dźeċźikemßchenje.

S **Budeßtecz.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßmêje faraŕ Böttger nêmßku ßpowědź ßobom ßa łętußchich rekrutow, dop. 1/9 hodź. ßmêje faraŕ Bójz nêmßke a w 10 hodź. ßerbßke kemßchenje. Dop. 1/12 hodź. ßmêje faraŕ Böttger dźeċźikemßchenje ßa dźeċźi 1. hacź 4. ßchulßkeho lęta. — Reformaziſti ßwjedźeń ßmêje rano 1/8 hodź. faraŕ Böttger ßerbßku ßpowědź, faraŕ Bójz dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. Dop. 1/12 hodź. ßmêje faraŕ Bójz kemßchenje ßa dźeċźi 5. hacź 8. ßchulßkeho lęta.

S **Budyßchinka.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßerbßka ßpowědź ſ Bożim wotkaźanjom, dop. 1/9 hodź. ßerbßka Boża ßłużba (faraŕ Handrik). — Wumrêła: Haiża ßwud. Schenłowa, rodź. Jurkez, we 88. lêcże.

S **Bukez.** Njedźelu rano w 7 hodź. nêmßka ßpowědź, dop. 1/9 hodź. nêmßke a w 10 hodź. ßerbßke kemßchenje. Poßawniſti chór. — Kermuſchu dop. 1/9 hodź. ßerbßke, w 10 hodź. nêmßke kemßchenje (ßtud. theol. Pfuhland). — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßke, w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. Zyrkw. chór. Sběrka ßa Gußtaw Adolfßke towaŕßtwo. — Wumrêł: Arnoßıt Auguſt Kalich, wumjeńaŕ w Zornoßnykach, 76 lêt 1 męß. a 18 dnjow ßtary.

S **Delnjeho Wujeßa.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßka ßpowědź, dop. w 9 hodź. ßerbßke a 1/11 hodź. nêmßke kemßchenje (vikar Adler).

S **Hodźija.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßerbßka ßpowědź, dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. — Reformaziſti ßwjedźeń rano 1/8 hodź. nêmßka ßpowědź, dop. 1/9 hodź. nêmßke a w 10 hodź. ßerbßke kemßchenje.

S **Hrodźiſchcża.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßerbßka ßpowědź ße ßwjatym wotkaźanjom, wośebße ßa tych, kotříž do wójßka ßaßtupja, a ßa jich pßchiwuknych, dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. — Pôndźelu (kermuſchu) dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. Krajnoßyrkwinßka ßběrka ßa Gußtaf-Adolfßke towaŕßtwo. Dop. 1/12 hodź. dźeċźikemßchenje.

S **Huczinty.** Njedźelu dop. w 9 hodź. ßerbßka Boża ßłużba, 1/11 hodź. Boża ßłużba ßa młodźinu. Pop. w 3 hodź. nêmßka ßpowědź. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. w 9 hodź. ßerbßka, 1/11 hodź. nêmßka Boża ßłużba. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa dźeċźi.

S **Khwaczizy.** Njedźelu dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje, wośebje ſ kollektu ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. Poßawniſti chór ßpołuſtkuje. Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa młodźinu (roßrêczowanje). — Wumrêła: 24. oktobra: Auguſta Johanna Dreßlerez, rentudoßtawarka w Khwaczizach, 72 lêt 3 męß. a 15 dnjow ßtara.

S **Klukßcha.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßka ßpowědź ſ Bożim wotkaźanjom (wośebje ßa tych, kiž maju do wojakow ßaſtupić), dop. w 9 hodź. ßerbßke a 1/11 hodź. nêmßke kemßchenje. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. w 9 hodź. nêmßke kemßchenje, 1/11 hodź. dźeċźikemßchenje. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo.

S **Klětneho.** Njedźelu dop. w 9 hodź. nêmßka a 1/11 hodź. ßerbßka Boża ßłużba (kand. Paleŕ).

S **Kotez.** Njedźelu dop. w 9 hodź. nêmßke ßwjedźeńße kemßchenje ſ zyrkwinßkej hudźbu ke kermuſchi 1935. Dop. 1/11 hodź. nêmßka kermuſchna ßwjedźeńßka Boża ßłużba ßa dźeċźi. Pop. w 1 hodź. wêrowanje, 1/2 hodź. ßchćżenje (wośadny faraŕ). SSßwjedźeńßka ßběrka. — Pôndźelu (kermuſchu) dop. w 9 hodź. ßerbßke kermuſchne předowanje (faraŕ Haßtik ſ Khjelßka). SSßwjedźeńßka ßběrka. — Reformaziſti ßwjedźeń rano w 7 hodź. nêmßka ßpowědź a Boże wotkaźanje, we 8 hodź. nêmßke předowanje (wośadny faraŕ). SSßwjedźeńßka ßběrka. Dop. 1/10 hodź. nêmßka ßwjedźeńßka Boża ßłużba ßa dźeċźi (wośadny kantor).

S **Laßa.** Njedźelu dop. w 9 hodź. ßerbßka a 1/11 hodź. nêmßka Boża ßłużba (kand. Schołta).

S **Lucża.** Njedźelu pop. w 2 hodź. ßerbßke kemßchenje (vikar Adler).

S **Lupoje.** Kermuſchnu njedźelu: Pßched ßapoczatkom prênjeho kemßchenja poßawniki chór ſ wêße piſka. Dop. 1/9 hodź. ßerbßke ßwjedźeń. kemßchenje, w 10 hodź. nêmßke ßwjedźeńße kemßchenje. Zyrkwinßka hudźba: Khwał Knjeża moja duſcha wot Kugelmanna 1540 (poßawniſti chór). Po nêmßkim kemßchenju: dźeċźikemßchenje. — Kermuſchnu pôndźelu: dop. 1/9 hodź. ßerbßke ßwjedźeńße kemßchenje, w 10 hodź. nêmßke ßwj. kemßchenje (ßar. Rjeńcź ſ Barta předuje). Na wołêmaj dujomaj kollekta ßa naßchu zyrkej.

S **Malešchez.** Njedźelu dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßke a w 10 hodź. nêmßke kemßchenje. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. 1/12 hodź. dźeċźikemßchenje ſ dźeċźazym darom. Pop. 1/3 hodź. evangelßka młodźińßka ßłużba (14- hacź 18lêtne) w paćerßkej jißwi.

S **Minakaża.** Njedźelu rano 1/8 hodź. ßerbßka ßpowědź ſ Bożim wotkaźanjom, dop. 1/9 hodź. ßerbßke a we 10 hodź. nêmßke kemßchenje, na to nêmßka ßpowědź ſ Bożim wotkaźanjom. Wośebje k temu ßo pßcheproßcheja, kiž k wojakam du.

S **Njeßwaczidła.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßka ßpowědź, dop. w 9 hodź. ßerbßke, 1/11 hodź. nêmßke kemßchenje. Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa dźeċźi. — Reformaziſti ßwjedźeń rano we 8 hodź. nêmßka ßpowědź (ſ dobun też ßa tych ſ naßcheje wośadny, kiž k wojakam dźeja), dop. w 9 hodź. nêmßke a 1/11 hodź. ßerbßke kemßchenje. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo. Pop. w 2 hodź. kemßchenje ßa młodźinu. — Pothowany: Gußtaw Hermann Siegfried Paßlik, tßchećiſti wucżobnik ſ Njeßwaczidła, 17 lêt ßtary.

S **Nožaczizy.** Njedźelu dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. Sběrka ßa Boži dom. — Pôndźelu (kermuſchu) dop. 1/9 hodź. nêmßka a w 10 hodź. ßerbßka Boża ßłużba. Sběrka ßa Boži dom. — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/9 hodź. ßerbßka a w 10 hodź. nêmßka Boża ßłużba. Sběrka ßa Gußtaw-Adolfßke towaŕßtwo.

S **Porßchizy.** Njedźelu dop. 1/9 hodź. ßerbßke kemßchenje, we 10 hodź. roßrêczowanje ſ konfirmêrowanej młodźinu (kand. theol. Wirth ſ Budyßchinka). Dźeċźikemßchenje w Porßchizach dop. w 11 hodź. ßa wjetßche dźeċźi; w Boßchezach dop. 1/10 hodź. ßa njeßche a 1/11 hodź. ßa wjetßche dźeċźi. — Knjes ßjednoczeńßtwowy wothładaŕ Peters ßmêje bibliiku hodźinu pôndźelu w Porßchizach a wutoru we Boßchezach.

S **Rakez.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßke ßwjate wotkaźanje, dop. w 9 hodź. ßerbßka Boża ßłużba, 1/11 hodź. Boża ßłużba ßa dźeċźi. — Pôndźelu rano we 8 hodź. ranßka nutrnoścź. — Reformaziſti ßwjedźeń rano we 8 hodź. ßerbßke ßwjate wotkaźanje, dop. w 9 hodź. ßerbßka a 1/11 hodź. nêmßka Boża ßłużba.

Se **SSßlepeho.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßka ßpowědź ſ Bożim wotkaźanjom, dop. 1/10 hodź. ßerbßka a w 11 hodź. nêmßka Boża ßłużba (duchowny Rößler). Pop. w 1 hodź. ßchćżenja. — Pôndźelu 28. oktobra (kermuſchu) dop. 1/10 hodź. ßerbßka Boża ßłużba (duchowny Rößler).

S **Wóßlinka.** Njedźelu rano we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. nêmßke kemßchenje. Sběrka. — Reformaziſti ßwjedźeń rano we 8 hodź. ßerbßke a dop. 1/10 hodź. nêmßke kemßchenje. Sběrka.

S **Wóßporka.** Njedźelu dop. w 9 hodź. ßpêwna ßłużba ſ cżitanjom předowanja (wośadny kantor). Sběrka. Pßchiſp. w 12 hodź. wêrowanje, 1/1 hodź. ßchćżenje (wośadny faraŕ). — Reformaziſti ßwjedźeń dop. 1/10 hodź. nêmßke ßwjedźeńße předowanje, potom ßpowědź a Boże wotkaźanje; dop. 1/12 hodź. ßwjedźeńßka Boża ßłużba ßa dźeċźi (wośadny faraŕ). SSßwjedźeńßka ßběrka.

Protyka dawkowych termijow

ßa męßaz nowember 1935.

SSaplaczicź ma ßo:

5. 11. 1935: Dawkowy wotcżah wot dźeßacżeńßkeje mßdy ßa mßdy, kiž ßu ßo w cżaßu wot 16. hacź do kónca oktobra 1935 wupłaczile.

11. 11. 1935: Wobrotowy dawk — pßchipołwêdźenje a napłaczenje ßa męßaz oktober 1935.

15. 11. 1935: SSamoźeńßki dawk wot wßchitkich płaczerjow ßamoźeńßkeho dawka. Dawkarjo kotrychż ßamoźenje najbóle ſ ratarßkeho a łêßarßkeho ßamoźenja wobßteji, ßaplacża 2. a 3. ratu, ßbytni dawkarjo 3. ratu.

15. 11. 1935: Burßowy wobrotowy dawk we wotlicżenju ßa męßaz oktober 1935.

21. 11. 1935: Dawkowy wotcżah wot dźeßacżeńßkeje mßdy ßa mßdy, kiž ßu ßo w cżaßu wot 1. hacź do 15. nowembra 1935 wupłaczile.

Pßchiſpomnjenje: W tutej protyzy dawkowych termijow ßu ßo jenoż dawki naßpomnile, kiž maju ßo finanznemu hamtej w Budyßchinje w męßazu nowembru 1935 ßaplaczicź.

Poßpyty njemêrow w ßowjetßkej Rußkej.

Londońße nowiny „Morningpoſt“ ßu naßtawk ßwojeho wołkebiteho roßprawjerja wocżißchcżałe, kiž we khutrych njemêrach w rußkich prowinzijkich mêßach pißche. W Odeßiy bêchu njemêry niedźelu w nozy naßtraßchniße, dokeľ ludźo khlêba njemêjachu. W Charkowje lud zyrobowy transport nadpadże a dyrbjeße ßo ſ brónjemi roßemnacź. Pßchi tym ßo 11 wołobow mori a wjele ßo ßrani.

Kedźżu! Tu bydła amerikanßzy ßtaczenjo!
Amerikaniſki hoßpital w Addiju Abebje je na ßwojej ßêße hobrikłu amerikaniſku khorhoj pßchiprawicź dał, ßo by jón pßched italißkimi łêtarjemi ßchkitał. (Weltbild, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 251 | Budyšin — Sobotu 26. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Žiwe dowuradźenje w jendźelskim delnim sejmje

Tři dnjowska rosmolwa w jendźelskim delnim žejmje, kiž běše pożlednje žejmske sthadźowanje pśed jeho rozpušćenjom, běše schtwórtk jara žiwa. Na městno pórajcowanych pśiwšiwnego wonkownego ministra po jeho porućenjosći smutkowny minister sir John Simon wo njejšnjej jendźelskeje w swadze dla Abeźynskeje rospra-wjesche. Wón poroki opposizije rašnje wotpokaja, ko je ža jendźelske knježerstwo cźišćej Franzowskeje a Italskeje wodwolilo. Jendźelska ža pjecźa teź w pśichodnje samera dźerži, kiž wustawa Swjatka ludow pśichodpušćuje.

S tutej rěcźu smutkowneho ministra sira Johna Simona žo debatta w delnim žejmje skónći. Wón na spodźiwne wudawanje pokaja, kiž je žo schtwórtk rano wojerwało. Wudawa žo, **ko je jendźelske knježerstwo pśeco ród swoju politiku wobschérneho shromadneho dźěła ze Swjatkom ludow spušćiło.** We wosjewjenju žo teź praji, ko jendźelske knježerstwo ža khribjetom Swjatka ludow z Franzowskej a Italskej wo dosrjadowanju italsko-abeźynskeje swady jedna, a Swjatk ludow a Abeźynska wobkšej žo potom namołwiłoj, ko lyschtaj tuto rjadowanje pśijalo. Simon žo na zbylu knježerstwowu autoritu, ja-cźujo tuto wudawanje jako njewérne wotpokaja a rjekny, **ko knježerstwo nicźo ža khribjetom Swjatka ludow njecźini a ko ani wokomik njeje pomyśliło to cźinić.**

W pożledninm dźělu swojeje rěcźe w delnim žejmje žo smutkowny minister sir John Simon teź wuhlowemu wu-wjasa do Italskeje dótkny a rjekny, ko žo z nětcźišćim po-tajenjom wjele jendźelskich domjaznoscźow potrjechi. Wuhlowe wikowanje z Italskej pak pjecźa z politiku sankci-jow nima nicźo shromadneho. Sir John Simon potom pśiwšiwe někotre prašenja smutkowneje politiki rospo-minasche. S tym žo wulka rosmolwa delnjeho žejma, kiž běše tři dny trała, skónći.

Trónska rěc jendźelskeho krala

Wuradźowanja jendźelskeho parlamenta žu žo pjatk dopołdnja ½12 hodźin na njewěsty cźaš sastajśile. Delni žejm žo do hornjeho žejma pśeprošeny, ko by tam kralowu trónsku rěcź źiwjschał. Kral po swjeczenym waschnju pśche-kład wo dźěławosći sanźenych pożedźenjow poda. Jenož rene nětčino jeho rěcźe žo na swonkownu politiku po-cźahuje. Tam žo praji, ko je Jendźelska k druhim mozam pśijerceźelske pocźahi wobkhowała. Wobsarowacź je kritiku położenje mjes Italskej a Abeźynskej. Jendźelske knježer-stwo pak je hnydom wot spočatka wscho móžne cźiniło, ko by žane a shromadnje se Swjatkom ludow swadu wot-stronilo.

Hoare wo położenju w Memelskej

W delnim žejmje je jendźelski swonkowny minister sir Samuel Hoare sajimawe słowa wo położenju w Me-neliskej porěcźał. Wón žo wjeźeleschе, ko móžesche rjeź, ko žo położenje polepšejnje. Wóšby do memelskeho žejma žu žo pjecźa na špokojaze waschnje wotmélе a jich wu-noschk je pśechecźa wobydlerstwa jaźnje pokasał. Nimo teho je pjecźa litewske knježerstwo podpitarskim mozam memelskeho rěcźenja pśichilnił, ko žo hnydom po wólbach direktorij wutworí, kiž smjeje dowěrjenje krajneho žejma. Hoare nima žaneje pśicźiźiny, dwěłowacź, ko žo pśichilubjenja dźerža. Jendźelske knježerstwo budźe teź pśichodnje kedźbliwje nad położenjom w Memelskej strajowacź a žamžnu politiku nałožowacź, jeli so budźe žakrocźenje trěbne, schtož pak Hoare njewocźakuje.

Laval wotpokazuje, zo je Mussolini namjety podał

Franzowski swonkowny minister je k powěsći **někotrych** Parizišich nowin, ko je Laval wot Mussolinija **namjety** k rosrišanju italsko-abeźynskeje swady dostał, **wotjewił**, ko wón z jendźelskim pótlanzom ženje wo tajšich namjetach njeje rěcźał. W powěsći běšče ko mjenujzy teź wudawało, ko je **Laval z jendźelskim pótlanzom w Parizu wo namjetach rěcźał.**

Kraje so na konferency wo wójnskich łódźstwach wobdźěła

Franzowske knježerstwo je swólniwe, ko po jendźelskim pśeprošenju na konferency wo wójnskich łódźstwach 2. dezembra w Londonje wobdźělicź. W Parizišich hamtšich kruhach pak ko powěda, ko žo mjenje wo konferenzu hač wo sejkanje wězywustojnych wójnskeho łódźstwa jedna, kotřiž maju konferenzu wo wójnskich łódźstwach k wob-nowjenju Washingtonskeho rěcźenja pśichitowacź.

Swonkowne ministerstwo Sjednoczenych statow je pśeprošenje jendźelskeho knježerstwa k wobdźělenju na Londonskej konferency wo wójnskich łódźstwach pśijalo.

W Romje žo wjesćiwja, ko žmě žo pśichilubjenje italskeho knježerstwa k wobdźělenju na Londonskej konferency wocźakowacź. Pśichipomnja žo, ko je italske stejišćo w praschenju wójnskeho łódźstwa z pśedawšich rozrěcźowanjow znate. W Romje pak žo njewocźakuje, ko smjeje konferenza wobeźity wuspěch.

Dobyćerske wojowanja Italčanow na połodnišej fronće

Wójnska rosprawa, kotraž je žo pjatk w Romje wo-sjewiła, pschinješe sajimawe nadrobnosćeje wo wojowa-njach na somališej fronće. Wójnska rosprawa je sćěhowaza:

Na somališej fronće žo z wjeźerskim postupowanjom w Schebeliskej krajinje pokracźuje. Po dobyću wobtwjerdźenjeho městna Degnerei wójsko pschi rěcź postupuje, wono je mnohe wšy na rěcźnymaj brjohomaj wobhadźiło. Wotdźělenje pod roskasom leutnanta Morea, kiž wot Goddere postupowasche, je wjeź Kalafo, hłowne źydlišćejo wo-jnješa Delie Schiavelli dobyło. Wjele płahowych wodź-kow je žo podźišnyło a žwoje bronje Italčanam pschepodało. S tym 500 tśelbow do italskeho wobhbjedźenstwa pschendże. Schiavelliski sultan, kiž běšče k Italčanam schejchot, je se žwojimi wobrónjenymi cźrjedami italskich wojakow wot boka schitał a z tym dobrejerske jroženje z njejschcźelstimi wojakami blišo wšy Gheledi z wuspě-chom podpjeral. Wjeź je žo dobyła.

Létadła žu wczera w Gbadenjskej wobhonjowake. Wone lećźachu hač do Saffabane, Ginby a Magalla a z wuspě-chom bomby na wojerske dwory njetachu.

S eritrejskeje fronty njeje nicźo nowego wosjewjecź, jenož žo prędnje wotdźělenja w Tigrestej žwoje stejišćo do-předka kładu, pschi cźimž je je wobydlerstwo se sahorje-njom pschijało.

Bomby na Gorahai

Pschećiwo wocźakowanju Abeźynjanow žu italšy Ka-tarjo na połodnišej fronće znowa žylnje sapschimnyli. Woni žu na wjele wjeow pschi rěcź Schebeli a wobeźe na hłowne sejeranišćejo abeźynskeho wójska Gorahai bomby njetali.

Pjatk wjecźor je amerikanska misijonarka do Addisa Abeby pschijźela. Wona běšče jenoź z pschewodom žwojich słužobnikow se smutkowneho Sudana do abeźynskeho hłowneho města pucźowała. Wona rosprawjesche, ko je na žwojim dwěnjedźelskim pucźowanju wulke abeźynske wo-jerske wotdźělenja setkała, kotrež do krajin wojowanjow cźehnjechu. Njedźiwajcy tuteho žylneho cźahanja wojakow pak je wona mohła bjez wobcźežowanjow pucźowacź. Wschudźe, **teź nutska w kraju, je** pjerźa połny měr knježił.

50 000 muži cehnje přez Addis Abebu

Wot schtwórtka bjes pschestacźa beźynjacy wojazy pśches hłowne město cźahnu. Jich je 50 000 muži, kotřiž z pro-winzy Kaffy a žuboźneje Wolegi pschindu, so bychu so na frontu podali. Tutych wojakow nawjeduje Kaffaski gou-verneur wjerćy Getaczu Akate, kiž ze hłowneho wojowarja pola Aduy wjerćy Abate. Wjerćy Getaczu běšče w žwojim cźahu wupóšłanz Abeźynskeje w Parizu a sastupo-wasche abeźynske sajimy w Genfje. Abeźynšti kčjor je schtwórtk wjecźor shromadnje z wjerćymi Getaczu pschi nimokhodźe wojakow był pschitomny.

Kaž žo z Addisa Abeby powe, je karawana italskeho wikowarskeho sastupjerja, na kotrehož italski wupóšłanz hrabja Vinzi cźaka, do Medja docźahnyła. Najskerje hrabja Vinzi žoboru abo njedźelu z Addisa Abeby wotjědźe.

Žiwe posrědkowanje dźěłowych hamtow

Kaž němski wustaw sa wobstaranje dźěła a sawěsćenje pśche bjezdźěłosći wosjewja, je žo njedźiwajcy lohkeho pschi-běranja ličby njesastupjerjow w měsacu septembru ličba próstwow wo pschistajenje pola dźěłowych hamtow hischće wo 7000 woteběraka. To žo tak wujasnja, so žo pschećenje nusowych dźěłacźerjow njepschichódnje na ličbu njesastu-jerjow wuskutkowa, tola pak njeměrjesche wliwa na próstwy wo pschistajenje. Kibanje w pschistajenju do dźěła běšče w septembru žylnišo hacź w pśedawšich měsacach. **685 000 nowych namjetow na dźěło běšče žo stajiło, a 692 000 běšče žo wobstaralo.**

Stžylne pschibéranje próstwow wo dźěło móžesche žo pschezo hischće z ličbu tych pschetrjechicź, kotřiž dźěło dostachu. Teź ličba próžnych městnosćow, kiž žo dźěłowym hamtam wosjewichu, pschibéraše. Dozyła běšče žo 734 000 próžnych městnow nowych wosjewiło pomało 707 000 mězaj pśedy. Dźěłowe hamty žu **pschi** saměcźe-nju nětkiž 753 000 ludowych towarschow **zjednoczonych**, z kotrychž 416 000 do trajneho dźěła pschińdże.

Ličba pożrědkowanjow je hischće wjetšha hač měza; pśedy a pschekrocźa ličbu hamtnjeho cźaża w konschim lěcźe wo nimale 60 000. Pschehlad wo shromadnej dźěła-wosći dźěłowych hamtow w pśenich tśoch schtwórtlětach 1935 dopokasuje, so žu dźěłowe hamty za tutón cźaš pschi pschistajenju nimale 7 milijonow dźěławych mozow žobu-skutkowale. Pschi spočatku léta pola dźěłowych hamtow nětkiž 3 milijony njewobstarancych próstwow wo dźěło leźeše, nětkiž 6 milijonow próstwow je žo w běhu léta nowych sapodalo.

Němski burski zjězd 10. novembra

Kaž pschihotowarinja němskeho burskeho sjězda wojewja, ko němšti burśi sjěźa w Goslaru njedźelu 10. no-vembra źwjatocźnje wotewri. Sćěhowaze tři dny ko z mnohimi wotrjadnymi dźěłowymi pożedźenjemi hłow-nych wotbźělenjow a wotrjadow němskeho sejmjerśeńskeho stawa wupjelnja, na kotrychž samolwicźi muzjo němskeho sejmjerśeńskeho stawa k burskim wjednikam porěcźa, kotřiž **žo z źyleje Němskeje shromadźa.**

Diplomatiskaj rozžohnowańskaj wopytaj pola wjednika

Wjednik a němšti kanzler je pjatk pschipołdnju dołan-neho kralowskeho belgiskeho wupóšłanza w Barlinje, hrabju de Kerchowe de Denterghem, pschijat, kiž je žo sa belgiskeho pótlanza w Parizu pomjenował. Tehorunja pschija wjednik lotyschkeho wupóšłanza knjesa Kreewin-scha. Wón jeju wotwołankaj spitaj pschija a žo wožo-binjoj z nimaj rozžohnowa.

Pól ki če tny dar za dra. Goebbelsa

Pólski pótlanz, ezzelenza Lipski, je pjatk pschipołdniu z pschewodom pólskeho statneho kommišara Tretera nim-skeho ministra sa ludowe powuczenje a propagandu dra. Goebbelsa wopytał a je jemu jako wuraz djała sa pod-pjeranje pólskeje wuitacźenjow w Němskej cźestnu, dar, pschi-mu wudawk wo dźěłach pólskeho molerja Wyspjanskeho, pschepodał.

Sowjetskeho kommandeura zatřělili

Kaž žo nětko posdźischo shoni, žu pschi krwawnej šče-leńzy, kotraž žo psched nimale dwěmaj njedźelomaj na ruško-mandźurskich mjesach wotmé, jeneho sowjetskeho kommandeura satřělili. Nimo njeho Ruzojo hischće dweju druheju morweju shubichu.

Pólski wupósłanc Prahu wopušći

Pólske nowiny nětkole wobkruchjeja, so je so pólski wupósłanc na grichiske kupje Kreće rosprawjale. Wone samo wudawaju, so je na kupje 30 000 republikanow so bróniow pschimako. Knjeżerstwo je pjeća hnydom tři torpedowe sanićaki z 2000 wojakami na kupu pósłało. W Athenje su pjeća 50 republikanskich offizěrow, mjes nimi też generala Panagiskasa, sajeli a na kupy w Egeiskim morju wotwjedli. We hłownym měsće pak pjeća dospołne měr knježi. W Athenje je so pjeća też 450 druhich wosobow sajało, mjeś kotrymiž je też wjednik nowosałoženeje republikanskeje strony Papandreyn.

Krótke politiske powěsće

Biskop hrabja Preysing pola wjednika.

Sańdženu žrjedu je wjednik a němski kanzler Barlinskeho biskopa a administratora Mišchnjanskeho biskopstwa Konrada hrabju z Preysinga w dležitej audienzy přischjak.

Cžeje italskeho postupa.

widžimy na naschim wobrazu. Pisches tute brody dyrbja so moderne italske žamokhódy pschebrodžić. (Newyork Times, M.)

Ze serbskeje hole

(Druhe setkanje z prěnjej lubej w Minakalskim haju.)

Tu setkach jene holičžo,
Kiž něhdy moje bě.
Ta so mje takle wopraschа,
Hdže sy mój luby byl?

Ja pak jej njem'žach hinak rjec,
So sym pschi druhej byl.
Sso holčžo ke mni wobroćži,
Zalosmje sapkała.

„Nó, nó, tak sće ja to njeměnju, moja luba Katrźinka". — „Mój luby Pětrje, ja mam Tebi tak wjele powědacź. Sym sandžene dny wot swojeje lubeje towaršichi, kotraž w spěwnym a hrajerskim wotrjedže nascheho serbskeho towarstwa „Statoka" hobuskuttuje, najwutrobnischo pschepročena na zwjedżeń, kotryž tuto towarstwo jutřischu njedželu, wuhotuje. Towarstwo dirigent je najrjeńsche nasche serbske spěwy naschich spěwarjow nawucził. Też wusłotnji hrajerjo su pod nawjedowanjom jeneho towarstwowoho hobustawa wurjadne rjane džiwadło namuknyli. Też chżedža nasche młode holzy z rjanymi pschednoschkami wustupicź. A tehodla też Tebje, luby Pětrje, na tuton derjeschihotowany zwjedżeń najwutrobnischo pschepročham." — Kaž tuta zwěrna Serbowka zwojeho Pětra na zwjedżeń pschepročhuje, tak su z tutym wschitzy Serbja a Serbowki z blíska a dalka na nasymski zwjedżeń Minakalskeho „Statoka" wutrobnje pschepročeni. Sapoczatk je z dypkom we 8 hodź. wječžor. Tuž na sažowidženje w Minakale.

Kermuša

Schtóž je prjedy wušwał,
Potom žnjal a domoj brał,
Stónčžnje žnadž też womłócził,
Tón je kermusch sahtužił.

Jeho zwěrna towaršička
Je jom pschi tym pomhała.
Ale ach! Wo kermuschi
Wboha wjele njeschoni.

Wschetož hosći zyły chór
Wokoło pjelni dom a dwór.
Tuž ma rjedźicź, trěcź a mjesećź,
Plókacź, holczkam wótski pleśćź.

Dźela dojdź, to dyrbju rjec,
Huśny rěsacź, šchobacź, pjec,
Kosej warićź, tykaćź kracź,
Na dosć piwa wobstaracź.

Je-li wschitko hotowe,
Blido z jedžu pokrycze,
Hospodar tuž sa blido
Proźy hosći: „Ssydźcže so!"

„Njehladajcže kasanja,
Jěsćcže! Dźensa je kermuscha.
Njech nam Bóh tu žohnuje
A naš wschitkich hromadże!"

Kóždy khwali hosćinu
A tu dobru kuchařku.
„Tśikrótcžna jej zkawa klinčź!
K tému chcemy saso pschińcź."
Jan Kapler, wyschi wučeŕ na wuhl.

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyšinje.

(Sdźěluje měšćanski kulturny hamt.)

Tydźeń wot 27. oktobra hač do 2. novembra 1935.

Póndźelu 28. oktobra wječžor we 8 hodźinach w „Krónje". Wječžorny wječžor wójnskeho klepeho wumjeja Korle Otty.

Wutoru 29. oktobra wječžor ¼9 hodź. w měšćanskim dźiwadle: Prěnje pschedstajenje: „Hara w jadnim domje", ludowa komedija wot Maximiliana Böttchera.

Sšrjedu 30. oktobra wječžor we 8 hodź. w **Kebeleńi**: Wječžor namjesnetwa kraja, towarstwa za Němczonstwo we wukraju a pomocznego fonda za němskich Awstrijcanow. Mjes druhim hraje hrajerska žyła dźěćelowego sjednoczenstwa Marje Kahliz w towarstwje za Němczonstwo we wukraju „Lud na mjesach". Drama němskeje mjeńšiny wot Rudolfa Fitzka.

Pjatk 1. novembra wječžor ¼9 hodź. w měšćanskim dźiwadle: Póslednje wospjetowanje: „Pscherady w Nazarje", cźinohry wot Caesara z Arxa.

Sobotu 2. a njedźelu 3. novembra 50lětny zjednoczenski wuczeńskeho spěwarskeho towarstwa.

Sobotu 2. novembra wječžor ¼9 hodź. w „Krónje" zjednoczenski konzert.

Njedźelu 3. novembra dopołdnja ½11 hodź. w „Krónje" zjednoczeńska zrjadowanosć.

Morwy bohoł na marach.

Semrěty statny bohoł Loeper je so w statnym bohotstwje w Dessawje zrjadowanje na mary połožił. Cžesna straża stronineje organizazije wukonja cžestne stražnstwo. (Heinrich Hoffmann, M.)

Bojomir

abo

jawjedženje khcheścźanstwa we Łužicach.

Spisał J. Chocisźewski.

Sešerbschćił A. Zemr-Budyschinski.

12] (Pokračowanje.)

Khwilku pohladowaschtaj wjerchaj w mjelcźenju na žebje, doniž Jaślaw prěni mjelcźenje njepschetorhny:

„Tuj je tak daloko dóschło, so žy pola mje w jastwje. Hladaj na žebje, w kajkim wobžarowanja hódnym połoženju žy. Ja žym mójmy, zwobodny wjerch, jako prjedy, a ty žy hubjeny njewólnik."

Drohoślaw wopraschа žo ja žynom, hač je hischcźe žiwy. Tola Jaślaw praji jemu, so niczo wěste wo nim njewě, hdyž na bitwischcźu njebu jeho cźěło namakane.

Drohoślaw sdychny a dźakowasche so njebju za tu pruhu nadźije, so je žyn hischcźe žiwy a zwobodny. Po małej khwilcy rěcźeschе Jaślaw:

„A schto by cźi z toho pischischto, runjež niz jenoż twój žyn Bojomir žiwy byl, ale też tyhaźy wójska nahromadźiť; i tym tebje tola njewudrje i rukow wěsteje žmjerce."

„Ja njeżadam niczo wot žwěta" — wotmolwi Drohoślaw — „a z radosću we wutrobje wumru, je-li tajka wola mojeho stworicźela."

„Kak mójeźi bycź spokojny a zbožowny, hdyž žy w sajeczu?"

„Ale moja duscha je zwobodna, dokelž je jej Sbóžnik žwěta wěcźne zbože pschihotował. Po žmjerći budže moja duscha žiwa po Božej woli we wěcźnym zbožu, hdźež wjazy njebudže cźerpjenja a njezboža, jako tu na žemi."

Na to prajeschе Jaślaw:

„O Drohoślawje! kajke se duchi su twoju duschu sajeli. Dopomń so, wotcźišći tu bludnu wěru, kotraž tebje dowjedże do zahubjenja. Spomń na naschu starodawnu wulkosć a khwalbu, na naschich rjekowskich wótzow, kotriž zyle žiwjenje wojowachu za schkitanje cźesćowanja naschich žiwatych bohow. O běda tebi, běda! Sazpinasch ty wěru wótzow a podawasch so do jednanja z njepschecźelemi naschich ludu, kotriž na to kakaju, so bychu naš wutupili? Schtó, je-li so niz němšzy khcheścźenjo su wuzbyli sorno njezbednoty mjes naších pokojny a dobrocźiwy lud? Njeźu-li wuczili a njenucza naších šplah z mjecźom k wotcźišćenjeni wěry wótzow a k pschijecźu jich wěry? Njepodcźišnychu hižo wjele naších šplahow, nad kotrymiž tola knježa? Kajka žwoboda a kajke zboże ma wukhadźecź za naš, i tuteje noweje wuczby, hdźež ju nam z mjecźom a wohnjom pschinjesuja? je žnadź to khcheścźanstwo, so pschi wschěm tym so dźerschi tuteje njesbožownеje wuczby?"

„Też ja něhdy tak žudźach" — wotmolwi Drohoślaw — „tak dołho hacź njesnajach khcheścźijanstwo; ale hinascheho pschežwědcźenja dostach, hdyž bliže spóznach tu bójsku wuczbu. Khcheścźijanjo měšchnizy njerozschěrjuja z wohnjom a mjecźom zwoju wěru, ale z luboscźu a dobrymi poczinkami. Kak móža woni sa to, so němšzy wojownizy khcheścźijanstwo njewužitnje wužiwaju. Njedachmy my połsednju pschicźinu k tym zurowym bitwam, hdyž prěnjischich měšchnikow, kotriž z kijom w ruzy Khrystušowu wěru w naschim kraju pschipowědachu, pobiłachacź njechachmy, a też cźasto z nimi sće zakhadźachmy? A kak wjele sceho cźinjachmy też cźasto khcheścźijanskim zatym, kotrychž běchmy zasleli, hdyž hdyž tych njesbožownych ludźi po pschikładze Němzow cźasto zabiwachmy na wopravanje naschim bohom? Napadowachmy też cźasto namjesne khcheścźijanske ludy; te też bjes dwěla zadachu, sa to nak pochłostacź a tohodla bijachu je cźasto tajke zurowe bitwy. O Jaślawo! pschemeńił by žwoje wopacne žudźenje wo khcheścźijanstwje, hdy by bliže tu wěru spóznał, a wobzbje žiwjenje, wuczbu, skutki a žmjerć Jesuša Khrystuša, kotryž je snjebja stupił, so by ludźi wucźił, do cźeho maju wěricź a schto cźinicź. Njewěź žiwom měšchnikow, hdyž woni na wschelake waschnje žo staraju wohidźicź khcheścźijanstu wěru. Hdy by ty khcheścźijanstwo pschijał, by też lud za twojim pschikładom schoł, a z tym by wjele dobreho dokonjał, tak so hischcźe pózdnische narody z dźakownosću bychu spominałe na twoje mjeno."

Na to wotmolwi Jaślaw:

„Ty njesnajesch mój lud a měšchnikow, kotriž maju wjazy nahladnosće pola luda dyžli ja. Hdy bych z nimi pantył wot cźesćowanja bohow, bychu mje na měsće Kiskali se žmjercu. Hižo też tón cźaš powjedaju žo wo mni dwělowanja, so tebje pschi žiwjenju dźerżu. A ja tebje dotal sakhowuju, dokelž nadźijam žo, so wotcźišnjeli bludnu wuczbu a wrócźiłsch žo k cźesćowanju bohow. A hdyž mój pósłanzy nad tobu niczeho njesamohachu, podach žo žam k tebi, so bych tebje w mjenje stareho pschecźestwa napominał; ale widžu, so žu moje žkowa wodarmo. Hotuj so tohodla na žmjerć, dokelž hižo tebje psched hidźenjom měšchnikow njemóžu sakhacź. Ja wuczahnu na wójnu, hdyž, kaž žłyschu, bramborscy wjerch Albrecht* žo do bitwy hotuje a namołwja khcheścźijanow, so bychu žo z nim sjednoczili. Sa krótki cźaš potajkim wubuchnje potajkim strajchna a žurowa wójna. Měšchnizy běhaju po wjzach a schcźuwaju lud k bitwje, a hdy bychu bohojo njedali bobycze . . . ně to bycź njemóże, Stwjatowid budże z nami a dopomha nam k dobytcźu. Tohodla namołwjam tebje hischcźe raz, Drohoślawo, wotcźišń bludnu wěru a wrócź žo k cźesćowanju bohow, dokelž herwat jołtinu žmjerć docźakasch."

„O Jaślawo!" — rjekny Drohoślaw — „niczo mje njetraschi ani žama žmjerć, so bych wotcźišnył khcheścźijansku wěru. O hdy by špólnał žwětło wěry, a hdy by žo pscheźwědcźił, so tute morwe njeżywe bójischcźa žanjeje pomoży dacź njemóża! Jedyn je jenoż Bóh, w njebju a na žemi, a tamne pschibohi su jenoż ludowy wumysł."

Tu padny Drohoślaw na kolenje a poczа žo wótśe modlicź:

„Knježe, Knježe, žmił žo nad nami pisches žmjercź twojeho jednorodzeneho žyna Jesuša Khrystuša!"

Jaślaw wobwróći žo a jara roshorjeny jastwo wopuschći.

---

* Albrecht z pschimjenom Mjedwjedź mějeschе wokoło lěta 1150 mnohe wójny ze žerbskimi špłahami wokoło Habole, wza jim žwobodu, wabieschе flandriskich a holandskich pschicźahowarjow do dołhotrajoweho, pischeźydli žo do Branibora nad Habolu jako do žwojeho hłowneho mjesta a załoži Barlin jako mjeto.

(Pokračowanje ześěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 26. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Ze škody wšak womudriš, ale mošeń přisadźiš.
Přisłowa.

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, najwyšši stan dnjowa cyopłota 3 stop. cyopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, najnižša temperatura we nozy 1 stop. cyopłoty. — Nižina nad połnocnej Italiskej je do dweju dźelow rozpadła. Jedyn dźěl je so do baltiskich krajow sćahnył. Pod jeho wliwom je so wczera nimale po cyłej Němskej dešcowało, na horach je so žnjeh sćoł. Dokelž je so nižina s Italiskeje k nam wupschestrěła, so nižina pola Jendźelskeje a Islandskeje njemóže wšelkim stronam sbližiš. Wšelki bliskosći symnuje wyšiny nad połnocnej Schwedskej je strach, so so snowa symne wětry z połnocy k nam přichodobudu. — Jutše njedźelu ključkło 6,41 hodź. tkhała a so 4,46 hodź. khowa. Měsačk tkhała jutše rano 6,54 hodź. a khowa so popołdnju 4,12 hodź. Jutše směrjeny młody měsačk.

— **Wuhłady na wjedro sa jutšišchu njedźelu: Hišcheje hrube a njestrobne wjedro.**

*

10-ľěty swjedźeń Budyskeje wotnožki nacionalsocialistiskeje strony

Město Budyšchin wotzwjeselí z měschczanstwom, kiž so z radostnej wutrobu rasnje k statej Adolfa Hitlera wuznawa, dźeń, na kotrymž so psched 10 lětami khorhoj hibanja stónczuje też w naschim měsće prěni króć a nětko na trajne wupowěžny, a strowi muzow, kotrjí mějachu w tamnischim cźasu wotrocźstwa, podwólnje hotowoscze k dopjelnjenju, wschitky pschecrocźejace žadosće za pjenjesami a wušiwanjom smužitosć, so k ideałam dospołneho **samosbjerjenja, wobnowjenja němskeho ludstwa, k jednorosći a cźerjcźownosći a dospołnemu saštajenju sa lud a wótzny kraj** wusnaš. Wono je žrěbi wědome, so by bjes tamnych muzow město a jeje. měschczanstwo runje kaž zyły wótzny kraj było do hłubokeho wotrocźstwa a hańby storcźene a so bychu dźenża na měsće powschitkownje roskcźeźowazeho žiwjenja pod bolschewistiskim knjezźitwom zakostne **hubjenstwo, rubježnistwo, morbarstwo a wójna** knjezźe. A tohodla wono k tutym muzam **hłuboki dołh dźaka** sacźuwa, kotryž so wono wotstaścźi prózuje a budźe so pschezo prózowacź, dałoko so nježmérne woporу na měrku a kwi, kiž su muzojo zjiwjenja w cźeskich lětach wojowanja pschinjesli, dozwła hodźa sarunacź.

Město Budyschin wschitkich, kotříž so k wotzwjeselenju tuteho radostneho dnja w jeho murjach shromadźa, najwutrobnischo wita. Měschczanstwo jim — teho žym žrěbi wěsty — z khorhojowej a kwětkowej pychu na žwojich domach a z wjeselym pschiwitkom žiwoje wutrobne a sprawne wobdźělenje wopokaže.

Wyschschi měschczanosta dr. Opitz.

*

— **10 lět namětna skupina Budyskeje NSDAP.** 2. junija 1925 bě so w Rachlizej hotelu po wobsedźenej shromadźiznje prěnja namětna skupina NSDAP. založiła. Wot teho cźasa je po prěnich wobcźežnoscźach strona pschezo wjazy pschiwitowarjow namakała, wobsedźe je po wusnamnych shromadźiznach, na kotrychž wjednik Gam abo jeho wusnamni **žobudźěłacźerjo**, kaž Goebbels, Goering, dr. Ley, Ritter z Epp, dr. Frank, Josef Wagner, Mutschmann, Münchmeyer a druzy rěcźachu. Městnoscże „Krony" **nsmołodźinu** žwjetscha wopschijecź wschě zyły luda, kotrej so k tutym shromadźiznam seńdźechu. W lěcźe 1925 je so też prěnja SA a też prěnje woidźelenje HJ załožiło. W oktobru 1930 wutwori so też prěnja skupina SS. Jutše njedźelu ma so na wopomnjecźe 10lětneho wobstacźa namětnjeje skupiny w Budyschinje wosebita žwjatocznosć wotměcź. Město Budyschin ju na tutón wažny dźeń pschihotuje. Hłowne dróhi města su nanajrjeńscho z khorhojemi wupyschene.

— **Pschedawanišce njedźele psched hodami.** W lěcźe 1935 ma so licźba pschedawanišch njedźelow psched hodami po cyłej Němskej jenak sjadowacź. Němski z prutki dźělowy ministar je, kaž industrijowa a wikowarska komora w Žitawje wosjerja, kraje namołwił, so bychu postajiłe, so so mjes niedźelemi měšaza dezembru njedźele 8., 15. a 22. dezembra jako pschedawanišce njedźele w klamach dowoła. Hdyž pak je w jenotliwych padach z wosebitych pschicźinow hinašce rjadowanje trěbne, je k temu pschihotowanja **němskeho** dźěłoweho ministra trjeba. Tuteho **pschihotowanja** njeje trjeba, hdyž so so pschedawanišce njedźele hižo tak dałoko pschetrjebałe, so so měšaza dezember jenoz hischcze wjenje haez tři njedźele žwjeraju. Tuto rjadowanje so jenoz na drobnowikowarstwo poćahuje a njepotrjechja wulkowikowarstwo. Wo dowolenju wuwjazowy za wulkowikowarstwo na njedźelach psched hodami smaju po § 105 b wotstawku 2 němskeho pschemysłowskeho porjada sa to pschihłuschne wyschnoscże rozsudźicź.

— **Kermuscha žwjecźi so jutše njedźelu** w Bukecźach, Cźelnom, Dothej Borschcźi, Hrodźišcźu, Kotecźach, Khrósćizach, Radschowje, Schprjejzach, Sślepom, Wukranecźizach.

— **Spěwy 32 narodow w radiu.** Jutše njedźelu 27. oktobra wječor wot 5,50 hacź do 8 hodźin pschenjese so **w němskich** a wukrajnych radijach ludowe spěwy 32 narodow. Mtodźina tuteho narodow budźe spěwacź. 400 radiowych sćelakow budźe spěwy ćitacź.

Se **Szowiez.** W nozy z 1 schtwórtki zadobychu so pola wjesneho hoscźenzarja a też pola Rycźerja paduscht. W hoscźenju pokradnychu wiele dźěcźazeje drasty a wobhdźěcź, kotryž ma 6 dźěcźi, je z tym jara schtodowak. Pola Rycźerez dobychu so, wokno wurězawschi do wulkeje jizwy a kasachu tam namakane mjaso a pocźe so bobu. W posledním cźasu so paduschtwa mnoza, a tehodla njech kóždy wschě swoje wězy prawje derje samka.

S **Drěcźina.** Na Budyšco-Wjasorskej statnej dróhi schtwórtk rano w blischcźosći popowego mikyna stejo wotsaje wosu wjetscha kuża kreje. Hacź so wo njesbožo jedna abo wo někajki njeskutk, njemóžesche so dotal swěcźicź.

S **Pomorz.** Pschi pschileżnosći Bukecźanskeje kermusche sastanje swěstwy cźah do Drjezdźan napschecźo a wobaj do so traschschtaj. Sraženje mějesche zakostne scźěhki. Shorjelźi auto so dospołnje rosbi a wosowy wjednik, pschekupi se Shorjelza, a jeho žona so cźežko zranischtaj a dyrbjeschtaj so do Lubijskeje khorownje dowjesć. Drjezdźanski wós so tehorunja cźežko wobschkodźi, tola wozowy do schkody njepschitúdźechu. Mina na njesbožu so hischcze njese swěcźicźka. Najsćerje je hrosne wjedro sobu temu pschinoschowało.

Z **Worklec.** Nahle zymne dny z wichorom ze sewjera — štwórtk a wčera samo z pancatym snéhom — woznamjenja drje krótku zastawku w rosćenju hriwow. Hdyž je so wětřik wobrócił a nětko zasy z dołheho wječora duje a nam wšěsce zasy čopliše dny přinjese, budu hriby wospjet rosć. Dźiwaju na prjedawše lěta wobsteji tuž hišće nadźija. Deščik zańdženych tydźeń a witana nazymska čopłota běštej pak też z přičinu bohatych hriliowych žnjow. Wjesnjenjo a mášćenjo khwatachu z połnymi korbami a nakhribjetnikami z kłóšterskich a Pěskečanskich lěsow. Wězo běchu hriby, tute skromne dźěći Božeje stwórby, dołha na so čakać dałe. Přjedawša wurjadna suchota bě też jim zeškodźała. Za čas winowca błyšćachu so we wšelakich barbach a formach. Je mnohich družinow hribow a jenoż mało je w našej krajinje tak mjenowanych jědojtych. Bohužel widźach jich, hdyž po lěsu kročiš, wulku ličbu zničsenych na zemi. Stóž hriby wěsće njeznaje, wostaj je stejo.

Druzy ludźo su na tutym polu lěpje wobhonjeni, kotrymž so pšez njerozumne ničenje hribow wjeselo na pytanju skazy. Naše znajomatwo hribow njesmě so jenoż na prawaki, kozaki, kurjatka a šampijony wobmjezować. Je jich hišće wjele druhich, kiž so k jědźi hodźa. Samo jědojte hriby, tak znata muchorizna, kiž je ze swojej čerwjenej hlójčku wozdoba našich lěsow, njech so njeniča. Druzy maja swoju radosć nad nimi. To płaći tež za přichod.

S **Wulkich Zdjarow.** Zběrka za jědź jeneho hornza je sa Werninghoff a wokolinu scźěhowoze dary wunjesła: Werninghoff, 73,80 hr., Mucźow 11,97 hr., Wulke Zdjary 45,10 hr., Kobłizy 10 hr. a Stróža 16,90 hr.

Z **Kulowa.** Skałaŕ G. W. z Kulowa so w nocy ke štwórtkej do bydła wudowy Klary Wanakoweje we Cyrkwinej hasy zadobywaše. Bě z dwora do khěžineho druheho poskhoda zaléźał. Hdyž bě sebi swěcu zaswěcił, wobsedźetka a też jeje dźowka wotućěstej. Hdyž jemu napřećiwo stupištej, wudźawaše, zo hišće dwaj druhaj muzej z Hródka delekach stejitej a zo so jimaj zlě zońdże, njebudźetej-li změrom. Tola žonje wołaštej wo pomoc a hórzy přikhwatachu susodźa. Nócny stražnik Sajba hižo pokhłostaneho skałarja zaja.

S **Wojerez.** Rano we 9 hodźinach němska Boża słužba. 10,30 hodź. herbska hłowna Boża słužba ze spowědźu, farař Schüter, we 12 hodź. herbske khcźenja, we 2 hodź. pop. němske khcźenja. Sběrka za wěrniwych w rańschich wotstupjenych krajinach. Pondźelu wječor we 8 hodź. wječor za macźerje w towaršschowni, wutoru wječor we 8 hodźinach dujerška hodźina w sali konfirmandow.

S **Khoczebuš.** (Dohra autowepo njesboža w Błótach.) W žwojim cźasu pisachmy, so je je 15. oktobra w Błótach pschi železničnym pschekhodże pola Steinkirchena autowe njesbože stało, pschi kotrymž lokomotiwa sespěšeneho wozbohowepo Barlinsko-Khoczebuskeho cźaha do wozbowepo auta z Chorna saidźe, dokelž njeběchtej sajwerje spuscźenej. Autowy wjednik wucźer Hoffmann so pschi tom lohkowrani, mjes tym, so so jeho 33lětna žona, jeho 10lětna dźowcźička a hischcze tśeca wozboha morichu. — Psched spěšnym sawnišćim sudom w Khoczebušu měješe so schtwórtk 31 lět staru srjažowar sawjerow, Alfred Bogan se Steinkirchena, dla lohkomyślneho morjenja, lohkomyślneho sranjenja cźěła a wohrożenja železničneho wozbhada samolwicź. Wobstorzeny, kotryž bě so po njesboju dospołnje žwjeł, wospjetowaše pschi hłownym jednanju to, schtož bě pschi prěnim pschešłuchowanju hižo wuprajił. Hdyž bě tworowy cźah pschejeł, bě do khlěwa schoł, so by tam drjewo a wuhlo za nózny słužbu pschihotował. Swojenje drje bě žłyschał, tola měnił, so ma hischcze 5—6 njeničinow cźaha. Hdyž ſ khlěwa wustupi, bě so njesboje hižo stało. Sud wobstorzeneho k 1 lětu a 6 měsazow jastwa sasudźi. Statny rěčnik bě 3 lěta a 6 měsazow namjetował. Pschi rozsudku wulkěmu pschehładyda biesporocznu sanđženosć wobstorzeneho, kotremuž bě hrube pschehładanje k sahubje było.

S **Zwikawy.** (Dwaj morwaj pschi autowym njesbožu.) Sešćwokopowe wobhadne njesboże so schtwórtk na Adolfa Hitlerowym namješeje sta. Wozbowepy auto ſ Durinskeje pschi pschešćěhnjenju konjazepo sapschaha do cźežiteho auta sraźy, kotrejž jemu napschecźo pschijědże. Pschi tym so zobudźiłazej wozbowepoho auta, a to 54lětny fabrikant Alfred Schwarz z Eisenacha a 39lětny wobhodny sastupjeŕ Richard Schreiber z Lipska, morischtaj. Wotowaj wjednikaj kaž ſ dźiwom bjes schkody wotenđžeschtaj. Policija sa tym hlědźi, z čim je so njesboje sawinowało.

Žadyn serbski dom bjez serbskeje knihi

W serbskej knihařni w Budyšinje je wulki wubjerk najrjeńšich serbskich knihow!

Kóždy čitař Serbskich Nowin je z napjećom čitał krasne powědańčko „Swobodni" P. Romualda Domaški. Tute powědańčko je w nakładu Serbskich Nowin nětko też we wosebitej knižcy wušło. Płaći pyšnje wjazane 1,20 hr., brožźrowane 0,75 hr.

Jan Nali je Joni w Serbskich Nowinach swoje „Dopomnjeńki na swětowu wójnu" wozjewjał. Kóždy wobdźělnik wulkeje wójny je tute dopomnjeńki ze zajimom čitał, dokelž su so w nim wšě wójnske nawdźenja we pomjatku woćerstwile. Kóždy něhdyši wojak dyrbjał tutu knižku w swojim domje měć, zo by z njeje mohł při dołhich zymskich wječorach swojim lubym čitać. Płaći we wudawarni Serb. Nowin wjaz. 1 hr., brož. 50 pj.

Maš cyle wěsće dobreho přećela, kiž by rady nešto bliže wo Serbach, jich rěči, nałožkach, pismowstwje, hudźbje atd. zhonił. Poruč jemu němscy pisanu wubjernu knižku: Wir Lausitzer Sorben! Płaći 0,50 hr. we wudawarni Serb. Nowin.

Serbja čitajće naše riane dobre serbske knihi. Budźa was při dołhich zymskich wječorach zabawjeć, rozwučeć a zdźěłać. Stóž našu dobru knihu čita, we sebi wulke poklady twori.

Radio

Pondźelu, 28. oktobra ključki jo:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjesely rańschi konzert. 11.40 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 popołdnischi konzert. 19,05 dujerška hudźba. 20,30 Wilhelm Tell.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 za burow. 6,30 rańschi konzert. 9 za žonu. 11,45 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdnischi konzert. 20,30 nowa sabawna hudźba.

Hischcze wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,40 sabawny konzert. Hamburg: 21,10 **maly** wječorny konzert. Köln: 19 sabawny konzert. Min: 21 schpanitka hudźba. Warschawa: 20 refwańska hudźba.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ a za nawdźětki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2194. • W tu khwilu taritna lisćina čo. 3 płaći.

Nowe němske spěchne wobchadne letadło.
Kapohlad wot přódka Junkerez letadła „Ju 160". (Wide World, M.)

Abesynske wobrazki

Lawy a lawizy w Abeßynskej niż jenoż we woponach wiczeżnych wjerchow njenamakamy, ale swjetscha też w jich domach. Hdyż zas někoho wita abo hewak na wobsebne waschnje hlada, potom lawar, swjetscha zwlny Amhara, sady trónskeho stola steji a na někotre z tych tżežkow na rjeczasu.

Też kżor Haile Selassie ma swoju lawizu z mjenom Ambo, wuphytane rjane słoczo, kotrež pak je tak dżiwje, so mòża jo jenoż porędko z flekti puschczicz, kotraż hnydom sady kżorowych jitwow na dworje steji. Dobrska łóczka, kotraż je njedawno k wulkemu wojeßu abeßynskeho dwora schtyri młode dostała, jara wobżebnu żratwu dostawa a „dwórski słotny lékar“ ju wschędnje na jeje strowosez pschepytuje.

*

Abeßynski kżorski hród w Addisu Abebje je pożlednje dny wjele wobkedżowany wopyt dostał. Bażon z Ranscheje Prußkeje, kotryż na wokolo nóżki tynczku ptaczeneje w Roßittenje, z cżißkom 58 878, je żo na nuri kżorskeho hrodu saßydlił, hdżez żebi hnězdo twari. Dokelż żu bacżony, znajmjenschcha w äthiopiskich kżorskich palazach wżita żadnotka, żu jeho popadnyli, w hódnej mérje wobdżiwali a potom saßo puschczili.

*

S wulkotnych filmow wo Abeßynskej znaty schwizarski pilota Waltar Mittelholzer je psched nékbaj pjecz létami kżorej Haile Selassie někotre létadła w Addisu Abebje wosbowinżu pschepodał. Najwjetsche a najnowoczaßnische z nich je żo k wobohinskemu wużiwanju kżora postajiło. Jedna żo wo maschinu z 300 PS znamki Fokker, kotraż ma tři motory a je njeß někotrymi druhimi äthiopiskimi létadłami pschi porażenju sbéżka bywschego kżora Lidżeja Jasu z najlepschim wużitkom była. Kżor bé maschinu schwizkemu wobkhadnemu towarstwu wotkupił, kotrež bé ju hižo pschi porjadnych létach mjes Zürichom a Barlinom wupruhowało. Kżorske létadło je njeß tym zyły rjad „statnych puczowanjow“ cżiniło, pschi kotrychż żo tak derje w powetrje każ też pschi pschistajenju najmjenschcheje schkody njepokasa.

Waltar Mittelholzer jako kżorske pschipósłanicze sa żiwoje wschelake léty w Abeßynskej a poradżene filmy wot Negusa „Wulki lawski rjad“, cżestny mjecz a bohacze postorżany abeßynski kłobuk dosta. Tute tři kżorske dary bęchu pschi składnosczi prénjeho Barlinskeho pschedwjedżenja pożledneho Mittelholzerowho filma sa schkleńzu a wobkuom w „Kapitolu“ wustajene. Cżestny mjecz bésche z nóżnjow wuczeżnjeny, so mòżachu żebi ludżo wumérliwy wurjte wénu dokładnje wobhladaczi. Bésche też cżeżki damascżanski mjesch, na kotrymż bé w jendżelskej réczi cżitaczi, so je jón jendżelski pósłanz Jeho majestoßczi pschi nastupjenju trona z najlépschimi pschecżemi jendżelskeho krala pschepodał. j.

Kermušna husyca

Po wérnym podatku.

Bésche to we wjesży w pruskej Hornjej Łużicy. Sswjeczachu tam kermuschu. Na małym burskim dworje jenđżechu so każ hewak na kermuschi krajni pschecżeljo a nékotři dobri znaczi z dalscheje wokoliny. Mójachu żez wjele powedaczi. Też chżychu żebi wésło kermuschnu pjeczeń zkođżecz dacz. Pschitołdnju tu bé a po sswurczenym kafanju, sestupachu so pomału k blidu. Njenje sbrunjena hußnjeżka wonjesche jara słódnje a żadosez sa wobjedom hižo wschitkich pschewsa. Dokelż bé nészto hoszczi wjazy pschischło, mészesche burowka polne ruzy cżiniecz, so by pjeczeń też prawje rosdżélika. A hlej, jej żo poradżi, so kożdy rjany pórzijonu na talerz dosta. Shromadnje żo blidny pacżer modlachu. Hdyż runje żo do hußnjeżje pjeczeńki dachu a kermuschna bitwa żo sapocża — o mój bożicżko! — dobłada żo burowka, so knjes farar do dwora dże. „Ně, ja tcho nimanny nicżo wjazy wysche, tón njemóże nicżo dosiacz“, prajesche burowka. Schto dha nétko khétsże cżiniecz? Jenohtóżnje żo wobsamknu, zbły wobjed tak bohu pod konopej sesjacjecz, kotryż pschi wokinje stejesche. Tak żo sta a sa wokomik bé blido próżdne.

Mjes tym bé farar wo durje saklepał, sastupi, bu pschecżelnje postrowjeny a wschitcy żo z nim rosmołwjachu. Tola nadobo tak spodżiwnje prafotasche. Sa prénje wokomiki njewédżachu, schto mokło to być. Tola na raß żo zbła kedżbliwosez na knjesa farara zhubi. Bé mjenujcy żiwojeho maßeho pża, na kotrehoż żo prjedy nichtó dohladał njebé, żobu pschiwjedł. Tón bé hnydom bohatu pjeczeń pod konopejom wuzlédżił, a njedasche żebi dwójcy kasacz a żwjeczeschze tuczni kermuschu pod konopejom. S łuszanjom kosczi a żuwanjom talerjow na żebje kedżbliwosez słoży. Knjes farar wopuschczi dom. Jeho poż dżésche z nim. Wobaj krocżeschtaj pomału po dworje k wrotam. Bé po kermuschnym wobjedże. Bérnow bé dojeż słyko. Dopomnjecze na tuton „żohnowany“ kermuschny wobjed je żo hacz do naschego cżaża zdżerżał.

Pjecz mornych pschi żrażenju cżahow.

W blischkosczi Rischa w Južnoßlowjanskej sajédże spéschnik do tworoweho cżaha. Pschi tym żo pjecz wozbow mori a 7 rani.

Italski wupósłanz smérsa pola Lavala.

Franzowski ministerski pschedsydża Laval je pjatk italskeho pósłanza Cerrutia pschijat a je żo dléje hacz hdyż z nim rosrécżował. Wo wopschiczeżu jeju rozmjerjowanja żo pak dotal njeje nicżo dżélilo.

Budyske stawniske powěsće

pjatk, 25. oktobra 1935.

Narodźiło je żo: 24. 10. Bjedrichej Wilhelmej Willigej, dr. phil., stud. rada, żyn. — 25. 10. Josefej Rjeżi, pschijatajerjej, żyn.

Manżelstwo pschipowédźischtaj: 25. 10. Korla Herman Hohmann, twarski dżéłaczeń z Martu Marthu Eißnerez, dżéłaczerku tkwětkow, wobaj w Budyschinje.

Towafstwowski powěstnik.

Budyschin. Sjednoczenstwo evangelskich Sserbow zmjenje frjedu 30. oktobra wjeczor we 8 hodź. shromadźiznu w Sserbskim Domje. Ssobuftawy a hosczo su lubje witani. **Pschedsydstwo.**

Domowina. Wšém spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź“ a „Ha jět je hólčik“ wukumy jako tśeći: „Ha wyše mi Hornjeho Wujezda“ (čo. 23 we Wulkej luboscí na str. 49).

Khwaćicy. Tudomne serbske towarstwo so njedźelu 27. oktobra pola Kästnerec k měsačnej zhromadźizne pop. w 4 hodź. zeńdże.

Kukow. Serbski wotrjad swj. Jurja w Kukowje zeńdże so pónđelu 28. oktobra, wjeczor 1/8 hodź. pola Natušec. Hosćo su lubje witani. Starši.

Minakał. Serbske tow. „Statok“ wuhotuje njedźelu 27. oktobra wjeczor 1/8 hodź. serbski swjedźeń ze spěwami, deklamacijemi, dźiwadłom a rejemi we Minakalskim hosćencu.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ ma njedźelu 27. winowca pop. w 3 hodź. w Rakecach pola Hönčec swoju měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšěcy wšelacy wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawki a porto za přeposlane připósłanje zapłaći. Pósćelce je prošu tak ruče hač móżno na „Domowinu“, Bund der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

Kalmukowe tkaniny za wonkowne a jatkowe 75 cm šěroke

Flanele za wiu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku

Schaaf

Khěža a żiwnosć so kupić pyta. Poskićenja z płaćizny podajże pod A 21 na wudawarnju Serb Nowin

Holca do domu kiž może derje warić, so do wjetšeho hospodarstwa k 15. novembrej abo 1. decembrej 1935 pyta. Dwě holcy tu stej. Dentist Herbert Schlegel w Drježdżanach-N. na Helgolandskej dróży 9, II

Předawarka so do wosebiteho wobkhoda w Budyšinje pyta. Zamołwjenje zapodajże pod A 20 na wudawarnju Serb. Nowin

Młoda sylna kruwa z čelatkom je na předań w Hněwsecach čo. 13.

Někotre młode wysokusoće'ne krowy steja na předań w Dalicach čo. 5.

Kruwa blizko k čeleću, je na předań w Radworju čo. 85

Młoda kruwa je na předań w Kislicy 31

Dobreho konja do dźěła ma na předań Grimm w Rakecach

„Dobry wowčerski pos beja, dwě lěče stara, je na předań. K wobhladaniu hač do pónđelu w hosćencu w Panćicach

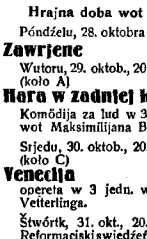
MEBLE khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola Krny

Marschke w Kamjencu, Oskar-Millerowa Tras 8 :: Rěču serbsce!

Sotowe a oldowe přikrywy, zardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec w Budyšinje na Zwonic, Lawskej n. 10

Hdźe? daće swoje filmy, platy atd. ruče, płaćiny hódno a derje wuwiwać? Pola wosebiteho optikarja Ericha Lenza w Budyšinje na Hošic hasy 21

ZEISS TESSAR

Po zawrjenju wobkhoda tykće swoje foto-wécy prošu do kašća při mojim wobkhodże. / Telefon 2134

Měšćanske dźiwadło w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant and wusł. Hanns Heinz Kämpff. Telefon 3263

Hrajna doba wot 28. oktobra hač 3. novembra 1935

Pónđelu, 28. oktobra

Zawrjene

Wutoru, 29. oktob., 20.15 hodź. (koło A)

Hora w zadnjej khěži

Komódija za lud w 3 jednanj. wot Maksimilijana Böttchera.

Srjedu, 30. oktob., 20.15 hodź. (koło C)

Venecija

opereta w 3 jedn. wot Arno Vetterlinga.

Štwórtk, 31. okt., 20.15 hodź. Reformaciski swjedźeń (koło B)

Venecija

opereta w 3 jednanjach wot Arno Vetterlinga.

Znižene płaćiny 0,50—2,50 hr.

Pjatk, 1. novemb., 20.15 hodź. (koło D)

Nowaraska přerada

Činohra w 3 jednanjach wot Cäsara z Arx

Sobotu, 2. novemb., 20.15 hodź.

Hilža a 4 ps

Wjeselohra w 3 jednanjach wot Kurta Sellnicka.

Znižene płaćiny 0,50—2,50 hr.

Njedźelu, 3. nov., 19.30 hodź.

Hora w zadnjej khěži

Komódija za lud w 3 jednanj. wot Maksimilijana Böttchera.

Znižene płaćiny 0,50—2,50 hr.

K popołdnišemu kofejej tón dobry tykanc, torty, sadowy tykanc, čajowe pječwa. Dobre smjetanowe kuski a rjane wšelakore platy

Konditornja Lehmann w Budyšinje na Serbskej hasy Telefon 3118 Podawam z dypkom

Deutz-Diesel-motory hospodliwe — spušćomne — tunje

Zastupjerstwo a skład:

Carl Gast w Budyšinje

Poradźimy a podamy poskićenja darmo

Wjacy a strowiš. sudu zmjeńće, hdyż swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanemi škitaće. Dostanjeće pola Erich Winter drogownja w Budyšinje na Kamjentnej hasy 14 :: Tel 2015

Gratv za dom a kuchinju we wulkim wubjerku a tunjo we wosebitym wobkhodże Kurt Mitschke w Budyšinje na Hošic hasy 20

Wupjerki 1 1/2 posl. 12,80 12,40 11,80 9,60 Znata dobra twora! Andr. Kasper na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Bywa zyma! Skitajće so z dopjelj spólnej drasty

Wolmjane hašle, kholowy, j.-khl. Mykowane lacy a pulowy

Wolmjane nohawy, zohl. saški

Rukajcy Wolmjane šawle, gamaše, prawe wielbjučohi, ječkate rukawicy twory, žiwot wotriwali, płona a wutrobnio šitrali, bolesowe wobjewjerki, nohawički, tylački, wobrjew za hłowu a wušo, stu ječkaki do loža, ječki do loža a lacy do loža, čople šapki a šlapy

Kupnjećo dobre twory płaćiny hódno pola RUDOLPH w Budyšinje na Kěrjowskej čr. 16

Wšě knihi zakleńcuje spěšnje a tunjo w škleńcarni W. Gutmann (prjedy Mütze) na Bohatej hasy 11. Tel. 3031

Wšě knihi za nim poruča tunje sa Serb. Kubikupstwo w Serbskim Domje

Jedem der an Flechten, Hautausschlag leidet, teile ich gern kostenlos das einfache Mittel mit, durch welches schon Unzählige von jahrelangem Leiden oft in 14 Tagen sehr Viele vollständig befreit wurden. Max Rädler, Görlitz/Schles. Landhut 1. d. Kpstl.)

Wjacy a strowiš. sudu zmjeńće, hdyż swoje štomy z lěpjacymi wobručkami přećiwo husanemi škitaće. Dostanjeće pola Erich Winter drogownja w Budyšinje na Kamjentnej hasy 14 :: Tel 2015

Gratv za dom a kuchinju we wulkim wubjerku a tunjo we wosebitym wobkhodże Kurt Mitschke w Budyšinje na Hošic hasy 20

Wupjerki 1 1/2 posl. 12,80 12,40 11,80 9,60 Znata dobra twora! Andr. Kasper na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Bywa zyma! Skitajće so z dopjelj spólnej drasty

Wolmjane hašle, kholowy, j.-khl. Mykowane lacy a pulowy

Wolmjane nohawy, zohl. saški

Rukajcy Wolmjane šawle, gamaše, prawe wielbjučohi, ječkate rukawicy twory, žiwot wotriwali, płona a wutrobnio šitrali, bolesowe wobjewjerki, nohawički, tylački, wobrjew za hłowu a wušo, stu ječkaki do loža, ječki do loža a lacy do loža, čople šapki a šlapy

Kupnjećo dobre twory płaćiny hódno pola RUDOLPH w Budyšinje na Kěrjowskej čr. 16

Někotre rjane zabawne serbske knihi měće w kóždym serbskim domje być!

J. Lorenc:	Serbscy rjekowje	wjazane 1,20
Černý:	Serbske wobrazki	wjazane 1,20
Kubašec:	Wusadny	wjazane 0,80
Cišinski:	Nawoženja	wjazane 0,80
	Ruske biliny (bajki)	wjazane 2,00
Nowákowa:	Na farje — Hałžki	wjazane 1,20
R. Domaška:	Pokładow pytaf — Le chevalier de Saxe	wjazane 1,20
J. Lorenc:	Kupa zabytych	wjazane 1,20
Jak. Nowak:	Pučowańske dopomnjeńki	1,—
M. Sewčik:	Směški a powědańčka	1,—
K. B. Sěca:	Cłowjek w přirodźe. I. a II. dźěl	1,75
	Na dalokich pučach. III. dźěl	0,60
H. Sienkiewicz:	Hana	0,50
J. Winger:	Hronow	0,30
B. Trebizský:	Kaspar Zdenek Kaplef ze Sulec	0,30
Dr. J. Laras:	Sibakec nan	0,30
R. Domaška:	Wrjós	0,50

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kiž w našej literaturje mamy. Jedna je zabawniša druha. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tu kupić. Wšě naspomnjene knihi dostanjeće

w Serbskej knihařni w Budyšinje w Serbskim Domje

Kupujće pola našich inserentow!

Přiłoha k čisłu 251

SERBSKE NOWINY

Sobotu 26. oktobra 1935

Jom' njewěř, lube rjanuško, hdyž k tebi liści panik sol

(Hišće njewoćišćana.)

Je pod lipu so wowčerka
Při bělych wowekach synyła.

Tu přeďže ćicho spěwajo
Sej kudźałku na wrjećeńko.

Ji jasnej ličcy kčežetej,
Kaž młodej róži čerwjenej.

A z haja k njej so stowarši
Tón pyšny panik hońtwjeński.

Će, ze wšěch rjankow najrjeńšu,
Sej sobu wozmu do hrodu.

Će wudebju ze šarlatom,
A ze židu a ze złotom.

Tu ptačik z lipy zaspěwa:
„Jom' holčka njewěř bożedła."

„Wón njeměni jo z wutrobu,
Hač runje słowa słódke su."

„Z nim na hród ša by kčežata,
Kaž sydk so błęda wróćiła."

Radyserb.

Wěčny wobraz

Wona běšče jeho radosćū žiwjenja, błyšchcź a žoło, jeho pjeclětna Khatka. Macź bě pśchi porodze dźěśca mumrěła. Nětko nan małej Khatźy wšchu swoju luboscź wěnowaše. A wona jemu to sašo ſ luboscźu płacźeše, ſ pětnoscźu a wjesełej mysličku. Jeneho dnja žo sta, so dźěćo nękajki moleć wušlěchi. Wón źwětku hłójcźku a błyšchcźagej wócźan dźěśca molowaše. Snadź měješe moleŕ ſam hišće ze njesranjenu wutrobu dźěśca. Mała holcźka žo jemu ſ wulkim ſhožom sta. Žiwa, wjeseła a rjana ſaź młodna kwětka jo jemu hłójcźka bźěśca poradźi.

Wón ſ wobrasom do ſabriki běžeše, kotraž wonjazwu wodu a wonjaze mydła ſhotowješe. Tuta fabrika žo luboſnje poſmĕwazu hłójcźku dźěśca kupi a wuži ju jako reklamowy plakat ſa ſwoje twory.

Tak žo sta, so pśchećželne mjeswoczo dźěśca jeneho dnja na wichitkich brožnjach, ſtolpach, płotach a murjach wiſaše. Bě ſpodźiwne, kak žo nadobo na kóždym rózku dróhi rjane a luboſne mjeswoczo dźěśca jewješe. Kóžde wócźko, teź najkbuſche a najbóle ſtaroſcźiwe, ſo widźomnje ſabłyſkny, hdyž wjeſelej a młódnej wócźan we pśchećželnym mjeswoczu dźěśca wuhlada. Tak někotreho dźěścźowe mjeswoczo hišće dołho pśchewodźeše a pomhaše jemu ſtaroſcze ſabyć. Michipódla drje žo teź domomnichu: tak rjane może jenoź dźěćo być, kotreź žo ſ derje wonjazym mydłom myje. Pózdźišco ſnadź potom mydło kupichu abo teź njekupichu. Ale hłójcźka dźěśca bě žo jim zyle ſpodźiwnje do pomjatka ſaichcźěpiła. A nan małeje Khatki běšče hordy a ſhožowny, ſo běšče wona jeho dźowka.

A potom śta khripa do kraja pśchicźeže. Runja hobrźkemu rubježnemu patkei wona žiwjenje ſtarych a młodych wohrožowaše. — Teź Khatka dźeń a nóz we kožu leżo žo ſe ſymiźu bźěśeše. Jónu rano bě ju jandźel ſmjerće wumohł.

Jako ju nan do jeje poſlednjeho ſymneho łóžka pśchewodźeše, žo jemu wona na kóždym rózku dróhi, ſ kóždeje murje a ſ kóždeho ſtołpa napśechcźiwo ſmĕješe. Jeju jaſnej wócźaj na njeho ſhladowaſchtej. Wšchě duchi žiwjenja w nimaj hrajachu a žo błyſchcźachu. Hdyž dyrbješe takle pśchezo ſašo na wobras hladaś, jemu wutroba krwawješe.

A ſtajnje, hdyž na dróhu pśchińdźe, ju ſašo wohladaŕa. Wón pak jenoź ſwoje ſe ſymiźu žo bźěśaze dźěćo widźeše, kotreź ſwoju ſpróżnu hłójcźku w ſahłubkach khowaše. Njemóžeše błónčny wobras wjazy widźeć.

Wón ſ firmje žo podawšchi proſcheše, ſo chzyli plakaty ſwottorhaś. Ale tam žo ſe wšchej raſnoſcźu wobarachu. Dyrbi dale wotbĕrarjow wabiś, ſo hychu wonjaze wodźićki a wonjaze mydła kupowali. Jeje wobras bźě žu po wujednanju kupili a jako tworowe ſnamjo ſapiſali. Holcźka je morwa, ale jeje wobras woſtanje wěcźnje.

jkž.

Kamjeńtna žaba pola Miłoćic

Zyle błiſko pola Miłoćiz pśchi puću do Njebjelcźiz w kerkach leji wulki kamjeń, kiž ju njemaje Miłocźicźanſka žaba, dołeł je na žabu podobny. Wjele žo wo kamjenju powĕda. — Naſch baſnik Cźiſchinſki wě, ſo je kamjeń nihdy hruby ſelazy muž był, kiž kemſchi ani rócźne cźaſy njekhodźeše. Na wſchitko kłějeſche a torhaſche ſwoju hubu. — Hdyž nětkle kamjeń leji, měješe nĕhdy ſwoju kłějku, a hdyž ludźo mimo njeje do Njebjelcźiz kemſchi khodźachu, ſakoſtnje na nich kłějeſche a jich wuſmĕwaſche, ſo běšche ſlě na njeho poſtuchaś. Tak teź nĕhdy na ſwjatkownym ſwjedźenju ſakhadźeſche. — Tuž pśchicźahny njewjedro, wulki kamjeń žo na njeho pśchiwali a ſtuki ſakoſtnemu kĕžerjej na wĕtki jeho hubu. — kamjeń bu podobny na žabu.

Powjeda ſo teź, ſo je tutón cźłowjek ſ kuſtarjom był, a ſo je nĕhdy zuſy puczowaŕ pola njeho wo hoſpodu proſył. — Jako chžyſche zuſeło ſ kjom ſ domu wuhnaś, pśchewobroći tutón jeho do kamjeńtneje žaby.

A hišćeze hinaš žo powĕda, ſo nĕhdy pola Miłocźiz wódnemu muž hydleſche. Teho běšche žebi wopity Njebjelcźanſki bur najaŕ, ſo by jeho ſ korcźmy domoj pśchewodźaŕ, a ſa to jemu dwoj kroſchkaj ſaſyćaźił. Jako pak běšche bur wſchitke ſwoje pjenjeſy pśchepił a wódnemu nuźej niczo wjazy njepkaceſche, běšche raš jeho hišćeze hanik. Wuhladnuły nĕhdy rano, kak jemu wódny muž wrota ſ hobrſkim kamjenjom ſaraceſche. Bur jeho proſcheſche, ſo by žo teho woſtajił, wódnemu muź da žo napróſowaś a dźeſche: „Hdyž ſa dźenjeſej mjeńſchinow twój khapon ſaſpĕwa, jón wotnjeźu, abo ty dyrbiſch mi dźeńſej pokrutow khlĕba dacź." Kapon ſaſpĕwa, wódny muž ſbĕhny kamjeń a cźiſnuły jón do kerkow.

Njech tomu je kažkuli, Miłocźanſka žaba tu je, a nĕjchto ſpodźiwneho toła woſtanjeni.

Sserbſkeho luda nawjedne nowiny žu Sserbſke Nowiny. Tohodla je pśchijimuj, ludo ſerbſki, do ſwojich domow! Wone žu twój naiſwĕrniſchi pśchećel a poradźeŕ. Kóždy Serb dyrbi je cźitaś! Ważmy a cźeſćmy ſebi to ſwoje!

Wjednik rĕcźeſche k ſtatnym rĕcźnikam.

Statni rĕcźniſy ſtrony ſhromadźichu žo w miniſterſtwu ſa ludowe powuczenje a propagandu k jeńdźenju, ſo bychu ſmĕwniſy ſa nowe rĕcźniſke wojowanje pśchiſale. Statny miniſter dr. Goebbels wotewri ſeńdźenje ſe ſpominanjom na ſmrĕtneho ſtatneho bohota Loepera. Pśched rĕcźniſkim ſtołom widźimy wjednika. W prĕnim rjeźe ſ lewa na prawo: ſtatny miniſter Wagner (ſ Bayerſkeje), župny wjednik Schweda, ſtatny organiſatoriſki wjednik dr. Ley, ſtatny miniſter Darré, župny wjednik Sauckel, župny wjednik Kuba, župny wjednik Lohſa. (Heinrich Hoffmann, M.)

Bratraj

Wobraſ ſ burkeho žiwjenja.

Piſche Bj. Wowčeŕk.

(5. Pokračowanje.)

„Schto ma tam pytaś, hdyž chze žebi tola Hanku bracź!"

„To ja tola jenoź mĕnju!"

„Njeje to moja wĕc, ale cźini mi to jara žel, ſo njedóſta ty kuklo."

„Na tym žo, Pĕtrje, njehodźi niczo wjazy pśchemĕniś. Je wulke ſhožo, ſo tu hišćeze žu. Njetrjebam drje cźe proſyś, ſo by cźini ſwĕdomiśiſcho ſa wſchem hladał!"

„Njebych-li tu był kaž doma a twój nan njedyrbjał w ſwojim rowje mĕcź mĕra, by-li žo kubło ſanjerodźiło, nihdy njebych tu woſtał!"

W tutym wokomiku pśchińdźe Jurij ſe wóſy.

„Słónčnje cźe jómu ſašu wohladam!" rjekny k Michałej. „Trjebaſch wĕſcźe pjenjeſy?"

„Wĕſo, bych je trjebał, je-li pak cźi tuklwilu móžno njeje, wſchak docźakam." Pśchi tym pohlada bratrej krucźe do wocźow. Jurij žo hnydom wotwobroći, we nimi jewješche ſo nĕkajka bojaſcź a njewĕſtoſcź.

„To wſchak póndźe", wotmołwi, „ſnajniſcha cźi pokažu dam. Pój jenoź ſobu nuſ." Wobaj faſtupiſchtaj. Michałej nadpadźe, ſo tu njeje wjazy tajki porjad, kaž bě to pśredy ſwucźeny.

„Widźu, ſo tu Hanka wjazy njeje", rjekny trochu ſymnje Michał.

„Haj, dźi mi pśecź ſ tymi błużomnymi. Je wulki cźaſ, ſo žona do dwora pśchińdźe."

„Hanka wſchak wſchitko ſašo do prawych kolijow dowjedźe. Abo mużłiſch na jenu druhu?"

Tute praſchenje Michał ſe ſamyſłom na bratra ſtaji, ſo by nĕkak ſhonicź mohł, kajke wotpohlady wón ma. Jurij žo na to ſapyri.

„Sšu hižo tute ſatraſchne hłady hacź k tebi dóſchłe?" praji zyle roſhorjeny. „Abo je cźi Pĕtr nĕſchto wo tym błeďił?"

„Niczo njewĕm wo nĕkajkich hładach", wotmołwi Michał zyle mĕrnje. „Ty pak tola Hanku njenjenowaſche a tohodla žebi mużłach . . . . !"

„Njewjeźeł žo do cźaža, bratſiko! Hanka je a woſtanje moja."

Tak jara ſmĕſchnje to klinczeſche. Michał ſakużny ſe ſubami a mjelczeſche.

„Je jenoź błupje, ſo je hołza tak ſwoje błowy a chze najprjedy lĕto ſarowaci, hdyž ju tola tak nuſnje ſrjebam."

Michał na to njewotmołwi, Jurij pak žo ſe ſtwy ſhubi. Sa chwiłku žo ſ pjenjeſami wróći prajo: „Móju cźi dźenża jenoź wóſzom tyhazow dacź. Hdyž do mĕſta pśchińdu, wotſlĕhnu tamne. Wupowĕdźił ſym hižo pśched ſchĕſćej njedźeleńi."

Michał pjenjeſy wſawſchi ſlócźi bratrej ruku. „Ja žo cźi dźakuju, njechcham pak cźe nihdy do nuſy ſtorcźiś."

„Nĕ, nĕ, jenoź je wimu. Pjenjeſy wſchak tu ſu, jenoź je nimam tutkwiku k ruzy. Wone tola tebi błuſchcźeja."

Jurij rĕcźeſche jara ſpĕſchnje, jako bu jemu pśchitomnoſcź bratra njeluba była. Michał to pytnywſchi, chzyſche wotcźiś. W durjach pak žo hišćeze raš wobroćiwſchi žo wopraſcha: „Ssy hižo ſchiż na nanowy row ſtajał?"

„Haj, hladaj, to ſym zyle poſabył, mam wſchak błowu potnu ſtarocźcow."

„Tak ja to ſcźinju."

„Ja pak ſapłaćźu."

„Nĕ, poſtoj ja pśchidam."

„Mojeďa, tola poſtaraj žo, ſo njetrjebamoj ſo hańbowaś. By to moja hańba była, dokeľ — dokeľ ſym ja herba."

Tute ſłowa njechachu jemu ſ huby a pśchi tym hladaſche na ſtrenu.

Michał wotewrje, i h'own połnej cźeſtich myſłow a wutrobu połnu ſtaroſcźow wo bratra. Won'a jemu na myſle pśchińe, ſo by ſo tola dorozumiewał wo holźu, kotruž Pĕtr mĕnjeſche. Tola pak ſaſy hinaš myſleſche. Nĕ, to njebudźe cźiniś! Mohł ſ tuttym bratra hišćeze do wieſchich hladow ſanjeś. Wědźeſche derje, kak ſły je ludźazy ſajk. Sšnadź ju wſchĕ tola jenoź łóſyke rĕcźe.

Sa nekotre dny dóſta Michał wopraſdźe ſyłk pjenjeſ, na cźemuž bo jara dźiwaſche. Syma pśchinjeże Michałej wſchelake dźěła po domje. Stwoporjeďa to w tamne. Nałeto pśchinjeſe pśchijomne wjedro ſ wułźwam a ſ ſadźenju bĕrnow. Wjedro bě płódne. Mnohy bur žo radowaſche nad wuſpĕchom ſwojeho dźěła. Pśchi tym pytny, ſo je krute dźěło najlĕpſchi frĕdt napśechcźo cźĕſkim myſłam, lćnjoſcź pak je wſchitkeje ſłóſcźe žórko. W dźěle wotpoczńe bohate Boże žohnowanje. To ženje njeſaby.

Kónz žnjeńża nĕjeſchtaj Jurij a Hanka kwaź. Michał bě na njón pścheproſcheny. Rady wſchak tam njeńdźeſche, dokeľ jeho myſlicka njemako cźwilowaſche, ſo je nĕkt hołcźo na pśchezy ſłubił. Teź to dyrbjeſche pśchemĕniwnyć. Wopraſdźe žo teź pśchewinny, jo bu ſ njeho najwjeſelſchi kwaźaŕ. Nejwaſche, kaž hišćeze ženje, najbóle ſ młodej žonu, byrnjeż teź wutroba njemało pukotała, hdyž ju w rukomaj dźerźeſche.

„Na, Michałe", wopraſcha žo Hanka, ſ nim rejujo, njepowjedźeſch žebi ty ſkoro žonu do domu?"

Michał žo ſaczerwjeni.

„Sšnadź", wotmołwjejo rjekny, „hdyž tu prawu namakam. Mje žebi tola tak łhĕtſije žana njepowſinje."

„Ach, ty!" Hanka žo ſmĕjeſche.

„Njemóžu hołzam tak rjane ſłowa powĕdaś, kajkeż woni radu błyſcha, tomu ſym pśchenjeſeny."

„Ssy tola tak dobry cźłowjek, Michałe, ſnaju cźe a to je tola wjazy, dyžli rjane ſłowa."

Na tajſe ſłowa njemóžeſche Michał wotmołwicź. Stwowa wotnicźi w nim bołoſcź a ſrudoſa. Njemóže wotmołwicź. Hdyž Hanka to wſchitko wědźiſche, cźohodła je ſo potom jeho pśchezy ſdałowała? Ale ſchto jemu pomhaju tajke myſlje, je tola pśchepoſdźe. Wotſchaźy žo ſaźy tajſich myſłow. Młodu žonu na ſwoje mĕſtno wjedźe, tola wona jeho ani na wokomik ſ wocźow njepuſchcźi.

(Pokračowanje je cźehuje.)

Bě w Barlinje pobył

(Wobras je wšy.)

„Wšchitzy wonka, wschikto próżne — też tu žadyn cžłowjeł", hórczi wikował do swojeje brody, hdyž bě pola Michałkez hižo wjazy hrócź podarmo sa ruczižu khěžnych duri potorhał.

Ach nó, je wschak tu něchtó, žamo stary Michałk. Ale tón to wjeślužschi. Leži w komorje we kožu a spi a žmorzi kaž schwinz.

Schto? Na běłym dnju hižo dopoldnja w borle tczecz a spacź? Nó to žej cžłowjek lubicź da. Njewěrno, lubi cžitarjo, kak rjenje bychcže chanli też na šwěcze měcź.

Ale ně, hjecže, pola stareho Michałka to njeje lžinjosć. Wón je nožny strażnik, so wěcze. W nozy strażuje a dopoldnja spi a popoldnju žo ſ něczim w domje, na dworje abo w kólni para. Někajke dźěło žo pschezo sa njeho namaka.

A runje dźenża dopoldnja žo jemu wujamnje derje spałche, dokelž bě žažo po prěnjej strażi. Schtož žo jemu ani džało njebě a schtož na stare dny sa mózne njemčasche, je žo stało — ſ tunim cžahom, kiž bě žo w Sserbskich Nowinach wosjewił, bě na nětotre dny žwojemu žwakej do Barlina došeł. Tuž bě jeho stara tute nozy sa njeho strażowała a kaž ludźo prajachu, žwoju wěz derje cžiniła. Wczera wjecžor ſ dźesatym cžahom hakle žo wrócźi. Khětsje žo pchewoblecze a pschi tym někajke nowinki žwojej starej spždi a hižo steje'che sa schtwórcź hodźiny na strażi. To wscho dźěsche, kaž by žo paliło. Wschitko ſ dypkom! W tym je jara kołkocžiwy. Dokelž sabawa je sabawa a někto jeho žažo wola sastojnstwo. Nowedacź może posdźischo, schtož bě w Barlinje nathonił. Nó, wjesnjenjo budża wuschi nastajecź a hubu rosdajecź, hdyž budże jim powedacź, kak je to we wulkim měcze! W nozy je hižche ras wscho nawdźił, hdyž po wšy wotoło cžampasche. Někotre dny wschak to budże tracź, prjedy hacź žažo k rosumej pichinźe.

A někto dže to jemu wo žnje prěki a podłu w jeho hłowje.

W Barlinje a je a pschezo žažo w Barlinje. Po schodźeńkach k němskej žejmownj dže je žwakom. A tola je jemu, kaž by na wulkim schérokim schodźe stał. Schila žo a wužije schodźenk jako šumak a wušuje žo lewu schkórnju. Lute kamuschki ma mjes łapami. Nadobo steji zyła cžrjóda Barlinjakow wokoło njeho, hdyž žej łapy žažo wokoło nohi wije. A wschitzy žo džiwaja, kak rjenje to bjes nohajzow dže a hladaja na jeho patentne wobwicže. Tutu wczitpnosć wužije a stanje žo ſ woprawdźitym Barlinskim wikowarjom a pschedawa tu na kamjeitnych schodźeńkach psched němstej žejmownju łapy do schkórni. Kaž cžopke zaltry je wotbywa a zyły kuluch porchenia je hižo rosrěał. Kónz! — nima niczo wjazy. Ale „wobkhod je wobkhod!" Jeho stara steji pschi nim a rosrěsuje wschitke koschle a zyzhi ſ komody, też rub a žamo jeho špódnje łkolowy, wscho na łapy do schkórni.

A kowarjez schcżeżka sda žo bycź „Dobycżeńka aleja", a plotowe stołpy žu kaž pomniłi, cži stari kurwjerchojo a druzy.

A wjesnua lampa pschi Schokcźiz kichižnischczu je Barlinska wobkhodna lampa. Cžerwjene a selene schkleńzy su žej na żelesnizy se signalowych sczežorow dele wsali. Zoltu schkleńzu njeje wjesnjanosta nihdże dostacź mohł. Ale je ſ knjesom blidarjom po zyłej wšy žo wobhonjał a se schkleńczanych duri žołte rózli wusdobynył a kulojte wobrěał.

A runje, hdyž wikował podarmo sa durje torha, pschidźe naschemu strażnikej we kožu wulka myšl do mosnom. Někto sastanje na wschě cžaży jeho khudu'chke žiwjenje jako nožny strażnik. Ma šwoju cžeztu hlebiju wotedacź a šwój stary nabity rózł. Jeho w Barlinje sa sarjadowarja wobkhoda pschisitaja ſ wyšotkimi dokhodami. Też kražnu uniformu je šwěczatymi kneślemi dostanje a šodom wietchu bleschu šidoła, so może je kóžde ranje šwětlicź. Por wulkich běłych rukajzow ſ dołhimaj podschiczomaj, kotrejž hacź k kohczej dożahatej, a może jeju pśches rukawy sczahnyc.

Dundyr njechał, to je skerje něchto, hrjedża nutska stacź na jenej kisce a ſ rukomaj mjetacź a wschitzy dyrbja žo po nim měcź!

A kaiki dźiwy wobkhod nadobo wožrjedź wjeski je! Tajkile hołk a tołk wot ranja hacź do wjecžora! A tele auta prěki a podłu! Tele nakładne wosy! Klamaź, pjekaź, rěsnił a wschitke wobkhody žu na ras wulke firmy a kóždy ma šwój auto. A hyrnjej Pětschej Janowy hnójny wós był, ma ješi po'khody kaž Barlinske omnibušy. Deleka jena etaża, hrjedża jena a horjeka na tšesche hišcze jena. A horje wiedże šihòd ſ wobkhodjenjom.

Ale jeho „hłuzba" njeje zyle jednora. Zadyn cžłowjek njesakhowa dišziplinu. Cži bratrja myšla, so to tak dale pójdże, kaž je to hacź dotal schło. Woni cžinja kaž šo jim to wulźanje, a byrnjej bóle ſ rukomaj machaź. Ale ně, tak dale to hicź njemóże a njeśmě. Dyrbi trochu hinak hwisdacź.

„Wrócźo wostań ſ twojim wosom!" Hm, ta hobrija žane wuschi nima! Nó cžakaj, cžehodla mam knižku sa sapiżowanje! Hnydom cžišku napischu! Paah — kocże žmorze! Prědku žane nima a sadn też niz tón dundrski měchkan! A tu sažo Picžokkez huzy prěki pśches dróhu! Saplazana keklisa, dracź a garbaź — tu na asfalt Alexandrowe'ho namešta tola huzy njeskuschesa!

Ach, je to hubjeństwo! Schulske džěcźi chjedża je pchepŕekowacź, też Kubalsch se swojim juchowym wosom, stara Kalcżyna ſ bleschu tiskała a Budaŕ ſ fóru rěpy. Pikorcź Hana shubi drjewjaniz a Prěsez karo šaprěże žo ſ lewej nohu do kaschcża, kaž by cźezk rjany podtum powalicź.

„Nóndźesch hnydom, tu grawcowa górka!"

Pschi Krawžij pinzy na dworje dže žo bele na podšenjku želesnizu a mtyńska rěcźka je Schyrjewja. A šwětkeje reklamy widźiich po zyłej wšy: „Noschcże dołhe schkórnje!" Hlyhcźi a šwěcźi žo na Schemzez ponoschku we wschelakich barbach do cžmowego wjecžora.

A tak to dale dže dale. Hižo dawno je Jenka domoj ſ knjeżeho dźěła a wari pilnje w kuchni. A hdyž jeho wola k wobjedu, wudźěra zyzku khwilu na niu a njewě tak prawje, hdże je. Runje někto chyzsche dołhe běłe rukajzy wotpokoźicź a „Barlinsku bèku" se šwakom picź hicź. Schkoda — wulka schkoda! Kak rjanu różiczku mějesche w karancźku!

Maćerna rěc

Stó prajić chcył, zo njeje swjata
A droha jom' rěč maćerna?
Stó prajić chce, zo njeje data
Też naša rěč nam wot Boha?
Stóž-kuli to by prajić chcył
By wulki Boha hanjeł był.

Kak słódke zynki, słěbrojasne
Nam klinča z rěče serbskeje.
A wurazy też pěkne, krasne
Su we njej so nam zdźeržałe.
Haj pobožnosć so hłuboka
W serbskej rěči namaka.

Kaž Boži khlěb a Bože žito
A Bože słónčko, njewjedro.
A lubi Serbja tole wšitko
Ma z serbskej rěču zhubić so?
Stož — Bohuže! — Serb někotry
Wšak hišće rady widźał by!

To njeje česć a khwalba žana,
So za rěč swoju hańbować!
A zapręć swoju maćeŕ, nana!
Też swoje ludstwo zacpěwać!
Ně, človjek też najšpatniši
So k temu jenož přihodźi.

Tuž hajić, škitać dale chcemy
Rěč našu drohu, maćernu!
Njech swěru wšě so prócujemy,
Ju wukhować před zahubu!
Njech wona je a wostanje
Nam kubło drohe, namrěte!

Jurij Šewčik.

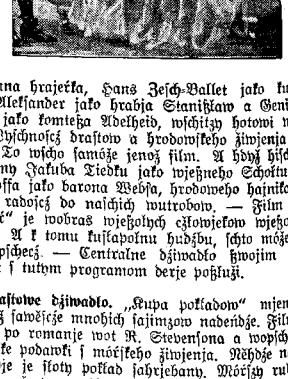
Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měšczańske dźiwadło.

Na hrajnym porjedże naschego měšczańskego dźiwadła steji wjeselohra „Hilda a 4 PS" wot Kurta Sellnika. Spitzacźel poda ſ tutej wjeselohru słóchtnym wobras pschitomnosće. Wobžah je krótki a jasny, pschetkany je strowym žortom, so žo žmjecża njemóżesch wobrócź. Bjes tym wa, so žo kóždemu tuta wjeselohra lubjesche a so knjeżesche radosćej hacź do poślednjeho wokomika pschedstajenja. Wše pschedwjedżenje hry žada dobre mosy, hewak je wulspch na hrazki stajeny. Arthur Giese pschedstaji knihjednika Lohbuscha tak wurjadnje derje, so bě dobrym šwěczenj, to bě wotschewjenje, jemu pschihladowacź w jeho wulkotlitowosći. Też Tilli Breidenbach poda prawu, wscheho žo wutrohnje radowazu Hildu, a Hans Ludwig Volk bě druhdy troschku njemérny, hewak prawy sastupjeŕ swojeje róle. Hans Verder jako general ny sastupjeŕ autowoje tworne, Scheffel, poda žwojej hrě prawy ras. Franzjska Hellmuth-Bräm jako Nelly žo wschém lubjesche. A hdyž też Ada Warzata jako Hella žo žmérzu prózowasche, so dy šwojej róli prawy wuras podawa, tak dyrbi žo prajicź, so leża wschě róle w dobrych rukach. Tak też wudobyk žo njeskónčna radosć, kiž też toho žobu storhnje, kiž žo hewak cžežko shrèje. To bě derje sasłuženy błak k. intendantej sa wurjadne dobre hrajne složenje — A někto, hjecže, lubi cžitarjo, hdyž žo wschitzy w naschim měšczańskim dźiwadle prózna, nam derje poślužicź — cžehodla tuta linkosć, tutón žnadny wopyt. Pomhajmy tola wschitzy žobu na natwarje dobreho wumělstwa!

*

W Centralnym dźiwadle w Budyschinje pschedstaja žo šynkopilni „Ptacži wikowaŕ" (Der Vogelhändler), složeny po hnětosnatej operecze žamžneho mjena wot Karla Zellera. Hdyž žo tuta opereta hižo w dźiwadle do naschich wutrobow sakuśuje, tak jima naš jako šynkopilm opereta nanajmózniščho. Wschitko to, schtož wošanje w dźiwadle dla wobmjesowaneho ruma naschim myślam pschewostajene, to pokaže žo nam w filmje we woprawdźitosći. Wubladamy krażne pschirodne wobrazy tirolskich horow, šmy živi wobkrjedź ludu w rjanej wjesej, polnej žiwjenja, kiž w njej pukoze. Wubladamy krażne hrodowske twary a zyły cžin operety w taikej dokonjanosći, so naš dospołnje do putow wosmje. A hdyž žo hrowe pschewjedżenje do rukow najlepschich mozow filma dowěri, potom njewostanje žane pschecze wotewrjene a pschemożeni rjanosće dyrbimy wusnacź: to je šynkopilmowa opereta, kaž naš wobknježi a sahori hacź do poślednjeho wokomika kusłapolneho cžina. Wolf Albach-Retty pschedstaja ptacżeho wikowarja Adama, praweho Tirolczana, tak dospołnje, tak živje, tak žapaju rjanosće a woprawdźitosće, so naš jeho hra wobknježi. Hižo spominamy na Marju Andergast jako Christelku, to nam wutroba julka. Puta naš jeje dokonjanosć hracża, njemóżemy wocži sklócź wot rjanosće tuteju dweju cžłowjekow, kiž žo w luboscži pytaju — žu nescherjo myšle zyłeho cžina. A k tomu Lil Dagover, tuta

wusnamna hrajeńka, Hans Zesch-Ballet jako kurwjetch, Jurij Alekfander jako hrabja Stanisław a Genia Nikolajewa jako komteża Adelheid, wschitzy hotowi we žiwjim. Wyschnosć drastow a hrodowskeho žiwjenja je wulkotna. To wscho samóže jenož film. A hdyž hischcze naspomnimy Jakuba Tiedtku jako wješneho Scholtu a M. Gülstroffa jako barona Webša, hrodoweho hajnika, to sacżehnje radosć do naschich wutrobow. — Film „Ptacži wikowaŕ" je wobras wješolych cžłowjekow wješoleho žiwjenja. A k tomu kusłapolnu hudźbu, schto mózesch žedi wjazy pschecź. — Centralne dźiwadło žwojim wopytowarjam ſ tuthym programom derje poślužì.

Palastowe dźiwadło. „Kupa pokładow" mjenuje žo film, kiž samóżesce mnohich sajimzow nadeńdże. Film je sesłajany po romanje wot R. Stevensona a wopschija dyrdomdesłe podarki ſ mórskeho žiwjenja. Nědźo na potajnej kupje je słoty pokład sahrjebany. Mórski rubježnizy, kotiż žo cżerta a połvra njeboja, dżedża jón wo kóždu płacżiznu sa žebje dobyć. Semjepiżna tharta tejele kupy je pśches pschipad pschischła do rukow njebojasneho młodeho Jimija. Tón ju pschepoda bohatemu baronej, kiž je šwojimi pschecżelemi łódź wotnaja, so by ſ njej wuješ sa pokładom pytacź. Tamni mórski rubježnizy dadża žo pśches derje wumyślenu łešcz sa łódźnikow najeć. Wschitko dże derje, dóniž žamotnu kupu njewuhladaja. Někto rubježnizy wobsankmu, žwojich knjesow morica a pokład sa žebje wutkowacź. Pschińdże k wótremu wojowanju na łódźi a posdźischo też na kupje. W tymle wojowanju stónczne piratoju podleża a bohaty pokład pschińdże do rukow barona a mukeho Jimija. — Tónle film je polny napjatosczow a dyrbimy wobdźiwacź mischtrske hracże wschitkich wobdźelenych. Wožebje pak w tym pschehahujetaj Wallace Beery jako kapitan mórskich rubježnikow a Jackie Cooper jako Jim Howkins. — Dale widźimy też hischcze rjany pódlanski programm.

Pschińdźaha žwěry abežynskich wojakow.

Do abežynskeho hłownego města pschikhadźeja wschędnje wulke cžrjódy wobronjenych je wschěch kónczin kraja, kotiż hrjedy hacź na bitwischcża wotkhadźeja, hischcze ras negužej žwěru a pożtrschnosć pschińdźahaja. Wójnske spěwy spěwajo a ſ brónjemi jejhrawaja khwataja k negužowemu trónej. (Weltbild, M.)

Cyrkwinske powěsće

19. njedźela po ſwjatej Trojizy, 27. winowca 1935.
Reformaziſti ſwjedźeń, 31. winowca 1935.

We wſchěch wožabach Budyſkeho zyrkwinſkeho wokrjeſa ſwjeczi ſo Boże wotkasanje ſa młodźenzow, kotſiž do woſeſtwa ſaſtupja, a ſa jich pſchiwuſnych.

S **Budyſchina.** Njedźelu w Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. farař lic. Ludwig prědуje (Bachowa a Schütſowa zyrkwinſka hudźba). Pop. ⅛6 hodź. ſměje farař lic. Ludwig ſpowědź a Boże wotkasanje. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Paul prědуje. Pop. w 3 hodź. ſměje farař lic. Ludwig ſchcenja. Wječor w 6 hodź. ſtud. theol. Hauſchild prědуje. — Sběrka ſa hodowne darn najchudſchim naſchcje wožaby. — Pónđelu wječor ⅛9hodź. bibliſke kolo ſa žony w evang. młodźinowni na Hornjerſkej haju 6. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcj ſa njedźelnicze. — Reformaziſti ſwjedźeń: W zyłym Budyſkim zyrkwinſkim wokrjeſu ſo na reformaziſkim ſwjedźenju po poſtajenju ſaſkeho krajneho zyrkwinſkeho hamta w Drježdźanach kolekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo sběra. — W Pětrowſkej zyrkwi ſměje rano ⅛8 hodź. farař Große ſwjedźeńſke kemſchenje ſ prědowanjom (zyrkwinſka hudźba). Dop. w 11 hodź. ſměje farař lic. Ludwig ſwjedźeńſku Božu ſłužbu ſa dźěći a młodźinu. Dźěći ſhromadża ſo dop. ½11 hodź. pſchi Lutherſkej ſchuli a poczahnu ſe ſhromadnym ſwjedźeńſkim cźahom ſe ſwonjenjom a hudźbu do Pětrowſkeje zyrkwje. Pop. w 3 hodź. ſměje farař Paul ſchcenja. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi ſměje dop. w 9 hodź. farař Schneider ſwjedźeńſke kemſchenje ſ prědowanjom (zyrkwinſka hudźba). Wječor w 6 hodź. ſměje farař Paul prědowanje a na to Boże wotkasanje.

S **Huſki.** Njedźelu rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke prědowanje, ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje.

S **Minakale.** (Porjedźeńca.) Njedźelu pop. ¼4 hodź. ſerbſke kemſchenje ſ Božim wotkasanjom w Khróſcze. Wječor ⅛8 hodź. ſerbſki ludowy wječor w Minakale. — Reformaziſti ſwjedźeń dop. ⅛9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Žane dźěćiſkemſchenje

S **Wjeleczina.** Njedźelu rano we 8 hodź. němſka ſpowědź (teſ ſa łětuſchich rekrutow), dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje. — Reformaziſki ſwjedźeń dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Khór ſpěwa, ſpoſawniſki khór ſobuſkutkuje. Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo. Potom ½11 hodź. němſka ſpowědź.

S **Wulkich Sdźarow.** Njedźelu dop. ⅛9 hodź. ſerbſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach, w 10 hodź. němſke kemſchenje we Werninghoffje. — Pónđelu (kermuſchu) dop. ⅛9 hodź. ſerbſke a ¾10 hodź. němſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

20. njedźela po ſwjatkach, 27. oktobra 1935.

Tachantſka cyrkej. Swjedźeń Khrystuſa krala rano 5,45 hodź. ſpěwana Boża mša ze zhromadnym ſwjatym woprawjenjom katolskeje młodźiny, dop. we 9 hodź. pontifikalny hamt ſ prědowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnoſć ſ požohnowanjom, w 19 hodź. różowcowa pobožnoſć. Přileżnoſć k ſpowědźi: Sobotu 18—19 hodź., 19,30—20,30 hodź., njedźelu rano 5,30 hač 6,30 hodź., dop. w 9 hodź., pjatk rano 5,30—6,30 hodź., dop. w 9 hodź., 18—19 hodź. — Wſchěch Swjatych 1. novembra rano 5,15 hodź. Boża mša, 5,45 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. pontifikalny hamt ſ prědowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnoſć ſ požohnowanjom, 19,30 hodź. prědowanje a różowcowa pobožnoſć. Khudych duši 2. nov. 1935 dop. w 9 hodź. pontifikalny requiem, 19,30 hodź. różowcowa pobožnoſć; różowcowe pobožnoſće póndźelu a ſrjedu 19,30 hodź. wutoru a ſtwórtk dop w 9 hodź. — **Serbſka cyrkej.** Sobotu přileżnoſć k ſpowědźi poł. ⅛3 hodź. za holcy, ¼4 hodź. za hólcy, wječor we 6 a 8 hodź. za doroſcenych. Njedźelu ſwjedźeń Khrystuſa krala rano ⅛8 hodź. zhromadna Boża mša za ſulske dźěći a za jich ſtarſich ze zhromadnym ſwjatym woprawjenjom, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze ſerbſkim prědowanjom, w 11 hodź. Boża mša ſ narječu, w 13 hodź. ſerbſki nyšpor, 14,30 hodź. ſwjedźeń młodźiny; we 18 hodź. ſwjatočnoſć cyłeje woſady ke Khrystuſej kralej ze ſpěwanej różowcowej pobožnoſću. Wſědnje Boża mša rano w 7 hodź., wutoru a ſtwórtk wječor 19,30 hodź. różowcowa pobožnoſć, wutoru němſka. ſtwórtk ſerbſka. Stwórtk wječor přileżnoſć k ſpowědźi we 18 a 20 hodź., wot 21 do 22 hodź. ſwjata hodźina, pjatk (Wſěch Swjatych): Bože ſłužby kaž njedźelu, w 1 hodź. ſerbſki nyšpor za khude duše, wječor 19,30 hodź., prědowanje z pobožnoſću. Sobotu (Khudych duši): rano w 6 hodź. Boża mša, ⅛7 hodź. Boża mša, w 7 hodź. [illegible]m, we 8 hodź. Boża mša, we woběmaj kapalkomaj na pohrjebniſčomaj potom požohnowanje rowow.

Hamtske woziewjenje z Budyſina.

Wot 2. hač 4. November wird der **Herbſtjahrmarkt** abgehalten. Auf die hierfür geltenden Beſtimmungen der Marktordnung wird Bezug genommen. Am 3. November dürfen auch die Läden in der üblichen Zeit offengehalten werden.

Bautzen, 23. 10. 1935. Der Oberbürgermeiſter.

Kónz hamtſkich woſiewjenjow.

Miſchtrſki kurſus

k pſchihotowanju na miſchtrſke pruhowanje, kotrež ſo k juttam 1936 wotmeja. Sapoczatk 4. novembra 1935, wječor 17,30 hodź. Samolwjenja ſapodajcze hnydom na **Techniſku a rjemjeſlniſku ſchulu w Budyſchinje,** na Sſerbſkich hrjebjach 1. Suchliſki pjenjeſ, 20 hriwnow, ma ſo hnydom pſchi ſamolwjenju ſaplaczić.

Jědojty płun we wolijowej lampcy

W Rumunſkej njedaloko Kiſchinewa milijonar Iwan Adamow njedawno zyłe nahle wumrě. Lěkarjo pſchicźinu ſmjerce njemóžachu ſwěſcić. Adamow tute dny runje ſwoju dźowku woczakowaſche, kotruž njeběſche lěta dołho widźał. Běſche ſe ſwojej ſonu dźełeny, a dźowka bě ſo ſonje pſchiſłužbiła. Poſłednje měſaſy bě ſo pſcherćeł domu wo wujednanje dźeleneju mandźelſkeju ſ wuſpěchom prězował, tak ſo mać wopyt dźowki pola nana dowoli. Gdyž dźowka někto po ſmjerći milijonara někajki teſtament pytaſche, ji hoſpoſa nana rjekny, ſo je milijonar ju, hoſpoju, ſa khowanu herbowku poſtajił. Woprawdźe bě ſona hižo ſa krótki cźaſ wulki dźeł meblow milijonara pſchedała. Samóſenje ſo ji mjes tym hiſchcze njeběſche pſchepodało, dokelž bě k tomu najprjedy hiſchcze ſudowa pſchikaſnja trěbna. Teſtament ſdaſche ſo doſpołnje prawy bycź, hnajmjenjeſcha běſche pruhowanje na woprawdźitoſcj jara wobežežne, dokelž wſchě druhe Adamowe pśimowe podłožki pobrachowachu. Tu zyłe ſpodźiwny pſchipad ſwěcźko do naležnoſcze pſchinjeſe. Burſka ſwójba bě wulki dźeł wězow ſ hoſpodarſtwa milijonara wot hoſpoſy kupiła. Dźeń poſdźiſcho bě bur na zyłe podobne potajne waſchnje wumrjeł kaž milijonar. Někto Adamowa dźělena ſona naležnoſcj kriminalnej polizii pſchepoda, kotraž dyrbjeſche pſchicźinu buroweje ſmjerce pſchepytowacź. S pomozu chemiſkich pſchepytowanjow móžachu ſmjerć ſe ſajědojcźenjom ſwěſcźicź, a to ſajědojcźenje ſ jědojtym płunom. Na to kupjene meble a wſchón druhi naporjadk pſchepytowachu. Pſchi tym ſo wukopa, ſo bě wolijowa lampka, kotraž bě pſiedy w Adamowej ſpańſkej ſtwi ſtała, ſ jědom napjelnjena była, ſ kotrehož pſchi palenju žužowa jědojte płuny wuſtupowachu. Hoſpoſa bě tutón jěd wot ſwojeho wujka dóſtała, kotryž bě ſtudowak. Bě ſabyła, jěd ſ lampki wulcź, tak ſo wón teſ bura mori. Na to hoſpoſu ſajachu, a wona ſo wuſna, ſo je milijonara někotre dny do wopyta dźowki ſajědojcźiła, dokelž chcźeſche ſadźěwacź, ſo by muž ſwój teſtament k lěpſchemu dźowki pſcheměnił. Teſtamentowu prawoſcź dla njehódnoſcze hoſpoſy njeprahowachu a jo hoſpoſu ſebrachu, tak ſo dźowka ſemrětkeho Adamowa zyłe ſawoſtajeńſtwo doſta. Hoſpoſa pak ſměje ſo pſched ſudom dla morbarſtwa ſamołwiecź. j.

Přilopk

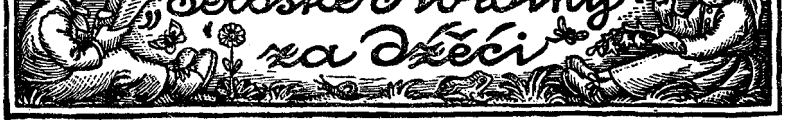
Žałoſtne lěſne wohnje w južnej Kaliforniſkej.

We wſchelakich dźělach južneje Kaliforniſkeje ſu ſo lěſy ſapalile. Woheń ſo ſe ſylnym wichorom ruče dale roſcheŕja. W lěſach nacźiniene ſchkody ſu hižo hrube. Teſ někotre domy a jedyn ſanatorium ſo hobu ſnicźiłu. Jedyn khory je ſo ſobu ſpalił, mjes tym ſo móžachu 60 druhich khorych, kotſiž w ſanatoriju pſchebywachu, ſmjerći wukhowachu. Wjazy wohoń je ſylnje wohroženych. Tyſacy muſowych dźěłacźerjow je ſo ſaſadźiło, ſo bychu wohnje hſchecź pomhale. Lětny hamt w San Franziſko je ſo proſył, ſo by naiſpěſchniſcho wěrywustojnych ſ lětadłom do wohroženych krajow póſłało, kiž bychu woheń hſchecź pomhale. We wokolinje Santa Anna ſakhadźeſche w ſamſtnym cźaſu cźeſtki pěſkowy wichor. Dróhi dyrbjachu ſo ſawrěcź, dokelž bě pſchi njewjedrje wjele autowych njeſbožow ſo ſtało. W bliſkoſcźi Hutington Beach powali wětrik 18 ſběhačkow wolija. W bliſkoſcźi Los Angeles je 47 khoſtańſkow, kotſiž na dróhach dźěłachu a wjele pasażirow ſ jich ſtadkami ſ wohnjom wobdachu. Wulkowarſke muſtwa ſpytaja, ſ płunowymi maſkami wuhotowne, ſamkajenym na pomoż pſchikhwatacź. Město Los Angelos hame je doſpołnje do pěſkowych a prózdnych mrócźelow ſawalene. Dotal je ſo 100 wobydleriſkich domow ſpaliło, mjes nimi 10 luxuſnych villow w najrjeńſchim dźělu města. Nětkuſe 250 wožobow je ſo pſchi tym wopaliło a dyrbjeſche ſo do khorownje dowjeſcź. Schkoda ſo na nětkuſe 1 milijon dollarow wobliczi. Lěſne wohnje, je jich w ſzyku 80, ſu najſterje ſe ſchkriczkami naſtałe, kotreż ſu pſchi ſylnych wichorach we wyſokich powodach milimy naſtawſchi ſuchu travu ſapalile.

Sſwjedźeńſka plaketta ſa ſtatny burſki dźeń.
Sſwjedźeńſka plaketta ſa 3. ſtatny burſki dźeń, kotryż ma ſo w cźaſu wot 10. hač do 17. novembra t. l. w ſtatnym burſkim město Goſlaru wotměcź, je ſo wot ſtareho Mnichowſkeho wumětža Maksa Blatſchaćerca naczińhyła. (Weltbild, M.)

W Delanach pjecza njeſcźerpliwje na Pſchedźenaka cźakaju. To wſchak mójemu bęhi myſlicź, hdyž je naſ ſyma tak njenadźizy pſchekhwapika a ludźo dyrbja ſa khachlemi hedźeć. Tohodla ſmy hnydom na njeho telefoniſowali a wot njeho wotmołwu dóſtali, ſo ſo jenoż někotre dny w Drježdźanach ſdźerži, ſo by tam někotre ſajimawe wobraſy ſa protyku wobſtarał. Budyſchſki hermank wěcze do Budyſchina dojedże.

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

V.

Potajkim bě tež třeći čerčik z Tarasom hotowy a přińdźe, kaž bě wotrěčane, w tej samej nocy towaršam pomhać hłupikojtemu Janka přemóc. Wón bě na rolu přišoł a pytał towaršow — nichtó tam njebě — jenož dźěru bě namakał. Wón bě na łuku šoł, w tymješcu bě wopuš wusłyšdźił a na rožkowym polu bě tež druhu dźěru nadešoł. „Nó", selbi wón mysleše, „towaršam je so, kaž je widźeć, hubjenje šlachćiło. Ja dyrbju jich město zastupić a so na hłupeho Jana dać."

Čerčik dźěše Janka pytać. Janka na polu njenamaka, wón w lěsu štomy puščeše.

Bratřa njemějachu městna dosć w khěži, tuž běštaj Syman a Taras Janka do lěsa pósłałoj drjewo puščeć, zo byštaj sebi nowej khěži dałoj natwarić.

Čerčik přiběža do lěsa, zaleže do pjeńkow a poča Jankej zadźěwać při puščenju drjewa. Jank podruba štom po prawidłach, zo by na hole město padnył, a poča jón podtorhować. Štom zawrjeskota, padaše pak wopak, hdyž njedyrbješe, mjez same štomy a pjeńki. Na sylnych hałozach wisajo wosta. Jank ſchi sochor přiruba a poča štom wobročeć; z wulkej prócu jón powali. Jank poča druhi štom puščeć, z tym runje tak hubjenje dźěše. Dołho so paraše a čahaše. Z wulkej prócu jón k zemi dobi. Přimaše so třećeho, a zaso bě prócu jón k zemi dobi. Přimaše so třećeho, a zaso bě tež same šmjatanje. Jank bě sebi myślił, zo wokoło 50 štomow spušća a ani 10 njemóžeše podrubać, a hižo so nóc přibližowaše. Jank bě jara wustał. Wón so poćeše, zo so para wot njeho waleše a po lěsu čehnješe kaž mhła, ale wón tola přestać njechaše. Wón hišće jedyn štom podruba a jeho poča khribjet boleć, tak zo žaneje mocy wjacy njeměješe. Wón zarubny sekeru do štoma a posyny so wotpočnyć. Čerčik zasłyša, zo je Jank tak změrom, a poča so wjeselić. „Nó", sebi wón mysleše, „nětko wón wjacy njemóže, nětko přestanje, nětko móžu tež ja wotpočnyć." Tuž so na jedyn suk syny a da nohomaj so bimbać Jank pak stany, wućeše sekeru a prasny z tajkim wotmachom na druhim boku do štoma, zo so hnydom złama a padny. Čerčik njebě so dohladał, a prjedy hač wón nozy k sebi ścahny, so štom kiwkny a jemu pazoru přiščipny. Jank poča hałozy rubać a hlej — žiwy čerčik so tam bimbaše, hdyž bě so štom złamał. Jank so dźiwaše. „Hlej wšak", praji, „tajki njerjad! Sy tu ty zaso?"

„Ja sym druhi", wón rjekny, „ja sym pola twojeho bratra Tarasa był."

„Nó, kajkižkuli sy, tebi so runje tak pónđeše!" Při tym chcyše jeho z cyłym wotmachom ze sekeru za wuši klepnyć.

Čerčik poča płakać a prosyć: „Njezabij mje, rjekny wón, ja ći kóžde přeće dopjelnju." — „Sto dha móžeš ty činić?" — „Ja móžu, wón dźeše, tebi pjenjez nadźěłać, kelkož chceš měć." — „Mojedla, Jank praješe, nadźěłaj mi!" — A čerčik jeho tež wućeše: „Wzmi, wón praji, dubowe lisco z tuteho duba a rybuj jo w rukomaj. Na zemju budże złoto padać."

Jank wza lisće, rybowaše je a wot rukow padaše jemu złoto. „To je šwarna wěc, wón dźeše, hdyž chceš njedźelu popołniu z dźěćimi hrać." — „Puš mje!" skiwješo čerčik. „Mojedla! praji Jank, wza sochor, zběhny štom a da čerčikej wulěcź. Dźi w Božim mjenje!" wón praji. Lědma bě wón Boże mjeno wupraił, čerčik do zemje skoči a zhubi so kaž kamjeń we wodźe. Jenoż dźěra bě widźeć.

(Pokračowanje.)

Hospodařski kućik

Ječmjeń

chce dohnojenu rolu měć, a hdyž hižo w naléću so hnoji, dyrbi tučny, přetlaty hnój so brać. Ječmjeń njerodźi wo čerstwy hnój, tež nic wo wjele dusykow, hewak so snano lehnje. Při ječmjenju dyrbimy na dwoje dźěłać: na swětłožołte zorno a zo je tuto prawje pumpate (połne). Ječmjeń žada dale čistu rolu; syjemy tohodla po wobkopnych płodach, druhdźe na šmahu. Tola hodźi so tež derje tak: smaha, žito a (nazymu hnojeny) ječmjeń. Štož barbu ječmjenja nastupa, dha je tuta wotwisna wot toho, zo jón w prawym času posyčeš. Čim dlěje ječmjeń steji, čim bóle začěmni so zorno a wyše toho bywa twjerde. — Sy-li k ječmjenjej w naléću hnojił, abo na polo, w kotrymž je wjele dusykow, abo sy-li chili mjetał, dyrbiš jón hišće prjedy posyc. Tu njesměš ani dźeń zrałosće (Gelbreife) wočakać. Tajki ječmjeń dźe na wikach prawje derje. — Štož wothladowanje ječmjenja wo žně nastupa, njećini derje, zo hač k wjazanju we łónčkach na roli ležo wostanje, brynjeć też rjane a suche wjedro było. Kaž słónco, spali teć rosa zorno a rubi swětłu barbu. Su-li dha hromadki zeskłnyłe (na 2. dźeń po syčenju), wjazaj ječmjeń a zestajej jón, kaž z wowsom hižo wjele činja, do mandłow. To płaći hišće bóle při mokrym wjedrje; chceš-li wjetšeje škody so wobroć, hnydom wjazaj a zestajej. Słoma je we mokrym času tak do pjecy, hladaj zo zorno njećerpi: stejo pak ćerpi mjenje, dyžli na zemi ležo. Druhdźe pópuja ječmjeń runje kaž my žito, znajmjeńša při špatnym wjedrje.

Jabłuko

je sobu najlěpši płód, syći a howi też strowosći; pola nas so jabłuko wjacy zaněc nima, jako w starych časach — čim bóle ma so na to dźěłać, zo zaso k česći přińdźe. Štož syre njeznjese, njech muku, pječeńki abo sušene trjeba. Jabłuko do rajsa, morcheje, do běrnow, častkateho abo kisaleho kału ničo njeskazy — nawopak! Jabłuko howi wosebje jatram (Leber, kotrež su za tworjenje krewje tak ważne), ćěri zwaha, khłódźi z kisalinu horcu krej. Ważniše, hač što druhe, je jabłuko za čłowječi organismus přez mnohosć fosfora, kotruž w sebi khowa: tutón howi mozham a ćuwam. Wjacy sadu a mjenje — mjasa, potom budźe mjenje khorosćow. Wosebje dawajće dźěćom sad, kotryž njech ze suchim khlěbom jědźa, to je wužitniše hač šmałe a butra. Z jabłukow přihotuja so w našich dujach mnohe sređki. Tajke su:

1. Jabłukowe wino za tych, kotřiž na jatra čerpja (maja błědo-žołtu, też mazano-žołtu barbu), też za tajkich, kotřiž piwo njeznjesu.

2. Štóž ma wołčeżnosć ze zatykanjom, njech trjeba: 2 łžicy mloka, 2 łžicy jabłukoweho wina, 4 kapki kisała, přemješane a rano nać wutroby.

3. Syre jabłuko ma so rano nać wutroby jěść abo hodźinu do wobjeda; warjeny sad po wobjedźe abo na nóc.

Rozwučowace drobnosće

Pječeńki (jabłuka, kotrež dźěći rad jědźa) z khlěbom wotpomhaja zatykanju a začerjeja kis ze žołdka (t. r. žahu) a druhe wohčežnosće. -

Štóž na **drjenje a wić** ćerpi, njech wšědnje někotre šalki rżaneho kofeja (palenu rožku) pije; palena rožka dyrbi so kruće wuwarić, nic trjebaj jenož z kropom wocyzdźić. Je to hižo sređk ze zastarska, kotryž su pili při bolenju w knyskach a kolenach a pomha lěpje, dyžli žadyn druhi sređk z nowišich časow.

Hdyž će **złósće w žołdku** přimaja, wotwaŕ šipleńki a pij je.

Khwilu bě wašnje, włosy často třihać a jara na krótke. Temu so připisuje, zo je nětko wjacy płěchow, dyžli prjedy. Też włós chce dorosć a hdyž so husto na kuše přitřiha, přetorhnje so jeho naturski zróst, koruški zeslabnu a włosy wupadaja. Pola žónskich su płěchi wjele bóle žadne a drje runje z teje přičiny, zo so proces rosćenja z třihanjom njekazy.

Byrnjeć wjacy pjenjez wudawali za **přikupne hnoje**, dha tola dokupować njemóžemy, štož z njerodnym wothladanjom hnoja w hródźi z jamy nam rozpadźa. Najtuńši hnój je derje zmlěty gyps, njech jón do hródźe mjetamy, njech na wukidany hnój do worštow sypany. Gyps wobsteji ze šwabłoweje kisaliny a kalka. Šwabłowa kisalina pak zjenoći so z amonijakom (kotryž so tak khětře z hnoja minje) k šwabłokisalemu amonijakej, kiž so na wikach tak drohu płaći, wuhłowu kisalinu pak zesrěba kalk. Wyše toho dowjedźe so do role kalk, kiž runje w tutej stałtnosći wšěm płodam najlěpje hoji. Po centnarjach so gyps, wězo, kupować njesmě, ale z lowrijemi a přeco z prěnjeje ruki. Štož na gyps ważiš, zalutuješ dwójcy a trójcy z tym, zo kosće a fosfaty mjetać njetrjebaš. Wukidany hnój pak dyrbi so też přiteptać!

Kobła, kotraž na koleno khromi (Spat), so připuščić njesmě: khromosć přenjese so na zrěbjo. Młody kóń nadobywa khromosće w zhibadłach z tym, zo so zahe ćežke dźěło wot njeho žada. Mocy młodeho konja směš jenož zwaha napinać, přehładane njehodźi so tu porjedźeć.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 26. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jenź. šwedźiski punt	12,21	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80 75	100 franc. frankow	16,38

Barlińska bursa, 25. oktobra. Też wčera njeje we jara měrnym bursownym wobtkodźe sajdźenych dnjow wožiwjenje nastało, hač runjeż sažo někotre pschitódne powěsće z hospodarskich krajow pschedležachu. Publikum pak so na akcijowych wikach njewobdźěli, a wobkhody so jenož mjes bursownikami z powołanja wukonjesche. Wobzebita tendenza so tehodła njewuwi. Na rentowych wikach běsche měnjenje dale pichećelne. Wobjebje stara wójnska pożčonka mějesche dźiwajo na bliske wuložowanje krutny kurs.

Barlińske žitne wulkowiki. Też pośledni dźeń Barlińskich žitnych wulkowikow w tutym tydźenju njejsu so positiwnišo a wothybowe poměry pscheměnile. Pschiwós se strony rataršiwa je dale šlabu, dokelž na jenej stronje nusne połne dźěła ratarjej cžaš na młóčenje njewostaja, sdźěła su też kontingentowe smamki, kotrež so dotal rozdźělichu, hižo sažo rozebrane. Wobkhody pschihowajuce so tehodła w měrnych kolijach a hłowna kedźbnosć bursowych wobkhodnikow sfokusowajuce so na nowe postajenja wo wobkhadźe s jećmjenjemi a wowšom sa industriju a s mukałom wo pschiražaju sa pichećne muki na lepšu bohatše, kaž też na snowa postajene mukowe płaćizny. S khlěbowych žitow so kaž hač dotal w prěnim rjedźe dobre druźiny pschenicy wobkedźbowachu. Pizowańske žita su dale krute, też jećmjenje sa piwarnje so žadachu. Tehorunja jećmjenje sa industriju mějachu dale pichećelne wiki. Na mukowych wikach knježi wěsta sdźerživosć.

Wčezera płaćejsche w Barlinje zetknuć

pschenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Miti w Sporjelu.

Pschenica (100 kilogr.) 19,10 hr., rožka 15,60 hr., jećmjeń, nalětni 15,80 hr., wowš 14,60 hr., běrny 2 hač 2,60 hr.

Twora	Němski wuplod: Najnišša płaćizna pj.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wuplod pj.	Twora	Němski wuplod: Najnišša płaćizna pj.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wuplod pj.
Boby (Buny) . punt	—	35	—	Solotej kořěnk	5	10	—
Hroch . . . »	—	—	—	Ščerbak »	—	15	—
Kórki za solotej »	35	50	—	Kosćadło punt	30	40	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Selerij štuka	10	40	—
Kórki (žonow.) »	—	—	—	Selerij punt	—	—	—
Sydrojty kał štuka	10	40	—	Łoboda »	13	15	—
Bały kał punt	—	8	—	Rapunelki »	—	80	—
Čerwjeny kał »	8	10	—	Tomaty »	20	25	—
Wirsingowy kał »	—	13	—	Cybla »	—	10	—
Pupkaty kał »	30	35	—	Hromak »	—	—	—
Zeleny kał »	—	—	—	Krěn »	—	50	—
Kolrabi (młod.) št.	5	10	—	Champignony litr	20	30	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	25	50	—
Karoty walěk	—	10	—	Sušene hriby litr	50	80	—
Karoty punt	—	10	—	Dobre jabłuka punt	20	30	—
Korjeń pětršylki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	10	20	—
Porej »	—	20	—	Dobre kruški »	—	25	—
Radiski walěk	—	10	—	Kruški k warj. »	—	15	—
Rjetkej štuka	5	10	—	Winje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	—	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	Brěški »	—	—	—
Čerwjena rěpa »	—	15	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrěpa »	—	10	—	Wino »	25	35	—

Wiče płaćizny w Budyšinje.

26 oktobra 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,45
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,00
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń nalětni	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,05
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,50
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,30	2,50
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,60	2,80
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,25
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,50
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,11
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,40
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30 40
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24,65
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,30
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	1,10	1,25
Prosata 786 štuk	1 štk.	11, 0	21,00

Prosace wiki dźe[illegible] pomalšo.

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje.

26. oktobra 1935 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najnišše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso	1 kg	1,70	2,00
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg.	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	2,00	2,20
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,12
Jědźne buny	1 kg	0,30	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. oktobra 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 503.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	39—40

Byki: 201.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	38—41

Jałojcy a kruwy: 1567.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznje hódnosće hač do 7 lět	40—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	23—30
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1474.

Najlěpše wukormjene (1. druźiny)	70—74
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—68
Špatne (3.)	50—58

Wowcy: 3470.

Młódše a starše wukormjene (5. druźina)	44—46
Starše wukormjene (6.)	41—45
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	33—40

Swinje: 3219.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženi., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	57,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Raucy a kundrosy	52,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	25. 10.	24. 10.		25. 10.	24. 10.
Pšenica	202,0	202,0	buny	—	—
rožka	165,0	165,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
jećmjeń now.	211-217	210-216	módre hrochy	8,25-8,75	8,00-8,50
jećmjeń, nal.	—	—	žołte hrochy	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rane wowšk	—	—
pšeńč. muka	25,75	26,75	lany wowšk	8,65	8,65
rżana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kraški	8,25	8,25
rżane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rżana słoma		
hroch, Viktor.	21,5-23,5	21,5-23,5	pšeńč. »		
lane symjo	—	—	wowsna »		
mehliški	—	—	ečna »		

Płaćizna za pšenicu za wupłoćenja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłoćenja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłoćenja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłoćenja 9: — 13: 153.0

Radio

Njedźelu, 27. oktobra hižki ho:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 rańšchi konzert z Hamburgiskeho pschistawa. 8 sa burow. 9 němska ewjatočna hodźina. 10,30 fantasija na Wurlitzlitich byrglach. 11 tydźeń němskeje knihi. 12,15 połkhody. 17 popołdnischi konzert. 20,10 wječorny konzert. 21 mischtrisi konzert.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 8 rańšcha ewjatočnosć. 12,15 pschipołdnischi konzert. 13 bayerska ludowa hudźba. 14 sa němčich burow. 14,05 popołdnischi konzert. 20,10 wječorny konzert.

Hišće ważne z njedźelskeho programma: Barlin: 20 labawny konzert. Wrótzlawk: 20 konzert. Frankfurt: 20,10 połkhody wot Lizzta a Wagnera.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 252 — Budyšin — Póndźelu 28. oktobra 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Wjednik při Loeperowych marach

W Bjedrichowym dźiwadle w Dessawje běše so smužity semrěty wojowar za nazionalsozializmus, župny wjednik a němski bohot Loeper na mary stajił. Wšichiko, schtož ma mjeno w Němskej, běše k jeho pohrjebej přischło. Dopołdnja 3/4 11 hodź. běše wjednikowy wozebity cyły na Dessawske dwórnischčo přichijeł. Wot dwórnischča hač k Bjedrichowemu dźiwadłu wjednik mjes hustymaj murjowanaj luda jědźesche. Přesedk dźiwadłom běše so cyełna kompanija přischeho regimenta 33 sastupała, tehorunja „zelna standarta „Adolf Hitler".

Wjednik so se swojimi přischewodnikami do dźiwadła poda. Najprjedy wón Loeperowej wudowje swoje wutrobne sobuzarowanje wupraji. Knjeni Loeperowa so mjes wjednika a wjednikoweho namětnika zydny.

Jako prěni anhaltiski statny minister Freyberg powěza a powahu semrětneho wopišowasche. Braunschweigski ministerski president Klagges Loeperowu dźěkowosć we wojowańskim cyłu wopominasche. W swojim sastojnstwje dał je jemu wobsebje ludowe spomožerstwo na wutrobje ležało.

Potom rěčeše Adolf Hitler a so ſ hnutnymi słowami dźała a sobuzarowanja ſe swojim starym sobuwojowarjom rosćohnowa. Wón dopominasche, **kak je semrětny ruše w dnjach nuzy kruče k njemu stejał. Lětża won hižo druhi kroć přichi marach wojowarskeho towarstwa ſ wojowanja wo Němsku steji.** Loeper je nětdy k njemu přischioł, jako wot njeho njemóžesche ničzo wočakowacz hacz wopor a strosenje. Tutón muž njewobmjetnowane lubosće k Němskej běše ſ dobom muž njepowalneje wěry. Tuta wěra do stanjenja nowoje Němskeje je so pola njeho ſ wuzjadnej zwěrnu sjednosćila. Přichi jeho marach wjednik sławnje wusna, **so běšče stronjan Loeper jedyn nanajwěrnischich.** Wón běšče fanatik, tola nimo teho krutny a wjerdny muž a wutrajny, bjes kóždeho kompromiſa, kajchiž je jich mało. Tola też w swojej cłowjeskej jednosći běšče wón wschitkim ſ najlepschim přichikadom. **Hejtmann a pioněr ſtwětowoje wójnu sčini so hejtman a pioněr nazionalsozialisma, revoluzije a ſ tym nowoje Němskeje.** Wón je khodźa muž za němski přischihod. Wobsebje němska młodźina dyrbi wo nim ſtyschecz a wot njeho wukmicz. Wjednik skónčzi swoju zarowańsku rěcz na to hołakusko, so stara garda njeje była podarmo žiwa a njeje podarmo wojowała.

Hdyž běšče spěw wo dobrym towarschu wukliničak, so kaschcej přched dźiwadłom na łafettu staji a so na pohrjebnischčo w Mildensee pschewodźeše. Přichi schtyri kilometry dołhej dróhy tyhnuchu ludźi stejachu. Přichi pohrjebnej ſwjatoczнosći rěčeše duchowny wo ſwěrje, kotraž je žiwjenje župneho wjednika Loepera wobknježiła. Namětny župny wjednik Eggeling Loeperowe ſtutki w ſwětowej wójnje a dźełu přichi natwarje nazionalsozialistiskeho hibanja pohódnoscheše. Ti cześtne salwy so nad kaschčom wukliničak. Přichi ſynkach ſpěwa wo dobrym towarschu njeběchu najbližschi sobudźełacherjo župneho wjednika do rownischča. Wjednik hischče khwilu přichi jeho kaschču přchebywaschе a so potom ſe swojim přchewodom sahu wróčzi.

*

Sobotu dopołdnja přchi pohrjebnej ſwjatoczнosći sa němskeho bohota Loepera so cześke njesboże sta. 11,22 hodź. jědźesche cześrjazy wós Dessawsko—Wörlitzkeje privatneje železniny do Mildensee. Scześka na železnischim mosće přches Muldu běšče polna ludźi. Czahowy wjednik někotre sta metrow přched mostom ſnamjo da. Na mosće wulka cześcheńza nasta, so so někotre wozbody k czahej ſtłočzichu, kiž ſ tšjomi wosami nimo jědźesche. Přchi tym so wucześka na wuzkuhje Elsa Schmidtez ſ Dessawy mori a přchekupz Bjerrich Braun ſ Dessawy tak cześko srani, so je jeho žiwjenje w ſirasche. Pjecz wozbow so lózo srani.

Dr. Goebbels tydźeń němskeje knihi wotewrił

We Weimarskej hali je so wczera tydźeń němskeje knihi ſ wulkej ſwjatoczнosću wotewrił. Po presidentu němskeje pišmowstwoweje komory Hansu Johſtu a dunirskim bohotu Sauckelu němski minister dr. Goebbels wo wažnosći a wuznamje němskeje knihi rěčeše a tydźeń němskeje knihi wotewri.

Italske wójsko znowa postupuje

S wójnskeje krajiny w Abeßynskej su njedźelu powěsće do Londona dóšchle, so je so postupowanje italskeho wójska na połnóčnej froncje sapoczało. S offensiwu so Italczenjo pjerca na wobžadźenje Makalleskeje provinzy mjerza. **Wójsko postupuje na ſmuhy, kotraž so ſ połdnja Aksuma, Adua a Adagrata cześnje.**

Italscy wojazy su hižo někotre wjby bjes wjetschcho pscheziwjenja dobyli. Postupowanje pjerca neje pschejara wobcześnje, dokelž móža italscy wojazy po karawanskich puczach postupowacz. Wojazy njeporadnych wójskow, kotrež su w połdnim cząsu k Italczanam pschescheli, jako prěni wojowarjo přched italskimi wojakami wojuju postupuja. Sa tutymi krocza domorodni italscy wojazy a sa tutymi czornokschlakojo. Městno Makalle ma so pjerca ſ dweju ſtron nadpadowacz, so by so pschezjiwjenje sakitarjow lózo pschewinyło.

Wobzebiczi rosprawjerjo italskich nowin su powěsć wojewili, so su wojazy wjerscha Seyouma Makallu hižo wobschczili, a so Italczenjo tez tuto městno bjes wjetschcho prózy wobžadźa. Tutej powěsći pschezjiwjeja so rosprawje ſ Addisa Abeby, kiž jendźelske nowiny rozschérjachu. Abeßynjerjo žebi pjerca njemyšla, so Italczenjo wulku offensiwu wotewrja. Woni žebi myšla, so italscy wojazy ſwoju ſenjoż žiwoju frontu wurunaja. Abeßynjenjo ſwoje itejstschcho ſ tym wuſprawnjeja, so Italczanam do kónza nowembra njebudże možno rěki pschekroczicz, dokelž su tute ſ dešczowego cząsa hischcze polne torbazejč wody.

Wuspěšne italske nadběhi z tankami na połdnišej fronće

Se ſomalskeje fronty su powěsće do Roma dóschle, so Italczenjo tam pschi žiwojim postupowanju wobzebje tanki wužiwaju. Jim je so pjerca wschudże poradźiło, njepschezjelskich wojakow rosehnacz. Kaž so powě, italscy wojazy w Ogadenskej pschezo dale postupuja a su so někotre do Dureiskeje doliny dobyli. Abeßynjenjo su so w tutych tónczinach tankam žylnje pschezjiwjeli, tola niemóžachu ſ tym žaneho wuspěcha. Italczenjo su mnohich Abeßynjanow sajeli. Italczanam pjerca wjele na tym saleži, so so eritrejska a ſomalska fronta sjednoczitej.

Italska provincu Tigre hižo hospodarscy wužije

Italske nowiny pišaju, so je Italska hižo sapoczała dźeł wobžadźenje provinzy Tigre hospodarſzy wutwuzicz. Pschede wschém sapoczina ſa ſtotom a druhimi metallami ryczi. Pschi tym so wona na pschedźełka sejera, kiž su so hižo prjedy k wudobywanju ſita w provinzy Tigre ſtale.

Stoto dyrbi so ſ rěczneho pěka dobywacz a wumywacz. Pěsche so, so so na někotrych městnach 8 grammow ſtota w tunje (20 zentnarjach) pěsta namaka. Wójnſzy jeczi a wutwobjeni njewólniſzy dyrbja pschihotowarſke dźełka dokonjecz. Italske nowiny pišaju, so je tamo **w provinzy Tigre 80 000 nwejólnikow wutwobjeło.**

Hrabja Vinci je Addis Abebu wopuścił

Italski wupołslanz hrabja Vinci je ſobotu dopokhdnja 1/2 10 hodźin we wozebitym wosu porjadneho cząsa Addis Abebu wopuschcził. Jeho wotjězd so zyle njenapadnie sta. Wozebity wós so hakle krótko přched wotjězdom cząsej pschipowěźny. Posledni italscy wikowarjo sastupjerjo w Medju do cząsa ſtupichu.

Khłostańſke kolonije w Turkowskej

Jako nowotarſtwo w turkowskim khłostanju je so wobſamkło, so so khłostańſke kolonije pschiprawja. Wone maju na prěnim městnje wołożenju ſelkowoh ſtužicz, kotrež wjazy njedobžahaju. Tola ſtat ma też lepschinu ſ teho, hdyž kolonistojo puſtu **ſemju** do role pschedźełaju, dokelž so ſ tym wudawki sa jatych někak afrunaju. Jako prěnja khłostańſka kolonija je so mała, dotal njewobdźełana kupa Imrali w Marmaraſkim morju pschiprawiła. Jeczi móža so na kupje ſwobodne hibacz, dostawaju grat, draſtu a twarku potrjebu darmo, dyrbja pak žebi ſwoje pschebywanischcza ſami natwarjecz a móža potom ſemju wobdźełacz. Jim so też dowola, so ſmědża to, schtož jim narosche a schtož ſami njepschetrjebaju, na witach pschedawacz. Na kupje so ſwopředka 50 jatych sahdli, kotrež su so ſ dobrym sadźerženjom w jatbje wusnamjenili.

Baldwin wotewri wólbne wojowanje

Rospuschczenje starego ſejma w Jendźelskej běšche ſnamjo sa wólbne wojowanje za nowy ſejm. Dźełaczerſka ſtrona je hižo ſwoje hamtske wólbne namołwjenje wudała. Wona knjeżerſtwu porokuje, so njeje niczo k połepschenju położenja w ſmuſkownej politiſy cźinika. Dwaj milijonaj ludźi w Jendźelskej je bjes dźěła a wjazy hacz 1½ milijona dostawa podpjeru sa khudych. Se ſwojej „ſamomordaſkej" ſwenkownej politiku je knjeżerſtwo pjecza wotbrónjerſku konferenzu sniczilo a dorěczenju dla dospołneho wotſtronjenja wojerſkeho létarſtwa sadźiwało.

Dźełaczerſka ſtrona żada wobſchérne ſhromadne dźełło ſe Swjatkom ludow, ſakhowanje wojerſkeje mozy, dokołž so wona ſe ſobuſtawſtwom w Swjatku ludow ſnjeße a wobnowjenju jednanjow k powſchitkownemu wotbrónjenju. W nastupanju ſnutskownеje politiki dźełaczerſka ſtrona swoje ſtare žadanja wospjetuje, so maju so banki ſtatnu ſčinicz, tehorunja najwažnische industrije w kraju. Wone wuſtupuje za politiku planowaneho hospodarſtwa a žada nowe ſtronjenje hornjeho žejma.

Wólbne wojowanje narodneho jendźelskeho kuje, je ministerſki pschedsydźa Baldwin pjatk wječor ſ radijowej rěču wotewriło. Narodne knjeżerſtwo je so, Baldwin rjekny, na to ſamerilo, so by domjace położenje połepschiło a měr ſakhowało. Baldwin nadrobnje wo jendźelskej politiſy w Swjatku ludow rěčeše a wo możnosći, wójnje sadźěwacz, ako hdyž je wona hižo wudyrila, ju ruče skónčicz. Wón rjekny, so by so hodźało wójnje sadźěwacz, hdy budźischu wschitke narody Swjatkej ludow pschiſtupiłe. Dokelž pak Němſka, Japanſka a Sjednoczene ſtaty njeſu w Swjatku ludow, je nadawk pjecza wobczežnischi. Baldwin skónczi ſwoju rěcz prajiſy, so njewě, kak dołho nětcziſcha kriſa hischcze traje. W Europje saſtupiny do nowoho cząsa, hdyž Swjatk ludow nětkole ſpyta, ſwoje winowatoſcze dopjelnicz.

Evangelske pomocni ke towarſtwa so rozpuščile

„Swjatk evangelſkich pomocznikich towarſtwow w Němskej" je němſkoſtatnemu wjednikej němſkeje dźełoweje fronty drej. Leyej wojſiwſi, so je je so ſam rospuſchcził. Wón w žiwojim liſeje piſche, so ſu evangelſke pomocznike towarſtwa ſwój nadawk dopjelnile. Němſoſtatny organiſaſiſki wjednik dr. Ley je wotmołwił, ſo je jemu ſnate, je ſu ſobuſtawy evangelſkich pomocznikich towarſtwow lětdźeſatki we wojowanju pſchecziwo marxiſmej ſtejałe. To ſo połnje pſchipóſnawa.

Zniženje płaćiznow za rżanu muku

Klowne ſjednoczenſtwo němſkeho žitſkeho hospodarſka je ſ pſchihłoſowanjom ſtatneho a pruſkeho ministra ſa ſežiwjenje a ratarſtwo pſchemjenjenje płaćiſnow ſa rżanu muku postajiło. Nětko płaćoſa płaćiſna ſa rżanu muku ſo na płaćiſnu, kotraž w cząſu wot 15. awgusta do 30 ſeptembra 1935 płaćeſche, wróčzo ſwjedże. Sa Barlin wonanjenja to, ſo ſo młynſka pſchedawanſka płaćiſna ſa rżanu muku typa 997 ſ 22,65 hr. ſa dwójny zentnar na 22,45 hr. ſniži. Tuto potuniſchenje na tohodła wulki wuſnam ſ poſtajenjom, ſo na tuta płaćiſna też w dalſchich měſazach njepſchemjenjena woſtacz. Se ſniženjom płaćiſnow ſa rżanu muku ſo płaćiſna rżaneho khleba njedźiwajo na cźeże w pjekarſkich pſchedewſzacych njepſchemjenjena woſtaji. Stabiliſowanje khlébowеje płaćiſny njeje łohke dźěło. Miliſony dźełaczerjow dźeńſa podrożenje khleba njeſuſeju, na druhim boku pak też pjekarjo pſchi nětcziſchich płaćiſnach je ſwojej kalkulaziju ſedma wuſdu. S potuniſchenjom płaćiſny rżanеje muki ſu ſo cźeże mnohe pſchepołožile.

10 lět Budyskeje městneje skupiny nacionalsocialistiskeje strony

Nazionalsozialistiska strona Budyskeho wokrjeża městne swobotu a njedźelu swojeje wulkeje dnjej. Wona 10-lětne wobstacje Budyskeje městneje skupiny na žwjatocźne waschnje wobwjeseli. Dwaglětne město stejeschе w bohatej pyschе khorhojow. S mežow strowjachu khorhoje nowеje Němskeje do dala a na dróhach dolhe rjady khorhojow na wažnosć dnja pokazowachu.

W sali měschczańskeho muzeja je žo **wustajenża „10 lětwojowanje wo Budyschin“** pschiprawiła. Wona poskića jažny pschehlad, kak žu žo wutroby Łužizy za nacionalsozialismus dobyle. Wo smyrle a samerty wustajenzy žo swobotu pschi wotewrjenju nawjedowaŕ městneje skupiny Marczka-Bitkopski rěkeschе. W prěnim wotdźělenju žo wuwiće nazionalsozialistiskeho pismowstwa pokasuje. Sswětowej wójnje jako narodnej hodźinje hibanja, je žo schěroke městno wěnowało. Potom scźěhowjetej novemberska revolta a cźas inflazije. Tuttymaj žo prawe wojowanje wo Budyschin pschijamkuje, kiž wschitkim wopytowarjam wutrajne a wopornjwe dźěło kóždeho jenotliweho stareho wojowarja pschi dobyću Łužizy pokazuje. Tu widźimy mjes druhim też sebrane wězy marxistiskich organizazijow. Wojowanšiš cźaš je žo do někotrych wotdźělenjow dźělił. Wschitke staroscźe a nusy ale też wschitke rjane wuspěchi wojowanskeho cźasa tu wožiwja. W posledním wotdźělenju rěči k wopytowarjam cźaš po nastupenju mozy. Tu móže žo wožebje wjednikowy wulki natwarjazy ikuk nathonicź, hdyž žu žo prjedawšche wotdźělenja wobkedźowale. Na kónzu wokrjeżny wjednik Martin wustajenzu wotewri.

Łužiski domisniski a towarschnostny wječor w Kehelcźni měješche wurjadnje dobry wopyt a žo w duchu praweho kameradstwa wotmě. Wokrjeżny wjednik Martin a wjednik brigady 133, wyschi wjednik Unterstab žo słowa jimaschtaj. Mnoho pschednoschkow a pschedwjedženjow wječor wupjelni, standarczina kapała ſ hudźbu perjenschcźeschе.

Njedźelu rano se wschěch kónczin wokrjeża NS-wotrjady do města pschindźechu. Też žuždne wokrjeży běchu delegazije pósłałe. Dźeń sapocza žo ſ wokebitymi skhadźowanjemi jenotlikych hamtow a wotdźělenjow kaž też wotrjadow SA, HJ. a BdM.

Dopołdnja w 11 hodźinach wotmě žo w „Krónje“

skhadźowanje wjednikow wschitkich stroninych wotrjadow a organizazijow.

Wobě sali běschtej hač na posledne městno wobsadzenej. Po pschinjeżenju khorhojow, kotrež žo na jewischczo sestupachu, kiž běschе ſ wjednikowej bustu wospředj selenje pychi doskonje wupyschene, pschednjeże žo prolag. Hudźbne pokhicźenje běschе ſ pschewodom k powitańšej rěči, ſ kotrejž žo wokrjeżny wjednik stronjan Martin na wschitkich shromadźenych, wožebje pak na pschitomneho naměstneho župneho wjednika statneho ministra stronjana dr. Fritscha a wobrocźi, kiž se ſwojej pschitomnosću shromadźinje wožebity wusnam spožći. Potom wokrjeżny wjednik na towaršchow spominalche, kotiž žu we wojowanju za nazionalsozialistiske hibanje swoje žiwjenje wobrěkli, kaž też na žunneho wjednika a bohota Loepera, kiž je w tutych dnjach wumrěł. K jich cźešcźi hudźba spěw wo dobrym towaršchu hudźeschе, khorhoje žo nakłonichu a shromadźeni jich ſ cźichim pozstrowjenjom wopominachu. Wokrjeżny wjednik žo na to wožebje tym dźakowaschе, kotiž žu w Budyschinje prěni khorhoj hibanja postěhnyli.

Statny minister stronjan dr. Fritsch pschi sawodze swojeje rěcze na twarjenje tźeżeho stata pokasowaše, kiž je žo ſ dnjom 30. januara 1933 sapocźało. Potom na 10lětne wobstacje Budyskeje wotnoški spominalche; 10 lět stronineho wojowanja je w žiwjenju cźłowjeka jenoż krótki cźaš a w tyżaźlětnych stawišnach ludu jenoż maliczkateż. Pschi tajkej składnosći je derje, hdyž swojej wocźi do sandźenych lět složimy a móz hibanja wopominamy, kiž je w běhu 10 lět tak žwołoſć žiwnosć wopokasało. Nazionalsozialistiske hibanje wschak też njeběschе žana politiska strona po dotal swuczenym waschnju, ale běschе něschto zyle nowe, schtoż ſ ludu wurosće a bu należnosć zyłeho ludu. Wono běschе należnosć wéry a žwěry, nazionalsozialist być zadasche žebi něhdy wjele. Hibanje sałožowaschе pak žo też na kameradstwo, ſ kotrehoż je ludowa shromadnosć wuschła. Adolf Hitler zadasche shromadnosć, kiž njehładaschе na klazy, powołanja a stawy.

Dźenźnische ludowe sastupjeństwo, na kotrehoż cźole wjednik stejí, žo na dwaj stołpaj sałožuje, na stat a na hibanje. Wschitzy pak dyrbimy wojowarjo wostacź, jeli so dyrbi stat wobstacź. Tu statny minister na nusnosć shromadneho dźěła mjes statom a stronu pokasa a rozłoži, kak nazionalsozialismuż praktiski schescźanzay skutkuje. To symsła pomoz najlepje dopokazuje. Na kónzu swojeje rěcze wón shromadźenych w mjenje němskeho bohota postrowi a napominaschе wschitkich, jo bychu też w pschichodźe khorhoj wyšoko dźerželi, wutroby a wuši wyšoko dźerželi a tak wuhotowani do noweho wojowanja kročili; so bychu hromadźe stejeli kaž nětdy prěni start wojowarjo.

S mózným pschikleschom žo pschitomni minister ja jeho posłěhowaze słowa dźakowachu. Wokrjeżny wjednik Martin tutón dźak hischcźe ze słowami wobkrucźi a namołwjeschе wschitkich, so bychu žo po ministrowych słowach složowali. Se sławu na wjednika ſ Horsta Weſelowym spěwom žo skhadźowanje skónczi.

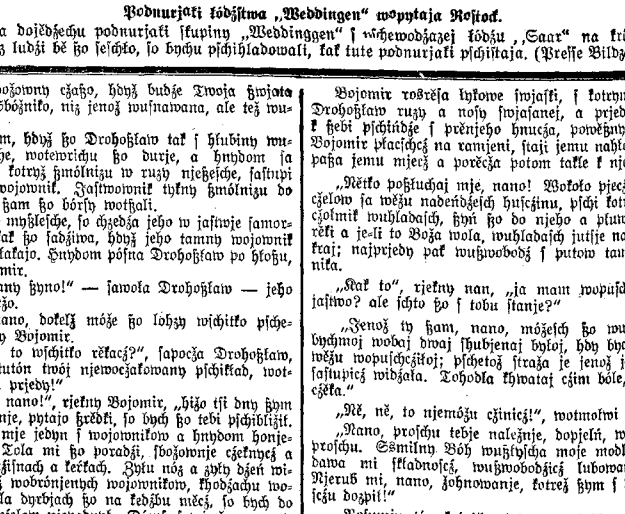
*

Popołdnju žo wschitke wotdźělenja k wulkemu propagandnemu pohodej po městce sestupachu a po žwjedženym wupyschenych dróhach cźehnjechu. Niedźiwazy njepschihódneho wjedra žo na wschěch wobliczach hordosne wjeselo błyschcźeschе. Pschi pominki sa wojakom wójny 1870 a 71 wotrjady nimo wjednikich wospobow cźehnjechu.

Wulke politiske wustupjenje.

Popołdnju w 5 hodźinach sapocza žo w „Krónje“ wulke politiske manifestazija. Po sacźehnjenju khorhojow wokrjeżny wjednik Martin pschitomnych powitawschi na dźěłowe skhadźowanje spominaschе, kiž bě ſ wožiwjeczenjom 10lětneho wobstacza Budyskeje stronineje wotnoški sjednoczene. Wokrjeżny wjednik wožebje wěcźnika durinskeho statneho ministra stronjana Wächtlera ſ Weimara wobzběhe powita a spomni,, so je wón hižo w cźasu wojowanja tu w Budyschinje rěcźał.

Potom žo minister Wächtler słowa jimaschе a wulzu sajimawy, powuczazy a pohonjazy pschednoschk prošcźi, najhubsche a najwažnische praschenja dźenźnischeho cźasa na jara srozumliwe waschnje rospominaže. So je wožiwjeczenje 10lětneho wobstacza Budyskeje wotnoški deschcźoite wjedro měło, rěcźnik jako znamjo wułoži, so je w cźasu wobežnoſcźow wjetsche wumělstwo, žwěru k nu-

Podnurjaki łódźstwa „Weddingen“ wopytaja Rostock.

Do Rostocka dojědźechu podnurjaki skupiny „Weddinggen“ ſ wjedowdźazej łódźu „Saar“ na krótki wopyt. Wjele tyżnaz ludźi bě žo sešchło, so bychu pschihladowali, kak tute podnurjaki pschistaja. (Presse Bildzentrale, M.

Bojomir

abo

sawjedženje kschesćanstwa we Łužizach.

Spisał J. Chociszewski.

Sešerbschcźił A. Zemr-Budyschinski.

13] (Pokračowanje.)

X.

Wumoženje.

Blížeschе žo skónczenje pożledniu nóz: Drohožkaw hotowaschе žo na žnjerzeż, cźerpajo khrobłosć a pokoj ſ Khrystusowoje wéry.

„Hdže je druha wěra?“ — pschemyžlowaschе — „kotraž mohła dawaczi telko nadźije, kelkoż posticza kschesćijanska wěra? O Jesuže Khrystuže, Sbožnikо žiwéła, Ty žy nasch wuczeř w njesbožu, nascha pomoz, nasch pokoj, nascha nadźija. Ty žy nam ſ pschikładom, kak mamy sstjeść njesbože, kak mamy cźerpicź a ludowaczi žamnych žwojich njepschecźelow.“

Potom spomni na žyna:

„O ludowany Bojomiro, hdy bych tebje hischcźe raz wohladaczi a tebi dźak prajicź sa to, so žy mi dał pósnacź swětło praweje wéry. O drohi žyno, je-li niż tudy, tola žo w njebežu ſ tobu wěcźnje sjednoczu.“

A w tym pschedstají žebi w duchu Jesuža Khrystuža, jako padajo pod cźežu schižża dźěsche na Golgatha, a pschitomni žmějachu žo jemu, hanjachu jeho a žortowachu.

Cźerjnjowa krona wěnzowaschе hłowu Božeho žyna, a ruzy, kotrejž běschtej husto cźikowjestwo žohnowałej, buschtej pschekótej ſ hosćomaj.

Drohožkaw žo pokłakny a žo takle modleschе:

„Sbožnikо žiwéła, budź mi pomoz a radoſć w pożledniej hodźinje žiwjenja. Ty běschе bjes hrěcha, a tola wuczerpi tak hórke cźiwile, a hdyž najwjetsche cźiwile njeżeschе, rjekny: Niz moja, ale Twoja wola, Knjeże, njech žo stanje. A bych ja měł skorźicź, hdyž Ty takle wulke cźiwile njeżeschе? Cźim blížicha moja pożledniа hodźina, cźim bóle

Maz Rilke, na semi budźe jenoż jedyn pałtnć a jena wow-

(Erbitte.

cźerjenja. O sbožowny cźaže, hdyž budźe Twoja žwjata wuczba, mój Sbožnikо, niż jenoż wuſnawana, ale też wukonjana.“

A mjes tym, hdyž žo Drohožkaw tak ſ hłubiny wutroby modleschе, wotewrichu žo durje, a hnydom sa jastwownikom, kotryż žmólnizu w ruzy njeżeschе, zastupi jedyn tužiſi wojownik. Jastwownik tyknu žmólnizu do schkalobiſny a žam žo bórzy wotžali.

Drohožkaw myžleschе, so dżeża jeho w jastwje samorodowacź. Ale kak žo sadźiwa, hdyž jeho tamny wojownik wobja, hórko płakaże. Hnydom pósna Drohožkaw po hłoże, so bě to Bojomir.

„O lubowany žyno!“ — sawoła Drohožkaw — jeho k wutrobje tłóczo.

„Cźiſche, nano, dokelż móże žo lohzy wschitko pschekradźeć“, rjekny Bojomir.

„Schto ma to wschitko rěkaczi?“, sapocza Drohožkaw, „wujaži mi tutón twój njerozcźakowany pschikład, wotmołwi mi cźim prjedy!“

„Požłuchaj nano!“, rjekny Bojomir, „hižo ſi dny žym w tutej wokolinje, pytajo žrědźi, so bych žo tebi pschibližił. Mezera pytny mje jedyn ſ wojownikow a hnydom honjeschе za mnu. Tola mi žo poradźi, sbožownje cźekнуcź a žo krycź w žycźisnach a kerkach. Žytu nóz a žyty dźeń widźach mnohosće wobrónjenych wojownikow, khodźachu wokoło hrodu; tola dyrbjach žo na kedźbu měcź, so bych do rukow njepschecźelow njepadnył. Dźeńž ſ wjeczorom pytnych, so žo wjeseleschе na rězy w cźołmiku wyschi hrodoweje straże, spěwajzy wjeſołe pěsnje. Wón pschijědże k brjohej njedaloko toho městna, hdźež běch skhowany. W tej khwili pschiſkočich njenadźijzy k njemu, powalich jeho na semju, zatykach jemu hubu a swjazach ruzy a nohi ſ tykowym swjazkom. Potom sćahnych jemu nahłownik a hrój, a wjaschi to na žo, stupach khroble po prědka. Wschudże witachu mje straże ſ pocźešcźowanjom, a ſ tym pschešpěwowdźěli žo, so mje dźerża za wopramadźitelo wjednika, pschistupich k wohnju, zapalich žmólnizu a pschikasach, zastwownika sawokacź, so by mje dowjedł, nano, do twojeho zastwa. Njemějach pschi tym žaneje wobcźežnosće, a jako widźich, ludowany nano, žym ſ tobu hromadźe. Ale njepschecźiwnoj cźaža w prósnej rosmołwje, dokelż móże žo lohzy stacź, so žo dohladaja na moje zelanstwo.

Bojomir rozrěża tykowe swjazki, ſ kotrymiż mějeschе Drohožkaw ruzy a nosy zastanej, a prjedy hač tón k sebi pschtídźe ſ prěnjeho hnuca, powěžny jemu hižo Bojomir płacźicźej na ramjeni, staji jemu nahłownik, pschipaża jemu mjecź a porěcźe potom takle k njemu:

„Měrko pożłuchaj mje, nano! Wokoło pjecźdźeżacź krocźelow za wěžu nadeńdźeschi husćinu, pschi kotrejž na rězy cźołmik wuhladaschi, žyni žo do njeho a pluwaj ſ běžnom rěkі a je-li to Boża wola, wuhladaschi jutsje nasch narodny kraj; najprjedy pak wuzwobodź ſ putow tamneho wjednika.

„Kak to“, rjekny nan, „ja mam wopuschcźicź žiwoje zastwo? ale schto žo ſ tobu stanje?“

„Jenoż ty žam, nano, mózesch žo wumóz, dokelż bychmoj wobaj dwaj zhubjenaj byłoj, hdy bychmoj wobaj wěžu wopuschcźiłoj; pschetoż straża je jenoż jeneho muża zastupicź widźała. Tohodła khwataj cźim bóle, dokelż chcu cźekaˇ.“

„Nć, nć, to njemóżu cźinicź!“, wotmołwi Drohožkaw.

„Nano, proschu tebje należnje, dopjelni, wo cźoż tebje proschu. Sšmilny Bóh wuzhlyscha moje modlitwy, dokelż dawa mi składnosć, wuzwobodźicź ludowaneho nana. Njerusć mi, nano, žohnowanje, kotrež žym ſ Bożej miłosću dospił!“

Rozumjn tón krócź“, rjekny Drohožkaw, „schtoż ſi dasch a schtoż dyrbjach žebi hnydom domyślicź. To po tajkim chżesch wotstacź za mnje w jastwje, so by žmjerł za mnje cźerpiż, a ja mam žo wumóz ſ cźekenjenjom. O Bojomiro, mój ludowany žyno, kak wulke a krażne je twoje pożwjeczenje; tola dowol, so twój wopor pschijmjeny njebudźu. Moje dny, ludowany žyno, žu hižo wotlicźene, a tak žym hižo starz; jenoż pscheš krute žiwjenje žym hischcźe dokhowak cźerpiwoјicź a nóz. Sšudźo po jwuczenje mérje cźłowjekeho žiwjenja, mózesch ty hischcźe dołhe lěta žiwy być. Njeżby žant prajił, so budźe twoje stajne powzdźenje a pschezo namóżnische staranje, so by najbole kschesćijanstwo rosschérjak? Tuż budź žiwy a skutkuj prawdźiwu wěru, a ja starz, hižo tak blisko rowu, njech radscho tutu wěru zakrylajo wumru.“

(Pokračowanje sležhuje.)

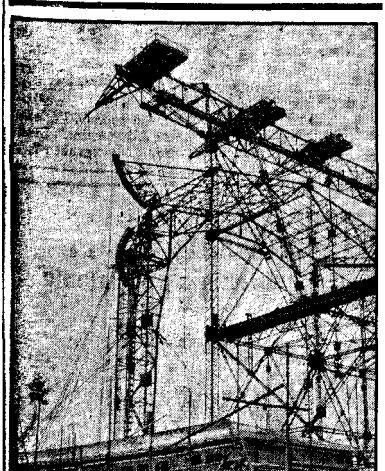
jenemu bucej sakhowacj, to tej wo wojowanju sa
ebnika a lud placi. Rusa a wobcejnosce cinja kru-
, dyrbimy jo pschejo bóle ke krutosci wocjahnyc. Jako
Adolfa Hitlera pschichad sa pravu wutrajnosc a pravu zwérzu
zmérzleho némskeho bohota Loepera pschedstajesche, kiz je
wsitko wopuschcil hibanja dla, kiz bésche Adolf Hitler
zalozil.

Jara jasnje a srosumliwje stainy minister Wächtler
wulke pschetworjenje naschego czasa wopisowasche. Tuto
pschetworjenje jo njejapay sapocza s dnjom mobilisazije,
3. augusta 1914. To bésche sapocjatk wulkeje duchowneje
revolusije naschich dnjow. Do wójny njebéchmy zadyn lud,
ale pschi spocjatku wójny czujachmy jo wschitzy jako lud.
Prjeje wschak posdischco czas pschinidje, hdjez jo sdasche, so
jo lud sjubi, czemuz pak tak njebésche. S lktom 1914 bé-
sche jo w Némskej stary zwét liberalisma zhynyl, kiz bé-
sche jo w lécze 1789 s franzowskej revolusiju sapocjat, a
kotrehoz posdischio marxismus wuroscse. Wo stónczenju
tuteho czasa dyrbimy wébzecz, hdyz chcemy srosumicz, so
ju dzensa nékotre jakonje hinalche hacz prjedy bychu. Dyr-
bimy mozy sesnacz, kiz prjedy w Némskej skutkowachu a kiz
dzensa tu skutkuja. W liberalistiskim czasu jo lépschina
jenotliwza na prénje méstno stajesche a kapital dzéla-
jenoz k lépschemu jenotliwzom, kiz nad nim roskasowachu.
Mimo taiskich hospodarskich sasadow prédowasche jo ludej
zwoboda zwjenja a sazjimanje wschego, schtoz mózesche
jeho zywjenje wobmiesowacz, kiz po zwojim dobrodaczu
njebésche. S liberalisma a marxisma wuroscse wojowa-
nje klazow, kiz nusu na némski lud pschinjese.

Nazionalsozialismus pak po zyle druhich sasadach
postupuje. Po jeho zwétowym nahladze je jenotliwz bóle
zulka. Dzélodawarjo a dzélobjerjerjo sluscheja hromadze,
dokelz hromadze sluscheja. Tutón zwétowy nahlad dyrbi
jo w czasach nusy wuprubowacz. Nazionalsozialismus
wuczi, so hromadze sluschamy a so mamy naschu krej czisty
dale podawacz. S tuteje wuczby je jo zyle nowa mydl
wo starje wuwika. Prjedy jo stat jako towarzstwo czlowje-
kow wobhladowasche, dzensa pak jimy dontowa a krejna
shromadnosc. NSludowe spomozejstwo je praktiske wu-
skutkowanje tuteje shromadnosce. Sémy winowacji, nowy
lud na nowej zakladnej ideji tworicz, dokelz je stara ideja
wumrekla. Stat dyrbi jo sa sderzenje a swétscenje naroda
a s tym tej rasu starac. Tu réczi nadrobnischo wo rasow-
nym prascenju réczesche. Jenoz zidza rjeknu, so njeje
jamych rasow a so ju wschitzy ludzo jenaizy. Tola naj-
truczischo pak woni sami nad sakhowanju swojeje rasy
strazuja, so bychu nébby zwétowe knjezstwo na jo stor-
hnyli. Pschecziwo wudawanju wo jenakosci czlowjekow
nazionalsozialismus wuczbu wo jich wschelakowszi na-
pschecjo staja. W tutym swisku jo pschednoscheé tej pra-
schenja zyrkwje a rasy schérscho dótknu. Pokracujo wón
rosloji, so ju tej wocjehnjenju mjesy stojene, s wocjeh-
njenjom mója jo jenoz te dary spéchowacz, kiz ju dzésczu
pschinarodzene. Pschednoscheé tej sazimanje stejischczo
zidowskeje rasy k stotu a mozy kaz tej dzéku se saczuczom
germanskeje rasy pschirunowasche.

Tak bésche s mózmymi slowami wo pschetworjenju
naschego czasa réczak, kiz hischcze njeje skónczene. Wschit-
kich nazionalsozialistow wón k nowemu powuczenjskemu
dnju pohonjesche, so by jo nazionalsozialistiski zwétowy
nahlad pschezo bóle rosscherk. Pschipoztucharstwo jeho
rasy s mózmym pschikleskom mytowasche.

Wokrjeznty wjednik Martin jo statnemu ministrej
Wächterej sa jeho wulkotne wuwjedenja wutrobnje dza-
kowasche. Manifestazija a 10létny zwjedjeń se zlawu na
wjednika a Horsta Wesselowym spéwom wuklineza.

Pschi...ow sa zwétowe powétrowe tódzitstwo
jo twari. Pola Frankobroda n. M. jo hobrski pschistaw
a zwé towe powétrowe tódzitstwo twari. Pohlad na jene
twarjenjow a na zelesny riebkowy Zeppelinowje hale,
do kotrejez ma jo w nalécu 1936 nowy Zeppelin „L
3. 129" sameschcjis. Wot tud powjedze tej wobkhad po-
wétrowych tódzi s Europy do Ameriki.
(Prese Bildzentrale, M.)

Ze Serbow

W Budyschinje 28. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Bozi dzeń

Zrjadnom' ástom' holiću — šwarni ludzi dobri su.

Pfiafowa.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0 a thermometer wodnjo 11 stopnjow czopkoty. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 726, hygrometer plus 10 a thermometer we nozy 3 stopnje czopkoty. S Atlantiskeho morja **nékotre** nizjny sahodu kétrez spéchuje do Europy czahnu a zylne wétry a wjele deschcza zobu pschinjesu. Mórske wétry su nam powétr sasa sczoplike. Dotal hischcze njeje wuhladon, so wétrowite a deschczojte wjedro bórzy pschestanje. Wjelo jo wocjakuje, so zylnosc deschcza a wétra bórzy popuschczi. — Jutrje wutoru slonczko 6,45 hodź. schadza a jo 4,42 hodź. khowa. Mésacz schadza jutrje popoldnja 9,15 hodź. a khowa jo popoldnju 5,11 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutrischu wutoru: Njewobstajne a deschczojte wjedro.**

— **Wulka woda w polnoznej Luzizy.** S deschczemi pobzednich dnjow ze jo semja po sdaczu wody dopika. Na Schprjewi je wulka woda a hatz ju tohorunja pol-
ne wody. Nétko budze drje tez w studnjach docz wody pisches zoly symsli czaz. Wozebje w Minakaskich a Ku-
pojanskich stronach hizo wulka woda wobczejnosce czini. Tola tez wschudze druhdze strach wulkeje wody hroby a to czim bóle, jeli jo so jo hischcze dzeje deschczuje. Nétz-
czische deschcze bechu jara nusne, ale ratarjo buchu nétko skónczne wjedro radscho wsali, so bychu mohle bérny a répu domoj khowacz.

Z méščanskeho zarjadnistwa

Sanbzenju pjatk wotmé jo pod pschedbzydstwom wysch. méschczanosty dr. Opitza w méschczanskej sali w kupnjey druhe sjawne pozedzenje nowych méschczanskich radnych knjezi, kotrizi bechu jo w polnej liczbje seschli. Wyschschi méschczanosta najprjedy rosprawjesche wo wschelakich dawkowych nalzenoschach, dokelz je jo wjele dzéla nako-
piko, dyrbja jo nékotri ludzo na wupomoz pschistajicz. Twarski rada dr. Jüttner spomni wo samenjenju plu-
nowych rokow na Zitnych wikach mjes Rózowej hazu a Kézorskej dróhu. Tuto samenjenje je nusne byto. Ro-
ky bechu njekrute a nékotre schtomy na Zitnych wikach zu tohodla po nécim saschc. Wudawki tutoho wuporje-
dzenja wuczinjeja 4400 hriwnow a saplacza jo s reser-
vowym plunsnje. Twarski rada potom rosprawjesche wo nusnych wuporjedzenjach we wodarni w Tzelanach. Tam wuczinjeja wudawki wuporjedzenjow 2550 hriwnow. Tez tu dyrbjesche jo s dzélom pscheds schwalenjom se stro-
ny radnych sapocjecz, dokelz méjachu jo tute dzéla hro-
madze s druhimi tam hizo sapocjanymi dzélami psche-
wjesecz. Dale schwalichu jo slicbowanja wschelakich méschczanskich pschedewsaczow a skónczuje rosprawjesche jo wo wotpohladanych samenjenjach leżownoscow sa wschelake sazydleske projekty.

*

— **Maforentnarjam** wuplaczuje jo podpjera sa mézaz november pjatk 1. novembra 1935 popoldnju wot 4 do 5 hodź. w Ssejmowna na Hrodowskej hazy 10 deleka we wuplaczerni.

— **Wuplaczenje rentow.** S pósty jo nam sdzeli: Wo-
jeiske renty sa november jo w Budyschinje a jemu pod-
rjadowanych pólitiskich agenturach a pósttiskich méstnosczach wutoru 29. oktobra wuplaczuja. Sa Budyschin jo na pósce 3 (Psched schulerskimi wrotami) wuplaczuje. Pjatk 1. novembra wuplaczuja jo podpjery se sniesbozenskeho a invalidneho sawdzenja, a to w Budyschinje invalidne renty w evangelskej towarschowni na Hornczerskej hazy 23, wschitke druhe renty na pósce 3 (Psched schulerskimi wrotami).

— **Méschczansku wohnjowu woboru** sawolachu zobotu wjeczor w 11. hodzinje do leżownosce na Rózowej hazy 14. Sepjerarska hrjada, kiz je nad khachlowej rolu pschyra-
wjena, bésche jo se zahlej khachlowej rolu sapalika. Woh-
njowa wobora s ruczanej zykawu woheń sala.

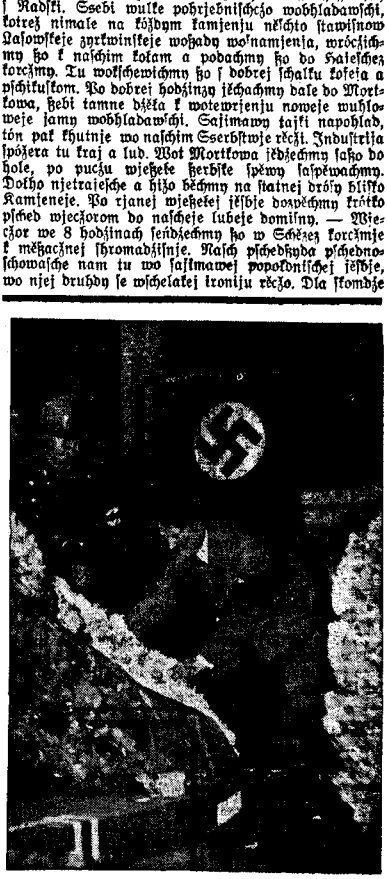
— **S jédneho kola padnyl.** Na Drjezdzanskej dróhy na rózku Wilhelma Ziebigerowej dróhy wczera popoldnju wokolo ½3 hodzin kolojédny padze a czezkokranjeny lezo wosta. Wón je zebi mosby czejko stschazk a jo na czole a wobliczu khétro sranik. Sawolana sanitetna kolonna jebo do méschczanskeje khorownje bowjese. Sranjeny swonka Budyschina bydli.

— **Jédne koło jo kradło.** 23. oktobra je jo s dwora na Swonkownej Lawskej hazy 16 mujaze jédne koło znanki „National" s cijłom 134 956 kradło. Koło mé-
jesche czorne krohzna, jendjelske wodzidło, zoltej gummijo-
wej pschimadle, czornej blótoschkitakaj, czerwjenej wobrucz, kiz bésche sapkatanej. Schtoz móje néschto sdzelicz, hdje je koło wostako, jo proszy, so by to kriminalnemu wotdzele-
nju, telefon 2802, wosjewit.

— **Narunanske koło s wozoboweho auta jo kradło.** W nozy k 27. oktobrej je jo na prozanych wikach wot wo-
zoboweho auta „D. S. W.", kiz tam stejesche, narunanske koło s wobrucu a pschecezenjenju kradło. Schtoz móze k temu néschto wézowneho sdzelicz, jo proszy, so by jo pola Budyskeho kriminalneho wotdzelenja abo na polizajs-
kej straji samotwil.

— **Czehnjenje statneje wójnskeje pozczonki.** 12. czeh-
njenje wulozowanskich prawow stareje statneje wójn-
skeje pozczonki budze pondzelu 2. dezembra w twarjenju zarjadnistwa statneho dolha w Oranjskej drózy.

S **Khelna.** (Sapoczezene.) Nasche serbske towarstwo „Domisna" zarjadowa nedzelu 20. oktobra wulki s ko-
lami do Lasa. Wozom zobustawow jo wobdzelli. Pschi
zjanym wjedrje a zylnym wétsiku jédzechmy spéchnje
pisches Radwos, Minakat do Delnjeho Wujesda, hdjez
sebi rjany wojerski pomnik wobhladachmy. Khwatach-
my dale do hole pisches Lipiny, Radkru do Lasa, hdjez
pschi Sejlerjowym pomniku posastachmy a zebi jón we
mérje wobhladachmy. Méjachmy tez fotografa zobu, ko-
truz pomnik a wobdzelnikow do swojeho nastroja tykny.
Chzychmy tez serbskeho wojowarja, knjesa Hajecha, wo-
pytacz, kotrehoz pak doma njenamakachmy. Dzéchmy
na pohrjebnischczo k Sejlerjowemu rowej. tu s czichim
spomnjeczom na jeho skutki posastachmy. Dale wobhla-
dachmy zebi shromadny row zwézby s Loebsitein a we
wulkej symje w lécze 1929 morjeneje Micka'ea zwézby
s Radski. Ssebi wulke pohrjebnischczo wobhladawschi,
kotrez nimale na kózdym kamjenju nékto stawisnow
Lasowskeje zyrkwinskeje wosady wo namjenja, wrócichmy
zo k naschim kéam a podachmy jo do Haiselsez
korczmy. Tu wosschewichmy jo s dobrej schalku kofeja a
pschikuskom. Po dobrej hodzinzu jéchachmy dale do Mort-
kowa, zebi tamne dzéla k wotewrjenju noweje wuhlo-
weje jamy wobhladawschi. Sajimawy tajki napohlad,
tón pak khutnje wo naschim Sserbstwje réczi. Industrija
spózera tu kraj a lud. Wot Morttkowa jédzechmy sako do
hole, po puczu wjesece zerbiske spéwy saspéwachmy.
Dotho njetrajesche a hizo béchmy na statnej dróhy blizko
Kamjeneje. Po tjanej wjesekej jésbje dospéchmy krótko
psched wjeczorom do nascheje lubeje domiwny. — Wie-
czor we 8 hodzinach sesdichechmy jo w Schézez korczmje
k méjaznej shromadzisnje. Nasch pschedsydza pschedno-
schowasche nam tu wo sajimawej popoldnischej jésbje,
wo njej druhdy se wschelakej ironiju réczo. Dla skondze

**Jarowanske swjatoczesnosce w Bjedrichowym
bjiwalde w Dessawje.**

Wjednik polozi na kaschcz morweho zupneho wjednika Loepera wenz. (Heinrich Hoffmann, M.)

Hospodarski rozhlad

Pondzelu 28. oktobra 1935.

Barlinska bursa s dnja 26. oktobra. Na tónzu tydzenja bésche pornjo prjedawschim dnjam na bursy trochu zi-
wischi wobkhod. Wobkhodnizy s powolanja jo krynchu
a tez bankowa klientela wrócjo tupowasche. Tolaj kru-
czenja njebéchu wulke. Na rentowych wikach bésche mér-
ny wobkhod.

Skótne wiki w Drjezdzanach.

**Na skótne pschihnachu dzenja 1241 howjadow a to 264 wolow, 113 bykow, 696 krunow, 134 jalowzow a 37 jaczkow, dale hischcze 718 czelatow, 597 wowzow a 780 swini. Pola howjaseho skotu wuwi jo zinu wobkhod a dobre druzizny w pjaczisnje trochu postupichu. Pola czelatow wuwije jo tohorunja dobry wobkhod a placzizny jo tez tu polepschichu a to wobsebje sa nizsche druzizny. Wowzy maja dobry brzeni wobkhod sa dotalne placzizny. Mala liczba pschihnatych swini jo sa postajene naj-
wjetsche placzizny pscheda.**

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerˇ a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišćer dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

27. novembra 1935?

lětuscheje domkhowanki chcemy žebi rjany hodownu wječor wuhotowacj. Też wo póznjišej žo hižo rěcžesche. (K tomu je hišće wjele čitwile. bop.) Jenotliwe žobustawy žo dla pšchinoščka na Domowinu napominachu a napraschowanja w tutym nastupanju žo wujaśnichu. Też dla wokolnika žo skorjeršche, dokelž šamžnuy žo druhdy sčžakom dale njedawa a ſ tajkim sadjerženjom šwój šamer njedozpije. Polěpschenje w tutym nastupanju šo pschilubi.

S **Budeštez.** (Stawnište powěšče.) Narodźił je žo: 19. 10. Waltarjej Brunej Schmidtej, twarschenu mišchtrej w Budeštezach-Hajnizach, žynk. — Manđželstwo staj pschipowědźitoj: 22. 10. Marcźin Waltar Dittrich, pohonc ſ Budeštez a Hana Lina Gnauckej, žłužobna ſ Budeštez. — Woženiłoj staj žo: 19. 10. Kurt Albert Herold, blidar w Hornjej Hórzy ſ Friedu Johannu Nowakej, fabrikſkej dźěłaćerki w Hornjej Hórzy. — Wumrěła je: 18. 10. Hana Mühlina rodź. Gědanez, wuměnkarka w Cžornych Nošlizach.

S **Krakez.** Hižo někotre dny dołho wobkedźbowachu wješnjenjo tu a w druhich stronach dźiwje huńzy, kotrež ſ ranja k wječoru leczachu, pschez ſ małej liczbu pak po tśioch pak po schtyrjoch spodźiwnje gigotajo. Po ludowym prajenju pokałuje to na to, šo bórzy syma a žněh do naschej krajiny šaćehnje. Tón krócź je žo tole prajdło jako prawe wupokasało.

S **Malešchez.** Stawnište powěšče ša 3. schtwórcź lěta 1935. Narodźenja: 29. 8. njemandźelſki hólz; 4. 9. burej E. F. Kunathej w Dobrošchezach dźowka; 19. 9. pohonc ſ B. M. Kießlichej w Malešchezach, dźowka; 24. 9. dźełaćerjej R. M. Spankej w Brěžnyzy, dźowka. — Wumrěli žu: 22. 7. Khěžerka a rentnarka Marja ſwud. Reinischowa rodź. Krenzej w Malešchezach, 76 lět ſtara. 1. 8. Selma Glaserowa rodź. Tannertej, mandźelſka autowého wjednika E. A. Glasera w Brěžnyzy, 30 lět ſtara. Marianna Elfrieda Spankej, dźowka dźełaćerja R. M. Spanka w Brěžnyzy, 3 dny ſtara. 26. 9. Rentnar Mikkawſch Metka w Brěžnyzy, 79 lět ſtary. 28. 9. Natańſki wotrocž Pawoł Albert Henka w Delnjej Hórzy, 24 lět ſtary (žo ſatepił). — Do mandźelſtwa ſtupichu: 7. 9. Fabrikiſki dźełaćer K. O. Pěſchka ſ Kihliz ſ fabrikſkej dźełaćerku E. F. Spankej w Brěžnyzy. 31. 7. Wyſchſchi feldwebl H. G. A. Keil w Budyſchinje ſ M. H. Nowakej, domjazej dźowku w Malešchezach. 10. 8. Wuczeř G. H. Weber m Maćym Röhrsdorfu ſ J. M. Žurez, domjazej dźowku w Malešchezach. 1. 9. Pječakſki mišchtr G. R. Mikan ſ Delnjeje Hórki ſ E. E. Snedererez, hoſpodarſkej pomocnizu w Brěžnyzy. 13. 9. Fabrikiſki dźełaćer K. P. Stefan ſ Wotpoczinka pola Noweje Wěže ſ E. H. Klinez, domjazej pschistajenej w Pluſnikezach. 22. 9. Młynſki mišchtr R. O. Hartmanowſki w Delnjej Hórzy ſ A. H. Rychtarjez, hoſpodarku w Delnjej Hórzy. 29. 9. Tyſcheř K. H. Koban w Delnjej Hórzy ſ M. H. Rudelez, domjazej dźowku w Brěžnyzy.

S **Marnolećź.** Wjetſche ſchkody je tu w zańej wokolnje prěni žněh nacźinił. S wjele lětnych ſchtomikow je žněhowa cźeža hałoły a wjeršchi wotłamała. Też ſtarowe ſchtomy, kotrež běchu ſdźěła hišće wobliſćene, ſu jara ſchkodowate. Też ratarjow je ſažnu žněh khětro pschekwapił. Wſchudźe hišće je na polach runtliza a nazymſka piza, ſ kotrejž tóždy hišće na dołhi cźaſ liczesche, ſo njeby trjebał thude jymſke ſkłady natorhnyć.

S **Lubij** Wóčera njedźelu žwjeſćeſche w Habrachcźich Trodlerez nan cźelnje a duchownje ſtrowy žwoje 95. narodniny. Jubilar, kotryž běſche ſchewſtwo nawukнył, je žo we žwójim žiwjenju na wšěch wulkich wójnach hacź do lěta 1870/71 wobdźělił. Jako aktiwny wojak wobdźěli žo 1863 pschi podcźišnjenju pólſkeho ſběžka. Dale nadběhowaſche žobu Düppelſke nažypy a w lěcze 1866 wojowaſche w bitwje pola Hradża Kraloweje žobu. W lěcze 1870/71 tohorunja na franzowſkim bitwiſchcźu wojowaſche. Tola też we žwójim powołanju je pſchezo žwojeho muža ſtajił. Też dźenża hišćeże pilnje žobu ſchewzuje.

S **Dobrošchcź.** Žiwnoſćeř Jakub Statnik a mandźelſka Hana rodź. Schajbiz žwjeżeſchtaj ſaſchku njedźelu ſlěborny kwaj. Pſchejemy žwěrnymaj žerbſkimaj jubilaromaj mnoho žboža ſa dalſchi pſchichod.

S **Hornjeho Wujeſda.** Sańdźenu žobotu rano namakaſchtaj ſchulſkaj hólzaj w Tuchorju pod žněhom wurjadnje wulke rjane prawaki.

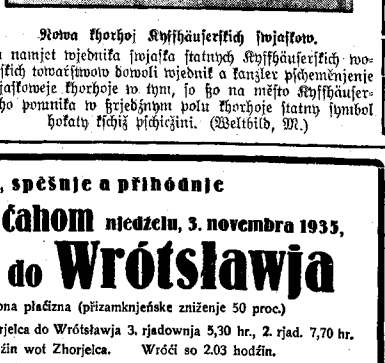
S **Bukowja** pola Hornjeho Wujeſda. Njedźiwajo žuchcheho lěta je žo tu runkliza, kotraž žo nadźijomnje po nětcźiſchim hrožnym wjedrje hišćeže derje domoj pothowa, žyle derje porađźiła. Ani nierodź ani hnicže wutrobicźki njeſłej tu wośebiteje ſchkody nacźiniłej. Też běrny po ſdaću tu njeſłu ſ wulkej žuchotu cźerpiłe. Žiwnoſćerka H. je na žwójim polu wurjadnje wulke běrny, ſamo 2¼ punta cźeſće, naſběraka.

S **Barſchcźe w Delnjej Luſicy.** (S kropom polaka.) Schtwórtk popołdnju naſta w Barſchcźi w jenym domje pſchimańza mjes wobkhedźerku doma a wotnajerku. We běhu ſwady wobkhedźerka domu wotnajerku ſ kropom pola. pſchi cźimž žo tuta khětro wopari. Woparjena dyrbjeſche lěkarſku pomoc pytacź.

Se **Seifhennersdorfa.** W nozy ſ ſchtwórtkej žu žo njeſnaćźi paduſchi na pjecźoch měſtnach ſadobywali. Wožebje mějachu ſajim ſa pjenjeſy a druhe hódnotne wěcy. Na dwěmaj měſtnomaj jim wulke ſummy pjenjes do rukow padnychu.

Wusudźenja

§ **Cźeſće thłoſtanja maja w 3. knježſtwje te wožoby** wocźakaćź, kotrež cźeſćej hobuczłowjekow ranja a wědomnje abo lohkomyſlnje druhich njedźiwajo na wěrnoſćź thłoſtajomneho cźina winuja. Tute ſakońſće poſtajenja nakoji žo też pſchećźiwo 63 lět ſtaremu Bjedrichej Maćej Stöbje ſ Budyſchina, kotryž měješche žo dla wědomneho wopacźneho wobwinowanja jeneho žwojich wotnajerjow ſamolwicź. Hižo prjedy běſche jónu ſaſtojnika a jeho žonu w jeho domje hydlajeju ſ kleſkami ſranił. W lěcze 1932 bě Stöba pſched ſmjerzom lſchiwdźenja wobžaruju wróćił, ko by žo pſched pokhłostanjom ſchkłat. Pschećźiwo ſamknemu wotnajerjej bě nětko Stöba 29. julija 1935 wobſtórźbu pola ſtatneho rěcźnika ſapodał, wudawajo, ſo je wobwinowany lěta dołho ſtat wobkradnył, dokelž bě žebi pſchidawk ſa dźěcźo, kotrejž jemu njepſchiſłuſcha, žadał a tak 2 hacź 3000 hrimnow pjenjes njeſprawnje nabył. Pſchi pſchiſłuſchnych pytowanjach, pſchi kotrychž žo ſwěrcźi, ſo žu wobſtórźbu dospołnje njewěrne, žo jednanje pſchećźiwo ſaſtojnikej a na to žo wobſtórźba pſchećźiwo Stöbi nětko ſaſoběwzate ſłuſchnje ſu, dokelž bě Stöba dla wědomneho wopacźneho winowanja k 6 měſacam jaſtwa a tohorunja žo ſudniſke thoſty napołožichu.

Nowa khorhoj Kyffhäuſerſkich ſwjaſkow.

Na namjet wjednika ſwjaſka ſtatnych Kyffhäuſerſkich wojeſkich towaršſtwow dowoli wjednik a kanzler pſchemjenjenje ſwjaſkoweje khorhoje w tym, ſo je na měſto Kyffhäuſerſkeho pomnika w ſrjedźnym polu khorhoje ſtatny ſymbol hokaty ſkhiž pſchicźini. (Weltbild, M.)

Budyske stawniske powěste

ſ dnja 25. oktobra 1935.

Narodźiło je žo: 24. 10. Arnoſchtej Willijej Nowakej, fabrikſkemu dźełaćerjej we Wjeleczinje, hyn. Wumrěł: 25. 10. Herbert Hermann Ota Clemens wikowař ſ Cźeſćiwjenych Nošlizach, 31 lět.

Sport

WS Hertha pſchećźiwo Guts Muts 6 : 2 (2 : 1).
Dresdner Sportklub — Dresdenſia 4 : 0 (3 : 0).
Planitzer Sportklub — Fortuna Leipzig 3 : 0 (1 : 0).
Mačer Leipzig — VfB Leipzig 3 : 2 (2 : 1).
FC Nürnberg — PSC Chemnitz 3 : 1.
Sportfreunde 01 — Malowa Lga 2 : 1 (1 : 1).
Cźeſkožłowakſka — Italſkej 2 : 1 (0 : 0).
Schwizarſka — Franzowſkej 2 : 1 (1 : 1).

Radio

Póndźelu 28. oktobra žo ſtyłchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wješeły ranſchi konzert. 11.30 ſa hodź. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 14 wichelanje. 15.35 ſa macźerje. 16 popołdnjiſchi konzert. 17.20 ſport ſa młodźinu. 18.20 politiſki pſchehlad nowin. 20.15 ſabawny konzert.

Ltpik. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.30 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 18.50 ſ ſwjatočnej 21.20 hudźbny wohnjoſtroj.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma. Königsberg: 20.10 pišany rejwaniſki wječor. Köln: 20.10 Lanner-Straußowy konzert.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Die Landſtraße 1. Ordnung Schwarzadler—Radibor wird wegen Beſchüttung in Flur Radibor vom 28. 10. bis mit 11. Nov. 1935 **geſperrt.** Der Fahrverkehr wird über Cölln gewieſen.

Bautzen, am 26. Oktober 1935. **Der Amtshauptmann.**

In dem Entſchuldungsverfahren des Bauern Wilhelm **Emil Brütze in Kopschin** wird der von der Landwirtſchaftlichen Bank des ehem. Sächſ. Markgraftums Oberlauſitz in Bautzen vorgelegte Entſchuldungsplan beſtätigt und das Entſchuldungsverfahren aufgehoben.

Kamenz, den 23. Oktober 1935.

Das Entſchuldungsamt.

Towařſtwowſki powěſtnik.

Budyſchin. Sjednoćenſtwo evangelſkich Serbow ſmje ſrjedu 30. oktobra wječor we 8 hodź. ſhromadźiſnu w Serbſkim Domje. Sſobuſtawy a hoſćo ſu lubje witani. **Pſchedſydſtwo.**

Domowina. Wšěm spěwarjam! Nimo khórow „Khwalena budź" a „Ha jěł jo hólčik" wukńmy jako třeći: „Ha wyše mi Hornjebo Wujezda" (ćo. 23 we Wulkej luboſći na ſtr. 49).

Kukow. Serbſki wotrjad ſwj. Jurja w Kukowje ſmje dźe ſo póndźelu 28. oktobra, wječor ½8 hodź. pola Natuſće. Hoſćo ſu lubje witani. Starſi.

Zlět Domowiny we Wojerecach ſu wšěſe wšelake wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromadźi derje poradźene fotografije a kóždemu wudawaki a porto za přećelne připosłanje zapłaći. Pśeśelo je prošu tak ruče hač móžno na „Domowinu", Buhder Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

1100,— hr.

hódna 5 procentowska nahódnoſćenska hypotheka ſo za 900,— hr. woteda. Stóž chce swoje pjenjezy derje nałožić njech ſo zamołwi pod **A 22** na wudaw. Serb. Nowin

hiołca do domu

kiž może derje warić, ſo do wjetšeho hospodarſtwa k 15. novembrej abo 1. decembrej 1935 pyta. Dwě hoły tu ſtej.

Dentist Herbert Schlegel w Drježdźanach-N. na Helgolandskej dróży 9, II

Někotre młode

wysokusóźne kruwy

ſteja na předań

w Dalicach čo. 5.

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe

přikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošić hasy 21

w domje khorobnjeho pokładnika

Tunjo, spěšnje a přihódnje

Z woschitym čahom njedźelu, 3. novembra 1935,

ze Zhorjelca do Wrótsławja

(60 proc. znižena jězbna płaćizna (přizamknjeńſke zniženje 50 proc.)

Jězba płaći (tam a sem) wot Zhorjelca do Wrótsławja 3. rjadownja 5,30 hr., 2. rjad. 7,70 hr.

Wotjědže 6.42 hodźin wot Zhorjelca. Wróći so 2.03 hodźin.

Wšo bliže zhoniće při wudawańſkich jězdnych liſćikow a w pućowańſkich běrowach.

Wobkhodnaj hamtaj ſtatneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Płaćizny hódne žonjace kłobuki

poskića **Gertrud Tröger** na Sukelnskej hasy 30

Gumije za jězdne kołu

wewšěch wulkoſćach też za dźěćo. kola, pola

J. Schieback na Mužakowsk. dróży 4

Mantle wot 1,50 hr., šlauchi w. 0,75 pj.

Khěža a žiwnosć

ſo kupić pyta. Poskićenja z płaćizny podajże pod

A 21 na wudawańſku Serb Nowin

Měšćanske dźiwadło w Budyšinje

Wjednistwo: Intendant na wusł. Hanns Heinz Kämpff. Telefon 3263

Hrajna doba wot 28. oktobra hač 3. novembra 1935

Srjedu, 30. oktob., 20.15 hodź.
Venecija
opereta w 3 jedn. wot Arno Vetterlinga.

Štwórtk, 31. okt., 20.15 hodź. Reformaciski ſwjedźeń (koło B)
Venecija
opereta w 3 jednanjach wot Arno Vetterlinga.
Znižene płaćizny 0,50—2,50 hr.

Pjatk, 1. novemb., 20.15 hodź. (koło D)
Novarska přerada
Činohra w 3 jednanjach wot Cäsara z Arx

Sobotu, 2. novemb., 20.15 hodź.
Iliza a 4 PS
Wjeselohra w 3 jednanjach wot Kurta Sellnicka.
Znižene płaćizny 0,50—2,50 hr.

Njedźelu, 3. nov., 19.30 hodź.
Hara w zadnjej khěži
Komódija za lud w 3 jednanj. wot Maksimiljana Böttchera.
Znižene płaćizny 0,50—2,50 hr.

Młodźinje...

k wukubłanju a pohonjenju

Wjesele a wědu čerpa naša młodźina z bohateho žórła pismowstwa. Pohoń swoje dźěći k čitanju knihi. Tysacory wužitk přinjese dobra kniha za powołanje a dalše žiwjenje.

Přiloha k čisłu 252

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 28. oktobra 1935

Mać jako wothladarka

Schto cinju, hdyž je moje dźěcźo khore?

Zanej macźeri žo njepscheje, so by ſ wothladarku khorych w swojej ſwójbje była. Najlepje wschak je ſa wschěch wobdźělenych, so žo khorosćź w ſwójbje njesnaje a so macź jenož cźerwjene licźka a khischcźate wocźi ſwojich maſnych lubuſchkow widźi. Sćeźka žu staroſcźe a nuſa khoroſcźow macźeri ſalutowane. Potom je ſa nju wužitne, hdyž wě, kak ma žo pſchi khoroſcźach ſadźerźecź. Widźi-li macź ſe wſchelakich pokaſmow, kaž ſ njeſpokojenoſcźe, ſymniźy, njelóſchta atd., ſo žo pola dźěſcźa khoroſcź pſchihotuje, je najkmanſcho ſo do loža dźe. Dyſto dołcź žo ſtrowe wutłpja, hdyž traſch žo wo lóſſiche ſkhorzenje ſołdka, wo naſymnjenje a podobne khoroſcźe jedna. So dźěſći, wołtebje mjeńſche, bórſy ſymniźu dołtanu, njerjeba hiſchcźe nikoho ſnjemérnicź. Na dźěcźaſch roganiſmus ſtutkuje wſcho mhlaze ſpěſchnje a rucźe a ſymniza je ſ naturſkim měrittkom ſnjeſpokojenja cźłowjeſkeho organiſma. Tohodla njeſmějeſch ju ſ lékarſkiwom a podobnymi ſredkami ſacźericź ſpytacź. Wěſo ma žo ſymiza naſtajnje kontrolowacź a měricź (knadź kóžde tſi hodźiny) a wutłědki napiſacź, ſo lékar wě, kak ma ſapſchimnycź.

Móžny wobklad, kiž poczenju polékuje, ſenje niczo njeſchkodźi. Wołebje ma žo na wuprózdnjenje cźrjewow kedźbowacź (cźiſtnuſnyy wolij do warjazeho ſadu, do brěcźki ſłotych jabłuczkow (Apfelſinen). Khore dźěcźo njeſmějeſch k jedźi nuſowacź. Ssamo cźeſchenki ſnjeſu wjazybnjowſke poſcźenje biese ſchkody, a to je teź najkhmanſchi pucź, wobcźeſnoſcźe pſchi poźiwanju (Verdauungsſtörungen) wotwobroczicź. Strowe žu pſchi tym płody, teź wotwarjena zitronowa brěcźka, ſe ſacharinom połłodcźnjena woda, pſchi běławje kopriſowy abo cźorny cźaj a k ſmérowanju cźrjewow we twodźe wotwarjeny,, trochu wołeleny a pſchemějchany wołoſny ſchliž (Haferſchleim). Lěkarſka ma žo pſchelětrowacź a dźěcźo žo pſched wótrym ſwětłom a pſched haru ſchkitacź.

Wjazy njemóże a njetrjeba macź pſchi ſpocźatku cźinicź. Njepołépſchuje žo w běhu 24 hodźin nicźo, poſtupuje ſymiza abo pokaſuja-li žo druhe wobcźeſnoſcźe a bołoſcźe, potom žo njeſmě dłeje cźakacź, ale ma žo hnydom po lékarja póſłacź a jeho poſtajenja pſchede wſchém ſwědomicźe a dyrkownje wobkedźbowacź. Nékotraž kuli macź wſchak ſwej mysłi, ſo wſcho lépje wě a ſo ſnadź tak nuſne ſ lékarſkej radu njeje.

Pola tak mjenowanych dźěcźazych khoroſcźow, kaž wołhypizy (Maſern), cźerwjenych wuſypizow (Röteln), cźórlach (Scharlach) atd. je jara ważne, ſo dźěcźi prawje dołho we łożu woſtanu, ſo by žo huſto we wjele ſtraſchniſchim a wosnudliſchim dokhorocźſam ſadźěwało. To je wěſo pruha na ſcźerpnoſcź ſa wobaj dźěłaj, ale wobhladniwa macź žo rad tutemu dźěcu podwoli a žo ſa wſchelake hracźe a ſabawu poſtara, ſo jeje khoremu lubuſchkej dołhi cźaſ ſaſidźe.

A kak smy so my tu smjeli!

Pſchi kromje wěſy, hdźež pěſtowe jamy leža a jenotliwe bróžy roſtu, bruna roſpukana hlinjana khałupa ſ małymi ſchtrihróžkatymi wokneſchkami ſteji. Sadnja ſtrona khěžki je ſ deſtami ſabita, kotreż žu ſ wjedrom brunu na ſeleń barbu doſtałe. Pſched ſwižłemi, hdźež žo wujeſdźeny pucź nimo wije, ma ſtary, łukaty boſowy kełk ſwoje měſtno. Pod nim ſteji jednora ławka.

Tajke žu wodowe dźěry w Abeſynſkej.

We tute žo, kaž ſ nowiſchich powěſćow ſ Abeſynſkeju bitwiſchćow wułkhadźa, mózuje pſched Abeſynjanami a Italcźanami wojuje. Sa italſke wójſko w Abeſynſkej je ſaſtaranje wojakow ſ wodu ſ najważniſchim praſchenjom. Na wobrafu widźimy patrouillu wójſka generała Naſiby, kotraż pſchi wodowej dźěrje w Ogadenſkej prowinzy ſwoju lacźnoſcź ſpokoja. (Planet, M.)

Tu Pawluſchez Arnoſcht po ſwjatoku najradſcho ſedźi a na kolenomaj ſwoju dołgu harmoniku cźaha, ſo po zykej wſy klinczi. Na jeho ramjenju Pětr, hłuchi kozor, ſwoju baſnicźku bajo Arnoſchowej wokoło wucha jěduži a ſo ſtajnje ſe ſwojej nóſku ſa ſ'wowej bleſchu naczahuje, hdyž Arnoſcht ſ njeje źrěbnje.

Arnoſcht wjele ſpěwow ſnaje a wubjernje ſe ſwojej harmoniku hraje, a we wſy ſo tak nětkotre wokno wocźini. Najpilniſchi pſchipoſłuchacźo pak ſu dźěći. Wone na brjuſche w trawje pſched ſtarej ławku leża. Młódſche, kotreż domoj njechadźa, dyrbja ſtarſche mohrjej domoj wjeź.

Po dźewjerźich Pawluſchowa do wokna klepa. „Doloża", Arnoſcht rjekne a pſchećahuje ſo. „Tola nětkoſi pacholjo ſaſałke proſcha: „Arnoſchto, powědaj nam tola hiſchcźe jónu, jako ſcźe ſo tak ſmjeli!"

A Arnoſcht, kotryż je po kraju daloko wokoło pſchiſchoł, da ſo ſmjehcźicź. W khódej ſtawiſnje, kotruż powěda, wón na kónzu rjekne: „A kak ſmy ſo my tu ſmjeli!" Swjeſcha pola tutych ſtawiſnow dowka nicźo k ſmjecźu njeje, ale žu tak putaze, ſo wſchitkich ſ dycha muraźeja. Stawaſnu, kak je jeho jědojty hab tuſnył, kak je wón ranu ſe ſehłiwym nożom wupalił, dyrbi powědacź, haczrunjeź je to hižo na wſche dwaceźi krućź cźinit. „A kak ſmy ſo my tu ſmjeli", wón rjekne, „jako ſehliwy nóſ mjaſo praſeſche, a mój towaſch, Michał Schticzka, tutón dołhi nohacź, měnjeſche, ſo to runje tak wonja, kak wokoła nětkotrych ſtanow na měſchcańſkim hermanku."

Pſchipoſłucharjo ſo wěſo ſmeja, dokelż ſu ſtajnje dźakowni, hdyž Arnoſcht nęſchto powěda. „A to ſ tej zigaru, Arnoſchto, powědaj to też hiſchcźe, kak ſo ſ ym mějeſche, cźeſch?"

A wón jim to też hiſchcźe powěda. W polu je byko, na Balkanje dełeka, jako jemu niepſchecźelſka kulka zigaru ſ huby ſtorhny, a kak žebi wón potom, ha ha, źle jednorje druhu ſaječhli. „A kak ſmy ſo my tu ſmjeli!"

Wſchitzy žo ſmeja. Najhóle pak mała Khrystła, dźowcźicźka hajnika, kotraż nóżzy wot ſo tykajo na ſemi ſedźo njemóże ſo wjazy ſmérowacź.

„Nětko hižo pſchestań tichotacź", Arnoſcht poſtanywſchi rjekne, wo ſmje ſwoju harmoniku pod pažu a wotendźe do domu.

•

Naſajtra rano, ſedy ſo je honacź doſpěwak, ſo krucźe do duri ſatkapa. Żandarmaj cźetaj dom pſchepytacź. Wocźinitaj kachle, pſcheryjetaj ſpno, pſchemjetałaj bérnjazu hromadu a pſchetkadźetaj drjewo, ſamo hnojowu hromadu njepſchełuſujetaj, ale njemóżetaj nicźo namakacź. „Pawluſcho", ſtrażmiſchtr rjekne, „Wy ſcźe najlepſchi iſelz w zyłej wokolinje. Lojenje dźiwiny ſaneho kónza nima, a ſledy ſ pěſkowej jamje wjedu. Ludźo chźedźa nęſchtožkuli wědźecź, hladajcze ſo!"

„Mózecze mi nęſchto dopokałacź?" Arnoſcht ſnapſchecźiwi. „Scźe dźe zyły dom hižo ſaſidźene lěto pſchepytali a njejſcze tola nicźo namakali. A kak ſmy ſo my tu ſmjeli!"

„Woſtajcze tute hłupe rěcźe", ſtrażmiſchtr rjekne a bjes poſtrowa wopuſchćeji ſe ſwojim pſchewodźerjom hlinjany domcźk.

Hanuſchowej wſchitke ſtawy hraja a ſwojeho ſyna ſa ruku wſawſchi wona rjekne: „Arnoſchto, bożedła, na zyłym ſwěcźe Cźe proſchu, Ty tola njebudźeſch? . . . Dopomń žo na Twojeho nana, kotryż je dźiwinu tójo

Bratraj

Wobras ſ burſkeho žiwjenja.

Piſche Bj. Wowcźerk.

(6. Pokracźowanje.)

Kważ to bě, kaž jón tajki wjeſka hižo dołho wjazy njebě widźała. Tak to Jurij chżuſche. Schołcźiz łubło dyrbjeſche pokaſacź, ſo jeho knjes žo ſ kóždym měri. Jedyn ſmějch pak dyrbjeſche nawożenja na žo wſacź. Jako duzy wot wérowanja nimo wudowinieze khěžki dźěchu, pſchileczą pſches tſěchu na hołzu podobna klanka ſe ſtomy wutłkana. Njewidźomna ruka ju pſches tſěchu do kwaſneho cźaſha cźiſny. Hoſcźo drje žo ſmějachu tajkemu łłupemu žortej, tola nawożenju to ſapali we wutrobje, wědźeſche derje ſ wotkel tajka njełuboſcź pſchikhadźa. Jenož Hanka na ſwoju tutemu poczinanju njeſrofumi, dokelż wo wſchém nicźo njewědźeſche. Jurij wſchak potom žiwój hněw pſchi hoſcźinje bórzy ſwopłoka.

Wot kwaſneho dnja njeſtupi Michał wjazy do ſtarſchiſtego domu, njechaſche nihdy row ſwojeje lubuſcźe wopytacź.

Tři lěta ſandźechu. Mała dźowcźicźka žo młodymaj mandźelſkimaj narodźi. Sſłyſchaſchi wo tym, žo Michał jara wosnjeſeli. Sſłyſchaſche pak też mnoho, ſchtož jeho ſrudźi. Ludźo drje njepowědachu wótrje Michał pak tola wſchitko ſtyſcheſche. Twój bratr, tak rěkaſche, ſanjeſe ſwój kubło, njeſtara žo wo żonu a dźěcźo, ſyda wote dnja w korczmje hacź hłuboko do nozy a — hraje. Njedołho ſo jemu ſkoro wěricź, tola rěcźe buchu pſchecźy wotrje. Michał bu ſrudny, myſłeſche na Hanku. Cźhyſche Jurja hnydom wopytacź a ſpytacź jeho ſaſzu na prawy pucź dowjeſź. Prjedy pak hacź k tomu dóńdźe, ſaſtupi jónu rano wotrocź Pětr do jſtwy. W ruży dźerżeſche brěmjeſchko, ſepryjeny na cźežti kij. Michał ſo ſtróżi.

„Schto tebje ke mni wjedźe, Pětrje?"

„Cźhych ſo cźe woprajchecź, Michale", rjekny wotrocź, „hacź mohł moje ſtare koſcźe trjebacź. Wjele hódne wſchak wjazy njeſu, ale Scholcźiz mje teź njewohładaju do wěcźnoſcźe wjazy, byrnjež dyrbjał po proſchenju khodźicź."

„Donjź budu żiwy, ſo to njeſtanje, Pětrje, donjź ſmju khlěba, ſmějeſch jeho teź ty."

„To wědźach, tohodła najprjedy tu pſchińdźech."

„Cźohodła pak ſu bratra wopuſchćiłi?"

„Dokelż tu hanbu dłeje njeſnjeſu. Dźeń wote dnja je hoſpodar pjany, ſwar a ſakty ſu jeho pacźeſ; wſchitko ſtraduje. Żadyn cźeladnik ani ſchtwórcź lěta tu njewoſtanje, na polach knježi njerodź, ſtót ſ ſkodom kónz bjerje, je, kaž by pokleczo Boże na kubłe wotpocźowało. Ty ſnajeſch pola Michale, a wěſch ſchto njeſu. Pomyſli ſebi, poſlednje žně njewunjeſechu hiſchcźe telko, ſchtož ſami trjebamy."

„Mój Bożo, kak je to mózny?"

„To hiſchcźe njeje to najhórſche", rěcźi Pětr dale, „Jurij hraje, praju tebi, pſchěkhraje zyłe kubło. Kóždy dźeń heoſi je ſtótnym wikowarjom a rěſnikom ſa korczmarſkim blidom. Derje wěſch, njewérno, ſchto to do ludźi je. Rěſnik je nam wczera najrjeſcheho konja ſ hródże wunjedł. Nětk wěſch, kak ſ nami ſteji!"

„Bożo Knjeże", ſałoſcźi Michał, "a Hanka?"

„Ach, ta wboha żona! Tej ſo wěſcze żenje dźało njeje, ſo ſmeje tajſi pſchichod. By-li jej tebje radſchi wſałka! Tajke žu potajkim hołzy! Chżedźa měcź pſchezy prawje wieſoſeho khadłu a napoſłedku maju — pſchecźinjałka. Hanka je wěſcze wjazy żyłſow wupłakała, dyžli ma włoſow na hłowje, by-li ju widźał, njeby ju ſnał, tak hubjena, ſdrjena je naſcha rjana Hanka! Żyłe morjo żyłſow je ta wboha żónka hižo wupłakała. A dźěcźatko, te wbohe jatko, ně, Michale, to je do njebjeſ wołaſy hrěch, każ Jurij ſe ſwojej ſwójbu a ſ łubłom ſakhadźa, njemóżu woprawdźe ſrosumicź, kak móże Bóh łuby knjes tomu pſchihładowacź."

Michał ſtej każ ſprotnjeny. Hdyž na Hanku a jeje bédu myſłi, poczina žo w nim waricź.

„Dyrbju na kóždy pad hnydom k bratrej", jachleſche.

„Njebudźe cźi to wjele pomhacź, Michale. Jurij žo njepołépſchi. Je to pokleczo Boże, kiž ma tola nękajku pſchicźinu, bórbotałeſche pſchi ſebi a wjeſche ſ hłowu. Michał pak na to ani njekedźbowaſche, ale mějeſche jenoż jenicźku myſl: dyrbi pomhacź!

„Ty wołtanjeſch pola mje", rjekny ſ krótka, „pſchewoſtaju cźi malu ſtwicźku", nětko pak dyrbju hicź.

Mjeńſchimy poſdźiſcho bě hižo po puću. Cźim bliže pak pſchińdźe k bratrowemu ſtatokej, cźim pomalſchi bu jeho ſtup.

Schto tu poprawom chżuſche?

To wědźeſche. Chżuſche Hanzy pomhacź, ale kak? Mějeſche dożyła prawo, ſo do mandźelſkich nałeżnoſcźow mějeſcheź, njedy je to teź bratr? Jurjej do ſwědomja rěcźeć? Jemu pjenjeju poſkicźicź? Wy je tola ſaſy pſchezłokał, je-li Pětr wěrnoſcź rěcźał. Na tym njedźěłoſwalche. Cźežko tłocźachu jemu tute myſle na wutrobu. Tu njewidźeſche woprawdźe żanu możnoſcź pomhacź. Tola chżu pohladacź, ſchto doma dobre dźěłaja! Żebi rjekny a krocźeſche mużnje dale.

Do dwora ſtupiwſchi, pſchibóża jemu poż napſchecźo wjeſele ſaſchczońkajo. Michał jeho pomaika, hladajo pſchi tym hižo po dworje. Wós dźeczeła tam hiſchcźe ſtejeſche, płónżo na njón ſmudźeſche, ſo bě hižo zyle ſwjadły. Wěſcze tam hižo nękotre dny ſtejeſche, njeſ tym ſo ſkót hłodu trada. Na jenym płuſy wiſzachu konjaze woteżki, pſched konjenżom leżachu konjaze graty na ſemi, wſchudże wulki njeporjadk. Hdy by to nan widźał! Njeby woprawdźe měra měł we rowje.

Pomału dźěſche dale, pſchi kóždej krocźalży bu jemu cźežo wokoło wutrobu. Do kuchnje ſtupiwſchi woprașcho ſa knjesom. Dźowka cźiniſche wulkej wocźi.

„Hdźe dha budźe? W korczinje tola!"

„A żona?"

„Tamle wó jſtwje!"

Michał ſakkapa, łkaby hłóſ wotmołwił, tuż ſaſtupi. Hanka ſa blidom żedźo ſchijeſche ſwojemu dźěſeću ſuknicźo, tuto żedźeſche pódła macźerje na ſchpundowanju.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

žwoje žiwjenjep schižadžik! Njebych tajku haŭbu druhi ras wjazy pschëtrala."

„Ale marzi, Wy drje zyle pschi rosumczku njejsćе, ja a džiwinu tójcej? To chze žo mi žmjecź!" Potom požnëda. Prjedy hač na džëło woteńdže, žwoju macź hischcze jónu smëruje.

Wožynk je tón króć zyle blizko pschi wšy. Dopoldnja spuschčzane jsónti truhaja. Potom pak sažo schtomy puschčzeja. Hara žekerow a piły je daloko a schëroko łžyschcecź.

Wyšoka cžerwjena jëdla, hdjež Arnoscht a jeho pomoznik džëkataj, sapoczina žo czumpacź, tak so pika tłusta. Arnoscht k blisčemu stanej tkwata, so hy kliny ź twjerdeho drjewa pschinjeźł. Tu, na wušyku, žo wón makeje hajnikoweje Khrystle dohlada. „Pomhaj Wóh, Arnoschto", wona sawołajo žo psches zyle mjeswoczo žmëje.

„Schto dha Ty tu w lëžu cžinisch?" žo wón prascha.

„Mamy tola próżdniny", wona wotmołwi, „a schczi pam holanske jahodki. Chzesch někotre?" A wona jemu do ruki nážyra.

„Saptacź Bóh", Arnoscht rjekne a bëži dale.

„Arnoschto! Arnoschto!"

„Schto hischcze?" Wón posastawschi žo wobroczi.

„Powedaj tola hischcze jónu wo zigarje, jako scze žo tak jara žmjeli!"

„Haj, hy dha mudra? Nětkole pschi dšele? Dži rjenje domoj, njemóžemy Tebje tu trjebacź." Wón wostaji ju stejo a wróczi žo k dšelu. Nichtó njepytnje, so dšëczo sa nim bëži.

Arnoschi klinaj sabije, a potom wón ź towarschom dale rëża. Hakoży tschepotaju, jsónk khodši, klinaj wupadnjetej, driewo pikota a stona, pika wonëmi, žnčo žo wjeschk thila, dšëkacźerjej šiupitaj wróczo. Arnoschi na stronu pohladnje, hdjež dyrbi jichtom padnycź, a nastróji žo do žmjerzje. Pschikfoczjiwschi žo še wschëmi mozami pschëcziwo padazemu schtomej sprëwa. Jeho cźëło žo schibuje, riap ropnje a popuschczuje, a wyšoka cźerwjena jëdla hischcze padajo žwoju cźaru pschemëni, žunje žo Arnoschtej ź ramja a wrjeżnje ź błukim łuskom na semju, so wschitko sarzi.

Krocźej dalеko wot mëstna, hdjež je hobrski wjeschi semju rosschwiknyk, mała Khrystła žedši. Se strózelemi je wona žwojej tucźaju wot žo tykła.

Arnoschi tu runja staremu mužej steji, zyle tschiwy a je schëhnjenymaj ramjenjomaj. Wón jachli; jeho dych je krótki a njeśajny. Jako je žo pschesmëdcźił, so njeje žo Khrystlay nicžo stało, žo jeho mjeswoczo pożmëwknje. — „A — kat — žmy — žo — my — žmjeli", wón sajaketajo žo žwjese, mjes tym so dšëczo wótise sakschicźi.

Arnoschta na nożydłach do wšy donjeju a posdšisčo do khorownje dowjesu. Hdjež dyrbja šwëcźicź, so je žo jemu tłucźowka šlamała. Lëkarjo mënja, so žo pschi barzjesej naturje snjeschożeneho wschitko sažo wuhoji.

Prënjej cźłowjekaj, kotraź Arnoschta wopytataj, staj hajnik a jeho dżowcźicźka. Khrystła jemu cźeczeł schkowronczeho drjewa na łožo położi a na blido karancźk ź kwëcźelom stajì. Potom ź wulkimaj wocźomaj na Arnoschta shladuje. Tón pak žo na nju šmëże, scźehne ź nožu strowu rułu ź pschikrywa a pohrajka žo ź porstomaj na jeje bsiuche: „Myschka bëži, dšërku pyta . . . !" Tu dyrbi žo też Khrystła šmjecź. „Ja žo Cźi najrjeńsčo dżakuju, Arnoschto, so žo mi žiwjenje wukhował!" wona praži hač jeho ruku doßahnyncź.

„Hanuschо", hajnik khutnje rjekuje, „też ja žo Wam dżakuju! Mies namaj bë niedewëra. To dyrbi žo někcźe pschemënicź. Hdyż budžecze sažo strowy, móżecze ź hoitwinym dokładowarjom w mojim wołwodże bycź. Nadżijam žo, so potom nichtó wjazy dżiwinu njełoji — cźecze?"

Mužej žebi do wocźow pohladajo němje ruku tschaschtaj. jkz.

Přilopk

Cźežke wobšhadne njeschcza w Driežďanach.

Sobotu wokoło ½3 hodźin poł. dżnjesche na Nowomëschczańskej stronje Marijineho mosta 40lëtny dšëlacźer O. ź Driežďanskeho Stareho mësta še źwojim motorikim kolom pośtiki auto pschecźëhnyncź. Pschi sawinjenju do pobocźneje haśy jëdzeše pschekrótko, padny a pschidże pod koła wulkeho autobuża. Snjeschożeneho hnydom do Friedrichstadtskeje khorownje dowjesechu, hdjež pak bórzy na scźëhnki ranjenja wumrë. Druhe cźežke njeschożeństa so niedżelu rano wokoło 5 hodźin na Budyschej dróży rsched Albrechtsburoschim hradom pschi šnatym sawinjenju. Tu padny mały wołwobowy auto ź tśjomi wołwobami do rschikopa, pschi cźimž žo šudowaza a jeho towarschi cźežko ranjenschtaj. Bjes wëdomja dowjesechu jeju do doma diakonišow, hdcźa wokoła je ź pomërnje lohkimi ranjenjemi wotešchła. — Bórzy po tym dyrbjesche wós sa thornch do Löbtawskeje dróhi na rózł Werneroweje dróhi. Tam bëše 38lëtny wjednik motorskeho kola do wołwobowego auta šajël. Pschi tym bë žebi wobë nosy šlamak. Jeho do Friedrichstadtskeje khorownje dowjesechu.

Rubjeżny mordaŕ žo wotprawił.

Ruskimi nowinarjeli bërow w Düsseldorfje piża: 25. oktobra 1935 žu w Duišburgu rubjeżneho mordarja Jana Hofmeistera wotprawili. Hofmeister bëše w nozy ź 15. meji 1935 wobthodneho pomocznika Korlu Kružu w jeho bytlenju šadajił a wurubił.

Cźežke njewjedra na Pomorskim brjohu.

Połnózno-rańsche wichory w Pomorskich pobrjożnych krajinach, kotrež sdšela ź mozu 9 hač 12 tam zychnowachu a njepschestawajcź deschcze w běhu pjatka žu tam wulke schkody nacźinite. W Stettinskim pschistawje bëschе pjatk wjeczor strach wulkeje wody, tak so dyrbjachu šyderlerjo w nize ležazych kuńcźinach žwoje domcźki wopuschczicź a do wyschе położeneje krajiny cźekнyеź. Domjazu nabobu a jtót žu ź wjetschеho dšela wulkowali. Na kupje Usedowje je wichor wožebje pschi nahłym brjohu pola Koserowa a Cemvina wulke šapuschenje nacźinił. Hacź do brjucha we wodże stejo, łyttachu rybaży ź wodu napjelnjenych cźołnow snajmjenischa motory wulkowacź, swoj pak žo jim njeporadżi. Też tu dyrbjachu pomozne muschtwa žo šastajicź. Też ź Rujanskeje kupy žo žakotne šapuschenje wichorow wošjewjeja. Žoły rjad motorskich cźołnow je wichor w žolmach wosrahł.

Autowe njeschoże pola Güstrowa.

Schtwórtk wjeczor žo na Schwerinskej dróży njedaloko Büłowerburga wurjadne cźežke autowe njeschoże šta. Pschi pschescźëhnjenju šapschacha Schwerinski wołwobowy wós po tuknjenju wobruczе do wjerhanja pschiwdże, schmórny žo schtoma a cźišny žo potom ź wulkej mozu do druheho nadróżneho schtoma, pschi cźimž žo prawa strona wosa dospolnje rozbi. Pschi žalośnje žyłnym šrażenju žo šadni dšël wosa wokoło schtoma wobwjerchny. Pschi tym wschë schtyri žobujëdżazy wuleczachu a ź puknjenym nopom bjeswëdomni leżo wostachu. Wołwowy wjednik, Jenz, wumrë hnydom po njeschożu. Druhi šranjeni žo do Güstrowskeje khorownje dowjesechu, hdjež krótko po dowjesenju ministerialny hejtman Brandt še Schwerina wumrë. Też Jenzowa 12lëtna dżowka je w nozu po njeschożu wumrëła. Brandtowy žyn je pschi tym hischcze najlepje woteschoł. Sapschahoweho pohonca wina njepotrjechi.

Pjenjesyłkażeńja žo w Pólšku wuhlëdżiła.

Franzowske bankowki žo falschowale.

W Sosnowizach žu pjenjesyłkażerju wuhlëdżili, kotraź wopacźne franzowske bankowki dżëłasche. Wožebje 50 a 500 franzowske bankowki bëschе hižo někotre mëšazy dołho dżëłała. Pschi pschepytowanju žo wulka liczba šhotowje-

W Ogadenskej pušcźinje.

Tak bjestrójchina je pušcźina w Ogadenskej provinzy. Je nimo mëry rëdko wobhydlena a najwjazy wjeśnych mjenow, kotrež na tkarcze namakamy, njewosnamjenjeja wjazy hacź wódne mëšтno ź nëkotrymi doworodnymi domcźkami, w kotrychź šwjetscha pasitrjo bydła. To też placźi wo cźłowjekach mjenowanym Ual-Ual, kaź to nasch wobras pokasuje. Tu je, kaź je šnate, po psched lëtom abeźynski konflikt sapocźał. Też nëtko žo w jeho wokolinje krucźe wojnuje. (Donath, M.)

nych wopacźnych bankowkow namaka. Wobhdżeź bydlenja, kotryż bë rumje w dżëłarni, kaź też jeho bratija a druhi pschi falschowanju wobdżëlene wožoby žo šajachu.

Cźinjeńska składowanja munizije do powëtra šleźała.

Pschi wosbuchenjenju je žo wjele stow wojakow a mnohych bydleri moriło. Hakle nëtko žo wošjewja, so je 20. awgusta w Lautschawje we hłownym mësče krótkowjecźornje provinzy Kaušu žo žakotne wosbuchenjenje stało. Składowanja munizije, w kotrejž bë wjele ćëłbowcho materiała, so wojowanje pschecźiwo kommunistam, je do powëtra łëtcźała. Pschi tym je pjecźa wjele stow wojakow a wobydlerjow žo moriło a franiło. Rosbuchenjenje je žo najšterje i njekdżbliwoscze stało. Pschi wulkim wohnju, kotryż je pschi tym nastał, je žo też wjele stow thëżow žobu špalilo.

Što ma so při ženjenju w přichodźe wobkedźbować

Wuwjedżenike postajenja k šakonjej wo šrowym mandżelšstwje

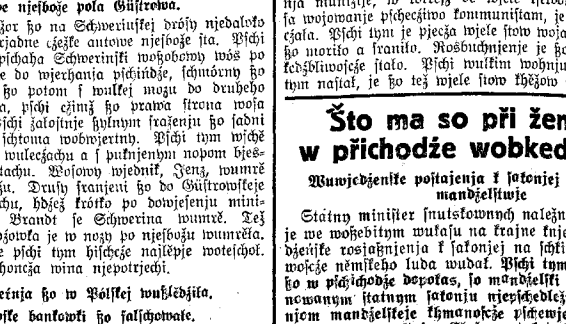
Statny minister šnutskownych naležnoscjow dr. Frick je we wožebitym wukašu na krajne knjeżerstwa wuwjedżenike rosjašnjenja k šakonjej na schkit herbiteje strowoscze němšeho luda wudał. **Pschi tym postaja, so ma so w přichodźe dopokas, so mandżelški sadźenk po mjenowanym statnym šakonju njepschedeźi, ź wuwjedżenjom mandżelšeje khmanoscze pschewjesći, kotrež šrowy hamt wustaja.** Cźaš, wot kotrehož ma so wuwjedżenje khmanoscze powschitkownje pschedpoloži, minister hischcze postaji. Staj-li wobaj žlubjenaj obmyślili wukrajnik, ma žo tuto wuwjedżenje khmanoscze pschedpołožicź.

Hacź do powschitkowneho sawjedżenja **ma šlawnik pla-i přichpowědżenju žlubjeneju na mandżelške sadźenk ležbneju cźinicź a přichpomnicź, so ga pohłóšotaj, chcyniaj-li wopacźne wudawanja.** Tuto powucźenje dasta žo do protokolla sapiśacź. Wuprajenje žlubjeneju mašawnik žo wožebiteho pschepruhowanja jako prawe wobhladowacź a tohodła wot žadanja wopišma wo mandżelškej khmanoscźi wothšadacź, njejžu-li jemu rëšte wëzy šnate, kotrež na to poła'uja, so je wuprajenje njeprawe.

Tute pschedpišma, tak minister wuložuje, su pod njeśmëdża šwjasanje strowych mandżelšstwow wožicź. Stromotne hamty potajtim budża w přichodnym cźašu jenož na wožebite žadanje šlawniških hamtow wopišma wo mandżelškej khmanoscźi wušlajecź. Tute wopišmo postaja: „Pola toho . . . njepšedbeja mandżelške sadźenki w šmyšlu šakonja na šakit herbiteje strowoscze němšeho luda." Pschi wopakanju wopišma wo mandżelškej khmanoscźi žo wobkrucźenje wo tym wuštaji, na kotrež žo też pschicźinu wotpokasanja nespomnja. Minister teź na to pokasuje, so žo hischcze móżnoscź wobcźežowanja w tajkim padźe poskicź. Tak maŕaj žo žlubjenaj ertnje powucźicź, hač je mandżelški sadźenk trajacy abo jench natkwilim. Wuštajenje wopišma wo mandżelškej khmanoscźi šasadnje strowotnoho hamt, kotryż je ša niewjestu pschišłuschny, pschewiduje. Strowotnemu hamtej ša nawoženju pschišłuschny ma so wo tym powěźcź podacź. Wschi pchileżnoscźi wuštajenja wopišma ša mandżelšku khmanoscź ma žo też mandżelške powucźenje po šašadach ministra pschewjesći. Mo-pa-li žo pschi pschepytowanju jeneho še žlubjeneju wšchto, schtož drje šwjasanje mandżelšstwa njeśakaja, je-li radżomne, so žo mandżelšstwo njeźwjasa, žo žlubjenoho hamt wobemaj žlubjenyma. Też lëkaŕ ma prawo, w tajkich padach žlubjenyma radźicź, so njeźwjasaja žo ź mandżelšstwom šwjasakoj. Wopišma wo mandżelškej khmanoscźi žo hacź na dalše bjes wudawanja wustajeja. Też mandżelšstwa tych wožobow maja žo šakasacź, pola kotrychź duchaškadoscź abo druhe duchowne kaženja pschedeża, kotrež mohła k cźežkej pschchapatiji abo k šlóńnikšemu a šhromadżenštwu schkódnemu šadżerżeńja dowjesći.

Žane njeměry na kupje Krecźe.

Powëścźeńja „Agence d' Athènes" wojewja, so maja po powëścźe wo njeměrach na grichiskej kupje Krecźe, w kotrychź je žo we wukraju pišało, rasnje wotpokasacź. Wšchitko hraju měr knježi.

Nowy wurjadny wukoń němšeje techniki.

Firma A. Borsig, Maschinenbau AG. w Barlinje-Tegeln je rumje dwaj najwjetšchej kompressoraj šwëta na wožebitej tlócź šhotowiła. Jedna žo wo 6 šhodźenkowe maschiny, ź kotrejuj kóždy 12 000 cbm hodź. plunowaje mësčanskeho bitej parnej maschinu 3500 PS žylnej. Kompressory maja žo do Japanskeje pósłacz. Kóždа maschina je 18 metrow dołha a 9 metrow schëroka. Žylkowa waha wuczinja 370 000 kg. Cźëridne koła ma pschecźišć 5,5 metra a waži 28 000kg. (Weltbild, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swóžbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 253 | Budyšin — Wutoru 29. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Göringowa rěč wo staće a stronje

Ministerski president Göring je sobotu wječor na sjězdźe schlesyskeje župy nazionalsozialistiskeje stronty we Wrótsławju rěcź měł. My wěmy, tak wón na sawodźe swojeje rěcže rjekny, **so žo wo napjećiwnosći stronty a stata tehodła njemóže rěcźeć, dokelž je žo tutón stat hakle pśez stronu wutworił,** dokelž pśedy njejźimy žadyn stat měli, dokelž je nasch stat napjelnjeny z ideju a duchownym kluzom wjednika hibanja, a dokelž hu napopśedk muzejo hibanja, tutón stat wodźa.

Wšichko njemóže žo pśecejo z jenajkej spěšnosću stacź. Spěchnosć postupowanja postaja wjednik zam. Nazionalsozialistiske hibanje dźenża wšichkich ludowych towarschow wopschija. W jeho ruzy steji radio, nowinarstwo, film, wschelke wězy, kiž žu nusne k sapschijeću luda, k jeho powučenju a wocežehnjenju. Nimale wschitzy wodźazy zastojnjy žu z hibanja pschischli. **Hdyž pak wjednik muzow powoła, kotśiž njejźu se strony wuschli, dyrbimy my nazionalsozialistojo, tak** ministerski president Göring rjekny, **telko dowidźenja měrź, so ma wjednik sa to žwoje pschiczyny;** hdyž ma tutych muži žwojeho dowěrjenja hódnych, potom dyrbimy tež my jim žwoje dowěrjenje spožčźeć.

Najwažnišche pak dyrbimy spóznaćź, so žmy my hakle prajsa generazija, kotraž je sapoczała ideje nazionalsozialismus sajschijeć. **S Hitlerskeje młodźiny budźa jenicźzy pak w pschichodze wjednizy Němskeje wukhadźeć.**

Potom ministerski president Göring **wo stejischczu nazionalsozialisma k nabožinje a zyrkwi rěźeše.** Nazionalsozialistojo žu wopokazali, so žyłnosć wěry wobhdźa. Hdyž pak žo nam pokoruje, wómrjekny, so pschećiwo zyrkwjam wojujemy, dyrbju „ně" wotmołwić. My žmy zyrkwi wošwěli, so stejimy na podłožku positiwneho kschesćanstwa a **žmy zyrkwi z naschej wěru hakle sažo pokazali, schto wěrźicź rěka.** Ssmy lud hakle sažo k wěrje wróćo dowjedli, hdyž do niczoho wjazy njewěrjesche. Hdyž nam zyrkej to njedźiwajźy jeho porokuje, dha naš wona pschima. Tak drje je žo stało, so žu žo wězy stale, kiž njeběchu po pschećiu wjednika a jeho porućenjach. Saležli jenicźzy na zyrkwi, hacź chże pokoj měcź. Zyrkej wě, so statny schkit połnje wužiwa. **We wobsobje naschego stareho stronjana Kerrla je wjednik nětkole nazionalsozialista pomjenował; jemu žo poradźi, so němskemu ludej nabožny pokoj da, kiž nuńnje trjeba.**

Skónčnje žo ministerski president hischcźe pschećiwo tajnym pospytam prjedawschjeje hospodarskeje stronty rěčeśeše a **žo** pschećiwo podrózenjam wobrocźi. Też žurkowanje wšitkich bojasliwcow zwón zaśmjdźowaschе.

Dr. Schacht poręči wutoru wječor w radiu

Prezident němskotatnoje banki dr. Schacht pschi składnosći narodneho lutowańskeho dnja dźenża wutoru 29. oktobra wječor wot ¾8 hacź do 8 hodźin pśez wschitke němske radia poręźi.

Postupowanje italskeho wójska w Abesynskej

Kaž wójnski rozprawjeŕ němskeje powěźećelnje w Asmarje powě, je wójskowa skupina „Pircio Biroli" znowa sapoczała postupowacź. Brigada czornokoschlakow pod generalom Diamandiom je žwoje stejischczo pschi horje Samaiaty wopuschczíła a hacź do 15 kilometrow sdaleneje wěsy Abdi Nesaża postupiła.

S powěsćow wukrajnych nowin wo wójnje w Abesynskej je spóznaćź, so žu italske prędnje wotdźelenja jenoż hischcźe nęhdźe 30 kilometrow wot abesynskich hłownych stejischczow sdalene. To je sa italskich wojakow nęhdźe dwaj dnjej pucźa. Pschi poslednim postupowanju žu žo Italcźenjo nęhdźe 15 hacź 20 kilometrow abesynskemu wójsku bliźili. Hdyž je žo hižo žobotu ſ postupowanjom sapoczało a žo dotal hakle nęhdźe 20 kilometrow wobhadźiło, spóznajemy, kak wobcežźeny je tutón kraj. S jendźelskich powěsćow žo słoni, so žu Italcźenjo na žyłne pschećiwnje Abesynjanow storźili.

Letadła, kiž italski propagandowy minister hrabja Ciano nawjeduje, žu njedźelu Makalleiku provinzu pschecźejate a kraj też dale Takafe-rěki wobhonźe. Pola hory Dedźana, kotraž je 4 660 metrow wuzoka, italscy letarjo, ſ kotrymiž italscy a wukrajni nowinarjo žobuleźachu, žyłne abesynske wojeńke wotdźelenja wobkedźbowachu, ſ kotrychž žo do letadow tśelesche.

Abesynski kěžor je wschitkim žwojim wójskowym wjednikam dźěli, so žu Italcźenjo na połnóznej a na połodnischej fronce ſ offensiwu sapoczeli. Sdobom je kěžor wojewił, so maju žu sakitańše plany abesynskeho generalneho staba, kiž pod belgiskim wyschkom Reulom steji, na nóžy pad wobkedźbowac. Wschitke žamołstatne postupowanja wójskowych wjednikow je kěžor kruce sakasał.

S Addisa Abeby je žo poruczźało, so dyrbi zwilne wobydleństwo město Makalle wopuschczíć. Sdobom je žo pschikasało, so žo město pschećiwo italskim nadběhnym njeśmě sakitacź. Rosprawjerjo jendźelskich nowin za bliźiche dny prěnju woprawdźe wulku bitwu w Abesynskej wocźakuja.

Italska woswjeći fašistiske Nowe lěto

Wčerawschi dźeń, 28. oktobra, stejesche zhła Italika w znamjenju žwojeje politiskeje rózniznje. Po zhłej Italskej je žo 14. lěto fašchistiskeje revolucije ſ wutšelemi witasche. Dźeń fašchistiskeho pohnebe k) Roma je ſ wótczinskimi manifestacijemi wobžwjeći. Wschitke klamy běchu žo samkle, lud wot žwojeho dźěła wotpo žowasche.

Sapoczatk fašchistiskeho nowego lěta stejesche pak kola pod wěstej khutnosću, kotraž mějesche žwoju pschiczinu w sankcijach, kiž italskemu ludej hrožachu. To je tež w Mussolinijowych słowach pokazuje, kiž je wón póndźelu rano ſ balkona Palazza Venetia cźornokoschlakam pschiwołał: „Sapoczinamy nowe lěto se samknej smužitosću, kaž žmy lěto 13 dokonjeli".

Minjene lěto 13 žo w Romje „lěto wjećenja Adwy" mjenuje. Wěschćenja na lěto 14 žu w tym pschesežene; so budźe Italika tež pschichodnje žwoje mězno pschećiwo wschitkim njepschećelskim porźinanjam hacź do połdźeka wědźećź zakhowacź. Też zuse połžanzstwa a wupołžanzstwa běchu ſ cźežeji narodneho žwjatcźo dnja žwojeho hóstneho kraja thorhoje wupowěźe.

Mussolinijowy dnjowy wukaz

Na lětnym dnju pohoda do Roma je Mussolini dnjowy wukaz wudał. Tam wón na duchownim mobilizaziju italskeho luda pokazuje a rjekuje, so 13 lět fašchistiskeho knježeństwa nje je podarmo było. Tym, kotśiž chcedźa žo pschećiwo italskemu ludej ſ njeprawdobnosćemi stajicź, tutón lud pjecza dopokaże, so je k rjekowstwu khmany. **Lěto 14 fašchistiskeho knježeństwa žo we wojeńskim smyslenju strowi. Pschećiwo hrožeju hospodarskeho wobkhowanja, kiž žo w stawiznach pjecza jako słótniwo wójnam, žo wschitzy, kotśiž žu italskeho mjena hódni, najwutrajnischu wobaraju.** Woni budźa mjes pschećelom a njepschećelom rozeznawacź.

Bamž Mussolinija powučuje

Dźiwajo na póndźelnischi fašchistiski žwjaty dźeń žu italske klamy a pjećarnje byłe njedźelu wotewrjene. Póndźelu pak wschudźe njedźelski měr knježesche. Bamž Pius XI. je to we ważnej rěcźi rozpominał a ſa žwjećenje njedźele wustupował. Bamž mějesche žwoju rěcź psched žobustawami pschedběžnstwa katolskeje akcije.

Wón wupraji žwoje spokojenje, so žo runje katolska akcija jara wo njedźelu jako dźeń žwójby stara. Potom wón po žlowje rjekny: **„Wobkedźbowacź hódne je, ale njeje hischcźe dosć znate, so žo wotžwjećenje žwjateho dnja w žiwjatym piśmje jako wulke słótniwo wobhladuje. Schtóž žwjaty dźeń wotžwjećenje, dyrbješe so žamo jako bohaprějeŕ a tajny atheiſt wobhladowacź. W nasich cźasach žo njedźela zdje sjawnje saprěwa, ſ cźehoż pschińdźe sjawny atheismus, dokelž so ſ tym Póh saprěwa a žo spyta,** jemu žwjećeny dźeń wotſtrowicź. **Wotžwjećenje njedźele je tehodła jedyn tych hrěchow, kiž Bozi hněw pschinjeśe."**

Bamž pschitomnych namołwjeschе, so bychu tute nahlady runje mjes dźěłazymi ludźimi rozscherjeli.

Abesynska wójnska rozprawa

W jenym abeźynskim wojewjenju žo rosprawja, so italscy wojazy na połnóznej fronce dozyła njepotrjebna. Powěźeše, so žu žo wiodykoju Italcźanam podcźišnyli, so jako wumyślene wojnamjenjeja. Wschitke mjena, kiž žu žo w italskich wójnskich rosprawach mjenowale, w Addisu Abebje pjecza njejźu znate. Italscy letarjo žu pjecza na woběmaj frontomaj pschetali bomby mjetacź, woni jenoż hischcźe žydźischcźa ſ tśelenjom maschinskich tśelowu trasche.

Abeźynske wójsko na połnóznej fronce žo ſwjetscha po nozach hromadźa. Abeźynjenjo wocźakuja, so Italcźenjo najprjedy spytaju Makalle wobhaźicź.

Dešće počeźuja postupowanja w Abesynskej

Romske nowiny pišaju, so žu žo na ſomalskej fronce w połnóznej Ogadenskej nowe žyłne słiwkojte deschcźe schłe. S nimi je žo postupowanje italskich wojakow khětro pozejšło. Lětadła pak strategiske wobhonźenja bjes pschestarja wukonjeja. Italscy letarjo žu abeźynsku telegrafiisku stanźiju w Harraru ſ bombami sničźili.

Zesylnjenje jendźelskeho wójerstwa w Egiptowskej

Kaž powěźećelnja „United Preß" powě, je pondźelu nowy transport jendźelskich wojakow ſ kupy Malty do egiptowskeho pschistawa Alexandrije pschijeł. Transport nęhdźe tyhaz muži wopschischesche. W znamjenym cźahu 2000 muži kolonialnych wojakow w Sueźu na kraj stupi, kiž běchu žo na tśioch transportiskich parnikach ſ Jndiskeje pschiwjesli. Woni žo do khwa w Jsmaili bliźko Sueźa podachu.

Jendźelske wojeńske wyschnoscze žu hród w-acźerje egiptowskeho prynza Mubameda Alia pschewsake. Prynzowa žwójba je hród jendźelskemu wojerstwu pschewostajiła. W hrodźe sameźeli žo hłowny kwartěr nowoje brigady, kotraž žo do Egiptowskeje pschepoloži.

Awstrijska wójnska industrija ma wjele dźěłać

Londonske dźěłaćerske nowiny „Daily Herald" žu sćěhowazu rosprawu žwojeho Winiskeho dopisowarja wosewe: Awstriske knježerstwo žo nětkole próźnje, so by Mussolinijowe słasanki wójnskeje potrjeby wuwjedło. W Donawizach, kjeźelskeju awstriskeje żelesowoje industrije, žu w nowej schkrjećerni żeleza sapoczeli dźěłacź, so bychu žo italske słasanki słotowiśe. W brónjowowymaj fabrikach w Steyru a Hirtenbergu žo ſ tśioch wotměnjenjemi dźěła. Waggonowe dźěłarnje w Floridsdorfje běchu hischcźe psched nękotrymi njedźelami k połnjy samknjene, dźeńża pak maju połnje dźěłacź. Kóžowa industrija scźele wjele patronowych pažow a druhich wuhotowanjow italskemu wójsku, kotrež placźijny žu žo za tśi njedźele wo 20 procent powjetschiśe. Awstriiki wuwos do Italiske je lětha wo 50 procentow wjetschi hacź w lońschim lěcźe.

Kak sapjerja Italika tute słasanki? Tak žo nowiny „Daily Herald" praschcźeja, a wotmołwja: Wulki wak awstriskich akcijow, kiž běsche dotal w italskich knihach, je žo Winiskim bankam pschedał, kotrež knježerstwo kontrolluje.

Kak staja so Amerika k sankcijam?

Amerikanski wupósłanz w Schwajzarskej je prezidentej sankzijoweje konferency Wajcozellosej wotmołwu Sjednoćenych statow na napraschenje Swjatka ludow wo sadjerjenju Ameriki k sankcijam w italsko-abeźynskej swadźe pschepodał. W tutej wotmołwje amerikanski statny sekretar sćěhowaze myśle wupaja:

Dokelž Amerika wójnu wotpokazuje, wona žyłnje sasadu sastupuje, so maju žo wschitke swady mjes žobustawami žwójby Swjatka ludow ſ měrnym srědkami wotstronjeć. Hnił dopomina na mnohe mjerownarske a mjednarodne dorěcźenja, na kotrychž žu žo Sjednoćene staty wobdźěliłe. Tute graty měra wschitkim wobdźělenym narodam žwjatoźnu winowatosćej nakładuja, a žadyn narod njemóže jimerom pschihladowacź, hdyž žo tuta frani. Schtóž italsko-abeźynsku swadu nakuna, Hnił dopo-

minasche, so je knjezerstwo Sjednoczenych statow kóždy praktiski możny namjet k sakhowanju měra podalo. Wono je pscheswědczenje zykeho amerikanskeho naroda wuprajilo, so by njeporadżenje posnyta k měrnemu dojednanju a s teho sczěhowaza wójna njebožo sa swět wosnamjenjasko.

Hdyž pak je nětko wójna mjez Italskej a Abessynskej wudrikła, je amerikanske knjezerstwo hnydom po swojim samtnym rozsudze někotre sakadne naprawy wosjewiło, wožebje so by s tym temu sadżewało, so by so bobu do wójny sczahnyło, ale by też wot wójny wottrashało.

Dokelž je pscheswědczene, so wójna kóždemu krajej schodźi, so hospodarske położenje kóžbeho kraja wohrožuje, mnoho człowjeskich czerpjenjow pschinješe a samo wobstacże naschoje zibilisazije wohroża, so amerikanske knjezerstwo pisnika a ducha Pariskeho rjadzenja a druhich měrowych winowatosczow dżerži. Wono so swjasa, so niz jenoż swój moralisti wliw k lepschemu swětowemu měra wukonja, ale też na kóžde możne praktiske waschnje w mjesach swojeje swonkowneje politiki tutemu samerej pschinoschuje. Wono wobkedżbuje s wulkim sajimom jenotliwe a shromadne prózowanja druhich narodow k sachowanju měra abo k wobmjesowanju a pschikrótczenju wójny.

Wójnske prawo w Grichiskej so wotstroniło

W Grichiskej je so póndżelu pschipokdnju wójnske prawo wotstroniło. Tola pak je krucze sakasane, na poniżaze waschnje wo monarchistiskej statnej formje rjadczecz. Nowiny, kotrej pschecziwo tutomu sakasej shrescha, móża so s wobsamknjenjom justizneho ministra sakasacz.

Wschédnje so kommunistoju s kraja wupokasuja a so na kupy wotwjesu. Kral so, kaž so wocakuje, brzedy nowembra do Grichiskeje wrócźi. Kommunistija tsjoch wožnowbow do Londona pojedże, so by kralej wunoschi ludoweho wothłożowanja wosjewika.

Reformacijski swjedżeń a němska cyrkej

Swjeczenje reformazijskeho zwjedżenja w sakitej krajnej zyrkwi ma w tutym lecze na wožebite waschnje dónitki wufnam Lutherowieje reformazije sa zyte němske ludowe zywenje dopokazacz. Boże złużby reformazijskeho zwjedżenja maju wschudże pod jenajkej myslu stejecz: „Lutherowy reformazijski skutk sakad pschichodneje němskeje zyrkwje."

Nowe burstwo w Sakskej

Sakske burske zhdżelerstwo, kotrez je statny burski wjednik sa jeniczke pschitkuschne zhdżelerske pschedewsaze sa Sakisku postajił, je w czasu zwojeho skutkowanja, to je wot 21. dezembra 1933 hacz do dżenża wscho hromadże 12 kubkow nabyło, kotrez 2900 hektarow wopschijeja. Tomu pschidachu so hischcze dżele wjetschich kubkow s 500 hektarami, tak so za zhdżelerstwo je so wscho hromadże 3400 hektarow dobyło. S nich je 140 zhdżelerskich mésnow wutwari. S wuwsaczom 20 smeja s nich wschitke wulkosczi herbitkeho dwora. Sakske burske zhdżelerstwo pak chze dale we wożebje khudych krajinach Rudnych hór, herbitkeho kraja a łużiskich horow małych ratarjow s tym pożłnicz, so jim kraj pschida. W létomaj 1934/35 je so wscho hromadże 443 małych pschedewsaczow s pschikupjenjom kraja powjetschiło. S nich je 135 wulkosczi herbitkeho dwora dospéło.

Nawał wody wohrożuje brzohi Raušcheho morja.

Na brjohach Rauscheho morja sathadżesche w pożlednich dnjach dothorauscheji wichor w zylnosczi 9 hacz 12, kotryż hromadże s nawalom wody wożebje na Pomorskich brjohach czejke schkody naczini. W blistosczi Schczeczina sapławi morjo daloko krajinu, tak so dyrbjeschepo na schtitanje najmpow wójsko, SA, dżełowa złużba a techn. nusowa pomoz sawokacz. Na wobrasu widżimy pionerow pschi hacżerskich dżełach w Schczeczinskej krajinje.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Ze Serbow

W Budyschinje 29. oktobra 1935.

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Horda holca, pychula — réka wšudże wopiłka.
Přisłowa.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer minus 1 a thermometer wodnjo 11 stopnjow cjopkoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer minus 9 a thermometer w nozy 4 stopnje cjopkoty. Nizina, kotraż je nam w sajdżenych dnjach schczedrinje deschcze pschinjeła, je so rucze do balkanskich krajow sczahnyła. Sa njej mała wyschina k ranju ezejnje. Pod jeje wliwom je nakhwilnje rjenische wjedro zastupiło. Tuto pak njebudże pschedołho tracz, dokelž so i dołżeho wjeczora nowy nizina bliži, kotraż nam znowa njemołe stajne a deschczowate wjedro pschinješe. — Jutsje zjedzenja 6,47 hodź. zhadża a so 4,40 hodź. zhowa. Mézacz zhadża jutsje dopołdnja 10,21 hodź. a zhowa so popołdnju 5,55 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischu zjedzu: Snowa njewobstajne a k deschczowanju połchilene wjedro.**

*

— **Prénja sbérka po dróhach wot 1. hacz do 3. nowembra.** We wobkuku skutka symskeje pomozy so letuscha prénja sbérka po hatach w zykej Němskej w dnjach wot 1. hacz do 3. nowembra zarjaduje. Kaž z wokrjesneho hamtskeho nawjedowarstwa NS-ludoweho spomozerstwa zhoniny, so tuta sbérka w Budyschim wokrjesu njedżelu 3. nowembra pschewjedże. SA, SS a NSKK budże znamjeschka na hatach pschedawacz. Znamjeschka su jara pékne a dwoju hódź, pak pkachtatu hódź pak Witkingsku hódź pschestajeja. Znamjeschka sa tutu prénju sbérku po dróhach sa skutk symskeje pomozy su so w bayerskej rasischej Marzy zhotowike. Wone pomhaju nuzu symy wolózecz, kaž je dotal jich zhotowenje mnohim ludżom dżélo a zahłużbu pschinjeło. Wjednik je wschitkich z nowej woporniwosczi namotwik. Wón njewoczakuje wot Waż jenoż zmilne dary, ale woporu! Tak zlin kóždy swoju winowatosczi hižo polnje pschi prénjej sbérzy!

— **Nowe liczenske knjizki sa ludowe schule.** Statny minister sal udowe wukubkanje je voswuczenskim ministram krajow sdżelił, so so k jutram 1937 nowe liczenske knjizki najprjedy za prénjej dwé schulskej lécze na ludowych schulach sawjedu. W prénim létniku maja so lózsche liczenja mjes liczbami wot jedneho hacz sto pschewjesch. Nadawki druheho schulskeho léta wobzahuja liczenje to hornjeja hacz do liczby sto a to we wschich schtyrjoch zakładnych liczerskich druzinach a dale lózsche nadawki hacz do liczby tyseacz. Pschiswolenje sa sawjedżenje liczerskich knjizkow wodkhowaja zjedi dale ministerstwa za jenotliwe kraje. Po możnosczi ma so zamtna liczerska knjiza sawjesczecz.

— **Póstska złużba na reformazijskim zwjedżenju.** Pólske pobłużbne wokna su wotewrjene jako njedżelu. Póstu cziłko 3 (Pisched schulerskimi wrotami) je zamknjena. W Budyschinje so dopołdnja listowe a pjenjezne pobłużki wunoschuja, na woby wunoschuje so jako njedżelu.

Bojomir

abo

sawjedżenje khschescanstwa we Luzicach.

Spisał J. Chociszewski.
Seserbschcził A. Zemr-Budyschinski.

14] (Pokraczowanje.)

„Njeskukuju nětkole najbóle sa wěru", wotmolwi Bojomir", „hdyž swoje najzwjeczische winowatosczje dopjelnju? Abo myslisch ty, nano, so dżiwy jenoż se zlowami skutkowacz. Ale pobłuchaj, schto praju: Slozich na ruzy Wójscecha pschijdżu, so pak tebje wuswobodżu, pak s bobom s tobu wunitru. A njechasch-li tola, drohi nano, moju próstwu wuslyschecz, tez ja s bobom s tobu wostanu w jastwje tak dołho, doniż mje na rostas Jałtawa njetwuwjedu."

Powaznje pokhili zo hlowa Drohoslawa, pokryta se schedżiwymi wlosami, na wutrobno, a réka mnohich zylsow pokrjepi jeho lizu.

„Ach! ja zo njemózu wot tebje dzélicz, lubowany zyno!" sawola.

„Trjeba je czi, to nusnje czinicz, lubowany nano", rjekny Bojomir. „Spomń na to, so lud wocakuje wjercha. Wostanjesch-li tudy w jastwje, niczeho dobreho njeschczinisch. Nawopak, wrócźisch-li zo do narodneje semje, mózesch byez wumózer twojeho ludu a roschérjeł khrystusowoje wuczby. Nano! twój lud namotwja tebje s mojimaj hubomaj. Dżi, a budź pastyr twojeje cżrjódy!"

Drohoslawej pukny zo nimale wutroba z hnuczom a bolosczu.

„O Sbózniko!" rjekny po khwili, „nétko rosumju trochu twoje wulke czerpjenja, kotrez zy mél."

Wobrezdż zhychowanja a hórkeho pkanja wobjeschtaj zo nan a zyn. S wulkim napinanjom wuwiny zo Bojomir s wobjecza a pschimuczi takrjez nana, so s jastwa na zwobodu wundże. Najprjedy pak zo pollaknyschtaj wobaj zjedżej jastwa, nutrnje zo modlizy jedyn sa druheho. To bésche sawésce zywjatoczna khwila. Syhn bésche pokny radosce we wutrobje, so je zo jemu skadnosez poskicsila, zo poswjeczicz sa nana: nan sazo dżakowasche zo Bohu, so je jemu tak dobreho zyna dał. Ale hižo bliżesche zo khwila rosżohnowanja.

Drohoslaw, wuwjedżeny wot zyna, wuhlada zo za prohom jastwa. Wón chzysche zo sazo wrócźicz, ale hižo běchu zo durje sawrjele. Bjes wole krocżesche je zmólniżu w ruzy do predka. Straża witasche jeho naisdala s pocżesczowanjom, myslo, so je to tón samy wyschk, kotryż psched krótkim do jastwa dżésche.

Drohoslaw poda zo na jenu wot Bojomira pschikasane mésto. Najprjedy rosczahny swojaski wyschka, a potom namakawschi czokm, slupi do njeho, wotstorczi wot brjoha, a czoim puschczi zo pomalu s běhom réki. Drohoslaw pohlada hischcze ras na wéżu, kotraż so czémno ryżowasche w czémnosczach nozy, jenoż se zkabym zwétkom mézaczka pożwésczenej. Njesbożowny nan pohladny k njebju, na kotrymż blyskotachu milijony hwézdow.

„Swjaty Bożo!" sawoka s schepotazym hłosom, „njebudże wote mnje wotwobroczeny tón keluch hóckosce. Ale niz moja, ale Twoja wola njech so stanje, njebjeski wótcze!"

Djiwna nadżija slupi do bolosczineje, czerpjazeje wutroby Drohoslawa; mézacz runje wustupi s mróczakli, a tez hwézdi zdachu zo, so milischo zwécza a so zo po prawom pożmélkuja na zamotneho Drohoslawa. Czokm mjes tym spésczinje pkuwasche. Bojomir modlesche zo w jastwje sa nana, prosczo, so by zbożownje wuczeknył.

XI.

Bojomir.

Njedaloko hrodu znoschesche zo wulke twarjenje, podobne zwjatnizy. Wono bésche pobwjecżene za khowanku najdrózschich wézow, njepschecżelam sebranych, a zlużesche tez za mésto porabow a wézow. Njedaloko tuteho twarjenja wupschescéżerasche zo zwjaty haj, pobwjeczeny Sswjatowidej. Postawa tobo bożiszcza stejesche pod starym dubom, kotrehoż mózne halozy zo koko wokoło roscżahowachu.

Po prawom wotbywasche zo tón ras porada najnahladnischich muzow pod pschewodnistwom Jałtawa. Najprjedy wotbuchu méschnizy wésczenja, hacz wójna zbożownje wupadnje. Jako bé do jenje néschto blebjow stykanych, buchu mjes nje konje wodżene. Zadyn z konjow njedótkny zo blebjow, a tuż bésche wéschczenje po ménjenju méschnikow zbożowne. Po tym knjezesche wulzyschna radosez w shromadżiznje.

Bésche tam tez stara wéschczetka, powschitkownje czerpjowana, kotraż tez wobswédczesche, so pschichodna wójna zbożownje wupadnje. Radosez a wjeżokosez njemészczechodła zanych mjesow.

W tym saklincza se wschéch stron wołanje: „Wjedże! wjerch dże!" a wojownizy sestupachu zo do dwjerzadow. Jałtawu bliżesche zo w czrjódże wjednikow z hrodu k zwjatnizy.

Njedaloko postawy Sswjatowida pożydny zo na pschikotowane żydło, a potom pożydny zo tez jeho pschemyslnistwo. Jałtaw spohladowasche ważnje, a bé zwiżerj, so pschebiwa zo z jeho wobliczа hluboka zrudoba, kotraż je wutrobu zimasche.

Bórzy pokasa zo nétko w durjach zwjatnizy hlowa méschnik. Béła, hacz do nohow spadowaza drasta pokrywasche jeho, a na hlowje méżesche wyżoki czapku, wupschenu se wschelakimi znamjenjemi.

Méschnik dżésche pomalu krocżo, a hdyž dóndże brzedy koła, pocża s pozdrawnym hłosom takle récżeez:

„Czesez wam, mużojo! Sswjatowid, najmócnischi bohow, je zo mi sjewił, a jeho huba je rézała zlédowa zowa: Do bróni, ludo mój, hdyž je pschischol stow czas, so masch byez s najmózniszim a najzlawnischim bohom zwézde. Njech wójnske wokanje kaklincży w nasich dnjach njech kóždy doroscżeny stupi pod brónje. S njembeskich walcze zo na njepschecżelow, hdyž Sswjatowid bu s wami. Jako wohen żuche lisce schtomow spéżinje, popjela pschemeni, tak tez wasche mużstwo njech zamieri schich poklatych njepschecżelow. Jako réka, z horow czi, kotraż wschitko sleni a zanicży, tak tez wy z podmozu walcze zo na njepschecżela. Wasche mjecze, zlekery, ktoki smeja spéżinjosczi błyska. Njepschecżelej zo madżeja, a tuż tez wy zo srjadujcze cżim prędy, wu do pola a bijcze njewérnive cżrjódy. A spomjatkujce so dwojaka bitwa na naż cżaka: jena wot naschich bra kotsiż pschijdżachu tu njesbożownu wojnu wuczbu, a wot Némzow, wécżnych naschich njepschecżelow, kotsi zakomdża wuzitk scżahnyez z naschoje njesebnoty. pschimy hižo telko steho, tohodla njech zo ras bliż wjecżenja za mnohe kschiwdy, kotrez zyonichmy."

Méschnik skónczi, a zyża shromadżizna wotmo z wótrym wokanjom a schczerczenjom bróni, kotrez ze loko roslehasche.

(Pokracz. scżehnje.)

— **Jězby pósłušich autodróhow na reformacijskim hrodźenju.** 31. oktobra (reformacijski hwjedźeń) pojedu wschitke pósłte autobuzy jako njedźelu. Na cjarje ſ Budyſchina do Suborniczki, Mikowa, Khrjebje, Rychwałda pak autobuzy jenoż hač do Suborniczki pojedu. Na cjarach ſ Budyſchina do Korſwinja a Sakonja, ſ Budyſchina do Wopaza a Nowoſalſa-Spremberga a ſ Budyſchina do Kumwałda njedźelſke póſtnje jězdy wupadnu. Nadrobniſche je na wupowěſnjenych jězdnych planach dowidźeć.

— **Wobſłużowy automobil** je dźenja rano wokoło 1/3 hodźin wobſchadny ſtołp na kſchižowanišchězu Hoſchicz hatſy a Seminarſkeje hatſy powalił. Stołp ſo na kruchi roſbi, zalže po tſehnjenju woſa mózachu roſbity ſtołp pod nim wuczahnyć. Wóſ běſche ſo tehorunja wobſchkodźił.

— **Njeſhoże na dróſy.** Wczera dopoldnja wokoło 11 hodźin na kſchižowanišchězu Albertſkeho namješta, Karolinje a Wettinſkeje dróhi wožoborowaj autaj do ſo kraſnychtaj. Wobaj ſo tak hyłnje wobſchkodźištaj, ſo dyrbjeſchtaj ſo wotwjeſć. Na ſhoże jenoż ſe ſnadnym ranjenjom wožowom woteńdże. Wobaj autarjej pſchi pſchejeńdżenju kſchižowanišcza njeběſchtaj doſeć kedźbowałoj.

S **Hnaſchcz.** W nozu k 24. oktobrej běchu ſo padufchi do pinzowych měſtnoſczow tudyſcheho wobſthodnika ſadoſtyli. Pſchi tym jim wjetſcha dźelba ſeźiwenſkich potrjebnow do rukow padże, wopſchu ſo ſ tam namakanymi alkoholownymi napojemi. Schtóž móże nječſto blížſche wo paducham powěſcić, njech to pſchiſtušnej polizji wojſewi.

S **Dźěžnikez.** Wczera wožwjeczi naſch wuſtojny rěſnik miſchtr Guſta Kaſper w kruhu ſwojich lubych ſwoje 60. narodniny. So je wſchudże jara woblubowany, mázachmy na tym ſpołnaczą, ſo je nimo měry wjele darow a pſchipiſowanſchi tutej ſkładnoſczi dóſtał. Bóh luby Knjez ſpołcz jemu hiſchcze dołhe léta duchowne a cźelne mózy.

S **Budeſtecz.** Tu ma ſo wjeſnu ſkupina Cźeſkowjeneho rſchiſa załožicz. Najprjedy ma ſo nowy kurſus ſa wukubłanje ſamaritarſkow ſapoczecz. Hołzy 18 hač 40 lět ſtare, kotrejž chcedźa ſo do ſkupiny Cźeſkowjeneho rſchiſa ſtajicz a ſu ariſkeho pokhada, maja ſtrowe a dobre mjeno, njech ſo ſamolwja. Kolon. lékař dr. Albert je we wſchěch wotrſadach ſa prěnju pomoz wukubłuje. Po wobſtatnym pruhowanju ſo wobdźělenſi ſa Cźeſkowjeny rſchiſ do pſchihaji wosmu. Samolwjenje njech ſo pola knjeſnje Fiedlerez, wotkrjeſnje ſaſtarſki w Budeſtezach cźo. 25c ſtrjedu a pjatk wjeczor wot 6 hač do 8 hodźin ſtanu. Kurſus ſapoczina ſo pónđjelu 4. novembra w Puinitſkim hoſcźenju w Budeſtezach.

S **Buſki.** W nozy ke kermuſchnej pónđjeli je zuſy ſtudent pſched hoſcźenjom ſtejazy wožobowny auto kradnył. Na druhi dźeń rano namakachu wóſ khětro wobſchkodźeny na pólnym puću ſtejo. Polizija je worakawa ſajała.

S **Wjaſonzy.** W nozy k njedźeli je ſo motorſke koło ſamki DKW a ſ cźikłom I 5696 pſched hoſcźenjom na Zitawſej hróſy kradło. Wopiſanje koła: cźo. maſchiny 175 957, koło ſo ſ rjemjenjom cźeri. Schtóž móże nječſto blížſche wo tym ſdźělicz, hdźe je koleſo woſtało, njech to cźini pola pſchiſłuſchneje polizije.

S **Niemarowom.** (Wobthadne njeſhoło.) Pjatk dopoldnja pſchepytowaſche polizija hiſchcze ſlědy po ſchiwórtkownym cźeſkim njeſhoću, wo kotrymž hižo pisachmy. Wokoło 10 hodźin pſchiſědże ſ Budyſchina wobſebiſke wožobowneho auta T., ſo by dale do Lubija jěł. Na měſtnje njeſhoża ſtejeſche cźežiły autowy cźah piwarnje ſ Drjedźan. Trochu dale jědżeſche bur Lehmann ſ Niemarowom ſ jenym ſapſchahom. T. běſche ſo cźežiſtemu autej wuwinył, jón pſcheſeſkźhnywſchi ſajědże na to woſa bura Mitzſcha, kotryž pjeza widźał njeběſ. Sapſchah ſo be hrjebje ſtłóčił a tež auto ſo do hrjebje wjerchny a ſo pſchewali. Kóń ſo trochu ſrani, wóſ a tež auto ſo khětro wobſchkodźíſchtej. Wožoboy na dobre hoże bo ſchkody njepſchiwdźechu.

S **Wulkich Sychar.** Sobotu wjeczor njedaloko nascheje wſy Boża ruczka nězhdże 50lětneho lokomotivnika Kalicha ſ Budyſchina ſaja. S autom jeho do Budyſchina dowieſechu.

S **Kulowa.** Dla ſkhorjenja wjele dźěczi na ſcharlach je ſo w tudyſchich ſchulach na 10 dnjow dołho wuwuczowanje ſaſtajiło.

S **Wojerez.** Wobkhod na ſwobotniſchich ſwinjazych wikach bě měrny. Płaczijſny ſa proſtata ſo mjes 10 a 17 hriwnami pohibowachu, wěſo ſ někotrymi wuwſaczemi. Jenoż mały wobſtatk njemóżeſche ſo roſpiſchedacź.

S **Klětneho.** Sobotu je Klětnjanſke muzſke turnarſke twarſtwo w Lorzeju hoſcźenju ſwoju měſaczny ſhromadźiznu wotmě. Hižo hodźinu do ſhromadźiny běſche ſo twarſtwowe wjedniſtwo ſ ſwojemu poſedźenju ſeſchło. Na ſhromadźiznje pſchedbyda Preiſker jakoń němſkeho ſwjaſka ſa cźłowuczowanje wojſewi. Wobdy běſche ſo wo cźahopitku němſkeho ſwjaſka pojednało, ſo bychu wobdownym ſwjedźenju rěcźeſche, tola k žanemu dojednanju njedóńdże. Turnaſiſi wubjerk ſmjeże ſtrjedu wjeczor wo tutej należnoſcźi roſſudźicź. Nimo druhich wuradowanjow ſo poſtaji, ſo muſojo a mkodoſtni kóždu ſtrjedu turnuja. Sćrjedu ſtari turnarjo prěni krócź turnuja. Shromadźina běſche dobjacze wopytana. — Miſchtrſtwe kurſy, kiž wjeſne dźěłarſtwo ſiedmocźerſtwo ſa riemjeſſko w němſkej dźěłowej fronce w Klětnom ſarjaduje, ſo kóždu wutoru a kóždy pjatk pola Lorzez wotmětuwaju. Na kurſach ſo 50 wokobow ſ blížſcheje a dalſcheje wokoliny wobdźěla. — Sćrjedu wjeczor 1/2 8 hodź. ſmjeże ſo w Krynthelezach bibliſka hodźina. Schtwórtk popołdnja 3/4 hodź. budże tu reformacijſke kenicźenje. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. wotměje ſo w towarſchſkim domje reformacijſka ſwjatoczneſci ewangeliſkeje jónſkeje pomozy. Na ſwjatoczneſci ſo tež towarſtwo młodych hołzow wobdźěli.

*

S **Kinsbórta.** Lojeź pižmowych ſchcźurkow w Běłej Wodźe (Weißbach) je w pónđjelnich dnjach na Běłowodźanſkich honach nězhdże 15 pižmowych ſchcźurkow popadnył. S toho jaſnje ſpołnajemy, ſo ſo tute ſtraſchne a ſchkodne ſwěrjo w naschej wokolinje pſchezo bóle roſmnoża.

S **Pěrny.** (Sćmjerne njeſhoże.) Blisko Langenhennersdorffskeho dwórniſcha dźakaceź Pawoł Korſch ſ Birkwizy, kotryž we tamniſchej fabrizy dźěła, ſ mosta do rěki Gottleuby padże. Nimo druhich cźeſkich ſranjenjow zeſtr pſchi tym nop pukny. Wšěmny muż krótko na to wumrě.

Cyrkwinske powěſce

Reformacijski hwjedźeń, ſchtwórtk 31. winowza 1935.

S **Budyſchinka.** Dop. 1/29 hodź. ſerbſka Boża ſłużba, w 10 hodź. němſka Boża ſłużba. Kollekta ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

S **Łupoſe.** Rano 1/29 hodź. ſerbſke hwjedźeńſke kemſchenje a w 10 hodź. němſke hwjedźeńſke kemſchenje. Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo. Po němſkim kemſchenju dźěcźikemſchenje.

S **Porſchicy.** Rano 1/28 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. 1/29 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa Guſtav-Adolfſke towarſtwo.

Naš luby Předźenak

hotuje ſo ſažo do Sserbow. Wſchitkim na njón njeſcźeſnje cźakamy. Je tola protyka naſcheho ſerbſkeho ludu, kiž ſaſtupi do wſchěch domow ſerbſkeho kraja. Mamy Pſchedźenaka ſa toho pſcheczela, kiž naſ pſches zyke léto dere wjedże, ſo njemóżemy jemu durje ſawrjecź, hač bydlimy w hórach abo delanach, hač w ſakſkej abo pruſkej Łužizy. Wón ſłuſcha k nam jako naſlépſchi domjazy pſcheczel. A ſwoju wulku woblubjenoſcź je ſebi dobył ſ tym, ſo nam kóždoletnje pſchinjeſe telko rjanoſczow, ſo jón pſches zyke léto ſ poknej duſchinej radoſczu cźitamy. To je ſaſtużba jeho dobreho redaktora, naſcheho O. Wićaſa, kiž roſumi naſchu protyku tak wuhotowacź, kaž ſebi to naſch lud pſcheje, a ſchtoż je ſ domowneje pódy a ſe ſiwjenja ſerbſkeho luda ſroſtko. A tež létſa je Pſchedźenak ſažo tajki prawy domiſnikſi wobraſowaſ a powědał. Wón je ſo hižo dawno hlekł ſchéroki ſwětny hhabat a je ho pokornu ale jemu rjenje pſchiſtejazu ſerbſku draſtu woblekł. Nochzu t uwopiſacź wobſtaj létuſcheho Pſchedźenaka, ale praju: kupcze ſebi naſch Pſchedźenak. Pſchedźenakej ſamemu pak pſcheju wulki wuſpěch na jeho puću do ſerbſkich wjeſkow a ſtatkow.

Organiſacjne ſarjadniſtwo Domowiny.
P. Krjeczmař.

Kraleſtwo z tutoho ſwěta

Sněhi tajachu. A ſ tym ſo tež dawne wojowanje wjeſki ſapoczja, kotraž dołoko w dole pod wyſhokimi horami leżeſche. To ſ kóždym létom ſo woſpjetowaſo bój cźłowjeſkow pſcheciwo nimozam pſchirody. Potom ſo hewak tak maſa a měrna rěcźka do torhazeje a wſcho ſaniczazeje rěki pſcheměni, ſtupaſche a bywaſche wjetſcha a wjetſcha, pſcheſtupi brjohi a jeje torhaze ſokmy hrabachu ſa ſtatokami a ſtotom, ſa cźłowjekami a pródnej pódu. To běſche potom cźaſ, hdźež ludźo we wſy dźeń a nóz k měrej njepſchihódźechu. A na poſledku ſo potom tola ſtajnje hamžny wobras poſtſcheſche. Na nékajkim měſtnje bě ſo woda tola pſchedobyła, tam ſnadź, hdźež hdźež běchu to najmjenje wočzakowali. S kóždym létom ſo tole woſpjetowaſche.

Wjeſnjanoſta Żur běſche muż, kotryż mějeſche wutrobu na pranym měſtnje. Běſche njeſprózniwy, ſaneho dźěła njeběſche, kotrejž by ſa njeho pſchecźeżeſe było. W boju pſchecźiwo namozam pſchirody wón na prěnim měſtnje ſtejeſche a ſe ſwojej pilnoſcźu wſchěch druhich ſobu ſtrhnyſ. Hnydom widźeſche, hdźe nęſchto pobrachowaſche. Hdyż roſkaſowaſche, potom drje to ſ króſkimi ſłowami cźiniſeſche, ale kóždy hnydom widźeſche, ſchto chyżeſche.

Wjeſnjanoſta Żur tamuhy wjeczor ſam dom wot domu khodźeſche.

„Nichtó do ſoża njepóńdże!“ wón rjekny. „Cźłowjek njemóże wědźecź —“.

A wſchudże tomu pſchihłoſowachu. Burjo, kowař, kamař. Tajke dny kóždeho muża trjebachu. Běſche wſcho jene, hač tomu abo tamnemu ſtrach hrożeſche. Też Pjecha Żur wopyta. Pjech běſche, każ nimale wſchitcy we wſy, bur. Poſlednje ſi léta bě wulka woda pola njeho najwjazy ſchkody nacźinita. To bě Pjecha trochu ſpórkoſcźito, potom womjelkny. A ſłónczne běſche tak dołoko, ſo ſo Pjech hanjejo ſmjeſeſche, hdyż druſy wo dźeſe pſcheciwo ſtrachej wulkeje wody rěcźachu. A nékto wjeſnjanoſta Żur k Pjechej do ſiwy ſaſtupi.

„Djenża do ſoża njepóńdżeſch, Pjecho — Ty tola wěſch —“

Ale bur Pjech bě runje w ſwojej bidliji cźitał. Wón rjekny:

„So mnu njetrjebacźe licźicź, wjeſnjanoſta — ja wjazy ſobu njecźiniu. Je tola wſchitko bjes ſmyſła. Kohoż dyrbi potrjechicź, teho potrjechi. Ja wſchitko lubemu Bohu pſcheweſtaju.“

Żur ſo poſzydny.

„Tak? Hm! A twój ſtatok, twój ſkót, twoje pola? Kak ſ tym ſtejiſ?“

„Każ ſo Bohu ſpodoba, wjeſnjanoſta! Hlej, ſchto ſ teho mějachmy, ſo ſo kóżde léto ſnowa prózowachmy? Schto? Nicźo! Woda njeje naż tola pſchełutowała. Widźiſch! Bóh luby Knjeż njecha, ſo ſebi ſtaroſeſe wo ſwoje ſeńſke kubła a wo ſeńſke ſiwjenje cźininy. A tohodła wjazy ſobu njecźinju.“

Żur ſ hłowu wjeſeſche. Wón Pjechej dołho a krucze do wocźoju hladaſche.

Hospodarſki rozhlad

Wutoru 29. oktobra 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólſk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,215	100 čěſkoſł. krónow	10,275
100 ſwajc. frankow	80,76	100 franc. frankow	16,38

Barlinſka burſa ſ dnja 28. oktobra. Na wczerawſchej burſy běchu wobroty jara wobmjeſowane a ſwobotniſche ſkrućzenje kurſow njemóżeſche ſo wczera dale wukutkowacź. Wožbeditych naſtorkow je ſtrony hoſpodarſtwa njepſchedležeſche. Prěnje ſapiſy běchu tohodła ſwjetſcha pod ſwobotniſchimi kurſami. Na rentowych wikach móżachu ſo kurzy dale ſtrućzicź.

Barlinſke żitne wulkowiki. Na Barlinſkich żitnych wulkowikach běſche wobkhod na ſpoczatku tydźenja měrny. Pſchiwóſ ſ ratarſtwa běſche dźiwajo na bliſki nowy měſaz pomérnje ſkaby. Też druha ruka jenoż mało towarow poſtſcheſche. S ſkłěbowych żitow ſo dale dobre druhe żitne pſchenjay pytachu. Rožku provinza kupuje. Wowß a jeczmjeń k pizowanju ſtaj doſtacź. Też jeczmjenje ſa pſchewažne a induſtriju ſo żadaja, tola na wikach je jara mało materiała. N mukowych wikach je wobkhod měrny.

Wezera płaczejche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,96 hr., — jeczmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowßa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe ſymjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczijny po złotej hriwnje.

	28. 10.	25. 10.
Pšenica	202,0	202,0
rožka	165,0	165,0
jeczmjeń now.	213-219	210-216
jeczmjeń, nat.	—	—
wowß	—	—
kukurica	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75
rżana muka	22,40	22,40
pš. wotruby	11,73	11,73
rżane „	11,50	11,50
raps 1000 kg	320,00	320,00
broch, Viktor.	21,5-23,5	21,5-23,5
lane symjo	—	—
pjeluški	—	—

	28. 10.	25. 10.
bony	—	—
woka	13,2-13,7	13,2-13,7
módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
žołte łupiny	—	—
zeradella	—	—
raps. wosuſk	—	—
lany wosuſk	8,65	8,65
ſuch. trubanč.	—	—
běrnj. kruſki	8,25-8,30	8,25
syno, 50 kg		
rżana ſłoma		
pšenč. „		
wowsna „		
ječna „		

Płaczijna za pšońcu za wupłodźarja 8: 190.0 9: 191.0
Płaczijna za rožku za wupłodźarja 8: 156.0 11: 159.0
Płaczijna za jeczmjeń za wupłodźerja R 161.0 9: 166.0
Płaczijna za wowß za wupłodźerja H — 13: 158.0

Płaczijny rězaneho ſkota na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

28. oktobra 1935 Płaczijny po centnarju a hrivnach

Skótne druſiny a woznamjenjenja:

Woły: 261

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſce młode	42	
Starſe	42	
Hewak połnomjaſne, młode	—	
Starſe	—	
Mjaſne	—	

Byki 113

Młódſe mjaſne, najwjetſeje rězneje hódnoſce	42	
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	42	
Mjaſne	—	
Snadnje wuwite	—	

Jałojcy a kruwy: 329

Młódſe połnomjaſne kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	42	
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	39—42	
Mjaſne kruwy	32—38	
Snadnje wuwite kruwy	25—31	
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſce	42	
Hewak mjaſne jałojcy	39—41	

Wowcy: 957

Najlépše kormjene jehnjata a młódſe kormjene borany	56—60
Srěnje kormjene jehnjata, ſtarſe kormjene borany a derje wuwite wowcy	55—59
Mjaſne wowcy	50—54
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	46—48

Celata: 718

Najlépše kormjene ćelata wot cyca	78—80
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	72—78
Snadnje wuwite	65—71
Najſpatniſe	60—63

Swinje: 780

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjaſne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjaſne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjaſne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjaſne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Die von uns als in Verluſt geraten ausgerufenen **Sparkaſſenbücher** Nr. 23 975, 33 185, 36 766, 48 886, 50 178, 54 344, 58 231, 59 727, 60 953 und 61 895 werden hierdurch **für kraftlos erklärt.**

Sparkaſſe der Stadt Kamenz in Sachſen,
am 28. Oktober 1935.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyż, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišć dr. J. Cyż w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2194. - W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

Znaješ wuznam dnja 27. novembra 1935 w serbskim ludźe?

„Tak, luby Pjecho — a ty wěrješ, so masch prawje? Chzu cśi jónu něchto rjec: druhdy je Bohu lubemu Knjesej skutk bjes modlitwy lubšej dyžli modlitwa bjes skutka. Jenož tym budźe pomhane, kotśiž móža žrěbi žanu pombacź. A hdyž žrěbi myślikli, so je nasche dźełko a nascha próza podarmo, potom sašo prawje nimaš: žane dźełko njeje podarmo, hdyž je cłowjek je swojej wutrobu pśichi tym."

Žur postanywšchi pokracźowasche:

„Burowe kralestwo, mój luby Pjecho, je ſ tuteho śwěta, pśicheźej jeho domišna je senja. A to je pola wšchitkich cłowjekow to žane: dołhoj na tutej semi puśuja a dyrbja w tutym žiwjenju žiwi byś, tak dołho je jich kralestwo też ſ tuteho śwěta. Tu dyrbja dźełacź a žo staracź a žo prózowacź, a je bjeź wušnama, hdyž žo jónu jene dźěło podarmo stanje. Sa to žo mnoho druheje próznje mytuje.

Cłowjek, kotryž je žiwy, ma žo też wo swoje žiwjenje na tutej semi staracź. A njeczini-li to, potom też na tamne žiwjenje žaneho prawa nima. Tak to je, luby Pjecho! Njemóžemy cźakacź, hacź žnadź naš woda źmilnje pśicheźutuje. Ale hdyž pśicheźimy strachom wopśijemy, potom žnadź móže nam Bóh ſ tomu dopomhacź, so žo nascha próza mytuje. Kaž žrěbi ty Boha lubeho Knjesa pśicheźiśejesch, tajki wón njeje. Sšo modlicź a cźakacź a Bohu žo dowěrjecź, to žane njedobaha, próza a dźeło a staroscź a skutk, wšcho to dyrbi žo pśichidružiś. A druhdy skutk pomha, hdyž je modlitwa podarmo. Tole dyrbjach cźi rjeź, Pjecho! Ale dyrbješ-li tutu nóź spacź, potom jenož śpi!"

Pjech žo pśches zyle njeswoczo sacźerwjeni.

Nź, nź, wjeźnjanosta — tak — tak dźe to njeběšche měnjene!"

„Ja wschak wěm, Pjecho! Dokelž je runje tebje posledńje lěta stajnje najcejšo potrjechilo, tohodla masch trochu samuczene myślle. Ale žo tola bur. A je cłowjek hižo praweho bura widźał, kotryž jemu njelubuje?"

Žur rosmyślowasche, potom dźeśesche:

„Ssym pśeśeźwědczeny, so dże Bóh luby Knjes jenož tajkich cłowjekow, kotśiž na jemi žwoju zyłu winowatosć cźinja. Jenož tuchi žnadź žu hódni, žebi njebjeśa sa- ſlužiś."

Tu Pjech wjeźnjanosće žiwoju twjerdu, moſnoju burſku rutku poda.

„Sdyž ty wolasch, wjeźnjanosta — ja njechcam wuwostacź!"

fg.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

— **Kino für Jedermann.** Sprawnosćej, dźełom a pilnosćej běchu hišćeze stajnje se sakładom słowja, porjadneho žiwjenja, lěnjosć pak a sła towaršchnosćej žiwjenje cłowjeka bórzy śnicźa. W falmje „Cźełanz k Chikaga" (der Flüchtling aus Chikago) žo to na jara plastiſke waschnje wuńuje. Pśicheźelow ſ Mnichowa wjedźe wokuh wokolo zyłeho śwěta, dźěło a khléb žebi stajnje runje wnpytacź njemócjachu. Mikkawšch Nielſſen (Gustav Fröhlich) dźěło w porcy žwojeho wobliźa, mjes tym so Werner Dux žbožo w hrajeńi a mjes ſłošnikami namaka, schtož jeho jara bórzy do jaſtwa dowjedźe. Dalšchi puczw obeju je dosć zajimawy a wjedźe pilneho k nahladnosći a spokojnosći, ſłošnika pak do sadwělowanja a źnjercje. Lil Dogover jako jeniczka jónska w tutym filmje na tónzu jako jandźel saſchmjatane wobstejnosćje do porjadka pśichinjeje. Pódlanſki film rjanosć ludowego spěwa a waschnje ſ zyleje Němšcźe pokasuje.

Ze Serbow

S **Bolhaſchcz.** Wječera Hodźijſki a Baczońſki żandarm tudomneho bura Mucźerja wſchelakeho pśeſtupjenja dla ſajeſchtaj. Jimanje bu khětro dramatiſke. Jako żandarmaj Mucźerja namołwjeſchtaj, so by žobu pśichiſchoł, wón rjekny, so dźe žebi hiſchcze po pomaſku dóńcź. Bórzy ſo wón městо ſ pomaſku ſ wulkim kakaczom wróćił a Hodźijſkemu żandarmej hrožeſche. Na to Baczońſki żandarm Mucźerjej ſ tśělenjom hrožeſche, je-li so njeby kakacź ſ rukow ſtorſk. Żandarmaj měješchtaj na to wulku próžu, so bychtaj žo ſpjeczowazeho do žwojeho auta żadźiłoj. Też burowa wobſtarna macź žo wobdźěli a w žwojim roskorjenju bleſchu do żandarmow cźiſnu. Podawk běšche wjele pśichiladowarjow pśichwabił. Posdźiſcho žo Mucźerjowy dom pśeheſchpyta, pśichi cźimž žo teſching namaka.

Se **Sdeŕje.** (Njeſbožo pśichi kachlach.) 70létna wumjeńkarka ſwud. Liebigowa žebi pśichi kachlach njenadźijcy wobe noſy ſ kropom cźeſko wopari. S wulkimi boloſcźemi dyrbi nětko we łožu leźeć.

S **Wojerez.** (Nowi miſchtrojo.) Rěſnik August Holder ſ Wulkeho Cźiſka a rěſnik Bruno Kapleť ſ Běłeho Khołmza ſtaj pśched pruhowanſkej kommiſiji w Lěhnizach žwoje miſchtrſke pruhowanje wobſtakoj.

Se **Sleho Komorowa.** Na Kralowſkej dróſy pśichi wulkim źneħowym mjeceſeu wožobowy auto 20létnu domjazu pomozniju powali. Hołza žo pśichi tym tak cźeſko ſrani, so dyrbjachu ju do khorownje dowjeſcź. Auto po njeſbožu do łěwego pśicherowa ſajěcźe, hdźež žo pśichewali. Wjednik auta ſo na ſwoju jenoż lohko ſrani.

S **Běłeje Wody.** (Domjaze rěſanja ſu dale dowolene.) Pśicheďrsda ſwjatka ſa ſwužitkowanje rěſneho ſkotu we Schleſyſkej ſeźeńowaze woſjewja: Pśicheźiwo wiśiem powěſcźam plahowarjo ſwini pśichi domjazym rěſanju ſwinjeca, kotreż žu ſami plahowali abo ſnajmjeńſcha 6 njedźel we ſwojim khłěwje pźowali a kotreż chźeďa we

Žadyn serbski dom bjez serbskeje knihi

W serbskej knihaŕni w Budyšinje je wulki wubjerk najrjeńšich serbskich knihow!

Kóždy cźitaŕ Serbskich Nowin je z napjećom cźitał krasne powědańčko „Swobodni" P. Romualda Domaški. Tute powědańčko je w nakładu Serbskich Nowin nětko też we wosebitej knižcy wušło. Płaći pyšnje wjazane 1,20 hr., brožěrowane 0,75 hr.

Jan Nali je loni w Serbskich Nowinach swoje „Dopomnjeńki na swětowu wójnu" wozjewjał. Kóždy wobdźělnik wulkeje wójny je tute dopomnjeńki ze zajimom cźitał, dokelž su so w nim wšě wójnske nawědźenja we pomjatku wocerstwile. Kóždy něhduši wojak dyrbjał tutu knižku w swojim domje měć, zo by z njeje mohł pśi dołhich zymskich wječorach swojim lubym cźitać. Płaći we wudawarni Serb. Nowin wjaz. 1 hr., brož. 50 pj.

Maš cyle wěsće dobreho pśečela, kiž by rady něšto bliže wo Serbach, jich rěči, nałožkach, pismowstwje, hudźbje atd. zhonił. Poruč jemu němscy pisanu wubjernu knižku: Wir Lausitzer Sorben! Płaći 0,50 hr. we wudawarni Serb. Nowin.

Serbja cźitajće naše rjane dobre serbske knihi. Budźa was pśi dołhich zymskich wječoarch zabawjeć, rozwucźeć a zdźełać. Stóž našu dobru knihu cźita, we sebi wulke pokłady twori.

domjaznosći wuńcź, mnoho wopśima njetrjebaju. Nje- vatne pśichedźewjacja, kotreż žwinje njeplahuja, mózu horunja doma rěcźaś, tola jenoż ſ rěſanſkim wopśimjeć kotreż wot pśichiſkuſcheho rěſnikeho wjeſchceho miſtra dośtanu, dopokaſaja-li, so žu tózbe lěto žwinje rěſali.

Budyske stawniske powěśće

ſ dnja 26. oktobra 1935.

Narodźiło je žo 25. 10. Jurjej Helmutej Bi- ſtijej, tepjerjej a maſchiniſtej, žyn. — Arnoſchtej Matej Hajnzp, pósłſkemu ſaſtojniſej, žyn.

Wumrěli: 26. 10. Augusta ſwud. Klubachowa, rodź. Dandelez, rentnarka, 76 lět. — 27. 10. Gustav Mar- Nitſcha, 69 lět. — Adolf Günther Knopf, žynt tkarſ- dźěłacźerja, 1 lěto. — Hańža Bertha ſwud. Mudrow, rodź. Bartſchez, maſorentnarka, 83 lět. — 28. 10. Marja Meierowa rodź. Sellingez, mandźelſka hoſpe- zarja, 55 lět.

Mandźelſtwo pśichipowědachu: 28. 10. Walter Hendrich Wehner, blidaŕ ſ Metu Elſu Brodźiš, poſl- žobnizu, wobaj w Budyſchinje.

Přilopk

Najſtarſchi němſki ſtacjan žwjeźi ſwoje 110. narodniny.

Njedźelu 27. oktobra wožbnjeźi we ſwuſtawje ſa la- rych ludźi w Neidenburgu najſtarſchi němſki ſtacjan, Bo- Wjedrich Sſadowſki, ſwoje 110. narodniny. Se wſcho- ſtron, ſ hamtſkich a ſtroninych bokow žo jemu pśichi tute ſkładnoſći ſbožopśeſcźa wuprajichu.

Poslednje politiske powěśće

Wólby w Schwajzarſkej.

Wólbne wunoſchki pśichi wólbach do ſchwajzarſkeje na- rodneje a ſtawnoſwſkeje rady njepokakuja žanych ważniſchich pśeſmeńenjonjow. Sšylnoſcź mjes prawizarjemi a ſocjalde- mokratami žo potajkim najſkerje žyła njepśeměnjeni. Na- rodna fronta, ſaſtupjerjo žwobodneho hoſpodarſtwa a ko- munniſtojo žu hłoſy ſhubili. Sozialdemokratoju žu tr- dła žyłniſcheho wólbneho wobdźělenja a dla pśichětanja njeſpokojnoſcźe w nětkotrych kantonach wjazy hłoſow dośpeli. W prawizarſtich ſtronach žadne wſcheźunjenja ſaſtupja.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyſchin. Sjednoćenſtwo evangeliſkich Sſerbow ſwje- ſrjeda 30. oktobra wječor we 8 hodź. ſhromadźenje w Sſerbſkim Domje. Sšobuſtawy a hojeco žu lubje wi- Pśichedźydźa!

Domowina. Spěwaŕſkim towaŕſtwam. Slubjeny ſ- ſpěw wam bohužel hišće póſłać njemóžu, čakaj na njón hižo 4 njedźele. Myslu pak, zo do 1. nove- bra dóńdźe. Mjerza mje to wjele bóle hač was, kelž ſo nadźijach, zo zmóžeće jón Wšhajſpóźdźiſo 1 oktobra w rukomaj. M. Nawka

Liehań. „Zernička" spěwa tón tydźeń ſrjedu wječ we 8 hodźinach w Hućinje.

Ralbicy „Lilija" spěwa dźensa wječor ¼9 hodźin po Brěžanec. Wšitcy njech pśińdu, też spěwaŕki. M my nowy spěw wuknyć. Dirigent

Zlět Domowiny we Wojerecach su wšěſce wšelaſ wopytarjo zlěta fotografowali. Domowina hromo- dźi derje poraděne fotografije a kóždemu wudawa- ki a porto za pśečelne pśipósłanje zapłaći. Póſełe je prošu tak ruče hač móžno na „Domowinu", Bau- der Lausitzer Wenden, Bautzen, Lauengraben 2.

Do serbskeho domu Serbske Nowiny

su funje a pśinjesu wšě zajimawoſće z bliska a daloka.

Někotre rjane zabawne

serbske knihi

měłe w kóždym serbskim domje być!

J. Lorenc:	**Serbscy rjekowje**	wjazane	1,20 hr.
Černý:	**Serbske wobrazki**	wjazane	1,20 hr.
Kubašec:	**Wusadny**	wjazane	0,80 hr.
Cišinski:	**Nawoženja**	wjazane	0,80 hr.
	Ruske biliny (baiki)	wjazane	2,00 hr.
Nowákowa:	**Na farje — Hatžki**	wjazane	1,20 hr.
R. Domaška:	**Pokladow pytaŕ — Le chevalier de Saxe**	wjazane	1,20 hr.
J. Lorenc:	**Kupa zabytych**	wjazane	1,20 hr.
Jak. Nowak:	**Pućowańske dopomnjeńki**		1,50 hr.
M. Šewčik:	**Směški a powědańčka**		1,— hr.
K. B. Šěca:	**Clowjek w přirodze.** I. a II. dźěl		1,— hr.
	Na dalokich pućach. III. dźěl		0,50 hr.
H. Sienkiewicz:	**Hana**		0,50 hr.
J. Winger:	**Hronow**		0,30 hr.
B. Třebizský:	**Kaspar Zdenek Kapleř ze Sulec**		0,30 hr.
Dr. J. Laras:	**Sibakec nan**		0,40 hr.
R. Domaška:	**Wrjós**		0,50 hr.

Wšitke tute knihi wobsahaja najrjeńše powědańčka, kotreż w našej literaturje mamy. Jedna je zabawniša druheje. Wšitke su tak tunje, zo móhł sebi kóždy tu abo tamnu kupić. Wšě naspomnjene knihi dostanjeće

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje w Sserbskim Domje

Kalmukowe tkaniny
za rubje a jaki na 70 cm šěroke

Flanele
za wšn potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku

Schaaf

Přirodna hojeŕka

Melania Harnisch
nětko
w Budyšinje na Sukelnškej hasy 5,1
Telefon 3234

Płačiny hódne žonjace kłobuki
poskića **Gertrud Tröger**
na Sukelnškej hasy 30

1100,— hr.
hódna 5 procentowska nahódnoscźenska hypotheka so za 900,— hr. woteda. Štóž chce swoje pjenjezy derje nałožić njech so zamołwi pod A 22 na wudaw. Serb. Nowin

Mały nawěštk
w našich NOWINACH je tuni a so pśecy wuplaci

Sofowe
přikrywy
prawje dołhe, jenož 3,90 hr.
Andr. Kasper
na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Motorske kola
Jězdne kola
Wobswětlenja kołow
Narunnańske dźěle
Reparatury
stajnje płačiny hódno pola firmy
Richard Kieschnick
wikowańca z motorskimi a jězdnymi kołami
w Budyšinje na Hošic hasy 17

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Kachle a kuchińske kachle
kachlowe roły — kolene
wot
Schneider & Schulze
w Budyšinje telefon 3672 na Kamjentnej hasy

Předźenak
je so na puć do Serbow puščił. Přinjese sep najzajimawšich powěšcow sobu. K Budyskemu hermankej chce najpozdźišo w Budyšinje być.

Přiłoha k čisłu 253

SERBSKE NOWINY

Wutoru 29. oktobra 1935

Serbski wječor w Minakale

njedźelu 27. winowca.

Sćwjeczi-li staw jeneje ſwójby ſ kajkeježkuli pśiczinjny, wjeſeli ſo pśicht tym zyła ſwójba. Podobnje ma też być mjeſ ſerbſkim ludźikom. Kóżdy jednotliwz — hdyž je Sserb — je ſtaw wulkeje ſwójby ſerbſkeho naroda. W tuttym narodźe ſkutkuja ſerbſke towarſtwa, kiž ſteja jako ſtrachniſy a pucpokaſowarjo kóżdeho jednotliwza we wſchelakich kónčinach ſerbſkeho kraja. Też Minakaſki „Statok“ je hódny ſtaw tuteje wulkeje ſwójby, kaž ſmy to njedźelu wječor dožiwili. Hdyž też zyliczki dźeń ſ cźmotnych mróčelow ſo kidaſche Bóži deſchćik, dha bě ſo tola ſchwarna cźrjoda ſwérnych Sserbow ſeſchła, ſo by nawdźiła nješchto rjanych hodźinkow a ſo nažrěbacź mohła nowjeho narodneho ducha. Njech też wonka ſo ſ mróčelow deſchcźuje, ſwérny ſtaw ſerbſkeho ludu njeſhlada na wjedro, ale wojnje kóżdy wopor na ſo, hdyž rěka ſo ſaſtajicź ſa narodnu wěź.

Jako ſawod ſakkincźa Lubośny ſpěw „Hdźe ſtatok mój“. Chcemy ſebi pśichcźo ſ tuteho ſpěwa to jene do wutroby ſaſchcźěpicź, ſo je to ſerbſka ſemja, na kotrejž naſch ſtatok ſteji. Pśichedźyła, knjes Bjenada, witaſche na to pśichitomnych wutrobnje, pśichjo wjeczorej, ſo by bohate płody pśichinjeſł ſa ſdźerjenje ſerbſkich nałožkow. Pśicht tym ſchwikaſche kaźenje ſwójbneho ducha ſ tym, ſo ſtarſchi je ſwojimi dźěcźimi ſerbſcy njerěcźa. Wěmy pśichederje, ſchtož ſebi cźłowjek w ſtarſchiſkim domje do wutroby njeſaſchcźěpi, njebudźe ſebi to pśichcźowjacź poſdźiſcho nihdy w poźnej mérje. Tohodla chcźyli ſtarſchi na to hladacź, ſo by bła ſwójba pśichcźo ſerbſka. Schtóž ſebi myſłi, ſo ſ tym na nahladnoſcźi nješchto pśichiſpódźi, ſo wěſcźe myli. S Kślianowym napominajom: Sserbja, ſatkowajcźe ſwéru ſwójich wótzow rěcź a wěru, połoji knjes pśichedźyła hoſcźom na wutrobu, ſo ſtaracź wo to, ſchto by a ſchto chcźeſch być. Potom deſlamowachu ſerbſke holicźa w narodnej draſcźe rjane baſnje wot Sejſerja, Cźiſchinſkeho a druhe. Pśinjenita luboſcź k Sſerbſtwu rěcźi ſ kóždeho ſłowcźka naſchich njeſapomnitych baźnikow. Chcemy jich ſcźěkowacź! So ſtatok też haji ſerbſki ſpěw, dopokaſuja poſticźenki ſpěwneho chora pod wuſtojnym nawjedniſtwom knjeſa kantora Krómy. Wopraudźe rjenje klinczachu ſchtyrihłósne ſpěwy nam do wutroby. Derje je tam, hdźeź ſo rjenje ſpěwa. Ssnadź by tutón chór mohł ſkutkowacź pśichi konzerze Domowiny w Krónje? Wy lubi Minakaſſy ſpěwarjo, ſpěwajcźe radu a wjele! Spěwy njech klinczа w ſerbſkich ſtatokach, ſo też druſy pytnu, ſo w ſerbſkim ſtatoku knježi ſerbſke žiwjenje. Hdźeź ſo ſpěwa, tam ſo ſbožo źmėwa! Njeſabudźmy to!

Lubje napominaſche knjeſ farſki vikar Laſer, dopjelnicź ſwoje ſwinowáſtwo jako Sserb. Stajeſche nam pśched duſchu ſchwórtu kaźnju Bożu: Cźeſcźuj nana a macź! Staj-li nan a macź ſerbſkaj, njemóžemy jeju cźeſcźicź, khiba ſo jeju pśichkład ſcźěhujemy, ſo do jeju ſtopow ſtupam a ſchcźo to pśitujemy a hajimy, ſchtož ſu nam woni ſawoſtajili. Nihdy njemóžemy kaźnju dopjelnicź, tepłamy-li ſwoju narodnoſcź ſ nohomaj a ſaſpěwamy-li wſcźo, ſchtož je ſerbſke. A ſchto druhe je naſcha narodnoſcź, hacź wot nana a macźerje namrěte kubło? Vikarej Laſarej ſo też na uttym měſtnje wutrobnje dźakujemy ſa jeho napominaże a natwarjaże ſłowa. Cźim bóle naſ to ſwjeſeli, hdyž je ſebi tola hakle ſerbſku rěcź pśichiſwojił.

Na to ſtupichu hrajerjo na jewiſchcźo a ſahrachu nam naſchu woblubjenu „Dźiwju Hilźu“. Tuta hra je jara dobra, je wobſebje dobry original ſe žiwjenja. Hrajerjo běchu do ſwojich rólow derje ſaſiwjeni, jenož by ſo radźiło, ſo by ſo ſa lěpſche ſroſumjenje tekſta pomałſcho rěcźało. Potom knježi w naſchim ſerbſkim ludźe tamny brach, ſo ſo publikum tajkim ſenam ſmėje, kotrejž ani ſmėſchne njeſłuſ. Je-li jedyn we ſwojim žiwjenju woprawdźe rólu nawėdźił, kotruž Marko a Hilźa hrajetaj, je wėſcźe ſa tym pśichiſchol, ſo to njeje k ſmjeczu, hdyž ſy ſłubił to najdróſche, ſwoju lubu abo ſwojeho lubeho. Tehdy tyſchi ſrudoba wutrobu a kóždy cźłowjek to ſnydom pytnje, ſo teho cźłowjeła nješchto rudźi. To njedyrbi być ſadyn porok hrajerjam ale publikum ma ſo tak ſadźerżacź, ſo ſo khutny ſmyſł hry njekałył, potom budźe lěpje. Pśichedbłajenje je ſo hoſcźom jara lubiło, ſchtož bohaty pśichiſłeſt dopokaſa.

Pśichi wjeſołej rejzy młodych a ſtarych ſo hodźinki pścheſpėſchnje minychu. Dźěkacźje w Minakale dale pilnje na narodnym polu a wjeſełimy ſo hižo na pśichodny taſki wjeczor, nadźijomnje budźe potom rjeńſche wjedro, ſo namakaja wjazy Sserbow puć na ſerbſki ſwjedźeń.

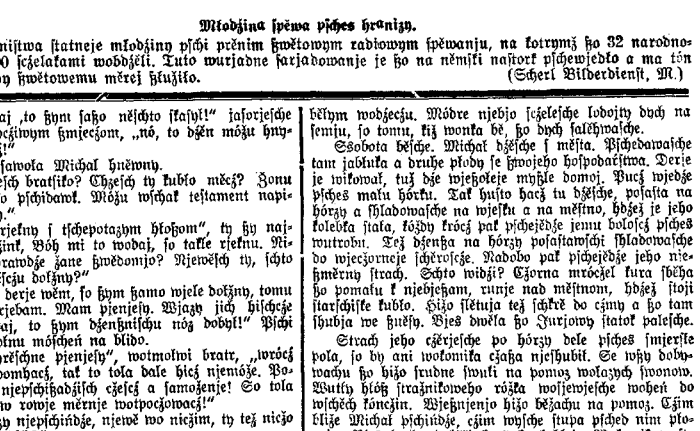
Pśichi ſebi pak ſnym ſo wjeſelił, ſo ſu cźi nješchto ſapaſłi, kiž ſu, nabojawſchi hroſneho wjedra, radſcho doma ſa khachłemi ſedźeli. Bj. W.

Što stare mur'e khowaja

W jenej delanſkej wſy dyrbjeſche ſo nowa brózeń tiwaricź. Trėbne kamjenje bjerjeſche wobſtejėcź ſe ſtareje murje, kotruž potorhacź da. Twar bě nimale hotowy, jenož hiſchcźe nješchto kamjeni trjebaſche hiſchcźe murjeŕ. Tuž ſebi dźěkacźerjo hiſchcźe nėkotre wuſtrėhnychu a namakachu pod jenym blachowu tyſu, kiž bě ſ drjewjanym wėcźkom pſchikryta. W njej namakachu 300 hriwnow ſłėbra w ſtarych pjenjeſach, najſažiſche ſ lėta 1870. Po namjeczе twarſkeho miſchtra pścheda je wobſtejėcź a dołta ſa nje 72 hriwnow. Wo tutej namakańcźy ſhonichu wjeſėnjeno a ſo wo njej powėdaſche. Pśichi tym ſo wukopa, ſo bė jedyn pśiſedownik wobſtejėcźerja tute pjenjeſy pśched 60 lėtami pola ſtużboda pokradnył. Dóńdże tohodła k ſkórźcźe. Na ſtudniſtwoje pak paduch pśiſeda, tola jemu jeho winu dopokaſachu. So njebychu pjenjeſy pola njeho namakali, ſamurjowa je do murje, dokelž nochcźiſche je wrócźicź. Ssudnik ſaſtudźi jeho k pokroa lėtu khłoſtarnje, w kotrejž je potom wumrjeł. Dokelž nichtó wo pjenjeſach njewėdźeſche, woſtachu ſabyte w muri, dóńdź pśichipad je njewuſłėdźi. Nėtko bu ſtrach, ſo njepśecźeſelſtwo mjeſ ſuzboda naſtanje. Tonnu pak twarſki miſchtr ſadźėwa a ſpokoji wobeju ſe ſwojej dobrej radu.

Hižo pśched 13 lėtami ſta ſo nėſchto podobne we Laſku. Tam twarjeſche ſamžny miſchtr khėžu a potorhachu pśichi tym ſtaru pėž. Pod wulkim kamjenjom nadeńdechu wjetſchi hornj, kiž bė ſ modleŕſkimi knihemi pśichitnyty. Hdyž ſo jich dótknychu, roſpadnychu do procha. Tola też hornj ſo žiwny a w jeho roſpadankach namakachu 64 pjenjeżnych kruchow, ſwjetſcha ſ cźaża Auguſta Sſyſneho, bywſcźeho pólſkeho krała, a ſakſkeho kunwjecźa Bjedricha Mudreho. Hdyž bė wobſtejėcźerja kóżdemu dźėlacźerjej a twarſkemu miſchtrej jedyn pjenjes dała a też ſama jedyn ſebi wobkhowała, pśicheda dalſche na ſtarožitnoſcźerja. Dołta tėlko hotowych pjenjes, ſo ſo zyły twar ſapiacźi.

Pśichi torhanju ſtareje korčmy w „Buſchenzu“ w lėcźe 1914 namaka nan tuteho twarſkeho miſchtra pod pėſkom a kamjenjemi w pinzy dwė picźoch ſtareho palenza, kiž bė w bėhu dołhich lėt ſežołtnył. Dźėlacźerjo a wjeſėnjenio dachu ſebi jenu picźołku derje ſłodźicź, mjes tym ſo druhu

Młodźina ſpėwa pśches hranicu.

Khór wjedniſtwa ſtatneje młodźiny pśichi pśenim ſwėtowym radiowym ſpėwanju, na kotrymž ſo 32 narodnoſcźow ſe 400 ſcźelakami wobdźėli. Tuto wurjadne ſarjadowanje je ſo na nėmiſki naſtork pśchewjedło a ma tón ſamėr, ſo by ſwėtowemu mėrej ſłużiło. (Scherl Bilderdienſt, M.)

Bratraj

Wobraz ſ burſkeho žiwjenja.

Piſche Bj. Mowcźeńk.

(7. Pokracźowanje.)

Hanka Michala wohladawſchi, pocźa hórzy płakacź. Też mała holcźka mėjeſch ſo macźeri a płakaſche. Ssamo Michalej ſtupachu ſłzy do wocźow. Wſa ſebi mału holcźku na ruży, ſo by ju ſmėrował, tola dźėcźo płakaſche pśichejo wótriſcho. Macź ſebi nėtko wſa holcźku ſ Michaloweju rukow a ſwjeſy ſo ſaſy na ſtołz. Michał bė zyle poraženy. Je tuta blėda žonſka woprawdźe Hanka? Je możno, ſo ſu ti lėta ju takle ſwohdźiłe?

„Hanka!“ rjeknу mjehko ſ tſchepotazym hłoſom. Hanka płakaſche.

„Směruj ſo, Hanka! Njewėdźach, kak ſ wami ſteji, hewak bych pryedy pſchiſchol. Możu cźi pomhacź?“

„Ach, Michale, kak ſym khłoſtana dla mojeje lohkomyſlnoſcźe“, ſakrjeſcźeſche žona. „Bych wſchak wſchitko rad ſnjeſła. Bychli najmjeńſcheje nadźije na połėpſchenje mėła.“

„Hdźe je Jurij?“

„Tón njeje hiſchcźe wot wcźerawſchego domoj pſchiſchol.“

„Schto ty prajiſch, tón hiſchcźe w korczmje ſedźi.“

„Haj“, rjeknу žona a pocźa ſo ſaſo w ſyſłſch kupacź. Michał ſydny ſo pódła njeje na ſtołz.

„Pódźu ſa nim“, rjeknу po khwilźy. „Ssym pſchiſchol pomhacź, trjeba-li Jurij pjenjeſy?“

„Ty dobry cźłowjeźe“, wotmolwi žona, „ty njemóžeſch pomhacź! Jurij trjeba telko pjenjes. Njewėm, kak ſ nami ſtoji, tola ſo boju, ſo ſhubimy zyły dwór, nimamy nicźo wjazy.“ Michał wucźahny móſchnju, ale Hanka wotpokaſa.

„Njeſmėm nicźo bracź, hewak mje —“ Hanka pſchetorhny. Cźiſchina ſaſtupi. Młody bur njewėdźeſche, ſchto ma ſapocźecź. Nadobo ſatſchepota Hanka, wſawſchi dźėcźo krucźe do rukow. Wonka běchu błyſchcźej ſtupy, ſakrowanje Jurja rjeſche po twarjenju. Snydom na to motaſche ſo do ſtwy. Michał pohlada bratrej krucźe do wocźow.

„Ach, hladaj ,to ſnym ſaſo nėſchto ſkaſył!“ ſaforjeſche pjany ſ gravowcźiwym ſmjeczom, „nó, to dźėn mózu ſnydom ſaſo hicź!“

„Jurjo!“ ſawoła Michał hnėwny.

„Schto chceſch bratſiko? Chceſch ty kubło mėcź? Žonu doſtanjeſch jako pſchidawk. Mózu wſchak teſtament napiſacź, kaž ſtary.“

„Jurjo“, rjeknу ſ tſchepotazym hłoſom“, ty ſy najhórſchi njedoczińk, Bóh mi to wodaj, ſo takle rjeknu. Nimaſch ty woprawdźe žane ſwėdomjo? Njeſwėſch ty, schto ſy žonje a dźėcźu doſkny?“

„O haj, to derje wėm, ſo ſym ſamo wjele doſkny, tomu pak tebje njetrjebam. Mam pjenjeſy. Wjazy jich hiſchcźe doſtanu. Hladaj, to ſym dźenſnjiſchu nóz dobył!“ Pſchi tym cźiſny potnu móſcheń na blido.

„To ſu hrėſchne pjenjeſy“, wotmolwi bratr, „wroćź je, budu cźi pomhacź, tak to tola dale hicź njemóže. Połėpſch ſo, ſo njepſchiſhadźiſch cźeſcź a ſamoženje! Sſo tola njemohł nan w rowje mėrnje wotpocźowacź!“

„Tón wjazy njepſchiſłuſe, njewė wo niczim, ty też niczo njewėſch abo wėſch?“

Michał hladaſche na bratra, njewėdźo, ſchto ma cźe ſ tutymi ſłowami prajicź. „Jurjo“, rjeknу, jeho ſa ruku wjaſchi, „proſchu cźe, woſtaj ſo teho žiwjenja. Žonu a dźėcźo pſchinjeſeſch do rowa a ſam ſebje tejż!“

„Njetrjebam twoje prėdowanja, ty liſchcźerjo“, wotmolwi Jurij ſ hnėwom. „Cźiń, ſo mi ſ domu pſchiſłuſchcź, hewak waſ wſchėch tſjoch cźiſnu won. Ja ſym knjeſ na kubłe, niż ty!“

Hanka kwamy Michalej, ſo by woteſchol. Hladaſche pak ſa nim ſe ſrudnymaj wocźomaj. By jemu rady rukł ſtócźiła, tola ſo bojeſche, ſo mohł to Jurij njeſroſumnicź. Jurjowe ſmėſchaze ſmjeze pſchewodźeſche Michała ſ ſtwy. Pśched wrotami hiſchcźe raz poſaſtawſchi ſo wohladnje, jeho wocźi buſchtej mokrej. Cźuju ſo bjeſmócny a tola chcźyſche pomhacź! Srudny naſtupi žiwi dompucź.

III.

Syna ſacźahny do kraja. Lohki ſnėźt pſchikrywaſche pola a hona. Syna bėſche. Sſkańcźka ſłuſkotaſche ſo po běłym wodźecźu. Módre njebjo ſcźeſleſche Lodojty duch na ſemju, ſo tonu, kiž wonka bė, ſo dych ſalėhowaſche.

Ssobota bėſche. Michał dźeſche ſ měſta. Pśchedawaſche tam jabłuka a druhe płody ſe ſwojeho hoſpodaŕſtwa. Derje je wikował, tuž dże wjeſołeje myſłe domoj. Pucź wjedże pśches mału hórku. Tak ſuſto hacź tu dźėcźe, poſaſta na hórzy a ſhladowaſche na wjeſku a na měſtno, hdźeź je jeho kolebka ſtała, kóždy krócź pak pſchejėdże jemu boloścź pśches wutrobu. Też dźenſka na hórzy poſaſtawſchi ſhladowaſche do wjecźorneje ſchėrołeże. Nadobo pak pſchejėdże jeho nieſmėrny ſtrach. Schto widźi? Cźorna mróczel kura ſbėha ſo pomału k njebjeſam, runje nad měſtnom, hdźeź ſtoji ſtarſchiſke kubło. Hižo ſłetuja też ſchkrė do cźmy a ſo tam ſhubja we ſruſy. Bjes dwėla ſo Jurjowy ſtatok paleſche.

Strach jeho cźėrjeſche po hórzy dele pśches ſmjerſte pola, ſo by ani wotkomika cźaſa njeſhubił. Se wſju dołwachu ſo hižo ſrudne ſwuki na pomoz wołazych ſwonow. Wutły hłóſ ſtrażnikowego rózka woſjewjeſche woheń do wſchėch końcźin. Wjeſnjenjo hižo běžachu na pomoz. Cźim bliże Michał pſchidźe, cźim wyſche ſtupa pśched nim płomjo. Bjes dycha dołeži hacź ke kubłej. Wokomik woſta ſtejo, ſo by ſo dycha nažrėbał. Potom pak tehonmja khwata na pomoz.

We dworje je njeſmėrna bėhanja. Nėkotſi wodża rujazy ſkót ſ hródźow, druſy ſaſo noſcha donjaju nadobu ſ domſkeho, ſchtož ſo nėkak ſwikhowacź hodźi. Sšykanja ſteji pśched ſtudnju woſtrjedź dwora. Spėſchne ruzy ſkadu hadźaju k palazennu twarjenju. Sšyłni ludźo pohibuja możnje ſzykawu, woda žycźi do morja płomjenjow. Sſrudna wołanja na dworje a wrjeſkot hromaduipadazeho twarjenja Michała bjes mała pohluſchi. Khwilku ſteji kaž ſproſtnjeny. Dopomni pak ſo ſwojeje winowatoſcźe a wótſje ſawoła:

„Hdźe je žona?“

Jedyn ſ muzow pokaſowaſche k wrotam. Michał tam khwataſche, namaka tam Hanku na walczku ſłonu ležo w rukomaj dźerżo mału dźowcźicźku. Tak njeſwėdomnje ſrudnje ſhladowaſchtej jeju wócźej do ſo ſałażeho twarjenja.

(Pokracźowanje ſcźěkuje.)

klóschtrej dari, korvennuż leżownosć žłuschesche. Po nèżim trjebasche žnuż k donwarjenju žwoseho statoka hischcze nèschto kamjeni. Tuż dasche žo do sakłada staxeje muzie nèhduschcheje korczmy. Pschi tym storczi na blachowu tyšku, kotraż nèschto saschkich nowych króschow s kralowskim wopronom wopschischesche. Tak žu naschi prjedownizy na wschelake waschnje žwoje pjenjesy thowali. Potomnizy je nètko pschipadnje wuzłèdża.

Wjerchowska krej za wolacu krej

Wèsche w lèzje 1547, jako wot wschitkich hidżeny wójwoda s Alba je žwojim wójskom po Durinskiej cžahasche, pschewodżany s brunschwigskim wójwodu Hendrichom Nèmska wjerchowka, hrabinka Katyrna se Schwarzburga. Schpanczanej napschecżiwo cžehnesche a proschesche jeho wo schkitny liść sa žwój kraj a žwojich poddanow. Wona jón dosta, tola hrabinka dyrbjesche žo na to zwjasacż, so s Rudolstadta zyrobu k mostej pisches rèku Seolawu wobstara, hdżež dżychu Schpanicżenjo rèku pschekrocżicż.

S najwjetschej spušczomnosczju hrabinka tutu winowatosczj dopjelni. Wójwoda Alba a brunschwigski wójwoda Hendrich pak žo pola njej jako hoscżej pschipowdżišchtaj a buschtaj dwórliwje na hrabinskim hrodże pschijataj a pohoscżenaj.

Jeneho dnja žo sta, so žkužobnik hrabinku wot hoscżiny sawoła, kotruż bè k cżesczi wjerchowskeju hoscżi wuhotowała. W pschedsali hrodu bur cżakasche. Sadwèlowanje a hnèw w jeho njemèrnymaj woczomaj leżesche. „Schto je?“ žo hrabinka praschesche.

„Najmilosczišwiscza wjerchowka!“ bur sawołajo polny dowèry wjerchowżu do woczow pohlada. „Schpanicżenjo rubjo nasche wšy sapuscżaja! Wojazy nasch ikót s hródżow a pastwischczjow honja!“

Hrabinzy krej do hłowy stupasche. Je mżżno, so žo wjerchowske złowo a pjeczat lèpje njewobkedżbujetej?“

„Wam dyrbi žo Wasche prawo stacż!“ wona burej rasnje rjekny. Potom na pschedthód thwatasche. Nèkotre mjesischiny posdżische hižo žo se swonom swonjesche. Na dworje žo žkužobniswo hromadżesche, burin žwoje dżelo na polach leżo wostajiwschi pschikthwatachu.

„Wobroniczje žo!“ hrabinka poruczi, a mužojo po žwoje bronje, tšelby, teżaki, pištolije, šekery a widły thwatachu. Wèsche to nahladna cżjsoda, kotraż žwoju wjerchowku do wulkeje sale hrodu pschewodżesche.

Wjerchowskaj knjesaj tole wuhladajo so jara sadżiwaschtaj. Hrabinka Katyrna žo na njeju wobroczjiwschi dżesche: „Mojej knjesaj, njejsthaj mi Wój schtitazy list s wjerchowskim žlowom dałoj, so njedyrbja moji poddanojo pisches wojatow žaneje schkody pocżerpicż? Wojazy s mojimi burami žurowje sakhadżeju jim jich woły a kruwy rubja! Schto k temu prajitaj?“

Wójwoda Alba žo wótrje zasmja: „Drocha hrabinka“, wón sawoła, „cżłowjek hnydom widżi, so je cże My žona, kotraż ma wo wójnskim sadżerżenju mało naschonjenja. Je to nètko jónu wójnske waschnje, so bur skodu duje, hdyż wojak do kraja pschijdże!“

„To potajkim je Wasche mènjenje, knjes wójwoda!“ hrabinka s hnèwom rjekny a s trutym hłosom pokracżowasche: „Tak žłyschicże moje mènjenje: mojim wobohim buram dyrbi žo jich prawo stacż — abo pschi mojim wjerchowskim žłowje: wjerchowsku krej sa wolaczu krej!“

S tym wonz žwojim žłužobnikam znamjo da, a w žamžnym wokomiku bèschtaj wjerchowskaj knjesaj a jeju pschewodżerjo i wobronienymi wobdaczi, w kotrychż mjeswocżach dżimja rosžudżenosć stejesche.

Tu Albje šmjecże saidże. S błèdym mjeswocżom postannwschi wón brunschwigskemu pschiwoła: „To je pscżerada!“

„Wy scże žo naiprjedy pscherady dopuschczicż, knjes Alba!“ hrabinka sawoła.

Tu žo wójwoda Hendrich hrabawschi trochu wuikotnje sašmja a rjekny: „Sawèrno, My scże njebožasna žónska, hrabinka Katyrna, a my šmy we Waschej ruzy. A wobhladamy-li žebi wèz dokładnje, potom macże Wy prawje a my šmy w njeprawje. Tohodła žebi myšlu, Alba, cżinimoj, schtoż hrabinka wot naju žada. Wèrju, so njebudże wjazy žadacż, hacż žebi to starosć wo jeje krej jeda.“

Tuż hrabinka papjeru a pjero pschinjesesć da a rjekny: „Wy, wójwda Alba, hnydom žwojim potkownikam žo hnydom na puć poda, so by poruczności wójska pschedał. Wschón rubjeny łkót burjo bórzy sašo wróczo dostachu.

Wjerchowskaj knjesaj pschecżelnu hospodliwosć hrabinki dale wuživaschtaj, a jako žo s njej rozžohnowaschtaj, žo s cżesczownoscżu psched žónskej konjescheżtaj, kotraż bè žebi w cżasu nuzy a samucżenja žwoju žninu, njebožasnu wutrobu a žwèru k žwojemu ludej a krajej sakhowała. j.

Přilopk

Namjesne koliki krajow žo wotstronja.

Statny a pruski minister smutkownych naležnoscżow dr. Frick je wschitkim bohotam a wyschšim presidentam wukas pósłał, po kotrymż maja žo wschè namjesne koliki njes jednotliwymi nèmskimi krajemi wotstronicż. We wukasu žo dale praji: Po sandżenju samostatnosże krajow žu też namjesne koliki žwój wusnam służbe. Proschu tohodła, so bychu žo prawje bórzy wotstronile. We wukasu statneho ministra žo też na to pokasuje, so njeby dwèlow nastało, so žo krajne namjesne mèsniki s tutym wukasom njeporozumjechja, dokelż žu i wjetschego dżela s mèsnikami njes jednotliwymi gmejnami abo njes wobhedżerjemi.

Strach wulkeje wody w Flöhskej dolinje.

S Olbernhaua w Sakskej žo pišą, so je zymske wjedro poslednich dnjow žo njenadżijcy pschemèniło. S dweju stopnjow pod nullu stupi temperatura w bèhu njedżele na 9 stopnjow cżopłoty. Dosżesche a wichory bórzy snèhowy pschikthrym rostachu a sawinowadu tak šnyne stupanje wody w hórskich rèczkach a rèkach. Rèka Flöha pokasowasche njedżelu popoldnju hišcże 32 zm. wyšotu wodu. W bèhu nozy k póndżeli a póndżelu dopołdnja stupi woda w rèzy na 120 zm. Pschi rèzy bydlacym tohodła strach wulkeje wody hroži. Nije Olbernhaua je Flöha pisches brjohi stupika.

Lokomotiwa elektriskeho spèschnika žo spalika.

Pschijèżwschi do Lipscżanskeho dwórnischcża žo wczera dopołdnja elektriska lokomotiwa wožoboweho cżahła 394 japali. Liwczansta wobnjowa wobora, kotraż žo hnydom sawoła, woheń bórzy podušn. Lokomotiwa je cżežko wobschkodżena. Woheń je najskerje po mòznym saspinanju s pschelecżenjom schkrickow na lokomotiwine wolijowe dżele nastał. Lokomotiwnik njemòżesche woheń žam podušnycż a tohodła mèchcżanku wobnjowu weberu na pomoz sawoła. Tuta sa krótki cżaš woheń podušu.

Spodżiwne puczowanje ptèlneje łuki.

Jelesniczny dżèlacżeŕ w Dehlitzy strani žo w žwètowej wójnje do pluzow. Kulka žo tehdy njemòżesche wotstronicż. W sašchich lètach wona mužej njelube wobcżežnosće cżinjesche. Nètko po 20 lètach je wutèl pisches zyle cżežko puczowak a w lèwej nozy nad kolenom je s cżèła wušupił a mòżesche žo wot tam s łoskoscżu wotstronicż.

Juchowy wós bura zatłócził.

Žalostne njeshoże sta žo na statnej dróży mjes Buchholzom a Schlettawm 28lètny bur Ulman s Kundraczicy mój nad polnym juchowym žudom słubi, psched kotrejż dżiwsche konjow sapschahnyłej a pschiubże pschi tym mjes wós a nadróżny schtom. Pschi tym žo wołžarnjonny tak cżežko pschiprè, so je na nètorze mjeńschiny wumrè.

Ssamomordar sawinuje žmjercż dweju najeńkow.

Njedżelu pschipoldnju w Barlinje policiju do jeneho doma w połnòcnym Barlinje sawołachu. Tam w bydlenju w pschilemi 60lètnu wotnajerku bydlenja Emmu T. namakachu, kaž też jeje 30lètneho Drużnizu s plun sawdatej. Wobydlerjo dżiwa pytnuju wokolo pschi dnja žyłne płuncowe žmjerdły, kotreż j bydlenja w pi semi pschikthadżachu. Sawołachu wohnjowu woboru a policiju. Sajtojnizy sależechu j dwora pisches kuchi wokno do bydlenja. W kuchini leżesche 35 lètny Mart B. bjes žiwjenja na semi. Dwaj płunowaj honaczej t schtaj wotewrjenaj. W pòdlanikej stwi leżeshe 68lètny Jurij K. tohorunja morwy we žwojim łożu. A we wu kej stwi bydlenja stónczńje namakachu na semi leżo tej wotnajerku bydlenja. Po swèżczenjach kriminalneje po lizije bè B. w kuchini s hišcże njeznatych pschicżinow žwoje žiwjenje stónczkił. Dokelż durje do žuhodnych stwow njebèchu zaczinjene, je płun do druhich stwow stupał a w nich pschebywazych morił. Wotnajerka bydlenja je najskerje prènja zmerdły zaczuka, a stanywschi je dżiwa najskerje wokno wotewrjcż. Pschi tym pak bè žo do lampowoje schnóry zaschmjatała, žo bychu žo smjesta a wudomje słubiła, a žo tak tohorunja wopor žalostneje tragedije zacka.

Autowe njeshožo w Gdanšku. — 2 morwaj, 2 cżežkoranjenaj.

Wožobowy auto, w kotrymż 4 wožobowy šedżachu, jadżèje njedżelu popoldnju pola wšy Bohnjack w Gdanskim wokrjesu s wulkej špèschnosczju do 60kilometerskeho zamjenja a hnydom na to do nadróżneho schtoma. Pschi tym žo 49 lèt stary mischtr a wucżer w jèsdżenju Otto Lupowitš s Gdanska a jeho mandżelska morischtaj, mjes tym druhaj žobujèdżaczaj pschedsteżicżeŕ bèrowa Jurij Langa a wobkhodny sastupjeŕ Adolf Kaetzeler s Gdanska nimo měry cżežko kranischtaj.

Nèmske munizijowe składżischczo se žwètoweje wójny žo pola Lille namakało.

Pschi woranju pola Comines njedaleko Lille pschindże bur na nèmske składżischczo granatow se žwètoweje wójny. Wošjewi to pschikluschnemu wojerskemu hamtej, kotraż wèzywuschtojnych wupòsła, so bychu granaty wotewsali a njeschkódne sežinili. W zyłku so 350 granatow kalibrow 77, 105 a 150 milimetrow, 8000 kilogr. wažazych, wuhrjeba.

5 wožobow žo w autu špalicże.

Na statnej dróży mjes Amiens a Parizom je 5 wožobow pschi autowym njeshožu w nozy k póndżeli špalił. S njesnateje pschicżiny sajèdże auto do schtoma. Hnydom žo zgiły wós palesche, tak so žobujèdżaju je samknjeneho wosa njemòżachu wucżekнуcż.

Žalostne wichory na kupje Haiti.

Kaž Reuter s Port-en-Prince (Haiti) wošjewja, je so južnoraiischi dżèl kupy še žalostnym wichorom podschoł, pschi kotrymż je 2000 ludżi žiwjenje pschišadżiło. Druhich 3000 wožobow je bjes bydła. Kat wulke fu wèzowne schkody a wożebje lak daloko fu žné snicżene, njeda žo hišcże pschewidżecż. Haitiske knjeżerstwo je hnydom pomoz do potrjechenych krajow pòsłało.

Cżežke wicherowe ischkody w Korei.

Nowiny s Tokia wošjewjeja, so žu cżežke wichory hobotu a njedżelu też na raišchim brjohu korei skeje kupy wulku schkodu nacżinile. Lòdże s pòrta wujèżachu. 17 rybowych cżołmow s wjazy hacż 100 mužakami wichor pschilwapi. Rybazy žo njesku wrócżili. Do nètka je žo 7 cżołmow na brjóh pschipławiło. Każ žo sda, žo najskerje žadyn s rybowych cżołmow njewożèł.

31 000 domow w Tokiu žo pòcżrjelo.

Sandżenu njedżelu sakhadżeshe w Japanskej šcżerkowpolne njewjedro. Po dotalnych hamtiskich powèsczach je w Tokiu žamym 31 577 domow powodżenych, w Nagoja 15 000, we wšu Tazuda žo je sašpnyneniom lemje 30 ludżi žiwych pohrjebanych. Pschi cżežkim jamowym njeshožu w Kuknoka je žo dotal 59 morwych a 15 ranjenych swèżkiło. W jamje je hišcże druhich 67 hórnikow. Njeje nadżije wiazy, so žo žiwi wuhrabnu. Njeshožo je s rosbuchnjenjom stałko.

Radio

Srjedu 30. oktobra žo słyschi.

Königswusterhau'en. Nimo snateho wschèdneho programma: 6.30 wjesely ranschi konzert. 11.30 sa burow. 11.40 sa burow. 12 pschipoldnischi konzert. 14 wschelakosczje. 16 popoldnischi konzert. 20.45 pišana hodżina.

Lipsk. Nimo snateho wschèdneho programma: 5.30 sa burow. 6.30 ranschi konzert. 9 sa žony. 11.45 sa burow. 12 pschipoldnischa hudżba. 16 pišane popołdnjo sa dżèżi. 18 domjaza hudżba. 20.45 wjeczorny konzert.

Hischcże wažne s dnjcwcho programma. Königsberg: 20.45 wjeczorny konzert. Hamburg: 20.45 opera „Aida“. Köln: 20.50 hodżina wojerstwa. Min: 20.30 Beethowenowy konzert. Warschawa: 21 Chopinowy konzert.

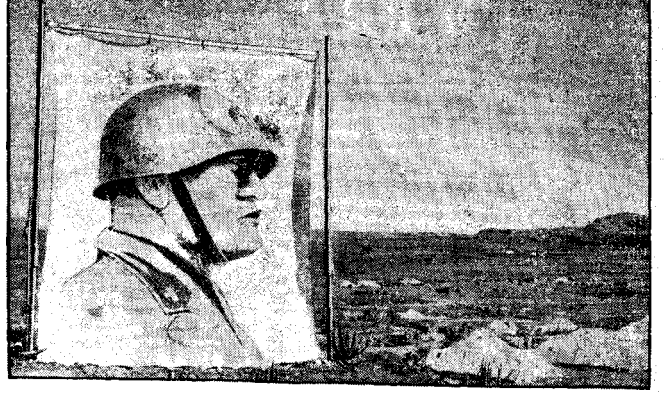
Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Bürgermeister von Stiebitz hat um Genehmigung zur Erweiterung der Wasserversorgung der Gemeinde durch den Anschluß von 2 neuen Brunnen auf den Flurstücken Nr 137 und 94b der Flur Stiebitz nachgesucht. Aus dem Brunnen auf Flurstück Nr. 137 soll stündlich 1,50 Kubikmeter und aus dem Brunnen auf Flurstück Nr. 94b bis zu 1,2 Kubikmeter Wasser entnommen werden.

Der Antrag wird gemäß § 33 des Wassergesetzes auf der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen, vom Tage des Erscheinens der Bekanntmachung ab bei mir, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich innerhalb dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 26. 10. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Italczenjo žu połnòcnu Abežynsku wobhadżili.

Wójsko italskeho lèhwa w blischosczi Adrigrata je tutón nad mèru wulki Mussolinijowy wobras na plachtu narysowało a do krajiny stajiło, so by daloko widżecż był a tak nad zyłej dobytej krajinu strażował.

(Planet, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 254 | Budyšin — Srjedu 30. oktobra 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Reformacijskeho swjedźenja dla wuńdźe přichodne čisło „Serbskich Nowin" pjatk připołdnju

Dr. Schacht wo lutowanju

President němskostatneje banki dr. Schacht je wutoru wječor w němskim radiu pśichi składnosći „narodneho lutowańskeho dnja" rěcał a něchże tole rozłožił:

Se słowomaj „žywoboda a chléb" žo wulkaj sameraj nazionalizalizmu za němski lud wuprajitaj. Wonaj wosnamjenjataj na jenej stronje sawěsćenje nasćeje politiśeje samostatnosće a narodneje njewotwisnosće a na druhej stronje wobstaranje dožahajcych dźěłowych możnosćow. Prěni sameŕ žywobody nazionalsocializmus ſ wobnowjenjom wojerstwa němskeho luda do stutka staja, druhi sameŕ pak, chléb, žo ſ hospodarśkej politiku sawěsća, kotruž je Adolf Hitler sapoczał. **Swoboda stej ſ pokuym prawom na prěnim měste, dokelž bjes žywobody njeje možno chléba měć.**

W cźasu, hdyž njemějachmy politiśeje žywobody, smy chadozu hiesdźelśoze sesnali. Marxistiski system běśe jebi myślik, ſo ſ podwolenjom pod wukraj snajmjeńśa chléb sawěśći, wón pak je jenož wotroczitwo dolha dozpił, kiž mamy dźenża hiścze nožyć.

Na zkowje žywobodu a chléb president němskostatneje **banki** Hjalmar namolwjenje k lutowańskemu dnjej zakožduje. **Pśichetvž žywobodu a chléb dostaći njemože žo myslić bjez dźěła lutowarjow.** Lutowaći rěka, ſo to, schtož **jich nadźěłanu**, hnydom sažo zyle njepscheriśesamy, **ale ſo na** nalutowańach, bankach, satwěśćeńnjach atd. hromadźimy, ſo bychu žo możnosće dźěła pśichiporile a žo kapitalne kubła tworile, kiž nam dźěło wołožeja a nam žiwjenje pśichijomnje cźinja. Wobydlenja, dróhi wobadne śrědki, grat, maśchiny, fabriki, wschitko, schtož nam a sofkužbu a kulturu rukuje, žu kapitalne kubła, kiž maju nadźěłaći a nalutowaći.

Lutowanje pak njemože a njeſmě być należnosćej nekotrych wulwolenych. Hdyž dyrbi lutowanje ſa zyły lud ſ wužitkom być, dyrbi lutowanje być należnosćej wschitkich ludowych towarśchow. **Jenož schtóž lutuje a ſe žywobnimi nalutowańkami natwarej němskeholuda pschinoschuja, ma moralske prawo žo na pśichiběrazym powschitkownym derjemězu naschego luda wobdźěleć. Wón pak dobom prawo dobudje, ſo stat nad jeho nalutowankami strazuje a jeho pśed schkodowanjom schkita.** Tehodła je žo nazionalsocializmus ſe žywjej nowej hospodarśkej politiku postarał, ſo wuspěchi hospodarstwa k lěpschemu zyłeho luda žłuſcha. Tehodła je wón tej žami wjednistwo zyłeho hospodarstwa pśichewſał. **Schtož hospodarstwo saſtuži a nadźěła, žo jemu njeſmě wjacy, wono dyrbi pak wunoschki tež wužiwacy, ſo žo ſ nimi zytemu ludej žłužiło.**

Pśichećiwniży ſpytaja dowěrjenje, w kotrymž žylnosć němskeho luda leži, wošeje w finanzrym nastupanju latichacy. Nascha měna ſteji njesatschańena. Nasche gmejnſke finanzy bywaju dźeń a strowiśche. Finanzy němskeho stata žu w porjadku a ſ nimi žo wschitke wulke nadawki dopełnjeja, hdyž žebi wschitzy žwojeho nadawka wědomi wostanu.

Se spokojenjom może naš wschitkich napjelniec, ſo je žo njedawno pożćonka 1 miliardy hriwnow k pokoju w bankach a k pokoju w nalutowarnjach śwjedźa. Sa nalutowarnje tuta němskostatna pożćonka jich pjenjezny wobběh powjetśicha. Němskostatna banka je swóliniwa, nalutowarnjam kóždy cźas telko pjenjes pschewostajiec, kelkoż je žo na statnu pożćonku sapiłało, hdyž pjenjezy k wupłaćenju lutowarjow trjebaju. So žo nalutowarnje na statnej pożćonzy wobdźěleja, **je ſpodom wjetśa wěstosć ſa lutowarjow,** kotruž móża kóždy cźas nad žwojimi nalutowańkami roskazowaći.

Wschitke němske nalutowarnje, w kotrychž pśiches 13 miliardow hriwnow nalutowankow sapołożenych leži, **žu** dotal 1½ miliardy hriwnow na pożćonki němskeho stata a krajow sapołožile. We wjele druhich krajach, na pśikład w Franzowskej a Italšku, žu nalutowarnje wjele wjazy statnych pożćonkow pśichewſałe. S napominanjom k lutowanju ſa žywobu a chléb president němskostatneje banki žwoju rěcź skónczi.

Hospodarske jednanja mjez Němskej a Hollandskej

W hollandskim hłownym měśe Haagu sapoczinaju žo dźenża žrjedu němsko-hollandśe jednanja dla rjadowanja tworowoho wobkhada w lěcźe 1936. Němsko-hollandśe rěcźenje wo tworowym wobkhadźe, kiž je w dezembru 1934 do mozy stupiło, žo ſ końcom tuteho lěta skónczi. Němska delegazija je wutoru wječor do Hollandskeje wotjela.

K wobnowjenju cyrkwinskeho měra

Po naprawach němskeho ministra ſa wobnowjenje zyrkwinskeho měra je krajnozyrkwinski wubjerk ſa evangelišku zyrkej staroprunśkeje unije we wokolniku na konſistorstwa saſadny rozsud wuprajił. **Dišziplinarne jednanja a dišziplinarne naprawy, kiž zyrkwin[illegible] nastupaju, maju žo hnydom pschepruhować[illegible]nje saſtajeći. Porjadne khłostanja po sarjadnišćim puću nimaju žo napołožeć; khłostanja, kiž žu žo hižo wuprajile, nimaju žo wjazy žadaś, khłostanja, kiž žu žo hižo saptaczile, maju žo wróćo płaćiś. Postajene dowole, [illegible] žu žo pschećiwo duchownym a superintendentam [illegible] stejiśćeja w zyrkwinſkej ſwadźe wuprajile, maju žo [illegible]e wróćo wjaś. We wukaju žo wosebite padny na[illegible]ejeja a žo žada, ſo žo wono w naſpomnjenym ſmyśle pschepruhuja.**

Přećiwo znjewužiću cyrkwinskich twarjenjow

Němski zyrkwinski wubjerk je we wokolniku na krajne zyrkwje žwoje ſtejiśćeńcźo w ſwadnym praschenju wužiwanja zyrkwinſkich twarjenjow ſa ſarjadowanja jenotlinych zyrkwinskich pschipiravow wojſewiſk. Wón je wuprajił, ſo drje žebi wožebite wobſtejnoſcze mjne rjadowanje žadaju, ſo pak dyrbi žo tu na dospołnu jednotu evangelſkeje wožady dźiwaś.

K Kóždy duchownu, kiž je duchownu ſwjerzejſtwu dostał, a je w jenej wožadze twjerdźe pśichſtajeny, ma prawo, zyrkwinſke twarjenja žwojeje wožady ſa samery Bożeje ſłužby wužiwaś. Teſ postaja žo ſakaźa, ſo może wyſchſcha inſtanza rozsudźenja wožadnych ſaſtupjerſtwow w pschewostajenju zyrkwjow k wožebitym Bożim ſłužbam kóždy cźaſ pschepruhowaś. S rasnoſczu žo skónczńje naſpomnia, ſo maju žo wſchitke Boże ſłužby ſmutkownje a ſwonkownje tak ſarjadowaś, ſo jako porjadne Boże ſłužby zyłej wožadze ſłuża. Kóžde ſnjewužicze Bożich ſłužbow ſa samery zyrkwinſkeje politiki ma žo wobeńcź.

Čehodla žaneho nuceńskeho wobydleńskeho hospodarstwa

Kaž smy hižo pisali, je žo němski dźěłowy minister Seldte pschećeźiwo wobnowjenju nuceńskeho wobydleńskeho hospodarstwa wuprajił, kiž běśe žo ſe wschelakich stron namjetowało. We wukaju je wón pschicźiny rozłožił, kiž pschećeźiwo wobnowjenju nuceńskeho wobydleńskeho hospodarſtwa rěcźa. Wone žu powschitkownje ſcźěhowaze:

Nuceńſtwo wobydleńſke hospodarſtwo, potajkim prawo gmejnow, próſdne wobydlenja ſebracź, wobſtejerjej khěže podružnika pſchipokaſacź a je-li tżeba nuceńſke podružnſke ſrěcźenje zhotowicź, **žu wobſtejerjo khěžow pſchez ſ prawom jako wožebje žyłne ſapſchimnjenje do žwojich wobſtejeńſkich prawow ſacźuwali a najwótriſcho pſcheczitwo temu wojowali.**

Němſke knježeſtwo je ſ wotſtronjenjom ſakonja dla **njedoſtatka na wobydlenjach** 31. měrza 1933 dopokałało, ſo nocźe ſ prjedawſchej politiku w tutym naſtupanju pokraczowacź. Hdy budźiſke němſke knježeſtwo możnoſcź ſebracźa wobydlenjow wospjet ſawjedźo, by wono žwoje dotalne ſtejiśćeźo ſpuſchczito. To by žo nimo **wobſtejerjow** khěžow też na realny kredit wulkutkowało a by žo twarjenje wobydlenjow wohroſiło. Pſchi nuſnoſczi ſpěchowanja twarjenja wobydlenjow, ſ kotrymž móże žo jenicźjy njedoſtatk na wobydlenjach wotſtroniċ a žo wobydleńſtej nuſy ſadźewacź, dyrbi pak kóżda naprawa wuwoſtacź, kotraž budźiſke mohła priwatne pſchedewſacźe pſchi twarjenju bydlenjow pożłabiċ. K tomu žo pſchidruži, ſo nuceńſke wobydleńſke hoſpodarſtwo njeje žadyn pſchihódny ſrědk k wotſtronjenju wobcźežnoſcźow, kiž ſ pſchiběranjom njedoſtatka na wobydlenjach naſtawaju.

W gmejnach ſ wulkim njedoſtatkom na wobydlenjach też pſchi wyſchnoſcźiſtim rozdźělenju próżdnych wobydlenjow njeje možno, žadanja wſchitkich dopjelnicź, tołiſi wobydlenje pytaju. To dowjedźe k njelubemu pſchekwapjenju pytarjow a k nadpadam na dźěławoſcź wobydleńſkich hamtow. Niech žo tu jenoż na njeſwjeſelaze wobſtejnoſcźe dopomina, kiž běchu žo w tutym naſtupanju w powójniſkim cźaſu wumikle. Stónczńje pak by žo też ſ nowaſawjedźenjom hoſpodarſtwa wobydleńſkeje měſtneſcze perſonal gmejnſkich ſarjadniſtwow powjetſchiſt a to by k njewitanemu poczeżenju gmejnſkeho hoſpodarſkeho plana dowjedło.

Španiske knježeŕstwo wróćo stupiło

Schpaniſka miniſterſka rada ſeźdże žo wutoru dopołdnja, ſo by ſmutkownje położenje w Schpaniſkej krótko reſpominała. Miniſteriſi pſchedźiwa po ſłónczinju pożedźenja nowiniſkim ſaſtupjerjam ſdźěli, ſo hiſchcze pſchipołdnju ſtatnemu preſidentej wojſewi, ſo zyle knježeŕſtwo wróćo ſtupi.

Wjednika grichiskich republikanow zajeli

Saložerja grichiſkeje republiki a ſnateho wjednika republikanow, Panaſtaſija, žu ſajeli. Wón běśe ſpytał namolwjenje roſćerjerej, ſ kotrymž žo wójſko k njepoſłuſchnoſcźi nowej knježeŕſtwowej ſornije wuzwada. Kaž hižo pišachmy, je žo wójniſke pravo w Grichiſkej wotſtroniło, ſenſura pak hiſchcze płaćiwoſcź wobkhowa.

Dny bjez mjasa w Italskej

K wobaranju pſchećeźiwo ſankźijam je italſke knježeŕſtwo ſwopředka dwě naprawje wobſamkło, ſ kotrymaj ma žo pſchetrjebanje mjaſa pomjeńſchiċ a žo ſarjadniſte wudawki w ſtatnych pſchedewſacźach, też w ſchulach, po możnoſczi ſniżiċ. Muſſolini je myſl wotprokałał, ſo bychu žo khartki na zyrobu ſawjedźe, dokelž móże žo na wupruhowanu diſziplinu zyłeho italſkeho luda ſpuſchczeċ. Wołoſelże žo w pſchedawanju khłeba a muki njeſmě niczo pſcheměniċ, dokelž łetuſche zitowe žně je 77 milijonami dwójnych zentnarjow ſa potrjebu doma w kraju doſahuju.

Wutoru popołdnju je italſke knježeŕſtwo naprawy k pſchetrjebanju mjaſa wojſewiſko a poſtajiło, **ſo maju wot 5. novembra ſchéścź měſacow ſa žobu rěſniſke klamy wutoru kóżdeho ſawrjene wostaċ.** Sſrjedu może žo jenoż druhe hacź howjaſe, wowcze a ſwinjaze mjaſo pſchedawaċ. Rěſniſtwa, kiž dyrbjachu wot nekotrych njedźel njedźelu popołdnja ſawrjene wostaċ, ſmědźa hacź do 11 hodźin pſchedawaċ.

W italſkich ſtatnych piſaŕnjach dyrbi žo papjera lutowaċ, nowa nadoba do piſaŕnjow žo nieſmě kupowaċ, Stalne telefonowanje a telegrammy maju žo ſtróżyċ. Też wuhło a elektriſki prud matej žo lutowaċ.

Italčenjo rozprawjeja wo nowych podćišnjenjach

S poſledních powěſćow abeſſynſkeje połnocneje fronty je ſpóſnaċ, ſo prędnje wobdźělenja italſkeho wójſka hižo njedaloko měſta Makalle ſteja. Italſky ječarjo žu na abeſſynſke ſkłady brónjow a munizije a na wobſtejerdźenja bomby mjetali a ſdźěła wjele ſnicźili. Pſchi ſwojim dotalnym poſtupowanju ſu italſky wójaźy jenoż ſłabe pſchećiwnjenje Abeſſynjanow nadeſchli. Hdyž Italčenjo Makalle wobſkadża, potom wěſcze pſched nowym poſtupowanjom ſwoju frontu wutwarja, kaž žu to we wotrětłu mjes Aſkumom, Aduwu a Adigratom cźinili. Kaž hižo piſachmy, žu Italčenjo we wobſkadźenym dźělu provinzy Hoſpodarſtwa wuprajił, kiž běśe žo ſe wſchelakich stron namjetowało. We wukaju je wón pſchicźiny rozłožił, kiž pſchećeźiwo wobnowjenju nuceńſkeho wobydleńſkeho hoſpodarſtwa rěcźa. Wone žu powſchitkownje ſcźěhowaze:

Nuceńſtwo wobydleńſke hoſpodarſtwo, potajkim prawo gmejnow, próſdne wobydlenja ſebracź, wobſtejerjej khěže podružnika pſchipokaſacź a je-li tżeba nuceńſke podružnſke ſrěcźenje zhotowicź, **žu wobſtejerjo khěžow pſchez ſ prawom jako wožebje žyłne ſapſchimnjenje do žwojich wobſtejeńſkich prawow ſacźuwali a najwótriſcho pſcheczitwo temu wojowali.**

Němſke knježeŕſtwo je ſ wotſtronjenjom ſakonja dla **njedoſtatka na wobydlenjach** 31. měrza 1933 dopokałało, ſo nocźe ſ prjedawſchej politiku w tutym naſtupanju pokraczowacź. Hdy budźiſke němſke knježeŕſtwo możnoſcź ſebracźa wobydlenjow wospjet ſawjedźo, by wono žwoje dotalne ſtejiśćeźo ſpuſchczito. To by žo nimo **wobſtejerjow** khěžow też na realny kredit wulkutkowało a by žo twarjenje wobydlenjow wohroſiło. Pſchi nuſnoſczi ſpěchowanja twarjenja wobydlenjow, ſ kotrymž móże žo jenicźjy njedoſtatk na wobydlenjach wotſtroniċ a žo wobydleńſtej nuſy ſadźewacź, dyrbi pak kóżda naprawa wuwoſtacź, kotraž budźiſke mohła priwatne pſchedewſacźe pſchi twarjenju bydlenjow pożłabiċ. K tomu žo pſchidruži, ſo nuceńſke wobydleńſke hoſpodarſtwo njeje žadyn pſchihódny ſrědk k wotſtronjenju wobcźežnoſcźow, kiž ſ pſchiběranjom njedoſtatka na wobydlenjach naſtawaju.

W gmejnach ſ wulkim njedoſtatkom na wobydlenjach też pſchi wyſchnoſcźiſtim rozdźělenju próżdnych wobydlenjow njeje možno, žadanja wſchitkich dopjelnicź, tołiſi wobydlenje pytaju. To dowjedźe k njelubemu pſchekwapjenju pytarjow a k nadpadam na dźěławoſcź wobydleńſkich hamtow. Niech žo tu jenoż na njeſwjeſelaze wobſtejnoſcźe dopomina, kiž běchu žo w tutym naſtupanju w powójniſkim cźaſu wumikle. Stónczńje pak by žo też ſ nowaſawjedźenjom hoſpodarſtwa wobydleńſkeje měſtneſcze perſonal gmejnſkich ſarjadniſtwow powjetſchiſt a to by k njewitanemu poczeżenju gmejnſkeho hoſpodarſkeho plana dowjedło.

Španiske knježeŕstwo wróćo stupiło

Schpaniſka miniſterſka rada ſeźdże žo wutoru dopołdnja, ſo by ſmutkownje położenje w Schpaniſkej krótko reſpominała. Miniſteriſi pſchedźiwa po ſłónczinju pożedźenja nowiniſkim ſaſtupjerjam ſdźěli, ſo hiſchcze pſchipołdnju ſtatnemu preſidentej wojſewi, ſo zyle knježeŕſtwo wróćo ſtupi.

Wjednika grichiskich republikanow zajeli

Saložerja grichiſkeje republiki a ſnateho wjednika republikanow, Panaſtaſija, žu ſajeli. Wón běśe ſpytał namolwjenje roſćerjerej, ſ kotrymž žo wójſko k njepoſłuſchnoſcźi nowej knježeŕſtwowej ſornije wuzwada. Kaž hižo piſachmy, je žo wójniſke pravo w Grichiſkej wotſtroniło, ſenſura pak hiſchcze płaćiwoſcź wobkhowa.

Tigre sapoczęli sa ſtotom ryc̨. Woni pak chȩdja też w dobytym kraju połnóżneje Abeſynſkeje ſa petrolejom wjercz̨ecz̨.

Italſke miniſterſtwo ſa nowinarſtwo a propagandu je wutoru 31. wójnſku roſpravu wojſewiło. General de Bono roſpravnja, ſo ſu ſo wſchelake wjednike wobſwȩ ſ krajin, hdjež hiſchcze italſke wójſko nje̊ſteji, italſkemu kommandu w Aduwje podcz̨iſnyli. S eritrejſkeje fronty nje̊ſchce wjele nowcho woſjewicz̨. Czrjódza njeporjadnych wojakow je krajinu mjes Aſumom a rȩku Takaſje wobhonjała, njeje pak ſhlnſcheho pſcheczȩiwjenja nabeſyła. Na ſemalſkej fronczе ſu patrouille domorodnych wojakow mjes Schilawiju a Gorohajom czrjódy wobrónjenych Abeſynjanow ſbili. Też na tutej fronczе ſo pſcheſo nowi wobdy kojo italſkemu knjeżeſtwu poddawaju. Lȩtarjo na wobe maj frontomaj wobhonjowachu.

Italski nadbȩh z tankami

Każ ſo ſ Abeſynſkeje hamtſzy roſpravuja, italſzy wojazy na połodnjdnſej fronczе ſnowa poſtupuja. Pódnjelu ſu Italczenjo w dolinje rȩki Barrai ſ tankami wojowali, tola pjeczа njeſu wjetſche wuſpȩchi mȩli, dokelż abeſynſzy wojazy tajkim wojowanjam ſ pucz̨a du. Pſchi italſkim poſtupowanju ſu pjeczа lȩtarjo na nȩkotre wſy, mjes nimi wotzebje na Gabredarre w Faſanſkim dole, bombu mjetali.

Dojednanja mjez Francowſkej a Jendżelſkej

Franzowſke nowiny „Echo de Paris“ piſaju, ſo ſu jednanja mjes franzowſkim a jendżelſkim knjeżeſtwom, kiž ſo w poſlednich dnjach wotmȩchu, k dojednanju dowjedȩe. Knjeżeſtwje ſtej dypki roſpominalej, kiž ſu ſo w jendżelſkimaj notomaj ſe 14. a 16. oktobra a w franzowſkej nocz̨e ſ 18. oktobra naſpomnile. Każ je znate, jendżelſke a franzowſke knjeżeſtwo njedȩſchtej wo tutych dypkach, kiž ſo na italſko-abeſynſku ſwadu poczahuja, zyle pſchejeſene. Nowiny ſo nadźijeja, ſo pſchi Lavalowym ſetkanju ſ Hoarom w Genfje wȩſcze k dospołnemu dorečenju dóńdże.

Parizſke nowiny „Journal“ jako manifeſtaziju wobhladuja, ſo Laval a ſir Samuel Hoare ſdobom do Genfa pojedżetaj. Minister Eden drje jendżelſkemu knjeżeſtwu ſa Genfſki nadawk dohaha. Ale, tak nowiny piſaju, Hoare dże jendżelſkim wolerjam pokaſacz̨, ſo jendżelſke knjeżeſtwo jenoż jenu politiku wjedże, mjenujzy politiku Swjaſka ludow. Laval jendżelſkeho ſwonkownego miniſtra pſcheſwodża, ſo by pokakał, kak Franzowſka pſchi ſakitanju ſcheczenja Swjaſka ludow na ſtronje Jendżelſkeje ſteji. Sa tuto wuſtupjenje pjeczа njeje druheho wujaſnjenja.

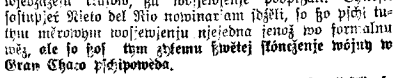
Mȇr mjez Boliviſkej a Paraguayſkej

Mȇrowa konferenza w Buneſu Aireſu w Argentinſkej je pondżelu wjeczor ſwjatoczńje hamtſzy wojſewiła, ſo na ſo wójna mjes Boliviſkej a Paraguayſkej jako ſkónczena wobhladowa ż.

Wſchitzy ſaſtupjerjo poſrȩdkowazych mozow a wójnuwjedżazeju kraiow, ju wojſewjenje podpiſali. Chjeſeſi ſoſtupjer Nieto del Rio nowinar am ſdżeli, ſo ſo pſchi tutym mȇrowym wojſewjenju njejedna jenoż wo formalnu wȩz, **ale ſo ſoſ tym zhȩmu ſwȩtej ſkónczenje wójnu w Gran Chaco pſchipoweda.**

We wojſewjenju mȇrowje konferenzy ſo ſdżeli, ſo budże konferenza po wolbyczu wojeſkeje ſwady ſwadne dypki mjes Boliviſkej a Paraguayſkej prubowacz̨. Wona je pſchejwjedżena, ſo je położenje k dorosumjenju ſwadnych praſchenjow pſchijomne.

Ze Serbow

W **Budyſchinje** 30. oktobra 1935.

Naše hrono za tutoń Boži dżeń

Bóle khwataš, bóle śmjataš.

Pſiſłowa.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a thermometer wodnjo 11 ſtopnjow cz̨opłoty. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 1 a thermometer w nozy 5 ſtopnjow cz̨opłoty. Nȩtcz̨iſche złónczne wjedro njemózemy hiſcheze jako znamjo pſchikhadzazeho wobſtajniſcheho wjedra wobhladowacz̨. Sſylny wȩtr ſakhadża na kromje nizjiny nad Połnóżnym morjom a wyſchiny nad krótkowjeczornej Europu. Nizjina pomȇrnje ſpȇchnje k ranju cz̨ehnje a ſe ſwojim jadrom ſ połnozu nimo poczehnje. Sadu nizjiny pak ſo ſnowa ſymne wȇtry ſ Lodoweho morja k połdnju dobywaju a nam bórzy ſazo powdȇr cz̨uczivoje wuſtudża. Tak ſu wobhladu na njewobſtajne a ſymne wjedro. — Jutrje ſchwórtk złónczko 6,48 hodź. ſkhadża a ſo 4,39 hodź. ſkowa. Mȇzacz̨k ſkhadża jutrje dopołdnja 11,19 hodź. a ſkowa ſo wjeczor 6,51 hodź.

— **Pſchikhad rekrutow do Budyſchina.** Pódnjelu a wutoru ſu nowaczkojo nȇſto dyrbjeli ſtarſchimaj, tram a ſotram bojemje rjeſ, ſo bychu ſtupili na cz̨aſ je nego lȇta do ſtatneje ſłużby. Też do naſcheho Budyſ na ſu ſo prȇnje wjetſche ſkupiny pódnjelu ſ wjeſ dżela ſ Rudnych hór ſ cz̨ahom pſchijeſche, tola teſ jenaſ tiwzow widżachmy po Budyſchinje ſe kaſarnam ſe ſwojim kofrom krocžicz̨, ſo bychu tutu cz̨eſtnu wojeſ ſłużbu naſtupili. Też dżenſa rano je nȇhdże 200 m ſ cz̨ahom pſchijȇło, ſo bychu tudyſchi pȇſchi połk cz̨iſło wobnowili. Nadźijomnje budże wojeſka ſłużba wſch tutym pachokam prawje derje tycz̨.

— **Sarjadniſtwo ſtatnych autobuſow.** Na reformu ſtim ſwjedżenju 31. oktobra, pokiaľ dżeń 20. novembra a njedżelu ſemrȇtych 24. novembra 1935 ſo jȇdny jako na ſtatnych autobuſowych cz̨arach w Budyſkim wokrjeſu talſe pſchewjedże: Cz̨ara 480 ſ Budyſchina do Biſkopic Noweho Mȇſta: Każ dżȇkawe dny; potajkim njedżelu jȇdzy 12 wot Biſkopic **a 11 a 14** wupadnu. Na cz̨ara 481 ſ Budyſchina do Kamjenza jȇdżi ſo każ njedżelu. Na cz̨arje 489 ſ Budyſchina do Wjaſonzy każ njedżelu, jenaſ njedżelſkej nóznej jȇdzje 15 a 14 wupadnjetej. Cz̨ara 4 ſ Wopakeje do Biſkopic każ njedżelu. Jȇdża 16 wjedr jenoż hacz̨ do Wotbramez̨a niz hacz̨ do Biſkopic, jȇdz 18 a 17 wupadnjetej.

— **Shromadżiſny towarſtwow maju ſo policiji wo ſjewicz̨.** Policajſki hamt nam piſche: Dokelż je ſo w poſlednim cz̨aſu woſpjet ſwjerczito, ſo towarſtwowe wjeſ nizjy atd. ſwoju winowatoſcz̨, ſo ſhromadżiſny policiji wo ſjewja, njedopjelnja, ko ſnowa raſnje na to to pokazuje, ſo mo ſo po placz̨iwych ſakonſkich poſtajenjach **bjes wuwzaw kżda ſhromadżiſna abo ſchadżowanje najpoſdżiſche 3 hodźin pjedy pola policajſkeho hamta na radnizy w 1. poſthodże iwo ſjitwje cz̨iſło 3 wotſwjeczicz̨.** Pſchi tutej ſtow noſcži ſo nimo teho na wukas knjeża ſtatneho miniſtra ſmutskownych naležnoſczow ſ 18. oktobra 1935 poſta kiž poſtaja, ſo maju wſchitke towarſtwa a ſwjaſk, njez liſtke, hoſpodarſke abo konfeſionalne, pſchi pſchihotowja nju ſhromadżiſnow w nowinach, wokolnikach abo w pſch proſcheńſkich liſtach a podobnym mjena rȩcz̨nikow, pſch bydła a wobydlenja naſpomnicz̨. Napſchecziwne jadżen nje ſo kłoſta. Tuta winowatoſcz̨ na to tej wobdo bowacz̨, hdyż ſo ſhromadżiſny atd. pola policajſkeho hamta wotſwjeja.

— **Poſledni tuni ſarjadniſki wożebity cz̨aſ ſe Shej jeża do Wrótſławja 3. novembra 1935.** Każ nam n

Bojomir

abo

ſatwjedżenje ſchcheſcżanſtwa we Łużicach.

Spiſał J. Chociſzewſki.

Sełbrſchcżił A. Zemr-Budyſchinſki.

15] (Pokračowanje.)

Hdyż hołk wocžichny, ſapocza mȇſchnik ſ nowa takle rȩczeż:

„A tón ras cžinimy wſchitko, ſo bychmy wotwobrocžili wot žebje hnȇw bohow, a ſa to žebi dobyli jich luboſcz̨! Tuż nȇtko tebje, wſchcžo a knjeżerjo tuteho kraja, namołwjam w mjenje bohow, ſo by tutón haniczeŕ bohow, Drohoſtław, był hiſchcze w tutej hodżinje poſwjeczeny ſa wopor boham.“ .

Jałław bȇ žebi njewȇſty, a na wobliczu bȇſche widżecz̨ wojowanje pſchcżeſtwnych cz̨uczow w jeho wutrobje. Ale wołanje luda a hrożaze ſadżerżenje mȇſchnikow muſowaſche jeho, ſo by ſwolił do ponſchikkownego żadanja. Wón da ſnamjo, ſo bychu pſchiwjedli Drohoſtława.

Po małej chwili bu pſchiwjedżeny jaty; tola kajſe ſadżiwanje pſchittomnych pſchenya, hdyż jeho wohladachu! Mjeno „Bojomir“ pſchekhadżeſche ſ rta jeneho k druhemu w ſhromadżenej żyle. Jałław hižo wjele cz̨erpjeſche ſ teje pſchicžiny, ſo mȇſeſche Drohoſtław żiwjenje ſhubicz̨, ale hdyż na jeho mȇſcze Bojomira wuhlada, muża ſwojeje dżowki, ſo wuſtróżiwſchi nimale żebjewȇdomoſcz̨ ſby, a ležma ſ żyłej mozu ducha mȇſeſche potajcz̨ ſwoju njeżiwernu boloſcz̨.

Bojomir poſtupaſche ſ wȇſtej a khrobkej krocžeju a ani ſcžeń bojaſnoſcže njebȇ pytnycz̨ na jeho rjanym, muſkim wobliczu. Wſchu bojaſnoſcz̨ ſmjerczе wotewſa jemu myſl, ſo wumrje ſa nana. Też pryedy, hdyż bȇſche hiſchcze poham, by ſchoł ſ tej ſamej khrobloſcżu do wȇſteje ſmjerczе, ale tehdy by tajka khrobloſcz̨ jenoż pycha była. Dżenſa jaſnjeſche ſo mȇſto dżiwjeje a hordeje nawalnoſcže na jeho wobliczu ſmjata ponižnoſcz̨ a podacže do jeho wołuda a tohodła pohnuchu ſo pſchi jeho wuhladanju wutroby ryczerjow hacz̨ do najſthowaniſcheje ſmutskownoſcže. Tón, kotreho ſ woni bȇchu ſmjeczeni ſa pſchikład mużnoſcže cžeſcżicz̨, dżȇſche nȇtko, ſo by na wopornym kamjenju dycha wudychnył. Tuż womjelknychu wſchelake wokanja a hanjenja, ſ kajkimiž buchu hewak kcheſcżijanſzy jeżi wi tani, a na to mȇſto roſlȇhaſche ſo we wobſchernym koke rowowa cžiſchina, ſo by nimale mózno było, pukot wutroby ſaſłyſchcz̨eſ.

Mȇſchnik poczа prȇni rȩcz̨eſ a wopraſcha ſo wojownikow, kotriž Bojomira pſchiwjedżechu, hdże je Drohoſtław woſtał.

Cží ſazo wotmołwichu, ſo njerozdża, na kajke waſchnje je ſo to ſtało, hdyż je wczera hiſchcze Drohoſtław w jaſtwje pſchebywał a dżenſa ſu na jeho mȇſcze Bojomira namakali. Woni wobkrucžachu, ſo je ſo to jenoż ſ kuſtarſkej pomozu ſtacz̨ mohło.

„Woprawdże, to je kuſtarſtwo!“ rjekny mȇſchnik, „ſchtó by na tym hiſchcze dwȇlował? Kżdy wuſnaważ cheſcżijanſtwa woſtawa w najdliżſchim ſnajomſtwje ſe ſłymi duchami, a je tohodła wulki kuſtaŕ“ — a wobrocžiwſchi ſo k Bojomirej wopraſcha ſo: „Mȏjeſch jo napſchecžiwicz̨ mojemu prajenju?“

Runje chżyſche Bojomir wotmołwicz̨, jako ſ dobom wſchitzy wuſkżiſchachu, ſo nȇchtó wótſje płaka a ſałoſcži. Wocži pſchihladowarjow wobrocžichu ſo k tej ſtronje, ſ wotkel te ſałoſcženja pſchindżechu, a wuhladachu, ſo ſo wot tam Dobroſławka, Bojomirowa mandżelſka bliži.

S pokhmurjenym pohladnjenjom pohlada mȇſchnik nu a potom ſawoła wótſje, ſo by ſo Dobroſławka wuhlika, dokelż mȇjachu ſo bórzy wopory ſapocżeſcz̨. Mȇſchnik wobrocži ſo ſe ſwojej rȩcžu k wjecžnej, żadajo, ſo by Dobroſławka wotwjedżena była.

Jałław kivny jenoż ſ ruku na ſnamjo pſchiſłuchowanja, dokelż ſ wulkeje boloſcže ani ſłowa prajicz̨ njemóżeſche.

Tuż rjekny mȇſchnik:

„Seſtupajce ſo po trójnym rjedże wokolo jatwa a njepuſchcżejce k njemu nikoho, ſchtóżkuli by był, dokelż wȇſcze, ſo jeho krej Sſwjatowidwej ſłuſcha, kotryż hrożbu na naż pohladuje.“

Bojomir, wuhladawſchi Dobroſławku, kotraž ſ jemu ſwȇrna woſtała, ſtajnje jeho jenako lubujo, ſamo

„O Bożo, Bożo, kak je mi nȇtko cžežko, ſo ſe ſ njom roſſohnowa, niż moje dla, ale tych dla, kotrež drosy mojej wutrobje.“

A potom poſłobnywſchi ruży k Dobroſławje, ſamo na nju nȇkotre raſy ſ mjenom.

Tuż padny Dobroſławka nanej k nohomaj, praſcho:

„Mȏj najdróżſchi nano, daj mi żiwjenje, abo wol, njech też ja ſ dobom ſ nim wumru.“

„Kak mȏjeſch ja teho prożycz̨, rjekny mȇſchnik, ſtroży je ſ pomozu ſtych duchow wuſwobodżił nana ſ ja a je tu ſam na jeho mȇſcze.“

Dobroſławka, łamajo ruży, pohladny na Bojomira jako by ſo jeho wo bliżſche wujaſnjenje ſkowoo mȇſchnika praſchała. Jeże liży pokaſowaſchi, cžiſ luboſcže a ſtracha, kotrež bȇchu mȇſchnikowe ſłowa budżile.

(Pokračowanje ſcžȇhuje.)

— **Wuhlady na wjedro ſa jutriſchi ſchtwórtk: wobſtajne a trochu ſymniſche wjedro.**

Liſco pada ze ſtoma

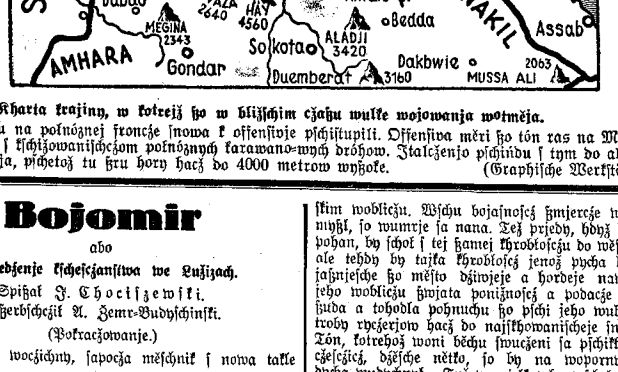
Kak ſtyſkno je nam mokołu wutrobu, hdyż widżimy ſ kożdym dnjom, kak ſo kożdy ſchtom, kożdy kcžeſt liſcža ſwojeje też w tłoczu kraſneje pychi, kak kopjesko na jeſinu w ſmjertnej reji wȇtrez hołzow padnje k ſemi, kak ſo dešcžčik lije na poſledńje ſwȇtki, wone nam ſhubja na rjanoſczi a nam pomałku praja poſtajenje bożemje. Semſka póda ſo wobleczе mutnocbrunu kaſu a ſ kożdeho kuczika, kiž ſe nam w nałežu a ſcžu kuſtotny, w najſmjeſej rjanoſczi barbow tak pſchijimje, ſo mózachmy łdy wócžko ſpuſcžicz̨ wot rjanoſcže ſ ſledních barbow, ſcžerí nȇtko puſtota. Cžujemy ſo wo waſamocženi, tak zyle ra ſebje ſamehо ſtoženi. Cžu njemy ſo wrócžo do naſchich ſtatkow a podamy ſo cžicheho wopomnjecža toho, ſchtoż bȇ nam dała. Sc ſcho hacz̨ prjedy klincži ſ bożich ladow ſwónczе, ſa pozi poſledni poſtrow ſpórznemu ſemſkemu putnikej, ſ dróhowak w tutym ſachodnym ſemſkim dole. Bórzy ſo dża na rowczkach tſchepotacz̨ płomjenczita duſchow budżemy ſo modlicz̨ we wjecžornej cžiſchinje pſchi ſ ſledních komorkach naſchich lubych. Wjele ſmjerczи ſcheho ludżika ſmy ſhubili. Budżemy na bórzy ſo ſtr zej ſmjertnej njedżeli pyſchicz̨ lube hórki ſ poſledn poſtrowom Bożeje ſtwórby. Njech żyły, kiž padnu ſajne rowczki, naſ żiwych wjedu k nowemu dżiwu, ſo ſyhola każ roża, kiž ſ ſcžeri naſche bycže ſ cžim mózn ſchemu roſwicžu naſchich mozow, hdyż je dżeń.

— **Wutoru ſu nowaczkojo nȇſto dyrbjeli ſtarſchimaj, tram a ſotram bojemje rjeſ, ſo bychu ſtupili na cžaſ je nego lȇta do ſtatneje ſłużby.** Też do naſcheho Budyſ na ſu ſo prȇnje wjetſche ſkupiny pódnjelu ſ wjeſ dżela ſ Rudnych hór ſ cžahom pſchijeſche, tola teſ jenaſ tiwzow widżachmy po Budyſchinje ſe kaſarnam ſe ſwojim kofrom krocžicz̨, ſo bychu tutu cžeſtnu wojeſ ſłużbu naſtupili. Też dżenſa rano je nȇhdże 200 m ſ cžahom pſchijȇło, ſo bychu tudyſchi pȇſchi połk cžiſło wobnowili. Nadźijomnje budże wojeſka ſłużba wſch tutym pachokam prawje derje tycz̨.

— **Sarjadniſtwo ſtatnych autobuſow.** Na reformu ſtim ſwjedżenju 31. oktobra, pokiaľ dżeń 20. novembra a njedżelu ſemrȇtych 24. novembra 1935 ſo jȇdny jako na ſtatnych autobuſowych cžarach w Budyſkim wokrjeſu talſe pſchewjedże: Cžara 480 ſ Budyſchina do Biſkopic Noweho Mȇſta: Każ dżȇkawe dny; potajkim njedżelu jȇdzy 12 wot Biſkopic **a 11 a 14** wupadnu. Na cžara 481 ſ Budyſchina do Kamjenza jȇdżi ſo każ njedżelu. Na cžarje 489 ſ Budyſchina do Wjaſonzy każ njedżelu, jenaſ njedżelſkej nóznej jȇdzje 15 a 14 wupadnjetej. Cžara 4 ſ Wopakeje do Biſkopic każ njedżelu. Jȇdża 16 wjedr jenoż hacz̨ do Wotbramez̨a niz hacz̨ do Biſkopic, jȇdz 18 a 17 wupadnjetej.

— **Shromadżiſny towarſtwow maju ſo policiji wo ſjewicz̨.** Policajſki hamt nam piſche: Dokelż je ſo w poſlednim cžaſu woſpjet ſwjerczito, ſo towarſtwowe wjeſ nizjy atd. ſwoju winowatoſcz̨, ſo ſhromadżiſny policiji wo ſjewja, njedopjelnja, ko ſnowa raſnje na to to pokazuje, ſo mo ſo po placžiwych ſakonſkich poſtajenjach **bjes wuwzaw kżda ſhromadżiſna abo ſchadżowanje najpoſdżiſche 3 hodźin pjedy pola policajſkeho hamta na radnizy w 1. poſthodże iwo ſjitwje cžiſło 3 wotſwjeczicz̨.** Pſchi tutej ſtow noſcži ſo nimo teho na wukas knjeża ſtatneho miniſtra ſmutskownych naležnoſczow ſ 18. oktobra 1935 poſta kiž poſtaja, ſo maju wſchitke towarſtwa a ſwjaſk, njez liſtke, hoſpodarſke abo konfeſionalne, pſchi pſchihotowja nju ſhromadżiſnow w nowinach, wokolnikach abo w pſch proſcheńſkich liſtach a podobnym mjena rȩcz̨nikow, pſch bydła a wobydlenja naſpomnicz̨. Napſchecžiwne jadżen nje ſo kłoſta. Tuta winowatoſcz̨ na to tej wobdo bowacz̨, hdyż ſo ſhromadżiſny atd. pola policajſkeho hamta wotſwjeja.

— **Poſledni tuni ſarjadniſki wożebity cžaſ ſe Shej jeża do Wrótſławja 3. novembra 1935.** Każ nam n

Kharta krajiny, w kotrejż ſo w blizſchim cžaſu wulke wojowanja wotmȇja.

Italczenjo ſu na połnóżnej fronczе ſnowa k offenſiwje pſchiſtupili. Offenſiwa mȇri ſo tón ras na Makale, mȇſto, kotrež je ſ tſchižowanjiſchczom połnóżnych karamano-wych dróhow. Italczenjo pſchińdu ſ tym do abeſynſkeho horateho kraja, pſchetož tu ſru hory hacz̨ do 4000 metrow wyſoke. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Postajna železniza sdźeli, pojedże 3. novembra tuni sarjadowanu wobjedity cłah se 60 prozentowskim potuńschenjom cłeho se Shorjelza do Wrótźławja k subnohygieniskej wuslanjenju „Nasche suby". Cłah wotjedże se Shorjelza 6,42 hodź. a pschijedże do Wrótźławja 9,29 hodź. We Wrótźławju wotjedże 23,15 hodź. a pschijedże do Shorjelza 2,03 hodź. Jeho placzi wot Shorjelza w 3. rjadowni 5,30 hr. a w 2. rjadowni jenoż 7,70 hr. Sastup do wustajenjow je darmo. Hacź do 100 kilometrow wokolinu Shorjelza jo za pschiwożenje cłahi jeno w 50 prozent potuńschi. Djeczi wot 4. hacź do 10. lěta placza popoju.

S **Khwaczij.** Wo dołhim wjazylěnym cżeżkim cżerpjenju je tu 72 lět stara G. Dreßlerowa wumrěła. Wona běsche pschezo kwěrna Serbowka. Wjazy hacź 30 lět dołho thodźesche we żiwotnych mšodźichich lětach na dźěło do Margareczineje Hěty. Njedźelu semrětu na wozadnym pohrjebnischczu do zerbskeje semje połoźichu.

S **Khwaczij.** Hrosne njedźelske wjedro njesamó kwěrnych hobuśtawow tudyschego zerbskego towarstwa wot postajeneje měsacżneje shromadźiny wotbjerżowacz. Po dołhej lěcżnej pschestawy dha we nětko towarstwo sazo krucze dźěcacz sapocżecz. Wobsamtny żo, so we żo adventski wjeczor sa hobuśtawstwo sarjadowacz. Towarstwowe hobuśtawy njech w pschichodże kedźbuja na namołwjenia dowěrnikow. W symje ma żo też spominacz na 44lětne towarstwowe wobstacze.

S **Khwaczij.** Żiwnoscżeć Klin wupłodźi we swojej sahrodźe je sadźenej rjelu nětko nimo wulkeje zyble też pschecże 5 malich, kotrejž běchu pódla njeje narosłe. Sawesche je to rědki pschirodny sleiw.

S **Kobliz.** Njedawno pisachmy, so bě dejeć Steidler z Kobliz 15lětnu kluzobnu Williamez z Njesdaschez wotwjedł. Dokelž běsche Steidler wo tym rěczak, so žedł żiwjenje wosmje, běsche żo na wschě waschnje sa zhubjenymaj pytało. 5 dnjow po wotźalenju lepichu jeho a jeho lubu w Bilkopizach, hdźež jeju do schkitanskeje jatby wsachu. Po jeju wudawanjach běsche Steidler we Drjezdźanach pola pschiwušnych spytak z wotewrjenjom płunoweho honacza žedł a Williamez żiwjenje wsacz. Jenoż z tym, so bě płunowy powod do kruchow, njeje żo wotpohlad poradźił. Wot tutoho cżasa běsche Steidler w Drjezdźanach w jatbje. Póndźelu 28. oktobra pschiżaźny żud w Drjezdźanach Stedilera dla spytaneho morderstwa żudźesche. Wobskorżba dla spytaneho morderstwa pak żo puschczi a jednanje dla spytaneho mozenja żo sawjedże. Po roskładźenju żudniskeho wězynstwoju so lěkarske należnoscże njeje Steidler z cżasami żyle z knjesom swojeje wole, wobehbje żo lohko roshori a je cżeżkomyślny. Ssud napokoji jemu 4 měsacy jastwa. 3 měsacy żu z pschepytowanskej jatbu wotpołucżene. Też ma żudniske wudawki njesc.

S **Njechornja.** Dźenża srjedu 30. oktobra wobswjeczi Albinuśez macź swoje 83lětne narodniny. Njedźiwajo wulkeje starosby poma hischcże pilnje w hospodarstwje a wschędnje dźěła. Bydli pola swojeho żyna. Je wón tady Serbske Nowiny cżitała. Pschejemy jubilarzy hischcże pramje rjany sbožowny żiwjeństi wjeczor.

S **Lubija.** (Sczěhwli deschczow.) We Wulkim Hennersdorfje běchu njepschestawaze deschcże sandźenych dnjow semju pschi Eulkretschamskim mosce tak rosmokle, so żo swjerschna worschta dróhoweho pożnypa we dothoschi 20 metrow puschczi a so dele żuny. 10 kamjeńtnych stokow żo pschi tym powali.

S **Wojerez.** Ssobotu je żehi 32lětny cżěhla Matej Kulka z Wulkeho Cżiska żiwjenje wsak. We wjeżornych hodźinach salěse na scżežor elektriskeho powoda a tam żo powoda dótknywschi żo spali. W žamžnym wokomiku hažnyhu w znjym měsce żiwy. Schkoda pak żo sa któtri cżas wuporjedźi. K. běsche hižo huscżischo swojim pschiwušnym wo swojich žamomordarskich wotpohladach powědał. Hižo pjeć njeschto dnjemi běsche żo se starschiskeho domu wotžalił, tola policija jeho pola Njedźischowa popadny a jeho starschimaj wrócźi. Ssobotu żo stradźu wotžali, so by ruku na żo złožił.

S **Lasa.** Sandźeny pjatk, 25. winowza, móżelschtaj sahrodnik Jan Mechelk z Lasa a jeho mandźelska Marja rodź. Budźiz, strowaj a cżitaj swój skoty kwaš wobwjeselicz. Mnoho wopokasmow luboscże a cżescżowanja na tutym dnju nashonischtaj. Mjes druhimi wupraji k. hamtski pschedstejicżer zbożopschecże stalneje a krajneje wschnoscże a pschepoda cżestne wopismo wjednika a kanzlera. Pschedźyda wojerskeho towarstwa pschepoda rjany cżestny dar. Njedźelu pschitkadźachu też dźěcźi jubilarow je zwojimi kwójbami a druhi znacźi, so bychu żo z nanom a macżerju żobu wjeselili na jeju cżestnym dnju. Pschi domjacej nutrnoscżi spominasche k. kand. theol. Palet po shromadnje wuspěwanym kerluschu „Dźenż z dźaka polnej wutrobu pschi Bożim zwjatym woltarju zej ruzu sawdawamy", na Boże wodzenje a zohnowanje w běhu jeju mandźelstwa, njech je io było w zbożu abo njezbożu, a pozohnowa mandźelskeju. Na tónzu nutrnoscże pschepoda hi cżestne wopismo a plaketu jako dopomnjenišku na slotu zwaź, darjenu wot pruskeje evangelskeje zyrkwje. — Pschejemy jubilaromaj, kiž staj też kwěrnaj cżitarjej Serbskich Nowin, za jeju dalsche żiwjenje strowoscź, Boże zohnowanje, wjele zbożа a wjesela!

S **Niskeje.** Póndźelu rano namakachu na železniczнej cżarje z Niskeje do Górki cżeżko franjeneho. S thorobnym wosom Cżerwjeneho kichiża bowjesechu jeho do thorownje. Lěkar swěscźi złamanje ruki a rjeblow a punknjenje nopa. Popoldnju je franjeny wumrěł. Najskerje jedna żo tu wo žamomordarstwo. Snjesbożeny je njeżenjeny N. Sch. z Jesora pola Niskeje. Mjesesche poźledni postrow sa swoju njewjestu w kapicy. Hacź na mesino njesbożа bě z koleżom dojeł. Koleżo stejesche na druhej stronje mesina njesbożа.

Z Łužicy

S **Biskopiz.** W nozy sadobychu żo padušchi do Sabiwaskej drastowych klamow na Dwórnischczowej dróhy. Rostołczitschi wulkadne wotna wubrachu w nich wustajene mužaze mantle, wobleki, kožanu drastu atd. Mjenowane klamy běchu padušchi hižo w lětomaj 1930 a 1933 na žamžne waschnje wobkradnyli. Tehdy paduchow popadnychu a pothkostachu.

S **Kunwałda.** Pschi puschczenju schtomow na Cżornobosy sta żo sobotu wobžarujomne njesbožo. Padazy schtom żo wot donka wottorhnywschi tak mocznje dźěłacżerja Krentza z Klipphausena do beinjeho żiwota dyrl, so żo tutón daloki kruch na stronu cżitny. Wschi tym żo Krentz khětro na hłowje stani a dyrbjesche żo do Budyskeje khorownje dowjesc.

Se **Salomja.** Wczera żo na cżarje mjes Salomom a Schérachowom pola kilometerskeho kamjenja 28,37 ratał Alexander S. z Petersbacha pola Schérachowa psched spěschny cżah cżitny. S. běsche na měsce mortwy.

Se **Zitawy.** Jako dżesyca 81lětna knjeni Juliana Hanspachowa w Bertsdorfje wjeczor spacz hicź, po khodże dele padże. Na sranjenja, kotrejž je pschi tym počerpika, je bórzy na to wumrěła.

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Młódša sotra njewjesće.
(Z korbikom jejkow.)
Luba sotra njewjesta,
Na skoku sy do swěta.
Polečiš kaž ptačatko
Do hnězdaška noweho.
Wot nas wšěch so hotuješ.
Nó, wšak sama njepóndźeš.
Z jenej sylzu zrudźenja,
Ale polna wjesela
Dawaš lubym božemje
Na křidłomaj n a d ź i j e.

Hdyž so z domu nastajiš,
Mje tu doma wostajiš.
Rady hić će njewidźu.
Što rad zhubi sotříčku?
Wjele sy mi pomhała,
Zo bych něšto nawukła.
Bóh ći wšo njech zapłaći,
Štož hdy sčiniła sy mi.
Nětk na twojim měsće ja
Maćeri b'du pomocna.

Tak jědź sotra, božemje,
Hdyž twój muž će powjedźe!
C o p ł e hnězko twarjaj sej,
Hdyž je z y m a, derje nje!.
Haj — do waju hnězdaška,
Prěnje jejka njesu ja.
Njech so hnězko woziwi
Z ptačatami mlodymi!

Bóh dał wam so derje šło!
Kaž wón dawa, bjertaj wšo!
Tak dźi, luba sotříčka,
Jako młoda mandźelska!
My će njezabudźemy,
Njezabudź też na nas ty!

1935. M. N.

Wusudźenja

§ Budyske statne rěčnistwo běsche w sjawnym sasjimje khłostanske jednanje pschećiwo Korli Gustawej Proftej, Hildje wożenjenej Siegelowej a Hansej Joachimej Kühlej w Bukezach wotewrito z winowanjom, so žu woni pschećiwo tamnischej babje Marczowej sse wunoschowanje rosschěrili. Lubjišti hamtski żud běsche Proftu k 15 hriwnam pjenježneho khłostanja abo 3 dnjam jastwa, Siegelowu a Kühla, kožeho k 40 hriwnam abo 8 dnjam jastwa sasudźił. Jenoż Kühl żo pschećiwo wuńudźej powoła. W powolanskim jednanju żud prědschi wuńudź sobu a Kühla wuwinowa.

Nowy juhoslowjanski wotpósłanz.
Dotalny juhoslowjanski wotpósłanz w Sofiji, Cincar Markowicź, je żo po hamtskej powěsći sa pósłanza we Barlinje pomjenowak. (Associated Press, M.)

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 29. oktobra 1935.

N a r o d ź i ł e j stej żo: 27. 10. Arnoschtej Moritzej Frühaufej, transportowemu dźěłacżerjej, dźowka. — 26. 10. Janej Korli Arnoschtej Wittigej, wucżerjej w Semizach-Cumizach, żyn.

W u m r ě ł a je: 29. 10. Ema Madlena swud. Pětschowa rodź. Kokerez, invalidna rentnarka z Prašikowa, 82 lět stara.

M a n d ź e l s t w o p s c h i p o w ě d ź i s c h t a j: 29. 10. August Kurt Ssmoła, żelesotocżeć z Marhatu Charlottu Hildegardu dźěl. Hoffmannowej rodź. Engelez, hosczenzarskej pomocznizu, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Butter-, Fett- und Margarineverkauf.

Alle Geschäftsstellen, die Butter, Fett und Margarine verkaufen, haben mit sofortiger Wirkung Listen ihrer bisherigen ständigen Kunden anzulegen.

Ab 2. November 1935 darf von diesen Geschäften Butter, Fett und Margarine nur noch an diese Kunden verkauft werden in einem Umfang, angepaßt der jeweils dem betr. Geschäft zur Verfügung stehenden Butter- oder Fettmenge einerseits, dem von seinen Kunden üblicherweise nach der Größe der Familie benötigten Quantum andererseits. Diese Schätzung ist von dem Geschäftsinhaber nach bestem Ermessen unparteiisch und gerecht zu treffen.

Die den Wochenmarkt besuchenden Händler und Selbsterzeuger sind verpflichtet, die ihnen aus der früheren Zeit bekannten Abnehmer in erster Linie zu berücksichtigen und ebenfalls Kundenlisten anzufertigen.

Die Polizei wird ab 2. November überall Nachprüfungen vornehmen, ob die vorstehenden Anweisungen befolgt werden.

Ich erwarte von der Einsicht und dem Gemeinschaftsgeist sowohl der Händler als der Verbraucherschaft, daß sie sich obigen Anordnungen rückhaltlos fügen, damit die sonst drohende Zwangsbewirtschaftung mit ihren unerwünschten Folgen vermieden werden kann.

Bautzen, 29. Oktober 1935.

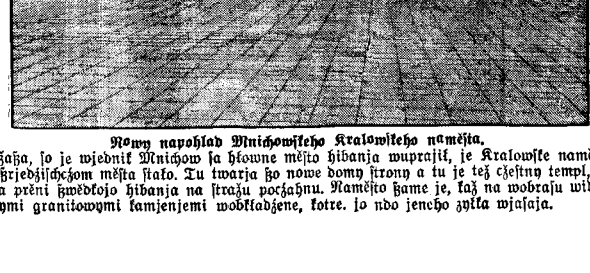
Der Oberbürgermeister.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyschin. Sjednoczenstwo evangelskich Serbow smjeje srjedu 30. oktobra wjeczor we 8 hodź. shromadźiznu w Serbskim Domje. Ssobustawy a hosczo su tuż witani. Pschedsydstwo.

Lichań. „Zernička" spěwa tón tydźeń srjedu wjeczor we 8 hodźinach w Hućinje.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerk a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IX. 1935 2 194. - W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Nowy napohlad Mnichowskeho Kralowskeho naměsta.

Wot toho cżasa, so je wjednik Mnichow sa hłowne město hibanja wupraił, je Kralowske naměsto postajene, so by żo se srjedźischcżom města stało. Tu twarja żo nowe domy strony a tu je też cżestny templ, pschi kotrymž 9. novembra prěni zwědkojo hibanja na strażu poczażbu. Naměsto žame je, kaž na wobrazu widźimy, z wjele tyšaz mocznymi granitowymi kamjenjemi wobkładżene, kotre. jo ndo jeneho zyła wjasaja. (Löhrich, M.)

Sto poskića **Max Herde** | **K hermankej** 2.—3.—4. novembra | **w Budyšinje** na Sukelnskej hasy 9

hłowaki, z kopřiwiny, šite	wot	0,59	łož. počełnjenje, smuh. płat, šite, dwójne		5,95	šawle, z čisteje wołny, čorne	0,29
hłowaki, barbne, šite	wot	0 69	łožowe płachty, barch., běle, 2. wub.	wot	0,95	šawle a čapki za dźěći	0,29
hłowaki, ze smuhateje tkaniny, šite	wot	0,95	strowotne łožowe płachty. wulkosć 140/220		2,50	šawle, kaščikojte, wosebje čople	0,39
hłowaki, damastowe, šite	wot	0,95	barchentowe łožowe płachty, wulk. 140/220		2,50	dźěćace šlypfry, połkosmičkate	0,49
hłowaki, wupierki, zešite	wot	1,35	twjelki k třěcu, wulkosć 55/35	wot	0,25	šklitaki kornarjow, čornoběłe	wot
wupierki spódnych posleščow, šite	wot	4,95	twjelki k třěcu, połnjat., wulk. 50/50	wot	0,29	hołčace šlypfry, wulkosć 40, połkosm.	wot
wupierki zwjerśnich posleščow, šite	wot	5,95	kuchinske třenja, čěrne, 100 cm	wot	0,25	muž. spódne khol. połkosm. wšě wulk.	wot
wupierki zwjerš. posleščow, šite, dwójne	wot	9,95	kuchinske třenja, jasnosmuhate	wot	0,39	muž. spód. khol. wos. tołste wšě wulk.	wot
łožowe počełnjenje, z kopřiwiny, šite	wot	2,95	damastowe třenja, połpłatowe	wot	0,59	dźěć. prync. suknje, z wum. židu	wot
łožowe počełnjenje, barbne, šite	wot	2,95	přikrywy na šijace maš., z wum. židy	wot	0,95	žonjace prync. suknje, małe wulkosće	wot
łožowe počełnjenje, ze smuhat płata, šite		3,95	přikrywy na komody, z francami	wot	0,95	žonjace prync. suknje, charmeus, 2. wubjerk	
łožowe počełnjenje, damastowe, šite	wot	3,95	přikrywy na sofy, z francami	wot	1,50	žonjace šlypfry, charmeus, wšě wulkosće	
łož. počełnjenje, spódne, šite z kopřiw.	wot	2,95	přikrywy na šeslongi, z francami	wot	2,95	žonjace šlypfry, z wumĕř. židu podš.	wot
łož. počełnjenje, z kopřiw. šite, dwójne	wot	3,50	přikrywy na zahrodne blida, tkane		1,50	žonjace šlypfry, čista wołna, wšě wulk.	
łož. počełnjenje, pisane, šite, dwójne	wot	3,95	damastowe blidowe ruby, z wumĕř. židy		2,95	žonjace šławčiki, štrykowane, bjez ruk.	wot
łož. počełnjenje smuhate, šite, dwójne	wot	5,95	wumĕłske blidowe ruby, 130/166		2,95	žonjace šławčiki, štryk., z połnym ruk.	wot
						žonjace trikotowe drasty, wšě wulk. jenož	
						žonjace drasty, z płoč. somota	wot

šawle, z čisteje wołny, čorne		0,29	nohajčki, wšě wulkosće, kosmičkate				
šawle a čapki za dźěći		0,29	gamaše, trikotowe, we wšěch wulk.				
šawle, kaščikojte, wosebje čople		0,39	dźěćace prync. šlypfry, połkosmičkata.		wot		
šklitaki kornarjow, čornoběłe		0,49	dźěćace šlypfry, połkosmičkate		wot		
hołčace šlypfry, wulkosć 40, połkosm.		wot 0,95	hołčace šlypfry, wulkosć 40, połkosm.		wot		
muž. spódne khol. połkosm. wšě wulk.		wot 0,95	dźěć. prync. suknje, z wum. židu podš.		w. 50		
muž. spód. khol. wos. tołste wšě wulk.		wot 1,75	žonjace prync. suknje, podšite z wum. židu				
mužace normalne košle, małe wulkosće		wot 0,95	žonjace prync. suknje, charmeus, 2. wubjerk				
mužace barchentowe košle, pisane		wot 1,75	žonjace šlypfry, charmeus, 2. wubjerk				
muž. barchentowe košle, běle		wot 2,50	žonjace košle, charmeus, wšě wulkosće				
muž. trikotowe jaki		wot 1,75	žonjace šlypfry, z wumĕř. židu podš.		wot		
mužace štrykowane jaki		wot 2,95	žonj. šlypfry, čista wołna, wšě wulk.				
mužace zoki, ze sylnje kosm. wołny		wot 0,95	žonjace šławčiki, štrykowane, bjez ruk.		wot		
hólčace štryk. wobleki, we wšel. wulk.		1,50	žonjace šławčiki, štryk., z połnym ruk.		wot		
hólčace sportske wobleki		1,50	žonjace trikotowe drasty, wšě wulk. jenož				
žonjace rukajcy, trikot. wšěch wulkosćow		0,50	žonjace drasty, z płoč. somota		wot		

Kalmukowe tkanlny za sukne a jaki na 70 cm šěroke

Flanele za wšu potrjebu na 80 cm šěroke we wulk. wubjerku

Schaaf

Porjadna holca

so k 1. 1. 1936 do ratařskeho dźěła pyta. Naprašujće so pola **Kubicec** (na Tachanskim kuble) w Budyšinje na Horničefkej hasy

Wjacy a strowiš. Sudu

změjeće, hdyž swoje štomy z lĕpjacymi wobručkami płodźwo hnusacemi šklitaće. Dostanjeće pola

Erich Winter

drogownja w Budyšinje na Kamjentnej hasy 14 :: Tel. 2015

Kožanu drastu!

Kožane jaki, kožane khapy, kožane rukajcy, atd., hódźy čas we wulkim wubjerku a płatliwy kóžne pola kož. weho wotfradnika

Kožowy-Büttner w Budyšinje na Hł. torhosću 9

Stopowane Mošikowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe

přikrywy

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w dolnjej khorownje nohladnje

Wołmjane a cwjernowe

Šórcuchi

dobre mustry 1,50 1,30 1,—

Andr. Kasper

na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Nacionalny dźeń lutowanja 1935

Lutowanje réka **natwarić!**

Lutowanje zwěsći **twój přichod!**

Lutowanje je **służba na ludu!**

Tohodla wzmi sebi

nalutowańsku knižku

Tebi słuža z radu:

Allgemeine Deutsche Credit Anstalt
Filiale Bautzen

Dresdner Bank
Filiale Bautzen

Gewerbebank Bautzen
e. G. m. b. H.

Landständische Bank
des ehem. Sächsischen Markgraftums Oberlausitz

Sächsische Staatsbank Bautzen

Sparkasse der Stadt Bautzen

Commerz- und Privat-Bank
Aktiengesellschaft
Filiale Bautzen

Dresdner Handelsbank
Aktiengesellschaft
Zweigniederlassung Bautzen

Sächsische Landwirtschaftsbank
Aktiengesellschaft
Geschäftsstelle Bautzen

Stadtgirokasse Bautzen

Hdyž zyma nastawa: čop

kholowy

žonjace	2,80	2,50	1,95
mužace	2,85	2,60	1,65

Andr. Kasper

na Jerjowej hasy 3 (Heringstraße)

Fotograf Schulz

w Kamjencu na Budyskej dr. 10 je waš kwasny fotograf

Telefon 472

Wobswětlenja kołow

6 voltowe, kompletne wot 6,95 hr.

Gumijowa kola. Wubrane wušiwa. **Přisłuški za kola. Jerdne kolo,** poskića

Gebr. Thomas w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 16

Za kermuše

poručam swoje płačiwy hódne

wina spirituosy palency žinjy

Płodowe wine litr wot 65 pf.
Połonowe wine litr wot 75 pf.

Friedrich Grimm

w Kamjencu na Budyskej dróze 4

Jězdne plany

„Blitz"

z přidawkom za zwón

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće

we Wudawarni Serbskich Nowin

Płaciny hódne žonjace kłobuki

poskića Gertrud Tröger na Sukelnskej hasy 30

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózow. hasy 15

Sym Serb!

Bydlenje, lĕhanje,

kuchinje, pólstrow. twory atd.

tenctitwemeble kupujeće tunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4

Ręči serbsey!

Mam swoju pólstrowarnju Mandźelske sołženki přijimam

Dynamo

za jězdne koła

kiž na kulkach běži, 6 voltow, z rukowanjom na cyle lěto. **3,75** hr.

Świetlomjetaki . . wot 1,25 hr.

Karbidowe lampy wot 2,75 hr.

J. Schieback

w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Klampnařske dźěła, napojišća za skót, wodowe a pumpowe

powodny zhotowja — Telefon 3659 —

Ewald Kühn klampnařski mištr w Budyšinje **na Hornćerskej hasy 31**

MEBLE

khanory, wertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy

Marschke

w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 :: Ręči serbscy!

Ceylon-Mischung rot-gold	50 g-Paket	-.85
Ceylon-Mischung rot	50 „ „	-.65
Indische Mischung grün	50 „ „	-.50
China-Mischung schwarz-gold	50 „ „	-.75
„ „ „ blau	50 „ „	-.55
„ „ „ schwarz	50 „ „	-.45

wohlschmeckend, aromatisch in verschied. Geschmacksrichtungen. Vorzügliche Qualität zu niedrigen Preisen.

Probebeutel zu **10, 25** und **30** Pfg.

Kaiser's Gebäck in reicher Auswahl, sehr zu empfehl. **Spezialkeks** ½ Pfd. -.25

Kaiser's Kaffee: die beliebten Sorten Pfd. Mk. **2.— 2.40 2.80 3.— 3.20**

3% Rabatt i. Marken

Ab Montag, 4. November Ausgabe der Soldatenzeitung „In Reih und Glied"

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Bis zum 2. November erhalten Kinder in Begleitung Erwachsener unseren **Reklame-Luftballon** (solange Vorrat)

Filiale: **w Budyšinje na Bohatej hasy 5**

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Přepołoženje wobkhoda

Česćenemu wobydlerstwu města Budyšina a wokolinu wozjewjam, zo mam swoje wobkhodne městnosće wot 1. nov. na **Lawskich hrjebjach 2** (prjedy Serbska Banka). Swojemu česćenemu wobběrarstwu z blizka a z dala wuprajam za dołhotrajacu swěru wutrobny dźak a budźe dale moje prócowanje, kaž hač dotal, zo swojemu woběrarstwu stajnje nanajlepje posłužu.

W Budyšinje, 30. oktobra 1935

Frömterec składnostne kupy na Lawskich hrjebjach 2 (prjedy na Zwonkownej Lawskej hasy 12)

Zwučowańske wobleki

(Trainings-Anzüge) šklańske wobleki za młodźinu — wosebje tunjo, we wulkim wubjerku

T. Albert

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Kupujće pola našich inserentow!

Přiloha k čisłu 254

SERBSKE NOWINY

Srjedu 30. oktobra 1935

„Bohaty" a „lawski" w Budyšinje

W Budyšinskim staj bohaty a lawski wěžnik (tórmar), bohata a lawska haža, a žu bohate a lawske wrota. Prěni wuras wěcy a nětkosi žebi wukłasć, wo druhim žu jenož njedobžaże wujaśnjenja.

1. Bohate wrota (a potom też bohata haža) žu žebi Sserbja w tym czasu pischekojecz poczeli, bdyž bechu mešćańczanjsy Němcy žami prawe mjeno tychle wrotow žiło zapomnili. Naibole mjenuju dawachu mešćańczenjo wrotam mjeno po blišchim mešcu, do kotrehoż dyrbjesche žo z tuthmi wrotami won khodźicz abo jesdźicz. Tuż rekachu nětczišchim „bohatym" najprjedy: Reichenbacher Tor, podšišcho hakle je se skrócenjom: Reichentor; pschetoż Reichenbach (Rzychbach) je prěnje mešćaczko po starej drohi z Budyšchina do Shorjelza. Prěnische prawe mjeno „Rzychbachske" naschi Sserbja njepschekožichu abo napisane nam njesawostajichu, ale jenož druhe wopaczne „bohate" wrota, schtož by tola „Reichtor" rekacz dyrbjało. S praktiskeje pschiczinu wostanjemy wšo na „bohatej" haży a khodźimy „i bohatymi" wrotami!

2. Lawske wrota wukładowachu jako „Löwentor", kotrež pomjenowanje njeje dopokasane, abo „Lauentor", dokelž njepratwje měnjachu, so je lawska haža wjele „laubow" (pschikhěznych khóbdow) měła. To njemože bycz! Sšnadź je najprjedy žo praziło „cžeske" wrota, dokelž lawske k polodnju do Cžech wjedu; tola też to njeje wěste, hačzrunje je wot města k polodnju snaty cžeši móst. Też njeměmě žo myslicz, so žnadź law na Cžechi pokasuje, dokelž je law znamjo połstischeho wopona. „Lawske" je sažo nowoczažne pschetworjenje z „Lauen" — lauwen. To wšło njewukhadza wot „lawa" (Löwe, Leue); pschetoż abjektiw by žo w starym cžasu tworił takle: lawi, lawja, lawje; podšišcho je „lawjazy", ale lawski žo žo njemóžne. Hischcze w knihy „Krótke czasa pschezkjenje" z léta 1759 Jakuba Wóšteho mamy dwójzy „Lawja jama": do lawoje Jamó (str. 307). Bdyž Lauenjeje ani z lawa, schto by bycz mohło?

K polodnju wot města leži hora „Lubin", wot Sserbow hischcze bjenža takle mjenowana. Sšnadź wuzwiachu Němcy najprjedy tej jeje prawe mjeno a po zwuczenym dolenju rjanych serbskich mjenow žu drje ju „der Lauben" mjenowali, jako: Budyschin — Baudissin, Baudissen (mundr.: Bauzn), nětko Bautzen; Dubý a Dubje — Dauban; Lubin — Laubske atd. Dokelž nětczišcha lawska haža z lawami wrótami na stronu k Lubinej wjedze, mózese: Laubngasse, Laubntor — Lauengasse, Lauentor derje stacz.

Nětdy-ponwjachu Němzy runje jako Sserbja, so je pod Lubinom wěšta horza bitwa mjes nimi była, wo kotrejž drje historija nam njepoweda, ale tola šachowa žo powěsć, so po tejle bitwje tam serbšyn wjerchojo pod jemju špja (podobnje jako Friedrich Barbarossa pod Kyffhäuserom). Na to pokasuja podšišcho němske, wot mnohich njesrosumjene pomjenowanja Lubina: Drohmberg (deje Traumberg, pschirunaj spanje serbskich wjerchow) a nětko Thronberg. Lubin, „der Lauben", by rjeńscho klinczało, ale toho nowischi nochzedża. Też rjane Grodšischko (šaroserbšyn drje Grodišchtje) njemjenuje žo Grodišchenabo Grodschenberg, ale hrosnje skjene — Proitzschenberg, dulgo Brodschenberg; pschichodnje žnadź „Brod-schönberg"?

Tuž žnadź je lawski tudy to žame, schtož — lubinski; ale też tudy wostanjemy praktizny pschi „lawskej" a „lawiskich", jako pschi rěsniczej, kotraž nětdy „lischcza" rekasche.

Po M. Hórniku.

Tydźeń knihi

Wšěch, serbski ludo, kelko rjanych knicht ty wobšedźišch? Cžerpaj njepschestawajzy z tutoho cžišteho kužoła, kiž z tóžbym létom cži podawa nowe woschemenje. A kak cžište je tuto žórło, w nim njenamakaš žaneje mutneje wodźiczki, wschitko žo cži dawa cžište, so mózesche jo bjes wobmyślenja do zwojeje sa wscho dobre žo horjazeje dusche pschijcz. Hdyž pohladamy do naschich nabožnych knihi, kak rjenje saklinczi nam truna spitzaczelow khwalospěm Boži, hdyž žo sanurimy do naschich dźełow na narodnym polu, kak strowy duch nam sniń napschecžo wěže, hdyž cžitamy wopitzy naschich domiw, kak pische wscho wuško žo cžujemy z njej sjednocženi, kak wosta nam wutroba nad wschěmi rjanosczemi, hdyž wosmjemy nasche serbske spěwniki z ruzy, a kak nutrnje jimaju naš nasche rjane powědańczka, kiž nam naschi spitzaczelja barichu. Kak žmy žiwi se sanidženosczu a pschitomnosczu, hdyž žo sanurimy do bohateho składa naschich dźiwadłow. Jara pilnje žu serbšyn spitzaczelja a bažnizy pišali w sanidženosczi a pschitomnosczi. Kelko prózy a bjesspažnych nozow leži w tutym wulkim bźele idealitow serbskeho ludu. Niz za žebje, ale za tebje, serbita trajanka, serbšit trajano płodzacu tucži mužozo duchowneje samóžnosche a rjanosche saczujazeje dusche. Nětko je na tebi, so pschijimasch tuto bohatstwo do zwojeho domu a do zwojeje dusche, so njeby zapadko do zabyczja, a wostało sawrjene w składzischczach. Wulke wopory žu žo pschinješe, so bychu žo serbske knihi cžischczake, pschinješ ty tón maly wopor, so w tydźenju knihi žebi kupisch rjanu serbsku knihu we naschej serbskej kniharni. Hdyž žu jónu cžerpak z tutoho bohatstwa, potom sawěsče cžerpasch dale z njesapraznjeho kužoła, kiž pschinješe cži zbožapołne hodźinki do twojeje domjaznosče.

Domowina.

P. Krjeczmar.

Cyrkwinske powěsće

Reformazijski žwjedženj, 31. winowza 1935.

S Budyšchina. W zdym Budyškim zyrkwinskim wokrjesu žo na reformazijskim žwjedženju po postajenju sakskeho kralneho zyrkwinskeho hamta w Drjezdźanach kollekta za Gustav-Adolfske towarstwo sběra. — W Pětrowskej zyrkwi smješe rano ½8 hodź. farar Große žwjedženske kemschenje z předowanjom (zyrkwinska hudźba). Dop. w 11 hodź. smješe farar lic. Ludwig žwjedžensku Božu žłužbu za dźěći a młodźinu. Dźěći zhromadża žo dop. ½11 hodź. pschi Lutherskej schuli a pozdźanu je zhromadnym žwjedženskim cžasom je swonjenjom a hudźbu do Pětrowskeje zyrkwje. Pop. w 3 hodź. smješe farar Paul schcženja. — W Marijinej a Marcžinej zyrkwi smješe dop. w 9 hodź. farar Schneider žwjedženske kemschenje z předowanjom (zyrkwinska hudźba). Mjezjor w 6 hodź. smješe farar Paul předowanje a na to Boże wotkasanje.

S Budestez. Rano ½8 hodź. smješe farar Böttger žerbšu spowědź, farar Bójz dop. ½9 hodź. žerbšce a w 10 hodź. němske kemschenje. Sdźerka za Gustav Adolfske towarstwo. Dop. ½12 hodź. smješe farar Bójz kemschenje za dźěći 5. hacz 8. schulskeho léta.

Přilopk

Wuslědki prěnjeje sbérki jedže jeneho hornza w Saksku.

Sozialtsmuž cžina bě rjane dobycze pschinješki. 13. oktobra běsche prěnja sbérka za jedž jeneho hornza k lépschemu skutkej symkeje pomoz za lěto 1935/36. Zyła Němska běsche na tutym dnju po pschecžu wjednika z jenicžkim woprowazym zhromadženstwom, jenicžkim blidowym sjednoczenstwom. Dzensa nětko pschedeži wuslědk, kotryž je žo skutkej symkeje pomoz pschiwobroczik. S zyleje sakskeje župy dóńdże 421 003,88 hriwnow. Tute wuslědki žu daloko wjetsche, hacz wuslědki wschich njedźel, na kotrychž žo loni sa tutu sbérku sběrasche. S toho zwět spósnawa, so je nazionalsozialtsmuž z swojej wolu w žiwjenju luda zyle krucze sakótwjeny.

Cžežše schkody wulkeje wody na połnóznej stronje Ssmolin.

Po poslednich žněhowych mjeczelach w Ssmolinach (horach) a po njepschestawazym deschczowanju matej rězy Oker a Jisa wulku wodu. Hižo pondźelu dopokdnja stupichu wody pisches brjohi rěki Okery a sapkawichu zyłu krajinu. Tak je krajina mjes dwórnischczomaj Bör sum a Heiningen powodźena a ho wulkemu jěsorej runa. Zakostny wichor žokmy meter wyšoko wo želesnicny brjóh pjerjesche. Dróha z Börsuma do Heiningena je póczrjeła. Pěschay njemóża ju wjazy wužiwacz. Też rěka Jisa ma telko wody, so je daloke krajiny powodźika. Nětcza Ecker, hewak njenahladna woda, je na torhazu rěku prosta. Wschi tym žu žo hacženja pschi wulkiwje do Okery pschekamake. Woda stje žo z wulkej mozu pschecžiwo nažypej Börsumsko-Schladenskeje želesnizy. Tutón je žo pondźelu popołdnju tak podmlěł, so žo dopołnje pschekama. Też želesniczny brjoh na czarje mjes Börsumom a Hornburgom je žo w dołhosczi 100 metrow wotpławił. Wo wšy Oker je wulka woda khětru schkodu naczinika.

Też w Saksku, wošebje w Kamjenicžanskej wokolinje žu dešcze pożlednich dnjow rěki a rěcžki w horach do torhazych rěkow pschetworiłe a na wschelakich městnach wulku schkodu naczinike. Też sakhadźaze wichory žu schtomy spowalake, tschi swottorhake atd.

Pomoz za z wulkej wodu pschekhodźenych w delnjej Wódrje.

Wulka woda delnjeje Wódry, kotraž běsche pondźelu wo 160 zm. wyšche stupika, w běhu popołdnja sažo pak na 112 zm. spadła a wutoru sažo na 135 zm. frostka, je, kaž žmy hižo pisali, w tamnischej krajinje wjele schkody naczinika. Techniska nuzowa pomoz a dźěkowa kluzba žu zyku nóz a zyły dźeń na skructenju starych hacženjow abo na zhotowjenju nowych hacženjow dźěkali. Wschedmjesče Möllenrevier a Vorbruch stej pschezo hischcze pod wodu. S Möllenreviera dyrbjachu nětdyže 50 ludźi we

Bratraj

Wobras z burkeho žiwjenja.

Pische Bj. Wowczeńk.

(8. Pokraczowanje.)

„Bohu budź dźak!" rjekny Michał žam žebi, sluwiwschi bliže k žonje. „Kak je žo to stało, Hanka?" žo prascha. Nětko hakle Hanka jeho wuhlada.

„Ach, Michale, ty? Ja njewěm. Nadobo žo horjeka z płomjenjom palesche."

„Hdże je Jurij?"

„Też to njewěm. Psched hodźinu bě hischcze doma, je pak hnydom sažo woteschoł." W tutym wokomiku pschihna Jurij do dwora, zyle wodźiwjeny.

Satrachne, moje rjane domske!" rejesche bjes hłoza. „Schtó je to sapalił? To je žo jedyn tajfi błěsk na mni wjerził!"

S pjaczu hrožo běhasche po dworje, nichtó pak jeho kedźbu njeměješche. Jurij chzyše do domu, z palazeho twarjenja žapasche nježmérna horzota. Delni poschod hischcze stejesche, ale cžorny kuc walesche žo hižo psches wokna a durje.

„Cžohodła niczo njewukhowasče? reji na ludźi.

„Njeje niczo wjazy k wukhowanju!" dósta sa wotmatwu.

„Moj Bożo, moje pjenjesy!"

Stoczinschi k durjam, chzyše saśicz, ale hižo jeho žerzachu žylne ruzy. Roshorjeny žo wobroczinschi wuhlada Michała.

„Wostaj mje", na Michała sarejinschi, žo jemu sažo wutorhny. Sažo cžerpesche k durjam, Michał pak jeho z woczow njepuschczinschi, storhny jeho sažo wrócžo.

„Wrócžo, abo žy sbubjeny!"

Wokomik bratraj mjes sobu wojowaschtaj, nadobo bosjeny wrjeschot, žo hischcze palaza hrjada padny na Jurja. Napinajo wsche žiwoje mozy, wuczahny jeho Michał wod hrjadu a donješe wboheho cžłowjeka na dwór. Snjesbożenemu špalichu žo włosy a też drasta bě sapopadła woheń. Michał hižo myślesche, so je jenož cžěku wukhował, tola žabe stonanje jemu pschcheradži, so Jurij hischcze dycha. S pomozu dweju mužow donjeseschu jeho pschi wrotach na walczi mjehkeje zlomy.

Tutenu hróšnenu njesbożu pschihładowasche Hanka se stróżelemi. Chzyše stanycz, tola stawy ju njedźerzachu, krej žo jej w žilach hacženje. Hdyž pak widźeše Michała z wumoženym Jurjom pschikhadzecz, bu jej łóžo. Hnydom stany, dźeše mužomaj napscheczo. S bješčom na rukomaj klakny žo psched žwojim mandźelskim.

„Jurjo, Jurjo!" płakajo žakosczi, ale jenož boloscziwe stonanje pschinđże z Jurjoweju hubow.

„Njewumrěj mi, Jurjo!" tama Hanka ruzy. „O Bożo, zmił žo, je pschewjele!"

Domske Schotczij kubła žo wotpali. Brózńnje a hródże poradźi žo wobornikam wukhowacz. Jako rano žłónczeho sesthadża, bě twarjenje hromada žo dymjazych rospadankow.

W hospodliwym domje žwojeho bratra namaka Jurij dobre wothladanje na žwojim cžežkim khorotnem. Drje chzychu dobri žuzodża tehorunja Jurjowi žwójbu hospodowacz, tola Michał to njeceršpjesche. Jeho dom je wulki dosez, měnjesche, so móże khory bratr w nim žo lékowacz. Dožowzu, kiž Jurij hischcze měješche pod dohladom starejeho wotrocžka Pětra. Jemu Michał to dowěri, kiž bě telko lét na kuble se wschej žwéru dźěłał za žbožo zyleho domu.

„Troschtuj žo, Jurjo", je Michał jemu rjekł, jako pschi nim žedźesche. „natwarju cži nowy dom, hischcze rjeńschi, dyžli bě prjedawschi."

Jurij pak na to ani njewotmołwiwschi, žo wot njeho wotwobroczi. Wonkownych ranow drje njeměžo, njeměješche pak tola z rukomaj a nohomaj hibnycz. Srudno bě pschihładowacz, kak biesmózny bě sputany z cžeješemu khorotožu. Michała to tak hnuješche, so žebi kóždy raz žylny trějesche, hdyž wot njeho pschińdże. Swjetscha leješche se sawrjenymaj wocžomaj, rěcžeše jara mało, Hanka pak jeho wothładowasche derje a njewotstupi ani wokomika wot njeho. Sdasche žo, jako by lubosć k njemu z nowa wotucziła, hdyž nětkole jeje pomozy najbóle potrjebowasche.

Lékař pschińdże a khoreho pschepyta. Trajesche dołho, khoremu wjele bolosczow pschihotuje. Mjeswocžo lékarja kuratorowasche pschezo wjetschu khutnosć.

„Schto jemu je?" wopraschka žo Hanka strachocžiwje. Lékař sczahny z ramjenjomaj. „Sdź drje je, tola njeshubcže nadźiju!" wotmołwi lékař a dźeše na to k Michałej do jstwy.

„Wasch bratr je shubjeny", rjekny lékař zyle khutnje, „njeshožowny ma rjap stamany, hdyž jemu pschak, so by jeho Bóh prawje bórzy wumożił. Wustrowjenju njeje możne!" Michałej sajedźechu pschi tutych złowach strózele hacz do kocžow.

„Mój bożecžko, knjes doktor", wotmołwi nimale płacžo, „njeje woprawdzže zana nadźija? Bě tola tak sróstny cžłowjek!" Lékař wjesche z hłowu.

„Cžehodła dyrbju Hanu hischcze wo nadźiji rěcžecz, hdyž žym tola pschežwědczeny, so je wscha próza podarmo. Je jara srudno to prajicz, ale tu je lékařska wědomosć kjes mozy. Pschihotujcze jeho bobru mandźelsku je wschej kedźbnosczu na to a hładajcze, so by žo prawje bórzy z Bohom wujednał, pschetoż, kaž žym žłyschał, je schpatnje žiwy był, tohodla budźe to cžim spomóžnischcze. Njewjmicze mi to za ža žo, so wěrnosczej prajach, cžinju jenož žwoju winowatosczej."

To bě cžežki nadawk za Michała, kiž wot lékarja bota. Trjebasche k tomu nětkotre dny, prjedy hacz Hanzy ždźěli wo wožuże žwojeho mandźelskeho. Tuta to zaštrohchawschi, płakasche zyle dny a nozy hórke žłzy. Njemózesche zły wožuż zrosumjeć. Tola dyrbjesche cžekaš lischiš na žo wsacz. Bě dżen to Boża woła.

(Pokraczowanje sczěhuje.)

27. novembra 1935 je dźeń hódnosće cyłeho serbskeho luda!

měsće Schczeczinje, w nusowych twarterach samějščicź. Stót stajichu do hródźow rěłarnje. Nusa potrjechenych je jara wulka a NSW je jowoje dźěła na wotpomhanje nuzy najbóle potrjechenych sawjedła. Pólne kuchinje sa-staraja tych, kiž nimaja sćěchi nad sobu, s jědźu. Też móža s powodźenjom potrjechenj cźoplu drastu a krute cźrije dostacź.

Wulke wody też w Schwizy. — 4 wožoby so tepłe.

Kantonaj Glarus a Uri swjasowaza Klausenowa dróha je so swulkej wodu powodźiła a so na jenym městnje podmsłła. Pola Rougemont we Waadtlandskej wyschinje wotpłakwichu wody burśti statok. Wobsedźeŕ, jeho mandźelka a dwě dźěśći so pśchi tym tepichu.

Njewjedra w južnej Franzowskej.

Cźežke njewjedro zyghnowaśche nětkotre hodźiny dołhod nad Montpellier w južnej Franzowskej. W měsće so wulka śkhoda naczini. Schtomy a telegrafowe sćežory so spowalachu, śćěchi so wotkrychu, wuhenje so potorhachu. Wuheń, kotrež s twarjenja wobthodneje komory padny, trjechi žonu, kotraž runje nimo dźěśche a śabi ju.

Sazonamakany pjerśchćeń.

Krótko po swojim kwazu běśche pśched 29 lětami bur M. Winkler s Kunnersdorfa pola Frankenberga pśchi žnjeńskich dźěłach swój pjerśchćeń zhubił. Hacź runjeź sa nim dołhop ntasche, njeporadźi so jemu, jón sazo namakacź. Pśched nješchto dnjemi widźeśche pohoncź, pola Winklera pśchijitajeny, pśchi woranju nješchto zabłyśknyć. Pśchi pytanju namaka w lěcze 1906 zhubjeny pjerśchćeń. Hacź runjeź běśche so polo lěta dołho pozabne wobdźěłacź, njebě pjerśchćeń pśjedy nikomu na wocźi pśchiśchoł.

Bamž žada, so by so za měr modliło.

Bamž Pius XI. je njedźelu pśchi słónczenju eucharistiskeho kongreza w Lima pśched mikrofonom narěcź měł, w kotrejž pśchecze wupraji, so by so měr, kotryž je w Europje a Asiji wohrożeny a je w straśe, so by hiścze bóle wohrozył, so naśchej semi zakhował. Bamž Pius XI. žada, so by so za tutón měr modliło, za měr, kotryž je na sprawnosćź natwarjeny a so ženje wot prawdy a wot skutkowanja lubosćze dźěśicź. njemér.

Tśelenja mjes hornikami.

W Birminghamje w stacje „Alabama" w połnocnej Ameriźy su organisowani a njeorganisowani hornicy do so srośli. Wichi krwawonym srażenim so někotre sta hornikow wobdźěłachu. Někotři wobdźělnicy też k revolwram pschimachu. Wóšom cźežko nátśelenych dyrbjachu do thorownje dowjesć.

Sapuścźazy wichor na kupje Haiti.

Renterez telegrafowarnja w Londonje powě, so je so krótkorasnski dźeń kupy Haiti, kotraž pśched Sćrjedźnjej Ameriku leži, se zakotnym wichorom potrjechił. Wichor je źebi pjeca 2000 žmjertnych woporow zadał. 3000 wožobow je žwoje wobydlenje zhubiło. Kelko śkhody je wichor na wešach a na žnjach naczinił, hiścze njeje znote. Haitiske knježeństwo je so hnydom wo pomozne naprawy postarało.

Cźežke powodźenje w Japanskej.

Njedźelu je w Japanskej cźežke njewjedro se śliwkojtymi deschcźemi zyghnowało. Póndźelu popołdnju buchu prěnje hamtske wosjewjenja wo sćěžkowkach njewjedra znate. W Tokiu běśche so 31 577 twarjenjow a w Nagoji 15 000 twarjenjow powodźiło. Na wyšu Tacudźe so semja wotwali a 30 cźłowjekow žiwych pohrjeba.

Cźežke njesbože w podkopkach w Japanskej.

Japanske podkopki w Fukuśku su so z cźežkim njesbožom potrjechiśe. Dotal su 59 morwych a 15 franjenych wucźahnyli. W podkopkach hiścze 67 hórnikow njewuzwobodźenych pśchebywa. Nimaju wjazy nadźije, so jich hiścze žiwych wutkowaja. Njesbože je so z rosbuchnjenjom dymow w podkopkach zawinowało.

Też połkupa Koreja so z cźežkim wichorom potrjechiła.

Tokiośke nowiny piśaju, so su cźežke wichory, kiž so botu a njedźelu w Japanskej zyghnowachu, też na ranśich brjohach połkupy Koreje wulku śkhodu naczinile. Lódże dyrbjachu pśchestacź sćěžicź. Wichor je 17 rybaŕskich cźołmow je 100 mužemi wobsadźi pśchekhwatał. Woni so dotal njeju wrócźili. Hacź dotal su žołmy žydom cźołnow k brjohej pśchipławile. Boja so, so je zyła wobsadka w žołnach tónz wsaka.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

— **Palastowe dźiwadło.** „Cźerstwy powětr s Kanady" mjenuje so film, kotryž hacź do pjatka widźimy. A woprawdźe, cźerstwy powětr weje pśches tutu zylu kražnu wjeześelohru. Firma sa žónske módy J. N. Granitz steji pśched bankrotom. Jeje wobsedźeŕ je drje zyle wušichkna hłójcźa, ale rojumi mało wo porjadnym wobtkhodźe. Najwjazy pjenjes ma firma wot wobtkhodnika Henrya Vakera, kiž je so runje s Kanady wrócźił. S nim je też pśchijeł jeho syn Jonny. Vaker so na Granitzkeho njerodu roshněwa a chze žwoje pjenjezy wupowědźicź. Wón tónle nadawk pśchepoda žwojemu synej. Jonny pak ma žobuželnosćź s wbohim personalom a pśchewośmje bjez wědźenja žwojeho nana a pśchecźiwo woli knjeza Granitza wjedniśtwo wobkhoda. A tak derje wón to dokonja — na tym ma tódy žwoje wjeześele. Wón wumoži firmu pśched bankrotom a na tónzu woženi so s dźowku knjeza Granitza. Wusłotny we žwojej róli je Harald Paulsen jako Jonny Vaker. — Dale pśchedwidźeje so hiśchcze rjany pódlanski programm.

Radio

Schtwórtk 31. oktobra (reformaziski žwjedźeń) so ktychi.

Königswusterhausen. Nimo snateho programma: 6.30 wjeśelcy ranśichi konzert. 11.30 sa burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 14 wschelakocźe. 16 popołdnišchi konzert. 17.45 němśke ludowe spěwy. 19 sabawny konzert. 20.10 pišany wjeczor.

Lipk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 6.30 wjeśelcy ranśichi konzert. 11.45 sa burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 15 konzertna hodźina. 17 pišana hudźba. 20.10 opera „Norma".

Kśišće wažne z dnjowego programma. Hamburg: 20.10 rozmaita hudźba. Köln: 20.10 pišany wjeczor. Frankfurt: 21 konzert. Stuttgart: 20.10 operetowy konzert. Wien: 19.30 orchestrowy konzert. Warschau: 20 lohka hudźba.

Pjatk 1. novembra so ktychi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeśelcy ranśichi konzert. 11.30 sa wjesnu žonu. 11.40 sa burow. 12 pśchipołdnišchi konzert. 20.10 konzert. 21 němśka protyka: november.

Lipk. Nimo snateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 6.30 ranśichi konzert. 11.45 tydźeń němśkeje knihi. 12 pśchipołdnišcha hudźba. 15.20 němśke spěwy. 20.10 wulki sabawny konzert.

Hišće wažne z dnjowego programma. Barlin: 20.10 njesnata hudźba. 21 Cźajkowskeho konzert. Wien: 19 europska dujerska hudźba. Köln: 20.10 konzert. Mnichow: 19.30 Bruknerowy konzert.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 30. oktobra 1935.

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,83
1 jendźelski punt	12,22	100 českosk. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80 85	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burša z dnja 29. oktobra. Pśchi dalšich małych wobrotach běśche wcźera burša tśěrko kruta. Wožebitu sajim pak jewješche so za renty. Wožebje stara wójnska pożćonka możeśche sazo kurs 113 dosćěhnycź. Też druhe renty schwarnje postupichu. Na akzijowych wikach běśche wjetśchi sajim za montanowe hódnoty.

Barlinśke žitne wulkowiki. Hacź runjeź su móžnosće dowoza pśchi lětšich wodowych poměrach so polepschile, je tola wobrot na žitnych wikach hišće poměrnje śłaby. Kaž pśchezo na tónzu měšaza je dowos s pśenieje ruki, dźiwajo na wocźakowane powyschenje trutych płaczśinow, mały. Młyny w provinzu maja sa rožu wulki sajim, mjes tym so je hodźi rožca a pśchenza w Barlinje jenož w małych dźělbach samějščicź. Wo wotsamknjenjach njekontingentowanych tworow so mało źiwśchi. Pśchenicźne a rźane muki maja měrny wobtok. Wotbytk pśchenicźneje muki je lózschi. Mowš njeje sa pjezowanske a pśchemyślowe potrjeby k kupam. Też pjezowaneho jećmjenja so niepokpicźeja. W jećmjenjach sa piwarnje a industriju so po poźlednich powyschenjach něchto materiala poskicza. Dobre druźiny pak so dale žadaja.

Wcźera płaczśiśe w Barlinje zentnaŕ

pśchenźy W 8: 9,50 hr., W 9: 9,55 hr., — rožki R 8: 7,80 hr., R 11: 7,95 hr., — jećmjenja G 7: 8,05 hr., G 9: 8,30 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 7,90 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 10.	28. 10.		29. 10.	28. 10.
Pšenca	202,0	202,0	buny		
rožka	165,0	165,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
jećmjeń now.	213-219	213-219	módre lupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
jećmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	26,75	26,75	lany wosušk	8,65	8,65
rźana muka	22,40	22,40	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruski	8,25-8,30	8,25-8,30
rźane „	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	320,00	rźana słoma		
hroch, Viktor.	21,5-23,5	21,5-23,5	pšenź. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	—	jećna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 190.0 9: 191.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 156.0 11: 159.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 161.0 9: 166.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 158.0

Płaćizny rźaneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

29. oktobra 1935 — Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 384.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rźeneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	39

Byki: 189.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rźeneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałojcy a kruwy: 1133.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rźeneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rźeneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	29
Mjenje a špatnje picowane	17

Celata: 2131.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	72
Mjenje wukormjene a taške wot cyła (2.)	61
Špatne (3.)	50

Wowcy: 3099.

Młódše a starše wukormjene (5. družiny)	45
Starše wukormjene (6.)	42
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30

Swinje: 4970.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54
Wukormjene	57
Mjasne	50
Špatne	50
Rancy a kundrosy	52

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die vom Herrn Wirtschaftsminister genehmigte Satzung der Meliorationsgenossenschaft Truppen liegt hier zu jedermanns Einsicht aus.

Vorstandsmitglieder der Genossenschaft sind
Bürgermeister Johann Schulze,
Johann August Hartstein,
Ernst Heinrich Nitsche,
stellvertretende Vorstandsmitglieder sind
Matthes Schimank,
Michael Zschornack,
Andreas Paulick,
sämtliche in Trupp

Bautzen, am 29. Oktober 1935. **Der Amtshauptmann.**

Negus žwojich wojakow do bitwy wjedźe.

Do abeźynskeho hlownego města dóńdźe wójsto 75 000 njeprawidłownych (irregularnych) snutskowneho fronta, kotrež hišćeze njeběchu ženje běłeho cźłowjeka widźeli. Na mulu jedźo negus na cźole tutoho wójska je chaśche, pśchewodźejo jo tak i Addisa Abeby. Cźah wójska běśche 12 kilometrow dołhi. (Weltbild, M.)